The Boston Public Library
from M. H. Morgan - 1894.

Persius. c. tribus comment. Coru̲nti, Io. Britannici et Bart. Foncii. Impressum Venetiis sumptu diligentissimi uiri Joannis de Tridino. Anno a natali christiano 1499. Die uero IIII. Nouebris. fol. rom. ch. maj. et min., c. s. et ff. n., text. a comment. circumd., 60 l., 63 ff. c. marg. Cart. (H. 12744)

— — Acc. Juvenalis, Sat. c. quatuor comment. Venetiis Impressum est per Joanne da Cereto alias Tacuinu de Tridino. 1498 die uero XXIIII Iulii. in-fol. rom. ch maj. et min., c. s. et ff. n., text. a comment. circumd., 62 l., 12 ff. non num. et 206 ff. num. c. marg. D. parch. Av. 1 grav. s. b. (H. 12741 et 9714).

The Persius part contains the first printed edition of the commentary of Cornutus (see Bonard's note on f. A ii) long thought to have been the master of Persius -

Argumenta Satyrarum Iuuenalis per Antonium Mancinellum. Cũ quatuor cõmẽtariis

Prima docet Satyræ causas: formamq; libelli.
Qui simulant curios satyra patuere Secunda.
Ex Vrbe umbritii digressum Tertia narrat
Quarta quidem crispinũ odit: caluũq; neronẽ
Ganeo quæ tolerat parasitus Quinta notauit.
Sexta hæc infidas mulieres pandit abunde
Septima demonstrat Romam nil ferre poetis
Nobilis Octaua propria uirtute uocatur.
Turpia qui tolerant Nona carpuntur auari
Curæ hominum Decima rerũq; libido notant
Arguit Vndecima uates conuiuia lauta
Bissena arguitur satyra captator auarus.
Tertia post decimam solatur damna dolentes.
In decima quarta dant praua exempla parẽtes.
Numina diuersa ægypti penultima monstrat
Vltima militiæ fœlicis præmia narrat.

Antonii Mancinelli Veliterni ad reuerendum Aedis Geminianæ Antistitem. Diuiq; Marci Canonicū Nicolaum rubeum patritium Venetum. Omnium bonarum artium & uirtutis Cultorem. In Iuuenalis satyrici poetæ Commentarios præfatio.

SDidere hactenus Commentationes in Iuuenalem præsul dignissime Viri clarissimi quattuor: Sabinus Calderinus. Merula. Georgius Valla. Quintus ihitur ipse accedam: est enim opus longe omnium difficilimum: hinc plurimorum studio: plurimorum diligentia: plurimorū doctrina acumine. expositione: iudicio indiget. Prædicti quattuor multa reconditissima in lucem dedere. multa expositu necessaria tanq̄ facillima omiserunt: quo circa doctissimis etiam elaborandum: ut auditoribus satisfacerent: Ego uero (quanq̄ minime uitiosum est siquid in re infinita omiseris) nihil fere intactum: nihil implicitum. nodosum nihil reliqui: ita subcta explicita enodata passim mihi sunt omnia. Poterunt ergo iamiam. quicunq; Iuuenalis satyras adolescentibus facilime interpretari. Non enim carminum sensus non dictionum ordo non etiam auctorum testimonia locis suis desiderantur. Textū quoq; mendosum prius emendatissimum habent: & punctis suis notatum id namq; potissimum debet esse interpræti. Verum ꝙ impressorum incuria sæpe aliter legitur: q̄ quis scripserit: haud ignauiæ mihi ascribendum: siqd forte ab illis ut assolet erratum fuerit. animaduertent præterea locis me q̄ plurimis superiorum sententiis non hæsisse: neq; alienis demum institisse uestigiis. Qua de re priusq̄ meis ab interpretationibus diuertant consulto opus erit: Nec uelint ubiq; uetustioribus fidē potius q̄ recentioribus adhibere: nam & quo iuniores eo pspicatiores interprætandis hēri solent: neq;. n. lapsa & effœta natura ē: ut aiūt. Nec etiā tam auctores in disputando q̄ rōnis momenta q̄renda sunt. ut Cice. inqt: hinc & Zeno aiebat. Quod rōne utitur melius eē: q̄ id qd rōne nō utit̄. Quicquid deniq; uigilatum ē Nicolae Rubee uir omniū pstātissime: tibi tua sublimi prudentia: beniuolentiaq;. & fide erga oēs singulari alectus: generosa ēt nataliū dignitate: cōstātia: integritateq; moꝝ: quib⁹ sane te forte oēs. te iustū: seueꝝ: grauē: magnanimū liberaleq; pdicant: & ipse expior. Tibi inquā offero ac dedico. Suscipe igitur Mancinelli tui grata munuscula: nō argētū: nō aurū. Sardonychas ue afferentis. Ea enim omnia uana sunt & fortunæ talis obiecta. Verum tamen almæ perpetuas opes & uerba bona uirtutis. Id enim omne Iuuenalis Satyra cōtinet. meaq; officiosa sedulas & diligens lucubratio auxit: lateq; ampliauit. Viue & Vale. Datū Venetiis. v. idus iunias anno christianæ salutis. Mccccxcii.

Iuuenalis Commoda per antonium mancinellum

SEmper ergo auditor tm̄! Hæc prima iuuenalis celeberrimi utilissimiq; poetæ Saty. est. Quo carminis gn̄e primus insignē laudē adeptus ē apud latinos lucilius: ut fabi⁹ li. x. scri. Nā eruditio in eo mira: & libertas atq; inde acerbitas. & abundātia. salis multū etiam inerat. Tersior inde ac purus magis Hora. & ad notandos hoīum mores præcipu⁹. Multū quoq; & ueræ gloriæ q̄uis uno libro & Persius meruit. post illos autem iuuenalem habemus Cuius certe facundia ac probitas cuiq; legenti patere potest amplissime. Est enim in eo quod flaccus in arte iquit. Aut prodesse uolūt. aut delectare poetæ. Aut simul & iucunda & idonea dicere uitæ. Edocet itaq; quæ mala quæ bona sint. Quid uitia. Quid itē uirtutes hominibus pariant. Nam in impios. superbos. auaros. luxuriosos. iracundos: gulosos. inuidos. ueneficos. & id genus inuectus ostendit pessimos illoꝝ euentus. E contra uirtutis optimos. nam sine illa beata fœlixq; uita constare non potest fœlicitas enim consistit in operationibus. quæ ab uirtute proficiscuntur. De qua quidē scire non satis est: sed enitendum ipsam habere ac uti: sola namq; uitia fugat: Vndeq̄ optime scribitur. Virtus est uitium fugere. Virtus affectio est animi constans conuenien sq;: laudabiles efficiēs eos in quib⁹ inest. hinc oia q̄ pulchra honesta pclara sunt. & ꝙ p uirtutē efficitur afficit uoluptate. Siqs igit̄ prudentiæ quærat effectus. cuius finis est quidnam sit agendum. aut non agendum præcipere i iuuenale inuenit. Si fortitudinis. i. nōne plenissime edocet idem quæ sint agenda: ut fortes magnanimiq; efficiamur! Si continentiæ quā quidē in superando consistere dicunt. uti constantiam in resistendo. idē quoq; q̄ plurima admonet: Si iustitiæ Nonne in eo uariis sæpe locis exempla atq; præcepta reperiūtur: quæ certe sola ut aiūt perfecta est uirtus. atq; propterea iustitia ipsa præclarissima uirtutū esse uidet̄. Vnde Aristo. ait i ethicis. Iustitia i sese uirtutes cōtinet oēs. Est. n. naturæ cōuētio in adiutoriū multoꝝ inuenta. seu iustitia uirtus est aī. cuiq; s̄m merita distribuēs teste philosopho. Vtq; iustus habearis. nō solū nō nocebis. sed ēt nocētes phibere curaueris. Siqs itaq; Iuue. ipsum diuinū sane poetā morūq; censorē q̄ optimū nō amauerit: amādoq; itelligere. & ediscere nō curauerit. quātū ab ipso uirtutis uestibulo seu fonte aberret. oium sit iudicium.

De Satyra per Antonium Mancinellum.

SAtyra ē carmen apud romāos maledicū. & ad carpenda hoīum uitia cōpositū. Oli uero carmē qd uariis poematis cōstabat. Saty. uocabat̄. qle scripserunt pacuuius & ennius. Saty. autē dicta siue a satyris: ꝙ in hoc carmine ridiculæ res. pudendæq; dn̄r. uelut ab satyris platæ ac factæ Siue a Satyra lance quæ referta uariis multisq; primitiis. in sacris cereris inferebatur. & ab copia & saturitate rei satyra uocabatur. Alii autem dictam putant ab lege satyra. quæ uno roga tu multa simul cōphendit. ꝙ scilicet & satyra carmina multa simul poemata compræhēdunt. Ea cuncta ex Diomede Accepimus Quibus ēt addit ꝙ in satyrica fabula apud græcos tragici poetæ nō reges aut heroes. sed satyros induxerunt ludendi causa. iocandiq; simul. Vt spectator inter res tragicas seriasq; satyrorum quoq; iocis & lusibus delectaretur. Festus uero sic. satyra est cibi genus ex uariis rebus conditum. & lex multis aliis referta legibus. & genus carminis ubi de multis rebus disputatur.

¶ Loca q̄daꝫ e plurimis uel intacta uel secus ab aliis q̄ Ant. Mancinello exposita: q̄bus cognitis facile q̄d in cæteris senserit. nosci poterit.

¶ Satyra prima.

Antrum uulcani. Quid agant uenti.
Manum ferulæ subduximus. Mercedem sanguinis
Cum fas esse putet curam sperare cohortis &cætera.
Ipse dies pulchro distinguitur ordine rerum &cæte.
Et latum media sulcum deducit harena.

¶ Satyra tertia.

Quondā hi Cornicines. Et uerso pollice uulgi
Si trula inuerso crepitum dedit aureo fundo.
Quum tibi uestiti facies scorti placet.
Me quoq; ad Eluinam cererem.

¶ Satyra Quarta

Rubrius offensæ ueteris reus: atq; tacendæ.
Sæuior illo. Pompeius tenui iugulos apite susurro.

¶ Satyra Quinta.

Salua sit artocopi reuerentia.

¶ Satyra Sexta

Deinde adamas notissimus & beronices.
In digito factus pretiosior: hunc dedit olim
Barbatus incestæ. dedit hunc agrippa sorori.
Tu tibi tunc curruca places. quæ psaltria penē &c.
Magnaq; debetur uiolato pœna caduceo
Et mouisse caput uisa est argentea serpens
Tremulumq; caput descendere iussit In cælum.

¶ Satyra septima.

Et spes & ratio studiorum in cæsare tantum &cætera
Vel si tetigit latus acrior illo
Qui uenit ad dubium grandi cum codice nomen
Et cum se uerterit annus
Accipe uictori populus quod postulat aurum

¶ Satyra octaua.

Famosos equitum cum dictatore magistros
Ante numantinos si dormire incipis ortus
Luciferi: quo signa duces & castra mouebant.
Ergo cauebis
Et metues ne tu sis creticus aut camerinus
His ego quem monui: Tecum est mihi s̄mo rubelli
Et de marmoreo citharam suspende colosso
Nobilis ornatur lauro collega secunda.

¶ Satyra. x.

Quid si uidisset prætorem in curribus altis
Extantem. & medii sublimen in puluere circi &c.
Pannum: & circenses
Atq; suos iam dextra computat annos.

¶ Satyra. xii.

Et beticus adiuuat aer.
Biberat quo callidus emptor olynthi
Tandem intrat positas inclusa per æquora moles
Tyrrhenāq; pharon: porrectaq; brachia rursus
Sed trunca puppe magister
Interiora petit baianæ peruia cymbæ

¶ Satyra. xiii.

Ne dubitet laudas: si non eget anticyra.

¶ Satyra. xiiii.

Laudant hoc numina ruris.

¶ Satyra. xv.

Et minor igne rogi. ¶ Satyra. xvi.
Et famula genetrix quæ delectatur harena.
Et grandes magna ad subsellia suræ.

Quod mea cum uetulo coluit plus annua libo.
Iam facundo ponente lucernas Cædirio.
Ipsius certe ducis hæc referre uidentur
Vt qui fortis erit sit fœlicissimus idem.
Vt læti phaleris oēs: & torquibus omnes

¶ Iuuenalis carminū emēdatiōes ut ifra scribunt.

¶ Satyra secunda.

Se se indulsisse tribuno.

¶ Satyra Tertia.

Nec pudor obstabit.
Flet si lachrymas.
Si bene ructauit.
Quid q̄ materiā præbet. Item.
Consulto uulnere crassum.
Vbi tu pulsas. ¶ Satyra quarta.
Putabat inermi.
Qualis facundia mite. Itē q̄ libera posset.

¶ Satyra quinta.

Dimidia breuior. Deterges uulnera mappa.

¶ Satyra sexta.

Barbato nondum. Veteri cētone lupanar
Cuicunq; est obuia narrat. Itē & cōcidere loris
Transacta diurni.
Corpore laturos.
Grande sophocleo. ¶ Satyra Octaua.
Hic petit euphratem iuuenis. Et pater armenti.
Quædam cum prima recesentur.
Grauiorem ptulit omni. ¶ Satyra Nona
Circunlita fascia uisci.
Venæq; secundæ.
Alter emendus erit.
Iam pater es: dedimus ¶ Satyra Vndecima.
Et pygard⁹. Itē: Nāq; una atq; eadem uini p̄ria atq; ministri. Itē. Incipiat prurire. ¶ Satyra. xii.
Summitteret ac se.
Nestora totum. ¶ Satyra. xiii.
Rari quippe boni. Item: Vel diuitis hostia nili. Item
Nona ætas agitur: item Saturnus fugiens:
Euasisse putes: ¶ Satyra. xiiii.
In tempora cœnæ.
Qui gaudes pingui antiquæ.

¶ In Ant. Man. cōmētariis emēdāda q̄dā ut ifra scri.

Fol. xiiii. Tot. n. dabit sportula. Item sportellæ nummorum sunt. Item supositis pro altero.
Fol. xvi. Multis stipata ac plena.
Fol. xvii. Ad sepulchrum efferebantur.
Fol. xxvi. Quum missus ab illo est.
Fol. xxviii. Necesse ē nos implere. in ualle quirini ad porticum. Item uicinam pete porticum.
Item q̄ uir uiro nubat.
Fol. xxix. Et sæpe uictores extitere. Item de redimendis captiuis.
Fol. xxx. De quo etiam maro lib. vi.
Fol. xxxi. Quibus illisæ fremunt.
Fol. xxxi. Et aquæ ductus super eam. De aquis capenæ portæ uicinis. Oui. li. v. Fast. sic ait. Est aqua Mercurii portæ uicina capenæ &c.
Fol. xxxix. Et uerbero
Fol. xxxii. Tandem superastitit arce.
Fol. xxxviii. Ab illo qui in eo pontem fecit.
Fol. xli. Vt si ridere cōcessum sit. Item: καγχάζω. Itē dona pegrina: item pedere crispe soles.

Fol.xlii. γυμνάζω exerceo. Itē: γυμνός. Item or temus exercitus.
Fol.xlviii. Milites.n.tibialibus.
Fol.xlix. Aut holera ueniret
Fol.liii. Equites erant uti.
Fol.liiii. Maior sabinus.item: Dorica.ancon.
Fol.lvi. Seu potius philosophica
Fol.lix. Mons mari & paludibus:
Fol.lx. In terram uersa
Item sed periit postquam
Fol.lxii. Signum proximum plaustro
Fol.lxii. Frumentariisq; latis
Fol.lxii. Optimū uinū mederi solet. Vtq; corneli us celsus scri. Cardiaci morbus nihil aliud est q̄ ni-mia imbecillitas corpis. quod stomacho languente in modico sudore digeritur. licetq; protinus scire id esse ubi uenaꝝ exigui imbecilliq; pulsus sunt sudor autem supra consuetudinē & modo & tēpore ex to-to torace & ceruibus. atq; ēt capite p̄rūpit. pedibus tm̄ modo & cruribus sicioribus atq; frigentibus q; si stomachus resolutus paꝝ continet: & ante cibum & post eum sponte uomere oportet. rursusq; post uo-mitū cibum sumere: sine id quidem manserit sorbe-re uini ciathū: interpositaq; hora sumere alterum. si id quoq; stomachus reddiderit. totum corpus bulbis cōtritis super illinendū ē: q ubi inaruerunt efficiunt ut uinum in stomacho contineatur. exq; eo toti cor pori calar & uenisq; uis redeat.
Fol.lxxiii. Rumpis basse latus
Fol.lxxv. Sine subligaculo prodeat:
Fol.lxxx. Apud iudæos festus.
Fol.lxxxvii. Nequeat ante cōcoctionem
Fol.xciii. Propterea q; eminere. item: sed capiebat ho mines tum memoria rerum:
Fol.xcviii. Quo tpe ositis. item sacerdotes adibant
Fol.c. Accepta ui coloris
Fol.ci. q; a scopa factus est
Fol.cv. Spes expectatio
Fol.cvi. De ponto etiam inqui.
Fol.cvii. Idest relicto pierio studio.
Fol.cix. Contremuit nem⁹
Fol.cxi. Ipsi causidici.s.
Fol.cxv. Altera unde ortum sit.
Fol.cxviii. Scribit diuitē quendā. itē sic ait pulte asit
Fol.cxx. Credim⁹ hæc in urbe fuisse. no extra urbē
Fol.cxxv. Nouellus est palmes.
Fol.cxxvii. Et tot prostitutas.
Fol.cxxxii. Ad ipsum mittere.
Fol.cxxxvi. Præsidiis in Ianiculo. item apud te uir-tutis honor.
Fol.cxxxvi. Tyberis locata essent.
Fol.cxxxviii. κολάζω cædo itē Varro āt scri. itē esse deesse deberet. item & in urbis incremento. itē. Circumlita. item. Sed pedicaris
Fol.cxxxix. Cæterum oblongis uillis.
Fol.cxlii. Tostum cibo salubrius
Fol.cxxxxiiii. Velocissimus esse creditur
Fol.cxlvii. Vnde damnatos per longa
Fol cxlix. Genitus fuit
Fol.cli. Pœnam irrogat
Fol.cliii. De amoribus ait
Fol.cliiii. In medio artu pollicis
Fol.clxi. Maxime gabiones. item uel moribus & re.
Fol.clxii. Et horati⁹ epistola. item sed qui cognatus est & agnatus est. non tm̄ econtra.
Fol.clxiii. Innocētiuum effari
Fol.clxvi. Sed puer & simplex: ait autem Seneca in balneis fuisse alaꝝ uulsores.
Fol.clxvii. Plura etiam de uoluptate
Fol.clxix. Crinē redimite corona
Fol.clxx. Baianæ cymbæ. itē sicuti serui acccepta
Fol.clxxiiii. In cælo prandebat:
Fol.clxxv. Ex haruispicina. Item ita cumulatum.
Fol.clxxvi. Phario aceto
Fol.clxxvii. In lancibus speculis
Fol.clxxviii. Et nonagesimo anno. itē in attica mōs maxime nobilis
Fol.clxxxi. Auium atq; alitum
Fol.clxxxii. Pauimentare uerbum
Fol.clxxxviii. Rotarū pulsu iactabātur. Quod qdē uersimile esse uidet Manilius. n. astronom⁹ libro ult. sic ait. Corpora quæ ualido saliunt excussa petauro.

¶ Domitii calderini Veronensis secretali apostolici in commentarios Iuuenalis ad clarissimum uirum Iulianum medicem Petri cosmi filium florentinum

Omitius Iuliano Medici salutem: & si multa de prudentia: humanitatē. uirtute tua olim mihi sæ pe afferebant. iuliane tamen cū superiore anno istic essem. ea oīa ita i te p̄spexi: & admiratus sum ut ad eam fidem & obseruantiam immortalem. quā in Laurentium fratrem contuli. & locaui: tu quoq; magna ex parte impuleris Nam cū me & omnia laurentino domuiq; uestræ traderem. in ter cætera ornamenta: quæ egregia & amplissima habetis: & parta a maioribus uestris: & a uobis nō modo conseruata sed aucta. illud in primis laude singulari dignum arbitratus sum q; duo fratres cum domestica gloria tum ciuitatis honoribus florentissimi tanta concordia uiuitis: tā mutua pietate. tanta uirtutū omniū similitndine: ut quum tu maiori natu Laurentio: diuini ingenii: summæq; sapiētiæ uero cedas: ista insigni pietatis laude ad p̄cipuā gloriā cōtendas: efficiasq; ut nemo laurentiū colat: qui te nō plurimū obseruet: qd mihi p̄fecto accidit. Nā quū ei laborē omnem: industriā: deniq; me ipm dicatū esse debere statuerim: hoc studiū meū & cōsiliū ei p̄bare nō posse uideor: nisi fide in te argumentū aliqd extiterit. id ut fiat hoc anno elaboraui diligent. Nā iuuenalis satyras noua cōmentatione tuo nomine explicaŕ conatus sū: iu quibus in-terp̄tādis nō ignoras q̄ multi bonaꝝ artiū studiosi opā posuerint. & tm̄ aliq̄ñ igenue fint p̄fessi se multa nō as secutos esse uel carminiis obscuritate: uel tpoꝝ ignoratione equidē qd sine arrogātia dictū uelim multa in his græcoꝝ latinoꝝq; auctoritate cōfirmata me explicasse cōtenderim: q̄ uel alii grauioribus studiis oc-cupati neglexerūt: uel multi nr̄aꝝ lr̄aꝝ studiosi scire magnope expectabant. Atq; id sane nō in iis tm̄ quæ quotidianis disputatibus quæri solebant. sed ubi ēt pleraq; pro apertis & expositis in hominum opinionē re cepta fuerant: quum uel historiæ inuolucro adhuc laterent: Vel figurata elocutione remotiora essent ut illud

Dimidio magicæ resonant: ubi memnone chordæ Qui lacedæmonium pitisma te lubricat orbem. Quantum laufeia bibebat p populo faciens. Et tota sonat ulmea cœna suburra. Quæ custos gallicus urbis. Vsq: a Lucifero aliaq: permulta: in quibus quid effecerint: qua ratione ab aliorum interpræratione discesserim eorum sit iudicium: qui commentarios nostros in manus aliquando sument. De his uero locis: quæ iá diu in disceptatione uersantur. Vt cecropiam baptæ soliti lassare cocytón. Cãbre repetita. Trãslatus subito ad marsos ita me disputasse arbitror: ut labor noster. & ea ignorantibus utilis futurus sit. & iis qui eadẽ habent cognita admodum pbari possit: q̃uis qdã quẽ toto ope Fidentinum iure appellauim⁹. auctore & magistro Brotheo grammatico nostra cum suis ineptiis coniungere tentauerit: in quo mecum ob id certe unum p̄clare actum est: qd̄ uterq: cũ se præstitit: ut alterum odisse: alterq etiam stultũ esse: nemo q uel hæc uel illa legat ignoret. Hic est ille Brotheus Iulianeq lucubratiõe nr̃a in Martialem: quam Laurentio fratri dicaui. tãtopere offensus: est: ut contumeliis calumniis: cauillationibus non alter me insectet: q̃ si in eo ois uitæ & dignitatis rationes positas hr̃et. Huius aliquot epistolis hacten⁹ rñdi: qd̄ i fine huius opis leges: rursusq: actũ ut hois ignorãtiã in recognitione Plinii: quẽ ducẽtis & septuagintaq nq: locis ab eo deprauatũ: fuisse altera in lucubratione facile cõiicimus: q̃ uero de cõmẽtariis. Mar. nobis obiecit: ita diluimus: ut isdẽ locis grauioribus cũ criminibus reũ agamus: qd̄ & hac de q̃ dixi exempla meditamur & altera actiõe absoluimus. Vnũ illud a bonis doctisq: uiris uehementer petimus: ut ne mihi: neu ue Brotheo fidẽ hẽant: nisi & Mar. carmen prius legerint: & qd̄ scripserimus ex cõmẽtariis nostris cognouerint Solet. n. Brotheus calũniis agere: alia inuertere: alia falso recitare. Nã cũ ei pellis leonis hactenus nõ p̄fuerit: nũc demũ uulpinã uiuere meditatur. Nã oia tẽtat: ne hõ qnquagenarius ab eo: q nõdũ uigesimũ nonũ cõpleuit ãnũ discere uideat. Sed de Brotheo & Fidentino hactenus Tu quũ oia legeris: melius de his statues Itaq: hos cõmentarios tibi tradimus & dicamus in Laurentiũ obseruãtiæ: in te domũq: ur̃am egregiæ uolũtatis & fidei meæ testes & sempitnos Eo aũt celerius emittunt q Marcus Aure. senatus Veneti scriba uir doctissimus eloq̄tissimusq: mecũ iam pridẽ p lr̃as egit: ut tãdẽ aliquãdo hos ederẽ quos uehemẽter legere cupet. Est. n. his studiis eruditissimus: & quum fides: morum grauitas aliaq: ornamenta quottidie in eo spectent: doctrina maxie eminet. Marsiliũ ficinũ nr̃um aliq̃ñ ad hos legẽdos adhibebis. si a p̃his suis discere põt: i qb⁹ locũ obtiet hõestissimũ. Vale.

¶ Iuuenalis uita ex antiquorum monumentis.

IVNIVS Iuuenalis libertini locupletis incertũ alũnus an filius. Ad mediã fere ætatẽ declamauit ai magis cã q̃ scholæ: aut foro p̃pararet. Deinde paucoq uersuũ satyra nõ absurde cõposita in Paridẽ Pantomimum poetãq: eius semestribus militiosis tumentem genus scripturæ industriose excoluit. Et tñ bene diu ne modico qdã auditorio quicq̃ cõmittere ausus est. Mox magna freq̄ntia: tãtoq: successu bis aut ter auditus est ut ea q̃ prima fecerat inficeret nouis scripruris Quod non dãt p̄ceres dabit histrio tu camerinos. Et bareas tu nobiliũ magna atria curas Præfectus pelopea facit philomena tribunos. Erat tñ in deliciis aulæ histrio multiq: fautoq eius quottidie p̄uehebant. Venit ergo iuuenalis in suspitionẽ q̃si tpa figurate notasset: ac stati p honorẽ militiæ q̃q octogenarius urbe sũmotus est. Missusq: ad p̄fecturã cohortis tendentis in extremaȝ ægypti partẽ. Id supplicii genus placuit: ut leui atq: ioculari delicto par esset. Veq intra breuissimũ tp̄s angore & tedio periit. Tpibus Domitiani floruit: ad neruæq: tpa peruenit: qd̄ qm̄ eius carmen plane indicat Multaq: p̄terea testimonia: nobis non est longa disputatione confirmandum

¶ In fine operis defensio apud Brotheũ grãmaicũ calũniatorem cõmentarioũ Martialis cuȝ recrinatione

¶ Opus totũ tn sedecim satyras diuidit. Neq: iis assentior: qui i libros distribuũt. sed iá de satyra dicamus.

¶ Domitii Calde. Vero. Secretarii aplici cõmẽtarii i sat. Iu. ad clarissimũ uiq Iulianũ Medicẽ Petri Cosmi (filiũ florẽtinũ.

Atyraq gña duo agnoscim⁹: alteq antiq⁹ tã a græcis quã latinis usurpatũ: recẽtius alteq: qd̄ ab antiqore defluxit: quod latini tm̃ excoluerũt. prius illud sola uarietate carminũ constat: psonisq: introductis: comœdiæ par: sed maiore lasciuit licẽtia salibusq: & iocis absoluitur. nam introducti Satyridii siluestres procaces iocularia & lasciuia inter se iactant: hi sunt Satyrus canus: satyrus impubes: satyrus adolescens Silenus pater atq: id genus psonæ: fictæ: qd̄ Pollux apud græcos docet: in hoc poematis genere Aeschylus & græci p̄terea multi uersati sunt: apud nos. Pacuuius: Ennius: Varro: qui eo stillo satyras menipeias conscripsit. Satyris igit introductis satyra nom̃ accepit: quã appellatiõem hæc recentior: q̃ a priore manauit: & latinis tm̃ usurpata est seruauit: ac ex licentia illa ueteri satyrorum in apertam hominum reprehensionem & obiurgationem exiuit: mutato carminis color & numeris, nam in exameros assurgit cum prior itra iãbicos & eius generis uersus contineretur. Hinc Lucilius: qui si eius studiosis credimus non modo cum eiusdem operis auctoribus: sed cum omnibus poetis certat q̄uis non sine suspitione æmulationis lutulentus fluere ab Horatio dicatur. Mirum est in eo libertas: qua Mutium Scæuolam sui temporis ciuem romanum ita insectatus. est, ut eum secuisse dicatur a Perseo una cum lupo Horatius tersior. Perseus indignatione ita euehitur: ut uix sensum absoluat uerborum: quæ ita confundit. Iuuenalis lucilii acerbitatem puritate horatiana quam maxime adamauit & imitatus est calore. Persei addito ita temperauit: ut quæ singula in illis laudabantur: uniuersa probentur in hoc uno. scio festũ Diomedem: & qui ab eo satyræ expositionem singulis ferme uerbis mutuatus est Porphirionem huius appellationis causas alias attulisse: sed a satyris olim introductis satyram dici uero similis est. pœne stilo heroicum. libertate simplex: figuris intercisum. tũ peri phrasis: quæ uelandæ repræhensioni adhitur: frequenter occurrit historiæ suorum temporũ cognitione plurima. nã quæ antiquiora sunt non inferuntur nisi in præsentium inuidiam psonis: nisi aut uiuant aut illustres sint nõ parcit. hoc genere sedecim satyræ a Iuu. cõscriptæ sunt Quaq prima dum poeta ex diuturno erumpens silentio suam accusat patientiam: qua recitantes

poetas adiuerat:cū & ipse quoq; possit scribere & nihil magis scribendum sit quam satyra. Causasq; demō strat ardore quodam & rebus congestis potiusquam dispositis in obscuritatem pene confunditur. Non libet cōfutare illoꝝ opinionē:q poetā se indoctū fateri putant:nam risu potius hoc est explodendum: quam refellendum rationibus:qbus res apertissima non indiget. Hic inq̄ primū se audiendis poetis iā fessum esse ostendit:& cum tm̄ tpis audiendis alienis carminibus cōsumpserit.se quoq; reponere oportere ait:hoc ē scribendo reparare & resarcire. Nam hæ duæ uoces. Reponere.s.& impune:cum in uarias significationes accipiantur a Iuuenale usurpatæ sunt nō secus quā ab Horatio. Reponere.reficere:& resarcire est quod fuit detractum. Iuue. Meliora ac plura reponit Persicus orbotum lautissim⁹. Vir. Hæc rapta pro uirginitatte reponit Papinius.qui damna dolens aliena repono infœlix lachrymas.s.meas quas reparo & renouo. Mar.q amissum somnum in urbe in prouicia reparabat. Ingenti fruor improboq; somno. Et totum mihi nūc repono. Quicqd terdenos uigilaueram per annos surgentem focus excipit. Quanuis quidam Mar.sensus nulla habita ratiōe. Repono pro scribo tradiderit cum dormiens nihil minus agat q̄ scribat:inde reponere poetæ dicuntur:cum auditas fabulas scribunt.nam ita tp̄s audiendo consumptum reponūt.i. reparāt & resarciunt: Hora. Scriptor honoratū si forte reponis Acchillem:scriptum iam.s.ab Home.alibi. Fabula q̄ posci uult & spectata reponi. Porphyrio uero eo loco aliter interp̄tatus nouū morem confixit. Impune sine pœna dicit̄ q̄ aūt sine pœna fiunt:passim agunt̄:qua rōne Hor.ipuue pro passim usurpauit in arte poetica. Ne spisse risum tollāt ipune coronæ.i.passim.alibi.sed mēte recepta Obturē patulas ipune legentibus aures. Nā interrogādo uersus legit̄:& cū Hora.oñdat sibi magnā eē molestiā poetis cū scribo inqt habeo eorū rōnem & timeo ne offendā genus irritabile uatū. Cum mēs recepta ē.i.cū uolo relaxare aium possum ne fugere: quo minus auelā recitantes:cum & aures meæ patulæ sint.& illi ipune.i.passim legāt.i.ubiq; occurrētes:& uolētes audiri.inde alibi. Scribimus indocti doctiq; poemata passim. Leget̄ ita mea qdē snia saty.initiū ā pcō.

¶ Ad Inuictissimum principē Federicum de Monteferreto Vrbini Ducem:Georgii Merulæ Alexandrini Præfatio in Satyrarum Iuuenalis Enarrationes.

SI in enarrandis poetis:quoru; eruditio multiplex uaria: atq; recōdita hētur:recentiores magistri priscos grammaticos imitati forēt:p̄fecto abditos sensus idagassent:& obscuras ac difficiles questiones aliquando explicuissent. Illi.n. attentiore cura illustrium scriptorum opera reuolentes ex obseruatione eorum:quæ legissent ad exponendos poetas accessere. At nostri litteratores insolētiæ:atq; imperitiæ pleni:quasi nouerint:quicquid in latinis litteris occultumq; atq; abstrusum habetur propalam interpretari ausi sunt:quorum impudens temeritas cum rei latinæ:tum maxime discipulis plurimū obfuit. Hi.n.de præceptoris sententia cum deiici non patiantur quæ semel didicerūt malunt pertinatius defendere:& in falsa opinione perseuerare quam ueritate cognita maximis erroribus liberari hinc latinæ litteræ.in quibus subleuandis omni conatu quidam laborant:per inertiam & docentium arrogantiam uix erigi possunt:Quam rem sic eē sine controuersia percipiemus:si paulo diligentius ea rimari uoluerimus quæ nostra & patrum memoria grammatici dum iuuenalis satyras explanarent:discipulis annotanda tradiderunt:Non enim uaria & discrepantia:sed falsa pleraq; ac ridicula sensere. Verum quid nos ea exagitamus quæ siue nomine iaceant:cum nouissime duo prodiderint commentarii cum auctorum titulis: q ex ueteꝝ scriptorum sententia & auctoritate:cum certius quidam quam superiores attulerint supramodum elati:exposuerint:an magis has satyras perturbauerint haud facile dixerim:nam summa dissensione certantes:dū petulanter se inuicem conuitiis lacernat: ea fere quæ altissimæ eruditionis sunt: & ad intelligendas satyras necessaria præterire. Quare in tanta uarietate & dissensione exponentium:qui interim uera falsis remisceāt rogantibus amicis quæ ad instruendam nobilis poetæ expositioem annotassem. Emittere tandem uolui. Verum ut honestius in publicum exeant:& cum nouitatis gracia auctoritatem quoque apud lectorem habeant tibi Princeps inclite Federice dux Vrbinas dicare uolui. At dicet aliquis: quid cum iuuenale Federico in maximis belli & pacis negociis exercitato:quem in armis uelut alterū Martem hostes exhorruere nūc uero ceu pacis & belli arbitrum uniuersa habet & reueretur italia? Huic ego sic respōsum uelim: unum esse Iuuenalem:quem princeps in primis legere:immo ediscere debent: si uolunt uitam suam ad romanorum mores & instituta componere. In hoc enim poeta discitur per quos uiros & mores inclita Roma:rerum potita sit tum uero pro conditione & statu hominum uitia corripiuntur:quibus populus gentium uictor amissa libertate:& diminuto imperio corruerit. Hæc ergo non leget federicus:qui romanorum procerum exemplo res italas armis moderetur.honestisque moribus illustret:& quem uiuentem:si aut græcorum aut Romanorum consuetudine mortalem in deos referre liceret:iam in templa recepissemus:ut ei gratiæ:quæ pat meritis referri non potest:honor saltem exolueretur:Etenim quando tibi Calabria atq; Apulia federice debere definet:quas teras post Alphonsi Regis mortem tumultuantes & res nouas mollentes:ad fidem obsequium regium debellatis diuersarum partium copiis redegesti:regnumq; illud neapolitanum seditionibus uexatum & intestinis bellis afflictum tua tandem opera pacatum atq; quietum redidisti. Quid omnis Italia:persoluet ne unquam ꝙ debet:cui fessæ pacem & traquillum rerum statum dedisti.cum iam missis in flaminiam copiis principes quodammodo inter se de imperio dimicarent. Quid quod mox fusis auctoritate tua in piceni finibus hostibus:quicquid belli reliquum erat sustulisti. In etruria uero a florentinis accersitus uolateranos nouo inuento metallo elatos & rebellantes prius expugnasti:quam aut se obsidione cingi:aut tormenta admoueri existimarent. Hac nimirum uia laborantibus rebus quotiens ōpus fuit: subueniens:æternam apud gentes gratiam æternumq; nomen tibi comparasti. Domi autem & ocio liberales artes amplexus ad erigendas disciplinas souendaque studia bibliothecam omni librorum genere ornatissimam

publicare statuisti. Quare cum amplissima quæque belli pacisq; munera magnificentissime obeas: omnium litteris immortalitati consecrandus es ac uelut exemplar perfectissimi principis posteris proponendus ut illorum quoque moribus prodesse possis. Sed ut ad enarrationes nostras reuertar: non ignoro princeps illustrissime nec inficior non nulla me transiuisse quæ nobilis poeta tangat neq; enim hoc tempore quo pauci admodum extant libri: quibus ueterum rerum memoria continetur: & si plurima uaria: & diligens nostra fuerit lectio omnia conquirere & consequi potuimus: Quare non me quisquam aut sibi aut poetæ iniuriam fecisse patat: si aliquid forte eorum repeterit: quæ a nobis prætarita sunt. At quanto accuratius quam cæteri ea exquisiuerimus: quæ ad exponendum poetam pertineat: ut celeriter iudicari possit sparsa p satyras super quæ falsa senserint: aut nihil dixerint commentatores. huic meæ prefationi subiungere nolui Scriptus in tergo nec dum finitus orestes Vigilanti stertere naso. Prætoria mēsas. Quid prætoria. Crudū panonem in balnea portas ille supercilium madida fuligine tinctū Obliq producit acu Et pbere caput dōina uenale sub hasta portandū ad busta cadauer: De puluino surgat equestri. Similēq; uidebis orchestrā: & populū Cētū conuiuæ sequitur sua quemq; culina Quid strigilis & guttus Aequantē sane paribus sestertia libris Plurima uidemus quæ miser & frugi non fecit apicius Tamen hic properat uelut urgeat auster Rapta pperabat abolla pegasus Ostrea calebat primo deprahendere morsu. Salua sit artocopi reuerentia. Aut glacie aspersus maculis tiberinus. Soluitur his magno comœdi fibula. Veteri centone lupanar. qd cento. Maxima rursus murina. Quæ gemma nunc murina: & ubi habeatur. Dedit hunc agrippa sorori Obseruāt ubi mero pede sabbata reges. Fœmineum ceroma quid ceroma. Dic quintilianē colorem Atq; coronatū & madidum petulansq; tarentem Cum farre & uino ianum uestamq; rogabat Quæ xerapelinæ uestes Lōgi relegit transuersa diurni Cum grege linigero circundatus & grege caluo Plangentis populi Ante tamē de te tanaquil tua Veniet qui publica fulgura condet Dicturus dubia pro libertate bubulco iudice. quis color quod causæ genus aut ubi summa quæstio Et plures uno conclamant ore sophistæ: Et ueras agitant lites. Raptore relicto fusa uenena silent Malus ingratusq; maritus Fides de rhetore consul. atq; secundi caltinatis. Et cum se uerterint annus. Quæ hippona dea. Vocem damasippe locasti syppario Laureolum uelox etiam bene lentulus egit troica non scripsit. Ausi quod deceat tunica punire molesta. Sufficiunt diis infernis terræq; parenti. Seiani historia ex dione græco in latinum conuersa: sine qua quæ scribit. poeta de Seiano intelligi non possunt Quod Nortia fortuna sit. Quem sequitur custos angustæ uernula caspæ Atq; suos iam dextra computat annos Curandum est ut sit mens sana in corpore sano Qui meminit calide sapiat quid uulua popinæ Quis proprie structor Quid phenicopterus: & quid oryx: Et fragor aurem percutit. Euentum uiridis quo colligo pannum Hic multa de suetonio & martiale non intellecta aperiuntur Quod elephas dicatur lucas bos Gratia fallacis prætoris uicerit urnam Stoica dogmata nouit a cynicis tunica distantia Et eodem iure natantes. Mergere ficedulas didicit nebulone parente. Quid cucurbita. Cur item dixerit Semodio scobis emendat seruulus unus Quæ herculis & fortunæ ædes. Quod sabbatum sit dies saturni: Oceani monstra & iuuenes uidisse marinos Calide referemus mœnia copti: Vbi enarratur illud Statii in siluis Cur uada residant: & ripa coerceat undas Cecropio stagnata luto. Inuidiam faceteñt. nolenti surgere nilo Et samia genetrix quæ delectatur harena Nec res atteritur longo suflamine litis.

¶ Nec tamen cætera spreuerit lector Poetæ Vita:

IVuenalis satyrum scriptor illustris aquinas fuisse magis ex eo uersu qui sub Vmbricii persona legitur: q̄ alio scribente cognoscitur. Quibus autem parentibus genitus: ubi enutritus, quibusue præceptoribus operam dederit adhuc certo non legimus: & si quidam coniiciant Quintiliani discipulum fuisse atque ab eo uerecunde laudatum: cum enumeratis tribus satyrarum auctoribus nomina supprimens dicat: clarōs esse satyræ scriptores & qui olim nominabuntur. Quod a ueritate non longe abest: siquidem i fidem temporibus ambo floruerunt sub flauiorum uidelicet imperia: Quā rē facillime ii cognoscent: qui ætatem earum personarum: quæ in satiris leguntur: diligentius scrutati fuerint. Sunt qui scribant hunc poetam in scholis causas declamasse: quod & ipse innuere imo testari uidetur: cum ait: & nos consilium dedimus Syllæ. Quod autem parim pantomimum carmine suo taxauerit: & hoc nomine relegatus: & exilio mortuus fuerit: parum nobis constat: Vnde eos requirimus scriptores: quorum testimonio quidā freti hæc scribant. Martialis uero epigrammaton scriptor egregius Iuuenalis cuiusdam meminit: quē potius noīe: q̄ alio argumēto hūc esse colligimus. Alia ab hoc poeta cōscripta opa nō legimus pter hos quinque satyrarū libros: in qbus nō minus laudis adeptus ē: q̄ Lucilius: aut Horatius: nisi forte magis latinā satyram illustrauit. de cuius origine pauca quæqam pro tempore altius repetenda sunt.

De Satyra fabula duabusq; satyris.

SAtyrica primum apud græcos: ut ueteres scriptores tradunt fabula fuit: a qua & uis & appellatio fabulæ in latinos deriuauit: in hac non heroes: aut reges: quod tragici faciūt: sed satyri ludēdi locādiq; cā inducebāt: simul ēt ut spectatōr iter res graues ioco ac lusu aliquo reficeret erāt āt h⁹ fabulæ: psonæ ut Iulius pollux tradit Satyrus tū canus tū barbatus: & silenus pater. De Herculе itē cōfectā satyrā græci grāmatici tradūt: Agebat aūt hæc fabula i theatris quēadmodū tragœdia atq; cōœdia: c⁹ scæna auctore Victruuio arboribus spelūcis mōtib⁹ reliqsq; agrestib⁹ reb⁹ i topiari spēm defor

matis ornabatur. De fabula personisq; huiusmodi intellexisse uidetur Horatius in arte poetica hæc scribēs Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum: Mox etiam agrestes satyros nudauit: & asper incolumi grauitate iocum tentauit: eo quod Illecebris erat: & grata nouitate morandus Spectatur: functusq; sacris & potus: & exlex. Et item Verum ita commendare dicaces Conueniet satyros: ita uertere seria ludo Neu quicunq; deus quicunq; adhibebitur heros Regali conspectus in auro nuper & ostro Migret in obscuras humili sermone tabernas. Dionysius uero alicarnaseus ludos factitasse Ro. scribit: in quorum pompa chori satyristarum in silenorum speciem agerentur ornatu & amictu sayrico. nititurque probare romanis conuicia lem: mordacem atq; satyricam disciplinam quandam ueterem & gentilem fuisse: quam rem declarant conuitia: quæ in formam iambici carminis in triumphantes ioculariter dicerentur: a quorum licentia nomē latinæ Satyræ inditum putamus: hinc itē theatrales omnes fabulæ uno nomine Satyræ ab historicis nostris appellatæ fuerunt: Fuit autem auctoribus Liuio atque Valerio maximo: primum apud Romanos satyra descripta cantu motuq; congruenti peracta: abs qua ausus est primus Liuius argumēto fabulam serere. sed Satyrarum duo fuere genera. Primum non sola carminum uarietate mixtum (ut Quintilianus tradit) in quo carminis genere claruere apud græcos Demetrius quidam poeta: ut Laertius & Xenocrates ut apulei⁹ auctor est. A itē Celius Menippum seruum scribit fuisse: cuius libros. M. Varro in satyris emulatus ē: quas alii cynicas: ipse appellauit Menippeas: hoc satyræ genus a græcis excogitatum latini celebrauere. Altera uero satyra: ut Diomedes ait: maledicum carmen: & ad carpenda hominum uitia Archeæ Comœdiæ charactere compositum. Quale scripserunt Lucilius. Horatius: & Persius. Dicta autem satyra: siue a satyris: quod similiter in hoc carmine ridiculæ res pudendæque dicuntur: quæ uelut a satyris proferantur & fiunt. Siue a satyra lance: quæ referta uariis multisq; primitiis in sacrificiis cereris inferebatur. & a copia aut saturitate rei: satyra uocabatur: cuius generis lancium & Virgilius meminit: cum hoc modo dicit: Lancibus & pandis fumantia reddimus exta: Et lanesq; & lyba feremus. Siue a quodaꝫ genere farciminis: quod multis rebus referciebatur satyram dicit Varro uocitatam Est autem hoc positum in secundo libro pualatinarum quæstionum: Satyra est uua passa: & polenta: & nuclei pinei ex musto conspersi. Ad hæc alii addunt de malo punico grana. Alii autem dictam putant a le ge satyra: quæ uno rogatu multa simul compræhendit: q. s. & satyrica carmina multa simul poemata: compræhendunt: cuius satyræ legis Lucilius meminit in primo. per satyram ædilem factum qui legibus ulnat. & Salustius in iugurtha Deinde quasi per satyram sententiis exquisitis in deditionem accipitur. Sed quia hic scriptor figura & stilo priscæ comœdiæ satyram scribit confectam fuisse: illud addimus: priscam fuisse comœdiam: in qua grauioribus uerbis: & aperte hominum uitia incessere icebat. Qua sane licentia Eupolis: cratinus: Aristophanes populariũ suorum flagitia notauerunt: quam rem Hora. his uerbis testat̃. Eupolis: atq; cratin⁹ Aristophanesq; poetæ Atq; alii: quorum comœdia prisca uirorum est Si quis erat dignus describi q; malus. aut fur: Quod mœchus foret: aut sicarius: aut alioquin Famosus multa cum libertate notabant: Hinc omnis pendet: Lucilius hosce secutus Mutatis tantum pedibus numerisq; facetus Emunctæ naris.

ILLVSTRI Viro Ioanni Tucci. pannonico Georgius Valla salutem dicit plurimam.

PErspecta pridem mihi tua Ioānes Tucci uir illustris uita integerrima: me tibi plurimum deuinxit: & cum edendos censeremus tantopere afflagitatos quos in iuuenalem uitiorum accerrimũ reprænhensorem scripsimus commentarios: eos tibi emittendos discandosq; existimaui: quo aliq̃ in parte affectissima tibi mens: tuiq; studiosissimus nominis animus meus inorescerer. nec me fane fugit: q̃ hoc tota tibi materies: qui res maximas cum prudentissime belli domiq; gesseris administraueris q;: cauisti semper ne quid unq̃ committeres quod a quoq̃ carpiatq; damnari posse uideretur. Quamobrem propter uitæ tuæ integritatem fortuna usus es: ut alii plærīq; solent paulo iniquiore: talemq; longe potiorem arbitratus es quam in magno honore minus recte uiuere: quāq; huius te uitæ nō pœniteat: alacritas hilaritasq;: q̃ constantiā fortitudinēq; comitari fere cōsueuerunt: certissime nobis sunt indices: & perinde optimi iustissimiq; uiri tibi famam plane excitasti singularem. præcipue cum bonorum iustorumq; hominũ colas & obserues oē gēus. aīaduerti eqdē sæpenumero cū īsignes cuiuspiā uirtutes te audiēte memorassem quātopis mihi exultare uidebare p̄cordiis. quēadmodū cū de fortūa mea apud te loq̃rer aduersa referebā inter non parum multas: uariasq; fortunæ ab extrema usq; infantia. Cū primulū ex aluo matris euasi: in me cōi quodā fato patriæ & nimiū familiari sæuientes tēpestates: arietātesq; sese turbines illos: ut fomētū sū adept⁹ Albertū scotū: comitē placētiæ clarissimū: illi⁹ oli urbis patrē: quē utriq; Catōi ñ dubitaueri cōferēdū atq; adeo multis i reb⁹ āponēdū. Inde porro lōgo interuallo cū ille mortē obiisset sollicitudinū meaꝝ leuamē nact⁹ sū Ioānē iacobū triuultiū nois celebratissimi eqtē iuratū ē nimiꝝ Mediolanēsis tota dom⁹ illa triuultia eiusmōi. ut ex ipsi⁹ gremio tāq̃ ex equo illo Troiāo p̄stātissimi uiri emerserint. at p̄ cæteris q adhuc ī hoium obuersant̃ oculis tres clarissimi fratres Ioānes firm⁹ caucasia rupe fide cōstātiaq; firmior. Ioānes iacob⁹: & Renat⁹ duo illi Scipiones: duo inq̃ belli fulmina: nec cū Renato liberalitate: munificētia: a magnitudine: militari scia: bellicaq; īdustria nisi frater cōferri pōt. ecqs Ioānis iacobi p̄toris in tot bellis inuictissimi res gestas ñ audierit: q̃ ductās i ligurib⁹ exercitū gessit: ut quos aliqñ Romāi cōsules duo uno tpe sūmo militū labore ægre superarūt: ipse rei bellicæ admirāda scia: sapia: fortitudine: ui illa ingenii: q̄si flāma: tāta celeritate ī p̄ruptis edissimisq; illis alpib⁹: & p̄lio & bello supauit: ut ipsi certe genuēses: nā p id tp̄s nos genuæ rhetoricā ex ticinēsi ginasio. ubi hūanitatis studia dictabam⁹: acciti p̄fitebamur: tametsi mot⁹ illi intestinæq; discordiæ qb⁹ me fortūa imerfat paꝝ admodū liberalib⁹ studiis operā nauare p̄mittebāt. id bellū inq̃ genuēses ipsi diuinit⁹ admīstratū eē uociferarint qñqdē rupibus illis ñ latebræ: ñ minātes in cælū al

pes triuultianæ uirtuti obsistere potuerũt. heluetios quoq; alio q̃ gẽtẽ martiã miñacibus cateruis i agrũ isu
briũ descẽdẽtes adeo ut oĩa trore formidineq; cõpleuissent: solo aduẽtu suo repressit. in hetruria: i parmẽsi: i
cremonẽsi agro quotiés cũ hoste cõflixit semp inuictus: ac adortus ex iprouiso hostes desperata ferme rerũ
sũma triuulti⁹ & ducis & militis mũera subiẽs nec dũ tñ satis armis expedit⁹: prim⁹ ipse summo illo igẽti ar-
dore bellicaq; industria: paucissima collecta manu at fidelissima in hostiũ istructã aciẽ: alio q̃ bellica uirtute
isignẽ irrũpẽs ꝑtrusit: passim fugauit: aut obsistẽtẽ cecidit. nuper quoq; qnt⁹ in armis sit ñ lõge ab urbe ca
stra metat⁹ oñdit. Cæterũ hũc bellica gloria tã inclytũ ducẽ nẽo lenitate mãsuetudine: hũanitate: grã: mũifi
cẽtiaq; añcessit: nec porro ubi maximis de reb⁹ statibusq; admistrãdis cõsultet prudẽtia: grauitate: acumie
qsq̃ superauit. Proinde iter fortũæ meæ fluct⁹ mecum ipse lætabar qd tãtorũ uirorũ nõ uulgarẽ noctus forẽ
amicitiã: impẽsissime uero cõsolabar antiqri suauissima cõsuetudine c⁹ mẽtẽ ab oĩ perturbatiõe adeo seda-
tã n nimiope demitabar: prudẽtiã: iudiciũ: cõsiliũ: ingeniũ: q. in ipso sũma oĩa. qdq; talẽ ipsũ statuerit deus
ut si tot⁹ orbis collabat nõ possit a iusto æquoq; cũ qsq̃ deterrere. excitabat ãt me inuenitq; aciẽ q̃ntalacũq;
ẽ itẽdebat exacuebatq; mirifica doctrina Lazari dactyli cõterranei mei philosophi eximii & medici excelen
tissimã a pueris eadẽ studia nobis iter nos sũmã beniuolẽtiã cõciliarũt. is doctissimorũ oĩum cõsensu adeo ꝑ
cellit ut iã q̃tuordecim sint ãni cũ primũ sibi locũ in tã insigni gymnasio iure medicinã ꝓfitẽdo deferẽderit: si
ue medicinæ autorũ locos abstrusos doctissime exerãdo: siue opere morbos curãdo. ut ꝓmptissima in eo sit
sciẽtia iudiciũ acre. experiẽtia certa ad leuandos cõfestim ægrotos. at nõ hæc modo uerũ ẽt elegãtissimi ur-
banissimiq; eius mores me & plærosq; alios ipsum summo prosequi amore compulerunt. Hæc ego dũ for
tunas meas q̃rerer apud te morabã. tu porro interea. loci tãetsi in amplissimis honorib⁹ sp uersatus. & qua
dñatis admistrare solẽt manga tractauisti: ab illo tñ fastu nõ ut multo maxia pars fastidire cõsueuit: sed nul-
lũ ꝓrsus trahẽs supciliũ: ut cũctis in rebus summã præ te fers lenitatẽ: ita hæc sedatis atq; adeo benignis ex-
cipiens auribus tales nũc inueniri ac beniuolentia mihi iunctos uixisse cõgratulatus es. mox ingẽti ut mos
fere in hmõi tuus ẽ grauitate subiecisti. mirarer eqdẽ impẽdio quos tu mihi pauculos memorasti nisi Ve-
netiæ ut semp ita in dies magis me in se mirabũdũ spectabũdũq; totũ cõuertissent ꝓinde cũ sæpe mecũ hu
ius ciuitatis diuinitatẽ tacitus olim cõsiderarẽ: statui deniq; hãc potius colere. q̃ usq̃ alibi uitã agere: satiusq;
duxi hic eẽ ubi numinũ quoddã coluisse uf cõciliũ. omitto nũc opes referre missam singularẽ facio potẽ-
tiã: siqdẽ fortunæ q̃ cæca eẽ palã ꝓclamat qd plærumq; hæc indignissimis cõmoda largiat: potiusq̃ mentis
cultui. ac laudi ascribẽda eẽ cõfesti acclamabit inuidia: q̃q̃ dissimilis huius nimirũ est ciuitatis aliis opulẽtiæ
ratio qñqdẽ nõ utiq; fortunæ ludibriis obnoxiæ tã diurnæ opes debẽt existimari qppe quæ nõ casu aliquo
cõfluxere: sed rõe atq; cõsilio: & ꝓinde ita suis nixæ radicibus uident ut nisi ab optimo maximo deo q ipas
iãpridẽ custodit ac defendit. cõuelli neutiq̃ posse uideant. q̃re si ut dici solet male parta: male ac cito dilabũ-
tur: bene quoq; parta bene ac diu iure incõcussa ꝑmansere. Verũ eni uero maius aliud suspicimus. nobilissi
mã diuinæ hui⁹ ciuitatis: incredileq; sapiam. qd q̃uis longe lateq; dñet italiæ robur ad xpianum nomen de
fensandum semp extiterit. isolẽtesq; oẽs ẽt maximas uires cõtuderint: semp tñ se sũmissius mansuetiusq; ge
rat ut nusq̃ gẽtũ exteris tãta sit libertas. ñulla ipsis impantibus insolẽs licẽtia. nulla turpitudo: nullum turpe
facinus toleret: adeo ut ne qdẽ pr̃ filio: nec filius pr̃i ignoscat delinquẽti: neq; id crudelitati iputãdũ feræq;
immanitati. dolent siqdẽ ipsimet cũ in aliqnos ẽ seuerius aiaduertẽdũ. nusq̃ quoq; tã nobilis clæmẽtia. tã isi
gnis gratitudo: tã singularis humanitas: tã egregia lenitas: iustitiæ æqtatiq; cõmixta. nũq̃ ut memoria pro-
ditũ est in hanc rẽ publicã queq̃ bñficia ulla cõtulisse adhuc pœnituit. Itaq; munificẽtia: liberalitate: grati-
tudine: æqtate oẽs facile añcedit. sunt magr̃atus subindi ipsi sancti integerrimiq;: ut cũ ad supmos uẽtũ est:
q̃ rei summã admistrãt. non plus possint q̃ iustitia æqtasq; ꝑmiserit qd si mali qcq̃ admoliant. atq; ꝑpetrẽt.
tũ e cæterorũ cõsortio turpiter eiiciũtur: ac ꝓ delicti magnitudine plectunt: & ꝓinde quotquot pr̃es atq; pa-
tricios uideas qd supra q̃ dici possit admirabile ẽ tot uiros regia administratiõe dignissimos cognoscas: qua
lẽ igit hãc rẽ publicã putabimus: ubi tot uirorũ tanq̃ collucentiũ siderũ fulgor: an nõ scripserit Plato fœlicẽ
illã demũ fore rẽpublicã: q̃ phi hoc est sapientes uiri administrarint: sunt hi nimirũ hmõi: cuiusmodi uoluit
Plato: & maius adhuc qddã efficiunt q̃ ille aut dixerit: erit tãetsi facũdus: aut mẽte: licet diuin⁹ appellet cõse
qui potuerit. O felicẽ: ñ italiã mõ: sed ipm plane orbẽ terrarũ si uenetorũ sapiẽtissimis exactissimæq; normæ
regat institutis. Talis nãq; uel inuidorũ confessione uenetus hic cœtus in gubernandisq; populis confusus
atq; adeo cõsensus est: ut cũctorũ populorũ habenas tenere: rerũq; potiri mereat: nã ut singulatim attigã ali-
quos. oẽs. n. q possum: qs Nicolao Marcello: qñqdẽ supiorũ ne noie qdẽ satis teneo. qs inq̃ illo. ad rẽpubli-
cam administrandã utilior ꝓrsus referri põt: qs Petro Mocenico summæ uiro prudẽtiæ. iustitiæ: ingeniiq;
principe digni cũctis in rebus magis admirandus: Cuius frater Ioannes Mocenicus inclytus bonitate prin
ceps. qd Andreas Vendraminus: q omnia cõsecutus q̃ in eminentissimo atq; optimo principe ꝓbari posse
uideant: Hoc secutus nuper functus uita Marcus ille Barbadicus omni uirtute ꝑcellẽs: mitis: seuerus: iust⁹
pi⁹ sagacissimi ingenii: admirandæq; in regenda re publica prudentiæ. Cuius frater æque princeps Augu
stinus Barbadicus integerrimus: qd Bernardi Iustiniani: ꝑter alias eius ꝓclaras animi dotes: q̃ multæ & cla-
rissimæ sunt: fulgurantẽ illã memorẽ eloq̃ntiã grãdẽ: incitatã: ornatã. grauissimã: fucco illo ac sanguine in
corrupto: in qua naturalis: nõ phucatus: nõ accersitus. sed spõte occurrẽs nitor. deniq; quã religiosus scrip-
tor: & uerus: an qcq̃ iprudẽter fieri putãdũ ẽ. ubi Thomas Triuisanus ꝑfuerit: qs Dñici Mauroceni graui
tatẽ nõ adorat atq; prudẽtiã: simulq; doctrinã: qs Frederici Cornelii lenitatẽ. sapiẽtiã nõ colat. ñ obseruet
cuius gentilis Antonius acutus sane dialecticus: doctus phs: theologus insignis & mathematicus egregi-
us. an Leonardi Lauredani uirtus latere põt: quæ ꝑfecto p omniũ aures puagat: cuiusnã aures ita pegrinã

tur:ut Sebaſtiani Baduarii oī laudis genere cumulati nomē poſſit ignorare:ullo ne æuo īteritura. aut etiam
obcura uideri pōt Bernardi Bēbi grauitas:elegātiſſimū:multaq; doctrina potiſſimū ingeniu₃: libatū illud
doctū:fluēs:expeditū ōronis genus. An zachariæ barbari uſq̄ poteſt deliteſceř ſapia nota gregalibus: nota
nobilibus:nota principibus:nota regibus:ſūmis notiſſima noſtri ſæculi pontificibus: Cuius filius Hermo-
laus nř qui ſapit pleno pectore: qui nunq̄ ſatis laudatus:qui non aquas ille quidē colligit pluuias ſed uiuo:
largo & pēni fōte exūdat:quē ætas certe nřa alteꝝ nobis Varronē ſuſcitauit.ita.n.oīfaria excellit ſcia.cuius
ōro bñdocta:pſſa.enucleata:limata:grauis ī laudādo:arguta ī docēdo:ſubtilis ī diſſerēdo:& deniq; urbana
& Venetiis ipis digna. His quos recēſui alios tu mihi inūeros Ioānes Tuccii uir clariſſime adiiciebas: quos
pfecto oī laude celebratiſſimos eē aiebas. quoꝝ noia mihi exciderūt:qđ ſi ī pñtia ēt ſuccurrāt me illa recen-
ſere poſſe nullo mō cōſidā.pſerti hoc tpe. In hac demū diuinitus gubernata ciuitate.ſic ut tu quoq; uere p̄-
dicas:quēadmodū ois uirtus ita dicendi ſtudiū in cōſtituētibus rēpu. nō ut impedit¦ tyrānico dñatu ais:ſed
in optie cōſtituta repu. regnat. Proin tuo illuſtri,tuæ iuſtitiæ:q̄ uir admirādus iure hēris. gratulor cū a tam in
clyto cœtu cerno quotus hēare:nec latere pſpicua iā oibus uirtus tua p̄t:q̄ in hac ciuitate ī totius orbis ter
rarū cōſpectu eē neceſſe ē:q̄q̄ mauis eē tu q̄dē q̄ uideri.at qm̄ ſepultæ ps ē iertiæ celata uirt⁹.ſimiliſq; uel ly-
tæ q̄ reticet uel q nō tēdiť arcus:nō potes:nō potes Venetiis:ubi cōſpicuæ oēs ſūt uirtutes:aſſeq. ut tuæ ſilē
tio obſfenť.tu.n. pānoniā quā mirificis effers laudibus:& reꝝ geſtaꝝ gloria ad cælū tollis patriam tuā.tuis
ipſe moribus impēſiſſime exornas bonitate:grauitate.iuſtitia:pietate:humanitate:prudentia :uirtutum de
niq; omniū q̄ſi aceruo p̄tendis & facis & oibus ſpectandā p̄bes & ī iniuſtus maluſq; non iniuria hēatur quiſ-
quis te non amat ac obſeruat:miror eq̄dē ſæpe mecū tā pacatā eſſe mentē tuā poſſe.ut q̄bus plurimū p-
fueris:ingratoſq; ſubide erga te eſſe noueris.tu cū cæteri de ipſis obloquanť:defendas aut ōrone qđ defen-
dere nō queas aliorſum detorq̄as:tā ab oī maledicētia abhorres. At ne iā ſim:nō utiq; nimius : id ego non
uereor in tuis recēſendis uirtutibus:ubi me etiā parciſſimū fuiſſe ſentio.ſed ne inq̄ uerboſior q̄ tu ipſa pati
poſſis pſerti tua memorantē:q & iuſti & æq obſuātiſſimus es cuſtos iā uirtutes ipſius rigidiſſimū lege ſatel-
litē:quo deiceps liberis tuis diſcipulis nřis quos inocētiſſimæ eē ultræ cupis legēdū atq; adeo ediſcēdum ex
Georgii Vallæ Placentini in Iuuenalis ſatyras Commentarii. (hibeas.uale.

Vuenalis Satyræ intellectu obſcuræ a plæriſq; nō iniuria iudicari ſolēt. Nō eq̄dē quo uerboru₃
durior ſignificatō:accerſita nouitas:uetuſta ſue ulla ab nřate iſto dicēdi moř abhorrēs ignorōnē
ſenſibus quominus dilucide accidanť obiiciat. Ne ſniaꝝ q̄dē tā pfuſi ābitus.aut tā crebræ alle-
goriæ:q̄ ī enygmata ſæpe exeūt:aut tā cōciſa breuitas:uel huiuſmōi quicquam:ut poetæ ſenſus
facile dep̄hēdi nō q̄ant: qnimmo ſi hæc dūtaxat ſpectes nemo erit tā indoctus q hūc in ſua poteſtate hēre
non poſſit. At reꝝ tā multiplex copia tātaq; in hoc poeta eruditio ē:ut cuius cūctaq; explicare multo diſ-
ficilimū ſit eo aūt difficilius hoc tpe:qđ & latinoꝝ & græcoꝝ multa pierit:q̄ ſi nō deſint. ut aliorū ita huius
poetæ plurima melius nobis aptū iri cōſidā:ſane cōperti mihi ſunt nup pbi grāmatici in Iuuenalem com-
mentarii quātum adhuc audiuerim nulli alii cogniti ſed miræ breuitatis.alioqn tñ p quā opportūos aliq̄ñ
ſe nobis obtulerūt:obtuliſſent uero ſeſe adhuc magis niſi nobis ſingula rimātibus codicis nimiū carioſa in
duiſſet uetuſtas:& ſi in oēs libros cōparati habeanť.q uix terti libri ſam attigere.ſaty. Inuigilauimus uero
ipſi ſi modo id cōſeq potimus:ut ois huius poetæ pateret eruditio. pbi interp̄tamenta eiuſmodi ea fuerunt
quæ ſane per exigua ſunt:ne in minima quidē pte ſubtraximus:aut immutauimus. Cæteꝝ q̄ nā pitia no-
ſtra:& quonā demū iudicio aliena tradiderimus docti & pariter acuti uiri iudicarint.q̄ quomodocunq; ſint
talia eſſe puto ut nec nos nec alios noſtræ pœniteat pigeatq; induſtriæ.ſed de Iuuenale ipſo iā a principio
pbi uerbis:dein paucis q; ſentiā ipſe ſubnectens dicere aggredior. Iunius Iuuenalis libertini locupletis in-
certum filius an alūnus ad mediā fere ætatē declamauit aī magis cā q̄ qđ ſcholæ ſe aut foro p̄pararet:& de-
inde paucoꝝ uerſuū ſatyra nō abſurde cōpoſita in paridē pātomimū poetāq; ſemeſtribus militiolis emitā
te genus ſcripturæ induſtriæ excoluit:& tñ bñ diu ne modico q̄dē auditorio q̄cq̄ cōmittere auſus:mox ma-
gna frequentia tantoq; ſucceſſu bis aut ter auditus ut ea quoq; q̄ prima fecerat infert nouis ſcriptis. Quod ñ
dant proceres dabit hiſtrio.tu camerinos & bareas:tu nobilium magna atria curas. Præfectos pelopea facit
philomela tribūos.erat tunc ī delitiis aulæ hiſtrio multiq; fautoꝝ eius quottidie promouebantur:uenit er-
go Iuuenalis in ſuſpitionē:quaſi tpa figura notaſſet:ac ſtatim p honorē militiæ q̄q̄ octogenarius urbe ſum
motus eſt miſſuſq; ad pfectutā cohortis in extremā ægypti ptē tēdētis id ſupplicii gen⁹ placuit: ut leui at-
q; ioculari delicto par eēt. Veꝝ intra breuiſſimū tp̄s angore ac tædio piit. At ut aliis placet hic paris hiſtrio
nerōis gratiſſimū primū:qđ principis luxū intēdere ſolitus eēt.poſt ſunt q tradāt ab eo occiſum quaſi gra-
uē aduerſariū:ut hiſtrionica uidereť excellere. Domitianus quoq; adeo huic hiſtriōi infeſtus fuit ut diſcipu
lū eius puberē adhuc:uelut Tranqllus inq̄t:& ut maxie ægro q̄ qđ arte formaq; nō abſimilis magiſtro ui-
debatur:occidit.ſane Hora.ſcribit pridē pantomimū a domitia neronis filia decē q̄ ei ſeſtertia p libertate
dederat repetiiſſe p iudicē:nec fuiſſe q̄ſitū an domitia ſciēs libeꝝ accepiſſet:uñ dep̄hēdiť nō āplius a nerōe
dilectū. Iuuenalis uero poſt domitiani īpatoris mortē uixit:ut in q̄rta huius libri ſatyra multis rōibus cōuin
ceť. Vixit ergo neruæ Traianiq; tpibus. Qui potuit igiť aut pp paridem quē pſtrixerit domitiano inuiſus
eſſe.aut ab eo in exiliū mitti:ut ſum motus ab urbe pierit:uelut pbus:ut iā diximus:putauit: Aqnatē fuiſ-
ſe cōiectare poſſumus:qđ ī tertia huius libri ſatyra Vmbritiū ita ſit allocutus. Ergo uale nři memor & quo
ties te Roma tui refici pperātē reddet aquo: Me quoq; ad eluinā cererē nřamq; dianam Conuelle a cumis
Martiali & conſuetudine & amicitia cōiunctū fuiſſe cū ex aliqtot apud Mar. ipſu₃ epigrāmatis cōſtat:tū ex

fllo. Cum Iuuenalē meo q̄ tu cōmittere tētas. Quid nō audebis ꝑfida lingua loq̄. Te fingētē nefas pyladeꝫ odiſſet oreſtes. Theſea perithoi delituiſſet amor: Tu ſiculos frēs & maius nomē atridas: Et ledæ poteras diſſociare genus. Hoc tibi pro meritis & talibus impcor auſis. Vt facias illud qđ puto: lingua facis. Hæc de auctoris gñe. Porro qd ſit: ac uñ ſatyra dicaꝉ paucis cōcludemꝰ: qñ id uberrime a nobis ubi de arte poetica ſicut de cæteris quoq; liberalibus diſciplinis locuti ſumus ut locus exigebat expoſitū puto. Satyra ut Feſt. inquit cibi genus fuit ex uariis rebꝰ cōditū: & lex multis aliis cōfecta legibꝰ & genꝰ carminis ubi de multis rebꝰ diſputaꝉ. Carmē ſane maledicū fuit: & ad carpēda hoiuꝫ uitia inuentū quales archææ fuerūt eupolis cratini ariſtophanis & alioꝝ ueteꝝ grecoꝝ comœdiæ: quos apud latinos primus Liuius andronicus ſecutꝰ fertur: ut Valerius Maxi. Paulatim deniq; ludicra ars ad ſatyraꝝ modos ꝑexit: a quibus omnium primus poeta Liuius ad fabulaꝝ argumēta ſpectātiū oculos & aīos trāſtulit. cū ſecuti Pacuuius & Ennius. Id olim carm̄ dictū ſatyra: qđ ex uariis cōſtabat poematis. Hos ſecutus lucillius alio quodā ſuo uſus reꝑhendēdi ritu quē ſunt imitati Hora. Perſius Turnus & ſi q alii fuerūt & hic nr̄. Satyrā aūt dictā aiūt a ſatyris nemorum numinibus: immo eqdē ruſticis a qbus duxit originē ueluti in libro quē de expetēdis fugiēdiſq; rebus ſcripſimus euidentiſſimis rationibus oſtēdimus: qđ ſimiliter in hoc carmine ridiculæ res ptīādæq; referantur: quæ uelut a ſatyris ꝑferunꝉ: uelut Macrobius σάθη quod genitale membrum ſignificat: ut qdā alii a ſatyra lance q̄ referta uariis multiſq; primitiis in ſacris diis inferebaꝉ. Alii aūt putant dcā a lege q̄ uno rogatu multa ſimul comprobat: quod & in eiuſmodi carmine multa ſimul poemata cōprehēdanꝉ. De ſatyra hactenus.

TABVLA

Vocū ac reꝝ Index

A

V

X

Z

FINIS

May 1901

PAGANINUS DE PAGANINIS

PEROTTUS, Nicolaus. Cornucopia. [Edited by Pyrrhus Perottus, revised by Ludovicus Odaxius.] 4 May, 1489.

Hain*12,697; B.M.C., part V, p. 455.

Printed with roman type, in small folio form. It has 374 leaves, the last blank. The size of a leaf is 295 × 196 mm., and the printed text measures 242 × 128 mm. Bound in contemporary stamped leather.

This entire folio volume is a commentary on the *Spectacula* ("Public Shows") and on the first book of the *Epigrammata* of Martial. It contains a terrible amount of detail. Its first part is especially elaborate: no less than 286 large pages are devoted to the twenty-eight epigrams of the *Spectacula.* The opening epigram "On the Amphitheatre" receives 36 pages of comment, and the second epigram, a eulogy on Domitian's public works, 76 pages. The author elucidates every word in these short poems, hoarding together all possible references, or a similar use of the same expressions, from every known Latin writer of antiquity. It is a monstrous performance. No wonder that the bishop of Siponto had to stop after the first book. Had he commented on all the fourteen books of the *Epigrammata,* he would have filled more space than is necessary for an Encyclopedia.

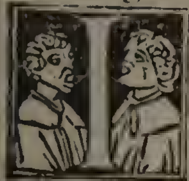
Niccolò Perotti was born at Sassoferrato in 1430. He studied, and later taught, at Bologna. In 1458 Pope Nicholas V invited him to Rome and appointed him apostolic vicar, and later Bishop of Siponto. In 1465 he became governor of Umbria and in 1474 governor of Perugia. Besides his commentary on Martial, he wrote also a Latin grammar. He died in 1480. — Ludovico degli Odassi who revised this edition of the *Cornucopia* was a native of Padua and served as councillor to the Duke of Urbino.

Bought in October, 1901.

¶ Argumentum satyræ primæ. Prima docet Satyræ causas: formamq; lib. lli.

¶ ANTONII Mancinelli. Domitii Calderini Veronensis. Georgii Merulæ. Alexandrini. Necnon Georgii Vallæ Placentini. In Satyras Iuuenalis Commentarii.

ANT. MAN. Argumẽtũ satyræ primæ.

INDIGNATVS Poeta q diutius auditor esset q Spadones uxorem ducerent. Mulieres in theatro feras occiderent. Delatoresq; nobilissimum quẽq; opprimerent. Adulteri hæredes fierent. Pupilli circũuenirentur. Damnati repetundaꝝ inani quodam iudicio pudorem omnem exuerent. Mariti ipsi lenones mœchorum bona acciperent: prætorianæ cohorti ĩfames etiam præponerent. Testamentoꝝ signatores falsi ditescerent. Matronæ uiris suis uenena pararent. Sceleratissimi dõa pluria cõseqrent. Soceri nurus corrũperẽt. Nuberent uiris pueri: Vitiorum copia uberior eẽt. Auaritia maxima. Alea frequẽs. Villarum impensæ plurimæ: Gula uorax. ꝑtoresq; & tribuni ẽt sportulam peterent pauperibus constitutam. Libertini diuitiis affluerent: & inde superbia. Clientes iam lassi qdem diuites comitando nulli cœnæ adhiberent. Illi uero mẽsæ totos etiã apros apponerẽt. Vitia oĩa ulterius ire minime possent.

DECII IVNII IVVENALIS AQVINATIS SATYRA PRIMA

SEMPER EGO Auditor tantum? nunquam ne reponam
Vexatus totiens rauci theseide codri?

Difficile sibi eẽ non scribere satyram inquit. At quoniam uiuos carpendi libertas illa prisiina minime aderat. Quid in mortuos concedat experiri uelle cõcludit. ¶ Semper ego: latini qdem poetæ ubi tractanda ꝓposuere: inuocare deinde postremo narrare solent. Satyrici uero nec inuocãt: nec breuiter quicq̃ primitus dicendum ꝓponũt: sed ex abrupto cum indignatione ĩcipientes: de qbus locuturi sunt longiori processu ꝓponunt. Itaq; cum indignatione Iuuenalis erumpit: se ipsum ĩcusans: q totiens recitantes poetas audierit: nec scripserit unq̃. Vnde ĩferius ait: Si natura negat: facit ĩdignatio uersum. Eius aũt ꝓpositio illic extat. Quicqd agunt hoĩes uotũ: timor: ira: uoluptas. Gaudia discursus: nostri est farrago libelli. ¶ Semp ego auditor tm̃? Aposiopisis figura est: quam Cicero reticentiam. Celsus obticentiam: nonnulli interruptionem appellant: ut Fabius lib. ix. ait: Est enim hoc Iuuenalis quasi ĩtercœptum silentium: ut Terentii illud. Si sensero. Et poetæ: Quos ego: deest enim puniam: uel quid simile. Id aũt fit: quum qs irascit̃ aut perturbat̃. ¶ Semp ego: supple ero. Dicẽdo aũt ego: maiores affectus oñdit: est. n. Emphasis in ꝓnomine. i. significatio uel demõstratio. Nunq̃ ne reponam? pro scribam: scribẽdo. n. reponim⁹ rem: de qua agitur. Vnde si talia nõ scripsisset: haud reposita nobis eẽnt: & reseruata: hinc & Naso ad Suillium lib. iiii. de põto ait. Scripta ferũt annos: scriptis Agamẽnona nosti. Et quisqs cõtra uel simul arma tulit. ¶ Nunq̃ ne: plus est nunq̃ q̃ nõ: ut Donatus in ecyra scribit. ¶ Rauci: assidua qdem recitatione. ¶ Codri: is ꝑfecto ille est: de quo tertia satyra inquit. Lectus erat Codro procula minor. Vrceoli sex. Ornamẽtum abaci. ¶ Theseide: fabula de Theseo celebrata: fuit aũt Theseus Aetræ pitthei filiæ ac Neptũni seu Aegei fili⁹ Herculeæ uirtutis imitator: ad ea enim certamina adiecit aĩum: quæ laudem & gloriam essent allatura: hic sustulit chorinetum externoꝝ interfectorem. Item Schinona arborib⁹ hoĩes laniẽtem. Aprum syluestrem: q plurimos ĩterimebat. Deleuit Scyroẽ: q calce scopulo hoĩes in mari deiiciebat. Item cercyonẽ a se uictos perimẽtem. Inde ꝓcustem: q uiatores in lecto lacerabat: longiores: aut breuiores. Occidit & minotauꝝ: Helenam decẽnem perithoi consilio lacedæmone cœpit Athenasq; ubi regnabat aduexit. Inde ad rapiẽdam Proserpinã cũ Perithoo ad inferos descẽdit: sed uterq; ibi captus ẽ. Hercules uero Theseũ liberauit. Mortuo deĩde Hyppolito filio pulsus patria periit. Athenienses pœnitẽtia ducti: Thesei ossibus athenas allatis: eum ꝑ deo coluerunt: hæc & plura Diodorus lib. v.

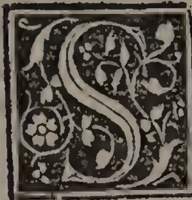
Poetarũ principia — Aposiopisis — Emphasis — Repono — nunq̃ nõ — Theseus — Chorinetus — Schinon — Scyros — Cercyo — ꝓcustes

DOMI.

FRONE SEMper auditor: scilicet alienoꝝ carminum: de qua molestia & tpis iactãtia cõquerit̃ Mar. Tum alibi: tũ eo loco. Audit̃ toto sæpe poeta die. Hora. Hic spõsum uocat: hic auditũ scripta relictis oĩbus officiis. ¶ Nunq̃ ne reponã: nõne aliqñ scribẽdo resartiam hoc tps: qđ aliis audiẽdis cõsumpsi. Ita. n. poetæ reponere dicunt̃ apud Horat. ut antea ẽ dictũ. ¶ Ergo ille: hoc est alius recitauerit mihi togatas comœdias q̃s scripsit. ¶ Impune: passim cum uoluit: repete: & ego nõ reponam. Nam ut ante est dictũ: impune legere & impune recitare dicebãt poetæ: cum passim id agerẽt. ¶ Hic elogos: repete. Recitauerit & ego nõ reponã: deniq; repete. Et ego nõ reponam usq; ad nota magis: ut p ĩdignationem legas. ¶ Scriptus in ter. ex usu antiquoꝝ hoc ait q ĩ pugillaribus mẽbranis scribebãt: ita ut scripta possent deleri tanq̃ ex tabulis. Pugillares mẽbrani apud Mar. hoc distichõ hñt. Esse puta ceras: licet hæc membrana uocet̃. Delebit quotiẽs scripta nouare uoles. Qui interiore pagina nõ cõtenti: in tergo scribebãt: dãnabant̃ tanq̃ loquaces & mimmi. Mart. scribit ĩ aduersa picens epigrãmata charta. Et dolet aduerso qđ facit illa deo. ¶ Nota magis: dum hæc uerba paꝝ recte accipiunt̃ a nõ nullis: totius pœne satyræ sensus deprauatus ẽ. Nam ita accipiũt quasi Iuuena. dicat se operam dedisse his fabulis cognoscẽdis. Inde illa deliramẽta astruunt̃: q. s. fateat̃ ætatẽ cõsumpsisse in fabulis & inani disciplia. Ego uero hæc uerba accipio r̃ferẽda ad multitudinẽ r̃citãtiũ: quos audierat de hiis fabulis q̃ subsequunt̃: ut dicat. Nulli magis dom⁹ nota ẽ sua: q̃ lucus Martis mihi: & ꝓinde sit ac si diceret. Nulli sæpius aut a pluribus poetis hæ fabulæ recitatæ fuerũt: q mihi. ¶ Rauci codri: eiusdẽ noĩs ẽ poeta apd̃ Mar. Illic tñ semp legi. Codrũ in antiqs codicib⁹. Hic pauper fuit qđ indicat alibi Iuue. & Mar. Plus cre-

dit nemo q̄ tota Codrus in urbe. Cum sit tam paup: qūo cæcus amat? Eundē appellat Alpha penulatorꝶ Quod cōposuerit historiam de Theseo: nusq̄ extat testimoniū nisi deprauato uersu Mar. ubi ait Marsum scripsisse amazonidē. Nam nōnulli illi supponūt codrū: q amazonidē scripserit. i. tumultū amazonū cū Theseo. Theseus monumētis Plutarchi & Diodori satis notus est. Unum illud addā ex Pausania scriptore græco p̄stantissimo: Corynetū: q ꝓprio noīe Periphitus: uel ut ille scribit: Periphanes dicebat̄: a Theseo interfectum: Vulcani filiū fuisse: qd̄ fortasse ambigebat: ubi Ouid. eum uulcaniā ꝓlē appellauit. Homerꝰ quoq; theseida scripsit: ut Plutar. tradit. ℭ Rauci: rettulit ad assiduā recitationem.

MERV. Semper ego auditor: causas hic primū reddit: cur relicta frequēti poetarꝶ materia satyras potissimū sit aggressus. Quod. s. ꝑ uersus uicia scribēdæ satyræ amplissimus cāpus det. Immo Hercule qlibet iners & durus a scribēdo tēperare uix posset: quū ubiq; crimine famosus: & notatione dignus occurrat. Sed q̄q̄ prisca illa absit libertas crimina & scelera uiuētium simpliciter describēdi: tñ ingenii sui uires in eos experiet̄: q iāpridem mortui sunt. ℭ Semper ego auditor: idignātis uerba: utpote semp audiētis: & nūq̄ scripturi. Quo pricipio fere satyrici usi sunt. Hora. Quid fit mœcenas. Persius: O curas hoīum. ℭ Reponā uel scribā: uel reddā: Nam & ī

Repono reddendi significatiōe reponere legit̄. Plautus in psa. Des mihi nūmos sexcētos quos ꝓ capite illius pendā: quos cōtinuo tibi reponā in hoc triduo: aut q̄triduo. Hora. in epistolis. Inspice si possum donata reponere lectus. Et auctore Seneca ad Luciliū: prisci signare dixerunt id reponi: qd̄ creditori debemus. Ergo uelut debitor: qd̄ audiuerit creditori reponet si recitandū qppiā scripserit nec ignoro alias eē huiꝰ uerbi significatiōes: q in ope suis locis aperient̄. ℭ Vexatus: crebra recitatiōe & lōga. Nam ut iunior scripsit Plyniꝰ. Annus qdem illis forte tpibus magnū ꝓuentum poetarꝶ attulerat: adeo ut toto mense aprili nullus fere dies quo nō recitaret aliqs. ℭ Theseide: fabula de theseo celebratissima forma ē patronymica: ut

Codrus ab ænea æneis. ℭ Codri: aut poetæ de quo ifra. Lectus erat codro procula minor. Vel allusit ad illud Virgilii. Rumpant̄ ut ilia codro. ℭ Rauci: male sonātis: uel assidua recitatioue rauci.

VAL. Semper ego auditor tm̄ nunq̄ ne reponā. Ab idignatione multi hūc orsum fuisse existimant sicut Persius cœpit. O curas hoīum: o q̄tum est in rebus inane: & Hora. Quid fit mœcenas ut nemo quā sibi sorte. Seu ratio dederit seu sors obiecerit ulla Cōtentꝰ uiuat. Ego i se dictū potiꝰ: ab hoc poeta existimauerim: q tādem sibi aliqd edendum eē cogitarit: postea q̄ multos annos aliis opam dedetat. Sed cur potissimū ad scribēdas satyras aium iduxerit: paulopost ōndet. ℭ Semp: qa ultra fere mediā ætatē declamādo & recitātes poetas audiēdo ætatem cōsumpserat. ℭ Ego: κατ ἐξοχὴν ut ille ego q quōdam gracili modulatꝰ auena Carmē: aut ānotata differētia intulit: pinde ac si dixisset: nihil scribēs alios sp audiā: sua mihi poemata recitātes: cū docti & idocti passi; oēs aliqd scribāt. Nā alid multo post ifert. Cū tot Vatibꝰ occurras. Alioqn. n. ego ad uerbi primā psonā: sicut tu ad secūdā supflue adiungit̄: cū sine eis certæ sint psonæ. At in tertiis uerborꝶ psonis recte nomē uel pnomē tertiæ psonæ semp accōmodat̄: ut ea cōfusio: q in eis ē euitetur. ℭ Auditor tm̄: nunq̄ scriptor: nū q̄ meorꝶ: sicut cæteri recitator operꝶ. Sane audio ἀπὸ τῆς αὐδῆς: idest a uoce: cuiꝰ ꝓpriū ē ut audiat̄ hēt iclinationē. ℭ Nunq̄ ne: cum in ætate qdem media sim: aut iam grādis natu: ut ipse i hoc: Nostra bibat uerꝶ cōtracta cuticula solē: nunq̄ ne ego: cū ætas iam mihi sit grādis. ℭ Reponā: scribā: recitabo: referā uicē reddā his q mihi male recitarūt. Pono qdem scribo plerūq; significat: ut apud persium. Ecce mō heroas sensus afferre uidemus. Nugari solitos græce nec ponet̄ lucum. Ponere: sculpere & pingere. Hora. Solers nūc hoīem ponere nunc deum. Nā de sculptore & pictore loquit̄. Repono aūt: fuoco: reperio siue cohibeo. Statius. Quotiēs iā tot ta reponā Fulmina q̄ rarus terris hic iperet ignis. Repono reddo. Hora. Inspice si possum donata repone te lætus. Plau. in psa. Des mihi nūmos sexcētos quos ꝓ capite illiꝰ pendā: quos cōtinuo tibi reponā ī hoc triduo aut q̄triduo. Repono: depono: Mattia. Ullus si pudor ē repone cœnā. Repono reduco & reficio. Virg. in. ii. geor. Et q̄tum lōgis carpēt armēta diebꝰ. Exigua tm̄ gelidus ros nocte reponet. Repono supaggero. Idem i tertio eiusdē: Atqui nō massica bacchi Munera nō illis epulæ nocuere repostæ. Repono: scribo. Hora. Scriptor honoratum si forte reponis achillē: ita & hic exponēdum. ℭ Vexatus totiens: iteratam audiēdo recitationem: q̄si ad idem freq̄nter uetus. ℭ Rauci: uiciosi aut obscuri aut assidua recitatione rauci. ℭ Theseide: fabula ut tragœdia de theseo: uel ut æneis de ænea: de Thebis thebais: & ilias de Ilio nominat̄: & dissoluta & diphthongo theseide: q ꝑ synecresim in masculino coit & theseides uocali ante uocalem lōgam qd̄ uerso ει in ι a græcis a latinis in e uertat̄ lōgum: ita ab Ouidio: elegeia solue capillos dictum. ℭ Codri: sui tpis poetæ: aut certe illud tāgit: qd̄ codrus a deucalione: ut Helanicus scribit historicꝰ hoc mō ducit ortum: ex deucalione & pyrrha: ut aūt qdam putant: Ioue & pyrrha hellen: hellenis autē & othreidos: xutus: æolus: dorus: xenopatra: æoli aūt & iphidis filiæ penei salmoneus: salmonei & alcidoces tyro. cuiꝰ & neptūni filiꝰ peleus pelei & chōridis periclymenꝰ: periclymeni & pisidices: borus bori & lysidices penthilꝰ pēthili & ancirobes andropōpus: andropōpi & henioches filiæ harmenii: q filiꝰ fuit zeuzippi & zeuzippus cumeli: & cumelus admeti: melāthus: filiꝰ fuit: huic heraclidis ex melene athenas migrātibꝰ natus est filiꝰ codrus: aliq̄to post cum oborta eēt lis iter bohœtos & atheniēses: ut qdā ferūt de œnone & panacto. Alii ob aliam cām & bohoeti peterēt: ut reges iter se de impio utriusq; populi decertarēt soli. Xanthius qdem bohoetorꝶ rex fœdus nō detractat: sed tymoetes atheniēsiū rex id recusat certamē: aitq; se imperium cessurꝶ ei: q id certamē uelit subire. melāthus itaq; discrimē subit: ut ipse ac q ab ipso descēderint: atheniēsibꝰ imperet. armatus itaq; ꝓcedit & ꝓpe xanthium stetit ingens: facis o xāthi iniuriā cum nō solꝰ ut pollicitus es ꝓcesseris: xanthius id audiens se auertit spectabundus: an qsquā se cōmitaret̄: quē aduersum occidit

sum occidit:& perinde atticæ rex melanthius declaratus est. Cum igit athenienses regioné obtinuissent ui sum est ipsis festú celebrare ob ppetuá ei⁹rei memoriá:qd pridem aptenariá:postea apaturiá uocitarút ab apate.i.fallacia iuenta:meláthi aút fili⁹codrus atheniensiú mortuo patre adiuit ipium:q pp patriá se morti obiectauit hoc mó:forte fortuna iter dorienses & athenienses bellú trahebat:cum apollo cósulentibus ipm doriensib⁹ ršpódit fore: ut athenas caperent:si codrum regem nó occiderent:id cognoscens codr⁹humilem & abiectum iduit habitú:securim & falcé sibi capiens:& ad hostiú uallum pcessit. Cúq; ex hostib⁹ ei duo occurrissent:unum qdem uerberauit:ac sauciauit:ab altero aút icognit⁹cæsus occubuit:unde illud Codrus p pria nó timidus mori:& pinde medonti filio maiori natu regnum stabiliuit:ná iunior fili⁹neleus ioniam dodecapolim adeptus est:huic apud athenienses in puerbium uenit codridaꝝ genus:ut cú nobilissimum quempiá uellent dicere codro nobiliorem esse pdicarent:qua cósuetudine pót h Iuuena. uideri locutus:qꝺ duo lautiores essent romæ:eo ineptiores scriberent uersus:qd ét Persi⁹ oñdit elegidia ipoꝝ dimiutiuo usus p cótéptú uocás cú iqt. Elegidia crudi. Dictarút pceres & lectis qcqd scribit i citreis:& qm cauet ne sui tpis aliqué unú inq noie pprio ifamet:sicut & in seqntib⁹ plærisq; locis uideri pót: & plæriq; alii sicut Mar. idem sæpe faciunt:hunc qué dánat codꝝ iterim appellauit:& huic poetæ frequens mos est: nominú similitudie uti:qd acuti⁹ituenti cuiuis erit manifestum:sunt tñ ét q legát cordi nó codri.

Impune ergo mihi recitauerit ille togatas?
Hic elegos?impune dié cósumpserit ingens

¶ Impune:frustra & sine effectu aliquo:ut nihil pcepisse uideat:uel ipune.i.passim & cótinue. Si.n. ego scribendi cura nó detinebor alios passim & cótinue auditú iuero. Impune uero significare frustra & sine effectu in hecyra patet. Vbi laches inqt. Ná illum uiuum & saluum uellé:postea rñdet phidipp⁹. Impune optare istuc licet:ille reuiuiscet iá nunq & tñ utꝝ mauis scio. Pót át hic ét passim & cótinue exponi cum dicat:ille reuiuiscet iá nunq:itaq; hoc uno Terentii & Iuueua. loco:& utrúq; ipune significat:frustra uidelicet & passim. ¶ Ergo si nunq reponá. ¶ Togatas:togatæ fabulæ dicunt:q sctiptæ sunt fm rit⁹ & hitus hoium togatoꝝ.i.romanoꝝ. ¶ Toga náq; romana é:sicut græcas fabulas ab hitu æque palliatas: Varro ait noiari:plura ét Diomedes. ¶ Elegos: elegum metꝝ binis uersib⁹cóstat hexametro heroico subiuncto qnario ut idem quoq; edocuit λεἰαρω & ἐλεέω miseror dicit. ἔλεγος:luctus dicit ἐλεγεἰοὁ:uersus ad mœsticiam:solent.n. Elegis uersibus miserabiles hoium ęrumnæ:amorumq; labores describi. Quod autem elegia penultima longa dicendum sit:aut elegia nostrum carmen de floribus te docebit si legeris. ¶ Diem cósumpserit:similiter Martia. lib. x. ad potitum: Auditur toto sæpe poeta die. ANT. MAN.

Togatæ fabulæ

Elegia

¶ Togatas:comœdias:in qbus isignem laudé assecutus est Aphrane⁹maiore laude futur⁹nisi i his amores in pueros eét fassus. Prætextæ item comediæ attellanitæ tabernariæ dicebant & rhinthonicæ a rhyntóe actore quo p loquaci utit Columella & Varro hiis uerbis. Quis cótra nunc rhynton non dicit sua nihil interesse:utꝝ hiis piscibus stagnum habeat plenum:an ranis. Fidentin⁹plagiarius pceptoris sui fraudem & prauitaté secut⁹cum hoc ascriptis meis acceptum ad suas nugas trásferret:qs multa pecunia curauit imprimendas:ut hui⁹ iterpretatióis laudem nobis priperet:furtum plane pdit p ignorantiam:ná Varronis uerba cum publice pfiterer Iuuenalem:nó dictaui auditorib⁹:nec Fidentinus cum nusq mea legisset in suis nugis recitauit:modeste qdem ut fortasse uideri uoluit. Ego uero imperite factum sentio & p ignorátiam. Quæ de repono & impune diximus:multos & fortasse mouebunt:qui ueteri qdam opinione imbuti sunt:sed unum illud petimus:ut ne tam multoꝝ cósensum q linguæ ingenuitatem accipiát:& antiquoꝝ usum qs obsecro uos pbare possit:qd Tortelius:qd eum secuti tradiderant. ¶ Impune.i.sine effectu esset exponendum. Quid cótinue habent hæc uerba Apuleium afferunt:nó tá antiquoꝝ usus imitatorem:q suoꝝ uerboꝝ opificem:apud quem si de eo eét disceptatio:impune aliter itelligi facile demonstrari posset:sed Apuleium amittimus. Nó.n. qd ipse:sed qd Hora. & Iuue. dicát audiuimus. DOMI.

¶ Impune:sine ui & effectu:qle est illud Teretianum i ecyra. Impune istud optare tibi licet? Et erit sensus Ergo nihil effecerit passim & quodámó sine ui recitantes:si nihil reposuero. Ná & ipune sine ui:& passim significare qñq; uidet. Hora. Optarem patulas ipune legentib⁹ aures ¶ Togatas:fabulæ fm ritus & habitus hoium noiabant. Romanæ.n. togatæ dicebant:qa toga romana é:sic græcas fabulas ab hitu æq; palliatas Varro ait noiari. Sed Diome. diligens grámaticus hoc notat. Quú togatæ sint generis nomé:p tabernariis nó mó cóis error usurpat:qui Afranii togatas appellat:sed & poetæ:ut Horat. uel q ptextas: uel q docuere togatas. Seneca ad Lucilium:Inter comedias & tragœdias togatos nros ánumerat: utpote qui seueritatis aliqd habeát. Togataꝝ genera qttuor esse aiunt. Sunt.n. togatæ:q ptextatæ dicunt in qb⁹ imperatoris negocia agebant: & publica & reges romani:uel duces iducunt psonaꝝ dignitate:& sublimitate tragœdiis similes. Prætextate aút dicunt:qa fere regum:uel magistratuú in eiusmói fabulis acta comprehendunt. Secnndú gen⁹togataꝝ tabernariæ dicunt humilitate psonaꝝ:& argumentoꝝ similitudine comediis pares:i quib⁹nó magistrat⁹:regesue sed hnmiles hoies:& priuatæ dom⁹ iducunt. Quæ qd olim tabulis tegerent: cómuniter tabernariæ uocabant. Tertium gen⁹Atellanæ. Quartú plani pedes:de qb⁹ In seqntibus dicem⁹. Ryntonicas eé alias comedias Donat⁹scri. quas iá ferme qnquénium Eustachiú sequut⁹:dum obscuriores quasdá rei rusticæ uoces iterpretarer a Ryntone nugatore uilissimo tarétino diximus appellari. Ná quú dnplex eét lectio:mó.n. Rynton:mó minton legebá:ex ingenio & uaria lectione aliqd aucupat⁹ de ryntone silere nolui:qq postea apud Pollucem & Ephestionem Ryntonem quédá legerim:nó indoctum eius comediæ:quam Italicam uocauere:scriptorem fuisse. MER V

Togatæ fabulæ & palliatæ

Prætextatæ

Tabernariæ

Atellane

Rynton?

Ryntonicæ

VAL. ¶ Impune ergo mihi:ipune incassum frustra:sic Hora. Optarẽ patulas ipune legentib⁹ aures & rursus alibi:totue tuos patiar labores ipune tolli:carpe liuidas obliuiões. ¶ Ille: ꝑ quocũq; posuit. ¶ Togatas:latinas comœdias:nã palliatæ græce dñr:ut nos de arte poetica locuti poematũ genera scribentes tradidim⁹. ¶ Hic elegos:uult uideri hic Iuuena. oĩa se poematũ audisse genera:qa delirꝫ ualde uidet̃: qd qdã putãt Iuue. eẽ futuræ materiæ ꝓpositionẽ cũ nusq̃ hos rephendat:mitroq; stultũ sit in pricipio ipso poetæ alios poetas cape:qua. n. licentia id cõcederet̃ ut se hic iactet & alios icessas:qd q̃ insulsum creditu tam a Iuue. mente ẽ alienũ:q ad scribẽdas se satyras ĩpulsum dicit quo hoĩum carpat uitia. Nã si Aristophanes æschylum & euripedem carpit:& Pindarus bacchilidem & alii alios lacerãt:nõ tñ in eo generẽ oẽs incessunt: sed scriptionem illorꝫ tãgunt imperitã:qd ut arrogãtiam effugiat nullus ĩ ipso id facit pricipio. ¶ Hic elegos uersus ĩpariter iũctos quos ꝑ diminutionẽ subsanãdo irridẽdo Persi⁹ elegidia:ut dixim⁹ appellauit. Vers⁹ inq̃ hexametro pẽtametroq; cõstant heroico:cuius carminis quisnã fuerit iuentor grãmatici certãt & adhuc sub iudice lis est:ut ĩquit Hora. Funerale aũt carmen fuit:ut Cicero de legib⁹ lib. iii. Extrui aũt inquit uetat sepulchrꝫ altius q̃ ꝙ q̃nq; diebus absoluerit:nec e lapide excitari prius nec ĩponi:quã ꝙ capiat laudẽ mortui icisam nec plus q̃ttuor uersibus quos elegos appellat Ennius. Sumpsit aũt hoc Cicero a duodecimo Platonis de legibus libro. Cur aũt hoc sibi apud græcos nomen uendicauerint ĩ arte poetica dixim⁹. ¶ Impune:ut nihil assecutus uidear ad scribeudum cõmodi⁹:& est tropus pallilogia.

Thelephus? aut summí plena iá margíe libri:
Scriptus & ín tergo. necdum finítus orestes

ANT. MAN. Thelephus ¶ Thelephus:thelephi fabula: fuit aũt is herculis filius ex Auge Alei archadum regis filia:q qdẽ ab matre inter uirgulta absconsus cõtinuo ut natus ẽ: a pastoribus repert⁹ fuit a cerua exhibito ubere nutriri. In mysia tandem magno in honore habit⁹ ẽ: qd Diodo. lib. v. scri. Quũ aũt e mysa græcos arcere uoluisset:ab achille ꝑcussus est in fœmore sinistro:cõsulto ex oraculo:itellexit nullo pacto sanari posse:ni rursus eodẽ in loco ab Achille uulneraret̃. Vnde:ut Ply. scri. lib. xxxiiii. ca. xviii. rubigine Thelephũ ꝑdit̃ sanasse Achilles:siue id ærea siue ferrea cuspide fe-
Rubigo Orestes cerit. Ita certe depingebat̃ ex ea decutiẽs gladio. Rubiginis aũt uis est:ligare siccare restringere. ¶ Summi idest magni. ¶ Et in tergo:exteriori pte mẽbbanæ:cõsueuere enim ut plurimũ poemata aut orões in uoluminibus mẽbranis scribere:quo scripta facilius delerent̃. Orestis aũt fabula cum ab interiori capi ñ potuisset:ĩ tergo ẽt scripta erat:& tñ nõdum finita. ¶ Orestes:de oreste tragœdia:dictus aũt Orestes qa τοορος εος: mons dicit̃:eius. n. cadauer:ut Solin⁹ de hoĩe scribit:inuentum est cubitorꝫ septẽ. Is ꝑterea Agamẽnonis filius matrẽ Clytẽnestrã occidit:& pyrrhũ Achillis filiũ:de quo qdem ꝑmulta poetæ scribunt:hic Maro dixit. Furiis agitatus Orestes:hinc & Iuue. scriptus & in tergo. &c.

DONI. ¶ Thelephus:poetas tragicos oẽs sui tpis notat:q̃lis fuit Bassus:in quẽ Mar. Colchida qd scribis:qd scribis amice Thyestem. Quid tibi cum Niobe basse uel andromade? Thelephum uero tragœdiã aute scripserat actius:unde illi sunt uersus. Nã si a me regnũ atq; opes fortũa eripere quiuit:& uirtutem nõ quiuit Thelephi historia ab Eustachio & Diodoro satis perscripta est.

MERV. Thelephus Ex hercule & Auge ¶ Thelephus:a Diodoro siculo tradit̃:ex Her. & Auge Alei tegeattici filia natus. hic misorꝫ rex:quum a mysia græcos arceret:ab Achille ꝑcussus in fœmore cõsulto oraculo didicit:nõ aliter posse sanari: nisi ab eo repercuteret̃ a quo uulnus accepisset. ad Achillem igit̃ ꝑfectus:nouo genere medicinæ: & tũc primũ excogitatæ:hoc est rubigine: siue ab ærea:siue a ferrea cuspide fuerit sanatus est. Ita enim auctore Plynio depingebat̃:ex ea gladium decutiẽs. Et lacerat hoc loco eũ poetã:q incõmode tragœdias a thelepho: & Oreste in latinũ uerterat:respiciẽs ad ea:q̃ apud Aristophanẽ in comedia legunt̃:q̃ ĩscribit̃ βατραι: hoc est ranæ. Nam in ea fabula hmõi tragœdiæ grauiter taxant̃ apud ĩferos. ¶ Plena margie:sub fœminino genere ꝓtulit:quũ alibi masculio. Ouid. in prio metamor. Longo margine terrarꝫ porrexerat amphitrite. ¶ Scriptus & ĩ tergo:magnitudinẽ fabulæ signat:q̃ in tm̃ excreuisset:ut in uolumie nisi scripto tergo cõtineri nõ posset. Quod gen⁹ uoluminũ epistographa prisci dixere. Ply. iunior ad Macrũ de magnitudine
Opistographon & multitudine uoluminũ auunculi. Electorꝫ quoq; cõmentarios centũ sexaginta reliq̃t:opistographos:qdem & minutissimis scriptos. Qua rõne multiplicat̃ hic nũerus. Ergo epistographon appellat Ply. qd hic in tergo scriptũ. Fit aũt ab οπισθεν. i. retro:& γραφω scribo. ¶ Nec dũ finit⁹ orestes:fabulæ nomẽ masculino genere dixit:quũ apud alios scriptores taliũ fabularꝫ noia fœminini generis habeant̃. Teren. in eunucho suam de Oreste:qui materiam uberem scenis præbuit:multa a poetis finguntur: quæ quod uulgatissima sunt silentio præterimus.

VAL. ¶ Ingens thelephus:non poeta ingens sicut ipse putabat uelut quidam: nec corpore ingens sicut alii sed certe ingens de thelepho tragœdia. Teleph⁹ auges & herculis filius a cerua nutritus:unde & nomẽ dicit̃ habuisse:rex mysorum fuit:hic euntibus ad troiam excidendam græcis:eis armatis copiis occurrit incognitis:ac quid molirent̃ tãto apparatu ignarus conflixit:ubi ab achille saucius:ac postea errore cognito græcorum sibi reconciliauit gratiam & herbarum uirtute ab achille quarum sciẽtia quã a Chirone habuerat sanatus est:ut Claudianus. Sanus achilleis remeauit thelephus herbis. Cuius pertulerat uires & sensit in uno Lethalem placidamq; manum medicina per hostem. Contigit & pepulit quos fecerat ipse dolores Sunt uero qui dicant ferri rubigine sanatum:ut Plynius huic fabulæ locus est concessus: ꝙ eadem hasta percussus qua saucius fuerat ut sanus fieret. ¶ Plena iam margine: extrema foliorum parte:margine fœminino genere enunciauit:cum & masculino efferri possit. ¶ Scriptus & in tergo: retro. ¶ Nec dum finitus orestes:& de oreste tragœdia:nota autem satis est de oreste fabula.

¶ Nota magis

¶ Nota magis nulli domus est sua. Ostendit poeta doctos & idoctos iferiora describere: se e͂t nosse ea cun ANT.
cta. Cum sæpissime audierit attamen ad satyram idignatiõe potius trahi. Lucus Martis: hoc e͂ romuli ac MAN.
remi urbisq; historia: lucus enim martis nõ lõge ab alba erat. In quo Rhea Numitoris filia clausa tanq̃ sa Lucus
cerdos electa: duos pueros icertum stupro: an ex marte cõceptos enixa est. Nomina pueris alteri romulo: Martis
alteri remo fuere q postea urbe͂ romã cõdiderũt. De qb⁹ oibus Iustinum lib. penul. legito. ¶ Martis: mar Mars
tem fabulæ tradunt primũ fabricatis armis armasse milites: pugnãdiq; ac certãdi morem iduxisse: ut scri. Aeolus
Diodo. lib. vi. ¶ Aeoliis in rupibus: αιολος apud nos uarius ac dolosus interp̄taт: fuit ãt æol⁹ hippotæ Aeoliæ
ex Menalippe filius. Cuius filia Arne metaponti insulæ
duos filios p̄epit. Aeolum ac Boetũ. Aeol⁹ postea Lipara
ad insulas tyrrheni maris appulit: q̃ ab eo aeolides Liparea
sunt appellatæ: ubi be͂q; cõdidit: quã liparã uocauit: Hiæra
hæc ex Diodori lib. v. excerpta. Solinus uero ait:
liparæ nome͂ dedit rex liparus: q eam ante æolum

Nota magis nulli domus est sua: q̃ mihi lucus
Martis: & æoliis uicinum rupibus antrum
Vulcani quid agãt uenti: quas torqueat ũbras

rexit: at Plyni⁹ scri. dictam a liparo rege q successit æolo: nam antea longinis uocitata est. Aeoliæ aũt isulæ
seu liparæ sep̄te͂ sunt: e qbus maxima liparis siciliæ p̄xima iace͂s: post termessa est: hiera sacra Vulcano est:
colle in eo nocturnas euome͂te flãmas: saxosa tota & ignita e͂: trifariãq; q̄si ternis ex crateribus efflat. In strõ
gile regnauit æolus: q̃ e͂t ignibus scatebat: flãmarum qde͂ ui minor. Lumine uero maior: cuius fumo q nã
flaturi ee͂nt ue͂ti in triduũ p̄dicere incolæ tradunт. Vñ æolo ue͂tos paruisse existimaт. Cæteræ sunt din-
dyme. i. gemella uocata. Erycusa: phenicusa: ab arbustis dictæ. Septima & nouissima eade͂q; minima Euo
nyma dicta. i. sinistra: qm̃ e lipara in siciliã nauigãtibus sinistra maxime offerт. Strabo: Ply. & Diodo. qui
dicũt e͂t sitas ee͂ iter italiam: siciliamq; recto cursu: distareq; ab sicilia ce͂tum qnq̃ginta ferme stadiis. ¶ An
trum uulcani: ætna siciliæ mõs littori catane͂si imine͂s: & tyrrheno pelago: atq; liparitanis isulis: q̃ e͂t æoliæ Aetna.
dictæ: p nocte͂ qdem lucet: e cacumine. Interdiu aũt fumo & caligine obsideт. Insula tota cauernosa sub
terra e͂: fluuiis & igne plenissima: ut li. vi. Stra. docet. Diodo. quoq; lib. vi. scri. q asserũt nõ nulli meat⁹ ee͂
subterraneos ab aetna ad æolias: & eis oibus cãde͂ igne͂ spirandi cãm ee͂. Nos uero supius oñdim⁹ hieram
Vulcano sacrã. Itaq; uulcani antrum: illud totum itelligas. Aetnã. s. meatusq; illos subterraneos. A hie-
ram: q̃ p̄prie uulcano sacra erat. Vulcani: uulcanus: ut Diodo. in prin. scri. fuit ignis inuentor apud ægy Vulcão
ptios ubi prim⁹ regnauit. de igni tñ plura dixim⁹ li. i. g. sibi mellaq; decuisset foliis: igne͂q; remouit. Dicit
aũt uulcan⁹: ut aiunt q̄si uolican⁹: q p aere͂ uolet. ignis. n. e nubibus nasciт. Vulcanũ ite͂ ferri: æris: auri: ar
genti: oiumq; q̃ igne fabricanт: artem iuenisse ferunt eãq; cæteros docuisse. Quapp harum rerum opifices oe͂s
uota sacraq; huic deo maxime facientes: ignem in æternam memoriam suscepti beneficii Vulcanum uo
cant: auctor est Diodo. lib. vi. Quid agant uenti: in æoliis & aetna: Strabo enim lib. vi. ubi de hiera memi
nit: sic ait. E longa uero obseruatione creditum est flammas ipsas flatibus concitari tum in æoliis: tum in
aetna qbus cessantibus cessant & flammæ. Si spiraturus est aũster: nebulosam circum insulam effundi ca-
liginem dicunt: adeo: ut longe sicilia cerni nequeat: flante uero borea puras flammas altius extolli: ac ma
iores emitti strepitus. Zephyrum autem medium que͂dam tenere ordinem.
¶ Lucus martis: hoc est historia de origine urbis: nã in loco martis ad albã: ut Trogus & Diony. Halicar DOMI.
naseus scribũt. Rhea Ilia pepit Romulũ & remũ urbis conditores. Lucus item martis Athenis areopagus
dictus. Lucus p̄terea martis i põto ubi erat uellus aureũ: qd scri. Diodo. sed Fidentin⁹ cũ hoc ex scriptis no
stris accipiat: negat lucum martis dici in ponto: ignorans nullum esse templum sine luco: & uersum Mar.
Custodem scythici fuisse luci. i. luci põtici ad æde͂ martis.
¶ Luc⁹ martis: apd Iusti. atq; Plutar. legim⁹ locũ: i quo Mars Iliã uestalem uirgine͂ cõpressit. Lucũ martis a MERV
posteris appellatũ fuisse. ¶ Antrum uulcani i septe͂ isulis q̃ sunt citra siciliã: ex aduerso metauri amnis offi
cinã uulcãi fuisse poetæ tradiderũt: & p̄cipue i lipara ubi Ioui fulmia fabricabanт tres ciclopes. Quæ isulæ Ephestia
Ephestiades a græcis: a nr̃is uulcaniæ dictæ & æoliæ: q æolus iliacis tp̄ibus illic regnauit. ¶ Quid agant des
ue͂ti: qb⁹ iperitasse æolũ: scri. Home. Quos i utre clausos ulixi tradidit: ut ex uoto nauigare posset. Vulcãiæ
¶ Nota magis nulli domus est q̃ mihi lucus martis: lucus alicui sacer deo a ueteribus est appellatus p an VAL.
tiphrasim: ut e͂t Hieronym⁹ scri. cũ minime luceat. ¶ Lucus martis: ualde alienũ ee͂ arbitror: ut hic areo-
pagus exponaт: licet oium bõarum disciplinarum domicilium fuisse dicaт. Valerius lib. v. de ingratis œdipo-
dis. Ossa cæde patris nuptiis matris cõtaminata iter ip̄m areopagum diuini atq; certaminis humani ue-
nerabile domicilium excelsis p̄sidiis mineruæ arcem houore decoratos. Nam areopagus uilla non lucus
martis noiatur. Longe e͂t petitum mihi illud uideт ut lucus martis asyllus itelligaт: que͂ Romulus martis
filius cõstituit: ut sit inde sensus romanorum mihi primordia nota notæq; historiæ ut romanus populus ab
infami nome͂ deducit asyllo: sicut post ipse dicit: Nã & asyllus lucus dictus est: ut Asconius pædianus scri.
inquiens. Totus populus romanus a pricipio tres fuerũt tribus. tatiensis una a Tatia rege: ramnes altera a
Romulo: luceres altera a Lucomone siue a luco quem lucũ asyllum uocauerat romulus: post de noibus
sabinorum plures fecit: ne aliis qdem astipulatus fuerim ut lucum credam hic eum itelligi: q ut Probus inqt
apud colobum fuit: ubi æolus erat ex auro: que͂ substituerat Romulus martis fili⁹ & ubi insigne apollinis
oraculum fuisse perhibeт. Vtrum ergo lucum martis in quo peperit ilia remum & romulum æoliis uici-
num insulis: an certe: uelut e͂t Probus interpretaт: an lucum martis dicit q Romæ fuit in apia ibi solerent
multi dicere: ut ite͂ Prob⁹ putat de quo & Marcus Var. iqt secũdæ regionis exquiliæ. Alii has scripserũt ab ex
cubiis regis dictas. Alii ab eo q excultæ a rege tullo ee͂nt huic origini magis cõcinunt loca uicina: qd ibi

lacus dicit facultatis & larnum quær quetulanū sacellum:& lucus martis & iunonis lucinæ:ex hoc enim luco lucina dcā est nisi sit q puerperiis pbet lucem. Ouid. in. ii. fastorum. Gratia lucinæ dedit hæc tibi nomia lucus: Aut q pricipiū tu dea lucis habes. Nam hic auditorium fuisse multis frequens scholasticis potuit. ¶ Et æoliis uicinum rupibus antrum uulcani. Poetæ enim rupes siluas & deuia petebāt ad scribēdum loca. ¶ Aeoliis uicinum rupibus antrum uulcani. Virg. Insula sicanium iuxta latus æoliāq; erigit liparē fumantibus ardua saxis inde subnectit: Vnulcani domus est & uulcania noīe tellus. Vulcani secūdam litteram o ueteres faciunt ita ut Donat⁹ ēt refert ubicūq; u æolicum erat digamma: unde & coruos & suos in singulari nominatiuo dixisse plautum legimus. Plane sunt q iunctim accipiāt uulcani qd agāt uenti: ut sit uulcani p uulcanii: sicut Antoni gladios potuit cōtemnere: alibi dixit p antonii: & sit uulcāii uēti. i. folles qbus utunt brontes steropes & nudus mēbra pyracmon: q uulcani mistri dicebant. Sunt uero q uulcani antrum dicāt: legātq; separatim qd agāt uēti. ¶ Et æoliis uicinum rupibus antrum uulcani: poetica est loci periphrasis. ¶ Quid agāt uenti: uerborum hic est ordo. Platani frontonis cōuulsaq; marmora & columnæ ruptæ assiduo lectore clamāt semp qd agāt uenti. ¶ Quas umbras torqueat æacus: unde ali⁹ deuehat aurum furtiuæ pelliculæ: q̄tas ornos iaculet monychus: & est asyndeton tropus. ¶ Quid agāt uēti quos uoluāt turbines: aut certe qa alii pestilentes sunt ut auster: alii aquas in glaciem cōuertunt: ut Boreas alii arborum & seminum fœtus educunt: ut Zephyrus: Hæc & id genus alia apud Aristotelem in lib. meteororum legas: motus aūt huius cā prima ac pcipua sunt stellæ sicut iuppiter q mouet a septētrione salubres uentos: sol ab oriēte: luna ab occidēte: Mars a meridie: signa quoq; uentos pariunt: Nam tria signa q̄ hēnt calidas qualitates: q ignea triplicitas appellant: Aries: Leo: Sagittarius: orientales mouent uentos: altera triplicitas: Taurus: Virgo & Capricornus terrea uentos excitat meridianos: q qualitates habet frigidas & siccas: tertia qualitates calidas & humidas habens aeria: ob hoc etiā appellata occiduos: Gemini: Cancer: Libra. Tria uero reliqua signa q̄ dicunt aquea triplicitas qualitates habēt pituitosas uentosq; exsuscitant septētrionales. ¶ Quas torqueat umbras æacus: descriptio notat inferni. Aeacus Iouis & æginæ filius q ex æneide Chironis filia Telamonē & Pelea habuit: tantæ dum uiueret fuisse dicit iusticiæ: ut apud inferos animarum credit⁹ fuerit a Plutone delectus iudex: unde Hora. Quam pœne furuæ regna proserpinæ & iudicātem uidimus æacum. Socrates apud Platonem in gorgia iouis dicta referēs. Ego igitur ut utpote q ante uos hoc puiderim cōstitui iam meos filios iudices: quos qdem ex asia minoem & Rhadamantū: unū uero ex Europa æacum: hi ergo posteaq̄ mortui fuerint iudicabūt in prato quodā: ibiq; i triuio ex quo geminæ portāt uiæ: altera qdem ad tartarum: altera uero ad īsulas beatorum: & asiaticos qdem Rhadamantus: eos uero q ab Europa uenient æacus iudicabit: minoi uero id munus iniungā: ut ipse diiudicet: si qd aliis ambiguum fuerit: ut iustissime pcedat iudiciū recteq; fiat trāsmissio aiorum: in Socratis uero apologia addit ēt Triptolemum inquiens: q illic iudicare perhibent minos: Rhadamātus: æacus trip tolemus. ¶ Quas torqueat umbras: torqueat p iudicet: qd enim sequit p eo quod antecedit positum accipimus.

ANT. MAN. ¶ Aeacus: is iouis æginæq; fili⁹ scribit ab Diodo. lib. v. qui i ea regnauit isula: q̄ ab matre ægina dicta est: unde Ouid. ī met. inqt: Enopiam ueteres appellauere: sed ipse æacus æginam genitricis nomine dixit. Eum pterea apud iferos bonorum malorūq; iudicem factum fabulæ ferunt. Sic Rhadamantū: sic & minoem iouis filios: ut idem Diodo. scri. lib. vi. & Tullius lib. i. tuscu. hinc ait in ibin Naso: Noxia mille modis lacerabit umbra: tuasq; æac⁹ i pœnas ingeniosus erit. Notādum pterea: ut Gellius lib. xiiii. c. xxi. scribit pstantissimos uirtute: prudētia: uiribus: Iouis filios poetas appellasse: ut æacum minoa: Sarpedona ferocissimos uero & immanes: & alienos ab omni hūanitate tanq̄ e mari gēitos: Neptūni filios dixisse: ut cyclopa: cercyona: & lestrigona. ¶ Quas torqueat umbras æacus: p id oēm iferorum fabulam denotat. ¶ Furtiuæ aurum pelliculæ: phryxus atamātis filius ex europa in pontum sup aureo ariete pficiscēs: in colchos delatus est: qui cum secūdum oraculū arietem sacrificasset: pellem in templo martis suspēdit: postmodū Aeeta rex tēplū muro circūdedit: custodesq; plures apposuit: & Draconem: sed reuera templi custos draco dictus est. Cæterum medæam regis filiā tradunt Iasonem & argonautas ad tēplum deduxisse martis: lōge ab urbe Sybari colchorum regia stadiis septuaginta: militesq; apertis ianuis ut regi filiam itroduxerūt. Argonautæ tēplum simul igressi eductis ensibus: cum plures occidissent aliis territis diffugiētibusq;: erepta aurea pelle e uestigio ad nauē reuersi sunt Medeaq; una cum Iasone mare cōscendit: hæc aūt latius Diodo. lib. v. Tamē græcorum qdam aliter retulerunt ferunt enim neptūnum correptum amore Theophanes althidis filiæ illam in ouē cōuertisse: & in arietis forma cognouisse ex quo cōpressu aries chrysomalus natus fuerit: sic enim appellant græci arietem: illū q ut est in fabulis lanam aureā habuit: de his pōtanus in lib. de aspiratione meminit. Strabo aūt lib. xi. scri. q apud colchos torrētes dicunt aurum deferre: qd barbari pforatis tabulis ac lanosis pellibus excipiūt. Vn aurati uelleris fabula: cōficta est inqt. ¶ Furtiuæ: furtim & clam ereptæ. Monycus fuit is e centauris unus quē nestor a pirythoo uocatus ad nuptias pugna iter cōuiuas exorta supauit. Vnde est apud Valerium flaccum: fert granis inuito uictorē nestora collo monycus. Homer⁹ aūt dat hoc epitheton equis: q nō habeant fissas ungulas iterptat enim monycus unicus unguis: sic enim ē equis nō fissus ut bobus μονος solus dicit: & ονυξ unguis. ¶ Quantas iaculet monycus ornos: per id centaurorum fabulā ac pugnā ab aliis scriptam

Aeacus: unde alius furtiuæ deuehat aurum
Pelliculæ: q̄tas iaculet monychus ornos
Frōtonis platani cōuulsaq; marmora clamant
Semper: & assiduo ruptæ lectore columnæ.
Expectes eadem a summo minimoq; poeta

Marginal notes: Aeacus; Aegina; Iouis filii; Neptūni filii; Phrixus; Aceta rex; Medæa; Iason; neptūn⁹; Theophane; Crysomalus; Aries; Colchi; Aurei uelleris Fabula; monychus

scriptã significat. ℭ Frõtonis: fronto nobilis qdã fuit: q poetis egregias domos ꝓ poematũ recitatiõe com modabat: ad quẽ Mar. li. i. inqt. Vota tui breuiter si uis cognoscere marci. Clarꝫ militiæ frõto togæqꝫ dec⁹. Huius ẽt tacitus meminit. scribit. n. li. xvii. Iuliũ frontonẽ tribunum exauctoratũ ab galba ex urbanis cohortib⁹. ℭ Platani: erãt in usu platani apud romanos: uel i uilla: uel in hortis urbanis: ad umbras in ambulationum: quẽ usum docuerunt Athenæ in philosophorꝫ ocio: Platos aũt latitudo dicit̃: platis latus: platyno dilato. Macro. aũt li. iii. refert hortẽsium platanos suas uino irrigare cõsueuisse: adeo ut in quadã actiõe quã habuit cum Ciceröe suscepta: ꝑcario a tullio postulasset: ut locũ dicẽdi ꝑmutaret secũ abire. n. in uillã necessario se uelle: ut uinũ platano: quã i tusculano posuerat ipse suffunderet. ℭ Cõuulsa: assidua sessiõe cõcussa & cõmota. ℭ Marmora: marmorea podia. ℭ Clamãt: resonãt: referũt. ℭ Quid agãt uenti: q̃s torqueat umbras æacus &c. semp. Hora. ẽt satyra q̃rta inqt. In medio q scripta foro recitẽt sunt multi. ℭ Ruptæ: nimio. s. clamore lectorꝫ. ℭ Colũna: supple clamant. Quid agãt uenti &c. Eadem q̃ rettulimus. s. minimoqꝫ poeta. Hora. item li. ii. episto. ad Augustum: Scribimus indocti doctiqꝫ poemata passim. ℭ Quid ergo amplius restat: nisi ꝙ & ego aliquid scribere debeam? Fronto Platani

ℭ Furtiuæ pelliculæ: aureæ pellis: quã Iason opa & auxilio medeæ: furto surripuit: cæso serpente: & tauris edomitis. Illud addimus Iasonem primum lõga naue nauigasse. Cuius rei Plynio tradẽte Philostephanus auctor est. ℭ Quantas iaculet̃ monychus ornos: monychus unus centaurorꝫ fuit: q in bello cõtra lapithas cedentes cẽtauros nouis uiribus Cenei: q nullo uulnere cõfodi poterat: grauiter icrepans ꝙ ab uno uincerent̃: q uix uir eẽt obliti generis: & Ixionis patris. Tandem cõiectis trabibus Ceneum obruit: de hoc sic ait Ouid. Fecerat attonitos noua res: heu dedecus ingens monychus exclamat: & Luca. Aut te iactãtem monychon ornos. Et tãgit scriptorẽ belli: qd̃ inter lapithas & cẽtauros gestum ẽ. Nec ignorãdum monychon esse frequẽs epitheton apud Homerꝫ de equis: πωνυχασ ιπποσ. Interpretat̃ enim monychus solidæ ungulæ. Sed qd̃ qdam ait monychum itersectum a Theseo: portui atheuarꝫ nomẽ dedisse. Et inde apud Ouidium legi. Hinc se sustulerat paribus caducifer alis: monychiosqꝫ uolãs agros: gratãqꝫ mineruæ. Despiciebat humum uanissimum ẽ. Quãdo munychios nõ monychios legendum sit. Erãt enim munychia festa Palladis: ut pollux refert. Inde munychii portus athenarꝫ. ℭ Frontonis platani. Fronto tum bello: tũ pace clarus. De quo Martia. Vota tui breuiter si uis cognoscere marci: Clarꝫ militiæ fronto togeqꝫ decus. Ad hunc diuertẽtes poetæ carmina sua adeo sæpe & multũ recitabãt: ut lõga & crebra recitatiõe marmora rumperent̃. ℭ Platani: platanus arbor olim in italia fuit ex alieno tñ petita orbe: ut in naturali habem⁹ historia. Vmbræ uidelicet gratia: & tribunarium detinẽs solum: ut gentes uectigal ẽt ꝓ umbra penderẽt: & qa uoluptuosa fuit platanus: ab Ouidio Genialis dicit̃ hoc uersu. Et platanus genialis: acerqꝫ coloribus impar. ℭ Conuulsa: rupta & fracta: sic Virg. Et cantu quærulæ rumpunt arbusta cicadæ. ℭ Clamãt: resonant. Nouæ de imagine uocis dictum. ℭ Et assiduo ruptæ lectore columnæ: Quidam & ꝓ idest exponũt ut sit ephexegesis: nõ itelligentes apud Romanos domos marmoribus icrustari: & intercolũniis marmoreis distingui. ℭ Expectes eadẽ a summo minimoqꝫ poeta. Adeo cõmunẽ: & ꝓuulgatam hãc eẽ poetarꝫ materiã dicit: ut eam tam bonus: q̃ malus poeta tractet: & sine discrimie tã summus: q̃ minim⁹ describat. MERV.

ℭ Vnde alius furtiuæ deuehat aurꝫ pelliculæ. Iasonem dicit q ex colcho aureũ sustulit uellus: & medæam Oetæ filiã rapuit: nota ẽ fabula. Sane Strabo aurei uelleris fabulã ita iterptat̃: ut dicat iter colchidas populos torrentes aurꝫ cõuehere: qd̃ barbari qbusdã ꝑsepibus ꝑforatis pellibusqꝫ uillosis excipiant. Sed Varro romanorꝫ oium doctissimus tradit aureas pelles habuisse oues a uetustissimis dictũ pp rei pecuariæ summam obseruantiã sũmosqꝫ redditus: ut argis atreus quã sibi Thyesten fratrẽ subduxisse q̃stus est: sic i colchide Oetam ad cuius arietis pellẽ ꝓfecti ex regiõe dicunt̃ argonautæ q minyæ dicti sunt. Quã historiã Orpheus primũ: mox Apollonius apud græcos qdẽ scripsit: apud latinos uero Valeri⁹ flaccus. ℭ Quantas iaculet̃ monychus ornos: monychus cẽtauri ꝓprium fuit nomẽ. Luca. Ille semiferos ixionidas centauros. Foeta peletroniis nubes effudit in ãtris. Aspa te pholoes frangentẽ monyche saxa: Teqꝫ sub œtæo torquentẽ uertice uulsas. Rhoete ferox: quas uix boreas inuerteret ornos. ℭ Iaculet̃ ornos: in pugna monychus hic ꝓprium ẽ. Verũtamẽ cẽtaurorꝫ oium epitetõ est ꝑpetuũ ꝙ pedes hr̃e eqnos dicerent̃ a μονοσ solus & ονυξ unguis qd̃ epitethõ eqs dat̃ a græcis ut Home. οσ ποισηλει ωποσ αγαονμανυχασ ιπποσ. Sãe colligit Iuuena. quæ fere a poetis tractari solẽt: ut maris tẽpestates: sicut i prio æne. Virgi. aut mentis ꝑturbationes dare poenas: ut idẽ in. vi. aut nauigatiões & itinera: ut in. iii. & in. v. aut bella: ut i sex ultimis libris: q̃ oia his paucissimis cõplexus ẽ uersib⁹: qd agant uenti: quas torqueat umbras. ℭ Aeacus unde alius furtiuæ deuehat aurum: Pelliculæ q̃tas iaculet̃ monychus ornos. Nam cætera ornãdi poematis & uariãdi causa iserunt: de poesi loquor heroica: q̃ alias uidet̃ oẽs poeses cõplexa: ideo ꝓprie qdã existimant encyclium poema uocari: quãobrem Proclus Platonicus i unico libro: cuius index ẽ de epico circulo: ubi quæ poetarꝫ ꝓpria sunt & ipsorꝫ uirtutem scribẽs: ait ꝑcipue Homeri poeseos hoc eẽ nomẽ ꝙ sicut in circulo q est circũ centrꝫ oĩs ãbitus & circũcurrẽs linea oẽs a centro exeũtes lineas rectas æque cõcludit: ita Homeri poesis reliquorꝫ poetarꝫ excogitata cõplectat̃: inde encyclopediã heroicã poesim dictã uoluit: q̃q̃ uarias de hac re uideo sẽtẽtias. Nã sunt q dicãt annuũ stipendiũ encyclium uocari: ꝙ i sua terga ann⁹ reuoluat̃: & apud Aristotelem in primo de argumẽtis demõstratiuis sunt q nimiũ ridicule uerba circulũ agere de hoc quicq̃ attinere arbitrent̃: cum figura circularis circulus uocitet̃: ut fur tibi fuit pater: si similis erat tibi: illud ẽt ab hoc alienum ꝙ in primo ethicorꝫ Nicomachion inqt abunde diximus in encycliis: encyclias siqdem qstiones dicit ꝙ de rebus oĩbus tanq̃ in circulo passim q̃reret̃: ne ei qdem accesserim q encyclopediam musicen uocet: sicut qdam apud Aristophanem in fabula q̃ inscribit̃ Hippis interpretantur VAL.

atobone neq; musicam scio.i.encyclopediam:cur tñ ita interp̃tent̃ rõnem adducsit:ut ferant musicã oẽs amplecti disciplinas:q̃d oñdit Plato i primo de legib⁹ dicẽs:musicam sine uniuersa disciplina tractari nõ posse. Alii aũt q̃ cum sint melodiaꝝ duæ species. Vna q̃ pfecta altera aũt impfecta nominat̃ & pfectam dici uelint quæ a mediis phthongis incipiens p oẽs phthongos se effundẽs uario cõcentu in se deniq; terminet̃: ad mediosq; rediens phthongos cõcludat̃:q̃si sit hæc ars & disciplina in gyrum acta cyclica uocitat̃:pbabilius aũt alii oẽm artem atq; sciẽtiã in unum q̃si corpus cõfluẽtem encyclopædian dici uolũt: ut apud Plutarchum ubi de musica scribẽs inq̃t:nõ solum circa musicam:uerumetiã circa aliã encyclopædian:& paulopost habes inq̃t epicyclios de musica s̃mones:ita Ply.in p̃fatiõe naturalis historiæ:ita Quintilianus ubi de musica locutus ẽ:encyclopædian itelligi dederunt.Heron aũt alexandrinus ubi de geometria scribit:q̃libet liberalem disciplinam encyclopædian appellãdam eẽ uidet̃ inuenire:q̃ mens nr̃a potentiis intelligẽdi circulariter circa scibile tanq̃ circa centrum moueat̃ actiones undiq; suas explicãs:at cũ heroicæ poeses oĩa huiusmodi attingere uideant̃:nõ p̃fecto iniuria encyclopediæ dici possunt.¶Frontonis platani:synecdochichos platanos p̃ domo in q̃ platani fuerãt:fuit aũt frontonis domus in qua poetæ recitabãt.¶Conuulsaq; marmora:hyperbolicos pp frequẽtem turbam:eamq; assiduã pœne conuulsa. ¶Clamãt:resonãt clamore.¶Assiduo ruptæ lectore colũnæ:lectoꝝ manibus pcussæ:ac p hoc attritæ. ¶Expectes eadem a summo minimoq; poeta:idest de hisdẽ scribũt summi & minimi poetæ. Sed hi bene.illi uero male:q̃d & Hora.carpendo inq̃t.Scribimus indocti doctiq; poemata passim.

> Et nos ergo manũ ferulæ subduximus: & nos
> Consilium dedimus syllæ:priuatus ut altum

ANT. MAN. ¶Et nos ergo:ostendit se quoq; aptũ fore scribendis poematis:cum grãmaticæ oratoriæq; uacauerit:ẽ itaq; & hoc loco asserẽtis:secus.n.minime sensus p̃cederet.¶Ergo:cum docti & indocti scribãt. Vbicũq;.n.ergo uel igit̃ ẽ:cõclusio sit necesse ẽ q̃d ẽt scribit Victorinus in rhe.¶Manũ ferulæ subduximus.i.manũ uerberibus supposuimus:quo grãmaticam disceremus.Ouid.quoq; lib.i.in arte de achille ait:poscente magistro uerberib⁹ iussas p̃buit ille manus.Item lib.i.de amoribus:ad auroram.Tu pueros somno fraudas:tradisq; magistris: ut subeãt teneræ uerbera sæua manus.Nec me latet:subducere alibi ẽt subtrahere significat̃:ut Ouidii illud Subducũt oneri colla perusta boues.Et Mar.Clinicus herodes trulã subduxerat ægro &c.¶Ferulæ:nulli fruticum leuitas maior q̃ ferulæ:ob id gestata facilius baculoꝝ usum senectuti p̃bet:ut Ply.ait lib.xx.Ea etiã p̃ceptores utebant̃.Vnde Mar.inquit lib.x.Tristesq; ferulæ sceptra pædagogoꝝ cessent:& idus dormiãt i octobris Aestate pueri si ualent satis discunt.¶Et nos cõsilium dedimus syllæ.i.declamãdo rhetoricẽ didicimus: in genere deliberatiuo uersantes.Fabius.n.lib.iii.scri.q̃ plærũq; exercitationis gr̃a ponebant̃ priami uerba apud Achillẽ:aut uerba syllæ dictaturam deponentis:in concione.¶Consilium dedimus: suasimus. Est enim cõsilium:ut inq̃t Cice.lib.i.rhet.uet.aliq̃d faciẽdi aut nõ faciẽdi uere ratio excogitata. ¶Syllæ: sylla gentis patriciæ nobilis fuit litteris græcis atq; latinis doctissime eruditus:aio ingẽti:cupidus uoluptatum:sed gloriæ cupidior:q̃d Salustius in lugdu.scri.Rep.ordinata ut docet Ply.dictaturam deposuit puteolosq; cõcessit:& morbo:q̃ pythiriasis uocat̃ interiit: pythome aũt putresco significat: & pytho putrefactio dicit̃.Priuat⁹ ut latum dormiret Mar.li.i.ad Licianũ scribẽs:iter alia q̃dem cõmoda ait.Nõ rũpet altum pallidus somnũ reus:sed mane totũ dormies Virg.itẽ in fine li.iii.geor.inq̃t nec somnos abrũpit cura salubres.Vtq; p̃hus lib.i.ethi.ait.Somnus ocium ẽ aiæ tam studiosæ q̃ uiciosæ:& Ply.lib.x.de somno animaliũ sic:est aũt somnus nihil aliud:q̃ animi i mediũ sese recessus:At Ouid.lib.ii.de amorib⁹ sic.Stulte q̃d est somnus gelidæ nisi mortis imago. Lõga q̃escendi tp̃a fata dabunt.

DOMI. ¶Subduximus manũ ferulæ.i.sub pedagogo triuiali grãmaticen didicimus:ubi metu uerberꝝ subducebamus & subtrahebam⁹ manum: nam pedagogi triuiales ferula uerberabãt pueros.Columel. Ferulæq; minaces.Mar.Tristes ferulæ sceptra pedagogorum. Ingenui tñ uapulabãt pellib⁹anguillaꝝ:auctor Ply. Hoc ait:cum quottidie ab oĩbus fabulæ recitent̃:doctiq;& indocti scribãt poemata:nos quoq; idonei possumus uideri ad scibendũ:satisq; didicisse & grãmaticen & rhetoricen.¶Et nos dedimus consiliũ syllæ.i. rhethoricẽ didicim⁹:ex cui⁹ p̃ceptis & exercitatiõe ficto theãte declamauim⁹i grauissimis quoq; & difficillimis causis:quali fuit declamatio cũ suasimus Syllæ ut deponeret dictaturam.In genere deliberatiuo uersantes hũc declamãdi morẽ testat̃ Quint.Ipse alibi: Vt pueris placeas & declamatio fias.Persius: Ten cirratoꝝ centum dictata fuisse p̃ nihilo pendas.Fidentin⁹ uero cũ p̃ceptore suo q̃ portenta q̃ deliramenta:q̃ somnia hic narrãt.Aruspices mihi cõsulere uident̃:nõ Iuuenalẽ iterp̃tari.Quid.n.aiũt malũ poetã suasisse Syllæ ut deponeret dictaturã.Scribit ne hoc Cice.quo utunt̃ auctores. An Capitolin⁹:an Mãli⁹:Quid p̃terea illud ad satyræ ordinẽ & sensum. Nõne tradit Appian⁹ Syllã spõte nullo cogente dictaturã deposuisse.Hæc erat declamatio & fictũ thema stulti hois.At cæsar dicebat Syllam deposuisse dictaturã: q̃a nescisset lr̃as.Quid ad sensum Iuuena.an p̃pterea eũ puertitis.Vox ea erat Cæsaris q̃ iperii cupidus Syllam obiurgabat q̃ in aĩum iducere potuisset:ut dictaturam deponeret.Addidit tñ ex scriptis nr̃is Fidentinus Aiunt poetã declamasse ad mediã ætatem:q̃d male p̃bant.Credo eum uoluisse scribere q̃d inuitus p̃bo. ¶Priuatus ut altum dormiret:hæc erat ratio suasiõis in declamatiõe. ¶Priuatus:deposito imp̃io.

MERV. ¶Et nos et.ma.fe.sub.& arguẽtis p̃ticula ẽ hoc loco & hic sens⁹.Ergo ut nihil scribam⁹: sed potius sileamus:ad grãmaticos iuim⁹. Solẽt.n.p̃ceptores discipuloꝝ manus:tũ scutica:tũ ferula cædere.Q̃d Domitius Mars⁹ de orbilio dixit grãmatico.Si quos Orbili⁹scuticula ferulaq; cæcidit.& Mar.i apophoretis.Ingratæ nimiũ pueris:grataq; magistris.Clara p̃metheo mũere ligna sum⁹.Promethe⁹ sane ferula ignem Ioui

Ergo igitur — Ferulæ — Consiliũ Sylla — Scutica Ferula

Ioui

Ioui surripuit:ut poetæ finxerũt uel potius ut ueritas hẽt:ex ea ignẽ fuare docuit. Et fuit uelut celebre priscorũ puerbiũ de iis:q grãmaticorũ scholã freqntassent:ferula græce ναρθηξ dicit:& p diminutionẽ narrãtium:& ẽ ãnumerata a Plynio iter externos frutices cuius eadẽ natura ẽ:q aneto & fructu similis. Nulli fruticũ leuitas maior. Ob id gestata facili⁹:baculorũ usum senectuti pbet. ℂ Cõsilium dedim⁹ Syllæ: cõsilium dare suadere ẽ. Quint. Quũ ciceroni dabim⁹ cõsilium: ut Antoniũ roget:& significat se apud sophistas suasorias cãs tractasse. Nã in scholis plerũq: hmõi suasorias iuuenes declamabãt:hoc ẽ Ciceroni suadebãt:ut philippicas exurere:uitã pollicẽte Antonio:& Sextũ Põpe. ad pyraticã ipellebãt. Syllæ aũt ut dictaturam deponeret cõsulebãt. Quod aũt has cõtrouersias declamarẽt: notat Quinti. in. iii. oratoriarũ institutionũ:sic dicẽs. Neq: ignoro plærũq: exercitatiõis gr̃a poni,& poeticas historias:ut Priami uerba apd Achillẽ:aut Syllæ dictaturã deponẽtis in cõcione. Innuitq: in hac parte poeta:frustra grãmaticis & oratoribus opaꝫ dedisse:si nihil scripserit. Quidã hæc Quitiliani uerba nõ obseruãtes: cõmẽticios & pinde ridiculos sensus excogitauerũt. ℂ Altũ dormiret: pfunde. Nã curis liberi altius dormiũt:uel p trãsitũ tetigit qđ de Sylla legit̃:cuius corpus cũ se ipm eroderet:& suppliciũ sibi gigneret supremo somno tãtã fœditatẽ dissimulabat:ita:ut q̃si moreret̃. Obiit. n. morbo q pytiriasis dicit̃. ℂ Priuat⁹: sine dictatura & iperio.

ℂ Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Si quid hi dicant omnes percepimus:sequitur, ut sub grammatico fuerimus qui plerunq: plagosi sunt. Vnde & ait manum ferulæ:idest uirgæ qua puerorum man⁹ feriuntur. Subduximus autem subtraxim⁹:ut Virgilius. Subducite naues:& ex hoc autem se emeritum ostendit:& grammatice eruditum:& ad scribendũ aliquid idoneum. ℂ Et nos: exaggerat ex repetitione magis. ℂ Consilium dedimus syllæ:idest deliberatiuam dicẽtes suasimus:ac per hoc declamauim⁹ sicut apud ueteres mos fuit ut se declamationibus foro aut senatui ppararent:quod de ipso Iuuenale ostendit etiã Martialis. ℂ Consiliũ dedimus: ubi græci etymologiã expræssit. Nam quod nos deliberatiuum illi συμβουλευτικον uocant. Hic si quispiam quærat:quid de se has laudes referre attinebat: sciat ut gratior lector redderet̃: morẽ hũc fuisse ueteribus:ut in heroum exponẽdis rebus gestis:aut quacũq: re quæ humanũ uideret̃ modũ excedere musas inuocare quas uatibus præsidere creditũ est:cõsuesse ut in arte poetica abunde pro uiribus sumus interpraetati:idq: etiã facere solebãt quod ueterũ referẽtes historiã diuinuꝫ aliquod implorarẽt auxiliũ:quod rerũ præteritarũ suggereret memoriã. Vnde Homer⁹ in secũdo iliados ἐσ μετενῦν μωι μὀῆσ ειολυμπια δομᾶτ εχουσαι. ὑμεῖσ γαρθεᾶι ἐςἐσαρεςετεις ετεσαγτα ημεῖσ δεκαλεὸσ οἷον ἀκούομεν ουδετί ἴδμεν. Quẽ secutus Virgilius pariter ipse ingt. Pandite nunc helicona deæ:cantusq: mouete: Qui bello exciti reges:quæ quenq: secutæ. Complerint cãpos acies quis itala iam tum Floruerit terra alma uiris quibus arserit armis. Et meministis enim diuæ & meminisse potestis. Ad nos uix tenuis famæ plabit̃ aura. Cõtra cũ se materies ex eorũ qui reducebat scribebãt, igenio in ipso plerũq: initio suam ipsi psonam extollebãt uelut Homerus cum in Iliade aut in odyssea de se nihil fere loquatur. In primo tamen ad Apollinẽ hymno ingt Χαίρε τε δ ὑμεῖσ πασαι ε μοιο δεκαι μετίστεν μνησ αστ οσπο τεκεν τισ επιχθονιών ανθρώπον ενθαδ ανερηται ξεινοσ ταλαπεῖ ριοσ ελθων ὑμεῖσ δεσ μαλαν ασαι αποκρίν αστεαφ ὑμον τυφλοσ ανὴρ οικεῖ δε χίοεν πα ιπαλοεστη. τοβ πασαι μετοπιστεν αριστεῦοσ ιναοι δαί. ημεῖσ δη πε τέρον κλεοσ οισομεν ο δον επ αίαν ανθρώ πον ςρεφονεσ τα πολεισ εῦν αιεταοσαο. Callimachus piter de se inquit. ω πολλών τι φαεινε ταί αλλοτίοεδεστ λοσ οσ μινι δη μεγασ οσ τοσ οσουκι τε λι τοςεκε ινοσ οφθομεη ωεκαεργεκαιε δοπειοῦπο τελοιτο τοι μγ τεσιωπηλην κιοαριν μητα ψοφον ιψνοσ. ℂ Et Pidarus olympiõ hymno prio. ειηοεται τουτον υψοῦ χρονον πα τρίνεσε τε τοδσ δεγικαφοριοσ ομιλειν προφαν τον σοφιακα θελλαναο δον τα παντα. Latios quoq: q græcorũ secuti uestigia sũt i oĩ scribẽdi gener̃ id fecisse obsuauim⁹:ut Virg. Nã i prio scđoq: geor. hesiodũ secut⁹ eẽt de se nihil admodũ dixit. in tertio aũt q suapte ingẽio ea scripturus uideret̃ gloriatus: ita pfatus est. Prius ego in patriã mecũ modo uita superfit Aonio rediẽs deducã uertice musas. Prius idumæas referã tibi mãtua palmas. Itẽ Horatius latinorũ oĩum artificii lõge studiosissimus idẽq: acutissimus in prima carminum oda ingt. Me doctarũ hederæ præmia frõtiũ Dis miscẽt superis: Me gelidũ nemus: Nympharũq: leues cũ satyris chori: Secernũt populo:si neq: tybias Euterpe cohibet:nec polymnia Lesboũ ffugit tẽdeɼ barbytõ Quod si me liricis uatib⁹ iseris. Sublimi feriã sidera uertice. & ipẽ i prio epigrãmatõ lib. Mar. Hic est quẽ legis ille quẽ reqris Toto not⁹ i urbe Mar. argutis epigrãmatõ libellis: Cui lector studiose quod dedisti uiuẽti dec⁹ atq: sentiẽti. Rari post cineres hẽnt poetæ: Necnõ & Persius i pria satyra qua p toti⁹ opis pricipio utit̃ & se ad scribẽdũ parat. Audaci quicũq: afflãte cratino: Iratũ eupolid ẽ pgrãdi cũ sene palles. Aspice & hoc si forte decocti⁹ audis: Inde uaporata lector mihi ferueat aure. Id ergo Iuuenalẽ nosse & hos secutum fuisse cõstat:quod de se pfari maluit:& q̃ idone⁹ ad scribẽdũ accederet oñdere ãteaq̃ futuri pponeret libri materiã:itaq: beniuolũ sibi lectorẽ facit pariter & attẽtũ: sane mõ hæc i pricipiis præstẽt nõ refert quomõcunq: ordinant̃: qm̃ receptũ ẽ & principia & fines i oĩbus fere libris nulli⁹ legis formula cõtineri: Vñ Virg. æneida cœpit: Ille ego q quondã: georgica porro finiuit: Illo Virgiliũ me tpe dulcis alebat Parthenope: & q̃ sequũt̃: ita Hora. ita cæteri. ℂ Et nos cõsi. dedi. syl. pri. ut al. dor. Sylla gẽtis patritiæ usq: ad q̃sturæ suæ iitia uitã libidie & uio ingnatã cõtinue pduxit: p⁹ iugurtæ catẽas iiecit: Mariũ supauit: Cinæ dñatũ fregit: Sulpitiũ rufũ pscripsit: fuũ Sulpitii q dñiũ tradiderat de tarpeia rupe pcipitari iussit. Myttridatẽ cõpescuit: eũq: ex oĩ europa & euboea reppulit:& itra auitũ regnũ coegit: pugnauit añ urbẽ ad portã collinã ubi ro. lxxx. mi. fusa dñt. Mox urbẽ igress⁹. 4. hoiuꝫ mi. q̃ se ei dediderãt nulla fide fuata iermia bellator occidit. plurimi tũc isõtes: & q ei⁹ seqbant̃ nutũ: occisi st ab hoc naturæ efferato mõstro hos qdã supra no-

Quid cõsiliũ dare

VAL.

uem milia fuisse tradũt:deinde infamẽ illã ꝓscriptiõis tabulã produxit q̃ octogita hoium milia quidã scribunt cõtinuisse. secũda inde tabula quingentos dicit habuisse. M. Mariũ Caii fratrem necari iussit oculis prius effossis:& deinde mẽbris minutatim amputatis:carinatẽ Marii ꝑtorem iugulauit. tanta deniq; cædes facta:ut nõ urbs modo ipsa:sed & cuncta italia illius cruenta rabie ac peste temulentoq; furore sanguine inundauerit:fortis ad uitia & ad secura facinora satis strenuus. fides ei nulla nullus dei timor nullaq; clementia:quatuor enim legiones marianæ partis fidem eius fluxã & uanã secutas trucidauit:misericordiam quæ in ipso nulla erat frustra iplorantes:quinq; prænestinoꝝ milia fide prius data trucidauit:& spargi per agros iussit:ut iacerẽt insepulta:qn & aduersum fœminas distrixit enses multoꝝ uiroꝝ abscisa capita ad se iussa deferri spectauit illudẽs. Cai Marii cineres erutos sparsit in tyberim. Sed tandẽ dei in se irã sensit ultricem. Cũ.n. dictatura:quã asciuerat:deposuisset:laruis uexatus sæpe nocturnis ẽ:e lecto aliquando tractus in pauimẽtũ. aliquãdo i sublime eleuatũ:i terrã a laruis:seminecẽ famuli i lectũ ꝑportarũt: ac tãdẽ spiritũ rabie ac cruore plenũ ut scribũt qdã:euomuit. Alii uitæ exitũ fuisse adhuc atrociorẽ scribũt. Erodẽte.n. se corpe:& suppliciũ gignẽte cædis & calamitatis multoꝝ uermiculis:quos pediculos dicimꝰ ferũt absumptũ:ideq; ẽt Sereno docẽti: Sed qs nõ paueat pherecydis fata tragœdi:Qui nimio sudore fluens aialia tætra Eduxit turpi miserũque morte tulerũt: Sylla quoq; infœlix tali lãguore peresus Corruit & fœdo se uidit ab agmie uici. ¶ Ergo cõsiliũ dedimꝰ syllæ. ne ad tãtũ euectꝰ a fortũa fastũ dictaturã depõeret: & exercẽdi igẽii cã hãc nobis ꝓposueramꝰ iqt materiã. ¶ Priuatꝰ: ut securiꝰ. n. uiueret illa se dignitate spõte ꝓuauit.

Dormiret: stulta est clæmentia. cum tot ubiq;
Vatibus occurras: perituræ parcere carthæ:
Cur tamẽ hoc potius libeat decurrere campo:
Per quẽ magnus equos aurũcæ flexit alũnus.
Si uacat: & placidi rationẽ admittitis ædam
Cum tener uxorẽ ducat spado, mæuia thuscũ

ANT. MAN. ¶ Clæmentia: ea est Temperãtiæ pars: p quã animi temere in odium alicuius inuentionis concitati comitate retinent: Vt scri. Tullius lib. ii. rhet. ueterum. Et Seneca epistola. lxxxix. inquit: ꝙ Clæmentia alieuo sanguini tanq̃ suo pcit. ¶ Cum ubiq; uatibus occurras: id ẽt Ply. prio epistolaꝝ asserit: scribit enim sic. Magnum ꝓuentum poetaꝝ ãnus hic attulit: toto mense aprili & nullus fere dies quo nõ recitaret aliqs. Periture parcere chartæ suas ingenii uires extenuat: perituꝝ etenim dicit qcqd reponet tñ nõ pp id parcere debet qn scribat cum tot uatibꝰ occurras. Mart. in detractorẽ lib. vi. ait. Audes ꝑterea: quos nullus nouerit: in me scribere uersiculos: miseras & ꝑdere chartas. At si qd nr̃æ tibi bilis iusserit ardor. ¶ Viuet & hærebit: totoq; leget in orhe. ¶ Cur tñ hoc potius: hic poeta scribẽde satyræ cãs rõnesq; uarias ordit. ¶ Campo: uitioꝝ copiam campum appellat. ¶ Magnus: magnum est quod in cumulum sui ex magnitudine crescit. Amplum uero est: quod late patet & per multa diffundit: ut inquit Vrctorinꝰ in rheto. Equos ingenii meuisq; uires intellige metaphoricos. ¶ Aruncæ Ausonium Vlyssis Calypsosque filium urbem Aruncam condidisse ferunt: a quo etiam ausonia dicta: ut scribit Festus. fuerũt autem Arunci populi antiquo in latio quod a thyberi usq; circeios seruatum est: ut Plynius docet libro tertio. Liuius uero lib. viii. narrat Aruncam a sidicinis deletam fuisse eiusq; ciues antea ꝓfugos cum coniugibus liberisq; suessam coisse: quæ suo tempore arunca appellabatur ut inquit. Idem uero Ply. ait suessam in extremo adiecti latii hoc ẽ noui sitam eẽ. ¶ Flexit: exercuit. Aruncæ alumnus: periphrasis est. idest circuitꝰ eloquendi pluribus enim explicuit uerbis: quod uno poteras: intelligit namq; lucilium: is enim ut Fabiꝰ lib. x. narrat. In scribenda satyra primus insignem laudem adeptus est apud latinos de quo latius in principio diximus. Alumnum autem significare & qui nutrit: & qui nutritur diuersis quidem in locis. In carmine de floribus iam probauimus. ¶ Si uacat: si ocium est uobis. ¶ Rationem: ratio inquit Fab. lib. vii. Est quã quod factũ esse constat defendit. Victorinus aũt li. i. rhet. sic ait causa est animi impulsus ad aliquid agendũ. Ratio est gerendorum ordo ex causa uenientium. ut quid quo loco facias: ac dicas itelligas Ci. uero li. ii. ad herẽ. sic ait. Ratio ẽ causa quæ demõstrat id uerũ eẽ qđ intendimus breui subiectiõe. Cũ tener uxorẽ ducat spado. ulieꝝ libidinẽ repræhẽdit. Estq; longũ hyperbaton tẽdit. n. illuc usq;. Difficile est satyrã nõ scribere interꝑtat aũt uerbi trãsgressio secundũ fab. li. vii. lõgius. n. uerbũ proprie hyperbatõ est ab hypbæno qđ est trãseo uel transgredior tenet. Tener spado. i. mollis & lenis pili. n. post gẽiti iis ante pubertatẽ castrati sunt nõ exeũt. Et post pubertatẽ exeisis soli decidũt ꝑter q̃ pubita scri. Arist. li. iii. de aialibus. Iu. itẽ sat. vi. Sũt qs eunuchi ibelles ac mollia sp oscula delectẽt & despatio barbæ. Mac. li. vii. scri. calorẽ esse q pilos creat: uñ eunuchis desunt. quoꝝ naturã ullꝰ negauerit frigidiorẽ. Spado is castratus aliquis dicitur. fitq; a uerbo σπάω uel σπάω quod est aufero traho diuello. testes enim euelluntur. Dicuntq; alii qui Arist. inter eunuchum & spadonẽ facere differentiã. ut sit eunuchus adolescẽs at grandior ætate spado. Eunuchus aũt dicitur ab εὐνὴ qđ est eubile & ἔχω custodio teneo hẽo quia id hominũ genus adhibebatur seruandis cubilibus regũ & principũ. Domi. uero castrari mares uetuit. ut Sueto. tradit. Vxorem. postquam iulia lex in adulteros reuocata est a domi. Mœchæ mœchis nubebant ne supplicio afficerent. hinc Mar. li. vii. iulia lex populi ex quo faustina renata est. Atq; intrare domos iussa pudicitia: Aut minꝰ aut certe non plus tricesima lux est. Et nubit decimo iã thelesina uiro. Ait itẽ eo. lib. Quod nubis proculina concubino. Et mœchum mõ nũc facis maritũ. Ne lex iulia te notare possit. Nũ nubis proculina sed fateris. intẽ adulteros aũt erant & spadones & eunuchi quod qdẽ ipse Iu. sat. vi. ostendit dicens. Sũt quas eunuchi ibelles &c. ut iam patuit: sed lege iulia late diximus in sat. ii. Neuia uel meuia: mulierum impudentiam carpit nam in theatris uti & uiri feras occidere audebant. est itaq; nomen impudicæ mulieris.

Clementia | Magnũ | Amplũ | Ausoniꝰ rex | Suessa | Lucilius | Alũnus | Ratio | Spado | Piloꝝ causa | Spado | Eunuchꝰ

¶ Dormiret

¶ Dormiret altũ: alludit ad historiã: nã ut Pli. scrib. Pediculare morbũ: in quẽ icidit Sylla somno dissimu labat: ne adiretur. ¶ Vxorem ducat spado: Reuocata lege Iulia a Domitiano i adulteros mœche mœchis nubebãt: ne supplicio afficerent: Martialis: Quod nubis ꝑculina cõcubio: ne lex Iulia te notare possit: nõ nimis ꝑculina: sed fateris. Alibi sæpe idẽ. Inter adulteros aũt erãt spadones & eunuchi. Martialis: Cur tan tum eunuchos hẽãt: tua gellia quæris Panniche uult futui gellia nõ parer. alibi: At prius o mores & spado mœchus erat alibi: Cũ sene cõem uexat spado dindimus eglen: hiis ergo nubebãt mulieres: q̃ illos hẽbãt adulteros. Marti. Nubit lictoria lygdo: Turpior uxor erit: q̃ mõ mœcha fuit: Repræhẽsio igit ẽ i libidinẽ mulierꝝ: & irrisio legis Iuliæ: cui p fraudẽ diuerticulũ iuẽtũ ẽ: nã cũ sit reuocata ad pudoris sanctitatẽ tuen dã: mulieres ipudẽter spadonib⁹: qbus oblectatæ fuerãt nubebãt: cũ & ipsi spadones teneri mollesq; eẽnt. DOM.

¶ Meuia: nomẽ meretricũ ẽ apd Martialẽ: & ꝑ q̃cũq; ipudẽti mulier poit: q̃ i uẽationẽ pugnãq; descẽdit theatralẽ tpib⁹ Dõitiãi. Illæ. n. nõ uiroꝝ mõ: sed mulierꝝ pugnas edidit: & uenerationes i theatro: i qb⁹ illu strés quoq; mulieres opã scænicã pstiterit. M. de feris occisis a mulierib⁹ illic: Hæc iã fœiea uidim⁹ acta mãu

¶ Stulta ẽ clemẽtia: si ideo a scribẽdo deterret: qa uelit pituræ chartæ ignoscere. Et prudẽter extẽuat q̃ scri ptur⁹ ẽ. Sic Narti. Scribere uersiculos miseras & perdere chartas. Decurrere: satyrici subaudi carmis. Et est metaphora sũpta ab his q equos & q̃drigas i cursũ agitãt. ¶ Flexit pstat i trãslatiõe. Flectũt. n. circa metas eq ab auriga. ¶ Arũcæ alũn⁹ piphrasis Lucilii ex arũca urbe gẽiti. Et hoc fuit illoꝝ ꝓpriũ: q satyras tracta rẽt. ut se ad exẽplũ Lucilii cõpõerẽt. Mar. Audem⁹ satyras lucili⁹ eẽ laboras. Lucillio qdã adeoi dediti fuer ut ei prias i satyra traderẽt. ¶ Quũ tenet ux. du. spa. Circũduct⁹ lõgo ãbitu ẽmo: & ẽ ordo: Nõ ẽ difficile: immo facile scribere satyrã: quũ tenet spado ducat uxorẽ. ¶ Tener: mollis & euirat⁹: aut ipubis. Spado & eunuchus græce sunt dictiões: Et ut diligẽtes græci notauerũt i nullo differũt: nisi quod elegãti⁹ & magis atticũ ẽ enuchũ q̃ spadonẽ dicere. Fit aũt spado a uerbo græco σπάω σπῶ qđ ẽ aufero & euello: q̃ ab eo pars maxĩa uirilitatis euellat. Spadones uxores duxisse: & frustra in uenerẽ conatos facere: notat i hoc epi grãmate Martialis: Cũ sene cõmunẽ uexet spado dindim⁹ eglen Et iacet i medio sicca puella toro: Virib⁹ hic operi nõ est: hic iutilis annis Ergo sine effectu prurit uterq; labor. Supplex illa rogat pro se miserisq; du obus: Hũc iuuenẽ facias hunc citherea uirũ. ¶ Meuia tuscũ figat aprum: Carpit mulieres quæ relicto pu dore fœmineo feras in arena conficiebãt: Quã rem assentãs Domitião: idem Martialis his uersibus narrat Belliger inuictis ꝙ mars tibi sæuit in armis Nõ satis est cæsar: sæuit & ipsa uenus Prostratũ nemees & uasta in ualle leonẽ Nobile & herculeũ fama canebat opus: Prisca fides taceat: nã post tua munera cæsar Hæc iã fœmiea uidimus acta manu. Thuscũ aprum: quia apri in thuscia educati maiores erant & ferociores: fre quenterq; spectaculis exhibebant. unde est illud i epigrãmate: Thusce grãdis aper populator: & ilice mul ta Pastus: & alio loco: Si te delectãt animosa pericula thuscis Tutior est uirtus insidiemur apris. MERV. Spado eunuch⁹ Tusci apri

¶ Vt altum: ꝓfundũ: & ẽ schema metatesis nomẽ ꝑ aduerbio. ¶ Vt altũ dormiret: qm̃ ꝓfũdior i paupe somnus ẽ: uñ Stati⁹. Inuitat tenues ad dura cubilia sõnos: & Luca. In quoꝝ pectora sõno: dat uires fortũa minor. Stulta ẽ clemẽtia: ordo ẽ: stulta ẽ clæmẽtia parcere chartæ pituræ cũ tot uatib⁹ ubiq; occurras: sen sus hic est: parcere pituris mẽbranis: q̃ñ i eis nihil scribat stultũ est cũ pmulti alii scribãt & nũerosa occur rat tibi poetarum turba. i. dicere: siue ẽt nos scribere quicq̃ icipiamus. ¶ Stulta: iprudẽs. ¶ Clæmentia: cultus mẽtis ocium. ¶ Periture chartæ: q̃ ne pereat i ea scribat quicq̃. Chartæ: libro apud latinos mutata terminatiõe imutauit ẽt genus: cũ apud græcos masculinũ sit nomẽ: sic cæra: sic catapulta & plæraq; alia. ¶ Cum tot ubiq; uatib⁹ occurras. ita Ply. in epistolis. Magnũ ꝓuentũ poetaꝝ ãnus hic attulit toto mẽse aprili: nullus fere dies quo nõ recitaret aliqs: iuuat me ꝙ uigẽt studia ꝓferũt se igenia hoium & ostentant. ¶ Cur tñ hoc libeat poti⁹ decurrere cãpo. i. scribere: nec i uno sensu imorari: sed ad diuersa stilũ uertere & decurrẽdo multos repħẽdere: & ẽ allegoricos dcm̃: estq; ãtypophora. ¶ Per quẽ magn⁹ equos: adhuc i alle goria lõgius uehit. ¶ Magnus alũnus auruncæ. Luciliũ dicit: ut sit arunca ꝑ italia synechdochicos posita uelut ꝓbus exponit Turnũ dicit sæui rumoris tragici poetæ fratrẽ: turnus hic libertini generis ad hono res ambitiõe ꝓuectus ẽ potẽs in aula uespasianoꝝ titi & Domitiani: uel leniũ dicit: qa & ipse satyras scri psit: ue Siliũ & ipm̃ sui tpis satyricũ: q oẽs ut probus refert: ex arunca fuerũt. Aruncã urbẽ: ut Fest⁹ põpe. inqt cõdidit Auson ulyxis & calipsus filius: a quo ausonia dicta fuit: ea italiæ parte in q̃ sunt urbes Bene uentũ & Cales: deniq; tota italia: q̃ appẽnino finit: dicta ẽ ausonia: ut satyraꝝ iuentor itelligit Lucili⁹ q̃ñ & magnũ eũ dixit alũnũ: & si ex arũca nõ fuerit sit a uicino nomẽ sumptũ. ¶ Flexit equos stilo cõmora tus ẽ. ¶ Si uacat: si otiũ est conciliat auditor: ipersonale uerbũ uacat: dicim⁹ ẽt uacat ad nihil utile ẽ. Pro perti⁹ in. ii. elegidiaꝝ. Et uet⁹ in templo bellica pma uacat: & uaco uacu⁹ sum. Cæsar i. iiii. cõmentario de gestis in gallia publice. Maximã putat laudẽ eẽ quã latissime a suis finib⁹ uacare agros: & post paulũ. Itaq; una ex parte a Sueuis circiter millia passuum sexcenta agri uacare dicuntur. ¶ Eadem: quod scripsi pro feram. ¶ Cum tenet uxorem ducat spado: Ordo uerborum. difficile nõ est satyrã scribere: cũ tener spado ducat uxorem: & quæ sequuntur: Est. n. longum hiperbaton. ¶ Tener mollis Spado. κὰτὸ τῦ σπᾶν. i. ab euellendo: cui sunt testes euulsi. Vlpianus tñ inquit. Si spadoni mulier nupserit: distinguendum arbitror castratus fuerit nec ne: ut in castrato dicatur dotem non esse in quo castratus non est: quia est matrimoniũ: & dos & dotis actio est. ergo uidetur spado etiam dici: qui natura coire non quæat. Inter spadonem & eu nuchũ Aristoteles facit differẽtiã: ut sit eunuchus quidem adolescens & grandior ætate: Spado αὐ ἐν. n. in quit εὐνοῦχο μειρακίου ὤν τὸν λιΔὐμων ἐξερη ταίοΔεσπαΔον προλοφασηΔητην ηλη κιαν. ¶ Cum tenet uxorem ducat spado. Nunqd dindymus hic: de quo & Martialis inquit. Cum sene comœno uexat spado dindymus æglen. Et iacet in medio sicca puella thoro. Viribus huic operi nõ est hic utilis annis. Ergo sine effectu prurit uterque labor. Supplex ille rogat pro se miserique duobus. Hũc iuue VAL.

nem facias:hũc cytherea uiꝝ: An certe ꝑ quocũq; ſpadõe ponit. ℭ Mæuia tuſcũ figat apꝝ ꝑ quacũq; ipu dica & laſciua Mæuiã accipio. Tuſcia ritu ſacrificãdi:quem romãis dederũt.i. ϑυοτου θύειν Plinio, teſte dicti apri:ut Marcus Varro inqt ab eo ꝙ aſpera colant loca:niſi ſint a græcis qui eos capros uocant.

ANT. MAN. ℭ Tuſcũ apꝝ:i tuſcia.n.ferociores erãt:hinc Mat. ait li.yii. Tuſcæ glãdis aper populat or:& ilice multa iã piget.etholæ fama ſcda feræ &c. thuſci ãt ut Feſtus ait a thuſco rege: filio herculis ſũt dicti hic uolunt aliq p.t. ſimplex ſcri.Pli.uero lib.iii.docet ꝙ a ſacrifico ritu ligua græcoꝝ Tuſci ſũt cognoiati: & tũc iubẽt aliq per th ſcri.ϑύω.n.ſacrifico ſignificat.

Figat apꝝ: & nuda teneat uenabula mamma
Patricios omnes opibus cũ ꝓuocet unus.
Quo tõdẽte grauis iuueni mihi barba ſõabat:
Cum pars niliacæ plæbis:cum uerna canopi

Tuſci — romãi ꝑterea ut Stra.li.v.inqt:tirrhẽos hetruſcos appellãt atq; tuſcos.thuſciæq; lõgitudinemaximã docet
Thuſci — eẽ ab luna uſq; hoſtiã ꝑ litt⁹ ſtadioꝝ milibus duob⁹ & qngẽtis:Latitudinẽ ꝑ mõtana minus dimidio:cam
Thyo — poſq; uſq; ad amnẽ tyberi thuſci poſſidẽt.ꝑte ex altera tyrreno atq; ſardõico mari ſũt cõfines ex altera ſabi
Tyrrheni — nis.hæc ex ſtrabo. ℭ Nuda mãma.i.apta:ipudice.n.mulicris habitũ:& i uulnera ꝓnæ oñdit. ℭ Venabu
Thuſia — la:ea aſtilia ſunt dicta q̃ſi uenatu habilia:ut aiunt.Pli.ãt li.yii.Piſcon uẽabula iuẽiſſe ſcri.Pꝛitios.i. genero
Venabula — ſos:romulus.n.cẽtũ ſenatores creauit:ſiue qa is nũer⁹ ſatis erat ſiue qa ſoli cẽtũ erãt.q̃ creati pꝛẽs poſſent pa tres certe ab honore:patriitiiq; ꝑ ꝓgẽies eorũ appellati.auctor Liuius.li.i.Salu.uero in Catilina.ita ſcri.Dele cti q̃bus corp⁹ ãnis iſirmũ:igeniũ ſapia ualidũ erat reip.cõſultabãt.ii.uel ætate uel curæ ſimilitudine pꝛes
Patres patritii — appellabant:plura ẽt leges i Romulo plutar.ꝓuocet ad certamẽ uocet aut cõmoueat. Vn⁹ quo tõdẽte de cynão ſua tẽpeſtate itelligit:Is.n. eq̃s effect⁹ erat Amicæ dõis:demũ dãnat⁹ i ſicilia exulauit q̃d q̃dẽ Mar.
Cynam⁹ — lib.yii.ſic edocuit.Qui tõſor fueras toto notiſſimus orbe:Et poſt hæc dñæ mũere fcũs eq̃s. Sicanias urbes
Tonſor — urbes ætnæaq; regna petiſti Cinname quũ fruges triſtia iura fori.Qua nũc arte graues tolerabis iutilis an nos.Quid facit iſœlix & fugitiua q̃es:Nã rethor nõ grãmatic⁹ ludiue magr.Nõ cynicus nõ tu ſtoic⁹ eẽ po tes.Vẽdere nec uocẽ ſiculis.plauſumq; theatris.Q̃d ſupeſt iteꝝ cynnãe tõſor eris.Grauis barba.i.moleſta.Pars niliacæ plæbis.i.ꝑuus ex plæbe.Nilus aphricã ab æthiopia diuidẽs medios æthyopas ſecat:lõgo poſtea iteruallo i ægyptũ mare ſe euomit.Certis tñ dieb⁹ auctu magno per totã ſpatiat⁹ ægyptũ.fœcũdus inatat terræ q̃d Pli.lib.y.c.x.edocet. ℭ Verna:uernas ueteres appellabant q̃ uere ſacro fuerãt nati hẽbatq; nomẽ hoc uitabili maledicto.de quo Marc.auctor.uer ãt q̃dã ſacramẽtũ dictũ putãt uitabile & execrãdũ ut idẽ ſcribit de doctoꝝ idagie.Feſt⁹ uero ſic uernæ appellanẽ ex ãcillis ciuiũ romanoꝝ uere nati:q̃d tꝑs ãni maxie naturalis fœturæ ẽ. ℭ Canopi Canopus.c.ac.xx.ſtadiis diſtat ab alexãdria pedeſtri itinere uadentib us:dicta de noie canobi qui menelai claſſem gubernabat & ibi mortuus eſt.Stra.auctor lib.xyii. Eſt ãt canopus in quadã nili inſula teſte ſolino:quã urbẽ aiunt ab alexandro pellcio edificatam.i. macedonico: pella enim urbs Macedoniæ eſt teſte Mella.

DOMI. ℭ Nuda mamma:habitũ ipudicæ & incũbentis i uulnus fere oñdit. ℭ Patricios oẽs nõ i Antiochum ipe ritum tonſorem:cui⁹ meminit Martia. Is.n.diues nõ fuit:nõ in liciniũ: nõ i tonſorem Neronis. Sed i Cinnamum:q muneribus mulieris ad equeſtrem cenſum pueuerat:de hoc alibi:quot uillas poſſidebat nunc Quo tõdente grauis iuueni mihi barba ſonabat:ut cum nũc dicat nõ poſſes itelligere niſi tonſorẽ huius tꝑis.Is demũ dãnatus i ſiciliam exulauit.Inde illuc Martia.Qui tonſor fueras tota notiſſimus urbe:& poſt hoc domine munere fact⁹ eques.Sicanias urbes etneaq; regna petiſti.Fidẽtinus hũc locũ accipiẽs ex nr̃is ſcriptis:ne ſubripuiſſe uideret:exponẽdo ampliat & ait factus diues munere dominæ.i.Romæ: ubi lucratus ẽ arte tonſoria.O lepidũ caput:uide i q̃s tenebras te cõiecerit pꝛceptor tuus cur audes diſcedere a me:qa nullã excuſationẽ afferre potes erroris tui:niſi ꝙ nõdum iterpꝛtationẽ meam:huius uerbi audietas:nã uerſum tm̃ Martia.inſerui: nõ addidi expoſitionẽ:quam expectare noluiſti:ut una cum aliis a nobis ederet munere dominæ:ſtolidiſſime muneribus muliebrib⁹ itelligit:qua rõne multi locupletabanẽ:& fiebãt eq tes:ut Gabinia achillam fecit ex pugile eqtem.Martia.Caſtore de polluce gabinia fecit achillam.

MERV. ℭ Nuda mamma:impudicum mulieris habitum oñdit. ℭ Patricios oẽs opib⁹ quum ꝓuocet unus: quo tondẽte grauis iuueni mihi barba ſonabat.Licinium tõſorem q̃dam commentatores itelligũt Claudio & Neroni gratiſſimũ:quod apud idoneos uuſquã legiẽ.Hora.tñ in arte poetica de tõſore Licinio hæc ait.Si tribus anticyris caput iſanabile nunq̃ Tonſori licio mandauerit:& Martia.ſic ait.Altaq; cum licini marmora puluis erunt.Et rurſum aliud diſtichon habeẽ.Marmoreo tum tumulo licinius iacet:at cato paruo. Pompei⁹ nulloſ credim⁹ eẽ deos.Sed ꝑ tꝑa de hoc hac in parte itelligere nõ poſſum⁹:quare magis de Cynnamo tõſore itelligamus.Qui fortuna fauente equeſtrẽ cẽſum pauerat:de quo Mart.Qui tõſor fueras tota notiſſimus urbe:& poſt hæc dñæ munere factus eques. ℭ Grauis iuueni mihi barba ſonabat. Grauis moleſta & igrata :utpote quã ſero iuuenes optẽt:Quod ille declarauit q dixit Tardaq; ꝑ tãto munere barba ueni. ℭ Sonabat:Quum pars niliacæ plæbis:Criſpinũ itelligimus memphiticum hominem : Quem præcipue Domitianus amauit:habuitq; initium & conſiliorum participem:Huius ſæpe meminit Martialis.Illudque mirari non deſino duos celebres poetas de eodem homine tantum diſcordes eſſe. Hũc enim Iuuenalis damnat.Quem Martialis laudat. ℭ Niſi forſan diuerſo affectu:& pro temporis conditione loquuti ſunt. ℭ Verna canopi.Verna ſeruus eſt domi natus.Et quicquid intra domeſticos parietes naſciẽ: & enutritur:uernaculum dicitur.Canopus autem urbs ægypti:nomen trahẽs a Canopo Amicleo gubernatore nauis Menelai illic ſepulto.Nã deuicta troia i ægyptum ui uẽtoꝝ delatus cũ Helena gubernatorẽ ictu ſerpẽtis quẽ emoroida uocãt aiſit.In ei⁹ itaq; mẽoria urbẽ cõdidit r̃lictis iis q ad nauigãdũ iutiles erãt.

VAL.

¶ Nuda teneat uẽabula mãma: ut amazonũ imitet̃ ferociã: nã uestis nõ toti amazonũ corpi obducit̃. læua siqdẽ ps ad pect⁹ nuda: cætera deĩde uelant̃ altera papilla intacta seruat̃: q̃ muliebris sexus liberos alãt: adurit̃ dextra ut arcus facilius itẽdãt & tela uibrẽt. ¶ Pricios oẽs. i. genere isignes: nã ut Liui. inqt a romulo creati cẽtum senatores nec plures: siue ꝙ is nũerus satis erat: siue qa soli cẽtũ erant q creati patres possent patres certe ab honore pricii: ꝓgenies eoꝝ appellati. ¶ Opibus cũ ꝓuocet unus. liciniũ dicit. ¶ Pars nyliacæ plebis. Plæbs dicit̃ in qua gẽtes ciuiũ priciæ nõ isũt. ¶ Verna canopi. canop⁹ oppidũ qd positũ fuit i hostio nili flumis. uult ergo eũ i egypto seruisse oñdere: nã hic crispin⁹ e plæbe fuit ægyptia magnarũ postea Romæ facultatũ & ꝓmotionũ siqdẽ ex libertino senator est a nerone fact⁹: ut Probus inquit.

ANT. MAN.

Crispinus tyrias humero reuocante lacernas
Ventilet æstiuum digitis sudantibus aurum.
Nec sufferre queat maioris pondera gemmæ.
Difficile est satyrã nõ scribere: nam qs inique
Tam patiens urbis: tam ferreus ut teneat se
Causidici noua cum ueniat lectica mathonis
Plena ipso: & post hunc magni delator amici.
Et cito rapturus de nobilitate comesa.

¶ Crispin⁹. Querit̃ Iuue. ꝙ is cũ suus fuerit. eqs euaserit ad quẽ qdẽ Mar. li. vii. ita scri. Sic placidum uideas sp crispine tonãtẽ: Nec te Rõa minus q̃ tua mẽphis amet. Qui ẽt. li. viii. de abolla crispini ait. Nescit cui dederit tyriã crispinus Abollã dũ mutat cult⁹ iduit̃q; togã. Quisqs hẽs hũeris sua muneta ꝑcamur nõ hoc crispin⁹ te: sed Abolla rogat: Tyrias lacernas. i. purpureas. Nã apud tyrũ post sydonẽ maximã & ãtiqssimã phoenicũ urbẽ purpurarũ piscat⁹ ẽ hic tyria purpura optia oĩum phibet̃. cætera q; oĩa: q̃ ad ificiẽdas uestes ptinẽt: abũde hẽt: Auctor ẽ Strab. li. xvi. plura tñ dixius li. ii. geor. Lacernas. erat lacerna ut aiũt palliũ fimbriatũ: quo olim soli milites utebant̃: uñ & i distiguẽda castrẽsi urbanaq; turba: hos togatos. illos lacernatos uocabãt: Eadẽ uero Abolla dicebat̃: ut Mar. oñdit. dicẽs: Nescit cui dederit tyriã crispin⁹ Abollã. ¶ Humero reuocãte ꝓpter eaꝝ uidelicet põdus. uñ Ammian⁹ ait sudãt sub põderib⁹ lacernaꝝ. Vẽtilet i aera. s. iaciẽdo oñtatiõis gr̃a. Aestiuũ auꝝ luxuria iuenerat. ꝓbus inqt alios anulos æstiuos alios uero hyemales pessimũ uitæ scelus fecit q anulũ prius iduit digito iqt Pli. li. xxxiii. c. ii. addẽs: ꝙ alii põdera eoꝝ oñtãt: alii plures quis unũ gestare labor ẽ. Alii bracteas isẽrũt leuiori materia & pp casũ gẽmaꝝ totã solicitudinẽ putant. alii sub gẽmis uenena claudũt: anulosq; mortis gr̃a hñt: hæc ãt de sua tẽpestate scripsit. Gẽmæ. i. ꝓciosi lapidis: gẽmæ ãt uocatæ: ut aiũt ꝙ istar gẽmæ trãsluceãt. Vt teneat se: itra suã pelliculã. s. nec scribat satyrã. ¶ Mathonis: de hoc ẽt Mar. li. iiii. ait hospes eras nr̃i sp matho tyburtini hoc emis iposui: rus tibi uẽdo tuũ. Et iteꝝ eodẽ i lib. Declamas i febre matho. hãc eẽ phrenesim Si nescis: nõ es san⁹ aice mathõ. & li. x. Oĩa uis belle matho dicere dic aliqñ. & bñ dic neutꝝ dic aliqñ male. & li. xi. Parua rogas magnos: sed nõ dãt hæc quoq; magni: Vt pudeat Leui⁹ te matho: magna roga. ¶ Noua: paulo añ delatiõib⁹ cõparata. cũ paup eẽt: Plẽa ipo: solus. n. ierat tãq̃ supb⁹ & delicat⁹. ¶ Magni delator amici: Si magni aici accusator: ergo & minimi. ñ n. ab re addidit magni. Delator ꝓbus de heliodoro itelligit. Inqt. n. ut aiũt ꝙ heliodor⁹ stoic⁹ Liciniũ syllanũ discipulũ suũ: quũ argueret cõiuratiõis isiciãtẽ pter domesticã dilectionẽ oppssit. Q d qdẽ haud credideri. Tacit⁹. n. de heliodoro nõ meminit. nec de illius doctrina. Verũ de. C. Cassio cuius quidẽ disciplina. L. Syllanũ imbutũ oñdit. Scribit aũt li. xiii. Agrippinã Iunio Sillão ꝓconsuli asiæ: ignaro Nerõe mortem parauisse. ide etiã fratri eius. L. Syllano necẽ molitã. ultorẽ. n. metuebat. Cũ esset crebra uulgi fama: anteponendũ esse uix dũ pueritiã egresso neroni: & imperiũ p scelus adepto. Vir erat ætate cõposita isons nobilis: &c. Cæsarũ posterius: Quippe diui Augusti abnepos erat. hæc causa necis. lib. etiã. xv. scribit idẽ. L. Syllanũ eximia nobilitate: disciplinaq;. C. Cassi: apud quẽ educatus erat: fuisse. Et lib. xvi. ostẽdit neronem Syllanũ misisse in exiliũ: clausumq; fuisse in municipio apuliæ cui nomẽ bariũ ẽ. ibi demũ centurione ad cædẽ misso iubente eũ milites agressi sunt. ceciditq; tãq̃ in pugna receptis uulneribus aduersis a centurione &c. ¶ Delator amici. Et cito rapturus &c. De unico tãtũ hic itelligit̃. De regulo. s. Pli. n. iunior lib. i. episto. Voconio rõano scribens docet. M. regulũ sub domitiano nõ minora flagitia cõmisisse q̃ sub nerone: sed tectiora. Erat aũt regulus: ut ibidẽ legit̃. locuples: factiosus curabat̃ ab multis timebat̃ a pluribus At lib. ii. i episto. ad Caluisiũ scri. regulũ p fraudẽ & legata testamẽta ipetrasse. De eoq; ita inqt: Aspice regulũ: q ex paupe & tenui ad tãtas opes p flagitia ꝓcessit: ut ipse mihi dixerit. Quũ cõsuleret q̃cito sestertiũ sexcẽties ipleturus eẽt iuẽisse se exta duplicata. qb⁹ portendi milies & ducẽties habituꝝ. & hẽbit: si mõ ut cœpit aliena tesunta quod est improbissimum genus falsis ipsis quorũ sunt illa dictauerit. ¶ Raptur⁹ cõsumpturus delationibus suis. ¶ Comesa plures enim e nobilibus proscripti occisiq; fuerant.

Matho. | Iunius Syllanus | L. Syllanus | Barium | Regulus

DOM.

¶ Crispin⁹: q̃ttuor crispinos fuisse historia tradit̃: primum qui eques dignitate senatoria Claudio ĩperãte ꝓfectus ꝑtorii cõsularibus isignibus donatus sub Nerone crimine cõiuratiõis exactus i Sardiniam accepto iusse mortis nũcio semet iterfecit. Tacit⁹ auctor. Alteꝝ neronis priuignũ: q puer adhuc pr̃is iperio submersus ẽ. Trãquil. scri. Tertiũ q tpibus Othõis cũ duobus cẽturionibus tumultu militari necat⁹ ẽ. Plut. & Tacitus scribũt: Quartũ q ex seruili cõditiõe æpyptius Domitiani idulgẽtia ad equestrẽ cẽsum puenit ad eũ. Mar. Sic placitũ uideas semp crispine tonãtẽ: Nec te Roma min⁹ q̃ tua mẽphis amet: Hũc alibi lacerat ppetua ferme satyra. Nũc cõquerit̃ ꝙ ex seruo ad equestria isignia fuerit puect⁹. ¶ Pars niliacæ plæbis hoc ẽ su⁹ ex plæbe: nã i ægypto i plæbe tm̃ erãt sui. Mar. Non de plæbe dom⁹: nec auaræ uerna Catastæ. Tranquillus. in Vespasiano. Quidam e plæbe lumibus orbatus: Is fuit Alexãdrinus: ut tradit Tacitus. ¶ Lacernas tyrias: purpureis uestibus oblectatum esse Crispinum tradit Martialis. Nescit cui dederit tyriam crispinus abollã: Dũ mutat cultus induiturque nouos: ea superinduebatur togæ. Tranquil. Dedit

negotium ædilibus ne paterent in foro circoue quenq̃ consistere nisi positis lacernis togatum. ℂ Aestiuũ aurum: quid delirat hoc loco Fidentinus cum præceptore suo nescio quid ridiculum de ueste aurea afferens: nonne Iuue. iam dixit in tyrias uestes Crispini an supinduerat attalicas. O ineptũ hominem Iuue. describit insignia equestria in Crispino ut discas quod ex præceptore tuo non potuisti. Non enĩ mouetur q̃ uestes habeat Crispinus: sed q̃ equestris census sit & dignitatis: quæ designat uestibus purpureis & annulo. ℂ Aestiuum aurum: leuem bratteam & filum aureum: ut ita dixerim intelligo: nam res subtiliores & leuiores æstiuas solemus appellare: in annulis autem ut scribit Plyni⁹. alii pondera & magnitudinem auri ostentabant. Aliis plures q̃ unum gestare labor erat. Alii prægrandes gemmas subtilissimis bratteis & filis: quibus pro annulis utebantur inserentes: earum præcio gloriabantur. Hoc annulorum genus luxuriosi hominis erat & ditissimi: qualem Iuue. uult oñdere Crispinum fuisse. Pli. de annu. Alii pondera eorũ ostentant: aliis plures q̃ unum gestare labor est: alii bratteas inserunt leuiore materia: & ꝓpter casum gemmarum totam solicitudinem putant. ℂ Nec sufferre queat: plane describit annulum quem dixit leuiorem bratteam cum ait æstiuũ auꝝ prægrandem uero gemmam hoc uersu maioris pondera gemmæ. ℂ Ventilet: hoc ad molliciẽ Crispini rettulit: qui manus incidẽdo: ita languentes pẽdere sinebat & moueri: ut q̃si labor ei esse uideret & sudor gestare annulũ & propterea uentilare. ℂ Causidici noua. hinc grauiorem scribendæ satyræ causam orditur ob delatores. s. quos Domitianus tantopere fouebat: ut ne hi quidem qui ei amicissimi uidebantur: tuti a criminationibus essent. Cũ aũt in eo & q̃stus eẽt: & gr̃a impatoris paret mul ti pauperes causidici a forẽsib⁹ causis ad delatiões se cõferebant: ut Põpeius: q Falco iisdẽ tpib⁹ accusabat: ut alibi notat a Iuue. Seuior illo Põpei⁹ tenui iugulos apire susurro. Eũdẽ fuisse causidicũ Pli. docet q epistola ei cõsulit ut creat⁹ tribun⁹ abstiẽat actiõe cãꝝ. Hos oẽs sub psona Mathõis notat: quẽ pauperẽ & diuitẽ factũ uideri uult delationũ q̃stu. pauperẽ fuisse indicat Mar. parua rogas magnos: sed nõ dant hæc quoq; magni Vt leuius pudeat iã matho parua roga. Iuue. alibi. Matho deficit. ℂ Noua: nup comparata delationibus cũ antea esset pauper. ℂ Plena ipso in qua gestat solus tãq̃ luxuriosus & delicatus. ℂ Post hunc: ex historia suoꝝ tẽpoꝝ hoc ait. Nam Domitianus aretinum clæmentem cum leui delatione serui. quãuis prius amicum intimũ capitis eẽt cõdemnaturus: nihil prius ei dixit: q̃ cõspecto delatore iuxta lecticã (nã una gestabat) ita ait. Vis hunc nequissimũ seruum cras audiamus? atq; ita dãnauit. Cõqueritigit Iuue. aures principis adeo patere delatoribus: ut ne eius quidẽ amicissimi tuti sint ut expõas. ℂ Delator magni amici. Magni. i. imperatoris: nã magna amicitia ĩperatoris dicit: alibi Iuue. in quoꝝ facie miseræ magnæque sedebat Pallor amicitiæ. Nõne inquit poeta scribenda est satyra cũ plerique causadici delationibus locupletent: & tot sint delatores. ut si alii defuerint iuxta lecticã seruus sit delator: q uel amicissimũ impatori leui delationi potest tollere: ut ille Aretinũ clæmentem.

MERV. ℂ Crispinus: irascentium est uti proprio nomine: & sonantius ad conquestionem dixit uerna: quam piscator: aut seruus. ℂ Tyrias lacernas: Lacerna militis uestis est: quã græci clamida appellãt. ℂ Tyrias: Nõ purpureas simpliciter intelligendum est. Sed Dibapha: quæ bis tincta esset: uelut magnifico impendio. Et olim sic commodiores omnes purpuræ tingebantur: Vt in Plinio legimus. Et ut Seneca purpurã tyriam saturiorem appellat. Tyrio autem colore uelatum fuisse Crispinum designat Martialis. in hiis uersibus. Nescit cui dederit tyria crispinus abolam. Dum mutat cultus induiturq; togã: Quisqs habes humeris sua munera redde precamur. Non te crispinus hoc: sed abola rogat. ℂ Ventilet æstiuũ digitis sudãtibus aurum: Molles: & supra modum delicatos arguit eos: quorum digiti auro desudarent: & grauioris uestis impatiẽtes eẽnt. Quã rem Amianus Marcellinus hiis uerbis ẽt significat. alii summũ decus ĩ carucis solito altioribus. Et amictu uestiũ cultuq; ponentes sudant sub ponderibus lacernaꝝ. ℂ Aestiuũ aurũ: aureo filo & quidem tenui gemmas illigatas significat: quales anuloꝝ priscoꝝ uidemus. ℂ Ventilet. Seneca ad serenũ hoiem alio atq; alio positũ uentilari scribit: utpote cui labor: & uexatio uoluptati sit. ℂ Causidici: mathõis: Matho hic causidicus fuit nõ incelebris: Vt alibi idẽ poeta demõstrat. Et Martialis Mathonis cuiusdã sæpe meminit. ℂ Delator: accusator est: Sic & deferre accusar est. ℂ Magni amici: sine auctore garriunt nõnulli qui aiunt de Heliodoro ĩtelligi. Nos aũt de Regulo potius sentimus: Qui ut iunior Plinius tradit multoꝝ nobiliũ sub Domitiano cædem molitus fuerat. Crassos. n. & camerinos accusauit: qui & sub Nerone perempti sunt. Et Hũc ut idem refert: tam Bebius Massa q̃ Metius Carus ualde timebant: Nam Regulo itemperanter laceranti Herenniũ Senetionẽ: respondit Carus. Quid tibi cũ mortuis: Nũquid ego Crasso aut Camerino molestus sum? quos ille sub Nerone accusauerat.

tyria purpura

Dibapha

Regulus

Bebius massa metius Car⁹

VAL. ℂ Tyrias humero reuocante lacernas. tyrias purpureas a tyro urbe: quæ & magnitudine & claritate ante urbes oẽs syriæ phoeniciæq; mẽorabilis fuit quã diruit alexãder macedo. ℂ Lacerna: uirilis uestis & fere militaris quæ græce clamys noiatut passim latinos græcosq; auctores testari uideo. ℂ Vẽtilet: per manus uerset e digitis eximẽdo. sic apuleius. Ad hæc ego insperato lucro diffusus in gaudiũ & in aureos refulgentes quos idẽtidẽ manu mea uẽtilabã. ℂ Aestiuũq; digitis sudãtibus auꝝ: & hoc luxuria iuenerat igt Probus alios anulos æstiuos: alios uero hyemales. ℂ Vt teneat se. i. nõ scribat. ℂ Causidici matonis. aduocati q sceleribus diues effectus est. ℂ Magni delator amici. sunt qui quendã fabiũ dicãt Lucani amici sui pr̃is delatorem. Probus aũt Heliodorus inqt. stoicus q præceptor liciniũ syllanũ discipulũ suum cũ arguerent cõiurationis ĩficiãtẽ præter domesticã dilectiõem oppressit. Alii philosophum traiani uolunt q bareã nobilẽ detulit senatorẽ & dãnauit. Nõnulli demetrium causidicum q nerõi multos detulit. ℂ De nobilitate comesa. aut ad bona hoc referemus quæ proscriptio abstulerat priuatis nobilibus. aut ad crudelitatẽ delatoris: aut comesa: ut Probus putat propter Syllam qui prosecutus est senatores marianos.

¶ Munere palpat.i. bládit. palpare.n.& palpari bládiri est ut inqt festus. ¶ Quẽ massa timet De bebio ANT.
Massa delatore Pli.i.yii.epistola uero ultima meminit. ¶ Carus idẽ Pli.li.i.epistola. Vocõio romão scri- MAN.
bens Metiũ carũ delatorẽ fuisse ostẽdit. Et lib. sexto ad hispanũ sic ait. Petis ut carus ueniat nosq; si põt in Palpat
aliqua inqsitionis uestigia iducat. ¶ A trepido Thymele submissa latino. Latinus Domitiani mimus fu bebius
it. cuius quidẽ iocis:& Thymeles uxoris ipse oblectabat. hic Martialis li.i.ait. Qua thymelen spectas: de- massa
risorẽq; latinũ. Illa frõte præcor carmia nostra legas. εὐ μελη aũt dicit pulpitiũ:scæna. εὐ μελικος istrio
¶ Trepido latino:ab latino delatorẽ timeri ait:ut oñdat ne minimũ quidẽ iperatoris:q̃q̃ ei iucundissimus
eẽt:a delatiõibus tutũ eẽ. Submissa:uel ad coitũ uel a idocos:& istriõicã oblectationẽ:ut delatorẽ placaret

Q d supest:quẽ massa tiet:quẽ mũere palpat
Carus:& a trepido thimele summissa latino,
Cũ te submoueãt qui testaméta merentur
Noctibus:in cælũ: quos euehit optia summi.
Nunc uia processus:uetulæ uesica beatæ.

¶ Cũ te submoueãt:alia scribẽdæ satyræ cã:turpi.
n.q̃stu:& uetularũ cõsuetudie multi diuites fiebãt.
¶ Submoueãt:ab hereditate expellãt. ¶ Noctib⁹
nocturno coitu. ¶ In cælũ.i.ad magnas opes: In-
de ad honores & dignitates. Optima uita:ironia ẽ:
hoc ẽ illusio:seu dissimulatio. Processus.i.augmẽti.
¶ Vesica: ea ĩfra aluũ ẽ p quã uuluã hic itelligius Vesica
Pli.n.lib.xi.scri.q͡ꝫ uesicæ iunctus est utriculus. Vñ Vulua
dictus uterus:qd alio noie locos appellãt. hoc ĩ reli
quis aialibus uuluã Beatæ locupletis,& diuitis. Tullius.n.li.y. Tus.existimat beatos eẽ q sint ĩ bonis nul- Beatus
lo adiuncto malo.latius tamen id carmen de floribus edocet.
¶ Q d supest:nã multos iã p̃ricios:& sẽatores nobiles ĩ exiliũ eiecerat:& trucidauerat Domi.auctores Eu DOM.
sebi⁹ & Trãquil. ¶ Quẽ nõ certũ aliquẽ designat delatorẽ:sed simpliciter delatorẽ: hoc ẽ delatores ẽt ipsi
delatorẽ timẽt apud Domi.ut Bebi⁹ Massa:hũc delatorẽ eẽ tpib⁹ Vespasiani optimo cuiq; exitiosus suis
.s.delatiõib⁹:& ĩ cãs maloꝝ quæ mox.i.deinceps tpib⁹ Domi. Tul.sæpe reditur⁹ eiusdem memit Pli.ad
tacitũ scribẽs. ¶ Carus:tpibus Domitiani hũc delatorem fuisse oñdit Pli.his uerbis. Nisi forte q͡ꝫ nõ fuit
re⁹fuissem:si domitian⁹ sub quo hæc acciderũt diuti⁹ uixisset.nã in scrinio eius datus a Caro ĩ me libellus
inuent⁹ ẽ. Mẽdose acer p a caro ĩ aliis codicibus reperio. At qm̃ fidẽtin⁹ cũ p̃ceptor hoc loco dãnat me de
prauate codicẽ Plinii.nec usq̃ extare carũ fuisse delatorẽ:audiat Mar. Ecce reum carus te detulit.adsit agel
lus. Nec aliter conueniret:nã ut proposui oñdit Iuue.delatorẽ etiã delatores ipsos timere apud pricipẽ qui
eos admodũ ũplectebat.de eodẽ caro Mar. O cui uirgieo flauescere cõtigit auro. Dic ubi palladiũ sit tibi
care dec⁹. Thimele:pria fuit q̃ saltationẽ scænicã instituit. Plutarchi uero iterp̃s uerbo græco thimelẽ Ne
roni, p saltatiõe reddit:eiusdẽ nois uxor latini:q mimm⁹ fuit Domi.auctor Trãql.nã ei⁹ iocis & pãniculi
& thymeles oblectabat ĩpator. Mar.q̃ thymelẽ spectas derisorẽq; latinũ. Illa frõte p̃cor carmia nr̃a legas.la
tino aũt ait timeri delatorẽ:ut oñdat:ne mimmũ qdẽ ip toris q̃uis ei iocũdissim⁹ sit delationib⁹ tutũ eẽ:sed
oportet eũ clã mitter thymelẽ uxorẽ ad eũ placãdũ. ¶ Sũmissa:ego ñ itelligo supposita ad libidinẽ:q.n.
forma erat in thymele minima ut expeteret. Sed sũmissa.i.clã missa ad delatorẽ placãdũ iocis:nolebat.n.
uideri latin⁹ timere apud iperatorẽ. ¶ Mũere palpat:munerib⁹ cõciliat:nã palpare tractare est: & lenire.
Absoluta iã est a Iuue.cã satiræ scribẽdæ quæ erat pp fauorẽ principis in delatores:eos repssit Titus. eos-
dẽ in initio impii Domiti.sed postea eosdẽ ita excitauit:ut hæc eo Trãquil.scribat. Bona uiuoꝝ & mortu
orũ usquequaq; quolibet & accusatore & crimie corripiebant. Satis erat obiici qualecũq; factũ dictũq; ad
uersus maiestatẽ pricipis. ¶ Sũmoueãt:te sibi cedere cogãt. ¶ Qui testaméta:alia idignatiõis cã: q͡ꝫ turpi
q̃stu & uetulaꝝ cõsuetudie multi diuites fiebãt:nã cũ illis decrepitis & pruriẽtib⁹ officiũ p̃stitissẽt.hæredes
postea scribebãt. Mar.i Caridemũ:q amissas opes ita uolebat repare. Nũc sectaris an⁹ o q̃tũ cogit egestas.
Pluria p̃terea Mar.epigrãmata uetulis pruriẽtib⁹:& futui cupiẽtib⁹ illudũt. Hũc totũ locũ ad Othonẽ re-
ferri pridiculũ ẽ:q͡ꝫ.s.ille p aulicã anũ decrepitã isinuat⁹ sit nerõi. In oẽs dr̃ q eo q̃stu locupletabãt ut dixius
& merebãt testaméta:q̃ de Othõe nõ p̃nt itelligi nõ.n.fuit illi⁹ anus hæres:p̃terea ait nũc.i. ætate nostra.
¶ Car⁹:de hoc uelut delator:Mar. Ecce reũ car⁹ te detulit:at sit Agell⁹:& alibi de Caro. O cui uirgieo fla MERV.
uescer cõtigit auro:dic ubi paladiũ sit ibi care de⁹. Sed poti⁹dixeri de metio caro hic itelligendũ eẽ. ¶ Ra
ptur⁹absũptur⁹uoratur⁹. ¶ Nobilitate comesa.i.d nobilib⁹iterẽpt⁹ & absũpt⁹. ¶ Trepido:timẽti. ¶ Thi
mele sũmissa latio. Latinũ hũc facilẽ & idulgentẽ uxori adeo legim⁹:ut eã ipse aliis p̃stituerit: & a mœchis
nõnũq̃ cederet.adeoq; notũ erat tymeles adulteriũ:& ipsi⁹latini opprobriũ:ut de illis noua iduceret p̃sõa
a mimographis ĩ scænã:uñ Mar.i.i.epi.ad Cæ. Qua thymelẽ spectas derisorẽq; latinũ, Illa frõte p̃cor caria
nr̃a legas:& ad marianũ. O q̃ dign⁹eras alapis mariane latini: Te successuꝝ credo ego paniculo: De tyme
le.n.plura dicem⁹quũ illuc enarrabim⁹:zelotyp⁹ themeles. ¶ Sũmoueãt:ab hr̃ditate repellãt. ¶ Testa-
mẽta:bõa p testm̃ legata. ¶ Noctib⁹:cõcubitu nocturno:nã mr̃es multe erãt:q̃ ut pupillos hr̃ditate frau
darẽt:legabãt bõa iis:cũ qb⁹p noctẽ coiuissent. ¶ In cœlũ:ĩ fastigiũ diuitiaꝝ:& est sũpt⁹ s̃mo de media lo
q̃ndi cõsuetudie. ¶ Processus:p̃fect⁹ & augumenti. ¶ Vesica:uulua. Nã ut Ply.notat ĩ fœminis uulua
cõiuncta est uesicæ. ¶ Beatæ:diuitis & opulentæ:& ĩ gener dictũ est. Nã hmõi mulieꝝ amore & g̃ra pri
cipũ diuitiæ cõparabant. Otho.n.libertinã Aulicã gratiosã:quo efficaci⁹coleret ẽt diliger simulauit:q̃uis
anũ & pene decrepitã p hãc isinuat⁹ Neroni:facile summum iter amicos locũ tenuit cõgruentia moꝝ.
¶ Quod supest:qa multos p̃scripsit. ¶ Supest:restat reliquu; est. ¶ Quod supest.nã maiorẽ ptem iã pro VAL.
scribi fecerãt ut soli ĩ hæreditatib⁹ grassarent. ¶ Quẽ Massa timet.massa:ut Probus iqt:morio traiani fuit
Pli.tñ ĩ epistolis.affui beticis iqt cõtra bebiũ Massã.& tacit⁹ ĩ historia. Bebius Massa p̃curatoribus Aphri-

cæ iā tū optio cuiq; exitiosus. Quē mūere palpat carus. Carus inqt ꝓbus nanus fuit traiani. Plinius aūt i epistolis metiū carū quēdā noiat. ¶ Palpat. blandit: unde palpones: Plautus i amphitriōe thimidā palpo p cuit. Thymele summissa latio. Latius actor fuit. i. mimmus. oēs āt hi fuerūt: ut mea fert opinio: libertinæ cōditiōis: ac sub Nerone delatores: latinus: īquit ꝓbus q̄si cōscius adulteriorū messalinæ occisus est a Claudio. Thymele rogabat Heliodorꝫ ipsum eūq; placabat adulteriis. unde Martialis. Qua Thymelem spectas dīrisorē latinū. Illa fōte p̄cor caria nr̄a legas. Sūmoueāt excludāt a testamēt. ¶ In cœ. ad sūmas opes. ¶ Vetulæ uesica beatæ: qui libidinosā faciet uetulā: idq; generaliter dictū crediderī potius q̄ ut aniculam itelligat neroni amicissimā: ob quā Otho amore ficto summū imperiū dicat̄ adeptus. qd mihi nō liquet.

ANT. MAN. — Assis partes. xii.

¶ Vnciolā ꝓculeius hēt. ii. lib. institutionū de heredibus īstituēdis ita scribitur: hereditas plerūq; diuidit̄ i. xii. ūcias: q̄ assis appellatiōe ꝯtinent̄. hn̄t. n. & hæ ptes ꝓpria noia ab ūcia usq; ad assem: utputa hæc. Decūx. Sextās. Quadrās Triēs Quincūx. Semis. Septūx. Bes. Dodrās. Dextās: As. Ea uero oia carmib⁹ mēoriæ gr̄a notaui qbusdā. Denotat as librā: Sextās bina ūcia fert. Tres retiet quadrās. sed q̄ttuor adde triēti. Quincūx qnq; tenet. uerꝫ sex semis hēbit. Septūx dat septem. Bessis: bes siue: dat octo. Dodrās qppe nouē Dextāsq;: Decunxue: decē fert. Rite decē atq; unā: scito retier deūcē. ¶ Inguinis mēbri genitalis. Inguia aūt sūmæ ptes coxe

Vnciolā proculeius habet sed gillo deuncem
Partes quisq; suas ad mēsurā inguinis hæres.
Accipiat sane mercedē sanguinis: & sic
Palleat ut nudis pressit qui calcibus anguē
Aut lugdunensem rhetor dicturus ad arā:
Quid referam quanta siccū iecur ardeat ira:
Cū populū gregibus cōitū p̄mit hic spoliator
Pupilli ꝓstantis: at hic damnatus inani

Sperma quid — coitus uitandus. — timentes cur pallent. — Lugdunum — Arar — Rhodanus

dicunt̄. Mercedē sanguinis: nimio. n. coitu sanguis emittit̄: nā cū spma: ut Auice. scri. fit pri⁹ sanguis magis digestus & magis subtilis ex supfluitate digestiōis q̄rtæ: & ide ī testiculis dealbet̄: nimio coitu dealbari neqt. hic sanguis emittit̄ necessario. Docet ēt dict⁹ auctor: ꝙ oportet ut deuitet̄ coitus mēstruatæ coit⁹ uetulæ: & ægræ: & illius q̄ nō nup coiuerit: & coitus uirginis: debilitat̄. n. uirtus mēbrorꝫ coitus ꝓprie. Palleat: pallescūt timentes: qm̄ natura uisq; corpis improuisa ueret̄. ne qd extrinsec⁹ patiat̄. & ipse quēadmodū nos quoq; in domū ꝓfugimus: ita ipsa fugit tuēdi sui gr̄a. ītra corp⁹: cōtrahit aūt secū sanguinē quo utit̄ nutrimēto atq; uehiculo. Idq; ērat: qd roseā rubicūdāq; cutim reddebat. auctor ē Alexāder ī ꝓblēatibus. ¶ Lugdunēsem arā: munacius plācus Cicerōis discipulus: orator: quū galeā comatā regeret: lugdunum condidit ut scri. Eusebius. Stra. aūt docet li. iiii. ꝙ ubi Arar amnis rhodāo cōmiscet̄ Lugdunū i colle cōditū ē: ꝓpe uienā. Tēplū ān urbē ab uniuersis gallis cōi designatū īpensa: & Augusto cæsari dicatū erat ubi fluuiorꝫ ē coitio. Aderat itē ara dignitat eximie. Alia subīde īgēs locata erat. Sueto. aūt de caligula scri. ꝙ i gallia lugduni certamē græcæ latiæq; facūdiæ īstituit. quo certamie ferūt uictorib⁹ p̄mia uictos cōtulisse. Eorūdē & laudes cōpōere coactos. Eos āt q maxie displicuissēt: scripta sua spōgia: ligua ue delere iussos nisi ferulis obiurgari: aut flumie ꝓxio mergi maluissēt. Oratores igit̄ illic dicturi pallebāt supplici metu.

Iecur — colera — Irus

¶ Quid referā: diuerse īdignatiōis cāæ exponunt̄. ¶ Siccū iecur ardeat ira. id pp colerā quæ calida ē: & sicca. Colera aūt ab ipso epate ad fel transmittit̄. ex q̄ ira mouet̄. hic colerici facilius irascunt̄ pp hūoris tenuitatē. Spoliator ī oēs pupillorꝫ spoliatores accipi pōt. de iro tn̄ satyra. x. lu. ait. Quot basilus socios quot circūscripserit irus pupillos. Prostantis: in q̄stu ꝑ meretrice publice stātis ob pauptatē. Oui. li. i. de amoribus Quid puerꝫ ueneris p̄tio ꝓstare iubetis? Et li. ii. de pōto illud amicitiæ quōdā uenerabile nomē ꝓstat & in q̄stu ꝑ meretrice sedet. Et ꝓstibulū dicit̄: ꝙ ān stabulū stet q̄stus diurni: & nocturni cura ut Marcellus scribit. Ast hic dānat⁹ carpit iā impudētes & nihil infamiæ inanisq; iudicii curātes: salua pecūia. Quid enī ait quid enim scilicet est? quasi dicat nihil.

DOMI. ¶ Arā lugdunēsē: ex historia hoc dr̄. nā Caligula certamia oratorꝫ in gallia instituit ad lugdunū ea lege: ut uicti uictorꝫ laudes cōpōerēt: & q maxie displicuissent spōgia liguaue scripta abstergerēt nisi maluissēt aut ferulis obiurgari: aut ī ꝓximū fluuiū mergi. Oratores igit̄ illic dicturi pallebāt ꝓpositū suppliciū timētes. Nō tn̄ inqt Iuue. pallidiores erāt his q sanguie exhauriunt̄: dū prurietibus uetulis operā p̄stāt. Dixit aūt aram: qm̄ lugdunū cū oppidū eēt Augusti: & duæ aræ: altera eximiæ dignitatis: de q̄ nūc loquitur nā illic titulus erat inscriptus quiquaginta gētiū: & similis statua una erat locata. hæc ex Tranqllo & Strabone. Addit eusebius lugdunum cōditū fuisse a Trebatio. ¶ Proculeius: uir optius cui⁹ meminit Hor. qui eques Romāus tāte pietatis in fratres fuit ut bona cū his iterū æqua portiōe diuiserit: cū bellis ciuilibus attriti paupes eēnt. Hic pro optio uiro & minime mētulato ponit̄. ¶ Gillo: ꝑ mētulato: Maro: & Titus apud Marti. ¶ Spoliator pupilli: ī oēs spoliatores pupillorꝫ hoc dicit: & numerus singularis ꝑ plurali ponit̄: in hoc notat̄ Irus quidā ficto noie. Quot pupillos circūscripserit Irus. quis hoc cōmode possit uideri dictū ī eos q uiduas hēntes liberos adulterorꝫ blāditiis spoliabāt. ī quo carpit̄ Galla a Mar. Cū placeat philetos tota tibi dote redēptus Tris pateris natos galla perire fame. Atq; hoc cū supioribus cōueīt: q̄ de uetulis dixit. ¶ Spoliator pupilli: dū matrē. s. uiduā exhaurit bōis. ¶ Prostantis. nam paupertate cogitur turpitudinē corporis quæstum facere.

MERV. ¶ Vnciolā proculeius hēt. Tota hæreditas in duodecim partes diuidebatur: Quarꝫ minima dicebat̄ uncia ab uno. Tū extās: quod sexta pars assis eēt: Quadrans: quarta. Triens: tertia. Quicūx a numero unciarū. Semis dimidiū assis: Septūx a septē & uncia: bes dēpto triente: Dodrās quadrāte. Dextās sextante dēpto. Deunx una sublata uncia. Tum as qui duodecim continebat: Vnde habemus ex asse hæredem fecit id est

totius hæreditatis. ¶ Mercedē sanguinis. Aiunt Physici semen humanū sanguinē esse concoitū. ¶ Lugdunensem rhetor dicturus ad arā. Non minus intēperanti coitu pallescit: q̄ orator ad arā Augusti Cæsaris in lugdunēsi gallia oraturus. Et per transitū tangit ludos: quo in gallia lugdini misellos edidit Germāicus Cæsar: Vbi certamen quoq; græcæ: latinæq; facundiæ habitum fuit: ut Suetonius tradit. Quo certamine ferūt uictoribus premia uictos cōtulisse. Eorundem & laudes cōponere coactos: Eos āt qui maxime displicuissent: scripta sua spōgia: lingua ue delere iussos: Nisi ferulis obiurgari: aut flumine proximo mergi malluissent. ¶ Arā: hanc aram calen. Augusti: lugduni primū Augusto dedicatā fuisse accepimus. Quo die donatus est Claudius: Iulio Antonio & Fabio aphricano consulibus. Strabo uero Geographus scribit templum ab uniuersis gallis communi designatum impensa: Et augusto Cæsari dicatum ante lugdunum ædificatum: Vbi fluuiorum est coitio & aram eximiæ dignitatis fuisse gentium sexaginta numero inscriptū habens titulum earumq; singularum statuam unam. Aliamque subinde ingentem locatam aram tradit. ¶ Spoliator pupilli prostātis. Vtrum in genere dictum sit: an specialiter: parum liquet: nisi forsan Ceciliū Classicum designauit: qui orphani pupilli bona fidei & tutelæ suæ crediti surripuit: tum eum prostituit: ut auctor est plinius in epistolis. ¶ Ast hic damnatus inani iudicio. Tum corrupta: tum uana demonstrat iudicia. Quibus leui quadam infamia: non pecuniaria pœna: noxii mulctabantur: qui dedecus: & ignominiam: re salua non timebant: quod in Mario prisco potuit. Qui natione bethycus Africæ præfuit: bonaq; prouincialium diripuit immaniter & sæuiter: Sed accusatus: non pecunias restituit: sed tantum ordine senatorio motus est. Itaq; saluis pecuniis: & si curia sum motus foret accersito tempore cœnæ genio indulgebat.

¶ Sed gillo deuncem. i. dempta uncia ex asse: sic. n. libra uel as diuiditur ut post duodecim uncias sequatur deunx unciæ undecim: dextās unciæ decem: dodrans unciæ nouem: Bes unciæ octo: Septunx unciæ septem: Semis media pars libræ: quicunx unciæ quinq;: triens unciæ quattuor. quadrans unciæ tres: sextans unciæ duæ: unciā quinetiam totum omne in partes æquales uolentes aliquod diuidere ueteres ut hæreditatem & quiduis simile id assem appellantes uncias atq; hiis appellationibus nominarūt: unde illud Plinii de luna locuti haud dubium est licere dodrantis semuncias horarum ab secunda adiicientem usq; ad plenum orbem ac frequenter ita ipsum & alios latinæ linguæ auctores locutos inuenies. ¶ Et sic palleat: exanguis nimia coitus consuetudine: aut nimia expectatione hæreditatis: aut metu adulterii. ¶ Nudis presslit quia calcibus anguem: sumptum hoc a Virgilio est cū inquit. Obstupuit: retroq; pedem cum uoce repressit. Improuisum aspris ueluti qui sentibus anguem Presslit humi nitens trepidusq; repente refugit. Aut potius ab Homero propter illud palleat. in tertia enim iliados ita reliquit. ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα, ἂψ δ' ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς. ¶ Aut lugdunensem rector dicturus ad aram: hoc in commentariis leges apud Cæsarem. Lugduni enim galli oratores quotannis concionem habere solebant: considebant in secreto loco: & qui controuersias habebant undiq; conuēiebant: eorūq; iudiciis decretisq; parebant: disciplina hæc in britānia repta atq; inde in galliā translata eē existimatur. ¶ Quanti siccum iecur ardeat iram. Aristo. irā diffiniens ita inquit. οἱ μὲν ὄρεξιν ἀντιλυπήσεως, οἱ δὲ ζέσιν τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος καὶ θερμοῦ. τούτων δὲ ὁ μὲν τὴν ὕλην, ὁ δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον: Si iræ duplex diffinitio ē huiusmōi ut altera speciem ipsam & rationē demōstret hoc pacto ut dicatur aut ira est ultionis appetitus: aut succēsus ad cor sanguis: quo pacto dictum est iecur ardeat: a uicino igitur sumptum hoc intelligatur: ut p̄ corde iecur positū sit: nisi q̄d in timeo docet Plato. iecur adeo homini factum quid iucūda & amara contineat hiis uerbis. θεὸς ἐπιβουλεύσας αὐτῷ τὴν ἧπαρ τὶς ἰδέαν ξυνέστησε καὶ ἔθηκεν εἰς τὴν ἐκείνου κατοίκησιν πυκνὸν καὶ λεῖον καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν ἔχον. ¶ Siccum quoniam ira incalescit. aut certe siccum iecur ardeat ira. q̄ æstuante iecore bilis nascatur flaua & biliosæ oriūtur ægritudines. Hic spoliator ut notum sui temporis quempiam tangit. ¶ Pupilli prostantis infamis pronunciati: ideo ægentes pupillos per tutores factos uideri uult ut eos stare necesse sit. ¶ Damnatus inani iudicio. quod sine damno fuerit fortunaꝝ licet dānatus: nam si infamia etiā isignis hēbat q̄d nocet.

Iudicio: quid enim saluis infamia nummis?
Exul ab octaua marius bibit: & fruitur diis
Iratis: at tu uictrix prouincia ploras.

¶ Prostantis in questu pro meretrice publice stātis ob paupertatem. Ouidi. li. i. de amoribus Quid puerum ueneris precio prostare iubetis? Et li. ii. de ponto. Illud amicitiæ quondam uenerabile nomen prostat: & in questu pro meretrice sedet. Et prostibulum dicitur: quod ante stabulum stet questus diurni & nocturni cura ut Marcellus scribit. Ast hic damnatus carpit iam impudentes: & nihil infamiæ inanisq; iudicii curantes: salua pecunia. Quid enim ait: quid enim scilicet est? quasi dicat nihil. ¶ Exul ab octaua marius bibit: Marium adducit in exemplum: ille damnatus inani iudicio. Quæ enim cum exemplo fiunt: licere uidentur: inquit Cicero. ¶ Marius: Plinius libro secūdo epistolarum sic ait. Marius priscus accusantibus Aphris: quibus proconsul præfuit: omissa defensione iudices petit. Ego & Cornelius tacitus adesse prouincialibus iussi: existimauimus fidei nostræ conuenire. notum senatui facere: excessisse priscum immanitate & sæuitia crimina quibus damnari iudices possent. Cum ob innocentes condemnandos: interficiendos etiam pecunias accepissent. Cornutus Tortullus consul designatus censuit septingenta milia. quæ acceperat Marius: ærario inferenda: Mario urbe italiaque interdicendum. & cætera. ¶ Ab octaua: finita octaua hora Ouidius libro quarto met. Nays ab iis tacuit. Octaua autem palæstris impendebatur cum nona: decima uero mensæ erat. Vnde martia. li. iiii. Prima salutantes atque altera continet hora. Exercet raucos tertia ca

VAL.

MAN.

priscus Marius

infamia infamis ma infamis salius salius

usidicos. In quintam uarios extendit roma labores: Sexta quies lassis: Septima finis erit. Sufficit in nonam nitidis octaua palestris Imperat extructos frangere nona toros. Hora libellorum decima est eupheme meorum. Temperat ambrosias quum tua cura dapes. Fruitur diis iratis .id est uoluptatem capit ex diis iratis. frui.n. est delectationem capere ex utendo. ℭ Diis iratis: bene iratis. nam exulabat marius quod quidem actum eẽ iratis superis uidebatur. ℭ Victrix prouincia ploras. Aphrica intelligitur. quæ damnato Mario uicerat in iudicio. plorabat tñ non sibi restituta pecunia: quam marius acceperat: fuerat.n. illata ærario: ut diximus prouinciæ aute; appellatæ sunt: ꝙ populus romanus eas prouicit: id est ante uicit. Auctor est Festus. ℭ Victrix prouincia: Plinius li .iii. epistola. ad cornelium minitianum scribit: quod marium priscum una tantum ciuitas Aphricæ publice: multiq; priuate reum peregerunt. ℭ Hæc ego non credam: multiplici scelerum causa iratus poeta: sic loquitur. Venusina lucerna: horatiana uigilia: uel satyra: seu stillo. fuit enim ad notandos hominum mores præcipuus: ut inquit Fabius li. x. ℭ Venusia: Venusia: ut scribit plinius: Dauniorum colonia fuit: Flaccus autem primo sermone libri secundi: sic ait. Vita senis. Sequor hunc Lucanus an appulus anceps. Nam uenusinus arat finẽ sub utrunq; colonus: Missus ad hoc pulsis: uetus est ut fama sabellis: Sequor ante hunc. Lucilium intelligit. ℭ Agitem: tractem: insecter.

Horarũ officia.

ꝓuincia

DO. ℭ Marius: Mariũ Priscũ intelligi planũ est: qui cũ africã ꝓuinciam spoliasset: accusatus Romæ ab aphris uarias habuit sentẽtias. tandem Cornutus septem milia nummũ. q̃ prouincialibus eripuerat: ærario inferenda cẽsuit: cũ aphris restitui debuissent spoliatis: qđ Iuuenalis conqueritꝰ publicam detestans auaritiam: & iudiciorũ iniquitatẽ: alibi: Cũ tenuis nuꝑ marius discinxerit aphros: hæc exẽplis Plini. ℭ Diis iratis aduerso iudicio. ℭ Ab octaua: statim post octauã: quæ palestritarũ erat: nã ante nonam mensæ destinatã cœnare hominis luxuriosi & dissoluti habebaẽ. ℭ Victrix prouincia: quæ mariũ damnasti ploras: tibi nõ restituta pecũia. ℭ Inani iudicio: inanẽ iudiciũ appellat: quod nihil aphris profuit nã in ærariam deriuata ẽ pecunia ℭ Lucerna uenusina. lucubratiõe horatiana. Nã Horatius Lucilio tersior & magis purus ad notandos hominum mores præcipuus: ut scribit Fabius Venusiam dauniorum coloniam in apulia patriam habuit.

Marius Priscus

Venusia

Horatii Patria

MER ℭ Ab obctaua: Ab post significat i hac parte: Vt Ouidius. Nais ab hiis tacuit. ꝓoccupabant horã comedẽdi: non expectata nona hora: quam Romani seruabant: Sic diei tempora distinguentes: Vt in hoc epigrãmate Martialis notat. Prima salutantes atq; altera continet hora Exercet raucos tertia causidicos: In quintã uarios extendit roma labores Sexta quies lassis septima finis erit. Sufficit in nonam nitidis octaua palestris Imperat extructos frãgere nona toros. ℭ Victrix prouincia ploras. pro consularis prouincia. cui ereptæ pecuniæ restitutæ nõ fuerunt. & si conuictus fuerit Marius. ℭ Diis iratis: aut uere iratis diis: ut ait Persius. Natum diis iratis: genioq; sinistro: Aut imperatore irato: sub quo dãnatus fuit: hoc est Domitiano: qui in edictis suis iubebat scribi. Dominꝰ & deus noster. Quod Suetonius tradit Et Martialis ait. Edictum domini: dei ꝙ nostri. ℭ Victrix ꝓuincia. Aphrica quæ in iudicio euicit: cõ dẽnareẽ repetundaꝶ Marius. Sed prouinciæ restitutæ non sunt pecuniæ. ℭ Venusina lucerna: idest lucubratione horatiana: uel laudat ipsum Horatium qui inter satyros uelut lucerna eluceat. Venusinus enim Horatius fuit.

Distinctio diei

VAL. ℭ Quid.n. saluis ĩfamia nũmis. deest nocet? idq; ironicos ac uultuose legẽdũ est. ne asserere uideaẽ poeta qđ rephẽdere cõtẽdit. ℭ Exul ab octaua Marius bibit. Marius priscus q̃ pecuniaꝶ repetũdarũ accusatus ẽ. ℭ Exul ab octaua hora. nã qui iudicio rebusq; publicis uacabãt. decima comedebant. i. decima cœnare cõsueuerant. Mar. Prima salutantes atq; altera cõtinet hora. Exercet raucos tertia causidicos. In q̃ntã uarios extendit roma labores. Sexta q̃es lassis: septima finis erit: Sufficit in nonã nitidis octaua palestris. Imperat ĩstructos frangere nona toros. Hora libellorũ decima est rufene meorũ. Temperat ambrosias cum tua cura dapes. Et bonus æthereo lassaẽ nectare cæsar. Ingentiq; tenent pocula parca manu. ℭ Diis iratis. qđ dãnatꝰ siqdẽ marius Priscus cũ ꝓcõsul affricã tenuisset accusante Plinio secũdo dãnatus ẽ. ℭ Fruitur: qa ut nec minus sibi idulget q̃ prius uideaẽ dãnatio nihil icommodi attulisse. ℭ Prouĩcia: subaudi aphrica iõ uictrix uictoriã assecuta ẽ: q̃d Mariꝰ dãnatꝰ fit. ℭ Ploras. qm̃ spoliata: ut ipe i tertio huiꝰ. nuꝑ mariꝰ discixerat aphros licet tamẽ nobis intueri Augustinũ hũc Mariũ arpinatẽ itelligeẽ: quippe qui in secũdo de ciuitate dei inq̃t. Quid ꝙ eẽ uidẽtur eoꝶ affuisse cupiditatibus iplendis: & ostẽdũtur nõ præfuisse refrenãdis: q enim mariũ nouũ hoiem & ignobilẽ cruẽtissimũ auctorẽ bellorũ ciuiliũ atq; gestorẽ: ut septies cõsul fieret: adiuuerunt atq; ut in septimo suo cõsulatu moreret senex nec in mãus Syllæ futuri mox uictoris irrueret: si.n. ad hæc cũ dii iuuerũt ñ parum ẽ ꝙ fateñt etiã nõ ꝓpitiis diis suis posse accidere homini istã tẽporalẽ: quã nimis diligũt tãtã fœlicitatẽ: & posse hoies sicut fuit marius salute: uiribus: opibus: honoribus: dignitate longæ uitæ cumulari & ꝑfrui diis iratis. ℭ Hæc ego. hæc quæ paucis perstrinxi & his similia. ℭ Venusina digna lucerna utrum lucerna quia satyricus ad oium uitia quasi lucernã admouet: itueri quiuis possit crimina quæ nouit: an certe lucerna lucubratione & studio. ℭ Venusina lucerna. horatiana: patria.n. horatii uenusium. lucerna igitur satirica qualia Horatius scripsit: siue a Venusio ubi lãternæ leues fuerunt: ut Probus iuquit: quo uilissimi ueniebãt: uel potius horatiano scribendi genere. qui se uenusinum testatur cum inquit. Sequor hunc lucanus an apulus anceps: Nam uenusinus arat finem sub utrunq; colonus.

MAN. ℭ Sed quid magis heracleas. ꝙ heracleas potius q̃ herculeias legẽdũ sit ꝓbi auoritate. & ueteris codicis indicio ut quidam aiunt. assero equidem. heracles. ñ. græce heracleus possessiuum format. hercules uero cũ sit latinum facit herculeum. Syllius li. iii. herculeam factis seruans a nomine famam. Assero itẽ

Heracles

Hæc ego nõ credã uenusina digna lucerna
Hæc ego nõ agitẽ? sed quid magis heracleas
Aut diomedeas: aut mugitum labyrinthi.
Et mare percussum puero. fabrumq; uolãtem

ut etiam

Cum leno accipiat mœchi bona si capiendi
Ius nullũ uxori: doctus spectare lacunar:
Doctus & ad calicẽ uigilanti stertere naso:
Cum fas esse putet curã sperare cohortis

ut etiã herculeias pẽta syllabũ legi possit Heracleas .i. herculis erũnas ηρακλης ãt interpretatur ηρας .i. iunonis. κλεος .i. gloria quasi illa persequẽte magnã gloriã sit consecutus. Fuit præterea hercules Alcmenæ iouisq; filius: ferunt.n. iouẽ tris noctes in unã redactas Alcmenæ operã dedisse. Infans autẽ hercules duos dracones utraq; manu appræhensos transgulauit: quos Iuno ad eum perdendũ miserat. unde illũ argiui q̃m Iunonis opera gloriã eẽt adeptus: cũ antea alcæus uocaretur. heracleũ dixere. Succedente tpe duodeci labores executus ẽ. quos ei Euristheus micenarũ rex iusserat. Manibus itaq; suffocauit inter Mycenas ac Nemeã syluã ingentẽ leonẽ. Interemit lerneã hydrã aprũ erymatheũ archadiæ uastantẽ agros uiuũ sup humeros ad eurystheũ attulit. Centauros expugnauit. aureis cornibus ceruã uelocitate eximia fessã continua in psecutione cœpit. Stymphaludas aues finitiarũ regionũ fructus uastantes ad fugã cõpulit. Aulã ægei nemine iuuante purgauit Pignione flumine super inducto. fuerat autẽ illa per multos annos cõtractis sordibus repleta. Diomedis thracis equos ad curysthe-um deduxit. ℭ Amazones superauit. mandatũ nãq; fuerat ei ab Eurystheo. ut cingulũ hippolitæ amazõis afferret gerionis boues hispani ad Euristheũ occiso Gerione adduxit. Ab inferis cerberũ ad superos eduxit Vltimo ei labore indicto mala hesperidum aurea afferendi. occiso puigili dracone executus est: hæc & plura diodorus li. v. Apule. li. iiii. floridoꝝ scri. herculẽ monstra illa imania hominũ ac feraꝝ uirtute subegisse. orbẽq; terræ purgasse. Similiter aduersũ iracundiã: inuidiã: atq; auaritiã: atq; libidinẽ. cæteraq; ai hũani mõstra & flagitia. Philosophus iste hercules fuit. eas oẽs pestes mẽtibus exegit. familias purgauit. malitiã perdomuit. seminudus & ipse & claua insignis. ẽt thebis oriũdus hæc ex illo. Genuit præterea hercules duos & septuaginta liberos. Ait.n. philosophus li. vii. animaliũ sic. Sunt & uiri qui non nisi fœminã procreent. Et mulieres quæ non nisi marẽ: & cõtra. ut de hercule fabulantur. q inter duos & septuaginta liberos fœminaꝫ unã tantũmõ genuit. Aut Diomedeas. i. Diomedis fabulas. & erũnas. q quidẽ ab troia rediens ab Aegialia uxore non receptus. ut lycophoron scribit: in apuliã uenit. ubi Arpos & beneuentũ condidit & submersi socii a pallade in aues q̃ Diomedeæ dicuntur: conuersi sunt. De quibus Solinus plurima scribit. ℭ Mugitũ labyrinthi. ℭ Pasiphæ minois uxor tauro supposita Dædali arte: genuit Minotauꝝ: natura duplici: q usq; ad humeros taurus: cætera hõ eẽt. Ad hoc nutriẽdũ monstrum aiunt ab Dædalo labyrinthũ fabricatũ difficiles habẽtẽ aggressus: & insciis penitus irremeabiles. In quo recluso minotauro septẽ athenienses pueri: totidemq; uirgines singulis annis dabantur. hunc tandẽ theseus pemit: De quibus omnibus latius. li. v. Diodorus. ℭ Et mare percussum puero. Dædalus a pasiphe absconditus: quũ nauibus nullo mõ euadere minois iram posset. sibi ac filio fabricauit alas. Icarus altius euolans in mare cecidit. Vnde ait Oui. Icarus icareas nomine fecit aquas. Dædalus uero ad siciliam puenit incolumis: ubi opera quidem multa & miranda construxit: præclarus.n. architect⁹ fuit. De quo itẽ diodorus late li. v. Et naso li. de arte secundo. Eos autem uolasse fictum est. quoniam teste pli. lib. vii. Vela icarus. Malum: antennam dædalus inuenit. Eusebius tñ scribit dædalum cum filio icaro minoem naui fugisse: & pp inuestigabilẽ fugam euolasse pẽnis existimat⁹ est. diodorus uero scribit li. vi. q uelis uti nautas Aeolus docuit. ℭ Cum leno accipiat mœchi bona Si capiendi ius nullũ uxori. Domitianus ut Suetonius scribit. ꝓbrosis fœminis lecticæ usum ademit. Iusq; capiendi legata hæreditatesq;. Earum itaq; tanq̃ lenones mœchorum legata accipiebant. ℭ Ius: potestas. Lucanus. Iusq; datum sceleri canimus. ℭ Spectaꝛ quo. s. adulter sua cõiugẽ licentius potiaꝛ. Lacunar. quadratus locus in tabulis principaliter lacus dicitur. Lucilius: resultant ædesq; lacusq;. Diminutio lacũar facit. Horat. Nec mea renidet in domo lacunar. Inde ẽt fit alia diminutio lacunariũ: & p antistœchõ laqueariũ. quod quidem Seruius li. i. æneí. edocet. Et Apuleius libro quinto ait: Nam summa laquearia citro & ebore curiose cauata subeunt aureæ colũnæ: parietes omnes argenteo cælamine cõteguntꝛ. ℭ Ad calicem in mẽsa quum forte adulter: ingreditur uel secum ederit. Ouidius item li. i. de amoribus sic. Si bene compositus somno uinoq; iacebit. Cõsiliũ nobis resq; locusq; dabunt. ℭ Cũ fas eẽ putet &c. Cogitanti mihi & plura legenti de quo nam hic intelligere conueniret. Nullus profecto occurrit conuenientior q̃ Tigillinus. Is enim ut tacitus scribit libro. xiiii. In animo Neronis ex intimis libidinibus assumptus est. Validiorq; indies factus libro etiam. xv. de eodem Nerone ita inquit. Tum quasi bello gesta expositurus: uocat senatum. & triumphale decus Petronio Turpiano consulari cocetio. Neruæ prætori designat. Tigillino præfecto prætorii tribuit. Tigillinum & Neruam ita extollens. ut super triumphales in foro imagines apud palatium quoque effigies eorum sisteret. Et libro. xvii. ubi de Othone meminit. ita inquit. Ophonius Tigillinus Obscuris parentibus. fœda pueritia: impudica senecta. præfecturam uigilum: & prætorii. & alia præmia uirtutum: quia uelocius erat uitiis adeptus. ℭ Crudelitatem mox. deinde auaritiam: uirilia scelera exercuit corrupto ad oẽ facinus nerone quædam ignaro ausus ac postremo eiusdem desertor ac proditor. Vnde non alium pertinacius ad pœnam flagitauere. quibus odium Neronis inerat: & quibus desiderium paulo ante inferius ait. Tigillinus accepto apud suessanas aquas supræmæ necessitatis nuntio inter stupra concubinarũ & oscula deformes moras sectis nouacula faucibus infamem uitam fœdauit ẽt exitu sero & inhõesto: per huiusmodi igitur intimam in libidinibus amicitiam neroni iunctum Tigillinum: illius ẽt aurigam in turpibus præsertim fuisse quis deneget. Cum ẽt lib. xv. Tacitus ita scribat de coniuratione in Neronem. Nihil aduersum hoc Neroni prouisum: Etiam fortes uiros subitis terreri. Nedum ille scænicus Tigillino. s. cum pellicibus suis comitante arma contra cieret. qd quidem per ironiam dixit quasi diceret neronem comitante eũ tigil-

Hercules Alceus
Herculis labores
Diomedes
Pasiphae
Minotaurus
Dædal⁹
Icarus.
Vela
Lacunar
Lacus
Laquear.
Tigillin⁹

lino cũ pellicibus ſuis non potuiſſe arma in coniuratos parare. De cornelio fuſco hic intelligere minime cõ
uenit:q̃uis Suetonius ſcribat eum domitiani tẽporibus præfectum cohortiũ prætorianaꝝ fuiſſe: eiſdemq;
belli ſummam Domitiani commiſiſſe. Non conuenit inq̃ quoniam fuſcus ipſe & ante Domitiani tempora
ſenatorio ordine fuerat clariſ quidem natalibus adeptus ẽt fuerat procurationẽ. Vnde ſi curã cohortis ſpe-
raſſet: merito quidem hincq; Iuuenalis ꝑpea iraſci non iure potuiſſet. Et q̃uis putet Iuuenalis præſenti tem
poř dixerit minime refert: Nam & in fine huius primæ ſatyræ ait de eodem Tigillino: iam quidem mor-
tuo ut oſtendimus: pone tygillinum &c. ¶ Itẽ q dedit ergo tribus patruis acoita uehatur. penſilib⁹ plumis
Nam per Tigillinũ ſimiles poeta carpit. De fuſco demum Tacitus lib. xvii. imperatore adhuc uitellio ita
ſcribit. Titus fabianus pannoniã: pompeius Syllanus Dalmatiam tenebant. ſed procurator aderat corne
Corneli iu fuſc⁹ lius fuſcus uigens ætate: claris natalibus: prima iuuenta quietis cupidine ſenatorium ordinẽ exuerat. Ideq;
pro galba dux coloniæ ſuæ: eaq; opera procurationem adeptus. ſuſceptis Veſpaſiani partibus acerrimam
bello facem prætulit &c. Inde ſubdit: proxima Cornelii fuſci procuratoris auctoritas. Is quoq; inclementer
Legio in Vitelliũ inuehi ſolitus nihil ſpei ſibi inter aduerſa reliquerat. ¶ Cohortis: in legiõe erant Cẽturiæ. lx. Ma
Cẽtura nipuli. xxx. Cohortes. x. ut cynthius li. vi. notauit auct. gellio li. xv. cap. iiii. Cohors igiť continebat milites
Cohors dc. Sed de cohortibus late modeſtus. Vtq; feſtus ait: ꝓtoria cohors dicta ꝙ a ꝓtore non diſcedebat.
DOM. ¶ Sed qd magis herculeas: ex ſenſu quo orſus ẽ ſatyram: ꝙ. ſ. docti & indocti fabuloſa quottidie ſcriberent
quaſi reſpiramus. nõ ne inquit ſatyra ſcribenda eſt potius cũ tot ſint cauſæ quã fabuloſæ. ¶ Diomedeas fa-
bulas ſcriptas de ſociis Diomedis: qui i aues conuerſi ſunt quæ diomedeæ dicuntur. ¶ Fabrumq; uolentẽ
uerbum græcum expreſſit: nam Dædalus fabrum ſignificat & ingenioſum. ¶ Cum leno accipiat Domiti
anus legẽ tulit: qua prohibuit mulieres relictas hæreditates & legata capere: auctor Tranquillus: Nam ad-
ulteri præteritis ſæpe liberis mœchis ſuis bona relinquebant. Inuenta inquit Iuuenalis fraus eſt legi: nã ex
quo per legem mœchæ ſuorũ adulterorũ bona capere non poſſunt: mariti tanq̃ earũ lenones pecunia cor
rupti eas ab aliis attrectari permittunt: iam eruditi ad diſſimulandam conſcientiam: intuentes ſcilicet lacu-
nar cum mœchus accedit: aut ſtertentes in menſa: ſi forte nunc ingreditur cũ tamen uigilent. ¶ Si capiẽdi
ius nullũ uxoris. Si legitur in codicibus antiquis non ſit: hoc eſt: quoniam ſublatũ eſt ius uxoribus capien
di hæreditates & legata mortuorum per legem Domitiani: maritus tanq̃ leno excogitauit quo pacto uiuẽ
tes ſpoliet adulteros: nam corruptus pecunia & muneribus ſe conſcium eſſe diſſimulat. Alienas opiniones
& fabulas hoc loco ego quoq; diſſimulabo: ne ſi cœpero refellere: aut aliqua ex parte probare uideat: aut
non ſatis habere fidei huic ſententiæ. quæ apertiſſima eſt.
MER. ¶ Agitem: mordaci carmine inſecter. ¶ Herculeas: duodecim celeberrimas Herculis ærũnas: quibus cœ
Herculiſ erũnæ lum uel inuita nouerca meritus eſt. Quæ omnia recenſerem niſi uulgatiſſima foret. Diodorus ſiculus iter
probitates Herculis enumerat: ꝙ una nocte cum qnquagita filiabus Thieſti concubuerit. Quam rem illi
exprobrat apud ouidium ſic dicens Deianira. Nec tibi crimen erunt thieſtitia turba ſorores: Quarum de
Diome des i Italia pulſ⁹ populo nulla relicta tibi eſt. Et dixit herculeas ea figura qua Virgilius priameius. ¶ Diomedeas: quæ dio
medes paſſus eſt. qui quum in bello troiano pugnaret & deam Venerem percuſſiſſet: ob iram ipſius deæ
ab uxore adultera pœne inſidiis interceptus fuit: unde patria pulſus: poſt errores multos in inſulas contra
Apuliam delatus eſt: Vbi quidam auctores referunt: nunquam deinde uiſum. Et eius ſocios in aues con-
Diome deæ aues uerſos: Quæ diomedeæ a noſtris dicuntur. Iubas autem ut Plinius tradit: cataractas uocat. Has aues acce-
pimus adhuc i eiſdẽ inſulis uiuere: Cuius adipem ſugillationibus prodeſſe iuniores experti ſunt. ¶ Mugi
tum labyrinthi: Fabulam tangit Theſei: quem finxerunt poetæ: illud biforme monſtrum: Quod mino-
taurus appellatum eſt: labyrintho incluſum interfeciſſe: Illud addimus quatuor a Plinio tradi labyrinthos
Labyrinti q̃ttuor fuiſſe: In ægypto primum in heliopoli. Vnde exemplar ſumpſit eius quem in Creta fecit Dædalus: quan-
quam centeſimam tantum eius portionem imitatus eſt. Et hic fuit ſecundus ab ægyptio labyrinthus. Ter
tius lemno Quartus in Italia fuit: Quem ſibi extruxit Porſena rex hetruriæ ſepulchri cauſa ſimulq; ut hec
Ichthiocolam externorũ regum uanitas ab italis ſuperaretur. ¶ Et mare percuſſum puero fabrumq; uolantem: Dæda-
lus: ut idem Plinius refert fabricam materiariam: Et in ea Seram Aſiam Perpendiculum Terebram Glu-
Quæ Icarus & dedal⁹ inuenerunt tinum Ichthiocola inuenit. ¶ Volantẽ. reuera non uolaret: Sed uela Icarus: malum & antennam Deda-
lus primi excogitarunt. ¶ Quũ leno accipiat mœchi bona. ſenſus: Quũ maritus uel ut leno pactã pecu-
niã de ꝓſtituta uxore capiat. Hincq; licentior fit adulter Nunc marito lacunaria ſuſcipiente: Nunc ſterten-
do ſomnum ſimulante. ¶ Lacunar: a lacu deſcendit ꝑ priſcianũ ſeruius a laquæati nomen trahit. ¶ Vigi
lanti ſtertere naſo: Niſi ꝓloco & rei qualitate uerba capiantur: In cacozælon incidit poeta. Et uidetur reſpe
xiſſe prouerbiũ: qd põpeius feſtus refert: Nõ omnibus dormio: quod natum uidetur a Cepio quodã: Qui
parat hẽchon dictus ẽ qd ſimularet dormientẽ. quo ipunitius uxor eius mœcharet. Hui⁹ mẽinit Lucilius.
VAL. ¶ Sed quid magis heracleas. Non herculeas: ſicut librariorũ menda nunc ſcribitur cũ non ſtet uerſus He
racleas ergo uera lectio eſt quã refert Prob⁹: & uetuſtiſſimo emẽdatiſſimoq; codice legimus. ꝓterea quoniã
heracles græce diciť heracleus ẽt poſſeſſiuum eius ẽ græcũ: at Hercules cũ ſit latinum facit Herculanũ: &
apud poetas Herculeũ: quoniã breuẽ inter duas longas heroicus uerſus non admittebat. ut At ſinus hercu
lei ſi uera eſt fama tarenti. quod ſi herculea: dicas quis nõ uidet in metro barbariſſimũ fore. penultima aũt
in heraclea ideo ꝓducitur qd ſi ea diphtõgus ſitq; in e ꝓductũ a latinis uertitur ut i ænea ſpondeo: hera-
cleas igitur legas. qd ſi ea diphtõgus diuidatur: tũ erit heracleas: & utraq; tam penultima q̃ antepenultima
corripietur. uel ſi uerſo e in H a latinis ꝓducatur ut theſeide codri: ſecũda tñ ſp breuis manebit. manifeſtatũ
ergo errorẽ ex grãmatica cognitione eẽ herculeas poſſis deꝓhendere. Heracleas. ideſt herculis erũnas ſcri-
bam cum

bam cũ ad scribẽdas satyras tãta mihi suggerat materia? Herculis labores satis noti. ℭ Aut diomedeas nũ ut Venerem mortẽq; Palladis iumento pertulit: an ꝙ ab Adrasti filia coniuge sua domũ reuersus ex urbe fuerit eiectus Cum enim regi Adrasto fuissent filiæ Argia: deiphyle & aegialia: argiam Polynici despondit Deiphylem Thydeo multo maiorem natu Aegialiam Diomedi uxorem postea dedit quam ut Lycophron scribit cum maritus ad Troiam iens domi reliquisset: ac rectorem suorum bonorum stenelum calamistratum quendam suffecisset: & tantisper quoad a Troia rediisset: Venus a diomede saucia libidinis furorem i ægialiam immisit: ut calamistratum istum deperiret: qui ambo multis copiis Diomedẽ ab ilio redeuntem sui securum imparatumq; inuadunt. Cum igitur multitudini obsistere non posset: in palladis templũ profugit: post Italiam peruenit & apud regem Daunuz hospitio susceptus est: eius sociis in fluctibus immersis quos in aues erodias conuertit pallas: ut aliis autem uidetur: cum oeax nauplii filius Palamedis frater audiuisset græcos domum uictores remeaẽ argos uenit ubi ægialiam & clytemnestram falsis nunciis aduersum maritos armauit ꝙ secum uxores e Troia ducerent alias ualde dilectas: q̃obrem ut credulu; quod leuitatẽ arguit ingenium muliebre semper est magisq; aduersum suos incenditur: ita ægialia aduenientem diomedem per ciues accedere prohibuit. ℭ Aut mugitum labyrinthi. nota de minotauro fabula: quẽ theseus peremit. & ut Catullus inquit. Inde pedem sospes multa cum laude reflexit: Errabunda regens tenuit uestigia filo. Ne labyrintheis de flexibus egredientem: Tecti frustaretur inobseruabilis error. ℭ Et ma. p. pue. Icaro ℭ Fabrumq; uo. Dædalum dicit: nota a Diodo. & cæteris fabula narratur. ℭ Cum le. ac. mœ. bo. quid potius fabulas inquit scribam quæ notissimæ sunt: q̃ quæ ab omnibus deberent repræhẽdi ut ꝙ maritus uxoris pudorem uendit, adultero si capiendi: si fallendi. aut certe capiendi pro accipiendi ab adultero quicquã. ℭ Ius: potestas: sic Luc. Iusq; datum sceleri canimus populumq; potentem. ℭ Nullũ uxori. deest. ẽ. ℭ Doctus spectare lacunar. sic Hora. Iam nunc & incæstos amores de tenero meditatur ungui. Mox iuniores q̃rit adulteros inter mariti uina. Neq; legit qui donet intermissa raptim gaudia luminibus remotis. Sed iussa coram non sine conscio surgit marito Seu uocat institutor seu nauis hispanæ magister dedecorum preciosus emptor. ℭ Lacunar: primitiuum est lacus. Lucre. Resultantium adeoq; lacus diminutiuum lacunar. Hor. Nec mea renitet in domo lacunar nec trabeas hymetiæ præmunt columnas ultima recisas africa.

Qui bona donauit p̃sepibus: & caret omni
Maiorum censu: dum peruolat axe citato
Flamineam puer automedõ nã lora tenebat
Ipse lacernatæ cum se iactaret amicæ.
Nonne libet medio cæras ĩplere capaces

ℭ Qui bona donauit præsepibus. ostendit Tigillinũ fuisse ueneri deditum: quod ẽt superius patuit hinc pauperem effectũ. qui olim patrimonio carens nam obscuris parentibus ortus erat ut diximus aurigã se neroni tradiderat uti putare possumus. Præsepibus. i. lupanaribus & meretricibus: postq̃. s. ab Nerone ditatus fuerat: cum autẽ dicit puer: ostendit eum tũc nihil habuisse: quo. s. tempore aurigare cœperat. puer autẽ donare non poterat meretricibus: ergo iam grandis donauit illis placet item ut præsepibus: idest equis alendis exponas. ℭ Dum. i. eo tempore: quo Flaminiam Caius flaminius consul. M. lepidi collega: uictor ligurum strauit flaminiam e roma per thusciam & umbriam usq; ariminum. auctor est Strabo. libro. v. Puer automedon: ipse tigillinus auriga neronis. uti fuerat Achilli automedon: hinc ait Ouidius in arte: Curribus automedon lentisq; erat aptus habenis. Et homerus i libro iliados ultimo. Circumq; epulas & uina parabat heros Automedon ac clarum robur in armis Alcimus De quibus ẽt paulo inferius sic. heros automedon: simul & comes alcimus ibant Quos sibi delegit socios: post tristia cari fata meneciadæ: & primo ueneratus honore Ipse iactaret: supple Nero: is enim intelligitur. nam Suetonius sic ait: puerum sporum exectis testibus etiam in muliebrem naturam transfigurare conatus cum dote & flammeo persolenni: nuptiarum celeberrimo officio deductum ad se: pro uxore habuit: quem Sporum augustarum ornamentis excultum lecticaq; uectum: & circa conuentus: mercatusq; græciæ: ac mox romæ circa sigillaria comitatus est: identidem exosculãs. Lacernatæ amicæ: lacerna indutæ per quod marem ostendit: lacerna. n. militaris erat uestis: ut patuit supra. ℭ Amicæ sporo scilicet Nonne libet q̃si di. immo. est autẽ alia indignationis causa. ℭ Cæras capaces: cæratas tabulas: ingentes & amplas. plærumque enim antiqui cæratis in tabulis scribere solebant. quod etiam Pri. edocet.

MAN. Flaminia uia Automedon Neronis nequitia Sporus puer

ℭ Cum fas esse putet: Eum notat: qui puer educatus inter aurigas: & ipse auriga aliquando tandem ad tãtam peruenerat dignitatem: ut cohorti prætorie præficeretur. Tigillinum intelligere non placet: q̃uis non ignorem illum Neroni fuisse gratissimum: non enim poetæ tẽporibus uiuebat. quod ex Plutarcho & Tacito scimus: ut eius causa ad satyras scribendas impelli posse uideatur: nam de homine sui temporis loquitur: cum dicat Cum fas esse putet. s. nũc. Præterea uiuos tñ notat obscurioribus quidem uerbis & ambagibus: quod exitu satyræ plane fatetur: Experiar quid concedatur in illos: &c. quoniam iam. s. cœperat de uiuis scribere: Sed mutato consilio de mortuis scripturum pollicetur. nec Othonem intelliges ex qua dixit de causa. Cornelium uero Fuscum mea quidem sententia notat: nam is temporibus Domitiani & poetæ præfectus cohortis prætoriæ fuit Quod scribit Trãquillus. Idem olim flagitiosissimus: & susceptis Vespasiani partibus ardentem bello ciuili facem prætulit: ut scribit Tacitus: Idem temporibus Neronis aurigauit ut principi: qui eodem studio tenebatur: placeret: Nam Nero: ut Tacitus scribit: suæ aurigationis infamiam leuiorem uideri posse putauit: si plures fœdasset. itaq; nobilium familiarum posteros egestate uenales in scænam deduxit: Fuisse nobilem Fuscum scribit Tacitus his uerbis procurator aderat Cornelius fuscus ingens ætate claris natalibus. post Neronis tempora senatorio ordine deposito se in ocium quietis cu-

DOM.

piditate contulit. Demum temporibus domitiani cohorti prætoriæ præfectus bellum aduersus dacos gessit ubi occubuit. Clarus epitaphio: martialis: Ille sacri lateris custos martisq; togati &c. & Iuuenalis alibi: Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis Fuscus marmorea meditatus prœlia uilla: hoc est qui umbra sperat uersatus: & molli aurigatione. eodem crimine alibi Damasippum ficto noie notat. Donauit præsepibus: cōsumpsit equis alendis ad aurigationem. ℭ Caret censu maiorum: nā egestate uenalis q̄uis nobilis Neroni se aurigā p̄stitit. ℭ Curā cohortis: p̄fectura cohortis p̄toriæ. ℭ Puer: cū eēt olim puer Fuscus. ℭ Iā tenebat lora tractabat habēas equoꝶ auriga Nerōis. ℭ Automedon. i. auriga: Nam Automedon Achillis auriga fuit hic simpliciter pro auriga. ℭ Ipse: Fuscus: cum alii nobiles suos aurigas habere solebant. ℭ Cum se iactaret amicæ lacernatæ. i. dum Nero Sporum suum comitaretur: quem per sigillaria & uarios secessus impudenter comitatus est nota est historia Tranquilli. q. d. non in certaminibus sacris: sed in molli & obsceno uitæ genere Fuscus Neroni aurigandi operam præstitit. Flaminiam: uitam strauit Flaminius consul post uictoriā partā de liguribus: a Roma pusiā Ariminūm usq;. Strabo. Capaces cæras: ingentes pugillares.

MER. ℭ Præsepibus: meretricibus. Nam sicut prostibula a stabulo dicuntur: sic & præsepia earum loca. ℭ Dum peruolat axe citato: Neronem hoc loco suppræsso nomine acerbissime mordet. Quem constat sporum (Sporus) puerum excisis testibus etiam conatum in muliebrē naturam transfigurare: cum dote & flameo per solēne nuptiarum deductum pro uxore habuisse. ℭ Extatq; cuiusdam nō inscitus iocus (Iocus) bene agi cum rebus humanis potuisse: Si Domitius pater talem habuisset uxorem. hunc Sporum Auctore Suetonio: Augustaꝶ ornamentis excultum: lecticaq; uectum: & circa conuentus mercatus græciæ ac morum Romæ circa sigillaria comitatus est: Identidem exosculans. ℭ Automedon. Auriga Achillis fuit: Sed a poetis pro quocunq; equorum: & currus rectore ponitur: nonnunquam uero ad aliud transfertur. Ouidius: Thiphis & automedon dicar amoris ego. ℭ Lacernatæ amicæ: Masculū innuit: Quādo lacerna militaris uestis sit. ℭ Flamineā: uiā quā Cai⁹ Flamine⁹ lepidi collega: deuictis ligurib⁹ eRōa Ariminū usq; strauit: ut historici ꝯferūt.

VAL. ℭ Curam spectare cohortis: militiæ damasippum dicit cricensibus deditum. ℭ Præsepibus. lupanaribus: ut Cic. in pisonem. uerum audis præsepibus audis in stupris: audis in cibo. & uino aut gula. unde Hora. Secura uagus non qui certum præsepe teneret. Plautus in curculione: panes quia parasitus non rediit e caria afferre argentum credo. nam si non ferat tormento non retineri poterit ferreo qn se reciperet huc esum ad præsepe suū. ℭ Puer Automedō: automedō diorei filius auriga fuit achillis: quod nomen ironicos ad Neronis aurigam transtulit. per aurigam alii Neronem: alii damasippum uolunt intelligi. ℭ Amicæ lacernatæ: satyrice habitu uiri fœminam descripsit. Neronem uero lacerat: qui decisis adolescenti Sporo testibus non puduit tantum. s. imperatorem in muliebrem formā figurare. ℭ Capaces cæras: ingētes tabulas.

Quadriuio: cum iam sexta ceruice feratur
Hinc atq; inde patēs: ac nuda pene cathedra
Et multū referens de mecœnate supino
Signator falso: qui se lautum atq; beatum
Exiguis tabulis: & gemma fecerit huda?
Occurrit matrona potēs: q̄ molle calœnū
Porrectura uiro miscet sitiente rubetam.

MAN. ℭ Quadriuio. Loco publico: & in quē uiæ quattuor confluunt. ℭ Patens. Apertus. ℭ Nuda. Quo meli⁹ uideretur. ℭ Cathedra. i. lectica: quam appellant hexaphoron (Hexaphoron): qm̄ a sex seruis portaretur: sicut octophoron. ab octo seruis. ℭ De mecœnate supino: idest molli. Mecœnas (Mecœnas) enim solutis tunicis in urbe semper incessit. Comitabanturq; eū spadones duo: magis duo tum uiri q̄ ipse. apparet itaq; mollē fuisse. hæc scribuntur a Seneca in epistola. cxv. Idemq; Iuuenalis in satyra. xii ait Vestem purpuream teneris quoq; Mœcenatibus aptam. i. uiris mollibus. Supino. i. superbo: ut aliqui dicunt: non procedit: Seneca enim epistola prædicta de mecœnate sic ait: Maxima laus illi tribuitur mansuetudinis: pepercit gladio. sanguine abstinuit. Nec ulla alia re ꝙ posset q̄ licentia ostendit. ℭ Signator falso. Regulum notat de quo late superius: Naȝ ex paupe ditissimus per flagitia euaserat aliena enim testamenta falso dictabat: signabatq; falso. Præterea ut habetur in institutionibus de publicis iudiciis. li. iiii. Lex cornelia (Lex cornelia) falsos testamentoruȝ signatores (Signatores) puniebat. legitur enim ibi ita: Item lex cornelia de falsis: quæ etiam testamentaria uocatur: pœnam irrogat ei: qui testamentum (Testamenta): uel aliud instrumentum falsum scripsit: signauerit: recitauerit: subiecerit uel signum adulterum fecerit sculpserit: expræsserit sciens dolo malo &c. ℭ Signator. Signatores erant: qui aut testamentis: aut causis se subsignabant. ℭ Lautum. Delicatum uestibus & uictu. ℭ Tabulis. Secundo libro institutionum de testamentis ordinandis. sic scribitur Nihil autem interest utrum testamentum in tabulis: aut in chartis mēbranisue: uel in alia materia fiat. ℭ Gemma huda. Sigillo saliua madido: Macrobius auteȝ li. vii. sat. inquit ꝙ imprimebatur sculptura (Anulorum sculptura) materiæ anuli: siue ex ferro: siue ex auro foret: postea uero usus luxuriantis ætatis signaturas pretiosis gēmis cœpit insculpere. ℭ Occurrit matrona potens. Arguit ueneficia: quæ quidē hinc inde etiam a coniugibus fiebant. Matrona non de agrippina imperatoris Claudii uxore: quæ uirum boleto uenenauit: sed de qualibet alia sui temporis intelligitur: indignatur enim poeta suorum temporū uitiis: hinc ad satyrā scribendam impulsus. ℭ Molle. Suaue & dulce. ℭ Calœnum (Calœna uina) Strabo li. v. a campania optima uina aduehi scribit: phalerna (phalerna) setina (Setina) atq; calœna: quibus surentina (Surentina) contendunt facto nuper eorū periculo inquit: qm̄ longam accipiunt uetustatem. Dicitur autem calœnum καλος bonum significat: οἶνος uinum præterea uti strabo. li. v. edocet Calœnū (Calœnū) in campania urbs in primis eximia adiuncta calœno est. Sunt autem qui oe negent: asserunt enim a calibus (Cales.) calenum dictum de quibus Maro li. vii. æn. ait: Aequora quiq; cales linquunt. ℭ Rubetam (Rubetæ). Ranæ rubetæ & in terrā & humore uiuunt: plurimis refertæ medicaminibus

minibus: quæ deponere quottidie & resumere pastu dicuntur uenena tantum sibi reseruantes. Auctor est Pli. libro. viii. c. xxix. αμφιβιὸς autem dicitur in terra & in aqua uiuens.

DOM. ℂ Iam sexta ceruice: eum notat qui temporibus suis signatis falso testamentis factus erat diues. hunc alii interpraetes modo incognitū fatentur: modo Tigillinum esse affirmant: A quibus oībus ut dissentiam Plinii auctoritate adducor qui Iuuēalis temporibus Regulum sic taxat. Aspice Regulum: qui ex paupere & tenui ad tantas opes per agitia processit: ut ipse mihi dixerit: cum consuleret q̄ cito sexcenties sexstercium impleturus esset: Inuenisse exta duplicata: quibus portendi milies & ducenties habiturū: & habebit si modo: ut cœpit aliena testamenta: quod est improbissimum genus: falsis hiis: quorum sunt illa dictauerit. hunc Mart. laudat assentādo cū diues & potēs eēt ut ēt Pli. fatet. Et inqt diues & potēs nec me fugit hunc Regulū eē Pli. & hoc loco & alibi mō testōrū captorem oñdit: modo omnium bipedum nequissimum appellat. Qua impudentia est Fidentinus: qui cum hunc locū ex scriptis nostris didicisset inuitus: & cōfictas a se fabulas in huius loci expositionē hac una nostra opinione emendare uellet: & per inuidiā noluit hanc unam amplecti: & per ignorantiā reliquas narret tanq̄ pbet: cū tñ fieri non possit: ut ulla præter hunc uera sit Puduit quinquagenarium discipulum ab homie: qui uix uigesimū nonū annū natus est discere: quod per omnem uitam non potuerat: Sed nebulonem prætereamus: de quo uerba nusq̄ facerem. nisi me præceptoris recordatio moneret. Scio enim quos habuerit Fidentinus fraudis & uersutiæ magistros ac ipulsores. ℂ Sexta ceruice: latine hexaphorum dixit: idest lectica a sex seruis gestata. ℂ Nuda: nudum littus dicimus: quod habitatoribus non occupatur: & nudam cathedrā hoc loco in qua solus gestabatur ille: quod erat luxuriosi: ut ante dixit Plena ipso. ℂ Supino. i. molli & delicato: ut ego suspicor: nā mœcenatē mollē fuisse legimus uestiū præsertim elegantia & Horatius eum malacinū appellat: qd̄ mollē significat. Porphirio ita interpretatur: nā μαλακος mollē significat: Vnde malacinus alibi Iuuenalis: Teneris quoq; mecœnatibus aptā idest tenero & molli Mecœnati. Qui supino p superbo exponūt & elato nullū habēt auctorē: licet qdā Persii uersu; male iterptati Latio qd̄ honor supinu; supbū exposuerint: cū plane illic luxuriosū significet & mollē. Mecœnatē: supbū appellatū nusq̄ legimus: Martialis supinū p molli dixit. nusq̄ delitiæ supiniores id est molliores. Fidētinus pceptoris cōsilio usus hūc locū a me acceptū & nō percipit: & inuertit.

MER. ℂ Quadriuio in propatulo: & uelut publico loco: in quē uiæ q̄tuor cōueniūt. ℂ Sexta ceruice: quē poeta tāgat liquido aperire nō possumus: quanquā Plinius Regulum de quo supra dixim⁹: tradat captasse multorū hæreditates testamentis corruptis & falso signatis: Nam illecebris suis: & sermone composito hæreditatem adit Veranniæ: tum Velii Blesi locupletis: & consularis uiri mutato testamento bona inuasit: Et Aureliæ fœminæ ornatæ pulcherrimas tunicas sibi per testamentū legatas possedit. Et demu; ex paupere & tenui ad immensas opes per flagitia processit. ℂ Sexta ceruice: Hexaphorō. Erat enim Hexaphoron lecticæ genus Quod sex uiri ferebant: quā rem opprobrat. Item Martialis Aphro sic dicēs: Quum sis tam pauper q̄ nec miserabilis irus: Tam iuuenis: quā nec parthenopes erat: Tā fortis q̄ nec conuinceret arthemidorus Quid te cappadocē sex onus esse iuuat: & infra. Inuidiosa tibi q̄ sit lectica requiris: Non debes ferri mortuus hexaphoro: Idem Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit. ℂ De mecœnate supino: supbo & erecto. mœcenas adeo delicatæ licentiæ fuit: ut uitia sua latere noluerit. Nam (ut ait Seneca) solutis tunicis in urbe sēper incessit: Et cum absentis partibus Cæsaris fungeretur signū a discincto petebatur: Hic itē in tribunali i rostris & in omni publico cetu sic apparuit: ut pallio uelaretur exclusis utrinq; auribus. Et ciuilibus bellis strepentibus: & solicita urbe: & armata duo spadones comitarent. ℂ Signator: ut Asconius pedianus ait. Signatores erant: qui aut testamentis: aut causis se subsignabant. ℂ Lautū: In ueste & uictu delicatus: laut⁹ dr: uñ lauticia. ℂ Gēma u. Solēt q diplomata: libellos: & epistolas signāt: hūc tata gēma signū impmere.

VAL. ℂ Quadriuio. i. publico ut omnes spectēt. ℂ Sexta ceruice. hexaphora hoc ē hoībus. ℂ Cathedra: ipsa lectica. ℂ Da'mecœnate: supio: mortuo uel certe supbo & erecto de nobilitatis fastu & integritatis cōscientia ℂ Et gēma fecerit: uel impsso cæra signo saliua tacto. sunt qui hūc damasippū q orphoniū tigillinū uelint.

Instituitq; rudes melior locusta propiquas:
Per famā & populū nigros efferre maritos.
Aude aliqd breuib⁹ gyaris & carcere dignū
Si uis eē aliquid. probitas laudatur: & alget.
Criminibus debēt hortos: prætoria: mēsas:
Argētum uetus: & stātē extra pocula caprū
Quē patit dormire nur⁹ corruptor auaræ?
Quē spōsæ turpes: & prætextatus adulter?
Si natura negat facit indignatio uersum
Qualēcūq; pōt: quales ego uel cluuienus.
Ex quo deucalion nibis tollentib⁹ æquor
Nauigio mōtē ascēdit: sortesq; poposcit.
Paulatimq; animas caluerunt mollia saxa.

MAN. ℂ Melior locusta. i. doctior q̄ fuerit locusta illa q̄ Suetonio teste uenenorū index fuit & Neroni charissima: hinc britānico Claudii & Messalinæ filio uenenū parauit: qui cœnās cū Nerone ad primū gustum cōcidit. ℂ Propinquas: eius uicinas: nec intelligēdū de prima locusta: sed de matrona simili locustæ. ℂ Per famā & populū: idest per infamiam populi: endiadis est. infamia autem populo erat uiros uenenatos efferri. Cum non castigaretur id scelus: Seu per famā & populum. i. palam & per famā populi: dicebatur enim per populum: tamen non puniebantur. Liuius lib. viii. scribit: post Decii deuotionem ueneficium q̄ pluriū matronarum dephensū quarū plurimæ stati epotis medicaminibus perierunt. Lexq; de ueneficio tūc primū constituta ē. Iuuenalis uero queritur sui tēporis ipunitatē. Meminit etiā Valerius li. ii. Videto quoq; Liuiū. li. lxviii. Nigros ueneno luridos. & supra modū pallidos. ℂ Breuib⁹ gyaris Gyaros isula ē i mari ægeo cū oppi Gyaris

Et maribus nudas ostendit pyrrha puellas.
Quicquid agunt homines: uotum timor ira uoluptas
Gaudia: discursus: nostri est farrago libelli.
Et quando uberior uitiorum copia? quando

Sporades Cyclades — dotuna sporadum: circuitu. xii. miliũ passuum ut scribit Pli. lib. iiii. c. xiii. Illuc autẽ noxii mittebantur. Sporades praeterea ita dictae ut scribit Mela: quia dispersae sunt. Cyclades uero quia in orbem iacent. Breuibus autem gyaris non multum extantibus uel ad paruũ oppidum retulit: nam insula tota. xii. M. passuum circuitum habebat. ¶ Probitas. optimus quisq;. ¶ Alget — Alget. friget: Seneca epistola. lxxxvii. Nihil mihi uidetur iam interesse algeat balneum: an caleat. ¶ Criminibus: idest criminosis & sceleratis: Manilius etiam lib. iiii. ait. Et male consultis pretium est: Et salustius i Iug. Quam quisq; pessime fecit: tam maxime tutus est. Plinius item lib. vi. epistola ad Seruium inquit. Recordabar etiam plurimos honores pessimo cuiq; delatos &c. Philosophus item lib. iiii. eth. inquit: Sed interdũ quos oportet esse pauperes eos diuites faciunt: & his quidem qui moderatis sunt moribus nihil darent: adu Criminosi ditantur — latoribus autem multa: aut quampiam aliam afferentibus uoluptatem. ¶ Criminibus debent. sunt & qui uelint intelligere q̃ diuites scelerati debent diuitias quas habent propriis sceleribus: nã per scelera bona ipsa assecuti sunt. Lucanus item lib. v. sic ait. Non ultra cuncta carinae debebis: Verba sunt caesaris ad Amiclã nautam. Demũ & superior sensus per uerba philosophi: & hic ultimus per uerba Lucani satis conuenit. Cõfirmatur & ultimus per martialem. ait enim lib. vi. Quum coleret puros pauper Thelesinus amicos. Errabat gelida sordidus in togula. Obscenos postquam coepit curare cinaedos. Argentum mensas praedia solus emit. Vis fieri diues bithynice: conscius esto: Nil tibi uel minimum Basia pura dabunt. Plinius item libro. secundo epistola ultima de regulo ait: Et hic haereditates hic legata quasi mereatur accipit (alla ti diateinomai). ¶ In ea ciuitate in qua iampridem non minora praemia immo maior nequitia & improbitas q̃ pudor & uirtus habent ϰΑΛΑα autem sed τι quid Διατειγο μαι Inuehor. ¶ Praetoria. praetoria dicuntur ꝓprie eo q̃ ibi praetores sedeant ad discutiendũ: ponuntur etiã pro magnificis aedificiis ruri manentibus: Mar Praetoria — tialis lib. x. ad lapidem Torquatus habet praetoria quartum: Ad quartum breue rus emit Otacilius. ¶ Mẽsas. citreas scilicet & acernas. De citreis uideto satyra. xi. ibi scilicet latos nisi sustinet orbes grande ebur. De Citreae mensa — acere autem Plin. lib. xvi. c. xxvi. & Ix. legito. Martialis ait. lib. xiiii. de mensa citrea: Accipe foelices athlantica munera syluas: Aurea qui dederit dona minora dabit. Item de mensa acerna: Non sum crispa quidem: nec syluae filia Maurae: Sed norunt lautas & mea ligna dapes. ¶ Argentũ uetus: argentea uasa celata q̃ optime animalium figuris. Vnde ait. Et stantem extra pocula caprum. Martialis itẽ lib. viii. Stat caper in phiala thebani uellere phrixi. Cultus: ab hoc mallet uecta fuisse soror: utq; Gellius lib. viii. c. ix. scribit: Auctore. M. Varrone is demum latine caper dicitur: qui excastratus est. ¶ Quem patitur: soceros arguit qui pecunia nurus corrumpebant: ut pueris subirent quibus depraehensis abuterentur ipsi. ¶ Dormire: ne satyram scribat. ¶ Corruptor. socer. ¶ Auare: nihil enim infamiae curant: dum sibi pecuniae dentur. ¶ Quem sponsae turpes: pueros intelligit: qui uiris nubebant. ¶ Praetextatus adulter. puer qui in adulterium allicitur Praetexta — ut praedicetur. Non enim mouetur poeta q̃ puer in praetexta adulter sit: sed q̃ fraude afficiatur. Tullius autem hostilius rex romanorum tertius debellatis hetruscis sellam curulem: lictoresq; & togam pictam atque praetextam: quae insignia magistratuum hetruscorum erant: primus ut Romae haberentur instituit. Sed praetextam illo seculo puerilis non usurpabat aetas: erat enĩ: ut caetera quae enumeraui: honoris habitu: sed postea Tarquinus priscus rex de sabinis egit triumphum: quo bello filium suum annos quattuordecim Bulla aurea — natum quod hostem manu percusserat: bulla aurea praetextaq; donauit. Bulla autem gestamen erat triumphantium: quam in triumpho prae se gerebant: inclusis intra eam remediis aduersus inuidiam quae bulla cordis figuram tenebat: praetexta uero toga erat cui purpura praetexebatur. haec ex Macrobii libro primo fatur. Nobiles itaq; tantum pueri praetexta utebantur. Vnde pedianus lib. ii. Verrinarum ait. Toga com- Toga — munis habitus fuit & marium & foeminarum: sed praetexta honestorum. Toga uiliorum quod etiam circa mulieres seruabatur. ¶ Si natura negat. praedictis causis poeta commotus: Si natura negante carmina componere nequibit: indignatione dicit se id executurum: Nec ab re dixit: si natura negat. Quoniam Ci Poeta p naturã — cero pro Archia scribit. Caeterarum rerum studia & doctrina & praeceptis & arte constare: poetam natura ipsa ualere & mentis uiribus excitari: & quasi diuino quodam spiritu inflammari. Horatius itẽ in arte: Natura fieret laudabile carmen an arte. Quaesitum est: Ego nec studium sine diuite uena: nec rude quid prosit uideo ingenium: alterius sic Altera poscit opem res. ¶ Cluuienus: hunc sui temporis malum poetam etiã carpit: imitatus maronem in Buc. Qui Bauium non odit amet tua carmina Meui. ¶ Ex quo Deucalion. sensus est quaecunq; uitiorum genera inualuere ex quo humanum genus reparatum est libelli nostri materia fiet. ¶ Deucalion. deucalionis & pyrrhae temporibus ut narrat Ouidius libro primo met. aiunt dilu Deucalion — uium per uniuersam terram fuisse. quumq; ipsi duo tãtummodo: quia optimi restitissent uecti: scilicet parua rate in parnasi montis phocidis cacumina: nam caetera texerat aequor: Themidis oraculo ducti lapides post tergum iecerunt: inq; breui spatio superorum numine saxa missa uiri manibus faciem traxere uirorũ: Et de foemineo reparata est foeminina iactu: Inde genus durum sumus experiensq; laborum: Et documenta damus: qua simus origine nati: Veritas tamen alia est: Nam ut iustinus lib. ii. scribit. Amphiteonis athenarum regis temporibus aquarum illuuies maiorem graeciae partem absumpsit: superfuere: quos refugia montium coeperunt aut ad regem thessaliae Deucalionem ratibus uecti sunt: a quo propterea genus humanum conditum dicitur. ¶ Nimbis: nimbi proprie dicuntur repentinae & praecipites pluuiae: plaerumq; tamen uentos significant. aliquando nubes: ita demum ut locus sumit Intelligatur. Set. Et hyrcius lib. v. debel. aph.

de bel.aph.sic: Circiter uigilia secunda noctis nimbus cum saxorum grandine subito est exortus ingēs: In exercitum uidelicet Cæsaris. Apuleius item in libro de mūdo ita imber pluuia iugis est. Nimbus uero quā to repentinior est: tanto uehementior & quanto improuisior & præcipitatior est: tanto breuiore casu restinguitur. ℭ Nimbis. idest repentinis pluuiis: ait enim libro primo metamor. Ouidius pœna placet diuersa: genus mortale sub undis perdere: & ex omni nimbos demittere cœlo. ℭ Nauigio: parua rate. ℭ Sortes: oracula. ℭ Anima caluerunt: id dixit quoniam uti Macrobius libro primo de som. scribit: hipparchus dixit animam esse ignem. Parmenides ex terra & igni. Boetos ex aere & igne. Epicurus speciem ex igne & aere & spiritu mixtam hypocrates uero spiritum tenuem per corpus omne dispersum: Animus deniq; proprie mēs est: quam diuiniore; anima nemo dubitauit: sed non nunquam sic & animam usurpantes uocamus. Idem auctor est: & Cicero libro primo tuscula. ℭ Quicquid agunt homines. Animi perturbatiōes denotat: quæ sequuntur enim sunt motus animi rationi nō obtemperantes: de quibus late i tusc. quæst. Cicero. hoc prætereа loco Iuuenalis proponit: diximus enim satyricos poetas longiori processu proponere agenda sibi. Nimbus Aīa quid

ℭ Votum. cupiditas: quæ uelut Cicero scribit libro tertio. tusc. est immoderata appetitio opinati magni boni rationi non optemperans. Et Seneca epistola. xlv. inquit optamus contra id quod optauimus: pugnant uota nostra cum uotis: consilia cum consiliis. ℭ Timor: id metui subiicitur: ait enim Cicero libro. iiii. tuscul. ꝙ sub metu subiecta sunt pigritia: pudor: terror: timor: pauor: exanimatio: conturbatio: formido. Timorem dixit metum esse mali appropinquantis. Pauorem uero metum mentem de loco mouentem. Metum autem rerum absentium esse: Præsentium Aegritudinem. ℭ Ira: ostendit Cicero lib. iiii. tusc. ꝙ ira libido est: puniendi eius qui uideatur lesisse iniuria. Odium uero ira inueterata est. ℭ Voluptas: Voluntas est: quæ quid cum ratione desiderat: Voluptati subiecta sunt Maliuolentia: lætans malo alieno delectatio: iactatio: & similia. Cicero libro quarto. tusc. Apuleius libro. vi. scribit: Voluptatem filiam esse cupidinis & psyches puellæ mylesiæ: plura tamen diximus de uoluptate sat. vi. ibi. nam quantula nostra uoluptas. Ite; plurima sat. xi. in fine. ℭ Gaudia: gaudium dicitur quum ratione animus mouetur placide atq; constanter. Quum autem & inaniter & effuse animus exultat: tum illa lætitia gestiens uel nimia dici potest. Cicero libro quarto. tusc. Gellius uero libro secundo. cxxvii. sic ait. Siquidem lætitia dicitur exultatio quædā animi gaudio efferuentiore euentu rerum expetendarum. ℭ Discursus: uarius itus ac reditus. ℭ Farrago. i. diuersa materies: farrago enim appellatur id quod ex pluribus satis pabuli causa datur iumentis: auctore festo. ℭ Et quando huberior uitiorum copia. Indignatione poeta exclamans ad satyram scribendum se cogi omnino ostendit. ℭ Vitiorum: prauitates animi recte uitia dicuntur: ut inquit Cicero in parad. Cupiditas Timor Pauor Metus Ira Odium Volūtas uoluptas Gaudiu; Lætitia Farrago Vitia

ℭ Matrona potens: ueneficia accusat: quæ ita passim fiebant: ut iam uiri ab uxoribus & uxores a uiris tollerent: Galla septē necauit: Funera post septē nupsit tibi galla uirorum Picentine: sequi uult puto galla uiros. Venenum uino misceri tēporibus Iuuenalis maxime in usu. Martialis: Diceres hae cælebs factus quater esse lagœnæ idest ueneficio lagœnæ indito: Veneficia olim coercuit senatus multis mulieribus damnatis: ut est apud Liuiū copiose scriptum rursus eruperunt fraude Agrippinæ quæ Claudium uirum uenenato boleto substulit uel certe neneno cibo delectabili infuso: ut tacitus tradit docente Locusta: quæ iam ueneficii conuicta fuerat. eadem magistra Britannicus: a Nerone est necatus educta ex Iulii Pollionis custodia: apud quem ob idem scelus seruabatur. ℭ Locusta: hoc est ipsa matrona tanquam Locusta magistra. ℭ Melior: peritior aliis. ℭ Per famam: quoniam non arguebantur: nam silentium quoddā fieri putatur his locis: Inq; rubeta uenenata rana cadauera efferebantur: ut est apud Plinium. ℭ Cyaros: insula ex cycladibus una: locus exilii grauissimi. ℭ Argentum uetus. id est archetypa pocula anaglypha: ea erant excisa in asperitatem: ut scribit Plinius & exculpta: ut incisæ animaliū effigies eminerent. hic agit Stantem extra pocula. ℭ Adulter prætextatus: suorum temporum turpitudinem ex hoc notat: ꝙ uxores a uiris coactæ pueros in molles adulteria alliciebunt: ut his depræhensis uiri abuterentur. Martialis: Subdola famose mœco fuge retia mœche: Leuior o conchis galle citheriacis alibi: Vxorem uolo thelesinam ducere: quare mœcha est: sed pueris dat. Thelesina: uolo. ℭ Quem igitur patitur dormire idest silere & non perturbari i satyram ℭ Corruptor: senex qui corrumpit nurum: nam cū ea iunior sit facilius potest allicere pueros: quam uxor. ℭ Auaræ: q̄ pecuniam pudori præfert. ℭ Turpes sponsæ: nā pueri uiris nubebant: ut alibi repræhendit. ℭ Occurrit matrona potens: Agrippinā notat: quæ medicato boleto maritū Claudium interfecit: post adoptatū neronē. ℭ Potens: qa iperatoris uxor. ℭ Molle: delicatū & suaue: sic Virgilius: Tunc & mollissima uina. ℭ Calenū: uinū a callibus oppido cāpanie: quod & Horatius his uersibus laudat: Cecubū & ꝑlo domitā caleno. ℭ Rubeta: Ranæ genus: ut Plinius auctor ē a rubis nomē trahens. In his. n. pleruq; uicititat. ℭ Locusta: uenenoꝝ artifex solertissima quæ mādante Nerone: uenenū illud ꝑsentaneū Locusta composuit quo gustabo brittānicus Messallinæ & Claudii filius statim concidit. ℭ Instituit propinquas: De historia sūptus locus. Nam ut apud Suetoniū legitur: post elatū britānici funus. Nero Locustæ pro nauata opera: impunitatē prædiaq; ampla: & discipulos dedit. ℭ Nigros aut simpliciter mortuos: aut ueneno decoloratos. ℭ Breuibus giaris. Insulæ maris ægei ex cycladibus i quas relegabant noxii. Martialis. Traducta est giaris nec cepit harena nocētes. ℭ Breuibus: angustis. Ad hæc quodāmodo Martialis de Thelesino sic dicēs allusit. Quum coleret pueros paup thelesinus amicos: Errabat gelida sordidus i togula. Obscenos post q̄ cepit curare cinedos: Argentū mensas. prædia solus emit. ℭ Crimibus: Criminosis: & improbis. ℭ Prætoria: ꝑtoriū: ut ex his colligimus: qui res rusticas conscripserunt domus: magnifice: & ample in agro & ruri extructa: in quæ ædificia pecunias ingentes effundebāt. Sic Suetonius de Caligula in extructionibus prætoriorum atq; uillarum omni est habita ratione: nihil tam efficere cōcupiscebat: quam quod effici pos- DOM. Vinum calenum Rubeta MER. Pretoriū

se negaret. Et Martialis: irridens Otalitium: qui torquato per omnia se comparabat ait. Ad lapidē torquat⁹ habet prætoria quartū: Ad quartū breue rus emit Otalicius. ℭ Mensas: nō aureas: nec argenteas mensas intelligimus: sed illa duo mēsarū genera: quæ apud Romanos præciosissima fuere: hoc est citreā: & acernā mēsam. De cittrea Martialis in Xeniis. Accipe fœlices atlantia munera siluas. Aurea qui dederit dona minora dabit. Et lucanus. Tantum maurusia genti Robora diuitiæ: quaꝝ nō nouerat usum: Sed citri contenta comis uiuebat & umbris. In nemus ignotum nostræ uenere secures: Extremoque epulas: mensasque petimus orbe. Altera erat mensa acerna ex acere arbore constructa: quā idē Martialis sic laudat. Non sum crispa qdē nec siluæ filia mauræ: Sed norunt lautas hæc mea ligna dapes. Et Horatius Gausape purpureo mensa; pertraxit acernā: quā utrāq; arborem Plinius in naturali historia pluribus uerbis cōmendat. ℭ Argentū uetus: idest (ut ipsis Senecæ uerbis utar) antiquis nominibus artificiū nobile. Et ut plinius refert: subito ars celandi argenti exoleuit: ut sola iā uetustate censeaē: usq; attritis celaturis: ne figura discerni possit. Hoc itē argētū archetipū dicebaē. Martialis Archetipi uetulis nihil ē odiosius eucti: Ficta sagūtino cimbia malo luto. ℭ Stātem extra pocula caprum. Ad fialam forsan respexit: quam Martialis sic laudat. Quis labor in phiala docti myos: an ne myronis. Mentoris hæc manus ē: an polyclete tua? Et infra. Stat caper in phiala thebani uellere phryxi Cultus: ab hoc mallet uecta fuisse soror. ℭ Quē patitur dormire nu. cor. auaræ. Soceꝝ auarissimu; describit: utpote qui lucri cupiditate nurum prostituat. Ergo quē patitur dormire: aut solicitando adulteros ad nurum: aut poetas ad scribendū. ℭ Adulter prætextus: quæ i ætate pudica: & cui nec uita lasciuior: aut paulo obscœnior sermo cōcedebaē: iā adulterium nouerit. Erat enim prætexta impuberu; uestis.

(Margin: Argētū uetus & archetipum)

VAL. ℭ Occurrit matrona: matrona quæ semel peperit quæ sæpius materfamilias: sicuti sus quæ semel pepit porcetra: q̄ sæpius scropha: alii quæ cū uiro in matrimonio cōuenisset dictā matronā uolūt. ℭ Potēs ut agrippina uel quæuis alia a locusta in ueneficiis erudita. ℭ Molle. lubricū ac dulcatidū: illita eni; reb⁹ dulcissimis uenena danē. ℭ Calœnū. a Calle oppido cāpaniæ nisi loci sit propriū ubi dulce nascebaē uinū. Hora. prælo domitā calœno tu bibes uuā. ℭ Sitiēte: ꝑ sitiēti: ut minus aduertat ꝙ misceaē: aut sitiēte uiro miscet. ℭ Rubetā: ranūculū q i sicco semp rubet. ex hoc uenena cōfici credunē. ℭ Locusta. hoc est ipsa matrona tanq̄ Locusta magistra. ℭ Instituitq; rudes melior locusta: ipsa matrona alias matronas docet quasi alia locusta: quæ alias locustas: idest locustæ similes antecedat: tranqllus & tacitus huius locustæ meminerūt quæ ex gallis ꝑpterea ꝙ famosa uenefica eēt Neroni exhibita ē: eidēq; familiaris effecta: ut inquit probus: ut illū doceret & plures puellas: unde ait Turnus in satyra. Ex quo cæsarea soboles locusta cecidit. Horrēdū curas: dū liberat atra neronis. hæc increpita a nerone ꝙ lentū uenenū britānico cōparasset: deinde tā efficax dedit: ut anteq̄ poculū britānicus exhauriret in cōuiuio nerōis expiraret. a nerone uenenū inde accipiebāt multæ: ut maritos suos enecarēt. ℭ Nigros efferre maritos: ut ueneni lurida liuētiaq; appareant uestigia. ℭ Aude aliquid breuibus gyaris: ut in exiliū relegari dignus sis. breuibus gyaris. i. humilibus exiliis. solebant enim i gyaron insulā scribi dānati: quæ in freto est siculo. ℭ Criminibus: criminosis hominibus. ℭ Prætoria. magistratuū loca. ueteres aūt: ut Pædianus inqt: omnē magistratū cui pareret exercit⁹ prætorē appellauerūt: unde & p̄torlū & p̄fectus prætorio: prætoria hic excelsa ædificia. ut Martialis. ad lapidē torquatus habet prætoria quartum. Ad quartū breue rus emit otalicius. ℭ Argentū uetus: idest ueteꝝ celatoris insigne. ℭ Capræ: sine testibus hircū. q ꝙ abrodat uites baccho imolaē & uino spargiē. ut Ouidius in fastis. Rode caper uitem tñ hinc cū stabis ad arā. In tua quod spargi cornua possit erit. ꝓbus aūt cap hic ingt præcipue ab hoibus prædicaē: quē ēt Martialis carmine suo laudauit. Stat caper in phiala thebani uellere phryxi Cultus ab hoc mallet uecta fuisse soror. ℭ Quē poetaꝝ patiē dormire: ut nō i eoꝝ carpēda uitia inuigilet. ℭ Dormire. dissimulare. tacere. ℭ Nurus corruptor auaræ: quos fuisse cōplures crediderim: licet qdā syllanū senatorē uelit qui iuniā caluinā uitelli nuꝝ uitiarit. ℭ Prætextus adulter: ꝑtexta isigne fuit romanoꝝ quod supra tunicas honorati omnes sumebāt: Tullius de supplicis sententiæ dicēde locū togā prætextā sellā curulē uis imaginis ad memoriā posteritatēq; prodendam. Prætextatus apud hetruscos originem inuenisse auctor est Plinius.

Maior auaritiæ patuit sinus? alea quando
Hos aīos? neq; enī loculis comitātibus itur
Ad casum tabulæ: posita sed luditur arca.
Prælia quanta illic dispensatore uidebis
Armigero: simplex ne furor sestertia centū
Perdere. & horrēti tunicā nō reddere seruo?
Quis totidē erexit uillas: quis fercula septē

MAN. ℭ Auaritiæ: est auaritia opinio uehemens de pecunia quasi ualde expetenda sit inhærens & pœnit⁹ insita cicero. lib. iiii. tusc. ℭ Alea: ludus est tabulæ: ubi quidē fraus mendacium: periuria odium damna rerum continue insunt: hinc aliquando interdicta legibus fuit. ℭ Loculis: crumenis & bulgis. ℭ Casum. fortunā periculum. ℭ Posita arca. Hora. lib. i. epi. inquit: Nec lusisse pudet: sed non incidere ludum. Et Cicero li. i. of. ludendi etiam ē quidā modus retinēdus: ut ne nimis omnia profundamus elatiq; uoluptate in aliquā turpitudinē delabamur. ℭ Prælia pugnabit enim cū seruo herus amissa pecunia uolens eius tunicam ut ludat eripere: quod sequentia indicant ℭ. Dispensatorē supple cum. Dispensatore. i. cum Oeconomo: ē enim œconomos tā pecuniæ q̄ frugū & omniū quæ dominus possidet dispēsator: de quo Hieroymus in homelia post pentecostē. Vtq; fabius li. iii. meminit. Oeconomia græce appellata est cura reꝝ domesticaꝝ. ℭ Armigero: ē armiger q in prælio gerit tela dñi sui: ut scutū & arcū: ut lanceā: &c. huiusmodi hic uero ironice armigeꝝ appellauit seruū q aleæ tabulas tulerat. ℭ Sestertia. Sestertius nūmus duaꝝ librarū & semis: de quo Arunti⁹ hæc ait. Sestetti⁹ oli; dupondius & semis: quasi semistertius Pris. de nūeris. ℭ Dicitur autem sestertium &

(Margin: Auaritiæ; Ludēdi modus; Oecto-nonios; Oecono mos armiger)

tiũ & sestertius Suetonius in cæsare in Italia nõ ultra quingenos sestertios remisit. ℂ Horrẽti seruo .i. dispensatori uel suo alicui suo algore trementi: per quod etiam serui tunicam perdidisse ostẽdit. ℂ Tũicã: tunica ꝑprie uestimentum erat: sine manicis auctore Nonio: hinc Maro illud arguit. Et tunicæ manicas & habẽt redimicula mitræ Gellius li. vii. c. xii. scribit: ꝙ uiri Ro. primo quidẽ sine tunicis toga sola amicti fuerunt: postea substrictas & breuis tunicas circa humerum desinentes habebant sine manicis. ℂ Quis totidem erexit uillas: nimiã rusticanoꝝ carpit impensam ædificiorum. ℂ Quis auus bis repetatur. ℂ Quis fercula septem. priuatæ gulæ luxuriã arguit. ℂ Septem fercula .i. septem iura. dicitur autem ferculum a ferendo: Prisciano teste lib. iiii. per quod uas ipsum epularum proprie intelligitur. hic uero iura accipimus. Sesterti⁹ Tunica Ferculũ

DOM.

ℂ Et adul. præ. puer q̃ in adulteriũ allicit̃ ut ꝑdicet̃ Nõ. n. mouet̃ Iuue. ꝙ puer i ꝓtexta adulter sit: sed fraus illi sit excogitata. ℂ Cluuien⁹: ego nomẽ mali poetæ eoꝝ tẽpoꝝ intelligo. Solent. n. satyri sui temporis homines breuiter & urbaniter notare: ut martialis Picentẽ: Bassum: Ligurinũ: Iuuenalis Hispullã & alios: quod ẽt comici ueteres stilo prope satyri faciebant: ut legere est apud Aristophonem Cluuienum Cherilum fuisse aut aliquẽ notum poetã quis scribit aut somniat. ℂ Discursus: uerbũ est tempoꝝ Iuuenalis: quo martialis usus est pro concursatione eorum qui discurrẽdo aliquid captabant. Martialis: Discursus: uarios uagũq; mane. ℂ Alea: tempora sua notat: quibus & domitia. & alii effuse alea oblectati sunt. de Domi. Tranqllus: Claudius ita amauit: ut de ea libꝝ composuerit. ℂ Ex quo deucalion: nõ promittit se ducturum satyram a temporibus Deucalionis de hominum uitiis ad ætatẽ usq; suam: ut nõ nulli supplicati sunt. Id enim esset infiniti ꝓpe operis præstare & polliceri: arrogantis poetæ. Non enim mouetur Iuuenalis antiquorum uitiis: sed suorum temporum: Sed hic sensus est. Cum uicia omia quæ inualuerunt inter mortales a tẽpore Deucalionis ex quo reparatum est humanum genus: uotũ scilicet timor: ita & reliqui affectus sint farrago: & argumentũ nostri libelli: idest satyrici stili: in quo uolumus uersari: quando uberius argumentũ datum est. ac si dicat quando plura uitia fuerunt carpenda nunq̃ tanta satyræ facultas & argumentum oblatum est.

MER.

ℂ Quales ego uel Cluuienus: Vt liberius Cluuienũ mordeat: se quoq; carpit. ℂ Ex quo deucaliõ. Quo pacto Iuppiter humanum genus per aquas delerit: moxq; consulto oraculo: illud deucalion & pyrrha reparauerint: Vulgatissimum est. ℂ Sortes: Oracula: Themidis. ℂ Caluerunt anima: Secundum eos locutus: qui dixerunt animam esse igneam. ℂ Votum timor ira uoluptas. Quattor animorum morbi: quos philophi: ut in tusculanis quæstionibus habetur deprehenderunt. ℂ Voluptas: gaudia: Idem non dixit quando tradente Seneca: gaudium nisi sapienti contingere non potest. Est enim elatio animi suis bonis uiribusq; fidentis. Voluptas uero opinio immoderata: & immodica falsi boni. Gaudiũ sapientis

VAL.

ℂ Vel Cluuienus. malus poeta per id tẽpus. ℂ Ex quo deucalion: ex quo reparatũ ab internitiõe atq; diluuio humanũ genus: ẽ nota satis fabula. ℂ Sortesq; poposcit. subaudi a themide inq̃t ꝓbus: quæ ante apollinẽ respõsa dabat: sed sortes ꝓ oraculis posuit: Nã sortes i fortunæ fuerũt tẽplo: quaꝝ inuẽtionẽ Cicero i lib. de diuinatiõe tradidit. ℂ Quicq̃d agãt hoies. uotũ: timor: ira: uoluptas: Gaudia discursus nostri farrago libelli ẽ. hoc dicit. oẽs animi affectus q̃ mentẽ ꝑturbãt totius libri siluã mihi hr̃e i aĩo ẽ: atq; docilẽ sũma breuitate facit sibi auditorẽ: sed quo id fiat clarius: lõgius de hac re mihi repetẽdũ arbitror. Cũ ex duab⁹ sübstãtiis corpore aiaq; hoiem cõstare certũ sit: aĩa qdẽ rõne: corpus uero sensibus maxime uiget: quos tñ sensus sine animæ copula nõ mouet: aĩa aũt sine ẽt corpore hos mot⁹ cõplectit̃. Est siqdẽ rõnalis cõcupiscibilis irascibilis p rõnem lumine quodã singulari ad aliquod cognoscẽdũ illustrat̃. p cõcupiscibilẽ uero & irascibilẽ pteꝫ sit apta ad aliqd appetẽdũ fugiendũue: amandũ odio habendũue: itaq; de rõnabili pte sapientia prudẽtiaq; oriunt̃. de cõcupiscibili aũt & irascibili oĩs effectus: sapiẽtia reꝝ imortaliũ: prudẽtia uero mortaliũ dicit̃ cognitio. Sapiẽtiæ iperitia opponit̃: q̃ duplex est. Vna qdẽ cuius nos sumus cã. ea reprahẽdẽda: Altera naturalis ob quã nullus reprahẽdi merito possit. defectus siqdem naturæ qdam est. Prudẽtiæ duo sunt contraria stultitia & furor. Stultitia: cũ qs mature nihil agit dũ aut gloriosa iactatione aut soluto risu ineptus ꝓfundit̃: temere irascit̃: dolet: sperat: lætat̃: aut simili mẽtis ægritudine detinet̃. Furor .i. amẽtia aliqñ ex ipsa uitiosa natura: plærũq; ex pessima cõsuetudine & libidinosa uita solet euenire. hii oẽs morbi de corpore orti i anima terminant̃: prudẽtiã atq; sapientiã caligine quadã obruẽtes. Omnis aũt affectus quadrifarie partit⁹ ẽ cũ de eo qđ amamus iã gaudemus: uel gaudẽdũ speramus. & de eo quod odim⁹ iã dolemus uel dolẽdum metuimus: & ob hoc de cõcupiscibili parte gaudiũ & spes. de irascibili dolor & metus oriunt̃: idq; dupliciter põt euenire: aut huiusmodi pulsatiõe animũ nõ cõtingũt & leuis iacturæ sunt: nec i nr̃a dicunt̃ eẽ potestate. errata tñ sunt. Aut ad animũ usq; penetrãt nec rõne dñã corrigunt̃ & grauissima peccata noiant̃. Cũ ergo animũ nõ cõtingunt: sed sensim & latẽter euanescũt ut q̃bus se lapsum i uidẽdo uel audiẽdo aliqs dicat. & q̃bus carere hoiem ipossibile ẽ a græcis προπαθη uocant̃. a nobis si mõ recte cõuersuꝫ uideri possit uerbũ e uerbo uertẽtibus: añ passiones possunt appellari: ꝙ pulsatiões uitioꝝ cũctoꝝ titillẽt aĩos: & quasi in meditullio prudẽtiæ nr̃æ iudiciũ sit: uel abiicere cogitata: uel admittere: & q̃m sine uitiis nemo nascit̃. optimus ille q̃ minimis urget̃. A philosophis magnope reprahẽdi nõ solẽt ꝙ nr̃æ nõ uideãt̃ optiõis. Et cũ corpis incẽtiua uiolẽtiora sunt & ad aĩum usq; penetrãt: cũ aut nõ leues molliter palpãdo: sed potius pulsãdo corpus mouẽt. & cõsentit aĩa corpis titillatiõi ut gignat̃ inde uoluptas ut porro si erũt tales pulsatiões aspitate quadã ꝑditæ ut dolorẽ efficiãt a græcis παθη. a latinis tũ affect⁹: tũ ꝑturbatões: a neotericis uero passiões noiari cõsueuerũt. Haꝝ perturbationũ cæteræ pulsationes quasi pedissequæ sunt atq; cõsentaneæ: ut inuidia: obtrectatio: odiũ iactãtia: gloriæ uanitas: formido: iracũdia: seuitia: feritas: auaritia: libibido: quæq; sũt hiis ꝓxima. Nã ex illis q̃ttuor animi affectib⁹ oẽ animi uitiũ nasci uoluerũt. Aristoteles tñ hoiuꝫ ita distiguit culpas: ut eaꝝ tria efficiat genera: uitiũ utpote leuioris reprahẽsionis. incõtinẽtiam grauioris: grauissimæ uero feri-

tatem: cum ad feras proximi homines accedunt ut phalaris: dionysius: clearcus & in hoc genere alii. Cōtra uero quas græci ευπαθείας: latini sicut Cicero constantias nominarunt: has stoici tris esse cōsueuerunt dicere in animo tantū sapientis pro tribus perturbationibus: ꝓ cupiditate qdem uel spe uolūtatē: ꝓ lætitia gaudium: pro metu cautionē: pro ægritudine uel dolore nihil adiicientes. Itaq; uolūtas: ut isti inquiunt: appetit boni quod facit sapiens: gaudiū de bono iā habito est: quod nimirū sapiens adipiscit: quotiens aūt sine ratione: ac sine modo cōmouemur agresti quodā ardore mētis: aduersum quē instruit anima cautionis salubritate dicebāt euitari dolorē porro quia de malo est quod iā accidit. cū nullū malum existimarēt stoici posse accidere sapiēti. nihil in sapienti aio ꝓ illo esse posse dixerūt. sic ergo loquunt ut uelle gaudere: cauere negāt nisi sapientē. stultū aūt nō nisi cupere. lætari: metuere. cōtristari: & illas tres cōstātias: has aūt ꝑturbatiōes appellarūt. Est tñ uidere ubi in malo usurpent quas uocant cōstantias. ut in illo Virgiliano. Hinc metuūt: cupiūtq;. dolent gaudentq;. itaq; uelle cauere: lætari: boni & mali plerūq; dicuntur: Cū ergo prudenter: cōtinēter: fortiter: iuste hii affectus: anteq̄ ad animā penetrarint instituuntur in uirtutes exurgunt: hoc ē prudentiā cōtinentiā: fortitudinē: atq; iustitiā quæ origines & quasi cardines oium sunt uirtutū: sin uero rōnem subuertant in flagitia & facinora: quæ duo sunt prima uitiorū genera ꝓsiliunt: hæc sunt quæ se Iuue. repræhēsurū ꝓfessus est: & totius libri habiturū materiā: sed ita dicit. ex quo deucalion hoc est ab orbis exordio in hoc usq; tempus quicqd uirii hoies excogitarint: hinc incessere incipiam. Quicquid agāt hoies: nā actio in primis repræhēdi solet. ℭ Votū. i. spes. ℭ Timor: q spē oppugnat. ℭ Ira: irā ꝓ dolore posuit φ de irascibili parte nascant dolor: genus pro specie schema metalesis. ℭ Voluptas: distulit gaudiū uariandæ locutiōis cā. Sed cur illis quattuor affectibus uoluptatem & discursus adiecerit: cōiectemus: Plato in timæo animi duos primarios ponit affectus uoluptatē & ægrimoniā inquiens. πρῶτον μὲν ἡδονὴν μέγιστον κακοῦ δέλεαρ, ἔπειτα λύπας ἀγαθῶν φυγάς: cōtra aristoteles nō ut plato malorū escam omnino eē uoluptatē. sed genere quidem ipso bonam: specie uero tum bonam: tum malam: quod naturæ quidē bonæ bona: malæ uero mala uoluptas. sic ita. n. inquit. ὥσπερ γὰρ οὐδ' αἱ τροφαὶ πᾶσαι ... [Greek partly illegible] ... Tria ergo uoluptatum genera unum ab irascibili: alterum ab concupiscibili: tertium ab rationali parte nascitur.

MAN. Auorū cœnæ

ℭ Secreto cœnauit auus. secreto. i. itra ædes. olim eni intra ædes cœnabant magno luxu. hinc multæ leges de cœnis & sumptibus ad populum ferebantur. Et iperari cœpit: ut patentibus ianuis pransitaretur: & cœnitaretur. Sic oculis ciuium testib⁹ factis luxuriæ modus fieret. Auctor in his est Macro. lib. iii. sat. Est autē Iuuenalis sensus φ quis antiqui illi luxuriarentur: nullus attamen fercula septē cœnabat: uti suo sæculo agebatur. Valerius item lib. ii. ait: φ Maximis uiris prandere & cœnare in ꝓpatulo uerecundiæ nō erat: nec sane ullas epulas habebāt: quas populi oculis subiicere erubescerent. ℭ Nūc sportula. Indignatur poeta φ ēt nobiles ac diuites: & magistratus sportulam captent: quæ quidem in seruorū & pauperū salutantiū usū fuerat instituta. ℭ Nunc: nūc ait: qñ Nero rectas cœnas ad sportulas reuocauerat.

Sportulæ summa

Secreto cœnauit auus? nūc sportula primo
Limine parua sedet turbæ rapienda togatæ.
Ille tamen faciē prius inspicit: & trepidat ne
Suppositus uenias: & falso nomine poscas:
Agnitus accipies: iubet a præcone uocari
Ipsos troiugenas: nā uexant limen & ipsi
Nobiscum: da prætori: da deinde tribuno.
Sed libertin⁹ prior ē: prior inqt ego adsum
Cur timeā dubitē ue locū defendere: quāuis
Nat⁹ ad euphratē? molles qđ i aure fenestre

ℭ Sportula parua: Martia. ait li. iii. Centum miselli iā ualete quadrantes tot enim dabit sportula. Et li. x. Sportula nos iunxit quadrantibus arida centū. Vtq; asconius scri. li. ii. uerriarū sportæ sportulæ sportellæ nummorū sunt receptacula: hic deniq; paruā ipsius receptaculi quantitatem nummorū intelligimus. & quia parua propterea quisq; primus esse optabat: uti etiam tempestate hac romani gymnasii lectores agunt: nouissimi nāq; inanes redeunt semper hinc illud beati primi. ℭ Turbæ rapienda togatæ. i. ab seruis & pauperibus. Mar. li. iii. Exigis a nobis operam sine fine togatam: Non eo libertum sed tibi mitto meum. Erat enim toga uiliorum ut iam ostendimus. ℭ Ille tamen: qui. s. sportulam diuidit. ℭ Suppositus: pro altero positus ac missus. ℭ Falso nomine. alicuius. s. alterius gratia. Nomen autem est quod unicuiq; personæ attribuitur: ut inquit Cicero lib. i. rh. ue. ℭ Troiugenas. romanos insignes Troianis oriundos. ℭ Da prætori: uerba sunt ipsius prætoris quærentis sportulam. Prætor autem dict⁹ q præiret iure & exercitu auctor est Varro. Creabatur autem ex patribus prætor: Dictusq; prætor urbanus: quia iter urbanos ius diceret. quod quidem ius honorarium ob ipsius honorem uocabatur. Postea prætor alter creatus est: q quoniam inter peregrinos cognoscebat peregrinus appellatus est. Festus uero ait: φ initio prætores erant: qui nunc consules: & bella administrabant. Videto tamen plura in satyra. x. ℭ Deinde tribuno. ipsius tribuni petentis uerba sunt. ℭ Tribuno: Erat tribunus plæbis: qui plæbem defenderet: erat item tribunus militum. Vtq; habetur digestis de origine iuris ab plæbe creati sunt tribuni: & sic dicti quia tunc in tris partes populus diuisus erat: qui ex singulis singuli creabantur tribuum suffragio scilicet. Tribunorum uero militarium officium ut est digestis de re militari: uel eorum qui exercitui præsunt. Erāt milites in castris continui: ad exercitationē producere: claues portarum suscipere: uigilias interdum circuire: frumentationibus commilitonum interesse: frumentum præbere mensuræ fraudem coercere delicta secundū suā auctoritatē

Prætor

tribun⁹

hiis modis

hiis modis castigare querelas cõmilitonũ audire:ualitudinarios ĩspicere &c.interdũ uero.xx.fuerunt inter-
dũ plures:nonnũquã pauciores.℄ Sed libertinus:sua tpa notat:Suetonius eni de Domiciano sic ait:Quæ Domitiani
dã ex maximis officiis inter libertinos militesq; romanos cõmunicauit:hic uero Crispinus intelligẽdus de officia
quo supra.Libertinus aũt dicebaẽ ingenuus ꝓcreatus e manumissis.Vnde Suetonius in Claudio inquit:
Ignarus tpibus appii:& deinceps aliquãdiu libertinos dictos nõ ipsos:qui manumitterenẽ sed ingenuos ex
iis ꝓcreatos.Fabius uero lib.vii.ait:Seruus quũ manumittiẽ libertinus libro ẽt ĩo istitutionũ de libertinis Libertin⁹
sic scribiẽ:libertini sunt q ex iusta seruitute manumissi sunt.℄ Locũ quẽ primus cœpi:nã ẽ superius prior i-
qt ego adsum.℄ Euphratẽ:p hoc seruilẽ intelliges cõditionẽ:ex assyriæ aũt mõtibus:& q potissimũ ad oriẽ
tẽ cõspiciunt.Euphrates amnis clarissimus erũpit:lõgo deinde discursu mediã inundat babylonem: postre Euphra-
mo in psicũ mare celeri cursu dilabiẽ.Auctor est Dionysius.℄ Molles.molliciẽ quãdã designantes.℄ In tes
aure fenestræ.In oriente enim ut Pli.scribit.Viri decoris gratia in auribus aurũ gestabant.Nũc aũt hebreæ
fœminæ in latio etiã ferunt cũ gẽmis:Et superiori ætate mea in patria christianæ mulieres extant eni adhuc In aurib⁹
foramina in auribus habentes:quarum una & mea socrus:quæ eadem & nouerca. aurum
℄ Dispẽsatore:dispẽsator seruus erat q curã habebat rei domesticæ.Pli.Seru⁹ eius noie Rotũdus dispẽsator DOM.
Tacitus.Dispẽsator argius e prioribus seruis.℄ Seruo horrẽti.i.dispẽsatore frigẽti:q tibi totã arcã suppedi-
tat cũ ipse careat tunica.℄ Erexit uillas:nõ uillaꝝ ædificationẽ reprãhẽdit uel a seuerissimis cẽsorib⁹ cõces
sam:sed ꝙ plus spatii occupabãt uillæ & ædes rusticanæ quã ager:lege cẽsoria inbente ne plus uetterẽt q̃ ara
rẽt:ut ẽ a Pli.scriptũ.℄ Secreto:nõ cõqueriẽ ꝙ in publico nõ epulenẽ tẽporibus suis:q mos & si olim fuit:ut
scri.Vale.tñ iã desiuerat.Sed hoc insectaẽ:ꝙ cũ epulatũ luxus põtificalibus tm̃ cœnis sit cõcessus:ut ẽ apud
Macrobiũ:& septẽ uiris epulãtib⁹ i capitolio publice:eadẽ luxuria iter priuatas ædes mẽsa pareẽ:quod ẽt ita
cõqueriẽ Varro:sed pp luxuriã epulũ ẽ quodãmodo quottidianũ Rõæ ĩtra priuaras ædes:ut expõas secre
to.i.ĩtra ædes priuatas.℄ Septẽ fercula:alludit ad septẽ uiros epulões quoꝝ cœna lautissima erat.testis Ma
cro.ea additialis uel adipalis dicebaẽ.q.d.qs luxũ septẽ uiꝝ epulonũ ĩtra ꝑuatas ædes pauit:ut nũc uidem⁹
℄ Loculis:in quibus pecunia seruabaẽ.& uarii erant apud maiores.Nã alii ex ebore fiebant:de quib⁹ Mar NER.
tialis.Hos nisi de flaua loculos implere moneta Cõuenit argentũ uilia ligna ferant.Erant & lignei:de qb⁹ Loculi
est & illud distichon.Siquid adhuc superest in nostri fece locelli:Munus erit:nihil est:ipse locellus erit ad ca
sum tabulæ.Recte casum dixit:qñ ludus aleæ fortunæ cõmittiẽ:& sæpissime:ut Terẽti⁹ ait.Quod male ex
cidit:id corrigẽdũ ẽ arte.℄ Tabulæ:in quã mittebãt tesseras:q̃ lusoria:& nõnunq̃ latrũcularia dicebaẽ.De Tabula
qua itẽ hoc legim⁹.Hic mihi bisseno numeraẽ tessera pũcto:Calculus hic gemio discolor hoste pit.℄ Hãc lusoria
tũ pyrgũ:tũ & alueũ & alueolũ uocitarũt ueteres.℄ Dispẽsatore:ut Varro tradit ab ære pẽdẽdo dispẽsator Dispensa
diciẽ & ꝓprie dispẽsatores erãt:q̃tũ ex Põpeio Festo habemus q æs pẽsantes expẽdebãt:nõ annumerabant. tor
℄ Sestertia cẽtũ pdere.Hæc sane summa apud romanos magna & honesta habebaẽ:qppe quã multi uoto
peterẽt.Sestertiũ primũ fuit quarta pars denarii:quo tpe is decussis ualebat:hoc est decẽ asses.fit aũt a semis Sestertiũ.
& tertiũ:eo quod cõtineat iñ se asses duos & dimidiatũ tertiũ.Et ẽ compositõ attico more facta.Illi.n.ἑωτα
ημιόσταλαντα:hoc ẽ septẽ semitalenta dixerũt obseruãtes illud:ut expssus numerus ꝓ dimidio capere-
tur.Sed q ante eũ eẽnt ꝓ integris haberenẽ.Ergo in sestertio ꝓ dimidio tertiũ accipimus:duo uero itegra an
numerantur.℄ Horrẽti:frigescẽti:algenti.Sic Persius.Scis comitẽ horridulũ trita donare lacerna.℄ Quis
totidẽ erex.uil.carpit magnifico ĩpendio ædificatas uillas in qbus:ut Varro ait:Citrum auꝝ miniũ emble-
ma aut lithostratũ aspiciebatur.Quũ apud maiores:ut simplex & rustica:sic frugalior:& melior uilla extrue
tur.Nequaq̃ ope tectorio polita.℄ Quis fercula septẽ?Vt apud Seruiũ legimus ex sentẽtia Catonis An-
tiqui Romani in atrio duobus ferculis epulabanẽ duas mensas apponentes:alterã carniũ:alterã uero pomo
rum:Quæ & secunda mensa dicebatur.Merito eos nunc uituperat qui septẽ fercula secreto cœnarent.
℄ Alea qñ hos animos:ellipsis:subauditur.n.habuit:& alea ꝓ lusoribus posita.℄ Posita sed luditur archa. VAL.
cũ omni patrimonio aut patrimonii magna parte.℄ Illic:in tabula.℄ Dispensatore:sumministrãte pecu-
niam qui græce:οἰκονόμος appellaẽ.Varro.ab eodẽ ære inqt pendẽdo dispẽsator & dispẽdiũ:ideo ꝙ ĩ di-
spendendo solet minus fieri.℄ Armigero.tropicos dictũ:p eo qui ludi arma suggerat.ut in uerbo laus ide
& sensu uituperatio intelligatur:nã armiger qui domino arma uel cupiam alii iferior superiori suggerit:aut
omnino gerit appellatur:quod cũ multi tum Plautus in Casina sæpius docet:sed unum satis erit nobis exẽ
plum eius:ubi inquit filius aũt armigerũ allegauit suum.℄ Sestertia centũ:dicimus & sestertius quasi semis
tertius:duobus semis.dispondius.n.& semis antiquus sestertius fuit:& ueteris cõsuetudinis erat ut semis an
teponerent semisquintus semisquartus semistertius sestertius dictus.℄ Et horrenti tunicã nõ reddere seruo
horrenti frigenti:sic persius.Scis comitem horridulum trita donare lacerna.Quis totidem erexit uillas.Ro
manorum notat luxuriam:erexit:ædificauit.moris autẽ erat:ut probus inqt:ap antiquos ne qs adderet pos
sessionibus suis aut de illis minueret sed cur aut id.℄ Quis fercula septem:ut nunc.

Arguerint:licet ipse negẽ:sed qnq; tabernæ
Quadrigẽta parãt qd cõfert purpura mai⁹

℄ Arguerint.ostẽderit.℄ Quinq; tabernæ.postq̃ se MAN.
ab genere extolleẽ non potuit:ab pecunia & diuitiis se
iactat:& censu equestri.Liuius ꝑterea scribit ꝙ arserũt
circa forum tabernæ:quæ olim septẽ suo tẽpore qnq; Tabernæ
dicebantur ponunẽ hic pro foro uicinis domibus:un quinq;
de pẽsio sibi dabatur.Idẽ liuius li.vi.tertiæ decadis de Annibale urbẽ obsidente ait:ꝙ uocato præcõe taber
nas argentarias:quæ circa foꝝ romanũ tunc eẽnt iusserit uenire.℄ Quadringenta.i.censum equestrẽ: qui Census
quadringentis sestertiis continebaẽ Tyberii edicto ut docet pli.℄ Confert.dicit affert.℄ Purpura.i. eque equestris

Laurētū ftris dignitas. quæ designatur uestib⁹ purpureis & anulo. Siquidem. Laurenti agro. Erat laurentū oppidū ꝓpe lauiniū antiquo in latio: de quo Strabo. li. v. sunt ꝑterea magna illic campi æquora & pascuis apta. Vtq; Laurētes Liuius lib. i. oñdit: Lauinii quoq; incolæ laurētes dicebantur. ℭ Conductas: nō ꝓprias: sed alienas. ℭ Coruinus: nobili genere natus ex coruina. s. domo. ℭ Pal Palias libertus lante. Sueto. scri. pallātē Claudii libertū fuisse & Nar Narcisſ⁹ libertus cisum: quos decreto senat⁹ ñ ꝑmiis mō ingētib⁹ s; & q̄storiis ꝑtoriisq; ornamētis ornari libent̄ passus est: tantū præterea acqrere & rapere. ut quærente eo quōdā; de

Optandū: si laurenti custodit in agro
Cōductas coruinus oues: ego possídeo plus
Pallante. & licinis: expectent ergo tribuni.
Vincant diuitiæ: sacro nec cedat honori
Nup ī hac urbe pedibus qui uenerat albis
Quādo qdē inter nos sanctissima diuitiarū
Maiestas: & si funesta pecunia templo
Nōdū hītas: nullas nūmoꝝ ereximus aras

fisci exiguitate nō absurde sit dictum abundaturum si ab duobus libertis in consortium reciperetur. Tacitus item lib. xii. scribit pallantē Claudii libertū fuisse: eiusq; auctoritate adoptionem in Domitiū. i. Neronē Licini die festinatā. qui obstrictus agrippinæ ut conciliator nuptiaꝝ ipsius. s. agrippinæ & Claudii ac mox stupro eius illigatus: stimulabat Claudium cōsuleret reipu. Britannici pueritiā robore circūdaret &c. Subdit itē Tacit⁹ eodē libro. xii. Claudiū pallanti prætoria insignia: & centies qnquagies sestertiū censuisse scribit ēt pallantē; ipsum sestertii ter milies possessorē fuisse libro uero. xiiii. ait Neronē ueneno interfecisse pallantē ꝙ imēsam pecuniā lōga senecta detineret. Licinis: plurali ē usus. qm̄ plures hoc noīe dites fuere. fuit enim licinius cæsaris libertus quē postea Augustus curationi galliarum præposuit & eas spoliauit: quod prob⁹ scribit ut aiūt. Idq; Tranquillus asserere uidet̄ ait eni de Augusto sic. Multos libertoꝝ in honore & usu maximo habuit: ut Licinium Enceladum aliosq;: Dictus item ut scribunt habuisse campos quantum milui uolant: hinc Persius: Nunc licini in campos: nunc crassi mittit in ædes. fuit & licinoꝝ domus inclyta & diues. Plinius. lib. iii. epistola ad Marcum ita ait: de Plinio. s. auunculo suo. Referebat ipse potuisse se quū procuraret in hispania uendere hos cōmētarios laertio licinio quadringentis milibus nūmum &c. Et Tacitus lib. xiiii. Liciniū gabolum ꝑtura functum scribit. Et li. xv. Marcum licinium cōsulem. Et lib. xvii. liciniū proculū; Othonis fa Diuitiæ miliarissimum atq; prætorii præfectum. ℭ Ergo quū diuitiis affluā. ℭ Vincant diuitiæ: cum indignatione exclamat poeta. Horatius quoq; sat. iii. lib. ii. sic ait. Omnis enim res Virtus fama decus diuina humanaq; pulchris diuitiis parent quas qui construxerit. ille clarus erit fortis iustus sapiēs ēt rex. ℭ Sacro honori. sacris Creta argentea prætoribus & tribunis. ℭ Pedibus albis. i. argentea creta illocreatis: per quod uenalē fuisse ostendit Pli. eni lib. xxxv. capite uero penultimo ait: ꝙ alia creta argentaria appellatur: nitorem argenteū reddens: est & uilissima qua pedes uenaliū trans mare eductoꝝ denotare instituerunt maiores. ℭ Maiestas: amplitudo ac di Maiestas gnitas. Nam Cice. lib. ii. de oratore ait. Si maiestas est amplitudo ac dignitas ciuitatis is eam minuit: qui ex Pecunia ercitum hostibus populi Ro. tradidit. ℭ Funesta pecunia: dicebat Socrates laertio teste. Opes atq; nobilitatem non solum nihil in se habere honestatis: Verum & malum omne ex iis oboriri. Et Iuue. sat. x. Sed plures nimia congesta pecunia cura strangulat: & cuncta exuperans patrimonia census.

DOM. ℭ Nūc sportula: excandescit ex hoc ꝙ cū pauperes tm̄ olim salutarēt & inde captarēt sportulā ad uictū: iam & nobiles & diuites & magistratus eundē faciūt quæstū: ut Mar. Paulū cōsulē carpit salutantē: & alibi ad nobiles ita cōquerit̄: Quid faciā Romæ cui nō licet eē clienti: Dimisit nostras purpura uestra togas. i. uos nobiles iussistis nos togotos abire a salutationibus: quas occupastis. Nero rectas cœnas ad sportulas reuocauit: Domitianus sportulas ad rectā cœnā: Sed nondū id egerat scribente Iuuenale. ℭ Ille. s. custos balneoꝝ: nā; ab eo erogabat̄ sportula: hoc est centū quadrātes. Martialis: Quos balneator diuidebat elixus. ℭ Sed libertinus. notat tpa sua: qbus Domitianus cōmunicauerat q̄dam ex maximis officiis inter libertinos & milites auctore Tranqllo. Libertini olim ī quattuor tribus distributi fuerūt: Exqlinam: Palatinā: Suburranā: Collinā ornati tēporibus Claudii: nā Claudius: siue Bareas Soranus cōsul Claudio ꝑmittēte ꝑtoria insignia pallanti illius liberto decreuit: quod ēt plinius in naturali historia se uidisse refert: nūc uero libertini prætoria insignia nō habebant. Sed tātum cū tribunis idest militibus cōmunia quædā officia. Inde Iuuenalis cos disceptantes introducit Cū prætor & tribunus. i. milites ante uocarent̄: & indignātes ꝙ nō sint æquati nō solū tribunis ac militibus: sed & prætoribus: ut tēporibus Claudii fuerunt. ℭ Defendere locum: datū; nobis ab imperatore: & cōmunem ordinē inire cum tribunis ac militibus. ℭ Natus ad euphratē q̄uis ex seruili conditione si ex cappadocia aduectus: nā Euphrates (ut lōgum ambitū omittat) ut iuxta cappadociā fluit: unde & serui aduecti cappadoces appellati sunt. Mar. Quid te cappadocum sex onus esse iuuat.

MER. ℭ Nunc sportula primo: Diuites secreto cœnantes: aliud obsonium: ab eo ꝙ cœnarent in sportulā: quæ in limine constituebatur: coniectum distribui iubebant. ℭ Togatis. romanis. Vt inde uel libertate uel frugalitate uictus ostenderent. Prior itaq; cœna: quæ & publica: & frugalis erat: recta uocabatur. Vnde martialis. Promissa est nobis sportula: Recta data est. Et Suetonius Domitianum refert: quum multa in cōmunes rerū usus renouaret: sportulas publicas sustulisse: reuocata rectarum cœnaꝝ consuetudine: Interdū ꝑ sportulā nūmi erogabant̄: ut in illo habet̄ epigrāmate. Dat baiana mihi quadrantes sportula centum Inter delitias: quid facit ista fames? Aliquando in nuptiis ad sportulas multi confluebant: ut Apuleius refert Pudentillā; uxorem de suo quinquagintamilia nūmum in populum expinxisse conuolantibus ciuibus ad sportulam. Alios item cibos dari solitos ab his qui lautius cœnarent conqueritur Martialis in tertio epigrāmatum: Ad ponticum. Cur sine te cœno: quū tecū pontice cœnē. Sportula ꝙ nō est prosit: edamus idē. ℭ Sportulam: a sparto dictā accepimus. Est sane spartū herba frequens apud hispanos: quā pudore uulgariū uerboꝝ appellauit herbā

lauit herbã hibericã ille: qui dixit. Concauo ligno hibericas portabat herbas: quũ spartũ naue uectũ significaret. ℂ Turbæ rapienda togatæ. Soli Romani sportulã accipiebant: qppe qui toga uterent: Martialis. Si matutinos facile est tibi rumpere somno: Attrita ueniet sportula multa toga. Nã togati potentiores & diuites salutatione facta deducebant & domũ reducebãt. ℂ Suppositus: loco alterius subditus. Et falso noie declarat qd sit suppositũ uenif. ℂ A pcone: præco a prædicãdo dicit: Et erat tã is q auctionẽ faciebat q̃ q audientiã in theatris indicebat. ℂ Troiugenas nobiles familias romanoꝝ: q̃ auctore Virgilio: troianos gẽtis suæ auctores iactabãt. ℂ Libertin⁹: Ingenuo libertin⁹ opponit: & ad cõditionẽ refert. Nã qntilian⁹ ait: Seruus quũ manumittit libertin⁹ fit. Libert⁹ semp patronũ respicit: Vt Sosia libertus Simõis: & Possides libertus Claudii. Crispinus hic fuit: ut ex sequẽtibus patet. ℂ Ad Euphratẽ: Euphratẽ tradit strabo geograph⁹ ex Niphate mõte armeniæ magnũ: pfundũ: & celerẽ nasci: exire ãt i mare rubꝝ: prius tñ Babyloniã p medium diuidit: & tigri cõiunctus Mesopotamiã facit. ℂ Molles quod i aure fenestræ arguerint. Foramina mollia in aure facta: Quod est ppriũ gẽtis Arabicæ. Alii in aure partẽ unã legũt: ut sit in auris ornamẽtũ: qd ab aure dependebat. Nã in oriente & nũc: & olim: teste Plinio: uiris auꝝ gestare i auribus decus existimabat. In auris

ℂ Secreto cœnauit auus. hoc dicit. qs auus aut tã locuplex aut tã luxuriosus fuit: ut nũc pœne oẽs sunt. Secreto cœnauit. nõ publico sed priuato ostendit apud ueteres hanc uitã nõ fuisse: unde & auus ait Macrobi⁹ in libro saturnaliũ. longum fiat si enumerare uel in quot instrumenta gullæ inter illos uel ingenio excogitata sint uel studio cõfecta & hæ nimirꝝ causæ fuerunt pp quas tot numero leges de cœnis & sumptibus ad populum ferebant & imperare cœpit ut patentib⁹ ianuis prãsitaret & cœnitaret. ℂ Nũc spor. pri. li. par. se. uult intelligi apud ueteres maiorẽ humanitatem fuisse q̃uis pauperiores essent: nũc aũt eam sola; clæmentiã exhiberi q sportulã & ipsam quidẽ tenuẽ pferãt: nisi tñ ab honoratis excludaris q ad eã sine pudore cõueniunt. ℂ Parua spor. comparatiõe maioꝝ damnoꝝ paruulã sportulã dixit: sportæ & sportulæ: ut ait Pædianus nũmoꝝ receptacula sunt. Tranquillus tñ in Claudio inquit. exhibuit anniuersariũ castris prætorianis sine ueneratione apparatuq; iustũ atq; legitimũ in sæptis ibidẽ extra ordinariũ & breue dierũq; paucorũ quodq; appellare cœpit sportulã: qa primũ datuꝝ se dixerat uelut ad subitã dictãq; cœnulã iuitare se populũ. ℂ Turbæ ra. to. toga inquit Pædianus cõis habit⁹ fuit & mariũ & fœminaꝝ: sed ptexta honestoꝝ: toga uilioꝝ. ℂ Ille tñ. ex ptore ne an ex quocũq; alio honorato uenias inspicit. ℂ Troiugenas. patricios q nisi agniti sint nedũ humiles nõ poterũt qcq̃ licet efflagitẽt iperare: explorati uero assequent. sane troiugena & graiugena cũ gemino i scribi debuerit mutarũt i sequens in u alternitatis cã ut p troiigena & graiigena troiugena & graiugena factũ sit. ℂ Ipsos troiugenas. ostẽdit aũt nobiles Romæ familias a troianis eẽ sicut a sergio sergia familia: a cloanto cloãtea: a gia gega. ℂ Da ptori. cũ cõsules: ut inqt Põponi⁹ auocarent bellis finitimis: neq; eẽt q i ciuitate ius reddere posset: factũ ẽ ut ptor quoq; crearet q urbanus appellat⁹ ẽ: q i urbe ius diceret. post aliquot nõ sufficiẽte eo ptore: q multa turba in ciuitatẽ ẽt peregrinoꝝ ueniret creatus ẽ alius ptor q peregrinus appellatus ẽ ab eo q inter peregrinos plærũq; ius dicebat. Deinde Cornelius sylla p tores quattuor adiecit. Iulius cæsar duos. ℂ Da deinde tribuno. cũ plebs a patribus: ut Põponius inqt: secessisset anno fere septimodecimo post reges exactos: tribunos sibi in mõte sacro creauit: q essent plebis magistratus: dicti tribuni q tunc in tres ptes populus erat: & ex singulis singuli creabant: uel quia tribuũ suffragio crearent: deinde cũ post aliquot annos duodecim tabulæ sunt latæ: & plebs cõtenderet cum patribus: & uellet ex suo quoq; corpore consules creare: & patres recusarẽt: factũ ẽ: ut tribuni militũ crearent partim ex plebe: partim ex patribus cõsulari ptãte: hiq; constituti sunt uario numero: interdũ. n. uiginti fuerũt: interdũ plures: nõnũq̃ pauciores. ℂ Sed libertinus prior est. hoc ẽ prior uenit. ℂ Natus ad euphratem: Mesopotamiæ fluuiũ ex armeniæ mõtibus pfluẽtẽ: inter tigrim aũt & euphratẽ iacẽtia pecora tã uberi & pingui solo esse perhibent ut e pastu repelli dicant ne satietas perimat. cã fertilitatis est humor qui ex utroq; amne manat toto fere solo pp uenas aquaꝝ resudante: unde & uoluptatibus mersari ibi dicuntur homines. hoc ergo dicit. donati libertate cum impudentia: meruerunt ẽt hæreditates. ℂ Molles: q in aure fenestræ. mollia foramina in auribus per quæ facile agnoscuntur tum liberti: tum ex euphrate Ro. concessisse.

VAL.

Vt colitur pax. atq; fides: uictoria uirtus:
Quæq; salutato crepitat concordia nido:
Sed cũ summ⁹ honos finito cõputet ãno
Sportula quid referat: quãtũ rõnibus addat
Quid faciẽt cõites qb⁹ hic toga: calce⁹ hic ẽ
Et panis: fumusq; domi: densissima centum
Quadrantes lectica petit sequiturq; maritum
Languida uel prægnans. & circunducit uxor
Hic petit absenti nota iam callidus arte.
Ostendens uacuã & clausam p cõiuge sellã:
Galla mea ẽ inquit: citius dimitte: moraris:
Profer galla caput: noli uexare; quiescit.

MAN.

ℂ Pax. Vespasianus templum pacis foro proximũ fecerat. auctor est Trãquillus. ℂ Fides: fides ẽ firma opinio: ut docet Cicero i partitiõib⁹. Et Seneca epistola. lxxxix. inqt: fides sanctissimũ humani pectoris bonũ est: nulla necessitate ad fallendũ cogitur: nullo corrumpit præmio: Vre inquit occide non proda;. Liuius præterea lib. i. scribit: Numã pompiliu; fidei solẽne instituisse: ad quod sacrarium flamines bigis curru arcuato uehi iussit: mãuq; ad digitos usq; inuoluta rem diuinam facere: significantes fidem tutandam: sedemq; eius etiam in dextris sacratam eẽ. Cicero autem in li. de. n. d. scribit: fidẽ in capitolio ædificatã proxime. a. M. æmilio scauro: ante autẽ ab Atilio collatino erat fides cõsecrata. Videto etiam sat. xiii. in principio. ℂ Victoria: uictoriæ templum in palatio fuisse ostendit Liuius lib. viii. de ßo bel. puni. ℂ Virtus: uirt⁹ est affectio ai constans: conuenientsq; Pax Fides Virtus

laudabiles efficiens eos:in quibus Tull.lib.iiii.tusc. & lib.vii.Bonum autem mentis uirtus est:ergo hac beatam uitam contineri necesse ē: hinc omnia quæ pulchra honesta præclara sunt: Virtuti autem & honori Marcellus sæparatis ædibus simulachra statuit: ut Valerius li.i.ostendit.Liuius autē lib.xxix.sic ait: ædem uirtutis eo anno ad portam capenā.M. Marcellus dedicauit:septimodecimo anno postea q̄ a patre eius primo consulatu uota in gallia ad Clastidiū fuerat: Vtq; Cicero.lib.ii.tus.ait: Virtus ex uiro appellata est. Viri autem propria uirtus maxime est fortitudo cuius munera duo maxima sunt mortis dolorisq; contentio. Diximus & plura in sat.viii.ibi. Nobilitas sola est atq; unica uirtus. Salutato crepitat concordia nido:concordiæ templum liuia drusilla constituerat: ut scribit Naso.lib.i.fast. Tyberius uero eius filius dedicauit. Vnde Suetonius ait. Dedicauit & Concordiæ ædem crepitat:alludit ad Ciconiam Concordiæ dicatam:sub cuius forma colebatur. Solinus capite .xxxvii. scribit ꝙ eximia inest ciconiis pietas:& enim quantum temporis impenderint fœtibus educandis:tantum & ipse a pullis suis inuicem aluntur:ita enim impensæ nidos fouent:ut incubitus assiduitate plumas exuāt: & sonum quo crepitant oris potius q̄ uocis esse idem ait. Politianus uero uir hac tempestate & græce & latine eruditissimus cornicem potius q̄ ciconiam accipit:ductus ut inquit hæliani græci scriptoris testimonio:qui libro de animalibus tertio. Cornices inquit iter se fidissimæ sunt:& quum societate coierint maximo se opere diligunt. Neq; id genus animaliū uideat quispiam licenter misceri & temere:quin hoc quoq; dicitāt: qui res istiusmodi callent:altera extincta comparem uiduam degere: Cæterum id quoq; audio: Veteres in nuptiis post hymenæum cornicem inuocare:signum id concordiæ dar iis consuesse.qui liberorū quærendoꝝ gratia conuenissent. Tum qui sedes auium & uolatus obseruant inauspicatum esse captantibus auguria dicunt. Vnius tantum cornicis obsequium. Sic helianus sed & nūmismatis aureis duobus faustinæ Augustæ manifestam prorsus imaguntulam nuper sibi laurentium Medices ostendisse cum titulo ipso cōcordiæ idē politianus ait. Placet igitur ut de cornice intelligatur: Nec displicet etiam de ciconia intelligere: ꝑp illud crepitat salutato nido:nam illius naturæ ut ostendimus id conuenit. Nec absurdum uideri potest:& ciconiam & cornicē concordiæ dicatas. Sed quum summus honos:prætorum auaritiam carpit: quorum quidem honos sūmus erat:tantum & enim aucta erat prætoris auctoritas: ut quod prætor ipse edixisset ob ipsius honorem. Ius honorarium uocaretur.hinc & Ouidius li.i.fast.ait: Verbaq; honoratus libera ꝑtor habet. Vtq; ostendimus etiam auctoritate festi. Initio prætores erant:qui postea consules:& bella administrabant. Præterea de honore Cicero de claris oratoribus sic ait.honor præmium est uirtutis iudicio studioq; ciuium delatum ad aliquem qui eum sententiis & suffragiis adeptus est is mihi & honestus & honoratus uidetur. ℂ Comites:diuitum clientes. Densissima:multis stipita ac plena erant enim in ea uiri & uxores ac filii:hinc ait sequiturq; maritum. ℂ Sequitur maritum: Noua captandæ sportulæ ars exprimitur. ℂ Ipse dies. Diuitum atq; nobilium notat auaritiam:qui cum salutati fuissent postea comitati in forum diuersaq; loca:reducti ide domū:clientes non cibabant:quod quidem illi sperarant.hinc lassi & ieiuni:uestibulis abibant. Hæc profecto uera huius loci sentētia est. ℂ Pulchro.ironia est.i.irrisio. ℂ Sportula.sportulæ tempus.s.distinguitur. prima enim & secunda hora salutabant sportulæ causa. ℂ Deinde forum.tertia hora iuris dicendi tempus distinguebatur:qua quidem causidici comitabanť reducti postea clientes non pascebāt ut diximus. ℂ Forum. Augusti forum intellige: Suetonius enim ait ꝙ augustus publica opera plurima extruxit:ex quibus præcipue foꝝ cum æde martis ultoris. Templum apollinis in palatio fori extruendi causa fuit hominū & iudiciorum multitudo:quæ uidebatur non sufficientibus duobus etiam tertio indigere. Itaq; festināti⁹ necdum perfecta martis æde publicatū est. Cautumq; ut separatim in eo publica iudicia & sortiones iudicū fierent. Vtq; Plinius scribit lib.vii.c.lv.in augusti foro apollo fuit eboréus: ꝑpter id igitur ait poeta iurisq; peritus apollo:nā ibi iudicia dabanť.hinc apparet totū hoc de unico foro intelligendū. In eodē & statuæ triūphales erāt:Martialis enim ait li.v.Nec litis tetricas forūq; triste noscemus:nec imagines supbas. ℂ Nescio quis. Crispinū intelligit cuius superbiam paulo superius ostendit. ℂ Aegyptius: Asiæ prima ps Aegypt⁹: cui ꝓpinqua arabia:quod Mella scribit:propterea Iuuenalis ait. Aegyptius atq; arabaches.i.arabum princeps:eorum scilicet:qui tunc in urbe erant per quod etiam eum taxat conditionis libertinæ ostendens.

Ipse dies pulchro distinguiť ordine rerum
Sportula:deinde foꝝ:iurisq; peritus apollo:
Atq; triumphales:inter quas ausus habere
Nescio quis titulos ægyptius atq; arabarches

Virtus

Fortitudo

Cornices

Politian⁹

Prætor

Honos

Forum Augusti

Aegyptius

DO.

ℂ Quinq; tabernæ:non de numero tabernarum loquitur:ꝙ tantum quiq; essent. Sed romæ ita quædam tabernæ appellabantur iuxta forum:eædem septem dictæ sunt. Liuius: Arserunt tabernæ circa foruꝫ: quæ olim septem:nunc quinq; dicuntur.eas hic posuit pro omnibus prædiis uicinis foro quæ preciosiora sunt: hanc meam sententiam quam quod sine arrogantia dictum sit (primus hoc loco excogitaui ut ī aliis multas: Fidentinus ex scriptis nostris accipiens commemorat quidem tanquam alienam:sed ñon probat) quid mirum? non percipit. ℂ Quadrigenta.i.censum equestrem:qui quadringentis sestertiis continebatur Tiberii edicto: Plinius auctor. ℂ Pallante: Pallas ex Archadia auctore Tacito libertinæq; conditionis immensas opes possedit Claudii indulgentia:temporibus Neronis necatus est:ꝙ nimium longa senecta grandeꝫ pecuniam occuparet:eius frater fœlix iudeæ præfectus est. ℂ Et licinis. & Licinum diuitem fuisse ostendit Persius: Nnunc licini in campos:nunc Crassi mittit in ædes:hunc libertinæ conditionis intelligere placet: ut conueniat cū Pallāte. De licinio Stolone:cuius meminerit Valerius Liuius Plinius:ꝙ.s.cētū iugera agri habuerit:& eo noīe sit dānat⁹:qm̄ plus possideret q̄ ipse lege sua ꝑmiserat:nō cōuenit. Licini tōsoris meminit Horati⁹. Sꝫ meli⁹ ad aliquē libertoꝝ hoc cognomē referet. ℂ Expectēt ergo tribuni.i.cedāt nobis milites quibus

tes: quibus iperator nos æquauit officiis cõmunicatis: nã parẽ ꝑtoribus locũ uolumus: quẽ habuit Pallas. ¶ Quinq; tabernæ: Aut in genere dictum est: aut quinq; tabernas intelligit: q̃ ex septem factæ sunt: postquam misso per campanos incendio conflagrarunt. ¶ Quadringenta: subaudi sestertia: qui census erat q̃storis. ¶ Purpura magis optandũ: purpurã pro insigni nobilitatis posuit. nam ut in naturali historia legimus: pro maiestate purpura pueritiæ erat. & curiam distinguebat ab equite. ¶ Coruinus: ex gẽte coruina: quæ a coruo propugnatore Valerii aduersus ferocem gallum: denominata est. ¶ Pallante: & licinii. Pallas Claudii libertus ĩ magnas opes elatus est. Licinius quoq; ditissimus habitus fuit. ¶ Sacro nec cedat honori: hoc est tribunitiæ dignitati non cedat quæ sacra erat: Nã quũ primum in monte sacro creati tribuni fuissent: sacratã legem: autore Liuio: latam constat. Ad sacratas leges Põpeius festus eas appellat: quibus sãcitum erat: ut siquis aduersus eas fecisset: sacer alicui deorum esset: cuꝫ familia pecuniaq;. ¶ Pedibus albis cretatis. siue gypsatis: Cretam argentariam appellat Plinius: ꝙ colorẽ argenteum reddat: quæ & uilissima erat circunducebatq; ad uictoriam notã: pedesq; uenalium transmare hac denotare instituerunt maiores: quod tetigit Tibullus dicẽs Vera loquor: regnum ipsa tenet quæ sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes: Et Ouidius in amoribus. Despice gypsati nomen inane pedis. Ergo insigne uenalitii gregis secũ Crispinus attulit: quum in urbem deuectus fuit: & facete innuit transmarinum fuisse.

MER. Purpura nobilium

Sacer honor

Creta argeutaria

¶ Quinq; tabernæ: quæ reditum parant: tabernæ ꝙ tabulis apud ueteres: ut Diomedes putat cooperirentur. ¶ Quadringenta: subaudiendum sestertia. ¶ Conductas coruinus oues Coruinus nobilissimus genere sed pauper utrum. M. Valerium messallã dicit: cuius in historia meminit tacitus. ¶ Pallãte & licinis. qui nobiles fuerunt. Licini autẽ dicti sunt crassi: pallas libertus: ut inqt ꝓbus: claudii cæsaris officiũ rõnum administrauit: & in nũero prætorũ relatus ꝙ primũ percunctantẽ cæsarẽ de icestu agrippinæ ad nuptias confirmasset: eãq; ipse consuetudinẽ stupri adeo palã fecerat: ut in quodã simulachro pallãtiæ mineruæ ascriptũ sit pallas. αιτίωνται. de quo in quadã epistola Pli. secundus hoc magnũ uotum senatus hoc præcipuum gaudiũ populi hoc libertatis materia gratissima: si pallãtis facultates adiuuare publicorũ operũ egestione contigerit huius etiam tranquillus meminit. ¶ Et licinis. licinius inqt ꝓbus ex germania puer captus tantæ industriæ fuit ut reliquis cibarioꝝ iter conseruos fœneraret: & cui qd credidisset quali poterat chirographo pugillaribus subnotaret: quos cũ expeditione quad : transiturus flumẽ in uestimentis recondidisset C. Iulio cæsari quodã denegãte ei pugillaribus quicq̃ annotatũ barbarus lugens eos obtulit: statim ad dispensationẽ est admissus ñ multopꝰ manumissus. & deinde curationi galliaꝝ ab Augusto ꝑpositus eas spoliauit & cũ flagraret inuidia basilicã sub nomine Caii Iulii ædificauit. decessit sub tyberio: ꝓinde diues fuit ꝙ crassi opes ẽt exhausisset: & dictus ẽ habuisse nũmos q̃tum milui uolant: unde Persius. Nũc licini in campos nũc crassi mittit i ædes. ¶ Sacro nec ce. ho. tribũoꝝ: q ad sportulã ueuerant: est ãt sacrum: ut Trebatius ait. quicqd est qd deorum habetur. ¶ Nuper i hanc urbem pedibus qui uenerat albis: aliis calceis necdũ acceptis qui nigri sunt: aut nudis: aut pulueruletis: aut cretatis sicut in seruis mos fuit. Plinius. Alia creta inquit argentaria appellat̃ nitorẽ argenteũ reddens: estq; uilissima & qua pedes uenaliũ seruoꝝ trãsmare aduectoꝝ denotare instituerunt maiores. Ouidius. Nec tu siquis erit capitis mercede retentus. Despice gypsati nomen inane pedis. Tibullus. Barbara gypsatos ferre catasta pedes. ¶ Pedibus qui uenerat albis: Probus hic exponit alias consuetus habere brachas. ꝙ pedales nouos haberet in brachis: quos pedurnos dicũt: uel ꝙ non nigris nõ calceis senatorum: unde urbãe ostendit plus honoris in calceis esse quam in persona.

VAL.

Cuius ad effigiẽ. non tantum meiere fas est.
Vestibulis abeunt ueteres lassiq; clientes:
Votaq; deponunt q̃q̃ longissima cœnæ
Spes hoĩm: caules miseris atq; ignis emẽdꝰ
Optima syluarũ iterea pelagiq; uorabit
Rex hoꝝ. uacuisq; toris tantũ ipse iacebit:
Nã de tot pulchris: & latis orbibus: & tam
Antiquis. una comedunt patrimonia mẽsa
Nullus iã parasitus erit: sed quis ferat istas
Luxuriæ sordes? quãta ẽ gula quæ sibi totos
Ponit apros aĩal ꝑpter conuiuia natum?
Pœna tñ præsens: quũ tu deponis amictum
Turgidus: & crudũ pauonẽ ĩ balnea portas
Hinc subitæ mortes: atq; intestata senectus
It noua. nec tristis ꝑ cunctas fabula cœnas.
Ducitur iratis plaudendum funus amicis.
Nil erit ulterius quod nrĩs moribus addat

¶ Non tantum meiere: sed etiam egerere: Vnde Horatius. sat. viii. in primo uolumine ait: Atq; in me ueniat mictum: atq; cacatũ Iulius: Et suetonius scribit Neronem fuisse religionum contemptorẽ: ꝑter unius deæ syriæ: quam mox ita spreuit ut urinã cõtaminaret alia superstitione captus. ¶ Vestibulis abeunt: nisi uti superius exposui intelligatur ibi. s. ipse dies pulchro &c. hic locus non recte exponi poterit: nam illud hoc aperit. Vestibulis autẽ idipsorũ. s. diuitum. Et autem uestibulum locus ante ianuam domus uacuus ꝑ quẽ de uia aditꝰ accessusq; ad fores ædium fit. Ipsa enim ianua procul ab uia fiebat area intersita quæ uacaret. Auctor Macrobius. li. vi. sat. ¶ Veteres: propter hoc arguit magis amãdos a diuitibus ipsis. Lassiq;: satis supra cur lassi offendimus. ¶ Votaq; deponunt: ordo ẽ & deponunt cœnæ uota q̃q̃ longissima: Appositio spes hoĩum ꝑ acclamationẽ erat enim qd minimũ qd sperabant: longissima autem dicit: qm̃ serius domum reduxerant diutiusq; esurierant postea iam nona hora nam dec ma erat mensæ ut patuit. Sensus uero est Vestibulis abeũtes clientes cœnæ spem reliquebant. quiuis diutius eam spassent atq; expectauissent: ultra scilicet sportulam: quæ erat centum quadrantum. ¶ Deponũt. non enim recta cœna dabatur eo tempore. sed.

MAN

Vestibulum

ſportula tantum. ℭ Emendus ex quadrantibus.ſ.ſportulæ:quos loco cœnæ acceperant. ℭ Interea:dum clientes emebant caules & ignem ex centũ quadrantib⁹ ℭ Vacuis:quia ſolus ſine clientibus. ℭ Toris:lectulis:ſeu puluinis: quibus ſtratis olim ueſcebantur hinc

Poſteritas:eadem cupient:faciētq; minoris:
Omne in præcipiti uitium ſtetit:utere uelis:
Totos pāde ſinus:dicas hic forſitan unde

Triclinium Triclinium ab tribus lectulis ſtratis dicebatur. ℭ De tot:pro ex tot. ℭ Orbibus. Citreas menſas intelligit. de quibus Plinius ipſe.li.xiii.c.xvii.multa dixit. Vbi ſm quoſdam Cedrus Pro Citro male legitur: Ex hac Citree menſe autem arbore menſe magno emebantur:nec putredinem ſeu cariem ullam ſentiebant:propterea dixit & tā antiquis. Eſt autem Citrus apud Mauros plurima. In principio uero dicti.li.xiii.& Cedri & Citri legiť. Po Parasit⁹ tes & argenteas patinas intelligere. ℭ lam:quia ſoli optima edunt diuites. ℭ Paraſitus:cliens is enim para ſitus dicebatur:qui omnia cibi gratia laudabat tolerabatq; etiam. Dicitur autem a para:quod eſt iuxta & ſiton cibus:ſitos uero frumentum. ℭ Quanta eſt gula:philoxenus eryxius uoluptatibus deditus epularum Philoxeni gula. præcatus eſt ut longius ſibi guttur q̃ gruis fieret:propterea ꝙ tactu delectabatur. Auctor eſt phyloſophus li.iii.eth. Gula autem ut idem oſtendit li.i.de animalibus intra collum eſt cui comes Arteria iungitur prio Gula rem oqtinens ſitum.nam chartilagine arteria conſtat.& ſāguinis q̃q̃ exigui compos eſt uenulis complexa Arteria tenuibus Arteria:accipiendi reddendiq; tantũmodo ſpiritus officio fungitur.libro uero ſecundo eiuſdem Animal operis ait:ꝙ gula incipiens ab ore deorſum tendit ad pulmonem ſeptumq; tranſuerſum: hinc ſe ad uentrē applicat maiorem: Animal. Macrobius li.ii.de ſo.ait. Animal eſſe corpus animatum. ℭ Conuiuia:de cōuiuio uideto in ſat.xi.uideto etiam plurima apud gel.li.xi. ℭ Luxuriæ:uoracitatis. Sordes maculas uitia. Apodyterium ℭ Deponis amictus.uidelicet in apodyterio.i.ſpoliatorio. Apodyo enim exuo ſignificat. ℭ Turgidus: cibo repletus:quod quidem iniquum eſt Nam ut ſcribit Cicero in catone maiore tantum cibi & potionis adhibendum:ut reficiantur uires non opprimantur. Nec uero corpori ſolum ſubueniendum eſt ſed ēt mēti atq; animo multo magis. ℭ Crudum pauonem: id eſt indigeſtum: incoctum nimio luxu. Cruditates autem ut refert Macrobius li.vii.ſat.eueniunt aut qualitate ſucci: in quē cibus uertitur:ſi non ſit aptus humori:qui corpus obtinuit: Aut ipſius cibi multitudine non ſufficiēte natura ad oīa quæ congeſta ſunt concoquenda. ℭ In balnea portas inſtituerunt enim medici q̄dā balneas ardentes teſte Pli.quibus perſuaſeř cibo cōcoq:multi uero ad ſepulchrum aſſabantur. ℭ Hinc ſubitæ mortes ab luxu uidelicet:cuius quidē mod⁹ eſt optimus:de Socrate enim laertius ſcribit:ꝙ adeo parce ac temperate uixit:ut cum athenas lues ſæpenumero uaſtaret:ſolus ipſe nunq̄ ægrotauerit. Et Horatius li.i.epi.ad uillicum ſuum ait. Cœna breuis iuuat. Cibi modus ℭ Atq; inteſtata ſenectus:omnia luxu cōſumpſerant:hinc ſenes effecti nihil teſtari poterant:ſeu ſubita morte oppreſſi inteſtati moriebantur. ℭ Ducitur.funus funerale uerbum. Vir.li.iiii.g.de apibus: Tum corpo Funus ra luce carentum exportāt tectis:& triſtia funera ducunt. Ducitur autem funus.i.fiunt exequiæ:ſeu effertur funus.i.cadauer ipſum.funus præterea:quum exequias deſignat ab funalibus dicitur:quum uero mortē ſignificat ab græco trahitur:nam phonos cædes interpratatur. ℭ Plaudendum:lætitiæ dandum. ℭ Iratis: nihil enim bonorum illius habuerant. ℭ Nil erit ulterius:poſtq̄ poeta ipſe uaria diuerſaq; uitia ſupra oſtendit merito hæc uerba profert. In præcipiti:in abrupto & cacumine ac ſũmitate:adeo ꝙ ulterius progredi ñ poteſt. ℭ Vitium:dixit pħs auctore laertio:uitium ad miſeriam atq; infœlicem uitam ſufficere: quantum Vitium libet corporis affluat bonis. ℭ Vtere uelis:ſeipſum hortatur ad ſcribendam ſatyram:uel monitorem amicũ itroducit. Loquitur autem metaphoricos:nautæ enim uelis utuntur:quo citius portum teneant. ℭ Sinus:ingenii uires. ℭ Dicas:dicere poſſes.

DOM. ℭ Comites:idem togati dicebantur. ℭ Hic toga:ñam ex ſportula comites aliquando togam emebant. Martialis: Vnde tibi togula eſt: ℭ Centum quadrantes:nā tot dabantur ex ſportula Mart. Dat baiana mihi quadrantes ſportula centũ. Idem Tacitus ſcribit.

MER. ℭ Vt colitur pax. Romæ ara pacis erat:cui alba uictima ſacrificabatur. Templum autem magnificentiſſi Tēplũ pacis mum:& opulentiſſimũ paci conſtituit Veſpaſianus & Titus:ut auctores ſunt Plinius & Suetonius. ℭ Atq; fides:Numa pompilius:ut Liuius refert:fidei ſolēne inſtituit:ad id ſacrarium flamines bigis curru arcua Solēne fidei. to uehi iuſſit:manuq; uſq; ad digitos inualuta:rem diuinā facere. Significantes quidē tutandam ſedē eius & in dextris ſacratā eſſe. ℭ Victoria:Et huic deæ ara erecta eſt:quæ uſq; ad ambroſii tēpora durauit:qui cōtra Symachum:de tollenda ara uictoriæ ſcribit. ℭ Virtus.huic deæ & honori.M.Marcellus ædem conditit:ut Plutarchus & ualerius tradunt Concordiæ ædem ſæpius erectam:& dedicatam fuiſſe ſcribit Liuius quā deam ſub imagine ciconiæ colebāt:q̄ auis:ut Ambroſius ait:romano uſu pia uocať:ob hanc uideli Ara uictoriæ cet cām:ꝙ ciconiarum pulli parentibus iā ſenio confectis & longa ætate inualidis:& opē:& alimenta miniſtrarent in mutuā recompenſationē:Nam & græci antipelargoſin retributionē appellant:deducto uocabulo a ciconia.quā illi pelargon dicunt: Prouerbium græcum eſt αντιπελαργειν pro ferre gratiam:unde i regũ ſceptris ſuperne ciconiam figurabant:inferne uero hippopotamum quippe ſignificantes uim iuſtitiæ parare q̄do hippopotamus aīal ſit iniuſtiſſimũ. ℭ Summus honor: Diuites Nam & ſupra libertinũ diuitem tribunitiæ poteſtati:quæ ſacroſancta fuerat: p̄poni conqueritur. ℭ Computet:Subducēdo rationes utriuſq; paginæ:ān ũeret inter redditus aunuos rationem ſportulæ. ℭ Comites.togati:q deducunt diuitē. ℭ Hic ex ſportula querendus eſt oīs uictus. ℭ Denſiſſima:quæ multos contineat:in qua ſint uxor & filii. ℭ Centum quadrantes:quæ ſummula non ſufficiens erat:uel ad famem exaturandam. Vnde Martialis. Dat baianā mihi quadrantes ſportula centum. Inter delicias quid facit iſta fames? Nouumq; notat captandæ ſportulæ aucupium. Nā mariti plurimi uxores:tũ langueſcentes:tũ grauidas circũducebāt: & interdum clauſa

cella

scella: quæ uacua erat ementitæ uxori partem petebant. ℂ Galla mea est inquit: Non ille pide subdit uerba maritorum: & dispensantis sportulam.

ℂ Sanctissima diuitiarum maiestas ironicos dictũ: sanctum inquit Mar. est quod ab iniuria hoium defensum atq; munitũ est sanctum autẽ dictũ est a sagminibus: sunt ãt sagmina quædã herbæ quas legati populi Romani ferre solent nequis eos uiolaret: sicut legati græcorũ ferũt eaque uocant cerithia: in municipiis quoq; muros esse sanctos sabinũ recte respondisse cassius refert. ℂ Diuitiarũ maiestas. deest est. ℂ Et si funesta pecunia. quæ p furta & paricidia congeritur. ℂ Tẽplo nondũ habitas: necdũ diis consec ata es nec in numero deorũ haberis ut pro dea colaris. dicta a pecudibus pecunia: Oui. Cætera luxuriæ nõ instrumẽta uigebãt Aut pecus aut latã diues hẽbat humũ. Hinc ẽt locuples hic ipsa pecunia dicta ẽ: idẽ Pli. idẽ Varro ait. ℂ Vt: quẽad modũ colit. ℂ Salutato crepitat cõcordia nido. In tulela cõcordiæ ciconia ẽ. Tẽplũ cõcordiæ inqt pb⁹ẽ uet⁹i quo ciconia multa ẽ: aut q̃ ueniẽtibus salutatũ cõcordiæ crepitu cõsensũ pdebãt. & satyrice salutato nido non tẽplo cõcordiæ crepitat nostro cico. ia. s. q̃ concussione rostri sonitũ pacis uidetur reddere. ℂ Sed cum sum. ho. Sed cum senatores auidi sportulæ sint. quid parasiti facient comites & asseclæ. ℂ Dẽsissima: maxime stipata eunuchis. ℂ Centum quadrantes lectica petit. lectica nobile uehiculũ. Lecticarũ usũ inquit pbus primi dicuntur inuenisse bithyni. Cicero. nã una haud mos est bithynie regibus uehi lectica. ℂ Lecti. pe. octophoro inqt pbus uehat. ℂ Hic petit absenti. subaudiendũ uxori. absenti p absẽte. ℂ Nota iã cal. ar. nota fallacia q̃ simulat uxorẽ in lectica portari cũ ibi aut eunuchus portet aut ancilla aut iterdũ qđ uerũ ẽ in aĩs ducat. ℂ Profer galla caput: fac roget. ℂ Noli uexate: portẽtis uox ẽ.

Ingeniũ par materiæ ẽ? unde illa priorum
Scribẽdi quodcũq; animo flagrãte liberet
Simplicitas cuius non audeo dicere nomẽ?
Quod refert dictis ignoscat mutius: an nõ?
Pone tigillinum: tæda lucebis in illa:
Qua stantes ardẽt qui fixo gutture fumãt:
Et latum media sulcum deducit harena.
Qui dedit ergo trib⁹ pruis acõita uehatur
Pẽsilibus plumis atq; illic despiciat nos.
Cũ ueniet. cõtra: digito cõpesce labellum.

ℂ Ingeniuꝫ: naturalis sapientia ingenium est: auctore nonio: Et uictorinus in Rh. sic ait: Ingeniũ est uis quædam naturaliter animis insita: suis uiribus præualens. In ingenio itaque & sapientia est & eloquentia. ℂ Materiæ: uitiorum. s. Vnde illa priorum: flaccus id satyra quarta ostendit: Eupolis atq; Cratinus: Aristophanesq; poetæ. Atq; alii quorum comœdia prisca uirorum est. Siquis erat dignus ascribi ꝙ malus aut fur. Quod mœchus foret: aut sicarius: aut alioqui famosus multa cum libertate notabant: hinc omnis pendet lucillius hosce secutus mutatis tãtum pedibus numerisq; facetus Cicero demum. li. iiii. tusculanarum: scribit: ꝙ ne liceret carmen fieri ad alterius iniuriam leges sanxerunt. ℂ Simplicitas. libertas: simpliciter enim loquitur: qui aperte & libere dicit. Est autem libertas potestas uiuendi ut uelis. Auctore Cicerone i parad.

ℂ Cuius non audeo dicere nomen. Domitianus enim libertatẽ ipsam oppresserat. ℂ Quid refert dictis. loquitur adhuc amicus: & sensus est. Si Mucius scæuola in quẽ olim lucillius inuectus ẽ i se dictis parceret uel non: nihil referret: & id qm̃ nulli erant impatores: sed respu. libera hinc lucillius eũ libere carpe potuit: Nũc uero minime liceret ipune aliquẽ carpe impatores eim ulciscerent. Hinc ait pone Tigillinũ. ℂ Refert distat. ℂ Dictis. in se ab lucilio quondã. ℂ Pone Tigillinum: ut olim muciũ lucillius posuit. Tigillinum uero idest hominem gratũ impatori: ut fuerat Tigillinus Neroni. De tigillino aũt latius dictum est superius ibi. Cum fas esse putat &c. Pone tigillinum. tæda lucebis &c. hinc Cicero li. ix. epistola ad papyrium optime ait. Reliquum est neqd stulte nequid temere dicam faciãue contra potentẽ. ℂ Tæda. affixo ligno: qđ tædam appellauit: quia uti tæda arderet. Fixo gutture. s. unco quo tracti fuerant in arenam ad scalas gemonias: ubi postea pendentium crura frangebantur: & iniecto igni ardebant. Vel fixo gutture fumant: qm̃ affixi palo ut Seneca tradit combureerebantur: uel ut Suetonius refert: quia noxis gladii Mucro mento supponebat ut uisendam faciem præberent omnibus. ℂ Deducit. ordo est lucebis: in illa tæda: qua ardent stãtes: qui fumant fixo gutture: & qui deducit latum sulcum in media arena per quod non omnes qui utebãtur unco tractos intelligẽdum. Is autem ordo uerissimus est: quem per me excogitatum: postea magis cõfirmauit quidam antiquissimus textus: erat enim super deducit p glosula qui appositum. ℂ Deducit. trahit. ℂ Qui dedit ergo tribus. Respondet amico poeta. ℂ Ergo: quia simpliciter ac libere in aliquos scribere minime nunc liceret uti quondam Lucilio. ℂ Tribus patruis: de ipso tigillino intelligendum: probus enim (ut aiunt) sic scripsit. M. ophonius tigillinus homo omniũ nequissimus tris patruos habuit: quos omnes: ut eorum hereditatibus potiretur: ueneno absumpsit: subtractisq; anulis & falso tabulis signatis hæreditates summo scelere consecutus est. Aconita. Solinus scribit in ponticis oris Aconem portum esse: qui prouentu malorum graminum usq; adeo celebris est: ut noxias herbas Acõ ta illic nominem⁹. ℂ Vehat. supple sine reprehensione. ℂ Pensilibus plumis. eleuatis i lectica. ℂ Quũ ueniet cõtra. cõsulẽtis seu cõmonẽtis amici uerba. ℂ Digito cõpesce labellũ. Perfer erit lucro ligua retẽta tuo iqt Oui. ℂ Qui. supple illi. ℂ Ipse dies: alii aliter hunc locum accepunt: ego ita sum interptatus: ꝙ Iuuenalis diuitum romanorum & nobiliũ auaritiam carpat: qui sportulã captarent non mõ mane salutabant domi quoscũq; prima & secũda hora poterant adire: nã prima & secunda hora salutationibus dabantur: sed ẽt tertiam in eo consumerent Venirentq; in forũ ad equites salutandos: qui iudices in triplici foro sedebant: nã tertia hora litibus forensibus erat destinata. Mart. Exercet raucos tertia causidicos. Eodem argumento idem in auarum salutatorẽ.

VAL. MAN. Ingeniũ libertas Tigillinus Aconitũ DOM.

Et mãe sudas urbis osculis udus. Foroq; triplici sparsus añ equos oẽs: Aedẽq; martis: q̃.s.erat i altero foro: & colosson Augusti in altero. ¶ Pulcro: ironice dictum. ¶ Sportula.s.petit: hoc est mane duabus horis salutant: & comitantur cã sportulæ. ¶ Deinde.s.tertia hora. ¶ Forũ.s.latium petit. ¶ Apollo iuris pitus: alterũ forum: ubi erat colossus Apollinis: de quo Pli. Videmus certe Appollinẽ in bibliotheca templi Augusti tuscanicũ qnquaginta pedũ a pollice: dubiũ ære mirabiliorẽ: an pulchritudine. & Tran. Tẽplũ appollinis in ea pte palatinæ domus excitauit: quã fulmine ictã desiderari adeo aruspices pnunciarunt. Et paulo p⁹. Quo loco iã senior sæpe ẽt senatũ habuit. decuriasq; iudicũ recognouit. ¶ Iuris pitus: nã ut dixi illic cõsidebant iudices: ad q̃d alludens Horat. cum de Bolano in ius tacto loquitur. Sic me seruauit appollo: idest iudices: ad statuam Appollinis sedentes ad quos tractus est Bolanus. Non ignoro tamen Porphirionẽ ex imitatione homerica eum locũ interpretatum esse & illud addi põt: quod tamen non probo: Iuris peritus Appollo: q; ab eo Lycurgus leges se accepisse dicebat: auctor est Dionysius. ¶ Atq; triumphales: tertium forum notat: quo ibant ad salutandos eqtes: q illic iudicabant: nã hæ erant in tertio foro. ¶ Inter quas. hoc in tpa sua dicit: qbus Domitianus insignia triumphaliũ statuarum p urbem sibi erexerat cuius rei dignitatem deprimit. cum dicat seruis quoq; triumphalem statuam datam esse: & ut scribit Tacitus Tigillino: & Coceo statuæ datæ sunt inter triumphales. ¶ Aegyptius aut arabarches: libertinæ conditionis hominẽ notat: quẽ ægyptium ẽt dixit in Crispini exprobrationem. ¶ Meiere: nam quæ contẽnebant simulacra spargebat urina: ut Nero in statuã deæ syriæ urinam pici iussit: auctor Tranqllus. ¶ Deponunt nõ cœnæ: nã Domit. nondũ substulerat sportulas: & rectã cœnã dari iusserat clientibus: quod postea fecit ut ẽ apud Ttranquillũ & Mart. Centũ miselli iam ualete quadrantes. ¶ Emendus: ex centũ. s. quadrãtibus sportulæ quos loco cœnæ acceperunt a diuite. ¶ Vacuis toris: ut ante dixit: Ac nuda pene cathedra: quia. s. solus iacebat: quod Fidentinus latrando non audit. ¶ Orbibus. i. mensibus citreis: quæ dimidiatis orbibus fiebant: & orbes a Martiale sæpe appellantur. Vt maurusiacis substentẽ dentibus orbes. ¶ Rex horũ: regẽ Horatius Columella: ut alibi dicemus: Martialis. Iuuenalis eũ appellat: qui multos habet cliẽtes: ut hoc loco. ¶ Rex horꝫ: quẽ colunt. ¶ Totos apros: Seruilius Rullus eius Rulli. qui in consulatu Cice. legem agrariã promulgauit pater primus romanorum solidum aprum epulis apposuit: auctor pli.

MER ¶ Pulchro ordine: Ironicos dixit. ¶ Forum iurisque peritus apollo: Forum Augusti uidetur significare. Vbi & apollinis imago & statuæ triumphales stabant: Quod in quibusdã endecasyllabis Martialis signat sic dicens. Nec litis tetricas: forumq; triste Noscemus nec imagines supbas. Ast in Augusti foro: ut Plinius scribit Apollo fuit eborius iuxta: quem uadimonia constituebant Oratius quoq; de hoc apolline uidetur intellexisse quum dixit in Sermonibus: Sic me seruauit apollo: quem peritum iuris hic apellat. ¶ Aegyptius aut arabarches. Arabarchen potiusq̃ ægyptium Crispinum appellat: quem non insulse arabum principem dixit. Lego apud Iosephum in ultimo antiquitatis libro: & Eusebium Cæsariensem Alabarchen dictum salis præfectum: & fuisse honoris appellationem apud ægyptios Arabas & iudeos. Vnde non incõgruum foret. alabarchen legi. ¶ Spes hominum: quasi acclamatio quædam: in qua sit sita longa hominũ spes. ¶ Vacuisq; toris: quia prisci stratis tribus lectulis epulabantur: quod triclinium dicebatur. ¶ Recumbet: iacebit. ¶ Pulchris & latis orbibus: Mensæ ut diximus citreæ erant lautæ atq; politæ: quas diuites quolibet magno præcio parabant: quum pauperes uix testa sustinerent mensas suas: Martialis. Tu libycos indis supendis dentibus orbes. Fulcit testa fagina mensa mihi. Et Seneca ad Helbiam matrem. Magni leuati q; mensarum orbes terena sunt pondera. ¶ Nullus iam parasitus. Parasitus primum in honore fuit: utpote qui sacro ministerio addictus esset. Postea uero pro eo capitur parasitus: qui oblectationis gratia ad mensas diuitum admittebatur. Fit autem a παρα quod est ad & σῖτος cibus. Primusq; Epicharmus auctor polluce hac dictione usus est. ¶ Quanta est gula quæ sibi totos ponit apros: hos apros a pondere mille librarum miliarios appellant Varro & Seneca. Nam in. xxi. epistolarꝫ moralium hæc legimus. Non magnam rem facis q; uiuere sine recto apparatu potes q; non desideras miliarios apros nec linguas phenicopterorũ & alia portenta luxuriæ iam tota aialia fastidientis: solidum uero aprum ut Plinius refert romanorum primus in epulis apposuit Publius Seruilius pater eius Rulli: qui in Ciceronis consulatu legem agrariam pmulgauit. ¶ Propter conuiuia natum: Idem tradit auctor ex alio animali numerosiorem materiaꝫ ganeæ non fuisse. Nam quinquaginta sapores prope huic fiebant: quum cæteris singuli fierent.

Apollo

Arabarches

Eusebi⁹ ces.

Alabarches

Triclinium

Libyci orbes

parasit⁹

Epicharmus

Miliari apri

VAL. ¶ Ipse di. pul. di. ipse pro toto ponitur sic totos dies inquit consumunt diuites dum ad sportulam uadunt: aut ad forum inde ad templum Apollinis librorum aut iurisperitorum causa: inde ad triũphales imagines inspiciendi gratia: & interea clientes eorum domi expectauerunt: & cum illi sero se domum receperint soli cœnaturi sunt: & spes quæ sola fuerat clientibus discumbẽdi cũ dominis tadẽ deponitur. ¶ Iurisq; pi. apol. qui inter iurisperitos statuam habet. hic ẽ apollo inquit pbus cuius & Hor. meminit: me seruauit apollo. licet id ab homero semptũ qdã existiment: iuriscíuilis & liberalium disciplinarũ bibliothecã in tẽplo apollinis palatini augustus dedicauit. unde Hor. Quid mihi celsus agit monitus multũq; monendus. Priuatas: ut querat opes & tangere uitet. Scripta palatin⁹ quæcũq; recepit apollo. Ibi circa ædẽ apollinis iuris studiosi conueniebant: siue quod Cicero domũ scæuolæ oraculũ dixit ciuitatis: siue q; tam deuia iurisperitorum responsa sint ut etiã inquit pbus q̃ appollinis. ¶ Atq; triumphales: subaudiendum imagines uel statuas. ¶ Aegyptius. per egyptiũ cri pinũ incessit triũphalibus ornamentis & statua donatum. ¶ Arabarches. ut libiarches arabum princeps inuidiose tamen dictum. ¶ Ad effigiem. in cõspectu non tantũ meiere. sed & spurciora facere. ¶ Vestibulis abeũt. uestibulũ domus ingressus. Oui. Hinc quoq; uestibulũ dici reor inqpcando: Dicimus o uesta quæ loca prima tenes. ¶ Abeunt. sero recedunt. ¶ Clientes. diuitũ. ¶ Quãq̃

longissi.

longissi.cœnæ spes.i.licet hi non multū hēant apud se quod cœnent:tamen non patiūt diuitū mensā expectare. ¶ Caules mis.at.ignis emē.deest.spes hoi hæc manet.caulas p qbuscūq; oleribꝰ posuit.sicut ignē p lignis cū sit caulis herbæ ea pars unde se producit folium:Plinius lactucæ græci tria facere genera. unū lati caulis:inde subnectit alterum rotundi caulis.tertiū sessile.quod laconicō uocāt. ¶ Optima fil.quæ de ueneratione sunt optima. ¶ Et la.or.mēsis quæ orbiculatæ fuerunt:pbus exponit mēsas citreas q̄ inqt antiqtus i magno pcio hēbant. uel de marmore.uel quæ de indico ebore affabre factæ sunt. ¶ Luxuriæ sor. quanta est gula quæ sibi totos ponit apros.apud antiquos enim magnificentiæ uidebant appatus si cui i cōuiuio ap iteger exhibitꝰ eēt.Mar.Iste tibi faciet bona saturnalia porcus.Inter spumātes elice pastus apros

Accusator erit qui uerbum dixerit:hic est.
Securus licet æneam:rutulumq; ferocem
Cōmittas:nulli grauis est percussus achilles
Aut multum quæsitus hylas:urnāq; secutꝰ:
Ense uelut stricto quotiens lucillius ardēs
Infremuit:rubet auditor:cui frigida mēs est
Crimininibus:tacita sudāt præcordia culpa.
Inde iræ & lachrymæ:tecū priꝰ ergo uoluta
Hæc.animante tuba galeatum sero duelli
Pœnitet:experiar quid concedatur in illos:
Quorum flaminia tegitur cinis atq; latina.

¶ Verbum dixerit:sic legi aiunt in antiquissimis codicibus:quod quidem magis superiori sententiæ conuenit:Nam si etiam bene diceres accusator tamē falsa referret:hinc tacere melius. ¶ Hic est:eiusde; amici ostēdentis accusatorem uox est. ¶ Securus licet Aeneam: per hunc & alios subsequentes mortuos tantu;:& quasi incognitos uiuentibus impune reprahēdi posse ostēdit. ¶ Aenea;:Aeneas laudabilis interpretari potest: αινοσ enim laus:αινεω laudo:Anchisæ autem troiani & ueneris filius troianoꝝ dux fuit:de quo late Maro:& Liuius. ¶ Rutulumq; ferocem:Turnum intelligit rutulorum regem:qui ardeam incolebat antiquo in latio sitam:Vnde & Strabo.li.v.appellat ardeā Rutulorum coloniam:de distantia uero ab mari:quā ponit ipse secus est:nā lōge ppior mari ē:pōit eni stadia. lxx. ¶ Cōmittas:tuæ satyre iseras. ¶ Percussus reprehēsus ab aliquo. ¶ Hylas.Is ut strabo docet lib.xii.ex sociis herculis fuit q ēt argonauta erat.Probus addit ꝙ in mysia dum ad hauriendam aquam Ascanii fluuii urnam extulisset:& ad ripam accederet adamatus ab nymphis:& raptus est.Strabo uero iuxta prusiadē urbem in bithynia fuisse scribit:ubi festa quædam celebrantur:in quibus per montes uagi ac saltantes hylam uocabant:ὑλαω autem resono:uel clamo significat. ¶ Ense uelut stricto:consulere Iuuenali amicus uidetur ne reprahēdendo aliquos nominet: quisq; enim suæ culpæ conscius in se quoque reprahensionē accipiet:q̄uis minime nominatus. ¶ Velut.tanq̄. ¶ Stricto:euaginato. ¶ Ardens.iracundus. ¶ Infremuit:reprahendendo exclamauit insonuit.Est enim fremere magnum sonare:ut Nonius ait. Virg.fremit impia plæbes. ¶ Rubet auditor:speculum enim mentis est facies (ut inqt hieronymus de castitate loquēs)& taciti oculi cordis fatentur arcana. ¶ Rubet auditor:id quidem pudore accidit:Natura enim quum aliquid ei occurrit honesto pudore dignu; imū penetrat sanguinem:quo cōmotc atq; diffuso cutis tingitur: & inde nascitur rubor:qui color est sanguinis:quem natura pudore tacta ante pro uelamēto tendit:ut phisici dicunt:de quo legito Macrob.li.vii. ¶ Cui frigida.mens est criminibus Vacare culpa magnum est solatium inquit Cicero li.vii.epistola.ad Trebatium. ¶ Frigida mens criminibus:scelerum timore id euenit Vnde etiam tremere solent qui timent:quia uirtus animæ introrsum fugiens neruos relinquit quibus tenebatur fortitudo membrorum:& inde saltu timoris agitantur.de hoc etiam Mac.li.vii.sat. ¶ Tacita:latenti. ¶ Sudant:propter angorem ipsius culpæ & anxietatem. ¶ Præcordia.Exta homini ab inferiore uiscerum parte separantnr membranis quæ præcordia appellant:quia cordi prætenduntur.Ply.libro.xi.Interpres item aristo.li.i.de animalibus sic ait:Tenuissimum medio sub pulmone septum transuersum pectoris est:quæ præcotdia & cinctum appellant:costis & subcartilagineis spinæ annexum parte media tenue mēbraneaq; exilitate cōtextum. ¶ Inde ex culpa & intellecta reprahensione:q̄uis minime nominatus irascit: quid igitur ageret nominatus?Iræ.scilicet ueniunt:& lachrymæ solent enim prænimia ira etiā lachrymari. ¶ Peius.anteq̄ aliquem reprahendas.Ergo : qm̄ reprahensi maxime irascūtur & scribendi libertas ablata est.Hæc quæ superius dicta sunt. ¶ Animante tuba.i.hortante & impellente ad pugnam : quo uerbo Macrobius etiam usus est.li.i.de som.sic dicens.Spe; regis animauit. ¶ Et li.v.sat.sic.Sed & spe futuræ fœlicitatis animauit. Vel si animæ ante tubas uti i antiquissimis codicibus legi aiunt placeret sic construe.Ergo prius tecum uoluta hæc o Anime.i.o.mēs ante tubas.i.ante q̄ tubæ sonent ad pugnæ initium : hoc ē anteq̄ scribas:& sic poeta loquetur:nam seipsum cōmonet:Aliter enim amici uerba essent:Poetæ uero illa.Experiar quid concedatur &c. ¶ Duelli:hoc est belli:ex duello enim bellum factum est auctore Fabio. li.i. ¶ Experiar :ostendit se mortuos reprahensurum. ¶ Flaminia de hac iā superius. ¶ Latina . præclarissimæ sunt uiæ:ut Strabo docet.li.v. Appia latina. Valeria:Appia qiudem ad mare usq; sinuessam protenditur. ¶ Valeria uero in sabiniam usq; marsos:a tyburtinis enim capiens initium ad marsos & corphiniū pelignorum metropolin ducit:In ea latinæ urbes sunt Valeria:& carseoli:& alba. Inter appiam & ualeriā media latina est:quæ ad casinum oppidum coniugitur appiæ: ab capua decem & nouem distans stadiis. Transit autem latina per Tusculanos montes ad oppidum descendens Algidum postmodum in ipsa latina urbes sunt Ferentinum & frusino fabrateria iuxta quam Trerus amnis fluit. Aquinum quæ magna. ciuitas est:iuxta quam Melpis flumen labitur ingens.Casinum præclara ciuitas est latinorum nouissima hæc ex li.v Strabonis:Via autem flaminia & latina mortuorum tumuli erant:Vnde idem poeta satyra qn

MAN.
Aeneas
Ardea
Rutuli
Hylas
Hylao
ualeria
uia
ualeria.c.
Latia uia
Algidū
Ferētinū
Frusino.
fabra.eria
Aq.inū
Casinum
Latia uia

ta ait: Et cui per mediam nolis occurrere noctem: Cliuosæ ueheris dum per monumenta latinæ: Augusti quoque reliquias in Mausolæo hoc est monumento inter flaminiam uiam ripamque tyberis condiderunt: quod opus sexto suo consulatu extruxerat: circumiectasque syluas & ambulationes in usum populi tunc iam publicarat quod Suetonius scribit latius tamen Strabo libro quinto.

DOM. ¶ Deponis amictus: nam ante cœnam romani lauabantur: quod multis in locis indicat Martialis. ait igitur: qui tota uorant patrimonia: & epulis replentur in sequenti die cœnaturi cum se lauant adhuc sunt crudi: hoc est nondum cōcoxerunt pridianū cibū. Idem ex satyra Horatii eo uersu: Crudi tumidiq; lauamur: Quid deceat quid non obliti. ¶ Deponis amictus: scilicet in spoliatorio uel apodytero: id erat locus in balneis: ubi uestes reponebantur. ¶ Pauonem: primus hortensius posuit cœna adicialі: nam ita appellabatur cœna pontificum cū augur fuit: ut Pli. scribit. Sed Fidentinus olim scriptis suis: que ex nostris nuper emendare conatus est locum Plinii ita inseruerat Exic ali cœna sacerdotii: qa ut (si deo placet) interpræ tatur pauo exicialis est: & mortem affert: nunc uero deprauationē Pli. præceptoris secutus eundem locum ita refert adialitii cœna secerdotii: Sed oblitus pristini erroris non sustulit insequentia uerba: que olim addiderat: ea sunt: non enim facille digeritur. Orē ridiculam. o. hominē fustuariū: crudū appellat: non ꝓpter pauonis naturā sed propter nimia; ingurgitationē epularū: quæ multitudine sua concoq nō possunt ab his: quorum gulā carpit Iuue. Disce tandē cum præceptore tuo locū Plinii emendate legere: quem a Varrone Pli. accæpit. Varro de pauonibus: Primus hos. Q. Hortēsius augur in aditiali cœna posuisse dicit. ¶ Pauonē. M. Lurco: ut uaro est auctor supra sexagena milia nummū ex pauonum prouētu accipiebat. ¶ Intestatā: sine testamēto: quia nihil habent quod relinquant consumptis patrimoniis: ut illud Mar. Nihil dedit uxori cui dedit ergo? sibi. i. gulæ suæ. ¶ Iratis: dolentibus nihil sibi relictum esse. ¶ Vnde illa priorū. Monitorem introducit libertatē scribendi nō esse quæ olim fuerat: nā & ueteribus comicis olim quoq; lex præscripta est: ne principes ciuitatis nominatim notarent. Horatius: quin etiā lex pœnaq; nata malo: que nollet carine quenq̄ describi: & poetæ temporibus Domitianus auctore Tranquillo scripta famosa non sine auctorum ignominia deleuit: Sed Lucili⁹ qui ante occupatā rem. pu. ab imperatoribus satyrā scripsit: mira libertate & accerbitate Mutium Sceuolam & alios est insectatus nihil enim timebat ab imperatoribus cū nulli essent. Lucilius in mutium: Græcū te albuti q̄ romanū atq; fabinum Municipem ponti: tritanien centurionum: & demum chere Tite Mutii Albutius. hic est ille Albutius: cuius satyras esse scribit Varro lucilianо stilo. Amicus igitur monet Iuuenalē lucilianā libertatē sublatam esse. Persius: Secuit Lucilius urbem: Te lupe: te muti: & genuinū fregit in illis. Meministi ne Fidentine plagiarie q̄tis uocibus oli; clamabas: cū hanc sententiam in Silii interpræ tatione: quem publice ꝓfitebar recitassem: & tamen eam nunc accipis: in uersam quidē & male expositā: Sed inepte coniugis cum illa tua ueteri opinione Metiū Tarpā intelligens deprauato Iuuenalis uersu & sensu. Mutius non pro eo q̄ sit mortuus ponitur: sed ut sit sensus Lucilius nondum occupata ciuitate a tyrānis potuit libere carpe quem libebat: ut Mutium repræhendit: parū enim curauit irasceretur ne Mutius: an leuiter ferret. Sed postea q̄ apud imperatores multi gratiosi sunt quorum libidine cūcta geruntur: qualis fuit Tigillinus apud neronē nō est tutū in hos scribere: nā afficerēt supplicio.

MER. ¶ Quum tu deponis amictus: locus erat ad ministerium balnei: quē apodyterium uocabant latine spoliatorium In eo enim uestes loturi aut sudaturi deponebant: quas capsarii seruabant: Vt apud uitruuium Ciceronem & Plinium legimus. ¶ Turgidus: tumens & repletus. ¶ Crudum: incoctum: Vbi notandum ꝙ & cibus crudus dicitur: & homo crudus. qui non concoxit. Vnde cruditas stomachi: Sed quia dubitari potest cur post cibum balnea intrarent Columellam audiamus in prologo rei rusticæ sic declamantē: Mox deinde: ut apti ueniamus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus & exusto sudore sitim quærimus. Plinius item ad hanc sententiam hæc in medicos scribit. Igitur balneas ardentes his temporibus medici quidam instituerunt: quibus persuasere cibos concoqui. Ita ut nemo non minus ualidus exit & obedientissimi uero efferrentur ad sepulchrum: Quod institutum Persius & Iuuenalis notauerūt. ¶ Intestata senectus: quæ testamentum non fecit: & abintestato moritur. Intestatus autem est: ut Paulus ait: q nō tantum non fecit. sed & cuius ex testamento hæreditas adita non est. ¶ Ducitur: Verbum funerale. Virgilius. Et funera ducūt. ¶ Minores: posteri: & numero tantum plurali dicuntur quemadmodum & maiores. ¶ In præcipiti: in alto. Virgilius: Turrim in præcipiti stātem. ¶ Vtere uelis. Sumpta a nauigantibus trāslatio: qui ut uela magis a uento inflentur expansis omnibus finibus altius illa leuant: & uenuste reddidit priori translationi idoneum uerbum quum subdit. Totos pande sinus.

(Margin: Apodyterium; Crudus; Columella; Laconicum; Intestatus.)

VAL. ¶ Cum tu dep. amictus turgidus. cum sis indecoctus. & est figura hypallage pro cibo indecocto indecoctum hominem dixit. ¶ Noua. subita. Iratis plaudendum funus amicis. ꝙ intestatus mortuus sit: aut ꝙ ī eius testō non sint amici qcq̄ de eius hæreditate consecuti. ¶ Omne in præci. ui. ste. sic. Hor. dānosa quid non imminuit dies Aetas parentum peior auis tulit nos nequiores mox daturos progeniem uitiosiorem sensus est eo usq; hoium creuit ꝑbitas ut altius non possit conscendere: etenim oē uitium paulati crescit. ut ī dies fiat maius nūc augeri nō pōt: nā dixit. Nil erit ulterius qd̄ nostris morib⁹ addat posteritas: ¶ Vtere uelis. dictionis & satyræ. ¶ Totos pande sinus. incūbe materiæ nec in pœmis diutius immoreris.

SECVNDAE SATYRAE ARGVMENTVM.

Qui simulant curios satyra patuere secunda.

¶ Vltra sauromatas

Satyra secunda.

Ltra sauromatas fugere hinc libet & glacialem
Oceanum. quotiens aliquid de moribus audent
Qui curios simulant: & bacchanalia uiuūt.
Indocti primum: q̄q̄ plena omnia gypso
Chrysippi inuenias: nā perfectissimus horū
Siquis aristotelem similē uel pitacon emit:

Ltra sauromatas &c. Indignatus poeta multorum hypocrisi: hoc modo exclamat. ℂ Sauromatas. Sauromatæ superiorem asiæ partem occupant: q̄ ad boreā conspicit: Ipsi enim sunt qui meotidem paludē circūhabitant ex amazonū semine pcreati. uastā quandam syluam inhabitant cuius per medium tractus tanais intra propinquā paludem dilabitur: multoq; prius inflatus borea & per scythiam diffusus immensam illuc conuehit glaciem: infœlicesq; illos facit qui uicina incolunt loca: ut Dionysius scribit. ℂ Glacialem oceanum. Superius ad boream cum sol ibi tarde tepideq; illuceat ob ipsius ab cursu distantiam: & ualatā altissimis collibus regionem: ex quibus obdurata inhorrescit glacie: quicquid ea loca circumfluit oceani ab concretis undis glacialem pōtum appellāt: aut ab eo q ibi fluctus interisse uideantur mortuum mare: q etiam Dionysius scribit. ℂ Audent. loqui. s. ℂ Curios. i. curii probitatem: Marcus eni; Curius dentatus: qui de samnitibus triumphauit & de sabinis tertio de lucanis pyrrhum epirotam ex italia pepulit: legatis samnitum aurum offerentibus cum ipse in foco rapas torreret: malo hæc inquit in fictilibus meis esse & aurum habentibus imperare. Demum sua plurima ob merita domus eius amplificata est: & agri iugera quingenta publice data. Auctor est plinius. ℂ Qui curios simulant: Martial. item li. vii. ad Gallam inquit. Quære aliquem curios semper fabiosq; loquentē. Hirsutum: & dura rusticitate trucem. Inuenies: sed habet tristis quoq; turba cinædos. Difficile est uero nubere galla uiro. ℂ Et bacchanalia uiuunt: idest tanq̄ bacchanalia celebrantes. Hæc enim sacra noctu in urbe & clā celebrabātur ab maribus & mulieribus: hinc stupra promiscua ingenuorꝝ fœminarūq; erāt. addictæ uoluptates religioni uini & epularum: quo pluriū animi illicerentur: erātq; plura uirorꝝ inter se q̄ fœminarū stupra. Siqui minus patientes dedecoris fuissent & pigriores ad facinus pro uictimis immolare nefas nō putabant: ibi deniq; omnia infanda patienda primum deinde facienda erant. inde etiam falsi testes exibant: uenena. item & intestinæ cædes: multa dolo: plæraq; per uim audebant. hæc ex Liui. li. ix. de. bel. macedonico. plura etiam diximus sat. vi. ibi ululante priapo. ℂ Gypso Gypsū calcis albæ genus est: plura eius genera. gypso autē madido statim utendum est quoniā celerrime coit ac siccatur: de quo Pli. li. xxxvi. ℂ Crisippi: Crisippus Zenonis siue Cleantis auditor fuit uir quidem ingeniosus ac acutissimus in omni genere orationis. adeoq; in dialectica insignis ut plæriq; dicerent si apud deos usus esset dialecticæ non faturā aliam q̄ chrysippeā. fuit & laboris patientissimus ultra omnes qd ex eius uoluibus constat: quæ sunt numero septingentaq; inq;. Aiunt item quingentos eū uersus quotidie scribere solitū. Erat autē imbecilli tenuiq; corpusculo: uixitq; annos tris & septuaginta. Auctor est Laertius. ℂ Aristotelem: is uoce gracili exilibus cruribus paruisq; oculis fuit: ueste insigni & anulis ac tonsura utens: septimodecimo ætatis anno Platonē audire cæpit: annosq; uiginti apud eum cōmoratus est. Interogatus quidnam mendaces lucrantur: inquit ut cū uera dixerint non illis credatur. Rogatus item quo differrent docti ab indoctis inquit quo uiuentes ab mortuis. parentes q liberos erudiendos curassent dicebat longe honorabiliores esse his q solū genuissent. hos eni uiuēdi tantū illos etiā bene beateq uiuēdi auctores eē. Interrogat⁹ quo pacto discipuli egregie pficerent: si excellentiores ait prosequentes tardiores non attendant. uirtutē ad beatā uitam sibi minime sufficere dixit: quippe corporalibus bonis exterioribusq; indigere. miserū atq; infœlicē fore sapientē siue doloribus afficiatur siue inopia: & ceteris huiusmodi incōmodis præmatur. obiit autē quū eēt annorꝝ. lxiii. hæc oīa ex laertio. ℂ Pittacon fuit is mitilenæus e septem sapientibus unus: qui cū decem annis remp. tenuisset. ei a ciuibus traditā seipsum sponte magistratu abdicauit. phocaico dicenti quærendum esse studiosum ac frugi uirum inquit etiam si ualde quæsieris non inuenies. Dixit item amico noli maledicere ne inimico quidem pudicitiam ama: ueritati stude: tempus nosce. Vixit annos plusq̄. lxx. auctor in iis Laertius.

ℂ Ponet Tigillinum: hoc est hominē carꝝ imperatori ut fuit Tigillinus Neroni. Tacitus cū multa alia tū hæc de eo. M. Ophonius Tigillinus obscuris parētibus fœda pueritia: impudica senecta: pfecturā uigiluꝫ & prætorii: & pmia uirtutū quā uelotius erat uitiis adeptus: crudelitatē mox: deinde auaritiā & uirilia scelera exercuit: corrupto ad omne facinus Nerone quædā ignaro ausus: postremo eiusdē desertor. Plutarchus & Tranqllus scribunt eundē carꝝ fuisse Galbæ: quē populi inuidiā timēs dōis corruperat. tēporibus Othonis mortuus est ipetrante populo sin uessæ exectis faucibus: cū mortis nūciū accæpisset: quē mūeribus corrūpere non ualuit. ℂ In illa teda: Ad palū duo genera supplicii erant apud antiquos: aut enim puniebant more maiorū hoc est pendentes furca nudis corporibus & cæsi uirgis usq; ad mortē: ut Tranquillus interpratatur: aut ad scalas gemonias trahebantur: hoc est inserto gutturi unco pducebantur in harenam: ubi postea pendentium crura fragebantur & iniecto igni ardebant. hoc genus supplicii in Claudio cōmemoratum est a Tranqllo: & Nero exercuit in christianos: quibus ardentibus in usum luminis usus est: Nouū excogitauit Do. qui faces per obscœna immitti iubebat. ℂ Fixo gutture. s. unco quo tracti fuerant.

ℂ Simplicitas. libertas qua freti priores satyrici nec uelato: nec ficto nomine: sed simpliciter & aperte malos notauerunt. ℂ Mutius: hic fuit quē genuino odio & ore licenti insectatus est Lucilius: Vnde Persius secuit Lucilius urbem Te lupe te muti & genuinum fregit in illis. ℂ Refert: interest. & differt prima produ-

MAN. Sauromatæ Meotis Tanais Oceanus glacialis Curius dentatus Bachanalia Gypsum Chrysippus Aristoteles Mendaces Indocti Parentes Discipuli Virtus Diuitiæ necessariæ Pittacus Studios⁹ uir DOM. MER.

cta quam alias corripit. ¶ Pone tigillinum: pone in satyra notatū. Tigillinum. quantū ex Cornelii Taciti & Plutarchi historia accæpimus: Offonius Tigillin⁹ obscuris parentibus: fœda puericia: impudica senecta præfecturam uigilum & prætorii: & alia præmia uirtutum: quia uelocius uiciis adeptus: crudelitatem mox: deide auaritiā & uirilia scelera exercuit corrupto ad omne facinus Nerone quædam ignaro ausus: ac postremo eius deserto: Vnde non alium pertinacius ad pœnam flagitauere diuerso affectu quibus odiū neronis inerat: & quibus desiderium apud Galbam Titi Iunii potentia defensus est. Mox uero crescente inuidia: & populo seditiosis uocibus strepente Tigillin⁹ accæpto apud sin uesanas aquas supræmæ necessitatis nuncio inter scripta cōcubinarū & oscula & deformes moras: sectis nouacula faucibus infamē uitā fœdauit ēt exitu fero & inhonesto. ¶ Teda lucebis in illa. Speciem pro genere posuit. ¶ Fixo gutture fumant aut quia affixi palo: ut Seneca tradit comburebantur: aut fixo gutture quia ut Suetōius refert noxii mucro gladii merito supponebantur: ut uiscendam faciem præberent omnibus.

VAL ¶ Simplicitas. libertas quā nominare non audeo: cuius libertatis usq; adeo libertas periit scribendi: ut nō solū mutiū nobilissimū non liceat carpe: sed & tigillinū mutio iferiorē si leseris plæbeū fun⁹ patieris. i. post mortē inhonoratus eris. Simplicitas ut simpliciter dicat qcqd uerū eē uideatur. ¶ Ignoscat mutius an nō. de mutio lucillius scripsit: & nō metuit de potentia ipsius aliud iminere piculū: qđ utiq; fuit metuendū: sed tūc loquēdi libertas oibus data. ¶ Pone tigilli: nūc sicut olim mutiū lucillius. ut Persius. Secuit lucilius urbem. Te lupe te muti: & genuinū fregit in illis. Hunc tamē Mutius fortiter & sapienter tulit: q̄q̄ in eū dictū sit. s. mutiū insectabere futurū ē ut miser sis. ¶ Quid re. utrū igno. an. nō. haud laboraueris: sed si tigilinū læseris: uiuus ardebis: quēadmodū uiuēte & ipante Nerone uiui atserūt multi de quibus cæreos fieri iussérat: ut spectatoribus collucerent cū confixa illis fuissent guttura ne se flecterēt. ¶ Pone tigil: hūc sēsū quidā ita accipiūt: nō tantū nō deserēdā libertatē: sed etiā maximā psonā carpēdā eē in uitiis: cū etia; si taceas plebæio funere moriturus sis ut pone tigillinum quasi ex alterius persona sit: quæ cōmunem futuram cu; uulgaribus cadaueribus ustrinam denunciet etiam si a satyra abstineat. notiorem uero futurum si insignē notauerit: ut sit locus hic ita accipiendus: pone tigillinū nobilē ut tigillinū. quod nisi facias in rogum cadauer tuum mittetur in quo non iacentia corpora sed ad lignorum parsimoniam stantia exuruntur: unde putant dici. & latum media sulcum deducit harena. quod parcus ustor suditi ligni inopia scrobe subterfacta subcauet ut ardere possit. hæc probus: & rursus si eum in satyra tangas qui olim periit non esse quod metuas. si autem tigillinum ponas idest hominem potentem pœnam affuturam intelligas. fuit autem offonius tigillinus patre agrigentino scyllaceū relegato iuuenis egens. uerū admodū pulcher: & ob hoc maritis agrippinæ & fuluiæ sororū cæsaris suspectus: urbe summotus piscatoriā in achaia exercuit: deinde reditum sub conditione impetrauit ut conspectu claudii abstineret. Quare saltibus in apulia & calabria cōparatis cum studiosius equos quadrigarios aleret amicitiam neronis nactus est primusq; studium circesiū fecit: mortuo autem Nerone: & a galba imperatore populoq; romano deposcente supplicium haloti & tigillini solus ex omnibus Neronis emissariis uel maleficentissimos incolumes præstitit atq; insuper halota; procuratione amplissima ornauit pro tigillino etiam seuiciæ populum edicto increpuit.

Et iubet archetypos pluteū seruare cleātas
Fronti nulla fides: qs enī nō uicus abundat
Tristibus obscenis? castigas turpia: cum sis
Inter socraticos notissima fossa cinædos?
Hispida mēbra qdē: & duræ p brachia setæ
Promittūt atrocē animū: sed podice leui
Cædunt tumidæ medico ridente mariscæ
Rarus sermo illis: & magna libido tacendi:
Atq; supercilio breuior coma: uerius ergo
Et magis ingenue peribonius hunc ego fatis

MAN. ¶ Archetypos: principalis seu antiquæ figuræ ἀρχὴ enim principalis dicitur: & τύπος figura. ἀρχαῖος. item antiquum significat nobis.

Archetypus: Dicunt etiam archetypum quodcunq; ita primum fabricatum sit ut exēplar reliquis fiat. ¶ Pluteum: armariu; plutei nāq; tabulæ dicuntur quibus aliquid præsepitur: ut Festus ait

Plutei: Plutei etiam dicuntur qui ad similitudinē cassidis contexuntur & uimine: & ciliciis uel coriis proteguntur in usum bellicum. De quibus latius scribit Vegetius lib. quarto. ¶ Cleantas uel cloantas ut in antiqs legi.

Cleātes: Cleantes autem primum pugil fuit: profectus uero athenas apud Zenonem studiose philosophatus ē. Memoriæ proditum est ipsum laboriossimum fuisse adeo ut inopia cogente se mercenarium faceret ac noctu quidem in hortis hauriret aquas: interdiu autem operam studiis liberalibus daret. Erat illi quidem eximium studium. Cæterum ingeniū obtusum atq; tardissimum: tamen id labore studio ac diligentia uincebat. Et quū aliquādo probro sibi daretur φ esset timidus: at ideo inquit parū pecco. Aiunt eum quæ ab Zenone audierat in testa boumq; ossibus inscribere solitum: cū pecuniis careret quibus chartam emere potuisset hoc uitæ instituto clarus obtinuit ut Zenoni succederet. Reliquit aūt pulcherrimos libros ac multos hæc ex laertio.

Frons hois ¶ Fronti: seueræ uidelicet & graui. Plinius libro undecimo scribit: φ frons homini tantum tristitiæ hilaritatis seueritatis index est: utq; philosophus libro primo de animalibus ait. Quibus hæc magna segnes: quib⁹ parua mobiles: quibus lata mente moueri idonei: quibus rotunda iracundi sunt. ¶ Nulla adhibenda est. f. ¶ Vicus: dictus ab uicinis: uel φ uias habeat tantūm sine muris: est. n. uilla licet & uici dicuntur ipsæ quoq; habitationes urbis: utrunq; hic potest intelligi. ¶ Tristibus obscœnis: seueris & immundis. ¶ Castigas turpia: absenti loquitur per apostrophē idest auersum sermonē seu auersionem teste Fabio libro nono: sit eni;

Apostrophe quum ad aliquem per secundam personam fit conuersio. ¶ Castigas turpia. conuenit hic Horatii illud i satyra

tyra tertia. Cum tua non uideas oculis mala lippus inunctis: Cur in amicorum uitiis tam cernis acutū? Et Ciceronis illud lib. i. offi. fit enim nescio quomodo ut magis in alios cernamus q̄ in nobis metipsis siquid delinquitur. Idem uero libro tertio tuscul. ait. Esse proprium stultitiæ aliorum uitia cernere obliuisci suorū. ℂ Socraticos cinædos: Socrates patre lapidario matre obstetrice natus fuit in oratoria promptus atq; acer: primus cum æschine discipulo oratoriæ campos aperuit. primusq; de uitæ ratiōe disseruit: hic primus ethicen inuexit: ea potius inquirenda exhortans quæ mores instruerēt. Magna uero mentis altitudine carpentes se atq; obiurgantes contemnebat. dicebatq; scire se nihil præter hoc ipsum q nesciret: nuntianti sibi quē dam se maledictis incessere bene ait loqui non didicit: Apollinis demum oraculo mortalium omnium socrates sapientissimus prædicatus est. Sed enim ex his qui successere socrati appellantur Socratici nobilissimi sunt: Plato Xenophon & Antisthenes: auctor est Laertius. De Socrate: item sic ait Cicero libro qnto tuscu. Socrates autem primus philosophiam deuocauit e cœlo: & in urbibus collocauit: & in domos etiā introduxit: & coegit de uita & moribus rebusq; bonis & malis quærere &c. Scribit etiam inferius idem: ita: Socratem ferunt quum usq; ad uesperum contentius ambularet: quæsitumq; esset ex eo quare id faceret. respondisse se quo melius cœnaret obsonare ambulando famē. ℂ Cinædos socraticos: idest pathicos de moribus disputantes: ut Socrates agebat: qui primus de uitæ ratione disseruit. Cinædus autem dicitur a κινέω quod est moueo & αἰδοῖα pudēda. ℂ Notissima fossa: idest notissimus omnibus uti fossa uiatoribus. Vel notissima fossa: idest notissima uitiorum labes: seu recæptaculum uitiorum uti fossa est sordium: seu fossa idest uitiorum lacus aut fons notissimus. ℂ Hispida menbra quidem: polyphemus apud Ouidium inquit barba uiros hirtæq; decēt in pectore setæ. Macrobius libro septimo ait: qin corpore humanæ ille partes maxime uestiuntur quibus amplius inest caloris. leue autem est mulierum corpus quasi naturali frigore densetur: comitatur enim algorem densitas leuitas densitatem. ℂ Atrocem fortem seuerum. ℂ Podice leui: depilata sede. ℂ Mariscæ: Celsus ait in sede ulcus simile fungo nasci solere: quod tollitur uel medicamentis uæhementioribus: uel ferro adurendum est: quem fungum medici quidam putant eum esse: quem iuniores ficum appellauerunt. Iuuenalis autem festiuitate poetica mariscas scripsit: sunt enim mariscæ ficus insipidæ. Martialis libro septimo. Infāti melimella dato fatuasq; mariscas: Nā mihi q̄ nouit pūgere chia sapit. ℂ Medico ridente: pro deridente turpi enim cā morbus ille euenerat. ℂ Libido. i. cupiditas: proprie tamē libido est cupiditas effrenata: quæ in omnibus stultis inuenitur: est enim aduersus rationem incitata de qua Cicero libro quarto tusc. ℂ Verius. iustius & rectius agit: ℂ Ingenue: libere. ℂ Peribonius: id dici potest ultra scurram: περὶ enim hoc loco significat ultra: & βωμολόχος scura est. Vel peribonius appellatus est: quia perhiberet ac diuulgaret uitia sua. peribonton enim diuulgatum dicunt. Cinædus Mariscæ

ℂ Media harena. s. theatri. casus nominatiui est: nec sylaba repugnat: quæ pentimemeri defenditur. ℂ Deducit: facit designat. ℂ Latum sulcum: cum damnatus traheretur: atq; ita perfecte supplicium descripsit: q. s. trahant unco: & postea ardeant. hoc erat abici in gemonias: quod legim⁹. ℂ Siplicitas: Simplr loqtur q aperte dicit sine ullis uerborum ambagibus. Idem simpliciter agere: unde simplicitas uerborum cum nulla adhibetur figura ad sensus uelandos. ℂ Qui dedit aconita tribus patruis: Tigillinum apertissime intelligit: nam uerba sunt Iuue. ad id respondentis quod dixit Pone Tigillinum: nullum tñ extat testimonium nisi quod circūfertur ex libello Probi grāmatici his uerbis. M. Ophonius Tigillinus homo omniū neqssimus tris patruos habuit: quos omnes ut eorum hæreditatibus potiretur ueneno absumpsit: subtractisq; annulis & falso tabulis signatis: hæreditates summo scelere consecutus est. ℂ Plumis pensilibus: nā in lecticas puluinaria erant: alibi Iuuenalis. Conducit scelā: puluinar. ℂ Hylas: Thiodomantis filius: ut scribit apollonius: uel Theomenis: ut tradit apollodorus raptus ab Hercule patre Thiodomante necato in pugna: cū herculi poscenti cibum negasset: & ille Thiodamantis mactasset boues raptus a nymphis in Bythinia sub monte: quem Strabo corrupto nomine argantonium appellat: emendatius Pausanias Argantophigniū. Propertius: Hic erat argantophigi sub uertice montis. plura de hoc diximus. DOM.

ℂ Sulcum deducit harena: per harenam amphiteatri: ut in Titi uita legimus: delatores cæsi flagellis ac fustibus traducti sunt. Nam apud gemonias scalas excarnificari atq; configi nocentes solebant. Tum in Tyberim unco trahi: quod Vitellio accidit. Ergo aut per harenam traducebant: aut unco distracti sulco terram signabant. ℂ Aconita: Venena: Nam aconitum est herba quæ ex Cerberi spuma conspersa uenenū efficacissimum contraxit. Quidam sequentes Ouidium dicentem Quæ quia nascuntur dura uiuatia caute Mortales aconita uocant ἀπὸ τοῦ ἀκόνη idest a cote deriuatum nomen dicunt. Eustachius autem. παρὰ τὸ καὶ κονίζεσθαι: quod est luctari nasci putat: eoq; cum aconito luctandum non sit: & ineluctabile uenenum appareat. Plinius uero alias ethymologias huic nomini affert: quod aconitum in nudis cautibus: quas aconas uocāt nascatur & ideo aconitum. Alii q iuxta nullus puluis interueniat κόνις idest puluis. Alii quoniam uis eadem in monte esset: quæ cotibus ad ferri aciem deterendam statimq; admota uelocitas sentiretur. ℂ Pensilibus. mollibus: sic Virgilius Pilentis matres in molibus: idest pensilibus exponit Seruius. Nam molle & pensile uenuste inuicem conuertuntur. Dicuntur tamen pensiles uuæ. Horatius. Tum pensilis uua secundas Ornabat mensas: & pensiles horti suspensi & in aere sublimes:. ℂ Digito cōpesce labellum. Scribit Dion proculeium: quum olim occurreret Cornelio Gallo nasum & os manu compescuisse quippe astantibus significantem non esse tutum alicui præsente illo respirare: ergo compesce labellum dixit non respires: nedum loquaris ocurrente malo & potenti uiro. ℂ Committas: cōponas: qua si ad congressum pugnæ uel inseras carmini: ut in eos dicas. ℂ Percussus: repræhensus & grauiter notatus: uel uere percussus a paride. ℂ Aut multum quæsitus hylas: Hylas Therodomantis filius Dryo- MER. Quid & unde Anconitum Pensile Proculei⁹

pum regis. Quæ gens subiecta parnaso fuit patre interfecto studio eius uirtutis ardens herculem secutus est: & cum ex comitatu argonautarum in mysiam uenissent. Hercules uero ad materiam remi quærendam quem fractum uolebat reficere recessisset. Hylas dum ad hauriendam aquam Ascanii fluminis urnã affert ad ripamq; accedit adamatus a tribus nymphis in fontem raptus est. Nympharũ hæc fuere nomina ut ait Theocritus. Eunica: Nichia & Malis. Hunc deinde Hercules summo studio quæsitum quum non inuenisset ad solandum dolorem sacra quædam instituit: quibus clamaretur Hylas puer.

VAL. ¶ Et latum media sulcum. fossa in qua stipites figebantur: & est ordo: pone tigillinum lucebris in illa tæda qua stantes qui fumant fixo gutture ardent & subaudiendum qua & subiungendũ tæda media harena deducit latum sulcum. ¶ Tæda. face. ¶ Stantes. erecti. ¶ Tæda me. in medio harenæ surrecta. est eni ablatiuus casus sicut harena nominatiu⁹. ¶ Harena. loc⁹ ubi coibat ad certamina spectanda populus. ¶ Deducit. intra se deductũ habet. ¶ Latum sul. latã fossam ad eũ urendũ qui fixo surrectus est gutture. ¶ Qui dedit ergo tribus patruis. generaliter dixit de quocunq; ut sui temporibus aliquo. ¶ Patruis. maioribus. sic Persius. Cu; sapimus patruos. ¶ Aconita: uenena: ab acone portu hæracleæ oppidi lico flumini opposito: qui peruentu maloꝝ graminũm usq; eo celebris fuit ut noxiæ herbæ illic aconita nominata sint. ¶ Pensilibus plu. in altum extructis. ¶ Accusator erit qui ue. di. hæc ẽ uera sicut in antiquissimis codicibus legitur lectio: ut uerbum nõ ueꝝ dicatur: dicitur siquidẽ multis modis ueꝝ ubi nõ lædas quenq̃. at si uerbum sum murmures p̃tereunte malo aliquo de se statim dici arbitratur: ideo ẽt p̃tulit digito cõpesce labellum: ꝙ cu; illo conuenit. accusator erit qui uerbum dixerit. ¶ Hic est. ostendentis uox est accusatoris. ¶ Secutus lib. li. æneam secutus heroicum opus scribis: aut secutus de mortuis loquæris propter metũ legis iuliæ non debere uiuentum uicia lacerari: sed eorum qui uita priuati sunt per allegoriam. ¶ Committas: permittas & credas mihi. Terẽ. ouem commisisti lupo. ¶ Percussus Achil. utrum ense pidis & deiphobi i tẽplo thymbræi apollinis percussus an certe percussus: posteaquam mortuus est neminem lædit nam uiuus in agamẽnona multam euomit bilem: ut Home. scri. & thersitem pugno occidit stomachatus ab eo repræhensus: ut comitus refert. ¶ Aut mul. quæ. hy. subaudi ab Hercule: nam ut in fabulis traditur: hylas Herculis comes cum supra prusiadem oram ubi mons imminet quem organthon appellat Proper. organthophægii sub uertice montis. aquatũ nauẽ fuisset egressus: a nymphis dicitur attractus ut orpheus & Apol. scri. Nã Dio. & Stra. historiã potius secuti aiunt herculẽ illic cõmoratũ a se argonautas dimisisse: & nominis eius urbẽ cõdidisse ubi prusiani festa quæ instituit Her. oribasia: i. montanos incessus diu obseruarint saltantes perinde ac ad illius indaginem hylam: hylam uociferantes. hinc theocritus. τριο ἀευῦλαν αὖσὲν καἰσὅονβαθὺσ ηρῦσελαίμοἐ τίσΔαρὸϖαεὸυϖ ακουὅεογ αραιαΔίλε τοφονο εξῦΔατοὅ. Quẽ Vir. secut⁹ inqt. Hinc adiungit hylã nautæ quo fonte relictũ. Clamassent: ut littus hyla: hyla oẽ sonaret. ¶ Vrnãq; se. fatũ: aut certe urnã q̃ aquã e fõte auriebat. dcã ãt ab orinãdo. i. imergẽdo urna: ut igt Var. uñ ẽt uriatores.

Imputo: qui uultu morbũ incessuq; fatet̃:
Hoꝝ simplicitas miserabilis: his furor ipse
Dat ueniam: sed peiores qui talia uerbis
Herculis inuadunt: & de uirtute locuti
Clunem agitãt: ego te ceuentẽ sexte uerebor
Infamis uarillus ait: quo deterior te?
Loripidẽ rectus derideat: æthiopem albus:
Quis tulerit graccos de seditione querẽtes?
Quis cœlũ terris nõ misceat? & mare cœlo
Si fur displiceat uerri: homicida miloni?
Clodius accuset mœchos: catilina cethœgũ
In tabulam syllæ si dicant discipuli tres?

MAN. ¶ Fatis imputo: id quidẽ Manilii sententiæ conuenit inquit enim l b. iii. fata quoq; & uitas hominũ suspendit ab astris: Sic fœlix aut triste uenit per singula fatu;.

Fatum Fatũ uero dicit Plato esse uoluntatẽ & iussionem dei: ut Prisci. lib. sexto de duodecim car. scribit. Chrysippus aũt fatũ est inquit sempiterna quædam & indeclinabilis series rerũ: de quo latius Gelius libro sexto capitulo secundo: & Seneca ait epistola. cix. Ducunt nolentẽ fata uolẽtẽ trahunt.

Morbus ægrotatio Vitium ¶ Morbũ: morbũ appellãt totius corporis corruptionẽ. Aegrotationẽ morborũ cum imbecillitate: uitium. cum partes corporis inter se dissedent: ex quo prauitas membrorum distorsio deformitas. Sic Cicero libro quarto tuscu. hic tñ morbum accipimus impudicitiam. ¶ Qui uultu morbũ incessuq; fatetur. Seneca quoq; epistola quinquagesimatertia: sic ait. Omnia reꝝ omnium si obseruentur indicia sunt: & argumentum morũ ex minimis quoq; licet capere.

Impudicus Impudicum & incessus ostendit & manus mota & unum interdũ responsum & relatus ad caput digitus: & flexus oculoꝝ. Improbũ interdũ risus. insanum uultus habitusq; demonstrat. Et Hieronymus in aureola sic. Speculũ enim mentis est facies: & taciti oculi cordis fatent̃ arcana. ¶ Vtq; Cicero libro. iiii. tuscu. ait: Ennius dixit Indiciũ insaniæ est color uox

Insanus Facies Furor Herculis uirtus oculi spiritus impotentia dictoꝝ atq; factoꝝ: quã partẽ habent sanitatis. ¶ Fatetũr: ostẽdit. Hoꝝ similiũ peribomii. ¶ Furor insania: furor eni est mẽtis ad omnia cecitas: ut inquit Cicero libro tertio tuscula. ¶ Talia. s. uitia. ¶ Inuadũt: castigant arguũt. ¶ Verbis herculis: i. grauibus & seueris qualibus Hercules usus est in uoluptatẽ eam incusando. scribit enim magnus Basylius ꝙ hercules quũ adolescẽs eẽt diu secũ multũq; dubitauit quam uiam caperet cum duas uideret unam uoluptatis alteram uirtutis. Inter ambigendum autem duæ accesserunt matronæ: hoc est & uirtus & malitia: quarum altera ornatissima erat & omnium uoluptatum examen post se trahebat omniaq; ostendebat: ac multo etiam plura pollicebatur ut ad se Hercule; traheret. Altera uero aspera & dura: seuereq; intuẽs talia ecõtra dixit polliceri se nec uoluptatẽ aliquam nec qetem: sed labores pericula sudoresq; infinitos terra mariq; tolerandos: præmiũ aũt illoꝝ fore deum fieri:

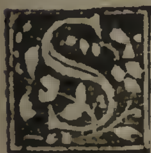
hanc itaq;

hanc itaq; Hercules secutus fuisse dicitur magna uerborũ grauitate accusata uoluptate. ℭ Clunũ agitant: nates atq; inferiora mouent dum Venerem patiuntur uoluptate siquidem affecti. ℭ Ceuentem: clunes agi tantem & apte motantem dum pateris turpia. Nã ceuere marium est hoc est apte se motare dum Veneris turpitudinem patiuntur. Hinc martialis ait. Sed pedicaris sed pulchre næuole ceues. Crissare uero mulierum est apte scilicet se motantium dum coeunt. Hinc idem inquit libro decimo in Læliam. Nunquid quũ crissas blandior esse potes. ℭ Sexte: erat sextus Seueri atq; cinædi nomen. Loripedem claudum. Similiter se te Cicero in Salust. ait enim: Carere debet omni uitio: qui in alterum dicere paratus est. Quo deteriore te. Horatius item satyra septima libro secundo ait. Tu cum sis quod ego: & fortassis nequior: ultro insectere uelut melior: uerbisq; decoris obuoluas uitium? quid si me stultior ipso? ℭ Quis tulerit poetæ uerba: probat autem per exempla uitio carere oportere qui in alios dicere parati sunt. ℭ Gracchos: Tyberius Gracchus Aphricani ex filia nepos tribunus plæbis quum prorogare sibi potestatem uellet: aduersis auspitiis in publicum processit statimq; Capitolium petiit: ubi oppressus est ab scipione nasica: & eius cadauer in tiberim missum. Caius item Gracchus quum accersitus in senatum non iuisset armata familia Auentinum occupauit: unde fugiens postea uel sua uel serui manu interfectus repertus est. De quibus omnibus legito plinium de uiris illustribus. ℭ Seditione tumultu populi. ℭ Verri: Caius Verres cum successisset in sicilia. C. sacerdoti prætori: eamq; non sibi succedente Arrio per triennium tenuisset atq; in ea fuisset libidinose auare crudeliterq; uersatus. succedente tandem in eadem prouincia Metello repetundarum reus ab siculis postulatus est: accusanteq; Cicerone dãnatus: quæ omnia ex Asconio Pediano habuimus. ℭ Miloni: annius Milo Ciceronis amicissimus consulatum petebat Clodius Ciceronis inimicissimus præturam eodem anno quam debilem futuram consule Milone intelligebat: sæpeq; inter se Milo & Clodius cum suis factionibus Romæ depugnauerant: Milo tandem Lanuuium ex quo erat municipio & ibi tum dictator profectus est ad flaminem prodendum: postera die occurit ei circa horã nonam Clodius paulo ultra bouillas rediens ab aricia. Vehebatur Clodius equo: serui. xxx. fere expediti gladiis cincti sequebantur: erant cum Clodio præterea tres comites eius. Milo rheda uehebatur cum uxore fausta: & M. Fusio familiare suo: sequebãt eos magnũ seruorum agmen: inter quos gladiatores quoq; erant: ex quibus duo noti Euclamus & Byrrhia: ii in ultimo agmine tardius euntes cum seruis Publii Clodii rixam commiserunt: ad quem tumultum quum respexisset Clodius minitabundus humerum eius Byrrhia rumphea traiecit. Inde cum orta esset pugna plures miloniani accurrerunt: Clodius uulneratus in tabernam proximam Bouillano delatus est. Milo ut cognouit uulneratum Clodium: cum sibi periculosius illud etiam uiuo eo futurum intelligeret: occiso autẽ magnũ solatium esset habiturus etiam si subeunda esset pœna extorbari taberna iussit: Atq; ita Clodius latens extractus est: multisq; uulneribus confectus: cadauer eius in uia relictum. Accusatus est Milo paricidii. Cicero defendit. hæc & plura habentur apud Pedianum. ℭ Clodius accuset mœchos. Publius Clodius Pompeiã C. Cæsaris uxorem adamans dum sacra bonæ deæ per noctem fierent in Cæsaris domo qui pontifex maximus erat muliebri ueste illuc ingressus est uiris enim non licebat cognitus tandem & captus est: sed tamẽ corruptela iudicum absolutus euasit. de quo in uita Ciceronis habetur: fuit idem duarum sororum mœchus: quarũ altera Lucullo: altera Metello nupserat. Auctores Liui⁹: Cicero: & Plutarchus in Cæsare. ℭ Catilina: coniurauerat contra rempublicam corruptissimi ciues & suæ amentiæ ducem Catilinã habebãt. qui Lentulo Cethego & aliis quorum promptam audaciam cognouerat mandauit ut opes coniurationis quãtum possent confirmarent insidiasq; consuli Ciceroni: scilicet maturarent. De quibus omnibus Sallustius amplissime scribit. ℭ In tabulam Syllæ. de Sylla in prima satyra latius is autem proscriptionis tabulas primus proposuit: quod & Plinius de uiris illustribus docet: & Valerius libro nono de crudelitate ait ꝙ Lucius Sylla quattuor milia & cc. diræ proscriptionis edicto iugulatos in tabulas publicas rettulit uidelicet ne memoria tam præclaræ rei dilueretur: nec contentus in eos sæuire qui armis ab se dissenserant etiam quieti animi ciues propter pecuniæ magnitudinem per nomenclatorem conquisitos proscriptorum numero adiecit &c. ℭ Discipuli tres: Lepidus Octauius Antonius: quos Syllæ discipulos uocat quoniam eandem disciplinam administrandæ reipublicæ secuti sunt. ii enim triumuiri fuerant qui per cruentum fœdus iuncti quum rempulicam inuasissent Syllam imitati senatum & equestrem ordinẽ proscripsere. Liuius enim libro. cxx. scribit: ꝙ Caius Cæsar pacem cum Antonio & Lepido fecit: ita ut tres uiri reipublicæ constituendæ quidẽ per quinquennium præessent. Ipse Lepidus & Antonius statuerunt ut suos quisq; inimicos proscriberent: in qua proscriptione plurimi equites. cxxx. senatorum nomina fuerant: & inter eos. L. Pauli fratris. M. Lepidi: & L. Cæsaris Antonii auunculi: & M. Ciceronis: cuius occisi a popilio legionario milite cũ haberet annos. lxiii. caput quoq; cum manu dextra in rostris positum est.

ℭ Flaminia & latina: tres erãt uiæ Romæ nobilissimæ: Latina: appia: ualeria: inter ualeriam & appiam latina ad cassilenum appia coniugebatur. In duabus tumuli mortuorum erant: flamminia & latina. ℭ Tacita culpa: conscientia scelerum.

Ceuere Crissare Gracchi Verres Milo Clodius Clodii uulnus Clodius adulter Catilina Lepidus Octaui⁹ Antoni⁹ Cicerõis cædes DOM.

DOMICII CALDERINI IN SECVNDAM SATYRAM AD IVLIANVM MEDICEM.

ECVNDAE Satyræ argumentũ & indignatio ex hoc ꝓsertim ducit: quod Domitianus cum perditissimis moribus esset: nonnullas uel reuocauerat uel tulerat leges ad uitia coercenda tanq̃ cẽsor seuerissimus: nam probrosis fœminis lecticæ usum ademit: quosdã ex utroq; ordine lege scantinia condemnauit: incesta uirginum uestalium uarie & seuere coercuit. Stupratores uir-

gis in foro cædi iussit:deniq; legem Iuliam de puniendis adulteris reuocauit:ut Martialis cum appellet censorem: Censor maxime principumq; princeps:cum tamen ipse Iuliam fratris filiam ardentissime amaret:haberetq; pro uxore:quam frequentibus abortiuis perire coegit:ut tranquillus & Plinius scribunt: hinc igitur poeta excandescit:hinc exclamat:& ne in principem tantum ferri uideatur: Satyræ initiu; detorquet in omnes:qui cum turpissime uiuant:morum sanctitatem aliis præscribunt:mox aperte principem designat:cum de lege Iulia uerba facit. ℭ Sauromatas:a græcis sarmatæ dicuntur:oriundæ ab amazonibus:ut scribit Herodotus:incolentes loca a Tanai & meotide palude trium dierum spatio tanta ui frigoris:ut proximus oceanus congeletur. De his Plinius: Florus & alii præterea scribunt:copiosius Herodotus.

MER. ℭ Ense stricto:nudo. ℭ Ardens:in iras:& furens in uicia. ℭ Frigida:nocens. Vt Virgilius. Frigida saturni quo sese stella recæptet. ℭ Sudant præcordia:hoc in loco præcordia accipere debemus eam partem corporis:quam iuniores medici græco uocabulo hypochondria appellant. ℭ Tacita culpa:occulto crimine & dolore tecto:ex quo ira & lachrymæ nascuntur. ℭ Animante tuba:idest flante & spirante & clalico sonante. ℭ Galeatum:a galea:& ē nomē simile participio. ℭ Duelli:belli:a duello sane bellū fit abiecta d & digama in b cōuerso:& per comparationē cōgredientiū militum: qui prius euentū pugnæ diligenter considerant. monet semetipsum ut rē diligētius cōsideret. ℭ Flaminea tegit̃ cinis atq; latina: duæ uiæ celeberrimæ in qbus frequētissima fuere sepulchra. Nā maiores ī uiis sepeliebant̃. Vñ ad uiatores plerūq; hñtur epigrāmata.

Præcordia Hypocondria; Duellu;

Ltra Sauromatas fugere hinc libet & glacialem oceanum: Quotiēs aliquid de moribus audent: Qui curios simulant: & bacchanalia uiuūt. In hac satyra quum acerbissime ii notent̃: qui pessime uiuentes simulata tamen bonitate: morum censuram sibi assūmunt. ℭ Tum in primis eos mordet: qui per iniuriā naturæ quod scelestissimum ē in muliebrē modū nubunt. ℭ Vltra sauromatas: indignantis poetæ uerba: qui huiusmodi hominu; censuræ impatiens ultra extremos septentrionis populos fugiturus sit. Sauromatæ populi sunt iuxta danubium: uergentes in meoticam paludem: hos quidam sarmatas appellant: & sobolem medorum ferunt. ℭ Glacialem oceanum. Septentrionalis oceanus nimio frigore conglaciatur. Vnde a qbusdam cronicos dicitur: hoc est saturnius. Et νεκρος: idest mortuus. ℭ Audent: subaudi dicere in mores.

Ocean⁹ cronius

VAL. ℭ Ense ue. stri. quo lu. ar. Infre. Sic Hora. qđ cum est lucillius ausus. Primus in hūc operis cōponere carmina morē. Detrahere & pellē nitidus qua qsq; per ora Cederet introrsum turpis in lælius autē qui. Duxit ab oppræssa meritū carthagine nomē. Ingenio offense: aut læso doluere metello. Famosisq; ludo coopto uersibus aut qui primores populi arripuit populumq; tributi. Scilicet uni equus uirtuti atq; eius amicis. ℭ Rubet auditor. i. ira excandescit. ℭ Cui frigida mēs ē. hoc est nocēs. sic Hora. O puer: ut sis uitalis metuo & maiorꝝ ne quis amicus frigore te capiat. ℭ Frigida mens. qua cōscientia exæstuat. ℭ Hæc aiæ. ante tubā. Hæc est uerior lectio quæ in codicibus ātiquissimis ē: q̄ ut nūc aiante tuba deprauatū ē si diligenter aduertamus. ℭ Quorꝝ flaminia tegit̃ cinis atq; latina. qm̄ in latinā. & flaminia uia nobiliū busta uel maxima erant.

Ltra sau. fu. hic de philosophis obscœnis locutur⁹ i hac satyra mores & instituta incipit senatus lacerare cōiter: post simulata ueritate domestica uitia celantē incessit cui quasi respondere facit laroniam inter meretrices in primis insignē. ℭ Vltra sau. sauromatæ populi sunt q tanaim accolunt. ℭ Et gla. oce. quoniā ad septentrionalem plagam iuxta oceanum: ac etiam citra spatsim sauromatæ incolunt. ℭ Quotiens ali. de mo. au. subaudit̃ dicere. ℭ Qui cu. si q uolunt uideri. M. curio similes: q: ut Vale. maximus inquit: exactissima norma romanæ frugalitatis fuit: ideq; fortitudinis pspicacissimū specimē: nā cū samnites magnū auri pōdus obtulissent benignis uerbis inuitatus: ut eo uti uellet: uultū risu soluit, ptinusq; superuacuæ ingt ne dicā ieptæ legationis ministri narrate samnitibus. M. curiū malle locupletibus impare q̄ ipsum fieri locupletem: atq; istud ut pciosū: ita malo hominum excogitatum munus perfertote: & mementote me nec acie uinci: nec pecunia potuisse corrumpi.

MAN. ℭ Qualis erat nuper: tales erunt uitiosi turpia castigātes qualis erat domitianus: qui leges in adulteros reuocarat: & tamen adulter & mœchus erat: Iuliam namq; Titi germani filiam adamauit: coegitq; conceptū a se abigere hinc illa obiit. Auctores Tranquillus: & Plinius ad Cornelium scribens: per cuius uerba hic de Domitiano intelligendum est: non de Claudio ut quidam ait. ℭ Tragico concubitu: idest turpissimo: qualem tragici tractare solent: scribunt enim de turpissimo amore Phædræ in Hippolitum: & Thyestæ in filiam & cætera. turpissimus autem erat Domitiani concubitus quia cum Iulia nepte. ℭ Leges reuocarat: Iuliam legem intellige quæ multo ante ab Augusto contra adulteros lata fuerat ut Tranquillus docuit. Ait enim sic: leges retractauit & quosdam ex integro sanxit: ut sumptuariam. & de adulteris & de pudicitia: de ambitu: de maritandis ordinibus. ℭ Amaras omnibus seuerissime enim puniebantur adulteri. ℭ Ipsis ueneri

Domitiani Incestus

Qualis erat nup tragico pollut⁹ adulter
Concubitu: qui tūc leges reuocarat amaras
Omnibus: atq; ipsis ueneri martiq; timendas
Cum tot abortiuis fœcundam iulia uuluam
Solueret: & patruo similes effunderet offas:
Nōne igit̃ iure ac merito uitia ultima fictos
Cōtemnūt scauros: & castigata remordēt?
Non tulit ex illis toruum lauronia quēdā
Clamantē totiens: ubi nūc lex iulia dormis?
Ad quem subridens: fecilia tempora quæ te
Morib⁹ opponūt: habeat iā roma pudorem.
Tertius e cœlo cecidit cato: sed tamen unde
Hæc emis hirsuto spirant opobalsama collo

martiq;

Q uæ tibi? ne pudeat dñm mõstrare tabernæ
Q uod si uexantur leges: ac iura: citari
Ante omnes debet scatinia: respice primum
Et scrutare uiros: faciunt hi plura: sed illos
Defēdit numer9: iũctæq; umbone phalãges
Magna inter molles cõcordia: non erit ullũ
Exemplum in nostro tam detestabile sexu.

martiq; timendas: idest numinibus etiam. Mars au-
tem adulter cum Venere ab Vlcano deprahensus
est: atq; adamantinis uinculis circunuenti diis omni
bus spectacula præbuere. Horatius. Quis martem tu
nica tectum adamantina Digne scripserit: Sed latius
Naso libro. ii. de arte. ℭ Abortiuis: ante tempus edi-
tis. Effluxiones uocantur quæ intra septimum diē cor
ruptiones incidunt. A bortiões autem quæ intra qua-
dragesimum ita scribit interpres philosophi libro se-
ptimo de animalibus. ℭ Vuluam: ea est quæ semē re
cipit. ℭ Solueret: aperiret ueneficiis. s. ℭ Patruo: Do-
mitiano. ℭ Offas: carnis frusta informata. ℭ Igitur: cum pessimi sint alios arguentes. ℭ Vitia ultima: uitio
si & in præcipiti uitioru; existentes: ut Varillus infamis. ℭ Scauros fictos: nobiles & hypocritas: uti fuit. M.
æmilius scaurus. de eo enim sallustius in Iugur. sic ait: Sed ex omnibus maxime æmilius scaurus homo no
bilis impiger factiosus auidus potentiæ honoris diuitiaꝝ. Cæteru; callide uitia sua occultans: hæc ille itaq;
non ab re Iuuenalis fictos scauros inquit. Meminit etiã plurima asconius in oratione pro. M. scauro. ℭ Ca-
stigata: reprahensa uitia ab hypocritis. ℭ R emordent: reprahendunt: enim hypocritas aliorum reprahen
sores. est aũt ab canibus metaphora. ℭ Non tulit: hoc loco uiroꝝ uitia lauronia insectatur. ℭ Ex illis: fictis
& hypocritis. ℭ Toruum: pro torue. ℭ Lauronia: sic est in antiquis: sed quænã hæc fuerit Mar. li. ii. in pon-
ticum ita scribens ostendit. A bnegat & retinet nostrum lauronia seruũ. R espondes orba ē diues anus uidua
ℭ Dormis: tunc enim leges dormire dicuntur: quum impune quid mali agitur. Cum itaq; adulteri adul-
teræue non puniebantur, Iulia lex dormire uidebatur. præterea ut habetur in institutionibus li. iiii. de pu-
blicis iudiciis lex iulia de adulteriis cohercendis non solum temeratores alienaꝝ nuptiarũ gladio punit: sed &
eos qui cum masculis nefandam libidinem exercere audent: sed eadem lege iulia etiam stupri flagitiu; pu
nitur. Quu; quis sine ui uel uirgine uel uiduam honeste uiuentem stuprauerit. Erat & lex Iulia de ambitu.
Lex Iulia repetundarum. Lex iulia de annona. Lex iulia de residuis. ℭ A d quē surridēs: supple ait. Fœlicia.
scilicet sunt hironia est. ℭ Pudorem: honestatem. ℭ Tertius cato: catones fuere plures: duo autem celeber-
rimi & morum censores. Marcus Cato orator & censor. Et. M. Cato prætori9 qui se bello ciuili uticæ intere
mit censorii pronepos. Natus enim ex. M. catone tribuno plæbis filio Marci catonis salonianii filii. M. cato-
nis oratoris atq; censoris quod scribit Gel. li. xii. c. xviii. æmilius uero probus ait ꝙ cato censor factus seuere
præfuit ei potestati. Nam & in complures nobiles animaduertit: & multas res nouas in edictũ addidit quã
luxuria reprimeretur: quæ iam tũ incipiebat pululare. Quomodo aũt cato maior factus est censor uide Plu
tarchum. ℭ Sed tamen: unde eum facere remordet. ℭ Opobalsama: omnibus odoribus præfertur balsa-
mum. Est autem arbuscula uiti similior q̃ myrto perpetua coma succus e plaga manat: quem opobalsamũ;
uocant eximiæ suauitatis. Lignum xylobalsamum uocatur: & coquitur in unguentis: pro succo ipsum sub
stituere officinæ. Præcipua autem gratia lachrymæ: secunda semini: tertia cortici: minima ligno. auctor Pli-
nius libro duodecimo capitulo xxxvi. ℭ Dominum: unguentarium: scilicet. ℭ Quod. si. eum accusat tur-
pissimi coitus. ℭ Vexant: excitantur. ℭ Leges ac iura: lex iurisē spēs ius. n. generale est ius ad nõ scripta ēt
pertinet: leges ad ius scriptum. Ser. primo æne. Iura dabat legesq; iuris. Ius præterea dictum quia iustum est
ℭ Scatinia: ea lex lata in pædicones: ex cuius sanctitatæ multos utriusq; ordinis damnauit Domitianus au
ctore tranquillo. Dicta autem a Caio scatinio. qui ut scribit Valerius libro sexto filio Marcelli uim inferre au
sus est: & patre accusante damnatus. ℭ Scrutare: exquire. ℭ Defendit numerus: Lucanus ait. Quicqd mul-
tis peccatur inultum est. ℭ Iunctæq; umbone phalanges. idest acies: loquitur autem metaphoricos. Sed
quid sit phalanx Curtius aperit ita dicens. Macedones phalangem uocant peditum stabile agmen: uir uiro
armis arma conserta sunt. Continet autem phalanx uiros centum & uiginti ut aliqui scribunt fiebatq; armo
rum series umbonibus inter se colligatis. ℭ Vmbone: umbo ꝓprie scuti ps media ē quasi umbilicus. ℭ De
testabile: uituperabile. ℭ Magna inter molles concordia. Nihil est enim quod ad se rem ullam tam alliciat:
& tam attrahat: q̃ ad amicitiã similitudo: ut inquit Cicero. Vera tamen amicitia in bonis duntaxat habet.
ℭ Curios: qui simulant se esse tanta continentia quanta fuit Curius: qui de sabinis sannitibus lucanis triũ-
phauit & accusatus præde subrepte cadum protulit ligneum: quem sibi ex præda solũ restare iurauit. Mar-
tialis in hoc genus hominum: qui loquitur curios assertoresq; camillos. & alibi: Quære aliquem curios sem-
per labiosq; loquentem. ℭ Gypso: idest statuis: ex gypso. hominis autem imaginē gypso e facie ipsa primus
omnium expressit: cæraq; in eam formã gypsi infusa emendare instituit Lysistratus Sicyonius frater Lysip
pi. ℭ Pluteũ: per pluteũ intelligit pinacotheca: idest repositorium tabulaꝝ pictaꝝ: ea tantum dabatur arche
typis & ueteribus imaginibus. Plinius Pinacothecas ueteribus tabulis cõsuunt. alienasq; colunt effigies.
ℭ Qui curios simulant. hoc est abstinentiam: & frugalitatem curiorum. Tradũt historiæ. M. Curiũ exactis-
sima frugalitate: & perspecta fortitudine fuisse cũq; illo in scamno sedenti sannitum legati magnũ auri põ-
dus publice missum attulissent. inuitarentq; ut eo uti uellet: R espondit. M. Curium male imperare locu-
pletibus ꝙ locupletu; fieri. Et qui acie uinci non potuit: eum pecunia corrumpi non posse. ℭ Bacchanalia
pro bacchanaliter: nomen pro aduerbio. ℭ Gypso crysipi: statua Crysipi. Nam gypso imagines fingi uide
mus Instruentes enim bibliothecas suas imaginibus & simulachris magnorum & clarissimoꝝ philosopho
rum se doctos fieri existimabãt. ℭ Crisipus: hic Zenonis discipulus fuit acutus sana philosophus: Vt q mul

Mars cu;
Effluxio-
nes
Abortio-
nes
Scaurus
Lauronia
Lex iulia
Catones
Balsama
Opobal-
samum
Xilobal-
samum
Lex
us
Scatinia
ex
Phalanx
Vmbo
Amicitia
DOM.
MER.
M. Curi9
Crysipus

tis præceptoribus repugnauerit: statuã habuit athenis in ceramico positã in dialectica clarissimus fuit: ita ut non illepide quidam dicerent Si apud deos dialectica habetur: nõ temere alia erit q̃ quæ a crisippo inuẽta fuit. Scripsit librorum uolumina supra quinq; & septingenta. ℂ Aristotelem: Aristotelis statuam. Stagirites hic fuit Nicomachi filius: Platonis discipulus tum Alexandri præceptor: eiusq; sectæ princeps. quæ peripatetica appellata est. ℂ Pitacon emit: Hunc mityleneu; legimus. Et ex lebso tyrãnũ Melanctũ depulisse. Et certantibus ateniensibus atq; mitvleneis dux in bello factus Phrinonẽ atheniensium ducẽ singulari certamine recte obuolutum interfecit. Vnus ex septem sapientibus fuit. ℂ Archetypos. Archetypum dicitur quodcũq; ita primũ fabricatũ est ut exemplar reliqs sit. Quod his endecasylabis poeta nobilis expssit. Cogis me calamo manuq; nostra Emendare meos pudens libellos: O q̃ me nimiũ probas amasq;: qui uis archætypas habere nugas. Et Plinius iunior ad antonium. Vt enim pinctores pulchram absolutãq; faciẽ raro nisi in peius effingunt: ita ego ab hoc archætypo labor & decido. ℂ Pluteũ: Plutei ut a Põpeio festo traditur crates erant corio crudo intextæ quæ solebant opponi militibus opus facientibus: & appellabant̃ militares: Nunc ẽt tabule quibus aliquid præsæpitur eodẽ nomine dicuntur. ℂ Seruare: uetus fuit mos: ut apud utrũq; Plinium apparet: ex auro: atq; argẽto: aut certe ex ære imagines clarorũ uirorũ i bibliotecis dedicare illis: quorũ immortales animæ in locis iisdem loquunt̃. Dubiũ autẽ an primus asinius pollio Romæ hoc inuenerit: an priores cæperint alexandriæ & pergami: qui bibliotechas magno certamine instituerunt. ℂ Cleantas. accusatiuus forma græca. Cleantes phanii Asii filius egregius pugil quũ athenas uenisset Zenõi adhærens generose philosophatus est: & in iisdẽ permansit dogmatis: celebratus maxime fuit in labore. Nam ualde pauper esset: mercenariam uitam agebat: & noctu quidem in hortis aquam hauriebat: per diem uero in sermonibus exercitabat̃. Vnde phreantes appellatus est quasi puteos hauriens.

(Margin: Aristoteles; Pittacus; Archetypum; Pluteus; Cleãtea)

VAL. ℂ Qui cu. si. similo non dicimus licet similis est dicatur sed simulo est autem similo imitor & refero. Cicero de republica q̃ alius simulare. Hora. in arte poetica. & fortasse compræssum scis simulare: idem in epistolis. duceret æra fortis Alexandri uultum simulantia. hinc quia proxima significatio est pro fingo ponitur: ẽ ergo sensus qui simulant se curios. ideſt fingunt aut simulant uerbis quidem curios ideſt referunt: sed uiuunt obscœnæ. ℂ Bacchanalia uiuunt. quia in bacchanalibus athenienses usq; eo turpiter uixisse dicuntur: ut & homicidia facerent: & alia complura obscœna actitarent ex consule bacchanalia interdicta sunt cum in his matronæ adulteria paterentur: aut quia in italia. ut cum multi scribunt: tum Augustinus de ciuitate dei q̃ sacra liberi celebrata cum tanta licentia turpitudinis: ut in eius honorem pudenda uirilia colerent̃: nõ saltẽ aliquantum uerecundiæ in secreto sed in propatulo exultante nequitia: nam hoc turpe membrum per liberi dies festos cũ honore magno plostellis impositũ prius rure in cõpitis & usq; in urbẽ postea uectabat̃: i oppido aũt lauino uni baccho totus mensis tribuebatur: cuius diebus oẽs uerbis flagitiosissimis uterent̃: donec illud mẽbrũ p forũ trãsuectũ esset atq; in loco suo quiesceret: cui mẽbro inhonesto matrẽfamilias honestissimã palã coronã necesse erat iponere: sic uidelicet bacchus placãdus fuerat in ꝓuẽtib⁹ seminũ: ergo bacchanalia uiuũt: fœdissimã agũt uitã: & ẽ bacchanalia pluralis noiatiua nõ accusatiuus: ut cũ dicimus hic uiuit pecus uel uiuit mulier. & lõge magis turpitudinẽ exaggerat q̃ si bacchice eos uiuere itulisset. ℂ Quãq̃ plena oia gypso. i. gypsatis tabulis in qbus philosophorũ simulacra fuerant. gypsum est quo tectoria parietibus inducunt̃: unde gypsare ꝓ eo quod ẽ aspergere: & medicaminibus ꝓfundere: Cice. usus est i epistolis ad trebaciũ: q Medeã gypsatis fuisse manibus dicit: & gypso obturo & occludo: ut collumella: Tũ in fictili picata fidelia cõponito: & aut passo aut defruto cõpleto: ita ut omne pomũ summersum sit: opculo deinde posito gypsato. Idẽ nõ multo post. Cũ deide modicæ aruerũt i uasa noua sine pice opculata & gypsata sicco loco. reponito. ℂ Chrysippi inuenias. Crysippus philosophus Asianus stoicorũ cũ Zenone princeps. Nã ꝑfectissimus horũ: ẽ siqs tabulã de gypso uel eburneã aut aureã hẽt: quæ antiquã imaginẽ cõtineat. ℂ Perfectissimus horũ. deest ẽ. ℂ Siqs Aristotelẽ similẽ. i. picturã: uel statuã q̃ Aristotelẽ referat. ℂ Vel pittacon emit. de septẽ sapiẽtibus unũ quẽ parua isula ꝓpe mithylenẽ & eius fratrẽ antimenidã emisit. ℂ Et iubet. & uult. ℂ Archetypos: antiquos: ab eo quod est archæos antiquus & typos forma. Mar. Sic tãq̃ tabulas scyphosq; paule oẽs archetypos hẽs amicos: nec refert ꝙ secũdã syllabã archeus ꝓducat: & eãdẽ archetypus corripiat quod i plerisq; aliis idẽ soleat inueniri: ut in geometra & acheronte. ℂ Pluteũ. armariũ hic significat: nã est ubi pluteus dicat̃ machina ad expugnãdos muros: quæ ad similitudinẽ cassidis cõtexit̃ e uimie & ciliciis uel coriis ꝓtegit̃ ternisq; rotulis: quarũ una i medio: due i capitibus apponunt̃ in q̃cunq; partẽ uolueris admouent̃ more carpẽti. hos obsidẽtes muris admouẽt applicãtq; eorũq; munitione ꝓtecti sagittis siue fũdis uel missilibus defensores oẽs de ꝓpugnaculis ciuitatis exturbãt: ut scalis ascẽdendi ꝓstet̃ occasio: ut inqt Vegetius. Cæsar in cõmẽtariis. Semꝑq; hostibus spes uictoriæ redintegret̃ eo magisq; ꝙ deustos pluteos turriũ uidebãt: nec facile adire aptos ad auxiliandũ aiaduertebãt. Nũc ẽt tabulæ: ut festus inqt qbus aliqd ꝓsepit̃ eodẽ noie dicunt̃. ℂ Seruare cleanthas. imagines cleãtis. Cleãtes philosophus Zenonis attici scolã succeſſor excepit. quã solẽsi chrisippo reliquit.

MAN. ℂ Tædia non lambit: in fellatores id scribitur. Tædia uero meretricis nomen cum aliis. ℂ Ispo: cinædi nomen: & dici potest ab ἱσπω quod est sequor sectabat̃ enim draucos. Plinius libro quarto epistola ad ursum de altero uel de eodem meminit ita. Censuit Bebius Macer cõsul designatus lege repetũdarum Bassũ tenери Cepio Ispo salua dignitate iudices dãdos uterq; re-

(Margin: Ispo)

Tædia non lambit cluuiã: nec flora catullã.
Ispo subit iuuenes: & morbo pallet utroq;
Nunq̃d nos agimus causas: ciuilia iura
Nouim⁹: aut ullo strepitu fora uẽa moueũs
Luctant̃ paucæ; comedunt coliphia paucæ.
&c &c.

Vos lanam trahitis.calatisq; peracta refertis
Vellera: uos tenui prægnātē stamine fusum
Penelope melius: leuius torquetis arachne
Horrida quale facit residēs in codice pellex.
Notū est cur soli tabulas ipleuerit hister
Liberto: dederit uiuus cur multa puellæ.
Diues erit magno quæ dormit tertia lecto:
Tu nube: atq; tace: donāt arcana cylindros:

cte.&c. ¶ Subit: ad fellandum scilicet & patiendum. ¶ Vtroq;: agendi & patiendi: uel potius quia fellat & pedicatur: ut exemplum conueniat. Dixit enim. Tædia non lambit cluuiam &c. ¶ Nunquid: hoc aduerbium indicatiuo soli adiungitur: ad quod pertinet interrogatio auctore Prisciano libro decimoquinto. Seneca tamen epistola.ix.subiunctiuo adiunxit: ait eni. Nunquid perdidisset.omnia inquit bona mea mecu; sunt.de Stilbone philosopho loquitur.Ite; epistola septuagesima secunda ait.Nunquid illo definiendū sit. ¶ Agimus tractamus. ¶ Causas: causa est negociu; cuius finis est controuersia: ut finit apollodorus auctore Fabio libro tertio. ¶ Ciuilia iura: ius ciuile est æquitas constituta iis qui eiusdem ciuitatis sunt ad res suas obtinendas. Item ius ciuile est quod in legibus senatusconsultis rebus iudicatis iurisperitoꝝ auctoritate edictis magistratuum more æquitate constat. Quod quidem Cicero scribit in topicis. ¶ Fora: forum iudicatorum & litium est sedes: auctore Nonio: utq; festus etiam ait: forum est in quo iudicia fieri solēt. Colliphia: idest panes luctatorum. Aliqui aiunt dici a κῶλον quod est membrum: & ἶφι robur. Aliqui uero colliphia a κολλιξ: quod est panis subcineritius. ¶ Stamine: filo. dicitur autem stamen ab stando: ꝙeo stat omne in tela uelamentum. Sub tegmen uero est quod subit stamini: ut Varro scribit. Penelope melius: hæc Vlyssis uxor absente uiro procos tela decipiebat: pollicebatur enim absoluta tela se eis obsecuturam: noctu autē retexebat: Ab officio itaq; nomen assumpsit πηνιον enim fusus ē quo reuoluit subtegmē. Arachne: de hac Naso in metamorphosi. Lyda puella fuit quæ textura cum pallade certauit. a qua postea in araneam cōuersa. Dicitur autem αραχῶ quod est compono apto congruo. Plinius libro septimo scribit: ꝙ fusos in lanificio reperit Closter filius Arachnes: Linum & rætia Arachne. ¶ Horrida: inculta. Quale: scilicet stamen. ¶ Codice: arboris trunco. Codex enim uel caudex in arbore dicitur quod supra terram simplex assurgit. in herbis uero caulis appellatur. ¶ Pellex: idest ancilla uel meretrix: quæ uxores pellices esse possunt: cum ad eas uiri accedere ualent: Martialis in libro duodecimo. in Zelotypam etiam ministros pellices appellat dicens.

Nungd
Causa
Ius ciuile
Forum
Coliphia
Stamen
Subtegmen
Penelope
Penion
Arachne
Arao
Fusus
Linum
Rætia
Codex
Caudex
Caulis

Cum tibi nota tui sit uita fidesq; mariti.
Nec præmat ulla tuos: sollicitetq; toros:
Quid quasi pellicibus torquæris inepta ministris
In quibus & breuis est: & fugitiua uenus.

¶ Pellex autem appellata est ea: quæ iungeretur cu m eo: cui alia matrimonii causa foret: & interpretari potest concubina. De quo Gel. libro quarto capitulo tertio ¶ Notū est cur soli: illos hoc loco lauronia repræhendit: qui quidem muliebria patiebantur. Nec solo legas cum nemo dixerit unquam desunt enim exempla huius uocis: & si dixere olim huius soli uni ipsi. Antiqui etiam textus soli habēt Hister: seueri cinædi nomen. ¶ Tabulas: testamenti uidelicet. ¶ Puellæ uxori dedecoris sui consciæ. ¶ Tertia: uir enim medius ē. Draucus & uxor extremi. ¶ tu nube ad mulietes apostrophe: idest conuersio. Clyndros: Clyndrus dicitur ε κολινΔω κολιξῶ quod ē uoluo: est enim lapis teres in modum columnæ: quo area æquabatur. Vnde cylindri etiam dicti sunt lapides quidam oblongi quibus mulieres ornabantur: erat enim summa commēdatio in longitudine: ut Plinius scribit libro trigesimo septimo capitulo duodecimo. Intelliguntur aūt Elēchi qui fastigiata longitudine erant: quos digitis suspendere & binos ac ternos auribus fœminarum gloria est inquit Plinius libro nono capitulo trigesimoquarto.

Pellex
Cilyndrꝰ
Cylizo
Elenchi.

¶ Tristibus: idest hominibus seueris: qui tristi supecilio graues & censorii uideri uolūt. Martialis. Sed habet tristis quoq; turba cinædos. ¶ Socraticos cinædos: Socratici dicuntur: qui de moribus disputant: nam socrates primus de moribus disputare cœpit dictusq; philosophiam de cœlo in terram traduxisse: hi ergo erāt Socratici cum de moribus loquerentur. Sed tamen erant cinædi: nam draucos: idest mētulatos sibi adoptabant: ut in pāniculum Martialis: qui cum uerbis & supercilio philosopharetur erat cinædus: Dic mihi præcidi panniche dogma quod est? & nos in commentariis Martialis: quos edidimus: ubi hoc genus hominū notabatur: discimus in socraticos cinædos scribi.

DOM.

¶ Frontis nulla fides: ideæ fronti non credas: quæ contracta in rugam seueritatē tristis supercilii ostendit: Sic Martialis: Nolito fronti credere nupsit heri. ¶ Vicus: ex multiplicatis domibus fit uicus: Ex pluribꝰ uero uicis urbs constat. ¶ Obscœnis: Obscœnum ab ob & cœnum: scilicet interposita componi Priscianus affirmat. Varro ex ob & scœna: quod scœnis id daretur: quod obscœnum foret: Dicaturq; obscœnūm quasi ad scœnam. Alii ab oscis quorum fuit usus libidinum. ¶ Inter socraticos cynedos: hoc est inter eos: q̄ quū perditi sint moribus frugalitatem & abstinentiam Socratis simulant. Et uenusta est per repugnantiam uerborum acclamatio. Nam nihil est æque contrarium & repugnans ꝙ esse socraticum & cynædum. Cynædi dicuntur quasi pudore uacui κενὸς: idest uacuus & ὁ αἰδώς pudore. Vel ut Horos milesius tradit παρὰ τὸ κινεῖν τὰ αἰδοῖα quasi a mouendo pudenda. ¶ Fossa præcipitium in uitia. ¶ Hispida: hirsuta: & hirta ¶ Pollice: leui: depilato ano Leuis prima producta nitidum & politū significat. ¶ Mariscæ. ficus insipidæ & fatuæ: Vt Martialis uersibus apparet Ait enim Chiam uolo: nolo mariscam: & alio loco. Infanti melimella dato: fatusq; mariſchas Nam mihi quæ nouit pungere chia sapit. Plin. & Cato fico: mariscas in loco cre-

MFR.
Vicus
Obscœnus
Cynedus
Marisca

toso & aperto ferito. Sed hic pro morbo accipitur: qui solet iis innasci qui muliebria patiuntur. Nec nisi admoto igne ferro sanari potest: de hoc morbo plura a nobis dicta sunt in eo opere ubi Galeotti errores refutauimus. ℭ Medico ridente. Aut præsentem pœnã: & debitam flagitio: aut quia causam morbi nouit.

VAL. ℭ Quis. n. nõ uicus abundat tristibus obscœnis: hiis philosophis. mœstus animo: tristis uultu. Plau. in curculione. tũ isti græci qui ambulãt capite operto: tristes incedunt: cõstant cõferunt inter se sermones. ℭ Obscœnis: sunt qui obscenũ sine b lr̃a scribant: quod ab oscis deducant q̃ spurce loquebant̃: & apud quos frequentissimus fuerit libidinũ usus: & ab illis uerba obscœna impudentia appellari. alii cũ b scribi arbitrant̃: sed ex obs & cœnũ uerbũ compositũ quidã ex ob & scœna obscenos dictos putant turpes & funestos: ac iõ obscœnũ quod nisi in scœna adiici non debeat. quidam ab eu quod absit nonnulli obscœnũ quasi obscœũ quod græci scœã sinistrã uocent. ita Festus Põpeius Varro & priscianus inter se dissentiunt. quid autẽ horum magis quispiã ꝓbauerit: habebit quẽ sequat̃ auctorẽ. ℭ Cum sis inter socraticos notissima fossa cinædos. Cinædos socraticos molles philosophos. qui Socratẽ imitari uolunt uideri: cũ sint domi molles: aut certe socraticus ꝙ moralis philosophiæ Socrates inuentor fuisse existimet̃. unde Ci. hiis exposuit sese q̃ subtilitate quadã disputãdi refellere eoꝝ instituta solebãt uerbis huius ex uberrimis sermonibus extiterũt doctissimi uiri a quo primũ philophia nõ illa de natura quæ fuerat antiqor sed hæc de qua i bonis rebus & malis: deq; hominũ uita & moribus disputatur inuenta dicitur: unde & ab Horatio dictum illud i arte poetica ẽ. Rem tibi socraticæ poterũt ostendere chartæ: quãq̃ Aristotelem in magnis æthicis uideo dissentire. est ergo sensus. socraticus palam uideri uis qui de moribus disputes. at domi cinædus esse. nec cinædus tantum: sed inter omnes qui se socraticos iactãt domiq; turpissimi sunt: tu notissima fossa es: cui sententiæ magis accedo: nam est & alter sensus: ut socraticos uideatur cinædos dixisse: quia Aristophanes i comœdia quæ nephæle inscribitur: lacerat socratem & discipulos ipsius: cum sit ipse peior. ℭ Promittunt. ostentant. ℭ Atrocem. fortem animum. ℭ Podice leui. depilato. ℭ Mariscæ: hæmoroides caricæ ficus. ℭ Medico ridente. iõ ridet medicus: quia cognoscit causam: unde illud uitium mariscæ extitit quæ pars secari debet. ℭ Magna libido tacendi. magna uoluptas id silentio sane: ut Augustinus inquit: est ulciscendi libido quæ ira dicitur: ẽ libido habendi pecuniam quæ auaritia ẽ: ẽ quõcunq; uincendi libido: quæ pertinacia noĩatur: libido gloriãdi quæ iactantia nuncupatur: sunt multæ uariæq; libidines: quaꝝ nõnullæ habent ẽt uocabula propria: quædam uero non habent: quis. n. facile dixerat quomodo uocet̃ libido tacendi: aut libido dominandi. Cũ igit̃ sint multaꝝ libidines reꝝ. cum libido tñ dicitur: neq; cuius rei libido sit additur: nõ fere assolet aio occurrere nisi illa qua obscœnæ partes corporis excitant̃. ℭ Peribonius. nomẽ Cinædi Cybelis: matris deoꝝ: qui impudicitiã publice professus est. nomẽ aũt effictum est a περὶ circum: & βωμος: quæ latine ara dicit̃.

De nobis post hæc tristis sententia fertur.
Dat ueniam coruis. uexat cẽsura columbas.
Fugerunt trepidi uera ac manifesta canentẽ
Stoicidæ. quid enim falsi laronia? sed quid
Non facient alii cum tu multicia sumas
Cretice? & hãc uestem populo mirãte perores
In proculas & pollineas. est mœcha labulla
Damnetur si uis etiam carphinia talem
Non sumet damnata togam. sed iulius ardet
Aestuo: nudus agas: minus est ĩsania turpis
En habitum. quo te leges: ac iura ferentem
Vulneribꝰ crudis populꝰ mõ uictor: & illud
Montanum positis audiret uulgus aratris.
Quid non ꝓclames ĩi corpore iudicis ista:
Si uideas quæro an deceãt multicia testem?
Acer & indomitus: libertatisq; magister
Cretice pelluces: dedit hanc cõtagio tabem:

ℭ Tristis sententia: illa uidelicet ubi nũc lex iulia dormis. ℭ Coruis uitiosis: Manilius etiã libro quarto ait.

MAN. Quinetiã infœlix uirtus: & noxia fœlix. ℭ Censura: iudicium cum seueritate. Censura itẽ honor quidã a censendo id est iudicando. eratq; nefas olim censores præterq̃ ex patribus creari. Sed de censura ample in uita Catonis primi Plutarchus edocet. diximus & plura in satyra undecima. ℭ Columbas innocẽtes. Stoicidæ: ficti philosophi: de moribus enim locuti clunẽ agitabant. Stoici autem a στοα: idest porticu dicti sũt apud athenas enim porticus erat ubi Zeno docebat q̃ summo in honore apud athenienses habebatur: adeo ut urbis ac mœniũ claues apud illũ deponerent plura Laertius. ℭ Cũ tu multicia sumas: quãdam mollẽ ut habitus ostendebat arguit cum in mulieꝝ mores ille inueheretur. Multicia uestes erant tenues ac lucidæ e serico: dicta ꝙ mulcerent suauitate sua. Poeta uero intelligit de bombice coa: ait enim plinius libro undecimo capitulo uigesimosecũdo. Nec puduit has uestes etiam uiros lenitate usurpare propter onera æstiua: in tantum ab lorica gerẽda discessere mores ut oneri sint etiã uestes. superiore uero capite dixerat ꝙ bombices telas araneorum modo texunt ad uestem luxũq; fœminarũ quæ bombicina appellatur. ℭ Cretice: idest iudicans uel iudex ut sequentia indicant: deducit̃ eni mutatis litteris ab græco κριτής quod iudex dicitur: κρίσις uero iudicium. ℭ Perores: indignationem cõmouens: commouentur enim affectus in ipsa peroratione: idest orationis fine. ℭ In proculas: proculæ similes meretricum nomina sunt hæc omnia. ℭ Talem tam turpem. ℭ Non sumet damnata togam: fœminæ enim adulterii cõmissi conuictæ in publicum procedere cogebantur uirili toga indutæ. Auctores sunt: Porphyrio & Acron libro primo sermonum. ℭ Sed Iulius ardet: cretici uerba. ℭ Minus q̃ mollicies. ℭ En habitũ: exprobrantis est. ℭ Crudis: cruentis adhuc. nam crudus dicitur ꝙ sit cruentus. ℭ Populus modo uictor: Romanus quidem populus. Nam Vespasianus Claudio imperante ut Tranquillus scribit insulam

Virtus Noxia Cẽsura Zeno Multicia Bõbix coa Bombices Creticꝰ Fœmiæ dãnatæ Crudus

uectem

u ectem britanniæ proximam in dicionem redegerat. Domitianus item armenios uicerat & dacos. ¶ Mõtanus uulgus: in urbem enim plæbs ipsa ab agris confluebat quotiens leges promulgabantur. ¶ Quid non proclames: quasi dicat omne conuicium. ¶ Deceant testem: quasi dicat non tanto minus decent iudicem. ¶ Acer: ordo est. O cretice tu acer & indomitus: & magister libertatis: idest morum censor: & rector. ¶ Pelluces: transluces seu ualde luces: a per: & luceo. ¶ Contagio: a contingo dicitur morbus qui polluit quicquid tangit latius tamen in Tityro iam diximus. ¶ Dedit hanc contagio labem. Alter alterum in uitia tru dimus inquit Seneca: & epistola. vii. ait: Malignus comes quãuis candido: & simplici rubiginem suam affricuit. Et philosophus libro. ii. eth. sic. Nos enim ipsi quia magis ad uoluptates sumus procliues: iccirco facilius ad intemperantiam q̃ ad modestiam inclinamur.

¶ Peribonius: fictum nomẽ est: & ad scurrã põt referri nã græci uolomochon appellant scurram. Verbis Herculis: nã Hercules: ut est apud Xenophontẽ eo libello quẽ scripsit de dictis: & factis Socratis memoratu dignis cum uoluptatem: & uirtutem habitu muliebri uidisset cohortationẽ audiuisset utriusq;: magna uerbo℞ grauitate accusata uoluptate uirtutẽ est secutus: Sed hi cũ uoluptatẽ iisdẽ prope uerbis dãnẽt: quibus olim Hercules turpissimi sunt. Locũ Xenophontis in officiis suis traduxit Cicero: licet multa omiserit: Et Sillius in quarto decimo. ¶ Sextus: non qui apud Domitianũ fuit notatur: Sed quis grauis erat supercilii tpibus Iuue. & turpissimæ uitæ. ¶ Varillus ifamis: notissimæ infamiæ tpib⁹ Iuue. ut olim fuit Sippus: qđ scribit Plutarchus. ¶ Loripedem. Loripedes ut Pli. Megastenis testimonio docet: in India anguium mõ ingredit̃: & obrepit. ¶ Milo: qui cæde clodiana dãnatus cum in lucanis res nouas moliretur ad Cossam in opugnatione saxo ictus occubuit: in eo p̃cipue notatus ab annalibus quod septingẽto℞ miliũ sextertiorũ æris alieni curã ptulerit. ¶ Clodius: nõ mõ mœchus Pompeiæ: de quo multa in cõmentariis Tranqlli diximus: Sed ẽt dua℞ soro℞: q̃℞ altera Lucullo: altera Metello nupserat: auctores Liui⁹: Cicero: Plutarchus. DOM.

¶ Rarus sermo: raritate sermonis seueritatẽ ostendunt. ¶ Atq; supcilio breuior coma. Ne ut comati infames habeantur tonsi incedunt. Tale nanq; fuit celebre apud græcos prouerbiũ: Vt Synesius ait οὐδεὶς κομήτης ὅστις οὐ φιλήτης. nullus cõat⁹: q idẽ cynedos si sit. ¶ Periboni⁹ fatis iputo: quia urgẽtib⁹ fatis uiciũ suũ pubice fatet̃: & ẽ ẽm eos locutus: q aiunt: ducunt uolentẽ fata nolẽtẽ trahũt. ¶ Herculis: idẽ herculeis: & fortibus. ¶ Clunẽ agitant: aut in repræhendendo uicia clunẽ agitant: aut in rem turpẽ expræssit ¶ Ceues: ceuere est clunẽ agitare: quĩ gestus adulantiũ est proprius. Sic Persius. An romule ceues. ¶ Loripedem rectus: Venustæ simiritudines. Neq; enim debet claudus eum qui recto pede est irridere: nec q niger est albũ. Adiicit p̃terea ex historia exẽpla multa: per quæ ꝓbat eum qui in aliũ dicturus sit: oportere uicio carere. ¶ Gracchos: Tiberiũ: & Caium gracchos: qui ferendæ legis agrariæ studiosi in tribunatu cæsi fuerunt. Nam Tiberium gracchum Scipio Nasica in capitoliũ persecutus oppræssit: Caium autem Opimius consul interfecit. ¶ Verri: Verres in sicilia: Caio sacerdoti prætori succesit: eamq; non succedẽte alio per triennium tenuit. Atq; in ea fuit libidinose: crudeliter auareq; uersatus. Succedente tandem in eã prouinciam Metello: repetundarũ a siculis est postulatus. ¶ Homicida miloni: Milo clodium Ciceronis infestissimum inimicũ: quum illi occurrisset ultra bouillas circa horam nonam interfecit: ob quã cædem in iudicium uocatus: q̃uis illum nobilissimi oratores defenderent damnatus tamen fuit atq; in exilium masiliã intra paucos dies obiit. ¶ Clodius accusat mœchos. Clodius hic pulcher dictus est: qui quum pompeiam Cæsaris uxorem deperiret in muliebrem habitũ domum Cæsaris: ubi tunc sacra bonæ deæ fiebant: ingressus uim pompeiæ inferre uoluit. Cognita uero fraude a cæteris mulieribus: repulsus pollutarum cerimoniarum reus est factus: Sed fraude iudicum absolutus fuit: & si in eum testimonium Cicero dixisset. ¶ Catilina cethegum: Lucius Catilina: coniuratione cum pluribus inita: rem publicam opprimere uoluit. Sed Ciceronis consilio defensa est patria atq; seruata. Inter coniuratos Cethegus fuit: in quem si catilina diceret: ferendum ut minime esset. Ita intollerandum est uirum pessimum audere in uicia dicere. MER' Synesius Gracchi Verres Milo Clodius pulcher

¶ Verbis herculis: sanctis cuiusmodi usus est Hercules ad uirtutẽ: & uoluptatem: cũ singulæ eum ad se al licere: ut apud prodicum & Xenophontẽ est: conarentur. ¶ Clunem agitãt: ad stuprum. aut certe clunem agitant dum sibi nimiũ placent & gloriantur. Clunis a græco γλουτός uerso g in c media littera in re nuẽ. ¶ Ceuentem: declinante; te ad stuprũ. ¶ Sexte. senator. ¶ Varillus. pro uulgari: & plebæio ponit̃. ¶ Loripedem: claudũ. ¶ Aethiopem albus: hoc dicit: qui sine uicio est ille uiciosũ rideat: sic Plautus. Qui alter℞ incusat probri sũme senitere oportet: æthiopes dictos quidã putant ꝙ ustas solis calore facies habeãt ab ætho uro: & ops facies: alii a rege æthiope. ¶ Quis tulerit gracchos. Quis cœlum terris non misceat: & mare cœlo. Lucretianum est. nã & ille inquit Non si terra mari miscebitur & mare cœlo. ¶ Quis tullerit gracchos de seditione querentes: qui turbulentissime tribunatum gerentes ab ipsa repu. cuius statum conuellere conati erant interfecti sunt: atq; eo℞ insepulta iacuere cadauera. ¶ Si fur displiceat uerri. Gneo Põpeio & Marco crasso consulibus. C. uerres: ut inquit Pædianus perfunctus q̃stura: & prætura urbana patre. C. uerre: & prætextato filio cum uxore secessit in siciliam: atq; in ea libidinose auare crudeliterq; uersatus: secedente tandem in eãdem prouinciã metello: repetunda℞ reus a siculis postulatus est: qui Marcũ Tullium illo tpe in foro pene regnantẽ: & defensionib⁹ amicorũ florentẽ ad accusandum descendere compulerunt: iampridem ipsis necessitudine copulatum q̃ q̃stor in sicilia fuisset prætore Sex. peduco. ¶ Homicida miloni. qui clodium apiũ in uia apia paulo ultra bouillas occidit: pro cuius defensione Cicero longe pulcherrimã habuit orationẽ: sed nota ẽ historia. ¶ Clodius. L. spillæ nept. m inter publicas cerimonias ad eã muliebri ueste ... uiciauit: cuius rei tã constans fama fuisse dicit̃: ut senatus q̃stionẽ de polutis sacris decreuerit: & licet. P. Clodius Ciceronis accusatione grauatus sit: tũ absolutus ẽ. ¶ Clodi⁹ accuset mœchos VAL.

quippe qui etiã in tẽplis stupra cõmisit: cũ in bonæ deæ templo cæsaris uxorem p adulteriũ cõpræsserit. ℂ Catilina cethœgũ: qui in patriã Cicerone consule cõiurauerant: quam historiam Crispus Salu. scripsit.

Et dabit in plures: sicut grex totus in agris
Vnius scabie cadit: & porrigine porci:
Vuaq; conspecta liuorem ducit ab uua.
Fœdius hoc aliqd quãdoq; audebis amictu
Nemo repente fuit turpissimus: accipient te
Paulatim q longa domi redimicula sũmunt
Frontibus: & toto posuere monilia collo:
Atq; bonã tenere placant abdomine porcæ
Et magno cratere deã. sed more sinistro
Exagitata procul non intrat fœmina limen:
Solis ara deæ maribus patet: ite prophanæ
Clamatur: nullo gemit hic tibicina cornu.
Talia secreta coluerunt orgia tæda
Cecropiam soliti baptæ lassare cotyton.
Ille supercilium madida fuligine tinctum

MAN. ℂ Porrigine porci: porrigo morbus est ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgũt: hæ quoque acute resoluũtur: & interdum madent sepius siccæ sunt: fereq; id in capillo fit: rarius in barba aliquando etiam in supercilio. Hec lib. vi. celsi. propter quod Iuuenalis ait: scabie: & porrigine idem significans. ℂ Vuaq; cõspecta: similitudo est: sic enim unum exemplum aut luxuriæ aut auaritiæ multum mali facit: ut scribit Seneca epistola. vii. (Exẽplũ mali) ℂ Fœdius hoc: Ordo est quandoq; audebis aliquid fædius hoc amictu. ℂ Accipient te: i sacerdotes inuehitur quorum collegium Mineruæ i albano Domitianus instituerat: ubi quidem mollissime uiuebant: ostenditq; eos nihil differre ab mulieribus colentibus bonam deam. ℂ Domi: non enim in templo talia sed domi peragebant. ℂ Redimicula: ea sunt quibus mitræ alligantur. (Redimicula) ℂ Sũmunt tanq̃ mulieres. ℂ Bonam deam: eandem esse maiam bonã deam & terram ex ipso ritu occultiore sacrorum doceri posse confirmat Cornelius labeo. (Bona dea.) Bona dicitur quod omnium nobis ad uictum bonorum causa est. Eandem alii proserpinam credunt: porcaque ei rem diuinam fieri: quia segetem quam Ceres mortalibus tribuit porca depasta est: Præterea uinum in templum eius non suo nomine solet inferri: sed uas in quod uinum inditum sit mellarium nominatur: & uinum lac nuncupatur: templumq; eius uirum introire non licebat: hæc & plura Macrobius lib. i. sat. sunt & plura in satyra. vi. ℂ Abdomine. i. sumine: quod antiqui abdomen uocabant auctore Plinio. lib. xi. (Abdomen) ℂ More sinistro: ritu contrario: uiris enim non licebat bonæ deæ sacris interesse. ℂ Prophanæ: impiæ scelerate pollutæ irreligiosæ: prophanum inquit Festus dicitur quod phani religione non tenetur. (Prophanum) ℂ Nullo: pro nulla tibicina. ℂ Gemit resonat. ℂ Talia qualia quidem in albano effœminati & molles sacerdotes colebant. ℂ Orgia bacchanalia: nam orgia bacchi sacra dicebantur ὀργὴ ira dicitur. ὀργάω concito: concitabantur enim in illis sacris & furore agitabantur: hic autem poeta orgia dixit ob similitudinem quandam lasciuiæ & luxus: sed de orgibus plura diximus circa finem georgicorum. (Orgia) ℂ Cicropiam soliti baptæ lassare cotyton. Soliti est in antiquo textu: conuenit hoc loco magis meo quidem iudicio probi illud: scribit enim q; baptæ comediæ titulus fuit: in qua Eupolis inducit uiros athenienses ad imitationem fœminarum saltantes lassare psaltriam cotyton: quod nocturno tempore agebatur: ppterea secreta tæda baptæ demum uiri ipsi impudici hic intelligũtur. (Baptæ; Cotitos) ℂ Ille supciliũ: in eosdẽ sacerdotes mineruæ in albano bacchãtes scribitur. Pli. lib. xi. c. xli. sic ait. Extremũ ambitũ genæ superioris antiq cilium uocauere: unde & supercilia. ℂ Madida fulgine tinctũ: Vrsinus adeps raritatẽ supciliorum emẽdat mixtus cũ fungis lucernaȝ ac fuligine quæ ẽ in rostris earũ Auctor est Plinius. libro. xxviii. c. xxi. (Superciliorum unguẽtum)

DOM. ℂ Discipuli tres: Lepidus. l. octauius Antonius: qui discipuli Syllæ dicuntur: quoniã eandem disciplinam administrandæ rei. p sunt secuti: nam & .psi proscripserunt ciues ut Sylla. Cicero: Prima ætate incidimus in perturbationem ueteris disciplinæ: Tranquillus: Locustæ prædia dedit: sed & discipulos: hoc est qui eam imitati sunt. In horũ hoĩum quos carpit Iuuenalis uitam simulatam Plinius: Vultus Epicori per cubicula gestant: & circumferunt secum natali eius uicesima luna sacrificato: feriasq; omni mense custodiunt: quas icadas uocant: maxime hi q se ne uiuentes quidem nosci uolunt. ℂ Qualis: Domitianum notat: ut initio satyræ diximus naȝ Iuliã Titi fratris filiam ardentissime dilexit ac frequentibus abortiuis perire coegit: auctores Tranquillus & Plinius. ℂ Tragico concubitu. qualem tragici scribere solent. ℂ Leges: legem iuliã aduersus adulteros. Martialis: Iulia lex populis ex quo Faustine renata est: & alibi sæpe. Lex præterea erat Iulia de siccariis: Lex item Iulia: quæ phibet magistratuũ munus ab hospite accipere: ut scribit pædianus.

MER. ℂ In tabulaȝ syllæ si dicant discipuli tres: Cornelius Sylla deuicto utroq; mario: tabulam proscriptionis prim⁹ proposuit Post aliquot deinde annos Antonius lepidus & Augustus inuadentes triumuiratum syllanam tabulã proscriptis multis ciuibus reuocarunt. (Tabula proscriptionis) ℂ Discipuli tres. Antonius Octauius: & Lepidus nã quod de Cæsare Crasso: & Pompeio quidam dicunt fide carent & testimonio. Qualis erat tragico de Domitiano intelligendum est qui Iuliam Titi fratris filiam stuprauit: iussitq; ut grauida abortũ faceret. Aborsa itaque pre dolore periit. (Domitiani) Reuocauerat sane Domitianus legem Iuliam: quæ multo ante ab Augusto contra adulteros lata fuerat (ut Suetonius tradit). (Iulia lex) ℂ Tragico concubitu. Qualis is est quem tragici scribunt: a quibus fere nephanda stupra: & illiciti coitus tractantur. ℂ Leges amaras: Iuliam legem: de quo facto hæc Martialis Ludus erat sacræ cõnubia fallere tædæ. Ludus: & immeritos excubuisse mares: Vtraq; tu phibe: cæsar: populisq; futuris Succurris: nasci quos sine fraude iubes: Nec spado iã: nec mœchus erit: te præside quisquã: At prius: o mores: & spado mœchus erat. Plinius itẽ ad Cornelium scribit Domitianũ ut illustraret sæculũ suũ exẽplo aliquo seueritatis Corneliam maximiliã uestalem uirginẽ absentẽ: inauditamq;

tãq; dãnasse incesti:cũ ipse fratris filiã incesto nõ poluisset solũ uerũ etiã occidisset: Nã uidua abortu periit.

VAL:

¶ In tabulam syllæ:quã:& Augu:in eo libro quem de ciui:dei inscripsit:referens ita detestatur:Obsesso inquit senatu a sylla uictore de ipsa curia tanq̃ de carcere protrahebantur ad gladium qui iam in ipsa pace bello crudeliore desæuiens septẽ milia deditorum inermia non pugnando sed iubendo prostrauerat:& in tota urbe quẽ uellet unus quisq; syllanus feriebat: unde tot funera numerari omnino nõ poterãt donec sylla rogare sineret aliquos uiuere ut eẽnt q̃bus possent imperare q uicerant.tunc iã cohibita q̃ hac atq; illac passim furibunda feriebat licentia:tabula illa cũ magna gratulatione ꝓposita est q̃ hoĩum ex equestri ordine splendido atq; senatorio occidendorũ atq; proscribendorũ duo milia continebat. ¶ Si dicant discipuli tres, dicãt in tabula hoc ẽ syllã sæuitiæ arguãt Cæsar Põpeius Crassusq; syllæ fuere discipuli:aut certe tres discipuli:Augustus Lepidus Antonius.h.n.triũuiri fuerãt:qui per cruẽtũ fœdus iuncti cũ rempu.inuasissent syllã imitati senatũ & equestrẽ ordinẽ prascripsere:ut ait Probus:quis ergo non miretur si tabulã ꝓscriptionis syllanæ improbauerint. ¶ Discipuli tres.si tranquillum sequimur marcũ crassum syllam:& luciũ antonium: qui marci antonii in quẽ Cicero philipica scripsit fratrem accipiemus:nã ante paucos inquit dies q̃ ædilitatem iniret uenit in suspitionẽ conspirasse cũ marco crasso consulari.itẽ.P.sylla &.L.Antonio post designationem consulatus ambitus condẽnatis:ut prinncipio anni senatũ adorirentur:& trucidatis quos placitũ esset dictaturã crassus inuaderet & ipse ab eo magister equitũ diceretur cõstitutaq; ad arbitrium republica syllæ:& lucio Antonio consulatus restitueretur:sed ei sententiæ quã de triũuiris ꝓtulimus ipse magis accedo. ¶ Qualis erat tragico nuper pollutus adulter concubitu.sunt qui Domitianũ Vespasianum q germanicus dictus intelligi uelint:qui ut Trãquillus inquit:fratris filiam adhuc uirginẽ oblatã in matrimonium sibi cũ deuinctus domitiæ nuptiis pertinacissime recusauit:non multo post alii collocatã corrupit ultro & quidẽ uiuo cũ tito:mox patre ac uiro orbatam ardentissime palãq; ut etiam causa mortis extiterit coactæ conceptum a se abigere:sed siquis Iuue.uerba attentius inspiciat: hic sensus nullo modo congruit cũ & tot abortiuis dicat:& offas similes patruo & leges eum amaras reuocasse: qualis ergo nuper erat:claudium cæsarem incessit: cuius consilio occisa messalina uxore impudicissima iuliam agrippinam fratris filiam matrem Neronis reuocatam ab insula in matrimonium accæpit concesso iure nuptiarum ex senatuscõsulto quam dicit frequenter abortum appetisse apud clodium ne ex ipso cohæredem Neroni filium pareret:cui præparabat imperium:ut Probus inquit.Tragico igitur concubitu ĩfamis claudius qui scelerate fratris germanici Domitiani filiam iuliam in adulterio sumpserat maritatam cum ipse de adulteris leges sæuissimas promulgasset:unde:& Tacitus.At claudius inquit matrimonii sui ignarus:& munia censoria usurpãs theatralem populi lasciuiam seueris ædictis increpuit certum est igitur Claudium taxari qui fratris filiam duxit uxorem agrippinam occisa priore uxore messalina:Agrippina autem Neronis mater.

Obliquã producit acu:pingitq; trementes
Attollens oculos:uitreo bibit ille priapo:
Ræticulũq; comis auratum igẽtibus implet
Cerulea indutus scutulata:aut galbana rasa
Et per iunonem domini iurante ministro:
Ille tenet speculũ pathici gestamen othonis
Actoris arunci spolium:quo se ille uidebat
Armatum:cum iam tolli uexilla iuberet.
Res memorãda nouis annalibus atq; recẽti
Historia:speculum ciuilis sarcina belli.
Nimirũ summi ducis est occidere galbam:
Et curare cutem summi constantia ciuis:
Bebriaci in campo spolium affectare palati:
Et præssum in faciẽ digitis extendere panem

MAN.

¶ Producit:extendit:pingit ordo est: Et attollẽs oculos pingit trementes tremunt enim quũ digitis attollunt. ¶ Pingit: Pli.xi.c.xli.sic ait.Palpebræ in genis homini utrinq;. Mulieribus etiam infectæ quottidie: tanta est decoris affectatio ut tingantur oculi quoq;. Id autem græce Iulius pollux sic appellat.τοὺς ὀφαλμοὺς ὑπογροφεῖ τὰς ὀφρῦς πελαίνει. Hoc ẽ oculos pingit:supercilia denigrat. Tortellius uero in dictione phucus sic ait Est etiam phucus color quidã purpureus qui græce phycos dicitur:ubi y græcũ in u nostrum conuertetur: de quo xenophon in pædia ciri.Quidam inquit oculorum inferiores palpebras quodam phuco depingentes decorem gratissimum in aspectu contrahebant. ¶ Vitreo priapo Pli.etiã li xxxiii.c.i.sic ait:Auxere & artem uitiorum irritamẽta:in poculis libidines cælare iuuit ac per obscœnitates bibere. ¶ Ræticulum: tegmen capitis muliebris auctore Nonio. ¶ Cerulea uiridi seu uiridia si uoles acu satiui esse casus. ¶ Scutulata:uestimenta orbiculos quosdam habentia in similitudinem scutularum.i.rotundarum formarum: scutulis autem diuidere gallia instituit:Auctor Pli.li.viii.c.xlv. ¶ Galbana rasa genera sunt uestium dicta ab galbaneo colore qui est sublucidus & sub albus cum palore:hæ autem uestes muliebres erant dumtaxat. ¶ Et per iunonem.Et pro etiam:non enim dominus tantum:sed etiam minister per iunonem iurabat imitans dominum ipsum: quod agere fœminæ solebant.Seneca epistola tertia libri.xix.sic scribit:ita tamen hoc seponas uolo:ut meminetis maiores nostros:qui crediderunt stoicos fuisse singulis enim:& Genium & Iunonem dederunt:at epistola.xii.de uilico suo ita ait:Iurat per genium meum se omnia facere Pli.item li.ii.c.vii.sic:Cum singuli quoq; ex semetipsis totidem deos faciant iunones geniosq; adoptando sibi.Hoc itaq; repræhendit poeta q non per genium sed per iunonem domini minister iuraret:muliebri.s.more: Vnde sic apud petroniũ arbitrum quartilla loquitur: Iunonem meam iratam habeam si unquam meminerim uirginem fuisse: de genio autem latius in sat.vi.ibi.s.nemo mathematicus. ¶ Ille tenet speculum:in eosdem sacerdotes pro-

Phucus pocula turpia

Galbaneus color

Genius Iuno

Pathos
otho
sequitur:qui ut fœminæ speculo se comebant. ℂ Pathici:patientes libidinem:mutuo enim stupro concissia tus est Neroni. παθητος autem passio dicitur παθητικος passiuus. ℂ Gestamen othonis: In othonis reprævhensionem diuertit: Is autem Galbæ successit fuisseq; traditur munditiarum pene muliebrium uulso corpore:quin & faciem quottidie rasitare ac pane madido linire consuetum:Idq; instituisse a prima lanugine:ne barbatus esset unq̃ quod Suetonius edocet. ℂ Actoris arũci spolium:ironice: Actor enim non speculum sed hastam ingẽtem portabat:hic autem gloriabatur gestando speculum:quod deuicto othone rapuisset uti in li.xii.æn. Turnus gloriatur q; hastam eripuerit. Actori arũco. Est autem. Maronis carmen tale. Exin quæ mediis ingenti adnixa columnæ. Aedibus astabat ualida; ui corripit hastam. Actoris arunci spolium:quassatq; trementem. Vociferãs &c. ℂ Ille.otho.s. ℂ Res:supple est. Annalibus. Dicunt. Annales omnino esse id quod historiæ sint:historias non omnino esse id quod Annales sint. Ita historias aiunt gestarum expositionem uel demõstrationem esse: Annales uero esse quum res gestæ pluriũ annorum,obseruato cuiusq; anni ordine componuntur. Gellius auctor.li.v.c.xviii. Annales Diomede scribente dicti q; fere singulorum annorum actus contineant. ℂ Speculum:supple erat. ℂ Ciuilis belli:quod otho cũ uitellio gessit ad Bebriacum uicum inter Veronam:& Cremonam. ℂ Sarcina:ea est utensilium & eorum quæ ad cultum: & ad cæterum usum pertinent unde milites cum castra mouere uolu-t: sarcinas colligere dicuntur. ℂ Nimirum summi:ironicos loquitur. ℂ Galbam: Galba septimus imperator Neroni successit nullo gradu contingens Cæsarum domum:demum ab suis desertus trucidatus est ab Othonis militibus. Otho enim ab Galba adoptari expectabat:sed Pisone prælato:is enim adoptatus est:ad uim conuersus ẽ: itaq; imperator euasit: Auctor est Suetonius. ℂ Bebriaci campo Bebryacum libro septimo uicum esse Tacitus scribit inter Veronam cremonamq; situm duabus romanis cladibus notum infaustumq;:ubi Trãquillo teste fraude superatus est Otho:quum spe colloquii facta quasi ad cõditionem pacis militibus eductis ex improuiso atq; in ipsa consultatione dimicatum fuisset ab uitellii scilicet militibus:quos quidem præmiserat aduersus Othonem cum ipse in gallia esset:ubi etiam de morte Othonis audiuit:qui sane seipsum in castris occiderat post sui exercitus cladem. ℂ Spolium palati: idest romani imperii spolia & exuuias in cãpo.n. Bebryaci cũ Vitellii militibus pugnauit ut diximus:quos Vitellius ipse ab Galba habuerat, quũ missus ab illo ẽ in iferiorẽ germaniã. In palatio aũt reges & cõsules & ipatores maiori ex pte sedẽ habuerũt.

Anna
les
Historiæ

Sarcina

Galba

Bebry-
tium
Otho

DOM. ℂ Scauros:lege Plinium de uiris illustribus:& Valerium Maximum. ℂ Laronia: proditissima muliere accipitur. Martialis: Abnegat & retinet nostr umlaronia seruum. Respondes orba est diues anus:uidua. Quẽ uersum ex nostris scriptis accæptum incredibile est mirum q̃ peruerterit Fidentinus: hoc totum fictum est de laronia a Iuuenale:cui partes suas assignat ad uirorum uitia insectanda. ℂ Scantinia:lex lata in pædiconnes:ex cuius sanctitate multos utriusq; ordinis damnauit Domitianus: ut refert Tranquillus:dicta a.C. Scantinio:qui ut scribit Valerius uim filiæ Marcelli inferre ausus est:& patre accusante damnatus.

MER. ℂ Marti uenerique:quos in adulterio iniecto rete per dolum Vulcanus deptræhendit:quæ fabula fuit toto notissima cœlo. ℂ Abortiuis:immaturis:& ante tempus editis. ℂ Iulia. hec titi filia fuit:cuius cineribus philis nutrix domitiani:quæ puellam ipsam educauerat: funerato cadauere commiscuit cineres Domitiani. ℂ Fœcundam uuluam. propter crebrum conceptum:& partum. Vulua in reliquis animalibus dicitur In muliere uero uterus: legimus & locos in plurali dumtaxat uuluam significare: alibi tamen spatiosius de uulua & locis disseruimus. ℂ Patruo. Domitiano. ℂ Offas. frustra carnis:hoc est informes fœtus & immaturos:qui tamen aliqua ex parte patruum referent. ℂ Scauros fictos:qui itegritatem & seueritatem scaurorum simulant. Fuit:enim Emilius scaurus nobilis:& pauper:sed eloquentia sua gloriam peperit:consul ligures & gantiscos domuit:atq; triumphauit: censor uiam emiliam strauit:pontem Emilium fecit. Idem filium quia præsidium deseruerat in conspectum suum uetuit accedere: ille ob hoc dedecus mortem sibi consciuit. Scaurus senex cum a Vario tribuno plebis argueretur:quasi socium:& latium ad arma coegisset: apud populum ait Varius: Emilium Scaurum socios ad arma coegisse Scaurus negat: utri potius. credendum putatis. ℂ Toruum:pro torue. ℂ Lauronia:proprium meretricis nomen. Tertius Cato. duo fuere Catones senior:qui & censorius dictus est. Alter uero uticensis qui seipsum uticæ iterfecit:ne:scilicet imanus Cæsaris uiuus ueniret. Quantum autem Romanis moribus censorius ille Cato profuerit: Seneca testatur his uerbis ad Lucilium scribens. Marcus Cato censorius:quem tam reipublicæ fuit nasci: quã Scipionem. Alter enim cum hostibus nostris bellum:alter moribus gessit. ℂ Sed tamen unde hæc emis. facete remordet. ℂ Hirsuto piloso & hispido. ℂ Opobalsamum:succus balsami: quod præfertur omnib⁹ odoribus uni terrarum iudeæ concessum ut auctor est Plinius. In duobus tantum ortis: Arbor ipsa balsamum dicitur:quæ incisa uitro:lapide osseisue cultellis succum emittit:quem opobalsamum uocant eximiæ suauitatis. Xylobalsamum lignum balsami dicuñt. Et carpobalsamum fructum Nunc uero in iudea balsamum non est arbore ipsa in Aegyptũ traslata: unde Opobalsama ad nos ueniunt. ℂ Dñum tabernæ uguentariũ Tabernã hic posuit pro myropolio: ubi unguenta uenduñt. ℂ Vexantur: excitantur. ℂ Scãtinia lex in eos qui nefando scellere laborabant:qua lege: ut scribit Suetonius Domitianus quosdam ex utroq; ordine cõdẽnauit:hac quoq; lege in iurisconsultũ sic iocat ausonus. Iuriscõsulto:cui uiuit adultera cõiunx. Papia lex placuit iulia displicuit. Queritis unde hæc sit distantia:semiuir ipse Scatiniam metuens:nõ metuit iciã. Celius ad Ciceronẽ:ri ũ uenilegis scatinæ iudiciũ apud drusũ fieri. ℂ Vmbone phalanges:umbo eminentior pars scuti. ℂ Iũctæ phalanges:hoc sane iminente periculo pedites soliti erãt facere:ut sic inuicẽ intexerent scuta:ne agmen illud quamlibet magno cuneo perumpi posset:phalãx quadrata est acies:& ẽ dictio macedõica. ℂ Molles. effœminatos:tedia flora catulla & clunia:maretrices fuere.

Vulua
Vterus
Loci
Scaur⁹
Varius
Cato
cum moribus
bellum
gessit
Opobalsamum
Balsanum
Xylobalsamum
Myropolium
Scatinia
lex
Phalãx

ℂ Veneri

¶ Veneri marti qui in adulterio præhensi a Vulcano adamantinis uinculis ligati ferűtur omnibus diis sui præbuisse spectaculum: quam apud Homerum fabulam in .viii. odysseæ demodocus cantor in conuiuio alcinoi latissime: & copiosissime cantauit ad citharam: unde Hora. Quis martem tunica tectum adamantina digne scripserit. ¶ Fœcundam Iuue. Hæc enim potionem accipiens abortum faciebat quippe quæ p adulterium concipiebat. ¶ Patruo si. Quoniam constat claudium eo usq; deformem fuisse: ut mater Antonia portentum eum hominis dictitaret nec absolutum a natura sed tantum inchoatum at si quem socordiæ arguebat stultiorem aiebat filio suo. ¶ Patruo: quia germanicus tiberii claudii frater cuius germanici agrippina filia. ¶ Offas pro partu posuit. ¶ Vicia ul. extreme uiciosi. ¶ Fictos con. scau. qui scaurorű se ueritatem simulant. Marci scauri continentiam: Vale. maximus & multi alii laudibus extulerunt. ¶ Castigata a fictis philosophis cum se frugi prædicant: & turpissimi inueni untur. ¶ Laronia: meretricis nomen. ¶ Lex iu: quæ in adulteros est consti tuta. ¶ Subridens: indignabunda laronia. ¶ Tertius e coe. ce Cato: tu es tertius irridens: multi quidem Catones fuisse leguntur: sed duo inter cæteros nobilissimi: prior censorius: posterior qui de loco mortis uticensis est appel atus. ¶ Spirant: hoc loco significat sudãt uel redolent. ¶ Opobalsama: balsami succus ab ops opos succus: & balsamus ita & syropus a syro traho: & ops opos. i. succus qui trahit. ¶ Dominum modo. ta. ut hec nos quoq; opobalsama domini habeam⁹ quibus perungamur: & ironicos dictum accipiendum est. ¶ Scantinia: in impudicitiam uirorum lata lex quæ in cinædos promulgata fuit: lex inq: ut qui ingenuum stuprasset sestertiorum decem milia exolueret. ¶ Faciunt hi plu: quæ repræhendenda sint q̃ mulieres. ¶ Iunctæq; um. pha. populus multitudo: quod. n. a multis peccatur pene inultű est: aut quod hoc crimen milites plus cæteris consectentur. Phalanx enim lingua macedonum peditű stabile agmen dicitur. Home. αἰαὸ Λεπόω τος τελα ὰο νιὸ ἔρκοὸ αἰον πρωονρηξεφα λαγγα. ¶ Inter mol. i. cinædos: aut quoscũq; generaliter enunciatur. ¶ Magna inter mol. con. Concordiã pro amicitia posuit: cum amicitia beniuolentia atq; concordia auctore Aristotele distinguantur: ut sit amicitia mutuus amor: beniuolentia cum incognitus mihi ob ingenuos mores aut eloquẽtiam uel simile aliquid placet. ¶ Concordia ãt in actione conuenientia quædã est: ut Plato: & Aristoteles concordes sunt ubi de naturæ principiis loquuntur: uterq;. n. tria esse rerű principia uoluit: licet nõ oĩo eisdẽ utant̃ uerbis: sed uno uerbo possumus cõcludere amicitiã: & beniuolentiã ĩ intelligibilibus cõsistere: ut beniuolẽtia initiű amicitiæ sit: concordia uero ĩ actõe. Est ergo sensus magna inter molles concordia. i. amor mutuus: q de uoluptate ꝑcreat̃: aut cõcordia: ad idẽ agẽdű similis cõsẽsus: & ut exẽplo utar. Aristotelis: si domiari tibi uoluero & tu mihi seruire cupias ac me optes domiari: erit cõcordia: In nostro muliebri.

Q d̃ nec ĩ assyrio pharetrata semiramis orbe
Mœsta: nec actiaca fecit cleopatra carina
Hic nullus uerbis pudor aut reuerẽtia mẽsæ
Hic turpis cybeles: & fracta uoce loquendi
Libertas: & crine senex phanaticus albo
Sacroꝝ antistes: raꝝ ac memorabile magni
Gutturis exẽplű: conducẽdusque magister.
Quid tamẽ expectãt: phrygio quod tps erat
More: supuacuã cultris abrũpe carnẽ? Ciam
Quadraginta dedit graccus sestertia dotem

¶ Semiramis: fuit hæc Nini regis assyriorum uxor: magni mulier animi & bellatrix maxima: multos eni populos bello uicit: uixitq; annos. lxii. cű. xlii. regnasset: de qua Diodorus libro tertio multa. ¶ Cleopatra ea filia fuit ultimi Ptolemæi qui auletes dictus ẽ: hæc mortuo parente ab alexandrinis regno præfecta est: cum fratre natu grandiore demum eiecta fuit: Cæsar uero ab exilio reuocatam ægypti reginam constituit. post Cæsaris mortem Antonius Cleopatram accepit in uxorem: ex qua & filios suscæpit: ambo postea i actiaco bello fuerűt ãbo fugerűt: ãbo postea ab Cæsare Augusto sűt euersi. hæc ex Strabõis libro decio septimo. Suetonius etiam: & Florus: & Plutar: q̃plurima ¶ Mœsta: timebat eni ppea mœsta: hæc prima dux fugæ fuit quam mox secutus Antonius alexandriã usq;: ubi: & seipsum occidit capta urbe ab Augusto & Cleopatra: quæ postea adhibitis u beribus anguibus sese interemit: quod latius Florus scribit et Plutarchus. ¶ Carina: est actium epiri promontoriű Augusti colonia cum templo Apollinis nobili ac ciuitate nicopoli: quæ uictoriæ ciuitas interprætatur. Vide Plinium & Strabonem. ¶ Hic nullus uerbis pudor: ad sacerdotum ut supra scelera hinc redit. ¶ Turpis cybeles turpium sacrorum libertas: ludi enim romæ turpissimi fiebãt cybele eo potissimű die quo lauabat in almone fluuio: ante cuius lecticam: ut Augustinus scribit: spurcissima quæq; audiente frequentissima multitudine utriusq; sexus cantabantur: & quæ uel obscœnissimo cuiq; pudorem incuterent. ¶ Fracta uoce. lasciuia eneruata. ¶ Et crine senex: & hic est senex albo crine: phanaticus sacrorum antistes rarum ac memorabile exemplum magni gutturis & magister conducendus. ¶ Phanaticus diuino afflatus numine: & qui futura canit dicitur: & phani custos. ¶ Antistes: princeps. Tullius pro domo sua ad pontifices. Aliæ cerimoniæ nobis erűt: alii antistites deoꝝ immortaliű. Ibidem qui estis Antistites & cerimoniarű & sacroꝝ. ¶ Conducendus: constituta mercede ducendus: adeo præstat aliis in uitiis supple. ¶ Quid tamen expectant: sensus est: cum turpis cybeles mos eis placeat: cur se non castrãt ut Galli cybeles sacerdotes: de quibus Naso libro q̃rto fast. Qui enim egallo amni in phrygia biberit insanus redditur: & furens hinc cybeles sacerdotes galli dicti. ¶ Supuacuã: i his uidelicet qui nubűt ut mulieres. ¶ Quadringenta seu quadragita utrunq; enim in uetustis codicibus legitur: Quadringẽta uero sestertia erant equestris census: lacerat autẽ masculoꝝ nuptias: quæ quidem uti inter uirum & uxorem celebrabantur omni seruato ritu. ¶ Gracchus: generosus aliquis: & diues inter illos sacerdotes quales gracchi fuere: de quibus superius patuit.

VAL. MAN. Semirãis Cleopatra M. Antonius. Phanaticus Antistes Galli sacerdotes

DOM. ¶ Tedia non lambit:in fellatorem hoc dicit:qui lingere & lambere alterum dicitur: Martialis: Lingas nõ mihi:nam proba & pulsilla est:Philenis tamen notatur a Martiale: undenas uorat in die puellas: & Lauphea ac Medullina alibi carpuntur a Iuuenale ꝙ tribades inter se essent:Id prima Sapho dicitur excogitasse:unde mascula ẽ appellata:& cũ lesbia fuerit λεσβιζειν id agere est:ut ex Aristophane discim⁹. ¶ Hispo nomẽ fictũ ab Hispo infami cuius meminit Plutarchus. ¶ Subit ore.s.ad fellandũ. ¶ Agimus causas:agere causas in mulieribus turpissimum habebatur unde i exemplis antiquitatis est Aphraniam Licinii Brutonis uxorẽ:nõ ꝙ aduocatis deficeret:sed quia impudentia abundabat causam egisse. Calphurnia & Amesia pari infamia notantur:paucos excipit nam alibi notantur a Iuuenale quædam ꝙ luctentur Eudromydas tyrias:& fœmineum ceroma. Quis nescit. ¶ Coliphi celibum scribit Pollux panem esse forma proceriore in modum passali ut græce dicam:qua figura quoniam erant panes quibus uescebantur gladiatores appellati sunt coliphia. Mar. Priapum dixit in quam speciem ex siligine erat formatus: ut in distichis est: & genitalium muliebrium formam in quibusdam panibus fuisse idem alibi indicat:Illa siligineis pinguescit adultera cũnis. ¶ Coliphia:idest panes luctatorum:gladiatorum uero cibus erat ad firmandos artus ficus arida:ut scribit Plinius. Mart. de phileni luctante: Cum colophia sexdecim comedit. Scio aliis uideri posse coliphia dici a κωλον:quod mẽbrũ significat:& ιφι robur:placet magis a colibo:de quo est dictũ. ¶ Penelope:Icarii & Polycaste:ut Pausanias uero scribit Icarioti filia:unde Icariotis a Propertio: Quæꝗ terrunt fastus icarioti tuos:& Ouid. Icariotide tela:in hac lanificium auctoritate Homeri commendatur: quod ea arte absente marito procos elusit. ¶ Arachne:ut fabulæ ferunt lanificio certauit cũ Pallade:ut ex historia scribit Plinius prima reperit linum & retia:& eius filius Closter fusos in lanificio.

MER. ¶ Lambit:ad coitum.s. ¶ Hispo nomen cinedi. ¶ Et morbo pallet utroꝗ agendi subaudi: & patiendi.

Lambit ¶ Colliphia:panis genus. Fit autem hæc dictio ασωτουκόλικος forma diminutiua:est enim collix subcineritius panis:cuius meminit Aristophanes in fabula quæ inscribitur Acharnanes sic dicens ω χαίρε κολλικοφαγεβοιωτίδιον hoc est salue Collicophage: quam dictionem exponens grammaticus quidã eruditissimus contendit dicendum esse collitium non colliphium:Nos item plura dicemus cum illud Plauti enarrabimus: Colliphia mihi ne incocta detis. Quod autem luctatores hoc panis genere uterentur significat Martialis sic dicẽs de philinide. Nec cenat prius aut recumbit ante ꝙ̃ septem uomuit meros deunces: Ad quos fas sibi tunc putat redire:cũ colliphia sexdecim comedit. ¶ Penelope Icari filia Vlyxis uxor: quæ lanificio & absentia mariti solabatur:& procos frustrabatur: quibus se consensuram absoluta tela pollicebatur: sed ut eos longius frustaretur noctu retexebat: quod interdiu texuisset. ¶ Arachne:puella lida: quæ de lanificio ausa est cum Pallade certare: sed uictrix de Arachne percussam radio in araneam commutauit. Hoc quamquam a poetis fictum sit:aliquit tamen occulte ueritatis in se habet. Constat enim auctore Plinio Arachnem linum & retia inuenisse: cuius filius closter fusos in lanificio inuenit: Penelope & Arachne prisciano tradente:datiui sunt græci pro ablatiuis positi.

Colli phia

Tela pe nelopes

Arach ne

VAL. ¶ Tedia non lambit cluuiam:nomina hæc sunt meretricum: ¶ Lambit: lambendo deosculatur. ¶ Hispo:cinædi nomen. ¶ Morbo pallet:ex stupro:quod passus est:sabinus morbum diffinit habitum cuiuslibet corporis contra naturam:qui usum eius faciat deteriorem: cui⁹ causa natura nobis eius corporis sanitatem dedit:id autem alias in toto corpore alias in parte solet accidere:nãꝗ totius corporis morbus est:ut puta febris:partis uelut cæcitas:licet hõ ita natus sit:uiciumꝗ a morbo multũ differre arbitratur:nam si qs utputa balbus sit: hunc uiciosum esse magis ꝙ̃ morbosum. Sed hæc ab Vlpiano in ædilitii ædicti interptatione abunde exposita. ¶ Nunquid nos agimus cãs:quod uirorum est. ¶ Luctantur paucæ: crissant:uel certe luctantur certãt:qđ uiroꝝ est. ¶ Comedunt colophia paucæ:membri uirilis formã:athlætæ.n. comedunt de fermento offas quæ uocant colophia. ¶ Lanam trahitis:scatinnatis. ¶ Peracta:pfecta. ¶ Arachne:quæ a pallade ob inuidiã in araneã conuersa fertur et est ablatiuus a noiatiuo Arachnes:nam Arachne quod ẽ fœmininũ:ut plæbe:tela ipsa nominatur:cũ aĩal ipsũ genere masculino Arachnes:ut anchises sit.

Cornicini; siue hic recto cantauerit ære:
Signatæ tabulæ: dictum fœliciter; ingens
Cœna sedet: gremio iacuit noua nupta mariti.
O pceres; cẽsore op⁹ ẽ; an haruspice nobis
Scilicet horreres maioraꝗ mõstra putares:
Si mulier uitulum; uel si bos ederet agnum:
Segmenta & longos habit⁹ & flamea sũmit
Arcano qui sacra ferens nutantia loro
Sudauit clypeis ancilibus: o pater urbis
Vnde nefas tantum latiis pastoribus? unde
Hæc tetigit gradiue tuos urtica nepotes?
Tradit ẽ ecce uiro clar⁹ genere atꝗ opib⁹ uir

MAN. ¶ Cornicini:cornu cantanti quod curuũ erat. ¶ Recto ære:idest tuba: Ouidius in metha. Non tuba directi nõ æris cornua flexi. Vsus erat. ¶ Tabulæ:dotis uidelicet. ¶ Dictum fœliciter dictum scilicet est:fœliciter supple agãtur nuptiæ. ¶ Censore:ad mores corrigendos. De censura lautissime uideto in satyra .xi. ibi. Censoris mores. ¶ Haruspice:ad monstra expiãda:nam uirum nubere par monstrum est mulieri parturienti uitulum :aut boui agnum. In ruina hierosolymæ teste Iosepho bos cum hostia duceretur agnum in medio phano peperit. Et Plinius scribit libro septimo capitulo quarto: Alcyppen elephantum peperisse:quod inter ostenta est. Nam & ancilla serpentem inter initia marsici belli. ¶ Hruspice: solebant enim haruspices per ostenta & similia monere futura malo expianda: hinc Cicero in oratione de responsis haruspicum sicait:haruspices ut a seruitio caueremus monerẽmus monerent. Gellius item lib. decimo quinto ca-

pitulo

Nec galeā quassas? nec terrā cuspide pulsas
Nec quereris patri? uade ergo & cede seueri
Iugeribus cāpi: quem negligis: officiū cras
Primo sole mihi peragendū in ualle quirini.
Quæ cā officii? quid quæris? nubit amicus
Nec multos adhibet: liceat mō uiuere: fient
Fient ista palam: cupient & in acta referri.
Interea tormentū igens nubentibus hæret.
Qđ nequeūt pere: & partu retiere maritos.
Sed melius quod nil animis in corpore iuris
Natura indulget: steriles moriuntur: & illis
Turgida nō prodest in pyxide cōdita lyde:

pitulo sexto: ita scribit. Ostentum enim est & piaculis factis procurandum. ℭ Haruspice: Donatus in phormione sic ait: haruspex ab haruga nominatur: nā haruga dicitur hostia ab hara in qua concluditur & seruatur. Hara autem in qua peccora cōcluduntur &c. De haruspice autem Iuuenalis etiam satyra vi. ait. Armenius uel comagenus haruspex pectora pullorum rimatur & exta catelli: Interdum & pueri. ℭ Maiora: quasi dicat minime. ℭ Segmenta: eosdem arguit sacerdotes molliciei: muliebribus enim uestibus & ornatu utebantur. ℭ Segmenta: Seruius libro primo æn. Monile segmentum appellat & ornamentum guturc quod quidem uerum esse credendum Valerius enim ait: Datum est mulieribus ut segmenta aurea gestarent: et Plinius libro sexto capitulo xxxiiii. Segmenta circulos significare ostendit his uerbis: plura sunt autem hæc segmenta mundi: quæ nostri circulos appellauere græci paralellos. ℭ Flamea: rubra tegmina quibus noua nupta uelabatur: hinc Festus ait obnubit caput operit: unde & nuptiæ ab capitis opertione. Idē quoque ait: Flameo amicitur nubens ominis boni causa: quod eo assidue utebatur flaminia: idest flaminis uxor qui non licebat facere diuortium. ℭ Arcano: est enim intrinsecus lorum. ℭ Loro: retinaculo corio. ℭ Nutantia: huc illuc declinantia. ℭ Clypeis ancilibus. Clypeus: ab γλύφω quod est sculpo deriuatur: quasi γλύπτωρ: idem sculptus g uerso: in scutis enim qualibus apud troiam pugnatum est continebantur imagines: unde & nomen habuere clypeorum: ut inquit Plinius libro. xxxv. ℭ Ancilibus: rege Numa scutum e cœlo decidit qđ ancile uocauit: quia ab omni parte recisum esset: ut scribit Ouidius libro tertio fasto. Responsum est deinde ab haruspicibus illic orbis imperium fore ubi ancile consisteret: ne igitur ab hostibus raperetur undecim similia Mamurius fabricauit: quæ in templo martis seruabantur: duodecimq; sacerdotes ab Numa instituti ea collo suspensa ferebant saltantes canentesq; etiam hinc ait Ouidius dicto libro. Iam dederat saliis a saltu nomine dicta. Armaq; & ad certos uerba canenda modos. Fuitq; reuerentiæ maximæ saliorum collegium: hinc Aphricanus unus eorum fuit: pluresq; uiri dignissimi patritii. n. erant ut Lucanus ostendit dicens. Quæ lecta iuuentus patritia ceruice mouet. De saliis optime etiam Liuius in Numa. ℭ Clypeis ancilibus: scutis rotundis & circumcisis. ℭ O pater urbis: apostrophe ad Romulū urbis fundatorem. ℭ Latiis pastoribus: idest romanis: qui olim pastores duri ac rudes: nunc uero delicatissimi ac molles: uel pastoribus: idest imperatoribus: de Domitiano enim & Othone habuimus. ℭ Gradiue dicunt gradiuum thrax uocabulum esse quod bellicosum designat & fortem: latine uero Mars dicitur Iouis filius ex Iunone: uel Iunonis tantum secundū Ouidium in fast. Aliqui uero dicunt ab uerbo græco. γραδαίνειν quod est uibrare. ℭ Vrtica: metaphora est aptissima: nam herbam mordacis & uiuacis pruritus ad libidinis transtulit significantiam. ℭ Pulsas: irascentium signa expræssit. ℭ Seueri iugeribus campi. De campo martio loquitur qui Marti dicatus Martius dictus est auctore Liuio. Ibi autem iura dicebantur propterea seueri dixit. De situ autem Martii campi: & ornatu: multa Strabo libro quinto. Liuius autem libro secundo sic ait. Ager Tarquiniorum qui inter urbem ac tyberim fuit consecratus Marti: Martius deinde campus fuit & cætera. ℭ Officium cras: inductæ personæ uerba per irrisionem narrantia marium inter se nuptias celebrantium utq; Victorinus ait in rhet. officiū est quod ex legibus uel ex natura necesse ē nos iplere. ℭ In ualle qrini: ad porticū qrini quo plures cōueniebant: Martialis libro undecimo. Vicinā pete porticū quirini. Turbam non habet ociosiorem Pompeii uel Agenoris puella. Romulus autem Quirinus dictus est teste Ouidio libro secundo fast. siueq; hasta quiris priscis est dicta Sabinis. Bellicus a telo uenit in astra deus. Siue suo regi nomen posuere quirites. Seu quia romanis iunxerat ille cures. ℭ In acta referri: notari in actis memoriæ causa: omnia enim i urbe in acta referebantur: quæ quidem ad rempublicam & ad res priuatas pertinebant. De actis autem uideto saty. vii. ibi acta legenti. ℭ Interea: ordo est interea ꝙ nequeunt parere & partu retinere maritos nubentibus hæret ingens tormentum. ℭ Et partu retinere maritos: multæ prefecto a maritis abigerentur ni proles adesset: quod quidem exemplo patet: scribit enim Laertius ꝙ dicenti Alcibiadi non esse tolerabilem Xantippen adeo morosam: Socrates ait. An uero tu non toleras clamore perstrepentes anseres: illo dicente at mihi oua pullosq; pariunt: & mihi ait Xantippe filios gignit. Sed melius: ordo est sed melius est ꝙ natura indulget: idest concedit animis nil iuris: idest potestatis in corpra: optant enim concipere: natura tamen repugnat. ℭ Turgida non prodest condita in pyxide lyde: idest aranea quæ olim puella lydia a Pallade uersa est. Plinius scribit libro undecimo araneæ plura genera: sed phalangios parere trinos: cæteras pauciores: itaq; scribunt alii mulieres eo remedio ad concipiendū usas: quod hic poeta ostendere uidetur. Politianus aūt uult lyden hic esse propriū mulieris nomē gestātis medicamenta in pyxidibus: legitq; Turgida nec prodest condita in pyxide lyde: quod etiam ego legi in antiquo te tu. ℭ Pyxide pyxis buxolum dicitur: πύξος enim buxum significat.
ℭ Residens in codice pellex: aliena est ut puto eorum interprætatio: qui per pellicem intelligunt. aut Ara

Marginal notes: haruspex; Haruga; Hara; Segmēta; Flamea; Clypeus; Salii; Gradiu⁹; Mars; Martius campus; Quirin⁹ porticus; Xāthipe socratis; Pyxis

DOM.

chnē:aut Plinomelam:cum loquatur uel de ancilla textrice uel de scorto: naz scorta ad summenium habitantia texebant. Iuuena. alibi. Quem quæ uentoso conducta sub aggere texit. Meretrices autem sunt uxorum pellices cum ad eas uiri accedere possint: si de ancilla intelligis: sume auctoritatem ex Martiale: qui scribit Quirinalem cum ancillis rem habuisse: hæc autem dicūtur a Lanoria ut ita designet uiros tanquam mulieres a Draucis subagitari: quod aperte ex persona sua obiecit Iuuenalis. Sed uerecundius Laronia: atq ut tandem exprimat quid reprehendat addit. ℂ Notum est cur Hister. Hister Pacuuius captatione testamētoruz locupletatus libertum Draucum suum hæredem reliquit Atelli. Itē Histri meminit Tacitus: Sed de hoc alibi Iuuenalis: Mora nulla per Istrum Pacuuium. ℂ Cur impleuerit tabulas solo liberto: idest cur eum unum scripserit hæredem quasi dicat eo utebatur Drauco. ℂ Puellæ: ut illa conscii sceleris sileret. ℂ Cylindros: cylindri lapilli omnes sunt fastigiata longitudine in speciem cylindri: idest columnellæ formati: Solinus. Indici reges hoc genus gemmarum longissimos cylindros amant fingere eosque perforatos: & cætera. nam cylindrus columnella est ad æquandam aream: ut scribit Virgilius. Quidam tamen putauit cylindrum esse genus gemmæ: quod non placet. Cum autem elenchi qui sunt ex genere unionum fastigiata & oblonga figura sint: & hi gratissimi mulieribus: nam eos digitis suspendere: & binos ac ternos auribus gloria mulierum erat: ut scribit Plinius: Iuuenalis. Mihi designare uidetur elenchos: & per cylindros a figura elenchos intelligere: cum munera mulieribus gratissima exprimere uideatur: ut elenchi erant. ℂ Tristis sententia: lex iulia.

ℂ Hister: & Solus: propria nomina. ℂ Tabulas ipleuerit bona cōsignatis tabulis tradiderit. ℂ Puellæ: uxori & ambitiose puellam appellauit uxorem. ℂ Viuus hoc contra legem factum est: qua cauetur donationem inter uirum & uxorem factam inter uiuos non ualere: ℂ Cylindros: lapilli sunt oblongi: quibus mulieres & donabantur & ornabantur: Plinius de beryllis loquens: qui mira longitudine placebant: & elephātorum setis religabantur ait. Cylindros quidam ex his facere malunt: q̄ gemmas: quoniam est summa cōmendatio in longitudine. Ex quibus uerbis colligere possumus: cylindros oblongos esse: gemmas uero quadratas: aut rotundas. Est & cylindrus columna lapidea: qua rei rusticæ scriptores aream æquari iubent. Virgilius. Area tum primum ingenti est æquanda cylindro. In quibusdam commentariis nostris Iulium Polucem secutus: qui brachialia ornamenta ὀφεις appellari scribit: chelydros scribi præcepi: quasi genus illud ornatus simile esset spiris serpentium: quos chelydros appellant. ℂ Coruis: flagitiosis & impuris: metaphoricos dixit columbas uero innocentes & puras mulieres uel magis imbelles: & pauidas a timore & imbecillitate huiusmodi auium intelligit. ℂ Stoicidæ: uenuste usus est forma patronomyca pro possessiua.

MER. (margin)

Cylidri (margin)

Multicia (margin)

ℂ Multicia: hoc loco seuerum oratorem carpit perorantem in mulierum impudicitiam: cum ipse magis condemnandus foret: quippe qui corpore uelut denudato: in mores fœminarū acrius inuehitur. ℂ Multicia bombicē coā puto esse: de qua sic Plinius in mollicié hominum scribit. nec puduit has uestes ēt uiros leuitate usurpare pp onera æstiua in tantum a lorica gerenda discesserunt mores: ut oneri sint etiā uestes.

VAL. (margin)

ℂ Horrida incompta. ℂ Quale facit residens in codicæ: sedens assiduo opere diligenter pensa conficere solet: codex arboris trunchus. Vir. Quin & codicibus sectis mirabile dictu. ℂ Pellex: concubina quam pelacam quidam uocarunt. ℂ Tabulas impleuerit Hister: nomen fuit infamis. ℂ Libertum: qui libertū solum hæredem instituit quod ab altero stupretur: alterum lambetur uel quasi conscium turpitudinis suæ. ℂ Dederit uiuus cur multa puellæ: consciæ inquit Probus quæ dominum suum nouit præcidi. ℂ Quæ dormit tertia lecto: aut ordine aut nomen proprium est: ut putat Probus: & dormis & eris legit secūdæ personæ: ut sit: tu o tertia diues eris quæ magno lecto dormis. ℂ Donant arcana: quæ recondita animo contines. ℂ Donant arcana cylindros: hoc dicit: mariti obscœni suis uxoribus morbi sui consciis ad ornamentum comparant lapides præciosos: Pli. Ideo ex eis cylindros facere malunt q̄ gemmas quoniam est summa commendatio in longitudine quadam & angulosos putant statim nasci: & perforatos gratiores fieri medulla candoris exempta additaque auro repercussa: aut omnino castigata: idem quoque & Solinus dicit. est etiam cylindrus ad æquandas areas rotatilis lapis: Cato. Aream ubi frumentum teratur sic facies: confodiatur minute terra: amurca bene conspargatur: & combibat quamplurimum: comminuito terram & cylindro aut pauicula coæquato: unde & Virgilius in georgicis. Area cum primum facile est æquanda cylindro. Est etiam cylindrus omne quod rotatu facile. Cicero de fato: Sed reuertatur ad cylindrum & ad turbidem suam quæ moueri incipere nisi pulsa non possunt: id autem cum accidit suapte natura quod superest. & cylindrum uolui & uersari turbinem putat. Veteres item philosophi: ut beatus Thom. in commentario quod scripsit super Aristotelis libro: qui de cœlo & mundo inscribitur inquit: duos instituendi ad philosophiam modos habuere. primum cylindrum dixerunt quod intra multitudinem rudium adhuc discentium tractaretur a clyzo uoluo: secundum uero syntagmaticon quod iam eruditis exponebant auditoribus. ℂ Dat ueniam coruis: prouerbium de coruis fuit in impudicos ꝙ ore coire dicantur. Mart. Corue salutator quare fellator haberis. In caput intrauit mentula nulla tuum. Tacite igitur eos tangit qui oris & omnium membrorum amisere pudicitiam in omnem proiecti libidinem. ℂ Stoicidæ: contumeliose fœminino usus est genere: Sic Home. ὦ ἄοι ασθενῆ τῆρεό γαόαί ἰλεό οὐκέ ταχαίιο & Virgi. O uere phrygiæ neq̃. n. phryges Et Persius Ne mihi pollydamas & troades labeonē pretulerint. ℂ Quid enī falsi laronia: deest dixit. ℂ Multitia sūmas: multicia molles tunicas de molli cōfectas lana ab eo ꝙ mulciāt hoc ē eliciāt: qa uiduæ aūt puellæ ē uti genere uestis plucidæ.

MAN. (margin)

ℂ Luperco: mense februario ut scribit Ouidius i fast.

Nec prodest agili palmas præbere luperco.

Vicit & hoc mõstrum tunicati fuscina gracchi
Lustrauitque fuga mediã gladiator harenam
Et capitolinis generosior & marcellis:
Et catullis: paulisque minoribus: & fabiis: &
Omnibus ad podiũ spectãtib9: his licet ipsũ
Admoneas: cuius tũc munere rætia misit:
Esse ali quos manes: & subterranea regna:
Et contum: & stygio ranas ĩ gurgite nigras:
Atque una transire uadum tot milia cymba:

Luperci sacerdotes per urbem nudi discurrebant: hircinaque pelle mulierum palmas percutiebant: ut concipere posset facilius: hinc ait idem. Nupta quid expectas: non tu pollentibus herbis: Nec prece nec magico carmine mater eris. Excipe fœcundæ patienter uerbera dextræ: Iam socer optatum nomen habebit aui. Plura etiam & Plutarchus de iis in uita Antonii. Item Valerius Maximus libro secundo de ordine equestri. Fabius libro primo scribit inueniri qui lupercalia tres partes orationis esse cotenderent: quasi luere per caprum: nam soli taurilia persuasum est esse: sue oue: tauro. Luperci ℂ Vicit & hoc monstrum: postquam sacerdotum uitia poeta exposuit: hic nobiles arguit quod i arena gladiatores essent: unde ait id turpius esse quam uirum uiro nubere. ℂ Hoc monstrum quod uir uiro nubat. ℂ Fuscina certabant rætiarius & secutor: erat fuscina rætiarii iaculum hoc est ræte: quo aduersarium cuspide insequentem operiret implicitumque uiribus superaret: unde inferius ait. Cuius tunc munere rætia misit. Secutor uero ab eqisuendo rætiarium dictus: gestabat enim cuspidem quæ aduersarii iaculum impediret: hinc idem satyra octaua ait. Cum graccho iussus pugnarẽ secutor. ℂ Tunicati: est tunica uestimentum sine manicis ut Marcellus ait. Tunicati autem in arenam rætiarii gladiatores prodibant: de quo uideto latius satyra octaua ibi. Credamus tunicæ. Rætiari9 Fuscina Secutor Tunica

ℂ Graechi: pro generoso positus: nobiles enim fuerant Gracchi ut supra patuit. ℂ Capitolinius. Manlius ob defensum capitolium Capitolinus dictus: capta enim urbe auctor in Capitolium fugiendi fuit: a quo deinde Capitolina gentilitas: de quo legito Plin. ℂ Marcellus. Marcus Marcellus uir Romanus gallorum ducem singulari prœlio fudit: Syracusas per tris annos expugnauit: quinquies consul insidiis Annibalis decæptus periit. Legito Plini. & Liuium latius de bello punico secundo: fuit Marcellus alter Octauiæ sororis Augusti filius: de quo libro sexto æneí. ℂ Catulis: Quintus Luctatius Catulus primo punico bello. ccc. nauibus aduersum pœnos profectus sexcentas eorum naues inter Siciliam & Aphricam depræssit: de quo Plinius. Id tamen latissime libro primo Polybius scribit. ℂ Paulisque minoribus: idest Pauli æmilii nepotibus. Maiores paulos accipere possumus patrem & filium: pater bello cannensi cõsul obiit filius de Liguribus triumphauit: Persea Philippi filium apud Samothracas cæpit: fuit is etiam minoris Scipionis genitor: lege Plinium. ℂ Fabiis: fuere ii nobilissimi: quorum trecenti sex duce Fabio consule contra Veientes pugnarunt: & sæpe uictores exiuere insidiis tamen ad unum occisi sunt. Plinius: & Naso & Liuius libro secundo. ℂ Podium: locus erat unde principes & nobilissimi spectare solebãt: Tran. de Nerone Spectauit primum ex paruis foraminibus deinde toto podio adaperto. ℂ His licet ipsum admoneas: ipsum scilicet imperatorem Neronem: qui Suetonio teste etiam in arenam descendit: ait enim: Certamina deinceps obiit omnia. De Nerone quoque hic Probus intelligit: placet autem magis admoueas: nam etiã in tribus antiquis codicibus ita legi: si tamen admoneas tibi placuerit omnino sensus procedet si diligẽter aduertes. ℂ Cuius munere munere: idest gladiatorio ludo. De Nerone enim sic ait Tranquillus. Spectaculorum plurima: & uaria genera edidit. ℂ Esse aliquos manes: sensus est quia inferi esse non creduntur apud quos scelera puniantur: propterea & imperatores & alios uitia plurima comittere: tu tamen uera omnia de illis credere debes: quod Curius quod Fabritius: quod Camillus: quod Fabii credidere: quapropter uirtuti operam tribuerunt. Erit autem ordo. Sed quod sentit Curius & ambo Scipiadæ quod Fabritius & cætera tu uera puta: si tamen quid legeres per interrogationem: tunc sed tu uera puta superiori sententiæ iungeres. ℂ Manes: inferos dicit: nam quidam manes deos inferos tradunt. Manum auctore Nonio dicitur clarum: unde & mane post noctis tenebras diei pars prima: inde uolunt etiam deos manes appellari bonos ac prosperos: immanes uero non bonos. Varro scribit quod bonum antiqui manum dicebant. ℂ Et contum: de Charonte portitore apud inferos poeta libro sexto æne. sic ait. Ipse ratem conto subigit uelisque ministrat. Et ferruginea subuectat corpora cymba. Iam senior: sed cruda deo uiridisque senectus. Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat. Matres atque uiri defunctaque corpora uita. Magnanimum heroum: pueri innuptæque puellæ. Impositique rogis iuuenes ante ora parentum. ℂ Contum: contus sudes est siue hasta longior duriorque & acuta sine ferro ad percutiendum apta. Virgilius. Ac duris detrudere contis. Idem: Assueti longo muros defendere conto. Sude igitur Charon cymbam subigit ac impellit. Conti astæ longiores & robustæ dicuntur: ut scribit Nonius. Et stygio ranas. Strabo libro nono de Archadia inquit apud phaneum sane stygis aquæ stant: sic enim uocant lætalis aquæ stillicidium quam sacram hominum facit opinio. Poetæ quidam fabulose describunt inferorum paludem: deducitur autẽ ab στυγνος quod est tristis: seu ὀτύγεω quod odi timeo: seu ab στύγναζω quod est tristor tristitiam fero. ℂ Vadum: stygis alueum Cocyti & Acherontis: quæ sunt inferna flumina. Manlius capit. Marcell9 Luctati9 Cat. Pauli æmilii Fabii Podium Manes Manum Mane Charon Contus Styx

DOM.

ℂ Multitia: multitia & mollicinæ uestes apud Neuium sunt muliebres a mollitie dictæ: Neuius. Mollicinã coriatam: chirodatam: inde multitiæ manarunt: ut puto litteris uel mutatis uel inuersis. Nam apud Neuium lego multicinæ uestes. ℂ Non sumet damnata: hic locus est: quo Brotheum dissentientem in epigrammate Mart. interpretando facile uel docui: uel refutaui: nam morem fuisse: ut mulieres adulterii conuictæ ui-

rili toga indutæ in publicum procedere cogerentur Porphyrio quidem & Acron prodiderunt: Martialis in dicat: Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ. Vis dare quæ meruit munera: mitte togam: & hoc ex lo co apertissime discitur: de quo in Martialis commentariis a nobis copiosius disputatum est. ¶ Labulla: Sote Clinici medici filia: cuius Martialis meminit. ¶ Iulius ardet: hoc dicit quoniam uiri coam uestem æstate gestabant luxuriosi & molles. Plinius: Nec puduit has uestes etiam uiros leuitate usurpare ꝑpter onera æsti ua in tantum a lorica gerenda discesserunt mores: ut oneri sint etiam uestes. ¶ Critice: critici dicuntur acuti poetarum interpretes: & censores alienorum scriptorum: Horatius: Quid critici dicunt. Martialis: A equalis liber est critice: qui malus est. Cicero: Ego tanq̃ criticus antiquos indicaturus sum. Cum igitur hoc nomen de censore tantum scriptorum antiqui usurpauerint: & codices omnes cretice habeant: legamus cretice a creta: ut dicat: tu qui tanq̃ Rhadamantus alter & Minos creticus leges promulgas: pelluces: nam a creta legum latores Minos Rhadamanthus: & inde doctus Lycurgus lacedemonis fuerunt.

MER. ¶ Perores. In peroratione hoc est conclusione per amplificationem crimina exaggerari solent. ¶ Cretice: uel nomen est proprium: uel a græco manat: nam κρίτης græce iudex dicitur. ¶ Procula poliuca & labulla: meretricum nomina. Calpurnia una ex pellicibus Claudii: ut apud Tacitum. Talem non summet. d. t. Legimus apud cõmentatores Horatii adulteras conuictas adulterii togam sumere: atq; gestare i ignominiam: quod item Martialis hoc endecasyllabo tangit. Telin uiderat in toga spadonem. Damnatam numa dixit esse mœchã. ¶ Et alibi de molli & infami. Sed patris ad speculũ tonsi mfisq; togatæ filius. ¶ Sed iulius ardet. hypophora est. ¶ Nudus agas: antipophora. Minus est insania turpis: sensus minus turpe foret: si per insaniam nudus ageres q̃ hac indutus ueste: qua corpus translucet. ¶ En habitũ: indignantis uerba. ¶ Mõtanum uulgus: tribus rusticas significat: quæ trinũdinæ in urbẽ conueniebant quotiens leges promulgabãtur. ¶ Deceant multicia testem. Cõparatiuus: locus a minori ad maius: si nõ decent testem multominus iudicem decent. ¶ Pelluces: transluces: & est compositum a per & luceo r mutata in l sic & pellucidus.

VAL. ¶ Cretice. Inuehitur in Metellum creticum eum qui uicit cretenses: ut Probus ait: sed num Longinum creticum dicit: cuius ad rusticum monachum scribens beatus Hierony. meminit. Eramnius inquit incedebat ad loquendum gradu testudineo & per interualla quædam uix pauca capiebat: ut eum putares singultire non proloqui: & cum mensa posita librorum exposuit struere adducto supercilio contractisque naribus: ac fronte rugata: duobus digitulis concrepabat: hoc signo ad audiendum discipulos prouocans tunc meras nugas fundere: declamare creticum diceres esse Longinum. ¶ Perores in proculam & pollineam: adulteras. Conuicia quæ in fœminis arguat in se uel de solo cultu cognoscat. ¶ Populo mirante: cum populus hanc uestem miretur oras tamen. ¶ Est mœcha labulla. Martialis. Sote filia clinici lanulla. Deserto sequeris clytum marito. Et donas & amas & ἐχεις σαύτῶς. In quibusdam tamẽ fabella legitur. ¶ Carphinia: una de meretricantibus. ¶ Non sumet damnata: infamis. ¶ Toga multicia: si damnata erit non tamen tali utetur ueste. ¶ Nudus agas: non ut quidam interpretantur nudus ores: sed eas nudus sic Pompon. mella. Exercent bellando animos corpora ad consuetudinem laborum: maxime ad frigora nudi agunt antequã puberes sint: casum cum præpõne habens sine casu post posito: idem paulopost: lino alii uestiuntur aut lanis quas diximus siluæ ferunt arundinum: alii auium ferarumque pellibus: pars nudi agunt: pars tantum obscœna uelant. Eodem modo locutus Valerius maximus cum inquit experiri uolui an scires consul agere. Idem rursum alibi. P. rutilius non publicanus in Sicilia egit: sed operas publicanis dedit: & rursũ ut enĩ in rebus seriis Scæuola ita in scurrilibus lusibus homo agebat: & cum actio ut Hora. in libro sermonum lætum agit conuiuam: & subauditur se. Vulneribus crudis: recentibus. ¶ Ista si uideas: uestimenta ista tã turpia. ¶ Acer & indomitus: ad illud uidetur allusisse Lucani. Acer & indomitus quo spes quoque ira uocasset. ¶ Pelluces: per uestem luces: ita enim locuti sunt ueteres: ita Plau. teste Prisci. & in antiquo codice hunc locutum comperio. ¶ Dedit hanc contagio labem. Et dabit in plures: per te inquit cretice & alii corrumpẽtur: dicitur contagio: ut hic & Cice. in libro de fato: ut in reliquis eiusmodi naturæ contagio ualeret. Legitur & contagium Lucre. ex aliis alios auidi contagia morbi: & cõtages contagis: ut compago & compages: rursus Lucre. Qui fuerant autem præsto cõtagibus ibant. ¶ Dabit in plures: cadet in multos: huius neutrum plurale pluria est in antea: quoniã descendit a singulari hic & hæc pluris sicut omnis & hoc plure sicut omne: quod iñ ueterũ usu fuit: cuius compositum complures & compluria: Cice. in protagora confirmanda genera compluria. Et Plinius in quartodecimo naturalis historiæ sunt autem compluria in his maiora etiam terrestribus: nam quando comparatiuum est plura facit minus una syllaba sicut maiora minora & similia: nec me præterit quid Gellius & cum Prisciano multi dixerunt grammatici Gellio aduersati. ¶ Sicut grex totus in agris: hoc dicit peccata ex paruo in summum facinus semper exiliunt nisi ratione moderentur: sicut & plæraq; similiter obueniunt negligentia quadam humana.

MAN. ¶ Qui nondum ære lauantur: idest paruuli: ii enim in thermis non lauabantur: ubi q̃drantẽ soluebãt lotori. Horatius in satyr. tertia. Dum tu quadrante lauatũ Rex ibis. Et Iuuenalis satyra sexta. Cædere syluano porcum quadrante lauari. ¶ Curius quod sentit: quasi dicat inferos esse. De curio autẽ in principio huiuscæ satyræ ibi. Qui curios simulant: poteris & uidere plurima li. quarto Valerii Maximi i capite de cõtinentia

Nec pueri credũt: nisi qui nondũ ære lauantᵉ
Sed (tu uera puta) curius quod sentit: & ãbo
Scipiade: quod fabritius: maneſq; camilli
Q̃d cremeræ legio: & cãnis cõsũpta iuuẽtꝰ
Tot bellorꝫ aĩæ: quotiẽs hinc talis ad illos

Vmbra uenit: cuperẽt lustrari: si qua darẽt
Sulphura cũ tædis: & si foret humida laurus
Illuc heu miseri traducimur: arma qd ultra
Littora iuuernæ ꝓmouim⁹: & modo captas
Orchadas: ac minia cõtẽtos nocte britãnos

nentia. ¶ Ambo scipiadæ: Publius & Cn. Scipiones germani in hispania prœliis ingentibus Hannonem & Asdrubalem fratrem Annibalis cæciderũt raptaque erat impetu hispania nisi fortissimi uiri in ipsa uictoria oppræssi punica fraude cæcidissent: terra mariq; uictores: quod florus scribit. Horũ uero alter pater alter patruus fuit maioris aphricani. Præterea Macrob. libro primo saty. scribit non aliter dictos Scipiones nisi ꝙ Cornelius qui patrem luminibus carentem pro baculo gerebat: Scipio cognominatus nomen ex cognomine posteris dedit. ¶ Fabritius: scribit Liuius libro. xiii. ꝙ bello tarentino fabritius missus ad pyrrhum epyrotarum regem ut de redimendis captiuis ageret: frustra ut patriam desereret ab rege tentatus est. Lucius quoq; Florus ubi de tarentino bello meminit sic ait. Fabritius oblatam sibi ab rege imperii partem repudiauit: & paulo inferius de eodem fabritio inquit ꝙ decem pondo argenti circa Rufinum consularem uirum quasi luxuriam censoria grauitate dãnauit. Valer. autẽ Maximus libro quarto cap. de continentia scribit: ꝙ Fabritius licinius honorib⁹ & auctoritate omni ciue temporibus suis maior fuit: censũ par unicuiq; pauperrimo: qui a samnitibus: quos uniuersos in cliẽtelam habebat: decem æris & quinq; pondo argenti totidemq; seruos sibi missos in samnium remisit continentiæ suæ beneficio sine pecunia prædiues &c. Meminit etiam Gellius libro primo capitulo decimoquarto. ¶ Camilli: Furius Camillus faliscos dicione subdidit: ueios domuit absens dictator dictus Gallos intermit: populum romanum migrare ueios uolentem retinuit: sic & oppidum ciuibus & ciues oppido reddidit: auctor Plinius. De quo etiam Martialis libro sexto ait. Referentem signa camillum. ¶ Manes animæ. ¶ Cremeræ legio: cremera fluuius est in thuscia: apud quem trecenti fabii occubuere. Hinc Ouid. libro secundo fast. ait. Vt celeri passu cremeram tetigere rapacem Turbidus ibernis ille fluebat aquis &c. ¶ Et cannis consumpta iuuentus. Cannæ ignobilis apuliæ uicus: sed magnitudine cladis emersit: &. xl. milium cædes parta nobilitas: nam duo maximi exercitus cæsi ad hostium facietatem: donec annibal diceret parce ferro: auctor est Florus. Liuius autem libro secundo tertiæ decadis scribit ꝙ quadraginta milia peditum: duo milia septingenti equites cæsi dicuntur. In iis alter consulum Paulus scilicet: questores. L. Acilius: & Luci⁹ furius bibaculus. xxi. trib. mili. Consulares quidam præteriiq; ædilitii inter eos. Cn. Seruilius: &. C. Minuti⁹ Numatius. lxxx præterea senatores aut qui eos magistratus gessissent. Capta eo prœlio tria milia peditũ & equites trecenti dicuntur. ¶ Talis umbra: qualis est domitiani Othonis & nobilium aliorum de quibus iã dictum est: Neronis item de quo pauloãte. Plinius lib. septimo capitulo quinquagesimoseptimo ait. Quæ genitis quies unquam si in sublimi sensus animæ manet: inter inferos umbræ. ¶ Sulphura cum tædis: purgabantur olim sulphure aqua igni. Ouidius: Terq; senem flamma ter aqua ter sulphure lustrat. De quibus latius uideto sat. sexta ibi. Nisi se centum lustrauerit ouis. Laurus: scribit Plinius libro decimoquinto honorem lauris habitum in triumphis: quia suffimentum sit cædis hostium: & purgatio ut tradit Massurius. De lauro etiam libro quinto fast. Ouidius ait: Est aqua mercurii portæ uicina capenæ. Si iuuat expertis credere numen habet. Huc uenit incinctus tunica mercatot & urna. Purus suffusa quã ferat haurit aquã. Huda fit hinc laurus lauro spargũtur ab huda. Omnia quæ dominos sunt habitura nouos &c. ¶ Illuc heu miseri traducimur. Arguit imperii cupiditatem nihil prodesse ostendens multis imperare: cum omnibus ad inferos eũdũ sit: unde & Naso ait. Serius aut citius sedem properamus ad unã. Et Hora. i arte. Debemur morti nos nostraq;. Item Mortalia facta peribunt. ¶ Iuuernæ: super britanniam iuuerna est pene par spatio: sed utrinq; æqualis tractu littorum oblonga: cœli ad maturanda semina iniqui: cultores eius pietatis admodum expertes: quod mela scribit. ¶ Et modo captas Orchadas: Diuus Hieronymus de temporibus sic ait. Claudius de britannis triumphauit: & orchadas insulas romano adiecit imperio: in cuius gloriæ memoriam filiũ suum britannicum appellauit. Sunt autem orchades triginta angustis intra se ductæ spatiis. Auctor ẽ Mela. Plinius etiam libro quarto de iis scribit. ¶ Britannos: finis erat orbis ora gallici littoris nisi britannia insula nomen pene orbis alterius meretetur: octingentis & amplius milibus passuum longa porrigitur. Multæ & aliæ circum britanniam insulæ: e quibus thyle ultima in qua æstiuo solstitio sole de cancri sidere faciente transitum nox pene nulla: brumali solstitio perinde nullus dies. Auctor est solinus. Plinius etiam libro secundo ait ꝙ in britannia longissimus dies habet horas. xvii. ubi æstate lucidæ noctes. Vtq; cæsar libro quinto de bel. gal. inquit. Omnes se britanni glasto inficiunt ꝙ cæruleum efficiat colorem: atq; hoc horridiores sunt in pugna aspectu: capilloq; sunt promisso: at omni parte corporis rasa præter caput & labrum superi⁹. Vxores habent deniq; communes & maxime fratres cum fratribus & parentes cum liberis. Sed siqui sunt ex iis nati eorum habentur liberi: a quibus primum uirgo: quæq; adducta est.

¶ Paulatim accipient te. Sexaginta uersus qui sequntur ad eum usq; locum. ¶ Vicit & hoc monstrũ: quot fabulas: quot inuẽta: quot inanes cõmẽtationes & cõfictos sensus a nostris interpretibus habuerũt q dum figuratã: & subobscurã repræhẽsionẽ poetæ nõ perciperẽt: ex uno sensu: & cõtinuato spiritu: plures & uarios cõmenti sunt: horum sexaginta uersuũ: ne in alienis potius refellẽdis: ꝙ̃ in nostris exponendis uersemur una est & perpetua indignatio aduersus sacerdotes: quorum collegium Mineruæ in albano. Domitia. instituerat: ex quo forte ducti magisterio fungerentur: redderẽtq; eximias uenationes & ludos scænicos: horũ epulas: luxũ: molliciẽ scænicã: & ritũ bacchanalibus similem Iuue. nunc insectat: modoq; ait eos nihil differre a mulieribus colentibus bonã deam: aut a sacerdotibus eleusinis qui facibus discurrẽtes: & cursu ꝓpe

Camill⁹

Cannæ
Cannarũ cædes

Laurus ĩ purgatio nibus.

Iuuerna
orchades

Britãnia
Thyle

DOM.

bacchico furentes Cererem colebant:modo eorum gulam carpit:nam lautissime epulabantur:unde albanæ dapes a Martiale luxuriosissimæ dicũtur:Deniq; illud clamat & conqueritur:ꝙ quidã ex his sacerdotibus cornicini:cuius opera in scæna illa albana utebantur nupserit:hic est poetæ sensus:hic ardor:hæc indignatio. Legatur igitur hic locus totus in molliciem sacerdotum albanorum:de quibus lege Tranquillum in Domitiano. ¶ Qui sumunt redimicula domi:ostendit eos esse tanquam mulieres:quæ cũ colunt bonã deã:domum nõ templum parãt ut scribit Plutarchus in cæsare:illicq; multa peragunt bacchanalibus similia:potu:lasciuia:scurilitate. ¶ Redimicula:tæniæ sunt siue uittæ pẽdentes a posteriore parte mittræ:quod primi phryges mollissimi inuenerunt. ¶ Placant bonam deam:non ꝙ bonam deam illi sacerdotes colant:sed quod illoꝝ ritus & ludi scænici nihil pene differant a sacris bonæ deæ:quæ mulieres operantur. ¶ Abdomine porcæ:nihil omittũt de ritu bonæ deæ in cujus sacris sus prægnans mactabatur. De bona dea lege Macrobiũ:ne multas paginas hoc tibi loco recitem:& plutarchum in Cæsare. ¶ Et magno cratere:nã crater in his sacris erat uini:quod tamen legis appellabant:de quo lege Macrobium & Lactantium. Sed more sinistro:sed in hoc inquit non seruant ritum sacrorum bonæ deæ:quod cum ea sint tantum mulierum:ipsi eas excludunt satis inter se molles & effœminati:ne effigies quidem maris eo loco uisebatur:ubi bona dea coleretur:Plutarchus. Ite prophanæ clamatur:idem mos in sacris Cereris erat. Trãquillus:Eleusinis sacris:quorum imitatione impii & scelerati uoce præconis submouentur interesse ausus non est.

MER. ¶ Prurigo:morbi genus:quo porci infestantur:de qua dictione:ex sententia Cornelii celsi plura disseruimus in eo opere in quo Galeoti dicta refellimus. ¶ Vuaq; cõspecta liuorem ducit ab uua:contrahunt uuæ pallorẽ & nigritiem uisu & cõtactu aliaꝝ:uel maturescentiũ:uel putrescẽtiũ. ¶ Redimicula:uincula sunt

Abdomen capitis. ¶ Atq; bonam teneræ placant abdomine porcæ:bona dea auctore Macrobio:terram ipam esse:& faunã:& fatuã:& opẽ:Varro filiam Phauni tradidit adeo pudicam:ut extra gyneconitin nunquam sit egressa:necnomẽ eius in publicũ sit auditũ:nec uiꝝ unq̃ uiderit:uel a uiro uisa sit. ¶ Abdomine porcæ. Abdomen pars illa uentris:quæ a pube sursum uersus ad præcordia perueniat:quod antiqui sumẽ quoq; dixerũt ab exteriori parte euidenti cute:ab interiori mẽbrana leni tegitur:ut celsus & Plinius referunt:Cur aũt huic deæ sacrificarent porcam hãc cãm Macrobius dicit ꝙ bonã credidere alii esse proserpinã:porcaq; ei rẽ diuinã ideo fieri:quia segetẽ quã ceres mortalibus tribuit:porca depasta est. ¶ More sinistro:quia sacris deæ bonæ mares nõ intererãt:sed temporibus Iuuenalis mulieribus exclusis soli uiri rẽ diuinã faciebãt. ¶ Magno cratere:scribit macrobius ꝙ in templũ deæ bonæ uinũ nõ suo nomie solebat inferri:sed uas in quo uinũ inditum sit:mellarium nominetur:& uinum lac nuncupetur:ergo cratera intelligimus uas hoc mellarium.

VAL. ¶ Accipient te in suum numeꝝ. ¶ Posuere:aphæresis ꝓ apposuere. ¶ Atq; bonã:deest deã quã solæ colebant fœminæ. ¶ Placãt abdomine:pinguedine uel intestinis. ¶ Sed more sinistro cõtrario. ¶ Exagitata:exclusa est actu. ¶ Clamatur:a uiris. ¶ Nullo gemit hic tibicina conu:hæc ceteris sacra faciũnt baptæ.

MAN. ¶ Sed quæ nunc:romanos arguit:multa enim scelera committebant:quæ quidem uicti populi uitabant. Ostenditq; honestos alibi Romæ contagione corrũpi. ¶ Armenius:armeniam Cæsar Augustus uendicauit:ut Suetonius docet. ¶ Zalates:id obsidis proprium est. Datos autẽ fuisse ab armeniis obsides Clo-

Armeni dio & domitio corbuloni Tacitus scribit. ¶ Ephebis:

Ephœbos ἔφηβος puber dicitur:ἐφηβεύω pubesco:ἐφηβία.

Ephœbeo ætas est prima adolescentiæ. ¶ Commercia:conuersationes. ¶ Obses:is est cui dari solet cum honore cu-

Obses stodiendus:nec unquam ligantur obsides:auctore ẽt Seruio libro secundo æn. Et festus ait ꝙ obsides dicuntur pro obfides:idest propter fidem quia ob fidem patriæ præstandam dantur. ¶ Hic fiunt homines. Ironice loquitur. ¶ Mittentur pro omittentur & relinquẽtur. ¶ Bracæ:idest uestimenta quibus utebantur i patria:& cultelli:frena:flagellum:hoc est studia exercendorum equorum:& uiris disciplina dediscetur:reportabuntq; in patriam romanos mores ꝑditissimos:hæc sententia placet:Persius enim satyra tertia. Brachatos medos appellat:utq; Ptolomæ⁹ libro sexto edocet:Me-

Media dia ab occasu terminaẽ maiori armenia:i qua sunt artaxata:ut idẽ li. v. oñdit. Optime ergo post illud mittẽtur brachæ. Artaxata subiicit. ¶ Bracæ:sunt q bracas & braccas sunt q brachas & bracchas dicũt:scribũtq;

Bracæ eẽ uelamẽ illud siue:lineũ:siue laneũ:siue etiã scorteum ab umbilico incipiens & ad crura usq; protẽdẽs:quo nautæ in primis & gẽtes frigidioris plagæ utunẽ. Diodor⁹ autẽ libro sexto de galatis scribens ait:uestes ad terrorẽ intonsas ac coloris uarii ferũt:quas illi uocãt brachas. ¶ Sic:in urbe morãdo & studia pristina omit-

Artaxata tẽdo.i.romanos:ii enim ꝑtexta ueste utebanẽ. ¶ Artaxata:urbs est maioris armeniæ i cãpis sita iuxta Araxem teste Plinio libro sexto. ¶ Tacitus uero libro decimotertio scribit Neronis tempore corbulonem Romani exercitus iperatorẽ artaxatis ignẽ imisisse:Illaq; deleta & solo æquata esse:qa nec teneri sine ualido ꝑsidio ob magnitudinẽ mœniũ:necid romanis uiriũ erat quod firmãdo ꝑsidio & capessendo bello diuideret.

Sed quæ nunc populi fiunt uictoris ĩ urbe:
Non faciunt illi:quos uicimus:& tñ unus
Armenius zalates cunctis narratur ephebis
Mollior ardenti sese indulsisse tribuno.
Aspice q̃d faciãt commercia:uenerat obses:
Hic fiunt hoies:nã si mora longior urbem
Indulsit pueris:non unquã deerit amator.
Mittentur bracæ:cultelli:fræna flagellum:
Sic prætextatos referunt artaxata mores.

Satyra tertia

Vamuis digressu ueteris confusus amici
Laudo tñ uacuisq; sedẽ figeẽ cumis
Destinet:atq; unum ciuem donare sibyllæ

ARGVMENTVM SATYRAE TERTIAE.

Ex urbe umbritii digreſſum tertia monſtrat.

Vamuis digreſſu:ſcripturus poeta urbis ſcelera umbritii digreſſu3 deſcribit:eumq; illa exprimentem inducit.Plinius libro decimo capitulo quarto de uulturibus ſic ait. Vmbritius haruſpex noſtro æuo peritiſſimus parere tradit oua tredecim. Tu tamen aduerte philoſophum ſcribere libro ſexto de animalibus:q Vultur nidificat in excelſiſſimis rupibus:unde fit:ut raro nidus & pulli uulturis cernantur:pariunt uultures oua bina &c. De Vmbritio item paulo inferiꝰ uideto:ibi ſcilicet ranarum uiſcera nunq̃ inſpexi. ℭ Amici:amicus eſt qui mihi uſu uitæ ſimilis pio ac fideli amore coniungitur:ſocius uero eſt qui nobis aliquo pacto ad aliquid gerendum coniungitur:ut inquit, ireth. ℭ Victorinus. ℭ Cumis:cumæ in campania ſunt:antiquitate cunctas & ſiciliæ & italiæ urbes antecellit urbs ipſa:Hippocles autem cumæus & megaſthenes calcidenſis condiderunt qua ex re cumæ nuncupātur:nonnulli cumas ob κῦματα:ideſt fluctus nomen duxiſſe memorant:littus enim proximum frequentibus abundat tergoribus:quibus illeſæ fremunt undæ:auctor eſt Strabo libro quinto. Ibidē uero Sibyllæ ſacellū erat:ut ēt ſolinus ait & Maro. ℭ Vacuis:nō plenis ciuiū uti Roma. ℭ Deſtinet:deliberet:cōſtituat.

Vmbritius — Vultur — Amicus — ſocius — Cumæ

ℭ Talia:eorundem ſacerdotum molliciē & ſcænicā illam anitationem comparat ſacerdotibus Cereris: nā Ceres olim habuit cōiuncta ſacrum Baccho:Ouidius. Ipſe ſuos ludos uuæ cōmentor habebat: Quos cu3 tædifera nunc habet ille dea:& Claudius Bacchum ex adytis Cereris egredientem introducit. Eius deæ ſacerdotes facibus diſcurrentes:quibus uſa dicebatur ad filiam indagandā:ad extremā uſq; laſſationē debacchabatur. Papinius. Tuq; actæa Ceres curſu:cui ſemper anhelo: Votiua3 taciti laſſamus lampada myſtæ:hi dicebantur Myſtæ:Daduchi:ideſt geſtantes facem:Ierophantæ ideſt ſacrorum interpretes. Strabo auctor. Idem baptæ αβαπτω:quod ſignificat tingo & lauo:nam tingere madefacere eſt:quoniam qui iniciabantur lauabantur aqua calida primum. Ariſtophanes:Primum ex ritu ueteri me lauerunt. ℭ Cocyton:Ceres dicta eſt uerbo attico. κοκκυω quod lugeo ſignificat:quamuis alterum c elidatur:ut corripiatur ſyllaba:nam Cererem raptu Proſerpinæ mœſtam:qualis apud Arcadas lugubri habitu colitur:ut ſcribit Pauſanias:lachrymis & gemitu placaſſe dicuntur. Inde reddita agris fertilitate:inſtituta ſūt illius ſacra a Cocyto. Aniam & antiquiſſimam familiæ auctorem attici Cocyam appellarunt:auctore Suida:nam & Cocyto:hoc eſt Ceres deorum ſacrarumque antiquiſſima & prima dicuntur. Ouidius: Prima Ceres auidæ gauiſa eſt ſanguine porcæ:& ut ex Varrone de re ruſtica diſcitur:Initia dicuntur ſacra Cereris quoniā prima fuerunt & inde initia principia ſunt appellata hoc igitur pacto legendum eſt:nihil diſtant ſacerdotes albani uel a mulieribus colentibus bonam deam uel ab his qui coluerunt Cererē ſacris cum baccho coniunctis. ℭ Cecropiam:epitheton eſt Cereris a patria: Sed nō magis de attica hic loquitur q̃ de ea: quæ alibi coleretur eo ritu. ℭ Secreta tæda: nam taciti diſcurrebant. Papinius: Votiuam taciti laſſamus lampadæ myſtæ. ℭ Laſſare:nam ad extremam laſſationem diſcurrebant. Papinius: Curſu cui ſemper anhelo. Cocytus olim etia3 lucrinus dicebatur. Syllius: Aſt hic lucrino manſiſſe uocabula quedam Cocyti memorant. Nam ut ſcribit Homerus in odyſſea:illic Cocytus flu. & ſtyx dicebatur. Virgilius de eo:Raptam Cocytos oſtreoſa diuam:nam illic peragebant ſacra plutonia:auctor Strabo. ℭ Ille ſupercilium:de iiſdem ſacerdotibus loquiquitur. ℭ Madida fuligine:non de fuligine:ut puto loquitur:ſed medicamentum itelligit:quod ex ſanguine uel felle hirundinum & ouis formicarum & muſcis tritis fiebat ad denigranda ſupercilia:auctore Plinio: Fuliginem appellauit a colore. Hic teneo te deprænenſum Fidentinæ: ut alia omittam:quæ ſubrupuiſti nobis una cum præceptore tuo:nam cum hæc uerba traſferres in tuas nugas:non intellecta inuertiſti:& quod ego dixeram appellauit a colore fuliginem de Iuuenale intelligens:tu uentris onere impeditus non audiens fuliginem dixiſti propter colorem appellatum medicamentum a Plinio. Vbi ſcribit Plinius turpiſſime plagiariæ! Sed hoc tibi remittimus:qui tua imperitia omnia confundis:præceptori tuo non ignoſcimus: qui te nihil ſapere docuit magna familiaritate: ℭ Vitreo priapo:obſcœna in poculis placuerūt in ſacris præſertim Priapi:Plinius: In poculis libidines cælare iuuit:ac per obſcœnitates bibere.

DOM. — *Vide politianum cap. x sequ… bo babte: & cocyton*

ℭ Orgia:ſacrificia proprie liberi:quæ alternis annis fiebant:nonnunq̃ orgia:pro omni genere ſacrificii capiuntur. ℭ Cecropiā ſoliti baptæ laſſare cocyton:quale foret hoc ſacroꝝ genus adhuc ſatis liq̃do nō inuenimus. Referunt tamen cōmentatores quidā Ariſtophanis: Eupolidē nobilē comicū fabulam conſcripſiſſe quā baptas appellauit:cuius fabulæ uerſus plurimi ab antiquis grāmaticis afferunt:& in primis ab epheſtione:adeoq; alcibiadi moleſta fuit huiuſmodi fabula:ut eū in mare iuſſerit mergi. Videbat eni in ea amātes impudico amore iuuenes lacerari:qui ſimulatis ꝑſerpinæ ſacris noctu turpiſſima quæq; patrarēt. ℭ Laſſare:fatigare frequenti ſacrificio. ℭ Cocyton:hanc deā proſerpinā quidā intelligunt:a cocytho inferoꝝ fluuio dictam: ego autem contenderim a loco:ubi præcipue dea coleretur:quod innuere uidetur Virgilius i priapeia dinumerans loca in quibus uaria numina colerentur:ait enim. Raptam cocythos oſtreoſa diuam. ℭ Ille ſupercilii madida fuli. tinctū:alios carpit:qui formæ ſtudioſi calamiſtro & coloribus raritatē ſuperciliorꝫ emendarent:nam fuligine ſupercilia denigrabant:Plinius in uigeſimo octauo naturalis hyſtoriæ. Capilli defluuia urſinus adeps:mixto ladano & ianth o cōtinet:alopeciaſq; emendat:& raritatē ſuperciliorum cū fungis lucernaꝝ:ac fuligine:quæ eſt in roſtris eaꝝ. ℭ Producit:emendat:uel extēdit. ℭ Pingitq; tremētes. Attolens oculos:hoc lenocinio oculos mulieres cōmendare ſolent:quod & Ouidius in arte amandi ꝑcipit. Nec pudor ē oculos tenui ſignaſſe fauilla. Vel ꝓpe te nato lucide cidne croco. Et Pliniꝰ quotidiana tāta ē decoris affectatio ut tinganī oculi quoq;:hoc græcæ Iuliꝰ pollux ſic appellat:τονὸ οφθαλμοὺ ὑπο

MER. — Baptæ — Cocyton — Denigratio ſupercilii — Iulius pollux

γράφει τὰς ὀφρῦς μέλαινει hoc est oculos pingit:& supercilia denigrat. ℭ Vitreo bibit ille priapo. Ut libidinosius conuiuarentur cyathos ad priapi formam in conuiuiis habebant:necnon & panibus siligineis ad eandem formam uescebantur. Martialis. Si uis esse satur nostrum potes esse priapum Ipsa licet rodas inguina tutus eris. ℭ Reticulum:quod capillos continet a reti dictum: Ut Varro auctor est.

VAL. ℭ Talia secreta coluerunt orgia taeda:talia sacra in baptis sunt qualia Romae celebrantur:ipsisq; comparantur. Strabo de sacris cybellis locutus similia inquit sunt quae apud thraces celebrantur quae cotia & bendidia apud quos & orphica initio habuerant ipsa coti:itaq; in haec cecropia cocitos ab ea dicta sit ob aliquam forte similitudem dubiũ uideri potest:res uero ipsa:sicut exponit probus:habet:baptae comoedia inquit fuit in qua Eupolis inducit uiros athenienses ad mitationẽ foeminarum saltantes lassare psaltriam cociton: cocitos apud athenienses psaltria quam effoeminati colunt noctu illam adeuntes:&baptae titulus est libri quo impudici describuntur. ℭ Taeda secreta:quod noctu dionysia celebrarentur:taeda fax ἀπὸ τοῦ δαλοῦ: quae a δαίω:idest uro descẽdit. ℭ Baptae:molles quo titulo Eupolis comoediam scripsit ob quam alcibiades quẽ praecipue perstrinxerat necuit ipsum in mare praecipitando dicẽs:ut tu me in theatris madefecisti: nunc ego te in mari madefaciam. sunt qui existiment Vir. illud raptam cocitos ostreosa diuam ad hũc locũ quicq̃ pertineat:quod minime uerũ est. est siquidẽ metrum phalecinũ ubi cocitos dactilum facit:hic autem amphibracum. ℭ Ille su. diuersas exprimit hominum mollissimorũ agitationes:quae foeminarum sunt.

Ianua baiarum est & gratum littus amoeni
Secessus:ego uel ꝓchytã praepono suburae.
Nã quid tã miserũ:& tã solũ uidimus:ut non
Deterius credas horrere incendia lapsus
Tectorum assiduos:ac mille pericula saeuae
Urbis:& augusto recitantes mense poetas?
Sed cũ tota domus rhaeda componit una:
Substitit ad ueteres arc9: madidãq; capenã:
Hic ubi nocturnae numa cõstituebat amicae
Nũc sacri fontis nemus:& delubra locantur
Iudaeis:quorũ cophinus foenumq; suppellex.
Oĩs enĩ populo mercedem pendere iussa est
Arbor:& eiectis mendicat sylua camoenis.
In uallẽ aegeriae descendimus:& speluncas
Dissimiles ueris:quanto praestantius esset
Numẽ aquae uiridi si margĩe clauderet ũdas

MAN. ℭ Ianua baiarũ:contiguus baiis lucrinus adest sinus. Baiae Baias autem ab Ulixis socio baio nomine uocabulum traxisse ferunt. Erant ibi calidae aquae & ad uoluptatẽ & ad sanandos morbos accõmodissimae:quod etiam Strabo libro quinto scribit. ℭ Gratum littus:sunt enĩ amoena campaniae littora ut scribit mela. ℭ Prochytam: Prochyta ante misenum prochyta iacet insula a pithecusis quandoq; diuulsa:ut scribit Strabo libro quinto. Dicta autem prochyta a προχέω quod est effundo. Procheo Nã ut Plinius scribit libro tertio capitulo septimo ab enaria Enaria insula profusa erat. Enaria uero a statione nautum Inarimae Aeneae ab homero inarimae dicta:ut idem ait. Virgilius quoq; sic Tum sonitu prochyta alta tremit: durũq; cubile Inarimae iouis imperiis imposta Typhoeo. Dionysius autem scripsit a prochyta muliere troiana prochytã insulã dici. ℭ Suburae:in antiqs textibus & in Varrone quoq; subura ẽ nõ suburra:itaq; per unicũ r melius scribit. Subura Nam Varro inqt subura ꝙ sub muro terreo carinarum. Et postea sic subura Iunius scribit ab eo ꝙ fuerit sub antiqua urbe:qui testimonium potest eẽ ꝙ subest & loco qui terreus murus uocatur. Erat autem celeberrima regio propterea Iuuenalis illam opponit prochytae:quod quidem Martialis ostendit lib. duodecimo dicens. Dum tu forsitan inquiet9 erras Clamosa Iuuenalis in subura. Et paulo inferius ad Marcellam. Nulla nec in media certabit nata subura Nec capitolini collis alumna tibi. ℭ Ac mille pericula saeuae urbis. Idem fere Cicero quaestus est libro sexto epistolarũ fam. his uerbis. Equidem nos ꝙ Romae sumus miserrimum esse duco non solum ꝙ in omnibus malis acerbius est uidere q̃ audire:sed etiam ꝙ ad omnes casus subitorum periculorum magis obiecti sumus q̃ si abessemus. ℭ Augusto recitantes mẽse poetas: eos enim recitantes audiendo tedio maximo afficiebantur. ℭ Sed quum tota:in antiquis est quũ & dũ. ℭ Rhaeda: Rhaeda dicunt aliqui rhaedam uehiculum dici ꝙ rotas habeat Fabius uero libro primo docet gallicum esse uocabulum. ℭ Una:per id gazae tenuitatem ostendit. ℭ Ad ueteres arcus:hos lateritios ab Romulo constructos dicunt:nec florentes postea Rõmani passi sunt in marmoreos commutari:ut antiquitatem & memoriam conditoris conseruarent. Capena porta ℭ Madidamq; capenam:porta capena: Appia quoq; dicta est ut frõtinus scribit:secundum uero alios a capena oppido iuxta quam portam fontes erant & aquae ductus super eã. ℭ Hic ubi nocturnae Romani po. auaritiã carpit locabant & enim nemora aliis musarum propria. ℭ Hic:pro illic. Aegeria ℭ Constituebat loquebatur. ℭ Amicae:idest aegeriae:de qua libro tertio fast. ait poeta. Aegeria est quae praebet aquas dea grata camoenis. Illa numae cõiunx consiliũq; fuit. Camoenarum lucus ℭ Sacri fontis nemus. Liuius li. i. sic ait Lucus erat quẽ mediũ ex opaco specu fons perẽni rigabat, aqua:quo quia se p saepe Numa sine arbitris uelut ad cõgressum deae inferebat:camoenis eum lucum sacrauit ꝙ dearum sibi cõcilia cũ coniuge sua Aegeria essent. Camoenarũ fõs Plutarchus uero scribit non solum Camoenis lucum & prata quae circum erant sacrata ab Numa fuisse:sed & fontem ipsum sacris uestalibus uirginibus constitutum. Scriptorum secessus Scriptores praeterea nemora appetũt. Unde Hora. libro secundo epistola. ad florum ait. scriptorum chorus omnis amat nemus & fugit urbem. ℭ Delubra:Camoenarum:scilicet:utq; Asconius libro primo uertinarum ait. Templa sunt singulorũ diis attributorum locorum. Tẽpla Delubra Delubra uero multarum aedium sub uno tecto ab diluuio pluuiae munitarum. Alii delubra dicunt ea templa in quibus nunc delubra corporum abluendorum more dodonaei iouis aut apollinis delphici:in quibus delubris lebetes tripodesq; uisuntur. libro autem quarto georgicon ẽt aliter ex

Macrobio diximus. ¶ Iudæis: quibus edicto Domitiani urbe pulsis necesse fuit syluas icolære. ¶ Cophinus: uas ex uirgultis: græca aũt est dictio: Priscianus corbem interprætaᵗ. ¶ Suppellex: substantia facultas sarcinulæ. ¶ Cophinus fœnũq3: ex tenui & uili suppellectile inopiã declarauit iudæoꝝ de iis autẽ latius diximus satyra sexta cophino fœnoq3 relicto: itaq3 uidere nõ pigeat. ¶ Pendere: soluere: penso enim ære non numerato debitum soluebant. Vnde Festus ait pœnas pendere proprie dicitur qui ob delictũ pecuniã soluit: quia penso ære utebãtur. ¶ Eiectis camœnis: quibus sacru3 erat nemus. ¶ Mẽdicat: ab aliis necessaria quærit & captat. ¶ Sylua: idest iudæi ipsi syluam incolentees. Vnde saty. vi. ait. Quũ dedit ille locũ cophino fœnoq3 relicto Arcanam iudæa tremens mendicat in aurẽ. interpres legum solymarum &c.

¶ Scutulata: uestes scutulis distinctæ: quas galli instituerũt: ut scribit Plinius muliebres sunt. Inde Mar. hominẽ muliebriter indutũ galbanatũ uocat. ¶ Tenet speculum: hoc in effeminatos diciᵗ. Martialis in filiu3 cinædi: Et patris ad speculũ tonsi matrisq3 togatæ Filius. Specula brũdusina maxime laudabãtur. Plinius. ¶ Gestamen othonis: ab incæpta repræhensione in Othonem deflectit: ut cũ damnat polientes cutẽ suo tempore liberius in illũ inuehendo omni ex parte eos insectetur: nam Otho adeo mollis fuit: & mũditiarũ muliebrium studiosus: ut mutuo stupro Neroni sit conciliatus: auctores Tranquillus & Tacitus. DOM.

¶ Scutulata: uestis dicebatur uel ut scutulis quibusdã distincta: de qua sic loquitur Plinius. Plurimis uero liciis texere: quæ polymita appellant: Alexandria instituit: scutulis diuidere gallia: Et de araneis loquens: scutulatore3 appellat araneum: qui insolubli nodo implicat pedicas. ¶ Galbana: coloris genus. Hinc Martialis mollem & effœminatum hominem carpens Galbanatum formauit nomen simile participio. ¶ Rasa: pilo carentia: apud priscos rasa & pexa toga contrariæ erãt: q3 altera uillosa: altera pilis careret. Martialis. Rasam tu mihi mitte togam. Et alibi. Togamue pexam. Et Plinius lanam histriæ liburniæq3 lino propiorem: q̃ lanæ esse scribit alienam pexis & quam solam ars scutulato textu commẽdat. ¶ Speculum Othonis: hic Otho cæso Galba a quo se adoptari sperabat: imperium romanum arripuit. Sed cum Germanus exercitꝰ in uitellii uerba iurasset: & iam duces & copiæ quas Vitellius præmiserat appropinquarent expeditionem impigre atq3 propere incohauit: occurritq3 uitellio: nec ulli pugnæ affuit: substitit eni3 brixilli: & cum apud Bebriacum fraude superatus fuisset: intellecta pugna & clade militum suorum: habita prius eleganti oratione: uno pugionis ictu se traiecit. ¶ Pathici: patientis muliebria. nam Otho consuetudinem habuit mutui stupri cum Nerone. Martialis. Sit Cato dum uiuit sane uel Cæsare maior: Dum moritur nunquid maior Othone fuit? ¶ Spolium: Ironicos acclamauit in mollitiem Othonis: & est hemistichion Virgilii: quasi hic ita gloriaretur gestando speculum: quod deuicto Othone rapuisset: ut apud Virgilium se turnus iactat quod astam eripuerit actori arunco. Sunt enim hi Virgilii uersus. Exin quæ mediis ingenti adnixa columnæ Aedibus astabat ualidam ui corripit hastam: Actoris arunci spolium: quassatq3 trementem: Vociferãs. ¶ Annalibus atq3 recenti historia: Annales hoc distant ab historia Vt Gellius ait. Quod recte ãnales historiã appellaueris appellare potes: Sed non continuo quicquid historia fuerit annales appellaueris. Sunt enim annales quando res gestæ seruato cuiusq3 anni ordine memoriæ traduntur. Historia uero quæcunq3 rei gestæ narratio: dicitur autem historia ab ἱστορῶ uerbo græco: dum pro eo capitur significat quod ẽ uetera narratio. ¶ Sarcina: q3 inter cæteras sarcinas militares speculum gerebatur. ¶ Ciuilis belli: quæ inter Othonem & Vitellium gesta sunt bella ciuilia dicta sunt & bebriacensia. MER. scutulata Rasæ & pexæ cõtrariæ Otho Annales Historia

¶ Cerulea: a colore. ¶ Scutulata: scutulis distincta: nam sicut colores diuersos picturæ babylonii: ut Plin. scribit: plurimis uero lyciis alexandrini texere quæ polymita appellãt: ita galli scutulis uestes diuidere: quæ scutulata dixerunt instituere: nisi scutulatã a colore dicere malis: est siquidem scutulatus color: ut palladius colores inquit hi præcipui albineus ruffeus mureus ceruinus gilbus scutulatus albus gutatus candidissimus niger præssus. ¶ Galbana: a colore. ¶ Rasa: tenuiter picta. ¶ Et per iunonem domini iurante ministro. seruo. sic enim solebant iurare matronis ancillæ adulantes per Iunonem tuam: ita horu3 ministros nõ per iunonem domini iurare dicit perinde atq3 illic mulieres affuissent. ¶ Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis. Vrbane abutitur uerbis Virgilianis: Clipeum magni gestamen abantis: occiso galba Otho romanum inuasit imperium securus in expolienda forma: ut umido pane faciem liniret ad sollicitandum candorem: utebatur & speculo: hunc uitæ eius comparabilis Vitellius bello ciuili confecit apud uicum bebriacũ: quod bellũ descripsit Cornelius Tacitus: post corneliũ uero: ut probus inqt Pompeius planta q ait bebriacũ uicũ distare a Cremona uiginti milia passuũ. ¶ Pathici: stuprũ patientis q a prima adolescẽtia ꝓdigus: ac ꝓcax adeo fuit: ut flagris a patre obiurgaretur. ferebaᵗ & uagari noctibus solitũ: ita enim tranqllus scribit: atq3 inualidum quẽq3 obuioꝝ uel potulentiũ corripere: ac distento sago impositum in sublime iactare: deinde cũ cœpisset uxorẽ diducto matrimonio sepositus est per cãm legationis in lusitania qd' hoc disticho cognitũ ẽ. Cur otho mẽtito sit quæritis exul honore Vxoris mœchus cœperat esse suæ: Muliebriũ pœne mundiciaꝝ fuit uulso siquidẽ corpore: galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato & annexo utebatur: porro & faciẽ quottidie rasitare ac pane madido linire consuetum: idq3 instituisse a prima lanugine ne barbatus unq̃ esset. ¶ Actoris arunci spoliũ: & hic rursum Virgiliano abutitur illo uersu: Actoris arunci spolium quassatq3 trementem: sed illud quassatque trementem: ad laudem Virg. hic uero quo se ille uidebat armatum intulit: quæ figura aptissime in satyra insertur: sic Hora. exemit illis. Et audire operę præcium procedere recte Qui rem romanam latiumque augescere uultis. Sed Horatius: non uultis intulit. ¶ Nouis annalibus atque recenti historia. inter annales & historias hanc ueteres differentiam esse uoluerunt: quo annales in historias rediguntur nostrique temporis esse possunt: unde Virgilius. Et uacet annales nostrorum audire laborum. historia uero res gestas narrat & ab ætatis nostræ memoria remo- VAL.

tas. Cicero in secundo de oratore. Erat enim historia nil aliud nisi annaliuȝ confectio: cuius rei memoriæq; publicæ retinēdæ causa ab initio rerum romanaꝝ usq; ad. P. mutium pontificem maximum res romanas singuloꝝ annoꝝ mandabat litteris pontifex maximus: & subiungit. hi qui nūc annales maximi nominãt: hanc similitudinē scribendi multi secuti sunt qui sine ullis ornamentis monumenta solum reliquerūt. Annales ergo quædā monumenta rerum: historiæ eaꝝ fuerunt ornamenta quæ nunc chronica appellant: dicitur etiam a græcis historia quæcunq; in ordinem producta narratio idq; præcipue si uera sit: ut Aristoteles in principio libri quē de anima inscripsit. Διαμφο τερα ταῦ τετην ωερι ψυχηδ ὕσόρι αν ευλογωσ ανευ ωρο τοιδ τιθειημεν. ℂ Recenti historia: Othonis imperatoris qui faciē suam ut mulier ueñustabat.

Herba: nec īgēuū uiolarēt marmora tophū
Hic tunc umbritius: qñ artib⁹ inqt honestis
Nullus ī urbe loc⁹: nulla emolumēta laboꝝ
Res hodie minor ē here q̃ fuit: atq; eadē cras
Deteret exiguis aliquid: proponimus illuc
Ire: fatigatas ubi dædalus exuit alas
Dū noua canicies: dū prima & recta senect⁹
Dū supest lachesi qd' torqeat & pedibus me
Porto meis: nullo dextram subeunte bacillo
Cedamus patria: uiuant arcturius istic
Et catulus: maneāt q nigꝝ in candida uertūt.
Quis facile ē ædē cōducere flumina: portus
Siccādā eluuiē: portandū ad busta cadauer:
Et præbere caput domina uenale sub hasta:
Quōdā hi cornicines: & mūicipalis harenæ
Perpetui comites: notæ q̃ p oppida buccæ
Munera nunc edunt: & uerso pollice uulgi

MAN. ℂ Emolumenta. fructus. ℂ Hodie: dicitur hodie quasi hoc die: ut inquit Asconius lib. ii. uerrinarū. ℂ Here: Fabius libro primo sic ait: here nunc e littera terminamus: at ueteruȝ comicorū adhuc libris inuenio heri ad me uēit. ℂ Deteret: deprimet diminuet. ℂ Illuc: idest cumas poeta nāq; libro sexto æn. ait: Dædalus ut fama est fugiens minoia regna: præpetibus pennis ausus se credere cœlo: insuetuȝ per iter gelidas enauit ad arctos. Calcidicaq; leuis tādem superastitit arce. Redditus iis primum terris tibi phœbe sacrauit Remigiū alarum posuitq; immania templa. Δαιδαλοσ autē ingeniosus interpretatur. Δαιδαλω tamē ornoxuario. De dædalo uero latius Diodorus libro quinto. Et nos satyra prima. ℂ Dum prima & recta senectus: Anno sexto & quadragesimo initium senectutis maiores nostri esse uoluerunt ut inquit Cato maior in Cicerone. Gellius item libro nono capitulo uigesimooctauo ait ꝙ Tubero scripsit Seruium Tullium regem populi Romani pueros esse extimasse qui minores essent annis septemdecim. Atq; inde ab anno septimodecimo: quos idoneos iam esse reipublicæ arbitraret milites scripsisse eosq; ad annuȝ. xlvi. iuniores supraq; eum annū seniores appellasse. ℂ Lachesi: lachesis una parcaꝝ ē quæ interpretatē protractio ſm quosdaȝ: ab aliquibus sortiens: quia de nobis sortiatur. λαχοσ enim sors dicitur: λαχανω auteȝ sortior. Cur uero tria fata sint latius uide Apuleium in fine libri de mūdo. De lachesi item Martialis ait libro quarto Nil adiicit penso lachesis: fusosque sororum Explicat: & semper de tribus una necat. ℂ Arcturius & catulus: nomina sunt uilissimorum hominum iam sane diuitum. ℂ Nigrum in candida: uitia in uirtutes: falsa in uera: mala in bona. Hoc est qui ex humili fortuna eleuantur. Solebant enim ueteres bona albo lapillo notare: mala uero nigro. unde & Persius ait. Quæq; sequenda forent & quæ uitanda uicissim.
Illa prius creta mox hæc carbone notasti.

Hodie
Heri
Here
Dedal⁹.
Lachesis

ℂ Aedem cōducere fluuiā portus. i. ut sint publicani: per ædē nāq; tēploꝝ intelligit loca uel agros. ℂ Eluuiem: uoraginem cloacā imundiciē lacunæ liquorē fossarumue sordes. ℂ Cadauer: erant enim funeris locatores & cōductores. ℂ Busta: bustū proprie dicitur locus in quo mortuus est cōbust⁹ & sepultus: diciturq; bustū quasi bene ustum: ubi uero quis combustus tantūmodo alibi sepultus est is ab urendo ustria uocatur: sed modo busta sepulcra uocamus hæc Festus. ℂ Præbere caput: ii enim præcio ducti operā suam locabāt Plautus in mustellaria: ubi isti qui trium nūmoꝝ causa subeūt sub hasta. ℂ Quondā hi cornicines: hi est in antiquo textu cū glosa superius: scilicet Arcturius & Catulus: quod quidē aliter interpretari nō debet. Cōqueritur aūt Vmbritius ꝙ olim cornicines tibicines & huiusmodi homines nunc adeo dites sint ut munera gladiatoria edant. ℂ Municipalis harenæ. i. munera capientis uel oppidanæ: nā in municipiis ēt theatra erant. Perpetui: assidui. ℂ Notæ buccæ: in theatris enim canere solebant: uel quia tibicines fuerant. ℂ Munera: gladiatoria: scilicet. Et uerso pollice uulgi: idest uulgo refragante repugnante aduersante: nam si præmendo pollicem fauere dicimur uertendo illum fauorē denegamus. Vnde Plinius libro. xxviii. c. ii. sic ait: Pollices cū faueamus præmere ēt prouerbio iubemur. Et horatius libro primo epistola. ad Loliū ait: Fautor utroq; tuū laudabit pollice ludū. Oñdit igiē iuuenalis uulgo ēt aduersāte illos oīno exeq̄ sua uota. ℂ Nimirum: sub Othonis persona mollitiem sacerdotum insectatur in expolenda cute. Otho originē habuit a municipio ferentino: ut Tacitus scribit: Nece Galbæ & pisonis imperium occupauit. Vitellio appellato imperatori & properanti ex germania ad bebriacum occurrit uicum inter Veronā & Cremonaȝ duabus cladibus infaustum: nam illic & otho superatus est & Marius Macer. ℂ Constantia mortis: anteactæ uitæ molliciem emendauit: nam damnatis bellis ciuilibus cum ei superesset exercitus: & de uictoria sperare posset elegantissima oratione habita se interfecit: in quo a Martiale ita est laudatus: Sit cato dum uiuit sane uel Cæsare maior Dum moritur nunquid maior othone fuit? ℂ Curare cutem: nam ut Trāquillus scribit quotidie rasitabat faciem: & liniebat pane madido lacte. s. asinæ: naȝ ut scribit Plinius: ita facies erugatur & tenerescit. ℂ Semiramis: non est exemplum ab his mulieribus ad libidinem Othonis coarguendā: quod

Eluuies
Bustuȝ
Vstria
sub hasta
Pollices præmer
DOM.

scilicet his impudicis Otho fuerit magis impudicus: sed ut ostẽdat ne mulieres qdẽ in castris essent curate so litas cutẽ: qđ Otho nõ ꝑtermisit: hoc iccirco dixi qđ nõnulli semirami hoc loco afferri putarũt: ꝙ libidinosissima equũ ad coitũ usq; adamauerit: ut scribit Plinius. ℭ Semiramis a semiradibus lingua assyria auib⁹ dicitur: a qbus educata ẽ: tãtæ fortitudinis: ut Ninus assirioꝶ rex eã uxorẽ optauerit: quo extincto tenuit ipe riũ cõdita babylõe in Ninæ urbis: quã Ninus ædificauerat æmulationẽ. ℭ Pharetrata: cũ esset i bello. Dio. & Pli. meminerũt. Hic ad institutionẽ repræhẽsionẽ reuertiť hoc ẽ sacerdotũ. Hic iter hos sacerdotes. ℭ Cõducẽdus magister: nã ex eo collegio forte ducti magisterio fungebanť: ut scribit. Trãqllus: Ironia ẽ dign⁹ in qt: q magisterio inter hos fungebať: & ꝓcio ẽt optãdus si forte ductus nõ fuerit. Exẽplũ magni gutturis: i luxũ mẽsæ albanæ hoc diciť: nã illic lautissime epulabanť iperatoris ꝓdigalitate: inde albanas dapes: & albanã mensã legimus apud Martialẽ. ℭ Quid tñ expectãt: rationẽ affert quare cybeleios eos appellauerit: cũ sint mineruæ: mulieres inqt sunt: & genitalibus nõ magis indigẽt: q̃ cybelei q castranť: quos castrari religio iubet. ℭ Superuacuã carnẽ. s. his q nubũt tanq̃ fœminæ. ℭ Gracchus: hic nõ ꝑ Neronẽ: ut qdã suspicati sunt: cõnubii neroniani historia ex Tacito & Trãqllo decœpti: nec quemq̃ ꝑter Neronẽ nupsisse putãtes: Cũ temporibus Iuuena. & Martia. nuberent multi. Martia. Barbarus rigido nupsit callistratus aphro. Hac qua lege nubere uirgo uiro. Per gracchũ Iuuena. ubique potentẽ & diuitem intelligit: alibi tunicati fuscina gracchi: & alibi: Cum gracco iussus pugnare secutor: nam gracchorum domus nobilitate præstabat & potentia populari seditione comparata: hoc loco per gracchum intelligit antistitem uel sacerdotem eius collegii in albano: quod plane indicat: cum ait eum nupsisse cornicini: cuius. s. opera in ludis scenicis utebanť. ℭ Dictum fœliciter: nihil omissum ex ritu Hymenæi: ut ostẽdat eos iã iprudẽter nubere legitimo ꝓpe nuptiaꝶ more: qđ in Nerone scribũt in Trãql. & Taci. ℭ Sedet parata ẽ: iã limine parua sedet. ℭ Segmenta: muliebria ornamẽta: quo uerbo usus ẽ Valerius maximus. Datũ inqt ẽ mulieribus: ut segmẽta aurea gestarent. ℭ Qui sudauit ferens &c. ꝓpius uoluit designare se de sacerdotibus palladis loq: nã & Pallas Bellona ẽ: ꝑesteq; bello: ut Mars: ancylibus. Ancylia: cũ pestilẽs annus italiã occupasset: scutũ æneũ in Numæ manus delapsum ẽ: ad cuius similitudinẽ. xi. sunt effịcta a Mamurio fabro tanta arte: ut primũ nõ agnoscerẽt: ea circũferebanť mẽse martio a. xii. saliis: ita. n. martis sacerdotes appellabanť: uel a salio samothrace: uel a salio mãtineo: uel qđ maxime ꝓbať a saliendo: nã pulsantes gladiolis ancilia saliebãt martis prius: tũ ueturii laudes canẽtes. Lõga ẽ Plutarchi disceptatio: dũ ãbigit an ancile dicať: qđ significat circũ: nã in orbẽ erat figuratũ: uel ab αγκων: qđ est cubitus uel ab ακηόίό: qđ ẽ remediũ: nã fuit remediũ pestilẽtiæ: nã nři ab am quod ẽ circũ: & cessum dictũ putarũt. ℭ Officiũ cras: ad irrisionẽ: & cõcaptũ hoc dicit ꝑ imitationẽ: dũ nuptias sacerdotis repræhẽdit. ℭ Valle qrini: ad porticũ qrini intelligit: ad quã ociosi hoies cõueniebãt. Mar. Vicinã pete porticũ qrini. Turbã nõ habet occisiorẽ. Põpei uel agẽnoris puella. ℭ Quod nequeũt parere Mar. de callistrato. Dos ẽt dicta ẽ nõdũ tibi roma uideť. Hoc satis expectas nũqd & ut pariat. ℭ Lydæ hoc ẽ arachnæ. ex cui⁹ remedio fœcũditatẽ uenire putabãt: nã ut scribit Plinius: q phalangii dicũť: ut alia omittã: tricenos uermiculos pariũt: quo fœcũditatis ãno steriles mulieres: eo utebanť remedio. Fidẽtinus q̃uis hoc a nobis accæperit tñ auctore ꝓceptore dissimulat. ℭ Nec ꝓdest agili: de lupcoꝶ origie satis scribũt Plu. in Romulo: & Ouidius in fastis: his discurrẽtibus ꝑ urbẽ steriles mulieres palmas cedendas præbebant: ita enim fœcũdas se fore sperabãt: ut Plutar. in Cæsare scribit: & Oui. Excipe fœcunde patiẽter uerbera dextræ Iã socer optatũ nomẽ habebit aui. ℭ Vicit & hoc mõstrũ. Hactenus de sacerdotibus: nuc de polluta nobilitate munere gladiatorio & opa scænica: nã eius tpibus cũ Do. edidit pugnas uiroꝶ & mulieꝶ multi nobiles illlic ꝓstiterunt operã alibi i eosdẽ. Quãti sua funera uendãt. Quid refert uendũt nullo cogente Nerõe. In uitellio Tacitus. Cautũ seuere ne eqtes romani ludo & harena polluere nť: & Trangl. Neronẽ scribit exhibuisse ad ferrũ quãdringẽtos senatores: sexcẽtos eqtes Ro. Domi. uero nõ coegit: sed illic educati sub Nerone iter ludos scænicos sponte in theatrum ueniebãt: quod Iuue. cõqueritur ẽt alibi. Citharœdo pricipe natu Nobilis: hæc ultra qđ erit nisi ludus: ꝑ Gracchum aũt omnẽ nobilitatẽ intelligit. Quid clamat Fidẽtin⁹: qđ alibi scribit Iuue. Cũ gracco iussus pugnare secutor. Per secutorẽ nõ intelligit nobilẽ stultissime: sed eũ q mercede operã in scœna ꝓstabat: q iussus ẽ pugnare cũ nobili retiario imperito. Tu plagiare ꝑfectissime secutorẽ illic scripsisti eẽ nomẽ ꝓpriũ. Nos uero Trã. testõnio docuimus eũ eẽ q cũ retiario pugnat. ℭ Fuscina: telũ retiarii erat. Marmillo autẽ q aduersus retiariũ pugnabat gestabat galeã: in cuius uertice erat piscis: in quẽ retiarius rete cõiiciens piscẽ dicebat peto: te nõ peto. ℭ Capitolinis: antiquissima nobilitate fuit capitolio a. M. Manlio gentis auctore seruato: q cũ affectasset imperiũ decreto senatus statutũ est neqs. M. Mãli⁹ ꝑterea in ea familia nũcupareť. ℭ Marcellis: marcelloꝶ familia nobilitata duobus uiris quorũ alter qntũ cõsul fuit. Alter primus Hannibalẽ in italia uicit: plura lege apud Plutarchũ. ℭ Catulis: catuli nobilitatis initiũ accepetũt ab eo Catulo: q tercentũ nauibus sexcentas carthaginẽsiũ inter siciliã & africã ad egates deuicit: & finẽ primo bello bunico imposuit. ℭ Pauli: a Paulo Aemilio: quẽ pythagoræ discipulum fuisse arbitranť: nobilitatẽ acceperunt: ille primus dictus Aemilius αϖοτηό ο ώιλαό: cuius lepore grauissimus erat. Duo familiã illustrarũt. Alter q ad cannas occubuit alter q triũphũ duxit de ꝑseo macedonũ rege: hic minor dictus ẽ. ℭ Podiũ: locus uñ principes & nobilissimi spectabãt. Trã. de Nerõe. Spectauit primũ ex paruis foraminib⁹: deide toto pogio adapto: iccirco humiliores in Menião sedebãt: id erat ædificiũ a prio cõditore appellatũ. Trãql. pauci ex ꝓximis mẽianis: Festus & Marcel. auctores. ℭ His licet ipsũ ad mõcas. Quid dices hoc loco Fidẽtine plagiarie: q uel tũido uẽtre obesus: uel ꝓceptoris tui ignorãtia hũc locũ ꝑcipe ñ potuisti: q̃uis a me expositũ plurib⁹ uerbis his scriptis: qb⁹ ineptias tuas olĩ a te editas: & mali ꝓceptoris cõsilio nuꝑ impræssas ornare studuisti. Tu cũ ꝓceptore legis. Admoneas. i. debes adddere Nero

nem aliis quos diximus:cuius munere.i.Thiridatis.Silete importunæ uolucres:& canes obscœni poetæ puertitis quottidie oblatrantes.Admoneas legendū ē:ut codices antiquissimi habent:& sensus expostulat:& non admoueas:ut sint uerba Iuue.dicentis:licet admoneas ipsum.i.potes hæc uerba refere ipsi imperatori:q̄.s.sequnt.℄ Cuius mu.in cuius ludis gladiatoriis Gracchus nobilis ciuis.℄ Misit retia .i.fuit retiarius:ut alibi ait.Ipsi pauca uelint.℄ Esse aliquos manes:hæc sunt q̄ nūciari uult noie suo imperatori p quæ monet:& si null⁹ metus sit iferorū:tamen operā uirtuti eē dandā:p qua maiores q imperiū propagarunt:se in apertissima uitæ discrimina obiecerūt.℄ Nec pueri credunt:hoc ē iā sublatus ē apud omnes metus inferorum:ut ne pueri qdē nisi q adhuc impuberes sunt id credant.℄ Qui nondū lauant ære.i.q suut impuberes:ab his enim quadrās nō exigit i thermis:immo nec lauant qdē in publicis thermis:quod ex oratore Ciceronis facile agnoscas:hoc ē q nōdū sapiūt.℄ Quid sentit Curius & Scipiadæ & Camilli.hi.n.uirtutē coluerūt:& p dignitate impii obierūt mortē.℄ Quotiēs hic Iuue.de Domitiano ait.℄ Talis umbra:qlis erat Domitiani.℄ Sulphura:purgabant antiq:si aliquo piaculo eēnt polluti:sulphure aqua igne.Ouid.Terq senē flāma:ter aqua ter sulphure lustrat.℄ Et lauro:massuri⁹ auctore Plinio triūphātes coronari putauit quoniam ea arbore purgarentur cædes in bello commissæ.Seruii sentētiam de generi purgationum omitto:nam mihi non probatur.Ouidius uero de lauro humida ad purgationem.

Vna fit hic laurus:lauro sparguntur ab una

Omnia quæ dominos sunt habitura nouos:Putarēt inqt se pollutos eē pſētia Domitiani uiri illi pſtātissimi si illuc accederēt.℄ Iuuernæ:iuuerna inter insulas oceani britanici numerat:quā multi hiberniā falso putarunt:de hac Mela satis multa.Orchades:orcas pmōtoriū hiberniæ:ut Ptolemæus scribit.Orcades itē sunt insulæ eiusdē oceani:de qbus Ptolæmæus mela Solinus & Pli.hæ iter se modicis spaciis discretæ sunt:quo arma romana nō penetrarūt nisi ad uicinitatē usq siluæ calidōiæ.℄ Modo captas:hoc ex historia:nā Vespasianus Claudio impante:ut Tran.scribit:insulā uectē britanniæ pximā in ditionē redegit.Fidentinus plagiarius cū hoc a nobis didicerit:ut id dissimulet uerba Suetonii refert ex loco quē indicauim⁹.℄ Cōtētos minia nocte.Britānos habere breuiores noctes Cæsar qdē testat:uidetq negare uerum eē qd alii tradiderāt:nulias.s.eē p brumā.Pli.scr.i Thile ultima orcadū sole trāseūte cācrum nullas eē noctes:& tēpore brumæ nullos eē dies.℄ Quos uici:armeni.s.& daci quos uicit Domitianus.℄ Zalates ppriū ē nomē obsidis:ut Degis apd Mar.Accola iā nostræ degis germanicæ ripæ.O fidētinū ridiculū:q Zelotes populos eē ait armeniæ:idq audet Iosephi auctoritate affirmare:homo uanissimus modo ait zelotas dici lasciuiis ībustos:testeq utit Mar.Trāscurrūt zelotæ leuesq lācesq:cū eo uersu scribat:trāscurrūt gabatæ.Gabatæ aūt sūt lāces quædā:ut in cōmentariis a nobis editis satis disputatū ē:hic aūt cuius animus semp in patinis ē cuiusq magnā ingluiē uix uēter capit:miror quomodo a lācibus sibi iucūdissimis ad populos discesserit.℄ Alterius satyræ hic erit finis:ubi unū illud ab omnibus litteratis:& satyræ Iuue.studiosis diligentissime peto nostrum ut laborē uel phibēt:uel adiuuēt:deniq ueniā liberius aliquādo irascēti & obiurgāti impudētissimū plagiariū:q me qdē nō moueret:ē.n.oio cōtēnendus:nisi quorūdā inuidorū & maliuolentissimorum hominū pditissima cōiuratio hūc sibi ducē & furoris facē pferret:ego uero nec insanis eorum uocibus:nec ullis iniuriis pterritus:q̄ laboraui:quæ peperi:q̄ mea sunt:de manibus alienis auferā:& uindicabo:pferā in lucē ad cōmunē studiosorum hominū utilitatē.℄ Quamuis digressu.Rephensurus acerbitate satyrica ciuitatis uitia ex hoc præsertim:q bonis uiris locus nō sit in urbe:sed tātū peregrinis seruilibus assentatoribus.Vmbritiū suæ ætatis uirū optimū & aruspicē migrare paratē introducit:eiq suas dat partes ad urbis incōmoda exponēda.℄ Vacuis cumis:cumæ in cāpania italiæ oppidū italiæ & siciliæ urbes antiqtate antecellit cōditū ab Hippocle Cumæo & megasthene calcidēsi:nomē sortitū ē a Cumæis:qui ex Euboia uenerāt:quamuis id chalcidēses cōdiderint:ut Strabo scribit:alii a fluctibus q dicunt κύματα:sunt enim in littore appellata putarūt:hæc ex Strabone &.Plinio.℄ Vacuis:ad urbis differētiā:ubi multitudine sceleratorum & peregrinorum locus bōis uiris nō erat.Baiæ i littore cāpano:a Baio Vlyssis socio.Sillius.Sedes ithacensia bai:quē locū deprauatū:ut multa alia apud Silliū emendauimus:qd in cōmentariis nostris:quos in eū poetā cōposuimus:& pediē edemus:facile apparebit.℄ Ianua baiarū ē:urbs cumarū:baiæ a socio Vlyssis baio illic sepulto nomē adeptæ sunt Silius italicus.Primores adsunt capuæ docet ille tepētes.Vnde ferāt nomē baiæ comitemq dedisse Dulychiæ pupis stagno sua nomina mōstrat.Gratū littus quod illac ptereūtib⁹ multā pstet uoluptatē.littus ἀπὸ τοῦ λιτανεύειν esse uoluerūt qdā q pficiscentes & reuertētes soleāt ibi uota accipere:& dona litare.℄ Ego uel pchytā:inarimes mons fuit inqt.Plinius:q terræmotū passus alterā fudit insulā:q̄ pchyta ab effusione dicta est:nā procheo effundo significat.Ouidius inarimem pchytāq legit.Vir.Tum sonitu pchyta alta tremit.℄ Præpono suburrā p roma posuit:quæ romæ pars fuit.Subrura Iunius scribit ab eoq fuerit sua antiqua urbe:cui testimoniū eē potuit q suberat ei loco q terreus murus uocabatur:ut inqt Varro.℄ Tam so.desertū.℄ Augusto recitantes mense poetas:cū recitationi poetarum tēpus magis aptū elegi debuerit:Augusto enim mense humanū corpus maxime debile ē:ut uel minimo labori suppeditare nō queat:quo reficeret ergo corpus suū coibat populus:poetarū labores quāti essent non reputans.℄ Sed dū to.do.amici summā exprimit inopiā.℄ Rheda compa.una rheda uehiculi genus.Ci.ad.Var.qd si tuā heri rhedā nō habuissem:uarices haberē:teste aūt Quin.gallicū uerbū ē.℄ Substitit:stetit rhedā spectās.℄ Madidāq capenā:portā.Prop.Armaq cū tulero portæ uotiua capenæ.℄ Madidā:ideo q super eam aquæ ductus erat uelut ait Probus.℄ Hic urbi nocturnæ numa constituebat amicæ:Ageriæ:Ageria fuit nympha quæ colebat in aricina:cum qua numa & conubium & colloquium se habere simulauit sup cultū religionū:quo armorum & pdæ studio flagrantē populū romanū abstraheret:unde.Ouidius

dius. Aegeria ē q̄ pbet aquas dea grata camœnis:Illa numæ cōiunx consiliūq; fuit. ¶ Nūc sacri fons ne- mus:hui⁹ meminit Liuius. Ingēs lucus erat quē mediū ex opaco specu fons perenni rigabat aq̄:quo qa p̄se pæ se nūa sine arbitris uelut ad cōgressū deæ īferebat:camœnis eū lucū sacrauit ꝙ earꝫ sibi cōsilia cū cōiuge egeria essent:& soli fidei solenne instituit:ad id sacrariū flamines bigis curru archuato uehi iussit:manu ad digitos usq; inuoluta rē diuinā facere significantes:fidē tutandāq; cædē eius etiā i dextris sacrā eē. ¶ Et de lubra .i. decoriata pro simulacris deorꝫ more ueterum posita existiment: se male ꝑinde sunt q tēpla eē di- cunt singulorꝫ diis attributorū locorꝫ:delubra multarū ædium sub uno tecto a deluo immutat:ūalii delu- bra dicunt ea tēpla q̄bus nunc delubra corporū abluendo more dodonei iouis aut Apollinis delphici in quorū delubris lebetes tipodesq; uisunt. ¶ Iudeis:subaudi mendicis. ¶ Quorꝫ cophinus fœnumq;:qua- los dicit ubi sabbato calida seruat. ¶ Suppellex:pauperes autē significat. ¶ Populo:romano. ¶ Mercedē pensionē imensā romanorꝫ:dat intelligi auaritiæ crudelitatē. ¶ Arbor lucū dicit uel hortū. ¶ Et spelun- chas:eundē locū dicit ubi sunt fontes. ¶ Dissimiles ueris:qa nō erāt naturales sed manū cōfectæ. ¶ Quā- to p̄stātius:melius si natura sua eēnt nymphæ q̄ marmorib⁹ exornatæ nec a flagitiosis hoīb⁹ polluerēt.

¶ Vmbritius Aruspex tēporibus Iuue. cuius meminit Plinius cū de uulturibus scribit. Vmbritius inqt aruspex nostro æuo peritissimus. Tacitus in Galba:q eum scribit impatori cædē imminentē p̄dixisse. Plu- tar. idem tradidit in Galba. ¶ Arturius & Catulus:nomina uilissimorꝫ hominū:q ex humillima fortuna iā opibus florebāt: nā umbritius nūc urbē ex eo dānat:ꝙ euexerit homines extremæ sortis ad summas di- uitias. Qui nigrū i candida uertūt:hoc ē: qui ex humili fortuna & infœlicitate:ea autē p nigrū lapillū de- signat ad fœlicitatē:q̄ lapillo notat cādido:puenerūt:hæc sentētia magis uidet cōuenire iracūdiæ Vmbri- tii:q̄ q̄ sequat:ꝙ.s. uitia ꝑ uirtutibus uendāt:ut illud Ouidii. Qui facere assuerat patriæ nō degener artis Cādida de nigris & de candētibus atra. ¶ Quōdā hi cornicines:hūc totū locū Fidētinus nō potuit nō ꝓ bare in nobis:in quo eius p̄ceptori gratias ago:ꝙ discipulū hoc etiā loco dilatare nō pmisit: sed tñ ita reci tat ex nr̄is scriptis:ut inuitus plane assentiri uideat ita intelligo ꝙ Vmbriti⁹ cōquerat:eos:q cornicines:tibi cines:citharœdi:nec Romæ q̄dē:sed i municipiis fuerūt adeo locupletatos eē tpib⁹ suis:ut iā tanq̄ magni fici & potētes mūera gladiatoria exhibeāt in urbe:eius generis hominibus cornicibus.s. & citharœdis adeo facile erat ditescere tēporibus Domitiani:ut illud scribat Martia. Artes discere uult pecuniosas. Fac discat citharœdos aut coraules. Alibi de se. Veniet cū citharœdus erit:alibi. Plus habuit didimus plus philome- lus habet. ¶ Corni.i.q oli erāt cornicines. ¶ Per oppida nā in municipiis theatra erāt:ut atellæ:ut antii ut beneuēti:ubi ædebant munera etiā gladiatoria a liberto Neronis Antii a Vatinio Beneuēti. ¶ Edūt mu nera.s. gladiatoria. Hic legēdū ē nō hi. Munera:ludos gladiatorios: uñ sæpe legimus munus gladiatoriū. ¶ Harenæ municipalis:quæ in municipiis ē. Quod autē eiusmodi homines ludos gladiatorios ædiderit Romæ Martialis indicat duobus epigrammatis:quorum alterum est in sutorem. Das gladiatores sutorū regulæ cerdo. ¶ Verso pollice uulgi:idest conciliato uulgo & populi fauore: hoc autem est ex prouerbio ut scribit. Pli. in magicis. Pollices inquit cum faueamus præmere etiam prouerbio iubemur.

¶ Nimirum sūmi ducis ē occidere galbā:actis:& uehemēs hironia in Othonē:cū mordaci relatione cōtra MER. riorꝫ. ¶ Et curare cutē sūmi cōstātia ciuis. Otho quotidie faciē rasitabat ac pane madido liniebat:idq; insti tuit a prima lāugine: ut barbatus nūq̄ eēt:quā rē poeta criminat. ¶ Bebriaci cāpo. Bebriacū Plutarchus Bebriacū oppidū iuxta Cremonā dicit eē. Cornelius tacitus inter Veronā Cremonāq; sitū duabus romanis cladi- bus notū infaustūq; uicū eē tradit:illud addimus ab eodē auctore tradi:eo die quo Bebriaci male p Otho- nis milites pugnatū ē auē iusitata facie:apud regiū Lepidi celebri luco cōsedisse: nec deinde cœtu hoīum: aut circūuolitātiū alitū territā:pulsamue:donec Otho se ipsum interficeret: id quod Plinius auiū naturā & historiā de scribēs cōmemorat:sic dicens. Venerūt in Italiā Bebriacensibus bellis ciuilibus trans Padū & no uæ aues:ita enim adhuc uocāt:turdorꝫ specie:paululū infra colūbas magnitudine:quē locū supioribus an nis grāmaticus qdā i hāc lectionē puertit:uenerūt in Italiā bebriaci Bodriacenses aues:& noui correctores: cū nobile opus Romæ imprimeret:cōfusam & insulsā hāc lectionē iusserūt imprimi. ¶ Spoliū palati: im- periū Romanū:nā Palaciū domus imperatoria erat:dicta a Palante:uel a Palantio oppido Archadiæ: ut Palatium Plinius scribit. ¶ Semiramis Nini uxor:quæ mortuo marito regnū Assyriorꝫ gubernauit:amauit aūt equ Semira- um usq; in coitū(ut Iuba auctor ē)De hac plura dicerē nisi a priscis historicis celebrata mulier foret. ¶ Cle mis opatra:Regina Aegypti quā primo. C. Cæsar:mox Antonius adamauit: repudiataque altera Marcellarꝫ Cleopa- classe parata:bellum aduersus Augustum mouit:sed iuxta Actium Epyrri ꝓmōtorium antonius & Cleo tra patra superati fuerunt:in cuius uictoriæ memoriā urbē cōdidit:quā a facti nomine Nicopolim appellauit nicopolis Ergo nec Semiramis in molissimo cœlo:nec Cleopatra quū bella gererent speculū:unquā secū habuerūt. MER.

¶ Hic turpis cybeles & fracta uoce loquēdi. Ludi romæ turpissimi exibebant matri Berecynthiæ eo po- Lotio tissimū die quo lāuabat in almone fluuio:ante cuius lecticā(ut Augustinus scribit) spurcissima quæq; au Cybelis diente frequentissima multitudine utriusq; sexus cantabant:et quæ uel obscœnissimo cuiq; pudorē incute rēt. ¶ Voce fracta:effœminata & molli. ¶ Phanaticus afflatus numine diuino. ¶ Sacrorꝫ antistes. Prin- ceps & dn̄s impudici sacri:exēplū de se p̄bens:faciendæ uoraginis:& explēdæ gulæ. Cōducēdus: ut alios doceat ipudica uerba:& obscœna sacra. Quid tamē expectāt phrygio quod tēp⁹ erat iā. More superuacuā cultris abrūpere carnē. Sensus hic quū effœminato sint corpore & animo fluxo: qd aliud expectāt nisi ut Gallorꝫ more castrent:galli enim excisis testiculis ipudica sacra impudicæ matri ipudico corpore faciūt. ¶ Superuacuā carnē:ex superiore sensu testes accipere possumus:uenusta periphrasi expræssos:sic & Oui- dius in fastis. Mollesq; ministri Cædūt iactatis uilia mēbra comis. Sed aliū ego sensum:ut recōditū ita ue

riorē)ni fallor)excogitauit. Superuacuam carnē extantē intelligi debere:& significare corporis musculos quos Galli simulato diuino furore:cultris scidebāt:quā rē Martialis:& Apuleius sæpius cōmemorāt:neq; enim cultrix:sed samia testa:ut alio loco dicemus genitalia sacerdotibus cibeles abscindebant. ℭ Ergo cur nō phrygio more in ꝓpatulo gallorū licētia semetipsos cultris cōsauciāt. ℭ Quadringēta dedit Gracchus sestertia. Legitimas masculorꝫ nuptias lacerat:q̄ iisdē solennitatibus iā fiunt:hoc ē signatis de dote tabulis inuocatoq; Thalasii nomine:quēadmodū inter uirū & uxorē cōtrahi solent quos incōcessos obscœnosq; mores hoc epigrāmate Martialis dānat. Barbatus rigido nubit calistratus aphro. Hac qua lege uiro nubere uirgo solet. Prælu xere faces uelarūt flamea uultus. Nec tua defuerūt uerba thalase tibi. Dos etiā dicta est nō dū tibi roma uidet. Hoc satis:expectas nunqd & ut pariat. ℭ Cornicini: cornu cātāti:qđ incuruū erat. ℭ Recto:ære:tuba qđ patet p illud Oui. Nō tuba directi nō æris cornua flexi. ℭ Signatæ tabulæ:de dote subaudi. ℭ Dictū feliciter:hoc ē felix faustūq;:bonūq; sit:quod in omni re gerenda ꝑfari antiq cōsueuerāt Velut Catullus ait. Bona cū bona nubat alite uirgo. Ingens cœna nuptialis. ℭ Sedet:discūbit. Censore opus est ad mores corrigēdos: ℭ An haurispice:ad mōstra expiāda cū par monstrꝫ fit:& eo modo ꝓcurādū uirū nubere mulieri parturiēti uitulū:uel boui agnū. Segmēta. Seruius mōile segmētū appellat:& ornamentū gutturis:licet segmentatas uestes dicamus:ut idē poeta alio loco: Et segmētatis dormisset paruula cūnis. Ouidius itē de arte amandi:de ornatu mulieris uerba faciens sic ait. Quid de ueste loquar? nec non segmenta requiro. Idē significare segmētū quod circulū in septimo naturalis historiæ Plinius docet paralelos:& circulos his uerbis describens. Plura sunt autē hæc segmēta mūdi:q̄ nostri circulos appellauere græci paralelos. Nascit aūt segmentū a seco secas:c in g mutata:ut afingo figmentū: & a stringo strigmentū: quod ex eodē auctore cōiici dat:secandorꝫ eñi marmorꝫ rationē afferens sic ait. Crassior enim arena lassiorib⁹ segmētis territ:& plus erodit. Flāmea sūmit. Flāmeū tegmē erat capitis rubrꝫ quo noua nupta uelabat ℭ Sudauit:patriciis tantū saliariis dignitas dabat. Lucanus. Sic illa ꝑfecto sacrifico cecidere numæ q̄ lecta

Salii ex patriciis

iuuentus Patricia ceruice mouet. Hunc igit significat & saliū & patriciū fuisse. ℭ Clipeis ancilibus.i.circūcisis:& ꝓ adiectiuo habet Ferebāt sane salii ancylia duodeci saliaria carmina cātātes:quod institutū a Numa fuit:quo regnāte e cœlo fert cecidisse ancyle scutū breue:ideo sic appellatū:qa ex utroq; latere erat recisū:ut sūmū infimūq; eius latus medio pateret:unaq; ædita uox:omniū potētissimā fore ciuitatē q̄diu id in ea māsisset:itaq; facta eiusdē generis plurima:qbus id misceret ne iternosci cœleste posset:probatūq; ē maxime opus Mamurii ueteli fabri:q ꝑmii loco petiit:ut suū nomē inter carmina salii canerēt. Dicit aūt ancyle quasi ancisū:ut ex hoc Ouidii disticho cognoscit. Atq; ancyle uocāt qđ ab omni parte recisū. Quaq; oculis spectes angulus omnis abest:quāq̄ Iubas i monumētis(ut Plutarchus in Pompilii uita tradit)ethimologiā huius nominis agræco deducat Ancylibus:secundū regulā declinauit. Horatius tñ ancyliorꝫ dixit:magis auctoritate sua fræt⁹ q̄ regula declinādi. ℭ Latiis pastoribus:ab huiusmodi gēte originē traxit Roma:quæ prisca relicta duricie in molliciē transit. ℭ Vrtica:uenuste herbā mordacis & uiuacis pruritus:ad significantiā libidinis transtulit:nā sic p libidinē scalpūt inguina:q̄ admodū solet fricari ea corporis ps q̄ huiusmōi herba tāgit. ℭ Gradiue mars:uel qa

Ancyle

Māuri⁹

Gradiuus

gradatim & p ordines in bellū itur:uel a uerbo græco γραδαίνιν.qđ ē uibrare ꝓpter hastas crebro i bello uibratas. ℭ Nec galeā q̄ssas:nec uel irati numinis signa ostēdis: q̄ sunt uel caput cōcutere:uel pede terrā pulsare. ℭ Vade ergo:deū acerbe irridet:quē a cāpo martio illi dicato abigit. Seueri qa iura in eo dicebātur & tūc ꝑcipue quū dicta dies ad populū alicui erat. ℭ Officiū cras:sermocinatio inductæ ꝑsonæ ad narrādas nuptias masculorꝫ inter se. ℭ Officiū:cōueniēs uerbū. Suetonius i Caligula Liuiā orestillā Caio Pisoni nubentē quū ad officiū:& ipse uenisset ad se deduci impauit. ℭ Nubit amicus: secundū tēpora dixit:nā nubere fœminarū ē. Sic Martialis Nolito frōti credere nupsit heri. ℭ Fiēt ista palā:qa tēpore nephādo sceleri licētia fiet. ℭ Cupiēt & in acta referri. Romæ omnia i acta referrebāt:nā & apud Asconiū legim⁹ i actis senatus:& apud Pliniū in actis triūphorū. ℭ Interea tormētū ingēs nubētibus hæret. Quū nuptiæ prolis gratia fiāt:sintq; filii amoris:& cōiugis pignus:ñ possūt huiusmodi uiri quū p naturā parere nequeāt:amorē cōseruare. ℭ Sed melius q nil animis in corpore iuris. Ironicos dixit quādo quicqd iuris habēt amittūt

Pixis.

dū ad diuersū abeūt sexū ℭ Turgida lyde. Lyda ꝓ aranea ponit. Ex lydia.n.nata ē Arachne:quæ Pallade deuicta in araneā uersa fuit. ℭ Turgida:unguētis:& iis uenenis tūescens. ℭ Cōdita in pixidæ lyde. Aiūt araneā in pixide cōditā gestātē cōceptioni referre. Pyxis græcū ē a buxo nomē deductū:quod græce pyxō dicit. ℭ Nec ꝓpest agili palmas ꝑbere lupco:quod oliꝫ steriles Romanas iuuit quæ pcussæ a lupercis per urbē discurrentibus:statim cōcepisse legunt. ℭ Palmas. Tantū enim auctore Ouidio palmas cedebant. Ait enim. Nupta qđ expectas nō iā pallētibus herbis. Nec prece nec magico carmine mater eris. Excipe

Lupercalia

Ouidi⁹ unde lupercal

fæcūdæ patiēter uerbera dextræ. Iam socer optatū nomē habebit aui. ℭ Luperco:in lupercalibus erāt lupcalia in honorē panos lycei qua die mulieres februabant a lupercis amiculo iuuenis.i. pelle caprina:iterpꝛtant qdā lupcal quasi luere p caprū. Oui. uero in fastis: uel a lupa uel a mōte archadio dictionē hāc deducit sic de lupa tradēs:q̄ lac Rōulo & Remo dedit. Illa loco nomē fecit:locus ille lupcal. Magna dati nutrix præmia lactis hēt. & infra. Quis uetat arcadico dictos a monte lupcos. Phaunus in archadia tēpla lyceus hēt. ℭ Vicit & hoc.m.tu.fus.grac.maius flagitiū notat nobilis uiri q iussu Neronis gladiaturā spectāte populo exercuit. Nero.n.(ut Suetonius:& Tacitus referrūt) nobilissimos uiros ad artē ludicrā & gestus usq; ad modos haud uiriles exercendos coegit. ℭ Tunicati Gracchi. Qui tunicatus fuscinā gestās & retia p mediā arenā secutorē fugiēs actus ē nō sine dedecore suæ familiæ. ℭ Hoc mōstrꝫ. Viros nubere:nā turpius erat operam arti ludicræ in propatulo dare:& digladiari q̄ nubere:nā artem ludicram exercentes ignominiosi

miniosi habebant. ¶ Tunicati: tunicatos legimus gladiatores in arenā ꝓdiisse. ¶ Et capitolinis generosi-
or & marcellis. Nobilissimæ hæ fuerūt familiæ capitolinis ꝓgenies uetus & illustris fuit. Nā Galba iperator
statuaꝝ titulis ꝓnepotē se Quinti Catuli sēp ascripsit. quippe significans se nobilissimū: qđ ex uetere & ma
gna ꝓsapia genitus foret. ¶ Marcellis. Marcelloꝝ familia auctore Asconio Claudia quoq; dicta est & du-
plex fuit: plebæia quæ & pulchroꝝ dicta ē: & patritia. ¶ Et catulis: de gēte Luctatia intelligēdū: ex qua ꝓstā
tes Catuli ꝓgeniti sunt. ¶ Paulis minoribus: duos Paulos legimus egregios fuisse: cū q cū Varrone apđ
cannas cōsul: delato ab Annibale exercitu mori maluit ex uulnere quū fugere posset: in cuius laudē dixit
Horatius. Animæq; magnæ ꝓdigū paulū supante pœno. Huius filius Persā regē mocedoniæ deuicit: de
q; eo triumphauit: & pater naturalis posterioris Africāi. ¶ Ad podiū spectantibus. Principes: & potētes iu
ra de podiis spectare solebāt: sic Neronē legimus nisi apto podio ludos nō spectasse: & a Iuliano curante
gladiatoꝝ munus Nerōis tāta copia inuēta succini fuerat: ut retia arcēdis feris podiū ꝓtegētia succinis no
darent. Vt aūt tradit Victruuius in theatris. Scena orchestra podiū & pulpitū extruebant: sed podii altitu
do ad libramentū pulpiti cū corona fiebat supra qđ columnæ erant cū capitulis & spiris. ¶ Munere: ludo.
¶ Retia misit. Retiarius is dicebat q rete immitebat. ¶ Manes: animæ dicunt: ut tradit Apuleius in libro
de Demonio Socratis. Melioris meriti: quæ in corpore nostro genii dicunt. Corpori renūciātes Lemures:
cū domos incursionibus infestarēt laruæ appellabant: cōtra si bonæ fuerint: Lares familiares. ¶ Nigras
ranas. Lepide dixit accolas inferoꝝ. ¶ Aere lauant. Mos erat: ut corpora loturi æs soluerēt: qđ & infra idē
poeta significat cū ait. Cedere siluano porcū quadrāte lauari: & Horatius. Dū in quadrāte lauatū rex ibis.
¶ Ambo scipiadæ: duo scipiones: Gneus & Publius q fraude punica potius q̄ armis cæsi fuere: secutusq;
est Virgiliū: q dixit. Geminos duo fulmia belli scipiades. Hac forma usus ē. ¶ Fabritius: hic queādmodū
Curius frugalissimus fuit: & in tenuissimo censu samnitū munera forti animo spreuit. ¶ Camillꝰ: assertor
patriæ: quā galli subegerāt: exul dictator creatus signa recæpit: de quo Virgilius. Referentē signa Camil-
lū. ¶ Quid cremeræ legio. Fabios signat: q idibus februariis trecenti & sex ad unū p insidias a ueientibus
iuxta cremerā fluuiū cæsi fuere: quoꝝ cædē Ouidius in secūdo fastoꝝ sic deplorat. Vna dies fabios ad bel
lū miserat oēs. Ad bellllū missos pdidit una dies. ¶ Cannis consūpta iuuētus. Apuliæ uicus cannæ clade
romana nobiles: nam apud eū Paulo & Varrone cōsulibus infelicissime cū annibale pugnatū ē. ¶ Lustra
ri purgari expiari. ¶ Siq̄ daret sulfura cū tædis: & si foret hūida laurus: Sulphur: tæda & lauro in purgatio
nibus usi sunt ueteres: nanq; in religionibus auctore Plinio locū habet sulphur ad expiandas suffitu do-
mos. Tæda inter arbores liquorē stillātes annumerat ab eodem abundās succo liqdiore: & ob hoc flāmis
ac lumini sacroꝝ gratā lauꝝ Massurius putauit suffimentū cædis hostiū & purgationis eē: adeoq; in ꝓpha
nis usibus polui lauꝝ & oleā: ut ne ꝓpiciādis qdē numinibus: accendi ex his altaria: aræ ue debeāt. Et Oui
dius in fastis docet ramū lauri februa. hoc ē purgamina rite uocari sic. Nomē idē ramo q cæsus ab arbore
pura. Casta sacerdotū tēpora fronde tegit. ¶ Illuc heu miseri traducimur. Miseriā humanā deplorat. Nam
oēs & si inferos eē nō credamus: illuc tn̄ descēdimus: nec adhuc inferos inuenimus: & si extremæ occiden
tis partes armis quæsitæ sint. ¶ Iuuernæ: inter septētrionē & occidentē ut celebres geographi tradūt duæ
sitæ sunt insulæ: Britānia: cui albion nomē fuit: & hibernia: ut qdā scribunt paulo minor britannia: Vltra
quas sunt q̄dranginta insulæ Orcades appellatæ modicis spaciis inter se distinctæ. ¶ Iuuernæ: ratio me-
tri legi exigit: græcæ Vernya scribit. ¶ Modo captas orcadas Ieronymus in cronicis Eusebii tradit Claudi
um imperatorem de Britannis: triumphasse & Orchades insulas romano adiecisse imperio. Id quod apud
Senecā Octauia his uersibus cōmemorat. Miserande pater modo cui totus paruit orbis. Vltra oceanū cui
q; britāni terga dedere. Ducibus nostris ante ignoti: iurisq; sui. ¶ Minima contētos nocte britannos: apđ
quos longissimus dies. xvii. horaꝝ dephendit & æstate lucidæ sunt noctes auctore Plinio. ¶ Armenius.
Zalates. Hic quū obses esset tribuno impatienter amāti pudicitiā ꝓstituit: datos fuisse ab armeniis obsides
Claudio & Domitio corbuloni tradit Cornelius tacitus. ¶ Hic fiūt homines. Ironicos dixit. ¶ Mittent
braccæ: cultelli: frena: flagellū: his sane muneribus honestius: & pinde facilius capi uident pueri q̄ pecunia
& uidet respexisse ad illud Aristophanis i Pluto. q generosos adolescētes atheniēsiū ait huiusmodi munera
ab amatoribus suis exiere. αι τοῦ δόιν οῦκ ἀργύριον οἱ χρῆσοι τί Δ ὁ μὲν ἵππον ἀγαθὸν ὁ Δε κῦν
αθηρευτικὸ. Braccæ uestes qbus pudēdæ partes uelāt: & ab umbilico usq; ad genua ꝓtēdūt: falsoq; ad
ducit Diodorū siculū expositor qdā q; cælte intonsas uestes: ac coloris uarii ferrēt: quas uocāt braccas: cum
is historicus scribat a gallis braccas uocari: quas græci ἀναξυρίδας dicūt: uerbaq; græca subiciemus: ut
uerior nr̄a snia habeat. ἐσθῆσι Δε χρῶν ται καταπληκτικαῖς χιτῶσι μὲν βαπτοῖς χρώμασι παν
τοδαποῖς Διηνθισμένοις καὶ ἀναξυρίσιν ἃς ἐκεῖνοι βράκας ὀνομάζουσιν ¶ Artaxata acusatiuus pluralis
aduerbialit̄ positus & declinatur hæc arataxata τον artaxatō ē Armēiæ ciuitas. Quāuis digressu ueteris cō
fusus amici. Laudo tamen uacuis quod sedem figere cumis. Destinet. Sub umbritii persona uiri innocen-
tis & integri plurima carpit uitia: quibus uniuersa Roma laborabat: sed in primis græce gentis mores: quæ
assentatione totam urbem inuaserat: imitaturq; Horatiū: qui nūc p Damasippum: nūc p p̄rem: plurimos
nō bonos designat. Ergo migraturus cumas umbritius: uelut rogatus a poeta causas affert cur Romā relin
quit. ¶ Vacuis: desertis. ¶ Cumis: ciuitas in cāpania Cumæ: q ab undis nomen traxit. Nā τὸ κῦμα un-
dā significat. ¶ Vnū ciuē donare sibyllæ festiua piphrasi significauit hūc ciuē cumanū futuꝝ. Cumas. n.
sibylla incoluit: ubi & sortes dabat. ¶ Ianua baiarū: ianua ingressus: & aditus baiarū. ¶ Baiæ: locus amœ-
nissimus in cāpania ab Vlysse cōditus: & ab eius socio appellatus: de cuius amœnitate dixit Horatius sub
ꝓsona diuitis. Nullus in urbe locus baiis p̄lucet amœnis. Prochyta insula in puteolano sinu: dicta ꝓchyta

Capitolini
Marcelli
Gens luctatia
Pauli duo
Podium
Retiarius
Manes
Genius
Lemures
Laruæ
Lares
Cremere
Cannæ
Cur laurꝰ in purgationibus
Tæda
Februa
Prochyta

quasi ꝓfusa: emersit enim hæc insula ꝓuolutis mōtibus in mare cū prius nō foret: ut scribit Plini. ℂ Suburæ. Subura regio Romæ dicta a pago succusano uel ut Iunius ait auctore Varrone ab eo quod fuerit sub antiqua urbe: uel ꝙ sit sub muro ferreo carinaꝝ. ℂ Augusto recitātes mēse poetas: quo tēpore ad declinādos nimios æstus: in suburbana & loca frigidiora reliq̄ cōcedebāt. ℂ Reda una: tenuitatē rei familiaris significat: et uocabulū gallicū reda ē. ℂ Sustitit ad ueteres arcus: Romulus arcus ueteres latericios posuit: quos florētes postea opibus Romani in marmoreos mutauerūt: ne cōditoris urbis suæ memoria deperiret. ℂ Madidāq; capenā: porta capena: appia quoq; dicta ē: ut Iunius Frōtinus docet in libro de aquæ ductibus: ꝑ quā capuā itur. Madidā dixit ꝙ depsso fit in loco restagnentq; illic aquæ in tyberim delabentes: dicit aūt capēa a capēa urbe: quā ital⁹ rex ædificauit: ut Solin⁹ scribit. ℂ Amicæ nocturnæ: hoc ē egeriæ. ℂ Numa. Numa pōpillus ut se magis uenerādū: legesq; suas sanctiores redderet: simulauit secreta colloq̄a noctu cū nympha Egeria habere: cuius monitu rē diuinā atq; publicā administraret: q̄ res facile in animos imperitos descēdit. Augustinus in septimo diuinæ ciuitatis libro refert Numā Pōpiliū hydrumātiā fecisse: ut in aqua uideret imagines deoꝝ: uel ludificationes dæmonū: a q̄bus audiret quid in sacris cōstituere atq; obseruare deberet: quod genus diuinationis Varro a Persis dixit illatū: quo & ipsū Numā: & Pythagorā philosophū fuisse usū cōmemorat. ℂ Amicæ: nā uelut amica colloq̄a cū ea secreta habebat: Ouidius. Siue hoc a samio didicit q̄ posse reuerti. Nos docet: egeria siue mouēte sua. ℂ Nemus sacri fon. Auctore liuio: pōpilius locū: quē mediū ex opaco specu fons perenni rigabat aqua: ad quē ꝑsæpe sine arbitris uelut ad cōgressū deæ inferebat: camænis sacrauit: q̄d eaꝝ sibi cōsilia cū cōiuge sua egeria essent. ℂ Sacri fōtis Plutarchus scribit: nō solū camœnis lucū & prata: q̄ circū erāt sacrata a Numa fuisse: sed & fontē ipsum sacris uestalibus uirginibus cōstitutū. ℂ Delubra. Asconius pedianus tradit quosdā dixisse tēpla esse singuloꝝ diis attributoꝝ locoꝝ: delubra uero multaꝝ ædiū: sub uno tecto a diluuio pluuia munitaꝝ. Alii delubra dicūnt ea tēpla: in q̄bus sūnt delubra corpoꝝ abluendoꝝ: more dodonei iouis: aut appollinis delphici: in quoꝝ delubris lebetes tripodesq; uisunt. Sunt etiā q̄ delubra ligna delibrata. i. decoriata ꝓ simulacris deoꝝ more ueterū posita existimēt: sed male. ℂ Locant iudæis: quibus edicto Domitiani urbe pulsis necesse fuit siluas incolere. ℂ Cophinus fenūq; suppellex: ex tenui & uili supellectile inopiā declarauit iudæoꝝ. Cophinus græca dictio corbē latine Priscianus interp̄tat. ℂ Pendere: soluere ab eo dicit ꝙ ære graui cū uterētur romani: penso eo nō numerato debitū soluebāt: unde & pensiones dictæ. ℂ Iussa ē arbor: edicto Cæsaris: eiectis camœnis: quibus sacratū erat nemus. ℂ Mēdicat silua. i. iudæi siluā incolentes: quod clari⁹ expressit ubi dixit. Cū dedit ille locū: cophino fenoq; relicto. Archana iudea tremēs mēdicat in aurem. ℂ In uallē ægeriæ descendimus & speluncas dissimiles ueris: exculta & incrustata marmoribus uallis erat ægeriæ propter aquæ ductum: nā ut Frontinus tradit: oritur supra portā anio nouus: & claudia a piscinis in altiores aquas recipiunt: ita ut altior sit anio. ℂ Quanto p̄stantius esset numen aquæ: naturali solo & illaborato riuo: dicit p̄sentius & uenerabilius numē fōtis futurū. ℂ Ingenuū tophū: tophus lapis tener & friatilis. ℂ Hic tūc umbritius. Plinius meminit Vmbricii aruspicis suo æuo peritissimi: idem fere de hoc aruspice. apud Corneliū Tacitū legit: sed uix crediderī hūc eē: quē hic poeta inducit: qn̄ astroꝝ motus ignorare se dicit. Aruspicine' imperitū esse. ℂ Here & heri ꝓ metri ratione ueteres dixisse legimus. Martialis. Cur herī quod dederas hodie puer hile negasti. ℂ Deteret: diminuet. ℂ Dedalus. Amisso in aquis Icaro filio dedalus cumas delatus ē: ubi & tēplū Appollini cōdidit: auctore Virgilio. ℂ Dū noua canities: multis uerbis & idē fere significantibus pulchre se uirentē senē: & laboris adhuc patientē demōstrat. ℂ Lachæsis: una parcarū: quæ de nobis sortit nā sortiens latine interpretari potest. ℂ Torqueat: neat: ut alibi. Penelope melius leuius torquetis araachne: ℂ Maneāt aturius illic & catulus hos infames fuisse: & si alibi nō mēnerim me legisse: tamē ex his uerbis facile patet. ℂ Nigrū in cādida uertūt: ꝓuerbialiter dictū de iis q̄ mala arte fræti quod prauū est in rectū uertūt: solebāt prisci quod bonū & laudabile erat: creta uel alba linea notare: cōtra quod turpe fuisset: nigro signabāt: Vnde Persius. Quæq; sequēda forēt & quæ uitāda uicissim. Illa prius creta: mox hæc carbone notasti. ℂ Et præbere caput domina uenale sub asta hi operā suā præcio ad fraudē & sordidū quæstū locabāt: de q̄bus Plautus in mustellaria. Vbi isti q̄ triū nūmoꝝ causa subeūt sub hasta aut eos intelligit q̄ se uendi patiebant: nā ut in iure lectū est: homo liber maior uiginti annoꝝ q̄ se uendidit: manūmissus ad statū suū reuertit quo se abdicauit. ℂ Siccandā eluuiē: aut de repurgādo alueo tiberis intelligit: aut quotiens is restagnasset siccari locū depræssū & lacunas oporteret. ℂ Portādū ad busta cadauer & p̄bere caput. In tēplo libitinæ ad fun⁹ necessaria uēdere cōsuerūt Romani ut tradit Plutarchus ergo erāt q̄ funera locarēt & q̄ cōducerent: hos ego tū designatores: tū etiā libitinarios fuisse puto. Nam auctor Donato designatores ludis funeribus p̄erant: de q̄bus Horatius. Et opella forensis designatorē decorat: lictoribus attis: Seneca de beneficiis. An tu Aruntiū fateium & cæteros q̄ captandoꝝ testamentoꝝ artē ꝓfessi sunt: nō putas eadē habere: q̄ designatores & libitinarios uota? Vulpianus de institoria actione si libitinarius seruū polinctorē habuerit isq; mortuū spoliauerit dandā in eū quasi institoriā actionē: & ꝓprie conducere funera dixit quando ut apud Pliniū legimus locator funeris esset. ℂ Municipalis harenæ ꝑpetui comites notaq; ꝑ oppida buccæ: tibicines periphrasticos dixit: q̄ per municipia harenæ seruiebant: & buccas appellauit quod iis tumentibus tuba infletur & insonet. ℂ Munera nunc ædunt: ludos dant: hinc æditor: munerum & munerarius dicebatur: qui ludos exhibebat: & hic est sensus oli harenæ municipalis ministri turpi ministerio & quæstu aucti: opibus iam munerarii habentur.

VAL. ℂ Nimirū summi ducis est occidere Galbā: q̄ de ponto fuit romanus imperator occiso Galba septimo & septuagesimo ætatis anno imperii mense septimo iuxta curtiū lacū trepidatione ferentiū proiectus est sella ac prouolutus

Subura | Reda | Veteres arcus | Capena porta | Numa Pōpili⁹ | Egeria | Augustinus. | Hydrumāti a numæ. | Camœnæ | Delubrum | Cophinus. | Pensiones | Frontinus | Annio nouus | Toph⁹ | Friatilis lapis | Vmbricius | Here heri | Lachesis | Sub hasta | Plautus | Munerarius

ac prouolutus est: extremã eius uocẽ ut cuique odiũ aut admiratio fuit uarie ꝑdiderũt. Alii suppliciter interrogasse quid mali meruisset: plures obtulisse ultro percussoribus iugulũ agerẽt ac ferirent si ita reipublicæ uideret: de pcussore nõ satis cõstat: qdã Terentiũ euocant: alii leucaniũ: crebrior fama tradit camuriũ. xv. legiõis militẽ impresso gladio iugulũ eius hausisse: cæteri crura brachiaq: nã pectus tegebat fœde laniauere plæraq: uulnera feritate & sæuitia trũco iã corpori adiecta. Aliter tamẽ Trãquillus scribit. Vnde autẽ Galbæ cognomentũ traxerit ambiguũ fuisse refert: quidã putãt q oppidũ hispaniæ frustra diu oppugnatum illitis demũ galbano facibus succẽderit. Alii q in diuturna ualitudine galbeo. i. remediis lana inuolutis assidue uteret: nõnulli q pinguis fuerit uisus: q galbam galli uocant: uel cõtra quod tam exilis q̃ sunt animalia q̃ in æsculis nascũt appellantq galbæ. ¶ Sũmi ducis est occidere galbã: q cũ mollis esset a molliore occisus Othoñe est ut speculũ inquit haberet & curaret cutẽ panẽ in facie inducẽdo quod fœminarum est. ¶ Curare cutẽ: ad stuprũ. ¶ Bebriaci cãpo: ꝑ cãpo bebriaco propter homœoteleuton euitandũ: sane bebriacus cãpus inter hostiliã & cremonã ẽ: ubi pugnauit Otho aduersus exercitũ Vitellii. ac cũ fame & locorũ angustiis urgeret hostis: q̃primũ tñ decertare statuit: siue impatiens longioris sollicitudinis: sperãsq ante Vitelli aduentũ ꝓfligare plurimũ posse: siue impar militũ ardore pugnã deposcentiũ: nec ulli pugna fuit, substititq brixilli ex tribus qdẽ uerũ mediocribus ꝓliis apd alpes citra q factis apd bebriacũ fraude superatus est: q de reꝝ summa desperans sibi mortẽ cõsciuit: Valo Vitelli exercitus duce ex quo fuerat oppressus Nero: at nõ multo post Othonẽ extinctũ effœminatissim⁹ Vitellius occupauit imperiũ & Othonis molles habitus quos palatus infamor sustulerat sibi dari iussit ut eis uteret: sed q̃ fortuna ei ad imperiũ subito fauit tã repẽte immutata ẽ: nã dilapsis ut in aduersa fortuna solet euenire: nõ amicis modo: sed seruitorũ infamis letãtẽ & occultatẽ sese iulius placitus tribunus cohortis protraxit: cui uinctæ statim post tergũ manus laniata uestis: spectaculũ fœdũ ductus multis increpantibus nullo lachrymãte ipsum infestis mucronib⁹ coactũ modo erigere os & offerre cõtumeliis nũc cadentes statuas suas ingestis deinde uulneribus cõcidit. ¶ Spoliũ affectare palati: q prius Galbæ mortuo palatus sustulerat: sublatũ ipsi palato infamori postea ab Othone fuit. ¶ Quod nec in assyrio pharetrata semirãis orbe. Semiramis Nini uxor Ninũ habuit filiũ: hæc mortuo marito filio imperiũ tradere impuberi adhuc nõ passa est: itaq se ꝑ uxore Nini: filiũ ꝑ fœmina puerũ simulat: nã & forma & uoce nõ erat filio absimilis: igitur & bracchia & crura uelamentis: & caput tyara tegit: & ne aliquid uideret occultare omnẽ populũ eodẽ ornatu uestiri iubet: quæ post multas res gestas q̃ sit fatet: quod nec dignitatẽ regni ei ademit: sed potius auxit admirationibus: hæc babylona condidit, murũ prima cocto latere cõstruxit: & ꝑclara multa alia cõfecit: postremo cũ filii cõcubitũ petiisset ab eodẽ est interfecta. ¶ Assyrio or. in plaga tractuq babylonio: dicta autẽ assyria ut beatus Augustinus existimat ab assur q̃ filius fuit Sem maximi Noe filii. ¶ Mœsta nec actiaca fecit cleopatra carina: mœsta q illic ab Augusto Cæsare fuerit superata. Cleopatra filia Ptolemæi cognomẽto tibicinis pditæ mulier libidinis cũ marco Antonio bellũ Cæsari Augusto indicere ausa est: cũ quo magna militũ manu confligens superata est: ac admotis colubris sibi mortẽ cõsciuit: unde Sextus Proper. Fugisti tamẽ i timida uada hostia nili. Accæpere tuæ romula uincula manus. Brachia spectaui sacris admorsa colubris Et trahere occultũ membra soporis iter. Cuius furorẽ libidinis detestatus Hora. inqt. Capitolio regina dementes ruinas. Funus & impio parabat. Contaminato cũ grege turpiũ. Morbo uiroꝝ: qdlibet impotens sperare. ¶ Actiaca: q̃ attica: nunc prius acte est dicta ab hostio & sinu inchoantibus ambratio: primus acarnanũ locus ẽ actiũ eodẽ uocabulo & Apollinis actii tẽplũ & ꝓmontoriũ nuncupatur. ¶ Hic turpis cybeles: ab archigallis turpiter colitur. ¶ Cybelles unũ l subtraxit: sic Orphe⁹ i pricipio argonauticõ hoc uersu μητρὸς ἀπ' ἐν κυβελοι λοισορ ζσόυμητισα τοκούρην. nã gemino l Propti⁹ ꝓfert. Vel tu⁹ q̃ tardo mouisti fune cybellẽ. Et Luca. Et lotã puo uocãt almone cybellẽ. ¶ Fracta uoce loquẽdi libertas licẽtia loqndi turpissima. ¶ Senex phanatic⁹ alto: alte ꝑsso: i multis ẽ albo. ¶ Phanatic⁹ phani custos: s; irrisorie cũ phanatic⁹ furor dæmõico dicat pollutus. ¶ Magni gutturis exẽplũ: aut insatiabilẽ dãnat ingluuiẽ: quod se ideo castrãdũ dederit: ut omni se gluciendi & uorandi copia saginaret: aut impuritatẽ oris obscœni tangit. ¶ Phrygio more: quia ex phrygia romã uecta cybele ẽ & sacrificii ritus omnis obseruatus. ¶ Abrũpere car. uirilia dicit q̃ sibi solẽt pcidere i tẽplo matris magnæ. ¶ Quadraginta dedit gracchus sestertia dotẽ: graccus ꝑ infami generoso: sed Neronẽ ideo gracchũ uocat & sicut gracchus rẽ publicã subuertebat: ita Nero natus uidebat pnicies populi romani: cuius meminit Tacitus: ut huic loco optime cõgruat cũ inquit. Ipse p licita atq illicita fœdatus nihil flagitii reliquerat quo corruptio ageret nisi paucos post dies uni ex illo cõtaminatoꝝ grege: cui nomẽ pythagoræ fuit: modũ solenniũ cõiugatoꝝ denupsisset: inditũ imperatori flameũ misit aruspices & nuptiales toros: & faces nuptiales: cuncta deniq spectata q̃ etiã in fœmina nox operit. ¶ Cornicini: siue ille cornicẽ seu tubicen fuerit par certe infamia: & est metaphora. i. expertus: ut Probus inquit: naturã: eumq grandẽ habere cornu: sed iunxit ꝑ uxore nupta: uerũ traxit: deinde infamiæ partẽ cornicini dicẽs siue hic recto cãtauerit ære. ¶ Dictũ est fœliciter: agant istæ nuptiæ fœliciter. ¶ An aruspice: cũ portẽta naturæ sint aruspex ab ariga dicit: hostia ab ara in qua concluditur: aruspex uero ab auibus inspectis: sicut ab ara altari nomẽ habet ariolus. ¶ Si bos æderet: pareret. Horatius. Mœcenas atauis ædite regibus. ¶ Segmẽta & longos habitus: fasciolæ q̃ in ordine uestis extrema parte assutæ iunctæq; ornamento sint indumentis mulieribus uel qbus uoua nupta amicit: & ait Probus: segmẽtarii etiã nunc dicunt q uestes ex auro elaborant ipse post. Et segmentatis dormisset paruula cũnis. Nec latet Seruiũ dicer segmẽtũ eẽ segmẽtũ gutturis: qd mõile nominat. Pli. segmẽta sectiones uocat: ut i naturalis historiæ li. vi. Plura sũt ãt hæc segmẽta mundi: q̃ nostri circulos: græci paralellos: & paulo post, qnto cõtinẽter segmẽto ab itroitu caspii maris bactria hibe

ria armenia:& a secando segmina unde præsegmina:Plautus in aulularia q̃ ab unguibus amputātᷣ uocat ℂ Qui sacra ferēs numātia loto:q aliq̃n sali⁹ fuit Martis:nobiles.n.erāt & illi. Sudauit clypeis:clypei a gylpho sculpo. Pli. Scutis.n.q̃lib⁹ apud troiā pugnatū:cōtinebātᷣ imagines:uñ & nomē habuere clypeoꝝ: nō ut puersa grāmaticoꝝ subtilitas uoluit a cludēdo origo. ℂ Cluere.n.antiq dicebāt. ℂ Ancilib⁹:ancile Festus Pōpe.exponit iqens:mamurii ueturi nomē frequēter i cātib⁹ romani frequētabāt:cā fuit ꝙ nūma pōpilio regnāte e cœlo cecidisse ferē ancille.i.scutū breue:qd iō sic ē appellatū:qa ex utroq; latere erat recisum ut summū ifimūq; ei⁹ lat⁹ medio pateret:unaq; ædita uox oīum potētissimā fore ciuitatē q̃diu id i ea māsisset: itaq; facta sunt eiusdē generis plura qb⁹ id misceretᷣ ne iternosci cœleste posset:pbatū op⁹ ē maxie mamurii: q pmii loco petiit ut suū nomē iter carmina salii canerēt. ℂ Ancilib⁹:dicim⁹ aūt hoc ancile & hæc ācilia anciliū & ancilioꝝ ut Hora. Ancilioꝝ & nois & togæ oblitus:nā tāta fuit hui⁹ genitiui:ut Macro.ēt scrib.apud ueteres licētia:ut uiridiū & uiridioꝝ lectū sit:& Asini⁹ pollio uectigalioꝝ frequēter usurpet:itaq; alteꝝ regula alteꝝ defendit auctoritas. ℂ Latiis pastorib⁹ romanis:q cū rudes primū & oīum uoluptatū ignari essent: qppe q pastores erāt:nūc ad tm̄ luxū puenere:ut augeri nō possit:& de luxu ide nata uoluptas. ℂ Nec q̃reris pr̄i:p nec q̃reris romanos apud pr̄em:funebria.n.uerba:ut & Priscia.docet ad accusatiuū ferunē:ut lugeo te:ploro te:lachrymor:plāgo:Propti⁹. Demissis plāgas pectora nuda comis:q̃ror te. Vir. Dū q̃rot & diuos q̃q̃ nil testib⁹ illi: pfeci:dicim⁹ & q̃ror de te. Hora. Aeolis finib⁹ q̃rentē sappho puellis de popularibus. ℂ Seueri iugerib⁹ cāpi:quē negligis:martiū dicit campū ubi fiebant comitia:& exercitatio erat militaris. ℂ Peragēdū:cōficiēdū. ℂ In ualle q̃rini:romuli:qa a q̃ri hasta:aut ꝙ cures uicerit:uel ꝙ græce cœraneos a latinis rex uocetᷣ. Oui.i fast. Siue ꝙ hasta q̃ris priscis ē dicta sabinis. Bellicus a telo uenit i astra de⁹. Siue suo regi nomē posuere q̃rites. Seu qa romanis iūxerat ille cures. ℂ Primo sole:primo diluculo. ℂ Cupiēs & in acta referri:utrū in acta nō acta:an certe i codicillos trāsferri:ut Trāq.i caligula:Quibusdā absētiū maritoꝝ noie repudiū ipse misit:iussitq; in acta referri. ℂ Nil animis:subaudi iuris. ℂ In corpoꝛ iuris.i.potētiæ:ut supra ipse ius nullū uxori:sensus ē:& corpore & aio fracti sunt. ℂ Steriles:sine ple:a stero qd priuo significat. ℂ Pyxide:uase ligneo ex buxo qd pyxū. ℂ Lide turgida:q̃ crescit i uētre:sane puella lyde:q̃ i arāneā uersa ē ira palladis:p ipsa aranea posita ē:hæc inclusa in pyxide fœcūdā mulierē de sterili facit: ℂ Palmas pbere lupco:aut.n.osculabanē:aut manib⁹ uapulabāt a lupco:q̃ uolebāt cōcipe:dicitᷣ:ut Prob⁹ ait:& folio si qua post ipsum descenderit:statim cōcipere:de lupco locutus Oui.in fast. Nupta qd expectas: nō tu pallētibus herbis. Nec prece nec magico carmine mater eris. Excipe fœcundæ patiēter uulnera dextræ. Iā socer opta tū nomen habebit auū. Lupercaliū aūt originē uerbiq; deriuationē nullus:ut opinor ē qui ignoret cum tot sint auctores:qui de ea re conscripserint. ℂ Monstꝝ:a monstrando:monstrum ꝙ aliquid significādo demōstret:monstra terrores:ut erigitᷣ plenus monstris:ostentū ab ostendendo:portentū a portēdēdo.i.præostendēdo:& prodigia ꝙ porro dicant.i.futura pdicāt. ℂ Tunicati:q̃m colobiis utūntur.i.uestimētis sine manicis:siquidē tunica:ut Nonius Marcellus de uiroꝝ doctoꝝ indagine inqt:est uestimentū. Cice.in Catilinā: manicatis ac talaribus tunicis. ℂ Fuscina:tridens quo lanistæ utebantur. Ergo hic lanistæ:ut Probus ait: uel dissoluti dicunē ꝙ tunicis uterentur. ℂ Capitolinis:utrū q in petillio capitolino descenderūt:qui cum capitolii curā ageret coronæ subreptæ de capitolio cām dixit:absolutusq; ab Augusto Cæsare ē:an certe capitoliū prius hoc nomē inuētū. ℂ Oibus ad po.spe.ad podiū ad spectaculū. Tran.de Nerone. Cæteꝝ accubās primū paruis foraminib⁹ deinde toto podio adaperto spectare consueuerat. ℂ His li.ipsum:tyridatē Armeniæ regē dici uolūt:cui se Nero i spectaculis ludibundū exhibuit. ℂ Cuius tūc munere rætia mihic Prob⁹ gracchus inqt gladiator munere Neronis pugnauit:& Nero ipse pugnauit gladio:& i scæna cātauit:& auriga fuit:sed ille uelim potius tunicatū gracchū Neronē itelligere ipsum:quē gracchū ut reipublicæ subuersorē supra ēt appellauit:ut sit sensus:uideri sibi maius mōstrū ꝙ palā spectāte populo gladiatoriā exercuerit q̃ ꝙ nupserit:& sty.ra.in gur.ni.hoc ab Aristophanis inuētione sumptū:qin comœdia quæ bathracō inscribitᷣ:iducit Dionysiū cū seruo anthio euripidē uisendi desiderio cōmotū iferna loca ab Herculé edoctū petiuisse:& cū duos Charōti obolos Dionysius exoluisset:tādē ad ulteriorē ripā traiecti ranas in palude stygia audiuere βρεκεκεξ κοαξ κοαξ βρεκεκεξ κοαξ κοαξ:resonātes. ℂ Cotū:quo nautæ innitūtᷣ. ℂ Nigras:luce carētes aut pœnaꝝ squalore luridas. ℂ Nec pueri credūt:nedū iuuenes:uñ & ipse Ci.p cluētio. Nūc qd tādē illi mali mors attulit:nisi forte ieptiis atq; fabulis ducimur:ut existimēus illū apd iferos ipioꝝ supplicia pferre:ac plures illic ostēdisse inimicos:q̃ hic reliqsse:q̃ si falsa sunt:id quoq; oēs itelligūt:qd ei tādē mors eripuit:pter sensū doloris. Nisi q nōdu ære lauanē:q ifātes sunt accredūt quæq; etiā uanissima. ℂ Aere lauanē:qa pueri gratis balnea intrabāt q̃diu fuissēt ipuberes:ut ait Prob⁹. ℂ Scipiadæ imitatiōe. Vir.p scipionidæ. ℂ Manesq; ca.hoc ē camillus:& ē piphrasis:plane putat Apuleus aias hoium demonas eē:ex hominibus autē q meriti bona sint lares fieri:lemures uel laruas si mali sint:manes autē dicisi incertū sit bonorū ne an maloꝝ sint meritoꝝ. ℂ Quid cremeræ legio:trecentos & sex fabios dicit qui cū seruis & cliētibus dimicarūt:insidiis apud cremerā fluuiū interēpti. Ouid in fastis. Carmētis portæ dextro uia proxima iāo. Ire p hāc noli:qsqs es:omē hēt. Illa fama refert fabios exisse trecētos. Porta uocat culpa se tñ omē hēt. Vt celeri pāssu cremerā tetigere rapacē. Turbid⁹ hiberis ille fluebat aqs Ex fabiis uero un⁹ supsūit tm̄ q maximus Fabius appellatus is aūt ppter tenerā adhuc ætatē in urbe remāserat:& cū Annibalis ipetū ferre nō posset:mora elusit:unde Ennianū illud ē. Vn⁹ q nobis cūctando restitit rē:nō.n. rumores pōebat ante salutē. ℂ Canis cōsum.iu.ubi Paulus Varroq; cōsules supati: Varro qdē fugit:Paulus uero libenter occubuit. ℂ Tot belloꝝ:p tot bellatiū & hæc cū iterrogatiōe oia legēda sūt. ℂ Hic ta nobis. ℂ Talis tā imūda. ℂ Ad illos:q iferna loca eē sētiētes bene mori q̃ turpitᷣ uiuerᷣ maluerūt. Cuperēt lustrari purgati. ℂ Si qua darenē

qua darēt sulphura cū tædis & si foret humida laur⁹:cū pœnarū octo genera corpori iucta fuisse ueteres scri
bāt:dānū:uicula:uerbera:talionē:ignominiā:exiliū:seruitutē:mortē. In sacris uero tres:q̄s purgatiões appel-
larūt:nā aut tæda purgabāt sulphure aut aq̄:aut ære:ꝑinde nullas nisi purgatorias post uitā defunctā pœ-
nas eē credit uetustas:uñ & Vir. Ergo exercēt pœnas ueterūq̄ malorū. Supplicia expēdūt aliæ pādūt inanes
Suspēsæ ad uētos:alii sub gurgite uasto. Infectū eluit scelus:aut exurit igni. Et qm̄ terris sūpiora sūt elemen
ta aq̄:aer:ignis:ex aliquo istorū mūdari uoluerūt quæ expiarēt pœnas eius q̄d terrena cō tagiōe cōtractū es-
set:& qm̄ materia hæc mūdana:uñ ois stultitia & oē malū nascit:i q̄ttuor hæc elemēta diffundit:ex q̄ttuor ēt
elemētis dilui & purgari oē animi uitiū crediderūt. Aer q̄ppe accipit i eo q̄d ait:suspēsæ ad uētos:aq̄ i eo q̄d
ait:sub gurgite uasto:ignis aūt suo noie cyp̄ssus ē cū dixit:aut exurit igni. Iuue. āt p sepulchra & tædas ignē
itelligēs:& p humidā laurū aquā:duo solū piacula ponēs cætera subaudit:exēpli.n.cā hæc posuisse satis puta
uit. ¶ Cuperēt lustrari:piari purgari:q̄d de cāpis ælisiis & Vir. inqt. Quiq; sui memores alios fecere merē
do.i.q ꝑmeruerūt alios:eosq; sui memores ꝑmēdo fecerūt:prius tāq̄ diceret q̄d ore christiano frequēter di
ci solet:cū se cuiq; sāctorū sūmisse ac suppliciter commēdat:& ifert memor mei este:ergo cupent lustrari aiæ
cū ad iferna trāsierūt:nā q̄ i corporib⁹ uiuētes p dilectionē rerū uisibiliū corporalib⁹ imaginib⁹ afficiūt:a cor
porib⁹ exeūtes i eisdē imaginib⁹ tormēta patiūt:ꝑpea corporalib⁹ passionib⁹ ibi teneri p̄nt:q̄a a corruptio
ne corporaliū affectionū hic purgatæ nō sūt:quā corpulētiā:ut ita loq̄r de corporis dilectiōe traxerūt. ¶ Il-
lic:ubi aia cruciat. Trucidamur circūdūcimur:& pœnarū uaria subim⁹ genera:i aliis legit:illuc:ut sit sensus
tādē morimur & uult & amētes fuisse cōprobamur:q magnā rebus humanis curā ipēderimus. ¶ Miseri:
cœci:q sentiētes nos quottidie mori cū ifantes:cū pueri:cū iam uiri post senes & decrepiti efficiamur:& nihil
morte certi⁹ habeam⁹:nos futuros tm̄ credam⁹ imortales. ¶ Arma q̄d ul. lit. iuuer. ꝑmo:q̄d ē q̄ multos ui
cim⁹ populos & fines extēdim⁹ cū itra breuissimū tēporis spaciū hæc sint nobis deserēda: ¶ Iuuerna isula i
ter britāniā & hispaniā sita ē:q̄ lōgiore ab aphrico i boreā tractu porrigit. ¶ Et mō ca.or. oceāi isulas:orcha
des ut solin⁹ scripsit:sūt septē dierū totidēq; noctiū cursus numero tres:nō h̄nt syluas:tm̄ iūceis herbis ihorre
scūt:cætera carū nudæ harenæ & rupes tenēt:ab orchadib⁹ thylen usq; q̄nq; dierū & totidē noctiū nauigatio
ē: ¶ Ac. mi. cō. no. bri. subaudi ubiq; ultra. Insulæ i ipsa britānia sūt:ubi æstiuo solstitio ꝑpe nox nulla ē:q̄a
uicinus occasus uel ort⁹ solis ex obliquo terræ margine laxæ ad undas ꝓximā sibi isulā & noctib⁹ illustrē fa
cit. xii. horarū dies lōgissimi h̄rc dicunt. At Solin⁹ inqt multæ circū britāniā isulæ e q̄b⁹ thyle ultima:i qua
æstiuo solstitio sole de cācri sydere faciēte trāsitū nox pœne nulla:brumali solstitio dies adeo cōduct⁹ ut or-
t⁹ iūctus sit & occasus. ¶ Sed q̄ nūc populi fiunt uictoris i urbe.i.q̄ uicia admittūt Romæ. ¶ Zelotes:qui
græci ζηλωτης.i.imitator dr̄ & ē systole:q̄a ꝑpriū. ¶ Cūctis narrat ephœbis:puberib⁹:hic ephœbia pu-
bertas:ē ēt ætas prima adolescētia extrema pueritiæ ab epi & hæbe pubertas. ¶ Ardēti:amanti depereunti.
¶ Indulsisse:exhibuisse. ¶ Quid faciāt cōmertia cōsuetudines:uñ uicia oriūt. ¶ Hic fiūt hoies:ironia est
hic fiūt obscœni. ¶ Nō unq̄ deerit amator:ē synalœpha p crassim:prior.n.māet & seq̄ns abiicit uocalis q̄d
si duo e scribant:ut i q̄busdā codicib⁹ ē:erit synalœphia p synezesim nō p synæresim. ¶ Mittent bracæ: a-
phæresis:ut placet Probo:mittent ꝓ omittent:alia ab amatorib⁹ mitti putāt:ut apud Aristophanem illud
κωι τοῦδ γεωαιΔαδ φασι τουτο τουτο Δραγουτων ερασον αλλα τ' αργυριου χριν. ¶ Fræna
dicim⁹ & frenos. Lucan⁹. Saxa q̄tit pulsu rigido uexāria frænos. ¶ Flagellū:quo eq̄ excitant ad cursum : ē
āt flagellū uirgæ surculus q̄ ex arbore porrect⁹ uēto p̄flat. Vir. i ge. Ne ue flagella sūma pete aut sūma defi i
ge ex arbore plantas. ¶ Prætextatos:turpes romanorū mores. ¶ Referūt artaxata:ad armeniæ nobilissi-
mas ciuitates:hoc ē i urbe corrupti referūt romana ad parthos uicia:artaxata.n. urbs armeniæ fuit:sane pri-
stinā armeniā tenuē admodū extitisse ferūt : ide artaxiæ & hariedis opera āpliorē factā. Strabo armeniæ
īq̄t ciuitates sūt artaxata:quā & artaxiata uocāt:quā ab Annibale cōditā ferūt regi artaxiæ:huic artaxin⁹ cā-
pus uicin⁹ ē frequētibus habitat⁹ coloniis cū illis sit regia:hāc urbē sub seuero:Macrin⁹ iudex expugnauit.
¶ Quāuis digressu ueteris cōfus⁹ amici:de urbis icōmodis & de recessu ūbricii locuturu⁹ urbis Romæ cō
suetudinē detestat sub ꝑsona umbricii amici sui. ¶ Cōfusus:deest sim. ¶ Vacuis:carētib⁹ molestia:aut cer
te min⁹ q̄ roma habitātis. ¶ Cumis:cumæ ab undis maris q̄ cymata dicūt:aut a muliere p̄gnāte ut Serui⁹
putat q̄d εγκυειν:p̄gnātē ēe significet. ¶ Destinet:nūc deliberet:aliq̄n.n. mittere significat:ut ipē alibi:de
stinat hoc mōstrū cymbæ liniq; magister. Pōtifici sūmo. Atq; unū ciuē donare sibyllæ:cumeæ:sane sibyllas
ueteres puellas oēs dixerūt:quarū pectus numē reciperet:& a cōsilius deorū nūciādis hoc nomē iposuerūt:sius.
n. deus nō theus:& cōsiliū nō bulē:sed bylē æoles dicebāt:itaq; sibylla dixerūt q̄si θεου βουλην. Fuerunt
aūt sibyllæ decē:quarū prima noiata sambethe:hāc calcidicā ueteres fuisse perhibent:sunt q hebræā dicant
& uni filiorū Noe nupsisse:& cū ipso arcā cōscendisse & ipsam prædixisse quæ de turri cōstructa ferūt ligua
rūq; uarietate:linguaq; usam hæbraica & de Alexandro macedone prædixisse multa:ut Nicanor refert qui
Alexādri uitā scripsit:secunda libyssa:cuius facit mentionē euripides in salaminis prologo:tertia delphis q̄
nata in delphis est sicut Chrisippus scribit:quarta italica quæ in Italiæ solitudinibus uixit:q̄nta erythræa q̄
bellū iminens troianū prædixit de qua Apollo scribit erithræus:sexta samia quā pytho noiatam ferūt:septi
ma cumæa noie amalthea:ut alii erophile:sunt q taraxādram uocēt. Virg. aūt ipsam deiphobē nominat:
octaua hellespontiaca quæ in uico marmisso nata fertur prope quondam oppidulū gergetiona:nona phri
gia:decima autem tiburtia nomine albumea:hanc aiunt oracula conscripsisse certissima:cunctis uero præ
stitisse erithræam ferunt:quæ cum primum nata ē cœpit loqui:& grauia & nomine suo multos cōpellare.
¶ Prochytam p̄pono suburræ:ꝓchita απο χεω:hoc est a profundendo dicta est:est.n. effusa a pythecusis
ut Strabo ait:ex miraculo sponte nata ꝓuolutis mōtibus:ut scribit Pli. insula in littore cāpano:ut scribit Pli.

Stra. Solinus uel a pchyta muliere troiana: ut Diodoro Halycarnasseo placet: ❡Suburra dicta ē qꝛ sub muro terreo carinarꝫ eēt: ut scribit Var. In ea erat sextū sacellū: argeorꝫ regio frēquētissima rebus uenalib⁹ illic expositis. Inde Martia. clamosam appellat. Clamosa Iuue. in suburra: hæc igit̄ duo loca opponit: suburrā. s. frequētissimā & pchytā desertā. ❡Et augusto recitātes mēse poetas. Hūc locū fidentinus & eius pceptor: ut alii puertūt: qꝛ. s. Iuue. carpat auariciā suorꝫ tēporꝫ: cū dicat poetas recitare augusto mense. ❡Ego uero intelligo hoc referendū esse ad fastidiū audiendi recitantes: ut añ dixit. Rau. theseide codri uexatus: ut dicat: nil est quo nō sit deterius ppeti urbis incōmoda: ubi. s. horremus incendia: deniqꝫ cogimur audire poetas recitantes ēt augusto mēse: q nobis occurrentes audiri uolūt: nā hoc numerat inter cætera incōmoda urbis. Augusto mēse dixit: qm̄ calēdis iulii migrabant romani: sed nunq̄ inqt tā exhausta urbs ē: qn occurras poetæ mēse augusto: cū oēs migrarūt: q te recitatione uexet. ❡Veteres arcus. Horatiorꝫ intelligo: nā ad capenam portā erāt: ubi & cāpus erat tergeminorꝫ. s. horatiorꝫ. Mar. Capena grādi porta qua pluit gutta: Phrygiæqꝫ matris almo: qua lauant ferrū. Horatiorꝫ: qua nitet sacer cāpus. ❡Capena madida: nā illic celebrabant̄ Fōtinalia coronatis puteis & sparsis floribus in fontes eodē loco lapis manalis quē ī urbē inferebāt: quotiēs uolebāt alicere pluuias: hæc ex Festo. ❡Egeriæ: ædē camœnarꝫ cōstructā fuisse a Numa scribit Plutarchus cū ancille de cœlo lapsum eēt: nā uetus ē opinio egeriā unā ex nouē musis fuisse: cū qua se habere cōgressum Numa ita populo psuasit: nā cū multos iuitasset ad cœnā: hisqꝫ ante horā ductis nihil paratū eē oñderet: eosdē uesperi cū duxisset apparatū oñdit magnificētissimū: auctor ē Dio. Hoc Plu. mō fabulosū eē scribit: mō natura potuisse fieri demōstrat. Egerii ab egēdo dicti: ut Plu. & Dio. scribūt. Egeria uero ab egerēdo: ut Festo placet: nā putat̄ prægnātibus fauere ad paratū cōcæptū egerendū. De hac lōgū carmē extat Oui. Iudæis quorꝫ cophinus fœnūqꝫ suppellex: iudæorꝫ paupertatē ostēdit notās tēpora sua: qbus ab his tributū exactū est acerbissime: ut scribit Trā. in Domitia. & sæpe in cōmētariis Mar. diximus. ❡Fœnūqꝫ. Quid ariolat̄ præceptor fidētini hoc loco: q discipulo stultissimo psuasit: fœnū hoc loco dici ex historia: qꝛ. s. olim: ut Iosephus scribit: iudæi fame coacti: nec cingulis nec coriis: nec fœno abstinuerint: dignus fortasse ipse q fœnū edat: cū alii ambrasia alēdi sint: migrātes & errātes iudeos designat stolidissime: q semp fœni fasiculū gestat & cophinū: alibi de iudæa. Cophino fœnoqꝫ relicto. ❡Nec ingenuū ibi natū: ut Lucretius. Vnde mare ingenui fontes extremaqꝫ lōge. Flumina suppeditāt unde æther sidera pascit. ❡Tophū. Toph⁹ lapis species ē scabri & friatilis: q uulgo nūc quoqꝫ ita uocat̄. Virg. Et toph⁹ scaber & nigris exesa chelydris creta. ❡Hic tūc umbritius: post locū cōmunē in quē exierat absolutū ad se redit. ❡Nulla emolumēta laborꝫ. i. null⁹ fructus doctis & peritis litterarꝫ ē. ❡Res hodie minor here q̄ fuit: sicut aūt multa tēporis aduerbia ueteres tā p e q̄ p i teste Donato pferebāt: ut tēpore & tēpori: uespere & uesperi: ita here & heri. Mar. Quid nos derides here q puer hylle fuisti. Dic nobis hodie qua rōne uires: qn & Quin. usitatius here dici putat: inquit. n. Here nūc e littera terminamus: at ueterꝫ comicorꝫ adhuc libris inuenio heri ad me uenit: qd idē in epistolis Augusti quas sua manu scripsit: aut emēdauit dephēdit̄. ❡Deteret: de ipsa re paruula deerit: & diminuit quottidie. ❡Exiguis: pauperibus. ❡Vbi Dædalus exuit alas: cumas dicit: nota fabula ē. ❡Et recta senectus: ñ incuruans corpus: aut iminuēs. ❡Dū supest lachesi: dū uiuo: lachesis parcæ unius ex tribus nomē ē: q uitā pstare dicunt̄ hoibus. Hesiodus i Theogonia. νὺξ δ' ἔτεκε στυγερόν μόρον καὶ κῆρα μέλαιναν καὶ μοίρας καὶ κοίρας ἐγείνατο νηλεοποίνους κλωθῶ καὶ λαχέσιν καὶ ἄτροπον καὶ τε βροτοῖσι γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε. Dicta aūt a lāchano. Fortior ē lachesis. Sed hæc & alia abūde tractata a nobis ubi de fato scripsimus. ❡Nullo dextrā subeūte bacillo: quo parꝫ firmi corpore itineris laborē iuuat̄ solēt: a baculo p iminutionē factū eē bacillū certū ē. M. tul. de supliciis. Deniqꝫ pxim⁹ littori Sextus de quo sæpe iā dixi cōuerso bacillos oculos misero uæhemētissime cæpit. Afranius hoiez bacillū deligatū cornelium poscit. Cicero de finibus bonorꝫ & malorꝫ. Vt bacillū aliud ē inflexū & incuruatū: aliud ita natū. ❡Viuat arctorius istic: & catulus: noia sectatorꝫ: & asseclarꝫ. ❡Qui nigrū in cādida uertūt: q cū mali sint bñfacere & bñuiuere uideri uolūt: nigrꝫ malū ueteres dixerūt. Horatius. Hic niger ē hūc tu romane caueto: sicut albū bonū Per. p me eqdē sint oia ptin⁹ alba: ignobiles uero significat & ex obscuris nobiles ac diuites factos. ❡Quis: qbus. ❡Facile ē ædē cōducere. Probus exponit ut publicani sint: ego putauerim ædē locū sacrū: sicut ueterꝫ moris ē appellasse: ut eis difficile nō fuerit uel sacris man⁹ admoliri. ❡Siccādā eluuiē: euacuādas cloacas: ubiqꝫ subaudit̄ cōducere: ut ad siccādas latrinas mittāt ipsi quos uelit uel tenuissima mercede cōtētos: cū magnos ipsi assequāt̄ ex hoc redditus. ❡Portādū ad busta cadauer: ad efferēda morticinia: nā busta p pyris: uel sepulchris posita: cū pprie funerꝫ solēnia: ut Lactātius inqt appellentur. ❡Et pbere caput dñā: q dñm facit: q in libertatē seruos uindicat: & hasta p uindicta ponit̄: qua serui manumittebāt̄: ut ī cōmētariis topicorꝫ Cicerōis exposuim⁹. ❡Quondā hi cornicines: sicut liticines a lituo ita a cornu cornicines dicti. ❡Mūicipalis harenæ harenarii mūicipiorꝫ mūicipiū āt: ut festus ait: id genus hoiuz dr̄: q cū Romā uenissent: neqꝫ ciues romani eēnt: participes tñ fuerūt oium rerꝫ ad munus fungēdū una cū romanis ciuib⁹: pterq̄ de suffragio ferēdo aut magistratu capiendo: sicut fuerūt fundani: formiani: cumani: certani: lanuini: tusculani: q post aliquot annos ciues Romani effecti sunt: alio mō id gen⁹ hoium diffinit̄: quorꝫ ciuitas uniuersa in ciuitatē Romā uenit: ut arricini cerites: tertio cū id genus hoium diffinit̄: quid ad ciuitatē Romā ita uenerunt: uti municipia essent sua cuiusqꝫ ciuitatis & coloniæ: ut tiburtes: pnestini: pisani urbinates: nolani: bononiēses: placēti: uepesini: sutrini: lucēses. ❡Notæqꝫ p oppida buccæ: parasiti: aut delatores. ❡Munera nūc ædūt: dāt munia & officia distribuūt. ❡Et uerso pollce: fortuna imutata. i. loco iperatoris occidit gladiatores: exponit Probus: eū pauloante intra gladiatorum fuisse numerū. Pollex digitus qꝛ potestate inter cæteros polleat dictus. ❡Vulgi. quēlibet occidunt in aliis ē: uulgus cū libet occidūt:

❡Populariter

¶ Populariter: uulgo passim. Tullius libro. vi. de republica homines enim populariter annum tantũmodo solis. i. unius astri reditum metiuntur: sunt qui aliter dixerint non rite tamen. ¶ Occidunt: quum enim gladiatoria munera ædũt illorum mortis causa existunt. Martialis in cerdonem libro tertio. Innocuos permitte sales: cur ludere nobis. Non liceat licuit si iugulare tibi. ¶ Inde: ab muneribus & cæde. ¶ Foricas: cloacas latrinas: foria enim teste Nonio stercora liquidiora dixerunt ueteres: forire teste Probo deiicere deonerare uentrem foras eiicere. ¶ Non omnia: supple faciant. ¶ Ignoro ut futura canam. ¶ Funus: mortẽ: ait enim Ouidius. Filius ante diem patrios inquirit in annos. De funere autem satyra prima latius dictum est ibi. s. Et iratis plaudendum fun⁹ amicis. Ducit. ¶ Ranarum uiscera nunq̃ Inspexi: ad ueneficia uidelicet paranda: auctore enim Plinio ex ranæ rubetæ uisceribus⁹ hoc est lingua ossiculo liene iecore & corde mira fieri posse constat: sunt enim plurimis refertæ medicaminibus. De quo latius uideto satyra prima ibi sitiẽte rubetam. Tacitus libro. xvii. ita scribit. xviii. cal. februarii sacrificanti ꝓ æde Apollinis Galbæ aruspex Vmbritius tristia exta & instantes insidias ac domesticum hostem prædicit audiente Othone: nam proxim⁹ astiterat &c. ¶ Quæ mittit: munera. s. ¶ Quæ mandat: uerba uidelicet. ¶ Norint alii: & norint & norunt i antiquis est. ¶ Mancus: manu carens dicitur: quandoq; debilis. ¶ Conscius: maloꝝ scilicet: unde Mar. Vis fieri diues bithynice: consci⁹ esto. Horatius uero libro. i. epistola ad Lollium ait. Arcanum neq; tu scrutaberis ullius unq̃. Commissumq; teges & uino tortus & ira. ¶ Verri: diuiti: scelerato: & furi: qualis fuerat uerres: de quo latius satyra. ii. ibi. Si fur displiceat uerri. ¶ Tanti tibi non sit opaci: præcipit aliorum secreta fugienda & si lucrum consequi posses. ¶ Tagi. Solinus capite. xxiii. de lusitania loquens ait tagum ob harenas auriferas cæteris amnibus prætulerunt. Et Martialis libro primo liciano inquit. Aestus serenos aureo franges tago Obscuris umbris arborum. MAN. Foricæ Forire Vmbritius Tagus.

Quælibet occidũt populariter: inde reuersi
Conducunt foricas: & cur nõ oĩa? cum sit
Quales ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit quotiens uoluit fortuna iocati
Quid romæ faciã: mentiri nescio: librum
Si malus est: neqo laudare & poscere: mot⁹
Astroꝝ ignoro: funus promittere patris
Nec uolo: nec possum: ranaꝝ uiscera nunq̃
Inspexi: ferre ad nuptã quæ mittit adulter:
Quæ mãdat norunt alii: me nemo ministro
Fur erit: atq; ideo nulli comes exeo: tãquam
Mãcus & extinctæ corpus nõ utile dextræ.
Quis nunc diligit᷑ nisi cõscius? & cui feruẽs
Aestuat occultis animus: sempq; tacendis?
Nil tibi se debere putat: nil cõferet unquam
Participem: qui te secreti fecit honesti.
Carus erit uerri: qui uerrem tpe quo uult
Accusare potest: tanti tibi non sit opaci
Oĩs harena tagi: quodq; in mare uoluit᷑ auꝝ

¶ Occidunt: nam qui gladiatorum munus ædit eos dicitur occidere: nam eo auctore pereunt. Martia. in sutorẽ. Cur ludere nobis nõ liceat: licuit si iugulare tibi. ¶ Populariter: magna gratia & fauore populi. q. d. oĩbus applaudẽtib⁹. Subterfugies ne Fidẽtine tanto testimonio dephensus: nã cũ sententiã nostrã ꝓ tua recitaueris: oblitus tollere sentẽtiã: quã anteq̃ hanc a nobis disceres scriptis tuis inserueras: proditus es: nã in istis tuis nugis paulopost hæc sunt uerba. Mu. nunc ædunt: idẽ Claudianus inquit. Et uenditus ipse uendere cuncta cupit. O insulsissime: nõne ex hoc planũ est quo mõ exponeres. Adeunt munera: idest dant dona: ut tu putabas stultissime: quare cũ discis: nos qdem te bene docuimus: nõ bene pcipis & cõfundis. ¶ Et poscere: scilicet librum transcribendum adulationem. DOM.

¶ Cõducunt foricas: foricæ sunt in quas recrementa alui deicimus. Foria enim (ut tradit Nonius) stercora liquidiora dixerunt ueteres: inde foriolus: pomponius in mago. Gõforisti me Diomedes. Laberius i paniceis. Foriolus esse uideris i coleos cacas. ¶ Libꝝ si malus nequeo laudare & poscere: fuere nonnulli q ꝑcio laudatores opeꝝ suoꝝ cõducerent: hos Iunior Plinius Laodicenos dicit latine dici: græce uero σοφοκλεῖς a uoce quam proferebant sapientes eos uocantes. ¶ Ranaꝝ uiscera nunq̃ inspexi: ad ueneficia subaudi paranda: sane auctore Plinio: ex ranæ rubeta uisceribus: hoc est lingua: ossiculo: liene: iecore: & corde mira fieri posse constat. ¶ Quæ mittit adulter: munera. ¶ Quæ mandant: mandata & uerba. ¶ Fur erit: adulter: unde & furta adulteria. ¶ Omnis harena tagi: tagus fluuius Hispaniæ: qui auriferis harenis celebratur. ¶ Opaci: umbrosi: aut temperie loci aut consitis arboribus opaci: na; declinandi æstus gratia: licinianũ ad tagũ mittit Valerius Martialis dicens. Aestus serenos aureo frangens tago Obscuris umbris arborum. MER. σοφοκλεῖς Veneficia ex rubeta

¶ Populariter: fauente populo: quo pacto solet populus. ¶ Conducunt foricas: cloacas: forire enim inqt Probus ueteres dicebant deiicere ac deonerare uentrem: hinc forire foras eiicere: aut foricas foro uicinas tabernas & cõfines: quidã uectigal uini putant quod ex aphrica in urbẽ uehebatur. Alii domos publico sumptu ædificatas ad locandũ: quaꝝ cõductores lucra capiebant. ¶ Et cur nõ omnia: cũ etia; latrinas. Quales ex humili. τοχυσκο λονσον: dicere enim debuit tales & sic quales. ¶ Ex humili magna: alii habẽt summa. Poscere ut uideam: hoc est adulari nescio: id enim faciunt assentatores. Motus astrorum ignoro: ut futura prædicã. ¶ Funus promittere patris: aut creditoribus meis: aut his cum quibus male uiuitur qui sub seuero patre uiuunt. ¶ Tanquam mancus: eleganter lusit de assessoribus: mancum debilem aliquãdo dicimus: Cicero de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Sed etiam alterius tribus qui mancam fore putauerũt sine aliqua accessione uirtutem: sed metaphoricos: siquidẽ mancus proprie manu eneruatus dicitur: ut Vulpianus. Itẽ sciendũ est scæuã nõ esse morbosum uel uitiosu;: præter q̃ si, ibecillitate dextræ ualidius sinistra utat᷑: at hũc VAL.

non scæuam sed mancum esse. Est ergo scæua quem Ari. de incontinente locutus amphidexiterion uocat. ❡ Nisi conscius: malorum. ❡ Secreti fecit honesti: malorum enim conscio donat. ❡ Tanti tibi non sit opaci: omnis harena tagi: nullæ inquit diuitiæ tanti tibi sint, ut cum mala conscientia quicquam concupiscas. ❡ Omnis harena tagi: tagus flumen hispaniæ cum harena aurum inuehens. Omnis harena tagi: psigmata dicit auri uel chrysiti siue crisammum: quam cum sale aceto argento plumbo e medicamine ex crysocolla æris rubigine crysolyto infuso abolutionibus & ad ignem ac radios solis obseruationibus aurum purissimũ fieri Psellus docet philosophus. Ponendaq; præmia sumas: ponere debeas: idest abiicere negligere.

Vt somno careas: ponẽdaq; p̃mia summas
Tristis: & a magno semper timearis amico.
Quæ nũc diuitibus gens acceptissima nr̃is
Et quos præcipuæ fugiã: pperabo fateri.
Nec pudor obstabit: nõ possum ferre q̃rites
Græcã urbẽ q̃uis quota portio fecis acheæ?
Iã pridẽ in tyberim syrus defluxit orontes.
Et linguã & mores: & cũ tibicine chordas

MAN. ❡ Vt sommo careas: malorum nãq; conscius anxius est ne ab diuite illo quandoq; morti det q secreta mãifestaret. ❡ Timearis: ne ei⁹ scelera patefacias. ❡ Græcam urbem: idest græcos uiros ac mores eorum: unde ait inferius. Omnia nouit Græculus esuriens. Quid q adulandi gens prudentissima &c. ❡ Quãuis: supple sit. ❡ Quota portio fæcis acheæ. i. minima portio uilissimorum græcorum: plures enim syri sunt. ❡ Iampridem dudum & iamdudum de paruo tempore dicitur nuper siue pridem & iampridem de longiore tempore. ❡ Syrus orontes: idest syrii romam uenere. Syria autem septemtrionẽ uersus cylicia & amano terminatur: ẽ in syria orontes fluuius oli Typhon dictus: eo enim in loco de Typhonis fluminatione fabulantur mutato autem nomine ab illo qui i eo põtem fecit Orontes est appellatus: effecitq; hostia amnis ipse apud seleuciam syriæ urbem: de quo Strabo libro: xvi. latius. Chordas obliquas: non solum tibias sed etiam instrumenta quædam obliquis chordis.

Dudũ
Iãdudũ
Nuper
Pridem
Iãpridẽ
Syria
Orõtes
Typhõ
Seleucia

DOM. ❡ Vt somno careas: nã qui diuitis secreta nouit scelera: semper anxius est timens ne aliquando obiiciat & puniat q prodiderit ea in uulgus: quorum erat conscius. ❡ Timearis: ne scilicet prodas scelera: id eñ te angit. ❡ Græcam urbẽ. Vmbritius mea quidem sententia tempora sua notat q tota urbs mimmis: histrionibus: ludis sit occupata: quod alibi plærũq; indignando Iuue. carpit: nam Domitianus id genus hominnm indulgentissime fouebat: psaltriasq; psallo citharistas & chorocitharistas aliquando exhibuit non contẽtus citharœdis: ut scribit Tranquil. Idem circensibus ludis addidit duas græcorum factiones: quibus præmiũ erat pannus purpureus & auratus. ❡ Non possum ferre græcam urbem: non possum ferre circenses: quanuis sit minima portio. ❡ Fæcis acheæ: idest græcorum: inter mimmos: nam sunt tantum duæ factiones in circensibus: ex syria uero & phrygia adsunt tibicines & psaltriæ: quibus omnia theatra referta sunt. ❡ Græcam urbem. Cecilius ut refert Strabo rerum romanarum scriptor: sentit urbem accæpisse primordia a græcis: sed nunc mimmos nominaturus & histriones: primum græcos additos circensibus notat. ❡ Græcam: idest græcos qui sunt ludis additi. Quota por. idest minima portio. ❡ Fæcis acheæ: idest uilissimorum græcorum qui in ludis uersantur: nam plures sunt syri. ❡ Orontes fluuius inter libanum: & antilibanũ fluens: qui triphon olim est appellatus: de hoc plura alibi ex Stra. & Pli. ❡ Chordas oliquas cum tibicinæ gen⁹ tibiæ notat: quæ obliqua dicebatur: quam primus Marsias inuenit in phrygia: ut scribit Plinius

MER. ❡ Non possum ferre quirites græcam urbem: græcos hic grauissime insectatur: hos ut uitiorum omnium progenitores non cessat ubiq; Plautus exagitare. ❡ Iampridem syrus in tyberim defluxit orõtes. Orontes in Syria mersus in hiatum quemdam: qui inter antiochiam & apameam positus est: charybdis dicitur: rursum post triginta stadia erumpit deferturq; in mare iuxta seleuciam. Typhon ob typhonis fabulam primũ dictus: tum Orontes nominatus ab eius uidelicet nomine: qui eum primus ponte iunxit: et per metonymiam Oruntem pro Syris: Tyberim pro Roma posuit. ❡ Chordas obliquas: pro forma citharæ.

Græci
uitiorũ
omniũ
progenitores

VAL. ❡ Tristis ut torquearis conscientia. ❡ Et a magno semper timearis amico: ex diuitibus senatoribus qui tibi amicus esse simulet: ne eius arcana palã facias. ❡ Græcã urbem: quã Romani uitiis græcoꝝ fecerũt græcam. ❡ Fæcis acheæ: modo græco protulit: nã & achiuus dicimus æ diphtongo in i productã conuersa: & u æolica digãma interposito. ❡ Syrus in tyberim defluxit orontes: syria & antiochya oronte amne diuidiẽ. Strabo post ciliciam inquit prima syriæ ciuiuitas est selucia imperia. iuxta illã Orõtes affluxit amnis: sensus igiẽ est: iampridẽ factum est cũ syria Romã delitiæ sunt uectæ quæ romanum robur effœminarent quæ p orontem fluuiũ deferebantur: quod & Sextus Propertius increpare etiam uisus est: cum inquit. Aut quid orontea crines perfundere myrrha. Teq; peregrinis uendere muneribus. ❡ Et linguã: sermonis adulationem. ❡ Et mores turpes. ❡ Et cum tibicinæ chordas: idest rusticas: quas tibicines in obliquum tangũt: aut certe chordas obliquas odas: hoc est ebriosas: ut interpætes apud Platonẽ in gorgiã exponunt: nã quẽadmodũ Dicæarchus in musicis inqt: tria odaꝝ fuerunt apud priscos genera: unum quod indifferẽter ab omnibus caneretur: duo autem quæ a quibusdam peritissimis: tantum eorum unum honestum: alterũ ebriosum: q obliquum dicebatur. Aristoxenus autem & philis musici aiunt: in nuptiis circum mensas unã plures fuisse lectos: ubi discumbentes myrthos haberent aut lauros canentes quæ uellent amatoria: eratq; pp lectoꝝ situm ambitus obliquus ob multitudinem anguloꝝ & is cantũ dicebatur obliquus: fuit ergo inquit Iuue. tibicen q perflare tibias: & affuerunt qui obliquæ se spectantes amatoria canerent: & spurcidicos cantus. Syrus defluxit orontes: græci inqt hæc omnia a syriis mutuati romam aduexerunt: ac eousq; syrorũ eis placuit cantus: ut syringa ab ipsis nominarint & syrizo uerbum pro cano inuenerint.

❡ Gentilia

MAN. ℭ Gentilia: gentis propria. Gentiles sunt qui inter se eodē sunt noīe ab ingenuis oriundi: ut Cicero scribit in topicis. ℭ Tympana ea dicunt a τυμπανίζω quod est extēdo: & uerbero: sunt enim uasa semisphærica quæ semper bina ferunt: in quibus ab uno latere pellis extendit: & uirgula percutiunt: quibus quidē in sacris Cybeles utebantur. ℭ Picta mitra: ex more gentis: scribit enim Herodotus: ꝙ assyrii capita crinita habentes mitris redimūt. ℭ Rusticus ille tuus: ostendit græcoꝝ syrorūq; contagione ēt rusticos & robustos romanos luxu mollicie & palæstris corruptos uires animoꝝ perdere. ℭ Rechidimna: sic est in antiquis codicibus: erant aūt peregrinæ uestes: quibus in gymnasiis utebantur. ℭ Cæromatico collo: cæromate perūcto. Erat enim Cæroma unguentū ex oleo & terra in speciē luti: quo quidē in palæstra ungebant. ℭ Niceteria: uel niceteria: utrūq; inuenitur in antiqs mutat enī η i e uel in i: erant autem præmia relata ex uictoria pugilum: νίκη enim uictoria ē: νικάω uinco: νίκη τήριον præmium uictoriæ. ℭ Alta sicyone: sicyō teste Plinio libro quarto achaiæ op. fuit: item teste eodem in mari ægeo insula ex opposito ad epidaurū quam altam esse & eminentem uoluit. Diximus & plura libro secundo geor. ℭ Amydone. Amydō peoniæ ciuitas quæ Troianis auxilia misit: quod Homerus libro secundo illiados ostendit.

Gentiles — Tympana — Assyrii — Rechidimna: — Cæroma — Niceteria — Sicyon — Amydō

Obliquas: nec nō gentilia tympana secum
Vexit: & ad circū iussas prostare puellas:
Ite q̄bus grata ē picta lupa barbara mytra.
Rusticus ille tuus sumit recidimna quirine:
Et ceromatico fert niceteria collo.
Hic alta sicyone; ast hic amidone relicta:

DOM. ℭ Iussas prostare puellas: in circo erat ædificiū qđ menianū dicebat a Meniano cōditore: ut scribūt Festꝰ & Marcellus: inde ludi spectabant circēses Trāquillus: Pauci & ꝓximi menianis. ℭ In ꝓximo ꝓstabāt meretrices: quæ ex eo appellatæ sunt submenianæ a Martiale quasi sub Meniano: id tamē idē appellat submeniū Raraq; submenii fornice rima patet: ex hoc Iuuenalis amare iocat in scænicos homines: dicēs puellas quæ ꝓdibāt in circū uideri accedere ad summenias ubi ꝓstēt. ℭ Circus dictus ꝙ circū metas pōpa ferebatur & æqui currebāt: ut ait Varro. ℭ Quibus grata ē lupa .i. psaltria meretricia. ℭ Mytra: nā lydioꝝ & phrygum erat: quos notat Herodotus de assyriis. Assirii capita crinita habētes mytris redimūt. Ite inqt Iuuenalis: qui oblectamini ludis: in q̄bus puællæ meretriciæ saltant picta mytra: notans principē: q his oblectatus ē. Papinius de eius ludis. Huc intrant faciles hemi puellæ. ℭ Rusticus tuus: romani inquit seuerissimi mutuo cōmertio mollissimoꝝ hominū & mimoꝝ effœminantur sumuntq;. ℭ Recidimna: peregrinas uestes quibus in gymnasio utebantur: nā gymnasium a peregrinis inuectum est in urbem: ubi iuuenes se exercēdo & unguendo uires animi amittebant: ut scribit Plinius. Recidimna autem uestes sunt quibus in gymnasio utebantur ut endromydas: his non assentior qui parasiticas uestes putant nā quod nunc loquatur de mollicie gymnasii: ex eo dicitur quod ait collo cæromatico. Cæroma aūt in gymnasiis tm̄ in usum fuit: ut scribit Plinius: Fidētinus cum suo præceptore Chirodita deprauato sensu & uersu affertq; ex gellio expositionem taꝫ uulgarem quā nō necessariā. ℭ Niceteria: insignia uictoriæ pugillum: q in gymnasio alios uicissent: a νίκη quod significat uictoriā: ego inde suspicor eē uerbum peregrinū ut ricidimna dixit. ℭ Collo cæromatico: palæstræ mollitiē notat: in qua cæromate ungebant id erat unguentū ex oleo & terra in speciē luti. Martialis. Vara nec i lēto cæromate brachia tēdis: alibi. Quod cæromata fæce: de sabina: palæstræ mollitiē ita carpit Pli. Plura de hac parte nō suꝫ dicturus: nō Hercules magis q̄ de terræ usu in cæromatis quibus exercendo iuuentus nr̄a corpora uires animoꝝ ꝑdidit. Hic al. sicy. e regiōe extat epidauꝝ: ut scri Ci. Sicyō achaia: itē urbs i lacōia: uñ lacōia dicta ē Sicyonia. Amidon inter sporadas insulas mollissimoꝝ hominū patria.

MER. ℭ Gētilia tympana: gentis ꝓpria. Gentiles tñ ut Cicero ait in topicis ii sunt: q iter se eodē sunt nomine ab ingenuis oriundi: quoꝝ maioꝝ nemo seruitutē seruiuit: & q capite diminuti nō sunt. ℭ Ite quibus grata ē picta lupa barbara mitra. Ratio metri casus distinguit. Mitra enim hac in ꝑte ornamētū est capitis & muliebre. Sic Virgilius in quarto. Et nunc ille paris cum semiuiro comitatu. Meonia mentū mitra crineq; madentē. Subnixus rapto potitur. ℭ Cæromatico collo: cæromate perūcto: de Cæromate plura infra dicemus. ℭ Niceteria: ꝑmia relata ex uictoria: quæ Athla & epathla Iulius pollux tradit alio nomine dici fitq; a græco νικῶ qđ est uinco. ℭ Sicyone: ciuitas peloponessi: q̄ nūc clarētia dicit: in qua Cicerōe teste: molles & muliebres calcei cōfici solebāt. ℭ Alta, qa in mōtibꝰ posita. ℭ Amydone relicta: Ciuitas peoniæ Amydon: de qua Homerꝰ tradit auxilia missa troianis τηλόθεν ἐξ ἀμυδῶνος ἀπ᾽ ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος.

Gentilis — Mitra

VAL. ℭ Gentilia tym. phrigia orientalia gentis suæ. ℭ Ad circū ad theatrum in scænis. ℭ Iussas ꝓsta. pu. & hoc a græcis translatum dicit. ℭ Quibꝰ grata ē: quos oblectat. ℭ Picta lupa ornata meretrix: uel quæ pigmentis cærusa & purpurisso faciem exornat: ut sit heptimemeris in uersu: uel picta mytra quam gestat. ℭ Barbara mytra: tiaram dicit. ℭ Sumit recidimna: quiri. rechedipna inquit probus curantium cœnas uestimenta parasitica uel caligulas græcas dicit. ℭ Niceteria: uestes peregrinas uictis conuenientes: uel est rechedipna: ut putat etiam Probus: ipse qui cœnaꝫ fert: ut sit ordo: o quirine ille tuus rusticus rechedipna summit & fert niceteria collo cæromatico: & est sensus: en tibi o romule rustici tui in omnē diffundi luxum iam didicerunt & palæstris fruiꝰ & syllacteriis: ut ad molliter certandum athletæ uitiis græca dissolutione omnifariā erumpentibus. Cæroma unguenti est species. ℭ Niceteria: syllateria sunt: quæ ob uictoriam fiebant: & de collo pendentia gestabantur: quæ ἀπὸ τῆς νίκης: idest a uictoria nomen traxerunt: hoc est ne habitu qui dē romanus est. ℭ Hic: hoꝝ unus. ℭ Alta sicyone: sicyon: quæ postea helas dicta: ciuitas asiæ: i qua primꝰ regnasse ægialeus fertur. ℭ Amydone re: amydon peoniæ urbs fuit Homerus. in. ii. iliados: αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγεν Παίονας ἀγκυλοτόξους τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ᾽ Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος.

MAN. ℂ Andro: prima cycladũ andros cũ oppido: ipsam Myrsilus Cauron: deinde Antádron cognominatã tradit. Callimachus lassiã. Alii nonagriã hydrusam epagrin. Pli. lib. iiii. ℂ Samo in ionia Chios & samos ẽ teste mela: gratissima olim Iunonis pelasgidos sedes ut scribit Dionysius: utq; strabo li. xiiii. edocet samos uino nõ ualde fortunata ẽ: in cæteris uero feracissima. Vnde laudãtes nõ dubitãt illud ei puerbiũ accõmodare: q̃ẽt fert gallinæ lac: ut Menãder inqt. A puleius lib. ii. floridoꝶ sic ait: samos icario in mari modica insula est ex aduersum miletos ad occidẽtẽ eius sita. ℂ Trallibus. Trallis urbs sita est in uertice quodã plano q̃ pmontoriũ natura munitũ habet: ea optime habitat̃: hinc clari oratores fuere Dyonisocles & postea Damasus scombes Trallis ab argiuis cõditas dicũt & thracibus quibusdã: a qbus ẽt nomen urbi inditũ est: hæc & plura Srabo lib. xiiii. Est aũt ĩ caria urbs ut Ptolomæus lib. v. ostendit: & Plini⁹ ẽt li. v. capitulo. xxx. ℂ Alabandis: alabãdæ minoris asiæ urbs in caria duobus montibus subiecta est: homines molles hẽt & psaltrias multas: hinc uiri memorabiles fuere duo fratres oratores Menecles & Hierocles. Itẽ Apollonius & Molon q̃ rhodũ migrauerũt: auctor est Strabo libro decimo qr to. ℂ Exqlias: Exqlinus mons dicit̃ ubi ædes est mariæ maioris & Viti in macello dictæ exqliæ ab excubiis regis seu ab eo q̃ excultæ ab rege tullo eẽnt: ut Varro docet. ℂ Ab uimine collẽ: uiminalis collis incipit a thermis Dioclitiani: tẽditq; in qrinalẽ ad portã populi uersus. Festus aũt sic ait: uiminalis porta & collis appellabant̃ q̃ ibi uiminũ fuisse sylua uidet̃. ℂ Isæo torrẽtior. Isæus oratoris nomen: scribit̃ aũt sine h & cũ æ post s de hoc uero Plinius ĩ epistolis libro secũdo epistola uero tertia ad nepotẽ scribens ita inquit. Magna Isæũ fama præcesserat: maior inuentus est: summa est facultas copia ubertas: dicit semp ex tẽpore: sed tanq̃ diu scripserit: sermo græcus imo atticus p̃fationes tersæ graciles dulces graues interdum & erectæ: poscit controuersias plures electionem auditoribus permittit &c. postea inquit incredibilis memoria repetit altius quæ ex tempore ne uerbo quidem labitur annũ sexagesimuȝ excessit &c. Hæc & multo plura de Isæo Plinius scribit. Plutarchus præterea de altero Isæo meminit etiam oratore Demosthenis quidem præceptore in arte dicendi.

Andros
Chios
Samos
Trallis
Alabandæ.
Apollonius
Exqliæ.
Vimina lis collis

Hic andro: ille samo hic tralib⁹ aut alabãdis
Exquilias dictũq; petunt a uimine collem
Viscera magnaꝶ domuũ: dominiq; futuri.
Ingenium uelox: audatia perdita: sermo
Prõptus: & isæo torrentior: æde quid illum
Esse putes; quẽuis hoĩem secũ attulit ad nos

DOM. ℂ Andros: oppidũ habet eiusdẽ nominis: inter cycladas insulas est: dicta postea cauros: deinde antandros ut scribit Myrsillus. ℂ Samos: eodẽ tractu circũ nauigationem habet stadioꝶ. ccc. Parthenias dicta cũ Cares olim inhabitarent: eadem Anthemus Melaphilus: Heros uino caret: tanta præterea feracitate: ut menãder scribat lac gallinæ inde accipi posse. ℂ Alabanda: asiæ minoris oppidum: duobus promontoriis subiacet in speciem cistæ inuersæ imminentibus: unde appollonius appellat alabandã cistam inuersam scorpionũ plenã: nã eorum illic est copia: homines sunt molles: & psaltriæ multæ: ut scribit Stra. ℂ Trales: op. in phrygia mæandrũ transeunti occurrunt. ℂ Isæo torrentior: isæi duo quoꝶ alter præceptor fuit Demosthenis: alter qui romæ declamauit: cuius meminerunt Libanus & Pli. Magna Isæum fama præcesserat: maior iuuentus est. ℂ Torrentior. Pli. de asclepiade rhetore meditata & Torrente oratione blandiebatur. ℂ Alpites: ab αλείφω: quod est nugo: is erat qui palæstritas in gymnasio ungebat. Martia. unctor dixit. Nec rapit immeritas sordibus unctor opes. Clinicus uero medicus qui male ualentibus & iacentibus in lecto medetur a κλίρη quod significat lectum: nam alpites sanos palæstritas curabat. Fidentinus uero & eius præceptor: ubi Martia. ait Sote filia clinici labulla peruertendo scribunt Cortæ clunici aiuntq; Clunicum dici Cottam a Clunia oppido hispaniæ: nos superiora ex Pli. accipimus.

MER. ℂ Andro: una cycladũ Andros ab Andro nominata auctore Eustachio. ℂ Tralibus: Tralis urbs lydiæ sita in uertice quodã plano: qui promontoriũ natura munitũ habet: & ut Strabo ait optime habitat̃ ab hominibus opulentis: si qua alia asiaticaꝶ urbiũ. ℂ Alabãdæ Ioniæ ciuitas Apollonio rhetore nobilitata. Itẽ menecle & hierocle frattibus qui & ipsi oratores fuere clarissimi. ℂ Exqlias: exqlinũ montem significat: de quo Varro sic ait. Exqlinus mons septiceps apud ædẽ Iunonis lucinæ: ubi æditimus habitare solet. Et Oui. in fastis. Adde quod excubias ubi rex romanus agebat. Qui nũc exqlias noĩe collis habet. ℂ A uimine collẽ. Viminalem collẽ significat a Ioue uiminco dictum: quod ibi aræ sint: uel quod ibi uimina nata fuerunt Varrone autore. ℂ Isæo torrentior: aut Isæo fluuio: aut Isæo rhetore pariter & philosopho. ℂ Torẽtior: uehemẽtior copiosior: de quo iunior Pli. in epistolis multa scribit. Philostratus in uitis sophistaꝶ Isæum Assyriũ tradit eius hoc inuentũ fuit oẽm materiã in breue cõiicere. ℂ Grãmaticus: q̃ grãmaticã docet: sed ĩterp̃tes pprie poetaꝶ grãmatici dicunt̃. Mar. de epigrãmatis suis. Grãmaticis placeãt & sine grãmaticis. Dyon tñ chrysosthomus ait: prius dictos fuisse criticos: quos posteriores grãmaticos uocauerũt. Vnde legimus sæpe a criticis fuisse notatũ Virgiliũ: & Horatius ut critici dicunt. ℂ Rhetor: & q̃ rhetorices præcepta tradit: & qui orat rhetor dicit̃. ℂ Geometres: legendũ puto: & ẽ terræ mensor. ℂ Aliptes: is erat cuius curæ tradebãtur ii qui in sacris certaminibus pugnarent: dictus ab αωοτοϑ αλείφειν: idest unguendo.

Philostratus
Grãmatici pri⁹ critici.
Aliptes

VAL. ℂ Hic an. Andros & Abidos uicinæ inuicem sibi. ℂ Ille sa. & Samos & Same apud Home: Straboneq; legimus urbes quidã samũ & samem: insulã uero samẽ tm̃ dici uoluerunt. ℂ Tralibus: trales oppidum locupletissimũ quondã in asia: ut Stra. refert. ℂ Aut al. urbs inclita asiæ: ex tralib⁹ & alabãdis uiri clarissimi plæriq; emicuerũt: ut Sra. auctor ex alabãdis p̃cipue Apolloni⁹ ille mollon cui operã aliquot ãnis Ci. dedit oratoria facultate eminẽtissimus: ut ipse ẽt Tul. ait. ℂ Exqlias di. pe. a ui. col. exqlias: ut Var. iqt scripserũt alii ab excubiis regis dictas. Alii ab eo q̃ excultæ a rege tullo essent huicq; origini magis concinunt loca uiciæ huic

huic sẽtẽtiæ. Oui. quoq; cõsentit iqens. Adde q excubias hic rex roman⁹ agebat. Qui nunc exqlias noĩa collis hẽt. Et. M. messala huic sẽtẽtiæ astipulaṫ: q de tullo hostilio inqt. Duos colles urbi tamen additi uiminalis & qrinalis & exqliæ ubi ipse regiã hr̃e uoluit aggere fossa & muro q̃ urbi adiecerat circũclusit: ergo qui p s lfam exqlias scribunt uerbi ignorant originem. ℂ Dictũq; pe. a ui. col. de hoc Var. tertiæ regiõis colles qnq; a deo⁊ fanis appellati: e qbus nobiles duo uiminalis a Ioue uimino: q ibi aræ sint: q ibi uimineta fuerint: idq; festus sentit inqens: uiminalis porta & collis appellabanṫ: q ibi uiminũ fuisse silua uideṫ. ℂ Viscera ma. do. do. fu. Itã se inqt ingerunt suis artibus: ut ẽt se hæredes futuros arbitrentur. ℂ Ingenium ue. uolubile: & propriæ uelox: nam uelox ad mentẽ: celer ad corpus magis refertur. Quintus cur. de gestis rebus Alexandri: ad præfectos meos lrãs scriptas manu mea pfer uelocitate opus ẽ qua celeritatẽ ãntecedas: nocte puenire illuc te uolo: postero die q̃ scripta erant exeq. ℂ Ingeniũue: ingeniũ ẽ uis quædã naturaliter ais isita suis uiribus p̃ualens ad inueniẽdũ qd rõne iudicari possit. ℂ Isæo torrẽtior: Isæus rhætor fuit atheniẽsis ut Probus inqt: illius tpis cuius & Tranql. meminit alter Isocratis: ut ferũt: discipul⁹: p̃ceptorq; Demosthenis: ut qdã sentiunt athenienfis: ut alii: chalcideus: sed Isæon dixisse hũc credi par ẽ: de quo Pli. i epistolis: magna Isæũ fama præcesserat: maior inuẽtus est: summa ẽ facultas copia: ubertas: dicit semp ex tpe: sed tanq̃ diu scripserit: sermo græcus: imo atticus: pfatiões tersæ graciles dulces graues: interdũ & erectæ poscit cõtrouersias plures: electionẽ auditoribus pmittit sæpe: & pti3 surgit iã ergo incipit stati3 oĩa ac pœne pariter: ad manum sensus recõditi: occursant uerba: sed qualia quæsita & exculta: multa lectio in subitos multa scriptio elucet: prohæmiat apte: narrat aperte: pugnat acriter: ornat excelse: postremo docet delectat afficit. ℂ Grãmaticus: litterator. ℂ Rhetor: geometres: synezesis est in tertio pede rorgeo uelud in illo Proper. Nõ eodẽ ferro stillet uterq; cruor. Ci. in arato. Nõ eodẽ semp spacio portata teruntur: & apud alios latinos facile inuenias: quæ figura apud græcos frequẽtissima est ut primo uersu iliados Home. ẽ: imperitia aũt librarioru3 i aliis geometer: in aliis geometra legiṫ: quo⁊ neutrũ carmẽ patiṫ: sed est propria lectio geometres: sane breuis & longa pro longa ponitur: ut hic & insuperioribus exẽplis aliqñ duæ breues p una longa: ut ipse superius: nõnunq̃ deerit amator: aliqñ coeunt i diphtongũ uocales duæ: ut fixerit æripedẽ ceruã licet: apud Vir. & Mar. o mi Laeritiade qcqd dicat aut erit aut nõ: apud Hora. & cũ te flagrãti deiectũ fulmine phætõ: apud Vir. aliqñ uocalis in duas diuidiṫ uerbi originẽ respicientes & aorion pro eo quod est orion. Catul. proximus hydrochoi fulgeret aorion: ideo Luca. etiam oriona ensiferum nominauit. ℂ Aliptes: aliptes est qui augendis uiribus atq; exercendis corporibus medicatur unguie. Aliptes etiam fons ephesi fuit.

Grãmatic⁹: rhetor: geõetres: pictor: aliptes:
Augur: schœnobates: medic⁹: mag⁹: oĩa no
Græculus esuriẽs: i cælũ iusseris ibit (uit.
Ad sũmã nõ maurus erat: neq; sarmata nec
q sũpsit pẽnas: mediis sed nat⁹ athẽis (thrax
Ho⁊ ego nõ fugiã conchyllia? me prior ille

ℂ Grãmaticus. s. est. ℂ Geometres: in antiqs geometer legitur: alii geometres uolũt ut ego una syllaba fit per synæresim. Geometriæ uero eousq; danda3 operã monebat Socrates quoad qsq; posset terrã mẽsura accipeṫ aut dare: auctor ẽ Laerti⁹. ℂ Aliptes: αλειφαρ oleũ unguentũ uernici simile ob luciditatẽ: αλειφω ungo: αλειμμα unctio αλειπτης aliptes q i gymnasio palæstritas ungebat. Schænobates: funambul⁹ σχοινος enim funis & σχοινιον funiculus dicitur. βαινω uado ascendo. ℂ Magus: μαγεια incãtatio dicitur μαγος incantator: sed psa⁊ lingua sapiens dicitur. ℂ In cœlum iusseris pro si iusseris. Virgilius libro sexto. Tu quoq; magnã partẽ opere in tanto sineret dolor icare haberes pro si sineret. Horatius lib. primo car. Sapias uina liques pro si sapias. Sæpe enim per defectionem si subauditur: quod & Priscianus lati⁹ libro decimo octauo de constructione subiunctiui ostendit. ℂ Sarmata: sarmatæ sunt scytharum gentes ab græcis sauromatæ appellantur auctore Plinio libro quarto capitulo decimotertio. ℂ Mediis sed natus athenis: concludit illud de græcis in cœlum iusseris ibit. ℂ Conchylia: conchyliatam uestem significat: de qua Suetonius usum conchyliatæ uestis abstulit: sunt autem conchylia pisces quorum incisis cõchis lachrymæ manant. Conchylia ergo adulationes & phucatos sermones potes exponere.

MAN. Aliptes Schœno bates Magia Magus Sarmatæ Sauromatæ Cõchilia

ℂ Schœnobates: diciṫ q p funes gradiṫ: nã σχοινος dr̃ funis & βαινω ascẽdo messala prim⁹ ne uocẽ græcam latinis imisceret p schœnobate dixit funãbulũ. ℂ Ad sũmã: deniq; inqt hoiem uolasse p cœlũ: de Dedalo græco fictũ ẽ: ut uerisimilis fabula uidereṫ nã hi i cœlũ se uolaturos pmittẽt (ut dixi) si uoles adeo uani sũt: & ipudẽtes. ℂ Pruna & coct. fructus sunt peculiares Syriæ ut scribit Pli. Coctana uero fici minores erãt: ut ide3 ẽ autor. Mar. Si maiora forẽt coctana: ficus erãt. ℂ Lõgũ collũ: hæc assentatio erat i gymnasio i palæstritã amicũ: nã pcera ceruix i palæstrita laudaṫ: & obstipa. Mar. de tyrõe palæstræ: Hæc rapit antæi uelox i puluere draucus. Grãdia q uano colla labore facit. Pudet refellere deliramẽta Fidẽtini & ei⁹ p̃cæptoris. ℂ Amici a quo uel cœnã uel aliqd aliud captat ut Sellius cœnipeta i Paulino apud Mar. cui⁹ pedes comas & singula mẽbra laudat. Quo deterius nõ sonat gallus ea uox maximæ dãnabaṫ. Quinti. Nã & suffogaṫ sæpe: & maiore nisu mus clara ẽ & iteri elisa i illũ sonũ erũpit: cui græci nomẽ a gallo⁊ imaturo cãtu dederũt. ℂ Schœnobates: funãbulus a απο του σχοινου βαινω ατου. i. fune & ascensore. ℂ Magus: lingua persarum sapiens. Hic uero pro eo poniturr qui ueneficiis pollet. ℂ Mediis sed natus athenis. Emphaticos dixit: mediis athenis: ubi olim græce artes floruerunt: & aut tangit Dedalũ: q sibi & filio alas aptauit: aut eum qui tempore suo: ut effingeret Dedalum uolauit & ipse: in quẽ est & illud Mar. Dedale lucano cũ sis lacerat⁹ ab urso. Quã cuperes pẽnas tũc habuisse tuas. ℂ Conchilia: conchiliatã uestem significat de qua Sueto. Vsum conchiliatæ uestis abstulit. ℂ Me. pri. il. si. In signandis tabulis mihi præponetur.

DOM. MER. Schœno bates. Mag⁹ qs?

VAL. ¶ Isæo torrentior. Isæus rhetor fuit atheniensis: ut Probus iquit: illius tẽporis cuius & Tranquil. meminit: alter Isocratis: ut ferunt: discipulus: præceptorq; Demosthenis: ut quidã sentiũt: atheniensis: ut alii chalcide us: sed Isæum dixisse hunc credi par est: quo Plinius in epistolis: magna Isæum fama præcesserat: maior inuentus est summa est facultas: copia: ubertas: dicit semp ex tẽpore sed tanq̃ diu scripserit: sermo græcus: immo atticus: præfationes tersæ graciles dulces graues: interdum & erectæ: poscit controuersias plures: electionem auditoribus permittit sæpe: & partim surgit: iam ergo incipit statim omnia: ac pene pariter ad manũ sensus reconditi occursant uerba: sed qualia quæsita & exculta: multa lectio ĩ subitos multa scriptio elucet: prohæmiat apte: narrat aperte pugnat acriter ornat excelse: postremo docet delectat afficit. ¶ Grammaticus: literator. ¶ Rhetor geometres: sinezesis est in tertio pede rorgeo uelut in in illo Proper. Non eodem ferro stillet uterq; cruor. Cicero in aratro. Non eodem sempet spãcio portata feruntur: & apud alios latinos facile id inuenias quæ figura apud græcos frequentissima est: ut primo uersu iliados Homeri est: imperitia autem librariorum in aliis geometer: in aliis geometra legitur: quorum neutrum carmen patitur: sed ẽ ꝓpria lectio geometres. Sane breuis & longa pro longa ponitur: ut hic: & in superioribus excẽplis aliquando duæ breues pro una longa: ut ipse superius: nonnunq̃ deerit amator: aliquando coeunt in diphthongum uocales duæ: ut fixerit æripedem ceruam. licet apud Virg. & Mart. o mi laertiade quicquid dicam aut erit aut non. apud Hora. & cum te flagranti deiectum fulmine phæton: apud Varronem aliquando uocalis ĩ duas diuiditur uerbi originem respicientes: & aorion pro eo quod est orion. Catulus: proximus hydrochoĩ fulgeret aorion: ideo Luca. etiam oriona ensiferum nominauit. ¶ Aliptes aliptes ẽ q̃ augẽdis uiribus atq; exercẽdis corporibus medicat̃ unguine. Aliptes ẽt fõs ephesi fuit. ¶ Augur ab augeo augur. Oui. Sãcta uocat augusta pr̃es augusta uocãt. Tẽpla sacerdotũ rite dicata manu. Hui⁹ & auguriũ depẽdet origĩe uerbi. Et q̃dcũq; sua iuppiter auget ope. ¶ Schœnobates: q̃ p funes id extẽsos ludibũdus a schœnos funis & batto: q̃d poeticuʒ uerbũ scando significat. ¶ Magus: magos persæ sacerdotes & diuinos homines uocãt ut tam Apuleius in magia: q̃ Apollonius in epistola tradit. ¶ Ad summam ad postremum ne uager longi⁹ inter graucos fuit Dædalus quem uolasse ferunt. ¶ Horum ego non fugiam: conchylia ostrinos colores & quos romana modestia debet auersari conchylia capitia purpurea ita flagrantia: ut conchylia ipsa uideri possint. ¶ Me prior ille signabit subaudi testamentum: quia n liquida est: idest corripitur.

Signabit? fultusq; toro meliore recumbet
Ad uect⁹ romã: quo pruna & coctana uẽto
Vsqueadeo nihil est q̃d nostra ĩfantia cœlũ
Hausit auentini baccha nutrita sabina?
Quid q̃d adulãdi gẽs prudentissima laudat
Sermonem indocti faciem deformis amici:
Et longũ inualidi collum ceruicibus æquat
Herculis antæum procul a tellure tenentis

MAN. ¶ Signabit. s. testm̃. ¶ Toro meliore: honoratiore loco discũbet: tribus. n. stratis lectis olim epulabãt. Epulãdi uero morẽ in lectis stratis Cicero lib. v. tusc. ostendit: aite nim de Dionysio tyrãno siculo ĩ democlis cõuiuio hæc uerba. Collocari iussit hominẽ in aureo lecto strato pulcherrimo textili stragulo magnificis opib⁹ picto: abacosq; q̃plures ornauit argẽto auroq; cælato: tũ ad mẽsaʒ eximia forma pueros delectos iussit cõsistere &c. ¶ Quo pruna & coctana uẽto. i. eodem mõ uenalis. Coctana aũt ẽ in antiqs nõ coctona. Plinius de iis libro decimo tertio ait q; syria peculiares habet arbores. In ficoꝝ aũt genere caricas & minores ei⁹ generis quæ coctana uocãt. Itẽ prũa ĩ damasco mõte nata. Martialis libro decimotertio. Hæc tibi quæ torta uenerũt cõdita mẽta. Si maiora forẽt coctana ficus erãt. ¶ Vsq; adeo. i. certe: uel intantũ si interrogatiue legeris: uel usq; adeo. i. cõtinue hausit cœlũ: ẽ aũt sensus q; Romæ nati atq; nutriti fuerimus nihil est: græci eni & uenales serui in ꝑtio sunt. ¶ Hausit cœlũ: spirãdo cõcæpit aerẽ. ¶ Bacca sabina: fructus e sabinia in urbẽ latis. ¶ Quid q; adulandi; adhuc ẽt in græcos iuehitur. ¶ Quid supple ulterius dicã. ¶ Gens: græca scilicet. ¶ Prudentissima: scilicet est. ¶ Et longum inualidi: adulatio est in luctatorẽ. ¶ Collũ ceruicibus æquat: collũ dicitur q; inter pectus & faciem est: cui⁹ pars prior guttur: posterior gula: pars autẽ posterior colli extrema ceruix appellata est: ut scribit philosophi interpres libro primo de animalibus. ¶ Antæũ: ἀντὶ αἰὼ contrarius interpretatur. ἀντὶ αἴρω contra eleuo. De Antæo cum Hercule pugnanti uideto Lucanum libro quarto ibi. Nõdũ post genitos tellus effœta gigantes. Terribilem lybicis partu concæpit in antris &c. Eusebius autem scribit q; dicitur Antæus terræ filius: quia solum palæstricæ artis certaminumq;: quæ in terra exercentur scientissimus erat: & ob id uidebatur a terra matre adiuuari. ¶ Procul a tellure tenentis apud Lucanum libro quarto Hercules cũ antæo certans ait. Non credere solo sterniq; uetabere terræ. Hærebis pressisq; itra mea pectora membris Huc antee cades: sic fatus sustulit alte. Nitentem in terras iuuenem morientis in artus. Non potuit nati tellus submittere uires. Alcydes medium tenuit iam corpora pigro. Stricta gelu terrisq; diu non credidit hostem

Epulãdi mos in lectis democlis

Caricæ

Coctana

Collu3

Guttur

Gula

Ceruix

Antæus

Antæro

Hercules

DOM. ¶ Pruna & coctana: fructus sunt peculiares syriæ: ut scribit Plinius. Coctana uero fici minores erant: ut idẽ est auctor Martia. Si maiora forent coctana ficus erant. ¶ Longum collum: hæc assentatio erat in gymnasio in palæstritam amicum: nam procera ceruix in palæstrita laudatur: & obstipa. Martialis de Tyrone palæstræ. Hæc rapit antæi uelox in puluere draucus. Grandia qui uana colla labore facit: pudet refellere deliramenta Fidentini & eius præcæptoris. ¶ Amici: a quo uel cœnam: uel aliquid aliud captat: ut Selius cœnipota in paulino apud Martialem: cuius pedes comas & singula membra laudat. ¶ Quod deterius non sonat gallus: ea uox maxime damnabatur. Quintilia. Nam & suffocatur sæpe & maiore uisu minus clara ẽ & interim elisa in illum sonum erumpit: cui græci nomen a gallorum immaturo cantu dederunt.

℃ Fultusq; tho.me.recti. Honoratiore loco discūbet: nā tribus stratis lectis epulari ueteres cōsueuerant. Vnde Vir. Inde thoro pater æneas sic orsus ab alto. ℃ Aduectus ro. quo pr. & coct. uēto. Sic Persius. Ita fit postq̄ sape urbi cū pipe & palmis uenit nostrū hoc maris expers: ergo ita naui uectus ē romā græcul⁹: quē admodū e Damasco pruna & de Syria coctana. ℃ Pruna: hac in pte damascena intelligo nā pegrina erāt & trāsmarinis locis uecta: Mart. Pruna pegrinæ cariæ rugosa senectæ. Sūmæ solēt duri soluere uētris onus. ℃ Coctona: uero ficus minores: de qbus idē. Hæc tibi quæ cocta uenerūt cōdita mēsa. Si maiora forēt coctana: ficus erāt. De utrisq; xiii. naturalis hist. hæc legimus. Syria peculiares habet arbores: in nucū genere pistacia: nota pdesse aduersus serpētū morsus: tradunt & potu & cibo: In ficorū āt caricas mioris eius generis: q̄ coctana uocāt: itē pruna i damasco mōte nata & i qntodecimo i pegrinis arborib⁹: dicta sūt damascēa a syriæ damasco cognōinata: iāpridē i Italia nascētia. ℃ Baccha sabīa: oleo sabio p hoc rōæ idigēa oñdit. ℃ Pruna: damascena dicit: quæ ex damasco primū fuerant auecta. ℃ Et coctana: caricæ minutæ. Plinius ficorū autē caricas minoris eius generis: quæ coctona uocant. Hæc tibi quæ cocta uenerūt condita mensa. Si maiora forent coctana ficus erant. ℃ Quod nostra infantia cœlū ausit auentini: idest romani & q romæ nati sumus. ℃ Cœlum hausit auentini: aut q romani deorū genus esse crediti sint: aut cœlum aerē dixit: ut Lucre. Quæ generantis in hoc cœlo qui dicitur aer. Auentinū aliquot de causis dicunt: ut. Varro inquit uocatū. Neuius ab auibus q eo se a thyberi ferrent aues: alii a rege Auentino albano: q ibi sit sepult⁹: in qua sententia messalla etiam est: q inquit ex tyberino superfluit agrippa: ex quo Romulus siluius: q sine prole fulmine ictus stirpē eiusdem auē inum in regno reliquit: is decedens i quo sepultus fuerat: colli nomen dedit. Alii auentinum ab aduentu hominū: q commune latinorum ibi dianæ templum sit cōstitutum: ego maxime puto q ab aduentu inditum sit nomen: nā olim paludibus mons erat ab aliis disclusus itaq; eo ex urbe aduehebantur ratibus. ℃ Bacca nutrita sabina: quia romanum & sabinum imperium unū fuit: bacca hic fructus est arborum agrestium: nam & bacchantem mulierem & margaritā significat mutata tamen scriptura. ℃ Antæum procul a tellute tenentis sustulisse dicitur: nota est de antæo fabula. ℃ Gallina marito: gallo siquidem tum cum gallina mordetur inconcinnissime sonat.

MER.

Pruna damasce na.

Coctona

VAL.

Miratur uocem angustā: qua deterius nec
Ille sonat: quo mordetur gallina marito.
Hæc eadem licet & nobis laudare: sed illis
Credit: an melior cū thaida sustinet an cum
Vxorem comœdus agit: uel doridā nullo
Cultam palliolo: mulier nēpe ipsa uidetur
Non persona loqui uacua & plana oīa dicas
Infra uentriculum & tenui distantia rima
Nec tamen antiochus: nec erit mirabilis illic

℃ Angustam: raucam suffocatam imperfectam nam mox ut emissa fuerit conticescit: iccirco ne quaquam longius producit. ℃ Qua deterius nec ille sonat: hāc uocem libro undecimo Fabius ita improbat Vox autem ultra uires urgenda non est. nam & suffocatur sæpe & maiore nixu minus clara est: & interim elisa in illum sonum erumpit: cui græci nomen ab gallorum immaturo cantu dederunt. ℃ Illis græculis: s. ℃ An melior: scilicet est: ostendit autem græculum personæ cuilibet in scæna idoneum esse. ℃ Thaida: idest meretricem. ℃ Sustinet: repræsētat. ℃ Comœd⁹: ipse græculus agens comœdias. ℃ Dorida: nympham Oceani filiam. ℃ Cultam ornatam tectam. ℃ Palliolo uelo & fascia. Fabius enim libro undecimo inquit. Palliolum sicut fascias quibus crura uestiuntur focalia: & autium ligamenta sola excusare potest ualitudo. ℃ Persona: uir personatus: est. n. persona oris tegmen qua comœdi utebantur & tragœdi: eam inuenit Aeschylus. Vnde ait Horatius in arte. Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ. Dicitur & plaustris uexisse poemata thespis. Quæ canerent agere: utq; peruncti fœcibus ora. Post hunc personæ pallæ que repertor honestæ. Aeschilus & modicis instrauit pulpita tignis. Edocuit magnumq; loqui nitiq; cothurno. Diximus etiam plura in satyra sexta. ℃ Vacua omnia planaq; deest enim penis. ℃ Distantia separata. ℃ Rima: ipsius hiatus fissura. ℃ Illic: ubi græci sunt. ℃ Antiochus is & alii mimi optimi suo tempore erant: unde & Quintilianus libro undecimo in fine ita scribit. Maximos actores comœdiarum Demetrium & stratoclea placere diuersis uirtutibus uidimus: sed illud nimis mirū q alt deos & iuuēes & bonos pr̄es suosq; & matrōas & graues an⁹ optie. Alt acres senes callidos seruos pasitos lenōes & oīa agitatiora meli⁹: sūt. n. natura diuersa: nā uox quoq; demetrii iucūdior illi⁹ acrior erat ℃ Miratur uocem angustam qua deterius nec ille sonat quo mordet gallina marito. Hanc uocis figurā ipbat his uerbis Quintil. in. xi. Nā & suffocat sæpe & maiore nixu min⁹ clara ē: et interi elisa i illū sonū erūpit: cui græci nomē ab imaturo gallorū cātu dedert. ℃ Sustinet thaida: personam agit thaidis in comœdia ℃ Dorida: personam doridis. ℃ Nullo cul. palliolo: nullo tectam lineo uelamine quod mulierum est: palliolum a pallio fit: et uidetur lintheum esse ad caput obtegendum: inde palliolatus. Sueto. de claudio palliolatus nouo more præsedit: Mart. Hanc uolo quæ facilis quæ palliolata uagatur. Et idem. Sucida paliolo uellera quinq; petit. ℃ Infra uem. auctore. Mact. uentriculum id latini uocāt: quod græci ηκα τωκοι λλίσ. ℃ Tenui. di. rima. uenuste partem qua muliebris sexus discernitur expræssit.

MAN

galli uox

P alliolū

Persona Thespis Aeschil⁹

Deme trius Strato clea

MER. Vox elisa Palliolū Ventri culus.

℃ Cū tha. su. refert. hoc dicit si uoluerit græcus in scæna comœdus agere ita idōeus ita actuosus erit: ut cuilibet psonæ cōueniet. ℃ Comœdus: q ædit comœdias comicus qui scribit. ℃ Nō pso. loq. psona tegmē & toti⁹ corpis opimētū. Hora. post hūc psonæ pallæq; reptor hōestæ. Aschylus: a psonādo dicta: ut. A. Gel. scribit bassiū rettulisse: q idumētū oris illud clarescere & resonare uocē faciat: & o lr̄am pp uerbi formā pducete psonā quoq; dicimus q̄litatē q̄dā p trāslationē q̄si hitū: quē gerere depōereq; possumus uel aio uel cor VAL.

pore:uel in extra positis: sicut cũ dicimus: hic uel ille continentis:aut incontinentis pueri aut senis:formosi uel deformis:diuitis uel pauperis:ciuis uel pegrini:plæbei aut clari psonã geri;quo pacto Ho.locutus est cũ inqt. Qui didicit patriæ qd debeat & qd amicis. Quo sit amore parẽs:quo frater amandus & hospes:qd sit cõscripti:qd iudicis officiũ:q̃ ptes i bellũ missi] ducis:ille pfecto: reddere psonæ sit cõuenientia cui. Sed hic psona p indumẽto capit. ℂ Vacua & pla.ola di.plana sine pẽne.i. iguina esse fœmiea: ꝙ referat fœminã. ℂ Infra uẽ.umbriculũ. ℂ Tenui di.ri.muliebria iguia significat. ℂ Ne ta.an nec erit mirabilis illic aut stratocles:aut cũ molli Demetrius œmo q oẽs auctores fuerũt:quoꝝ Deme.& Stratocles clarissimi fuisse creduntur. Quin: maximos actores comœdiarũ Demetrium & stratoclẽ placere diuersis uirtutibus uidimus.

Aut stratocles:aut cũ molli d̃metrius œmo.
Natio comœda est:rides maiore cachinno
Concutit̃:flet:si lachrimas conspexit amici
Nec dolet:igniculũ brumæ si tẽpore poscas
Accipit endromydem si dixeris æstuo sudat
Nõ sumus ergo pares: melior q semp & oẽ
Nocte dieq; potest alienũ sũmere uultum:
A facie iactare manus:laudare paratus
Si bene ructauit:si rectum m nxit amicus.
Si trulla inuerso crepitũ dedit aurea fundo

MAN. Oemus Natio; Patria Cognatio Cicero Cachinnor Endromys

ℂ Oemo:οἰμώ cantilena dĩ uel pnunciacio: ide oe mus uiri ppriũ. ℂ Natio:natio dr̃ græcus an barbar⁹ patria atheniẽsis an lacedæmõius. Cognatio qb⁹ ma ioribus qb⁹ cõsãguineis: auctor ẽ Cicero lib.i.rheto. uet. ℂ Comœda: agendis comœdiis apta: & mima. ℂ Cachinno: Cicero libro quarto tuscu. sic ait. Vt si reddere cõcessum sit: uituperatur tamẽ cachinnatio. καγχάζω autẽ cachinnor significat nobis. καγχασμός uero cachinnus dr̃. ℂ Concutit̃ græcus:scilicet ℂ Endromydẽ:erat hæc uestis hyemalis crassa: qua q dem in gimnasiis post certamen utebantur ne refrigescerent: hic Martialis libro quarto ait de Endromyde.

Hanc tibi sequanicæ pinguem textricis alumnam
Quæ lacædemonium barbara nomen habet.
Sordida sed gelido non aspernanda decembri
Dona peregrinam mittimus endromydem.
Seu lentum cæroma teris tepidumue trigona. Siue harpasta manu puluerulenta rapis.
Plumea seu laxi partiris pondera follis. Siue leuem cursu uincere quæris atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus. Neue grauis subita te præmat iris aqua.
Ridebis uentos hoc munere tectus & imbres: Nec sic in tyria syndone tutus eris.

ℂ Si dixeris æstuo sudat:semper enim auget assentatio id quod is:cui⁹ ad uoluntatem dicitur uult esse magnum:ut scribit in Lælio Cicero. ℂ Ergo:quoniam scilicet adulandi gens prudẽtissima est:& natio comœda. ℂ Alienum:nunc enim thaida nunc uxores nunc dorida substinet. ℂ A facie iactare manus:admirantis signa. ℂ Laudare paratus si bene ructauit si rectum minxit amicus &c. Solebant diuites luxuriose quidem & intemperantes inter epulas & ructare & meiere & crepitum uentris ædere palam: quæ omnia ex luxu prouenientia ædita corpori prosunt: quod ita fieri a quibusdam ut diximus Martialis me docuit libro tertio in Zoilum sic scribens. Iacet occupato galbanatus lecto. Cubitisq; trudit hinc & inde conuiuas. Effusus ostro sericisq; puluinis. Stat exoletus suggeritq; ructanti. Pennas rubentes cuspidesq; lentisci. Et æstuanti tenue uentilat frigus. Supina prasino concubina flagello. Fugatq; muscas myrtea puer uirga. Percurrit agili corpus arte tractatrix. Manumq; doctam spargit omnibus membris. Digiti crepãtis signa nouit eũuchus. Et delicatæ suscitator urinæ. Domini bibẽtis ebriũ regit penẽ. Et li.decioqrto. Matella fictilis sic loqt̃ Dũ poscor crepitu digitoꝝ & uerna morat̃. O quotiẽs pellex culcitra facta mea ẽ:li.uero decio ait Martia. Nil aliud uideo quo te credamus amicum. Quam ꝙ me coram perdere crispe soles.

Hæc autem omnia non in ægrotis arguit ut quidam putant uerumtamen insanis luxuriosis: itaque trula non pro uase ad egerendum accipi debet:sed pro uinario uase:nec unq̃ aliter reperitur:unde Martialis libro nono sic ait. Clinicus herodes trulam subduxerat ægro:idest furatus fuerat. Depræhensus dixit stulte quid ergo bibis?est hic uinarium uas non autem ægestionis:ut ille intellexit. Horatius item satyra tertia libri secundi sermonum. Qui ueientanum festis potare diebus. Campana solitus trula:uappamq; profestis Et Varro libro primo de lingua latina:uinaria trula accessit:est autem diminutiuum a trua:ut idem inquit trua uero uas erat:quod e culina i lauacrinã aquã fundebat expones igitur sic laudare paratus si aurea trula inuerso fundo dedit crepitum:idest si exhausta trula bibẽdo emiserit diues luxuriosus crepitum.s.uẽtris Quod qde absurdũ minime ulli uideri debet: solẽt eni bibaces id agere quod quũ aduerterẽ illico locus iste in mentẽ uenit:qua de re hic uerus est sensus: nec ullus alius omnino conuenire potest. Stoici autẽ ut Cicero scribit libro nono epistola ad Papyrium dicebant crepitus æque liberos ac ruptus esse oportere. Et Claudius Cæsar ut Tranquillus scribit dicitur meditatus edictum quo ueniam daret & flatum crepitumꝙ uentris i conuiuio emittendi:cum periclitatum quendam præpudore ex continentia reperisset.

DOM. ℂ Demetrius & Stratocles: Hæmus: Anthiochus temporib⁹. Iuue. histriões. Papinius de Hæmo: Huc intrant faciles hæmi puellæ. Iuue.alibi. Mollius hæmo. Stratoclis & demetrii Fabius meminit: quos scribit maximos fuisse actores comœdiarum:alterum deos:iuuenes:bonos:patres:seruos:matronas graues:an⁹ optime repsentasse: alteꝝ acres senes:callidos seruos: parasitos:lenones melius: Stratoclis uox acrior: Demetrii iocundior. ℂ Endromydem. Endromis uestis uillosa qua potissimũ in gymnasiis utebant̃ sed adulator hoc loco accipiebat ad fouendum corpus ut ostenderet se algere. ℂ A facie iactare manus. Adulatorium est. Mart. de adulatore. Geminas tẽdis i ora man⁹. ℂ Trulla:a trua dicitur:uas erat aq quo e culina i lauacrinam proiiciebatur:hic significat uas quo sordes uentris accipiebantur aureis autẽ uasis in obscænis

desideriis

desideriis uti primis instituit Antonius auctore messala:& stipuláte Pli. Mart.in. Bassam. Vétris onus misero (nec te pudet) excipis auro. Assentator igitur græcus applaudebat amico:cum eius deiectone alui trula quæ suberat aurea strepitũ faciebat ob pondus & multitudinem sordiũ: quas inuerso & uacillanti fundo excæperat & optime sequitur post id quod dixit. Si rectũ minxit. Nõ moueor quorundã loquacitate:qn hanc sententiam affirmem & putem ueram. Quæ somnia ex præceptore suo narrat hic Fidentinus

¶ Aut stra. aut cũ molli demetrius hemo. Anthiocus. Stratocles. Demetrius hemus comœdi celebres fuerunt:quorũ Stratocles & Demetrius:diuersa uirtute a Quintiliano cõmẽdant:iis ferme uerbis. Maximos actores comœdiarũ placere diuersis uirtutibus uidimus: sed illud nimis mirum: ꝙ alter deos & iuuenes: & bonos patres seruosꝗ & mr̃onas & graues anus optime:alter acres senes:callidos seruos:parasitos:lenones & oia agitatoria melius:fuit.n.natura diuersa:naʒ uox demetrii iucũdior:illius acrior erat. ¶ Endromidẽ. Endromys uestis gallica:nomẽ tñ græcũ sortita:q̃ potissimũ arcẽdo frigori cõueniebat: de q̃ Mart.in apophoretis. Paupis est munus:sed nõ pauperis usus. Hãc tibi ꝓ togula mittim⁹ endromyda. ¶ Et alibi usus Endromydis hoc epigrãmate enumerat. Hãc tibi sequanice pinguẽ textricis alũnam. Quæ lacedæmoniũ barbara nomẽ hẽt. Aspa sed gelido nõ aspnanda decẽbri. Dona pegrinã mittius endromyda. ¶ Trulla iuerso crepitũ dedit aurea fundo. Non infestine:ẽ aũt sensus græcus adulator laudat & emissum crepitũ: & quotiẽs rectũ minxerit:qa utrũꝗ bonæ ualitudini cõferat crepitũ quẽ diuitis uenter emittit trãslatione uenusta aperuit:nã inuersa trula in aquã cadẽs crepitũ hũc imitat̃. Fit autẽ Trula a trua dicta auctore Varrõe a traiiciẽdo ꝙ ꝑ eã traiiciat̃ aq̃. Pli.in.xxx3ii.natura.hi. Murinã trulã dicit hoc ẽ i formã trulæ excauatã

¶ Molli œmo ioαη ꝓnũcio dicit̃ io μοῦ aũt uia unde prohæmiũ sed hic propriũ de quo ipse alibi:œmo qũãquã & carpophoro. ¶ Natio:subaudi græca. ¶ Comæda mimmica. ¶ Maiore:cachinno: solutiore risu:solutus enim risus græca nominatione cachinus dicitur: a chanccazome: quod solute rideo significat. Home. νωοῦκαγχαλοωῶίκαρηκοπόωντεστοχαιοι. ¶ Accipit en. uestẽ pelicẽã ad arcẽdũ frig⁹ pellibus fultã. ¶ A fa. ia. ma. quod dũ aliquid admirantur adulatores solent facere. ¶ Si be. ru. Hora. autem uersus ructat̃ dixit:ergo ructo & ructor:sicut assentio & assẽtior:fabrico & fabricor:& multa alia dr̃. ¶ Rectũ:pro recte:nomẽ ꝓ aduerbio:& ẽ metalessis. ¶ Si trul. inuer-cre. dedit au. fũ. trulla & trulleũ ꝑ diminutionẽ truæ dicta sunt. Non. Mar. de doctorũ uirorũ indagine. Truã ueteres a terendo quã nos diminutiue trullam dicimus: pompo:i paniceatis: mulier ubi aspexit tam mirifice titulatã trullam. Var. autẽ trulla inquit ad similitudinem truæ q̃ ꝙ magna & hæc pusilla ut trulla truæ qua eculina in lauatrinã aquã fundunt trua ꝙ trauolet ea aqua ab oedẽ uocatu est trulleũ quo man⁹ pluunt̃. Var. de uita patrũ: itaꝗ ea sibi nõ ponere ac suspẽdere:q̃ utilitas postularet trulleũ matellionẽ pelui nasiternã: simile.n.trulloe fuit nisi ꝙ latius erat:fuit ẽt trulla uas quo uentris onus depõit̃:ut apud Mar. Cilim⁹ Herodes trullã subduxerat ægro. hic.n. manifesto reꝑhendit̃ matellionẽ significare:hoc ẽ uas ad secretiora naturæ:hinc sunt inducti qdã ut hũc sensũ Iuue. ita accipiãt:ut si diues in matulã ex uẽtre egestionẽ tãto ipulsu imiserit ut fundũ trullæ iuerterit magnopẽ id.s.a græculo laudari assentatore:nec refert ꝙ aurea dicat:legunt̃.n.q aureas matulas habuerit ut apud Mart. Ventris onus misero:nec te pudet accipis auro. Bassã bibis uitro:carius ergo cacas. Ego autẽ longe aliũ fuisse Iuue. sensũ arbitror:nã cũ trulla ꝓ bascãda.i. lato ꝓfundoꝗ uase capiat̃ qd in mensã inferri plærũꝗ solet:nec me p̃terit potui ieptũ uideri ad potũ tamẽ usurpatũ fuisse legimus: ut apud Horatiũ. Qui ueientanũ festis potare diebus. Cãpana solitus trulla uapeꝗ: ꝓfestis:ut sit sensus si diues trullæ aureæ bibẽdo fundũ uerterit crepitũꝗ dederit a græculo statim laudabit̃:bibacẽ ergo diuitẽ arguit:ꝙ in trulla bibat:ineptum:ꝙ crepitus inter bibendum ædat:& stultum:ꝙ ob id a græculo sibi sinat adulari.

Preterea sanctum nihil ẽ & ab íguine tutum
Nõ matrona laris nõ filia uirgo neqʒ ipse
Sponsus leuis achuc nõ filius ante pudicus
Horum si nihil ẽ:aulam resupinat amici.
Scire uolunt secreta domus:atqʒ ĩde timeri
Et quando cœpit græcorũ mentio:transi
Gymnasia:atqʒ audi facinus maioris abollæ
Stoicus occidit baream delator amicum.
Discipulumqʒ senex ripa nutritus in illa
Ad quam gorgonei delapsa ẽ penna caballi.
Nõ est romano cuiq̃ locus hic:ubi regnat

¶ Sanctum:inuiolatum incorruptum:ut illud i marone. Tuꝗo sanctissima coniunx fœlix morte tua. In quo castitas honorẽ incorruptæ uxoris amplexus ẽ. Vnde & sanctæ leges q̃ nõ debeãt pœnæ sanctiõe corrumpi. Præterea sanctũ quãdoꝗ ẽ idẽ qđ sacrũ: idẽꝗ quod religiosum:ut ibi. Et sanctos restinguere fõtib⁹ ignes. In libro secundo æn. hic enim sanctos sacros accipiemus:qa diuinitus cõtigerũt. Sacrũ uero dicit̃ qc quid ẽ quod deorũ habet̃. Macrobius libro tertio sat. ita scribit. Sanctitas uero ut scribit Cicero i libro de.n.d.ẽ scientia colendorũ deorũ. ¶ Inguine pẽne. ¶ Matrona:Gel.li.vii.c.vii.scri. matronã dictã quæ i mr̃ioniũ cũ uiro cõuenisset:etiã si liberi nõdũ nati forent. dicit & plura. ¶ Laris:idest domus. ¶ Leuis:imberbis & sine pilis. ¶ Resupinat:subuerit. ¶ Qñ:qm̃. ¶ Trãsi:præteri dimitte. ¶ Gymnasia: exercitia palæstras & gladiaturas ludos itẽ & certamina gymnasia:qbus quidem romani ad græcorũ imitationẽ exercebant̃ γυμνάζω exerceo deuotat γυμνάσιο.g.f.græce exercitium nobis γυμναστικη ars exercitatiua γυμνος nudus dicitur γυμνοω nudo. ¶ Maioris abollæ: maioris ait qm̃ erat Abolla:ut aiunt:uestis philosophica & militaris:scribũtꝗ Diploidẽ dici ab græcis uestẽ duplicem quam latini abollã appellãt. ¶ Stoicus occidit bareã. Tacitus li.xvi. ubi de Nerone meminit ita scribit. At bareã soranũ iam sibi Torius sabinus eques romanus poposcerat reum ex pro cõsulatu asiæ: in

MER. VAL. MAN Sactum Sanctitas Matrona Gymnasia Abolla Diplois

qua offenſiones principis auxit iuſticia atq; induſtria:& qa portui epheſioꝝ aperiẽdo curã inſumpſerat:uiq; ciuitatis pgamenæ prohibẽtis Acratũ Cæſaris libertũ ſtatuas & picturas auchere inultã omiſerat ſed crimini dabaᷓ amicitia plauti & ambitio conciliãdæ prouinciæ ad ſpes nouas. Poſtea inqt idẽ Tacitus. Mox datus teſtibus locus & quantũ nũc ſæuitia accuſationis permouerat:tãtũ iræ. P. Egnati⁹ teſtis cõciuit. Cliẽs hic ſorani:& tũc emptus ad opprimendũ amicũ auctoritatẽ ſtoicæ ſectæ præ ſe ferebat habitu & ore ad exprimẽdam imaginẽ honeſti & exerciti:cæterũ aio perfidioſus auaritiã ac libidinẽ occultãs:quæ poſtq̃ pecunia recluſa ſunt dedit exemplũ præcauendi &c. Subdit inde q͂ ſorano & ſeruiliæ eius filiæ datũ ẽ mortis arbitriũ. ℭ Stoicus delator:ideſt Publius Egnatius. De ſtoicis ãt uide ſatyra ſecũda ibi. ſ. ſtoicidæ. ℭ Delator: ſuo. n. teſtimonio damnatus ẽ bareas. ℭ Diſcipulũq; ſenex. Heliodorus ſtoicus p̃ceptor Liciniũ ſyllanũ diſcipulũ ſuum cũ argueretur cõiurationis inficiantẽ præter domeſticã dilectionẽ oppſſit:auctore Probo ſatyra pria. ibi. ſ. Et poſt hunc magni delator amici:ubi nos uaria rettulimus de. L. ſyllano:poſſet tamen quod Probus ait uerum eſſe:non omnis enim hiſtoricus omnia complectitur: poſſes item hũc locum intelligere aliter de ſecundo catinate uidelicet q͂ diſcipulum aliquẽ detulerit:nam ut Tacitus libro decimoquinto ſcri. Neronis tempore ſecundus catinas fuit græca doctrina oretenius exercitus animũq; bonis artibus nõ imbuerat:& Philoſtratus in uitis ſophiſtaꝝ ſecundũ athenienſem ſophiſtã ait. ℭ Ripa nutritus in illa:græcũ eſſe & thebanũ oñdit:in Helicone. n. mõte phocidi affini:nec procul a parnaſo diſtãte ẽ cõſecrata muſis ædes:fonſq; caballinus & libethridũ:ſpelunca nymphaꝝ:ex quo ẽt mõte Permeſſus & Olmeus fluentes in unũq; permixti in copaidẽ lacũ incurrũt:auctor ẽ Stra. lib. nono:ripa igiᷓ Iuuenalis ait propter Permeſſum & Olmeũ fluuios. Solinus uero ſic ſcribit. Apud Thebas helicon luc⁹ eſt:Cytheron ſaltus:amnis Iſmẽus: fontes Arethuſa:Oedipodia:pſarmate:dirce:ſed ante alios Aganippe & hippocrene:quos cadmus litteraꝝ prim⁹ repertor:dum rimaᷓ quænã adiiſſet loca qm̃ equeſtri exploratione dep̃hendiſſet:incẽſa ẽ licentia poetaꝝ:ut pariter utrũq; uulgarẽt:ſcilicet q͂ eoꝝ alter aliẗis equi ungulcula ſollicitatus foret:alter potatus &c. ℭ Penna caballi:ſcribit Hyginius aratuſq; & alii cõplures pægaſum equũ Neptuni & Meduſæ gorgonis filiũ dixerunt: qui in heliconæ boetiæ mõte ungula ſaxũ feriẽs fontẽ aperuit:qui ex eius noĩe hippocrene eſt dict⁹. Naſo in lib. iiii. metamor. ſcrib. pægaſum e meduſæ ſanguine natũ eẽ: Plini. ãt lib. x. capit. quinquageſimo ſexto ſic ait. Pegaſos equino capite uolucres & Gryphes auritos aduncitate roſtri fabuloſos reor:illos in ſchitia hos ĩ ætyopia. ℭ Gorgonei:meduſæi fuerat. ñ. meduſa gorgonidũ regina: quæ cum uires auxiſſent ab Perſeo Iouis filio expugnatæ ſunt:ut libro quarto Diodorus refert:pugnauerantq; ſæpius antea cum amazonib⁹ a moribus igitur utputo dictæ Gorgones. Nam γοῤγοὸ terribilis ac uelox dicitur.

Secũd⁹ carinas · Pmeſſ⁹ · Olmeus · Helicon · Cytheron · Iſmenus · Aganippe · Hyppocrene · Pegaſi⁹ · gryphes · Perſeus · Gorgonei

DOM. ℭ Facinus maioris abollæ. Ingẽti teſtimonio oñdit malas artes græcoꝝ & pernitioſas: nã teporibus Neronis Torius Seuinus:ut ſcribit Tacitus:per calũnias accuſauit Bareã Soranũ addiditq; q͂ pro eo ſeruilia filia magicas artes in principẽ tractaſſet. Egnatius Sorani amicus græcus ſtoicæ philoſophiæ profeſſor:pecunia corruptus teſtimoniũ falſum in Bareã dixit: Tacitus. Egnacius emptus ad opprimẽdũ amicum auctoritatem ſtoicæ ſectæ p̃ ſe ferebat ha bitu & ore ad exprimendã imaginem honeſti:cæterũ animo pfidioſus & ſubdolus auaritiã ac libidinẽ occultãs:quæ poſtq̃ pecunia recluſa ſunt:dedit exemplũ præcauendi ut fraudibus ĩuolutos aut flagitiis cõmaculatos:ſic ſpecie bonorum falſos & amicitia fallaces:alibi corruptor amicitiæ cuius ſe magiſtrum ferebat. ℭ Senex diſcipulum:Egnatius Torium:ſeuinum.

MER. ℭ Trãſi gym. hoc eſt ſileto de ludis & certaminibus gymnicis quibus romana iuuent⁹ ad imitationẽ græcorum exercebaᷓ. ℭ Atq; audi facinus maioris abollæ. Abolla cynicæ ſectæ ueſtis erat: Vñ Mar. de cynico philoſopho. Cerea quẽ nudi tegit uxor abolla grabati. De qua ueſte intellexiſſe Horatiũ ſentit Serui⁹ cũ de Diogene loquẽs ait. Cõtra quẽ duplici pãno patiẽtia uellat. Mirabor uitæ uia ſi diuerſa decebit: nam in expoſitiõe illius Virgiliani duplicẽ ex humeris reiecit amictũ: Hor. uerba affert:cõtendẽs duplicẽ amictũ eẽ abollã:qua philoſophi & milites utebanᷓ:Nonius itẽ. M. Abollã militarẽ accipit ueſtẽ Varrone fræt⁹: de qua dictiõe plura alio loco diximus. ℭ Stoicus occidit bareã:hic fuit Soranus Bareas: quẽ in Aſia minore procõſulatũ agẽtẽ:reũ detulit Torius Seuinus eques romanus:orſituſq; crimen ab amicitia rubellii q in piſoniana cõiuratiõe cõtra Nerõnẽ ſenſerat:obiicienſq; q͂ ꝓcõſul nihil ex utilitate cõi feciſſet imo ſeditiões in ꝓuincia aluiſſet Neronẽ in primis in reũ cõmouit cognitioneq; ſenatui mãdata:accitaq; filia cui ſeruiliæ nomẽ erat:q̃ & ipſa rea facta ẽ:q͂ pecuniã dilargita eẽt ad deuotiões & ueneficia ꝓ ſalute patris:teſtibus loc⁹ datus fuit:multũq; ire aduerſus Soranũ. P. Egnatius teſtis cõciuit. Cliens hic Sorani:& tunc empt⁹ ad opprimẽdũ amicũ ſtoicæ ſectæ p̃ferebat habitũ:& ore ad exprimẽdũ imaginẽ & honeſti & exerciti: cæterũ aio pfidioſus & ſubdolus auaritiã & libidinẽ occultãs:quo teſte: Sorano & filiæ datũ ẽ mortis arbitriũ. Hæc de cornelio ſumpſimus:apud quẽ itẽ legiᷓ a. P. celere:Bareã ſoranũ falſo teſtimõio fuiſſe circũuẽtũ. Gorgonei delapſa ẽ pẽna caballi:pægaſi quẽ uolucrẽ equũ poetæ finxerũt:hic ictu ungulæ ad radices parnaſi fõtẽ excitauit:nõ abſurdũ itẽ foret pyrenẽ itelligi corinthi fontẽ: iuxta quẽ edomitus fuit a bellerophõte pægaſus.

Abolla · Bareæ orani ac cuſatio & cædes · P. ægnatius. · Pyrene fons.

VAL. ℭ Ab inguine:a græcoꝝ libidine. ℭ Spõſus leuis:adhuc imberbis. ℭ Aulã:reſupinat amici. i. ſubuertit:reſupinare. n. honeſte ab incœpto reuocare uel puertere ſignificat: Actius in anthigõa. Quid agis pturbas rẽ oẽm ac reſupinas ſorori. ℭ Trãſi gymnaſia:res ludricas p̃teri:ad maiora cõſcẽde. ℭ Facin⁹ ma. abollæ:maioris põderis. Abollã ueſtẽ dicit ſenatoriã:ut ipſe alibi:rapta ꝑperabat abolla pægaſus: Nonius Marcellus autẽ:abollã ueſtẽ dicit eſſe militarẽ. ℭ Stoicus occidit baræã:hæliodorũ bareã dicit ꝓbi teſtimonio: cuius ſupra meminimus:ubi ipſe inquit. Poſt hunc Magni delator amici. ℭ Ad quam gorgonei delapſa eſt penna caballi. Non eſt romano cuiquam locus hic ubi regnat:utrum corinthium montem dicit: ubi fama eſt pægaſum alatũ caballũ a bollerophõte prio præhenſum fuiſſe:an parnaſum quẽ pægaſus primũ cõſcẽdit:

& ungula

& ungula terrã scalpendo: fontẽ eduxit hippocreñẽ. ℂ Gorgonei: medusei: nã licet tres sorores gorgones dictæ sint: ex solo tamẽ medusæ sanguine chrysaor & pægasus ꝑgeniti sunt: ut in theogonia scribit Hesiodus ℂ Rippa nũ. i il. notissima ãt illa i fabulis sunt: ut musæ termesum hippocrenẽ & olmũ in ꝑnaso coluerit. ℂ Protogenes: idest pictor qualis protegenes: qui teste Fabio lib. xii. c. x. cura præstãtissimus fuit: sicut ratione Pamphilus ac Melanthius. De Prothegene etiã mmeminit Gel. Dicit quoqꝫ Prothegenes aliqs primi generis: a quo. s. genus incipit ut oñdit Dionysius in principio historiaꝝ. ℂ Diphilus: is interpretat Iouis amicus: idest principis. ℂ Erimantus: idest mathematicus aliqs: interpretat enim ἐρι Δοῦ. i. litis & cõtẽtiõis MAN Diphilus Erimãtus

Protogenes aliqs: uel diphilus: aut erimant⁹
Q ui gentis uitio nunq̃ partitur amicum:
Solus habet: nã cum facilẽ stillauit in aurem
Exiguum de naturæ patriæqꝫ ueneno:
Limine summoueor: perierũt tẽpora longi
Seruitii: nusq̃ minor est iactura clientis.
Q d porro officiũ: ne nobis blandiar: aut qd
Pauperis hic meritũ: si currit nocte togatus
Currere tum prætor lictorẽ impellat: & ire
Præcipitẽ iubeat dudum uigilantibus orbis:
Ne prior albinã: aut modiã collega salutet.
Diuitis hic serui claudit latus ingenuorum
Filius: alter enim quantũ in legione tribuni
Accipiunt: donat caluinæ uel catienæ:
V t semel atqꝫ iterum super illã palpitet: at tu
Cum tibi uestiti facies scorti placet: hæres:
Et dubitas alta chionem deducere sella.
Da testem romẽ tam sanctum: q̃ fuit hospes
Numinis idæi, procedat uel numa: uel qui
Seruauit trepidã flagranti ex æde mineruã
Protinus ad cẽsum: de moribus ultima fiet
Q õ: quot pascit seruos: quot possidet agri
Iugera: q̃ multa magnaqꝫ paropside cœnat.

κοντιο: idest uates & diuinus. ℂ Partit: participẽ facit de bono aliquo. ℂ Facilẽ: credulã: qd quidẽ uitiũ est: unde Quintus Cicero de petitiõe cõsulatus ait: illud teneo neruos atqꝫ artus eẽ sapieñtiæ nõ temere credere. ℂ Aurẽ: diuitis alicuius. ℂ Stillauit: susurrando immisit. ℂ Limine: e domo ipsa diuitis. ℂ Nusq̃ minor ẽ iactura clientis. i. facilior seu ironice loquit ut idicant ꝓcedentia. ℂ Porro: cette. ℂ Nobis qui mediocri censu sumus. ℂ Blãdiar: blãdicias faciã: dicẽdo forte nos officia mereri. ℂ Nocte togatus currere: Erat toga uiliorũ uti superius per Asconium docuimus: hanc salutantes clientes summo mane summebant: hinc ait Martialis libro tertio ad Camdidum. Credere temere Toga.

Exigis a nobis operã sine fine togatã.
Non eo libertum sed tibi mitro meum.

Et li. x. ad Gallũ. Mane uel a media nocte togatus ero ℂ Lictorẽ: eius miñistrũ: sex. n. lictores prætor hẽbat duodecim consul. De lictoribus late in satyra octaua. ℂ Dudũ: pauloante. Albinã aut modiã: eæ quidẽ uetulæ erant diuites ac orbæ. ℂ Hic: Romæ. ℂ Vestiti: idest fucati: per quod natura turpẽ indicat meretricẽ: ut Chioñe erat: hinc Martialis lib. ix. in Gallã ait. Nec dentes aliter q̃ serica nocte reponas. Et lateas centũ cõdita pyxidib⁹. Nec tecũ facies tua dormiat &c. ℂ Scorti: idest meretricis: scorta. n. ut Festus ait appellant meretrices quia ut pelliculæ subigantur. ℂ Hæres: sistis. ℂ Chione: a Χιων. i. nix dicta ẽ: de qua ẽt Mar. ait lib. iii. Digna tuo cur sis indignaqꝫ ñomine dicam. Lictores Scotta Chione

ℂ Frigida es & nigra es: non es & es chione.

ℂ Da testẽ romæ: oñdit in urbe fidẽ non adhiberi bonis uiris: licet essent q̃lis Scipio Nasica: uel Numa: uel Metellus: sed diuitibus oĩa credi. ℂ Hospes numinis idæi. i. cybeles: quæ uenit in urbẽ ex ida troiana: ut habet lib. iiii. fasto. & apud Liuiũ lib. uigesimoñono ubi cybeles effigiẽ sacrũ lapidẽ fuisse oñdit. Publius autẽ Scipio Nasica ab senatu uir optimus iudicatus matrẽ deũ hospitio recæpit: eloquẽtia primus iuriscientia cõsultissimus fuit: uñ uulgo Corculũ dictus hæc & plura Plinius. Solinus itẽ capite secundo ubi de hoĩe meminit sic ait. Vir optimus Nasica scipio iudicatus ẽ nõ priuato tm̃ testimonio: sed totius senatus sacramẽto: quippe ꝙ inuẽtus dignior nõ fuit cui præcipue religionis crederet mysteriũ &c. ℂ Numa: inclyta iustitia religioqꝫ Numæ pompilio fuit: Curibus sabinis habitabat cõsultissimus uir omnis diuini atqꝫ humani iuris auditoqꝫ nomine eius patres romani ad unũ omnes ei regnũ deferendũ decreuerũt: regno ita potitus urbẽ iuræ legibusqꝫ ac moribus ornauit: hæc & plura Liuius lib. i. Flagrãti ex æde: libro sexto fast. legit ꝙ signũ cœleste Mineruæ armigeræ: quod in troiã cõciderat romã deductũ fuerat: seruabatqꝫ in tẽplo uestæ: sꝫ quũ id templũ arderet ministræ attonitæ flebãt: tunc itaque Lucius Metellus homo patritius & pontifex. Haurit aquas tollensqꝫ manus ignoscite dixit. Sacra uir intrabo non adeunda uiro. Cybele Scipio Nasica Numapõ Palladiũ Metellus

Si scelus est: in me commissi pœna redundet. Sit capitis damno roma soluta mei.
Dixit & arripuit: factũ dea rapta probauit. Pontificisqꝫ sui munere tuta fuit.

Videto itẽ Plutarchum de comparationibus: & Plinium libro septimo capitulo quadragesimosexto ubi dicit Metellum orbã luminibus exegisse senectã amissis incẽdio quũ palladiũ raperet ex æde uestæ. ℂ Trepidam mineruã: pro trementẽ: palladiũ nanqꝫ illud oculos mouebat atqꝫ hastam: quam manu detinebat: uel trepidam de qua trepidabatur. ℂ Protinus ad censum: siquis testis adhiberetur: de censu illico peterent: de moribus ultimo. ℂ De moribus ultima fiet quæstio: scribit Cicero libro se aiunt uel petunt. ℂ Paropside: paropsis dicitur a παρα & οψον: idest ad cibum: est enim proptie iuris genus auctore Polluce & Eustachio: sed pro obsoniorum lance ac uase hic ponitur. ℂ Quantum quisqꝫ sua & cætera. Hinc Salustius in iugur. inquit. Et iam antea expertus sum parum fidei miseris esse: Et Horatius satyra prima inquit. At bona pars hominum decæpta cupidine: falso nil satis est inquit: quia tanti quantum habeas sis.

DOM. ℭ Solus hēt: solus uult possidere: nō uult dare aliis. Mart. Solus habet nūmos. ℭ Currere togatus no ꝰte. Nam toga summo mane sūmebat a clientibus cū ibant ad salutandū: Mart. Si matutinos facile ē tibi rūpe re somnos. Attrita ueniat sportula multa toga: ℭ Cū praetor: idem in paulū consulē Mar. Quē nō pudebat salutare diuites more togati. Dū tu laurigeris intras q̄ fascibus annū. Mane salutator limina mille teras. ℭ Albinā & modiā: uetulas orbas & diuites. Mart. Ad uetulas tecū plus minus ire decē. ℭ Filius ingenuo rum claudit latus diuitis: serui ingenui inqt togati sunt & comites diuitū seruorꝫ & libertinae cōditionis ho minū. Libertini uero adeo sunt diuites: ut Caluinae Catienaeq; moechis donent quantū uix tribuni accipiūt ex stipēdio: ad hoc alludens q; ut diximus libertini & tribuni edicto imꝑatoris quaedam ex maximis officiis habebant cōmunia: prodigalitatem igitur libertinorū cū salariis tribunorū cōparauit. ℭ Chione: cuius me minit Mar. ℭ Scorti uestiti. i. meretricis togatae & publicae: nam cōuictae adulterii togatae i publicū ꝑcedere cogebant: ut añ diximus: uel certe ad differētiā ancillae quae ꝑ ueste palliolū hēt. Mar. Hanc uolo quae circum palliolata uagatur. ℭ Seruos quot pascit: nam tot alebant seruos romani: ut eorum iustos & integros prope uestitus domi haberent: ut scribit Plynius.

MER. ℭ Diphilis: legendū ē quasi Iouis amicus: nō aūt dysphilus: quasi malus amicus: ut quidā somniauit. ℭ Limen pro amicitia Limine submoueor repellor ab amicitia: sic Seruius illud enarrās de turno se limine pelli: limen dicit a poetis pro amicitia poni. ℭ Ne nobis blandiat: in malo uidelicet sic Quinti. Blādiar iudices; paulisper calamitati bus meis. ℭ Si curret nocte togatus currere cū prae. licto. impellat potētes aut qui in magistratu erāt quoti- Mos salutātiuꝫ ens ante Lucano tēpore ad amicos salutādos ibant post & ante se togatos habebant a quibus in aedes amicorū deducebantur: & inde domum reducebantur. Martialis. Exigis a nobis operā sine sine togatam: Et ad Aphruꝫ. Nec caret officio consul uterq; tuo: Et alibi. Et sine te nulli fas est prodire tribūo. ℭ Diuitis hic serui claudit latus ingenuorꝫ fil. sic Horatius. Comes exterior si postulet ire recuses. Vis ne tegā spurco damae latus. Vt semel atq; iterum super illam palpitet tecta: periphrasi coitum signat. sic Persius. Cum tibi moroso singultiet inguine uena. Patritiae inmeiat uuluae. ℭ Chione: meretrix: i cuius nomen hoc disticho iocat⁹ ē Mar. Digna tuo cur sis idignaq; nomine dicā. Frigida es & nigra es non es & es chione: chion graece: latine nix. ℭ Hospes numinis idaei: Scipionē Nasicā intelligimus: qui (ut ipsis Plinii uerbis utar) uir optimus semel a condito aeuo iudicatus: & dignus qui domi matrē deū usq; ad cōditū tēpluꝫ exciperet: uñ in fastis. Nasica excaepit tēpli nō perstitit auctor. Augustus nunc ē ante Metellus erat. ℭ Seruauit trepidā flagranti ex aede mineruā. Lutiū Metellū designat qui orbā luminib⁹ exegit senectā amissis incendio: cū palladium pōtifex raperet ex aede ueste memorabili causa sed euentu misero: de quo ut apud Senecā legimus facta fuit declamatio: Metello pontifici negat post amissos oculos sacerdotiū. Ouidius in fastis. Prouolat in mediū & magna succurrite uoce. Nō est officium flere metellus ait. ℭ Quam mul. ma. pa. ce. paropside per o legendum est non per a παρὰ καὶ ὀψος. i. ad cibum: & est proprie paropsis iuris genus: auctorib⁹ Polluce & Eustachio: q̄q̄ non nunq̄ pro repositorio obsoniorum apud idoneos tam graecos q̄ latinos legatur.

Chione — Scipio nasica — Metell⁹ caecus — Paropsis

VAL. ℭ Protogenes aliquis uel diphilus: per hos graecos oēs his similes dat itelligi. ℭ Gentis uitio: siquidē inter se oēs cōueniūt. ℭ Limine summoueor: domo eiicior. ℭ Cū ꝑtor lictorē impellat: lictorē populi ministrū: quem Nonius. M. a ligādi ꝓprietate uult deriuari. ℭ Albinā aut modiā: noīa matronarꝫ uiduarꝫ sūt ℭ Hic romae. ℭ Claudit latus: ad obsequia subsequit: sic Hora. ut ne tegā spurco damae latus. ℭ Ire ꝑcipitē: q̄ celerrime. ℭ Donat caluinae uel catienae: noīa sunt meretricū. ℭ Scorti meretricis cuius proprietas: ut Festus Pōpeius putat a corio uenit. ℭ Chionē: nomē meretricis q̄ a frigore niuis nomē hēt. Marti. Digna tuo cur sis idignaq; noie dicā. Frigida es & nigra es ñ es & es Chione: chiō. n. nix appellat. ℭ Tā san. q̄ fuit ho. nu. idaei. P. Scipionē nasicā dicit: q a senatu uir optius iudicat⁹ matrē deū suscaepit hospitio: nota histo. ē. ℭ Pro ce. uel nu. nūa Pompi. uir sabinus & pietate & iusticia insignis: qui secundus a Romulo rex fuit pacatis finiti morū odiis gemini Iani tēplum aedidit qđ aptum bella: clausum pacē indicaret: mox ad religionē cōuersus in deorꝫ timorē: quo ad mitiora truces flecteret animos: sacra instituit: sacerdotes creauit: uirgines uestales sacrauit: pontificem maximum primus declarauit: dies fastos nefastosq; condidit: annū in. xii. menses di uisit: postremo ubi maxima cū reuerentia & suorꝫ & finitimorꝫ creuisset: quadragintaq; regnasset annos: diē suū obiit. ℭ Vel qui ser. tre. fla. ex aede mi. metellum dicit: qui amissa oculorum per incendiū acie cum palladiū ex aede ueste reparet: memorabili quidē causa sed euentu misero: orbā luminibus exegit senectā: q̄ ob rem tribuit ei populus romanus: quod nulli ante alii concesserat: ut quotiens in senatuꝫ iret curru ueheret ad curiam: magnum & sublime decus sed pro oculis datū inqt Pli. ℭ Protinus ad cen. si quid cū aliquo contrahendum: ut si facienda sponsalia: de censu quaeritur primū: post mentio solet de moribus fieri: q; de his sit posterior cura. ℭ Quam mul. ma. pa. coe. q̄ magno sumptu parapsis uas in quo obsonia reponuntur.

MAN. ℭ Samothracū & nostrorꝫ aras: Macrobius lib. iii. sat. scribit Varronē humanarꝫ secūdo referre: Dardanuꝫ deos penates ex samothrace in phrigiam: & Aeneā ex phrigia in italiā detulisse: aitq; ēt Varronē nō expressisse q eēnt dii penates: sed q diligenti⁹ eruūt ueritatē penates eē dixerūt ꝑ quos poenit⁹ spiram⁹: ꝑ quos hēm⁹ corp⁹: ꝑ quos rōneꝫ animi possidemus: esse autē mediū aethera Iouē: Iunonē uero imū aera cū terra: & Mineruā summū aetheris cacumen: & argumento utunt q; Tarquin⁹ demarati corinthii filius samothracicis re

Penates — Iuppiter Iuno Minerua

Quātū quisq; sua nummorū seruat in arca:
Tātū hēt & fidei: iures licet & samothracū
Et nostrorꝫ aras: cōtemnere fulmina pauper
Creditur: atq; deos diis ignoscentibus ipsis.
Quid q; materiam praebet cāsq; iocorum
Omnibus hic idem: si foeda & scissa lacerna
Si toga sordidula est: & rupta calceus alter

ligiōibus mystice imbutus uno tēplo ac sub eodē tecto numia memorata cōiungit. Cassius uero emina di
cit samothracas deos eosdēq; romanoꝝ penates ꝑprie diciθεοὺσ μεγαλοτό.i.deos magnos quod Maro
sciens ait. Cū sociis natoq; penatibus & magnis diis. Expræssit.n.θεοὺσ μεγαλοὺσ: hæc & plura Macro. Penates
per quod intelligēdū samothraces & nr̃os deos eosdē esse hoc etiā loco. Dionysius āt lib.i.hist.scri.qd̄ erant
penates adolescētes duo sedētes: ac pila tenētes: & in oībus simulacris iuuenes duo militari habitu appare-
bant. Cice. uero in li.de.n.d.scri.penates dictos siue a penu: est.n.oē quo uescunt̄ hoies penus: siue ab eo ꝙ Penus
penitus insidēt: ex quo ēt penetrales a poetis uocant̄. ¶ Samothrachū: samothracia insula ē in mari ægeo: Samothracia
ait.n. Dioynsius. Tū ēt & imbros: uñ statim thracia illa & puagata emicat samos: at paulo inferius inqt. Et
samos ipsa gratissima olim iunonis pelasgidos sedes. Ptolemæus lib.iii.scri.samothraciā insulā & ciuitatem Samos iunonis
esse in ægeo. Meminit & plura Plinius lib.iiii.cap.xiii. Apuleius lib.iii.scrib. sami Iunonē natā & nutritam
fuisse: ibiq; uetusta delubra tenuisse. ¶ Quid: supple decendū amplius. ¶ Lacerna.i.penula: nā sequit̄ si to-
ga sordidula est: de lacerna autem uideto ibi lacernatæ cum se iactaret amicæ.

¶ Samothrachū: maximū iusiurādū hēbat̄ cū obtestabant̄ deos romanos.i.Iouē: Iunonem Palladē: & pe DOM.
nates: q ex samothracia aduecti fuerūt: ita Scipio apud Sylliū. Tarpeia pſ q tēpla scādam. Incolis a cœlo sæ-
dē.i.o Iuppiter: & saturnia.i.o Iuno. Nō dū illiacis mutata malis: tuq; aspera pect⁹. Aegide gorgoneos uir-
go succincta furores.i.o pallas: hactenus nūmia romana. Tū sequit̄. Indigetesq; dei spōte inter numia no-
stra.i.o penates: ii e samothracia aduecti a Dardano Troiā & ab Aenea e Troia Romā: ut Var.scrib. Nigi
dius & Labeo autore Macrobio scripserūt Apolinē & neptunū eē deos penates. Dionysius Alicarnaseus sē-
tētia Timæi cōfutata scri.penates fuisse deos Romæ: quoꝝ duo simulacra ænea tenebāt hastas: non placet
qd̄ ex Targnio recitat Macro. ¶ Per Samothracū.i. p penates. ¶ Et nostroꝝ p Iouē: Iunonē: & palladē. MER.
¶ Iures li.& samo.& no.aras. ¶ Dii samothraces: ut Var.scri.sunt terra: & cœlū: q iidē principes in latio sa- Samothraces dei
turnus & ops: uulgus putauit deos magnos eē samothracas: hoc est castorē & pollucē: Sed ñ sunt: imo mas
& fœmia: quos augurū libri scriptos hn̄t: sic diuipotes sunt pro illo q samothraces: hæc duo cœlū & terra.
¶ Iures licet & samothracū & nostroꝝ aras. Macrobi⁹ samothraces deos penates dici uult. Var.āt neq; inqt VAL.
ut uulgus putat ii samothraces dii q castor & pollux: sed ii mas & fœia: & ii quos augurū libri scriptos hn̄t
sic diui q pote ꝑ illo q samothraces theæ dynatæ hæc duo cœlū & terrā: idē quod aīa & corpus: qd̄ humidu;
& frigidū. Pli.in natu.histo.scopas inqt cum his certās fecit uenerē ac phætōtē: qui samothracæ sacris cæri-
moniis colunt̄. Nigidius uero deos samothracas dixit quoꝝ argumētū nefas sit recensere pp eos qui mini-
steriis præsunt: cui sentētiæ illud accedit in argonauticis orphei.i.Δ εξαθεαν ὅαμόθρακην ευόρακαί ορ-
κιᾶόρικτα θεων ἄρρητα Δεβρο τοῖσιν Sūt q zethū & aphiona uelint. Orpheus ēt in hymno quē cure-
tō scripsit deos samothracū curetas dicit inquiēs οι τεόσαμοθρακην ἱέρηρ χθονάραιε τάον τεὸκυρ Δὺρ
οὺσοβητ ὥρατωέρ ὔκετε πόρτοπλαρητωὸὺ μείσ Δε τέλετηρ ϖροτοί μεὸσεσόῖρ εὸεὸθχοα-
ρα τοίκουρη τεὸαρηία τεοχεεχορτεὸ. ¶ Samothrachū: samothraces populi sunt phrygiæ sic dicti: ut
appollodorus scribit ꝙ ducētis & nouem annis a troia condita samii ex Apolline pythio oraculū habuerint
in troade thracem incolerent a quibus samothrace ea insula appellata est: quod samii honoris suæ gentis ca
usa fictum putarunt: at ab altitudine nomen impositum ꝙ samos altitudo uocetur: cu; ex eo loco tota pro-
spectui ida pateat: & priami urbs & achiuorum naues olim uiderentur. Sūt qui a saiis priscis thraciæ incolis
samothraciæ inditum nomen putarint: ita Strabo. ¶ Et nostrorum aras. ut Romuli cæsaris.

Pelle patet: & si consuto uulnere crassum
Atq; recens linum ostendit: nō una cicatrix.
Nil habet infœlix paupertas durius in se:
Quam quod ridiculos hoies facit: exeat iq̄t
Si pudor est: & puluino surgat equestri:
Cuius res legi non sufficit: & sedeant hic
Lenonum pueri quocūq; in fornice nati.

¶ Quā ꝙ ridiculos hoīes facit: Cice. item in Lelio sic. MAN.
Quid aūt turpi⁹ q̄ illudi. Exeat inqt. Pedian⁹ in oratio Luti⁹ roscius otho
nē pro cornelio sic ait. Quuamq̄ Lucius roscius Otho
biennio añ cōsul firmauit in theatro ut eqtibus roma
nis quattuordecim ordines spectādi gr̄a darent̄. Et se
neca epistola quadragesimaquarta inqt. At me hercle
multis.xiiii.gradus clausi sunt: nō oēs curia admittit.
Hoc āt loco poeta in Domitianū inuehit̄. Othōis.n.
legē r̄uocarat: ut patet per Suetoniū ubi sic ait. Suscæ
ptamoꝝ correctiōe licētiā theatralē ꝑmiscuā iniqtate
spectādi inhibuit. Flor⁹ ēt lib.nonagesimonono epit.
Liuii sic ait. Lucius Rosius tribunus plæbis legē tulit:
ut equitibus romanis in theatro quattuordecim gradus ꝑmixi assignarent̄. ¶ De puluino equestri.i. ab e- Equestria
questrib⁹ in qbus sedebāt equites. Seneca lib.yii.de bn̄ficiis. Equestria oīum equitū romanoꝝ sunt. Popula Poplaria
ria āt dicebant̄ ubi plæbs in theatris sedebat. Suetoni. in Domitiano: Et quia pars maior intra popularia Lectius
desiderat & cætera. ¶ Surgat: seruandis gradibus præfecti erant Lectius & Oceanus. Martilis lib.y. Qua- Oceanus
dringenta tibi nō sunt cherestrate surge. Lectius ecce uenit. Et libro tertio.
Est & in hoc aliquid uidit me roma tribunū. Et sedeo qua te suscitat oceanus. ¶ Fornice: cauerna antro. DOM.
¶ Exeat inqt: alii hunc locū sunt interpraetati aduersus Neronem: qui loca equitū romanoꝝ sedilibus plæ-
bis præposuit ad circū: nam de ordine sedēdi in theatro Lucius rosius Otho tribunus plæbis: ut scribūt pæ
dianus. Liuius Porphyrio multis ante annis legē tulerat: ut.s.quattuordecim proximi gradus equitibus as
signarent̄: ego aduersus Domitianū dictū interpraetor: qui legē Othonis temporum uetustate ferme abro
gatam restituit quod Tranquillus his uerbis indicat de Domitiano. Licentiam theatralem promiscua; ini
quitate spectandi inhibuit: ex ea edictum erat ne in.xiiii: sederet: nisi cui essent quadringenta sestertia: his.n.

erat cẽsus equester ita factum est ut multi nobiles & boni uiri qui non integro censu equestri pro equitibus se præstantes ante legem reuocatã illic sedere soliti erant: magna cum ignominia singulis prope spectaculis iuberentur surgere de hoc multa extant Marti. epigrammata. Seruando ordini præfecti erant Lectiꝰ & Oceanus. ¶ Surgat. Martialis. Quadringenta tibi non sunt Cherestrate surge. Lectius ecce uenit.

MER. ¶ Exeat inqt si pu. est. uox est excitãtis. de. xiiii. primis gradibus eũ: qui legitimũ censum equestrẽ non habebat: qui quadrigentoꝝ erat sestertium. ¶ Puluino sur. eque. puluinum hic accipit pro equestribus in quibus sedebant equites. Seneca septimo de beneficiis. Equestria oium equitũ romanoꝝ sunt: & item: sed cum in theatrum ueni si plena sunt equestria & iure habeo locũ illic: quia sedere licet mihi: quemadmodũ popularia dicebantur: ubi plæbs ipsa in theatris sedebat: Suetonius in domitiano: Et quia pars maior itra popularia deciderat quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestres: ac senatorii ordinis pronunciauit.

Eq̃stria q̃ essent. Popularia VAL.

¶ Quã ꝙ ridiculos hoĩes: de quibus ridẽt diuites: est. n. ridiculus qui risui est: ut Cicero. Cn. sicinius homo impurus: sed admodũ ridiculus neq; aliud in eo oratori simile quicquã. ¶ Et de puluino surgat equestri: id ẽ ex ordine & equitũ sedibꝰ exurgat q paup est: Puluinũ. n. ꝓ sedili: i quo puluini adhibẽt: posuit. Est ãt puluinꝰ tuñ puluinar: q scabellis sup ipõit: qꝰ mollior fit sessio: hꝰ iminutio ẽ puluillꝰ. Hor. i epodo. Quid ꝙ libelli stoici iter sericos iacẽ puluillos amãt. ¶ Sedeãt h. l. p. mõ diuites sint. ¶ Quocũq; i. s. quouis lupanari

MAN ¶ Plaudat manꝰ ꝑcutiat gaudeat laudet. ¶ Nitidi. i. diuitis & splendidi. ¶ Pinnirapi: rætiarii gladiatoris a pinna & rapio dicit̃: pinna acutũ significat. Hinc pinnæ muroꝝ: & pinnacula: hic pinnirapꝰ rætiarius q pinnã. i. galeæ sũmitatẽ aduersarii rapiebat. ¶ Lanistæ pricipis gladiatoꝝ: lãista. n. gladiatores erudiebat. ¶ Vano: stulto: ut Seruiꝰ ait: expõit. n. hũc locũ li. xi. æn. ibi . s. uane ligur. Meliꝰ tñ uano Othoni exponet̃: & leuia & inania ꝓ grauibꝰ & ueris astutissime cõponẽti. Gel. . n. li. xvii. c. iiii. sic ait. Nos aũt postea ex apollinare di dicimꝰ: uãos ꝓprie dici ñ ut uulgꝰ dicẽt dsipiẽtes aut hebetes aut ieptos: s; ut ueteꝝ doctissimi dixissẽt: mẽdaces & ifidos & leuia inaniaq; ꝓ grauibꝰ & ueris astutissime cõponẽtes. ¶ Stolidos ãt uocari ñ tã stultos & excordes quam tetros & molestos & illepidos: hæc ille.

Pinnirapus Pinna Vanus Stolidꝰ

Hic plaudat nitidi pediconis filius inter
Pinnirapi cultos iuuenes iuuenesq; lanistæ.
Sic libitum uano qui nos distinxit othoni.
Quis gener hic placuit censu minor: atq; puellæ.
Sarcinulis impar: quis paup scribit̃ hæres
Quando in cõsilio ẽ ædilibus: agmine facto
Debuerant olim tenues migrasse quirites.
Haud facile emergũt. quoꝝ uirtutibꝰ obstat
Res angusta domi: sed romæ durior illis
Conatꝰ: magno hospitiũ miserabile magno
Seruorũ uẽtres: & frugi cœnula magno.
Fictilibus cœnare pudet: qd turpe negauit
Trãslatus subito ad marsos mẽsãq; sabellã:
Cõtentusq; illis ueneto duroq; cucullo.

¶ Quis gener hic placuit cẽsu minor. Themisthocles ut scri. Ci. li. ii. offic. quũ cõsuleret utrũ bono uiro pauperi aut minꝰ ꝓbato diuiti filiã collocaret. Ego inquit malo uiꝝ q pecũia egeat q̃ pecuniã quæ uiro. ¶ Atq; pu. sar. im. Cæsar li. vi. cõmenta. de bel. gallico scri. ꝙ Gallæ uiri quãtas pecunias ab uxoribꝰ dotis noie acceperũt tãtas ex suis bonis æstimatiõe facta cũ dotibꝰ cõicant: huius ois pecuniæ cõiũctim ratio habet̃: fructusq; seruat̃. Vter eoꝝ uita suparit ad eũ ps utriusq; cũ fructibꝰ superioꝝ tẽpoꝝ ꝑuenit. Viri i uxores sicuti in liberos uitæ necisq; hñt potestatẽ. ¶ Sarcinulis: dotibus. Q ñ i cõsilio ẽ ædilibus. Similiter fere Naso li. iii. de amoribꝰ. Curia paupibꝰ clausa ẽ: dat cẽsus honores &c. ¶ Q ñ in cõsilio ẽ ædilibꝰ: Romãos magr̃atus dãnat ꝙ paupes neq; i cõsilio neq; i magr̃atu admitterẽt. Gel. aũt li. xiiii. c. xxvii. sic ait. Is q non uniuersum populũ: sed partẽ aliquã adesse iubet non comitia s; cõsiliũ edicer̃ debet: utq; Ci. li. i. rheto. uet. scri. cõsiliũ ẽ aliqd faciẽdi aut nõ faciendi uera ratio excogitata. ¶ Aedilibꝰ: cũ ædilibꝰ: q l; ex plæbe creati paupes i cõsilio nõ admittebãt. Aedilis ãt initio dictꝰ ẽ magistratus: q ædiũ nõ mõ sacrarũ sed ẽt priuataꝝ curã gerebat: ut Festus ait & Varro. Põpeius uero iurecõsultus sic. Itẽq; ut eẽnt q ædibus ꝑessent in quibus oia scita sua plæbs deferebat duos ex plæbe cõstituerũt: q ẽt ædiles appellati sunt. Scribũt alii apud ædiles plæbeios & cõsularẽ & tribunitiã potestatẽ & tãdẽ totius reip. summã recidisse. Crescẽtibusq; plæbeis opibꝰ ẽt dictatores ac põtifices ex plæbe creati sunt. Asconiꝰ in oratione ꝓ Cornelio oñdit Aediles ẽt ludis agẽdis ꝑfuisse: ait. n. sic. Sed sine mẽtiõe megalesiũ: Aediles. n. eos ludos facere soliti erãt. Scribũt alii ædiliũ quoq; officiũ fuisse: ut cloacæ publicæ & aquæ ductus cæteraq; ædificia lauta mũda itegraq; & expedita asseruarent̃. Plutar. i Vita Marii scri. ꝙ duo erãt ordies ædiliũ. Vnꝰ in quo ipi ædiles in iure dicẽdo sellis curuos pedes hẽntibus utebant̃: & hic nomẽ magr̃atus retinebat: erat . n. maior ædilitas. Secũdũ ædilẽ popularẽ magr̃atũ appellabãt. ¶ Debuerãt olim migrasse. i. iãdiu: qd placet: uel dicas ꝙ ẽt cõuenit antiquo tẽpore debuerãt penitus pauperes romani a patribus discessisse: & nunquã in gratiam rediisse. Historia. n. talis ẽ: populus a patribus secesserat ꝙ tributũ & militiã toleraret: nec reuocari poterat: tunc Menenius Agrippa apud eũ inquit: humani olim artus quũ uentrẽ ociosu; cernerẽt ab eo discordarũt: & suum illi ministerium negauerunt: cũ eo pacto & ipsi deficerent intellexerũt uentre; acceptos cibos per oia membra differere: & cũ eo in gr̃am redierunt. Sic senatus & populus quasi unũ corpus discordia pereũt cõcordia ualent: hac fabula populus regressus est. Creauit tñ tribunos plæbis: q libertatem suam aduersus superbiam nobilitatis defenderẽt: auctor est Plinius. Dionysius quoq; lib. sexto q̃plurima. Liuius item libro secũdo ubi ait plæbẽ Sicinio quodã auctore iniussu cõsulũ in sacrũ montẽ recessisse trans anienem amnẽ tria ab urbe milia passuum: orationẽq; Menenii Agrippæ: ut dictũ ẽ in gr̃a; rediisse. ¶ Haud facile emergunt. Philosophus etiam lib. primo ethicoꝝ. ait: fieri enim nõ potest: aut non facile fit:

Filia cuidanda Galioꝝ dotes Cõsiliũ Aediles Aediles duo Plæbis discessio a pr̃ibus Menenius agrippa Tribũi plæbis Sacer mons

ut is res agat p̄claras cui facultates desũt: multa nanq; p amicos per diuitias per ciuilē potentiā tanq̄ p instrumēta agũt. Vtq; Laertius scri. dixit idē philosophus uirtutē ad beatā uitā sibi minime sufficere: quippe corporalib⁹ bonis exteriorib usq; indigere: miserũ atq; infoelicē fore sapientē: siue dolorib⁹ afficiat siue inopia & cæteris hmõi. ℂ Cõatus ultra uires ip̄ēsa: philosoph⁹ li. v. polit: inqt q̄ puæ ip̄ēsæ sæpe factæ cõsumũt substantiā. ℂ Magno: cõstat. s. ℂ Frugi cœnula. i. utilis: hinc ēt Hora. ait li. i. epistolaꝝ ad uillicũ suum. Cœna breuis iuuat. ℂ Fictilibus creteis uasis a fingo. ℂ Pudet romanos. s. pauperes: ne ab aliis rideanī: hinc Seneca epistola li. ait. Nõ ego ambitiosus sum: sed nemo aliter Romæ potest uiuere. Nõ ego sumptuosus suz sed urbs ipsa magnas impēsas exigit &c. Epistola uero. v. sic inqt. Magnus ille ē q̄ fictilib⁹ sic utiī quēadmodũ argēto. Nec ille minor ē q sic argēto utiī quēadmodũ fictilibus. ℂ Quod turpe negauit: Marcus Curi⁹ dentatus bis de sabinis triũphauit: tertio de lucanis ouans urbē itroiuit pyrrhũ epirotā ex italia pepulit. Legatis samnitũ aurũ offerētibus quũ ipse in foco rapas torreret: malo hæc inqt in fictilib⁹ meis eē & aurũ habētibus iperare: hæc ex Plinio. Lutius ēt florius sic ait. Quũ Curius fictilia sua sānitico auro p̄ferret. ℂ Q d turpe negauit: sunt q nullo pacto uelint ad historiā aliquā id referri: dicētes sensum eē q̄ romæ pudet hoies cœnare fictilibus: q si repēte ad marsos aut ad sabellos trāsferanī minime putarēt id eē turpe: ibi. n. modestius uiuiī. Arguta sane interp̄tatio meo tñ iudicio ad historiā melius referet: nā clara ē: nec ab re marsos mēsamq; sabellā ait: q̄mquũ samnites libertatē asseq uellet desciuerũt: uñ Marsicũ exarsit bellũ quod latius infra patebit. Eritq; argumentum a maiore ad minus: si enim Curium cœnare fictilibus non puduit: eo minus pauperes Romanos in urbe ipsa pudere debet: ℂ Marsos mensamq; sabellam. Marsi italiæ populi uelocitate pedum plurimum ad cursum præstant: ut Dionysius scribit. Solinus autem ait Marsorum gentem serpentibus illesam esse: sed nihil mirum a circes filio ii genus ducunt: & de auita potentia deberi sibi sciunt seruitium uenenorum: idcoq; uenena contemnunt. Strabo uero ait libro quinto q̄ alba marsis finitima est in excelso locata saxo: prope fucinus est lacus longitudine par pelago. Is autem marsis & uicinis maximo omnibus usui fit. ℂ Sabellam: samnites intelligit. qui ut Festus ait dicti sunt a colle samnio ubi ex sabinis aduentantes consederunt. Plinius uero libro tertio. cap. decimotertio ait q̄ samnitii erāt italiæ populi quos sabellos & samnitas græci dixere. Ea gens: ut Fabius libro. i. ait: Opulenta erat fallax rapida ac furiosa & in exituz urbis agitata pertinax: sexies. n. rupto fœdere cladibusq; ipsis animosior: hos tñ quinquaginta annis per fabios & papyrios patres eorumq; liberos urbs roma subegit ac domuit. Sunt aũt sānites inter campaniā & apuliam: ut oñdit Strabo libro quinto regionē montanā possidentes & mari non admodũ proximi: hæc autem natio exigua erat: cæterum fortitudine cõspicua ostentata romanis eoꝝ sæpissime uirtute tādez quum libertatem assequi uellent desciuerunt: uñ marsicum exarsit bellum. Marsicum autem ideo noiatum quoniā a marsis rebellandi suscitatũ fuerat initium. Propter hæc igiī Iuuenalis ait: ad marsos mensamq; sabellam: unde ad historiam Curii referendum est. ℂ Veneto: a colore dixit: est enim uenetus color marinis fluctibus similis auctore Vegetio in fine Tituli liburnaꝝ ait enim sic. Ne tamen exploratoriæ naues candore prodantur colore ueneto qui marinis ē fluctibus similis uela tingunī: nautæq; uel per noctem sed ēt per diem facilius lateant exploratores: hæc illi. Isidorus etiā de coloribus sic ait Venetũ cæruleum tempera re primum alexandria repperit in italia ex arenæ puluere & nitri flore idem faciunt: hæc ille. Putāt alii illum esse quem nunc blauum appellant: eo āt colore panni uiles tingebantur. Marti. li. iiii. Si ueneto prasinoq; faues: q coccina sũmis. ℂ Duro: crassi fili. ℂ Cucullo: capitis uelamto ad imbres uẽtos & frigora arcēda. ℂ Pinnirapi: retiarii dicunī: q pugnātes aduersus mirmillonē pinā hoc est sũmitatē galeæ rapiebāt: iactantēs illud piscē peto nõ te peto: nā piscis erat in capite mirmillonis. ℂ Lanistæ dicunī q erudiũt gladiatores & habēt familias paratas ad munus. Fidentinus hanc sentenciā nostram cũ sua male cõfundit & peruertit. ℂ Quando in cõsilio ē ædilibus! Aediles urbis luxus auxerũt ludis apparatissimis quos ædebāt: hæc rep̄hensio est in tēpora poetæ qbus Domitianus theatralē sumptũ miruminmodũ auxerat: ut scribit Tranquillus: adeo ut ipse aliquando præsederit ludis coronatus: purpura amictus cũ collegio flauialium sacerdotum. Ait igitur Vmbritius pauperem non admitti in consilium ab ædilibus notans principis studia & ludorum luxum ad supcibiam. Olim: quādo secesserunt a patribus: quo tempore reducti sũt ab Agrippa creatis tribunis plebis. ℂ Quod turpe negauit. Sensus ēst romani pauperes non audent cœnare in fictilibus ne sint ludibrio: sed Curius Dentatus: q ab aratro euocatus creatusq; subito imperator triũphũ duxit de samnitibus: satis docuit id turpe non esse: nā samnitibus aurũ afferentibus respondit se male in suis fictilibus cœnare. ℂ Traslatus subito: hoc ē trāsductus subito ab aratro. ℂ Ad marsos ad triũphalē dignitatem: quam de marsis & sabellis deuictis reportauit. Sabelli enim a samnitibus sunt quos uicit Curius. Idē a græcis Samnites dicuntur: ut Strabo & Plini. scribunt: historia Curii supra est recitata & satis nota.

DOM.

ℂ Præconis filius: q auctionē indicebat & audientiā faciebat is p̄co dicebaī. ℂ Pennirapi: pinnirap⁹ gladiator: cõpositũ nomē ex duobus corruptis: hoc ē pinna & rapio. ℂ Iuuenesq; lanistæ ii dicebaī: q familias domi ad gladiaturā exercendā instituebāt: ergo iuuenes lanistæ gladiatores accipimus. ℂ Sic libitũ uano q nos distinxit othõi. Roscius Otho tribunus plæbis legē tulit ne qs sederet itra quartũ decimũ theatri gradũ: nisi cuius auo patriq; ingenuo quadrīgēta sextertia fuissēt: de quo Hora. in epodo. Othone cõtēpto sedet: & ad mecenatē. Roscia dic sedes melior lex an pueroꝝ: ueniat. ℂ Veneto cuculo: ueneti coloris: quem nũc blauũ apellāt uulgo ut existimāus: de quo plura alias. ℂ Cucullo. Cucul⁹ uelamē quo caput obtegiī. ℂ Hic: in equitũ sedibus. ℂ Nitidi: lauti: opibus splēdidi. ℂ Inter pinnirapi cultos iuuenes: ordo ē: inter cultos. sabaudi plaudant: iuuenes pinnirapi: & iuuenes lanistæ: pinna acutũ significat: hic pinnicillũ pinæ muroꝝ & tēploꝝ pinnacula dicta: hinc pinnirapus gladiator: q̄ tæte suo aduersarii caput inuoluere: & in terrā

Virtus
Impēsæ
Frugi cœnula
Curi⁹ dētatus
Marsi
Fucinus
samnites
Sabelli
Marsicũ bellum
Venetus color
MER.
Pinnirapus
Lanista
lex resci a the attalis.
VAL.

trahere studeat:ut mos gladiatorū fuit. ℂ Cultos:cōptos:ac p hoc diuites. ℂ Iuueniq; lanistæ:& lanius & lanarius & lanista dicit:sed iter se ita differūt:q lani⁹ est q carnes uendicat populo:qq; eas cōcidat lanietq; lanius dict⁹:Plaut⁹ in captiuis. Dii imortales:ut ego collos ptruncabo tergorib⁹ q̄ta pnis pestis ueniet:q̄ta labes larido:quāta sūmini absūmendo:q̄ta collo calamitas:q̄ta laniis lassitudo:quāta porcinariis:lanari⁹ ē q lanā curat:idē in aulularia. Stat fulso phrygio:aurifex:lanari⁹:lanista uero q ad gladiatoriā hoīes instituebat:quo eos uēderet facilius. ℂ Sic libitū uano stulto. ℂ Qui hos distinxit othoni. Lucius roscius otho legē theatralē tulerat:ut pauperes & serui separarent a diuitibus:huius meminit in epodo Horatius inqens. Sedilibusq; magnis in primis eques: ē othōne cōtēpto sedet. ℂ Quādo cōsilio ē ædilib⁹:ædilis dict⁹q; ædes sacras & priuatas pcuraret:qq; emēdis uēdendisq; reb⁹ ꝑerat:hūc græci agoranomū appellarunt. Pōponius:itēq; ut essent q ædilibus ꝑessent in qbus omnia scita sua plæbs deferebat:duos ex plæbe cōstituerūt:q etiā ædiles appellati sunt. ℂ Agmine facto:inito cōsilio. ℂ Tenues:pauperes. ℂ Migrasse:ita iisse ne redirent:nota ē historia:ut plæbs armata: Sicinio quodā autore.ob truculētissimas seditiones in montē sacrū secesserit:ut aliis uidet:in auētinum: ℂ Angusta:præssa. ℂ Magno:subaudi precio:est ēt ellipsis: ℂ Quod turpe negauit. Scipionē dici pbus putat:quidā. M. curiū dētatū:nos nihil dicimus:mō sciamus hominē frugi itelligi uoluisse:quicq; ille fuerit. ℂ Marsos italiæ populos:quos a marso circes filio dictos qdā uolunt. ℂ Sabellos:qui & ipsi italiæ populi sunt Vir. de laudib⁹ italiæ. Hæc genus acre uirū marsos pubēq; sabellā & Pli. Aufinates cismōtani samnitii:quos sabellos græci dixere:ii inter apulos & lucanos fuisse uerbis Horatii deꝑhendunt:q inqt. Nā uenusinus arat finē sub utroq; colonus. Missus ad hæc pulsis uetus ē ut fama sabellis Quo ne p uacuū romanū incurreret hostis. ℂ Cōtentusq; illic ueneto duroq; cucullo:ueneto a colore:naꝫ ut Vegetius inqt. Venetus color ē marinis fluctib⁹ similis. ℂ Duro:filo crasso. ℂ Cucullo:nautico tegmine aut rustico:ad pluuias arcēdas: Collumella. Cultā uestitāq; familiā magis utiliter q̄ delicate hēat munitā diligēter a uēto:frigore pluuiaq;:quæ cūcta phibent pellib⁹ manicatis cētōibus cōfectis:uel sagis cucullis.

Pars magna italiæ ē:si uerū admittim⁹:ī qua
Nemo togā sūmit nisi mortuus:ipsa dierum
Festorum herboso colitur:si quādo theatro
Maiestas tandemq; redit ad pulpita notum
Exodium:cum personæ pallentis hiatum
In gremio matris formidat rusticus infans.
Aequales habitus illic:similemq; uidebis
Orchestrā:& populū clari uelamē honoris
Sufficiunt tunicæ summis ædilibus albæ.
Hic ultra uires habitus nitor:hic aliqd plus
Quā satis ē:iterdū aliena sūmitur archa.
Cōmune id uitiū est:hic uiuimus ambitiosa
Paupertate oēs. qd te moror? omnia romæ

MAN. ℂ Pars magna italiæ est. Vmbritius ī oppidis facilius uiuere posse ostendit:ubi nulla ambitio nulli ipēsæ conatus ultra uires uti ī urbe manētib⁹. ℂ Nemo togaꝫ (Toga) summit:ad salutādū.s.diuites. ℂ Nisi mortu⁹. Toga eni mortuo addebat. Mar.li.ix. Aut palles toga mortui tribulis. ℂ Dierū festorū maiestas:de ludis qbuscūq; intelligit:q ab oppidanis ut ēt nunc moris ē celebrabāt. ℂ Maiestas:dignitas. ℂ Herboso:ī pratis.n.ludebant. ℂ Tādem:post annū.s.solent &.n.anno quoq; ludos celebrare oppida multa. ℂ Pulpita: cathedras. (Exodiū) ℂ Exodiū notū:nō.n.nouū fiebat ut in urbe. Exodiū (Exodios) ut scri. Pollux cātus ē quē cedētes de theatro cātabāt (Exodos) ἔξοδιος græce cantus dicit ἔξοδος uero exit⁹: sed (Orchestra) qd proprie exodiū sit latius uideto saty. vi. ibi.s. Vrbicus exodio risum mouet atellanæ. Liuius.n.aperuit. ℂ Illic:in theatro herboso. ℂ Orchestrā : in orchestra apud Romanos senatorū sedibus loca erāt designata: cuius pulpiti altitudo nō erat plus qnq; pedū:ubi ibi sedētes spectare possent oīuꝫ agētiū gestus:idq; ex Vitruuio colligi pōt. In theatro āt herboso loca omnia similia erant cunctis spectantibus. Erat aūt proprie locus in theatro ubi saltabatur ab ὀρχέομαι quod ē salto:inde ὀρχηστής:idest saltator. ℂ Velamē:appositio ē. ℂ Aedilibus q ludorū curā habebāt uti paulo superius ēt ostendimus. ℂ Tunicæ albæ:ostendit q nō omnes in oppidis spectando albis tunicis utebāt:ut Romæ:sed q ꝑerant ludis tantū Martialis li. quarto de Horatio. Et plæbs & minor ordo maximusq; sanctorū cū duce cādid⁹ sederet &c. Nitor:splēdor cādor a niteo. ℂ Ambitiosa:gloriosa supba honoris cupida.

DOM. ℂ Pars magna italiæ. Suadet Vmbritius Iuuenali ut uiuat in municipiis ubi toga nō erit sumēda ad colēdos diuites:nec ludorū supbia ferēda. Plane ut intelligas supiora dicta esse in tedia & luxū ludorū:ut exposuimus. ℂ Pars magna.q.d.q in municipiis sunt pars magna italiæ:ut nos quoq; illic possim⁹ agere. ℂ Nisi mortuus:nā mortuo addebat toga:Mar. Aut pallēs togā mortui tribulis. Quod Fidētinus e nobis didicit ut alia multa q̄uis eius ꝑcæptor inuertat. ℂ Si qñ colit maiestas dierū festorū ueluti ī luco iuxta fregellas ī agro nō pcul ab agno:quo finitimi populi cōueniebant singulis annis ludos & sacrificia illic pagebant ut scribit Stra. Idē apud Silliū. ℂ Exodiū:finē significat:ut Pōpeius interptat:& Varro affirmat. Varro mō ī uia narra ut ad exodiū ducas. Exodio itē ridicula intexta uersibus:quæ iuuenes inter se iactitare cœperūt:nolentes fabulas agere:sed proprios uersus cōponētes ut scribit Liuius. Ea sunt inserta fabulis athellanicis. Partē igitur fabulæ ridiculis lasciuientē exodiū appellarunt:ab ἐξω & ὠδή:quasi extra cantilenā institutā & numerū aliorū uersuum. Scio qd alii sint opinati:sed ego hoc sentio:& lego apud Suetoniū. Exodio atellanico lacessitum Tiberiū. ℂ Notū exodiū:nota ridicula:nō enim noua his cōponunt ut in urbe. ℂ Tunicæ albæ:nō oēs inqt habent tunicas albas:sed q præsunt ludis illic:in urbe uero spectatores oēs hñt:Mar. Et plæbs & minor ordo maximusq; Sāctorū cū duce cādidus sederet lacernæ albæ ī distichis loquunt:Amphitheatrales nos cōmendamur ad usus. Fidentinus hoc a nobis didicit:sed recitādo inuertit:ut id qd seqt.

ℂ Theatro

ℭ Theatro herboso:pro tpe ex herbis extructo:nā & tēporariū dicebatur theatrū:quod ligneū erat. ℭ Tā dēq; redit ad pulpita notū exodiū:cū sit exodiū:tradēte polluce:cantus quē cedentes de theatro cantabant: Aperte errauit Ioannes Tortellius:qui dicit errogationem id esse Sed & Nonius marcellus & Festus Pōpeius de origine & interpraetatione huius dictionis parum erudite loquūtur:deducūt enim dictionē a graeco ab ἐξκαὶ ὁλοῦ:idest extra uiam & finem significare aiūt cū fiat ab ἐξὁδω. Similēq; uidebis orchestra; & populū:hoc est:idē est:tum habitus:tū ornatus nobilium & plaebeiorum:quādo indiscretus spectat populus: in orchestra apud romanos quantū ex Vitruuii uerbis colligimus senatorum sedibus loca erāt designata:cuius pulpiti altitudo nō erat plus quinq; pedū:ut ii q in orchestra sederent:spectare possent oīum agentiū gestus:unde apud Suetoniū legimus legatos exterarum gētiū & honoratiores psonas ex orchestra ludos spectasse. ℭ Tunicae albae:quod aediles soli in municipiis albas induti tunicas spectarent:cū Romae omnes albis induti spectarent. ℭ Ambitiosa paupertate. Sic Quintilianus. Ne sim ambitiosus in malis.

MER. Tpariū theatrū Exodiū Orchestra

ℭ Herboso theatro:q in pratis ueteres theatra haberent:Prop. Guria praetexto quae nunc nitet alta senatu. Pellitos habuit rustica corda patres. Buccina cogebat priscos ad uerba quirites. Centū illi in prato saepe senatus erat. Nec sinuosa cauo pendebant uela theatro. Pulpita solēnis nō oluere crocos. ℭ Theatro: spectaculo na; θεωρουμαι inspicio significat. ℭ Notū exodiū:cognitus finis & epilogus:quod maiore artificio post exodium fieri soleat:apud hetruscos nulla uenustate & illecebra componitur:sumitur exodium pro fine cuiusq; actionis:dictum exodium quasi ἐντησολοῦ:idest extra uiam: Varro. Cū in uinculis publicis esset:& bibisset in exodio uitae. ℭ Personae pallentis hiatum. In gremio matris formidat rusticus infans:uelut Home. astyanacta scribit armati patris hectoris uisa terribili effigie:inhorruisse:& se in nutricis sinu conuoluisse. ℭ Similēq; uidebis orchestram:theatri locū ubi saltabatur ab ὀρχοῦμαι salto deriuatum uerbū est. ℭ Summis aedilibus albae:nullo coloris decore insignes. ℭ Habitus:nitor:habitus genitiuus casus: sūt qui uelint singula per se pronunciari habitus:nitor ut sint nominatiui casus. ℭ Interdum aliena sūmitur archa:idest conducunt uestem alienam quo plus fidei apud incognitos aucupentur.

VAL.

Cū pcio:qd das ut cossum aliquādo salutes.
Vt respiciat clauso ueiento labello.
Ille metit barbā:crinē hic deponit amati.
Plena domus libis uenalibus:accipe & illud
Fermentū tibi habe:praestant tributa cliētes
Cogimur & cultis augere peculia seruis.
Quis timet aut timuit gelida pneste ruinā:
Aut positis nemorosa inter iuga uolsiniis:aut
Simplicibus gabiis:aut proni tiburis arce:

ℭ Cossum:fuit Cossus poetae tēporibus captator qdā de quo saty. x. inquit. Vt captatori moueat fastidia Cosso. Hic tū de Cosso nobili genere orto itelliges & per eū nobilissimū quēq;. Cossorum enim familia nobilis erat:hinc Tacitus li. xv. ubi de Nerōe meminit ita scri. Defunctaq; uirgo uestalis laelia in cui9 locū Cornelia ex familia cossorum capta ē:Et lib. xvii. ita. Ne Vitelli9 qdē minis ac uerbis tēperabat:quū Claudi9 Cossus unus ex legatis notae facūdiae sed dicēdi arte; apta trepidatione occultās atq; eo ualidior militis animu; mitigauit &c. ℭ Quid das. q. d. multū. ℭ Veiēto. De hoc ita scri. Tacitus lib. xiiii. ubi de Nerone meminit: haud dispari crimine Fabritius Veiēto cōflictatus ē: q multa & pbrosa in patres & sacerdotes cōposuisset iis libris quibus nomen codicillorum dederat. Adiiciebat Talius Geminus accusator uendita ab eo munera principis:& adipiscendorum honorum ius:quae causa Neroni fuit suscipiendi iudicii conuictumq; Veientonem italia depulit:& libros exuri iussit conquisitos lectitatosq; &c. De eodem etiam Plinius iunior lib. quarto:epistola uero ad sempronium Ruffum ita inquit. Coenabat Nerua cum paucis, Veiento recumbebat proximus atq; etiam in sinu &c. Ostendit autem Iuuena. hic ueientonem superbum adeo quidem q salutantibus non solum non responderet:sed nec eos aspiceret nisi quicquam donassent. ℭ Ille metit barbam:ordo est:ille metit barbam amati:scilicet pueri. Est autem sensus q clientes munera mittere cogebantur etiam in re turpi diuitibus:quotiens eorum pueri primo radebantur:tondebātur ue:dies eni ille ab amicis celebrabatur solenniter. ℭ Libis cibariis. ℭ Accipe:audi. ℭ Fermentum:idest iracundiae furorem:fermentum enim a feruore dici uolunt q plus una hora non potest contineri:crescendo enim excedit seu per ironiam fermētum:idest leuamentum & solamen. ℭ Praestant:soluunt diuitibus. ℭ Clientes amici domestici. ℭ Cultis: diuitibus & amatis a principe. ℭ Peculia:peculium seruorum est:a pecore dictum:sicut & pecunia nobiliu; ut scribit Festus. Peculium alii esse uolunt quicquid proprie alicuius est:& quicquid nostro labore paratum est:de quo late Lau. ℭ Volsiniis:in hetruria. Plinius libro tertio inquit. Volaterani, cognomine hetrusci uolsinienses &c. Strabo etiam libro quinto de eadem ait. Caeterum in mediterranea praeter iam dictas urbes extant Arretium perusia uolsinii sutrium &c. ℭ Simplicibus: historiam tangit: Gabii namq; fuerunt rudes & simplices erga sextum Tarquinii superbi filium:qui minor ex tribus erat:de quo libro secūdo fast. plene habetur:& apud liuium libro primo latius. ℭ Gabiis:erant gabii in praenestina uia siti:ubi Latomiae plusquam reliquae lapides Romae suppeditabant:distantes Roma & praeneste ex quo ad stadia centū Auctor est strabo libro quinto:Blondus ergo uir praestantissimus De gabiis aliter.

MAN. Cossus Viento Fermētū Peculiū Volaterani Volsinii Gabii

ℭ Quid das ut Cossum:pauperes inquit coguntur dare dona diuitibus:in rebus etiam turpissimis ut sint amici & arrideant:q si diues puerum habet qui primam barbam deponat:aut crines tondeat:pauperes statim donant q. s. ille diem festum celebrat:ut Tranqui. significat de Nerone:Martia. de eo qui deposuit barbam die natalis patris:& de crinibus Encolpi. Papin:de crinibus Earini & Tranquil. in. C. principe. Vno atq; eodem die togam sumpsit:barbāq; posuit sine ullo honore:idest sine ulla celebratione diei festi:qualis

DOM.

fieri solebat. ¶ Amati: pueri. ¶ Plena do. stati diuitis dom⁹ ea die muneribus īplebit. ¶ Tibicine. Tibicines inqt fest⁹ in ædificiis dicti existimant a similitudie tibiaꝝ canētiū: q ut cātātes sustinerēt ita illa ædificia.

MER. ¶ Crinem hic depo. ama. capillatoꝝ & crispuloꝝ crines nō nisi soléniter tondebant: utpote alicui deo dicandi: quod de catino Domitiani puero apud Statium & Martialem legimus: cuius recisi capilli Esculapio Pergamum missi fuere. ¶ Gelida præneste. Sic Virgili⁹. Præneste sub ipsa: ad significatum referés: nō ad uocem gelida quia in monte sita est. Dicitur autem præneste: uel αωοτοῦ ωρηνοῦ idest ab ilice: uel ut Pōpeius festus ait ꝙ præstet montibus is locus quo condita est. Solinus autem ex sententia Zenodoti a præneste Vlyxis nepote Latini filio: uel ut prænestini sonant libri a ceculo: quem iuxta ignes fortuitos inuenerit.

VAL. ¶ Volsinii Etruriæ populi uolsinii. ¶ Gabiis simplicibus aut illaboratis: aut ad fraudem Sexti Tarquinii allusit. ¶ Proni tiburis. i. penduli: in monte enim ab argeo colono positum fuit tibur.

Quid das ut cos. ali. sa. nobilem Cornelium cossum ne an alium sicut ipse etiam alibi: remoueat fastidia cosso. ¶ ¶ Vt te re. cla. ue. la. qui ne respicere quidem salutanté dignatur fabricius uegento Neronis tempore haud dispari aliis crimine: ut taciti uerbis utar: conflictatus est: qui multa & probrosa in patres & sacerdotes composuit: inde nero de ipso suscæpit iudicium cōuictumq; italia depulit: & libros exuri iussit. ¶ Ille me. bar. unus ideo gratior est quia domini aut atriensis serui barbam tondet: aut pueri: qui in delitiis domini sit crimen admutilat & componit: proinde siquis domini opera uti uelit: hos occupet primum necesse ē: & his clientes quoq; munera coguntur offerre. ¶ Crinem amati: circum dicit a quo cirratus nominatur: qui per libidinem in delitiis fuit. ¶ Plena do. li. liba pro quibuscunq; muneribus posuit: quibus uesci possent: quæ pro barbæ tonsura offerebantur: q̄ plura diuitū tonsoribus offerebant: aut certe liba dabantur non alia de causa tonsoribus q̄ ut clientes ipsi diuitibus accæptiores accederent: a libero liba dicta. Oui. Nomine ab auctoris ducunt libamiña nomen. Libaq; ꝙ sanctis pars datur inde focis: quomodo autem liba fierent Cato in rebus rusticis docet. Et ille fermentum: malum quo stomacheris & indigneris. ¶ Clientes co. nedum incogniti. ¶ Cultis: qui sunt in delitiis. ¶ Augere pe. redditus: peculium ut Vlpianus inquit dictum est quasi pusilla pecunia: siue patrimonium pusillum: peculium tubero ita diffinit ut Celsus libro sexto digestorū refert quod seruus domini permissu separatū a rationibus dominicis habet: deducto inde siquid domino debetur: uel ut quidam alii: peculium ex eo constitit quod parsimonia sua quis parauit: uel officio meruerit a quolibet sibi donari: peculium crescit ac decrescit & moritur: & ideo eleganter Papyrius fronto dicebat: peculiū esse simile homini: si id acquisiuit seruus quod dominus necesse nō habet præstare: id esse peculiū dicit: si uero tunicas aut aliquid simile: quod ei dominus habeat præstare: nō eē peculiū: ita igitur nasci peculium: crescere cū auctū fuerit decrescere cū serui uicarii moriunt: mori cum demptū sit: a pecuniis auté peculium dictū. ¶ Gelida p̄. sic Virg. Aciē p̄neste sub ipsa. Straui: ad urbē referens adiectiuū: non ad urbis nomē: quod neutri est generis: & est soloe cophanes: licet Serui⁹ & hæc p̄nestis & hoc p̄neste dici putet. ¶ Aut sim. ga. qppe festo die suo simplicibus ut probus putat nō ornatis: uel ut qdā simplicibus: ꝙ sua simplicitate dolo targnii superbi supati fuerint. ¶ Proni ti. in colle positi ut longe euntib⁹ ruēti simillimū eē uideat.

Nos urbem colimus tenui tibicine fultam
Magna parte sui: nam sic labentibus obstat
Villicus: & ueteris rimæ contexit hiatum.
Securus pendente iubet dormire ruina
Viuendum est illic: ubi nulla incendia: nulli
Nocte metus: iā poscit aq̄: iā friuola trāsfert
Vcalegon: tabulata tibi iam tertia fumant.
Tu nescis: nā si gradibus trepidat ab imis:
Vltimus ardebit: quem tegula sola tuetur
A pluuia: molles ubi reddunt oua columbæ.
Lectus erat codro procula mior: urceoli sex

MAN. ¶ Tibicine: substentaculo. Festus eni3 sic ait tibicines

Tibicines: in ædificiis dici existimantur a similitudine tibiis canētium qui ut cantantes substineant ita illi ædificia teneant: præterea quicquid in substentaculo alterius ponitur tibicen dicitur: Ouidius libro quarto fast. Hæc modo uersabat stantem tibicine telam. ¶ Fultam: munitam. ¶ Villicus: uille custos proprie dicitur. ¶ Pendente: iminēte. ¶ Friuola: uasa fictilia quassata a

Friuola Frio: frio frias quod ē uix tractando cōfringere: quo uerbo Plinius sæpe utitur. De friuolis uero latius uideto satyra quinta. Per id autem ostendit poeta ante meliora etiā transtulisse: tu tamen superiora domus eius habitans nihil seruare poteris. ¶ Vcalegon: idest herus contubernii tui: qui sub te habitat: nam superiora domus inquilinis locabantur & pauperibus: hinc Martialis ait. Et tribus habito scalis sed altis. Et alibi Iuue. Rarus uenit in cœnacula miles: idest ad inquilinos. Allusit au-

Vcalegon: tem ad illud æneidos libro secundo. Iam proximus ardet Vcalegon: fuerat demum nomen troiani cuiusdam apud Homerum libro tertio illiados ubi sic legitur. Stant circum simul ucalegon desuetus ab armis iam senio: Antenorq; ambo: sed plurima utriq; consilii uirtus: summis de rebus habebant sermones: & multa inter se & magna loquentes. ¶ Tabulata tibi iam tertia fumant: hoc ideo quoniam ut scribit Ouidius libro primo de amoribus. Feruida uicino flamma uapore nocet. Et Horati⁹ libro primo epistola ad Loliū. Ad te post paulo uentura pericula sentis. Nam tua res agitur: paries quum proximus ardet. ¶ Lectus: cu-

Lecti triclinares: bandi. s. uel triclinaris ait enim Plinius libro trigesimoseptimo capitulo quinto de triūpho Pōpeii. Lecti triclinares tres uasa ex auro & gemmis abacorum nouē: & inferius inquit primusq; Pōpeius sex pocula ex cō triūpho capitolino ioui dicauit: quæ ꝑtinus ad hominū usū trāsiere: abacis ēt escariisq; uasis ide expetitis.

DOM. ¶ Tenui tibicine: tenui sustentaculo. ¶ Iam poscit aquam Vcalegon carmine Homeri notus & Virgiliano uersu. Iam proximus ardet. Vcalegon: habuit enim ædes coniunctas Aeneæ: inde interpretes nostri

decæpti

decæpti hunc accæperunt pro ciue uicino:ego uero pro eo tantũ cuius domus arderet:in cuius cœnaculis & tabulatis inquilini habitarent pauperes:nam superiora domus inquilinis locabantur. Martialis:se inquilinum designãs. Et tribus habito scalis sed altis:alibi Iuuenalis. Rarus uenit in cœnacula miles idest ad inqlinos:sunt enim pauperes:hoc igitur in quid incommodum est in urbe pauperibus q cum sunt inquilini & habitant superiora domus diuitis:si domus ardet:non mouetur a domino:qui uel friuola & minima q̃q; ex domo transfert illis neglectis. ℭ Vcalegon:non pro uicino ut dixi:sed pro eo cuius domus ardet. ℭ Tegula sola:nam superiora domus habitant inquilini proximi tecto. ℭ Abacus:mensam significat:ĩ qua pocula potoria disponebantur:non accipiebat autem supra sex:quod est institutum cum pompeius sex pocula myrrina ex triumpho attulisset:numerum certum uasorum in abaco designat Plinius cum ait: Pompeiũ attulisse uasa ex auro & gemmis nouem abacorum:idem autem de sex poculis:de quibus dixi. ℭ Lect⁹:scilicet triclinaris idem coniungit Plinius:lecti inquit triclinares & uasa nouem abacorum. Chyron:ego op⁹ Codri intelligo ita inscriptum nam græcorum & Chyronis fabulas continebat. MER.

ℭ Tenui tibicine:debili fulcro:sane tibicines auctore Pompeio in ædificiis dici existimantur a similitudine tibiam canentium qui ut cantantes sustineant:ita illi ædificiorum tecta & quod in sustentaculo alterius ponitur tibicen dicitur. Ouidius in quarto fastorum. Hæc modo uersabat stantem tibicine talem. Ipsæ quoq; particulæ quibus uersus replentur tibicines a grammaticis dicuntur. ℭ Vcalegon:allusit ad illud Virgilianum. Iam proximus ardet Vcalegon:& posuit personam pro domo uicina. ℭ Friuola:proprie uasa fictilia quassa:deducitur hæc dictio a frio as quod significat uix attrectando aliquid confringere:&in puluerem uertere:quo uerbo frequenter utitur Plinius. Tibicies Friuola Frio. VAL.

ℭ Tenui ti. ful. tibicines appellantur collumellæ quibus rustici tecta sua fulcire solent:unde Virg. per translationem sua hemistichia tibicines uocauit. ℭ Nam sic la. ob. uil. sic ruinam minantibus tectis occurrit rusticus. ℭ Villicus:qui uillæ præest nominatur. ℭ Securos pro secure:honestiorem per nomen q̃ per aduerbium fecit locutionem. ℭ Iam fri. trans. supellectilem pauperis indicat cuius ardet domus. ℭ Trãsfert: transportat:festinat. ℭ Vcalegon:allusit ad illud Virg. Iam proxim⁹ ardet. Vcalegon. Fuit uero ucalegõ ex priami senatorib⁹ un⁹:ut Home. ostendit in. iii. ilia. οὐκαλεγων τεκαὶ αὐτηνωρ πεπνυμένω ἀμφω. ℭ Tab. ti. superiora tecta aut certe contignationes superiores dicit:ex quo diuitis domum dat intelligi:quæ multis contignationibus celsa consurgit. Nã si gra. tre. ab. i. si a primis schalis ignis euaporet. ℭ Vltimus ar. quem te. so. tu. quia inquit Probus:parietes texti rari & ruinosi perflant. ℭ Lectus erat co. pro. mi. quod eos pauperes fuisse arguit:hoc dicit : si inopes calamitate ulla circunuenti sint a nullo adiuuantur:sin diuites statim innumeri adsunt qui subueniant. ℭ Procula:parui corporis mulier & nana fuit:quidam hãc eiusdem codri uxorem fuisse aiunt. MAN.

Ornamentũ abaci:necnõ & paruulus infra
Cãtar⁹ & recubãs sub eodẽ marmore chirõ
Iãq; uetus græcos seruabat cista libellos:
Et diuina opici rodebant carmina mures.
Nil habuit codrus:qs enim negat & tñ illud
Perdidit infœlix totũ nihil:ultimus autem
Aerũnæ cumulus qđ nudũ & frustra rogãtẽ
Nemo cibo:nemo hospitio tectoq; iuuabat
Si magna astyrii cecidit domus horrida mr̃:

ℭ Abaci:mensæ in qua pocula exponũtur. Ornamẽtum uero abaci ironice:cum dixerit Vrceoli sex. ℭ Infra:scilicet urceolos q superiori gradu astabãt. ℭ Cantharus:est id græcum nomen poculi genus:& proprium liberi patris poculum:quez Maro sileno assignat: de quo Macrobius libro quinto sat. ℭ Marmore:scilicet abaci. ℭ Chiron:statua Chironis centauri iacens sub pede seu columna ipsius abaci uel sculpta ibidez. ℭ Iamq; uetus:ordo est & cista iaz uetus seruabat &c. per quod eius inopiam ostendit. ℭ Græcos græcorũ auctorum quib⁹ codrus studebat. ℭ Opici:idest oscæni & barbari. Festus enim sic ait. Opicum quoq; inuenimus pro osco:oscis enim frequentissimus fuit usus libidinum spurcarum:unde & uerba impudentia appellatur oscena. Titinnius Osce & uolsce fabulantur: nam latine nesciunt. Strabo autem libro quinto de campania loquens a:t:q alii asserunt opicos prius & ausones habitasse eã scilicet cãpaniã inter opicos aliq numerant baianos:cumanos:puteolanos:neapolitaons eæ nãq; urbes opicorum dicuntur fuisse:uocemq; opicus obbrobrii uim habuisse & in conuiuiis in illos dici solitam qui litteras nescirent:& incultius ineptiusq; loquerentur. Multa enim uerba trahuntur a moribus nationum ut græcari ab eo protulerunt q græci liberalius se haberent in conuiuiis. ℭ Opici mures: puto potius opicos dictos ab græco ὀπὴ quod est cauerna foramen uox. Cumulus:incrementum. ℭ Frusta:in antiquis frusta uidi:Probus uero frustra r addito legit:ut aiunt. ℭ Arcturi:diuitis proprium. Canthã-rus Opicũs Osci Osceña Opici Ausones Cãpania Græcari DOM.

ℭ Cista:uas quo panes seruantur & obsonia:Horatius. Aut cistam effractam & subdita uinatica plorat. ℭ Mures opici:populi fuerunt ex testimonio Antiochi:Polibii:Strabonisq;:qui primis temporibus campaniam tenuerunt:rudes & inculti:unde cum latini barbari dicuntur in contumeliam opici appellant. Cato ad filium de græcis. Nos quoq; dictitant barbaros & spurios:nosq; magis quam alios opicos appellatione fœdant. Opici ergo mures dicuntur mea sententia hic:quasi barbari:& doctis carminibus infesti:alibi Iuuenalis. Opicæ castigat amice uerba. Fidentini obiurgationibus ignosco:nam quamuis hic clamet: tamen illic opicæ amicæ ex sententia nostra exponet agrestis. MER.

ℭ Ornamentum abaci:coquorum tabula & item mensa:in qua tam ad edendum q̃ ad bibendum uasa exponuntur abacus dicitur:fitq; a genituo græco nominatiuus latinus:quin & tabulæ in quibus lineæ & figuræ mathematicoꝝ deducunt̃ abaci appellantur. ℭ Et recubans sub eodez marmore chirõ:hãc putam⁹

delphicam fuisse: quæ superposita erat basibus abacorum: de qua Horatius in sermonibus. Et lapis alb⁹ pocula cum cyato duo sustinet: quem lapidem porphyron pro delphica exponit: ergo sculptus erat in marmore chiron sustinens abacum cum basi. ¶ Opici rodebant carmina mures: opici frendentes & barbari. Osci uero campaniæ populi prius opici dicti: quo epitheto humilitatem uerbi subleuauit: & aptam fecit carmini dictionem. Sic Virgilius Quintiliano tradente. Exiguus mus. Et Horatius. Nascetur ridiculus mus. Contra uero merito riserunt poetam dicentem. Prætextam in cista mures rosere camilli.

VAL. ¶ Ornamentum abaci: genus fuit: inquit Probus: supellectilis: pro quo nunc mensam delphicam dicimus sic enim ueteres mensam marmoream nominauere: quæ precii non magni apud ipsos fuit quod Hor. ostē dit inquiens. Inde domum me ad porri & ciceris refero laganiq; catinum. Cœna ministratur pueris trib⁹ & lapis albus. Pocula cum cyatho duo sustinet astat echinus. Vilis cum patera guttus cāpana supellex. Quæ utiq; uilis est habita. ¶ Paruu. infra canta. per cantarum quidam poculum: quidam concha; significari uolunt: alii ansatum uas. ¶ Sub eodem marmore: sub eadem mensa siquidem tres mensas antiqua romanorum inuenit luxuria: quarum secunda erat uinaria lapidea quadrata oblonga una collumella suffulta: uocabaturq; cartibulum. ¶ Et diuina opici rodebant carmina mures: utrum urbane dictum est græcos libellos rodi ab italis muribus: quasi ipsi græce loqui uelint: nam opica gens italiæ est quæ ocia nominatur: an certe opici fœtidi obscœni: unde est q; ipse alibi inquit. Opicæ castigat amicæ uerba: idest barbaræ. Festus Pompeius opicuncæ quoq; inuenimus pro osco: oscis autem frequentissimus usus libidinum spurcarum: unde & uerba impudentia appellantur oscœna: tintinius: olsce & uolsce fabulantur: nam latine nesciuntur: hinc Hora. campani in morbum dixit opici: ergo putidi male olentes: ex phœnicibus autem & opicis sicula res in unū coiuit imperium: ut Plato in quadam epistola. σεκελια ϖασαφοινίκων καίοϖι κων μετα βα τον ούσαεις τινα Δυναςειαν καίκρατοσ. ¶ Nil habuit co. antypophora. ¶ Quod nū. & fru. ro. barbarismus in metro: ut inquit Probus est: non ut quidam legunt frusta sed frustra uideas tamen ueteres aduerbia etiam in a terminantia aliquando corripuisse: ut Ruffus festus in arata. Ima uehunt cœli luxit dum frustra frequenter: & Serenus. Curaque nil prodest nec dicitur ultra cicatris. Si magna astyrii: diuitis & nobilis. ¶ Horrida: squalida. ¶ Mater: roma quæ tanquam mater filii casum luget.

Pullati ꝓceres: differt uadimonia prætor:
Nunc gemim⁹ casus urbis: tunc odim⁹ ignē
Ardet adhuc: & iā occurrit q marmora donet
Cōferat impensas: hic nuda & cādida signa.
Hic aliquid ꝑclaꝝ euphranoris: & polycleti.
Phecasianorum uetera ornamenta deorum.
Hic libros dabit & forulos: mediāq; mineruā
Hic modiū argēti: meliora ac plura reponit

MAN. ¶ Pullati: pulla & nigra ueste induti. ¶ Vadimonia: sponsiones fideiussioues quibus mala plurima euenire possunt. ¶ Gemimus: non autem geminus casus: quoniam sus producitur. ¶ Conferat impensas: portet pro instauranda domo. ¶ Euphranoris: de hoc Fabius libro duodecimo sic ait. Euphranorem admirandum facit q; & cæteris optimis studiis inter præcipuos: & pingendi fingendiq; idem mirus artifex fuit. ¶ Policleti: Fabius idem inquit. Similis in statuis differentia &c. Diligentia ac decor in polycleto supra cæteros cui quamquam a plærisq; tribuitur palma: tamē ne nihil detrahatur deesse pondus putant: nam ut humanæ formæ decorem addiderit supra uerum: ita nō explicuisse deorum auctoritatem uidetur: quin ætatem quoq; grauiorem dicitur refugisse nihil ausus ultra leues genas: hæc ille: uide etiam Plinium libro trigesimoquarto capitulo septimo. ¶ Phecasianorum: idest atheniensium: in quorum templis statuæ ille fuerant. Phecasii enim uocabantur sacerdotes atheniensium & alexandrinorum auctore Appiano libro quinto: ubi de Marco Antonio loquitur hoc pacto. Calciamēta candida qualia atheniensium sacerdotes & alexandrinoꝝ: quos phecasios uocant deferre consueuerunt: sibi assumpsit. ¶ Forulos: thecas capsulas & conditoria librorum: tabularꝝ uel aliaꝝ reꝝ. Dicti autem foruli q; foris tegant. Mediam: nō perfectæ staturæ. ¶ Modium: modius mensura erat libraꝝ. xliiii. ut aiunt.

Euphranor

Polycletus

Phecasii

Foruli

DOM. ¶ Euphranoris. Euphranor pictor fuit: cuius pars Minerua catulina a Qu. Catulo dicata ad capitoliū bonus eueutus: dextera pateram sinistra papauer & spicam ferens latona cum Apolline: & Diana infantibus in æde Concordiæ inter preclara opera numerantur. Idem sculptor scyphos & marmora sculpsit: hic accipio pro sculptore: hæc ex Pli. ¶ Polycletus: in leuioribus personis exprimendis magnam obtinuit laudem ut idem est auctor: ætatem grauiorem refugiebat: quam non exprimebat commode. ¶ Phecasianorum: non possim hoc loco partim risu partim stomacho abstinere: huc ades Fidentine plagiarie: remitte mancipium quod nostrum est: non discedam inquit priusquam scelus fatearis tuum. Dic te obsecro: nonne uerā huius loci sententiam ignorabas: quam in scriptis nostris legisti & uoluisti inserere tuis ineptiis: tu ante confixeras phecasianos deos. xii. esse affersq; Valerium anciatem & enninm: tua ignorantia rudis præceptoris impudentias sceleratus: ubi id unquā legisti: sed paulo post sententiam nostram addis: quam inepte bone deus: tu enim ita coniungis: quasi una esset & altera ex altera ducatur cum tua illa fabulosissima sit: nostra uero appiani autoritate confirmata: quæ uerba tu accipiens ex nostris pro tuis & abste inuentis recitasti: nā Appianus ita scribit de Antonio. Exutus nempe curis omnibus & imperii muneribus stolam quadratam græcorum more pro prima domestica induit: calciamentaq; candida sumpsit: qualia sacerdotes atheniēsiū & alexandrinorum quos phecasios uocant gestare consueuerunt: hæc appianus: tu plagiarie cū hæc manu misissemus i seruitutē tuā uindicasti: sed tam imprudentet ut nemo sit: q non agnoscat furtū & iscitiā dānet.

MER. ¶ Pullati proceres: atrati & funebres: pullas sane & longas uestes induti & luctu parentū: aut propinquorū

indicebant

indicebant:qui mos a lydis cœptus fuit:ut scribit Plutarchus in consolatione ad apollonium. ¶ Differt ua dimonia prætor. Sic Cicero. Vadimonia dilata nec esset alienum iusticiū forsitan intelligi:quod i luctu pu blico fieri solebat. Liuius. Accepta caudina clade iusticium sua sponte factum est. Et Lucanus. Tristi iusti- cio. ¶ Euphranoris aut policleti:statuarius hic fuit celeberrimus:ille pictor ægregius. ¶ Phecasianorū ue- tera ornamenta deorum:deos phæcasios apud athenienses cultos fuisse ex Apiano alexandrino colligi- mus apud quem legitur Antonium ab expeditione partica in ægyptum reuersum ad cleopatrā sumpsisse togam græcorum quadratā & calceos cādidos Alexandrinorꝝ:& Atheniensium sacerdotum:quos phæca- sios appellant. Iulius pollux & alii idonei græcorum scriptores:phæcasos calceos esse tradunt habetqꝫ hæc dictio æ diphthongum in principio:a phæcasio phæcasiatū formauit:Seneca ad Luciliū. Si quem palliatū: aut phæcasiatum conspexeris. ¶ Forulos:capsulas & conditoria. Suetonius duobꝰ forulis cōdidit auratis. ¶ Pullatim:'nigram uestem induti:pullum enim nigrum significat. Virg. Ne maculis infuscet uellera pul lis. ¶ Differt:in aliud tempus producit. Vadimonium pro altero promissio est ꝙ qui facit uas appellatur: consuetudo inquit Varro erat cum reus esset parum idoneus incœptis rebus:ut pro se alterꝫ daret. ¶ Nūc gemimus casus urbis:ac si tota unius damno detrimenta patiatur. ¶ Ouidius ignem: non incendii sed la- ris nostri:ut præ mœstitia ne focum quidem apud nos incendi patiamur:hoc enim apud lugētes ait Pro bus obseruatum:ut ignem non paterentur incendi. ¶ Hic nuda:sine tegmine:uel non fucata sed ex unica materia. ¶ Signa:statuas: Hora. Centum potiores ignis munere donat. ¶ Hic aliquid præclarum:euphra noris & pollicleti:euphranor & pollicletus athenienses:euphranor:ut Quin. inquit:pingendi arte mirus ēt artifex fuit:in policlete summa diligentia ac decor fuit. ¶ Hic asiamorum i aliis legitur phecasianorum:est nomen gentis superstitiosæ:horum meminit Appianus:necnon & beatus Hierony. contra Iouianum inq ens. Bactrianibus ad hoc ipsum nutritis obiiciuntur senes:ꝙ cum alexandri præfectus phecasianorꝝ emen dare uoluisset pene amisit prouinciam. ¶ Dabit & forulos:loculos librorum siue armaria quæ sunt thecæ codicum. ¶ Mediamque mineruam:quæ in media bybliotheca semper ponebatur. ¶ Hic modium ar- genti:modius & semis unciam facit. ¶ Meliora ac plura reponit Persicus. Persicum autem quasi diuitem posuit quod persæ auro abundauerint:sic Hora. Persicos odi puer apparatus:nec de persis tantum se de bar baris omnibus dici solet:unde Teren. Dinumeret nunc ille babillo uiginti minas:& Virgi. Barbarico po- stes auro spoliisqꝫ superbi. VAL.

Persicus orborꝝ lautissimus: & merito iam
Suspectus tanq̄ ipse suas incenderit ædes.
Si potes auelli circensibus:optima soræ,
Aut fabrateriæ domꝰ;aut frusinone paratˀ:
Quāti nunc tenebras unū conducis in annū
Hortulꝰ hic puteusqꝫ breuis:nec reste moueᵭ
In tenues plātas facili diffunditˀ haustu(dus
Viue bidentis amās: & culti uillicus horti:
Vnde epulū possis centū dare pythagoreis
Est aliqd quocunqꝫ loco;quocunqꝫ recessu:

¶ Persicus:ditissimi orbi nomen. Orbus autem pri- uatus dicitur aliqua persona chara ut Festus ait. ¶ Or borum carentium liberis. ¶ Lautissimus: generosissi mus celeberrimus. ¶ Tanquam ipse suas &c. hinc ēt Martialis libro tertio ait. Empta domus fuerat tibi tō- giliane ducentis. Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens. Collatum est decies:rogo non potes ipse ui deri. Incendisse tuam tongiliane domum. ¶ Circen- sibus:ludis ex curruum certamine cōstitutis. ¶ Soræ sora urbs est non longe ab arpino Tullii patria:apud quam lyris elabens fregellas affluit:ut Strabo libro. v. edocet. Ptolemæus libro tertio numerat soram inter mediterraneas ciuitates latinorum. MAN. Orbus Sora Lyris

¶ Persicus:pactius gallita laronia:pro orbis ditissimis a Iuuenale ponuntur. ¶ Reponit:resarcit restituit re- parat. ¶ Merito iam suspectus:ut illud Martialis. Collatum est decies rogo non potes ipse uideri. Incēdisse tuam tongiliane domum. De circensibis alibi dicemus. DOM.

¶ Tanq̄ ipse suas incenderit ædes:Idem de tongiliano Martialis. Collatum est decies rogo non potes ipse uideri. Incendisse tuam Tongiliane domum. Sora fabrateria frusino:campaniæ oppida:a fabrateria fit fa braternus. ¶ Hortulus hic puteusque breuis nec reste mouendus:talem puteum Columella iubet in hor- tis habendum:uersibus his. Aut fons illachrymet putei non sede profundi. Ne grauis austuris tendenti- bus ilia uellat. ¶ Centum dare pythagoreis:apud græcos pythagoreus is dicitur:qui sectam tenet pytha goræ:pythagorista uero qui uitam. MER.

¶ Orborum:pupillorum. ¶ Si potes auelli circensibus ludis quos ædiles procurabant & primum quideꝫ: ut lactantius inquit uenationes quæ uocantur munia saturno sunt attributa:ludi autem scænici libero:cir- censes uero neptuno. ¶ Optima soræ:sora ciuitas italiæ. Virgil. Summe deum sancti custos soractis apol- lo:nam & sora & soracte ut multa alia similiter dicitur:Hora. Vides ut alta stet niue candidum soracte. ¶ Paratur:emitur. ¶ Vnum conducis in annum:subaudi Romæ. ¶ Nec reste mouendus:idest unde nō hauriatur funibus aut ullo labore aqua sed eam manu possis attingere: ¶ Plantas hortorum. ¶ Viue bi- den. amans rusticorum ferramentorum:est enim sarculus ligneus bidens:aut ouium amans. ¶ Centum pro multis posuit. ¶ Dare pythagoreis:ꝙ qui pythagoræ secuti sunt philosophiam abstinēdum esse a car- ne censeant:pythagoræ enim illi uersus fuere. Mutatos sobolis mactat pater impius artus. Diis epulum li- bans sæua prece:territa mente. Hostia:luctifica funestatur dape mensa. Natos ut pecudes cædit matremque patremqꝫ. Nec sentit caros mandens sub dentibus artus & alibi. Comprimite o iam gens homicidia:nonne uidetis. Mandere uos proprios artus ac uiscera uestra. VAL.

MAN. ¶ Lacertæ:exigui agri & hortuli:ubi quidē lacertæ morari solent:posuit ergo contentum pro continenti:
per metonymiam:idest transmutationem. ¶ Langorē:morbū. ¶ Meritoria:hospitia publica dicta a mere-
do. ¶ Nam quæ meritoria somnum admittunt:id ēt Martialis libro duodecimo conqueritur:ait enim ad
sparsum. Numerare pigri damna quis potest somni:& paulo inferius ad clientes ait. Ocia me somnusq; iu-
uant:quæ magna negauit. Roma mihi. ¶ Mandræ stantis:tardantis propter uicorum inflexum. Mādræ
autem:idest gregis mulorum ducentium rhædas. Conuicia uero mulionū intellige i ipsos mulos. ¶ Dru
Vituli so sui temporis somniculosum notat. ¶ Vitulisq; marinis:uituli marini quos uocāt phocas spirant ac dor-
marini miunt in terra:ipsis in sōno mugitus:unde nomē ui-
Phocæ tuli accæperunt:nullūq; animal præmitur grauiore
somno. Plinius auctor lib. nono. ¶ Si uocat officiū:
diu tum celeritus per urbem exponitur:illiusq; in po
pulum tædia & incōmoda. ¶ Officium magistratus:
Libur- uel negocium aliquod sibi agendū. ¶ Liburno:libur
nia nia dalmatiæ iungitur:sed augusto dimicante attico
bello cum liburnorū auxilio præcipue uictus fuisset
Antonius experimento tanti certaminis patuit libur
norum naues cæteris aptiores:ergo similitudine & no
mine usurpato earumdem instar classem romani prin
cipes texuerunt:hincq; naues ipsæ appellantur libur-
Libur- næ:quod Vegetius scribit. Hic uero liburnum genus
næ est uehiculi seu lecticæ:utrunq; enim intelligi potest.
Obiter ¶ Obiter:dū in itinere est:quasi circū iter. ¶ Tamen:
Asseres q̄uis legat scribat aut dormiat intus. ¶ Anteueniet:
procedet. ¶ Obstat:opponitur. ¶ Assere:asseres di-
cti ꝙ assideant pareitibus trabibusq;:ut festus ait. As-
seres demū pali dicuntur uel perticæ:Cæsar nāq; libro
secundo de bello ciuili ait. Asseres enim pedū.xii. cu-
spidibus præfixi. Et Hyrci⁹ lib. quarto de bello Alex.
Asseres remorum usum obtinebant. Asser itē lignū
& longum & eminens quo lectica portat̄ a seruis. Iu-
ue. satyra septima. Perq; solum iuuenes lōgo præmit
Tignū assere medos. Empturus pueros. ¶ Tignū:id lignū
est quod de pariete in parietem porrigitur:uel quod i
ædificio transuersum ponitur auctore Festo:id autem Cæsar libro secundo de bello ciuili confirmat:inquit
enim. Ita ut capita tignorum extrema parietum structura tegerentur nequid emineret:ibidē supraq; eū lo-
Metreta cum duo tigna transuersa iniecerunt. Tignum uero hoc loco magnum lignum intellige. Metretā: metreo
Sextarii metior dicit:inde metreta & metro idest mensura. Metreta uero mensura est liquidorum habēs ſm quosdā
Cogni⁹ sextarios decem. Dicti autem sextarii ſm Priscianum ꝙ eos capiat sexcogni⁹ unus. Martialis ait. Plurimus
Militū hispanas misit tibi nauta metretas. Pinguia:supple sunt. Multo deinde ubi e luto exii. ¶ Clau⁹ militis:mi
claui lites enim tibialibus utuntur multis clauis fabricatis:quod in armis Achillis scribit Homerus. Vnde Iuue-
Clauata nalis ait satyra decimasexta. Cum duo crura habeas offendere tot caligatos milia clauorum &c. Festus etiā
ait. Clauata dicuntur aut uestimenta clauis intexta:aut calciamenta clauis infixa.

Vnius sese dominum fecisse lacertæ.
Plurim⁹ hic æger morit̄ uigilādo:sed illum
Lāgorem pepit cibus imperfectus & hæres
Ardenti stomacho:nā quæ meritoria somnū
Admittunt? magnis opibus dormitur i urbe
Inde caput morbi thædaꝝ transitus arcto
Vicoꝝ inflexu:& stantis conuicia mandræ
Eripiunt somnum druso:uitulisq; marinis:
Si uocat officium turba cedente uehetur
Diues:& ingenti curret super ora liburno:
Atq; obiter leget:uel scribet:uel dormiet it⁹:
Nāq; facit somnum clausa lectica fenestra:
Ante tñ ueniet:nobis properantibus obstat
Vnda ꝑor magno popul⁹ ꝑmit agmīe lūbos
Q ui seq̄t̄:ferit hic cubito:ferit assere duro
Alter:at hic tignū capiti incutit:ille metretā
Pīguia crura luto:plāta mox undiq; magna
Calcor:& i digito clauus mihi militis hæret.

DOM. ¶ Vnius lacertæ:e:exigui spacii agri:uel a lacerta quæ ibi apricatur:uel a mensura lacertorum: ¶ Somnū
admittunt:Mar. Nec requiescendi in urbe locus est pauperi:Negant uitam magistri mane pistores ærario
rum marculi die tot & ad cubile est Roma tedio fessis,dormire quotiens libuit imus in uillā. ¶ Arcto ifle-
xu:nam uici quoq; nomina alibi recitabuntur ita romæ erant coniuncti & obliqui:ut difficilem uehiculo-
rum transitum præberent. Tacitus:arctis itineribus hucq;:& illuc:& enormibus uicis qualis uetus roma fu
it. ¶ Mandra:inter cætera significat mulorum multitudinē:mulis aūt uehicula olim trahebant̄:unde mu-
muliōes dicti Festus aucto. Mar. Vixq; dat̄ longas muloꝝ scandere mandras:hic pro mulionibus accipit̄.
¶ Druso:Drusus:quē nōnulli belli marsici auctorē putauerunt:morbo comitiali laborauit:quo curatus est
in antycira sumpto elleboro ut scribit Plinius. Drusus in quit q̄ Comitiali morbo examinabatur:posset tā-
to strepitu excitari : sed nō placet ut scilicet Comitialē morbū somnū appellauerit magis conuenit homi-
nē sui tpis somno deditum ab eo notari ut a Mar. Leuinū:in Pompeiano dormis leuine theatro. ¶ Vitu-
lis marinis:idem phocæ dicuntur nullūq; animal grauiore somno præmitur ut Homerus in odyssea ceci-
nit:& repertum est a Plinio in nono: Virg. Sternunt se somno diuerso in littore phocæ:earum pellis fulgu
ra arcere putat̄:ut scribit Plinius in usu ēt Augusti. ¶ Asser:ut nōnulli sentiunt tabulā significat: sed mea
sententia a Iuuenale & Martiale:accipitur pro ligno eminenti quo lectica sustinetur. Martialis. Vt Canusi-
natus nr̄o syrus assere sedet Cato duobus asserculis appositis parieti quibus gallinæ iñ nido possint irrepe-
re. ¶ Tranquillus lecticarii cum asseribus ad primum strepitum accurrerunt.

MER. ¶ Imperfectus:nō coctus. ¶ Meritoria:publica diuersoria a merendo dicta. ¶ Stantis mandræ:tardantis
gregis. ¶ Vitulisq; marinis:qui & phocæ dicuntur:uituli uero nomē accipiunt:ꝙ illis in somno mugitus
fit:nullūq; animal:teste Plinio:grauiore premitur somno. ¶ Curret super ora liburno: curr⁹ autem lecticæ

genus

genus:quo diuites uehebant:a liburnis populis a quibus:& liburnæ naues:de quibus Lucanus.Ordine cōtētæ gemino creuisse liburnæ. ℭ Clausa lectica fenestra:huiusmodi lecticas Pli. in ultimo naturalis historiæ:cubicula uiatoria appellat. ℭ Obiter leget:aduerbiū obiter:quod significare uidet pcise tali causa Pli. in plogo naturalis historiæ. Vt obiter caueā istos homeromastigas. ℭ Sōnū admittūt:idem fere Martia. Nec requiescēdi in urbe locus ē:pauperi negant uitā ludi magistri mane pistores æratiorū marculi die:toto & ad cubile est Roma tedio:fessis dormire quotiens libuit imus in uillā. ℭ Assere duro:asseres dicti scribēte Festo q assideant parieti trabibusq:sed lignum hac in parte habetur:quo utebantur lecticarii : quā rem cōfirmat Suetonius in uita caligulæ. Ad primū tumultum lecticari cum asseribus accurrerunt. ℭ Ille me tretam. Metreta uas certe cuiusdam mensuræ. Martialis. Plurimus hispanas misit tibi nauta metretas ℭ Vnius sese do.fecisse lacer.aut inquit Probus ad animal rettulit quia sunt in agro qplurimi : aut lacertā p horto posuit p quē & discurrere & latitare cōsueuit & fœmio genere ptulit:cū Vir.dixerit. Et uirides occultā spieta lacertos: sēsus ē ab urbe migrās: quocūq te recepis optimū putato domiciliū:ubi tuā hēas domū & hortū licet tā exiguū ut uix una ipsum discurrat lacerta. ℭ Pluri.hic æger:hic romæ. ℭ Meritoria:i. tabernæ quæ labore mercedē pmerentur. ℭ Magnis opibus dormit : a magno & potēti dño uicinis tabernis silentiū imponit uel magno pcio sōnus cōstat. ℭ Et stātis cōuitia mādræ:cōuiciū inqt Festus a uicis in qbus primū habitū est uidet dictū uel in mutata littera quasi cōuociū:mādra inqt Prob⁹ ē hostiū uici uel flexū uel arctū aut breue & uile ædificiū q an gustet latitudinē uici:uel ingens uehiculū quo trabes portāt Theocritus uero in alia significatiōe hoc nomine usus ē in buco lico carmie ingēs. και ποτὶ τὰν μάνδραν ἀνακτέλλων βάτον ἄοσεν ἄργεϊ. ℭ Eriperēt sōnū drusoq sōniculosus erat:uel ut qdā aiunt comiciali morbo rapiebat: ℭ Vitulisq ma.uituli.n.marini multū sopiunt. Vir.in georgicis. Sternūt se somno diuerso in littore phocæ Pli.de his locutus nullū inqt aial grauiore sōno pmit. ℭ Et ingēti curret sup ora liburno liburnū lecticā magnā dicit tanq nauigiū & eius baiulos liburnos ipse alibi uocat tarde uenisse liburn⁹ dr. Est & liburn⁹ nauis spēs a liburnis populis. Hor.in epodo. Ibis liburnis inter alta nauiū amice p pugnacula. ℭ Atq obit leget obit simulatq iteri qsi circū iter. Vnda:multitudo. ℭ Ferit hic alt:lecticarios dicit ac gerulos & fabros tignarios. ℭ Hic ti.ca.icu. Vpianus tigni appellatiōe oēm materiē i lege duodeci tabularū acccipim⁹. ℭ Metretā duo bati cōplēt:q sūt sextarii cētū. ℭ Magna plāta multorū pedibus.

Nō ne uides qto celebret sportula fumo?
Centū cōuiuæ:sequitur sua quéq culinā
Corbulo uix ferret tot uasa igentia:tot res
Impositas capiti:quas recto uertice portat
Seruulus infœlix & cursu uentilat ignem.
Scindūrur tūicæ:sartæ modo lōga coruscat
Sarraco ueniente abies:atq altera pinum
Plaustra uehūt:nutāt alte: populoq minant
Nam si procubuit qui saxa ligustica portat
Axis & euersum fudit sup agmina montem
Quid supest de copibus: qs mēbra: qs ossa
Inueīt? obtritum uulgi perit omne cadauer

ℭ Non ne uides quanto:diuitū romanorū arguit gulā & sportulæ desiderium:seruorumq miseriam narrat. ℭ Celebret ab diuitibus.s. ℭ Quanto fumo : tāto ēt studio obsonia q distribuebant hoies excipiebāt ut illa cum foculis exciperent ne itepescerent. De quo quidē Seneca epistola secunda libro undecimo sic ait Circa cœnationem eius supple ægri:de eo enim loqt non tumultus coquorum est ipsos cum obsoniis focos trasferentiū:hoc enim iam luxuria commenta est ne quis intepescat cibus:nequid palato iam calloso parum ferueat cœnam culina sequitur. Hæc ille. Suetonius item de Nerone ait. Adhibitus sumptibus mod⁹ publicæ cœnæ ad sportulas redactæ interdictum ne qt in popinis cocti pter legumina aut holera ueniret. Cum antea nullū non obsonii genus proponeretur Culina autem locus ipse coquendi quoniam ipsos focos cum obsoniis transferebant. Festus sic ait. Culina uocatur locus in quo epulæ in funere comburuntur.

ℭ Centum conuiuæ:sunt scilicet. Corbulo. Tacitus libro decimotertio ubi de Nerone meminit sic ait. Ne si ad accipiendas copias syriam intrauisset corbulo omnium orā in se uerteret : corpore ingens uerbis magnificus:& super experientiam sapientiamq etiam specie inanium ualidus : paulo autem superius dixerat q Nero Domitium corbulonem retinendæ armeniæ præposuerat. ℭ Ignem:quem scilicet in culina portabat. ℭ Sartæ modo ergo strictiores: ℭ Scinduntur:a seruis scilicet nimio pōdere nixis. ℭ Longa coruscat:uehiculorum pericula exponit:quem locum ex Horatio trastulit:is enim libro secundo epistola ad Augustum inter alia huiusmodi ait: Torquet nunc lapidem nunc ingens machina tignum. ℭ Coruscat:tremit micat. ℭ Sarraco:sarracum uehiculi genus fortissimum quo quidem lapides & ligna ferebātur. ℭ Plaustra:plaustrum uehiculi genus : qu ex omni parte palam erat dictum:q perlucet:in eo uehebātur lapides asseres tignum ut scribit. Varro. Ligustica:liguria in ipsis apœninis montibus inter galliam atq hetruriam sita est:nihil descriptione dignum habens:nisi q uicatim uitam agūnt terram arantes asperrimam fatigantesq ligonibus:immo:uero saxa incidentes:ut possidonius inquit:ut scribit Strabo lib:quinto. ℭ Mōtē:axū ipsum montis partē. ℭ Quid:quasi dicat nihil. ℭ More animæ animam:uentum ac spiritum dicunt:ita ergo atteruntur corpora saxis illis oppressa:ut nihil ex eis supersit ac uideri possit:& nō secus q uētus ac spiritus qui non uidetur appareat. Vel more animæ perit omē cadauer.i.sicut anima euanescit quū a corpore migrat non apparendo. Animam dixit esse Hipocrates spiritum tenuem per corpus omne dispersum. De anima uero latius dictum est satyra prima ibi scilicet. Paulatimq anima caluerunt mollia saxa ℭ Secura:de suo hero:scilicet: ℭ Patellas:patellæ possunt lances & parasides dici. Hor. in epistolis. Nec

Liburnus
Obiter
Asseres
Metreta
VAL.
MAN.
Sportule
Culina
Anima quid

modica cœnare times holus oẽ patella. Festus uero sic ait: Patellæ uasa picata parua sacrificiis faciẽdis apta.

DOM. ¶ Corbulo: pro quocunq; forti ponitur: hic temporibus Neronis rebus in armenia gestis claruit: de eius uiribus Cornelius tacitus. Ne si ad capiendas copias syriã intrauisset corbulo oium ora in se uerteret: corpore ingens erat: & supra expientiã sapientiãq; etiã ualidus Mart. hisdẽ tpibus Masclionẽ & Ninũ ꝓualidissimis celebrat. ¶ Sarraco: hic totus locus ad emulationẽ Horatii scribit Horatius. Festinat calidus malis gerulusq; rẽdẽptor. Torquet nũc lapidẽ: nunc ingẽs machina tignũ. Tristia robustis luctãtur funera plaustris. ¶ Montem: ptẽ marmoris lunensis montẽ appellat: nam Strabone auctore: fodiebantur Lunæ marmora candida & uaria: ut integra sæpe parte colũnæ fierent & mẽsæ.

MER. Cõmẽtũ gulæ Sarracũ ¶ Centũ conuiuæ sequitur sua quẽq; culina: tanta erat turba petentiũ tantoq; studio obsonia q̃ distribuebantur: hoies excipiebant: ut illa cum foculis exciperent: ne intepescerent: in quã rem scribit Seneca ad Lucilium in. xii epistolarum moralium. Tumultus coquorum: ipsos cum obsoniis focos transfferentiu: hoc enim iam luxuria commenta est: nequis intepescat cibus: ne quid palato iam caloso parum fieret. Cænam culina persequitur. ¶ Corbulo: aut est nomen a corbe deductum: aut aliquo sui temporis corbulõe. ¶ Saraco ueniente abies. Sarracum currus: quod uerbum humile est: & satyræ conuenit: nam eo parum apte: Quintiliano teste: Cicero usus ẽ. ¶ Saxa ligustica: marmor lunense: quod in liguria excidebatur: sepæ en i casu ponderum obterebantur homines & in primis tenuiores: Horatius. Torquet nunc lapidem nunc ingens machina tignum: Tristia robustis luctantur funera plaustris.

VAL. ¶ Nonne uides quã. cele. spor. fu. q̃ta fiat inuitatio cũ qui sportulam accepant conuiuiũ de illa sibi faciant in cõe tantũ quisq; conuiuiũ de illa sibi pulmenta conferentes faciunt: ¶ Culina: coqna. ¶ Corbulo uix fer. tot ua. igẽ. aut corbulo magnæ sarcinæ hõ: uel athleta fortis: uel baiulus magnæ sarcinæ: aut certe p similitudinẽ: nam corbulo fuit rei militaris dux pitus: ut Silius italicus. Irrũpit cumana ratis quã corbulo ductor. Lesaq; cõplebant stabuloq; littora plæbes. Tacitusq; claudius inquit. Adeo nouã in germãos uim prohibuit ut referri præsidia cis rhenũ iuberet: iam castra in hostili solo mollienti corbuloni hæ litteræ redduntur: ille re subito q̃q̃ multa simul offenderentur metus ex impatore cõtẽptio & barbaris ludibrium apud socios nihil aliud ꝓlocutus q̃ beatos quosdam duces romanos signum receptui dedit: hic Corbulo a Nerone postea occisus est: cuius filiã titus impator duxit uxorẽ: corbulo igitur uix ferret cũ suo exercitu tot uasa ingentia: tot res: quot infœlix seruulus capiti subaudi impositas portat ẽcto uertice: & ẽ hyperbolicos dictũ ¶ Scinduntur tunicæ: utrum huius seruuli an cuiusuis pauperis. ¶ Sartæ modo: pauloãte cõsutæ. ¶ Coruscat: micat uel apparet. ¶ Sarracum uehiculi genus. ¶ Abies: materia & est ordo minatur abies ueniente sarraco. ¶ Nutant alte: celse contremiscunt. ¶ Populoq; minantur: cuicunq; de populo qui occurrerit hos strepitus: & Horatius queritur in urbe esse cum iquit. Festinat calidus malis gerulusq; redemptor. Torquet nunc lapidem nunc ingens machina tignum. Tristia robustis luctantur funera plaustris. Hac rabiosa fugit canis hac lutulenta ruit sus. Nunc & uersus tecũ meditare canoros. ¶ Qui saxa ligustica portat: q̃ ex liguria longe pulcherrima conuehuntur. ¶ Axis synecdochichos: totũ currum intelligit: nã axis ẽ quẽ græci ἄξονα uocant. ¶ Montẽ: saxũ ingens.

Moræ aĩæ: domus interea secura patellas
Iã lauat: & bucca foculũ excitat & sonat unctis
Strigilibus: pleno compõit lintea gutto
Hæc inter pueros uarie properantur at ille
Iam sedet in ripa: tetrumq; nouitius horret
Porthmea: nec sperat cœnosi gurgitis alnũ
Infœlix: nec habet quẽ porrigat ore trientem
Respice nũc alia: ac diuersa picula noctis
Quod spatiũ tectis sublimib⁹: unde cerebrũ
Testa ferit: quotiẽs rimosa & curta fenestris
Vasa cadant: q̃to percussum põdere signẽt
Et ledant silicem possis q; ignauus haberi
Et subiti casus improuidus: ad coenam si
Intestatus eas; adeo tot fata: quot illa

MAN. ¶ Bucca: per id & foculum eius indicat paupertatem. ¶ Sonat: resonat unctis strigilibus: apparando resonabant: quæ quidem unctæ erant propter oleum quo in balneis ũtebantur. ¶ Strigilibus: strigilis uti Priscianus. li. vii. scribit: uel deriuatur a stringo: uel a græco stlegis. Stringo autũ rado ẽ q̃ndoq; aucto. Nonio. Erat deniq; ferreũ instr̃m ad radendum lauantiũ corpus sudoremq; tergendum idoneũ: hinc Suetonius de Augusto hæc inquit. Sed & callis quibusdam prurigine corporis assiduoque & uehementi strigilis usu plurifariam cõtractis ad impetiginis formam

Strigilis Stringo Soliti autẽ erant prisci priusq̃ comessent lauari: uentuto domino ad balneum necessaria parabant. Vnde Apuleius li. iiii. sic ait. In fine sermonis huius sese deuestiũt: nudatiq; & flammæ largissimæ uapore recreati calideq; perfusi: & oleo perũcti mensas dapib⁹ largiter instructas accũbũt. ¶ Lintea: iis. n. madida corpora siccent. ¶ Gutto: guttus uas erat ex cornu: qd guttati fundebat oleum lauantibus se in balneis. Erat item uinarium uas. Varro enim sic ait ꝙ uinum dabant ut minutatim funderent a guttis guttũ appellarunt. De gutto ẽt plura in satyra septima uideto ibi scilicet. Magno cum rhinocerote lauari. ¶ Pueros: idest filios illius oppræssi saxis ligusticis: nec seruos intelligas cum pauper esset. ¶ Properantur in domo scilicet in ripa: uidelicet acherõtis ac stygis. ¶ Porthmea idest charontem: ait enim poeta. Portitor ille charon: de quo latius uideto satyra secũda prope finem: Porthmeus autẽ portitor dicitur: is scilicet qui traducit homines ac uehit nauigio. Nec sperat: quoniã hi quos uehit unda sepulti ut li. vii. æneidos poeta edocuit. Cœnosi gurgitis Virgiliũ imitatus: ẽ ille enim dixerat. Hinc uia tartarei q̃ fert acherõtis ad undas. Turbidus hic cœno uastaq; uoragie gurges. Aestuat: atq; omnẽ cocyto

nẽ cocyto eructat arenã. ℂ Alnũ: stygiã cymbã intellige: ℂ Nec hẽt: nõ. n. i eo funeris solennia seruata fuerunt: uel inopiã eius oñdit. ℂ Triẽtẽ: Propertius quoq; ultima elegia dixerat. Vota mouẽt supos: ubi portitor æra recæpit. Obserat umbrosos lurida porta rogos. ℂ Trientẽ: duæ de inferis græci fabulant̃ ab ægyptiis accæperũt: auctore Diodoro li. ii. ii enim mortuorũ corpora p fluuiũ & archerusiã paludẽ ad sepulchrũ deferebant: ibiq; cõdebant. Nauis quæ uectabat corpora Varis appellabatur: Obolũ aiebãt dari portitori: cui nomẽ inditũ erat ab incolis charõ. Apuleius itẽ li. vi. meta. scri. Venerẽ psycæ ancillæ suæ irata; iussisse accæpta pyxide adire pserpinã ut ei modicũ d sua formositate pserpina mitteret. ℂ Tũc illã in altã turri ascẽdisse ut inde se daret pcipitẽ sic. n. rebatur ad inferos recte atq; pulcherrime se posse descẽdere: sed turris prupit in uocẽ subitã admõuitq; psycen ut tænarũ adiret ppe lacedæmonẽ achaiæ ciuitatẽ: ibi. n. ad inferos descẽsus patet: uñ ad ipam orci reginã pergeret: ñ tamẽ uacua deberet acceder̃: s; offas polente mulso cõcretas ambabus gestaret manibus: ac in ipso ore duas ferret stipes: cũque ad flumẽ mortuũ appulisset cui pfectus Charõ ptinus expetẽs portoriũ sic ad ripã ulteriorẽ subtiliorẽ subtili cymba deducit cõmeãtes: ergo & iter mortuos auaritia uiuit: nec charõ ille ditis: & pater tãt⁹ de⁹ qcq̃ gratuito facit: & paup moriẽs uiaticũ debet q̃rere: & æs si forte p manu nõ fuerit nemo eũ expirare patiet̃ huic squalido seni daret nauli noie de stipib⁹ quas ferret altera: sic tamẽ ut ipse sua manu de suo ore sumeret: alterã uero stipẽ in reditu eide; seruaret: sic etiam offarum alteram cerbero cani obiiceret transiens: alteram tamen rediens & cætera. ℂ Quod supple respice. ℂ Spacium scilicet est. ℂ Curta: fracta. ℂ Ignauus: ineptus inutilis non aptus industriæ: nam industrios ignauos dicimus. ℂ Tot fata: mortis genera sunt.

Inferoru; sermo mortuorũ
Psycæ ancilla
Tænarũ
Charõtis stips
Auaritia inter mortuos.
Ignauus

ℂ Patellas: patella uas fictile erat quo ad sacra utebant̃ Ci. auctor & Liui⁹ parabat domus patellas: nã ante quã cænarẽt lauabant̃ post rẽ diuinã. ℂ Strigiles: instrumẽta ferrea quibus lauãtiũ sudor detergebat̃ a strigẽdo: nã stringere ut Marcellus scri. ẽ radere & Tranquillus scri. Octauiũ lesisse cutẽ nimio strigilis usu: laudatur Pythagoras q quedã se distringẽtẽ ita effinxerit ut a populo maxime diligeret̃: eã effigiẽ Agrippa dicauit ante thermas Tiberius trãstulit i cubiculũ: sed mox restituit populo eflagitante. Strigiles ςλεγγιτεσ. dicunt̃ græce Marti. de his. Pergamus has misit curuo distringere ferro. ℂ Lintea: his madidũ corp⁹ ex balneis siccabãt: dicebãturq; lintea territoria qm̃ a fullonibus sæpe terebant̃ dũ purgarẽtur. Mar. Nõ tã sæpe teret lintea fullo tibi. ℂ Guttus: uas ex ligno sacris adhibebat̃ uinũ guttatim fundẽs autor Varro: inde Manius curi⁹ iurauit se nihil ex præda hr̃e præter guttũ faginũ quo sacrificaret. Guttus itẽ uas ex cornu guttatim fundebat oleũ lauãtibus se in balneis: quo uerbo utit̃ Gellius: prima æstimatiõe fiebat cornu ex rhinocerotis: inde idẽ rhinoceros de hoc Marti. Gestauit fronte mõ me iuuẽcus. Verũ rhinocerota me putabis. ℂ Pleno gutto. s. oleo. ℂ Cõponit lin. disponit lintea & parat tanq̃ dño uẽturo & se lauaturo. ℂ Trientẽ quẽ porrigat. Egyptii auctore Diodoro putabãt mortuorũ cadauera noua represẽtatione ap d inferos trãsuehi in ulteriorẽ ripã: aderat magister cymbæ: quẽ lingua sua charontẽ appellabãt & cymba quã uarin græce εωιβαρα dicit̃: putabãt mortuos dare obolũ: quẽ ipsi charõti repræsentabãt ut p cherusiã paludẽ traiicerẽt in ulteriorẽ ripã: sed Iuue. suorũ tẽporũ auaritiã notat: cũ oñdit paupei i mortuo ne obolũ qdẽ esse.

DOM.

ℂ Domus secura: domestici nihil timẽtes de morte heri. ℂ Et bucca foculum excitat: foculum in quo ignis continetur accipimus. Gellius in noctibus atticis. Tum illa foculum coram eo cum igni apposuit. ℂ Et sonat unctis: increpat subaudi præfectus familiæ. Sic infra. Vox domini fremet instantis uirgamq; tenẽtis: & Persius. I puer & strigiles crispini ad balnea defer: soliti. n. erãt prisci priusq̃ comederẽt lauari: ergo uenturo dño ad balneũ necessaria parabant̃. ℂ Strigilibus: hãc dictionẽ Priscianus a uerbo latino stringo: uel græco ςλεγγισ. deducit. Est aũt æneũ instrumẽtũ ad destringẽdũ corpus sudorẽq; tergẽdũ aptũ. Mar. Pergamus has misit curuo destringere ferro. Nõ ta sæpe teret lintea fullo tibi. Cornelius celsus medicamẽtũ i aurem p strigilẽ instillari iubet: sed strigilis & gutti formã graphice describit Apuleius Madaurensis in floridis: his uerbis: de habitu & ornatu hippiæ sophistæ scribẽs q magno incæptu pdicauit fabricatũ semet sibi ampullã quoq; oleariã: quã gestabat lẽticulari forma tereti ambitu: pressula rotunditate: iuxtaq; honestam strigileculã recta fastigiatione clausulæ flexa tribulatione ligulæ: ut & ipsa in manu capulo moraret̃: et sudor ex ea riuulo laberet̃: ampullã uocãt qd̃ poeta guttũ & strigileculã forma diminutiua quã strigilẽ. Cice. quoq; in. iiii. de finibus. De ampulla & strigili sic loquit̃. Si ad illã uitã q̃ cũ uirtute degat̃ ãpulla aut strigilis accedat. Ampulla græce λυκιθοσ df. Pli. massulas auri strigiles appellat. ℂ Porthmea: portitore; græca dictio. Nã & porthmos fretũ significat ℂ Alnũ pro cymba alnũ posuit: q ex hac arbor̃ primũ factæ sint lintres. Vir. Cũ primũ fluuii alnos sensere cauatas. ℂ Nõ sperat: quia insepultus iacet ẽm illud Vir. in sexto. Ii quos uehit unda sepulti. ℂ Nec habet quẽ porrigat ore triẽtẽ. Diodorus Siculus in. ii. biblithecæ historiæ de sepulchris ægyptiorũ qui elipolim accolunt hæc tradit: palludẽ esse acherusiam: in quã imittant̃ cadauera in ulteriorẽ ripã deferẽda: nauim uero ipsam qua traiicit̃ barim hoc ẽ onerariã appellari: portoriũq; dari uelut portitorũ obolũ: qui sermone patrio charon uocet̃. Apuleius itẽ in libris metamor. oñdit eum qui traiecturus paludẽ stygem eẽt ferre in ore stipem: quam charon portitor sua manu de ore sumeret.

MER.
Forma strigilis
Corneli⁹ celsus.
Apuleius
Guttus
Porthmea
Traiectio cadauerũ

ℂ More aiæ: sic inquit atteritur corpus ut putes ipsum aĩam quæ nusq̃ uidetur. ℂ Patellas: a patullo patenas ut Varro inqt dixerũt ueteres: Inde pusillas q his libarent cœnas patellas. ℂ Secura: nihil de tantis casibus suspicata quæ dñm nescit occisum. ℂ Et sonat unctis strigibus: sunt striges aues quæ noctu uolãtes infantes occidũt: uñ Oui. Est illis strigib⁹ nom̃: sed nois hui⁹. Cã q horrẽda stridere nocte solẽt: at ad hũc locũ hoc nihil attinet: striges inqt Probus dicunt̃ quas hñt capsarii uel candelæ tridẽtẽ dicit: sunt q strilibus corrigẽtes suam profitẽtur inscitiam per syncopã. n. dictũ uolũt pro strigilib⁹: q nõ uidẽt strigilẽ primã corripe re. Persius. I puer & strigiles crispini ad balnea defer: & nec hic qdẽ significatio cõuenit: sũt. n. ut quidã uolũt

VAL.

strigiles uelarii:quũ atheletæ post laborē stringũtur:ut alii uasis species a uerbo græco στριγλὸ στριγλός: ut Strabo inde strigillũ & āpulaꝝ artifices mature euaserũt & Plautus in psa. Ampulā strigilē schaphium socos paliũ marsupiũ habeat:sed & illa ēt ualeria potest hic significare:striges uero holera sunt uilia:ut apđ Plautũ in pseudo coquus quidā oñdit his uerbis. Hei homines cœnas sibi coquũt cũ cōdiunt nō cōdimētis cō diũt sed strigibus:uiuis cōuiuis itestinaq; exedunt:hoc hic quidē hoies tā breuē uitā colũt: cũ hasce herbas huiōi in suā aluũ cōgerũt formidolosas dictu nō esu mō. Ita hic locutũ Iuue.accipio. ¶ Pleno cōponit lintea gutto:guttus inqt Probus i quo oleũ mittit̄ dictus ꝙ guttā mittat:sed poculũ ēt significare:uel quod uis uinariũ uas ex . Sereno colligimus q inqt. Siue meri guttus seu frigoris efficit aura. Varro quoq; de uita patrũ li.i. Itē erāt inqt uasa uinaria succymbia aglanæ pateræ gutti sestarii:idē d origiæ linguæ latinæ ut ul nũ minutatim funderet a guttis guttũ appellarũt qđ sumebāt minutati a sumēdo sũpuliũ noiarũt i huiuscæ locũ cōuiuiis successit epiclusis & cyatus in sacrificiis remāsit guttus & sumpuliũ. ¶ Iā se in rippa: inferoꝝ. ¶ Horret porth. porthmeus inqt Probus traiectus angustus sed porthmus qdē traiectus a græcis dr̄ Orpheus in argonauticis. ἄλλοτε δὴ πορθμοῖο κατὰ στόμα καὶ διαπερᾶν. Porthmeus portitor theocritus in primo idilio. τοῦ μὲρ λέγω πορθμεῖ καλὸ ὠνιοαίγατε δοκα. tætrũ ergo porthmea charōtē dicit portitorē:dr̄ & porthmis porthmidis pro nauicula. Orpheus in argonauticis. καὶ ἀναίψω κεῖμε τεκιασουεῖσ ἀχέρον τα πορθμίδος ἐκ γλαφυρῆς. ¶ Alnũ cymbā:quæ ex alno fit:nā nō uehi dicunt̄ aīæ cymba añ errorē quæ suo nō moriunt̄ in lecto. ¶ Nec hēt quē porrigat ore triētē. Virg. Inops inhumataq; turba:hoc āt de aristophanis fabula sumptũ ē q in comœdia quā inscribit: βατράχοι. inducit. Dionysiũ flumina inferni traiicei e uolentē cũ mortuo de precio pacisci his uerbis Διο. δὲ λέγω μέντοι. σὲ τὸν τεθνηκότα ἄνθρωπε. βούλει σκευάρια εἰς ἅδου φέρειν νεκ. πόσ᾽ ἄττα. ταυτί: νεκ δύο δραχμὰς μισθὸν τελεῖς. Διο. μὰ Δί᾽. ἀλλ᾽ ἔλαττον. νεκ. ὑπάγεθ᾽ ὑμεῖς τῆς ὁδοῦ. Διο ἀνάμεινον ὦ δαιμόνι᾽ ἐὰν ξυμβῶ τί σοι. νεκ εἰ μὴ καταθήσεις δύο δραχμὰς. μὴ διαλέγου. Διο. λαβὲ ἐννέ᾽ ὀβολούς. ¶ Porrigat ore triētē:hic nũmi spēm:nā est ubi calicē significet ut apud Persiũ. Calidũq; triētē excutit e manibus:& Propertiũ. Cũ fuerint multis exacta triētibus ora. ¶ Quod spaciũ tectis sublimibus.i.q̄tũ cũctæ sunt insulæ:aut e sublimibus tectis in terrā. ¶ Rimosa:fracta. ¶ Curta mutila ta:curtata sine fundo uel sine ansa. ¶ Ignauus:negligēs. ¶ Ad cœnā fratri testatus eas:iter tot picula si ad cœnā uocceris añ testamtũ faciundũ tibi ē ne iprouidus uidearis:aut ne posteroꝝ tuoꝝ i dubiũ sit hæreditas

Nocte patet uigiles te prætereunte fenestræ
Ergo optes uotumq; feras miserabile tecum
Vt sint contentæ patulas effundere pelues:
Ebrius ac petulans qui nullum forte cæcidit
Dat pœnas noctē patitur lugentis amicum
Pellidæ: cubat in faciem mox deide supinus
Ergo non aliter poterit dormire quibusdam
Somnũ rixa facit: sed quāuis iprob9 annis
Atq; mero feruēs cauet hũc quē coccia lena
Vitari iubet: & comitũ longissimus ordo.

MAN. ¶ Effundere pelues: emittere solũ quod in uasis ē: pel- [Peluis] uis aũt quasi pedeuis a pedũ lauatione: ut scribit Var. Ebrius ac petulans: noctis pericula in urbe oñdit. Trā- [Otho qd noctu] quillus de Othone sic ait. Ferebatur & uagari noctib9 solitus atq; inualidũ quēq; obuioꝝ uel potulentũ corripere: ac distento sago impositũ in sublime iactare: de [Nero qd noctu.] Nerone quoq; sic prius scripserat. Post crepusculũ statim accæpto pileo uel galero popinas inibat: circumq; uicos uagabat̄ ludibundus: nec sine pernicie tamē siquidē redeuntes a cœna uerberare ac repugnātes uulnerare cloacisq; demergere assueuerat: tabernulas etiā effingere & expilare: ac sæpe in eiusmodi rixis oculorũ & uitæ periculũ adiit. ¶ Petulās: audax temerarius improbus ¶ Lugentis amicũ pellidæ: de hoc ita Ho- [Achillis luctus Patrocl9] merus libro ultimo iliados. Carpitur altera quies: dix sed luget achilles. Patrocli exitiũ: nunc huc nũc uertitur illuc. Et nunq̄ dulci declinat lumina somno. Patroclũ cupit: ac defunctũ robur amici. Crudeles fundens lachrymas: aut immemor ille. Quam uarios secum casus: belliq; furores. Pertulit: & rapidos scopulosa per æquora fluctus. In latus interdum iacet: interdumq; supino. Corpore: nunc hæret uultu: tum surgit & altius ad littus maris erat omnia uersat. ¶ Improbus: temerarius sæuus. Annis propter annos: in quib9 mali non puniuntur: uel quia iuuenis est. ¶ Coccina: Coccos ruber dicitur. Coccios granũ & coloris genus purpurei scilicet grano infecti. Plinius libro uigesimosecundo capitulo tertio. Coccum herbam scribit esse ex cui9 granis imperatoria paludamenta inficiantur. ¶ Læna: uestimentum militar̄ quod supra omnia uestimenta summitur auctore Marcello. Virgilius libro quarto. Tyrioq; ardebat muricæ læna: designat autem Iuuenalis tribunum: qui armatus urbe custodiebat.

DOM. ¶ Ebrius: insolentiā iuuenum romanoꝝ notat q̄ a Trāquillo in nerone præscribit: nā per urbē incedētes pauperes sago impositos iaculabant̄: ex quo Martialis. Ibis ab excusso missus in astra sago: aut alio aliquo uexationis genere uexabant. Tranquillus de Nerone. Redeũtes a cœna repugnantes uerberare cloacisq; demergere assuerat: tacitus perrabat cō mitantibus q raperēt ad uenditionē exposita & obulis uulnera inferrēt: & reliqua. ¶ Lugentis amicũ: uersus Homeri sunt in principio ultimi Illiados de Achille lugēte patroclũ. Nũc lateri incũbēs iacuit mox deinde supinus. Nũc cubat in faciē nũc recto pectore surgēs. Versat membra toro. ¶ Cauet hunc: licet hoc loco deridere fidentini fraudem nos his uerbis tribunum designari diximus a Iuuenale ut dicat iuuenes non lacessere tribunum armatum: cui tuendæ a crassatoribus urbis custodia data est: idque apparet eo uerbo.

MER. ¶ Ebrius ac petu. qui nul. for. cecidit: hoc othonē fecisse trāqllus scribit. Noctibus. n. uagari solitus inualidum quēq;

dū quēq; obuiorꝝ:uel potulētū corripiebat:ac distēto sago ipositū i sublime iactabat. ℭ Lugētis amicū pellidæ: Achillē apd Homerꝝ legim⁹ ob patrocli mortē: quē unice dilexerat insōnes & igetissimas noctes mō pnū:mō supinū egisse. ℭ Tectis sublimibus: Vitruuius ꝙ maiestate urbis & ciuiū infinita frequetia inumerabiles habitatiōes opus fuit explicare i urbe:ergo cū areæ cōplanatæ recipe ñ possent tātā multitudinē ad habitādū in urbe ad auxiliū altitudinis ædificiorꝝ res ipā coegit deuenire: itaq; pilis lapideis structuris testaceis:parietib⁹ cemēticiis altitudines extructæ cōtignatiōibus crebris coaxatæ cœnaculorꝝ ad sūmas utilitates pficiebāt despectatiōes:ergo cōtignatiōibus & mœnibus uariis alto spatio multiplicatis. P.R. egregias habuit habitationes :non sine causa igitur ab alto sublimiū tectorum spatio u mbritius timere se dicit ne iactu testarꝝ feriat. ℭ Coccina læna:coccinea:purpurea:coccos græce latinæ granū:inde coccinus & coccineus:grano (ut uulgus loquit) isectus. ℭ Longissimus ordo:comitat⁹ & multitudo. — Tecta sublimia — Coccus

ℭ Nocte patēt:patētes hñt q i eis euigilēt. ℭ Diffūdere pelues:uasa fictilia:pelues tñ sūt ubi pedes lauaꝭ cō sueuim⁹:peluis.n. qsi pedeuis:ut Var. inqt dicta a pedū lauatiōe:alii aūt peluim signū aqrū putāt i quo uarie res pluunt:uñ & nomē eē dicūt. ℭ Noctē patit lugētis amicū pellidæ patroclū lugentis qđ ab Homero sumptum est:qui in uigesimo quarto iliados inquit:αὔτο Δαγώρ:λαοὶ Δετοαὸ επι ρηάσ ςεκαστοι, εὸκἰΔρᾶ τἰερai τοἰμενΔορπoio μέΔορτό. ὑπρoῦ τεγ λαῦκερoῦ τέρπημεναι. αὐταρ ἀΧιλεῦσ κλαιεφιλοσεταρoσ μεμρημεροσ οὐΔεμἰρῦπνοσ ηρει πανταμάτων αλλεςρεφετενὸσανακρ οκλοῦποθεων αρΔροτῆτά καἰ μεροσ ηΰηΔοποσα το λυπεύεσῦν αὐτωκαἰ παθεν αλΥεα ᾶρ τρωντέ πολέμουσα λεγεἰ γατεκομάμαπεἰρων τῶν μιμνησκο λενοσ θαλερον κατα Δακρυονεἰβεν ᾶλλο τεπἰπ λεῦρασ κατακεἰ μεγοσ ᾶλλο τε Δαῦτε ὑπτἰοσ. ᾶλλοτε Δεπρηνησ το τε Δρθοσ ανας ασ. ℭ Quibusdā somnū rixa facit:uult oñdere ut paupes romæ uerberati sūt noctu inābulātes eos aliqñ in uia dormire soporatos:ut certe dormiūt qdā cū rixā cōtraxerūt uerberarūtue quēpiā: aliter uero somnū admittere nullo mō pñt. ℭ Cauet hūc quē coccina læna. i. purpurea:sic Vir. Tirioq; ardebat murice læna:qđ græci coccū latini ueteres byrū uocarūt:inqt Probus. Est autem coccus herba:unđ grana punicea tollunt & medicaminibus diluunt: ut Alexāder docet aphrodisieus ꝑbariq; solē gnidia. — VAL.

Multum ꝑterea flāmarꝝ atq; ænea lampas:
Me quē luna solet deducere & breue lumen
Candelæ:cuius dispenso & tempero filum:
Cōtemnit:miseræ cognosce ꝑhoemia rixæ:
Si rixa est:ubi tu pulsas ego uapulo tantum
Stat contra stariq; iubet parere necesse est.
Nā quid agas? cum te furiosus cogat & idē
Fortior:unde uenis exclamat cuius aceto:
Cuius cōche tumes? quis tecū sectile porrū
Sutor: & elixi ueruecis labra comedit?
Nil mihi respōdes? aut dic : aut accipe calcē
Ede ubi consistas:i qua te quaero ꝓseucha.
Dicere si tentes aliquid tacitusue recedas

ℭ Atq; ænea lampas:uel ænea lampas uti est in antiquis. i. candelabrū corinthiū. Pli. libro tricesimoquarto de cādelabris. Nec pudet tribunū militū ea salariis emere cum ipsum nomē a candelarū nomine impositū appareat. ℭ Dispēso distributo. ℭ Cognosce prohemia rixæ ꝙ prohemia legat melius est & magis conuenient sequētibus. Quod aūt principiū latine uel exordiū dicit:græci uidentur prohemiū noiasse inqt Fabius lib. quarto ubi ēt scri. ꝙ prohemiū dictum est siue οἰμη cātus ē & citharedi pauca illa quæ anteq̄ legitimum certamē inchoēt emerēdi fauoris gratia canūt ꝓhemiū cognominauerūt. Oratores quoq; ea quæ priusq̄ cām ordiant ad cōciliādos sibi iudicū aios ꝓloquūtur eadē appellatiōe signarūt:siue ꝙ οἰμοσ græce uia appellat id quod añ ingressum rei ponit sic uocare est institutū. Conchæ:conchis uiridis faba est: quā hodie ut aiūt neapolitani c in g uertētes:dicūt gōgulā: quā condiūt nūc porro nūc cœpe addito pipere aut cumino:alii anhetū miscēt cibus sane rusticanus est difficilisq; materiæ:de hac Martialis li. vii. in papillū ait. Et bene si cœnas conchis iuncta ibi. i. sine oleo. Et lib. xiii. Si spumet rubra conchis tibi pallida testa. Lautorꝝ cœnis sæpe negare potes. ℭ Sectile porrum:quod leuiter secari & findi potest:sectiuo porro auctoritatē dedit princeps nero uocis gratia ex oleo æstatis mensiū omnibus diebus:auctor Plinius li. xix. Est & aliud genus in capita excrescens. ℭ Veruecis labra:olim enim ueruecinū caput inter alia munera mittebatur: Mar. lib. xiiii. de capite arietino: Mollia phryxei secuisti colla mariti. Hoc meruit tunicā q tibi sæpe dedit. ℭ Proseucha:προσευφῶ ιι ὤι oro adoro ꝓprie deū:inde προσευΧη oratio quæ ad deū fundit : quasi προσΧη qm̄ attētiōe op⁹ sit:προσεΧω.n. attēdo itēdo adhibeo significat:ponit ꝓ domo pauperꝝ ubi elimosinas petūt. ℭ Et ænea lampas:nā tribuni incedebāt plato cādelabro qđ magno luxu ex ære coritheo fiebat. Pli. in luxū cādelabrꝝ iuectus hæc addit. Nec pudet tribunū militū ea salariis emere cū id nom̄ a cādelis ipositū sit. q. d. quis cādelabra a cādelis qbus paupes utunt autore festo dicta sint:tamē tribuni sine ullo pudore ea ad luxū emūt totis salariis:cādelabrū i distichis Mar. Noia cādelæ nobis antiqua dederūt. Fidētini uero ꝑceptor cū Pliniū deprauaret qđ multis i locis ausus ē ut quarto nr̄i opis libro facile demōstrabim⁹ ita puertit: Nec pudet tribunū militū ea salinis emere:hoc ē ad salinā:qm̄ ut ille interpratat milites ex cādelabris salina cōflabāt:in quo nō ausus Fidētinus ꝑceptori aduersari:uix pauca quædā ex hac sn̄ia nr̄a excerpsit:reliqua siluit. ℭ Aenea l ampas. i. cādelabrꝝ corinthiū quo tribuni utebant. ℭ Cādelæ:nā cādelis auctor Festo pauperes utebant. ℭ Conchæ:conchis ab anitio appellat fabatia uiridis atq; ita cōdit liquamine:coriandro: cimeno porro cōciso:& oleo qđ nisi magna fuerit copia cōchis igrati est saporis. Mart. In male cœnātē: Et Et bene si cœnas conchis iniūcta tibi ē:alibi, Si spumet rubra conchis tibi pallida testa:hoc ex nobis Fidē-

MAN. — Tri. mill. — Cādelabrum — Prohemium — Conchis — Porrum — Proseucha — Proseche — DOM.

tin⁹ accæpit sed inuertit & mutilat aliī conche ꝑ faba simpliciter accipiūt quæ ueluti cōcha cortice tegit & cum ea coquit qđ nō facimus in fresa. ℭ Sectile porrū: idē secticiū dicit ut scribit Pli. ad capitati differentiā tarentiꝗ optime deueniebat: apte noiat porrū: nā in frugali & paupis mensa id erat. Mart. Inuitat amicū; Viles cappadocæ grauesꝗ porri: alibi in quibus est lactuca sedens: & sectile porrū. ℭ Verueċis la. Fidētin⁹ a nobis accipit: sed puertit nec pcipit hoc eē ex more āriqtatis nam in apophoretis mittebatur caput ueruecinum inter cætera munera. Martialis. Mollia phryxei seruistis colla mariti. Ebrius igitur apte interrogat sciens hoc esse in usu munerum & pauperis.

MER: ℭ Sectile porrum: sectinum porrum: de quo Martialis. Mittit præcipuos nemoralis aricia porros. In medio uirides stipite cerne comas. ℭ Cuius cōchæ tumes: legumenti genus: quæ & caryca cōcha: ut apud Martialem. ℭ Elyxi: aqua cocti: lixa aqua dicitur: unde elixum ad differentiā assi. ℭ Verueċis: ueruex aries cui amputati sunt testiculi. ℭ Proseucha: locus precantium simul & peregrinantium.

Cōchis

Elixum

VAL. ℭ Et ænea lampas: fax ærea. ℭ Dispenso: dispono. ℭ Et tempero filum: decerpo ne extinguat: & est ordo me contemnit. ℭ Miseræ: infœlicis. Cognosce phœmia rixæ. Exordia initia futuræ rixæ: nō aūt præmia ut librarii inuerterunt: ita enim uetustissimi hñt codices & sensus quoꝗ id exigit: ut prohœmia nō præmia scribatur. ℭ Stat contra: hoc enim est rixæ futuræ prohœmium: ac si dicat non ob culpam meam/ sed illorum qui me aggrediuntur temulentiam rixa contrahitur. ℭ Cuius aceto: pauperē hūc oñdit. ℭ Cuius conchæ tumes: fabæ cacabo tumes: nam conchis fabæ species est: cuius diminutiuum est conchicula ueluti inquit. Nestus festus de octo ptibus orationis ad asinium pollionē. ℭ Sectile porrū: quia ē capitatū. ℭ Et elixi uerueċis labra comœdit. i. uerueceū caput: est ueruex: ut Varro inqt. Ouilis pecoris masculi testiculi dēpti: & iō ut natura uersa ueruex declinatur. ℭ Elixi: in aqua cōcocti: ē. n. elixū qcqd aqua mollit uel coquit: qđ lixā aquā ueteres: ut Nonius inquit: uocauerint: & lixæ dicti ꝙ militibus aquā ad castra uel ad tētoria ferre soleant: siue ꝙ lix ignis appelletur cinis: ut Pli. inqt. ℭ Ede ubi cōsistas: mendices uel domicilium habeas. ℭ In qua te q̄ro ꝓseucha locus est ubi mendici stipē petūt uiꝗitāt. προσεύχεσθαι. n. a græcis orare dicitur.

Tātūdē est: piter feriūt uadimonia: deinde
Irati faciunt libertas pauperis hæc est
Pulsatus rogat: & pugnis concisus adorat:
Vt liceat paucis cum dentibus inde reuerti
Nec tñ hæc tantum metuas: nā qui spoliat te
Non deerit clausis domib⁹: postq̄ ois ubiꝗ
Fixa catenatæ siluit compago tabernæ.
Interdum & ferro subitus grassator agit rē:
Armato quotiens tute custode tenentur
Et pontina palus: & gallinaria pinus.
Sic ide huc omnes tanquā ad uiuaria currūt

MAN. ℭ Vadimonia: fideiussiones ne postea offenderētur.
ℭ Tabernæ: cauponæ uel apothecæ: taberna a tabulis dicit. ℭ Grassator: grassari latrones dicunt uias obsidentes: ut scribit Festus. ℭ Pontina palus: hæc antiquo in latio ē. Pli. n. li. iii. sic ait. A circeis palus pontina est: quē locū. xiiii. urbium fuisse Mutianus ter consul prodidit. Iuuenalis aūt latronū fuisse sedem oñdit per eam enim paludem Appia uia tendebat: nā multa insunt uestigia ut uidimus. ℭ Gallinaria pin⁹ Strabo. li. v. de sinu cumano sic ait. Hocꝗ in sinu fruticosis uirgultis freqūes & arboribus sylua est: multis porrecta stadiis aquaꝝ indiga: cæterū sabulosa: quā gallinariā uocāt syluā: hic Sexti Pompeii classis præfecti piratica struxere nauigia: qua tempestate sicilia a romano defecit imperio: hæc ille: est & locus alter ad Gallinas dictus in uilla cæsarum fluuio tyberi iposita iuxta nonum lapidē uia flaminia: ut late ostendit Plinius libro decimoquinto capitulo tricesimo. ℭ Pinus: pro sylua dixit: ibi enim pinus fuisse credendum: cum: ut Strabo ait in ea Sexti Pompeii piratica nauigia struxerint. ℭ Huc in urbem. ℭ Viuaria: de uiuariis apiariis leporariis piscinis & cætera: uideto Gellium libro secundo capitulo uicesimo.

Crassari

Pontina palus

Gallinaria pin⁹

DOM. ℭ Tabernæ catenatæ: idē Mar. Nulla catenatis ꝑcincta ē pila lagenis. ℭ Pinus gallinaria: fallūt ut dixim⁹ q putāt hāc siluā eē quæ ad gallinas dicebat: nā ea erat ad nonū lapidē in uilla quæ dicebat Cæsaꝝ iuxta tyberim loco celebri: ut grassatores tuto hic eē nō possent: meminerūt Trangl. in galba & Pli. intelligo poti⁹ siluam gallinariā quæ autore Strabone in sinu cumano erat multis arboribus densa: & porrecta i multa stadia aquarū indiga & sabulosa in ea præfecti classis Sexti Pōpei piratica nauigia struxerūt cū sicilia ab imperio romāo defecit: hæc & uastitate erat apta grassatorib⁹: & eodē tractu quo palus pōtina cui⁹ añ memit.

MER. ℭ Vadimonia: deide irati faciūt iubēt cōuadari ut reū quē pulsauerāt: hoc ē uades dare. ℭ Fixa ca. i. catēis cōfixæ & cōclusæ. ℭ Grassator: subsessor uiæ: q p ui & isidias latrocinat. ℭ Et pon. pa. & gal. pi. palus pōtina i cāpania a circeis incipiēs: quē locū. xii. urbiū fuisse Mutianus ter cōsul ꝓdidit: Suetoni⁹ idē scri. Cæsarē dictatorē uoluisse pōtinas paludes siccare. ℭ Gallinaria pi. q̄q̄ cōtra mōtes ligusticos insula sit (ut Var. tradit) gallinaria dicta: tñ hic de silua gallinaria cumis uicina intelligēdū ē: de qua Ci. ad petum. Quītus ceparius obuiā mihi fuit in silua gallinaria. Stra. itē de hac silua hæc tradit. Hoc quoꝗ in sinu fructicosis uirgultis freqñs & arborib⁹ silua ē: multis porrecta stadiis aquaꝝ indiga cæteꝝ sabulosa: quā gallinariā uocāt siluā: hic Sexti Pōpei classis ꝑfecti piratica struxer nauigia: q̄ tēpestate Sicilia ab Romāo defecit imperio.

Grassator.

Pontinæ paludes

Gallinaria silua.

VAL. ℭ Feriūt pariter: siue moreris siue abeas. ℭ Vadimonia: deinde irati faciūt iudicia pmutant gr̄a calūniādi ℭ Libertas paupis hæc est: ironicos dictū. ℭ Pulsatusꝗ rogat: ueniā petit. ℭ Nō deerit clausis domib⁹: fur uel homicida. ℭ Armato quo tu. cu. te. quotiēs armato ꝑsidio muniunt infāmia latronū loca. ℭ Et pōtiña palus & gallinaria pinus: loca latronū ꝑsidiis collocatis: a solitis inquit locis quotiēs depellunt roma q̄si ad certas prædationes cōfugiūt. ℭ Et pontina palus: quā Iulius Cæsar fert exiccasse. ℭ Et gallinaria pin⁹

idest silua

.i.silua quæ ad gallinas dicta est ꝙ sicut multi ita Tráql.his uerbis exponit.Liuiæ drusillæ olim post augusti statim nuptias ueientanum suum reuisenti ꝑteruolans aquila gallinam albã ramulũ lauri rostro tenentẽ ita ut rapuerat demisit in gremium cumq; nutriri alitem:pangi ramulum placuisset:tanta pullorum soboles prouenit ut hodieq; uilla ad gallinas uocetur:tale uero lauretum ut triumphaturi Cæsares inde laureas decerperent:idem refert Plinius.ℭ Tanquam ad uiuaria:ad paratos pastus.

Qua fornace graues:qua nõ incude catenæ
Maximus ĩ uinclis ferri modus:ut timeas ne
Vomer deficiat:ne marræ:& sarcula desint.
Fœlices pauorum atauos:fœlicia dicas
Sæcula:q̃ quõdã sub regibus atq; tribunis
Viderunt uno contentam carcere romam
His alias poteram & plures subnectere cãs.
Sed iumenta uocãt:& sol inclinat:eundũ ẽ.
Nam mihi cõmota iam dudum mulio uirga
Innuit:ergo uale nr̃i memor:& quotiens te
Roma tuo refici ꝑperantem reddet aquino:
Me quoq; ad eluinam cererẽ: uestrãq; dianã
Cõuelle a cunis satyrarꝫ ego: ni pudet illas
Adiutor gelidos ueniam caligatus in agros.

ℭ Qua fornace latronũ copiã oñdit.ℭ Qua nõ incude:non.s.fiũt.q.d.ubiq;:& tamẽ nõ satis ẽ: oino.n.fures multiplicant:idẽ quoq; hac tẽpestate romæ accidit.ℭ Modus:mẽsura.ℭ Marræ:sappæ instrumenta rusticorꝫ.Columella.Tũ penitus marris eradet uiscera matris:ne dubita.ℭ Sarcula:instrumẽta agricolarꝫ a sarrio.i.purgo:uel ut ait Var.a serẽdo ac sarciendo.ℭ Proauorꝫ atauos:Auus est pr̃is matrisq; pr̃.Proauꝰ est aui pr̃.Abauus est proaui paterni aut materni pater.Atauus est abaui uel abauiæ pr̃.Tritauus est ataui pr̃:ultimũ cognatiõis nomẽ est.De iis oibus: auctor ẽ Paulꝰ digestis de gradibus.ℭ Proauorꝫ:cognatio ita se hẽt pr̃ auus ꝑauus abauus atauꝰ tritauus.ℭ Tribunus:tribuni creati sunt.xvi.anno post reges exactos.Dũ.n.plæbs a senatu & cõsulibus præmeret:tũc ipa sibi duos tribunos quasi ꝓprios iudices & defẽsores creauit aduersus iniurias nobilitatis: quod quidẽ Liuius li.ii.edocet.Illi uero tres colegas sibi creauerũt.ℭ Vno nõ enim tot uigebãt latrones & scelerati.ℭ Carcere.liuius li.i.de Anco Martio sic ait.Carcer adꝰ terrorẽ increscentis audaciæ media urbe imminens foro ædificatur.ℭ Iumenta:iumentum a iunctu dicitur auctore Varrone.Columella uero in ꝓlogo libri septimi scribit iumenta nomen a re traxisse ꝙ nostrũ laborem uel onera subuectãdo uel arãdo iuuarẽt.ℭ Aquino:i uia latina aquinũ magna ciuitas ẽ:iuxta quã Melpis flumẽ labit̃ Strabo scri.li.v.ℭ Eluinã cererẽ:a fonte nõ lõge ab aquino sic dictã existimo:adhuc enim ab incolis Eluinus fons appellat̃: apud quẽ & tẽplorꝫ uestigia: quæ quidẽ & cereris & Dianæ putant̃ fuisse.Plinius lib.iii.capi.xiiii.scribit esse in piceno heluinũ flumen: sed non ad rem.ℭ Satyrarꝫ adiutor:Laertius scribit non defuisse qui Socratem iuuisse Euripidẽ existimauerint:unde Mesilochus ait phrygibus Nouo Euripidis poemati & Socratem ligna ministrasse: Euripidis recens phryges est fabula Sarmenta cui supponit & Socrates prudens. MAN. Tribuni Carcer in urbe. Iumentũ Aquinu; Melpis fluuius Euripidis socrates adiutor

ℭ Cererẽ eluinã:nõnulli dixerũt appellatũ a loco iuxta aquinũ:quẽ nusq̃ reppi:ego potius Eluinã itelligo dictã ab eluẽdo.i.lauãdo:nã q sacris iitiabãt̃ Cereris lauabãt̃ ut testimõio aristophãis docuimꝰ.Pli.eluinũ q̃dẽ oppidũ noiat sed nõ his locis.potest & hoc referr̃ ad celebritatẽ:q̃ fiebat ab agnatibꝰ & populis finitimis i luco minturnẽsi loco irriguo aqs ut scribũt Strabo & Silliꝰ:ut pp eas aq̃s Ceres:q̃ illic colebat̃ dicat̃ eluia. DOM.
ℭ Vestrã.d.quã colitis i luco miturnẽsi.ℭ Aptissimis ut arbitror argumẽtis singulis ferme locis q̃ q̃dẽ ob scuriora hẽnt:Fidẽtinũ plagiariũ uel dissentiẽtẽ elusimꝰ uel assentiẽtẽ sceleris cõuicimꝰ:ꝙ.s.nr̃a q̃ ñ pepcit nephario ꝑceptoris cõsilio usus iuerterit:cõfuderit:cõtamiauerit:ifinitũ(ita me deꝰ amet)ꝑpe eẽt singula illiꝰ deliramẽta:his comẽtationibꝰ isectari:ne igr̃ suspẽsũ lectorẽ habeã sinã Fidẽtinũ ualere: & i triuio uersari ubi pueros quotidie male docet:nã cũ i publica academia supioribꝰannis ꝓfiteri cœpisset ita ab oibꝰ ẽ derisus & explosꝰ ut iã eũ lucis pudeat:nec discedat e tenebris triuii:hõ nulliꝰ doctrinæ icredibilis ipudẽtiæ:i alieno furor̃ mister:i suo delirꝰ reuocauimꝰ ad tribunal q̃rto alteriꝰ nr̃i opis libro eiꝰ ꝑceptorẽ:& expiemur qd i sua causa meditet̃ q discipulum quẽ ad scelus impulit:nõ defendit ab omnibus suffragiis damnatum.
ℭ Marræ & sarcula desint:istrumẽta rustica atq; olitoria.Columella.Tũc tritura solum splẽdẽtia sarcula sumat.Tũ penitꝰ marris eradere uiscera matris.Ne dubita.ℭ Sub regibꝰ atq; tribunis:p tribunos cõsules intelligimꝰ:sub qbꝰ tribunitia potestas creata fuit.ℭ Vno uiderũt cõtẽtaꝫ carcere Romã.Ancꝰ rex ut scribit Liuiꝰ:cũ res romana aucta foret:& facinora clãdestina fierẽt ad terrorẽ icrescẽtis audaciæ media urbe eminẽtẽ foro carcerẽ edificauit.ℭ Eluinã ce.uestrãq; dianã.quarꝫ dearꝫ ædes aqno ꝓximas fuisse existimamꝰ. MER. Marræ. Sarcula.
ℭ Qua fornace graues q̃ nõ icude cathenæ:ꝑ reorꝫ copia.ℭ Maximꝰ i uiclis ferri modꝰ:uis ferri magna i uicula cõiecta ẽ.ℭ Ne marræ & sarcula:ferramẽta rustica marra marræ columella.Cõtũdat marra uel fracti dẽte ligonis:sarculũ Varro a serẽdo uel sarciẽdo dictũ putat.Vno cõtẽtã carce.ro.subaudiẽdũ Tullião Cuiꝰ & salustiꝰ meminit a Tullo rege sic appellato.ℭ Sæcula:ingt Hieronymus i comẽtario epistolæ pauli ad hæbreos:ut Oui.naso dicit dicũt̃ a sequẽdo eo ꝙ se sequãt̃ atq; i se reuoluãt̃ teste Varrone:sæcula ãt ex eo dici possũt ex quo uarietas cæpit eẽ tẽporis.ℭ Sub regibꝰ atq; tribunis:& cũ reges illi septẽ ipiũ romanũ regebãt:& cũ in collẽ auẽtinũ plæbs secessit creataq; tribunitia potestas ẽ ut supra memorauimꝰ.Sed iumẽ uocãt:equi uel muli clitellarii:iumẽtorꝫ autẽ nomẽ traxere quod nostrũ laborem uel onera subuectãdo uel arando iuuent.ℭ Iã dudũ.properanter & statim:ut iamdudum sumite pœnas:& atticum Cicero: iamdudum pudet tam multa scribere uereor enim ne re iã desperata legas.ℭ Properãtẽ:festinantem ut roma; ef fugias.ℭ Me quoq; ad eluinam cererem locus est in gallia:qui sic appellat̃:ut Probus scribit.ℭ Vestrãq; VAL.

dianam:quæ apud aquinum colebatur. ℂ Conuelle a cumis:a cumis aduocata.

Argumentum satyræ quartæ.

Quarta quidem crispinum odit:caluumq; neronem.

MAN. Ecce

Cce iterũ.prima & enim satyra dixerat. Cum pars niliacæ plæbis:cũ uerna canopi Crispinꝰ &c. ℂ Ecce iterꝝ crispinꝰ adest mihi sæpe uocãdus:adest legi in antiquis codicibꝰ. ℂ Ecce:de ecce particula sic ait Asconius li.ii.uerrinaꝝ. Ecce auté propriũ hoc Ciceronis é in rebus improuisis:quod cũ cura Virgi. Et legit & trãstulit:ut ecce ãt gemini a tenedo &c. ℂ Ad partes ad satyras quæ sunt opis part es. ℂ Aeger:debilis. ℂ Viduæ tñ:per id uoluptate ductũ ad libidiné oñdit:cũ egestate ut multi alii nõ cogeret: Mar.li.xi.ad Caridemũ. Nunc sectaris anus o quantũ cogit egestas. Illa fututoré te carideme facit. ℂ Quid refert:prodest.q.d.nihil qa malus est:hic fœlix eé non potest. ℂ Porticibus:solebãt prisci in domibus gestationes hẽe:in qbus gestarent:habeř ité & hortulos oblectationũ gratia. ℂ Incestus:cestus cingulũ dicit ueneris:quo utiř ad honestas nuptias:hinc incestũ dicit: quod a sacrato illo uenetis cingulo nõ fuerit uinctuȝ. Auctor est Lactantius li.ii.th. Incestũ ut inqt Seruiꝰ lib.vi.æn.ibi incestat funere classem.i.polluit: est quæcunq; pollutio. ℂ Terrã subitura sacerdos:uestales.n. incesti damnatas a Numa pompilio uiuas suffodi institutũ é:ut Plutarchus oñdit:& Dionysius li.ii. latius tñ ista diximus in ode Horatii secunda:ibi.n.de uestalibus multa. ℂ Sed nũc.s.dictũ & actũ é. ℂ De factis crispini.s. ℂ Iudice moꝝ: Domitiano nã uidelicet legé iuliã in adulteros reuocaret:magistratibꝰ quoq; urbanis ꝓuinciarũq; ꝑsidibus coercendis tñ curæ adhibuit ut neq; modestiores unquã neq; iustiores extiterint:suscepta morũ correptione licentiã theatralé ꝓmiscua iniquitate spectãdi inhibuit. Incesta uestaliũ uirginum a patre suo quoq; & fratre neglecta uarie ac seure cohercuit. Nã Corneliã uirginé maximã absolutaȝ e dehinc longo interuallo repetitam atq; conuictam defodi imperauit:stupratoresq; uirginis in comitio ad necem cædi. Auctor est Tranquillus. Martialis libro sexto ad Domitianum:etiam ait censor maxime principumque princeps.

Domitiani césura

Cornelia uirgo

Iunii Iuue. Aq̃natis satyra quarta.

Cce iterum crispinus adest mihi sæpe uocandus
Ad partes: monstrum nulla uirtute redemptum
A uitiis:æger solaq; libidine fortis:
Delitias uiduæ tantum aspernatur adulter.
Quid refert igitur quantis iumenta fatiget
Porticibus:quãta nemoꝝ uectetur i umbra
Iugera quot uicina foro:quas emerit ædes?
Nemo malus fœlix:mime corruptor & idé
Incestus:cum quo nuper uittata iacebat
Sanguie adhuc uiuo terrã subitura sacerdos
Sed nunc de factis leuioribus & tamen alter
Si fecisset idem caderet sub iudice morum

DOM.

Domitius calderinus in.IIII. Satyram.

Cce Iterum.accusaturus Domitianũ crudelitatis:gulæ auaritiæ:a Crispino ordiť:in quo & pricipẽ notat:nã Domitianus incesta uirginũ uestaliũ ut scrib. Tranql.uarie & seuere coercuit:Papinius pulchrius an tacita uigilet face troicus ignis atq; exploratas iã laudet uesta ministras:tñ Crispino adultero notissimo & uirginis uestalis stupratori ignoscebat. ℂ Iterũ:nã antea est notatus uerna canopi Crispinus ad ptes.i.satyras q̃ ptes sũt operis. ℂ Delitias ui.nullo inqt adulterii genere abstiet Crispinus præterq̃ uiduæ:ex quo oñdit eũ sectari iucũdiora adulteria:nã q ad uiduas & anꝰ accedebãt pauptate cogebanť:ut.s.pararẽt diuitias:añ uetulæ uessica beatæ. Mar. Nũc sectaris anus o quãtũ cogit egestas alibi. Munera qđ senibꝰ uiduisq; ingẽtia mittis:nullũ igiť cõmittit adulteriũ Crispinus nisi per uoluptateȝ & libidiné amici:cũ egestate nõ cogať uiduas adire. ℂ Terrã subitura:designat suppliciũ uirginis uestalis: nã in uia ad portã collinã tumulus erat:ubi erat domꝰ subterranea cũ lecto strato lucerna ardente:primitiis rerũ quæ ad uictũ spectãt hoc é pane:aqua:& lacte ne uirgo tanta religione sacra detrudi illuc uidereť:ut fame periret:ipsa uiua imposita pheretro ferebať forũ magno silentio & horrore:cũ erat ad domũ illã puentũ deposito feretro solutis uinculis:põtifex arcana quædã præcatus eã educebat:deinde collocabat in scalis quibus in domũ descẽdebať:& statim se se auertebat:tũ humus iniiciebať qđ numa instituit ut fieri. Plutar. Domitianus cũ alias puniuit tũ Corneliã ut scribit Plinius & Tranquillus earum stupratores cædebanť uirgis in comitio ut celer æques romanus ex suspitiõe Corneliæ stupratæ iubente Domitiano cæsus est quod scribit Pli. ℂ Iudice morũ: Domitiano qui uult uideri cẽsor Mar. Censor maximꝰ principũq; princeps.

MER.

Enarratio quartæ satyræ.

Cce iterũ crispinus adest mihi sæpe uocandus. Crispinus ꝓdigũ animũ & uoracé gulã acriꝰ insectať nimium & infra cæsareã dignitaté Domitiani studium in rombo coquẽdo. Ad cuius condimentũ uelut ad liberanda magna iussu Cæsaris accersiti patres fuere. ℂ Ad patres subaudi satyrarũ:in qbꝰ sicut in comœdiis sunt primaꝝ partiũ:ut rursum secũdaꝝ. ℂ Quid refert igiť: qd prodest ædes extruxisse cũ gestatiõe hortulis & laxis porticibus. Et uelut terræ iugera in medio urbis ꝓsedisse: qñ malus fœlix eẽ ñ possit. Vbi sciendũ solitos fuisse priscos in domibꝰ gestationes hẽe. In qbꝰ gestarẽť hortulis uel inclusas uel coniunctas:quam rem apud iuniorem Plinius frequenter legimus. ℂ Cum quo nuper iaceret. Incestũ uidetur cum uirgine Vestali fecisse:quæ pollutæ pudicitiæ rea:& incesti conuicta uiua in subterraneum cubiculum defodiebatur:quod pluribus uerbis in camilli uita Plutarchus refert. Qua ité pœna iubente Domitiano affecta est. Cornelia Maronilla:ut Suetonius & Plinius tradunt.

Quãdo carcer romæ

Gestationes in dõibus

uestabulũ pena. cor.maronilla

Cce iterũ Crispinus & ẽ mihi sæpe uocãdus Ad partes. De Crispino: piscis magnitudine: domitianiq; tpibus scribit in hac satyra & Grispini & imperatoris uitã in primis lacerãs scænicũ sumẽdo principiũ intelligẽdũ siquidẽ ẽ aliquos cũ Crispino sermones pcessisse. Ecce iterũ p priũ Ciceronis & Virgilii & huius ẽ uerbũ in rebus improuisis. Virgi. Ecce autẽ gemini a tenedo trãquilla p alta. Ad partes: subaudiẽdũ operis mei & ẽ metaphora a comœdis tracta mõstrũ nulla uirtute redẽptũ: hoc dicit: hic Crispinus adeo fœdis & piectis in oẽm turpitudinẽ moribus uixit ũt naturæ mõstrũ inter hoies uideri potuerit. Nulla uirtute redẽptũ a uitiis. i. quẽ nulla uirtus a cõsuetis potest uitiis reuocare q nulla uirtute uitiũ põt occultare. Solaq; libidi. for. pertinax in uenere. Delitias uiduæ tantũ aspernatur adulter: in minore debilis scelere. Iugera quod ui. for. q̃ late patẽtes undiq; cãpos urbi uicinos habeãt aut foro ædes & hortos: iugerũ inquit columella hẽt quadratorũ pedũ milia. xxviii passus pedes habet quinq; actus minimus: ut ait Varro latitudinis pedes quattuor: lõgitudinis pedes. cxx. clima quoq; uersus pedũ ẽ. lx. actus quadratus undiq; finit pedibus. cxx. hoc duplicatũ facit iugerũ & ab eo qđ erit iunctus nomẽ iugeri usurpauit. Nẽo ma. fœ. i. oĩs q fœlix malusq; ẽ corruptor sit: necesse ẽ sit fœlix uel diues siue ut malus qui intra animum uersat scelus: siue corruptor: ut põte q ppetrat peccatũ fœlix eẽ nullo mõ potest: alii separatim legũt: nemo malus fœlix: ut sit generaliter dictũ: & minime corruptor in crispinũ: ut sit sensus: si nemo malus fœlix ẽ ne corruptor quidem Crispinus fœlix erit q & incestus est. Incestus. qui illegitimã tentat uenerẽ quasi cui cestos nõ fuerit adhibita: fuit autẽ cestos cingulũ ueneris Homerus. ηκαὶ ἀπὸ στήθεσφιν ἐλύσατο κεστὸν ἱμάντα ποικίλον ἔνθα δέ οἱ θελκτήρια πάντα τετεύχατο· ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστὺς πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων. Nuper uittata iacebat: uittis redimita. Sanguie adhuc uiuo terrã subitura sacerdos i. quã uiuã obrui moris ẽ si crimine cõuincatur: hoc enim suppliciũ in uirgines in incestu dephensas statutũ est: ut Plinius in epistolis. Fremebat enim iquit domitianus æstuabatq; ingenti inuidia constitutus: nam cũ corneliam maximillam uestalem defodere uiuam cõcupisceret: & ut qui illustrari seculũ suum eiusmodi exẽplis arbitraret pontificis maximi iure seu potius immanitate tiranni licentia domini reliquos pontifices nõ in regiã sed in albanã uillã cõuocauit nec minore scelere q̃ q; ulcisci uidebatur: absentẽ iauditãq; dãnauit incesti: cũ ipse fratris filiã incesto nõ polluisset solũ: uerũ etiã occidisset: nã uidua ab ortu periit missi põtifices q defodiẽdã necãdãq; curarẽt. Caderet sub iudice morũ. i. a cẽsore dãnaretur.

Nã quod turpe bonis titio serioq; decebat
Crispinũ: quid agas: cũ dira & fœdior omni
Crimine psona est: mullũ sex milibus emit
Aequantem sane paribus sestertia libris.
Vt phibẽt q de magnis maiora loquuntur
Cõsilium laudo artificis: si munere tanto.
Præcipuã in tabulis cærã senis abstulit orbi
Est ratio ulterior magnæ si misit amicæ:
Quæ uehit clauso latis specularibus antro
Nil tale expectes: emit sibi: multa uidemus
Quæ miser & frugi nõ fecit apicius; hoc tu

Titio Serioq; sic ẽ in antiqs. ii. ãt ut dat intelligi eqtes: erãt uti & Crispinus ponũturq; q p qbuscũq; bonis. Agas dicas. Quũ: quãdo. Dira: dirũ ẽ triste & ifestũ & q̃si deorũ ira missum Marcell' scribit. Dirũ deorũ ira natũ iqt Festus. Mulũ sex milib': postquã lasciuiæ Crispinũ dãnauit iã gulæ arguit. Mulũ Macro. sat. lib. iii. scribit Sãmonicũ rettulisse qđ Asinius Celer uir cõsularis mulũ unũ septẽ milib' nũmũ mercat' ẽ. In q re luxuriã illi' seculi eo magis licet æstimare: qđ Pli. secũdus tẽporibus suis negat facile mulũ reptũ q duas põdo libras excederet. At nũc & maioris põderis passim uidemus: & ptia hæc insana nescimus. Hæc ille. Plinius ãt libro nono ait: Ex reliq nobilitate: & gra maxima ẽ & copia mulis sicut magnitudo modica: biasq; libras põderis raro admodũ exupãt. barba gemia isignitũ iferiori labro. Nom iis fenestella a colorẽ muleorũ calciamẽtorũ datũ putat. Mulũ octogita librarũ in mari rubeo captũ Licini' Mutianus pdidit. Festus uero ait q; mulei calcei erãt regũ albanorũ & post patritiorũ a mulãdo. i. sumẽdo dicti. Mullus uero τρίγλα ẽ græcis philosoph' ãt libro qrto de aialib' scri. mulorũ fœminas & maiores eẽ & uiuaciores q̃ mares. Sex milib'. i. sex sestertiis: mille. n. nummos ualebat sestertiũ ut aiũt. Vt phibẽt: ut assert assentatores: q crispinũ excusãtes dicũt mulũ fuisse sex librarũ. Cõsiliũ. s. emẽdi muli. Præcipuã cærã: pricipalẽ hæreditatis partem. Vlterior magis ultra & maior. Magnæ diuiti: latis speculatib': Seneca ẽt epistola octogesimaseptima sic ait. Nihil mihi uirũ iã iteresse algeat bal neũ ac caleat. Quãtæ nũc aliqs rusticitatis dãnat scipionẽ q; nõ i caldariũ suũ latis specularib' diẽ admiserat q; nõ in multa luce decoqbat. Pli. ãt li. trigesimosexto capi. uigesimosexto scribit q; specularis lapis faciliore natura findit i tenues crustas: & Matti. ait li. viii. Hibernis obiecta notis specularia puros. Admittũt soles & sine fæce diẽ. opiebãt. n. specularib' loca in domo uoluptatis gra: q̃ sic tecta Antrũ appellat Iuuenalis. Tale: ut mulũ donauerit. Multa uidemus: hoc. s. tẽpore fieri: & p Crispinum & alios gulæ causa. Nõ fecit. s. gratia gulæ. Apicius: Seneca de consolatione ad Elbiam matrem hæc ait: Apicius nostra memoria uixit: qui & i ea urbe aliquãdo ex q philorophi uelut corruptores iuuẽtutis abire iussi sũt scientiã popinæ pfessus sua disciplina seculũ infecit. Cuius exitiũ nosse opæ pciũ ẽ: cũ sextertiũ milies i culinã cõgessisset: cũ tot cõgia pricipũ & ingẽs capitolii uectigal singularis cõmessationes suasisset: aere alieno oppssus rationes suas tũc primũ coactus inspexit sup futurũ supra sextertiũ cẽties cõputauit: & uelut multa fame uicturus si in sestertio cẽties uixisset ueneno uitã finiuit: quanta luxuria erat cui cẽties sestertiũ egestas fuit: & quod alii uoto petũt ueneno fugit. Frugi utilis posteris: qa se interemit.

MAN.
Muli
Mulei calcei
Specularis lapis
Apicius

DOM. ℭ Tirio felioq; p Titium & Selium:aliquem æquitem romanum & alios ciues intelligit:qui leuissimis suspitionibus accusati de incestu uestaliũ in comitio uirgis cæsi fuerant iubente Domitiano. ℭ Mullũ sex milibus: Asinius celer uir cõsularis ut Samonicus refert: Mullũ septem milibus nũmum mercatus est:in quo teste Macrobio luxuria sæculi illius eo magis estimari potest:quod Plinius negat mullũ reptum qui duas pondo libras excederet:at nũc maioris põderis passim uidetur:ut scribit Macrobius:eodem Plinio autore. Mutianus refert mullũ octaginta librarũ captum fuisse in mari rubro:mulli pisces a colore muleorꝝ calciamentorꝝ:mulei enim erant calcei regum albanorum & post patritiorũ a mulando.i.sumendo dicti:ut scribit Põpeius:mendosa dictio apud Pliniũ molliorũ pro muleorꝝ. ℭ Vt perhibent perhiphrasis est assentatorꝝ:q uolẽtes excusare Crispinũ affirmãt mullũ fuisse sex milium librarꝝ: ne cui mirꝝ sit:si sex milib⁹ emit ℭ Maiora de magnis:hoc est proprium assentatorꝝ & adulatorꝝ. ℭ Præcipuã cærã:magno testamẽto hoc munere. ℭ Quæ uehitur clauso antro latis specularibus:speculares lapides plucidi quibus horti operiebãtur: & nõunq̃ construebantur aluearia tales hortos habuit Tiberius imperator:& Mart.carmine celebrat Sub his gestabantur diuites in uoluptatem hæc ex Plinio:Iuuenalis diuitem mulierem designans scribit eam gestari in eiusmodi hortis:Carpensq; suorꝝ temporꝝ luxum eos appellat antrꝝ: nam cũ ita tecti essent speluncæ uidebant. ℭ Emit sibi in guláaui; Mar. Cui dedit ergo? sibi: Apitius sola Suide historia cognoscit: hic multa milia nummũ gula cõsumpsit: tã delicati appetitus ut cũ audisset in lybia maiores locustas nasci pro quib⁹ multa in gallia impenderat illuc nauigauerit:cum falsum quod audiuerat depræhendisset iussit nauis gubernatorem ita uertere cursum ut lybia amplius inspici non posset:prouinciam detestatus & incolas:plura Suidas & Dion & nos in commentariis Sily diximus:a Plinio altissimus nepotum gurges dicitur & maius ad omnem luxum ingenium.

MER. ℭ Mullum sex mili:emit. Mullus is piscis est quẽ nũc uulgus barbonã appellat:barbatus.n.est. Vt Cicero & Var.scribunt:græca est dictio:de qua plã alias dicemus: sed mullũ expirantẽ uersicolori: & numerosa uarietate (ut uerbis Pli.utar) spectari pceres gulæ narrãt:rubẽtiũ squãmarꝝ multiplici mutatiõe pallescẽtẽ utiq; si uitro spectetur inclusus:unde Martialis. Spirat in aducecto: sed iam piger æquore mullus Languescit:uinum da mare ortis erit: Cui⁹ piscis insana precia Plinius & Macrobius referunt. Nã octo sestertiis Asinius celer uir cõsularis mullum unum mercatus est. ℭ Aequantem sane paribus sestertia libris:hoc est pẽdentem libras sex pro numero sestertiorum:nam mille nummos sestertius ualebat. Quam rem ex uerbis Plinii & Samonici colligere licet. Scribit enim Plinius Asinium celerem sestertiis octo mullum emisse: qđ precium fuisse octo milium nummum Macrobius tradit Samonium scribere. Ex Horatio item si diligentius attenderimus:hoc idem cognoscemus:ait enim. Si quadringentis sex septem milia desunt plæbs eris: quasi quadringenta milia nummum legitimus equitum census foret. Quam summam quadringentorum sestertium fuisse:tum historici:tum reliqui scriptores referunt. Ergo sex milia nummum sex sestertia accipere debemus ad quem numerum referendum est piscis pondus. ℭ Præcipuam in tabulis cæram: si habendæ hæreditatis gratia:aut amicæ donasset ignoscendum foret. ℭ Latis specularibus antro:specula riorum usum perlucente testa clarum trãsmittentium lumen memoria sua prodiisse scribit Seneca in epistolis:qui item de Scipione tradit. Quod non in caldarium suum latis specularibus diem admiserit. Et Martialis. Hibernis obiecta notis specularia puros Admittũt soles & sine fece dies. ℭ Plura uidem⁹ q̃ miser & frugi non fecit apitius. Sensus hic sumptuosior:& magis damnosus nostro tempore est Crispinus: quam olim apitius fuerit:qui nepotum omnium gurges altissimus irritatæ gulæ parum obsequens mullum præciosum non emit:sed octauio cessit quam historiam ipsius Senecæ uerbis ad Lucilium aperiemus. Mullus gentis formæ quare autem non pondus adiicio & aliquorum gulam irrito:quattuor pondo & asse libram fuisse aiebant Tiberius Cæsar missum sibi:cum macellum deferri & uenire iussisset. Amici inquit animus me fallit:nisi istum mullum aut apitius emerit:aut Publicus Octauius ultra spem illi coniectura processit: liciati sunt:uicit octauius:& ingentem cosecutus est inter suos gloriam:cum quinque sestertiis emisset piscem quem Cæsar uendiderat:ne Apitius quidem emerat numerare tantum octauio turpe fuit. Nam ille qui emerat:ut tyberio mitteret (q̃q̃ illum quoq; reprehenderim) admirarus est rem: qua putauit Cæsarez dignum amico ergo aliquis assidet probamus: At hæreditatis causa facit:si uultur es cadauer expecta.

Mulus Varietas mullorũ in morte sesteru⁹ mille nũmos ualebat

Quãdo specularia Romæ Seneca Tiberi⁹ Cæsar Apitius &.P.Octauius licitant mullum

VAL. ℭ Nam quod turpe bonis tyrio serioq; decebat crispinum:bonis q; boni essent:aut hos laudat comparatione crispini. ℭ Quid agas cum dira & fœdior omni crimine persona est: nisi obiicias quod in ea turpissimum est. ℭ Mullum:piscem. ℭ Sex milibus emit:deest sestertium. ℭ Aequantem sane paribus sestertia libris:sex librarum præcipuus fuit. ℭ Vt perhibent qui de magnis maiora loquũtur:superius dictum temperat:hoc est ut eius assentatores ferunt eum mirum in modum inde se laudare arbitrati ut dictum uideatur. παρα ύπονειαν. sicut Aristophanis illud τῶνέμῶν γαροίκε των πῖςο τάτου ηγοῦ ü αίὀεκαὶ κλεπτίςα τον. ẽ & alter ordo & sensus alter ut desit copula ut dicas ac maiora & subaudiatur q̃ dixerim⁹ ℭ Vt perhibent:putant qui loquuntur de magnis idest qui sũt uerbis magnifici assentatores & de aliquo loquuntur diuite semper magnifice:me in hunc sensum trahit: q; loquuntur non dicunt dixit uel ferunt quæ in priore sensu magis congruebant: hinc autem recte sequitur: consilium laudo artificis in munere tanto:ut ipse quoque id fecisse crispinum affirmare contendat. ℭ In tabulis cætam senis abstulit orbi:ubi nomen scribitur hæredis:hoc est aut si hæreditatem captauit:aut amorem amicæ locupletis. ℭ Quæ uehitur clauso latis specularibus antro:fenestra clausa. ℭ Multa uidemus: quæ miser & frugi non fecit apicius:qui scribit de ciborum condimentis:ut Plinius meminit. ℭ Miser & frugi. Marcus apicius fuit si cum crispino comparetur cum ille gulæ haberetur exemplum.

Succinctus

¶ Succinctus papyro: per id ostendit eius inopiã & conditionem uilissimã. ¶ Papyro: papyrum nascitur in paluſtribus ægypti: ex quo nauigia texunt: & e libro uela tegeteſq; necnon & ueſtẽ: atq; ſtragula ac funes Plinius libro nono. ¶ Prouincia: ea proprie extra italiam dicebatur: Plinius in epistolis Prouincialis es an italicus: & festus ait Prouinciæ a appellãtur ꝙ populus romanus eas ꝓuicit: ideſt ante uicit. Quales tunc epulas: poſtq̃ poeta Criſpini uitia patefecit: iam in Domitiani gulam inuehitur. ¶ Induperatorem: pro imperatorem eſt enim epentheſis: ideſt interpoſitio: alii parentheſim uocant: quidam pleonaſmum appellant qđ Donatus & Diomedes ſcribunt: nos uero latius carmi ne figurarum. ¶ Qum: quãdo. ¶ Tot ſeſtertia: ideſt ſex. ¶ Partem: appoſitio eſt. ¶ Modice reſpectu gulo ſi imperatoris uel ironia eſt. ¶ Scurra: irriſor paraſit⁹ adulator. ¶ Purpureus. Criſpinus enim inter equites aſcriptus erat: hinc & prius dixerat. Criſpin⁹ tyrias hu mero reuocante lacernas. Princeps equitium. Tacit⁹ lib. decimoſeptimo ſic ait. Septimam decimam cohor tem e colonia hoſtienſi in urbem acciri Otho iuſſerat. Armandæ eius cura: Vario Criſpo tribuno e prætori nanis data &c. ¶ Municipes: in eodem municipio na tos in nilo enim naſcuntur. ¶ Municipes item erant: ut Feſtus ait qui ex aliis ciuitatibus romam ueniſſent: quibus non licebat magiſtratũ capere: ſed tãtum mu neris partem ut fuerunt cumani acerrani &c. Gellius quoq; libro decimoquito capitulo decimotertio ait ꝙ municipes erant ciues romani ex municipiis ſuo iure & legibus ſuis utentes: muneris tantum cum populo romano honorarii participes a quo munere capeſſen do appellati uidentur. ¶ Siluros: ſilurus in nilo ẽ graſ ſat q; ubicũq; ẽ oẽ animal appetẽs: equos iatãtes ſæpe demergens præcipue in meno germaniæ amne propter liſboum: & in danubio: Plinius libro nono capitulo decimotertio. ¶ Facta: putrida. ¶ Cantandũ: fingendũ poetico more. ¶ Pierides: eæ dictæ ſunt muſæ a pierio mõte: ut ſcribit Feſtus. Eſt autem. Pierus mons theſſaliæ: qui ad macedoniam ꝓtenditur auctore. Plin libro quarto. In Heſiodi ãt theogonia legit̃ ex Ioue & Mneoſyne muſas in pieria natas: ¶ Puellæ: olim puetæ ꝑ puellæ. Varro deuita patrũ. Pueri liberi & puetæ miniſtrabant: pueritia quoq; ꝑ puritas. Auctor eſt Nonius: & feſtus ait ꝙ puelli pueri dicebant̃ per diminutionẽ. ¶ Puellas: quaſi puras & uirgines: ¶ Flauius ultimus. Domitianum intelligit. De gente autem flauia ſcribit Tranquillus ꝙ obſcura fuit initio: nam Titu s. Petronius municeps rheatin⁹ fuit filiũq; habuit ſabinũ: cui mortuo Veſpaſia polla Sabinus & Veſpaſianus liberi fuere ſuperſtites: maior Sabinus ad præfecturam urbis: minor. Veſpaſianus ad principatũ uſque proceſſit: qui ex Domicilla uxore liberos tulit Titum & Domitianum & Domicillã. Vxori & filiæ ſuperſtes fuit: utranque autem adhuc priuatus amiſit: Titus ei ſucceſſit in principatu: Tito uero Domitianus ultimus quidem flauiæ gentis princeps

Succinctus patria quõdã criſpine papyro
Hoc preciũ ſquamæ potuit fortaſſe minoris
Piſcator q̃ piſcis emi: ꝓuincia tanti
Vendit agros: ſed maiores apulia uendit.
Quales tunc epulas ipſũ glutiſſe putamus
Induperatorem: cum tot ſeſtertia partem
Exiguã: & modicæ ſũptã de margine cœnæ
Purpureus magni ructaret ſcura palati:
Iã prĩceps equitũ: magna qui uoce ſolebat
Vẽdere municipes fracta de merce ſiluros
Incipe calliope licet hic cõſidere: non eſt
Cantandum: res uera agitur: narrate puellæ
Pierides: ꝓſit mihi uos dixiſſe puellas.
Cũ iã ſemianimũ laceraret flauius orbem

MAN. Papyrum Indupera tor Epentheſis: Criſpin⁹ Varius mũicipes Menus fl Pierides Pierus. m Puetæ Puelli Flauia gens

¶ Prouincia: aphrica: ſed apulia uẽdit maiores: hoc eſt tanti qđẽ emunt̃ in apulia ſed maiores. ¶ Quales inſinuatio eſt in reprehenſionẽ epularũ: quas Domitianus inſtituerat in albano eas ante carpſit: rarum ac memorabile magni gutturis exemplum. Quicqd. n. ſequit̃ de rombo & ſi fictũ eſt: tamẽ ita narratur: ut apertiſſime notetur luxus albanus de quo ante diximus. ¶ Purpureus: inuidioſe eũ appellauit purpureum ꝓpter multitudinem purpurearꝫ ueſtiũ quas habebat. Repete quæ diximus de criſpinis in prima ſatyra. ¶ Siluro ſiluri piſces in Nilo tantũ natãt & in nilide lacu iuxta montẽ inferioris Mauritaniæ quo argumẽto iuba rex contendebat: nilum ex eo oriri: cum idem piſces aleret. ſ. coracini: Siluri illic tantum & in nilo reperiant̃. ¶ Flauius ultimus: qui ex gente flauia tertius fuit & ultimus: nam Veſpaſianus primus: Titus ſecundus: poſtremus Domitianus qui templum quoq; Flauiæ genti erexit: collegiũ flauialium inſtituit ut ſcribit Tranquillus. Caluus item fuit eodem autore: &. Plinius. Qui genti primæ futura ſemper ſanxit limina Flauiumq; caluum. Idem appellatur Nero a crudelitate: qua: ſcilicet Nero imprimis notus eſt. DOM.

¶ Succinctus patria quondam criſpine papyro: quia & in ægypto papyrus naſcitur & ægyptius fuit. Criſpinus. ¶ Succinctus: ꝙ ex papiro (ut Plinius ſcribit) nauigia texunt: & e libro uela tegeteſq;: necnon ueſtem atq; ſtragula conficiunt. ¶ Prouincia tanti uendit agros: proprie prouincia extra Italiam dicebatur: quæ & procuratorem accipiebat: Plinius de galia narbonenſi. Italia uerius q̃ prouincia: & iunior in epiſtolis Prouincialis es italicus. ¶ Maiores appulia uendit: non ſolum extra Italiam: ſed in deſertis appuliæ tanti agros emere inuidioſum foret. ¶ Iam princeps equitũ: quia præfectus ꝑtorii fuit hic criſpinus. ¶ Mũicipes fracta de merce ſiluros: peculiaris nili piſcis Silurus traditur: quamq̃ & in danubio repiatur: quẽ piſcem nõ abſimilem ei colligimus: quem ſturionem appellamus: ¶ Municipes: conciues & conterraneos: nã ægyptii piſces ægyptii hominis municipes erant. ¶ Flauius orbem ultimus. Domitianus hic fuit ex gente flauia: qui poſt Veſpaſianum patrem & Titum fratrem Romanum tenuit imperium: MER. Ex papyro quod Prouicia Prouincialis

¶ Hoc tu ſuccinctus patria quondam criſpine papyro: papyron patria quod in ægypto papyri plurimus ſit uſus: ut Pli. Ex ipſa quidẽ papyra nauigia texũt: & e libro uela tegetes: nec non & ueſtem atq; ſtragula ac VAL.

funes mandunt quoq; crudũ decoctũq; ſuccum tãtũ deuorantes: papyrus ergo naſciť in paluſtribus ægypti locis qeſcentibus nilli aquis. ℂ Hoc pcium ſquamæ: exaggerat: hec in criſpinum: ſquamam autem pro piſce dixit ſynecdochicos: ℂ Prouincia tanti uendit agros: amphibologia inquit Probus utrum agros an mu'os ut per anaſtrophem poſtpoſitum ſit: ſed hoc pacto: ſed agros maiores apulia uẽdit: uel certe prouincia tanti uendit agros quanti tu mulos emiſti. ℂ Sed maiores apulia uendit: hoc dicit: maiores apulia uendit mulos: ut placet Probo: quos tu prouincialibus gratis abſtuliſti: & ironia eſt: maiores apulia uendit. ℂ Quales tunc epulas ipſum glutiſſe putamus: Induperatorem: domitianum potius q̃ neronem dicit. ℂ Indupatorẽ duepẽthesis eſt pathos hoc metri neceſſitate compulſus ſic Lucretius indugradi porro pariter ſimulacra pedemq; ponere: & rurſum. Indugradi motus hominum geſtumq; ſequentem: & in quinto. Induperatorem clauſis ſuper equora uentis: & in ſexto. Indupedata ſuis arti cõnexa cohæret. ℂ Incipe calliope: per irriſionẽ inuocatio facta quaſi ad piſcis magnitudinem exprimendam diuino muſarum opus ſit auxilio: quo ſatyrice in imperatorem dicta hæc accipiantur. ℂ Licet hic confidere: ideſt ſedere: tenues nos reficere: uel in his a principe tam præclare gæſtis immorari. ℂ Non eſt cantandum: effingendum more uatum nam ſubiũgit: Res uera agitur: narrate puellæ pierides: hæc abunde in arte poetica tractauimus. ℂ Proſit mihi: iuuet me q; uos puellas nominauerim. ℂ Cum iam ſemianimem laceraret flaui⁹ orbem. Vltimus: flãuiæ gentis ultimum domitianum dicit: hoc enim ordine regnarunt. Veſpaſianus titus: & inde domitianus.

Vltimus: & caluo ſeruiret roma neroni
Incidit adriaci ſpacium admirabile rõbi (cõ
Ante domũ ueneris quã doricha ſuſtiet an
Impleuitq; ſinus: neq; eni mĩor hæſerat illis
Quos opit glacies meotica: ruptaq; tãdem
Solibus effundit torpentis ad hoſtia ponti
Deſidia tardos & lõgo frigore pingues
Deſtinat hoc mõſtꝶ cimbæ liniq; magiſter
Põtifici ſummo: quis enim proponere talẽ
Aut emere: auderet? cũ plena & littora mul-
Delatore forent: diſpeſi protinus algæ (to
Inquiſitores agerent cũ remige nudo.
Nõ dubitaturi fugitiuũ dicere piſcem
Depaſtũque diu conuiuia ceſaris inde
Elapſũ ueterem ad dominũ debere reuerti.
Siquid palfurio: ſi credimus armillato.

MAN. ℂ Caluo Neroni: ideſt Domitiano ſic eni appellatus eſt immanitate atq; ſæuitia. Auſonius de ordine duodecim imperatorum. His decimus fatoq; accitus ueſpaſianus. Et titus imperii fœlix bonitate ſecut⁹. Frater quem caluũ dixit ſua roma neronem. Tranquillus itẽ ait. Caluitio ita offendebatur ut in contumeliam ſuã traheret ſi cui alii ioco uel iurgio obiectaretur. Ait idẽ in Tyberio q; Nero lingua ſabina fortis ac ſtrenuus ſignificatur. ℂ Laceraret: Domitianus Aretinum clæmentem conſularem capitis condemnauit: Flauium clæmentem patruelem ſuum illiuſq; etiam filios interemit: plura uideto apud Suetonium: ℂ Adriaci rhombi. Adriam inclytam ciuitatem fuiſſe memoriæ proditum eſt: a cuius nomine modica tranſpoſitione ſumpta & ſinus appellatus eſt Adriaticus. Strabo ſcribit libro quinto. ℂ Rhombi: rhombus piſcis eſt planus cui dextrum latus: reſupinatum eſt: Plinius ait libro nono. Et Martialis libro decimotertio inquit. Quamuis lata gerat patella rhombum. Rhombus latior eſt tñ patella. Pli. lib. viiii. capitulo qnquageſimo quarto ſcribit q; rhõbus rauẽnæ optimi ſaporis habeť. ℂ Dorica ancon. Mela ſcribit in piceno urbem eſſe: quæ in anguſto duorum promontoriorum ex diuerſo coeũtium inflexi cubiti imagine ſedet: & ideo: a graiis dicta ancon inter gallicas italicaſq; gentes quaſi terminus intereſt. Plinius autem ſcribit libro tertio. q; ab ſiculis colonia ancon appoſita eſt promontorio cunero. In ea ut etiam Catullus oſtẽdit Venus colebatur. Ancon autem cubitum ſignificat. ℂ Dorica. Dorus dorienſes parnaſo affines habitatores conſtituit: ſibiq; ſuperſtites: a ſe uocatos reliquit auctor eſt Strabo libro octauo. Et Plinius libro ſexto capitulo ſecundo ſcribit tris tantum gentes græcas iure dici: Doricam: Ionicam: Eolicam: cæteras barbarorum eſſe. ℂ Sinus rætium ſcilicet. ℂ Minor: rhomb⁹. ℂ Hæſerat: in rætib⁹. ℂ Illis: rhombis. ℂ Glacies mæotica. Scribit Dionyſius meotidem paludem in ſuperiori aſiæ parte: intra quam tanais dilabitur: multoq; prius inflatus borea immenſam illuc conuehit glaciem: infœliceſq; illos facit qui uicina incolunt loca. Strabo uero libro undecimo ſcribit: Meotim lacum eſſe qui tanaim recipit: ſic etiam Plinius libro ſexto. Et philoſophus libro nono de animalibus ſic ait. Apud meotidem paludem lupos eſſe piſcatorum familiares aiunt: & niſi partem ſuam: piſcatoribus accæperint rætia quum in terra expanſa reſiccantur lacerare. ℂ Ad hoſtia ponti: menſura ponti: a boſphoro ad meotidis lacum protenditur ut ſcribit Plinius libro ſexto ubi etiam dicit q; ora ipſa boſphori utrinq; ex aſia atq; europa curuatur in meotim. ℂ Torpentis: ſegnis frigidi glaciati. ℂ Pontifici ſummo De Domitiano etiam Plinius Cornelio ſcribẽs ait. Qui: ut pontificis maximi iure reliquos pontifices non in regiam ſed in albanam uillam conuocauit ut inceſti Corneliam maximillam condemnarent. ℂ Proponere: publice ponere ad uendendum. ℂ Algæ marini littoris quod alga ſpargitur. ℂ Agerent: accuſationem tractarent. ℂ Remige nudo: piſcatore paupere. ℂ Viuaria cæſaris: piſcinas enim Domitianus habuit: ubi auctore Plinio piſces nominatim ad eſcam ueniebant. ℂ Palphurio. Palphuri⁹ Sura & Armilatus magni uiri fuerant: ſed delatores poſtea euaſerunt: de quibus lege Tranquillum in Domitiano & Caligula: ac Probum: uel hos fiſci cauſas agentes accipimus. Suetonius autem ſic ait de Domitiano Sed & capitolino certamine cunctos ingenti conſenſu precantes ut Palphuriũ Suram reſtitueret pulſum olim ſenatu: ac tunc de oratoribus coronatum nullo reſponſo dignatus tantumodo iuſſit uoce præconis.

[Margin: Caluus Domitiãi Nero caluitiũ. — Adria Adriacũ mare Rhõb⁹ — Ancon — Dorus Dorieſes Græcæ gẽtes.iii — Ponti mẽſura — Domitianus pontifex]

Dorica

¶ Dorica ancō: cōdita a græcis: nam Siracusam a græcis oriundi Dionisii Tyranni fugiētes Anconē cō DOM.
diderūt i ora galliæ Cisalpinæ iuxta Cymerū ꝓmontorium autores Solinus & Strabo & Pli. ¶ Pontifici sū
mo: Satyricæ appellat Domitianū summū pontificem cū ei uelit exprobrare luxū sacerdotū quos i albano
instituerat. Plinius de Domitiano: pontificis inquit maximi iure: seu potius imanitate tyrāni: licentia domi
ni. ¶ Viuaria Cæsaris: nam piscinas habuit Domitianus in quibus autore etiam Plinio nominatim uocati
pisces a magistro ad æscam enatabant. ¶ Ad ueterē dominū hactenus dānauit Domitianū a multitudine
delatorū quod sequitur ostendit multos fuisse eodem tempore qui iniqua iuris interpraætatione multa uen-
dicabant fisco publico. hos quidem habuit sed prius repressit: Tranquillus Fiscales inquit calumnias ma-
gna calumniātium pæna repressit: ferebatq; uox eius. Delatoīs qui nō castigat irritat: postea eosdem fouit
ut idem est auctor. ¶ Palfurio & armilato: hi fuerunt oratores: de Palphurio Tranquillus: in Domitiano
scribit quod scilicet pulsus olim fuerit ex senatu: & tunc coronatus de oratoribus in certamine capitolino:
Armilati itē meminit in calligula: sed ii duo ponūtur hic a Iuue. ꝓ omnibus q Fisci cās agebāt ꝑ calūnias.
¶ Et caluo seruiret roma Neroni. Alterum Neronem Domitianum appellat secutus Virgilium qui æne MER;
am parin uocat. Et nunc ille paris cum semiuiro comitatu. Caluum legimus Domitianum fuisse non Ne- Caluici
ronem adeoq; caluitio offendebatur: Auctore Sūetonio: ut in contumeliam suam traheret: si cui alii io- um
co uel iurgio obiectaretur: & Ausonius. Frater quem caluum dixit sua Roma neronem: ¶ Incidit adriaci domitia
spaciū mirabile rombi: rombus piscis de genere planorum: quemadmodum passer & solea perhibetur: hic ni
Rauenæ auctore Plinio optimus est: de quo Martialis. Quamuis lata gerat patella rombum. Rombus lati Rhom-
or est tamen patella. ¶ Ante domum ueneris quam dorica sustinet ancon. Dores Anconē condidere: cui⁹ bus solea
urbis patrona uenūsquondam fuit: ad quam Catullus. O quæ ceruleo creata ponto. Quæ sanctum idali- passer
um uriosq; apertos. Quæq; ancona gnidūq; harundinosam colis. ¶ Quos operit glacies meotica. In pa plani
lude meotica per hiemem conglaciata: pisces pinguescūt, qui mox resoluta glacie in pontum effundun- pisces
tur. ¶ Torpentis ad hostia ponti: bosphorum cimmericū ponti hostia intelligimus: per quem palus mēo Ancon
tica in pontum defluit. ¶ Pontifici summo: Domitiano: sic Plinius ad cornelium de eodē: qui ut pontificis Venus
maximi iure reliquos pontifices non in regiam: sed in albanā uillā conuocauit: ut incesti Corneliam maxi Bospho
millam condemnarent. ¶ Depastumq; diu uiuaria Cæsaris. Separatim in uiuariis pisces romani Cæsares rus ci-
concludebant: atq; pascebant: Plinius & manu pascuntur pisces in pluribus quidē cæsaris uillis. Et Martia- merius
lis. Sacris piscibus hæ natant undæ. ¶ Palfurio si credimūs armillato nō absonum foret palphurium su- Viuaria
ram intelligere: quem senatu olim pulsum: ac de oratoribus coronatum: ut domitianus restitueret in capi-
tolino certamine multi ingenti consensu precati sunt: quos tamen nullo responso dignatus: tacere tantum
modo iussit uoce præconis. Hæc Suetonius. ¶ Armillato: uel armillis donato uel coronato.

¶ Et caluo seruiret roma neroni: hoc conuitium in flauium domitianum titi fratrem uespasiani filium ia- VAL.
citur: qui caluus fuit: at quoniam caluicio ita offendebatur ut in contumeliam suam traheret si cui alii ioco
uel iurgio obiectaretur: sunt q dicant exilii Iuuenalis hos uersus fuisse causam. ¶ Rhombi: rhombus ge-
nus piscis hic significatur: nam est ubi uas incantamentis aptum significet. Theocritus. Χως Διγεῖς ο Δ ε
ρο ῦ Βοδο Χα λκεοδε ξαφρο Δ ιτ χο. & apud propertium. Deficiunt magico torti sub carmine rombi: & fi
gura geometrica sicut etiam rhomboides: inde tam piscis q̄ uas illud quod talem habeāt faciem sunt ap-
pellata. ¶ Domum. templum. ¶ Sustinet cui iminet ancon: urbs quam græcorum dorienses condiderūt.
¶ Impleuitq; sinus: concaua ratia. ¶ Operit: tegit ¶ Glacies mæotica mæotidis paludis profūnda ꝺ qua
Ruffus festus de orbis situ. Boreā uergens boreali rursus in arcto. Oresinus. Patulo mæotidis arta paludis
Aequora prorumpunt scytha late barbarus oras. Incolit: & matrem ponti cognominat undam. Torpentis
glacie concreti. ¶ Desidia tardos. segnes nimio pingui. ¶ Destinat: mittit: ¶ Hoc monstrum: hunc rhō-
bum. ¶ Cymbæ liniq; magister: piscator cymba nauicula & fere piscatoria nominatur. Afranius. Cuꝫ cō
scendo cymbam interbi piscatoriam luci uenio iactur anchora: hinc ad nauis similitudinē cymbia pocu-
la dicta. ¶ Lini: linū pro ræte ex quo contexitur posuit. ¶ Ponti. sum. imperatori ut Plinius in epistolis cū
de domitiano loqui cœpisset inquit Pontificis maximi iure potius immanitate tyranni licentia: pontifex āt
maximus: ut Varro inquit dicebatur a posse & facere: ego a ponte arbitror: nam ab his sublitius est factus
primū & restitutus: aut pontificē summum dixit imperatorem: q; ueterum consuetudine pontificum cœ
næ essent lautissimæ. Hora. Assumet hæres cæcuba dignior. seruata centum clauib: & mero⁹ tinget pauimē
ta: superbo pontificum potiore cœnis. ¶ Cum ple. & lit. & litora nedum fora. ¶ Multo dela. fo. hōesta di-
ctio cum singularis ponitur & plurale intelligim⁹ ut apud Virgilium: Armato milite complent: quæ figu
ra crebra apud Liuium est ut etiam illud. Orba consilio auxilioq; gabina res regi romāo sine ulla dimicatio
ne in manum traditur. ¶ Disper. proti algæ inquisitores algæ mari: per cuius littora herba alga passim nas
citur. ¶ Age. cum remi. nu. cum piscem abstulisset accusandum furti adhuc putarent quod piscem diu in-
tra cæsaris uiuaria tentum inde fugientem ausi fuissent attingere. ¶ Veterē ad do. ad imperatorem. Si qd
palfurio: palfurius iura: ut inquit probus consularis uiri filius sub nerone luctatus est uirgine lacedæmonia
in agone: postea a uespasiano summotus est senatu: transit ad stoicam sectam in qua cum eloquentia præ-
celleret domitiano familiaritate coniunctus dalationem acerbissime exercuit: sed interfecto domitiano ac-
cusatus est a senatu & damnatus: non ergo dubium est quin hæc in domitianum dicta sint sub palfurii: &
armillati delatorum nomine. ¶ Si credimus armillato: nomen delatoris sub Nerone & Domitianno. Trā
quillus. Armillatus processit in publicum & eandem sententiam tenuit: ab armilli armillatus. Propertius.
Atque armillatos colla molosa canes.

MAN. Fiscus Autumnus Aegrotationũ causæ Febris.

¶ Fisci:fiscus saccus est publicus:quem habent exactores:in quo mittunt debitum publicũ: quod regi red ditur. Pedianus libro secundo uerrinarum scrib. ꝙ fisci erant utensilia ad maioris summæ pecunias capien das:unde fiscus pecunia publica & confiscare dici solet. ¶ Ne pereat:perdatur:nam piscatori ablatus fuisset ab inquisitoribus. ¶ Lætifero autumno. Ouidius in arte de autumno ait. Aere non certo corpora langor habet. Et Iuuenalis satyra decima. Quot themison ægros autumno occiderit uno. De autũno aũt latius in satyra sexta ait ibi scilicet Septembris & austri. ¶ Quartanam sperantibus ægris. Alcinous scribit ægro tationum causas complures esse. Primum quidem elementorum:aut defectum aut superabundantiam ac transmutationem ad aliena loca. Febris quidem con tinua fit quum ignis superabundat. Quottidiana ue ro quum aer. Tertiana quum aqua. Quartana autem cum terra. Diximus attamen de quartana latius in satyra nona. ¶ Hic:piscator. ¶ Auster:Plinius libro secundo capitulo quadragesimonono scribit ꝙ hu midus est auster præsertim italiæ:nam aphricæ seren⁹ est:saluberrimus omnium aquillo:noxius auster:no ctu auster interdiu aquilo uehementior. De austro tñ multo plura uideto satyra sexta ibi Septẽbris & austri. ¶ Diruta alba:a tullo hostilio scilicet. Strabo lib. qn to scribit ꝙ alba diruta est templo duntaxat excæpto fuerat autẽ illud uestæ:superius enim dixerat ꝙ Amu lius Numitoris filiam syluiam uestæ sacerdotem con stituit. ¶ Vestam minorem ad differentiam templi uestæ in urbe constructi a Pompilio qui auctore Liuio uirgines uestæ legit alba oriundum sacerdotium & genti conditoris haud alienum. ¶ Turba sacerdotum albanorum scilicet:nam ut scribit Tranquillus celebrabat Domitian⁹ & in albano quotannis quinquatria mineruæ:cui collegium instituerat:ex quo sorte ducti magisterio fungerentur:redderentq; eximias uene rationes & scænicos ludos:superque oratorum ac poetarum certamina.

Auster

Aquilo

Alba

Quicq̃d cõspicuũ:pulchrũq; ẽ æquore toto
Res fisci est ubicũq; natat:donabitur ergo
Ne pereat:iã lætifero cedente pruinis
Autumno:iã quartanã sperantibus ægris
Stridebat deformis hyems: p̃dãq; recentem
Seruabat:tñ hic ꝑperat uelut urgeat auster
Vtq; lacus suberãt:ubi tanq̃ diruta seruat
Ignẽ troianũ:& uestam colit alba minorem
Obstitit intranti miratrix turba parumper:

Quinquatria mineruæ

DOM. ¶ Vbicunq; natat:ratio est & iniqua interpratatio illorum. ¶ Tanq̃ auster urgeat: nam austrino flatu ob sonia corrumpuntur ut scribit Plinius. ¶ Vrgeat:cogat properare timentes ne corrumpatur. ¶ Alba mi norem:locum describit ubi Domitianus quinquatria sua in albano celebrabat. ¶ Quamq̃ diruta: idem strabo scribit alba euersa templum tantum uestæ remansisse. ¶ Vtq; lacus suberant: idest posteaq̃ peruene runt ad eum locum ubi lacus Albani dicuntur. ¶ Vestam minorem : ad differentiam templi qđ condidit Numma in urbem:notum rotundũ:& mai⁹ ut scribit Plutarchus:minorẽ igiꝛ hoc ẽ deteriore tẽplo cultã

MER: Fiscus Cõfisco Separet mare piscis

¶ Res fisci est:fiscus uas ad maioris summæ pecunias capiendas:inde confisco : tamen hic properat uelut urgeat auster:quamuis instante hyeme potuisset piscis seruari per frigora:tamen uelut auster urgeret:pisca tor festinabat:quo uento spirante:obsonia corrumpi aiunt:Horatius. At uos præsentes austri coquite ho rum obsonia : refertq; Seneca tantum fastidii in illis fuisse ut nollent attingere nisi eodem die captũ piscem &(ut aiũt)separet ipsum mare:ideo cursu aduehebatur:ideo gerulis cum anhelitu & clãmore properanti bus dabatur uia. ¶ Lætifero credente pruinis autumno:& extremitatem significat autumni:sic Virgilius. Autumni frigore primo. Quo tempore longiores & autumnales febres in quartanam plerunq; mutan tur. ¶ Et uestam colit alba minorem. Albæ uestalis ignis seruatus est usque in tempora Cæsarum:de quo Lucanus. Nec non illiacæ numen quod præsidet albæ.

VAL. ¶ Res fisci est:idest imperatoris:unde fiscalis & fiscale Papinianus de pactis. Pactis & enim priuatorum for mã iuris fiscalis cõuelli nõ placuit. Pedianus sicut inq̃t sportæ sportulæ & sportellæ nummoꝝ sunt recæpta cula:& sacci sacculi & sacelli crumenæ manticæ & marsupia:ita fisci fiscinæ fiscellæ:unde proloculis & archa thesauri fiscus:ut ipse alibi Aerata multus archa fiscus:inde fiscus pecunia publica & confiscaꝛ solet. ¶ Res fisci est:sententia est:pisces conducentium. ¶ Iam lætifero cedente pruinis autumno. Lætifero autumno:ꝙ cum uer & autumn⁹ plus cæteris temporibus morbis obnoxia sint propter mutationes quæ utique corpo ribus grauissime sunt:autumnus uere grauior est quia corpore calido refrigente q̃ frigido recalescente citi us ægrotamus:ut igitur uere frigidum recalescit:sic autumno calidum refrigescit : sunt & causæ aliæ quas apud aphrodisium alexandrum:cæterosque præstantissimos medicos legas. ¶ Cedente pruinis:idest hye mi in qua pruinæ maximæ cadunt. ¶ Autumno:autumnum quidam dictum existimant ꝙ tum præci pue augeantur hominum opes coactis agrorum fructibus. ¶ Iam quartanam sperantibus:catachresis est pro timentibus & scite dictum quartanam dudum sperantibus ægris:siquidem quartanæ æstiuæ breues es se solent:autumnales fere longæ:ut Hippocrates in aphorismis οἱ θερινοὶ τεταρταῖοι τὰ πολλὰ γίνονται βραχεῖς οἱ δὲ φθινοπωρινοὶ μακροὶ καὶ μάλιστα οἱ πρὸς τὸν χειμῶνα συνάπτοντες. Docte igitur iuuenalis sub hyemem quartanam timeri ab ægris dicit: & est a propositio breuis declinatio fere in communem locum. ¶ Stridebat deformis hyems:ordo est:hyems deformis stridebat prædamque recentem seruabat:ubi alba q̃q̃ diruta seruat ignem troianum & colit uestam minorem:cætera uero per pa renthesim interposita sunt. ¶ Deformis : quæ deformes frigore uideri homines facit : sicut pallida mors quæ pallidos reddit:hyems dicta : ut Varro ait cum multi imbres hinc hibernacula & hibernum tempus: uel ꝙ tum anima quæ flatur omnium appparcat ab hyatu hyems. ¶ Tameñ hic properat uelut urgeat:

au.ꝙ auster

au.ꝙ austro flante corrumpãtur corpora:ut Hora. Vos o austri coquite hoꝝ obsonia:& Per. Et qcquid praeparet auster infoelix pecori securus:siquidem naturae uentus ē calidae & humidae quibus in corpore superfluentibus animaliũ febris solet excitari. ℂ Vtꝙ la.suberãt:hoc est tm̃ festinatis pedibus ut cũ lac⁹ suberant ꝑperabat & natatu aquarũ celerius euehebat̃. Vbi q̃q̃ diruta:nã sub tullo hostilio cũ romani ex duabus urbibus:unã potẽtissimã romã extruere cuperẽt:albã diripuerũt:tẽploꝝ tñ ruinis:ita.n.a r͞ge aedictũ fuerat:tẽperatũ est:licet sacra diripent:quae cũ romã trãsferre uellẽt tanta repente grãdo missa est:ut intelligerẽt e suis locis mouẽda nõ esse. ℂ Ignẽ:quẽ uestae summa diligẽtia nelextingueret̃ asseruabãt. ℂ Troianũ: quem aeneas uexit iitaliã. Vir. Sacra suosq; tibi cõmẽdat troia penates. Hos cape fatorũ comites. ℂ Vestam co.al. mi.utrũ qa minuta tẽpla aedesq; dirutae essent:an certe minorẽ qa paucioribus incolis diruta alba uesta ꝑsideret. ℂ Vestã co.al.hãc.n.Hector trãsportandã aeneae dedit. Vir. Vestãq; potentẽ. Aeternũq; aditis effert penetralibus ignẽ:quae uesta a latinis:a graecis hesta noiata est:uñ & ueteres hestam scripserunt:ut apd̃ Pomponium scriptũ legim⁹:Illud deinde cũ eẽt necessarius magistratus qui hestae praeesset decẽ uiri cõstituti sũt in litibus iudicandis:deinde uersa aspiratione in.u.litterã ꝑ aeolico digãma positã uestã dixerũt:hanc poetae saturni filiã & domus mediũ colere dixerũt Orpheus. εστιαρ ἁγνα τοιο κρονου θυγατερ βασιλεια η μεσον οικορ εχεις πατρος αεννασιο μεγισον. culta in pytho cũ apolline fuit:ut Homer⁹. εστιη ητε α νακτας απολλωνος εκατοιο πυθοι εν ηγαθει ιερον δομον αμφιπολευεις ab ι στ νομι nom̃ a graecis uidet̃ impositum:ut Home.in hymno qui ad.uestã scriptus est. ουγαρα τεροουσι λαπιναιορητοσιν ουπρωτη μοιρα τητεισιη αρχο μερος οπεν δει μεδιη δεα οινον. hanc Plato in lib.qui ti maeus inscribit̃ solam ait manere in sua sede:uestã aiam corporis uniuersi mentẽq; eius animae moderantẽ coeli stellarum lumine collucẽtis habenas iuxta legẽ a diuina ꝓuidentiã confirmatã:quã legẽ fatum nobis licet appellare. poetae uero ignẽ esse dixerunt:& cur uirgines deligerentur sacerdotes Ouidius rationẽ reddit in fastis. Postremo subiungit. Sat ui terra sua instando uesta uocat̃. Causaq; par graii nois eẽ potest. Qd̃ irridẽs Augustinus in lib.quẽ de ciuitate dei inscripsit:cũ tamen uestam ĩqt saepius non nisi ignẽ esse perhibeant:pertinentẽ ad focos sine qbus ciuitas eẽ non põt: & ideo illi uirgines solere seruire:ꝙ sicut ex uirgine ita nihil ex igne nascat̃:quam totã uanitatẽ aboleri & extingui utiꝙ ab illo oportuit q est natus ex uirgine.

Et cessit: facili patuerunt cardine ualuae.
Exclusi expectant admissa obsonia patres
Itur ad attridem:tunc picens accipe dixit
Priuatis maiora focis genialis agatur
Iste dies:ꝑpera stomachum laxare saginis
Et tua seruatum consume in saecula rhombũ
Ipse capi uoluit:quid apertius: & tamen illi
Surgebant cristae:nihil est qd̃ credere de se
Nõ possit cum laudatur diis:aequa potestas
Sed deerat pisci patinae mensura:uocantur
Ergo in cõsilium proceres:quos oderat ille
In quorum facie miserae:magnaeq; sedebat
Pallor amicitiae:primus clamante liburno
Currite iam sedit:rapta properabat abolla
Paegasus:attonitae positus mõ uillicus urbi
An ne aliud tũc ꝑfecti:quorũ optimus atq;
Interpres legũ sanctissimus:oĩa quamq̃
Temporibus diris tractanda putabat inermi

ℂ Cessit:locũ dedit. ℂ Exclusi: a pastu rhombi.s. & a ualuis. ℂ Admissa:recaepta interi⁹. ℂ Obsonia:ea sũt quaecũꝙ pani:& uino addunt̃. ℂ Patres qui Domitianum fuerant comitati. ℂ Attridem:Domitianũ: na; sicut Orestes mr̃em occiderat:ita Domitianus Flauiũ claementẽ patruelẽ suum illiusq; filiũ trucidauit: & plures. ℂ Picens:piscator ex piceno: picena regio inqt Festus in qua est Asculum dicta:ꝙ sabini cũ asculũ proficiscerent̃ in uexillo eoꝝ picus consederat. De piceno aũt multa Pli.lib.iii.cap.xiiii. ℂ Genialis uoluptuos⁹ & cõuiualis:nã quotiẽs uoluptati operã damus indulgere dicimus genio:ut ẽt Seruius edocet. ℂ Laxare:aperire. ℂ Saginis:pingui. Diis aequa potestas: Tranqllus ait de arrogantia Domitiani ꝙ cũ ꝓcuratoꝝ suoꝝ noie formalẽ dictaret epistolã sic coepit. Domin⁹ & deus nr̃ sic fieri iubet:uñ institutũ posthac ut ne scripto qdem ac sermõe cuiusq̃ appellaret̃ aliter. ℂ Magnae imperatoriae. ℂ Liburno praecone:a liburnia quae delmatiae iungit̃. ℂ Sedit:in cõcilio.s. ℂ Properabat:ad cõciliũ. ℂ Abolla:militari ueste seu potius physica: de q̃ Latius supra. ℂ Paegasus:is albanus ciuis erat: & iure cõsultus & causidicus: de quo in uitis principum per Aelium spartianu;:fuit autem ab Vespasiano urbi ꝑfectus:ut Pomponius tradit in origine iuris. De eode; quoq; paegaso lib.secundo instituti.in rubrica de fidei cõmissariis haereditatibus:parapho postea uero fit mẽtio. ℂ Attonitae:propter Domitiani saeuitiam ac scelera. ℂ Villicus:quia albanus ciuis: non autem romanus. Aliud:scilicet erant q̃ uillici. ℂ Optimus:uidelicet erat. ℂ Diris:asperis:infestis:detestabilibus. ℂ Inermi debili sine ui & potentia.

MAN.

Domitiani saeuitia.

Picenum

Domitian⁹ dñus & deus

Paegasus

ℂ Attridem:Domitianum appellauit cum enim iam dixerit Neronem:nam Nero Atrides potest dici:hoc est alter Horestes qui & ipse matrem interemit ut ille:picens:nomen piscatoris: alterius meminit Martialis Scrib.in aduersa picens epigrammata charta:& alibi. ℂ Diis equa potestas:ex historia est:nam tantae stoliditatis & elationis fuit Domitianus:ut cum audiuisset se nominari deum per libelllum:statim aedixerit ne alia praefatione appellaretur:unde dictus dominus & deus. ℂ Paegasus & crispus: Crispi meminit Tacitus quẽ inter potentes potius fuisse scribit quam inter bonos. DOM.

ℂ Rapta properabat abolla paegasus:iurisconsultus celeberrimus fuit paegasus:& a Vespasiano urbi ꝑfectus:ut Põponius tradit in origie iuris. Vnde eũ & uillicum urbis:& interpraetẽ legũ sanctissimũ appellat. MER.

VAL. ¶ Patuerunt cardine ualuæ: idest regiæ ianuæ repentæ reseratæ rhombũ portãtibus: at quoniã pontificem imperatorẽ nominauit: ualuas etiã pro ianua posuit: cum ualuæ templorũ sint: ut Ci. ad pontifices. Postẽ inquit teneri in dedicatione oportere uideor audiisse tẽpli: ibi enim postis est ubi aditus tẽpli est: ualuæ ambulationis. ¶ Itur ad atridẽ. i. ad Dõitianũ per similitudinẽ qui ita uolebat cũcta ad se speciosa præciosa deferri: ut quondã agamemnon atrides cum græcorũ apud troiam duceret exercitũ: quod Achilles uehementer apud Homerũ incusat eũ populi deuoratorem appellans cũ inquit. οἰνοβαρὲς κυνὸς ὄμματ' ἔχων κραδίην δὲ ἐλάφοιο οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι οὔτε λόχον δὲ ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν τέτληκας θυμῷ τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι ἦ πολὺ λώιόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπῃ δημοβόρος βασιλεὺς ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις. ¶ Tũc picens accipere dixit piscator: de picẽo qui rhombũ cõportauerat: sane uir picẽs: picenus autem ager dicitur: a sabinorum autem terra piceni olim duxere originẽ & ductu ac auspicio pici ex sabinis migrantes nomen enacti sunt. ¶ Genialis: natalis. ¶ Stomachum laxare: relaxare aphæresis. i. q̃tum quæas capacem facere. ¶ Saginis: ad saginas hoc est ad piscis pingue. in quibusdam est iactare sagittis: idest hac lectione: hũc locum Probus exponit: ut sit sagittis: idest curis uel certe exercitationibus sagitarũ; stomachi tibi compara decoctionẽ: ut in albano sagittis lusitantem imperatorẽ piscator uideatur offendisse: nam sagittandi peritia clarus a Tranquillo etiam scribitur sagittarũ inquiens uel præcipuo studio tenebatur: cẽtenas: enim uarii generis færas sæpe in albano secessu conficientẽ spectauere pleriq; : atq; ẽt ex industria ita quarundã capita figentem: ut duobus ictibus quasi cornua efficeret: nonnunq̃ in pueri procul stantis præbẽtisq; pro scopulo dispansam dextræ manus palmam sagittas tanta arte direxerat: ut oẽs per interualla digitorum innocuæ euaderent. ¶ Quid apertius: q̃ ita adulari: idest ex aperto adulabat̃: & tamen imperator sic erigebatur falsa laude: ut uera. ¶ Et tamen illi surgebant cristæ: exclamatio est poetæ tam aperta adulatione piscatoris moueri imperatorẽ. ¶ Surgebant: erigebantur falsa laudatione. ¶ Cũ laudatur diis æqua potestas: q̃lis totius orbis fuit imperatoris. ¶ Patinæ mens: quoniã integrũ piscẽ coqui uoluerat. ¶ Quos ode. il. subaudi domi. ¶ Pallor amit. timor. quod sequitur posuit pro eo quod præcedit. ¶ Primus cla. li. q admissionibus præerat. ¶ Rapta ꝑpe. abol. i. toga quã propere induit ne sæuissimum moraretur imperatorem. Pægasus at. po. modo uil. ur. pægasus iurisperitus tunc urbi præfectus: unde & pægasianum senatus consultum: huius meminit. Pompo. de origine iuris: fuit & pægasus triarchi filius cuius nauis pægasæ monumentum accæpit. ¶ Positus modo uilicus urbi: idest præfectus urbi & abusus uocabulo est ob imperatoris sæuitiam: qui senatores de re leuissima perinde ac in uilla rusticos congregarat. An ne aliud: percũctãtis pægasi uox: nunquid noui esset quicq̃. ¶ Tunc præfecti: idest qui tunc præfecti essent decurtant aut præfecti tunc dixere nunquid esset noui. ¶ Interpres legum: pægasus. ¶ Inermi: inutili sine effectu.

Iustitia: uenit & crispi iucunda senectus
Cuius erant mores: q̃lis facundia: mite
Ingenium; maria ac terras; populosq; regẽti
Quis comes utilior: si clade & peste sub illa
Sæuitiã damnare: & honestũ ferre liceret
Consilium: sed q̃d uiolentius aure tyranni:
Cũ quo de pluuiis: aut æstib9; aut nymboso
Vere locuturi fatum pendebat amici:
Ille igitur nunquã direxit brachia contra
Torrentem; nec ciuis erat qui libera posset
Verba animi ꝓferre: & uitã ĩpendere uero
Sic multas hyemes: atq; octogesima uidit
Solstitia; his armis illa quoq; tutus in aula.
Proximus eiusdem propabat acilius æui.
Cũ iuuene idigno quẽ mors tã sæua mãeret
Et domini gladiis iam destinata; sed olim
Pro digno par est in nobilitate senectus.
Vnde fit ut malim fraterculus esse gigantis
Profuit ergo nihil misero; q̃d cõius urso
Figebat numidas albana nudus harena

MAN. ¶ Venit: in cõsiliũ. ¶ Crispi: Tacitus lib. xvii. sic ait Vibius Crispus pecunia potẽtia igenio iter claros magis q̃ inter bonos &c. Libro uero. xiiii. de Nerone scribẽs ita dixerat: fine anni. Vibius sedus eques roman9 accusantib9 mauris repetũdarũ damnat̃: atq; italia exigit̃: ne grauiore pœna afficeret̃ Vibii Crispi frĩs fauor enixus: hic idẽ Crispus ut Tranq. scri. cu idã iterrogãti eẽt nequis intus cũ Cæsare nõ absurde r̃ndit ne musca quidẽ. Domitianus. n. iter initia pricipat9 quottidie secretũ sibi horariũ sũmere solebat: nec q̃dem ãplius q̃ muscas captar̃ ac stilo ꝑacuto cõfigere. ¶ Erãt mores. s. tales. ¶ Regẽti: Domitiano. s. ¶ Clade: calamitate piculo illius tẽporis. ¶ Sæuitiã: qua q̃dẽ Domitian9 utebat̃: uñ Sueto. ait ꝙ celeri9 ad sæuitiã desciuit q̃ ad cupiditatẽ. ¶ Violẽti9: terribili9. ¶ Aure: auditu. Seneca i epist. inq̃t: utrũq;. n. uitiũ ẽ: & oib9 credere & nulli. ¶ Tyrãni: Domitiani: nã si aliq̃d audisset nõ placiturũ: eos peremisset. ¶ De pluuiis aut æstibus. i. de re parua & leuissima scri. n. Tranql. ꝙ Domitian9 multos pemit leuissima de cã. ¶ Fatũ: mors iminebat istabat. ¶ Ille: Crispus. ¶ Brachia: mẽtẽ & aiuũ metaphora est a natãtibus: qui contra aquas natare refugiunt. ¶ Torrentem: imperatoriam uoluntatem. ¶ His armis: idest assentatione. ¶ Illa: imperatoria: scilicet impendere consumere uitam dicendo uerum. ¶ Solstitia: ea duo sunt brumale & æstiuũ; ix. cal. ianuarii brumale solstitiũ est. Aestiuũ uero. viii. &. vii. & vi. cal. iuli as: in quo fauonius & calor. auctor est colu. libro duodecimo capitulo secundo. Solstitium Varro scribit ꝙ sol eo die sistere uidetur appellatum. ¶ Proximus: crispo. ¶ Properabat: ad concilium. ¶ Acilius: Tranqllus de Domitiano sic. Complures senatores in iis aliquot cõsulares interemit: ex quibus ciuicam cerealem

Vibius

Vibius secũdus

Domitiani muscæ

in ipso

in ipso asiæ proconsolatu. Saluidienum orfitum Acilium glabrionem exilio quasi molitores nouarũ rerũ. ℂ Cum iuuene: qu's hic fuerit latet. ℂ Domini: domitiani. ℂ Olim: iampridem: Nero. n. ut Suetonius ait nobilissimo cuiq; exitium destinauerat. ℂ Prodigio: monstro. ℂ Par: similis. ℂ Gigantum: idest malim esse ignobilis & incerto patre natus sicut gigantes nati ex terra & sanguine titanum: ut li. i. meta. Ouidius indicat. ℂ Cominus: idest ense. ℂ Numidas ursos: Numidia pars est lybiæ masinisse clara: ut scribit Pli. li. quinto. Idemq; quoq; li. viii. ait Annalibus notatum ẽ Domitium enobarbum ædilem curulem ursos nu midicos. C. & totidem uenatores æthiopas in circo dedisse: sed mirari adiectum numidicos fuisse: cum in aphrica ursos non gigni constet. ℂ Albana arena: scribit Sue. ꝙ Domitianus armorũ nullo uel sagittarũ præcipuo studio tenebaẽ. & cẽtenas uarii generis feras sæpe in albano secessu cõficientẽ spectauere pleriq; ℂ Cum quo de pluuiis: idem scribit Tranquillus de hoc imperatore: nam cum scripsisset cærealem Salui denum Cotianum aliosq; Senatores & consulares fuisse partim exilio: partim morte damnatos. addidit alios præterea idem fuisse passos leuissima quæq; de causa: leuissimã igitur Iuuenalis mortis causam esse ostẽdit. ℂ Acilius: duo acilii fuerunt uterq; affectos supplicio a Domitiano: Acilius Glabrio: quem Plinius in epistolis prudentia & fide singulari fuisse scribit: Alter Acilius lamia q anuis non nulli codices habeant helius: quia parum prudenter iocatus esset in imperatorem: quis autem sit iuuenis qui cum eo ueniebat: histo riam fingunt multi sed nullam proferunt Domitiani temporibus accomodatam. ℂ Arena albana: de hoc dicit quoniam in albano Domitianus conficiendas feras exhibebat: & ipse conficiebat: adeo ut cẽtenas aliquando prostrauerit autore Tranquillo: debeat igitur huic ignoscere: cum eo fortitudinis genere oblectaretur: unde Carpophorus in assentationem laudatur a Martiale.

ℂ Crispi iucunda senectus: uibius crispus uir ingenii iucundi & elegantis fuit q forte interrogatꝰ esset: ne quis intus cũ Cæsare Domitiano. Non absurde responderit: ne musca quidem: Nam domitianus sumpto secreto muscas solebat captare: ac stilo præacuto configere. ℂ Eiusdem properabat acilius æui. Domitianus complures senatores iniuste aliquot consulares interemit ex quibus ciuicam cærealem in ipso Asiæ ꝓconsulatu: Saluidenum orphitum aciliũ Glabrionem exilio q̃si molitores rerũ nouaꝝ: hæc Sueto. ℂ Profuit er. ni. mi. nihil furor simulatus in cõficiẽdis feris illi ꝓfuit. Albana nudꝰ arena: aut i uenationibus in albano exhibitis aut ad id respexit: ꝙ Trãquillus de domitiano refert q celebrabat quotãnis quinquatria mineruæ: cui collegiũ instituerat ex quo sorte ducti magisterio fungerenẽ: redderentq; eximias uenationes & scenicos ludos. ℂ Cominus cultro uenatorio: de quo Martialis: Si deiecta geres lõgo uenabula rostro hic breuis in grandẽ cominus ibit aprum. ℂ Vrsos figebat numidas cum in aphrica scribẽte Plinio ursum nõ gigni constet mirandum adici a poeta numidas. Item apud Martialem. Quod freno lybici domantur ursi: Nisi forte secuti sunt annales: In quibus notatum est domitium Aenobarbum ædilem curulem ursos centum Numidicos: & totidem uenatores æthiopas in circo dedisse.

ℂ Venit & crispi iocũda senectus: uibius crispus placẽtinus: ut inqt Probus: nec me p̃terit q d Tacitus scribat: & mãu prõptus & lingua sub claudio & cõsulatũ adeptus ita modestia studiũ orãdi tẽperauit: ut amorẽ i se principũ ꝓuocaret: idẽ postremo amissis plurimis filiis ab uxore speciosa quã formæ gratia duxerat ueneno necatus ẽ: hic itẽ Crispus tyberiũ cæsarẽ ꝑ alpes iter faciẽtẽ adolescẽs secutus ẽ. & nullo audiẽte ab eo dẽ interrogatus hr̃et ne stupri cõsuetudinẽ: respõdit caute nõ dũ: ut se libidinẽ exueret: & ne pricipis libidinosi aures offẽderet. ℂ Venit & crispi iucũda senectꝰ: ꝙ Domi. crueli ĩpatoris senator fuerit. ℂ Cuius erãt mores q̃lis facũdia: q sic dicebat: ut sapiẽter sentiebat. ℂ Quis cões utilior: quocũq; ire destinaret. ℂ Cũ quo d pluuiis aut æstibus. i. diebus icertis futurus ue æstus an pluuiæ iminerẽt. ℂ Fatũ: mors ℂ Pẽdebat: dubia erat mors. ℂ Amici: attrocitatẽ exprimit: cum & amici mors eẽt ambigua. ℂ Ille: crispus. ℂ Nunq̃ direxit brachia contra torrentem: nunq̃ contradixit imperatori. ℂ Et uitã impendere degere cõsumere: quia quæ impenduntur consumuntur: unde impendiũ & impensa: nã ut dicas impendere uitam pro uero non conuenit sensus. ℂ Multas hyemes: multos annos. ℂ Atq; octogesima uidit solstitia: utrum octogesima pro octoginta: ut sit sensus crispum quadraginta annos uixisse in aula principũ cũ singulis sint annis solstitia. duo hiberna & æstiua: an certe solstitia singula pro uno anno posuit: ut sit sensus eũ uixisse octoginta annos & in aula Domitiani occubuisse: solstitiũ autẽ dictũ ꝙ sol eo die sistere uideaẽ cũ duo aũt sint tropici hibernus & æstiuus hibernus quidẽ est per quẽ sol transmittens octauã capricorni partẽ solstitium hibernũ facit: æstiuus uero ꝑ quem sol octauã partem cancri solstitiũ æstiuum facit: sane ueteres solstitiũ fere uocãt æstiuũ licet nihil adiiciatur. Hora. facit q̃d penula solsticio. Vir. humida solsticia atq; hyemes optate serenas agricolæ: ita hic Iuue: nã inuenias: ubi adiicitur brumale ubi de hiberno fit mentio: columella sextodecimo calendas ianuarii sol in capricornũ transitum facit brumale solsticiũ: ut Hypparco placet cũ de altero solsticio idẽ dixerit sexto calendas iulias solsticium: nec adiecit æstiuum: ita Ci. de uniuersitate locutus solsticiali inquit se ac brumali ratione cõuerterent cũ utrũq; intelligi uelit solsticiũ: Pli. quoq; de utroq; iquit de solis uicibus locutus bis permutatis spaciis est auctum diei bruma octaua in parte capricorni: noctis uero solsticio totidẽ i partibus cãcri. ℂ His ar. hac comitate & facilitate qua & crispus. ℂ Illa aula Domitiani. ℂ Proximus æui: in eadẽ ætate qua crispus ꝓperabat acilius: acilius glabrionis filius cõsul sub Domitiano fuit papinii Statii carmine de bello germanico quod Domi. egit probatus. Lumina nestorei mitis prudentia crispi. Et Fabiꝰ uciento: potẽtẽ signat utrũq;. Purpura ter memores implerũt noie fastos. Et ꝓpe cæsareæ cõfinis acilius aulæ. ℂ Cũ iu. idi. huius cũ filiũ Domitiũ Domitianus occidisset ipsum acilium quo pœnas sentiret seruauit incolumẽ: q ut eius uirtutẽ se amare fingeret se amare studia simulabat. ℂ Prodigio par ẽ: sed iam olim cœpit in prodigiis haberi senectus in senatore. ℂ Vnde fit ut ma. fra. eẽ gi. i. ignobilis ut aliis sim superstes: nã

Vide politiam cap. xviii.

Numidia
Vrsi

DOM.

MER.
Vibius crispus
Acilius glabrio
Quinquaterna
Culter uenatoriꝰ
Vrsum numidia non generat.

VAL.

post gigãtas dicit simiã terrã in deorum cõtẽptũ ꝓcreasse. ℭ Quod quo. ur. poetice ursos ꝓ feris posuit. ℭ Fi gebat nu. lybicos: ꝙ i lybia maiores sint feræ. dicta aũt lybiæ pars numidia ἀπὸ τῶν νομάδων. i. a pascuis lo cis uersa. o. lra in. u. ℭ Albana nudus arena uenator: ubi feræ asseruabantur ad arbitrium imperatoris.

Venator: quis enim non intelligat artes
Patricias: quis priscum illud miratur acumẽ
Brute tuum facile est barbato iponere regi.
Nec melior uultu quãuis ignobilis ibat
Rubrius: offensæ ueteris reus atque tacendæ
Et tamen improbior satyrã scribẽte cinædo
Mõtani quoque uenter adest abdomine tard⁹
Et matutino sudans crispinus amomo.
Quãtũ uix redolent duo funera: sæuior illo

MAN. ℭ Artes patritias. i. nobiliũ astus: nobiles. n. in theatra les pugnas descẽdebant: se fere stultos ostẽdẽtes: quo imperatoris sæuitiam effugerent: uti bruto contigerat

Iunius Brutus de superbo rege. De quo lege Plinlũ de uiris illustrib⁹ & Liuius lib. i. circa finẽ ait: Iunius Brutus tarquinia so rore regis natus iuuenis longe alius ingenio q̃ cuius si mulationẽ induerat: is cum primores ciuitatis in qbus fratrem suum ab auunculo interfectum audisset: neque in aio suo quicq̃ regi timendũ: neque in fortuna cõcupi scendũ relinquere statuit: cõtẽptuque tutus esse: ubi in iu re parum præsidii eẽt. Ergo ex industria factus ad imi tationẽ stultitiæ cum se suaque prædæ esse regi sineret.

Brutus Bruti quoque haud abnuit cognomen: ut sub eius obtẽ tu cognominis liberator ille populi ro. animus latens aperiretur tempore suo &c. ℭ Acumen: ingenium prudentiã acuitatem naturalem sapiẽtiam. ℭ Barbato regi: prisco & rudi uti Tarquinius superbus fuerat prisca ætate: qua quidẽ romani barbati erant. Nam teste Pli. libro. vii. in italiam ex sicilia uenere tonsores post Romã conditã anno. cccc. liiii. adducente. P. Ticinio

Tõsores primi Mena ut auctor est uarro libro. ii. capite ultimo de re rust. Vbi etiam ait ꝙ olim tonsores non fuisse assigni ficant statuæ antiquorum ꝙ pleræque habent capillum & barbam magnã. ℭ Imponere regi. i. decipere re gem: Impono. n. cum datiuo decipere significat. ℭ Melior: q̃liuuenis ille: erat. n. timore principis pallidus.

Rubri⁹ Gallus ℭ Ignobilis: ignobiles. n. tutiores erant apud Domitianum. ℭ Ibat: ad cõsiliũ. ℭ Rubrius: de Rubrio Gal lo omnino intelligendũ est: de quo Tacitus li. xvii. sic ait. Earũ quæ brixelli egerant cohortiũ ꝑces Rubri⁹ Gallus tulit &c. Itẽ li. xviii. sic credere plerique Flauii gabini cõsiliis cõcussam cecinæ mentẽ ministro ꝑmonũ Rubrio Gallo &c. Veteris itaque offensæ reus pp id poetã dixisse crediderim. ℭ Et tamẽ: q̃uis. s. reus offen sæ ueteris. ℭ Improbior: peior ipudẽtior supple erat. ℭ Satyrã scribẽte cinædo. i. illo: q & si improbissimus in alios tamẽ inuehitur: qd est incõuenientissimũ. Carere. n. debet oi uitio qui in aliũ dicere paratus est. Vt Ci. inquit: potes ẽt de Nerone cinædo intelligere. Nã ut scribit Tacitus li. xv. pythagoræ Nero nupsit. Ta

Nero nu psit pytha goræ citi uerba hæc sunt de Nerone: ipse per licita atque illicita fedatus nihil flagitii reliquerat: quo corruptior age ret. Nisi paucos post dies uni ex illo cõtaminatorum grege cui nomẽ pythagoræ fuit in modũ solẽniũ cõiu giorum denupsisset: inditum imperatori Flãmeum: misit auspices duos: & genialis torus & faces nuptiales

Nero in qntianũ cuncta denique spectata quæ ẽt in fœmina nox operit. Inde subdit hæc Tacitus Quintianus molli corpore infamis: & ab Nerone ꝓbroso carmine diffamatus contumelias ultũ ibat. ℭ Montani. Tacitus li. xi. Trau

Mõtan⁹ li montani equitis romani meminit. libro uero. xiii. de Iulio Montano li. xxi. De Alpino Mõtano. hic aũt

Curtius Mõtan⁹ de Curtio Montano intelligendũ. De quo Tacitus li. xvi. sic ait. Et Gurtiũ montanũ detestanda carmina factitantem eludere impune sinerent: post subdit. Enim uero Montanũ probe uiuentẽ neque famosi carmi

Venter Ilia nis quia ꝓtulerit ĩgenium extorrem agi. Et libro. xx. sic censuit Curtius Montanus ut Pisonis quoque me moria celebraretur. Inde subddit occurrit truci oratione Gurtius Montanus eousque progressus ut post cæ

Abdo men dem galbæ datã interfectori Pisonis pecuniam: & ab regulo appetitũ morsu Pisonis caput obiectaret &c. Is aũt Curtius montanus ẽt ad Domitiani tempora peruenit: quod prædicta ostendũt: & in tacito late paret:

Sumen. ℭ Venter: uẽter pectus est parte priore: ẽiusque radix umbilicus est. Cui radici pars subiecta in latus utrũque

amomũ illa dicitur: ut scribit philosophus li. i. de animalibus. ℭ Abdomine: abdomen a pube sursum uersus ad ꝑ cordia peruenit auctore Celso. Et Pli. li. xi. Sumen & Abdomen idem esse ostendit. ℭ Matutino amomo: Amomi uua in usu est: frutice uenoso palmi altitudine: carpiturque cũ radice: nascitur in armenia in media i ponto: ut docet Pli. li. xii. Dyoscorides ait ꝙ amomũ genus est odoratissimæ herbæ cuius frutex similis est botro coloris russi: florem habet album. ℭ Matutino: oriẽtali: a matuta: idest aurora. ℭ Funera: cadauera quæ ungi solebant: Ennius Tarquini corpus bona fœmina lauit & unxit.

DOM. ℭ Artes patritias: nã nobiles: nobilitatis nulla ratione habita ad uitãdam Imperatoris sæuitiã in arenam & scenicas operas descendebant se stultos simulantes Brutum imitati qui tarquini crudelitatem ita declinaue rat. Quis miretur tuum acumen: quis laudet iam consilium tuum o Brute: nihil enim prodest. ℭ Regi bar bato: quasi. d. potuisti facile decipere regem tarquinium illa ætate rudi & simplici. Barbati: antiqui dicũtur nam quadringentis & quadraginta quattuor annis romani intonsi fuerunt: carentes tonsoribus quos po stea Ticinius mena e sicilia duxit ut scribit Plinius. ℭ Rubrius: hic temporibus Domitiani fuit: Sed ex hu ius nomine alludit ad antiquum Rubrium qui temporibus Neronis deprehensus in coniuratione pisonia na: magno animo dixit Neroni se illum odisse quod histrio esset auriga incendiarius & tamen hic quanuis ita audax erat: tamen improbior ut ait Iuuenalis ipso Nerone qui Satyram scripsit in Quintianum: appel lauitque eum mollem & effeminatum ipse Cinædus: nam nupserat pythagoræ: hæc scribit Cornelius Taci tus pluribus uerbis: reus ergo rubrius ueteris offensæ: ad rubriũ antiquum alludit nam rubrium ueterẽ acci pi pro proprio nomine ut Tacitus meminit: nec loco conuenit nec historia patitur. Fuit item rubrius Gal lus minister Flauii sabini: ut tacitus scribit: de quo nõ potes intelligere. ℭ Cinedo. Nerone. ℭ Scribẽte Sa tyram

tyram qui probrosum carmẽ scripsit in Quintianum ut cornelius scribit. ℂ Montani: trium montanorũ meminit Tacitus Curtii: Alpini: Iulii: Fuit item montanus Atacinus de quo scribit Plinius ad Tyronem de eo Iuuenalis intelligit: nam fuit Domitiani tpibus. ℂ Duo funera: hoc inuidiose & satyrice: nam cadauera ungebantur & illum uult intelligi tanq̃ mortuum ut Mart. non debes ferri mortuus hexaphoro.

ℂ Rubrius offẽsæ ueteris memor. Rubrius gallus ut apud Corneliũ legimus p̃ces cohortium quæ brixelli egerant tulit: quo item ministro sermonũ pleriq; crediderunt cõcussam cecine mentem in bello bebriacensi. ℂ Montani quoq; uenter. Curtii montani qui detestanda carmina faceret meminit Tacitus. MER. Rubrius

ℂ Quis priscum prioribus sæculis. ℂ Facile est barbato iponere regi: nota historia ẽ: ut cũ Tarquinio sup bo romanorum rege ultimo portentũ olim terribile anguis ex colũna lignea elapsus eẽt rex domestico ex territus uisu delphos ad oraculũ maxime inclitũ duos in græciam misit filios: qbus additus decius brut⁹ tarqnia sorore regis natus iuuenis longe alius ingenio q̃ cuius simulationẽ induerat: quippe qui ex industria stultus uideri uolebat: ut oẽm de se regni suspitionẽ a rege amoueret: unde & bruti nõ abnuit cognomẽ: ut aium opiret: cũ ergo delphos pueniſſent incessit cupido iuuenũ aios sciscitandi ad quẽ eo℞ regnũ romanũ esset uentu℞ ex infimo specu uoce reddita ꝙ is impium summũ hinturus esset: q̃ osculũ matri primus tulisset iuuenes rẽ summa ope taceri iubent: ut fratrẽ domi relictũ ꝑterirẽt: dũq; inter se comittunt sorte: brutus alia ratus spectare oraculũ uelut si prolapsus cecidisset terrã osculo contigit. s. ꝙ ea cõis mater omnium mortaliũ esset. ℂ Facile est barbato imponere regi. Tarqniũ supbum fallere: propexã. n. barbã habuit cum socer eius seruius tullus attonsam haberet quem ipse occidit: ℂ Imponere: cum datiuo solo decipere significat. ℂ Nec melior uultu. & ipse pallidus. ℂ Quãuis ignobilis ibat. & imperator solis nobilibus uideretur infestus. ℂ Offensæ ueteris: stupri. ℂ Et tamen impobrior satyram scribente cinædo. flagitiosior eo qui cum sit effœminatissimus: alios tamen incessere non dubitat. cinædi dicti a ueteribus saltatores uel pantomimmi ἀπὸ τοῦ κινεῖν ꝙ libidine omnes anteirent. Plautus in aulularia ita fustibus sum mollior q̃ ullus cinædus. ℂ Montani quoq; uenter adest: acerbe uentrem potius q̃ ipsum uenisse dixit: huius de nerone meminit Tacitus in historia. ℂ Abdomine tardus: curtius montanus segnis nimio pingui. ℂ Et matutino sudans crispin⁹ amomo: quod mane ingueretur matutino mane per corpus diffuso. ℂ Sudans. festinans uel sudans quo unguento diffluẽte sudare uideretur. ℂ Amomo: amomum pro quocũq; unguẽto posuit. ℂ Quantũ uix redolẽt duo funera: cadauera. moris. n. fuit prisco℞ ne malus in fũeribus odor ob eũtes offenderet odoris multi aromatis cadauer perfundere. ℂ Sæuior illo Pompeius tenui iugulos aperire susurro: qui clandestino murmure ad cædem insequebatur: fuit ergo & hic delator. VAL.

Pompeius tenuĩ iugulos aperire susurro.
Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis
Fuscus marmorea meditatus prælia uilla.
Et cũ mortifero prudens ueiento catullo:
Qui nunq̃ uisæ flagrabat amore puellæ.
Grãde & cõspicuũ nr̃o quoq; tpe mõstrum
Cæcus adulator: dirusq; a ponte satelles:
Dignus aricinos qui mendicaret ad axes.
Blandaq; deuexæ iactaret basia rhædæ:
Nemo magis rhõbũ stupuit: nã pluria dixit
In leuam conuersus: at illi dextra iacebat
Bellua: sic pugnas cilicis laudabat & ictus

ℂ Pompeius supple adest. Pli. li. ii. in epistolis docet pompeiũ falconẽ causidicũ fuisse: consulit eni ei ut creatus tribunus abstineat actione causarum. Tacitus li. xx. De Pompeio syluano seu syllano utroq; . n. modo in uariis locis scriptum ẽ meminit his uerbis: Actũ in senatu ut sexcenties sestertium a priuatis mutuũ accipetetur. præpositusq; ei curæ Pompeius syluanus utq; ibidem apparet: fuit ẽt is Domitiani tẽporibus. d nullo eo℞ tamen hic intelligendum fuerit. Verum de Pompeio ruffo is. n. delator Domitiani tẽpore fuisse apparet. Pli. n. li. iii. epistola ad cornelium Minitiãum ita scribit. Quin etiam duo consulares Pompeius ruffus & Libo frugi leserunt eum Norbanum uidelicet te stimonio tanq̃ apud iudicem sub Domitiano Saluii liberalis accusatoribus affuisset: damnatus & in insulã relegat⁹ est. ℂ Et qui: adest intellige. ℂ Fuscus: scribit Trãql. Domitianũ expeditões duas i dacos susce pisse. primã Apio sabino consulari oppresso. Secũdã Cornelio fusco præfecto cohortiũ prætoriana℞: cum belli summã cõmiserat. De fusco aũt latius uide in satyra. i. ibi. Cũ fas esse putet. ℂ Villa marmorea: pliat[l] n. excogitauerat dum ibi in ocio esset. Nam ut scribit Tacitus li. xvii. Cornelius fuscus uigens ætate claris[l] natalibus prima iuuenta quietis cupidine senatorium ordinẽ exuerat. ℂ Seruabat uiscera dacis: ibi. n. oppressus est fuscus. De quo Martia. lib. vi. Ille sacri lateris custos martisq; togati: Credita cui summi castra fuere ducis Hic situs e fuscus: licet hoc fortuna fateri: Non timet hostiles iam lapis iste minas. Grande iugum domita dacus ceruice recepit: Et famulum uictrix possidet umbra nemus. ℂ Dacis: diuiduntur daci a germanis danubio ut scribit Tacitus. De eisdem uero latius Strabo. li. vii. ℂ Et cũ mortifero pru. ue. ca. De his ad Semproniũ ruffum Pli. li. iiii. ita scribit. Cœnabat nerua cũ paucis ueiento recũbebat proximus atq; ẽt in sinu. Dixi omia quũ hoiem noiaui: incidit sermo de Catullo messalino: qui luminibus orbatus ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat: non uerebatur non erubescebat non miserabat: quo sæpius a Domitiano non secus ac tela quæ & ipsa cæca & improuida feruntur in optimũ quenq; contorquebat. De huius nequitia sanguinariisq; sententiis in cõe oẽs super cœnã loquebantur. Hæc ille. plura tamẽ diximus in satyra. iii. ibi ut te respiciat clauso ueiento labello. ℂ Prudens: ironia est uel serio dicit: qm̃ doctus erat ueiẽto

MAN. Põpeius falco

Domitia n⁹ i dacos

Cor. fuscus

Daci

Veiento Catullus messalin⁹

ut Taci. lib. xiiii. oñdit. Conspicuũ: pclarę mirãdũ. ℂ Nostro q̃uo. tẽ. Nam prius etiam talis fuerat catull⁹ ℂ Dirusq; a põ. sa. tanq̃ a ponte ubi mendicant similes cæci impatori satelles sæuus effectus esset & famili aris ac mister scelerũ. ℂ Aricinos axes: solebant. n. egeni in Aricino Cliuo mẽdicare. unde Mar. ait. Debet aricino conuiua recumbere cliuo. Est aũt Aricia in colle sita: cui proxime subest Appia uia ultra albam ad mille passus. Municipium ãt Aricinũ Cicero philippica tertia scribit uetustate antiquissimũ iure fæderatũ ꝓpinquitate pene finitimũ Romæ. s. splendore municipũ honestissimum hinc Voconiæ: hic Scatiniæ leges: hinc multæ sellæ curules: hinc equites romani lautissimi plurimi & honestissimi. ℂ Deuexæ: declinatæ ꝓ ne ipsũ pp cliuũ q ẽt nũc extat. ℂ Sic similiter adulãdo cũ nil uideret. ℂ Cilicis: gladiatoris nomen.

Aricia

DOM. ℂ Pompeius: delator temporibus Domitiani ut in prima satyra ẽ dictum: alterius Pompei meminit Tacitus pertulit is dies Pompeium quoq; Elianũ iuuenem quæstoriũ tanq̃ flagitiorũ fabiani gnarũ: eiq; italia & hispania interdicta est. ℂ Fuscus: Cornelius fuscus præfectus prætoriæ cohortis post necem auli sabini missus in dacos a Domitiano illic interfectus est ab hostibus quos domuerat: prima ætate deposuerat dignitatem senatoriam: secesserat q; ad quietem: mox per ambitionẽ ad Domitianũ est reuersus: de hoc plura in prima satyra diximus. ℂ Vilia marmorea:: mollitiem Cornelii Fusci notat quasi dicat qui putabat ita bella geri: ut per ignauiã meditabatur in secessu molli & umbra ac uillis suis marmoreis. ℂ Veiento Catullo: Fabritii Veiẽtonis & Catulli Messalini meminit Plinius in quarta epistola uterq; sub Domitiano delator fuit & ad tẽpora Neruæ uixit: Sed eo crudelior Catullus quod cæcus tela delationum in optimum quẽq; cõtorquebat sine rubore: Plinius. Cœnabat nerua cum paucis: ueiento recumbebat proximus: atq; etiam in sinu. dixi omnia cum hominem nominaui: Incidit sermo de catullo messalino qui luminibus orbus ingenio sæuo: mala cæcitatis addiderat: quo sepius a Domitiano non secus ac tela: quæ ipsa cæca ac improuida feruntur: ist optimum quẽq; contorquebat. Nunq̃ uisæ: & Mart. in cordum cæcum: cum sit tam pauper quomodo Cecus amat. ℂ A ponte: nam cæci & mutilato corpore ad pontem mendicant. ℂ Axes aricinos: ut illud Mart. Debet aricino conuiua recumbere cliuo. ℂ Sic: pari adulatione. ℂ Pugnam cilicis: ex hoc notat domitiani tempora quibus ille spectaculis intentus intermissa munera gladiatoria reuocauit: duoq; paria dabat ex suo ludo quæ populus petiisset. Cilix apud Martialem nomen proprium furis: hic gladiatoris ut buria & eridanus temporibus Pompei.

MER. ℂ Pompeius. Siue de pompeio paulino: quẽ uectigalibus publicis præposuit Cæsar Domitianus siue de pompeio longio intelligere possumus. ℂ Et qui uultu seruabat uiscera dacis fuscus: cornelius fuscus præfectus cohortium prætorianarum: cui summam belli domitianus commiserat: oppressus fuit in dacis legione simul cæsa in quẽ est illud Mart. Hic situs ẽ fuscus licet hoc fortuna fateri. Iam lapis hostiles nõ timet iste minas. ℂ Et cũ mortifero prudẽs ueiento catullo: de quibus ad Sempronium Ruffum Pli. hæc scribit. Cœnabat nerua cũ paucis ueiento recumbebat proximus atq; etiam in sinu. Dixi oia cũ hoiem nominaui. Incidit sermo de Catullo Messalino: qui luminibus orbatus ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat: nõ uerebatur: nõ erubescebat: non miserebatur: quo sæpius a domitiano nõ secus ac tela: quæ & ipsa cæca ac improuida feruntur in optimum quẽq; contorquebat. De huius nequitia sanguinariisq; sententiis in cõmune omnes super cœnam loquebantur. ℂ A ponte satelles: põtes mendicos obsedisse poscẽdæ stipis gratia his uerbis Seneca tradit: in sublicium pontem me transfer: & inter egenos abige: non ideo tamen me despiciã qd̃ in illorum numero consedeo: qui manum ad stipẽ porrigunt. ℂ Aricinos qui mendicaret ad axes. bouillas significat & cliuum uirbii: quæ loca egeni mendicando frequentabant Persius. Accedo bouillas cliuũq; & uirbii. Præsto est mihi manius hæres: Bouillæ autẽ teste pediano in uia erant: quæ ariciam ducebat. Nã ad bouillas interfectus fuit Clodius aricia rediens. ℂ Deuexæ redæ: propter cliuum dixit. ℂ Pugnas cilicis: gladiator hic fuit: q̃q̃ Martialis de cilice fure sic scribat. Compilare cilix uolebat ortum.

Cor. fuscus i dacis cedit

Veiento

Catulus

Mendici ad pontes

Bouille

Forma Pægmatum

VAL ℂ Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis. ℂ Fuscus. q; cum luxuria afflueret inter delitias bellicos actus exerceret. ℂ Fuscus. sub Domitiano exercitui delectus dux in dacia periit. Martialis. Ille sacri lateris cultor martisque togati. Credita cui summi castra fuere ducis. Hic situs est fuscus licet hoc fortuna fateri. Non timet hostiles iam lapis iste minas. Grande iugum domita dacus ceruice recessit. Et famulum uictrix possidet umbra uenus. ℂ Marmora uilla. fusci ostendit luxum qui in uilla marmorea prælia meditaretur. ℂ Et cum mortifero prudens ueiento catullo: hos quoque uult studio crudelitatis imperatori fuisse familiarissimos. ℂ Mortifero: quia delator. ℂ Prudens: ironicos quod sibi uideretur cum ex scelere principis beniuolentiam conquirebat. ℂ Dirusq; a ponte satelles: huius in epistolis Plini. meminit inquiens incidit sermo de Catullo messalino qui luminibus orbatus ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat non uerebatur: non erubescebat: non miserebatur sæpius & Domi. nõ secus ac tela quæ & ipsa cæca & improuida feruntur in oppidum: in quẽcũq; contorquebat: de huius nequitia sanguinarii q; sententiis in cõe oẽs super cœnã loq̃bant. ℂ Dirusq; a ponte satelles. i. de numero mẽdicorũ: in ingressibus. n. pontium mendici tuguria habuerant: unde a prætereuntibus mẽdicarẽt stipẽ: ut in sequẽti satyra ipse nulla crepido uacat nusq̃ põs & tegetis pars dimidia breuior: & alibi: in uitatus ad hæc aliis de põte negabit: est ergo sensus: dirusq; a ponte satelles qui a põte mendicabat ubi ab imperatore peritus ei familiaris & crudelis satelles effectus est. ℂ Dignus aricinos qui mendicaret ad axes. i. inter iudeos qui erant illo ex urbe trãsmissi: fuit. n. aricinus lucus ut Probus inquit in quo iudæi mendicabãt: ab aricia dictus quæ non longe ab urbe distabat. Hora. egressum magna me cœpit aricia roma hospitio modico: axẽ aũt pro curru posuit: est aũt axis quẽ græci αξωνα. dicũt: hic nomẽ habet axũgia: quod ut Pli. auctor est: antiqui maxime axibus uehiculorum perũgẽdis ad faciliorẽ circũactũm rotarũ uterent: & cœli ea pars super quã uertitur & sectilis tabula axis: ut festus inquit appellatur

lat. ℭ Blandaq; deuexæ iactaret basia rædæ.i.rogaret transeuntes & stipē mēdicaret: iactaret uero basia rædæ quo magis humilem se & supplicem ostēderet. ℭ Bellua.i.rhōbus. ℭ Sic pu.ci.gladiatoris.

Et pægma: & pueros inde ad uellaria raptos
Non cedit ueiēto: sed ut phanaticus oestro
Percussus bellona tuo diuinat: & ingens
Omen hēs inquit magni clariq; triumphi:
Regē aliquē capies: aut de temone britanno
Excidet aruiragus peregrina ē belua: cernis
Erectas in terga sudes: hoc defuit unum
Fabritio patriā ut rhōbi memoraret & ānos.
Quid nā igitur cēses: cōciditur absit ab illo

ℭ Pægma: De pægmatis Seneca sic ait iis annumeres licet machinatores: q pægmata p se surgentia excogitant & tabulata tacite in sublime crescentia: & alias ex inopinato uarietates aut dehiscentibus quæ cohærebant aut quæ distabant sua sponte cohærētibus aut his quæ eminebāt paulatim in se residentibus. In quē sensum Mar. ait. Et crescunt media pægmata celsa uia Iosephus itē li.vii.d triūpho Vespasiani & titi pægma sic describit. Maxime aūt stupor erat machinaꝝ quæ portabantur siue pægmatū fabricatio: pro quoꝝ magnitudine timendū uiribus portantium occurrentes timebant: multa.n.in tertiū nidū quartūq; surgebāt: & magnificentia fabricæ cum admiratione delectabat ℭ Pueros: laudabat ēt pueros qui erant in pægmate. MAN. Pægma

ℭ Inde a pægmate finitis ludis. ℭ Raptos: stupratos. ℭ Velaria: loca ubi uela seruabantur: quibus theatrum exornabatur. ℭ Non cedit: catulli.s.laudationibus. ℭ Phanaticus: qui præest phano dicitur. Est autē ordo: sed ut phanaticus a bellona pcussus tuo oestro diuinat. ℭ Oestro.i.furore: scribit.n. Festus oestrum furorem dici græco uocabulo: dicitur itē Asilus οἰότρεῶ uero insanio dicit οἰσ τρη λατεὸμαι stimulor ℭ Bellona: Tullius in li.de.n.d.scribit q minerua iouis filia inuentrix belloꝝ fuit atq; princeps: & ob id a nōnullis bellona appellata est: & soror martis & auriga. Huius autē deæ sacerdotes rē diuinā faciebāt ꝓprii sanguinis effusione: quē ritū Lāctatius li.i.oñdit.in ipsaq; sanguinis effusione diuinū afflatū capiebāt ita ut pñtia explicarent futura uaticinarentur. Tibullus etiam dixit. Hæc ubi bellonæ motu ē agitata & cætera. ℭ Temone regimine alludit.n.ad currus: quibus britanni utebantur in pliis. ℭ Aruiragus: britanniæ rex. ℭ Sudes: spinas cristas pinnas. ℭ Fabritio: ueiētōi. Taci.ēt scri.li.xiiii.ita haud dispari crimie Fabriti⁹ ueiēto cōflictat⁹ ē: q multa & ꝓbrosa i pres & sacerdotes cōposuisset his libris: qb⁹ nomē codicilloꝝ dderat. Phanaticus Oestrus Bellona Veiento fab.

ℭ Pægma: machina erat lignea quæ pueris insidentibus aut ludrico alio aliquo ornatu: in scenam producebatur. Gaius princeps incrustatum argenteis lammis pægma primus in ludis populo exhibuit: & Claudius eos quoq; puniebat: qui parum prospere pægma producerent: dicitur a πηγνύμι quod ē compingo: naꝫ est moles compacta: inde a spectatoribus formosiores pueri rapiebantur: quod Cornelius Tacitus in theatro notauit: ibi inquit quod cuiq; collibuit in tenebras rapitur. ℭ Velaria: locus ubi uela seruabant: quibus theatrum operiebatur quod primus Lentulus spinter instituit ut scribit Plinius. ℭ De temone britāno: hoc est uincetur tuis auspitiis: nam britanni curribus in bello utuntur ut scribit Cæsar: Britannicam uictoriam prædicit imperatori cum sciat eum puerum illic pugnasse. DOM.

ℭ Pægma: sunt qui a uerbo græco dictioneꝫ hanc deducant πηγνύμι: idest ludo. Alii a uerbo παιγνύμι hoc ē pango & extruo. Et erāt ligneæ substructiones: quarum formam & positionem sic describit Seneca. His annumeres licet machinatores q pægmata p se surgētia excogitāt: & tabulata tacite i sublime crescētia & alias ex inopinato uarietates aut dehiscētibus q̄ cohærebāt: aut q̄ distabant sua spōte cohærētibus: aut iis q̄ eminebāt paulatim i se residētibus in quē sensum accipimus illud. Mart. Et crescūt media pægmata celsa uia. Seruius in tertio georgicoꝝ. Scena de lignis ad tempus fiebat. Vnde ēt hodie pmansit cōsuetudo ut componant pægmata ludoꝝ theatralium editoribus. Iosephus in belli iudaici li.vii.de triūpho Vespasiani Titi: pægma in hunc modum describit. Maxime autem stupor erat machinaꝝ: quæ portabantur: siue pægmatum fabricatio pro quorum magnitudine timendum uiribus portantium: occurrentes timebant. Multa enim in tertium nidum quartūq; surgebant: & magnificētia fabricæ cū admiratione delectabat. ℭ Raptos: stupratos post confectos ludos a uelo uelarium fit: quod uelis clauditur. ℭ Non cedit ueiento: hic & fabricius dictus est: de quo idem cornelius. Haud dispari crimine Fabritius ueiento cōflictatus est: quod multa & probrosa in patres & sacerdotes composuit iis libris qbus nomē codicilloꝝ dederat. ℭ Oestro.i.furore Est aūt uolitās cui nomē asillo Romanū oestꝝ graii uertere uocantes. ℭ Oestꝝ furorē poetæ duntaxat dicunt statius in genethliaco Lucani. Docto pectora concitauit oestro. ℭ Bellona: huius deæ sacerdotes phanatici diuinabāt. Mar. Nec turba cessat entheata bellonæ. Tibull⁹. Hæc ubi bellonæ motu ē agitata. ℭ Temone regno metaphoricos dixit alludēs ad currus: qbus uehebāt britanni. ℭ Sudes spinas cristas & pēnas. MER. Iosephus Vellariū Oestrus

ℭ Et pægma: pægma sublime ædificium fuit ubi ludebatur α πεξω enim idest ludo ducit originem Claudianus. Mobile ponderibus descendit pægma reductis. Inq; cori speciem spargentes ardua flammas. Scæua rotet: & ad atticum Cice. qua qdem in re mirifica opera Dionysii & menophili tui opus fuit nihil uenustius q̄ illa tua pægmata postq̄ misit libros illustrarunt ualde ut scribas ad me uelim de gladiatoribus. ℭ Et pueros inde: ex eo loco. ℭ Ad uelaria raptos: ad alta theatri uelamina. ℭ Non cedit ueiēto: laudationibus Cat. ℭ Sed ut phanaticus oestro percussus bellona tuo diuinat: diuinatio quadrifariā fit: aut diuinitus: aut per dæmonas aut per homines: aut per naturam: qa de bello mētio ē bellona spiritū uidet diuinū imisisse. fanaticus ut qdā putāt: q fano pest dicit: sed apud aulanū qrit si seruus iter fanaticos nō sp caput iactaret & ali q̄ pfatus eēt an nihilominus sanus uidet: ergo phanaticus q se cōcutit dū futura pfat. ℭ Oestro: oestrū inqt festus furor græce οἰςρὸς. Orpheus in argonauticis. νῦν Δε πείαρφοι τοῦ απεωτατοΔηιοσ οι VAL.

ſpoδ.oeſtrum poeticum uocat furorẽ.ſic Sta.Tempus erit cum laurigero tua fortior oeſtro facta canã.qui dam dicunt fontẽ eſſe iſto noĩe apud ſiculos ubi muſæ colerentur quẽ græci oeſtrum romani tabanũ eũ nominarunt:quẽ aſiſiũ dicimus. Vir.in carmine geor.Eſt locos ſilari circa illicibuſq; uirẽtẽ.Plurimus alburnũ uolitans cui nomẽ aſillo Romanũ eſt oeſtrum graii uertere uocantes Aſper acerba ſonans quo tota exter rita ſiluis:Diffugiunt armẽta. ℭ Magniq; clariq; triunphi:q captus magnũ & clarũ tibi præſtabit triũphũ de temone de regimine de regno:ꝙ ut Cæſar i cõmentariis de bellis in gallia docet: curribus britanni in bello uterentur.ℭ Excidet aruiragus:britannoꝶ rex qui curribus uectus in pliũ dimicabat.ℭ Cernis ere ctas:in terga ſudes:uides q̃tus conſurgat in ſquãmas:ſudes.n.pro ſurrectis ſquãmis poſuit: ſudes proprie torres ſeu ꝑuſti apice paxili.ℭ Hoc defuit unũ fabricio.hoc inquit ab aliis dictum non ẽ aut Fabricius ue/ gẽto tot dixit:ut hoc ſolnm prætermitteret.ℭ Conciditur:quaſi hoc imperator a montano quæſierit.

Dedecus hoc mõtanus ait:teſta alta paretur
Quæ tenui muro ſpacioſum colligat orbẽ.
Debeť magn⁹ patinæ ſubituſq; ꝓmetheus
Argillã atq; rotã citius ꝓperate:ſed ex hoc
Tẽpore iã cæſar figuli tua caſtra ſequãtur:
Vicit digna uiro ſententia nouerat ille
Luxuriã imperii ueterem: noctẽſq; neronis
Iam medias aliãq; famẽ cũ pulmo falerno
Arderet:nulli maior fuit uſus edendi
Tẽpeſtate mea:circeis nata forent:an
Lucrinũ ad ſaxum:rutupinoq; edita fundo
Oſtrea callebat primo deprendere morſu

MAN. ℭ Teſta:uas fictile.ℭ Muro tẽui:ſb̃tili creta.ℭ Spa tioſum orbẽ:alluſit ad illud uitelli:de quo Pli.li.xxxv. c.xi.ait.At Hercules Vitellius in principatu ſuo.cc. ſeſtertiis cõdidit patinã:cui faciẽdæ fornax in campis exædificata erat:qm̃ eo peruenit luxuria:ut ẽt fictilia pluris cõſtẽt q̃ murina.ℭ Prometheus.i.figulus prudens qualis ꝓmetheus qui hoĩe3 ex humo terræ cõpo ſuit.Figulinam uero fabricam teſte Plinio libro ſepti mo inuenit Chorebus Athenienſis.ϖρο μηθεια au tem prudentia ſeu prouidentia icitur.ϖρομηθεω prouideo ϖρο μηθὴς prouidẽs ſeu prudens.ℭ Argi la:ea ut quidã putant ab argis uocata eſt: apud quos ut aiunt primũ ex ea uaſa confecta ſunt.ℭ Rotam:in figulinis orbem inuenit:auctore Plinio libro ſeptimo Anacharſis ſcythes:ut alii hyperbios corinthius.ℭ Figuli.luti compoſitores.ℭ Viro:montano.ℭ Noctes nerõis.De Nerõe Tranquillus ſic:epulas e medio die ad mediam noctem protr ahebat:refotus ſæpius calidis piſcinis ac tempore æſtiuo niuatis.Itaque id poeta montanu3 nouiſſe dicit:cũ dicat ẽt luxuriã impii ue terem.De Domitiano autem Tranquillus ait.ꝙ prandebat ad ſacietatem: conuiuabaturque frequenter ac large ſed pene raptim certe non ultra ſolis occaſum.ℭ Aliamq; famem.i.futuram: adhuc enim in mẽ ſa ſedens de futura cogitabat.ℭ Nulli:q ipſi moutano:hinc dixit uenter abdomine tardus.ℭ Oſtrea:piſces ſunt ſilicea teſta incluſi.Ouidi⁹ faſtorum libro quinto.Oſtreaq; in conchis tuta fuere ſuis.Sergius autẽ orata primus optimum ſaporem oſtreis lucrinis adiudicauit:ſed nondum britannica ſeruiebãt littora quũ orata lucrina nobilitabant: a brunduſio poſtea aduectæ oſtreæ compaſcebantur in lucrino.Plinius libro nono.ℭ Circeis:circeiu3 poſt Antium eſt ſtadiis.cc.xc.diſtans mons mari & paludibus iminet inſtar habens inſulæ.habet etiam caſtellum & circes ſacellum:& mineruæ aram:in medioq; ſtoras eſt fluuius.Dein ceps circeio proxima intra ſtadia.G.Tarracina eſt antea.trachina.i.aſpera uocata :quod ſtrabo libro q̃nto edocet.Horatius item ait: Oſtrea circeis miſeno oriuntur echini.ℭ Lucrinum ad ſaxum:Lucrinus ſin⁹ uſq; baias latitudinem pandit:qui ex exteriori pelago per aggerem logitudinis ſtadioꝶ.viii.latitudinis autem unius orbitæ arcetur:illum autem ab Hercule traducendarum Gerione boum cauſa aggregatum fuiſ ſe perhibent.Captandis uero oſtreis huberrmus.Stra.libro.v.ℭ Rutupino fundo.i.britãnico ab oppido littorali:quod Ptolemæus edocet libro ſecundo:ubi dicit canticorum urbem eſſe rutupias.

Vitellii fictile | ꝓmethe⁹ | ꝓmithia | ꝓmitheo | Rota figuli | Neronis epulæ | Domitiãi cibus | Oſtrea | Sergius orata. | Circeiu3 | ſtoras flu. | Tarracia | Tarachia | Lucrinus | Rutupinus

DOM. ℭ Tenui:ſubtili nam laus eſt figulorum ut ſcribit Plini.ut cretam tenuem in conficiendis patinis ducant ℭ Medias noctes:hoc non uidetur in Domitianu3 conuenire poſſe:quem ſcribit Tranquillus:non ꝓdu xiſſe dapes ultra ſolis occaſum:ſed ut idem ẽ auctor conuiuabať frequenter & laute:de nerone nullo pacto intelligendum ẽ:ſed de domitiano quẽ ſatyrica hyperbole Iuue.ait ad mediam uſq; noctẽ ingurgitaſ ſe.ℭ Oſtrea:oſtrearũ luxus magnæ exprobrationis apud antiquos erat Sergius orata ut Pli.ſcribit in baiano oſtrearũ uiuaria inſtituit:primuſq; docuit optĩmũ ſaporem eſſe lucrinis:unde brunduſii capta in lucrinum lacnm aduehebãtur ut illic paſcerentur:Martialis.Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata lucrino.Lucrinu3 autem lacum olim auernum dixerunt ut artemidorus & Diodorus dixerũt.Sillius cocyton:Aſt hic lucrino manſiſſe uocabula quondã Cocyti memorant: lucrinũ ſaxũ:intelligit eã uiã quã ſtrauit Hercules.vii.ſtadioꝶ uel ut Diodorus ſcribit quinq; eandem ſtruxit Melius aggrippa in exteriore parte ad arcẽdũ pelagus ita ut poſtea ſinus efficeretur lucrinus.oſtreis capiendis ubertimus ut ſcribit Strabo.ℭ Fundo rutupino: oſtrea britannica intelligit quæ poſt lucrina iuuẽta ſunt.Sed maiore gloria ſaporis nondũ Pli.britanica cu bãt littora cum orato docuit aduehere oſtrea brunduſio.& cõpaſcere in lucrino.ℭ Rutupinum :britãnicũ ſignificat ab oppido littorali Ptolemæus autor.Lucanus: aut uaga cum thetis rutupinaq; littora feruent. Vnda caledonios fallit turbata britannos.

MER. ℭ Taſta alta pareť Quæ tenui muro ſpatioſũ colligat orbẽ:q̃uis hæc opprobret Domitiano iuue.alibi tñ nuſq̃ legiť:Pli.de Vitellio.in.xxx.hæc notauit.At hercules Vitellius in principatu ſuo decẽ talẽtis patinã cõdidit:cui faciẽdæ fornax in cãpis exedificata erat:quoniam eo peruenit luxuria:ut etiam fictilia pluris cõ ſtiterint q̃ muria ꝓpter hãc.Mutian⁹ altero cõſulatu ſuo in cõtiõe exprobrauit patinaꝶ paludes Vitellii me

moriæ

moriæ. ¶ Noctesq; Neronis iā medias dominus Nero scribēte Suetonio epulas e medio die ad mediam no ctē ꝓtrahebat:refotus sæpius calidis piscinis ac tpe æstiuo niuatis. ¶ Maior fuit usus edēdi:subaudi quā mō tano. ¶ Circeis nata forēt an lucrinū ad saxū rutipino ue edita fundo ostrea callebat primo depræhendere morsu ex lōgo usu saporē nouerat ostreoꝝ:quæ maiores ꝑ locoꝝ q̃litate discreuerāt:nam Sergius orata primus:optimum saporem lucrinis adiudicauit. ¶ Circeis:in campania iuxta paludem pontinā. ¶ Rutipino ue edita fundo. Britānica significat ostrea:de qbus Plinius:Nondū britannica seruiebant littora:cū orata lucrina nobilitabat. Rutipinum promōtoriū est britanniæ:de quo Lucanus in sexto. Aut uaga cum thetis rutipina ue littora feruent. Vnda caledonios nescit turbata britannos. De iudicio gulæ:in ostreoꝝ delectu:ne fraudentur gloria sua littora mutiani uerba subiiciā:in naturali historia annotata. Cizicena maiora lucrinis dulciora britannicis:suauiora medullis:acriora lepticis:pleniora lucensibus:ficciora coryphantenis:teneriora istricis:candidiora carthaginensibus:sed his neq; dulciora:neq; teneriora ulla esse compertum est. Rutipinum delectus ostreorū

¶ Testa alta paret:uas inqt pareꝫ maxime patulū ꝓfundūq; ꝙ piscē hūc queat cōpræhēdere. ¶ Muro:hyperbolicos quasi muro uas ꝑ sponda deberet consurgere:sed hypbolem minuit adiiciēs tenui. ¶ Subitusq; prometheus.i.prudēs figulus cuiusmodi prometheus in fabulis fuisse legitur: qui hominem ex limosa terra finxisse perhibetur. ¶ Argillam atq; rotam:unde finguntur uasa:est autem argilla creta.columella:nam per se ipsa creta qua utuntur figuli quāq; nōnulli argillā uocāt inimicissimū est nec minus ieiunus sabulo:& quicquid ut ait Iulius atticus retorridā humum facit. ¶ Luxuriam imperii ueterē:imperatoris crapulam. ¶ Noctesq; ne.iā me.media.n.nocte exurgebat nero neqd incōtinētiæ suæ deesset dedecoris:ut.s.saginaretur & uētrē distēderet. ¶ Aliāq; fa.nō aliis similē:aut aliā alio tpe satiatā. ¶ Falerno ar.nimia crapula ebulliret:falernū ab oppido campaniæ uinū potēs uocat & multū euaporans. ¶ Nulli ma.fu.usus eden.tē.mea. utrū mōtano an Domi.h.d.nullus q̃tū ipse uiderim aut tpe meo audiuerim fuit qui tantū indulgeret gulæ. ¶ Tēpestate mea:salustiane ꝓ tēpore dixit. ¶ Circeis na.fo.tusculū eni a circes & ulyssis filio telegono cōditum est. Hora.& telogoni iuga parricide:& in epodo:neq; & superni uilla cādens:tusculi circea tāgat mœnia:sed ad hoc nihil a loco igiꝫ nō lōge a caieta:de quo Hor.ostrea circeis misseno oriūꝫ echini.in acæa isula lucrinū ad saxū unde romā pisces deportabanꝫ locus magna romanoꝝ ipēsa ad pisces cōtinendos cōparatus in quo Iulii Cæsaris opa maxime enituit.uñ Vir. An memorēq; port⁹ lucrinoq; addita claustra. At ꝙ idignatū magnis stridoribus æquor: Iulia q̃ pōto lōge sonat unda refuso. Tyrrhē usq; fretis imittiꝫ æst⁹ auernis. ¶ Lucrinū ad sa.unde optimi succo afferebāt pisces. Mar.concha lucrini delicatior stagni. ¶ Rutupignoue edi.fū. Lucanus. Aut uaga cū thetis rutupinaq; littora feruēt Vnda cælidonios fallit turbata britānos. ¶ Ostrea callebat primo depræhēdere morsu tā sagax fuit inqt iperatoris gula:ut i quo littore lecta esset concha callidæ cognosceret saporibusq; discerneret ꝓuincias. ¶ Depræhen.scire & est sineresis. VAL

Et semel aspecti littus dicebat echini
Surgitur:& misso proceres exire iubentur
Cōsilio: quos albanā dux magnus in arcem
Traxerat attonitos: & festinare coactos:
Tanq̃ de catis aliquid:toruisq; sicambris
Dicturus:tanq̃ diuersis partibus orbis
Anxia præcipiti uenisset epistola penna.

¶ Echini pisces sūt e cancrorū genere: in qbus spinæ ꝓ pedibus. Ingredi ē iis in orbē uolui.ora i medio corpore in terrā uersu. Plinius scribit libro nono ubi etiā alio capite dixerat ꝙ & paruus admodū piscis assuet⁹ petris echineus appellatus:hoc carinis adherēte naues tardius ire credūtur. ¶ Getis:Iuue. primā ꝓduxit:alii uero corripiūt:Ouidius. Nulla getis toto gens ē trucu lētior orbe. Getas autē græci thraces opinati sunt: qui utrunq; istri latus incolebant. Getæ quidē ad pontū i orientē uergūt. ¶ Toruis sycambris:Sycambri germaniæ populi de qbus lege Cæsaris commentarios. MAN. Echini Echine⁹ Getæ Sycambri

¶ Præcipiti penna Cursores:ut Dion.scribit peregrinantes soliti erant pennas in uertice arfectas ferre. Plinius autem de columbis sic ait libro decio. Quin iternunciæ in rebus magnis fuere:& epistolas annexas eaꝝ pedibus obsidione mutinensi i castra cōsulū ꝑtulere.D.Bruto mittēte. Quid uallū & uigilū obsidio atq; ēt rtia amne ꝑtēta ꝓfuere Antōio ꝑ cælū eūte nūcio. ¶ Echinus:miseni nascebaꝫ meliore sapore. Horatius Ostrea circeis miseni oriunꝫ echini:ii sunt in speciē castaneæ echineis uero quā latini remorā dixerūt & eius mēinit Opianus naues plenis uelis euntes retinere diciꝫ si carinæ heserint quod Plinius credidit cecinit Lucanus: de his uero Mart. cortice deposito mollis echinus erit. ¶ Sicābri ppli germaniæ sunt finitimi caubis ad oceanū bucteris & Cymbris hos noiat: q̄m Domitianus germaniā domuerat. inde etiā accepto cognomine ut hoꝝ seditionē & tumultū posset timere. ¶ De getis:nā daci & getæ bis defecerant ab eo. ¶ Anxia:tū ꝺ graui aliq̄ re agebaꝫ cū ab aue epl̄a erat allata:inde Plinius scribit: Colūbas fuisse inter nūtias in magnis rebus:nā in obsidione mutinēsi eodē autore epistolas pedibus alligatas i castra cōsulū attulerūt. Cecina uolateranus hirundinibus ad id usus est:& Fabius annalium scriptor se irundine usum testatur:cuius pedibus lino alligato & factis nodis significauit suis quoto die eruptio fieri deberet. Pēnæ nūtiorum Colūbæ nuntiæ DOM.

¶ Et semel aspecti littus dicebat echini. echinus maxime gaditanus celebraꝫ:de quo Martialis. Iste licet digitos testudine pungat acuta. Cortice deposito mollis echinus erit. Sūt autē echini ex genere cācroꝝ in qbus spinæ ꝑ pedib⁹ igredi ē:his in orbē uolui. Itaq; detritis sæpe aculeis ieniunꝫ. Est & alius paruus admodū pisciculus echineus appellatus:q ruāt uēti licet sæuiāt ꝓcellæ imperat furori:tātasq; uires cōpescit:& cogit stare nauigia. Vñ & græce echine⁹:latine uero remorā qdā appellauere:quā ēt ob cāꝫ amatoriis quoq; ueneficiis infamis ē:& iudicioꝝ ac litiū mora. Hæc Plinius. ¶ In aulā albanā.qa frequenter in uillā albanā MER. Echinus gaditaneus Echine⁹.

Sicãbri Geta — se cedebat Domitianus. ℭ Toruisque sicambris. Sicambri inter rhenum & albim flumen siti: sunt tamẽ uicini: rheni amnis accolæ: de quibus triumphauit germanicus iunior. ℭ De getis aliquid: miror Iuuenalẽ primam produxisse eius dictionis: quæ apud alios corripitur: nisi forte: magis mendosi sunt codices: & pro Catti. Cattis getis sit scriptum. De cattis enim daciscꝫ post uaria prælia duplicem triumphum Domitianus egit suntꝫ catti populi germaniæ sicambris finitimi: ut Strabo refert. ℭ Anxia præcipiti uenisset epistola penna. Cursores (ut Dion scribit) peregrinantes soliti erant pennas in uertice arrectas ferre.

VAL. ℭ Et semel as.lit.di.echi. echinus aqͭicũ animal hirsutũ in thecæ castaneæ modum: de hoc Mar. Ille licet digitos testudine pungat acuta Cortice deposito mollis echinus erit: saxa petit inter quæ se locat ne a fluctibus iactetᷣ hic tempestates metuens & ne scopulis illidatᷣ cauet. Vnde Opianus ubi de natura pisciũ scripsit ἐςὶ δὲ καὶ ὀξύκο μοίσινοος καὶ μητίος ἐχίνοις οἱ τανεμον ἰδασιβίας ἴσμεναι τεθυελλας ὀρυμένας ὠτοισιν δ ανοχλίθου ὀλυγκάςος λακχνόονβαρὺθον τὸ περὶ ὀφε τεροισιν ακαντοις ῥιῆ ἀιωσ φερέοιεν ινα ντιάκυμα τοὺ ὀρμηθριδομενοι μιμνῶσι. το γαρ τρομεουσι μάλιςα μητφαδὲ πηιονεσσι κυκώμενον οἶδμα κυλιόδη: est & echinus castanearum theca: tunica inquam illa quæ odiꝗ compungentibus cõsurgit spinis. Pli. nuces uocamus & castaneas q̃q̃ accommodatiores glãdium generi armatum his echinato cortice uallum: est & echinus uas ut apud Hora. astat echinus uilis cum patera guttis campana suppellex: echinus etiam ciuitas fuit cuius demosthenes in philippicis meminit: & Cicero in arato. Vt quondam orion manibus uiolasse dianam Dicitur excelsis errans in collibus amens Quos tenet egæo defixa in gurgite Echinus. Est etiã apud nicãdrũ echinus uẽtris pars: echeneis uero sicut etiã docet Pli. piscis naturæ incredibilis: cũ.n. nauib⁹ hæserit: utcũqꝫ uẽti incubuerit mari & ab imo exæstu et fundo pelagus: imobiles tñ eas firmat: hic Luca. Nõ pupim retinẽs euro tẽdẽte rudẽtes: i mediis echineis aqs traxerat q ob ipatoris sæuitiã nõ libẽter apud ipm coierãt. ℭ Attonitos: tãq̃ de cæde alicuis terrore pculsos. ℭ Tãq̃ de cathis: cathi galliæ populi sũt. Rufus festus de situ orbis. Piguia rura tenẽt sũt illic agro piceni Sũt cathi & mardæ tepidũ q rursus ad austꝝ. Orã habitãt scythiæ deducũt fæmina gentis. Pli. pximi ãt reno isteuones quorꝝ pars cibri mediterranei hermiões: quorꝝ sueui hermũ duri catthi cherusi: nã ne getis dicas sicut librariorꝝ mẽda multi habẽt codices carmẽ claudicãs uetat. ℭ Toruisꝗ sycãbris. Mar. Crinibus i nodũ tortis uenere sycãbri. Atqꝫ aliter tortis crinib⁹ æthiopes. Vox diuersa sonat populorꝝ: & tñ una ẽ. Cũ uerus pſiæ diceris esse pr̃. Cuiusmõi populi sint docebit te Cæsar in cõmentariis rerũ gestarꝝ in germanos. ℭ Anxia: q̃ anxios & sollicitos reddit. ℭ Præcipiti ue.epi.pẽ. utrꝝ pẽna pcipiti q̃ q̃ celerrime pscripta sit an certe ꝙ cõplicatas lr̃as sub alitis ala alligatas ueteres mittere solerẽt: & ne uidear sine exẽplo hæc dicere frontini uerba hic referã: q de lyrcio cõsule iqt: colũbis q̃s inclusas añ tenebris & fame affecerat: epistolas ad collũ sæta religauit easꝗ a ppinquo iñqtũ poterat loco mœnib⁹ emittebat: illæ lucis cibiꝗ auidæ altissima ædificiorꝝ petẽtes excipiebantur a bruto: q eo modo de oĩbus rebus certior fiebat: utiꝗ postq̃ disposito cibo quibusdam locis columbas illuc inde uolare instituerat. & Pli. de his locutus. qn & inter nunciæ iqt in rebus magnis fuere: & epistolas annexas earum pedibus obsidione mutinẽsi in castra cõsulũ pertulere. D. bruto mittẽte. Epistola ab ἐπιςέλλω immitto dicta: cui⁹ diminutiuum epistoliũ. Catul. Conscriptũ hoc lachrymis mittit epistoliũ: nã ex noĩe græco deriuatione plærũꝗ græca utimur: sic Persius ab elego diminutiuo usus græco elegidia crudi dictarunt proceres dixit: & a calatho calathyscum Catul.

Atꝗ utinã his potius nugis tota illa dedisset
Tempora seuitiæ: claras qbus abstulit urbi
Illustres animas impune: & uindice nullo
Sed periit: postq̃ cerdonibus esse timendus
Cœperat hoc nocuit lamiarũ cæde madenti.

MAN. ℭ Abstulit. Domitianus.s. ℭ Impunæ nullo nobilium ulciscente. ℭ Cerdonibus: idest plæbeis & uilibus Cerdones Cerdones enim dicuntur qui artificio & lucro uictum quærunt: nam κέρδος lucrum dicitur. κερδαίνω lucror. Tranquillus de Domitiano sic: per hæc terribilis cunctis & inuisus tandem oppressus ẽ amicorum libertinorumꝗ intimorum cõspiratione simul & uxoris. Trucidatus autem est uulneribus septem. xiiii. cal. octob. Anno ætatis quadragesimo quinto imperii. xv

Domitiani cædes

ℭ Et periit postq̃: &c. Hinc Cicero libro secundo offi. sic ait. Rerum autem omniuꝫ nec aptius est quicquã ad opes tuendas ac tenendas: q̃ diligi. Nec alienius q̃ timeri. Praeclare Ennius quem metuunt oderunt: quẽ quisꝗ odit: periisse expedit. ℭ Hoc: timeri scilicet a cerdonibus & uilissimis. ℭ Lamiarum: idest nobilium: lamias enim nobiles pro aliis posuit: quos multos Domitianus occiderat: licet etiam Aelium lamiaꝫ. ℭ De quo ita Tranquillus Aelium lamiam ob suspiciosos quidem uerum & ueteres & innoxios iocos ꝙ post adductam uxorem laudanti uocem suam: heu taceo dixerat. Aelii quidem uxor Domitia longina appellabatur: quam uiro ablatam Domitianus etiam in matrimonium adduxit: deinde lamiam ipsum i exilium misit: ut Tranquillus scribit. Horatius quoꝗ libro tertio carminum de lamiis ita scribit ode. xvii. Aeli uetusto nobilis ab lamo quando & priores hinc lamias fuerunt denominatos & nepotum per memores genus omne fastos. Auctore ab illo ducis originem: qui formiarum mœnia dicitur princeps: & innantem maricæ litoribus tenuisse lyrim late tyrannus &c. Ab lamo itaꝗ formiarum rege lamii dicti sunt.

Diligi Timeri Lamiæ

ℭ His nugis: his rebus ridendis ut fuit consultatio de rombo. ℭ Cerdonibus eẽ timendus: nescio qd figuratũ & celatũ putet hoc loco Tortelius: nã de fidentino qui eũ sequitur nulla mihi erit mẽtio: q putat de Nerone intelligẽdũ: hic ẽ sensus meo iudicio: utinã Domitianus his nugis totũ tẽpus imperii cõsumpsisset: nec abstulisset nobiles & illustres uiros Cerealẽ.s. Saluidenũ: Aciliũ Glabrionẽ filiũ Lamiã. ℭ Impune. i. nullo ex nobilibus existẽte q pricipis crudelitatẽ ulcisceretᷣ: in quo ignauiã nobilitatis eorꝝ tẽporꝝ notat: sed tandẽ

periit

periit inquit cerdonum hoc est uilissimorum hominum beneficio: qui cum illius sæuitia offenderentur ulti sunt publicā uicē: ii fuerunt Clodianus Cornicularius Maximus parthenii libert⁹. Saturius decurio cubiculariorꝫ: & alii pterea ei⁹ cōditiōis hoīes ut scri. Tranql. ℂ Impune: nullo nobiliū ulciscēte. ℂ Hoc: q.s. tādē ēt a uilissimis timeret. Cerdōes dicūt q artificio & lucro uictū querūt a κερδος qd significat lucrꝫ sed pro plæbeis & uilibus accipiuntur a Iuuenale. alibi. Et quæ turpia cerdoni: uolesos brutosque decebunt. ℂ Lamiarꝫ: nō posuit lamias ꝙ hi tm̄ eēnt nobilissimi: s; ut pariter nobilitatē idicaret: & unū ex historia refert de nobilib⁹ itet fectis a Domitiano. Heliū. s. lamiā quē ob suspitiosos & ueteres & inoxios iocos iteremit: ut ē apđ Tranql. Lamiæ aūt genus duxerūt á Lamo q caietæ regnauit ut Home. cecinit repetit Sillius: Et regnata Lamo caietæ. Oui. atq; lami ueterē lestrigōis inqt i urbē uenim⁹. Hor. Heli uetusto nobilis ab lamo. ℂ Sed periit de morte Domitiani & si ex multis scriptoribus plurima cognosci possint: illud ego subiūgā: qđ philostrat⁹ in apollonii uita notauit: cū Apollonius tianeus pythagoricus phūs Ephesi uitā ageret: & forte in multitudine disputaret per eā horā qua Domitianus interficiebat: ut postea cognitū ē diligenti⁹ ex iis quæ utriq; facta sunt uelut defix⁹ & elinguis stetit: tū aūt exclamauit euge Sephane pulchre Stephane pcūte peccatorē: pulsasti uulnerasti & iterfecisti. ℂ Cerdonib⁹ cē timēdus: cerdones hic accipimus tenuis fortunæ hoīes. Nā Stephanus de quo supra Domitillæ procurator erat: præterea manibus libertorꝫ & quorūdā e ludo gladiatorio septē uulneribus cōtrucidatus Domitianus fuit. ℂ Lamiarꝫ cede madēti. Eliū lamiā scri. Suetonius a Domitiano interēptū ob suspitiosos quidē uerꝫ & ueteres & inoxios iocos: qđ post adductā uxorē laudanti uocē suā heu taceo dixerat: quodq; Tito hortāti se ad alterū matrimoniū respōderat μὴ καὶ σὺ γαμῆσαι θέλεις: lamiarꝫ gēs ab lamo patre antiphatis lestrigonū rege: qui formiis regnauit: originē duxit: quantū ad eliū lamiā Horatius scribit. Eli uetusto nobilis ab lamo. Quando priores hinc lamias ferunt. ℂ Quibus: subaudiēdū tēpib⁹. ordo ē. qbus urbi impune abstulit & illustres aīas & nullo uindice: q tātā cædē punierit sæuitiāq; uindicauerit. ℂ Sed pe. po. cer. eē ti. cpœat. i. ignobilib⁹: uel hoīb⁹ q turpissimi sūt. Persius. Respue ꝙ nō es tollat sua mūera cerdo & ἀκερδαίνω. i. lucror cerdo dict⁹ sicut κέρδος lucrū. ℂ Hoc nocuit lamiarꝫ cæde madēti: ut occisis nobilibus a cerdónib⁹ ēr timeret. ℂ Lamiarꝫ. nobiliū ꝙ nobilis & antiqua in urbe roma lamia familia fuerit Hora. Heli uetusto nobilis ab lamo. Quādo & priores hinc lamias ferunt denoīatos & nepotū Per memores genus oē fastos. ℂ Lamiarꝫ: heliū. n. lamiā Domitianus occidit.

MER. Mors Domitiani nunciata Ephesi.

VAL.

Argumentum satyræ quintæ.

Quæ ganeo tolerat parasitus quinta notauit.

MAN.

Iunii Iuuenalis aqnatis satyra quinta.

SI te propositi nondum pudet: atq; eadem mens
Vt bona summa putes aliena uiuere quadra

SI te propositi: Incertum quendam alloquitur: hic Iuuenalis arguens illum ꝙ diuitum cœnas sectaretur: in quib⁹ intolerabilia pati oporteret hic ad mēdicandū potius eundē hortatur: que; postea trebiū esse infra ōndit. ℂ Quadra. i. mēsa seu poti⁹ frusto panis &c. Mar. li. vi. quū mittis turdūue mihi quadrāue placētæ. Et li. xii. in uacerrā nec quadra deerat casei tolosani.

Quadra

DOM.

Domitius Calderinus In. V. Satyram. Ad Iulianum medicen.

SI te ppositi: tēporꝫ inīqtate & auaritia multi diuites colebāt passimq; captabāt cœnas uilissimis q busq; officiis. ii multis epigrammatis a Martiale notant. Solinus in primis & aper Trebiū amicū i eodē uitæ istituto uersantē: modoq; pstantē anteābulonē: mō comitē: ita monet & deterret ut p occasionē: suorꝫ temporꝫ conditionē notet inueaturq; in superbas & contumeliosas mensas diuitū: qui olim cētū quadrātū sportulā comitibus dabāt & cliētibus: Postea rectā cœnā dare cœperunt edicto Domitiani quod scribit Tranql. Mart. Cētū misselli iā ualere quadrātes: alibi. Cū uocor ad cœnā nō iam uenalis ut ante hoc cōqueriē: Iuuenalis hic fremit: quod ea cœna diuitū plena eēt cōtumeliis & iniuriæ in pauperē cliētē structurā & sensū ita concipio: nihil noui frugalius uētre o Trebi. q. d. potes eē cōtēt⁹ paucissimis rebus: tñ esto ꝙ hoc ipsum quo indiges deficiat: quare nō mēdicas: hoc dico si te nōdū pudet ppositi & instituti cui & si potes pati ad mensas diuitū. quæ nec Sarmentus nec Galba scurra tulisset: quamuis tibi iuranti ꝙ scilicet non pudeat & possis ferre non ausim credere: ac si dicat scio certe te ipsum sponte tua pudere.

Enarratio Quintæ Satyræ.

SI te propositi nondum pudet atq; eadem est mens. Turpem notat: non parasiti: sed clientis patientiam: qui inciuilis ac uilissimæ cœnæ gratia: in domibus potētis & diuitis hominis ludibria patiatur: atq; e diuerso sordidum simul & sumptuosum increpat: qui sibi opima: cæteris uero uilia & minuta poneret: utpote qui amicos clientes atq; libertos descriptis in genera eduliis atq; poculis: non ad cœnam: sed ad notam inuitaret noua quadam societate luxuriæ ac sordium: Alloquturq; clientem primū: qui apud huiusmodi diuitem cœnat. ℂ Aliena uiuere q̄dra. alieno pane: quadra; autem dixit: ꝙ quadratas sectiones haberent. Inuenio apud celebrem scriptorem græcum panes in sectiones habentes appellari blomilios: quos Romani quadratos dicunt. Virgilius. Patulis nec parcere quadris Fatalis crusti. Et Martialis. Cum mittis turdum ue mihi quadram ue placentæ.

MER. Nō ad cœnā sed ad notam

Quadrati panes

VAL.

SI te propositi nondum pudet. De parasitis & cœnis contumeliosis in hac satyra scribit. & est ordo ac sensus: puta parasite hoc ipsum tibi defecisse subaudiendum apud diuites quod inani aluo sufficit si tamen te nondum pudet propositi atque eadem est mens: ut putes uiuere aliena quadra esse summa bona si potes pati illa: quæ nec sarmentus ad iniquas mensas Cæsaris tulisset nec tulisset.

uilis galba quañuis metuam credere tibi testi iurato qui dicas nihil noui frugalius uentre meo. ℭ Aliena q̃dra: idest ex alienis frustis: quæ in diuitum mensis superfuerunt uitam ducere summum esse bonum putas q; pecudis non hominis est. ℭ Quadra: panis frustum quadra dr̃. Martialis. Cũ mittis turdum q; mihi q̃drãq; placẽtæ. Bucellas misisse tuas te põtia dicis.

Si potes illa pati: quæ nec sarmentus iniquas
Cæsaris ad mensas: nec uilis galba tulisset
Quamuis iurato metuam tibi credere testi
Vẽtre nihil noui frugalius: hoc tamen ipm
Defecisse puta: quod inani sufficit aluo:
Nulla crepido uacat? nusq̃ põs: & tegetis ps
Dimidia breuior: tanti ne iniuria cœnæ?
Tam ieiuna fames: cũ possis honestius illic
Et tremere, & sordes farris mordere canini?
Primo finge loco: q̃d tu discumbere iussus
Mercedem solidã ueterum capis officiorũ
Fruct⁹ amicitiæ magnæ cib⁹ ĩputat hũc rex
Et q̃uis rarũ tñ imputat: ergo duos post
Si libuit menses neglectum accire clientem

MAN. ℭ Sarmentus. de hoc satyra. v. Flaccus ait. Nunc mihi paucis sarmenti scurræ pugnam messiq; ciceri Musa uelim memores: fuit is Cæsaris scurra. De quo Plutarchus in uita. M. Antonii. ℭ Galba: is etiam scurra fuit. Martialis libro primo in cecilium. Qui Galbam salibus tuis & ipsum posses uincere testium caballum. Et libro decimo de capitolino. Ille suo fœlix cæsare galba uetus. ℭ Frugalius: modestius ac parci⁹ paruo eni contentus esse potest. Cicero pro deiotaro sic ait. Ego tamen frugalitatem: idest modestiam temperantiam uirtutem maxima iudico. Idem quoque libro tertio tusculanarum ait. Eas tres uirtutes: fortitudinem: iustitiam: prudentiam frugalitatis est complexa. Reliqua igitur & quarta uirtus ut sit ipsa frugalitas necesse est. Frugalitas ut opinor a fruge: qua nihil melius a terra oritur. Hæc ille. Inani: ieiuno & uacuo. ℭ Crepido. abrupti saxi altitudo & cauerna. ℭ Vacat: ut ibi scilicet maneas mendicans. ℭ Pons: ubi item mendicare possis. ℭ Tãti: scilicet est: ut eius causa tot patiaris. ℭ Tã ieiuna fa. supple est tibi. ℭ Possis: sis: Iuuenalis corripuit: alii produxere. Horatius satyra secunda. Metiri possis oculo latus. ℭ Illic in crepidine aut ponte aut tegete. ℭ Tremere: frigoris scilicet causa. ℭ Farris canini sordes caninas intelligit. Festus enim ait sic. Canicæ furfures de farre a cibo canũ uocatæ. ℭ Primo loco: in primis. ℭ Finge: cogita. ℭ Discumbe: uesci. ℭ Iussus: ab diuite. ℭ Solidam: totam & integrã. ℭ Capis: ex ipsa mensa scilicet. uñ ait: Fructus amicitiæ magnæ cib⁹. ℭ Imputat: exprobat. ℭ Hũc: cibũ. s. ℭ Rex. diues. ℭ Ergo qm̃ ĩputarat cibũ. ℭ Libuit: regi & diuiti.

[Margin: Sarmẽt⁹ scurra; Galba; Frugalitas; Frugalitas; Crepido; Possis; Canicæ]

DOM. ℭ Sarmentus: scurra seru⁹ Cæsaris: cuius meminit Plutarchus in Antonium Geminius inquit Plutarchus dixit amicis Antonii uinum acidum infundi: sarmentum romæ phalernum potare. Horatius. sarmẽti scurræ pugnã: messiq; ciceri Musa uelim memores. ℭ Galba item scurra Mart. ille suo fœlix cæsare galba uetus alibi: Qui galbam salibus tuis & ipsum posses uincere testiũ caballũ. ℭ Nusq̃ pons: ubi. s. mendices. Martia. Errat per urbis pontes exul et cliuos. ℭ Tegetis pars: idest teges mutilata: Mart. de paupere: Et teges & cimex & nudi sponda grabati. ℭ Sordes farris canini. i. panem sordidũ caninũ. Marti. Oret caninas panis improbi buccas. Varro in re rustica panẽ ordeaceum canibus dandum putat. quod autem dicat panem caninum: non tam puto ad sordes referri quam ad duritiem. Duritia eni cybi canes malas firmant: & paulo post dicet. Quæ gẽuinũ agitẽt nõ admittẽtia morsũ. ℭ Discũbere iussus: id est acceptus a diuite ad rectã cænã.

MER. ℭ Sarmentus iniquas sarmenti meminit Horatius his uersibus. Nunc mihi paucis sarmẽti scurræ pugnã messiq; ciceri musa uelim referas. Roman⁹ eques hic fuit sub augusto Cæsare scurrilitate notissim⁹. ℭ Nec tristis galba tulisset. de hoc arbitror intellexisse Martialem: cum dixit. Qui galbam salibus tuis: & ipsum posses uincere Sestium caballum. Et in. x. Elisio redeat si forte remissus ab agro. Ille suo fœlix cæsare galba uet⁹ Qui capitolinum pariter galbam q; iocantes. Audierit dicet rustice galba tace. ℭ Nulla crepido uacat: Crepido est abrupti saxi altitudo: & editioris cuiusq; loci extremitas quã mendici insidere solebãt. Seneca de Mario mẽdicante. Quis crederet iacentẽ super crepidinẽ Mariũ aut fuisse: aut futurũ consule;. ℭ Panis canini aut quẽ canes rodere solẽt: aut quẽ mẽdici uelut latrãtes accipiũt. Mar. Cui dat latratos obuia turba panes.

[Margin: Sarmẽt⁹; Galba; Crepido]

VAL. ℭ Si potes illa pati quæ nec sarmentus iniquas cæsaris ad mensas. sarmẽtus tempore augusti fuit: qui q; urbanitate & audacia notus eques q; romanus esset se in gratiam cæsaris transtulit: huius etiam Horatius meminit in sermonibus inquiens nunc mihi paucis sarmenti scurræ pugna; messiq; ciceri. Musa uelim memores & quo patre natus utriq; contulerit lites messi clarum genus osci. Sarmenti domina exta ab his maioribus orti ad pugnam uenere. ℭ Nec uilis galba tulisset. apici⁹ galba sub tyberio scurra nobilis fuit. ℭ Quãuis iurato metuam tibi credere testi. iurato qui iurasti actiua significatione. Sic Plautus in ãphitrione. at ego tibi per mercurium iuro tibi iouem non credere: nam iniurato scio plus credet mihi q̃ iurato tibi: est ubi passiua significatione proferatur. Lucan⁹: mihi per latium iurata tonãtem. ℭ Ventre nihil noui frugalius: hoc quasi ipse parasitus iureiurando confirmat. ℭ Quod inani sufficit aluo. utrum quod ad famem tantum leuandam sufficiat: an quod uilissimis aluum cibis inanitate rugientem possis saturare. ℭ Nulla crepido uacat. hoc cum interrogatione legendum est: crepido inquit Probus est ora terræ quam aqua alluit: ex hoc appellata q; ibi aqua allidẽs concrepitet: montis quoq; concauitas crepido nominatur: nisi sit quod græci κρύπτειν occultare dicunt. ℭ Nusq̃ pons? ubi mendices. ℭ Aut tegetis. pars dimidia breuior. i. proseuchæ pars uetustate minutæ dirutæq;. Prob⁹ uero expõit tegetis pinnatæ sportæ aut tegetis de sirpo factæ. ℭ Iniuria cœnæ. idest contumeliosa cœna. ℭ Cum possis honestius. i. magis intrepide. aut honestius copiosius diuitius: nam ut Asconius inquit: sicut bonos antiqui pro magnis: ita honestos pro diuitibus posuerunt.

ℭ Possis

¶ Possis ho.s.ultimum amouendũ ne sit barbarismus in metro. ¶ Et tremere frigore.inhorrere. ¶ Et sor. far.mor.ca.panis sordidi qui canibus comedendus obiicitur. ¶ Primo'si.lo.in prima fige iniuria. ¶ Impu ta t hunc rex.quid aliud dabit cum quod uile est imputet.

¶ Tertia culcitra:tres enim mensas in conuiuio apponere consueuerant iuxta quas erant tori in quibus se derent. Plinius libro secundo epistola ad auitũ. Eadem omnibus pono:ad cœnam eni; non ad notam inui to cunctisq; rebus ex æquo quos mensa & toro æquaui. ¶ Ne cessaret culcitra.non tui boni gratia inuitabe ris:sed quo triclinium certo numero conuiuarum impleatur. ¶ Votorum desideratæ cœnæ. ¶ Summa. scilicet e clieti. ¶ Rumpere somnum:salutaturi siquidem summo mane surgebant. ¶ Ligulas:lingua dimi nutiuum format lingula:& sine n ligula pro ea quæ calceorum est. Martialis ait. Non extrema sedet lunata lingula plãta:ligula uero primã corripit:ut hic. ¶ Orbem:ut redierit. ¶ Sideribus dubiis:in crepusculo: id est dubia luce. Tunc enim stellæ non ita uti prius ap parent. ¶ Illo tempore idest eodem crepusculo:idem enim declarat.tunc aute; plaustrum se circumagit ad nos uersus rediens. ¶ Pigri sarraca bootæ. Bootes ali ter Arctophilax:idest ursæ custos est appellatus. Legi tur enim libro secundo de.n.d. Arctophylax uulgo qui dicit esse bootes. Manilius etiam libro primo ait. A tergo uenit Arctophylax idemque bootes: scribit ite; Hygnius sic:itaq; & ille qui antea plaustrũ sequẽs bootes est appellatus Arctophylax est dictus. Est autẽ signum proximum palustro.idest maiori arcto: quã complures plaustro similem dixerunt a figura positu raq; stellarum:unde & septentrio appellatur a septem stellis. Triones boues appellant quasi terriones: hoc ẽ arandæ collendæq; terræ idoneos. De trionibus uero latius Gellius libro secundo capitulo uicesimoprimo βοωτέω autem aro significat:βοώτης bubulcus bootes. ¶ Pigri:hoc ideo quoniam adeo polo iunctus est:q nunq̃ totus occidit.& tardius uoluitur. ¶ Circumagunt:circumuoluunt. ¶ Succida lana:quæ sudã te oui lana tondetur:eam Varro succidam appellat hæc ut mollescat uino suffunditur. Varro autem libro se cundo capitulo undecimo sic ait. Tonsuræ tempus inter æquinoctium uernum & solstitium quum sudare inceperint oues a quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. ¶ Corybanta:te insanum & furente; pessimi uini culpa. Corybantes scribit Strabo libro decimo cretæ populos cybeles ministros:Inter quos eẽ tradunt quosdã spiritibus afflatos & bacchicos cũ strepitu ac fragore cymbalisq; ac tympanis & armis itẽ ẽt tibiis & uociferatiõib⁹ iter sacrificãdũ stupefaciẽtes: inq; ministrorũ habitu publica mõ quodã sacra factitã tes. ¶ Iurgia:altercatiões cõuicia. ¶ Sauci⁹:uulnerat⁹ ab eo cui cõuicia dixeras. ¶ Vos cliẽtes & parasitos

Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto:
Vna simus ait:uotorũ summa:q̃d ultra
Quæris:hẽt trebi⁹ ꝑpter q̃d rũpere somnũ
Debeat & ligulas dimittere sollicitus ne
Tota salutatrix iam turba pegerit orbem
Sideribus dubiis:aut illo tempore quo se
Frigida circũagũt pigri sarraca bootæ.
Qualis cœna tamen:uinũ q̃d succida nolet
Lana pati:de conuiua corybanta uidebis
Iurgia proludũt:sed mox & pocula torq̃s
Saucius.& rubra deterges uulnera mappa
Inter uos quotiens libertorũq; cohortem

¶ Cessaret culcitra lecto:inuitat inquit ut non tibi profit:sed ut triclinium impleatur:nam triclinia certum numerum conuiuatum capiebant. Martialis septem signa capit sex sumus adde lupum : ut scilicet impleat̃ tricliniũ. ¶ Post duos menses:Mar.rectam uocatus cũ currit ad cænã. Quã tot diebus noctibusq; captauit ¶ Rumpere somnum. Martialis.si matutinos facile est tibi rumpere somnos Attrita ueniet sportula multa toga. ¶ Ligulas:ligulam partem quandam in calceis scribit esse Festus ad similitudinem linguæ exertæ:pol lux apud græcos scribit glossam:idest linguam esse partem in calceo:hanc festinantes dimittebant plura in commentariis. Martialis:diximus de hoc:& dicemus alibi. ¶ Turba salutatrix.idest turba diuitum:nam in telligo trebium timuisse:ne omnes diuites iam salutassent quos uolebant:ita ut nullus restaret cui aut comes esset:aut ante ambulo a quo posset cœna; captare. Martialis. Denariis tribus inuitas & mane togatum Ob seruare iubes atria basse tua. Deinde herere tuo lateri præcedere sellam Ad uetulas tecum:plus:min⁹ire de cem. ¶ Succida lana:lana inquit succida cum omnem humorem facile attrahat:sine ullo discrimine tamẽ tale uinum respueret. ¶ Corybanta insanum & furentem quales sunt corybantes cybelei de quibus Oui dius de his hæc est historia. Cirbas sacerdos pinnæ urbis conditor occasionem rhodiis præbuit ut uulgarent Corybantes Dæmones esse:quosdam Mineruæ & Solis filios & Saturni.alii Iouis & Aliopes & abiisse in sa mothraciam quæ quondam melita dicebatur profectosq; bactriana uel ex colchis ut nonnulli affirmãt eos dem cum curetibus Hecates ministris. Sceptius putat Corybantes esse curetes qui ad sacra Cybelis admissi sunt casti & puri:illicq;saltant armati:ita appellari iactatiõe capitis:quod κορύβαν dicunt græci:hos betar monas Homerus uocat. Strabo ait eos qui capita saltando iactant furiisq; agitantur κορυβαντίαν quidã ab idæis dactylis putauerunt manasse Corybantas. hi in phrygia tantũ & troade fuerunt:ut Scepsius scribit alii in creta quoq; dixerunt. Diodorus uero scribit corybantum lasioris & Cybele filium his nomen dedisse qui una cum Dardano deorum matris sacra in phrygiam attulit.

¶ Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto.tribus stratis lectis maiores comedebant: Vnde triclinium sterni dicebatur:ut supra diximus. Culcitra uero appellata q in ea tomentũ uel sagum inculcet. ¶ Ligulas dimit tere.in calceis auctore Festo ligulæ ducebant:ad similitudinem exertæ linguæ. Est & ligula mensuræ gen⁹ & nunc quod uulgus cocleare appellat:& a lingua fit:de qua Mart. Quãuis me ligulã dicant equitesq; pres Dicor ab indoctis ligula grammaticis. ¶ Succida lana.quæ sudante oue lana tondetur.eam Varro succi

MAN.
Lingula
Ligula
Bootes
Arctophylax.
Plaustræ.i. ursa maiõ
Septẽtrio.
Triones
Booteo
Bootis
Succida lana
Corybantes
DOM.
MER.
culcitra unde
Ligulæ in calceis
Lingula
Succida lana

dam appellat:hæc ut mollescat uino suffunditur. ℭ Corybanta.furentem & furore corybantheo precium ℭ Inter uos:subaudi clientes uel amicos:qui cum libertis discretas epulas cœnatis.

VAL. ℭ Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto ne in tertia mensa desit qui discumbat:culcitra inquit Var.dictaq; in ea sagus:aut tomentum aliudq; calcabant:ab inculcando culcitra dicta ac quicquid insternebant a sternendo stragulum appellabant. ℭ Habet trebius parasiti nomē. ℭ Et li.di.calciari properanter & ansas caligæ præterire:dictæ uero ligulæ a ligando:nisi q; Priscia. in diminutiuis inquit lingua lingula & p concisionem ligula. Festus quoq; ligula p diminutiuū linguæ dicta alias a similitudine exertæ linguæ:ut in calce is alias inserte:idest intra dentes coercite:ut in tibiis: columella autem ligulam uocat instrumentum ad purgandam ex uase spumam his uerbis:deinde ubi liquatum mel in subiectum alutum defluxit transfer in uasa fictilia: q̄ paucis ante diebus apta sint dū musteus fructus efferuescat idq; sæpius ligula purgādus est. Pli. sunt qui comitialibus morbis dādū putant luna quarta:sexta septima:ligulæ mēsura.i.coclearis. Mar. Quā uis me ligulā dicāt eqtesq; patresq;. Dicor ab idoctis ligula grāmaticis. ℭ Iā tur.pe.or.itineris ambitū quē salutantes p urbē primo diluculo cōficiebant. ℭ Syderibus du.matutino tpe.i.prima luce dieiq; crepusculo. ℭ Aut il.tē.quo se fri.circūagūt pi.sar.bo.i.ante crepusculū:uel non longe a media nocte nō qn cæteris quoq; temporibus uertatur polus:sed q; nūquā occidat & appareat quoq; tūc nec multo post nox cessura diei fit:similiter locutus ē Luc.sed nocte sopora Parrasis obliquos helice cū uerteret axes:nā septētrionis duæ ursæ sunt:q̄ uocanť helice & cynosura:bootes autem qui currū regit. ℭ Frigida:qa in septentrione:nā poli quasi mundi uertices cardines:quoniā a zodiaco solisq; ecliptica lōge absunt clima frigidissimū habeant singuli necesse est. ℭ Circūagunt:uocabuli uim græci exposuit:nā polus a polo quod uerto significat & circunago deriuať. ℭ Pigri:qa & si occidere bootes cū quatuor signis uideť neq; tamen totus potest occidere:nam sinistra eius manus circulo arctico cōclusa neq; oriť neq; occidit. ℭ Sarraca bo.i.currus bubulci:antiqui.n.rustici:ut ingt Var.primū notarunt quædā in cœlo signa quæ præter alia erāt insignia atq; ad aliquē usum culture tp̄s designandū conuenire animaduertebanť:ut hæ septē stellæ quas græci:ut Home. ἅμαξαν uocant.i. plaustra:ut propinquū huic signū bootē nostros eas septē stellas boues & teriones inde septentriones uocasse:& q; ita sitæ ternæ stellæ p̄ximæ inter se trigona:idest triquetram figuram faciāt. ℭ Bootes.est qui & arctophylax dicitur.Ruffus Festus in arato. Arctophylax siue ut ueteres cecinere bootes.habet autem stellas in dextera manu quatuor quæ non occidunt:unde & pigri dixisse uideri potest nisi dixerit pigri q; in pauco ambitu tantum consumat temporis quantum in maximo multæ aliæ stellæ : quem uero hunc esse poetæ finxerint & higinius & multi alii tradiderunt. ℭ Vinum q; succida nolit lana pati:quæ dicatur lana succida: Var.exponit tonsuræ tempus inquit inter equinoctium uernum & solsticium cum sudare incœperunt oues:a quo sudore recens lana succida tonsa appellata est tonsas recentes eodem die pungunt uino & oleo nec non admixta cæra alba & adipe suillo.hoc ergo dicit tam tibi uile apponitur uinum: ut ne oues quidem lauari paterentur. ℭ De conuiua corybanta uidebis utrum : ut Probus q; si malo uino mentes turbantur quomodo lana tincta mutatur:an certe uidebis corybanta :idest seruorum contumeliis furentē perinde ac si ex corybantibus unus sit corybantas multi eos dixere quos & curetas & cabiros & idæos dactylos & thelchines nominarunt.alii pusillas inter hos fecere differentias.Ita apud Platonem in simposio exponunt κορυβαντιῶν τον.interpraetes.idest insana furiosa saltatione bacchantibus. ℭ Rubra:sanguinea unde & corybanta dixit. ℭ Mappa.mantili.

Pugna saguntina feruet cōmissa lagœna
Ipse capillato diffusum consule potat
Calcatamq; tenet bellis socialibus uuam:
Cardiaco nunq̄ cyathum missurus amico
Cras bibet albanis aliqd de mōtibus aut de,
Setinis cuius patriam;titulumq; senect9
Deleuit multa ueteris fuligine testæ.

MAN. Sagūtus ℭ Saguntina lagœna:fictili uase Martialis.n.ait li. ultimo. Quæ non sollicitus teneat seruetq; minister. Sume saguntino pocula ficta luto. Saguntus aute; urbs sita est ultra iberum in radicibus montis:qui hispanos a celtiberis diuidit circiter mille passus distans ab mari cuius incolæ & copia terrestrium fructuum & multitudinis incremento:& uirtute militari cæteris hispāiæ populis præstant.auctor est Polybius lib.iii. ℭ Capillato consule.i.intōso & antiquissimo.Oui.in fast.Hoc apud intonsos nomen habebat auuos. De tonsura āt latius diximus satyra quarta ibi.s.Barbato imponere regi.

Sociale ℭ Bellis socialib9: Iulio Cæsare & Martio philippo consulibus ut scribit Florus de bello sociali:& Liuius lib.lxxi. Marcus Liu.Drusus tribun9 plæbis ut maioris uiribus senatus causam susceptā tueretur socios & italicos populos spe ciuitatis romanæ sollicitauit:iisq; ad iuuantibus per uim legibus agrariis frumētariisq; latis:legemq; iudicialem tulit;ut æqua parte iudicia penes senatum & æquestrem ordinem eēnt. Cū inde promissa sociis ciuitas præstari nō posset irati italici defectionem cœperunt agitare.Propter quæ Liuius drusus etiā senatui inuisus factus uelut socialis belli: auctor incertū a quo domi occisus est. Idem Liuius superiori libro narrat q; cum senatus impotentiā equestris ordinis in iudiciis exercendis ferre nollet: omni ui niti cœpit:ut ad se iudicia trāsferrentur sustinēte causam.M.Liuio Druso trib.plæb.&c.Id apposui ut senatus causa aperireť.

Cardia Cardiacus ℭ Cardiaco:καρδία cor significat Inde cardiacus qui cordis molestiā patitur & dolorem:cui quidem optimum uinū mederi solet. ℭ Cardiaco nunq̄ legitur item cardiaco cyathum non porrecturus amico.

Albana uina Setina uina ℭ Albanis montibus. Pli.lib.decimo quarto scri. Albanas uuas p̄dulces ac raras in austero.ubi ēt ait q; Diu9 Augu. Setinū p̄tulit cūctis. Est āt Setia in mōte sita pōtinas paludes despectās.hic Mar.ait.Pendula pontinos despectat setia campos.

ℭ Saguntum

DOM.

¶ Saguntum:hispaniæ terrā mittebat:unde pocula fiebant saguntina. Martialis. ficta sagūtino cymbia mala luto:alibi. Septenaria sinthesis sagunti. Capillato consule:id est antiquissimo consule:nam antiqui intonsi dicebāt. Ouidius Et caput intonsum nomē habebat auos ¶ Vuā calcatam bellis socialibus: & hoc qd sequitur primi excogitauimus in interpretatiōnē huius loci:ut multa alia sed Fidētinus surripit & pro suis recitat:uinum opimianum intelligit Iuuenalis:nam Lucio opimio consule cū Gracchus tribunus plebis interemptus est: Temperies quædam fuit quæ coctura dicitur tanta uini fertilitate & præstātia: ut quæ eo anno diffusa sunt in ducētesimum fuerint seruata:redacta in speciem mellis:ut Plinius scribit:id uinum a Martiale multis epigrammatis celebratur:idē uinum celebrat Cice. & anitianum: Anno autē Opimii Liuius Drusus autor fuit belli socialis:quo socio italici nominis romani a patribus defecerūt:idem bellum dictum marsicum quoniam defectionis initium a marsis sumptum est. Drusus senatui inuisus incertū a quo domi occisus est:hic laborauit Comitiali morbo uinūq; opimianum diffusum ē tpe bellorū socialium:idest belli marsici:auctores Plutarchus: Liuius: Stra. Pli. ¶ Tenet uuā:potat uinū opimianū. ¶ Gardiaco:amico cardiaci cordis dolore laborant:quo morbo si perierint cor cremari non potest:ut scri. Pli. iis eosdem auctore medetur uinū optimū:ꝑpterea dicebat Caius Cēsi⁹ prætor Chium uinū in domū suā illatū fuisse tū primum cū sibi cardiaco medicus dedisset:& hoc a nobis acceptū dissimulat Fidentinus. ¶ De albanis mōtibus : uinum albanū intelligit ꝑdulce & ex ꝑdulcib⁹ uuis:ut scri. Pli. Mar. hoc de Cæsareis mitis uindemia cellis misit iuleo quæ sibi mōte placet. ¶ De setinis:nā Setinum primā laudem obtinuit inter uina iudicio Augusti:ut scrib. Pli. Sillius ipsius mensis seposta Lyæi setia. meminit itē Stra. plura dixim⁹ i cōmentariis Marti.

MER.

¶ Saguntina lagena. fictili saguntino. Nam figulinis olim nobilitata fuit saguntus hispaniæ ciuitas. & nostris temporibus saguntina uasa cōmendantur:quæ ꝙ uilia forent conuiuiis apponebantur:nullo adhibito custode. Martia. Quæ nō sollicitus teneat:seruetq; minister Sume saguntino pocula facta luto. ¶ Ipse capillato diffu. con. de uino opimiano existimamus hic intelligi:nam anno urbis. dcxxxiiii. lucio opimio cōsule bonitas mirabilis fuit in uino cæli tēpie & solis coctura:quod a consulis nomine opimianuz dictum est nec miretur quispiam fuisse ea uina temporibus Iuuenalis. Cum fere ducenti anni excessissent q̄do hoc uini genus temporib⁹ plinii duraret:iam uino in speciem mellis asperi redacto. ¶ Bellis socialibus: sub opimio cōsule quē eundem capillatum appellat agitata fuit respu. seditione. C. gracchi:& bellum sociale cæptum : auctore Pediano. ¶ Vuam. pro uino uuam dixit imitatus Horatium qui ait. Cecubum & prelo domitaz caleno tu bibes uuam. ¶ Cardiaco cyatum amico. laboranti cardiaco morbo qui ex nimia imbecillitate corporis:& languente stomacho sudore nimio nascitur sed imbecillitati succurritur uino ꝙ non sit austerū: sed meracum:nam uino in stomacho contento calor continetur hæc Celsus. Seneca autem in epistolis sic ait. Bibare & sudare uita cardiaci est. ¶ Cras bibet alb. aliquid de mont bus. albanū uinum signat de quo Martialis. Hæc de cæsareis mitis uindemia prælis Misit iuleo quæ sibi monte placent. ¶ De setinis hoc est setinum uinum quod diuus augustus cūctis prætulit auctore Plinio. Fit autem Setia urbe campaniæ. Martialis. Pendula pontinos quæ spectat setia campos Exigua uetulos misit ab urbe cados.

fictilæ Saguntinum

Vinum opimianum

Bellum sociale

Cardiac⁹ uita cardiaci

Setinum uinum

VAL.

¶ Pugna saguntina ferueт commissa lagœna:idest saguntino uino. uel certe saguntino uase ac per hoc fictili:ꝙ saguntino luto uasa fingerentur. Martialis. Quæ non solicitus teneat serueтq; minister. Sume sagūtino pocula facta luto. saguntus a zacintho dicta:ut Lactantius in. iii. ad Probuz uolumine:relinquo inqt eam partem lybiæ quæ græcis urbibus plena est:ad hispanias transgredior nonne saguntum græci ex insula zacyntho profecti condiderunt & oppidum tartesson quod nunc uocatur carteia iones græci homines locasse referuntur. ¶ Lagœna. uase:ut columella omnis spurcicia cum spumis eximatur quæ decocta cuz iam crassa fuerit q̄ defrutum refrigeretur & bene picatis lagœnis condatur. ¶ Ipse capillato diffusum consule potat. capillatum arguit inquit probus mollioris uitæ capillato intonso:ut mitra crinemq; madentez. aut proprium est nomen:per hoc autem uetus uinum significat. sic Horatius. diffusū cōsule planco nisi ꝙ Pli. antiquior enim inquit illa est sed incerta eius ætas quæ capillata dicitur:quoniam uestalium uirginum capillus ad eam defert. ¶ Calcatamq; tenet bellis socialibus uuam idest uinum periphrasticos. Bellis socialibus:quæ inter latinos & romanos gesta sunt:in qbus strenua opa sicut multoꝝ:ita metelli in primis fuit:'s; hoc apud appianū qsq; legerit aut socialia ꝓ seruilibus posuit:nā & cū socii multi a romanis defecerē uasa fregere & absūpsere pœne oīa. uñ Hor. Spartacū si qua potuit uagantē fallere testa:& latenter mea quidem sententia romanas detestatur delitias:quas sociale:seruile:& ciuile bellū frangere non potuit cum etiam tum q̄ erant ad humanos usus exhibita aīalia monere uiderentur:ut cauerent canes siquidem equi:asini:mulli:boues:& quæq; alia huiusmodi pecora repente efferata domesticæq; lenitatis oblita relictis tectis libera ut ferūt uagabantur & omnem non modo eorum quos nunq̄ uiderant:uerum etiam dominorum ac cessum auersabantur:non sine exitio occurrentis:siquis ex proximo loco urgeret. ¶ Cardiaco nunq̄ cyatū missur⁹ amico cardiaco ægroto. Priscianus in possessiuis. alia inquit ex morbis:ut cardiacus ἀπὸ τῆς καρδίας:idest a corde deductum nomen. at qui nouimus cor nullam omnino pulsationē sine animalium interitu sustinere: cardiacum uero morbum frequenter esse curatum. proinde siquis nominis præsumptione inductus cor pulsari hoc morbo credat. fallitur quippe ꝙ illam passionem non cordis sed stomachi esse constat:& a cord nomen habere:q̄uod ne cor attingat periculum sit:q̄obrem uinum lene minimeq; austerū huic morbo conuenire arbitrantur:ut stomachum reconciliet. & Pli. at uero cardiacis in mamma læua merum in spōgia imponi prodest. ad omnia autem maxime album inueterascens. ¶ Cyathum missurus. uel pusillum uas neutiq̄ ad amicum miserit. cyath⁹ enim:ut Pli. scribit pendet drachmas decem. ¶ Cuius patriam titulumq; senectus deluit. inscribuntur. n. in lagœnis in testis uinariis loca & tēpora uini. ¶ Fuligine. nigrore situ.

MAN. ℂ Trasea:is & Heluidius erant brutorum æmuli qui patriam liberam a tyrannis reddiderat. Tacitus libro uicesimo sic ait. Heluidius priscus regione italiæ tatra cinæ municipio, cluuio patre qui ordiné primipili duxisset ingeniũ illustre altioribus studiis iuuenis admodum dedit: non ut plærīq; ut nomie magnifico segne ociũ uelaret: sed quo firmior aduersus fortuita rẽpublicam capesseret: doctores sapientiæ secutus est: qui sola bona quæ honesta: mala tantũ quæ turpia: nobilitatẽ cæteraq; extra animum neq; bonis neq; malis annumerant. Quæstorius adhuc a peto thrasea gener delectus e moribus soceri nihil æque ac libertatem hausit. Ciuis senator maritus gener amicus cunctis uitæ officiis æquabilis: opum contemptor recti peruicax constans aduersus metus. Erant quibus appetentior famæ uideretur: quando etiam sapientibus cupido gloriæ nouissima exuitur. Ruina soceri in exilium pulsus ut Galbæ principatu rediit Marcellum Eprium delatorem Thraseæ accusare aggreditur &c. Postea subdit: deniq; cõstantia fortitudine Catonibus & Brutis æquaretur Heluidi⁹ &c. De thrasea item libro. xvi. scribit Tacitus neronem thraseæ infensum fuisse ꝙ ille senatu egressus est quũ de Agrippina referret: quodq; Iuuenaliũ ludicro parꝫ expectabilẽ operam ꝑbuerat: eaq; offensio altius penetrabat qa idem thrasea pataui unde ortus erat ludis cæsticis a Troiano Antenore institutis habitu tragico cecinerat: die quoq; quo ꝑtor Antistius ob ꝓbra in Neronẽ composita ad mortẽ damnabat mitiora cẽsuit: obtinuitq;: & quũ diuini honores popeæ decernerent spõte absens funeri non interfuit. &c. Inde subdit Tacitus Capitonẽ Consutianũ Thraseæ inimicum Neroni dixisse. Frustra Cassiũ amouisti si gliscere & uigere brutorũ æmulos passurus es &c. Subiicit quoq; Tacitus Thraseæ datũ esse moriis arbitriũ: quodq; Heluidius gener italia pelleret: ꝙ item ad Thraseam in hortis agentẽ q̃stor cõsulis missus est. Thraseæ uero Domitius Cecilianus ex intimis amicis qd senatus cẽsuisset exposuerat. Tũ progressus in porticũ illic a q̃store repitur lætitiæ ꝓpior: qa Heluidiũ generꝫ suũ italia tãtũ arceri cognouerat. Accepto dehinc senatuscõsulto Heluidiũ & Demetriũ cynicæ institutionis doctorẽ in cubiculũ induxit: porrectis utriusq; brachiis: uenis postq̃ cruorẽ effudit humum supspargẽs ꝓpius uocato q̃store libemus inqt Ioui liberatori &c. Placet ꝑtereaq; ꝙ in Domitiani inuidiã Thraseæ & Heluidii meminerit Iuuenalis. Nã Suetonio teste iuniũ rusticũ necari iusserat: quoniam peti Thraseæ: & Heluidii laudes ediderat: appellabatq; eos sanctissimos. ℂ Coronati: Valerius libro secundo de inst tutis antiqs ubi de ciuitate Spartana meminit: scribit primos Ionas unguenti coronarumq; in conuiuio dandaꝝ & secundæ mensæ ponẽdæ consuetudinem haud parua luxuriæ irritamenta repperisse. ℂ Brutorum: Iunius enim Brutus reges expulerat. Decius uero Brutus cum Cassio sororis eius marito & aliis coniuratis iulium Cæsarem occiderat studio libertatis. ℂ Heliadum crustas: uasa quæ ex electro cauabantur significat: ferunt enim heliadas sorores phaetontis fratris interitum tandiu deplorasse: ut mortuæ omnes in alnos tandem arbores lachrimantes adhuc conuerterentur: easq; lachrymas a celtis ipsis: qui ea circunhabitant loca sæpenumero emungi cum in aureum uertantur electrum: & tanq̃ lapides durescant: quod & Dionysius scribit. Helios præterea sol dicitur: Inde heliades solis filiæ: ex electro aũt calices fiebant. De quo lege Pli. li. xxxiii. c. v. ubi inuenies etiam ꝙ omni auro argentũ inest: sed ubicũq; qnta argẽti portio est. Electrꝫ uocat: Cuius natura est ad lucernaꝝ lumina clarius argẽto splẽdere. ℂ Inæquales beryllos. Beryllos india gignit raro alibi reptos: poliũt oẽs sexangula figura artificũ ingeniis: quoniam hebescũt ni color repcussu anguloꝝ excitet: aliter eni politi nõ haberent fulgorẽ eundẽ. Probatissimi sunt ex iis q uiriditatẽ puri maris imitant. Indi mire gaudẽt lõgitudine eoꝝ solosq; gemmatum esse prædicant: qui carere auro malint: & ob id pforatos elephantorum setis religãt. Quidam & angulosos putant statim nasci: & perforatos gratiores fieri medulla candoris exempta &c. Auctor est Pli. lib. xxxvii. c. xii. Inæquales ergo Iuuenalis ait propter angulos ut dictũ est. ℂ Ipse capaces: ordo est ipse uirro tenet capaces heliadum crustas & inæquales beryllos appositio phialas.

Heluid⁹ · Thrasea · Thrasea · Heliades · Helios · Electrũ · Beryll⁹

Quale coronati thrasea heluidiusq; solebãt
Brutorũ & cassi natalibus: ipse capaces
Heliadum crustas & inæquales berillus

DOM. ℂ Thrasea heluidiusq; bibebant. Heluidius priscus autore Tacito ex patre qui ordinẽ primipilarẽ duxit ingeniũ illustre altiorib⁹ studiis accõmodauit secutus dogmata stoicorũ: gener a Peto thrasea pataui no delect⁹ ẽ: q ex eius moribus nihil tam sumpsit q̃ libertatis studiũ. Thrasea pereunte cõiuratione pisoniana uel stoliditate Neronis qui eum interfecit quod tristioris uultus erat: ut Tranqllus scribit: ipse in exiliũ est missus. Galba uero ad imperium euecto reuersus Heluidius Marcellũ delatorẽ thraseæ soceri accusauit: hii ergo duo Heluidius & thrasea Brutorum æmuli fuerũt intuenda libertate: hæc Cornelius Tacitus de Thrasea: frustra Cassiũ admonuisti si gliscere & uigere brutoꝝ æmulus passurus es: cũ aũt dies natalis celebrabatur: antiq coronati sutilib⁹ coronis optima hauriebãt uina: sed historia hæc iserta est a Iuuenale nõ tã ut bonũ designaret uinũ q̃ i Domitiani inuidiã: ut scri. Trãquil. Iuniũ rusticũ necari iussit qm̃ peti thraseæ & heluidii laudes ediderat: appellataq; eos sanctissimos: ꝑtera eadẽ de cã phõs oẽs ab urbe expulit & Heluidiũ Heluidii filiũ sustulit. ℂ Brutorum: antiq. s. qui reges eiecit: & alterius q interfecit Cæsarẽ uterq; libertatis studio.

MER. ℂ Thrasea petus thrasea pataui oriundus repugnãs neroni: uariis accusatus criminibus fuit: ut Tacitus scribit: ꝙ scilicet e senatu egressus esset: cum de agrippina referret: & ꝙ iuuenilium ludicro parum expectabilem operam præbuerat: & ꝙ die: quo prætor Antistius ob probra in Neronem composita damnabat mitiora censuit: præmente cosutiano capitone: quippe qui diceret: ut quondam. C. Cæsarem: &. M. Catonẽ. Ita tunc Neronẽ & thraseam auidam discordiarum ciuitatem loqui: tandem accæpto senatusconsulto: quo Eluidius gener italia tantum arcebatur: utrunq; brachium ad secandas uenas præbuit. Eluidius autem e municipio tarẽtino clauio patre: q ordinẽ primipilli duxisset: igẽiũ illustre: altiorib⁹ studiis iuuenis adm odũ dedit. Quæ

Elnidi⁹

dit. Quæstorius uir a peto trasea gener delectus est: e moribus soceri nihil æque ad libertatem hausit. Ruina soceri in exiliũ pulsus Galbæ principatu rediit. Natales merito brutorũ & cassii colebant: utpote assertorũ libertatis romanæ. ¶ Eliadum crustas: electrum signat eliades post ictum iouis telo fratrem: præ gemitu & dolore in arbores stillantes electrũ conuersæ fuerunt. Ouidi⁹. Deq; ramis electra fluunt: quæ lucidus amnis excipit: & nuribus mittit gestanda latinis. ¶ Inæquales beryllos: beryllus gemma est: quæ ab indis mittitur semperq; berylli sexangula figura artificum ingeniis poliunt̃ qm̃ hebescunt: nisi color repcussu angulosũ excitet̃. Vnde merito inæquales eos appellauit. ¶ Præclara illic lau. iaspis. iaspis uiridis gẽma interpretat̃: auctore Pli. cuius species. xvi. tradunt̃: quarũ una est stellata rutilis punctis ad quã allusisse mihi uidet̃. Virg. Cum dixit: Sellatus iaspide fulua ensis erat: ergo ex Virgiliano colore dixit. Præclara illic laudatur iaspis. Electrum Beryllus Iaspis

¶ Quale coronati: in conuiuiis: nã moris fuit antiq festis dieb⁹ & in conuiuiis caput sertis uincire. ¶ Trasea heluidiusq;: heluidi⁹ priscus regione italiæ tarracinæ municipio duuio patre q ordinem primipili duxerat: ingenium illustre altioribus studiis iuuenis admodũ dedit: nõ ut pleriq; ut nomie magnifico segne ocium uallaret: sed quo firmior aduersus fortuita & rẽpu. capesseret: doctores sapientiæ secutus est. qui sola bona quæ honesta putarunt: mala tantum quæ turpia: nobilitatem: cæteraq; extra aium neq; bonis malis annumerauit q̃storius adhuc a peto trasea gener delectus e moribus soceri nihil æque ac libertatem hausit: cuius senator gener: amicus cunctis uitæ officiis æqualibus opum contemptor: recti peruicax: constans aduersus metus erat quibus appetentior fame uideretur: quin etiam sapientibus cupido gloriæ nouissima exuit̃ hæc de heluidio prisco tacitus in historia: q heluidius post dãnationẽ: ut inqt Probus soceri peti traseæ inter dicta sibi italia apolloniã cõcessit: sed post interfectum neronẽ restitutus a galba nõ aliter q̃ libero ciuitatis statu egit: hic tamẽ industrius fuit: ut cũ sub nerone achaiam quæstor administraret: ciuitates quædã quas ñ adierat inclamarẽt αιη ηειν ϖρεϖοy. hic postea uespasianũ ita studio libertatis offendit: ut putaret id optante auunculo claudio pristinũ libertatis statum posse reuocari: quo nomine reus ac præter spẽ absolutus est: sed trasea a nerone in senatu de nece matris agente: cum quasi parricidã damnãs e curia se proripuisset: etiã ex urbe discessisset accusatus crimine maiestatis defendi se noluit: seccandasq; uenas pbuit: cõuersusq; ad demetrium cynicum nonne tibi libare uideor Ioui liberatori: atq; singulis amicis oscula offerens exanimat⁹ ẽ VAL.

¶ Bibebant brutorum & casij natalibus. utpote & ipsi libertatis uindices: sicut bruti duo & Cassius. Bruti. n. g iunius est dictus opera ob Lucretiæ p uim illatum stupri dedecus a Tarquinio Tarquinii regis superbi filio rex ipse regno pulsus est. in hetruriãq; cũ scelesta cõiuge & filiis fuga preiit anno regi trigesimoquinto ab urbe uero cõdita ducentesimo quadragesimoquarto: ac depulsis hoc pacto regibus sub cõsulibus ãnuo imperio regnari cœptum est: alter uero brutus cui decio nomen fuit cũ casio. Iulium cæsarem i senatu pugionibus aggressi humi affixerunt: neciq; ad postremũ dedere pristinæ libertatis amore cõmoti. ¶ Natalibus: qa quotiens brutorũ & cassii natales dies redibant sollẽnia festa celebrabãt. ¶ Ipse capaces heliadũ crustas succina dicit uasaq; ex electro q phætontis sorores electra desudent quæ heliades αϖο του ηλιου idest a sole dictæ sunt. in quibusdam est beliadum: & ita legit Prob⁹ ut ad illud alludat Virgilianum. Impleuitq; mero pateram quam belus & omnes a bello soliti. nisi sit beliadum a bello amne syriæ ubi primo cõpertũ fuisse uitrum Pli. scribit. ¶ Heliadum crustas. fœminino genere crusta ligni aut gelu aut similis rei noiat̃. Vir. in georgicis. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. neutro aũt genere edulium aliquod significat ut ipse alibi. Nos colaphum incutimus lãbẽti crustula seruo. Virg. i. vii. æene. orbẽ fatalis crusti. Hor. pueris dant crustula blandi Doctores elementa uelint ut discere prima. ¶ Et inæquales beryllos. inæqualẽ reddentes paterã: ẽ autẽ beryllos gẽma. Claudianus. Berillo paries & iaspide lubrica surgunt limina.

Virro tenet phialas tibi nõ cõmittit̃ aurum:
Vel si qñ datur custos affixus ibidem (cos
Qui nũeret gẽmas. unguesq; obseruet adun
Da ueniã: præclarã illic laudatur iaspis
Nã uirro ut multi gẽmas ad pocula trãsfert
A digitis: quas in uaginæ fronte solebat
Ponere zelotypo iuuenis prælatus hiarbæ

¶ Phialas. phiala uasa quæq; designat uini aut aquæ capacia: qbus in mẽsa utimur ut scribit pollux. ¶ Da ueniam: si custos affigit̃ ibi. ¶ Iaspis: uiret & sæpe trãslucet iapsis: plurimæ ferunt eam gentes: optima q̃ pur puræ quicq̃ habet: secũda q̃ rosæ: tertia quæ smaragdi est & stellata rutilis pũctis. Pli. li. xxxvii. c. xx. ¶ Virro ita legitur in antiquis codicibus. ¶ Ad pocula gemmas. Martialis etiã ait libro ultimo. Gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum: Aspice quot digitos exuit iste calix. Pli. itẽ li. xxxiii. c. i. ait, Nec hoc fuit satis turba gemmarum potamus: & smaragdis teximus calices. ¶ Vaginæ fronte. i. capulo. ¶ Zelotypo: suspicioso: ζηλοϛ amor & emulatio dicitur. τύϖοϛ forma figura. ¶ Iuuenis: æneas: quem Dido hiarbæ regi libyæ præposuerat: ut libro. iiii. æneĩ. habetur. Vbi de ænea dixit. Stellatus iaspide fulua ensis erat. MAN. Phiala Iaspis Zelotio⁹ ζηλοσ τύϖοσ

¶ Virro tenet phialas: phiale uasa potoria ex eo genere auri fiebãt quod electrũ appellãt. i. ubi quinta argẽti portio ẽ: quod scribit Plinius ex eo calicẽ sacrauit Helena in templo Mineruæ lyndiæ. erant autem phialæ propter emblema tantæ estimationis: ut una duarum unciarum uenierit uiginti: quam phyteas fecit: in cuius emblemate erant Vlyxes & Diomedes palladium surripientes electrum: itẽ notissimũ est: quod succinũ appellam⁹ id fluit ex populis. Marti. de phyala ex electro. Vera minus flauo radiãt electra metallo. ¶ Vera electra. i. succinum quod fluit ex populis minus lucet hac phiala: inserebatur autem beryllus potissimũ qui chrystalli coloris est sed crassioris: de hoc Martialis. Et fœlix niueum pustula uincit ebur. hoc genus lapilli inseri poculis scribit Strabo in indis maxime. ¶ Inæquales berillos: nã in sexangularem polliebant̃ fi- Vatini⁹ DOM.

gurā ut repercussu angulorum color excitaretur: legatur igitur hic locus mea quidem sentētia hac structura. Virro tenet phialas appositio: capaces id est amplas crustis Eliadum: electri. i. metalli: & berillos inæquales & ita expressit: ex quibus rebus constaret phiala ex electro scilicet berillis insertis. ¶ Qui numeret gemmas: de gemmatis poculis intelligit: nam aureis calicibus gemmas inserere smaragdos præcipue excogitarunt qui scythici dicuntur. Plinius nec hoc fuit satis turba gemmarum potamus & smaragdis teximus calices. Martia. Gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum. Aspice quot digitos exuit iste calix. ¶ Numeret gemmas: insertas scilicet in calice. ¶ Iarbe: hoc ex Virgilio: Stellatus iaspide fulgens ensis. sed ex ea historia omnem intelligit antiquitatem: ut suorum temporum molliciem accuset.

MER. ¶ Nam uir. ut mul. gē. ad po. transfert a digitis. Hæc pocula gemmata dicebantur. Martialis. Gemmatum

Pocula gēmata scythicis ut luceat ignibus aurū. Ah quotiens digitos exuit iste calix.

VAL. ¶ Virro tenet phialas: neronem dicit uel quemuis diuitem: fictum enim a poeta uerbum sicut ab Horatio. Pirria ut uinosa glomos furtiuæ pirria lanæ. ¶ Phialas: pocula quæ plerunq; ex auro conflabantur. Pindarus in Olympiis φιάλαν ὡς εἴ τις χειρὸς ἑλὼν ἀφνειᾶς ἔνδον καχλάζοισαν δρόσῳ δωρήσεται νεανίᾳ γαμβρῷ προπίνων οἴκοθεν οἴκαδε πάγχρυσον κορυφὰν κτεάνων συμποσίου τε χάριν. Plato quoq; in atlantico. χρυσαῖς φιάλαις ἐκ τοῦ κρατῆρος ἀρυτόμενοι κατὰ τοῦ πυρὸς σπένδοντες. idq; iuuenalis ostendit cum subiungit: tibi non committitur aurum. dicta autem phiala: quasi πιάλα ἀπὸ τοῦ πιεῖν idest a bibendo. ¶ Vngues obseruet aduncos nequid eis se agglutinet. ¶ Via ueniam: uerba custodis. ¶ Illic: in phiala. ¶ Laudetur iaspis: preciosus lapis. Iaspis inquit Plinius de græco in latinum uiridis gemma interpretatur: ias quippe uiride pinasis id quod gemma ualet: est uero uiridis sicut smaragdus sed crassi coloris. ¶ Laudatur iaspis: species pro genere. ¶ In uaginæ fronte: in ensis capulo. ¶ Zelotypo iuuenis prælatus hiarbæ: æneas quem hiarbæ prætulit dido. ¶ In uaginæ fronte: solebat ponere Virgi. Iaspide fulua Ensis erat tyrioq; ardebat murice læna.

Tu beneuentani sutoris nomen habentem
Siccabis calicem nasoꝝ quattuor: ac iam
Quassatū: & rupto poscentē sulphura uitro
Si stomachus domini feruet uinoq; ciboq;
Frigidior geticis petitur decocta pruinis.
Nō eadē uobis poni modo uina querebar
Vos aliam potis aquā: tibi pocula cursor
Getulus dabit: aut nigri manus ossea mauri
Et cui per mediam nolis occurrere noctem:
Cliuosæ ueheris dū per monumenta latinæ
Flos asia ante ipsum precio maiore paratus
Quam fuit & tulli census pugnacis & anci.
Et ne te teneam: romanorum omnia regum
Friuola: quod cū ita sit: tu getulū ganymedē
Respice cū sities: nescit tot milibus emptus
Pauperib⁹ miscere puer: sed forma: sed ætas
Digna supercilio: quādo ad te peruenit ille?
Qn̄ uocat⁹ adest calidæ: gelidæq; minister
Quippe indignatur ueteri parere clienti
Quodq; aliqd poscas: & ꝙ se stāte recūbas.
Maxima quæq; domus seruis ē plēa supbis
Ecce alius quāto porrexit murmure panem
Vix fractū: solidæ iā mucida frusta farinæ.

MAN. ¶ Beneuentani sutoris: de Nerone Corneli⁹ ait: apud beneuentum interim consedit: ubi gladiatorum munus a Vatinio celebre edebatur. Vatinius inter fœdissima eius aulæ ostenta fuit sutrinæ alumnus corpore detorto facetiis scurrulib⁹: primo inter contumelias assūptus dehinc optimi cuiusq; criminatione eo usq; ualuit: ut gratia pecunia ui nocēdi inter maximos emineret. Beneuētani ergo sutoris. i. uatinii: q fuerat sutor uitrearius ex bn̄uēto: a quo calices uitrei uatinii dicti sūt. ¶ Siccabis calicem: Apuleius. li. iiii. floridoꝝ scribit ita. Sapientis uiri super mensam celebre dictum est. prima inquit cratera ad sitim pertinet. secunda ad hilaritatem. tertia ad uoluptatē. quarta ad insaniam. ¶ Nasorum

Vatinii calices quattuor: fiebat enim in Vatiniis poculis nasus longior: unde Martialis ait: li. ult. uilia sutoris calices monumenta Vatini accipe: sed nasus longior ille fuit. ¶ Sulphura. ruptum uitrum sulphuratis permutabat Mar. Qui pallentia sulphura fractis pmutat uitreis. ¶ De-

Aqua decocta cocta. Neronis principis inuentū est decoquere aquā uitroq; demissam in niues refrigerare: ita uoluptas frigoris contingit sine uitiis niuis. Plinius scribit li. xxxi. ca. iii. ¶ Cursor: pincerna minister. ¶ Getulus niger. Ossea manus. i. dura & sine pulpa per quod etiam grādem ostendit Ouidius in ibim ait: insequar & uult⁹ ossea forma tuos. ¶ Cliuosæ: inæqualis. De latina uero

Monumenta Monimenta uia lat: dictum est in fine saty. primæ. ¶ Monumēta. i. sepulchra. Sūt aūt aliqui monumenta per u: aliqui monimenta per i dicētes. Mihi tamē per u potius placuerit. dicimus enim documentū a doceo nō docimētum: est ēt monumentū plenius q̄ monimētū. Demū Priscianus li. iiii. de denominatiuis tractās terminatis in en sic ait. Sin a secunda uel tertia i hn̄t correpta: ut moneo mones Monimen: rego regis regimen. Et paulo superius dixerat monui uel monit⁹ monimētū: oñdēs a prerito actiuo uel participio deriuari. Qua de re arguo a monui monumentū per u: a monitus uero

Tullius hostilius monimētū per i dicendū. Veꝝ qa documentū per u dicimus eodē pacto monumētū p u censeo proferendū. ¶ Flos asiæ: ut fuit Ganimedes. ¶ Tulli pugnacis & anci. Tullus hostilius tertius romanoꝝ rex fuit romulo ferocior: hinc Maro li. vi. ait. Cui deinde subibit ocia q rumpet patriæ residesq; mouebit tullus i arma uiros & iam desueta triumphis agmina. Quē iuxta sequit iactātior ancus: ii aūt paupes fuere. ¶ Omnia supple q̄ fuerint. ¶ Friuola: ea sūt pprie uasa fictilia quassata: uñ dicta uerba friuola quæ min⁹ sunt fide subnixa

nixa

nixa ut scribit festus. Getulum ganimedem: nigrum pincernam. ℭ Sed forma: est ei. ℭ Supercilio: grauitate: Maro conueniens latio pone supercilium. Plini. lib. xi. inquit. Supercilia homini & pariter & alterne mobilia: & in iis pars animi: negamus an annuimus hæc maxime indicant. fastus superbia alibi conceptaculū sed hic sedem habet: in corde nascitur huc subit hic pendet nihil altius simul abruptiusq; inuenit in corpore ubi solitaria esset. P philosophus autē lib. i. de animalibus ait. Si supercilia in rectum porriguntur mollē sub esse animum indicant. Si iuxta nasum inflexa sunt: austerū notant & acerbum. Sed si iuxta tēpora inflectūtur derisorem dissimulatoremq; indicant. Si uero in totum demissa notam inuidiæ hn̄t. ℭ Calidæ gelidæq; minister: olim enim romani & calidam & frigidam miscebant. hinc Mar. lib. ultimo ait. frigida nō deerit calda petenti. Sed tu morosa ludere parce siti. Quintilianus præterea libro primo ubi de utilitate declinatiōis meminit oñdit Augustū in epistolis ad. C. Cæsarē scriptis emēdatius calidū dicere maluisse q̄ caldum nō quia id non latinum eēt. sed qa esset odiosum. ℭ Veteri. Vili. nouis enim clientibus ut allicerentur blanditiæ fiebant. ℭ Alius: minister. scilicet. ℭ Vix. cum labore. Supercilia Superbia Supcilia Calidum

ℭ Tu beneuentani: calices uitrei Vatini dicti sunt non tam q; unus ut puto Vatinius fuerit opifex eorum q̄ in eius æternam contumeliam: nam Vatinius temporibus Neronis cū olim uitrearius fuisset facetiis scurrilibus & bonorum ciuium criminatione ad summas opes peruenit quod ab aliis prætermissum nos ex historia Cornelii Taciti obseruauimus: & Fidentinus præceptoris calliditate instructus pro sua recitat. Sed in uento nostro inuidens per ignorantiam subdit pro opifice uasorum non memini me legisse non audis stultissime quod ait Sutrine Alumnus: quid illud est nisi quod fuerit sutor uitriarius: & furtum tuum & ignorātiam prodidisti impudentissime Plagiarie: nam tu putas alumnum tabernæ sutrinæ dici Vatinium quoniam sit educatus. Cornelius de Nerone: apud beneuentum interim consedit ubi gladiatorium munus a Vatinio celebre edebatur. Vatinius inter fedissima eius aule ostenta fuit Sutrini alumnus corpore detorto. Facetiis scurrilibus. primo inter contumelias assumptus: de hinc optimi cuiusq; criminatione: eo usq; ualuit: ut gratia: pecunia: ui nōcendi: inter maximos emineret. Mart. alludens ad distortū corpus uilia sutoris calices monumenta uatini Accipe: sed nasus longior ille fuit. ℭ Vitro rupto: nā uitrum ruptum sulphuratis pmutabaẜ Mart. Qui palentia sulphurata fractis permutat uitreis alibi. Quæ sulphurato nolit empta ramēto. Vatiniorum proxeneta fractorū Papinius. Quiq; cōminutis permutat uitreis gregale sulphur. ℭ Decocta refrigerare docuit Nero. qui allata sibi palustri aqua ingemiscens: quod proprio careret inuento. hæc est inquit decocta Neronis. niuibus autem percolata & attenuata gratior erat. Plini⁹: decoquūt alias quas, mox & illas hyemant. plura in Martialem diximus. ℭ Cliuosæ latinæ: nā in latina sepeliebantur mortui: quorum hūc umbrā eē timeres. ℭ Gelidæ calidæq; minister. huic ministro negotiū erat misceṙ calidā & gelidā urceis: quos ministratorios appellabāt: de qb⁹ Mar. Frigida ñ deerit calda petēti: S; tu morosa luderẜ parce siti. DOM.

ℭ Tu beneuentani sutoris nomen habentē Siccabis calicem nasorum quattuor. Beneuentanum sutorem uatinium intellige: de quo hæc Tacitus. Beneuenti Nero consedit: ubi gladiatorium munus Vatinio celebre edebatur. Vatinius inter fœdissima nerōis aulæ ostenta fuit sutrinæ tabernæ alumnus corpore detorto facetiis scurrilibus. De Vatinii calicibus Marti. Vilia sutoris calices monumenta Vatini Accipe: sed nasus grandior ille fuit. ergo pro nasi magnitudine calices Vatinii patebant. ℭ Rupto po. sulphu. uitro. hoc ē sulphuratis permutandus erat calix hic confractus. Nam uitrea uasa confracta: aut permutabantur: aut minimo emebanẜ: quam rem significat Martia. his uersibus. Qui pallentia sulphurata fractis permutat uitreis. Et alibi uatiniorum prosoneta fractorum. Statius in siluis. Quique comminutis permutat uitreis gregale sulphur ℭ Decocta pruinis. neronis principis inuentū fuisse scribit Pli. Decoquere aquā: ultroq; demissā in niuē refrigerare. Seneca. Sitio utrum hoc aqua sit. quam de lacu proximo excepero: an ea quā multa niue clusero: ut rigore refrigereẜ alieno: ad naturā nihil pertinet: hoc idem Mart. hoc disticho notat. Non potare niuem: sed aquā potare rigentē. De niue commenta est ingeniosa sitis. Legimus tamē ap đ comicos & tragicos priscos græcos olim aquam calidam bibisse: quā rem etiam Plato in prima politiarū signat. ℭ Calidæ gelidæq; minister: ueteres Ro. aquam calidam & frigidam simul miscebant: habebantq; urceolos ministratorum ad hmōi officium præparatos. Martialis. Frigida non desit non deerit calda petenti Sed tu morosa ludere parce siti. Illud addimus. Quintiliano auctore augustū cæsarem primum caldā dixisse pro calidā. MER. Vatinii calices Mutatio uatiniorū Decocta Aqua calida & frigida August⁹ Calda p calida

ℭ Tu beneuentani sutoris nomen habentem. siccabis calicem nasorum quattuor. uatinius dictus ē sutor quidam beneuentanus ingenti naso. uñ calices uatiniani dicebantur qui erant deformes. Martia. Vilia sutoris calicē monumēta uatini Accipe: sed nasus longior ille fuit. ℭ Et rupto poscentē sulphura uitro. Probus exponit quia ut solent uitrū solydare. i. maltare. Pli. uitrū inquit sulphuri incoctū feruminaẜ in lapidem quidā existimāt de permutatione intelligi testimonio innixi. Martia. pallētia sulphurata fractis permutat uitreis. & statii. quiq; cōminutis: pmutat uitreis gregale sulphur. ℭ Frigidior geticis petitur decocta pruinis an niuatā aquā dicit uel q̄cunq; & cōcoctā: post uero frigidatā. ℭ Nō eadē uobis poni mō uina quærebat: ordo ē quærebat mō uobis poni uina non eadem subaudi quæ domino: nunc autem quæror uos non eandem aquam potare. ℭ Tibi po. cursor getulus dabit qui e gætulia aphricæ regione romam uenit. ℭ Man⁹ ossea: aggrestis dura. ut os esse existimes: aut certe ossea: quam tu putes extincti esse hominis. cui⁹ præter os omnia contabuerint & quoniam umbraꝝ imago nigra ꝑhibetur osseam manū mauri dixit. sic Ouidius in bim. Insequar & uultus ossea forma tuos. ℭ Cliuosæ ueheris dum per monumenta latinæ: quia ibi plurima unt monumenta. ℭ Flos asiæ: de asia uenustus puer. ℭ Ante ipsum: subaudiendum est dominū & deest stat. Quam fuit & tulli pugnacis & anci. qui romanorum reges pauperes fuisse dicuntur: sed pugnaces: utrū tulli: qui ad bella fuit promptissimus: & Romulo animosior albam subegit. an anci pugnacis q; martius ap VAL.

pellatus sit uir & pace & bello clarissimus. ¶ Et ne teneam te romanorum omnia regum friuola. Tarquinium superbum dicit regum romanorum ultimum flagitiis suis ex urbe in exilium pulsum a bruto potissimũ: & Valerio publicola cui cõiunctus erat. ¶ Oia regum friuola. παρὰ προσδοκίαν dictũ cũ cæteros laudauerit. ¶ Friuola: ut festus inquit: sunt uasa fictilia quassata: unde dicta uerba friuola: quæ minus sunt fidei subnixa: eadem ratione: quæ sunt non recte gesta friuola dici possunt. ¶ Tu getu: ganymedem respice cuȝ sities: aphrum elegantis formæ puerum: qualis ganymedes fuit regis troos & caliroes filius: quem aquilæ ministerio in cœlum rapuisse iouem & sibi pincernam delegisse Homerum secuti plærique scripserunt. mercentẽ aũt troia pr̃e: Iuppiter equis imortalibus sũmæq; celeritatis donauit placuitq; Homeri testimõio in eo hymno quem de Veneris laudibus scripsit. ¶ Getulum ganymedem: ganymedem idest impuberem puerũ gætulum e getulia: utpote qui sole sit exustus. ¶ Pauperibus miscere puer: miscere potum exhibere ita ueteres locuti sunt: uñ illud qui raptus ab alite sacra. Miscet amatori pocula grata suo: & hic loquẽdi mod⁹ e græcis effluxit: apud quos κίρναν dicitur Homerus λευκαὶ ὀτε περὶ γερουσίου αἴθοπα οἶνον ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται. ¶ Calidæ gelidæq; ministret: ut portantes calidã ministros: & subaudiẽ aquæ. Quintiliani hæc sunt ad uerbum in primo institutionũ oratoriarum. August⁹ quoq; in epistolis ad cæsarem scriptis emendatius calidũ dicere: quã caldum mauult: non quia id non sit latinũ: sed quia sit odiosum: & ut ipse græco uerbo significauit περίεργον atq; hanc quidam ὀρθοέπειαν solam putant quã ego minime excludo. ego ut proprietatẽ ingrendã ita inter hæc differentiã esse hanc semper arbitrat⁹ sum: ut sit calidum spõte nullo extrinsecus calorem suggerente: ut ignis ut spũs noster qui corpus animat. caldũ uero aliunde quomodo locutus pedianus est corpus nudum caldatum sicut in lecto erat positum ut uulnera uideri possent: in forum detulit: nec me præterit hæc confundi solere ab auctoribus. ¶ Quodq; aliqd poscas indignatur. ¶ Vix fra. frãgibilem tam solidus est. ¶ Frusta mu. mucoris lanuginem habentia. ¶ Solidæ farinæ: ex qua nondum excussi sunt furfures: aut periphrasticos panem significat.

Quæ genuinũ agitent nõ admittẽtia morsũ
Sed tener. & niueus; molliq; siligie factus
Seruatur domino; dextrã cohibere memẽto
Salua sit artocopi reuerentia; finge tamen te
Improbulũ; supest illic qui ponere cogat
Vix tu consuetis audax conuiua

MAN. Genuinus Siligo Artocopus ἀρτος κοπος

¶ Genuinum: Genuinus dens est a genis dependens ut scribit festus. ¶ Siligine: Siligo nunquã maturescit pariter nec ulla segetum minus dilationem patitur ꝓpter teneritatem: semper rectam habet spicam: nec rorem continet qui rubiginem faciat: Ex aphrica dulcissimus panis: ipsa spissior q̃ far & maior: spica eadeȝ & ponderosior far sine arista ẽ: itẽ Siligo Pli. li. xviii. ca. x. ¶ Molli siligine: mollẽ appellat propter eius teneritatem de qua iam diximus. ¶ Artocopi. Artocopi i antiquissimis codicibus legi non aliter. Dices igit̃ Artocopi. i. panis cum labore facti: ἄρτος enim panis dicitur κόπος labor: Nec ꝓ aliquo accipit̃ hic nisi ꝓ ipso pane: qm̃ obsequit̃ superest illic q ponere cogat. Licet cõfector panis græce dicat̃ ἀρτοκόπος & ἀρτοποιός: Supius ẽt dixerat: Sed tener & niue⁹ molliq; siligie factus seruat̃ dño. ¶ Salua reuerẽtia: ea qdẽ tum salua erit: quũ panis ille nisi a domino tractus fuerit. ¶ Improbulum. importunum dictus autem improbus ꝙ etiam instet prohibenti. ¶ Vix tu consuetis. Vix supple dignus es dispensator inquit. ¶ Canistris consuetis. i. consueto pane.

DOM. ¶ Siligine. Plinius ex Siligine laudatissimus panis pistrinarũ quoq; opera laudatissima ꝓcellit in italia: si cã pana piscis nate misceat̃. ¶ Artocopi: artocopus ab ἄρτος dicunt̃ quod significat panẽ & κόπος laborem inde omnes artocopũ ꝓ pistore acceperũt: ego uero pro genere panis intelligo: nã cum plini⁹ ostrearios artolaganos: spensicos: furnaceos: portichos, multosq; præterea nominasset: Addit multa esse præterea coruȝ nomina. hæc snia mihi probat̃: ut Iuue. s. derideat. & delitias & excogitatas panis appellatiões.

MER. Genuinus Siligine us Siligo artocop⁹ Strepticius panis artolaganus panis artoptitius panis artopta Furnaci⁹ panis

¶ Genuinum agitent. genuin⁹ dens ẽ in extrema nascẽs gingiua: post decimũ nonũ annũ: quẽ græci σωφρονιστῆρα appellãt. ¶ Molliq; siligine fact⁹: hũc panẽ ꝓcipue cõmẽdat Sene. i epi. hic uerbis. Malũ panẽ inquis expecta bonus fiet. ẽt illũ teneꝝ tibi & siligineũ fames reddet: quẽ itẽ panẽ: Plinius & ipse laudat. De siligine hæc scribẽs. Siligo uero nunq̃ maturescit pariter: nec ulla segetum minus dilationẽ patit̃. ꝓpter teneritatẽ iis quæ maturuere granũ dimittentibus: sed minus quã cætera frumẽta in stipula piclitat̃ qm̃ semp habet rectã spicã: nec rorem cõtinet q rubiginẽ faciat. ¶ Artocopi reuerẽtia: cõfectores panis ἀρτοποιοί græce dicunt̃. Quos plato in gorgia artocopos appellauit: sed ab artocopo: nequaq̃ is dictus ẽ panis: quem Plinius artoptitiũ uocet: ad quod confirmandũ ipsius scriptoris subiecta uerba explanabimus. Genera panis uaria persequi superuacuũ uidet̃: alia sub obsoniis appellata: ut ostrearii: alia a deliciis. ut Artolagani: alia a festinatione: ut Strepititii. Nec nõ a coquẽdi ratione: ut furnatii uel artoptitii: ut in clibanis cocti: quæ de his panis generibus apud græcos scriptores legerim dicenda sunt. Streptitius panis modico conspergit̃ lacte: adiiciunt alii piper & olei parũ: quod si oleũ non habuerint adipẽ imponũt. In cũ uero panẽ: quẽ artolaganũ uocãt: parũ uini cũ pipere & adipe: uel oleo modico imittit̃. Artolagani panis meminit Cice. in epist. ad. L. Petum. Dediscẽdæ tibi sunt sportellæ & artolagani tui: artoptitius uero panis ex fermẽto duriore cõficit̃: torret̃q; in artopta: uñ & nomẽ: ẽ. n. artopta: ut iulius pollux scribit. instrumẽtum artocopi. in quo panes torrebant̃: id quod ex interpretatione dictiõis cognosci potest. Nã ἄρτος panis: ὀπτῶ uero torreo uel asso dicit̃: nec nos moueat ꝙ Plautus in aulularia coquũ inducat utendã artoptã a uicino petẽteȝ: qm̃ Atrei Capitonis snia tostũ panẽ coquos lautioribus cõqre solitos certũ sit: ergo a coquẽdi ratione artoptitius panis dicitur: similiter & furnacius & clibanici⁹: q molliore fermento gaudẽt. Nã in furnis coctus panis furnacius appellatur

ci⁹ appellaẽ. In clibanis uero clibanitius hæc ex latinis & græcis scriptoribus sumpta annotauimus.
❡ Quæ genuinum agitent. dentẽ interiorem sic dictũ ꝙ cum hoie genereẽ & cum ipso intereat. ❡ Molliꝗ VAL.
siligine factus Plinius naturalis historiæ libro. xviii. siligine inqt lautissim⁹ panis pistrinatũꝗ opera laudatissima pcellit in italia: & quæ sequunẽ. nasciẽ autẽ siligo nõ fit ut quidã arbitrati sunt ut non multo post. Idem siligo inquit nunq̃ maturescit pariter: nec ulla segetum minus dilationem patitur pp teneritatẽ: hisꝗ q̃ maturuere ptinus granũ dimittẽtibus: sed min⁹ q̃ cætera fruméta in stipula periclitantur: qm̃ sem p rectã hẽt spicã nec rorẽ cõtinet qui rubiginẽ faciat. ❡ Salua sit: artoptæ reuerẽtia: artoptæ pistoris: uel uasis quo panis coquitur: ut Probus inqt & artoptæ in codicibus emendatissimis non artocopi scribitur: sicut a multis legitur ut sit artopta ab artos. i. panis deriuatũ uerbũ. Plautus in aulularia. Ego hic artoptã ex proximo utendã peto qui tñ uersus an Plauti sit Pli. subdubitare uisus ẽ. ubi inqt artoptã Plau. appellat in fabula quã aululariã inscripsit magna ob id cõcertatõe eruditoꝝ an uersus poetæ sit illi⁹. ❡ Supest il. qui pest. ❡ Vix tu. sed i aliis cõperio scriptũ uis: ut secũda sit psona a uolo uerbo anormalo. ❡ Vix tu cõsue. uerba sũt increpãtis serui.

Impleri: panisꝗ tui nouisse colorem:
Scilicet hoc fuerat pter quod sæpe relicta
Cõiuge per mõtẽ aduersũ gelidasꝗ cucurri
Exquilias: fremeret sæua cũ grãdine uernus
Iuppiter & multo stillaret penula nimbo
Aspice q̃ longo distinguat pectore lancem
Quæ fertur dño squilla & qb⁹ undiꝗ sæpta
Asparagis: qua despiciat conuiuia cauda
Dũ uenit excelsis manibus sublata ministri
Sed tibi dimidio cõstrictus gãmarus ouo
Ponitur exigua feralis cœna patella:
Ipse uenafrano piscem perfundit: at hic qui
Pallidus affertur misero tibi caulis olebit

❡ Scilicet hoc fuerat. Cliẽtis & parasiti risus. ❡ Hoc ut male cœnarẽ: ut opprobria r̃ciperẽ. ❡ Exqlias. De exqliis uideto satyra tertia exqlias dictũꝗ petũt ab uimine collẽ. ❡ Fremeret: strideret. Vernus Iuppiter: aquosus uentosusꝗ aer: Iuppiter. n. ut Var. scri. aer diciẽ & cælũ. ❡ Aspice q̃ lõgo: poetæ uerba diuitũ gulæ luxum Clientũꝗ miseriã ostendentis. ❡ Distendat: ipleat. ❡ Sqlla. de hoc pisce multa pħus li. iiii. de aialib⁹ scri. Meminit itẽ Pli. li. ix. c. xli. ubi ẽt squilla nõ scylla legiẽ Et Cice. in li. de. n. d. sic ait. Pina uero sic. n. græce dicitur duabus grãdibus patula conchis cũ parua squilla q̃si societatẽ coit cõparãdi cibi. Et Hor. saty. viii. li. ii. affertur squillas inter murena natãtes in patina porrecta Pli. itẽ li. ii. epistola ad Gallã sic ait: Mare nõ sane ptiosis piscibus abundat soleas tamẽ & squillas optias egerit. At Mar. lib. xiii. sic: Cæruleus nos lyris amat: queꝫ sylua maricæ protegit: hinc Scyllæ maxima turba sumus. ❡ Asparagis: Asparagi cumino addito inflationes stomachi colliꝗ discutiũt. Ventrẽ leniter molliũt pectoris & spinæ doloribus intestinoꝝꝗ uitiis prosunt uenerẽ stimulãt urinã cient utilissime præterq̃ ꝙ uesicã exulcerãt hæc & plura Pli. ❡ Feralis cœna. exitialis: cãmari siquidẽ stomacho nocent & capitis dolorem inducunt: sunt enim difficilis digestionis. Si negas expire. ❡ Ouo: cammari enim mixtis ouis friguntur etiam hodie. ❡ Venafrano: laudes habet olei totus maxime uenafranus ager planis finitimus aruis: ut scribit Strabo lib. v. de campania loquens.

MAN. — Squilla — Scylla — Asparagi — cyal — Venafri oleum

❡ Penula: uestis erat sup tunicã: ea scortea fiebat. i. ex pellibus aduersus imbres. Mart. Ad subitas nunq̃ scortea desit aquas. Varro. nõ quærẽda est homini penula q hẽt uirtutẽ imbri oppositã eadẽ ex lana appula texebatur: ut scribit Plinius: fiebat itẽ penula gausapina: quæ hyeme sumebaẽ uillosa & cãdida. ❡ Squilla: inter pisces testatos numeratur: estꝗ ex genere locustaꝝ quod Plinius ostendit. Cicero squillã paruã dixit ad hui⁹ differentiã: quã magnã designat Iuuenalis. ❡ Cauda: nã in Squilla & locusta cauda potissimũ expetitur: fuisse aũt lautæ gulæ uel suidas indicat: qui scribit Aperitiũ eo potissimũ cibi genere bona cõsumpsisse: & ei⁹ auiditate in lybiã nauigasse: græci καραβιδας squillas. Plinius interptatur ex Aristotele meã dictionẽ accipiens: nam ubi Aristoteles scribit genera piscium crusta operta: ut locustæ & carides more quadrupedum retro mingentiũ coeunt. Plinius ita ait: reliqua molliũ ut canes coeunt. itẽ Locustæ & squillæ. ❡ Asparagis scilicet altilib⁹: nã duplex ẽ: ut Pli. scri. siluestris. s. qui spõte nasciẽ & altilis: q cultu exercescit: plinius siluestres fecerat: Vt quisꝗ demeteret passi: Ecce altiles spectanẽ asparagi: paulo post: Heu prodiga gulæ. ❡ Gammarus: inter locustas uilis saporis ppea opponiẽ Sqllæ eiusdẽ gñis: ad helespõtũ & circa taxũ magna copia puenit: ut scri. Aristo. Mar. Cõcolor i nr̃a gãmare lãce rubes. ❡ Dimidio. o. Nã dimidiatis ouis & salsamẽta & qdã pisces cõdiebãt i cena paupis. Mar. diuisis cibũ latebis ouis: alibi. Secta coronabũt rutatos oua lacertos ❡ Quæ ferẽ domino squilla. piscis est squilla: quã pinnæ adhærere Cicero & Pli. scribunt. & Mar. distichon hoc de squillis scri. Cæruleus nos lyris amat quẽ sylua maricæ Protegit: hinc sqlle maxima turba sum⁹. Sqllæ & Gammari qui colorẽ atꝗ speciẽ scire desiderat. is legat. iiii. librũ Aristotelis de animalib⁹. ❡ Dimidio ponatur gammarus ouo: gammarus uilissimus habebaẽ. Marti. Immodici tibi flaua tegũt chrysendeta muli. Concolor in nostra gammare lance rubes. Columella quoꝗ gammaꝝ in piscinas ad maiores pisces alendos obiici iubet. græca ẽ dictio. καμμοροίκα ρίδον σινού κάινωο ρομαιων ούτωσ καούνται: hoc est gammari locustaꝝ genus: sic a Romanis appellaẽ. præterea Plinius aconiti radicẽ gammaro marino similem dicit esse. ❡ Feralis cœna: quæ sacris feralibus diis manibus offerri solebat: de qua in fastis. Tegula porrectis satis est uellata coronis: & sparsæ fruges paruaꝗ mica solis. Inque mero mollita ceres: uiolæꝗ solutæ. Hæc habeat media tecta relicta uia. ❡ Feralia sacra diis manibus erant a ferendis epulis. uel a feriẽdis pecudibus appellata. ❡ Venafrano piscẽ perfundit oliuo. Oleum uenafri natum precio in magno fuit. Mar. Hoc tibi campani sudauit baccha uenafri Vnguentum: quotiens sumis & istud olet. ❡ Pallidus. pallescens.

DOM. — MER. — Squilla — Gãmar⁹ — Feralis. cœna

tes caules fastidium mouebãt:sed nitrum incoquebatur: ut uiriditatem custodiant id quod præcipitur hoc disticho. Ne tibi pallentes moueãt fastidia caules. Nitrata uiridis brassica fiet aqua.

VAL. ¶ Panis.tui.no.co.subaudiendum debes.ut cũ indignatiõe legat:cui respõdet cliens.s.hoc fuerat & q̃ sequunt. ¶ Geli.cu.exqlias locũ romæ:uñ exqlina tribus:sicut suburbana.pallatina.collina.pli.teste. ¶ ire me.tonitrib⁹ cõsonaret:& uẽtorꝫ cõflictib⁹ oia mi ceret. ¶ Ver.iup.aer uernus: unde & sub dio dicimus:cũ Δια iouẽ uocẽt græci quẽ oia eẽ uoluerũt:ut Vale.soranus. Iup.omnipotẽs regum rexq; deumq; ꝓgenitor genitrixq; deũ deus unus & omnes:ꝙ mundus sit iupppiter in mũdo sint omnia:ut Varro exponit. Orpheus quoq; tradit & Aristoteles in libello quẽ de mũdo inscripsit: quẽ Apuleius pœne in latinũ uertit: sit mior bus oñdit argumẽtis. ¶ Multo stil.pœnu.ni.pœnula inquit Nonius Marcel.est uestis quã sup tunicã accipimus. Pomponius in paniceatis pœnulã in caput indue ne te noscat hæc ad arcẽdas a corpore pluuias fere sumit. Vnde Hora.facit quod pœnula solsticio cãpestre niualibus auris p brumã tyberis. ¶ Quã lon. pe.q̃ rũ impleat lancẽ aut a pectore longe porrecta. ¶ Quæ fer.do.scil.q̃ græce apios dici a nõnullis creditur. Est aũt stirpis species:ut aristo.lib.i.de uegetãtibus & stirpibus:& quædam inquit habẽt unã tm̃ radicem ut scylla quia illa nascitur ex solo raro proceditq; inferne dilatando se quãtoq; magis creuerit soliq; accesserit tanto magis augebitur:quia sol surculos elicit:ita etiã apud Nicandrum inuenias in theriacis sunt:qui pisciẽ hoc nomine accipiant:ut apud Hora.tostis marcentẽ scyllis recreabis & afra potorẽ cochlea:& alibi. Afferẽ scyllas inter muræna natãtes:in patina porrectas. ¶ Vndi.sæ.aspa.a loci asperitate ubi nascitur.ut Varro inquit asparagus dictus. ¶ Despiciat:quia fertur sublimis. ¶ Sed ti.dimi.cõstri.gã.ouo.ponitur gãmarus aquaticũ aial cancri simile cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porrigunẽ coctum rubens unde Mart. Cõcolor in nostra gãmare lance rubes. ¶ Cõstri.ouo.singularẽ pro plurali ꝙ multa oua contineat sub cauda:nisi quod sunt quidã qui,ouo incoqui piscẽ credant eumq; gãmarũ appellari. ¶ Fera.cœna aut modica:aut lugentibus digna.ferale enim exitiale significat:Lucanus.ferale per urbẽ lusticiũ latuit plæbeio tectus amictu. apuleius.rogũ demolirenẽ cænã feralẽ a tumulo ad mẽsam referrẽt.hic feralia. Oui.in fastis. Hãc q̃a iusta ferunt dixere feralia lucẽ. Vltima placãdis manibus ista dies. ¶ Ipse uena.oleo multum a loco probato. Hora. Præssa uenafrano ꝙ baccha remittit oliuo.& Marti. Hoc tibi cãpani sudauit baccha uenafri. Vnguentũ quotiens sumis & istud olet. ¶ Ole.later.frequẽtius per accusatiuũ: ut Terẽtius. olent unguenta de meo:loqmur q̃ per ablatiuũ:ut Oui.perq; locos sacros & olentia sulphure ferẽ. quod ab Ouidio uitiose dictũ Diomedes putat:sed inuenimus præter ouidiũ & alios ita locutos:ut Proper. Cur nardo flãmæ nõ oluere meæ:illud uero Virgilii.redolentq; thymo fragrantia mella:iungendũ nõ putat diomedes ut sit redolent thymo:sed fragrantia thymo redolent:fragrare siquidem cum ablatiuo iungimus casu.

> Laternã:illud. n.uestris datur alueolis. qđ
> Cãna micipsarum prora subuexit acuta:
> Propter qđ romæ cũ boccare nemo lauatur
> Quod tutos ẽt facit a serpentibus atris
> Mullus erit dño:quẽ misit corsica: uel quẽ
> Taurominitanæ rupes:qñ omne pactum est
> Et iam deficit nostrum mare: dũ gula sæuit
> Retibus assiduis penitus scrutante macello
> Proxia: nec patitur tyrrenũ crescere piscem
> Instruit ergo focum prouincia; sumit illinc
> Quod captator emat lænas: aurelia uendat

MAN. ¶ Olebit laternã.i.oleũ illud i caulibus ad te latis immissum laternæ odorẽ habebit: quæ pessime olet ibi extincta potissimum candela. ¶ A lucolis:uentriculis

Mycipsa Cãnæ in dicæ ¶ Cãna mycipsarum.i.numidarꝫ:Mycipsa.n. Masinissæ filius ibi regũ solus obtinuit Manastabale & Gulussa fratribus morbo assumptis:auctor est Sal.in iug. Præterea scribit Mela de india loquens ꝙ Arundinuꝫ fissa i ernodia nauitas binos & quædã ternos ẽt uehũt: Qui uero scribunt Strabonẽ referre in aphrica ad cubitos quinos longas crassitudine ãt digiti minoris cãnas nasci Secus est Stra.enim li.xvii.ubi de lybia & regno Mycipsæ loqtur sic ait. Nõnulli terrã biferã hẽnt & duas messes faciunt. Culmus est quinũ cubitorum longitudine crassitudine uero parui digiti: hæc ille de culmo itaq; spicæ dixit:nõ ãt de cãna aliqua ergo &c. ¶ Cãna micipsarꝫ.posuit cãnam hoc loco ꝓ naui allusit.n.ad cãnas indicas nõ ꝙ in aphrica cãnæ sint tantæ ut ex eis nauiculã fiãt uti ex indicis. Nec etiã intelligendũ est de oleo aphro utputo qm̃ ut scribit Plinius.lib. xv.c.ii. Aphrica oleo carebat. Ait enim sic de oleo loquẽs Vicina bonitas prouinciis. Excæpto aphricæ frugifero solo: Cæteris totũ id natura cõcessit oleũ ac uinũ huic inuidit tm̃.satisq; gloriæ in messibus fecit. Posses attamen ex iis uerbis intelligere aut ꝙ aphrica oleo careret penitus aut ꝙ bono oleo careret. Itaq; hoc pacto aphrũ oleũ pessimũ intelligeremus: Aliter uero oleũ sisaminũ ꝙ in ægypto sit cibis fœdũ. Lucernis exile ut scri.Pli.xv.c.vii.de oleo ficticio. ¶ Cũ bacchare.i.cũ numida aliquo uel mauro ægyptioue:nã eorum

Corsica Cyrnos regem pro quocũq; posuit. Vtebanẽ aũt in balneis fœtido oleo de quo iam dictũ est. ¶ Corsica in ligustico mari ẽ corsica:quã græci Cyrnon appellauere:sed tusco propior a septentrione in meridiẽ proiecta: qđ Pli. scrib.li.iii.plura tamen meminit Diodorus li.vi. ¶ Mulus:de mulis late diximꝰ supra. ¶ Taurominitanæ

Taurominiũ rupes: Tauromniniũ oppidũ apud Messanam in sicilia ut scri. Strabo libro sexto.olim naxũ uocarũt auctore Solino. ¶ Macello pro piscatore posuit: Cum locus sit ubi obsonia uendunẽ. ¶ Instruit.parat. ¶ Focum.

Prouicia ardentem gulam. ¶ Prouincia:extra italiam prouinciæ dicuntur: quia populus romanus eas prouicit auctore festo:quod iterum supra ostendimus. ¶ Aurelia.diues & orba.

DOM. ¶ Canna micipsarum:idest numidarum:nam post siphacem Masinissa illic regnauit.tuꝫ Micipsa qui Cyrtham urbem amplissimam reddidit:ut scribit Strabo. ¶ Canna:nam india si melæ & Plinio auctoribus credimus

dimus. Cannæ fuiit arboreæ magnitudinis: quarum internodia lembi & naviculæ uicem præstant: Sissami num ut puto oleum designat: quod ut scribit Plinius cybis fœdum: & lucernis exile est. meminit Stra. i usu ægypti: indiæ aphricæ illud erat. ℭ Cum bocchore. Bocchoris rex ægypti fuit & numidæ ut scribunt Diodorus & Solinus: & Tacitus ægyptium regem fuisse ondit: sed hic pro omnibus numidis: & mauris ponit: qui scilicet more patrio sissamino oleo fœtido in balneis utebantur. Liuius Bocchar ea tempestate rex maurorum erat hi uersus ut dixi nihil reprahensionis continent: sed tantum Sissaminum oleum designant: qd dabatur clientibus. ℭ Quem misit corsica: nam pisces quibusdam in locis palmam obtinent: ut Coratinus in ægypto: faber gadibus: helops rhodi: salmo in aquitania: mulus ad corsicā insulam: quæ in ligustico mari est: a græcis Cyrnus dicta: longa sex milibus passuum: distans a uadis uolateranis sexaginta. incolas habet feros: truculenta effigie: unde seruorum gregem ducebant olim romani paruo precio: hæc ex Plinio & Strabone. ℭ Taurominium: colonia in sicilia ad promontorium drepanum anteanaxos dicebatur. Plini⁹ acutissimis rupibus: ut refert Appianus hinc addit Iuuenalis rupes. ℭ Macello: foro piscario cuius rationeꝫ quære a Varrone. Hortensius quidem & Lucius philippus piscinarum studio tenebantur: ut est apud Varronem. Plinium Macrobium: sed hic gulam non uillarum: aut piscinarum luxum carpit. ℭ Prouincia: mare prouinciæ externæ ut siciliæ & aphricæ & britanniæ. ℭ Lenas: temporibus Cæsaris: Lenas item Neronis & claudii temporibus damnatus est auctore Tacito ꝙ prouinciam sardiniam cui præfuerat spoliasset: hic ꝑ auaro captatore ponitur: ut aurelia pro orba: uidua: diuite: cui multa mitterentur munera: utrunque nomē est temporum Iuuenalis: ut Gallita & pactius.

ℭ Canna micipsarum prora subuexit acuta: cannam hic pro nauicula ponit. Nam Mella & Plinio auctoribus. Cannæ uicem nauigioruꝫ apud aphros præstabant. Micipsarum autē pro numidis posuit. Nam Rex Numidiæ Micipsa fuit Populo Romano amicus aherbalis & hyempsalis pater. Oleum eniꝫ aphrum ꝓ pinguitudine oliuarum uitiosum odorem accipiebat. ℭ Cum boc. nemo la. præ fœtore corrupti olei cuꝫ bocchare numida mercatore oleario nemo lauari sustinet. ℭ Taurominitanæ rupes. Taurominium in sicilia colonia romana fuit iuxta drepanū: sed a Græco taurominita Taurominitanum formauit: sic & Luca. Taurominitanā uincūt feruore charybdim. ℭ Corsica. insula in mari ligustico quā græci Cyrnam appellauere. ℭ Prouicia. qa lōge a littore italico piscis capiebaẗ. ℭ Lenas & au. noīa captātiū hæreditatē ꝓtiosis mūerib⁹ ℭ Laterna. quod in ipsa ignis lateat iclusus: Martia. Dux laterna uiæ clusis feror aurea flammis: Et tuta est gremio pṗua lucerna meo. ℭ Vestris daẗ alueolis. Fame mlta minoribus factis: alueolis uentriculis. ℭ Q d canna micipsaꝝ prora subuexit acuta. canna micipsaꝝ nauis aphrica. Probus expōit cannam nauē eē quæ gandeia dicaẗ ut sit gandeia micipsaꝝ. i. aphroꝝ. gādeiā. n. soli aphri. i. zamei uel ut alii bizaceni ut alii barcæ inuenerunt: aut canna uas in quo feraẗ oleū. Colume. urcei qbus oleū ꝑgeritur cānæ tegetes qbus oliua excipitur: quin & Strabo refert in aphrica ad cubitos quinos longas. crassitudine uero digiti minoris cānas nasci: quare mirum non uidetur: si in eis romā cōportatū oleum sit. ℭ Micipsaꝝ. i. aphroꝝ qđ post siphacen masinissā: post masinissā uero micipsa in aphrica impitauit. ℭ Cū bocchare nemo lauaẗ simili aliquo bocchari qui rex in aphrica pestilenti terræ remediis succurrere conabaẗ. ℭ Mullus erit do. mullus piscis. Mart. Spirat in adriaco: sed iā piger æquore mullus. Lāguescit uiuū, ꝓndeꝛ fortis erit. ℭ Taurominitanæ rupes: q ex taurominio delati romā sūt: taurominiū oppidū cōdiderūt zāclæi. ℭ Nostrū mare. tyrrhenū. ℭ Dū gula sæuit. i. gulosi & glutones oia infestant pisces inquirendo. ℭ Peni seru. macel. i. piscatoribus. macellum loc⁹ quo uenalia omnia contracta fuerant quæ ad uictū humanū pertinebant educatusq; locus & appellatū macellum uelut quidam scribūt ꝙ ibi fuerit hortus. alii ꝙ ibi fuerit domus cuiusdā cui cognomen erat macell⁹ quæ diruta publicæ fuit & ædificatū ꝙ ab eo macellū dictuꝫ. ℭ Nec patiẗ tyrrhenū crescere piscē: in mari tusco progenituꝫ: tyrrhenū mare dictum aut a tyrrheni atys filio. ut Stra. memorat. aut a tyrrhenis nautis quorum Homerus in hymno qui de baccho scribitur meminit. ℭ Instruit: ornat. ℭ Focū prouin. instruit quādo incorrupti romā deferri non possunt. ℭ Quod ca. emat le. qui his muneribus alienas captabat hæreditates qđ nomē in fine circūflectiẗ prisciano docēte cū noiatiuū lænatis faciat. ut arpinatis rauenatis & similia.

Virroni muræna daẗ: quæ maxima uenit
Gurgite de siculo: nā dum se continet auster
Dū sedet: & madidas siccat ī carcere pēnas
Contēnūt mediā temeraria lina charybdim
Vos anguilla manet longe cognata colubre
Aut glacie aspsus maculis tyberinus: & ipse

ℭ Murena: murenas in sicco littore elapsas uulg⁹ coitu serpētiū ipleri putat: Aristoteles. Mirinū uocat marē q generat: Discrimē eē ꝙ murena uaria & infirma sit Myrinus unicolor & robustus dentesq; extra os habeat. In Sicilia aūt Murenæ optimi saporis capiebāẗ Pli. scri. li. ix. Macrobius ēt lib. iii. sic accersebanẗ aūt murenæ ad piscinas nr̄æ urbis abusq; freto siculo: qđ regium a messana respicit: illic. n. optime a ꝓdigis eē credūẗ. ℭ Temeraria lina: temerarii piscatores. ℭ Charybdi añ messanā urbē peloro adiūctā carybdis oñdiẗ dis ꝓfundū qdē imēsum: quo iundatō es freti mirū in modū nauigia detrahūt magnas ꝑ circūductiōes & uortices ꝑcipitata. Auctor ē Strabo li. vi. ℭ Anguilla: ea neq; mas neq; fœmina ē: neq; prolē ex se aliquā potest ꝑcreare: ut ꝓbus li. iiii. de animalib⁹ scri. ℭ Cognata eiusdē generis diciẗ uti Fabius li. i. exponit. ℭ Glacie maculis: ꝑ glaciei: olim nāq; qnti ordinis gtūs ēt in e terminabaẗ. Oui. li. iii. met. prima fide uocisq; ratæ tētamina sumpsit. Et li. vi. utq; fide pignus dextras utriusq; poposcit. fide pro fidei dixit quod etiā priscianus libro. vii. oñdit. ℭ Tyberinus: piscis lupus intelligiẗ: nō aūt qui inter duos pontes captus esset: nā is præcipuum locū tenebat. Vt late Macrobius meminit li. iii. c. de Acipensere hinc addidit poeta aspersum maculis &

MER. Cannæ pro nauiculis
Tauromi nium
VAL.
MAN. Murena
Charyb.
Anguilla
Cognata
Fide pro fidei

solitum penetrare cloacas. Nam lupi optimi fine maculis erant. Vnde columella libro nono. cap. decimosep-ptimo. De positione piscinæ sic ait. Tum etiam sine macula nam sunt & uarii lupos includamus.

DOM. ℂ Murena: murenæ anguillis similes: lautæ enim gulæ habebantur: a freto siculo missæ: illic enim adeo sagi nantur: ut in summum pelagus emergant: & fluitent inde plotæ dictæ a græcis α πλεω: quod est nauigo. Flutæ a latinis a fluendo: nam torrefacta pelle sole mergi iterum non possunt: capiūtur quæ manu: auctores Varro & Macrobius: eadem est eius obiurgatio in gulam: quis neget inquit indomitam ut ait Cecilius. Et uallatam gulam apud illos fuisse: qui ex tam longinquo mari instrumenta luxuriæ compararent. murenarum uiuaria: ut Plinius auctor est priuatim excogitauit curius: qui triumphalibus cœnis cæsaris dictatoris septem milia murenarum appendit & Hortensius murenam in piscina mortuam fleuisse dicitur. Antonia drusi murenæ: quam diligebat in aures addidit. Baulis quo multi conueniebant eius rei fama excogitatuꝫ quoque est damnatos homines inter murenas proiici ut eorum morsu perirent. ℂ Siculo: nam illic capiebatur: ubi regium a messana oppido siciliæ despicitur. ℂ Colubræ: uulgus existimat serpētes & angues cū anguillis coire. Plinius id tantum de murenis refert.

ℂ Murena datur quæ maxima uenit gurgite de siculo. Murena quocūꝗ mense parit: cum cæteri pisces sta-

MER. tuto tempore pariant uulgus coitu serpentium impleri putat. Licinius autem Macer murenas tantum fœ-

De Murena minini sex⁹ esse tradit. Fuste ictæ non interemi. easdem ferula protinus: animamꝗ habere in cauda certum est: eaꝗ icta celerrime exanimari a capitis ictu difficulter. Nicander tradit: captas murenas & in uiuariuꝫ de

Nicāder missas: si exierint morsu suo piscatores in mare præcipites agere ex naui uim scilicet earum timentes: Arche

Archelaus laus in libro de duplici natura. Murenas scribit in terram elapsas serpentibus commisceri. habent enim dē-tes serpentibus similes. ast Andreas medicus falsum hoc dicit. Nam nec murena in terram elabitur: nec ser

andreas medicus pens in matino littore uersatur: ex murenis maxime probantur. auctore Varrone & Columella flutæ: quæ græce plotæ dicuntur. Accersebantur enim ab usque freto siculo ad mensam diuitis. Flutæ uero scribente

Flutæ Macrobio dictæ sunt: quod in summo super nantes sole torrefactæ curuare se posse: & in aquam mergeř de sinunt ad quod respexit. Martia. cum dixit. Quæ natat in siculo grandis murena profundo. Non ualet exustam mergere sole cutem. ℂ Aut glacie aspersus ma. thy. Q uousque melius non inuenero hac in parte cō tenderim de lupo pisce intelligi posse: non de eo quem aduersa tyberis aqua fatigatum atque inter duos pō

Lupus maculosus tes captum. Cullinarum censores olim præciosissimum dixere spinettem illum & uarium accipio: queꝫ Columella piscinis includi uetat. Nam non omnis lupus preciosus habebatur. Legimus enim tum apud Varronem: tum apud Columellam luxuriosum dictum & factum. L. Philippi. Nam is forte casini cum apud

luxuriosum dictum philippi Minidium hospitem cœnaret: appositumque e proximo fluuio lupum degustasset atꝗ expuisset: improbū factum dicto prosecutus: peream inquit nisi piscem putaui: & ut uerbis Columellæ utar hoc periurium multorum subtiliorem fecit gulam doctaque & erudita palata fastidire docuit fluuialem lupum: nisi quem tyberis auerso torrente fatigasset. Itaque Terentius Varro. Nullus est inquit hoc sæculo nebulo: ac rinton: qui nō

Lupus tyberin⁹ iam dicat nihil sua interesse utrum eiusmodi piscibus an ranis: frequens habeat uiuarium. Horati⁹ quoque maiores lupos fastidiri docet & tyberinos: contra maiorem mulum appeti: Vnde datum sentis lupus hic tyberinus in alto. Captus hiet: pontes ne inter iactatus an amnis Hostia sub tusci: laudes insane trilibrem. Mulum in singula quem minuas pulmenta necesse est. Ducit te species: uide quo pertinet ergo. Proceros odisse lupos: quia scilicet illis: Maiorem natura modum dedit his breue pondus.

VAL. ℂ Muræna. piscis. ℂ Quæ maxima uenit gurgite de siculo: nam dum se continet auster: Dum sedet. Martialis. Quæ natat in siculo grandis murena profundo. Nō ualet exustam mergere sole cutem. ℂ Et siccat madidas in carcere pennas: nam & ab humore notus est appellatus: hoc est ἀπὸ τῆς νοτητος. ℂ Lina. idest nautæ: qui ex lino canabeue contorto retibus utuntur. ℂ Charybdim: in siculo mari: sed omnem per charybdim in mari accepit æstum pelagi ac fretum: huius genitiuus propter alternitatem effugiendaꝫ charybdis est: nam charybdis esse debuit. ℂ Longæ cognata colubræ: quia ex anguis semine nasci dicitur. ℂ Aut glacie aspersus maculis thyberinus: utrūm in glacie an certe glacie pro glaciei dixit: ut genitiuus ab latiuo par proferatur: ut Salustius in primo historiarum dubitauit acie pars pro aciei. Virgilius in secundo georgicon. Libra die somniꝗ pares: ubi fecerit horas. Ouidius in tertio metamorphoseos. Prima fide uocisꝗ rare tentamina sumpsit: fide pro fidei: idem in sexto. Vtꝗ fide pignus dextras utriusꝗ poposcit. ℂ Et ipse uernula riparum: in ripis tyberis semper residens auerna: qui dicitur ex ancilla nobis dominatus: unde uernaculum omne quod a nobis domestica consuetudine usurpatur. Vnde & sermo uernaculus & lingua uernacula. Cicero in bruto: sed tincta non minus multa ridicule dicentem grānius obruebat: nescio quo sapore uernaculo. Varro multa enim uerba litteris cōmutatis sunt interpolata: neꝗ omnis origo est nostræ linguæ e uernaculis uerbis.

MAN. ℂ Vernula: alumnus. De uerña autem satyra prima latius. ℂ Torrente. fluente. multæ enim in urbe cloacæ ingentes sunt. ℂ Crypta: ea dici potest occulta seu

Cripta absconsa. κρύπτω enim abscondo dicit. Inde crypta

κρύπτ absconsus & occultus locus & cauernosus. ℂ Suburæ de hac Latius in principio satyra. iii. ℂ Ipsi: uirroni. s. ℂ Velim: supple dicere. Nemo petit. hæc illi uerba diceret: Est autem sensus ꝙ ab ipso non magna dona peteret: nisi ut eadem cœna esset omnibus. Pli. etiam hu-

Vernacula riparū pinguis torrente cloaca:
Et solitus mediæ cryptā penetrare suburæ
Ipsi pauca uelim facilem si præbeat aurem.
Nēo petit: modicis quæ mittebantur amicis
A seneca: quæ piso bonus: quæ cotta solebat
Largiri: nāꝗ & titulis: & fascibus olim
Maior habebatur donandi gloria: solum

iusmodi

Poscimus: ut cœnes ciuiliter: hoc face: & esto
Esto ut nūc multi diues tibi: pauper amicis
Anseris ante ipsū magni iecur; āseribus par

iusmodi cœnas uituperat libro enim secundo epistola uero ad auitum sic ait. Longum est altius repetere: nec refert quemadmodum acciderit: ut homo minime familiaris cœnarem apud quendam: ut sibi uidetur. Lautum & diligentem: ut mihi sordidum simul & sumptuosum: Nam sibi & paucis opima quædam cæteris uilia & minuta ponebat: uinum etiam paruulis lagūculis in tria genera descripserat: non ut potestas eligendi: sed ne ius eēt recusandi: Et aliud sibi & nobis aliud minoribus amicis: nam gradatim amicos habet: aliud suis nostrisq; libertis & cætera. ¶ Modicis: idest charis: uel quia difficile est plures habere amicos qui ueri & fidi sint. ¶ A Seneca: is enim diues erat: Vnde Tacitus libro decimoquarto sic ait: hi uariis criminationibus Senecam adoriuntur: tanquam ingentes & priuatim supra modum euectas opes: adhuc augeret qꝙ studia ciuium in se uerteret: hortorum quoque amœnitate & uillarum magnificentia quasi principem supergrederetur & cætera. ¶ Piso bonus: Pedianus in oratione contra Lucium Pisonem de. M. Pisone oratore insigni meminit. In oratione uero contra. C. Antonium &. L. catilinam scribit. Cn. Pisonem adolescentem perditum coniurasse cum Catilina ad cædem senatus faciendam. Cicero autem de claris oratoribus de. L. pisone uiro doctissimo meminit. Item de. M. pisone græcis doctrinis erudito qui hominum ineptias ac stultitias non ferebat. hic uero intelligendu; est de. C. pisone senecæ socio. Tacitus enim libro. xv. sic ait. C. piso Calphurnio genere ortus: ac multas insignesq; familias paterna nobilitate complexus claro apud uulgum rumore erat per uirtutem aut species uirtutibus similes Namq; facundiam tuendis ciuibus exercebat: largitionem aduersus amicos & ignotis quoq; cōmūi sermone & congressu: aderant etiam fortuita corpus procerum decora facies: Sed procul grauitas morum aut uoluptatum parsimonia. Lenitati ac magnificentiæ & aliquando luxui indigebat & c. In fine uero lib. xiiii. sic ait idem tacitus. Romanus secretis criminationibus incusauerat senecam ut. C. pisonis socium & c. ¶ Cotta. Asconius in oratione pro cornelio scribit fuisse tris cottas fratres qui omnes adepti sunt consulatum. C. autem cotta magnus orator habitus & compar in ea gloria. P. sulpitio. &. C. cæsari: Cicero uero de claris oratoribus scribit. L. cottam prætorium in mediocrium oratorum numero habitum esse. Caius autem cotta dicebat pure ac solute: nihil erat in eius oratione nisi sincerum atque sanum & cætera. ¶ Titulis: honorib⁹ ¶ Fascibus: consulatibus præturis & huiusmodi dignitatibus. ¶ Donandi gloria: Salustius etia; in Catili. de romanis inquit magisq; dandis q̄ accipiendis beneficiis amicitias parabant. Et philosophus libro quarto ethi. ait qꝙ ipsius uirtutis est beneficia potius conferre q̄ suscipere. ¶ Ciuiliter: idest cōiter & communibus epulis. ¶ Esto diues tibi: idest nil dones nisi cœnam communem tibi & amicis. ¶ Pauper amicis: philosophus li. quarto ethi. ait. At uero facile non est liberalem diuitem esse: Et libro octauo inquit. amicitiam in communicatione societateq; consistere. ¶ Anseris iecur: Plinius libro decimo de iecore anseris sic ait fartilibus in magnam amplitudine; crescit. Exemptum quoque lacte ac mulso augetur. Nec sine causa in quæstione est. Quis primus tantum bonum inuenerit Scipio an Metellus uir consularis: an. M. sessius eadē ætate eques ro. Mar. libro decimo tertio ait. Aspice q̄ tumeat magno iecur ansere maius.

Cœna diuersa
Senecæ opes
Pisonis
C. Piso
Cotta
Donandi gloria
Amicitia
Anseri

¶ Cloaca: nam tota urbs pensilis erat: cloacis corriuatis septem amnibus a. M. agrippa. sordes urbis in tyberim deferentibus. ¶ Ipsi pauca uelim: ut ante his: licet ipsum admoneas. ¶ A seneca hunc diuitem & liberalem fuisse. Cornelius scribit: pisonem quoq; a galba adoptatum exercuisse largitiões in amicos & ignotos quoque idem tradit. ¶ Cotta: huius meminit Horatius. fuit item Aurelius Cotta temporib⁹ Neronis cui princeps annuam pecuniam instituit: quanuis habitas opes per luxum dissipasset: addit Fidentinus: ut aliquid nostris scriptis quæ recitat inferret Cottam clunicum fuisse cuius meminerit Martialis: ab oppido hispaniæ clunia cum apud illum legatur Soteclinici. idest medici: nisi clunicum uelimus intelligere plenis clunibus: qualis est Fidentinus. ¶ Vt cœnes ciuiliter: idest communibus epulis: eadem est expostulatio. Martialis in ponticum. Cur sine te cœno cum tecum pontice cœnem. Sportula quod non sit prosit edamus idē ¶ Pauper amicis. Martialis. pauper amicitiæ cum sis lupe non es amice. ¶ Iecur anseris: fartilibus in magnam amplitudinem crescit. lacte mulso cum exemptum est augetur: docuit Apitius saginare anseres. Eico carica & satie extinguere: incertum Scipio an Metellus fuerit. an. M. sestius eadem ætate: qui iecur anseris optimi saporis esse docuerit uerba sunt. Varronis & a Plinio recitata.

DOM.

¶ Pinguis torrente cloaca. hæc non abhorrent ab his: quæ de lupo pisce ex lucillio sumpta Macrobius tradit: qui acer & uiolentus poeta ostendit se scire hunc piscem egregii saporis: qui inter duos pontes captus eēt eumq; quasi liguritorem catillonem appellat: scilicet qui proxime ripas stercus insectaret: proprie autem catilones dicebantur: qui ad pollutum herculis ultimi cum uenirent catillos liguriebant: hæc Macrobius. Ergo catillo lupus proxime ripas stercora insectatus pinguis erat torrēte cloaca: per quam publicæ sordes eluuntur. ¶ Cryptam. a uerbo græco κρύπτω. idest occulto & significat subterraneam cauernam. ¶ A Seneca quæ piso bonus: Senecam & pisonem in amicos suos: uel liberales fuisse. Martia. hoc epigrammate significare uidetur. Atria pisonum stabant cum stemmate toto Et docti senecæ ter uenerāda domus. Prætulim⁹ tātis solum te posthume regnis. Pauper eras: sed eques & mihi consul eras: sed & Cornelius tacitus pisonem calpurnium qui auctor coniurationis in Neronem fuit: tradit. Claro apud uulgum rumore fuisse: per uirtutem. aut species uirtutibus similes. Nanq; facundiam tuendis ciuibus exercebat: largitionem aduersus amicos: in ignotos quoq; cōi sermone & congressu. ¶ Anseris ante ipsum magni iecur: nouere prisci Romani anseres bonitate iecoris: quod fertilibus in magnam amplitudinem crescit exemptu; quoq; lacte ac mul

MER. Catillo
Crypta
Piso
Iecur anseris

so augetur. Atq; in quæstiõe fuit. Scipio an Metellus uir consularis an Marcus sextius eques Romãus prior inuenerit: de iecinore anseris: hæc Martialis. Aspice qua tumeat magno iecur ansere maius. Miratus dices hoc rogo creuit ubi. ℭ Anseribus par altilis: q̃q̃ proprie quicquid domi ad saginam alitur altile dicatur: tamen hac in parte gallinã altilem intellexerim: quæ olim lege fania in cœnis utebatur: hoc enim caput erat legis ne quid proponeretur: præter unam gallinam: quæ nõ esset altilis. Tertulianus in apologetico saginatam appellat: quam altilem alii in cœnam iubebant leges nec amplius quam unam inferri galinam: & eam non saginatam. Hæ sane aues: quæ conuiuio comparantur: quantum ex uerbis Senecæ colligimus: ut immotæ facile pinguescant in obscuro continentur: de quibus Martialis. Pascitur & dulci facilis gallina farina Pascitur & tenebris ingeniosa gula est.

Altilis gallina

Tertullianus

VAL. ℭ Pinguis torrente cloaca: idest qui per urbis cuniculos ad sterquilinia usque penetrãs sordibus in limo saginatur: dictæ autem cloacæ a colluendo: q͏ urbem immunditiis purgent. Plautus uero per stomachũ immundæ uetulæ aluum in curculione cloacam nominat: age effunde hoc cito in barathrũ propere prolue cloacam. ℭ Cryptam penetrare suburræ a κρύπτω idest oculo cryptam. ℭ Ipsi subaudiendum uirroni. ℭ Pauca uelim: deest dicere. ℭ Amici modicis: pauperibus aut certe temperatis. ℭ A Seneca quæ piso bonus. s. nsus est non posco equidẽ: ut tam munificus uirro uti seneca cotta: piso suos amicos accipiat quando quidem donandi ea consuetudo iam aboleuit: sed ut ciuili ritu uictitet & cætera. ℭ A Seneca anneus seneca propter ingentes opes: animique mores excultissimos neronis inuidiam meruit: haud dubie cito periturus: nisi septyscum simulasset. & ut Tacitus scribit: cum non potuisset impetrare: ut Neroni opes quas in eius imperii exordiis fuerat assecutus cunctas relegaret: prioris tamen potentiæ instituta commutauit prohibuit ut minus opprimeretur inuidia: salutantium cœtus: uitauit comitatus. rarus per urbem q̃si ualitudine infesta aut sapientiæ studiis attineretur: & ut scribit quidam: præ nimio studio quasi tabe confectus erat: hic ut inquit Probus sub claudio quasi conscius adulterorũ iuliæ germanici filiæ in corsicam relegatus post triennium reuocatus est qui & si magno desiderio athenas intenderet ab agrippina tamen erudiẽdo neroni in palatium adductus scæuum immanẽq; natum & sensit cito & mitigauit inter familiares solitus dicere non fore scæuo illi leoni: quin gustato semel hominis cruore ingenita redeat scæuitia huic postremo q͏ habitus esset inter conscios coniurationis pisonianæ nero per tribunum ultimam necessitatem denunciauit: hic interritus amicorũ animos: quibus iam eius casus lachrymas excuerat ad firmitudinem reuocauit rogitans ubi p̃cepta sapientiæ: ubi tot per annos meditata ratio aduersum imminentia: cui præterea ignara fuerit neronis scæuitia: neq; aliud superesse post matrẽ fratrẽq; interfectos: q̃ ut educatoris præceptorisq; necẽ addiceret: deinde sibi uenas p̃secãs crurumq; uenas abrumpens & durante tractu lentitudineq; mortis hausto ueneno: & postremo calidæ aquæ stagnum introiens exanimatus est. ℭ Quæ pi. bo. piso calphurni⁹: ut Probus inquit: antiqua familia scænico habitu tragœdias actitauit in latrunculorum iussa tam perfectus & callidus ut ad eum latentem concurreretur ob hæc insinuatus. C. cæsari repente etiam relegatus ẽ q͏ cõsuetudinẽ pristinæ uxoris abductæ sibi ab ipso deĩde remissæ repetita esse existimabat: mox sub claudio restitut⁹ & post cõsulatũ m̃na hæreditate ditatus magnificẽtissime uixit: meritus subleuare inopes ex utroq; ordine solitus: de plæbe uero certos quotquot annis ad eq̃strẽ cẽsum dignitatẽq; ꝓuehere. ℭ Quæ cotta sole. lar. de hoc ipse alibi qs tibi mecœnas qs nũc erit aut ꝓculeius: aut fabius: qs cotta. iterũ qs lẽtulus alter. ℭ Et fa. qbuscũq; uel clarissimis dignitatib⁹ q͏ lictores cũ uirgarũ fascibus p̃cedẽtes dignitatẽ illius ostẽtarẽt: que; ea longo ordine anteibãt. ℭ Hoc fa. pagoge pathos: licet ueterũ cõsuetudine ut analogia exigebat dictũ uideri posse uideatur. ℭ Esto ut nũc mul. di. ti. pau. ami. schema ϖαρα ὑπόνοιαν. ℭ Anseribus par. alti. altilis ab alo q͏ domi diligenter alatur. est enim altilis ut gallina capus & similes quæ domi aluntur uolucres.

> Altilis: & flaui dignus ferro meleagri
> Fumat aper: post hũc radunt tubera: si uer
> Tunc erit: & facient optata tonitrua cœnas
> Maiores: tibi habe frumentũ aledius inquit
> O lybia: disiunge boues: dum tubera mittas
> Structorem interea: ne qua indignatio desit
> Saltantem spectas: & chironomonta uolanti

MAN. ℭ Altilis. gallina intelligitur quæ ad saginam alebatur: de qua Martialis ait. Pascit̃ & dulci facilis gallina farina. Pascitur & tenebris ingeniosa gula est. Sed quo pacto Gallinæ saginentur legito Varronem libro tertio & columellam libro nono. ℭ Flaui: flauus color uidetur ex uiridi & russo & albo cõcretus: Verba sunt frontonis apud Gellium libro secundo capitulo uigesimosexto. ℭ Meleagri indignata diana in agrum calidoniæ aprum ingentem omniaq; uastantem immiserat ad quem occidendum Meleager oenei fili⁹ multos insignes iuuenes aduocauit de quo latius in metamorphosi habetur. ℭ Tubera: Plinius libro decimo nono scribit: q͏ tubera nascuntur locis siccis & sabulosis fruticosisq; laudatissima quæ aphricæ crescũt: quæ; fuerit imbres autumnales ac tonitrua crebra: tunc nasci dicuntur: & maxime e tonitribus: nec ultra annum durare: tenerrima autem uerno esse. De iis Martialis libro decimo tertio sic. Rumpimus altricem tenero de uertice terram. Tubera boletis poma secunda sumus. ℭ Tibi habe frumentum. Plinius libro quinto de aphrica sic ait. Libyphoenices uocatur qui Byzantium incolunt: ita appellatur regio. ccl. milia passuum p circuitum fertilitatis eximiæ: Cum centesima fruge agricolis fœnus reddente terra. ℭ Structorem: parandæ mẽsæ ministrum & dispensatorem. Vir. Cura penum struere & cætera. ℭ Chironomonta: Χείρ man⁹ dicitur νόμος lex. In antiquis textibus inueni Chironomonta & Chironomanta: itaq; declinabitur chironomou ut

Altilis galina

Flauus color

Aper meleagri

Meleager

Tubera

Aphricæ fertilitas

Lybiæ fertilitas

Χείρ νόμος

Chironomon

mon ut leon leontis uel chironomas ut diamas diamantis: Chironomos enim chironomu apud illos chironomi apud nos faceret genitiuū. Ponit aūt chironomō pro illo q ad mensam edēda idebat certa lege man⁹ Incisiōis mensæ
℄ Altilis: gallina altilis: deliacorum inucto intantū uenit luxū: ut lata lege sūptuaria a Fannio. & edictū sit ne qd uolucrū apponeret mensis: præter gallinā quæ altilis nō esset. ℄ Ferro meleagri. i. par sui ætolo. Mart. DOM.
Aetolo de sue diues edat: alibi: Qui diomedeis metuendus setiger alis ætola cecidit cuspide: talis erat. Tubera: in aphrica auctore Plinio laudatissima sunt. proueniuntque magna copia: si autūno imbres & tonitrua fuerint: tenerrima autem sunt uerno tempore & gratiora: ut idem scribit. ℄ Atilius: ut ex antiqui codicis fide legamus pro guloso hic ponitur cuius etiam meminit Mart. Tanq̄ habeas tria noia. i. si uelles loqui quasi tu quoque unus esses ex nobilibus: quasi innuat: q tantum his qui nobiles sunt loqui liceat: nobilitas enim cognomine agnomine & nomine designabatur ut Caius Iulius Cæsar. Possidonius scribit cognomē & agnomen mulieribus non datum fuisse: ut ita coniungas: si quid tentaueris hiscere tamque tu quoque nobilis sis & habeas tria nomina ut nobiles duceres es planta & ponere foris.
℄ Dignus ferro meleagri fumat aper: satis constat aprum quem irata ceres in agros ætolorum misit a Meleagro confectum. Tum agri capite donatam fuisse amicam. Vnde auunculorum cedes matris dolor: & filii præcipitata mors fuit hunc autem morem poetæ tenuerunt ut quem aprum commendarent ad meleagri factum alluderent. Martialis. Qui diomedeis metuendus setiger agris. Aetola cecidit cuspide talis erat Et alibi ætolo de sue diues edat. ℄ Post hunc raduntur tubera: ut ipsis Plinii uerbis utar. uel maximum miraculum est aliquid nasci: aut uiuere sine ulla radice. Tubera uocantur hæc undique: terra circūndata: nullisque fibris nixa aut saltem capillamentis nec utique ex tuberante in quo gignuntur loco. aut rima ingerēte: neque ipsa terræ coherent. Corticæ etiam includuntur: ut plane. Nec terram esse possimus dicere: neque aliud q̄ terræ callum. Martialis de tuberibus. rumpimus altricem tenero de uertice terram. Tubera bolletis poma feda sumus. ℄ Si uer tunc erit: eodem auctore constat tubera uerna tenerrima esse. ℄ Optata tonitrua coenas maiores: de tuberibus hæc peculiariter traduntur: cum fuerint imbres autumnales: ac tonitrua crebra tūc nasci. & maxime e tonitribus: nec ultra annuȝ durare. ℄ O lybia disiunge boues: hoc ideo optabat Aledius quia laudatissima fuerunt africæ tubera. ℄ Structorem: structor cellarius qui instruendæ mensæ curam habebat: ut tradit seruius enarrans illud Virgilianum. Cura penum struere. ℄ Et chironomunta uolanti: cultello præfectus erat diuitum mensæ ad quam (ut Senecæ uerbis rem dicam) alius preciosas aues scindit: & clunes certis ductibus circūferens eruditā manum frustra excutit infoelix: qui huic uni uiuit ut altilia decenter secet. nisi quod tam misetior: qui hoc uoluptatis causa docet q̄ qui necessitatis discit. MER. Aper ætholus Tuberes tubera terræ Callus chiromō
℄ Erit fla. fer. di. meleagri fumat aper. κατεξοχην. quod magnitudine is alios anteiret quē meleager occidisse dicitur: unde & Mar. Et quātū calydō tulisse fertur. Par & purpureis aper capistris. ℄ Ferro di. meleag. de calydonio apro satis nota est historia tū p Homerum in nono iliados: tū p multos alios græcos & latinos. ℄ Flaui. sic Homerus in secūdo iliados. ὁ δ' ἄγε Ἀλεξάνδροσ μελεαγρος. ℄ Meleagri. hoc nomē a uenatōis peritia inditum esse existimatur. παρὰ τὸ ἐν μελέτῃ τῆς ἄγρας εἶναι quod ætoli præ cæteris uenatione oblectarentur. ℄ Post hunc ra. tube quasi solis concessa diuitibus. romani enim in delitiis fuere maximis. Martia. Rumpimus altricem summo de uertice terram. Tubera bolletis poma secunda sumus: boleti siquidem summo fuere precio. ℄ Et sa. opta. toni. cœnas ma. q tonitrus crepitu & tellure citius erumpāt ℄ Tonitrua: dicimus & tonitrus. statius tonitrus agis & mea fulmia torques. ℄ Ale. inquit. luxuriosus ale diu s seuerus eques romanus. ℄ Disiunge bo. ne ob terræ culturam tubera nasci prohibeas. ℄ Libya. dicta libya quasi lipya: idest pluuiis etiam deficiens: Isocrates tamen ab epaphi filia libyam de laudibus busiridis dictam uoluit: licet quidam fabula mentis inducti ferant oceanum duas compressisse nymphas pampholygen & pertenopem & ex parthenope europam. ex pampholyge uero asiam & libyem habuisse: quæ orbi postea diuiso nomen indiderunt. ℄ Structo. Dicit gestu & saltatione carnes in conuiuiis cōcidentem uelut nomochirarium cum cultello quippiam iussus desecare: hinc chironomia quam Quintilianus gestus legem interpratatus est. ℄ Sane chyro. penultima per. u. in antiquis scriptum codicibus comperio: ut Lucre. acherunte sub imo dixit prisciano etiam teste. VAL.

Cultello: donec pagat dictata magistri
Oīa: nec minimo sane discrimine refert
Quo gestu lepores: & quo gallina secetur
Duceris plāta: uelut ictus ab hercule caccus
Et ponere foris: si qd tentaueris unquam
Hiscere: tāq̄ habeas tria noīa: quādo ppinat
Virro tibi: sumitque tuis contacta labellis
Pocula: qs uestrū temerarius usque adeo: qs
Perditus ut dicat regi bibe: plurima sunt: q̄
Non audent hoīes ptusa dicere læna.
Quadraginta tibi si quis deus; aut similis diis

MAN.

℄ Volanti cultello. Seneca epistola. xlix. inquit: Alius preciosas aues scindit: & per pectus & clunes certis ductibus circūferens eruditam manuȝ in frusta excutit & plura. ℄ Dictata: pcepta. ℄ Tria nomina. i. tāq̄ nobilis. Nobiles enim notabanē tribus nominibus: p nomine: nomine: & cognomine: ut Caius Iulius Cæ. ℄ Quadringenta. sic est in antiquis libris & ita legendū est: nō quadraginta nā parua eēt nummum copia. ℄ Quadringenta: oñdit hoc loco nummorū atque diuitiarum gratia quenque amatum iri. ℄ Similis diis: id est heros aliqs. ℄ Melior fatis. nā fata fecere te paupeȝ homūcio uero diuitē. homūcio aūt dixit: qa supi⁹ ait. Aut filis diis: De heroe ibi intelligēs. Homūcio hō homūcul⁹ homūcio homulus & homulul⁹ facit diminutiua: ut Priscianus edocet. li. iii. ℄ Trebio. clienti. s. ac parasito. ℄ Luserit æneas: ad illud quarti æneidos allusit homūcio homulus homululus

Et melior fatis donaret homũcio: quantus
Ex nihilo fieres quãtus uirronis amicus?
Da trebio: pone ad trebiũ: uis frater ab ipsis
Ilibus? o nũmi uobis hunc præstat honorẽ
Vos estis fres: dominus tamen & domini rex
Si uis tu fieri nullus tibi paruulus aula
Luserit æneas: nec filia dulcior illo
Iucũdum & carum sterilis facit uxor amicũ
Sed tua nunc mycale piat licet: & pueros tres
In gremium patris fundat; simul ipse loquaci

ait.n.Dido: Si qs mihi paruulus aula luderet æneas q̃ te tantũ ore referret. ¶ Dulcior illo.s. Virrone captatore. ¶ Iucũdũ & charꝝ sterilis facit uxor amicum.hic Mart.li.xi. ad urbicũ ait. Dicat ꝑgnantẽ tua se cosconia tãtũ.pallidior fiet iã pariẽte lupus. ¶ Charꝝ: captoribus.s. ¶ Nunc dũ paupes. ¶ Licet quis: uel licitum est utrũq; enim hic cõuenire põt. ¶ Pueros tres.i.ter-

Tergemini — geminos q̃ ꝗdem haud ẽ insolẽs & inusitatum. Anno enim salutis christianæ. M.cccc.lxxviii: mẽse augusti.uelitris mulier quædã adhuc quidẽ uiuens tris uno partu edidit abortiuos mares oẽs trium mẽsiũ postea uero secuta sunt Bellũ Caritas pestilẽtia. Pli.itẽ li.vii. c.iiii.sic ait: Tergeminos nasci certum est horatiorꝫ curatiorũq; exẽplo: sed hoc inter ostẽta adducit̃ &c. Præterea inqt philosophus.li.vii.de animalibus iñ genere humano paucos geminos seruari si alter mas sit alter fæmina. Gellius libro nono capitulo secundo scribit Diuo Augusto imperante Ancillam eius Augusti in agro laurente peperisse quinq; pueros: eosq; paucu-los dies uixisse.matrem quoq; eorum non multo postq̃ peperit mortuam monumentumq; ei factũ iussũ augusti in uia laurentia inq; eo scriptum esse numerum puerperii eius,quem diximus.

DOM. ¶ Quo gestu lepores: nã in secãdis altilibus ars erat: plinius cũ de saginãdis scribit hinc artes inqt culinarũ ut spectent̃ clunes diuidant̃ in tergora: & a pede uno dilacerate tota repositoria occupẽt. ¶ Da trebio: alter Trebius fuit comes Luculli procõsulis in betica. ¶ Vos estis fratres: tẽpora notat qbus diuites & iã erãt captatores alienæ hereditatis: ut Mart.i Gargilianũ: Munera qđ senibus uiduisq; ingentia mittis. Vis te munificũ gargiliane uocẽ. ¶ Fieri dominus & rex: idest si uis ut te colat. ¶ Carꝫ amicũ: captatoribus. ¶ Mychale: urbs ioniæ ut scribũt. Hero.& stra.ubi ẽ panionus. Mychale hic nomẽ ꝓpriũ ẽ uxoris Trebii nõ concubinæ: nec meretricis: Sensus est cũ non habeas pecuniã nõ offendes captatores si filios habebis. ¶ Dulcior illo: uirrone.s.captore. ¶ Pue.tres: tergeminos uno partu totidem.n.põt parere: supra prodigium est.

MER. ¶ Peragat dictata magistri: dictata erant q̃ sumpta de libris ueterꝫ magister pueris præbere cõsueuerat. Sic

Dictata Magistri scinden. obsonii — Asconius. Quod uerbum i hãc significationẽ sp accipit' Ci. & ꝑsius. Ten ciratorꝫ cẽtũ dictata fuisse: Pro nhilo pendas. Dictata aũt dixit: qa (ut scribit Seneca) magistri erãt scindẽdi obsonii. ¶ Quo ge.lepo.& gal secet̃ non simpliciter: aut rustice in mensa diuitis aues scindebãt. Sed ut Seneca declamat in repositoria diuitum pectora auium: tota enim uidere fastidium erat congesta ponebantur. Et plinius in.x.de gallinis scribens. Nõ omnes ad saginam eliguntur: nec nisi in ceruice pingui cute postea culinarum artes: ut clunes spectentur ut diuidantur in tergora: ut a pede uno dilatatæ repositoria occupent. ¶ Habeas tria no.sis hõ triũ litterarꝫ: hoc est fur: nam uelut fur.& alter caccus abigeris: inuenio ausoniũ in enumeratione ternarii griphi

Diomedes — scribere tria fuisse nobiliorꝫ nomina: quæ diomedes grammaticus explanat in hunc modum. Prænomen est quod nominibus gentilitiis præponitur: ut.M. Nomen proprium gentilium: idest q; originem gentis: uel familiæ declarat: ut portius Cognomen quod uniuscuiusq; proprium est: & nominibus gẽtilitiis subiungitur: ut Cato: & erũt tria nomina. M.Portius Cato: & erit sensus tu uelut nobilis qui triplici notat̃ nomine: & contemptui habetur foras eicieris: si quicq̃ ausus fueris loqui. ¶ Propinat: post potũ tradit cũ prior biberit. ¶ Ab ipsis ilibus: ilia in quarto medicinæ libro tradit celsus iter coxã & pubem ubo uẽtre posita esse.

Ilia

VAL. ¶ Donec pa.dicta.ma.omnia quæ a magistro accepit chironomunte: sunt enim dictata quæ a magistris i ludo litterario pueris de aliquo auctore traduntur interpretamenta ut ꝑdiscant̃ eadẽq; ipsi post paulum ita reddantur ut tradita fuut. Hora.i epistolis. Hæc ianus summus ab imo. Hæc recinunt iuuenes dictata senesq;.& rursum. Sic iterat uoces & uerba cadentia tollit: Vt puerum scæuo credas dictata magistro. Per. Ten cirratorum centum dictata fuisse. ꝓ nihilo pendas. Cice.quoq; ad quintũ fratrem de caluẽti inquit marii oratione quod scribis miror placere eidem rescribere præsertim cũ illã nemo lecturus sit: si ego nihil rescripsero meã in illũ pueri omnes tãquã dictata ꝑdiscant. Insuete igitur perindeq; nõ latine lectiones a multis dicuntur. hinc dictare uerbũ q; significat auctoris alicuius uerba sensumq; excutere. Hora.in secũdo epistolarum. Non equidem insector delandaq; carmina liui. Esse reor memini quæ plagosũ mihi paruo. Orbilium dictare sed emendata uideri. Idem in primo sermonum. an tua demens Vilibus in ludis dictari carmina malis. a dico autem deriuari certum ẽ. Varro. dico hinc dictata in ludo. hinc dictator magister populi. ¶ Peragat dictata magstri.i.gestus quos magister docuit præludii loco habendos. ¶ Duce.plã.ue.ictus ab her.cac.cacci fabulaꝫ latinorum plæriq; scriptis tradiderunt.ut iam ominibus sit q̃ notissima. ¶ Duce. plã.ue.ictus ab her.caccus ut. Vir. Hic caccum in tenebris incendia uana uomentem: Corripit in nodum complexus & angit inherens Elisos oculos: & siccum sanguine guttur Pandit̃ ex tẽplo foribus domus atra reuulsis: Abstractæq; boues adiuratæq; rapinæ Cælo ostẽdunt̃ pedibusq; iforme cadauer. Protrahit̃: duceris igitur. i. ꝓtraheris. ¶ Si qd tẽta. unq̃.hi.i.loq: ꝓprie aũt hiscere os apire: cũ ab hio hias descendat hiasco facere debuit: sicut & uerbũ itineratiui hiato. ¶ Tanq̃ ha.tria no.nunq̃ tria noia more græcorꝫ: q ut suidas scribit cũ malum hoiem uolũt ꝓuerbio significare: unũ cappa: cũ peiorẽ duo: cũ uero pessimũ tria hr̃e dixerũt: unde intelligi uolũt eũ eẽ cretẽsez: cilica cappadoca q singularis fuisse iprobitatis existimat̃: an tria noia tres gradus positiuũ cõꝑatiuũ & suplatiuũ intelligit: ut ipse locutus uideri põt alibi scribit triscurria patriciorum

triciorum: an certe uerborum ordo est: nõ ponere foris tanq̃ hẽas tria nomina. ℂ Sed po.so. si tentaueris hiscere. Tanq̃ q hẽas tria noĩa: hoc ẽ q laude isigni prædictus sis: & oẽ singulare nomẽ cõsecutus: quãdo & hic numerus qa principiũ mediũ & finẽ cõplectit pfectus ẽt a philosophis & ab ipso i primis Aristo. in primo de cœlo & mundo eẽ demõstret. ℂ Quã ppi. uir. ti. hoc ẽ tibi poculũ porrigit ut bibas: cõpositũ enim uerbũ est. a πρὸ. præpositione &. πίνω. bibo. Nonius marcellus de doctorũ uirorum indagine propinare inquit a græco tractum est pro potum tradere. Mart. q nulli calycem tuũ ppinas. Humane facis horne non superbe. Itẽ Plautus in curculione propino magnũ poculũ ille ebibit. Pindarus uero ppinare pro eo qđ fere est epulum facere in Olimpiis posuit cum inquit φιάλαν ὡς εἴ τις ἀφνειᾶς ἀπὸ χειρὸς ἑλὼν ἀμπέλου ἔνδον καχλάζοισαν δρόσῳ δωρήσεται νεανίᾳ γαμβρῷ προπίνων οἴκοθεν οἴκαδε πάγχρυσον.
ℂ Pertu. di. læna. i. pauperes quoq; pertusa uestis est. ℂ Quadra. subaudiẽdũ sestertia uel talenta. ℂ Dona. homũ. homullulus. ℂ Da tre. trebius pasiti nomen. ℂ Fra. ab ipsis. ut si ita dicat uirro. ℂ Nullus ti. par. au. luse. æneas. ad illud Virg. allusit. Saltẽ si qua mihi de te suscepta fuisset. Ante fugã soboles: si quis mihi paruulus aula Luderet æneas q te tantum ore referret. ℂ Nec si. dul. il. quia nubit ac ipse hæreditatem facilius adire se posse confideret. ℂ Sed tua nunc my. nunc q̃diu paupes. mycale: ut Stra. scribit mons est ferarum copiam habẽs: unde & uideri põt. Iuue. trebii uxorẽ mycalẽ appellasse qđ mõstri loco habenda sit: si tres uno partu sit enixa filios: inquit. n. & pueros tres in gremiũ patris fundat simul. Quãq̃ legunt quæ adhuc multo plures ediderint. ℂ In gre. pa. ne sibi impositum fuisse ac data uerba ꝙ suppositi possit existimare.

Gaudebit nido: uiridem thoraca iubebit
Afferri: minimasq; nuces: assemq; rogatum
Ad mensam: quoties parasitus uenerit ĩfans
Vilibus ancipites fungi ponentur amicis
Boletus domino: sed quales claudius edit
Ante illũ uxoris: post quẽ nil amplius edit
Virro sibi & reliq̃s uirronibus illa iubebit
Poma dari: quorũ solo pascaris odore:

ℂ Nido. allusio ẽ ad aues. ℂ Viridẽ thoraca. θώραξ pectus dicitur: hic uero uestis est: ut apud Suetonium in augusto ait eni Thorace laneo & feminalibus & tibialib⁹ muniebat. ℂ Minimasq; nuces: idest corylos ℂ Rogatum. a puero. s. ℂ Vilibus ancipites, pergit cœnæ uarietatẽ narrare. ℂ Ancipites periculosi. Pli. li. xxii. scribit ꝙ fungorum tutissimi qui rubent callo mox candidi tertium genus suillis uenenis accõmodatissimum familias nuper interemere & tota cõuiuia Noxii erunt fungi qui in coquendo duriores fiunt. ℂ Boletus dño. Optimus est boletis cibus: sed immenso exemplo in crimen adductus ueneno tyberio Claudio principi per hãc occasionem a cõiuge dato Agrppina. Auctor est Pli. li. xxii. ubi etiam sic scrib. Claudius stomacho utiles putat boletos.

MAN. θώραξ Thorax

Boletus

ℂ Thoraca: Thorax indumẽtũ pectoris nã θώραξ græce: latine pectus dicitur. id erat uiride in puero. Papinius de glaucia. Semp ad annos texta legens modo puniceo uelabat amictu Nunc herbas imitante sinu. ℂ Ancipites: inter fungos tutissimi sunt: q rubẽt. Tertiũ genus de quo hic loquit. Suilli dicunt: uenenis ac commodati: Familiasq; interemerũt & tota conuiuia aliquãdo Anneũ serenũ præfectũ uigilum Neronis: & tribunos & cẽturiones: tanta ẽ uoluptas ancipitis cibi: ut scribit Plinius id ẽ periculosi. Martialis. Sũt tibi boleti: fũgos ego sumo suillos. ℂ Boletus: optimus qdem est cibus autore. Plinio. sed imẽso exẽplo in crimen adductus: locuste artificio dato ueñeno Claudio iperatori Tacitus scribit uenenum infusum delectabili cibo: Mart. Boletum qualem Claudius edit edas. ℂ Poma: cytrea ut puto intelligit: quæ massyria & medica dicunt: nam Martialis de his idem scribit aut corcyrei sunt hæc de frondibus horti Aut hæc massyli poma draconis erant: hæc sunt poma ut docet Macrobius quæ nunc in delitiis habemus melangola appellantes.

DOM.

ℂ Ancipites fungi quia plerũq; letales sunt inuenti: q̃q̃ magna sit uoluptas ancipitis cibi oriuntur ex pituita arborum: hæc plinius. ℂ Vilibus amicis. infimis. sic plinius ad auitum. Aliud minoribus amicis. ℂ Boletus domino: boleti nouissima gulæ irritamenta fuere auctore plinio ad radices roboris & quercus nati: q & ipsi temere mãduntur: preciosi quondam habiti. Martialis. Argentum atq; aurum facile est: lænamq; togamq;. Mittere boletos mittere difficile est: Huncq; opimum cibum comitabatur apparatus: quem boletariam appellauerunt: de qua idem poeta. Cum mihi boleti dederint tam nobile nomen: Prototomis pudet heu seruio coliculis. ℂ Sed qualem claudius edit. Agrippina claudio Cæsari marito per occasionem boleti quo cibo ualde delectabat uenenũ dedit: quo facto illa terris uenenũ alterũ sibiq; ãte oẽs netonẽ suũ dedit.

MER. Boletus

Boletaria

Quale uenenũ

ℂ Nido. cunabulis cũ tres sit uno enixa partu nidum cunabula uocauit. ℂ Viridẽ thoraca: tunicã parasiticã: aut certe quæ manicata humero tãtũ & pectus ac stomachũ cõtegat cuiusmodi infantes gestare moris est ẽt quãdo thorax turrim & quando pectus significet. παρὰ τὸ θεῖον ὁρᾶν τοῦ τε σίφωνα τείνειν τὸ αἴσχος ἤκουε ὀεσί γενήσεται ἰοθεῖον. ℂ Minimasq; nuces: auellanas dicit: uel quiduis simile. ℂ Ancipites piculosi. ℂ Boletus do. nã romanis id eduliũ i delitiis fuit. Mar. Argẽtũ atq; auꝝ facile ẽ lenãq; togãq; Mittere: boletos mittere difficile ẽ. & rursum idẽ. Dic mihi quis furor ẽ turba spectãte uocata Solus boletos eceliane uoras. Quid dignũ tanto uẽtriq; gulæq; pcabor? Boletũ qualẽ clodius edit edas. ℂ Ante il. uxo. quo agrippina clodiũ necauit. ℂ Post quẽ ni. am. edit. nã ut tacitus scribit in historia: cũ claudius ob ingẽtes curas ualitudine aduersa correptus esset: refouẽdisq; uiribus mollicie cœli salubritate aquaꝝ sinuessam prexisset: agrippina sceleris olim certa: & oblatæ occasionis ppera: locustã artificem ueneficii postea damnatã deligit: eius mulieris ingenio paratũ uirus cuius magister e spaponibus halotus inferre epulas & explorare gustu solitus infusum delectabili cibo boletorum uenenum: sed medicaminis nõ intellecta est uis socordia ne an claudii uinolẽtia: incertũ simul solutã aluũ subuenisse uidebat: alii iter initia cõsopitũ tradũt: deinde cibo

VAL.

affluente euomuisse ola:igiẽ exterrita agrippina xenophõtis Medici cõsciam adhibet:ille tãquã nissus euomentis adiuuaret repetito toxico incertũ pultine addito an immisso p clysterẽ ut q̃si abundãtia laborãti subueniret uel pinnã rapido ueneno illitã faucibus eius dimiserit: multi statim hausto ueneno obmutuisse aiũt excruciatũq; doloribus nocte tota defecisse: agrippina uelut dolore uicta & solatia conquirens tenet amplexu britãnicũ uerã pr̃ni oris efficiẽ appellãs antoniãq; & octauiam sorores eius uariis artibus demoraẽ uulgabatq; principis ualitudinẽ ire in melius: quoad neronis res componũẽ & caldeoꝝ monitis futura attẽtantur impia: tũc medio diei tertiũ ante idus octobris foribus palatii repẽte diductis comitante birro nero egrediẽ: ibi monẽte pfecto festis uocibus exceptus: ferũt quosdã dubitasse ac cogitasse: ubi britãnicus esset mox nullo in diuersum auctore nero ĩpator salutaẽ. ℭ Vir.si.& re.uir nũ uirronẽ ꝑ quocũq; idifferẽter diuite posuit: an iclinatũ uerbũ a uirro afranio egregiæ quõdã famæ militaris: q a claudio asseuerãte uxore agrippina pfectus regimini cohortiũ fuit. an certe q̃si ciuẽ romanũ a ueste noĩauit romanoꝝ: quã suidas ait βιρρον nominatã sicut ipẽ i scdo huius unguẽta poppæana a poppæa nominauit ꝙ illis plurimum usa fuerit. ℭ Solo pasca.odore: ꝙ solo illoꝝ frui tibi odore cõtingat. ℭ Pascaris.oblecteris sic Vir. Atq; aiu; pictura pascit inani: nã cũ odor nulla corpulentia cõcretus sit. ut Ari. ait: pascere nõ põt. Lucre. tñ corpus eẽ docet cũ iqt. Tũ porro uarios rerũ sentimus odores. Nec tñ ad naris ueniẽtis cernĩmus unq̃. Nec calidos æstus tuimur: nec frigora qmus Vsurpare oculis: nec uoces cernere suemus. Quæ tamẽ oia corporea cõstare necesse ẽ. ℭ Natura: qm̃ sensus impellere possum. Tãgere eni & tãgi nisi corpus nulla põt res: sed & Aristo. ipse se ambigere ostendit sit ne odor fumus an aer aut uapor: q̃ oia plane corpulẽta sũt qd eiusdem sentẽtiæ cõtrariũ minus acute dispiciẽtibus esse uideẽ: atq odor ipse qualitas q̃dã ẽ fumido illi ĩmixta uapori q ex aliquo corpe egrediẽ: & ab ea q̃litate uapor ipẽ nomẽ hẽt q cũ sit corpus pascere posse certũ ẽ: ergo uerboꝝ hic sensus eẽ poterit: quoꝝ solo pascaris odore: pasceris qdẽ & ob ea poma sed eo odore q late p aera diffundiẽ: nã eis uesci minime tibi licet. ℭ Qualia ꝑpetuus phæacũ autũnus habebat: ubi rex Alcinous diligẽs cultor hortoꝝ fuit.

> Qualia ꝑpetuus phæacum autũnus hẽbat
> Credereq; possis subrrepta sororibꝰ aphris
> Tu scabie fruere mali. quod i aggere rodit
> Qui tegiẽ parma; & galea metuẽsq; flagelli;

MAN. ℭ Phæacum autũnus: Phæaces inquit Mella proprie illyricos uocãt. Plini. lib. xix. scribitq; antiqtas nihil prius mirata est q̃ & hesperidum hortos ac Regũ adonis & Alcinoi. ℭ Sororibus aphris. In Aetyopia speciosissimũ pomariũ atlanti fuit: in quo nascebanẽ mala aurea q̃ hesperides custodiebãt: Aegle herethusa hesp:tusa & Draco puigil. Q d Lactãtiꝰ scri. li. ii. the. Dionysius itẽ ingt hespidũ insulas nõ frustra fabulatũ eẽ aurea poma ꝑduxisse: Cũ plurimo auro ditissimæ sint atq; oĩum pene metalloꝝ genera pariãt. Pli. autẽ lib. v. ubi de mauritania scribit ait portẽtosa græciæ mẽdacia ꝑdita esse de hespidum aurifero nemore. Cum nil aliud præter oleastros ꝑduxerit plura diximus in Buc. egloga qdem sexta. ℭ In aggere: castrorũ. s. poma &. n. q̃dam in aggere serebanẽ. hinc Pli. lib. xv. c. xiiii. sic ait. De generibus diuersis malorum: æquæ peregrinæ sũt zinzipha & Tuberes: quæ & ipsa nõ pridẽ uenere in italiã. Hæc ex aphrica: Illa ex Syria. Sex. Papinius quẽ cõsulem uidimus: primus utraq; attulit diui augusti nouissimis tẽporibus in castroꝝ aggeribus sata: baccis similiora q̃ malis: Sed aggeribus præcipue decora: quoniã & in tecta iã siluæ scandunt hæc ille. ℭ Qui tegitur: tyro intelligitur. ℭ Parma: clypeo. Dicitur aũt parma ut Varro scribit ꝙ e medio in oĩs partes par.

Pheaces Hesperidũ horti

DOM. ℭ Pheacũ: alcinous pheacũ rex hortos habuit ꝑpetuis fructibus uirentes Homeri testimonio: na; ut ille scribit pirum piro succedebat: Fidẽtinus iã se alterũ zoilũ ꝓsiteẽ: q uersum Homeri a nobis acceptum recitat & paulo post insaniẽs addit ut nos in odysseã scripsimus: cũ nec characteres qdem græcaꝝ litteraꝝ agnoscat: Sed zoili ẽ æmulus nec imprudẽtia: nec miseria inferiore. q̃ Homeꝝ tanquã cẽsor redarguebat: in quẽ esurientẽ facete Ptolomeus. Miror inquit cũ Homerus mortuus quẽ repræhendis tot interpretes sustentet: tu q̃ illius censor es: teipsum alere nequeas: pheaces a pheace Neptuno & corcyre filio dicti sũt: ut scribit Diodorus. ℭ Scabie mali: hũc locũ a nobis acceptum Fidentiuus inuertit: nec intelligit q̃uis præceptorem suum adhibuerit etiam consiliariũ: de pomo militari loquitur Iuuenalis: nam poma ferebantur in aggeribus castrorum: quod Plinius de tuberibus & zinziphis scribens ostendit. Sextus inquit papinius quem consulem uidimus nouissimis Augusti tẽporibus utraq; attulit in castrorum aggeribus sata: tum idem reprehendẽs mollitiem militum qui poma in aggeribus sererẽt: ex stomacho addit: Sed aggeribus præcipue decora: quoniam & in tecta syluæ iam scandunt: ita & eum morem notauit & clientem tribium tyroni laborioso comparat. ℭ Qui parma: periphrasis est tyronis: nam tyro parma & galea utebatur.

MER. ℭ Qualia perpetuus pheacum autumnus habebat: pheacũ Rex fuit alcinous: cuius filia nausicaa naufragum & nudum ulyssem excepit: huius hortos miris modis laudat Homerus: ad quos respexit Virgilius cũ dixit. Qualia credibile est spaciantem rure paterno. Nausicaam pleno sæpe tulisse sinu: Credere quæ posses surrepta sororibus afris. μηλα τῶν ἑσπερίδων a græcis dicuntur: hoc ẽ mala hesperidum: In mauritania poetæ finxerunt hortos fuisse hesperidum aurea mala ferentes a dracone custodita: hæc Hercules surripuisse fertur: sed hesperidum poma quidam græci epimelides uocauerunt: bene enim olent: sed non comeduntur: illud addimus poetas generosum pomum sub alcinoi & hesperidum mentione commẽdare. Mart. de Citro malo. Aut corcyrei sunt hæc de frondibus horti aut hæc masili poma draconis erant. ℭ Tu sca. fru. mali quod in ag. ro. orbiculatum hoc puto pomum. Sic Brutus ad Ciceronem de tenuitate copiarum. Orbiculatis malis pasti esse uidentur. Orbiculata autem mala a fictura orbis in rotunditatem circumacti, Hæc in epiro primum prouenisse argumento sunt græci qui epirotica uocat. Hæc Plinius.

Horti pheacũ Nausicaa Mala hespidũ cõmendbtio

ℭ Perpetuus

VAL. ¶ Perpetuus phæacum autumnus habebat: quoniam nullo tpe deficiebant fruges: ut Homerus in octauo Odysseæ. ταων ουτε καρπὸς ἀπόλλυται ουτ᾽ ἀπολείπει χειματος ουδε θερους ἐπετήσιος. ἀλλα μάλ᾽ αἰεὶ ζέφυρίη πνείουσα τα μὲν φύει. ἀλλα δε πέσσει ὄγχνη ἐπ᾽ ὄγχνῃ γηράσκει μῆλον δ᾽ ἐπὶ μήλῳ. ¶ Crede. quæ possis. fur. soro. aphris: hæc i pomorum laudē exēpla iungere poetæ solent: ut Mar. Non mea massilus seruat pomaria serpēs. Regius alcinoi nec mihi seruit ager. & prop. Nō mea phæacias æquant pomaria siluas. Nec oposa rigat martius antra liquor. ¶ Surrepta sorori. aphris. hespidibus: q̄ ut græca narrat historia: hortū habuerunt in quo pomus mala tulit aurea q̄ uigilātissimus custodiuit draco: ea hercules pempto dracone in græciā asportauit: licet Var. nō poma sed capras & oues adduxisse existimet quosdā aūt poma ideo credidisse q̄. μῆλα. uoce græca & poma & pecora dicātur q̄ sua uoce me uel be sonare uideant̄ e quo post balare dictū est extrita littera ut in multis. ¶ Sororibus: nā tres fuere stheno euryale & medusa phorcinos filiæ. ¶ In aggere rodit ubi castra metāt̄ rodit quoniā austera nō comedit. ¶ Qui tegit pma & ga. piphrasis ē gladiatoris aut peditis: nā pma clypeus peditū fuit æmylius probus hiphicrates inqt atheniēsis pedestria arma mutauit cū ante illū iperatorē maximis clypeis: breuibus hastis minutis gladiis uterent̄: ille e cōtrario peltā p̄ parma fecit a quo postea peltastæ pedites appellant̄ ut ad motus concursusq̄ essent leuiores: hastæ modū duplicauit: gladios longiores fecit. idē genus loricarū & sertis atq̄ thoracis lintea dedit: quo facto expeditiores milites reddidit: ubi parmā graue scutū accipit. quod Nonius marcellus de doctorum uirorum indagine negare contendit: dicta sane parma est: ut Var. putat q̄ e medio in omnes partes eēt par. ¶ Metuēsq̄ flagelli. i. & ictus aduersari paratus arcere aut metuens dum discit ne feriatur.

Discit ab hirsuta iaculum torquere capella.
Forsitan impensæ uirronem parcere credas
Hoc agit ut doleas: nā quæ comœdia mim9
Quis melior plorante gula? ergo oīa fiunt
Si nescis ut per lachrymas effūdere bilem
Cogaris: pressoq̄ diu stridere molari
Tu tibi liber homo: & regis cōuiuia uideris
Captum te nidore suæ putāt ille culinæ:
Nec male cōiectat: quis eñī tā nudus: ut illū
Bis ferat hetruscum puero si contigit auṛ
Vel nodus tantum: & lignum de paupe loro
Spes bene cœnandi uos decipit: ecce dabit iā
Semesū leporem: atq̄ aliqd de clunibus apri

MAN. ¶ Ab hirsuta capella. i. ab amēto: hoc ē loro caprinæ pelle facto: quo illigatæ hastæ mitti solent. Vel ab hirsuta capella. i. a sago cilicio: qd̄ ex pilis hircinis texebatur. Auctore ēt Var. lib. n. secūdo capite ultimo scribit Capras pilos administrare ad usū nauticū & ad bellica tormēta & fabrilia uasa: neq̄ nō quasdā nationes harū pellibus uestiri: ut in getulia & sardinia: ait itē magnis uillis esse in magna parte phrygiæ. Vnde & Cilicia & cætera eius generis fieri solent. Columella ēt meminit lib. viii. cap. vi. ¶ Ab hirsuta capella: potes ēt exponere a bellicis tormētis: nā ut ex Varrone dixim9 ad bellica ēt tormēta capræ pilos administrant: quod nō eēt absurdū. ¶ Mimus: Diomedes de mimo hæc ait. Mimus est sermonis cuiuslibet mot9 sine reuerētia: uel factorū cū lasciuia imitatio. Mimus dict9 quasi solus imitetur. Cū & alia poemata idē faciāt: sed solus quasi priuilegio quodā qd̄ fuit cōe possedit. ¶ Plorante gula: plorante guloso. Est aūt sensus q̄ nulla comœdia nullus Mimus tāta afficit uoluptate q̄ta qdē plorās gulosus. ¶ bilē: iracūdiā per lachrymas aūt ait: qm̄ ut inqt Ouidius. Expletur lachrymis egeriturq̄ dolor. ¶ Molari: ultimi dentiū sunt molares: qui cōcisa a priorib9: atq̄ cōfracta subigunt & molūt: unū & molares uocati sunt. ¶ Nidore: odore. ¶ Quis. n. tā nudus ut illū bis ferat &c. Sensus q̄ nullus ingenuus: aut libertinæ cōditōis posset illū pati ni seruus eēt ingenui enim bullā aureā gestabāt cordis figurā hñtē libertinoṛ uero filii nō aureā: sed ex loro hēbant. Macr. li. i. sat. ita scribit. Nōnulli credūt ingenuis pueris attributū: ut cordis figurā in bulla ante pectus annecterent: quā inspicientes ita demū se hoies cogitarēt si corde p̄starēt. Togā quoq̄ p̄textā iis additā ut ex purpuræ rubore ingenuitatis pudore tegerent̄. Libertinis uero nullo iure uti prætextis licebat: sed postea libertinoṛ quoq̄ filiis prætexta concessa est. Et paulo inferius ait: ex quo cōcessum ut libertinoṛ quoq̄ filii q ex iusta duntaxat matre familias nati fuissent. Togam prætextam & lorum in collo pro bullæ decoro gestarent. Hetruscum aurum quare auream bullam hetruscū aurum appellet latius uideto satyra prima & prætextatus adulter. ¶ Puero: illi scilicet tam nudo. ¶ Nodus: ipsius lori circulum intelligit: nam lorum in collo pro bullæ decoro gestabant libertinorum filii ut dictum est. ¶ Ecce dabit iam: uerba sunt clientum.

Caprarū pili

cilicia uestimenta

Mimus

Molares

Bulla aurea

Prætexta

DOM. ¶ A capella hirsuta: Fidētinus mille fabulas hic cōfingit: quas omnes p̄bat p̄ter meam sentētiam quā furripuit: nō tamē audet palam aduersari: cū non intelligat: nec ipse nec eius p̄ceptor: atq̄ capellā esse p̄priū nomē uel loṛ significari: uel tentoriū dici deniq̄ fertur præceps miser magno uētris crepitu: quo præmitur. A capella hirsuta: nos ex sago cilicino exponimus: nā saga militum uiliora ex pilis hircinis texebant̄. Vir. Nec minus interea barbas incanaq̄ mēta. Cyniphii tondent hirci setasq̄ comantis: usum in castrorum & miseris uelamina nautis. Columella de capro ita scribit. Sit nitido atq̄ lōgissimo pilo: nā & ipse tondetur usu in castroṛ & miseris eaṛ. Plinius in cilicia & syria capræ uillo tonsili uestiūtur. idē Varro: hoc sagum ē qd̄ Mart. Bardiac9 dixit uerbo externo. Laxi Bardiacus qd̄ euocat: & Iuuena. i ultima Bardiacus calceus: ut nos emēdauimus. Quītus tñ poeta q Homero successit i opis cōsumationē ludos i funere achillis describēs iaculationē appellat αἰγανείπωσα πο. τιτ. i. a Capra hi sunt uersus αἰγανέην δ᾽ ἀρα πολλον ὑπερβαλεν δη pio ωντα δ᾽ ἀρσαλος λαοι δ᾽ ἐπαγχον ου γαρ ἐφαιτο κουγον ὑπερβαλεῖν. ¶ Etruscū auṛ: bulla aurea gestabat̄ a nobilibus allata ab etruria a Tarquinio: ut docet macrobius eodē autore datū est liber-

tinis ut bullam gestarent non auream:sed ex corio.Plinius: Vñ mos bullæ durauit:ut eorum qui equo meruissent:filii id insigne haberent.Cæteri lorum Macrobius:ut libertinorum filii:qui ex iusta duntaxat matre familias nati fuissent togam prætextã & lorũ in collo pro bulla decorum gestarent.Sensus est quis ẽ aut natus liber dignus bulla aurea:aut libertinæ conditionis:ut possit gestare lorum:qui possit ferre superbiam huius mensæ & contumelias ac si dicat nemo ferret nisi idem seruus sit.

MER. ¶ Discit ab hir.iacu.tor.capella:hoc ẽ amentatas hastas uibrare:ex caprina pelle amenta fiũt:lora uidelicet quibus iaculũ:uel hastæ illigatæ emitti solent. ¶ Minus qs melior. Minus ad comœdiæ formam cõpositus. in scenis agebaẽ:& a diomede sic diffiniẽ. Mimus ẽ sermonis cuiuslibet motus sine reuerentia:uel factorum & turpiũ cũ lasciuia imitatio. Dicebanẽ itẽ Mimi ethologi:hoc ẽ theatrales. In ethologorũ mimorum expositione lõge falliẽ Laurẽtius Vallensis:dũ nimis cupide Raudẽsem insectaẽ. ¶ Effundere bilẽ.felirã. Nã bilis auctore Plinio in mores nomẽ est criminis. ¶ Etruscũ puero.si.cõt.aur. Sensus hæc q̃ tuo cliẽs pateris in domo diuitis:nec romanus ingenuus:nec libertinæ cõditionis qsq̃ ferret p etruscũ auꝝ bullã intelligit quã patricii & idẽ ingenui auctore Macrobio gestabãt. ¶ Signũ de paupe loro:libertinoꝝ quoq; filiis qui ex iusta dũtaxat mre familias nati fuissent cõcessum fuit ut togã p̃textã:& loꝝ in collo ꝑ bullæ decoro gestarẽt. Huic Macrobii sniæ pedianus suffragaẽ. Hæc breuissime de puerili ornatu scribẽs:bulla suspẽdi i collo ifantibus ingenuis solet aurea:libertinis uero scortea. Plinius. Si mõ fidelis ẽ liber nõ nihil discrepat:ait eni. Sed a prisco Tarqnio oium prio filiũ cũ p̃texte annis occidisset hostem bulla aurea donatũ cõstat. Vñ mos bullæ durauit:ut eorum qui equo meruissent filii insigne haberent cæteri lorum.

Mimus Mimus etholo-gus bilis Bulla bulla aurea ingenuis scortea libertinis

VAL. ¶ Discit ab hir.iaculũ torq̃re capella:torquere uibrare iaculũ ab hirsuta capella.i.de caprina pelle facto loro:ac p hoc hastã amẽtatã itelligit:an certe senẽ magistrũ capellã dicit:ut Probus. ¶ Nã quæ comœdia:qs lusus cũ lusum p̃stet comœdia. ¶ Mimus qs melior:mimus ꝙ alterius facta dictaue imiteẽ dictus ẽ. ¶ Pressoq; diu stridere molari.i.dẽtẽ infrẽdere:hoc ẽ grauiter indignari:licet ad poma qdã referãt:quæ acerba dẽtes ledãt & obstupefaciãt. ¶ Regis cõuiua uideris: cũ non unius assis æstimeris. ¶ Captũ te nidore suæ putat ille culinæ:nidore odore. Hora.etenim me dixerat ille duci uẽtre leuẽ nasum nidore supinor ibecillus iners si qduis adde popino:hicq; in bonũ:cõtra Vir. Galbaneoq; agitare grues nidore chelydros:hic renideo qd & splẽdeo ẽt significat. Hor. renidet luna mari. ¶ Captum te nidore suæ putat ille culinæ cognæ.licet colinam scribit Nonius Marcellus uelit:ait enim colinam ueteres coquinã dixerunt:dicta ab eo ꝙ ibi colebãt ignem locupletiorẽ domus. ¶ Tã nudus:tã paup mõ sit liber. ¶ Illũ diuitẽ:colophos incutientẽ. ¶ Aetruscum puero si cõtigit auꝝ: hetruscum ꝙ ab etruscis romani bullã accæperũt:siqdem Tullus hostilius romanoꝝ rex debellatis:ut Macro. ait:hetruscis sellã curulẽ lictoresq; & togã pictã:atq; p̃textã quæ insignia magistratuũ etruscoꝝ erãt. Primus ut romæ hẽrenẽ instituit p̃textã illo sæculo puerilis nõ usurpabat ætas.erat n.ut cætera quæ enumeraui honoris habitus:sed postea Tarquinius demarathi exulis corinthii filius queʒ lucomonẽ uocitatũ fuerunt de sabinis egit triũphũ:quo bello filiũ suũ annos q̃ttuordecim natũ q hostẽ manu pcusserat & ꝑ cõtiõe laudauit:& bulla aurea p̃textaq; donauit insigniens puerum ultra annos forte præmiis uirilitatis & honoris. ¶ Et signũ de paupe loro.i.corrigiã:ut Probus exponit pthicã:uñ solet bulla pẽdere signum ingenuitatis. Pli.aũt:sed a Prisco Tarquinio inquit oium primo filiũ cũ in prætexte annis occidisset hostẽ bulla aurea donatum cõstat:unde mos bullæ durauit ut eorum qui equo meruissent filii id insigne haberent:cæteri lorum. ¶ Ecce dabit iam parasiti sunt uerba.

Ad nos iam ueniet minor altilis:inde parato
Intactoq; omnes & stricto pane tacetis
Ille sapit qui te sic utitur: omnia ferre
Si potes:& debes:pulsandum uertice raso
Præbebis quandoq; caput:nec dura timebis
Flagra pati:his epulis:& tali dignus amico

MAN. ¶ Minor altilis.galliua imperfecta & diminuta. ¶ Inde:quia leporem & altilem expectatis. ¶ Stricto.non aperto & inciso. ¶ Si quia ẽ enim ordo. Si quia potes omnia ferre & debes ferre.s. Vertice raso: i dedecus.s. ac irrisionem. ¶ Flagra:uerbera percussiones.

DOM. ¶ Altilis minor:id est mutilata a uirrone. ¶ Quãdoq;:id est paulatim in tã seruilẽ aium delaberis ut sis passurus uerbera capite raso more serui:quod genus pulsationis notat. Mart.hoc.s.caput Salamãdra notet aut sæua nouacula nudũ: Vt digna speculo fiat imago tuo i.pulsatione speculi:quo ancillã uerberauerat:uideãt Fidẽtinus & p̃ceptor q̃ puerse hunc locũ legãt accipiẽtes iterrogatiue. Quãdoq;:& nescio qd ex historia inculcãtes:tã temere q̃ nõ necessario:nã qñq; nunq̃ interrogatiue legitur:p̃terea si de libertate interpretanẽ:quo pacto sequitur nec dura timebis flagra pati:id.n.tãtum in seruum:non in manumissum conuenit:sed leuitatem explosam & stultitiam nimis insector.

VAL ¶ Ad nos iã ueniet minor altilis:ut pullus gallinaceus:aut minor uilior:altilis ab alendo:ꝙ domi sagineẽ. Itẽ altile pigue ab alẽdo:ac ut Noni⁹ Marcell⁹ iqt opulẽtũ. Plau.i cystellaria:ꝓhibet diuitiis maximis dote altili atq; opima. ¶ Inde para.intacto.ꝙ mucidus autʒ uilissimus panis sine alio obsonio comedi non possit. ¶ Tace:dũ pulmẽtaria expectatis panẽ oino nõ attingitis. ¶ Stri.pa.e mẽsa is ẽt auferaẽ. ¶ Tacetis:indignationẽ aio cõprimẽtes:nec qcq̃ i dñm dicere audetis licet irati. ¶ Oia fer.si po.& de.ordo uerboꝝ ẽ:& debes ferre oia si potes. ¶ Pul.u.l.nũqd raso ut ei meli⁹ illudaẽ:an ꝙ q liberi fiebãt sine capillo eẽnt:ꝙ seruitutis quãdã uiderenẽ effugisse tẽpestatem:unde Plautus in amphitrione ut ego raso capite caluus capiã pileũ sicut liberati naufragio:ut ipe in quarto hui⁹:gaudẽt ubi uertice raso:Garrula securi narrare picula nautæ.

Argumentum Satyræ sextæ.

Sexta hæc insidas mulieres pandit abunde.

¶ Credo

Redo pudicitiam: Repræhensurus poeta mulierum lasciuiam inquit: Aureo seculo: quod fuisse sub saturno perhibent se credere pudicitiam in terris fuisse: Seculo uero argenteo quo quidem Iuppiter regnare cœpit cœpisse etiam adulteria: Vnde antiquum & uetus est alienum concutere lectũ. Itaq; ursidio nullo pacto uxorem ducendam consulens mulierum uitia explicat. ¶ Saturno rege: Saturnus ætate aurea in latio regnauit quo tempore fides iustitia & omnis uirtus colebatur: & tellus per se dabat omnia non bella non enses erant uer erat æternum. De hoc Maro. li. viii. Inquit primus ab æthereo uenit Saturnus olympo Arma iouis fugiens & regnis exul ademptis. Is genus indocile ac dispersum montibus altis composuit: legesq; dedit latiumq; uocari maluit: Is quoniam latuisset tutus in oris. Aureaq; ut perhibent illo sub rege fuere sæcula: sic placida populos in pace regebat Deterior donec paulatim ac decolor ætas & belli rabies & amor successit habendi. De hoc etiam latinus hesiodus lib. i. georgicon. ¶ Spelunca domos: Plinius li. vii. sic ait: laterarias domos constituerunt primi curyalos & hyperbios fratres athenis: antea specus erant pro domibus. ¶ Laremq;: colebant. n. domi lares in ipso foco: qui deorum penatium ara est: ut etiã porphyrio edocet: hinc naso lib. i. tristium de uxore inquit: Illa sed ante lares sparsis prostrata capillis. Contigit extinctus ore tremente focos. Et columella lib. xii. de uillico inquit. Consuescatq; rusticos circa larem domini focum familiarem epulari: Cato item in re rustica de officio uillicæ inquit: Calendis nonis festus dies quum erit. Coronam in focum indiat: per eos itaq; dies lari familiari pro copia supplicet. ¶ Cynthia. ea propertii fuerat amica: Vnde ait ipse Cynthia prima suis miserum me cæpit ocellis. item Cynthia prima fuit. Cynthia finis erit proprie tamen hostia dicebatur ut edocet Apuleius in prima oratiõe. ¶ Nec tibi. o lesbia catulli amica q̃ extinctũ passerẽ fleuisti. De quo ipse catullus sic: passer mortuus ẽ meæ pullæ. Quẽ plus illa oculis suit amabat: & inferius. Tua nũc opa meæ puellæ flendo turgiduli rubent ocelli. Ea proprie Clodia dicebatur auctore Apuleio in prima oratione. MAN. Saturni ætas Domus ãtiquorum Lares Cynthia Hostia Lesbia Clodia

Satyra Sexta. Li. II.

Credo pudicitiam saturno rege moratam
In terris uisamq; diu cum frigida paruas
Præberet speluca domos igneq; laremq;:
Et pecus: & dominos cõi clauderet umbra:
Siluestrẽ mõtana thorum cũ sterneret uxor
Frondibus: & culmo uicinarumq; ferarum
Pellib9 haud similis tibi cithia: nec tibi cui9

Credo pudicitiam: adulteria: q̃ lege prohibuerat Domitianus: tota satyra insectatur: & legem irridens q̃ contemnebatur: & notans tpa sua: monet ãt post humum ursidium: qui de uxore ducenda cogitabat: omem uitæ sortem cõnubio præferendã esse: repetitaq; sæculorum origine: oñdit nullum uitiũ appetiisse prius mortales: q̃ adulteria. ¶ Saturno: Ioues tres fuerũt: duo theologi nati in arcadia: alter filius ætheris: & p̃serpinæ frater: alter filius cæli & pater Mineruæ: tertius Saturni filius qui cum Iano regno pulsus a Ioue latio impauit: ætate aurea: ut Hesiodus primus docuit: Homerus uero si platoni credimus Sæculũ aureum designauit in cyclopibus quos scribit post diluuium montiũ cacumina tenuisse in speluncisq; uictitasse fructibus spõte nascentibus. ¶ Præberet spelunca domos: Homer9 de ætate aurea in celsisq; hitantes montibus antra. ¶ Et pecus & dominos: ut d̃ Polyphemo scribit Hom. Ciclope: quem ut diximus aurea ætate fuisse designat. ¶ Cynthia: propertii amica proprio nomine hostia dicebatur: ait autẽ uxorem illam rusticanã non fuisse similem Cynthiæ: quoniam hæc luxu uestium & margaritarum oblectabatur: ut sæpe conqueritur propertius. Quid iuuat ornato procedere uita capillo: & alibi matrona incedit census induta nepotum Lesbia: proprio nomine Clodia dicta est. DOM.

Credo pudicitiã saturno rege moratã in terris. Post humũ Vrsidiũ ab re uxoria deterret mulierum præcipue impudicitiã & non ferendã peccãdi licentiam acerrime exagitãs: docetq; pudicã nõ inueniri fœminam: quam rem uir summis uotis optant: Quoniam iampridem relictis hominibus pudicitia cũ iustitia ad superos migrauerit. ¶ Saturno rege: quo regnãte ætas aurea fuisse scribit: neq; adhuc adulteriũ nouerãt illiusq; tpis simplicẽ & incultã uitã pluribus uerbis p̃sequitur. ¶ Haud similis tibi cynthia. Propertius in camine suo auctore Apuleio cynthiam dixit: & hostiã dissimulauit. Catullus itẽ Lesbiam p̃ Clodia uoiauit: quam impatienter mortem passe ris: quẽ in delitiis habuerat defleuisse constat. Nã in amicæ huiusmodi lachrymas endechasyllabũ scripsit. Has poeta ut nimium molles & delicatas & priscis nequaquam similes uituperat. MER. Cynthia p̃ hostia Lesbia p̃ clodia

Credo. pu. sa. re. mo. in ter. sicut in supiore libro uirorum: ita in hoc fœminarum uicia isectat̃ ac lacerat dũ ursidiũ posthumiũ icusat amẽtiæ: q; castã atq; cõtinentẽ se repire posse mulierem confideret. ¶ Credo pu. sa. re. mo. i ter. uideri uult iustitiã ac pudicitiã iuicẽ sibi comites q̃ terras saturni coluere tẽporib9 e terris abeũtes i celũ cõmigrasse. ¶ Saturno rege: p̃ regnãte saturno. ¶ Cũ fri. p. p. spe. do. Saturni describit tp̃s: & aureæ ætatis uictũ & mores notat. ¶ Spelũca do. & specus & spelũca dicit̃ latine sicut a græcis τοσπεος & το σπηλαιον. Vir. igit̃ spælca ferarum: ad grecã imitationẽ dixit. ¶ Igneq; laremq;: familiarẽ deum domusq; custodẽ: ueteres. n. ut Aug. memorat: & scribit Apuleius putarũt hoium aĩas cũ corpus exuissent fieri dæmonas: sed si bona fuissent p̃meriti lares: sin mala lemures aut laruas: si uero bono rum ne an malorum fuissent meritorum erat incertũ: manes dicebantur. Ci. tamẽ in li. de uniuersitate. Re i quorum aũt inqt quos græci dæmonas appellãt: nr̃i ut opinor laris: si mõ hoc recte conuersum uideri potest. ¶ Et pe. & do. cõi clau. um. & sub eodẽ tugurio & pecora & pecorum dñi tegebant̃. ¶ Silue. mõ. torum cũ. uxor VAL.

hinc ēt torus ab herbis tortis:ficut a lectis herbis dicit appellatus lectus:ꝙ lectis:ut ait Var.herbis & frondibus strameta facerēt:nisi sit ꝙ antiq græci lectrō lectū dicebāt. ℭ Et cul.ꝙ paleis lecti sternerēt. ℭ Vici.fe.ꝙ & nondū cōditis urbibus siluas colere dicti sūt. ℭ Haud si.ti.cyn amicā ꝑpertii dicit q̄ cithia ē appellata Prop. Cinthia pria suis miserꝗ me cœpit ocellis.Et captū nullis ante cupidibus:qđ fictū a Prop.fuisse nomē cōstat.apuleius in magia:eadē igit opa accusent.C.Cat.q lesbiam ꝑ clodia noiauit & ticidā:similiter qđq metella erat ꝑpriū nomē p illā scripserit.& Prop.q cynthiā dicat hostiā dissimulet.& Tibul.ꝙ ei sit plāta in aio delia.i.uersu:proinde & cynthia quasi diana quædā uideri pōt appellata. ℭ Nec ti.Lesbiam dicit Catul. amicam cuius turbauit nitidos extinctus passer ocellos:unde Catul.pulcer.ille passer. Vestra nūc opa meæ puellæ:flēdo turigdul i rubēt ocelli. ℭ Orbe no.ꝙ pria saturni sæcula fuisse existimata sint:idq; Lucr.imitatione dictū qui ait.Quare etiam tellure noua cœloq; recenti. Talia pfingit potuisse animalia gigni. ℭ Orbe no.cœ.re.qm̄ ex chao oia procreata sunt:ut Hesio.in theogonia scribit.Pla.tn̄ siluā ac ideas: Ari.uero siluā formas & priuationē oium rerū exordia eē disputauit:sed de reꝝ primordiis de expetendis fugiendisq; rebus scribētes ueteꝝ snias abunde prosecuti sumus.

Turbauit nitidos extinctus passer ocellos:
Sed potāda ferēs infantibus ubera magnis:
Et sæpe horridior glandē ructante marito.
Quippe aliter tūc orbe nouo cœloq; recenti
Viuebāt homines:qui rupto robore nati
Cōpositiq; luto nullos habuere parentes
Multa pudicitiæ ueteris uestigia forsan
Aut aliq̄ exstiterant & sub ioue sed ioue nōdū
Barbato:nondum græcis iurare paratis
Per caput alterius:cum furem nemo timeret
Caulibus aut pomis:& aperto uiueret horto

MAN. ℭ Infantibus hubera magnis:tradit hesiodus: ut aiūt primo sæculo homines centum annis sub matris imperio stetisse tanq̄ adhuc infantes. ℭ Cæloq; recenti. (Mundi orto) Diodorus li.i.refert ab rerum primordio & cælum & (Gens prisca) terrā unicam habuisse ideam immixta eorum natura Exinde distinctis inuicē corporibus cœpisse mūdum hunc ordinem quem uidemus. ℭ Rupto robore nati: Vergilius idem libro octauo ubi euander æneæ loquitur:Hæc nemora indigenæ fauni nymphæq; tenebant:Gensq; uirum truncis & duro robore nata.Quis neq; mos:neq; cultus erat:nec iungere tauros.Aut cōponere opes norant:aut parcere parto. Sed rami atq; asper uictu uenatus alebat. ℭ Compositiq; luto nullos habuere parentes. (Homines primi in ægypto) Tradūt ægyptii ab orbis initio primos homines apud se creatos:tum bonitate fœlicitateq; soli: tum propter nilum qui & multa generat auctor est. Dio.libro primo. ℭ Multa pudicitiæ.hactenus de prima:nūc uero de secūda dicet ætate. ℭ Per caput alterius. Ascanius libro nono æn.etiam ait per caput hoc iuro per quod pater ante solebat.

DOM. ℭ Turbauit:alludit ad uerbū Catulli cōquerētis de passerꝭ mortuo.Catullus Tua nūc opa meæ puellæ flēdo turgiduli rubēt ocelli. Mar. Nō quales teneri plorauit amica Catulli. ℭ Rupto robore:ad carmē Vergilianū alludit Gensq; uirꝫ trūcis.& duro robore nata qs neq; mos neq; cultus erat. ℭ Nullos pa.q.d.ex quo hoies ex parētibus nasci cœperūt & coniugia sunt adulteria cōmittūt. ℭ Caulibus ac pomis:exponit uictū argenteæ ætatis:quæ initio aureæ coniūctæ:hortis ꝑ macello utebatur. ℭ Aperto horto:nā ut Plini.scribit Sæua latrocinatio coegit præfigere aspectus hortoꝝ.Fidētinus hoc a nobis accepit:sed a sua opinione stulta non discedens quā olim conceperat præceptoris consilio ita repetit. & nemo uiueret aperto horto pp bestias uide q̄ conueniat hic sensus cū uerbis a nobis ex plinio recitatis:q̄ ipse inserendo confundit:nos intelligimus & quisq; uiueret aperto horto:nam ut diximus postea seua latrocinatio coegit &c.ut scribit Plinius ante igitur uiuebant apertis hortis.

MER. ℭ Infantibus ubera magnis:respexit ad hesiodū qui tradit rudi sæculo hoies cētū annis sub matris impio stetisse:utpote adhuc infantes. ℭ Glandē ructante marito:tunc.n.cum frumenti usum non inuenissent glādibus uescebant. ℭ Rupto robore nati.& Seruius auctor est primi hoies cauas arbores incoluerunt: a quibus cū prole exeuntes existimati fuerunt ab arboribus fuisse progeniti. Virgilius. Hæc nemora indigenæ (Græci pcaput iurant) phauni nymphæq; tenebant:Gensq; uirū truncis & duro robore nata. ℭ Græcis iurare paratis:Per caput alterius.ϰὸ τὺνκεφαλὺν.i.per caput. Virgilius.Per caput hoc iuro per quod pater ante solebat.

VAL. ℭ Orbe no.cum aurea fuit ætas. ℭ Qui ru.ro.na.ut Home.οὐ μὲν ϒωδέςιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ᾽ ἀπὸ πέτρης τῶ ὀαρίζεμέναι ἅτε παρθένος ἠίθεός τε. Vir. Gensq; uirū trūcis & duro robore nata.& Sta. cū arcadas primos in orbe fuisse hoies dicit. Arcades huic ueteres astris lunaq; priores: Agmina fida datis nemoꝝ uos stirpe rigenti. Fama satos cum prima pe ū uestigia tellus. Admirata tulit nondū arua domusq; nec urbes. Cōnubiisq; modus quercus lauriq; ferebāt. Cruda puerperia: ac populos umbrosa crauit Fraxinus & fœta uiridis puer excidit orno. Cur aūt rudis illa uetustas id crediderit reddit ipse rōnem didymus ꝙ cū prisci abruptas rupes inuiasq; siluas passi colerent nec tuguria ne dū domos habitarent:at sub dio ferarū ritu degerēt fœmiæ in rupibus saxorūq; cryptis:aut in nimia uetustate carieq; exesis & cauis ac cameratis arboribus fœtus eniterētur rudi & ignaro adhuc humano gn̄e illac iter ut libido tulerat facientes ad eos infantes respectando ex petris atq; arboribus erumpentes inde editos esse Putauerunt. ℭ Compositiq; luto:de terra ficti:qa rudes nihil diuini hr̄e uidebant aut ad ꝑmethei id fabulā refert. ℭ Nullos ha.pa.qa nemo nuptias uiderat legitimas: non certos qsq̄ inspexerat liberos. ℭ Sub ioue.sub quo ætas fuit argentea. ℭ Sed ioue nōdū barbato:qm̄ & ipse adulter fuisse phibet. ℭ Nōdū græ.iu.pa. Per caput alterius.i.nōdū inducto piurio:græcoꝝ uero maluit exēplo uti:qa ea gēs magis piura semp fuit: Plau.in asinaria:cætera q̄ uolumus uti græca mercamur fide:hoc ē tradito in manibus pcio:& ꝑ flacco Tullius.hoc dico inqt de toto genere

genere græcorum tribuo illis lras. de multarum artiũ disciplinã. nõ adimo sermonis leporẽ ingeniorum & acumen dicendi copiã. deniq; et si q̃ sibi aliã assumunt nõ repugno testimoniorum religionẽ & fidẽ nũq̃ ista natio coluit: totiusq; huiusce rei quæ sit uis: q̃ auctoritas quod põdus ignorãt: unde illud est da mihi testimonium mutuũ: ac deniq; Hieronymus in pauli epistola ad galatas commentario idẽ refert: uerum. n. uero lrati acsciflimi uiri fuere cõplures nec quisq̃ ibit inficias sed de imperito loquimur uulgo. ℂ Per ca. al. q̃le apud Homerum illud. εἰ Δε θελειό πατρὸσ κεφαλην μεγαν ορκον ο μοῦμαι. Cum fu. ne. ti. cau. ac po. dicimus timeo te & de te necnõ a te & tibi & timeo hanc rẽ tibi ut hic. ℂ Cũ fu. ne. ti. cau. ac po. & apto uiueret horto: sic Virg. Hæc nemora indigenæ fauni nymphæq; tenebant. Gẽsq; uirũ truncis & duro robore nata. Quis neq; mos neq; cultus erat: nec iungere tauros. Aut cõponere opes norant: aut parcere parto.

Paulatim deinde ad superos astrea recessit
Hac comite; atq; duæ piter fugere sorores.
Antiquũ & uetus ẽ alienum posthume lectũ
Concutere: atq; sacri genium cõtẽnere fulcri
Omne illud crimẽ mox ferrea ꝑtulit ætas:
Viderũt primos argẽtea sæcula mœchos
Cõuẽtum tamen & pactũ: & spõsalia nostra
Tempestate paras. iãq; a tonsore magistro
Pecteris: & digito pignus fortasse dedisti.
Certe sanus eras. uxorem posthume ducis?
Dic qua ctisiphone: q̃bus exagitare colubris
Ferre potes dominã saluis tot restibus ullã:
Cum pateant altæ: caligantesq; fenestræ.
Cũ tibi uicinum se præbeat æmilius pons:
Aut si de multis nullus placet exitus; illud
Nõne putas melius: q; tecum pusio dormit?
Pusio qui noctu nõ litigat: exigit a te
Nulla iacens illic munuscula; nec q̃ritur q;
Et lateri parcas: nec q̃tũ iussit anheles.
Sed placet ursidio lex iulia: tollere dulcem
Cogitat hæredem cariturus turture magno
Mullorumq; iubis & captatore macello

ℂ Paulatim deide. scribit Hyginius q; uirgo teste Hesiodo Iouis & Themidis filia teste Arato Astræi & auroræ: quæ in aureo sæculo fuerat: eorumq; princeps ꝓpter diligentiam & æquitatem iustitia appellata in cælum fugit ætate ænea: Cum hominum scelera pati nõ potuisset. ℂ Astræa: astræi & aurore filia iustitia appellata: ut patuit. ℂ Hac comite. uidelicet pudicitia. duæ sorores iusticia, scilicet: & pudicitia. ℂ Sacri idest matrimonialis. Ouidius libro tertio de arte nuptam uenera tum iri ostendit: dicens. Nupta uirum timeat: rata sit custodia nuptæ: hoc decet hoc leges iusq; pudor q; iubent. ℂ Genium. numen. ℂ Fulcri. idest lecti: fulcra enim dicuntur eẽ summæ lectorum partes & ornamẽta: dicta q; toros fulciant & substineant. ℂ Conuẽtũ. hominum cœtum. ℂ Pactum: Cicero libro secundo rh. sic ait: Pactum est quod inter aliquos conuenit q̃d iam ita iustum putatur ut iure præstare dicatur. ℂ Spõsalia: ea dicuntur esse futurarum nuptiarum promissiones. Gellius autem libro quarto. c. iiii. scribit q; olim in latio sic sponsalia fiebant. Qui uxorem ducturus erat ab eo unde ducenda erat stipulabatur eam in matrimonium ductum iri. Qui daturus erat itidem spõdebat daturum. Is contractus stipulationum sponsio numq; dicebatur Sponsalia: Tum quæ promissa erat sponsa appellabatur qui spopõderat ducturum sponsus. ℂ Iam pecteris. ut cultior eas ad sponsam. ℂ Pignus: ãnulum intelligit. Quem ut scribit Macrobius libro septimo cõmunis quidem assensus in digito qui minimo uicinus est: & manu præcipue sinistra gestandum esse persuasit: quoniam neruus quidam e corde natus usq; ad digitum manus sinistræ minimo proximum pergat: & illic desinat implicatus cæteris eiusdẽ digiti neruis: ideoq; uisum ueteribus ut ille digitus ãnulo tanquam corona circundaretur. quo quidẽ ãnulo utriusq; coniugis amor coniungi solet. ℂ Posthume. posthumus hic proprium est uiri nomen. nam & aliud signat: unde cesellius. posthuma inquit proles nõ eum significat qui patre mortuo: sed qui postremo loco natus est. Auctor est Gellius libro secundo. c. xvi. ℂ Vxorẽ posthume ducis. Metelli numidici de ducendis uxoribus ad populum hæc uerba fuere. Si sine uxore possemus Quirites esse omnes ea molestia cãreremus: sed quoniam ita natura tradidit. ut nec cum illis satis commode: nec sine illis ullo modo uiui possit: saluti perpetuæ potius q̃ breui uoluptati consulendum. Auctor est Gellius. li. i. c. vi. ℂ Caligantes: idest oculos obscurantes. ℂ Aemilius pons. is est in uia flãminia: distans ab urbe ultra primum lapidem quem auctore Plinio de uiris illustribus. M. Aemilius scaurus censor fecit. Idemq; Miluius etiam dicitur. ℂ Exitus finis. ℂ Nonne putas. Ironice loquitur ostendit enim illum pædiconem. nam dormit non dormiat inquit. Inferius etiam ait. Mœchorum notissimus. ℂ Pusio. Varro scribit pusum puerũ dictum fuisse: & pusam pueram. Vnde pusio nascitur: quod nomen in pathicos conuicii fuit. Qua quidem uoce Apuleius lib. ix. in adultero sic utitur. At uero adulter bellissimus ille pusio inclinatam dolio pronam uxorem fabri super incuruatus secure dedolabat. ℂ Exigit. quærit. ℂ Quærit. uti mulier assolet. ℂ Lateri parcas: idest q; non coeas. Latera enim tunc offenduntur. Martialis libro. xii. Rumpis basse latis: sed in comatis Vxoris tibi dote q̃d parasti. ℂ Iussit quid mulieres agũt: non eni satis est ei semel & bis ascendi. ℂ Lex Iulia quæ adulteros puniebat. de qua in satyra secunda latius uideto. ℂ Tollere. educare: quia maritus & uerus pater: non adulter. ℂ Cariturus turture magno. Captatores enim orbis tantum donabant ut ipsi hæredes fierẽt ℂ Turture magno. non de pisce intelligas: sed de aui. Martialis enim li. iii. ait. Aureus immodicis turtur te clunibus implet. Ponitur in cauea mortua pica mihi. Item eodem in libro in zoilum: Et cõcubino turturũ nates donat. Et libro. xiii. Dum pinguis mihi turtur erit & cæ. Quid fieri non posse putes. Similiter fere &

MAN.
Astræa
Iusticia
Nupta
Fulcra
Spõsalia
Pactum
Spõsalia
Sponsa
Sponsus
posthũus
Vxor an
ducenda
Pusus
Pusa
Pusio
Latus
rumpere
Turtur
atsu

Maro in buc. Mopso nysa datur: quid non speremus amantes. ¶ Iubis. barbis. nam barba gemina insignniuntur inferiori labro Mulli: ut docet Plinius libro nono.

DOM. ¶ Comite: ex uersu Hesiodi ē: qui scribit pudorē & iustitiā in cælū fugisse ætate Aenea. ¶ Posthume: posthumus fictum nomen apud Martia. non dicam licet usq; me rogetis Qui sit posthumus in meis libellis. ¶ Ferrea: Hesiodus scribit ætatē heroicā. qua. s. Heroes claruerunt ante ferreā fuisse quod prætermiserunt nostri. ¶ Digito pignus: ānulus ferreus statim pactæ uxori mittebat: ut scribit Plinius: Sed hic aureus erat ut puto. ¶ Aemilius pons: idem miluius dictus est quē Scaurus æmilius in censura fecit & struxit.

MER. Genialis lectus spōsalia quō fiūt ¶ Astrea. iustitia: Astrei gigantis filia: q̄ ut Aratus scribit: primo in urbibus: postea tm̄ in agris fuit: tum terris abscessit. ¶ Geniū sacri fulcri. lectum genialē significat: qui nubentibus puellis sterni solebat. ¶ Conuentū tñ & pactum. quantum ad dotē aurū & uestem: & his similia cōuentū atq; pactum dixit. ¶ Spōsalia Seruius sulpitius scribente Gelio: hoc more atq; iure sponsalia solita fieri scripsit. Qui uxorē inqt ducturus erat ab eo unde ducēda erat stipulabat eam in matrimoniū ductū iri: q daturus erat itidē spōdebat datur. Is cōtractus stipulationū spōsionūq; dicebatur spōsalia: Tum que pmissa erat spōsa appellabat: q spoponderat ducturū spōsus. ¶ Nostra tēpestate: q uix pudica haberi possit mulier. ¶ Et digito pignus fortasse d

Sponsa Sponsus Tertulianus pusio disti dato annulo sponsa uiro oppignerata erat: quē morē his uerbis Tertulianus exponit. Aurum nulla norat pter q̄ unico digito: quē sponsus oppignerasset pnubo ānulo. ¶ Aemilius pōs: æmiliū pōtē. Aemilius scaurus cēsor. ¶ Pusio. Varro scribit pusum puerum dictū fuisse: & pusam puerā. Vnde pusio nascitur qd nomē in pathicos cōuicii fuit. Cicero p Gelio Pusio cum maiore cubitabat sonte. Valerius maximus: Possedit fauorē plebis Clodius adhærēsq; fuluianæ scholæ pusio. Apuleius in asino aureo. At uero adulter bellissimus ille pusio inclinatā dolio pnā uxorē fabri supincuruatus secure dedolabat. ¶ Lex iulia. quā cōtra adulteros Augustus tulit. ¶ Tollere. suscipere nutrire. Ouidius. Quos tñ oēs: non ego tollendi cā sed ille fuit. ¶ Dulcē hæredem: Virgilius. Nec dulces natos ueneris nec pmia noris. ¶ Caniturus turture

Turtur Trygon pastinaca maria magno. Auē hic intelligo: q hoc disticho a Martiale cōmendatur. Cū pinguis mihi turtur erit lactuca ualebit. Et cocleas tibi habe pdere nolo famē. Quāq̄ trygona hoc ē turturē græci eū piscē appellēt: quē latini pastinacam marinam: in cuius cauda stat radius præsentissimi ueneni: de quo pisce Ausonius: Lætalisq; trygon & bina triboria corui. ¶ Mulorumque iubis & captatore macello. piscis est mulus: quē olim Romani ueteres summo in precio habuere ut supra diximus.

VAL. ¶ Paulatim deinde ad su. astræa re. astræa iusticia filia astræi q erius & eurybiæ filius fuit. Hesiodus in georgicis quidē pudorē & indignationē in cœlū q argenteā ætatē effugeret migrasse scribit. Iuue. aūt iustitiā & puditiā sed iusticiā: ut Oui. in metamorphosi. Victa iacet pietas & uirgo cæde madētes. Vltima cælestū terras astræa reliqt. idē aratus & Cæsar & Rufus Festus in arato scribūt: idq; ideo a poetis fictū higinus putat: q illis tpibus astræus princeps eēt & pp diligētiā & æquitatē eius filia iusticia dcā sit q nōdū exteræ ab hominibus natiōes bello lacessitæ essent: neq; nauigio quisq̄ fuerit usus: sed agris colēdis uitā agere cōsuessent post uero eos qui fuerunt ut minus officiosos fuisse ita magis auaros cōstat: q̄ de re iusticiā inter hoies minus fuisse cōuersatā itaq; cōfictū esse eā nō potuisse in terrā amplius cōsidere & in cœlū euolasse. ¶ Hac co. pudicitia. ¶ Alienū po. le. cō. adulterio uiolare. ¶ Atq; sacri geniū cōtē. ful. fulcra sūmæ lectorꝝ ptes & ornamēta dicta q thoros fulciāt. Vir. lucēt genialibus altis aurea fulcra thoris. ¶ Sacri ge. cō. ful. hypalage. i. sacrū fulcrū genii. sacrū aūt pp cōnubiū legibus & auspicato factū a romanis dixit geniū qui pfuit hominū. generi p geniali camera. i. thalamo posuit: nec me latet Augustinum ueterꝝ snia genium dixisse eē uniuscuiusq; aiam rōnalē: ideoq; eē singulos singulorū: fuerūt aūt qui genios deos dicerēt aquā terrā ignē aerē q̄ rerꝝ semina sunt elemētaq; appellata: duodecimq; signa lunā & solē inter hos deos putabāt & a gerendo quidā: q multa gerere possent: genulos deinde genios uocitarūt: iō etiā docte inquit Hor. Sit genius natale comes q tēperet astrū Naturæ deus humanæ mortalis in unū quodq; caput uultu mutabilis alb⁹ & ater. hic etiā ille socratis dæmō fuisse a multis phibet. ¶ Viderūt pri. ar. sæ. mœ. q̄ q aureis eēnt sæculis inferiora ac nequiora a metallo deteriore nomē inuenerūt. ¶ Et spō. nr̄a tē. pa. cū te adulteriū metuere oportuerit. ¶ Conuētū ta. & pa. & spō. nr̄a tē. pa. iāq; a tō. ma. pe. hoc iuuandū pnunciacione ē: ut rei dignitas & dicētis exprimat indignatio. ¶ A tonsore ma. pe. i. ut Prob⁹ ait nō seuer⁹ es: ut maritus q a pueris ad magistrū tonsorē trāsis: aut certe: ut idē exponit desisti pueros sectari: q iā uxori munera nōnulla misisti & solito diligentius ornaris: ut uxori placeas cui annulū dedisti: an potius libidinis uicio uxorē tibi cōparasti: ut in adulteriū ista dicant. ¶ Vxorē po. du. interrogatione magis exaggerat posthumi uiciū. ¶ Dic q̄ ti. i. quibus furiis. qñ tres eē certū sit: a cædibus aūt plectēdis tisiphone dcā. τιω plecto & φονος cædes. fictæ uero sunt a poetis inferna loca hitare sed tormēta scelesta mētis eē ueteres uoluerūt. Ci. p roscio: nolite. n. putare queadmodū in fabulis sæpenumero uidetis eos q aliquid impie scelerateq; cōmiserunt agitari & p terreri tædis ardentibus. sua queq; fraus & suus terror maxime uexat suū queq; scelus agitat amētiaq; afficit suæ malæ cogitatōes cōsciētiæq; ai terrent: hæ sunt ipsis assiduæ domesticæq; furiæ q̄ dies noctesq; parentū pœnas a sceleratissimis filiis repetāt. ¶ Quibus exa. co. qm̄ furiæ pro crinibus serpentes a uertice demittere scribunt. Orpheus. νυκτεριαι κοῦραι ἰοφιο πλοκαμοι φοβερωπες. ¶ Saluis tot restib⁹. qb⁹ te possis suspēdere. ¶ Caligantes. altitudinis nimiæ sq̄lorē: & caliginē uisui obducētes. ¶ Fenestræ. unde te pcipitē dare satius fuit. ¶ Cū ti. ui. se. p. æmi. pōs delicias mea qdem snia q̄ ut, Probus ibi q; lupanaria eēnt inquit. ¶ Quod te. pu. dor. nō dixit dormiat ex quo eū pueros turpiter adamasse ōndit. pusio aūt Probus legit: & ita in uetustissimo legimus codice: ipse āt interpretat pueri nomē eē: ut si pusio legas a puero factā diminutionē certū est. nā pusio pusillus puer appellat. Ci. p celio & pp nocturnos quosdā manes metu: tecū

semper

semp pusio cum maiore sorore cubitauit:& Hieronymus ad demetriadē:an ueteris ne proles furiana deficiat:& ex te parens tuus non hēat pusionē:at qd a pusillo pusio deriuetur:& siqs acute sensum hoꝝ uerboruꝫ dispiciat uidebitur plane melius pugio pro nomine proprio sumendum. ℭ Litigat:iurgiis tecum contendat. ℭ Sed pla.ur.lex iu.quæ de maritandis ordinibus fuit contraꝙ adulteria. ℭ Tollere:nutrire.i.filiū habere. ℭ Tollere dul.co.hæ.unde illud epigramma. Cogitat ursidius sibi dote iugare puellam. Vt placeat domino cogitat ursidius. Cogitat ursidius hæredem tollere paruum. Vt placeat domino cogitat ursidius. Cogitat ursidius domino quacunꝙ placere Virgine uel puero q̄ sapit ursidius. ℭ Cariturus tur.ma.pisce quē solent mittere captatores. ℭ Malorumꝙ iu.inquit Probus cristis τοῖς λοφοῖς.

Quid fieri nō posse putes.si iungitur ulla
Vrsidio? si mœchorū notissimus olim
Stulta maritali iam porrigit ora capistro
Quem totiens texit perituri cista latini?
Quid ꝙ antiquis uxor de moribus illi
Quæritur o medici mediā pertūdite uenā:
Delitias hominis tarpeium limen ad ora
Pronus.& auratam iunoni cæde iuuencam
Si tibi contigerit capitis matrona pudici.
Paucæ adeo cereris uittas contingere dignæ

ℭ Stulta ora. Stultum minus est q̄ insanum. Horatius sat.tertia li.ii. Stultum me fateor. liceat concedere ueris. Atꝙ etiam insanum. ℭ Perituri latini:idest habentis uxorem mœcham sicut latinus Thymelen habebat:qui mim⁹ erat Domitiani. ℭ Perituris id inqt quoniam non sine periculo reprehenduntur uxores: quæ quidem aduueniente uiro adulterum celant quocūꝙ modo.quod si non licuerit inter uirum atꝙ adulterum pugna oritur: Horatius item mœchos occultari tradit his uersibus. An turpi clausus in arca. Quo te demisit peccati conscia herilis. ℭ Contractum genibus tangas caput. Erat autem Cista celādis idonea unde Macrobius libro.i.sat.ubi de seruis loquitur. sic ait. Cepionem quoꝙ qui in Augusti necē fuerat animatus:postquam detecto scelere dānatus est. Seruus ad tyberim in cista detulit peruectūꝙ ostiam in agruꝫ laurentem ad uillam patris nocturno itinere perduxit. ℭ Quid.dicēdum scilicet. ℭ Mediam uenā: Medicorum peritissimi in brachio eam aiunt esse:quæ ꝙ epati & cerebro sanando communis sit media dicit̄ Id itaꝙ Iuuenalis ait.ut ursidium insanum & furiosum ostenderet. Placet autem potius ut media uena frōtis intelligatur:ait enim satyra.xiiii. Iāpridē caput hoc uentosa cucurbita quærit.in quo loco etiam plura diximus. Vena autē ea dicitur:qua sanguis continet̄:ut inqt interpres philosophi.li.iii.de alalibus. ℭ Delitias hois:solēt auctores in re leuiore ab o supsedere ut Cic.in Antonium indignum facinus & hominem nequam:qui non dubitaret uel in foro alea ludere uel cum lege de alea condemnatis: Et Plinius Iunior ad octauium hominem te patientem uel potius durum ac pene crudelem qui tā insignes libros:tā diu teneas Est aut acclamatio in eū:qui:moribus sui sæculi non contentus electissimam mulierem quærat. ℭ Tarpeium limen. Iouem capitolinum:continens pro contento. ℭ Auratam iunoni iuuencam.hoc ideo quoniam iuno pronuba est: Vnde Vir. Iunoni ante omnes cui uincla iugalia curæ. Itē.li.iiii. & pronuba iuno. ℭ Auratam iuuencam. Deorum honori ut li.xxxiii.c.iiii. Plinius tradit in sacris nihil aliud excogitatum ē q̄ ut auratis cornibus hostiæ maiores dumtaxat immolarentur. meminit item & li.xvi.c.iiii. ℭ Paucæ adeo Cereris uittas contingere dignæ:hoc ait.quoniam ut inquit Ouidius lib.i.de amoribus: Casta est quā nemo rogauit. Aut si rusticitas non uetat:ipsa rogat:& Mar.ait. Quæro diu totam sophroni ruffe p urbē. Siqua puella negat nulla puella negat. ℭ Adeo:certe uel intantum utrumꝙ hic coonuenit. ℭ Cereris uittas. Diodorus.li.vi.scribit ꝙ Athenienses publice deam cererem præ cæteris coluere tum sacrificiis amplissimis:tū eleusinæ mysteriis q̄ antiqtate castimōiaꝙ apud oēs homines uulgata erant. Colebatur & Ceres in urbe a matronis.hinc Litius ait. Sacrum anniuersarium cereris intermissum esse:quia nec lugentibus facere id fas est:nec ulla illa tempestate matrona luctus expers fuerat. Quod autem castæ deberent eē. Ouid. quoꝙ li.iiii.fast.ostēdit dicēs: Sed si tura aberit hudas accēdite tædas. Parua bōæ cereri sint mō casta placēt ℭ Perituri cista latini:latin⁹ Domitiani Mimus:ut scribit Tranqllus uxorē sūmittebat his:quoꝝ delationē apud impatorē timebat:hic ponit̄ p eo cuius uxor mœcha eēt. ℭ Perituri:epitheton latini:q sp timebat se pituꝝ delationibus apud Domitianū.nō qd posthumus fuerit adulter Tymeles:sed ut dixi ppter latinuꝫ quē sūmittere uxorē ad placādos alios quos timebat notissimū erat:simpliciter oñdit posthumū eē adulteꝝ ℭ Mediā uenā:media frōte pminentē:nā furētes emisso idē sanguine leuāt̄. ℭ Iuuencā aurataꝫ:cornibus auratis qd primus Homerus docuit in odyssea accersito Fabro a Nestore q auꝝ cornibus uictimæ infunderet:idē seruatū fuisse testat̄ Pli.qd zoilus quoꝙ nr̄ a nobis acceptū recitat:mutilatū & impfectū. ℭ Iunoni: Vir. Iunoni aū oēs &c.colebat̄ itē iuno iugis i uico iugario nō iugulario ut ē apud Liuiū qd scribit Festus: ita appellatā ꝙ nubētes cōiungerēt hic suspicatus ē Serui⁹ ex Varronis testimonio nubētes sub iugū mitti solitos fuisse. ℭ Cereris uittas:alii de uirginib⁹ itellexerūt & sacerdotibus Cereris:sꝫ nō placet:poterāt.n.nominare uirgines uestales qꝝ pudicitia ē notior:de matronis mea snia itelligit:quæ anniuersariū Cereris celebrabant:nam solis matronis id licebat ait Iuuenalis:inter matronas nullam esse pudicam:q̄uis olim habitæ sint pudicissimæ:ut illud Valerii ad pudicitiā te custode matronalis stola cēset̄.i.pcio ē. Ouid. Este pcul uittæ tenues insigne pudoris:ptcrea submouimus oēs. Quas stola contingit sumptaꝙ uitta uetat: Liuius: Sacrum anniuersariū Cereris intermissum ē:qa nec lugentibus facere id fas est:nec ulla illa tēpestate matrona luctus expers fuerat. ℭ Paucæ adeo.c.u.c.d.piphrasis ē matronaꝝ.i.paucæ sūt matronæ: Fidentinus dunicus cum hoc a nobis accipiat:ut furtū dissimulet longam uerborum seriem de pudicitia ex Valerio re

MAN.
Media uena
Vena
Iuno pronuba
Hostiæ auratæ
Cereris sacra
DOM.

citat: sed tam imperite: ut cum perueniat ad ea pauca uerba quæ nos protulimus in argumētum pudicitiæ matronalis: te custode matronalis stola censetur: ille hæc omittat miser & rudis.

MER. ¶ Perituri cista latini: forsan supueniēte latino uxor eius thymele ne cū adultero deprehenderet: ursidiū ui minea cista occultabat: nō sine mariti piculo. Horatius itē mœchos sic occultari tradit his uersibus. An tur pi clausus in archa: quo te dimisit peccati cōscia herilis. Contractum genibus tangas caput. ¶ Delicias hominis: acclamatio in eum qui moribus sui sæculi non contentus electissimā mulierē quærat. ¶ Tarpeiū limen adora pronus: templū iouis capitolini. Auratā Iunoni cæde iuuencā: deo honori Plinio tradente in sacris nihil aliud excogitatum est. q̄ ut auratis cornibus hostiæ maiores duntaxat immolarentur. Ouidius in metamorpho. x. Et blandis indutæ cornibus aurum Cōciderant ictæ niuea ceruice iuuencæ. ¶ Paucæ

thesmophoria adeo cereris uittas contingere dignæ. Thesmophoria erant sacra cereris legiferæ: quæ per matronas castas athenis celebrabantur: hæ ut castitatem custodirent amerinæ salicis foliis cubitus sibi sternebant: ergo impudicæ mulieres sacris cerealibus non admittebantur.

VAL. ¶ Quid si. nō pos. pu. si isi. ul. ur. huic simile illud Vir. Mopso nyssa datur: qd nō speremus amātes. ¶ Quē to. texit pituri cysta latini: latinus mimus fuit q mœchus: ut Probus inqt in cystā deuolutus supueniēte aliquo tegebatur: q postea pp adulteriū messalinæ punitus ē. ¶ Quē to. te. pi. cy. la. i. q latinū paulo longius adulteri partes agentē imitatus ē eū quasi piturus in cysta delitesceret. ¶ O medi. me pertū. ue. q̄ græce ευ τὸ μέ τοϖὸ μέσὸ τητη appellatur. ¶ Delitias ho. deest o ut sit integrū. o delitias. & delitias p delitioso: ut ipse rursum alibi. Te nūc delitias extra cōia censes ponendū. dicitur aūt delitiū neutro genere. Mar. stellæ delitiū mei columba. & delitia fœminino: ut apud plautū mea uoluptas mea delitia. ¶ Tarpeiū li. ado. nu mē capitolinū quod a uirgine tarpeia nomē hūit. nota ē historia. ¶ Et au. iu. cæ. iu. auratā pulchrā aut auro tectā. iunoni q ipudicis grauiter eēt infensa iuno mulieribus: uñ & a numa rege lex lata. pellex aras iunonis ne tangito. si tanget iunoni crinibus dimissis agnum fœmina cædito. ¶ Paucæ adeo ce. uir. con. di. i. cereris sacerdotes fieri paucæ meruerunt. aut q uittas deorum contingere nefariis esset nefas. unde Virg. manibusque cruentis Virgineas ausi diuæ contingere uittas.

Quam nō timeat pr̄ oscula: necte coronam
Postibus: & densos p̄mina necte corimbos
Vnus iberinæ uir sufficit: ocius illud
Extorquebis ut hæc oculo cōtenta sit uno.
Magna tamē fama ē cuiusdā rure paterno
Viuentis: uiuat gabiis ut uixit in agro
Viuat fidenis: & agelō cedo paterno:
Quis tamē affirmat: nil actū ī mōtibus: aut ī
Speluncis: adeo senuerunt iuppiter & mars
Porticibus ne tibi monstrat̄ fœmina uoto
Digna tuo cuneis an habent spectacula totis
Q d securus ames: qdq inde excerpe possis
Chironomon lædam molli saltante batillo.

MAN. ¶ Timeat. tanq̄ lasciue data. Plutarchus i problematis scribens cur institutum fuerit: ut mulieres cognatos

Oscula mulierū ore oscularentur: An inquit ut multi putant q us uini usus interdictus esset. & iccirco ne bibentes laterent: sed domesticorum congressu redarguerentur. osculā di consuetudo inducta est. An q cognatorū connubi is lege prohibitis hoc comitatis genus ad osculum us q processit: & hoc solum cognationis signum & com municatio relicta est. Refert & duas alias causas: eæ tamen placuere magis. Plinius item lib. xiiii. c. xvi. sic Cato ideo propinquos fœminis osculum dare ut sci

Temetū erent an temetum olerent hoc tum nomen uino erat Vnde & Temulentia appellata. ¶ Vnus iberinæ uir sufficit: Id superiori sententiæ accommodatur. ¶ Extorquebis. torquendo elicies atq extrahes. ¶ Viuat gabiis. de gabiis late iam dictum est: Est autem sensus uiuat in oppidis etiam paruis non solum magnis uti urbs est in quibus cōpti sunt iuuenes ac multi: quæ quidem omnia in agro desunt. Et sic difficile erit castam

Fidenæ fore. ¶ Fidenis: Fidenates hetrusci fuerunt: & urbi proximi: ut Liuius primo libro ostendit. Et libro quarto inquit. Sed neq capi poterat urbs alta & munita. postea ait: quia suapte natura tutissima erat. Et inferius Classibus quoque ad fidenas pugnatum: per quod ostendit iuxta tyberim sitas fuisse. ¶ Et agello cedo paterno: idest concedo q rure paterno honesta uixerit: si gabiis aut fidenis erit eiusmodi. ¶ Adeo intantū ¶ Senuerunt Iuppiter & mars. Hos posuit pro adulteris: nam & in montibus & in antris ii stupra & similia sæpe commiserant ut passim legitur. ¶ Porticibus. illuc enim mulieres conueniebant. Ouidi⁹ libro pri

Mulierū Spectacula mo de arte. Tu modo pompeia lentus spatiare sub umbra. Quum sol herculei terga leonis adit. Nec tibi uitet̄ quæ priscis sparsa tabellis Porticus auctoris liuia nomen habet. ¶ Cuneis: sedibus theatri: quo mulieres ibant. Ouidius ibidē. Sic ruit ad celebres cultissima fœmina ludos. Copia iudiciū sæpe morata meū ē

Chironomia Spectatum ueniunt: ueniūt spectentur ut ipse. Ille locus casti damna pudoris habet. ¶ Chironomō lædā. Ordo ē molli bathyllo saltante ledā chironomon Tuscia non iperat uesicæ. ¶ Chironomō ledā. idest sal

Χειρ νομος tationē gesticulatricē: leda enim ē hic saltationis nomen quæ chironomia. i. manuū lege & motu agebatur Χειρ manus dicitur. νομω moueo νομος uero lex dicitur. ¶ Bathyllo: mimo illo.

DOM. ¶ Nō timeat oscula: nā occurrētes affines osculabant̄ ueteri instituto qd scribit Plutarchus in q̄stionibus. Et uiri amicos cū mane salutabāt. Tiberius uero quottidiana oscula edicto phibuit qd postea abrogatū ē ¶ Hiberinæ. p muliere q̄ in urbe agat accipit̄ hoc loco. ¶ Gabiis: ubi eruditi sunt Romulus & Remus si Dionysio credimus. de hoc alibi plura. ¶ Fidenis. Fidenæ liberi iuris erāt añ urbē conditā: nec. n. albæ patebāt ut ēt antennæ: Colatia: Lauiū. Fidenates: uenerūt āt in ditionē q̄uis aliqñ tēta uerint hostē perterrefacere nouo cōmēto: nā furiali habitu in aciē pcesserūt: ut scrib. Florus. ¶ Porticibus: de porticu Pōpei & isidis

Intelligit

intelligit:quo mulieres cōueniebant:Martialis.Cur nec Pōpeia lētus spaciat̄ in umbra Nec petit inachidos imia:ne futuat:idē apd̄ Ouidiū de porticu liuia.℄ Cuneis:nā spectatores suis ordinibus spectabāt q̄ appellabant̄ cunei. Trāquillus qnquagenas tesseras in singulos cuneos equestres:ac senatorii ordinis ꝑnunciauit.℄ Chironomō lædā:ego hūc locū ꝑter alioꝝ sniam interꝑtabor: quāuis Fidētinus clunicus tētauerit hoc nobis quoq; ꝑripere:sed tn̄ suā opinionē nō intelligit quā maxime ꝑbat meā uero cōfūdit quā male recitat:Ego Fidētine clunice ut discas:q putasti subitū miserabile lōgū dici de mēbro uirili saltatoris & lædā eē nomē ꝑpriū mulieris tēpoꝝ Iuuenalis:tē aliter docui:sed male accepisti: Audi iteꝝ.sed ꝑceptorē tuū postea cōsule:cū quo multis annis & sūma familiaritate delirare didicisti Ghironomia significat manuū gesticulationē a Χιρ:quod ē man⁹ & νομοσ lex:sunt.n.motus qdā ꝑscripti:qbus saltātes manibus utūt̄.qd̄ præsertim in græcoꝝ usu fuit.hoc eruditiōis genus laudabat̄ apud illos qd̄ scribit Fabius.Iuuenalis uero allaturus causas quare mulieres sunt īpudicæ:id fieri ait spectaculis lasciuissimoꝝ ludoꝝ.quos.s.edebat Domitianus:primū oium mollē saltationē exhiberi solitā oñdit:nā olim pyrrhica & saltatio amata sola in theatro exercebat̄:integris urbis moribus.Sed postea gaditani modi & mollissimæ græcoꝝ saltatiōes receptæ fuerūt ꝑ luxū tēpoꝝ:illi aūt eas in plura distinguūt genera:ut εκατεριΔασ & εραασριΔασ Χειρονομια.q̄ manū gestu fit & θερμαστριδ quæ pedū εΛακλισμοσ quæ calcibus ad humerū iactis a mulieribus fiebat: ichironomia aūt alii gestus dicebant̄ subitū:alii miserabiles:alii lōgi ueluti in dityrābicis alius ΧειρκλαΔακυνο.Alius ξυλου παρα ΛιΧιό alius οι μηΧιροσιαόιόκοσ.℄ Læda:nomē ꝑpriū saltationis est q̄ chironomia repsentabat̄:& Titius ut autor ē Cicero saltatoris nomē ē:ait igit̄ mimmo aliquo saltāte lædam saltationē per Cironomiā spectātes mulieres emolliri & corrūpi.℄ Lædā chironomō.i.lædā saltationē: q̄ chironomia fit.℄ Bathyllus:puer amatus ab Anacreonte:ut scribit Horatius.Bathlyli item populi septētrionales:ut scribit Ptolemæus:Bathyllus item uirga ferrea ut est apud Plinium quanuis porphyrio apud Horatium aliter sit interpretatus.hic pro molli saltatore.

℄ Quarū nō timeat pr̄ oscula:tāta est libido.ut filiaꝝ oscula pr̄es extimescāt:utpote lasciuissima nec pietatis aut honesti affectus plena:quā rē & isticho senex a filiabus metuit.℄ Corymbos:uua hæderæ corymb⁹ dr̄.℄ Et agello ce.paterno.sensus cōcedo ut infra limites paterni agri semp uixerit.℄ Porticibus:qa i porticus frequētes mulieres defluebāt.Ouidius in arte amandi.Tu mō pōpeia lētus spaciare sub umbra Cum sol herculei signa leonis hēt.℄ Cuneis spectacula totis:ad spectādos ludos ex oi urbis parte frequētes decurrebāt fœminæ.Idē poeta.Sic ruit ad celebres cultissima fœmina ludos.Et Spectatū ueniūt :ueniūt spectent̄ ut ipse.℄ Cuneis.sedes theatri cunei dicebant̄.Virgilius.Per cuneos geminatus.n.℄ Chironomon gesticulatricē:nā interꝑtāte Quintiliano:chironomia lex ē gest⁹:Fit āt a græco a Χειρ & νομω mōeo apd̄ Plutarchū in symposiis legimus chironomō saltatorē fuisse:Vnde hic erit ordo Tucia non īperat uesicæ molli bathyllo saltāre lædā chironomō.℄ Molli sal.ba.pātomimo bathyllo mollius saltante. — MER. — Cuneus — Chironomon

℄ Necte co.serta postibus apponas eius q̄ inuenieť uirgo.℄ Per lu.tē.co. aut hederæ aut cuiusuis alteri⁹ stirpis.cū risu oē ꝑnūciādū qn̄ & ironicos dictū ē.℄ Vnus hi.uir suf.fœmīæ:idq; ꝑnunciātis adiuuādū uoce est uultuoseq; legēdū:uñ & infert Ocius illud extorqbis:ut hæc oculo cōtēta sit uno.sēsus ē illud potius asseqre:ut hæc hiberia aut q̄uis mulier altero careat oculo q̄ ut uno uiro cōtēta sit.℄ Viuat gabiis:i puis degat oppidis ne dū in magnis.ut roma ē ubi lauti sunt iuuenes & aliæ q̄ ad libidinē inuitēt illecebræ : q̄si ne tū qdē corrūpi potuerit iudicāda castissima ē.℄ Viuat fidēis.ac si dicat nō poterit cōtinēter.℄ Et agel. ce. pa.cedo ꝑ cōcedo aphæresis pathos hoc ē tū cōcedā nō qa peccādi nullā hr̄et occasionē:sed qa mētē nulli sceleri obnoxiā habuerit uixisse castā.℄ Adeo.co usq;.℄ Senuerūt iup. & ma.quos i mōtibus antrisq; stupra & multos hūisse cōcubitus græce ferūt historiæ idq; generaliter accipiē dū ē. Senuerūt:qa dixit sed ioue nōdū barbato.℄ Porticibus ne tibi mōstrat̄ fœmia uoto digna tuo.ꝙ tā alios q̄ te spectet trāseūtē :ut amorū libidine trahi uideant̄ eas siqdē id nō eē castas arguit.℄ Guneis.ubi in theatrum conuenere & numeroso cœtu theatra stipāt̄ tota.℄ Quod se.ames.unde stuprū nō metuas.hoc dicit nū in theatris:ubi tot⁹ ad spectādū coit populus ē aliqua quā tibi castā eē possis polliceri.℄ Chironomō lædā:deest amat.dicunt̄ āt chironomōtes:ut supra diximus manibus gestiētes:unde & nomē habuerūt.℄ Molli saltāte: bathyllo tuccia uesicæ nō imperat.℄ Tuccia in uetusto codice scriptū:sed qdā thusiā scribūt.sensus aūt est dū bathyllus pantomimus pedibus plaudit choreas tuccia libidinē uix potest cohibere .℄ Saltante: saltare pedibus plaudere:uñ alibi ipse uiroꝝ saltus nigro tibicine.℄ Saltante bathyllo mimmo.allusitq; ad puerum quē anacreon se adamasse confinxit:unde & Hora.non aliter samio dicunt arsisse bathyllo anacreonta triūm. — VAL. — MAN.

Tuscia uesicæ nō imperat appula gannit
Sicut in amplexu: subitū & miserabile lōgū
Attēdit thymele: thymele tū rustica discit.
Ast aliæ quotiens aulæa recondita cessant:
Et uacuo clausoq; sonant fora sola theatro
Atque a plæbeis longe megalesia: tristes
Personā : tyrsumque tenent: & subligar acci
Vrbicus exodio risum mouet attellanæ
Gestibus an tonoes; hūc diligit helia pauper

℄ Tuscia.Tuscia hn̄t antiq textus:& ita legendū qm̄ appula seqtur: Tuscia ergo.i.mulier a tuscia sicut appula ex appulia.℄ Vesicæ nō imperat:urinā cohibere nō pōt adeo libidinis furore corripitur. Vesica aūt loco ultimo posita est:meatibus annexa illis porrectis a renibus ad ceruicē:ut ostendit Philosophus lib.i.de aialibus.℄ Gannit.gemit obmurmurat.℄ Subitū & miserabile longū:gestuū nomina hæc erant : ut Iulius pollux edocet.℄ Attēdit:obseruat.℄ Thimele:mulier quæ saltationibus ablectabatur.θυμελΗ proprie dicitur pulpitū scæna.θυμελικοσ istrio.℄ Discit: scilicet attēdere turpes gestus istrionis.℄ Ast aliæ quoti- — θυμελΗ Thimele

ens. Sensus est ꝙ aliquæ mulieres finitis ludis Mimoꝝ tractāt ornamēta:ludosq; agūt. ℂ Aulæa:uela depicta. ℂ Fora sola.sola fora sonāt:qa thatꝝ ē clausum qd prius sonabat ob ipsos ludos. ℂ A plæbeis lōge me
megalesia galesia. Designat hic iuuenalis duo ludoꝝ genera:ludos.s.cybeleios q megalesia dicuntur & plæbeios: qui quidē exactis regibus ꝓ libertate plæbis facti.aut ꝓ reconciliatione plæbis post secessionē in auētinū. Vt docet Asconius lib.secundo uerrinarū. De qbus Liuius sic scribit libro.xxiiii.plæbei ludi.M. Aurelio Cotta &.M.Claudio Marcello consulibus ter instaurati sunt.Romanæ igit mulieres q̄ ludis gaudebant tristes erant illis cessantibus & Megalesibus longo post tēpore plæbeios sequētibus. ℂ Megalesia. ii ludi magnæ
μεγαλη matri:idest cybele erant dicati a Iunio Bruto:quod docet Liuius his uerbis.Marcus Iunius Brutus ædē ma
Persona gnæ matris deum in palatio dedicauit:& ludos ob eandē dedicationē factos Megalesia appellauit μεγαλη autē magna dicitur. μέγαλε ηος magnus. ℂ Thyrsū:hastam pampinis inuolutam. ℂ Personam.faciei tegmen.persona autem dicta est a psonado:quoniā indumentū illud oris & capitis una tantum uocis emittendæ uia peruium:& magis claros canorosq; sonitus facit:ut.C. Bassus putauit auctore Gellio libro quinto capitulo septimo. Diximus & plura in satyra tertia. ℂ Tenent. Domi cōtinent ac tractant:hinc etiā ait inferius. Si gaudet cantu:nullius fibula dura est:uocē uendentis prætoribus:organa semper in manibꝰ densi radiant testudine tota Sardonices:crispæ numerant pectine chordæ. Quo tener hydemeles operā
Subligar dedit. Hunc tenet hoc se solatur:gratoq; indulget Basia plectro. ℂ Subligar. quo pudēdæ partes obtegūtur id subligar:& subligaculū dicitur. Cicero in officiis: Scænicorū quidem mos tantū habet uetere disciplina uerecūdiā:ut i scæna sine subligādo ꝓdeat nemo. ℂ Acci.illius mimi. ℂ Vrbicus. mimi nomē est.
Exodium ℂ Exodio attellanæ. erāt exodia ridicula quædā ut Liuius uidetur ostendere:ait enim in pricipio libri septimi sic. Iuuentus istrionibus fabellaruꝫ actu relicto ipsa inter se more antiquo ridicula intexta uersibus iactitare cœpit: Vnde exodia quæ exodia postea appellata consertaq; fabellis potissimū attellanis sunt:quod genus ludorū ab oscis acceptū tenuit Iuuentus:nec ab istrionibus pollui passa est. Hæc ille de exodio etiam uideto satyra tertia. ℂ Attellanæ: Diomedes sic ait: Tertia species est fabularū latinarū:quæ a ciuitate oscoꝝ
Autonoe Attella in qua primū cœptæ: Attellanæ dictæ sūt argumētis dictisq; iocularibꝰ silēs satyricis fabulis græcis. ℂ Gestibus autonoes.idest dū fabula autonoes agit:fuit autē Autoneæ cadmi filia thebarū regis & mater Actæonis conuersi in ceruum:& a canibus lacerati:de quo in met. Hunc diligit Aelia pauper. idest aliqua nobilis pauper: ut fuit Aelia de Aeliorum familia pauperrima ex qua fuit Aelia quædam:quæ fauēte narcisso studuit præferri Agrippinæ & Loliæ Paulinæ i Claudii imperatoris matrimoniū: ut scribit Tacitus & Valerius Maximus libro quarto.c.iiii.de paupertate ubi de Aelia familia scribēs. ℂ Inquit ꝙ sedecim eodem tempore Aelii fuerunt:quibus una domūcula fuerat:& unus in agro ueiente fundus: inq; maximo circo flaminio spectaculi locus:quæ quidem loca:ob uirtutem publice donata possidebant.
DOM. ℂ Tucia:uirgo uestalis quæ hausta aqua cribo ex tyberi suspectā pudicitiā ꝓbauit. Tucia id est mulier q̄ ēt sit altera Tucia. ℂ Nō imperat uesicæ: nō abstinet pruritu libidinis. ℂ Subitū & miserabile lōgū:id est thymele.hæc ponit ꝓ quacūq; muliere q̄ saltationibus oblectat (ut ante diximus) attēdit & obseruat singulos gestus Chironomiæ:& subitos: & miserabiles:& lōgos: hæc erāt nomina gestuū tanq̄ discat: hæc accepimus ex Iulio polluce:quo autore hūc locū ita intelleximus. ℂ Thymele tūc rustica discit:p irrisionē legēdū quasi.d.obseruat singulos motus saltationū.atq; ita discit. ℂ Subligat:indumētū athletæ ad uirilia tegēda & cōpescendā libidinē:quod in olympico certamine olim sumptū est:ut scribit Thucidides. Athenienses uero eodē autore nudis corporibus uncti oleo primi in gymnasio se exercuerūt. Aliæ inqt quotiens ludi cessent theatrales & ludi circēnses lōge sunt a plebeis:id ē quotiēs ludi circēses pfecti sunt & ab his discesserūt plebei.nā plebs ludis circēsibus in primis oblectabat & factū populare a Martiale appellat qd gratū fit populo.alibi Iuuenalis. Nā si deficeret mœstā attonitāq; uideres hanc urbē. ℂ Megalesia:dicti a μεγάλη qd significat magnā.nā magnæ mariti erāt dicati a Marco Iunio Bruto:ut scribit Liuius. ℂ Quid garriūt:nō nulli qd discedētibus plæbeis nobiles manerēt immo discedētibus plæbeis cessabāt ludi: qa in plebis gratiā exhibebant. ℂ Vrbicus: Pōpeius apud Tacitū: Vrbicus infans apud Martialē. Hic minimus exodiarius:nā exodia ut āte dictū ē attellanis fabulis erāt iserta ridicula cōtinētia. ℂ Helia:ꝓ muliere paupe hic ponit.nā helioꝝ familia pauprima fuit.adeo ut.xvii. Helii eodē tēpore domūculā eādē habitauerint:unū tantū habētes agrū ueiētanū & locū spectādi i circo ex eadē familia Helia fuit:q̄ fauēte narcisso studuit pferri Agrippiæ & Iuliæ paulinæ i claudii impatoris mrimoniū: autores sūt Valeriꝰ Porphirio Corneliꝰ tacitꝰ.
MER. ℂ Tucia uesicæ nō imperat.sensus p̄ gaudio Tucia urinā cohibere nō pōt:adeo rapit in furias spectando. ℂ Gannit:obmurmurat:proprie est uulpiū gānitus.ergo dulci murmure tanq̄ in amplexu uiri utitur. ℂ Subitum & miserabile.sensus hic rustica & imperita puella obseruans subitā illā & miserabilē atq; longā spectātis fœmiæ uoluptatē discit:& ipsa impudicos gestus & turpē impatientiā. ℂ Ast aliæ quotiens aulea recōdita cessant.sensus hic aliæ mulieres cū theatra clausa sunt:plæbsq; in agēdis rebꝰ negociosa manet instrumēta & ornamenta histrionica tractant:ludosq; agunt:nec sinunt cytharedos aut comicos quiescere ℂ Megalesia.ludi in honorē magnæ matris hoc est cybeles. ℂ Personā:laruā ad tegēdam faciē. ℂ Thyr
Subligar sum:hastam inuolutam pampino. ℂ Subligar acci.quo pudēdæ partes obtegunt. Id subligar & subligacu
Subligaculum lum dicitur. Cicero in officiis scenicoꝝ qdē mos tantam hēt uetere disciplina uerecundiam: ut in scænam sine subligaculo prodeat nemo. ℂ Attellanæ:fabula:q̄ ab attella ciuitate oscoꝝ sumpta fuit:in qua ridicu
attellanæ fabulæ læ personæ inducebant rndebatq; græcæ satyræ:proprie aūt Attellanicū dicebat exodiū. Liuius in septimo ab urbe condita. Iuuentus histrionibus fabellarū actu relicto ipsa iter se more antiquo ridicula intexta
Exodiū uersibus factitare cœpit:q̄ exodia postea appellata:consertaq; fabellis potissimū attellanis sunt:quod genꝰ

ludorum

ludorum ab oscis acceptum tenuit iuuentus. ¶ Gestib⁹ autonoes. fabulæ ꝗ Autonoa. ꝗ acteōis mr̄ fuisse dicit. ¶ Vesicæ uuluæ: ut ipse supra uetulæ uesica beatæ. ¶ Appula gānit. i. libidinis furore uexata in uocē pin de ac si in ipso sit cōcubitu tenuē erūpit: gānire enim est canū propriū cū murmure cōqueri uidētur: lucreti us longe alio pacto gānitu uocis adulant: Et cū deserti baubant in ædibus aut cū plorātis fugiūt summisso corpore plagas: inde ad homines trāslatū cuius cōpositū oggānio plautus in asinaria: Cui nō licet unā rem semel præcipere furi: quin centies clamē atq; ogganiā. ¶ Sicut in amplexu subitum: ac si tenacissimis com plexibus: quem uidet mimmum complexura esset: ideoq; gannit. ¶ Et miserabile: nomen pro aduerbio. ¶ Longū: quādo ꝗ appetit cōseq nō quit: queriturq; ꝗ lōgū aut ꝗ ita i fabula iducat aut certe: ut ipse affe ctat: uel cū sequēti iungit. ¶ Lōgū: attēdit tymelē. i. totū oculis lustrat theatrū: thymelē enim in emendatis simis uetustissimisq; codicibus lego: deniq; ut probus theatrū interp̄tat: nā thymele a græcis theatri ea pars uocatur: ubi gestiunt histriones & δομελικὸς ludius histrioq; nominat: sensus est dum hæc a mimmis ue nerea gestu exprimūt ipudico qm̄ ea libidinē exuscitāt cūcta attētissime spectant. ¶ Thymele: q̄si a theatri scænis nomē hn̄s. i. ludia attēdit: sed rustica utpote rudis & idocta: an ꝗ rustica urbanā imitet licētiā. ¶ Aulæa te. cæs. quotiēs sublatis ex theatro ornamētis oēs domos iere. Aulea: ut No. macel. iqt: gen⁹ē uestis pegrinū Vir. i. iii. geor. purpurea itexti tollāt aulæa britāni. & ē tāq̄ paludamētū hitus militaris: imo & hoc Ver. uer su ornamētū ꝗ pietibus obtēdit ēt significat ꝗ in aliquo solet appatu adhiberi: idq; ēt græci quoq; hoc uer bū est confirmant: polybius ακούων ταύτα πάντα διὰ τῆς αὐλαίας ὁ ἔγελα ὁ βασιλεύς & rursus ὁ δὲ λάβων ἐκ τῆς παραπέτασματος μενῆς αὐλαίας καλώδιον ἑαυτὸν ἀπέκρεμασεν: sed græci fœminino genere ꝓtulerūt: latini āt quātū ipse me legisse meminerim neutro sp: ut hic alibi: ex humeris au læa togæ. ut Hora. i. ii. epistolarū: Quatuor aut plures aulea p̄munt i horas. idē i. li. sermonū. interea suspen sa graues aulæa ruinas. In patinā fecere: hæc a latinis uela dcā sunt. Prop. Nec sinuosa cauo pēdebant uela theatro. ¶ Clausoq; sonāt fora so. the. sola quādo oēs abierant fora spectacula: nā ut Festus pōpeius docet: multis modis dictū a ueteribus forū est. ¶ A ple. subaudi ludis. Megalesia ludos magnæ matris. ἀπὸ τῆς μεγάλης dcā: ut Var. inqt a græcis ꝗ ex libris sibylinis accersita ab atalo rege pgami ibi ꝓpe murum me galesion in tēplū eius deæ: unde aduecta romā ē. ¶ Tristes: amātes aut certe tristes qa spectare desiuerunt. ¶ Personā thyr. te. aio retinēt & rerū quas uiderūt q̄dā aio tenēt effigiē. ¶ Thyrsū quē manibus histriones dū bacchas agūt gestāt. ¶ Et su. ac subligar ꝗ & subligaculū nominat amictus fuit quo pātomimorū tra gœdorūq; & comœdorū iguina religabant. ¶ Aci. ꝓ aci nomē ē acius mimmi. ¶ Vrbicus ex. ri. mo. atel. ge. an. ordo ē urbicus exhodio antonoes atellanæ mouet risū gestibus: urbicus nomē exhodiarii licet apud Mar. hoc noie poeta fuisse legat ꝗ nō optimus urbicus poeta & puer apud eūdē. Cōditus hic ego sum bas si dolor urbicus infans. Cui genus & nomē maxima roma dedit. ¶ Risū mo. cātione: quā ipse exhodiarius saltat. ¶ Antonoes. de antonoe sorore agaues semeles & inus cōfictæ fabulæ. ¶ Attellanæ. ꝓprie cōœdiæ fuerūt q̄ rēs serias in risum uertebāt: sic ergo & urbicus p antonoē risum mouet nisi ꝗ Diomedes dicit attel lanas latina tātū habere argumenta his uerbis. Tertia spēs est fabularū latinarū quæ a ciuitate oscorū attella in qua primum cœptæ: appellatæ sunt attellanæ: argumentis dcisq; iocularib⁹ similes satyricis fabulis græ cis. ¶ Hunc di. ælia pauper: hunc aliū & est sensus. pauperum aliæ pantomimos: aliæ exhodiarios amant.

Soluitur hís magno comœdí fibula. sunt q̄
Chrysogonū cātare uetent hispula tragœdo
Gaudet. an expectās ut quintilianus amet?
Accipis uxorem: de qua citharedus echion
Aut glaphir⁹ fiat pr̄: ambrosiusq; choraules

¶ Soluitur. ad coitum. s. ¶ Fibula. utebantur comœ di & citharedi non tā ut uelarent pudenda: q̄ ut a coitu cōprimerentur: ne eo raucescerent ut celsus docet. Mu lieres uero hos ad coitum magno precio conducebāt eis uidelicet soluendo. Martialis li. vii. Menopili penē tam grandis fibula uestit. Vt sit comœdis omnibus una satis: hunc ego credideram. nam sæpe lauamur in uno Sollicitum uoci parcere flacce suæ. Dum ludit media populo spectante palæstra. Delapsa est misero fibula: Verpus erat. Idem libro. xiiii. Dic mihi simpliciter comœdis & citharedis fibula qd præstat? carius ut futuant. ¶ Gantare uetant. propter coitum. s. qui raucos efficit. ¶ Vt Quintilianus ametur. Sensus ē ꝗ mulieres Mimos & histriones amant. nō autem doctos uiros ac probos: Qualis erat Quintilianus. ¶ Ac cipis uxorem: &c. Similiter fere Ouidius lib. iii. de amoribus: ait enim. Et cole quos dederit: multas dabit uxor amicos. ¶ Echion. hic citharœdi nomen. In methamorphosi. uero cadmi socius in construendis the bis. ¶ Glaphyrus: citharœdi nomen: interpretatur autem festiuus iucūdus astutus ornatus politus Mar tialis li. iiii. ait: Plaudere nec cano plaudere nec Glaphyro. ¶ Ambrosius choraules: Ambrosius uiri pro prium: sed interp̄tatur diuinus aut immortalis. Choraules autē est is qui in choro fistulam inflat. est igitur tibicen Χορὸς enim dicitur tripudium cœtus: chorus & αὐλὸς tibia fistula & αὐλέω tibia cano.

¶ Fibula: utebantur Gomœdi & Citharœdi: nō tam ut uelarent pudēda: q̄ ut a coitu comprimerētur ne eo raucescerent: sed mulieres in uetitum nitētes hos ad coitum magno precio conducebant: Martialis. dic mihi simpliciter Comœdis & Citharedis Fibula quid p̄stat: carius ut futuāt. ¶ Hispula: epistola Plinii no ta mulier: nam eius fratris filia Plino nupserit integris moribus & pudicitia fœmina: Plinius: Nec aliud de cet manibus tuis educatā: tuis præceptis institutā: quæ nihil in cōtubernio tuo uiderit: nisi sanctum hone stumq;: ponitur igitur hispula ut supra Tucia: ꝓ muliere q̄ pudica uenerit in spectacula: sed illic corrūpeba tur: quod sūt amarent comœdos. Mar. comœdi tres sunt sed amat tua paula luperce quattuor. ¶ Echion: citharœdus tebanus unde tebæ echioniæ. is fuit socius Cadmi: ut scribit Ouidius: hic ꝓ citharœdo tātum.

VAL.

MAM.
Fibula co mœdorū

Echion
Glaphy rus
ambrosi⁹
Chorau les
Χορὸς
αὐλὸς
αὐλέω
DOM.

¶ Glaphyrus cytharœdi nomen etiam apud Marti. ¶ Plaudere nec cano plaudere nec Glaphyro. alibi. Plus habuit glaphyrus plus philomelus habet. ¶ Choraules: coraule a græcis a nostris Tibicines appellant̃ Χοροσ.n. chorum significat & αὐλὸσ tibiam magna olim estimatione & mẽsis principũ grati. Tranquillus de Galba: Cano inqt choraulæ mire placenti super cœnã denarios quinq; donauit: Idẽ Plutarchus in Galba: in hoc genere claruerũt Ismenias: Dionysiodorus: Nicomachus: Ambrosiæ autẽ dapes principum dicebant̃ qbus exhilarãdis quoniã adhibebat̃ choraules: Ambrosius appellat̃ a Iuuenale: Quã turpiter errat præceptor Fidentini qua; pueriliter insanit bone deus: ait enim choraulem accipi pro proprio nomine: Idq; affirmat Tranquilli testimonio in Nerone: qui scribit eum nouisse se proditurum: hoc est se exhibiturum hydraulem & choraulem & utricularium hic inuertens legit periturum: idest necaturum choraulem quem accipio pro nomine proprio.

MER. Infibulatio & refibulatio. ¶ Soluitur his magno comœdi fibula. sensus magna persoluta pecunia refibulari uiden comœdum: quẽ uocis seruandæ gratia Celso tradente infibulare consueuerunt: De huiusmodi infibulatõre est Martialis distichon. Dic mihi simpliciter comœdis & cytharedis Fibula quid præstas: carius ut futuãt. Et rursum de refibulato adolescente idem ait. Occurrit aliquis: inter ista draucus. Et iam pedagogo liberatus Et cuius refibulauit turgiduni faber penem. Adolescentulos autem infibulabãt interdũ uocis: interdũ ualitudinis causa: quæ infibulatio fiebat perforata utrinq; a lateribus cute: quæ super glandem extenditur atq; superadita fibula id quod idem Celsus pluribus uerbis in medicinæ libris explicat. Sed quod fibula circulus sit æneus Columella de bobus loquens significat. ait. n. ænea fibula pars auriculæ latissima circunscribit̃: ita ut manante sanguine tanq̃ o litteræ ductus appareat. ¶ Crisogonũ cantare uetent. sensus hic: aliæ sunt mulieres quæ refracta fibula & refibulato pene: uoceq; per coitum mutata: uetent chrysigonum uocis gratia infibulatum cantare. ¶ Tragœdo. tragœdus est is qui fibulam sub personis & cantu agit: Aut glaphyrus hũc aut comœdum: aut citharedum existimare possumus: de quo forsan est illud Martialis. Plaudere nec cano plaudere nec glaphyro. ¶ Ambrosiusq; choraules: ab immortalitate deductum nomẽ. Nam αὐβροσία immortalitatem significat. Choraules uero is est qui in choro fistulam inflat a græco. Nam Χοροσ chorus αὐλι fistulam significat.

Fibula

Ambrosius choraules

VAL. ¶ Soluitur his. ab aliis. ¶ Magno. subaudiendum precio uel lato muñere. ¶ Fibula. qua subligaculum contractum alligatur. ¶ Sunt quæ chry. cã. ue. epheborum enim uox p ueneris usum solet immutari. Causamq; philosophi plæriq; tradunt & ipse in primis alexander aphrodiseus in libro problematon: quæ nos latina olim fecimus nomen aũt citharœdi grysogonus. ¶ An expe. ut quin. ametur. hoc dicit nulla sapientem amat hoiem quia ne contra quidem amari potest. sed de populo uillissimi qq. Quit. qui rhetor & declamator fuit: pro quolibet prudentissimo posuit. ¶ Echion. ppriũ. ¶ Glaphyrus lydii propriũ. ¶ Ambrosius: proprium choraules a choro & αὐλοσ tibia. nam ut Diomedes refert pantomimus & pyraules & choraules in comœdia canebant. itẽ quando in quit ehorus canebat choricis tibiis: idest choraulicis artifex concinebat i canticis autem pyraulices responsabat: cum igitur comœdiarum membra sint tria: diuerbium: canticum: chorus a choro & tibiis choraules dicti.

Longa per angustos figamus pulpita uicos:
Ornentur postes: & grandi ianua lauro:
Vt testudineo tibi lentule conopeo: (ifans
Nobilis eurialum: aut mirmillonẽ exprimat
Nupta senatori comitata ẽ hippia ludum
Ad pharon: & nilum famosaq; mœnia lagi
Prodigia: & mores urbis: damnãte canopo.
Immemor illa dom9; & cõiugis atq; sororis

MAN. ¶ Figamus pulpita: pro ludis nuptiaȝ gratia agẽdis. ¶ Ianua lauro: in nuptiis lauro domus ornabatur: unde Apuleius libro quarto ait: Domus tota lauris obsita: tædis lucida constrepebat hymenæum. ¶ Vt testudineo: ordo est: infans nobilis: idest pulcher tibi o lentule in conopeo testudineo. idest curuo exprimat rẽpsentet referat Euryalum aut Mirmillonem. ¶ Lentule: Lentulus bardiacus Lanista fuit secundum Plutarcum nobilissimus: ponitur hic pro quocunq; Lanista. ¶ Conopeo. Conopeũ uelũ; erat: quo in ægypto ad arcendos culices utebantur: ut scribunt Herodotus & Porphyrio. κώνωψ ωποσ: culex dicitur. ¶ Euryalũ: retiarii nomen est. Ræatiario pugnanti aduersus Mirmillonem cantabatur non te peto piscem peto: quid me fugis galle? quia mirmillonicum genus armaturæ gallicum est ipsiq; Mirmillones ante galli appellabantur. In quorum galeis piscis effigies inerat: quod festus scribit plura diximus in satyra secunda: uicit & hoc monstrum tunicati fuscina gracchi. ¶ Nupta senatori: hoc loco hippiæ immodestiam taxans alias quoq; huiusmodi carpit: fuerat autem nupta fabritio uelentoni: de quo satyra quarta habuimus. ¶ Ludum: lusorem pro ludium: ludii enim & ludiones ab ludo dicuntur: sic etiam Ludiæ mulieres. Ludiones autem istriones dicti sunt quod latius ex liuio docuimus satyra septima ibi. Quod non dant proceres dabit istrio. ¶ Pharon: pharos insula quædam est oblonga opposita alexandriæ. quæ continenti adiacet: bicipitem ad eam portum faciens: Nam cum littorea regio sit sinuosa duo promontoria i mari emittit inter quæ insula iacet: quæ portum claudit. Est ibi petra quædam mari circundata: quæ turrim habet multis tabulatis excelsam: & albo lapide mirifice structam: eodem nomine quo insula. Eam Sostratus Gnydius regum amicus posuit: ob nauigantium salutem ut epigramma declarat. Nam cum ora ex utraq; parte importuosa & humilis esset & cautes & breuia haberet: signum aliquod necessarium fuit altum & clarum: quo nauigantes ad portus ingressum dirigerentur: Strabo ita edocet libro decimoseptimo. Solinus uero scribit q; ægyptii in portibus machinas ad prælucendi ministerium fabricatas

Conopeũ

κώνωψ

Ræatiari9

Mirmillo

Ludii

Ludiões

Pharos

Sostratus

bricatas

bricatas pharos dicunt. ¶ Famosaque moenia lagi. i. Alexandriam: Nã ut Strabo li. decimoseptimo scribit. Pharos
Ptolemæus lagi filius Alexandro successit. Famosa uero moenia dixit: quoniam ut idem Strabo meminit. Lagus
Omnes post tertium Ptolemæum male uixerunt delitiis corrupti: omnium uero pessime quartus: & septimus & ultimus Auletes: aut famosa Pompei cæde. Vel potius famosa dixit propter luxum & uirorum & mulierum in fossa quadam de qua iam dicemus. ¶ Prodigia: scelera seu prodigiosos mores. ¶ Vrbis. i. romæ Vrbs
Nam teste fabio li. sexto. Vrbis appellatione: et si nomen non adiiceret: Roma tamen accipi receptum est.
¶ Damnate Canopo: Canopus centum ac uiginti stadiis distat ab Alexandria pedestri itinere uadentibus Canopus
Est autem in quadam nili insula. Ibique Serapidis templum & cultu & religione excellens ad solemnia cuius Serapidis
ingens turba per fossam ex alexandria descendebat: nam die ac nocte nauiculis plena erat uirorum ac mulierum templum
impudenter canentiũ ac saltãtiũ cum omni dissolutione: erãtque diuersoria fossæ imposita ad huiusmodi relaxationem & celebritatem idonea. Vt scribit Strabo libro decimoseptimo. Cum demum apud alexandriã Fossa canopi
& canopum ita lasciue uiuerent damnabant tamen urbis mores: tanquam turpiores.

¶ Conopeum: uelum erat quo in ægypto ad arcendos culices utebantur: ut scribunt Herodo. & Porphyrio. Ego uero puto designari opus topiarium: idest cum serpentibus & textis ramis cubiculi camerati species effingitur: ut ex Plinio discimus: tu ornas inquit fores ramis in speciem Topiarii: ut tibi nascatur filius uel mirmillo uel retiarius: quasi dicat ut tibi sit adulter in tanto apparatu gladiator: nam post cytharoedos. Iam ait gladiatorem amari a mulieribus. ¶ Lentulus bardiacus: lanista fuit Plutarchi testimonio nobilissimus hic pro quocũque lanista accipitur: tu inquit o posthume lentulus eris bardiacus paulo post & habebis familiam gladiatorum: Nam tibi nascentur retiarii & mirmillones. ¶ Eurialus. nomen retiarii. ¶ Mirmillo: is dicitur qui pugnat aduersus retiarium: in cuius Galea piscis effigies inerat: ut scribit festus: & Tranquillus multis in locis ostendit. ¶ Nupta senato. Fabritio uejentono. ¶ Canopo. Canopus gubernator Menelai nomẽ loco dedit: ibi fossa est: ut scribit Strabo nocte dieque plena cymbarum in quibus mulieres impudenter canũt & lasciuiunt: ut docuimus apud Syllium. Papinius. Curue thærapnæi lasciuia tota canopi. DOM.

¶ Ianua lauro: lætis diebus solebant prisci: ut Tertulianus scribit postes laureis obumbrare & præcipue nuptiis: Apuleius domus tota lauris obsita tedis lucida constrepebat hymeneum. ¶ Testudineo: aut cortice testudinis ornato aut quadrato: Nam Pompeius festus: Testudinem: pro quadrato accipit. ¶ Euryalum. gladiatoris nomen. ¶ Myrmillonem: gladiatorem. Nã digladiantium alter retiarius: alter mirmillo appellabatur. ¶ Pharon: pharos insula olim nunc uero continenti coniuncta: quæ portum Alexandriæ efficiebat: in ea turris fuit in petra posita: quæ mari circunluitur: hanc excelsam & mirifice albo lapide extructam Sostratus gnidius Alexandrinorum amicus ob nauigantium salutem posuit: ex qua reliquæ turres lumine per noctem nauigantes ad portum dirigentes appellatæ fuerunt phari. ¶ Famosaque moenia lagi. alexandriam significat. Nam Ptolemæus is: qui alexandro successit. Lagi filius fuit: unde & lagidarum imperium coepit: quod post multos annos morte Cleopatræ euersum fuit. ¶ Famosa: aut cæde pompei famosa: aut mollitiæ ptolemæorum: qui fere omnes post tertium ptolemæum male uixerunt delitiis corrupti. ¶ Mirante canopo. canopitæ molles & omni libidine contaminati fuere: Vnde magnum fuit flagitium: quod populus mollissimus & libidinosus miraretur. MER. Turris pharos Lagus

¶ Longa per angustos figamus pulpita uicos: ita enim nuptiis se solent apparare. ¶ Vt testudineo tibi lẽtule conopeo: nobilis euryalum mirmillonem exprimat infans: ordo est. o lentule ornentur tibi postes & grandi lauro ianua: ut nobilis infans exprimat tibi euryalum mirmillonem conopeo testudineo: sensus est ducis lentule uxorem: unde tibi nascetur puer: qui compræssoris quidem alicuius faciem geret: certe gladiatoris aut mimmi. ¶ Testudineo: camerato in modum testudinis. ¶ Conopeo. conopeum reticulum: aut quoquomodo uelum quod arcendis culicibus a facie prætenditur. ¶ Nobilis: cognitus: nam illustris insignis præcipuus singularis egregius nobilis cognitionis non meriti & laudis nomina sunt quia tam de flagitiosis q̃ de claris dici inueniuntur. ¶ Exprimat: referat euryalum gladiatorem. ¶ Mirmillonem: gladiatorem dicit: hoc enim nomine gladiatorem ueteres uocauerunt. ¶ Trã. de caligula. Mirmillonem e ludo rudibus secum batuentem & sponte prostratum confundit ferrea sicca. ac more uictorum cum palma discurrit. festus Pompeius retiario inquit pugnanti aduersus mirmillonem cantatur non te peto piscem peto. quid me fugis galle: quia mirmillonicum genus armaturæ gallicum est. ipsique mirmillones ante galli appellabãtur: ut quorum gallis piscis effigies inerat: que genus pugnæ institutum est a pittaco uno ex septem sapientibus: qui aduersus phrynonem dimicaturus propter controuersias finium: quæ erant inter atticos & mytilenæos retæ occultæ latum impediuit phrynonẽ. ¶ Nupta. sena. co. est hip. lu. ludum pro ludium. i. lusorem VAL.
¶ Ad pharon. pharos in ægypto oblonga paruaque insula est iuncta ad extremum continenti portũ ore gemino efficiens. ¶ Ad pharon. accusatiuus a nominatiuo pharos: ut inquit Cæsar. pharus ẽ insula turris magna altitudine mirificis operibus extructa quæ nomen ab insula accepit: hæc insula obiecta alexãdriæ: portum efficit: sed a superioribus regionibus in longitudine passuum nongentorum in mare iactis molibus angusto itinere & ponte cum oppido coniungitur: in hac sunt insula domicilia ægyptiorum & uicus oppidi magnitudine. ¶ Et nilum. fluuium a nilo rege appellatum: ut locupletissimi tam latini q̃ græci auctores scribunt: licet quidam a nouo inferendo luto id nomen habuisse putauerint: quod sua inundatione tam feracem reddat ægyptum. ¶ Famosaque moenia lagi το αὐτο ægyptum siquidem significat. ¶ Famosa flagitiis nobilitata: lagus enim alexander ægyptiorum rex quem ptolemæi secuti sunt. ¶ Famosa: infamis ut hoc ipse ostẽdit. ¶ Prodigia: quia par prodigio haberi debuerit romanam ciuẽ in ægyptũ usque gladiatorem seq

¶ Damnate ea.nã cũ libidine & omni flagitioso crimine famosa sit ægyptus:a romanis tamen uidetur su/perari:canopus ciuitas fuit iuxta alexandriam:quam alexãder instar chlamydis suæ quæ fuit de ciuitate macedoniæ quæ pella nominabatur fertur condidisse. Virg.in.ii.georg.Nam quam pellæi gens fortunata canopi. Canopus autem dicta a quibusdam putatur quasi conobus a conobo Menelai gubernatore illic sepulto:sunt qui a culicibus nomen traxisse malit:& hic conopæum appellatum tegminis genus ad arcẽdos

MAN. culices quo maxime utuntur alexandrini:q ex nilo culices cõfluant:quos græci κονωπας uocant.

Nil patriæ idulsit: plorãtesq; improba natos
Vtq; magis stupeas:paridẽ:ludosq; reliquit
Sed q̃q̃ in magnis opibus: plumaq; paterna
Et segmentatis dormisset paruula cunis:
Cõtẽpsit pelagus famã contempserat olim:
Cuius apd molles mĩma ẽ iactura cathedras
Tyrrhenos igitur fluctus lateque sonantem
Pertulit ioniũ constanti pectore: quamuis
Mutandum totiens esset mare: iusta pericli
Si rõ est & honesta timẽt: pauidoq; gelãtur
Pectore: nec tremulis possunt ĩsistere plãtis
Fortẽ aĩum p̃stãt reb⁹ quas turpiter audent:
Si iubeat cõiũx:dur ẽ conscendere nauim
Tunc sẽtina grauis: tũc summus uertit aer
Q uæ mechũ seqt̃ stõacho ualet:illa maritũ
Cõuomit:hæc iter nautas & prãdet & errat
Per puppĩ & duros gaudet tractare rudẽtes
Q ua tñ exarsit forma: qua capta iuuenta est
Hippia? quid uidit: p̃pter quod ludia dici
Sustinuit? nam sergiolus iam radere guttur
Cœperat: & secto requiem spare lacerto.
Præterea multa in faciem deformia:sicut
Attritus galea: mediisq; in nauibus ingens
Gibbus; & acre malũ semper stillãtis ocelli:

¶ Indulsit pepercit: Debuit enim respectu patriæ saltem id non agere. ¶ Paridem. is pantomimus erat. ¶ Ludos:circenses uel quoscunq;. ¶ In magnis opibus.scilicet esset:Hoc est quãuis diues & nobilis contempto tamen pelago secuta est gladiatorem. ¶ Paterna.propria non aliena ut pauperib⁹ euenit. ¶ Segmentatis cunis.ideſt zonis & cingulis quibusdam depictis.Plini. enim libro sexto capitulo trigesimo quarto. Segmenta circulos signare ostendit. his uerbis plura:sunt autem hæc segmenta mundi:quæ nostri circulos appellauere:græci paralellos. ¶ Molles cathedras idest apud illas quæ sedẽt in cathedris impudicis. Martialis libro tertio inter fœmineas tota qui luce cathedras:Desidet &cætera. Molles autẽ ait:quoniã & aliæ non molles. ¶ Tyrrhenos fluctus: mare tyrrheniam radens tyrrhenum uocatur: sed cum postea incuruet ad orientem solem siculum dicitur. Cum iam ad Iapigiam usq; reclinet:atque inde ad boream uersus dilatet sese. Adriaci nomen accipit. Ac rursus ad hesperiam citeriorem conflexum Ionium efficit mare:quod Dionysius scribit. ¶ Ionium:fluctum:scilicet. ¶ Sentina nauis fundum quo tota decurrit aqua: a sentiendo dicta putet enim maxime. ¶ Illa.supple quæ. ¶ Maritum.scilicet sequitur. ¶ Hæc quæ mœchum sequitur ¶ Ludia:idest ludii & lusoris uxor uel amica. ¶ Iam radere guttur.eum gradeuum ostendit. Cum hirsutus esset ita ut gutur etiam raderet:& Tibullus inquit chari or est auro iuuenis cui leuia fulgent. Hora:nec amplexus aspera barba terit. Præterea Gellius libro tertio capitulo quarto ostẽdit in annis.xl.Publii Scipionis aphricani tẽporibus barbam uiros rasitauisse. ¶ Secto lacerto.idest tanquam si sectus ei lacertus fuisset: mutilatio enim aliquo membro requiem & missionem impetrabant gladiatores.

[margin: Segmẽta; Tyrrhenum mare; Adriaticũ mare; Ionium mare; Sentina]

DOM. ¶ Ludos:scilicet circenses quibus tota urbs tenetur hoc autem dicit in inuidiam Domitiani: ut etiam paridem taxet. ¶ Sergiolus iam radere guttur:ego ita intelligo Sergiolum exuisse omnem formam cum barba ad guttur iam perũenisset atq; illic raderetur:tunc enim os plane erat uirile:Sed tamen ut inquit uidentur Narcissi & iacynthi quia sunt gladiatores quod affertur a nonnullis de rasitationis tẽpore ex Aulo gellio ita non conuenit ita ut sit contrarium. ¶ Requiem:id est missionem quam gladiatores impetrare solobant membro aliquo mutilato:martialis:nuper cum myrino peteretur missio læso.

MER. ¶ Paridem.panthomimum intelligit histrionem uidelicet elegantissimum. ¶ Segmẽtatis cunis.quæ segmẽtis ornatæ fuerant. ¶ Segmenta circuli sunt:quos græci paralellos uocant. & monilia segmenta dicuntur:a seccando deductum nomen. ¶ Ludia:a ludo factum nomen:sic & ludiones & ludios apud liuium & Valerium legimus. est & uerbum aludio & aludior. quo Plautus utitur: quin etiam mulieres ludiæ dictæ sunt. Martialis. Hermes cura laborque ludiarum.

[margin: Segmẽta; Ludia; aludior]

VAL. ¶ Nil patriæ indulsit.nulla patriæ caritate commota est. Plorantesq; impro.na.improba peruicax:ut & pluuiam cornix uocat improba uoce. ¶ Ludos.qui romæ fiebant ad populi oculos auresq; mulcendas. ¶ Paridem pantomimum. ¶ Pluma.delitiis:ut alibi ipse plumas sardanapali. ¶ Et segmentatis dormisset paruula cunis:segmentatis plumatis uel aurata ueste adopertis.& est sensus.tanto libidinis furore ferebaẽ: ut delicate & in magnis etiam opibus educata maris pericula & nauigationum incõmoda uitare contempserit. ¶ Cuius.subaudi famæ. ¶ Apud molles minima est iactura cathedras.i.matronas quæ im mollibus sedent cathedris ociosæ. ¶ Tyrrhenos igit̃ flu.tusci maris p̃cellas. Sonãtẽ p̃tulit ioniũ in scopulos sese confringentib⁹ undis mugiẽtẽ. ¶ Pertulit ioniũ.ioniũ mare:ut ionia attica ab ione dcã achæi f̃re filio zuti filiũ æoli & creusæ q̃ erechtheos fuit filia.& ionia regio asiæ: unde & asiatici iones:in q̃ urbes fuerunt.ephesus.androclus.miletus.priene:colophõ.lebedus.erythræ.phocea:claomenechios:samos:ionia:q̃dẽ primã habet

breue:secūdā uero lōgā. Prop. At tu seu mollis q̄ tēdit ionia seu Qua Lydia patoli tingit aratra liquor: & ionicus. Ho. iñ epodo: non atagē ionicus: ē. n. dimetꝝ iābicū: necnō ionides. Rufus Festus i descriptione orbis. Nec minus attollunt ionides īsulæ ab alto. Ionius uero primā hēt lōgā & secūdā breuē: ut hoc in loco. ℭ Iusta pieli: p maria tolerādi: hoc ē quæ honestatis cā nauigātes oia formidāt: eædē si utilitatis necessitas: si honestas postulet: ut cum marito per maria nauigent: tunc nauseam patiuntur: tunc periculum metuunt. ℭ Forte aium pstāt: exhibēt gerūt: psto: pbeo: & psto excello uerbū integrū: nā impersonale melius est significat. Vir. sed motos pstat cōponere fluctus. nā psto aduerbiū cū uerbo substātiuo iunctū adsum significat. ℭ Tūc sentina grauis odorē ex sentina exhalātē sibi molestiā exhibere cōqueri. ℭ Tūc sūmus uerti aer ꝙ magni oriā flatus igemit: nā uētus: ut Aristoteles ēt refert nihil aliud e q̄ aer multus & subitus defluens cū e terra siccæ & calidæ q̄dā formæ in sublime tollunt: q̄s mediæ regionis aeris horrēdissima frigiditas uehementi ipetu deorsum ꝓpellit. ℭ Stomacho ualet: ei stomachus nō subuerti nauigatione. ℭ Gaudet tractare rudētes funes nauis ita dicti ꝙ cū uēto uerberent rudere existimētur tā & si primæ syllabæ q̄titas non seruatur. ℭ Qua tamen exarsit forma: interrogando acrius lacerat. ℭ Ludia dici su. i. gladiatoris uxor: ludius & ludia sicut & ludo uerbum a lydis inflexa sunt: Valerius maximus de institutis antiquis ea res inqt ludium ex hetruria accersendi causam dedit: cuius decora pernicitas uetusto ex more curetum lydorumq; a quibus tusci originē traxerūt: & qa lydius apd eos histrio appella scænico nomē histrionis inditū ē. ℭ Sergiolus. gladiatoris nomē: sed diminutiuo usus p cōtēptū ē. ℭ Iā radere guttur cœperat. guttur ꝓ barba posuit: aut certe qd mētū & maxillæ citius pubescāt: & gutture serius barbire soleam⁹. ℭ Secto. saucio. ℭ Reqem spare: rudē sibi dari fract⁹ labore dsideret. ℭ Attrit⁹ galea. multis deturpatus uibicib⁹: ut mirꝝ uideri possit ab hippa tātope dilectū. ℭ Semp stillātis ocelli. ꝓpter oculi lippitudinē. & diminutiuo usus: ut ob ægritudinē minorem effectū oculū oñdat. quomodo Persius diminutiuo libidinē exp̄ssit patrāti fract⁹ ocello.

Sed gladiator erat: facit hoc illos hyacintos
Hoc pueris patriæq; : hoc ꝓtulit illa sorori:
Atq; uiro: ferꝝ ē quod amāt: hic sergius idē
Accepta rude cœpisset ueiēto uideri
Quid priuata dom⁹: qd fecerit hippia curas
Respice riuales diuorum: claudius audi
Quæ tulerit: dormire uirꝝ quū senserat uxor
Ausa palatino tegetem pferre cubili los
Sumere nocturnos meretrix augusta cucul
Liquebat comite ancilla nō amplius una
Et nigrum flauo crinem abscōdēte galero

ℭ Hyacinthos. i. ita pulchros uti fuerāt hyacinthus de quo late in metamorpho. hētur. ℭ Ferrū: gladiaturā. ℭ Cœpisset ueiēto uideri. si rude donaret: uideret ꝑfecto ueiento qui iā senex: uel sic potius. Si sergius acciperet rudē hoc est non amplius gladiator esset. relinq̄ret ab hippia: sicut relictus est ueiento: & sic concludit hippiaȝ sola gladiatura captam. ℭ Rude: rudis uirga erat qua gladiatores donati cessabant a gladiatura: ut scribit Priscia. libro septimo. ℭ Diuorum: impatorū. ℭ Claudius audi: Claudius impator Valeriam messalinam cōsobrini sui filiam in matrimonium acceperat. ut testatur Suetonius Pli. autē lib. x. ca. lxxii. sic ait. Cæteris satietas in coitu homini pene nulla: Messalina Claudii Cæsaris cōiunx hanc regalem existimās: palmam elegit in id certamen nobilissimam e prostitutis ancillam mercenariæ stipis eamq; die ac nocte superauit qnto ac uicesimo concubitu. ℭ Tegetem lupanaris locum respectu regiæ impatoris tegetem appellat. — MAN. — Rudes — Messalina

ℭ Palatino. imperatorio: palatiū nāq; imperatores ut plurimum habitarunt. ℭ Augusta impatoris uxor ℭ Sumere: pro sumebat. ℭ Linquebat. peccabat. ℭ Ancilla una: de hac iam diximus ex plinio. ℭ Nigruȝ crinem. nigrum ait: qm̄ matronis nūq̄ flaua coma dabatur: sed nigra: ut Seruius li. iiii. æn. scribit. ℭ Centone. laneo pāno diuersis coloribus texto: super quem coire solebāt hmōi tegmen mutatis litteris celonē dicimus sitq; a κεντῶ uerbo græco: quod est pungo. Nam ut Strabo libro. vii. ostendit. Centones pilosi erant & hispidi: ait enim sic: Nomades & enim tentoriis utuntur. Centonum instar pilo contextis: in palustris uitā degentes. ℭ Galero. galerus est ut uolunt a galea: ꝙ in modum galeæ esset. — Cento — κεντῶ

ℭ Ferrū. i. gladiaturā Trangl. de Nerone exhibuit ad ferrū. i. ad gladiaturā. Ferrū est qd amāt: q̄si dicat hos amāt nō qa formosi sint ut diuites aut nobiles: sed tantū qm̄ sunt gladiatores: perditæ. n. nōnullæ hoc gen⁹ diligūt. ℭ Sergiolus: dictus isergi eius manumētū: q & ipe autore Valerio mr̄onam ꝓmissis pecuniis corrūpere tētauerat dānatus a Metello celere. ℭ Respice riuales diuoꝝ. a messalina ē exēplū de ipudicitia de qua hæc Pli. Cæteris facietas i coitu: homini ꝓpe nulla messalina claudii cæsaris cōiūx regalē extimās palmā certamē elegit. nobilissimā ex ꝓstitutis ancillā mercēariæ stipis eāq; die ac nocte supauit qnto & uicesimo cōcubitu: & Tacit⁹ iā messalina facilitate adulterioꝝ i fastidiū uersa ad icognitas libidines ꝓfluebat. de hoc plura paulo post dicem⁹. ℭ Tegetē: fornicē meretriciū. ℭ Vna an. q̄ elegerat i certamie libidis. ℭ Flauo crinē: nā matronis nigri crines dabant: ut nigri calcei nobilibus ut diximus copiosius in cōmentariis Marti. — DOM.

ℭ Facit hoc illos hya. p gladiaturā nō min⁹ formosi sunt q̄ oli hyacinthus quē ob formæ pstantia Apollo amauit. ℭ Accepta rude. rudis uirga: auctore Prisci. qua donati gladiatores a gladiatura cessabāt. Hora. Et donatū iā rude q̄ris Mœcenas iterꝝ ātiquo me icludere ludo. ℭ Veiēto uideri. aut ueiētoni similis cuius pſæpe hic poeta & Cornelius taci. meminit: ut Veiēto hippiæ marit⁹ fuit. ℭ Respice riuales diuoꝝ. cæsares itelligit q reꝝ dñi: æmuli quodāmō Iouis hēbant. nā & August⁹ dict⁹ ē hūisse diuisū ipiuȝ cū Ioue: & potestas principū diis æqua psæpe appellat. Narrat itaq; ifame illd Messalinæ facin⁹: Quæ claudii Cæsaris uxor tradēte Plinio: regalē existimās palmā elegit i certamē coitus nobilissimā e prostitutis ancillam mercenariæ sti — MER. — Rudis — Egregiū Messaliæ facinus

Augu- pis:eāq; die ac nocte supauit quinto ac uigesimo cōcubitu. ¶ Tegetē. quā icolebāt ꝓstituta mācipia. ¶ Pa
stum latino cubili:ipatorio lecto. nā palatiū cæsares habitarūt. ¶ Meretrix augusta. cæsarea & uenerāda. Augustū
Nigra enim augurio cōsecratū dr. Enni⁹ p Suetoniū Augusto Augurio postq̄ inclita Roma cōdita ē. Oui. in fast.
coma Sancta patres augusta uocāt augusta uocant Tēpla:sacerdotū rite dicata manu. ¶ Sed nigro flauū:crineʒ
matro absondente galero: Matronis scribit Seruius nūq̄ flaua dabatur coma:sed semper nigra. Ait Virgilius Di-
narum doni utpote impudicæ flauam dat comam: Nondum illi flauum proserpina uertice crinem abstulerat.
VAL. ¶ Sed gladiator erat. hæc est syllogismi pars scda cui tertiā subnectit. ferꝝ ē qd amāt:ut sit explicata syllo-
gismi cōtextio hippia marito deserto sergium sequit:nō formosum nō diuitē nō iuuenē. hocq; assumptum
est syllogismi pars prima quā ipse exornans mō interrogatione modo amplificando affirmatione longius
euehit:assumptio aūt syllogismi pars secunda atqui gladiator fuit:& quia gladiator ut pote armatus ab hip-
pia adamatus ē:inde cōcludit. ergo nō hoiem sed ferrū amat. sed pluralis numeri amāt ꝓtulit:ut idē cæteras
facere oñdat. ¶ Facit hoc illos hyacinthos. i. uideri formosos & ē assumptiōis approbatio. absolutissimum
enim epichirema:ut cicero putat:quinq; partibus cōstat. ¶ Facit hoc illos hyacinthos. hyacinthū inqt Pli-
nius comitat fabula duplex:luctū præferēs eius quē apollo dilexerat:aut ex aiacis cruore æditi ita discurren
tibus uenis:ut græcarū litterarꝫ figura ea legat inscripta. ¶ Accepta rude uirga:qua gladiatores donarent
¶ Cœpisset ueiento uideri. deformis & stultus aut maritus hippiæ. ¶ Respice riuales diuoꝝ. i. imperatorū
qui diui sunt dicti:dicunt aūt riuini uel riuales alienæ mulieris una proci. ¶ Tulerit. passus sit. fatuus im-
perator qui massalinā suā impudicissime uiuere passus est:ut Tacitus in historia docet. ¶ Dormire uiꝝ. clau
diū. ¶ Vxor. messalinā dicit quæ octauiæ & britannici mater fuit:q; nouas cuiusdā filii speciosi iuuenis ui-
tio Claudio nuptias adornasset interfecta est. ¶ Palatino tegeteʒ pferre cubili. tegetē fornicis & lustri tuguri
um. ¶ Cubili palatino. lecto Claudii cuius regia in palatio fuit. ¶ Meretrix. impudica mulier ut meretrix
quæ de turpi quæstu uiuit. ¶ Augusta. quia imperatoris uxor:quādo omnes ab augusto dicti sunt impera
tores augusti. augusta inquit. Tranquillus loca dicuntur religiosa in quibus augurato aliquid consecratur:
augusta dicuntur ab actu uel auium gestu gustuue sicut etiam Ennius docet scribens augusto augurio post
quam indita condita roma est. hinc augustus cæsar dictus. ¶ Cucullos. breue uileque tegmen quo caput
humeriq; ad pluuiam arcendam conteguntur. ¶ Linquebat. subaudi maritum. Ancilla non amplius cum
ablatiuo. sic cæsar i. vii. cōmentario. ita ut non amplius quattuor digitis ex terra eminerent. & cū noīatiuo
idē in qnto eiusdē libri uolumie. quæ cū ānotinis priuatisq; quas sui qsq; cōmodi fecerāt āplius octigēte uno
erāt tpe a littore discesserāt:ac se in supiora loca abdiderāt. & cū accusatiuo. Vir. in. i. æneidos. noctē non am
plius unā falle dolo. eiusdē structuræ ē plus: dicius. n. plus ac re. Oui. dii dēt plura rogātis. & hāc rē. Terē. in
eunucho. nō plus triduū. uictruui⁹ de architectura libro. yii. asseres directi disponāt iter se nec plus spaciuʒ
habētes pedes binos. & paulopost. & ita a pariete distēt:ut ne plus pateāt palmū. i quo nři atticos secuti uide-
ri possunt q & πλεῖω χιλίων τρεῖς & χιλίων τρηῶν dicūt. licet i qbusdā aliis idē cōptū hēamus cōpara-
tiuis suplatiuisq;:ut ꝓpius illū. Cæsar cōmētario septio. uercigētorix cū ad suos rediisset ꝓditiōis insimula-
tus q castra ꝓpius romanos mouisset:& ꝓximus illū. Ci. ꝓximus Pōpeiū sedebā. & illi. Pli. scdus in epist. nā
ꝓxime freqnti auditorio iter se cōtra multi ordis nři clar iocabāt itraui cōticuērūt:ut Ci. simillimū deo iudi
co sed i cōparatiuis ubiq; ablatiuū sicut & i suplatiuis genitiuū plariq; subaudiri uoluerūt. Sed ἑλλειπτι-
κῶς est subaudiendū. n. ne agnosceret. ¶ Nigrū flauo crinē abscōdēte galero intrauit calidū ueteri cētone
lupanar abscōdēte crinē qa niger fuit:qa matrōis flaua coma ñ cōcedebat sed nigra e diuerso meretricibus
flaua ideo Vir. i qrto æneid. dixit. Nōdū illi flauū ꝓserpia uertice crinē abstulerat. ¶ Galero. capitis tegmie
MAN. rotūdo qdq; i modū galeæ eēt galerus dict⁹:ut ait Var. q nomē gener neutro galeꝝ fronto protulit.

Intrauit calidum ueteri centone lupanar.
Et cellā uacuā: atq; suam tunc nuda papillis
Cōstitit auratis titulum mentita lyciscæ:
Ostenditq; tuum generose britanice uentrē
Excepit blāda intrantes atq; æra poposcit:
Mox lenone suas iam dimittente puellas.
Tristis abit: sed qd potuit tātū ultima cellā
Clausit adhuc ardēs rigidæ tentigine uulu æ
Et lassata uiris nondum saciata recessit
Obscurisq; genis turbis: fumoq; lucernæ
Fœda lupanaris: tulit ad puluinar odorem
Hippomenes: carmēq; loqr coctūq; uenenū
Priuignoq; datum: faciunt grauiora coacta
Imperio sexus minimūq; libidine peccant

¶ Titulū mētita lyciscæ. Martialis. lib. iiii. ait: facere i lyciscam paule me iubes uersus. Quibus illa lectis ru beat:& fit irata. Titulū uero ait:qm in cellæ fronte ap ponebat. Mart. lib. xi. in cātharum. Intrasti quotiens inscriptæ nomina cellæ Seu puer arisit siue puella tibi.
Britan-
nicus ¶ Britannice. Suetonius de claudio inqt:q ex Messa lina octauiam habuit & queʒ primo Germanicū mox britannicum cognominauit:britannicū uicesimo im perii die:inq; secundo cōsulatu natū sibi paruluū etiā tum & militibus pro concione manibus suis gestās & plebi p spectacula gremio aut ante se retinens assidue
Aeris i-
uentio
Pecunia commendabat:fuit postea inter cœnandum cum Ne rone sumpto ueneno ab locusta parato sublat⁹. ¶ Ae ra poposcit:in cipro prima fuit æris inuentio. Seruius ait rex primus signauit æs:antea rudi usos romæ Ty- meus tradit. Signata est nota pecudu: Vñ & pecunia appellata. Auctor est Pli. li. xxxiii. & xxxiiii. ¶ Quod potuit est quoddam prodire tenus si non datur ultra. Inquit Hor. epistola pri. ¶ Adhuc ardens rigidæ ten tigine uuluæ. Libido enim nunq̄ satiatur: & extin- cta reaccenditur usu crescit:nec rationi paret: qui in-

petu dicit

petu dicit:ut scri. Hyeronym⁹ i aureola. ℭ Puluinar. lectũ ĩpatoris. ℭ Hippomanes. scri. Pli. li. viii. eqs amo ris inasci ueneficiũ hippomanes appellatũ in frõte:caricæ magnitudine colore nigro:qd statim edito partu deuorat fœta:aut partũ ad ubera non admittit:siqs p̃reptũ habeat:dr̃ aũt ab hippon.i.equoꝝ. & Mania furia insania. Est ẽt hippomanes uirus ab inguine equaꝝ distillãs quo tp̃e agitant̃ amoris furore. uñ Maro li. iii. g. ait:hic demũ hippomanes uero qd noĩe dicũt pastores lentũ distillat ab inguine uirus:hippomanes qd sæpe malæ legere nouercæ. de eo igit̃ Iuue. intelligit. Præterea nouercas malas eẽ ut plurimũ ẽt Plutarchus innuit. scri. n. Catonis senioris filiũ p̃rem cõuenisse ueniãq; deprecatũ eẽ siqd ieũ patrauisset quo subiratus ac dolens sibi nouercã induxisset. Ph̃us itẽ li. vi. de animalibus scri. ꝙ equæ incẽsæ libidine aliqd emittũt:qd hippomanes appellat̃. eodẽ quo illud qd nascit̃ noĩe qd p̃cipue ad amoris ueneficia petit̃:sed accipi eũ humorẽ difficile esse aiũt ꝙ paulatim admodũ labit̃. Paulo itẽ inferius ait. Quũ equa peperit statim secũdas deuorat atq; ẽt qd' pulli nascentis frõti adhæret hippomanes dictũ magnitudine minus carica parua specie latiusculu; orbiculatũ nigrũ:siqs prærupto odorẽ moueat equa expitat̃ furitq; agnito eo odore. quapropter id a ueneficiis petitur & p̃cipitur mulierculis. ℭ Priuigno. priuignus dictus ꝙ antequam mater secundo nuberet est progenitus:pri enim antiqui prope dixerunt. ut scribit. f. Hippomanes

ℭ Titulũ:nam cellæ meretriciæ inscriptæ erant suis nõĩbus Mart. Intrasti quotiens inscriptæ liminia cellæ DOM.
ℭ Generose britannice. Britãnicus & Octauia nati sũt ex Claudio & Messalina britannicũ nominat ĩ claudii derisionẽ:q eum filiũ in delitiis habebat:sæpeq; suis gestabat manibus:& plebi inter spectacula frequenter cõmẽdabat. ℭ Britãnice:q. s. in tãtis delitiis es. ℭ Fœda:Mart. de Leda meretrice:qd spurce moriens lucerna lede. ℭ ℭ Hippomenes:ut Pli. scri. caro ẽ ĩ frõte pulli eqni caricæ magnitudine colore nigro qd statim ædito partu deuorat. aliogn partũ ad ubera nõ admittit:id ad amoris b̃ñficiũ innascit̃. ẽ itẽ Hippomenes uirus stillãs ex inguine equæ:ẽ p̃terea frutex:ut scri. Theocritus in cãtatione bucolica:quo equæ insaniunt ιππος equum ἀκτινα furorem: distillante nunc intelligit cum addat priuigno. Virgilius de hoc qd sæpe malæ legere nouercæ. Aristoteles de hippomene ait de eo ambigi quum alii stillans ex inguine equæ: alii innatum fronti pulli equini tradiderunt.

ℭ Veteri cẽtone lupanar. cẽtones ex pãnis diuersoꝝ coloꝝ:uel lanis in unũ cõdẽsatis atq; cõsutis fiũt:græca ẽ dictio. Nã græce κεντρων dr̃ sitq; a uerbo græco κεντω q ẽd pũgo:auctore Eustachio:uñ & homero cẽtones:& ap̃d nr̃os Virgilio cẽtones:quales fecit proba falconia:& Ausonius nõ infestiuus poeta de Virgilii uersibus nuptialẽ cẽtoñẽ cocinnauit:& qd sit hm̃õi cento si diffinit ad Paulũ. Et si pateris ut doceã docẽdus ipse cento quid sit absoluã. Variis de locis:sensibusq; diuersis quædã carminis structura solidat̃ in unu; uersum:ut coeant. aut cæsi duo:aut unus:& sequẽs cũ medio. Nam duos iunctim locare ineptum est. Centones & Cilicia in usum castrorum accipit. Nonius marcellus ex uerbis Sissenæ historici:q libro quarto hæc scribit. Propius aceto madefactis centonibus integuntur:quos supra perpetua classi suspensa cilicia obtenduntur. Cato autẽ in re rustica:dum nouos fieri centones præcipit & alibi emendos centones & sculponeas significare rusticum uestimentum uidetur. Similiter & Macrobius dum scropham sub centonibus iacere dixit:a centone centũculus per diminutionem fit. ℭ Generose britannice uentrem:filium ex messallina susceptum Claudius britannicum appellauit:ꝙ scilicet in expeditione aduersus britannos sumpta natus foret. ℭ Fœda:grauior odore lucernæ erat Martialis: Quod spurce moriens lucerna ledæ. Hippomenes. Virgilius in. iii. georgicon. Hippomanes scribit esse uirus:quod ab inguine equarum:dum mares appetũt defluit:hinc demum hippomanes:uero quod nomine dicunt Pastores:lentũ distillat ab inguine uirus hippomanes:quod sæpe malæ legere nouercæ:Aristoteles uero in libro de historia animalium carũculam tradit in fronte equini pulli natam:quam circunlambentes deuorant:cui astipulatur his uerbis plinius: & sane innascitur amoris ueneficium hippomanes appellatum in fronte caricæ magnitudine colore nigro:quod statim edito partu deuorat. Fœta autem partum ad ubera non admittit:siquis præreptum habeat: At theocritus his uerbis herbam uult esse:quæ amatorium habeat ιππομανὲς φυτόν ἐστι παρ' ἀρκάσι· τῷ δ' ἔπι πᾶσαι καὶ πῶλοι μαίνονται ἀν' ὤρεα καὶ θοαὶ ἵπποι.
MER. Homero centones Virgilio centones Cento quid sit? Centũculus Hippomanes

ℭ Intrauit:ẽ ordo uerboꝝ:intrauit calidũ lupanar ueteri cẽtone & cellã uacuã atq; suã subaudiendũ itrauit VAL.
ℭ Lupanar:a lupis. i. meretricibus dictũ. ℭ Cẽtone uelo laneo qd lana aut tomẽto cõsertũ:ut ictus nullos patiat̃:& ut existimo a κεντω. i. pungo inflexũ:ut ĩ comẽtariis apud cæsarẽ eãq; cõtabulationẽ summã lateribus lutoq; cõstrauerũt neqs ignis hostiũ nocere posset cẽtonesq; iniecerũt ne aut tela tormẽtis missa tabulationẽ p̃frigerẽt aut saxa ex catapultis lateritiũ discuterẽt:sisenna historiaꝝ li. iii. aceto madefactis cẽtonib⁹ integũtur:quos supra p̃petua classi suspẽsa cilitia obtegunt̃. Cato rerũ rusticaꝝ li. i. tres cẽtones pueris sex culcitras nouẽ stragula:idẽ paulopost:uestimẽta familiæ:tunica:saga alternis annis quotiẽs cuiq; tunicã aut sagũ dabis prius ueterẽ accipito unde cẽtones fiãt. i. iteriora uestimẽta q̃ sup subuculis supiduere solemus bõbyce iserta. colũella. cultã uestitãq; familiã magis utiliter q̃ delicate hẽat munitã diligẽter a uẽto frigore pluuiaq; q̃ cũcta p̃hibent̃ pellibus manicatis cẽtonib⁹ cõfertis:& sagis cuculis. ℭ Atq; suã:sibi dicatã. ℭ Nuda pa. synecd[…]hicos:ut nuda gẽu. ℭ Auratis. pulchris uel auro exornatis. ℭ Titulũ mẽ. ly. lycisca cãis est ex lupa can[…] p̃genita. Vir. multũ latrãte lycisca. sed hic aut p̃p̃riũ meretricis formosæ nomẽ accipiẽdũ ẽ aut effictũ non[…] αποτῆς λυκης quã græci prisci:ut Macro. ẽt refert primã lucẽ q̃ p̃cedit solis exortũ appellabãt. unde & Apollo lyci⁹ & lycegenes ẽ appellatus Ho. εὔχεο δ' Ἀπόλλωνι λυκηγενεῖ κλυτοτόξῳ p̃inde ita lucẽtẽ dictã meretricẽ ab hoc crediderĩ sicut ab Hora. formosus puer lyciscus noĩatus ẽ amor lycisci me tenet:unde expedire nõ amicorũ q̃ant libera cõsilia:nec cõtumeliæ graues. ℭ Ostẽditq; tuũ ge. bri. quẽ tuũ. unde editus es. britãnicus aũt hic messalinæ filius a nerone postea ueneno necatus ẽ. uenenũ locu-

sta suggerente:ut Trã.scri. ¶ Atq̃ æra po.mercedẽ quo meretrix uideat̃ sibi dari deposcit. ¶ Suas di.p̃ pstibulas ad cellulas emittẽte lenone. ¶ Tristis.cur tristis oñdit̃:nã nõdũ saciata recessit:de qua Pli.messal na inq̃t claudii cæsaris cõiũx hãc regalẽ existimãs palmã elegit in id certamẽ nobilissimũ e pstitutis ancil lã mercenariæ stipis eãq̃ die ac nocte supauit q̃nto ac uicesimo cõcubitu. ¶ Obscurisq̃ ge.tur.hoc dicit.lu cernæ q̃:ut cæteris meretricib⁹ in eius cellula fuerat incẽsa fuligine nigroreq̃ inq̃nata decedit. ¶ Fœda lu. lupanar pstibulũ:uñ lupanarius. Vlpianus de petitiõe hæreditatis.licet a lupanario pceptæ sunt.nã & i mul torũ honestorũ pdiis lupanaria exercent̃. ¶ Obscurisq̃ genis.genas qdã itra extremũ supioris iferiorisq̃ cilii ambitũ eẽ uoluerũt alii ifra oculos q̃s malas appellamus:q̃s radi duodeci tabularũ iterdicto antiq̃ uetuerunt pudoris sedes eẽ arbitrati:qd ibi maxie oñdatur pudor alii ubi primũ barba orit̃. ¶ Tulit ad pul.maritalem lectũ sed deorũ ut Ho.ornare puluinar deorũ aut eorũ q̃ diis pares hñt̃ ut hic.dr̃ ãt & hic puluinus: ut ipse supra & de puluio surgat eq̃stri.uñ puluillus iminutũ.Hora.in epodo.Inter sericos iacere puluillos amant. ¶ Hippomanes car.lo.co.ue.pponit nũc qd de mulierib⁹ hacten⁹ dicturus ẽt fit. ¶ Hippomanes.uirus ab equæ inguinib⁹ pfluẽs q̃ in humana uiscera descẽdẽs furorẽ facit: uñ & nomẽ habet:nã ἵππος equus dici tur & μαίνομαι significat isanio. Vir. Hinc demũ hippomanes uero q̃ noie dicũt Pastores lẽtũ distillat ab inguine uirus. Hippomanes quod sæpe malæ legere nouercæ. Miscuerũtq̃ herbas & nõ inoxia uerba. Est itẽ hippomanes ut Suidas expõit:in pulli eq̃ni frõte caro in modũ ficus nigra:lata circũquaq̃ cõtracta:quã mr̃ e frõte dẽtibus cõuellit:q̃ siq̃s prius abstulerit ipm pullũ mater amplius nõ ẽ amatura:dicẽte ẽt Vir. & frõti p̃reptus amor.hac carũcula mulieres medicamẽta cõponẽtes uertere hoies ferunt̃ in furorẽ:uñ & i hoc cui totã tremuli frõte cæsonia pulli ifudit:licet Theocritus in carmine buccolico hippomanes in arcadia ar borẽ eẽ scribat sic dictãq̃ sub ea in furias uertant̃ equæ his uerbis ἱππομανὲς φυτὸν ἐστι παρ᾽ ἀρκάσι τῷ δ᾽ ἔπι πᾶσαι καὶ πῶλοι μαίνονται ἀν᾽ ὤρεα καὶ θοαὶ ἵπποι. ñ desũt q̃ apud sophoclẽ i aiace furen te dĩ cãt hippomanes locũ eẽ ubi eq̃ in furorẽ agũt. ¶ Carmẽ.excãtamẽtũ. ¶ Coctæ impio sexus.utrũ uirilis se xus impio:q̃ cũ uirorũ cãs hẽnt ad scelera uires seq̃ oñdãt i oia pmptissimas:an certe ipio sex⁹ sui q̃ fœmia rũ mẽtes facilius metu:ira:odioq̃ corrumpãt̃:ac q̃m nõ hẽt roboris tm̃ uñ uicia supent:sæpe infirmitate in flagitia decurrant.unde & grauiora q̃ uiri faciũt. ¶ Minimũq̃ libidine peccãt.si alia eaꝝ facinora inspicias.

Optima sed quare cæsonia teste marito
Bis quĩgenta dedit; tanti uocat ille pudicam
Nec pharetris ueneris macer ẽ:aut lãpade fer
Inde faces ardẽt:ueniunt a dote sagittæ uet
Libertas emitur; coram licet innuat atq̃
Rescribat; uidua ẽ locuples; q̃ nupsit auaro
Cur desiderio bibulæ sertorius ardet?
Si uerum excutias; facies non uxor amatur;
Tres rugæ subeãt; & se cutis arida laxet,
Fiant obscuri dentes; oculiq̃ minores
Collige sarcinulas dicet libertus: & exi
Iam grauis es nobis & sæpe emungeris & exi
Otius & ppera; sicco uenit altera naso.
Interea calet & regnat: poscitq̃ maritum
Pastores & ouẽ cãusinam; ulmosq̃ falernas

MAN. ¶ Opima sed quare: Indicat aut dote sũma:aut decorẽ non autẽ pudore diligi mulieres. ¶ Pharetris ueneris quibus amare cogatur propertius li.ii.de amore inq̃t: Et merito hamatis manus ẽ armata sagittis. Et phare tra ex humero gnosia utroq̃ iacet. Ante ferit q̃m tuti q̃ cernimus hostẽ. Nec quisq̃ ex illo uulnere san⁹ abit. Vtq̃ Ci.li.iiii.tusc.edocet: Amore captus abducẽdus est nõ nũq̃ ad alia studia:sollicitudines:curas negocia loci deniq̃ mutatiõe tanq̃ ægroti nõ cõualescentis sæ pe curandus est. Etiã nouo quodã amore ueterẽ amo rem tanq̃ clauo clauum eiiciendũ putãt. Maxime autẽ admonẽdus quantus sit furor amoris omnibus.n. ex animi perturbationibus est pfecto nulla uehemẽtior &c.hæc ille. ¶ Inde:ab his quiq̃ẽtis. ¶ Sagittæ:amo ris.s. ¶ Emit̃:ab uxore diuite. ¶ Coram.pñte uiro. ¶ Licet licitũ est. ¶ Innuat:amator. ¶ Vidua.i.libera ac si uidua eẽt & ab uiro diuisa. Macrobius lib.i.sat.ait Iduare hetrusca lingua diuidere esse. Vnde uidua qua si ualde idua: idest ualde diuisa. Aut uidua ab uiro di uisa. ¶ Bibulæ.semp bibentis. ¶ Rugæ semitulæ:pel uis contractiones in fronte hoc loco. ¶ Arida:sangui ne sicca. ¶ Sarcinulas.reculas supellectilia. ¶ Et exi & cætera.desinẽte pulchritudine amicitia quoq̃ nonnũq̃ desinit:ut scri.phus li.vii.eth. ¶ Grauis.molesta. In terea dũ iuuenis ẽ. ¶ Calet:formosa ẽ sanguine.n.calescimus & formosi sum⁹. ¶ Et regnat.hoc iõ q̃m dat facies animos facie uiolẽta corinna ẽ: Vt scribit Naso li.ii.de amoribus:& li.iii.inq̃t formosas superi metuũt offendere læsi.& li.i.fasto.fastus inest pulchris seq̃turq̃ superbia formã &c. ¶ Ouẽ canusinã. Canusiũ oppi dum est dauniorum in apulia.ut docet Plinius libro tertio.idem quoq̃ lib.viii.scribit: Canusinas lanas rutili uelleris esse quas erythras uocant. ἐρυθρὸς autem ruber dicit̃ ἐρυθραίνω rubefacio. ¶ Vlmosq̃ phalernas Secunda uini nobilitas phalerno agro erat:qui ager a ponte campano leua petentibus urbanam coloniam Syllanam nuper capuæ contributam incipit.auctor est Plinius lib.xiiii.c.ix.

Amoris remedia
Priuign⁹
Iduare
Vidua
Canusiũ
Cãusina
ἐρυθρὸς
Phalern⁹ ager

DOM. MER. ¶ Optima:ostendit nullã diligi propter pudicitiam.sed aut magnitudine dotis aut forma. ¶ Calet.formosa ẽ: Nã & p sanguinẽ & calescim⁹.& formosi sumus. ¶ Ouẽ Canusinã.in naturali histo.le gimus summã nobilitatẽ habuisse lanas circa tarẽtũ & canusinũ.de q̃bus Mar. ¶ Hæc tibi turbato canusi na simillima mulso. ¶ Mun⁹ erit grãde ñ cito fiet an⁹.hic canusinat⁹ deriuat̃.canusinã idut⁹ ueste. Idẽ canu sinatus nostro syrus assere sudet:& Sueto. Mulionibus canusinatis usum Neronem scribit. Natiuum habuit hæc lana colorem.utpote pastu uel potu uel generatum:quam rem his uerbis Plinius innuit Item betica ca nusium fuluas tarentum & suæ pulliginis.

Canusi na lana
Canusi natus

¶ Optima

Optima sed quare cæsonia. an tipophora. hoc enim dicit: cæsonia pinde ac si optima sit laudat: atqui ingẽtem dedit dotẽ: nõ ergo laudat sed ludit. ℭ Bis qngẽta: mille sestertia uel talẽta. ℭ Tãti uo. ille pudicam: responsio ad anthypophorã. ℭ Nec phare. uene. ma. ẽ. nõ macerat ueneris cupidine q pharetratus pingitur: ut Prop. eleganter expressit: eruditissime uero alexander Aphrodisi⁹ in problematis: quæ nos nos latina fecimus. Est ãt inter plærosq; auctores cõtrouersia cuius sit cupido filius: nã apollonius qui argonautica scripsit: ueneris filiũ sicut multi alii esse uult. Sapho aũt cœli & terræ. Simonides uero martis & ueneris his uerbis σχέτλιε παῖ δολομήδεος ἀφροδίτας ὃν τὸν ἄρει δολομήχανῳ τέκεν. Ibicus ãt & hesiodus ex chao genitũ uolũt. Orpheus autem saturni inquiens αὐτὰρ ἔρω τὰ κρόνος καὶ πνεύματα πάντ' ἐτέκνωσεν. ℭ Aut lãpade feruet: nunquid lampade q in nuptiis faces adhiberẽtur quæ græce lampades appellantur: an q libidinis incentiuis non exæstuet. ℭ Veniũt a dote sagittæ: amoris spicula. ℭ Libertas emitur. hoc ẽ ũt illud plautinũ. uxorẽ cœpi dote impium uendidi. libertas emit peccãdi. nã addit. corã licet fas est innuat. i. nutu adulteriũ cõmittat. aut corã marito adulter innuat: uñ Hora. & nõ sine cõscio surgit marito ℭ Cur desiderio bibulæ sertorius ardet. indotatæ & est alia ãtipophora. ℭ Et se cutis arida. sicca anilis. ℭ Laxet. in rugas cõtrahat: cum senectus quasi intra cutem se receperit. ℭ Sic ue. altera naso. quæ se tm̃ nõ emũgat. ℭ Intadũ adolescentula ẽ. ℭ Calet libidine. ℭ Et ouẽ canu. possideat oues apud canusiũ uel q apud canusiũ preciosa lana nasceret. ℭ Vlmosq; falet. ulmos ad quas oblaqueant uites pro uitibus posuit.

Quãtulũ in hoc pueros oẽs: ergastula tota
Quodq; domi nõ ẽ: & habet uicinus emat
Mẽse quidẽ brumæ: cũ iam mercator iason
Clausus: & armatis obstat casa cãdida nautis
Grãdia tollũtur christallina: maxima rursus
Myrria: deiñ adamas notissimus: & beroices

ℭ Quãtulũ: minimũ poscit. ℭ In hoc. i p̃dictis. ℭ Ergastula. s. emãt. i. officinæ græce ἐργαστήριον officia ἐργάζομαι opor. ℭ Mercator. ia. allusio ẽ ad eũ q i põtu; uelleris aurei grã nauigauerat. Ponitur hic pro quocũq; mercatore. ℭ Mensæ brumæ clausus: p hyemem siquidẽ mare claudi uidetur nauigaturis. ℭ Armatis. accinctis & paratis ad nauigandum. ℭ Candida. niuibus sparsa: per quod hyemis seuientis indiciu; habetur. Ostendit autem poeta iminente hyeme uirũ ab uxore cogi nauigare: ut ornaméta rportet. ℭ Crystallina. fit Crystallus gelu uehemẽtiore cõcretõ: nec alibi certe: q̃ ubi maxĩe hibernæ niues rigent glaciẽq; esse certum est. Vnde & nomen græci dedere. Orientes & hanc mittit. Sed indicæ nulla præfertur. Hæc & plura Pli. lib. xxxvii. κρύσταλλος autem glacies interpretatur. ℭ Myrrina. ea primũ in urbem inuexit pompeius oriens myrrina mittit humorẽ putant sub terra calore densari: splendor iis sine uirib⁹ nitorq; uerius q̃ splendor. Sed in precio uarietas colorum plura Plinius lib. xxxvii. ℭ Adamas notissimus. maximu; in rebus humanis non solũ inter gemmas precium habet adamas: diu non nisi regibus: & iis admodũ paucis cognitus hircino rumpitur sanguine: ac ne aliter q̃ recenti calidoq; maceratus: & sic quoq; multis ictib⁹ uñ & nomen indomita uis græca interp̃tatiõe accæpit. Adamas dissidet cũ magnete lapide: intantũ ut iuxta positus ferrum nõ patit abstrahi: aut si admot⁹. Magnes apphẽderit rapiat atq; auferat. Adamas & uenena irrita facit: & lymphationes abigit: metusq; uanos expellit a mente. Plura Plinius libro tricesimo septimo. MAN. Crystall⁹ Myrrina Adamas Magnes

ℭ Mercator iason: Iasonẽ posuit p oĩ negociatore q nauigat. ℭ Et casa candida. i. niuibus cõspersa indiciũ hyemis seuiẽtis: Inepte multi hoc loco ambages fingũt & congerunt: cum simpliciter dicat hyeme impediẽte nauigationem negociatoris: maritum ab uxore cogi nauigare in externas nationes ut emat ornamenta. ℭ Crystallina: chrystallũ ex glacie concreari putauit antiquitas κρύον nam gelu significat: ex eo pocula fiebant maximo luxu: de quibus Plinius in ultimo scribit. Myrrina item ex humore condensato sub terram cõstabantur: primus Pompeius id poculorum genus attullit Petronius unum tercentum sestertiis emit: Crystallum etiam ex ægypto Mar. quom tibi niliacus portet crystalla cataplus. ℭ Adamas notissimus. Adamas diu nõ nisi regibus & iis admodum paucis cognitus fuit: In æthiopibus tantum nasci putabatur inter delubrum Mercurii & insulam meroem: ut scribit Plinius idem tanti precii ut gaudium diuitiarũ diceretur Cum igitur Iuuenalis uelit ostendere Adamantem regibus tantum in usu fuisse: ut scribit Plinius & locum designare unde mittebatur ait adamantem peti q̃ notissimus est: hoc est quod genus lapidis notissimum est: gestatione berenicum reginarum: earum utraq; fratri nupsit: nam Ptolemeus berenicem. Ptolemei & aristonis filiam duxit: cuius crines in cælum relati putantur: per suasionem etiam cononis mathematici: id Calimachus scripsit carmine elegiaco: quod ad uerbum interpretatus est Catullus: altera Berenice Herodis filia nupsit Agrippæ fratri: fuerunt item aliæ: quaru; unius meminit Plinius in ultimo. DOM.

ℭ Mercator iason: allusit ad eum qui euxinum pontum potiundi aurei uelleris gratia nauigauit. ℭ Mensæ brumæ: per hyemẽ mare uidetur claudi nauigantibus: in uere autem aperiri: quod designat Horatius: cum dicit soluitur acris hyems graia uice ueris & fauonii. Trahuntq; siccas machinæ carinas. ℭ Armatis: istructis ad nauigationem faciendam. ℭ Crystallina. a crystallo deducta dictio: crystallum ut Plinius tradit ex gelu uehementiore concreto nascitur: non alibi certe reperitur: q̃ ubi hybernæ niues rigent: glaciemq; esse certũ est: Vnde & nomen græci dederunt. Nam κρύος gelu στέλλω contraho: inde crystallum gelu contractum. ℭ Maxima rursus murrina: a murra murrinum nasci existimamus. Nam in usu murram habemus. Lucanus. Non erigit ægros Nobilis ignoto diffusus consule bacchus. Non auro murraque bibunt. Martialis. Si calidum potas ardenti murra falerno. Conuenit & melior fit sapor inde mero. Oriens tradente plinio murrina mittit. Inueniuntur ibi in pluribus locis ne insignibus maxime parthici regni: præcipue tamen in carmania humorem sub terra putant calore condensari: Amplitudine nunquam MER. Crystallũ Murra Murrina

paruos excedunt abacos: crassitudine raro quanta dictum est potoria splēdoris sine uiribus nitorq; potiusq̄ splendor: Sed in precio uarietas colorum circūagentibus se maculis in purpuram candoremq;. Fiebant autem ex murrino abaci escaria uasa & potoria & trulæ. ℭ Maxima ergo murrina amplitudine & crassitudine
Murrina quanta maxima inueniri poterant. Vasa murrina uidi ego uarii generis in thesauris diui Marci. Nā ut sunt
Teneris Veneti religionis nostræ cultores pii atq; magnifici amplissima quæq; per terrarum orbem inuenta ad ex
habētur ornandam ædem opulentissimam contulerunt ergo ex oriente & Cōstātinopoli præcipue accersita fuerunt
Adamas uasa diuersaꝝ formaꝝ ex gēma: quā nūc uulgo Agatham dicūt: quā eandē eē murrinam collata gēma: cuꝫ iis quæ Pli. scri. certo dephendimus. ℭ Adamas notissimus & beronices. Adamas maximū in reb⁹ huma-
Agrippa nis nō solū inter gēmas preciū hēt: diu nō nisi regibus & iis admodū paucis cognitus. Hæc plinius apd quē de adamāte plura legunt. ℭ Beronices: Agrippa Rex Iudæoꝝ: qui regnū fauēte & iuuāte germanico Cæsa
Beronycæ re post mortē tyberii adeptus ē: moriēs filiū reliqt Agrippā noie septē & decē annoꝝ: & filias tres Drusillā mariā & Beronicē: quæ Herodi patruo iuncta fuit. Hæc post herodis mortē multo tempore uidua fama dis currente: q cum fratre coiret suasit polemoni regi lyciæ: ut circuncisus eam haberet uxorem. Sic enim iudi
VAL. cabat falsas oblocutiones posse monstrari. Hæc in ultimo antiquitatis iudaicæ libro legim⁹.

ℭ Quātulū. i hoc qd sibi poscit. minimū. n. uidebit si cætera spectaueris. ℭ Pueros oēs. seruitoꝝ multitudinē. ℭ Ergastulū. ad q̄ dānati mittebant. ergastulū & ergastulus Noni⁹ Marcell⁹ inquit ut genere ita intellectibus dicerent: nā neutro carceris locus ē. masculino custos pœnalis loci. Lucillius in. xv. nō ergastulus unus & alius iudicē apposuit. ut nemo sniam libere magis quā ergastulus dicere possit. ἀπὸ τοῦτο ἔργον. i. ab ope & στέλλω. mitto deducit. ℭ Cū iā mer. ia. clau. aut satyrice. qa lōga naue iasonē primum nauigasse ferunt ut Philostephanus auctor ē: aut qa apd hūc merces ꝓponerent: aut q mercator fuerit & hui⁹ mercis negociatorē. ἀπὸ τοῦ ὀνόματος tanq̄ satis notū dixit. ℭ Ia. clau. forte porticū agrippaꝝ dicit: in qua argonautæ picti spectati sunt: q in eadē porticu: ut refert Probus: quodā anni tēpore nūdinæ fiebāt cui sane accedo sniæ: nā hic me Probi mouet auctoritas. ℭ Armatis nautis. ad nauigandū paratis. ℭ Obstat casa candida. pro tpe. n. casas tumultuarias ex linteis cōponētes cōspectū illius picturæ ꝓhibebāt: aut clausus frigora deuitās. ℭ Casa cādida. qd niue obrupta sit. ℭ Grādia tollunt. emunt. ℭ Crystallina uasa de crystallo conflata. Mar. Frāgere dū metuis crystallina frāgere peccas. ℭ Maxima rursus myrrhina. pocula de myrrha fcā ℭ Deinde adamas notissimus. quo carior teneat adamāti ingt Pli. magni putāt nomē ipositū ab eo q ipet⁹ hoium & iracūdias domet. ℭ Et beronices i digito factus pciosior. beronice regia ægypti soror ptolemæi & cleopatræ annulū pciosissimū in mrimonio habuit: ab hac beronice urbs credit appellata & beronice ptolemæi philadelphi mater. Theocritus. ἀλλ᾽ ἀγαθὰ βερενίκα ... Stra. āt. Cæsar inquit augustus herodis libros magno prosecutus est honore. similiter sororem solomē eiusq; filiam beronicem.

MAM. ℭ Barbarus incestæ. Idest Anthiocus cleopatræ uxori suæ: quæ quidem incesta erat: quoniam ut scribit Iosephus. li. xiii. Mortuo Ptolemæo demetrio uiro suo: se iunxit matrimonio Antiocho demetrii germano.
Anthiochus ℭ Olim prius anthiocus dedit cleopatræ uxori suæ incestæ. Deinde agrippa beronicæ sorori suæ ēt incestæ
Cleopatra ut iā dicemus. Nec est intelligendū de dublici beronicæ: qm̄ in textu beronices ē singularis genitiui tantū-mō. ℭ Dedit hūc agrippa sorori. i. Beronicæ. Nam ut
Beronicæ scribit Iosephus li. xx. Beronice post herodis mortem qui eius fuerat maritus & patruus multo tēpore uiduata fama discurrēte cū agrippa fratre coiuerat. ℭ Hūc dedit: dedit hūc. si uolumus eundē adamanta intelligere datū fuisse diuersis reginis ut cleopatræ & beronice: ut diximus: quadrat & conuenit exposito illa: Barbarus incestæ: Idest antiochus cleopatræ uxori suæ. Si uero hunc dedit. i. talēm exponere uoles: diuersos adamantas fuisse intelligemus. Eritq; expositio huiusmodi hunc dedit olim Barbarus incestæ: idest talem adamāta olim dedit herodes patru⁹ beronicæ uxri suæ. Et hunc dedit hoc est talem agrippa dedit beronice sorori suæ: & sic eidem beronice intelligemus duos adamātas datos esse: & a patruo: & a germano: cum quibus omnibus concubuerat: ut oñdim⁹ ex Iosepho. Erat hic
Sabbatū locus implicitus: iam uero explicitū credimus. ℭ Sabbata sabbatum iudeoꝝ lingua requies interpretatur:
Moyses ubi reges nudis pedibus sacris interesse soliti: Iustinus li. xxxvi. scribit Moysen ab ægypto cum suis pulsum
Sabbatū sacra ægyptiorum furto abstulisse: itaq; Damascena antiqua patria repetita montē Synai occupauit: in quo septem dierum ieiunio per deserta arabiæ cum populo suo fatigatus: quū tandem uenisset: septimū diē more gētis Sabbatum appellatū in omne æuum ieiunio sacrauit: qm̄ illa dies famem illis erroréq; finierat. Dicunt alii sabbatum hebraice latine requiem interpretari: eo q deus in eo requiesset ab omnibus operib⁹ suis Est itaq; sabbatum dies septimus apud ideos festus: quoꝝ lingua ut aiūt Sabe septem significat. ℭ Senibus: senescunt enim cum nō occidant. ℭ Vetus clæmētia: ueteri enim lege iudeis ꝓhibitum est porcos comesse quare autē uideto in satyra. xiiii. ℭ Nulla ne de tantis: oñdit hoc loco poeta uix inueniri posse mulierem dignam: quæ. s. formosa sit: honesta: diues: fœcunda: nobilis: Eamq; cui omnia illa cōstarent: intolerabileꝫ esse docet

In digito factus preciosior; hunc dedit olim
Barbarus icestæ: dedit hunc agrippa sorori
Obseruāt ubi festa mero pede sabbata reges
Et uetus indulget sinibus clæmentia porcis
Nulla ne de tātis gregibus tibi digna uidet
Si formosa dicēs; diues: fœcunda; uetustos
Porticibus disponat auos; intactior omni
Crinibus effusis bellum dirimente sabina:
Rara auis i terris; nigroq; simillima cygno.
Quis feret uxorem; cui constat oia? malo

docet. ℂ Porticibus: in atriis atq; porticibus magnarum domuum imagines stabant. unde Seneca ait epistola. xliiii. Non facit nobilem atrium plenum fumosis imaginibus: Nemo in nostram gloriam uixit: neq; quod ante nos fuit nostrum est. Animus facit nobilem &c. ℂ Crinibus effusis. de sabinis bellum dirimentibus inter Romulum & Tacium lege fastos. li. iii. A it enim ouidius. Iam steterant acies ferro mortiq; paratæ. Iam lituus pugnæ signa daturus erat. Quum raptæ ueniunt inter patresq; uirosq;. Inq; sinu natos pignora chara tenent. Vt medium campi scissis tenuere capillis. In terram posito procubuere genu &c. ℂ Rara auis in terris: idest rara mulier erit formosa decens diues fœcunda intacta &c. ℂ Omnia prædicta: scilicet. ℂ Barbarus: Ptolomeus. ℂ Dedit sorori incestæ: quæ ei nupserat. Catullus ex Callimacho. At tu nō orba luxi deserta cubile: sed fratris cari flebile discidium. ℂ Dedit hunc. i. hoc genus lapilli scilicet adamantem: nam quod confingunt nōnulli de quodam adamante & uanitatis suæ testes afferūt grauissimos autores cū nihil de eo scribant: me ab hac sñia non deterret. ℂ Hunc: non hunc intelligas: quem sibi afferri iubent uxores a maritis: quo modo. n. omnes unum eum adamantē petere potuissent: sed hunc expone id est hoc genus lapilli quasi dicat talis lapillus a reginis tantum solet gestari: quales fuerunt duæ berenices & Plinius ut diximus ait adamas diu nō nisi regibus & iis admodum paucis cognitus. ℂ Sabbata mero pede reges nudis pedibus incedunt: ut scribit Diodorus. Sabbatum lingua est iudeorum: significatq; quietem: nā dux iudeorum Moyses cuius meminit Strabo. Tacitus & Trogus montem Sinai occupauit: in quem uenerat per deserta arabiæ magna fame & siti: tandem inuēto frumēto & aqua septimo die recreati sūt: unde sabbatū. i. diē quietis dixerunt: qui in omne æuū ieiunio a Moyse sancitus ē ut tradit Trogus. Apion uero scribit sabbatum appellatum: quoniā iudei labore fessi eo die dolore splenis correpti sunt a sabo quod splenē significat sabbatum deduci. Fidentinus uero cum hoc a nobis acciperet: Appianū dixit papion quoniam. s. & neutrū legit & quæ a nobis accipit ita confundit: ut plane ubiq; ignorantiā suā & præceptoris scelus ꝓdat. alibi plura de hoc dicemus. ℂ Porticibus disponat auos: nā imagines maiorū in atriis disponebant quæ ad funus alicuius gentilis ꝓferebantur. ℂ Sabina: nam sabinæ bellū inter Romulum & Tacitū diremerūt notissima historia. & hæ laudantur a castitate ut patauinæ a frugalitate autor Plinius in epistolis. ℂ Cornelia mater: hæc olim habebat insignis pudicitiæ. Scipionis africani filia nupsit Cornelio Gracco: cui genuit. C. & Tiberium graccos ad utriusq; filii eloquentiam plurimū contulit præceptis suis: ut scribit Quintilianus his sublatis per seditionē popularē missenū præ dolore concessit: ex hac exemplo utitur. In superbiæ matronarum: quoniam ut scribit Plu. ei gratissimum fuit facta Scipionis patris cōmemorare & iactare.

Statuæ i atriis

Sabinaꝝ pax

DOM.

ℂ Nudo pede sabbata reges. hæc sacra Nupidalia a Tertuliano & Hieronymo contra Iouinianum appellantur: quibus sacris hierosolymis agrippā & Beronicē interfuisse scribit Lucas in apostolorū gestis quo iteꝫ tempore Paulus Apostolus ante Agrippā regē & festū præsidem Syri causam egit. Apud eundem Iosephum in iudaici belli libro secundo. Beronice regina ut deo uota solueret pro salute hierosolymas uenisse & pro more patrio hostiis cæsis capillisq; derasis nudipes ante tribunal stetit. Egisippus uero in secundo belli iudaici libro scribit. Beronicem Sororem Agrippæ Regis ad templū religionis causa uenisse: atq; festum præsidem syriæ obsecrasse ne acerbissima cede in populū deseuiret. astabat enim nudis pedibus religioni inseruiens & erat in xisto quo in loco frater Agrippa iudæos acris & copiosa oratione increpuit: ergo hic erit sensus: poscitur a muliere maritus eum adamantē: quē olim Agrippa iudæorum Rex hierosolymis cū illuc ad nudipedalia cū magna pompa uenisset sorori quā simul duxerat donauit. ℂ Et uetus indulget senibus clementia porcis. Iudeo carne porcina uesci non licet. Vetustos porticibus disponat auos in atriis atq; porticibus magnarum domuum stabant stemmata per imagines gentilium cum lineis distincta. ℂ Bellum dirimente sabina. Sabinæ uirgines. quæ in iura maritorum prædæ nomine uenerunt intactæ prius fuerant: sed cum iam matres forent oborto bello ex iniuria raptarum inter Romulum & Sabinos mediæ inter patres & maritos intercessitunt. Vnde pace facta in urbem receptus est: rex Tacius.

MER.

nudipedalia

Tertullianus

Lucanus

Paulus Apostolꝰ

Sabinæ mulieres

ℂ Hunc dedit olim barbarus. ptolemæus ne rex an certe herodes filiæ sororis solomenis. ℂ Incestæ dedit hunc agrippa sorori. iuliæ q̄ augusti fuit neptis: cum qua commisit incestum: quamobrem ab augusto ab urbe relegatus ē. post augustum iussu Tyberii occisus est. nam cū ex scribonia uxore augustus iuliā filiā tulisset primū marcello octauiæ sororis suæ filio: tantūq; e pueritia egresso: deide ut is obiit. M. agrippæ nuptū dedit: ex agrippa & iulia nepotes tres habuit gaiū & luciū & agrippā neptes duas iuliā & agrippinā. iulias filiā & neptē oībꝰ ꝓbris cōtamiatas relegauit. agrippā nepotē ob igeiū sordidū ac ferox abdicauit seposuitq; furētū. post nihilo tractabiliorē imo i dies amētiorē isulā trāsportauit: sepsitq; isup custodia militū: qdā beronicē aiunt herodis filiā & sororē agrippæ regis iudeoꝝ fuisse: quā Titus impator adamasse dicit: itaq; & hūc agrippā intelligi uolunt. ℂ Obseruant ubi festa mero pede sabbata reges. Et uetus indulget senibus clæmentia porcis: lōga periphrasi iudæos significauit: apud quos quare hi sint ritus Tacitus exponit in historia. ℂ Mero pede. i. nudo. ℂ Et uetus indulget: concedit ut diu uiuāt: idq; lege moysis: apud iudæos. n. inqt Tacitus senescūt porci: qm̄ iudæa ois illis abstinet: ob scabiē cuius hoc aial phibet maxime cōtagionē iferre. ℂ De tātis gregibꝰ: quos memorauimus idq; subsannādo ꝓnūciatiōe adiuuādū ē. ℂ Sit formosa: uenusta. ℂ Decēs: totius corpis gestu lepido ac elegāti. ℂ Diues: magnā dotē secum ferat. ℂ Fœcūda: numerosam ꝓlē hēat. ℂ Vetustos: ac p hoc nobiles & genere insignes. ℂ Intactior: oī sabina cōtinētior q̄ romuli & tacii pugnā sparsis crinibus diremit: nā cū eq̄stri neptūno: ut Liuiꝰ inqt ludos finitimis gētibus romulus indicasset: circunstātes populi cū familiis ad urbē uelut ad rē nouā simul & ludos cōuenere: tū ad spectacula intētis aduenis raptæ uirgines sabinoꝝ: cæterarumq; turba: & in mrimoniū abductæ: raptaꝝ parētes ad ultionē illati dedecoris arma parāt: romā petūt: cōtra romani ingruūt: cūq; aliquādiu acerrime utriq; pu

VAL.

gnatū eēt:& in media conualle duorum montium redactū præliū:resq romana eēt superior:sabinæ mulieres quaru m ex iniuria bellū ortū erat:crinibus sparsis scissaq; ueste:uicto malis muliebri pauore ausæ se inter tela uolantia inferre ex transuersu impetu facto diremere infestas acies:diremere iras:patres hinc:hinc uiros orantes ne se sanguine nefando soceri gñiq; respergerent:ne parricidio macularent ptus suos nepotū illi:hi liberorum ꝓgeniē:si affinitatis inter uos:si connubii piget:in nos uertite iras: nos causa belli uulnerꝫ ac cædiū uiris ac parentibus sumus:melius pibimus q̃ sine alteris uestrū uiduæ aut orbæ uiuemus. mouit res tū multitudinē tū duces. silentium & repentina fit qes:inde ad fœdus faciendum duces ꝓdeunt:nec pacem mō sed ciuitatē unā ex duabus faciunt:regnū consociant:imperiū oē cōferunt romani ita geminata urbe:ut Sabinis tamen aliqd daretur romani quirites a curibus appellati. ¶ Rara auis in terris. hoc ē insignis ea habenda mulier est quæ his prædita uirtutibus ē. aut rara auis ad illud ptinet:q raro possis inuenire castissimā: ꝓuerbio.n. ita ueteres locuti sunt:ut Persius. Non ego cū scribo si forte qd aptius exit. Quādo hæc rara auis est siqd tñ aptius exit. Laudari metuā. ¶ Nigroq; simillima cygno. cum nullus omnino niger inueniatur. ¶ Simillima cygno. sic Virg. simillima somno:& Cicero simillimum deo iudico. ¶ Cui constant omnia:preciosa sunt aut constant suppetunt. sic Virgi. Postq̃ cuncta uidet cœlo constare sereno.

Malo uenusinam: quam te cornelia mater
Gracchoꝝ: si cū magnis uirtutibus affers
Grāde supciliū; & numeras in dote triūphos
Tolle tuū precor annibalē: uictūq; syphacē
In castris; & cum tota carthagine migra
Parce precor pæan; & tu depone sagittas

MAN. ¶ Venusinam. hoc ideo Iuuenalis ait:quia Horatius non alias uxores optandas q̃ sabinas aut appulas ostēdit. De uenusio autem late diximus satyra prima. Cornelia mater gracchorū scribit Pli. li. xxxiiii. c. v. q cor-neliæ gracchorum matri: quæ fuit Aphricani prioris filia sedens statua posita est in Metelli publica porticu quæ statua tempore suo erat in Octauiæ operibus. De hac eadem Quintilianus li. i. sic meminit. In parentib⁹ uero q̃plurimum esse eruditionis optauerim: uerum nec de patrib⁹ tantum loquor. Nam gracchorum eloquentiæ multum contulisse accepimus corneliam matrem. Cuius doctissimus sermo in posteros quoq; ē epistolis traditus. Et lælii filia reddidisse in loquēdo paternā eloquentiā dicitur: & Quinti Hortensii filiæ oratio apud triumuiros habita legitur. ¶ Syphacem. Scipio maior cognomento Aphricanus in aphricam tota mole conuersus Asdrubalis copias & Syphacis exercitus fudit utriusq; castra facibus illatis una nocte deleuit. Quod florus scribit. ¶ Parce præcor pœan: Mulierum superbiam intolerabilem exemplo niobes ostendit: quæ quidē se latonæ præposuerat. Vnde apud Oui. li. vi. met. Quis furor auditos inquit præponere uisis. ¶ Cælestes? aut cur colitur latona per aras: Numen adhuc sine ture meum est? mihi tantalus auctor: Cui licuit soli superorum tangere mensas &c. In quascūq; domus aduerti lumina partem. Im mensæ spectantur opes: Accedit eodem digna dea facies: huc natas adiice septem. Et totidem iuuenes: & mox generosque nurusque: Quærite nunc habeat quam nostra superbia causam &c. Hæc propter iratus apollo Iuuenes ipsos sagittis strauit: Diana uero puellas. De Niobe item multa Diodorus libro quinto & Homerus libro ultimo iliados. ¶ Pæan: apollo dicitur: q sagittarum ictu nocere putabant: παιω enim ferio dicit: quam sententiam festus me docuit. ¶ Et tu: diana scilicet.

(Marginal notes: Cornelia; Lælii filia; Syphax; Niobe; pæan)

DOM. ¶ Malo uen. alludit ad carmen Horatii quo collaudat appulas & sabinas. ¶ Siphacem: uicit Scipio in castris una cum Astrubale numidarum regē eadem nocte cum prius conuictus amicitia per nuptias abalienatus esset scribunt Liuius & Silius. ¶ Parce: Amphion uxorem habuit quæ quatuordecim filiis fecunda thebanas mulieres. Latonæ sacrificantes redarguit: iussitq; sibi exhiberi sacra quoniam esset anteponenda Latonæ. Diana & Apollo iniuria materna commoti: niobes filios confixerunt ad unum sagittis quo dolore mater in sypulum saxum uersa est. Gellius de numero filiorum niobes uarias refert sententias. Iuue. hac inserit fabulam: ut mulierum superbiam redarguat.

MER. ¶ Cornelia mater gracchoꝝ: hæc maioris Africani filia: ex Tiberio graccho duos genuit gracchos: q eloquētia simul & popularitate freti perniciosas patriæ leges ferre conati sunt. ¶ Cū magnis uirtutibus laudatur Cornelia a Valerio maximo: qđ matronæ cāpanæ ornamenta sua pulcherrima ostentanti: non aurū: nō gemmas: non demq; uestes opposuerit: sed liberos q maxima sunt matronaꝝ ornamēta. ¶ Grāde supercilium: elationē & superbiā p supciliū intelligit. Nā ut naturali historia legitur: Superbia aliubi concepta culū sed in supciliis sedem hēt in corde nascitur hic subit hic pendet nihil altius simul abruptūq; iuenit: nisi solitaria eēt. ¶ Tolle tuū precor hānibalē uictūq; siphacem in castris & hānibalē deuicit Scipio & siphacem mauritaniæ regē post solutā fidē: quā Scipioni & senatui Romano ꝓmiserat castris exutū Romā captiuū misit. Tum āt tributariā fecit carthaginem secundo bello finē imponens. ¶ Amphion. niobes maritus.

(Marginal notes: Cornelia; Supcilia superbiæ sedes; Siphax)

VAL. ¶ Venusinam: pauperē de uenusio oppido. ¶ Cornelia: eloquēs mulier. nā & Cicero. legimus inqt epistolas corneliæ matris gracchoꝝ: appet filios nō tā in gremio educatos q̃ in sermone mr̄is. ¶ Mater gracchorū: quoꝝ titus: ut Cicero inqt: sūmus orator nōnullas scripsit orationes: q licet nōdū satis splēdide uerbis eēnt pp illā rudē adhuc uetustatē: acutæ tñ & prudētiæ plenissimæ fuerūt: fuit siquidē hic diligentia corneliæ matris a puero doctus & litteris græcis eruditus: nā semp habuit exqsitos ex græcia magistros in eis iā adolescēs diaphanē mytilenæū græciæ tēporibus illis disertissimū. ¶ Supcilium supbiā. ¶ Numeras i dote triūphos. quos maiores tui sibi parauere: unde apud Proptium cornelia. Quid mihi cōiugiuꝫ pauli qd currus auoꝝ Profuit aut famæ pignora tanta meæ. ¶ Tolle tuū precor hannibalē. qui a scipione superat⁹ cū uelut ultimo uirtutis ope adrumētum ꝓfugisset attritusq; inde carthaginem sexto ac triginta post āno

q̃ puer

q̄ puer inde ꝑfect⁹ erat: rediisset: fassus in curia est non prælio modo se esse sed bello uictum: nec spem salutis alibi q̄ in pace esse impetrādā. ℭ Victūq; siphacē in castris: iuuante. n. masinissa siphacē; prehensū in castra Scipio perduxit: cū uero p̄cedentē siphacē uinctus seq̄retur grex nobiliū numidarū: quantum quisq; plurimū poterat scipionis augēdo uictoriā aiebat illū esse regē cuius tantū maiestati duo potētissimi in terris tribuerūt populi romani carthaginēsisq;: ut scipio ipator sūmus ad amicitiā eius petendā relicta prouincia hispania exercituq; duabus quinq; remibus in aphricam nauigarit: & habuisse asdrubalem pœnorum imperatorem romanorumq; scipionem uno tempore apud quem pacis fœdera poscerent: iam & tantas habuisse opes ut masinissam regno depulerit qui in latebris ferarum modo in siluis degere inuentus est: his sermonibus effusa multitudine uelut ad spectaculū triumphi rex in p̄torium ad scipionē est ꝑductus: postq; multa scipionis ad regē regisq; ad scipionē dicta demum lælius siphacē ip̄m cū prioribus numidaꝝ captiuis romā ducit quæq; in africa gesta eēnt oīa exposuit ordine p̄ribus ingens oīum & ĩ p̄sens læticia & in futuruʒ spe. consulti inde p̄res regē in custodiā albā mittendū cēsuerunt. ℭ Et cū tota carthagine migra: carthago a teucro primū cōdita: ut Silius italicus. Vrbs colit̄ theucro quōdā fundata uetusto. Noie carthago: ut alii putāt a phœnicibus annis qnquaginta ań iliū captū: cōditores xor⁹ & carchedon fuisse existimant̄: ut alii putāt dido mulier e tyro in libiā ꝑfecta: carthaginenses maris magnā primū ꝑtem tenuerūt: inde in siciliam sardiniā & ad insulas oēs penetrarūt & bello eas sibi subiecerūt: septingētis deinde annis: ex quo urbē romani condiderant siciliam carthaginensibus abstulere: inde sardiniam: secundo āt punico bello hiberiā oēm: pœni italiam omnem duce hannibale depopulati sunt: romani contra cornelio scipione maiore duce carthaginē cœperūt: reddiderūtq; tributariā post facta sunt fœdera q̄ ad qnquaginta usq; annos ꝑdurarūt: post tertiū inchoatū bellū in quo minore scipione romano duce carthago subuersa est. idē q̄d ait. cū tota carthagine migra. ℭ Parce p̄cor pæan. apollo dictus pæan. αϖο τοῦ ϖαῦειν ταὸ ανιχὸ. q; medicinæ fuerit inuētor: uel αϖοτοῦ ϖαίειν. i. a feriēdo q; radiis feriat. i. pestē immittat: ut Homerus in primo iliados ońdit. ℭ Nil pue. fa. delinquūt. ℭ Amphion: p̄r maritus niobes. ℭ Sed pæan cōtrahit archū: in filios: diana ĩ filias & occidit: q; niobe ausa fuisset dicere: sobolis claritate nō se latona uideri inferiorē. Homerus. τοῦσ μὲν αϖολον ϖεφνε αϖαργυρέοιο βιοίω χωομενοσ νιοβη. τασ δ' αρτεμις ιοχεαιρα οὐνεκαρα λητοι ισάσκε τοκαλλη ϖαρηῶ φη δοιω. τεκέοιν. η δ' αὖτη γείνατο ϖολλούσ. MAN.

Nil pueri faciunt: ipsam cōfigite matrem
Amphion clamat: sed pæan contrahit arcū.
Extulit ergo gregē natoꝝ: ipsumq; parentē
Dum sibi nobilior latonæ gente uidetur:
Atque eadē scropha niobe fœcūdior alba:
Quæ tanti grauitas. quæ forma ut se tibi sēp
Imputet? huius. n. rari summiq; uoluptas
Nulla boni: quotiēs animo corrupta sup̄bo
Plus aloes: q̄ mellis habet: quis deditus aūt
Vsq; adeo est: ut non illā quā laudibus effert
Horreat? inq; dies septenis oderit horis?

ℭ Amphiō: uir niobes. ℭ Contrahit. in natos amphionis. ℭ Extulit. ad funus tulit. ℭ Gregem natorum. De horuʒ numero uaria ē opinio: hinc Gellius. li. xix. c. vi. sic ait. Mira & prope adeo ridicula diuersitas fabulæ apud græcos poetas deprehenditur: super numero niobes filioꝝ. Naʒ Home. pueros puellasq; eius senos dicit fuisse. Euripides bis septenos: Sapho bis nouēos Bacchilides & pindarus bis denos: quidam alii scriptores tres fuisse solos dixerunt. Hæc ille. ℭ Latonæ gē. fuit. n. latōa filia Cæi: ex gēte tytanoꝝ: de ipsa nāq; ait Oui. li. vi. genitam tytanida Cæo. ℭ Scrofa alba. hæc triginta filios peperit: quum æneas eam uoluisset immolare. ut tradit Dionysius libro primo. ℭ Quæ tāti grauitas. hoc est q̄ grauitas quæ forma tanti est: ut debeas eis subire. ℭ Hui⁹ boni. grauitatis & formæ. ℭ Nulla. s. ē. ℭ Corrupta. uxor ip̄a nobilis & formosa. ℭ Pl⁹ aloes. i. amaritudinis: Aloe scyllæ similitudinē hēt: maior & pinguioribus foliis caulis eius tener ē: rubens medius: radice una ceu palo in terra demissa. graui odore gustu amara laudatissima ex india affertur plura ēt Pli. li. xxvii. ℭ Plus aloes q̄ mellis hēt: est enim mulier natura ipsa querula inuida magis q̄ uir: & maledicētior p̄terea anxia & desperans magisq̄ mas: atq; ipudentior: quin etiam facilior decipi meminisseque aptior. Et minus cibi desiderans: ut scribit philosophus libro primo de animalibus. Et Hieronymus in aureola inquit. Nociuum genus fœmina: ianua diaboli: uia iniquitatis: scorpionis percussio. ℭ Deditus. uxori: scilicet. ℭ Septenis horis: idest maiori parte diei.

Niobes liberi

Latona

Aloe

ℭ Scrofa al. q̄ pepit trigīta porcos Aeneæ quoꝝ simulacra posita sunt in publico ab ænea iuxta albā ĩ loco q̄ tuguriū dicebat̄. & m̄r scrofa singulis ānis ońdebat̄ a sacerdotib⁹ ex adyto autores sūt. Var. & Dionysi⁹. DOM.

ℭ Extulit ergo gregem natorū. certum suppressit numeꝝ filioꝝ niobes: de quibus (ut filius tradit) mira ꝑpe atq; adeo ridicula diuersitas fabulæ: apud græcos deprehenditur: Nam Homerus pueros puellasq; eius senos scribit fuisse: Euripides bis septenos Sapho bis nouenos. Bacchilydes & pindarus bis denos. Quidā alii scriptores tres fuisse solos dixerūt q̄s diuersas sententias sub gregis appellatione cōplexus ē. ℭ Scropha alba. ad scropham æneæ respexit. ℭ Plus aloes q̄ mellis hēt: aloen ꝑ amaritudine posuit: Quā herbam similitudinem hr̄e scyllæ scribit Plinius q̄q̄ maior & pinguioribus foliis ex obliquo striata. caulis eius tener. & rubens est medius: non dissimilis antherico: radice una: ceu palo in terram demissa graui odore: gustu amara. ℭ Inq; dies septenis oderit horis. hoc est ex maiore diei parte oderit uxorem. Nam cuiusque diei maior est pars horarum septem primarum diei non supremarum. Vt affirmat Paulus in iure. MER.

De filiis niobes

Aloes herba

ℭ Nil pueri faciunt. sic Luca. crimine q̄d parui cædē potuere mereri. ℭ Extulit ergo greges natoꝝ. mira diuersitas huius fabulæ apud poetas est sup̄ filioꝝ niobes nūero. nā Homerus in ultimo iliados libro sex ma- VAL.

res & totidem fœminas fuisse scribit. & Proper. Nec tantum niobe bis sex ad busta superbæ Sollicito lachrymas defluit a sipylo. euripides autem quattuordecim. sapho decem & octo. bacchilides & pindarus uiginti: quidã alii tres solos fuisse dixerunt: aiunt mares fuisse archenorum antegorum tantalum phadimũ sipylum xenarchum epinitu;. fœminas astycratiam pelopeiã chelorim deodoxen ogymen phthiam ncharã. ℭ Atq; ea. scro nio. fœcun. al. porcam illã quã æneas ædificandæ urbi habuit auguriũ. sane niobem qdã pelopis: alii: tantali. nõnulli zethi. multi alalco menei filiam fuisse ferunt. ℭ Latonæ gẽ. diana & apolline ℭ Fœcũdior uberior hinc fœtus. utrũq; uero a ferẽdo ductũ. Oui. Forda ferẽs bos est fœcundaq; dicta ferendo. Hinc etiã fœtus nomẽ habere putant. ℭ Q uæ tan. gra. deest: est. ℭ V t se ti. tibi semper imputet: ut patiaris totiẽs eius iurgia atq; contumelias. ℭ Huius. n. ra. summi. uoluptas. ℭ Nulla boni. huius de hac. & est sensus: nulla unq̃ uoluptas: quãtumcũq; aliquot bonum eueniat haberi poterit ubi hæc adsit mulier. ℭ Summi bo. bonum illud nondũ perfectũ appellatur quo eueniente: ut inqt Arist. nos alio indigemus bono: ut iusticia: perfectũ uero ubi secum omnia tulerit bona ut fœlicitas: exaggeratio igitur poetæ est. in summo inquit. n. hono ne dum in minimo nulla erit uoluptas cũ bona omnia uoluptatẽ spectare uideantur. ℭ Animo corrupta super. deest est. ℭ Deditus. subaudiendũ uxori. ℭ Horreat. auersetur. ℭ Inq; diem: ordo est. in diem: est autem temesis. ℭ Septenis oderit ho. more romano dies inqt Paulus iurisconsultus a media nocte incipit & sequẽtis noctis media parte finit: itaq; ꝙ in his uiginti quatuor horis. idest duabus dimidiatis noctibus & luce media actũ est: perinde est quasi quauis hora lucis actum: cur ergo septem horaꝝ spacio odium produci mulierũ dixerit cõiectemus & numeri septenarii perfectionẽ uideamus: primũ infra decimanũ limitẽ oẽs numeri partim ipsi alios pariunt partim ab aliis pariunt̃ pti & pariũt alios & pariunt̃ ab aliis. solus septenarius nũerus neq; gignit ex se numeꝝ infra decimanũ limitem: neque ab unoquoquã ipse nascitur: proptereaq; minerua a ueteribus est cognominat⁹. Alia huius nomeri pfectio est q̃ in hominis uita cognoscit̃. primũ septimani partus ante cæteros legitimi sunt: post partũ septimo mẽse dẽtes agunt̃: septimo deinde anno mutantur: secundo postea hebdomade pubertatẽ affert gignẽdi atq; pariẽdi maturitatẽ: tertia oñdit lanuginẽ & florẽ circa mentũ & genã: quarta staturæ incrementa finit. qnta plenam iuuenilẽ efficit ætatẽ in ægritudinibus quoq; iuxta eundẽ numerũ usus experientiaq; motus eẽ docuit. in capite septẽ sunt oĩum sensuũ meatus uitalia quoq; paris numeri. cerebrũ. pulmo. cor. liẽ. hepar. duo renes. sunt & alia q̃ in cõmẽtariis de uniuersitate tradidimus in Ci. & alia q̃ cõsulto ne lõgũ faciã p̃tereo: erit ãt alias hæc referẽdi locus: q̃ siquis interea nosce cupierit legat plutarchũ in physicis & anatoliũ in arithmeticis: illa igit̃ nõ cõtentissimus ꝓprietate huius numeri q̃ corpori simul & aiæ tribuit̃: qñ nõ uidet̃ a ꝓposito aliena cũ corpori q̃ternarius & aiæ trinarius numerus deputetur: nec sane me p̃terit septenariũ numerũ aiæ a Platone in timæo deputari. hoi septenarius maxime ascribendus uidet̃ dicẽte Augustino in sexti psalmi cõmentario his uerbis. Manifestũ ẽ aũt ad corpus quaternariũ numerũ ptinere pp notissima elemẽta q̃ttuor q̃bus cõstat & q̃ttuor qualitates: siccã humidã calidã frigidã. uñ quattuor ẽt tpibus administrat̃. uere. æstate. autũno. hyeme. ad aium uero trinarium numerũ pertinere põt intelligi ex eo ꝙ simpliciter deũ diligere iubemur ex toto corde ex tota aia ex tota mẽte. sic septẽario nũero trãsacto. qa unũquoq; tpaliter agit̃ quaternario in corpus trinario in animum distributo ueniet octauus iudicii dies. septenis ergo horis i die oderit hoc ẽ corpus & aiam ipsius totos dies hẽbit inuisam. ℭ Septenis: p septẽ: sic Lucanus: septeno gurgite nilus: & Vir. centenaq; arbore fluctus Verberat assurgens. propric autem Cicero in uerrem iter binos ludos: quia lũdi quando spectacula significant semper pluraliter dicuntur: Liuius bina equestria arma.

MAN. ℭ Quædã pca: referã supple. ℭ Rancidius: amarius: putidius. ℭ Sulmonẽsi: itala. ℭ Mera cecropis: pura atheniẽsis. ℭ Dones: cõcedas. ℭ Ista: p̃dicta. s. ℭ Pulsat. uexat. ℭ Adhuc græce. s. cõcũbis & loqueris: ζωη καὶ ψυχὴ. i. uita & aia. Catullus etiã ait. Verbosa gaudet uenus loq̃la. Mar. itẽ lib. x. læliã rep̃hendit ꝙ græcis uerbis inuenere uteret̃. ℭ Relictis. s. uerbis.

Lodix ℭ Lodice. Mar. li. ultimo de lodicibus sic ait: Nudo stragula ne toro paterẽt: iũctæ nos tibi uenimus sorores: iis eni lecti totus appatus cõtegebat̃: erãt aũt geminæ. In op toriũ coeũtes: qd̃ ex ipso martiale palã ẽ. ℭ Vteris in turba: Oui. li. iii. de amoribus idẽ quoq; arguit his uerbis. Quis furor est: quæ nocte latent: in luce fateri? Et quæ clam facias: facta referre palã. ℭ Nequa;: lasciua hoc loco: A nequam nequitia fit. Est autem nequitia lasciuiæ uitiũ frugalitati. i. tẽperãtiæ cõtrariũ. Est itaq; Nequitia lasciuiæ incontinentia quod. Ci. oñdit li. iii. tusc. Ge-

Nequam lius aũt li. vii. c. xi. scribit Antiquos Nequã appellauisse

Nequitia se hoiem nihili neq; rei neq; frugis bonæ ut p̃digũ libidinosum: inutilẽ: iprobũ scelestũ. Claudius. li. i. annaliũ: Nequitiã appelauit luxũ uitæ p̃digũ. ℭ Vt tamen quãuis. Mollius: lasciuius: nã cũ iuuenes solerent græce loqui: hæc ẽt ut iuuenis uideret̃ idẽ agebat. Oem⁹

Q uædã parca qdẽ: sed nõ tolerãda maritis
Nam quid rancidius q̃ ꝙ se nõ putat ulla
Formosã: nisi quæ de tusca græcula facta ẽ
De sulmonensi mera cecropis: omĩa græce
Cum sit turpe magis nostris nescire latine.
Hoc sermone pauent; hoc irã: gaudia curas
Hoc cũcta effundũt animi secreta qd ultra?
Concũbunt græce: dones tamẽ ista puellis
Tu ne ẽt quã sextus & octogesimus annus
Pulsat adhuc græce nõ ẽ hic sermo pudicus
In uetula quotiens lasciuum interuenit illud
ζωὴ καὶ ψυχὴ modo sub lodice relictis
Vteris in turba: qd enim nõ excitet inguen:
Vox blãda: & ne q̃digitos habet: ut tñ oẽs
Subsidant pẽne: dicas hæc mollius hœmo:
Q uã q̃ & carpophoro facies tua cõputat an
Si tibi legitimis pactã iũctãq; tabellis (nos

autem &

Non es amaturus: ducendi nulla uidetur
Cã: nec ẽ quare cœnam: & mustacea pdas
Labente officio crudis donanda: nec illud

ãt & carpophor⁹ mimi erãt: Carpophor⁹ qdẽ fructifer i terptaẽ. de cœmo lati⁹ supra. ℂ Tabellis. mſtmõio legi tio. ℂ Si ti. le. pa. pseuerat poeta Vrsidio psuadere nul lo mõ uxorẽ ducendã. Cũ neq̃ amari possit ob ei⁹ su pbiã malosq; mores. ℂ Mustacea: Cato capite. cxx. sic ait. Mustaceos sic facito: farinæ siligineæ modiũ unũ musto cõspgito. anisũ: cyminũ adipis põdo duo: casei librã: & de uirga lauri deradito: eodẽ addito: & ubi defrixeris lauri folia subtus addito dũ cõcoques. ℂ Labẽ te officio: in fine nuptiarũ. ℂ Crudis: crudus homo dicitur qui adhuc nõ digessit: Item cuius stomachus nõ facile concoquit: hunc aũt antiquum morem mustaceorum adhuc mea in patria seruatur: in nuptiarum siq dem fine mustacea conuiuis donãtur post epulas adhuc ad mensam sedentibus. ℂ Nec. s. est quare perdas. ℂ Rancidius: mulieres q̃ blande ui deri uolebãt laydis scorti antiquissimi emulationẽ uerba græca usurpa bãt: qbus ẽt inculcabãt obscæna. Id ãt carpit Iuue. i anu pserti; ut ẽt. M. i geliã: cũ tibi nõ ephesus aut sit rho dos. ℂ Hœmo: comœdo & mgr̃o psalteriarũ Papini⁹ hũc itrãt faciles hœmi puellæ. ℂ Carpofor⁹: not⁹ car mie. M. fortissim⁹: hic uero comœd⁹ fuit. ℂ Si. t. argumẽtũ biptitũ quo oñdit uxorẽ nõ ducẽdã eẽ aut inqt es amatur⁹ eã: aut ñ: si nõ amabis q̃re uis frustra cõsumere nuptias & inire ipẽsa; temere: si amabis multis af ficieris incõmodis & eris seruus. ℂ Dacicus: Domi. qui dacos uicit: & Germanicus idem Domi. quia ger mania deuicta sedatis seditionibus. Lu. An germanicus est appellatus in assentationẽ autẽ tẽporum impe ratores in populis effingebanẽ. ℂ Si ti. s. i. si oino simpliciter uis amare uxorem.

ℂ Rãcidi⁹. putidi⁹: Vñ Persi⁹. Rãcidulũ qddã balba de naẽ locut⁹. ℂ Cecropis atheniẽsis a cecrope q i At tica regnauit: & qa iter qnq; græcorũ liguas Attica elegãtissima habeẽ: Iõ merã cecropẽ: hoc ẽ atheniẽse; pu rã uelut deridẽs Romanã fœminã appellat: q̃ græcũ sermonẽ affectat: & aiorũ affect⁹ pegrina ligua exprimat ℂ Cõcũbũt græce: is fortasse græcus appellaẽ coitus: quẽ i tertio de arte amãdi Oui. de minaliõe & Atalã ta loquẽs his uersib⁹ designat. Minaliõ hũeris atalãtes crura ferebat: Si bona crura: hæc sũt accipiẽda. ℂ Mõ sub lodice relictis: lodix uestis ad ornãdos lectulos: sine q̃ nudi quodãmõ starẽt: id qd ex Mart. endecasylla bo: cuius inscriptio est lodix colligere possumus. Nado stragula ne toro paterent. Iunctæ nos tibi uenimus sorores. ℂ Cœnã. nuptialẽ subaudi in quã (Vt Apuleius de nuptiis prudẽtissime scribit) qnquagita milia nummũ ipendi plerũq; solebãt. ℂ Mustacea. neutro genere dixit. Cato uero in re rustica sub masculino p tulit: de mustaceis hæc scribẽs. Mustaceos sic facito. Farinæ siligineæ modiũ unũ musto cõspergito anysũ cy minũ adipis põdo duo casei librã: & de uirga lauri deradito eodẽ addito: & ubi defrixeris lauri folia subtus addito: dũ cõcoques. Palladius itẽ fermẽtũ musteorũ & facere & seruare ad mustaceos faciẽdos docet. Et Pli. ipse scribit genus esse lauri: quã leneus grammaticus mustacem appellat: q mustaceis subiceretur: ad quã alludens dixit Cicero ad Atticum de bubulo. In eodem amano cœpit laureolam in mustacio quærere. ℂ Quædam parca quidẽ. ignobilia. ℂ Sed non toleranda maritis. ut si græcũ sermonẽ affectet. ℂ Quid rãcidius. p utidius. ℂ Thusca. romana quod corinthius demarathus e græcia in hetruriam primus litte ras tulit: aut certe a finibus thuscis. ℂ Græcula diminutiuo p cõtẽptũ usus ẽ. ℂ De sulmonẽsi. & hæc p ro mana capitur: sulmo urbs a sulemo æneæ socio dicta. Ouidius. Seruus ab iliacis & post antenora flãmis At tulit æneas in loca nr̃a deos: Huius erat solemus phrygia comes unus ab ida. A quo sulmõis mœnia no men hñt. & Silius italicus. Nomine rheteo solemus nã dardana origo Et phrygio genus a pauo q sceptra secutus Aeneæ clarã muris fũdauerat urbẽ Ex sese dictã sulmũ celebrata colõis Mox italis. paulatim attrito noie sulmo. ℂ Cecropis. a cecrope atheniẽsiũ rege a quo uel instauratas uel conditas fuisse athenas ferunt. ℂ Cõcũbũt græce. in græcũ morẽ. ℂ Dones. cõcedas. ℂ Pulsat. cõcutit minuit tremulã facit. ℂ Adhuc græce subaudiendũ loqueris aut cõcumbis. ℂ ζωη και ψυχη. uita & anima græcorũ ita loquẽdi mos fuit cũ blãdiri uolũt: uel tũc pcipue cũ coirẽt. ℂ Lodice lecti. stragulo. ℂ Quod enim nõ excitat inguẽ uox blã da. equidẽ pprie inguen excitat. sic Persius. cũ carmina lumbũ intrãt & tremulo scalpunẽ ubi intima uersũ sicut. n. tactus mulierũ mouet intima: ita mox effœminata nõ aium mouet sed inguẽ. ℂ Et nequã digitos habet. ideo q mann quoq; possit libido excitari. ℂ Vt tamẽ oẽs subsidãt pẽnæ uel tuæ libidinis prurigines iaceãt. ab auibus translatio sumpta q̃ immersæ aquis tardius uolant. ℂ Oemo. cinædo. ℂ Et carpophoro. cœmũ & carpophorũ molles aut certe histriones uoluit intelligi. ℂ Pactã: spõsã. ℂ Iunctãq; ta. dotalibus. i. legitimo tibi iũctã matrimonio. ℂ Nec ẽ q̃re cœ. & mu. per. sensus ẽ licet eã nõ sis amaturus. nõ ẽ tamẽ cã cur q̃ in nuptiis eueniũt iocũda amittas. ita. n. psuades. ℂ Mustacea per. quæ ad conciliandum stomachu; danẽ lenia cibaria. ℂ Labẽte. abeunte hoc ẽ quãdo iam recedunt pransores. qui officii causa conuenerunt.

Quod prima p nocte daẽ: cũ lance beata
Dacius: & scripto radiat germanicus auro
Si tibi simplicitas uxoria: deditus uni
Est animus: submitte caput ceruice parata
Ferre iugũ: nullã iuenies quæ parcat amãti:
Ardeat ipsa licet: tormentis gaudet amantis
Et spoliis: igitur longe minus utilis illi
Vxor qsqs erit bonus optãdusq; maritus.

ℂ Prima nocte. Plutarch. in proble. quærit: quid ẽ q maritus primo spõsæ nõ in luce sed in tenebris iungiẽ An qa eũ pudet q anteq̃ coeat alienã putat: An quẽ admodũ Solõ scripsit: Spõsã malo cydonio degusta to thalamũ ingredi solitã: ut primus cõplexus nihil tri ste aut iniocũdũ haberet: sic romanus legislator: siqd absurdũ ac deforme corpori aderat occultauit. ℂ Be ata: diuite. aurea eni uasa ut hic ostendit: seu argentea auro ornata spõsis donabanẽ prima nocte: In qbus q dem impatorũ imagines erant: Domitianus eni Daci us dictus ẽ a dacis uictis: & Germanicus qm̃ uicit ger

carpophorus
Mustacea
Crudus
DOM.
MER.
Attica
Lodix
mustace⁹
Cicero
VAL.
MAN.
Cõiuges cut noctu coeunt
Daci⁹ do.

Nil unq̃ inuita donabis coniuge: uendes
Hac obstante nihil: nihil hæc si nolit emet̃.
Hæc dabit affectus: ille excludetur amicus
Iam senior: cuius barbã tua ianua uidit.
Testandi cum sit lenonibus atq; lanistis
Libertas: & iuris idem contingat harenæ
Non unus tibi riualis dictabitur hæres:
Pone crucem seruo: meruit quo crie seruus
Suppliciũ? qs testis adest? quis detulit? audi
Nulla ũquã de morte hoĩs cũctatio longa ẽ.
O demens: ita seru⁹ homo ẽ? nil fecerit esto
Hoc uolo: sic iubeo: sit pro rõne uoluntas:
Impat ergo uiro: sed mox hæc regna relinquit
Permutatq; domos: & flamea cõterit: inde
Aduolat & spreti repetit uestigia lecti.
Ornatas pauloante fores pendentia linquit
Vela domus: & adhuc uirides ĩ limĩe ramos
Sic crescit numerus: sic fiunt octo mariti
Quinq; p autũnos: titulo res digna sepulchri
Desperanda tibi salua concordia socru:
Illa docet spoliis nudi gaudere mariti.
Nil rude: nil simplex rescribere: decipit illa
Custodes: aut ære domat: tunc corpe sano

manos: ut Suetonius ostendit. In antiq̃s codicib⁹ Dacius ẽ. ¶ Si tibi simplicitas uxoria. Si amatur⁹ es uxorẽ simpliciter inq̃t multa pati oportebit ab illa: hic oĩa pandit inferius. ¶ Si tibi. placet. s. ¶ Amanti: uiro. s. ¶ Cuius barbã tua ianua uidit. Vnde Simo Terentianus ait. Per ego te deos oro: & p nostrã amicitiã chreme: quæ icepta a puis cũ ætate accreuit: Et Ci. li. i. epistolaꝝ ad Lentulũ. Sed p̃sta te eum q mihi a teneris ut græci dicũt unguiculis cognitus. ¶ Testandi: legandi. ¶ Arenæ: mimis & gladiatoribus. ¶ Tibi. testãti. s. ¶ Dictabit̃. ab uxore. ¶ Pone crucẽ. uxoris uerba.

Furciferi

Ob leue aũt delictũ cogebant̃ ab dñs Serui circũ uicinos ferre in collo furcã subligatis ad eã manibus: & p̃dicare pctm̃ suũ: simulq; mõere cæteros: ne qd simile admitterẽt: Vñ pãphilus ait Dauo: Ego tibi credã fur

Serui

cifer. ¶ Meruit: uir inq̃t. ¶ Detulit: accusauit. ¶ Cunctatio. mora. ¶ O demẽs. uxor loq̃tur. ¶ Ita s̃uus hõ est? hoc ẽ talis s̃uus hõ ẽ? uel ita hoc pacto: q̃a dixisti d. morte hoĩs s̃uus hõ ẽ: & sic nõ interrogatio eẽt ueꝝ affirmatio. Mac. aũt li. i. sat. de s̃uis plurima & q̃dẽ mirãda tradit: aitq; nõ eẽ fastidio dispiciẽdũ s̃uile nom̃. Cũ & iouẽ tetigerit cura de seruo: & multos ex iis fideles prouidos fortes & philosophos etiã extitisse cõstet. Seneca aũt epl̃stola. xlvii. eadẽ fere oĩa de s̃uis refert quæ Macrob. Inde igit̃ Macro. sũpsit exceptis exẽplis p eũ positis. Dicit autẽ Seneca: Serui sunt imo hoĩes. Serui sunt imo cõtubernales: Serui sunt immo humiles amici. Serui sunt immo conserui: si cogitaueris tantundẽ in utrosq; licere fortunæ. Vis tu cogitare istũ quem seruum tuũ uocas: ex iisdem seminibus ortum eode; frui cœlo æque spirare æque uiuere æque mori tam,u illum ingenuum uidere potes quã ille te seruũ nescis qua ætate hecuba seruire cœperit: qua Crœsus qua darii mater qua plato qua Diogenes: Viue cum

Homo

seruo clementer: comiter quoq;: & in sermonẽ illum admitte & in consilium & in conuictum. ¶ Hõ ẽ: Gel

Vxorum Imperia

lius lib. quarto. c. i. docet hoĩem esse mortale aĩal rationis & sciẽtiæ capiens. ¶ Imperat ergo uiro. Diodorus libro primo tradit ꝙ apud ægyptios mulier dominari dicitur profitentibus in dotis confectione uiris omnibus esse uxoris arbitrio parendum. Et philosophus libro octauo eth. ait. Interdũ autem dominantur uxores ab amplitudinẽ patrimonii: nõ igitur fiunt imperia ob uirtutem. sed ob diuitias & potentiam Plutarchus præterea scribit Catonẽ seniorẽ de uxoria potestate ita dixisse. Omnes homines uxoribus imperãt

Maritorũ numerus

nos omnibus hominibus. Nobis autem uxores: Dixerat & prius temisthocles ita: O uxor athenienses græcis imperant. Ego atheniensibus. Tu mihi: Tibi fili⁹. ¶ Regna. imperia. ¶ Flãmea. de iis diximus satyra secunda. ¶ Numerus maritorum. s. ¶ Octo mariti. ad octauum enim maritum licebat uxori nubere: hinc Mart. ait lib. septimo. Iam sex aut septẽ nupsisti Galla cinædis Dum coma te nimium pexaq; barba iuuat. Itẽ li. ix. Funera post septẽ nupsit tibi galla uiroꝝ picentine: sequi uult puto galla uiros. Et li. sexto ait Aut minus: aut certe non plus tricesima lux est. Et nubit decimo iam Thelesina uiro. Quæ nubit totiens non nubit adultera lege est. ¶ Titulo res digna sepulchri. Maritorum eni; nomina sepulchris uxorum inscribi solebant quod etiam Marria apd Lucanũ optabat. ait enim in libro secundo liceat scripsisse Catonis Martia. & libro nono. Martialis ait: Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum Se fecisse Cloe: quid pote simplicius. ¶ Nudi mariti. multi eni uxoribus uestimenta parantes magno nudi fere incedunt. ¶ Tunc quum: scilicet custodes fallere uolet. ¶ Corpore filiæ: scilicet.

DOM.

¶ Riualis. d. i. dictabit tibi scribẽti testamentum nomina eoꝝ a q̃bus amat̃ ut scribas eos hæredes. ¶ Ita. s. h. ẽ negat seruum eẽ hoĩem insolentia & sup̃bia sua ꝙ affert̃ ex Macro. de seruis nõ cõuenit hic. n. loq̃t̃ simpliciter. ¶ Octo. m. ad octauũ usq; maritũ licebat uxori nubere p̃terea negabat̃ Mart. Funera post septem nupsit tibi galba uirorum Picentine: alibi inscripsit tumulo septem celebrata uirorum se fecisse cloe. ¶ Sic. c. n. sic peruenitur ad numerum octo maritorum concessum. ¶ Decipit. c. nam adhibebãtur custodes: mater aut docet filiam admittere adulterum custodũ oculis deceptis: uel certe his corruptis pecunia. ¶ Donat i. docet: corrumpere pecunia: si minus aliter potest fallere.

MER.

¶ Cum lance beata. i. diuite: Hæc munera nupta a marito accipiebãt: erãtq; aurea uascula domitiani imaginẽ sculptã habẽtia. q auctore Sueto. & Mar. dacius & germanicus dictus ẽ. ¶ Lanistæ: ut supra diximus familias gladiatoꝝ domi lanista hẽbat & instituebat. ¶ Flamea cõterit: flameũ nuptiale uelamẽ: quo caput

Flamea colore luteo

nouæ nuptæ cõtegi solebat: Luc. de Mar. Iteꝝ nubẽte catoni. Lutea demissos uelarũt flamea uultus. Et erãt colore luteo: quo noĩe in honore summo fuerũt: ut p hæc Plinii uerbo colligimus. Lutei uideo honorẽ antiquissimũ

riqssimū in nuptialibus flameis totū fœminis cōcessum:& fortassis ideo nō numerari inter principales:hoc est cōmunes maribus ac fœminis : qm̄ societas principatum dedit:a flameo Plautus flamearium deduxit pro confectore flameorum. ℂ Titulo res digna sepulchri:quia maiorum nomina sepulchris uxoru; inscribi solebant:quam re; Martia. apud Lucanum optat:cum ait. Liceat scripsisse Catonis Martia.& Martialis. Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum Se fecisse cloe quid pete simplicius. Flamearius

ℂ Cū lan.bea.ampla aut plena. ℂ Dacicus & scri.ra.germa.au.in auro uel argento cælatos impatores uel soliti ista donare:qb⁹ p castitate deposita noua nupta donat. ℂ Dacicus: q dacos uicerit impator:& dacos & dacas dici testis zonaras de traiano locutus. ℂ Germanicus:a germanis uictis Domitianus dictus:frontinus i primo stratagematō:ipator cæs.Domitianus augustus germanicus eo bello quo uictis hostib⁹ cognomē germanici meruit. ℂ Simplicitas uxoria:stolida mulierositas. ℂ Parcat amāti:marito. ℂ Hæc dabit affectus:exhibebit molestias. ℂ Cuius barbā:iuuenilē ætatē in q̄ primū barbire cōsueuimus. ℂ Testādi:testamēta conficiēdi. ℂ Lanistis q gladiatoriā docēt:hoc ē q̄ lanistis:& arenariis libertas testādi est iā uxor tibi eripiet:aut certe lib.rtas q̄ añ non fuit iills nūc data. ℂ Iuris:potestatis. ℂ Conti.hare.gladiatoribus. ℂ Nō unus:sed multi q erūt riuales & adulteri uxoris tuæ dictabūt hæredes ab uxore tua:aut a te nesciente sint riuales an nō. ℂ Po.cru.scribe:uxoris ad maritū uerba ℂ O de.subaudi uxor:& blādictis uox ē: & uxorem palpātis mariti. ℂ Nil fe.esto.def ēt nō deliquerit. ℂ Hoc uolo sic iubeo: nūqd possit marito mulier impare recte oñdit. ℂ Flā.cōte.hoc dicit tā libēter nubit ut flāmea conterat:sūt uero flāmea qbus die nuptiaꝝ mulieres operiūt. ℂ Pēdētia lingt uela domus :aulea & pistromata dicit. ℂ Quinq: p autūnos.i.annos:nec id hypbolicos dictū a poeta uideri debet: qm̄ & beatus Hieronymus rē dicturus ingt incredibilē multoꝝ testimoniis approbabo: añ annos plurimos cū in chartis ecclesiasticis iuuarē damasū romanæ urbis episcopū:& oriētis atq: occidentis synodicis cōsultatōibus rñderē uiri duo inter se paria uilissimoꝝ e plebe hominū cōparata unū q uiginti sepelisset uxores:alterā quæ uicesimū secundū habuisse maritū extremo sibi ut ipsi putabāt matrimonio copulatos:sūma oīum expectatio uirorum pariter & fœminarum post tantos rudes quis quem primus efferret uicit maritus & totius urbis populo confluente coronatus. ℂ Titu. res di.se iuuandum pronunciatione.qm̄ ironicos dictū. ℂ Nil simplex.nil stultū. ℂ Tūc corpore sano.simulat socrus ægritudinem ut habeat facultatem filia ad se ueniendi. VAL.

Aduocat archigenē:onerosaq; pallia iactat.
Abditus interea latet:& secretus adulter:
Impatiēsq; moræ pauet:& præputia ducit
Scilicet expectas:ut tradat mater honestos:
Aut alios mores:q̄ quos habet utile porro
Filiolam turpi uetulæ producere turpem.
Nulla fere cā est:in qua nō fœmina litem
Mouerit:accusat manilia si rea non est.
Componunt ipsæ per se formātq; libellos:
Principium atq; locos celso dictare paratæ.

ℂ Archigenen.medicū aliquē:seu ipsum uere Archigenen :q optimus fuit medicus græcus quidē Domitiani tēpore:cōtra quē dicunt Galienū sæpe inuectu; fuisse. De medico āt Martialis etiā ait libro sexto. Vxorem Charideme tuam scis ipē:finisq;: A medico futui uis sine febre mori. ℂ Iactat. superpōit uelut infirmæ ℂ Interea:dum medicus aduocat per custodes.s.adulter abditus latet:fuerat autem Abditus per socrum custodibus amotis ne forte a uēturo medico &custodib⁹ redeuntibus uideret. ℂ Abditus interea:Ordo est. Interea adulter abditns latet.& secretus &impatiens moræ pauet &c. ℂ Vtile.facile est. ℂ Porro .i. ualde uel certe. ℂ Producere :educare. ℂ Manilia.ea fuit meretrix:quæ quidē. A. hostilium mācinū ædilē curulē lapide noctu percussit ut scribit Gellius libro quarto.c. xiiii.qua de re hostilius ei diē ad populū dixit uulnusq; ex eo lapide ostentabat: Manilia uero ad tribunos plæbis prouocauit:apud eos dixit. Mancinū cū ui irrumperet in ædes suas.lapidibus depulsum &c. Ab ea igitur Iuue.idē nomē assumpsit. ℂ Si rea nō est:quāuis nocens nō fuerit aliqua. ℂ Libellos .i. actiones qbus aut petimus aut accusamus. ℂ Principium.exordiū. ℂ Locos:loci dicuntur ex qbus argumenta eruuntur:ut ingt Cicero libro secūdo de oratore. Et in topicis ait:ꝙ quum peruestigare argumentū aliquod uolumus locos nosse debemus:sic enim appellatæ ab Aristotele sunt hæ quasi sedes e quibus argumenta promuntur:itaq; licet diffinire ait:locū eē argumenti sedē. Vtq; fabius libro quinto edocet:est argumētū ratio probationē præstans:qua colligitur aliud per aliud.& quæ qd est dubiū:per id quod dubiū non est confirmat. ℂ Celso.fabius libro.xii.de oratoribus loquens sic ait: Quid plura:cū etiam Cornelius Celsus mediocri uir ingenio non solū de iis omnibus conscripserit artibus:s; amplius rei militaris & rusticæ p̄cepta reliquerit:dignus uel ipso proposito:ut eū scisse omnia illa credamus. MAN. Archigenes Manilia Loci Argumētum Celsus

ℂ Aduocat ar.hæc ē una uia fallēdi oculos custodū archigenē ꝑ quocūq; medico Mart.uxorē carideme tuā scis ipse finisq; a medico futui. ℂ Pallia o.t.uult ostētare uestes qs induūt ægroti. Mar.zoilus ægrotat faciūt hāc stragula febrē.q̄.s.ille morbū simulās uolebat oñtare. ℂ Abdit⁹:ad illud dōat ære:scit.n.corruptis pecūia custodibus hēre rē cū medico aliter nō pōt. ℂ Manilia:hæc meretrix fuit q̄ ut Gelius scribit ab hostilio mācino ædile curuli accusata ꝙ ambulās ex domo eius noctu lapide ictus eēt: ꝓuocauit ad tri.pl.illū q; recriminata ꝙ ui idomū irrūpere uoluisset & eū lapidibus d̄pulisset:hic ꝑ muliere ligitiosa ex eo noīe accipit. ℂ Celso:Cornelius celsus tpibus augusti floruit:librosq; ædidit de re militari: re rustica: medicia:rōe dicēdi:huius tñ rhetoricē multis in locis dānat Quītili.& i fine scribit eū fuisse mediocri igenio.& tñ dignū ꝓposito suo ut oia scisse puteē hic ꝑ rhetore acutissimo accipit. ℂ Per se.i.ñ adhibito pragmatico.nā pragmatici libellos litigātibus dictabāt. ℂ Endromydas:nūc rep̄hēdit gymnasiū mulierū.nā cū solis uiris & iis qdē molissimis exerceri in gymnasio datū eēt mulieres easdē artes exercebāt:endromys uestis ē in gymna DOM.

sio sumebatur uerbo græco ita dcã.tñ ex gallia texta aliqñ mittebaƭ pãrui qdé precii:sed tñ in usu luxurio sorꝝ Martia.pauperis é munus.sed nõ é pauperis usus.pollux uero apud græcos ait endromydé eé genus calciaméti quo curretes utebant in stadio a Δρομος qđ cursu significat. ℂ Ceróa uuguétũ palestritarũ de quo i cõmentariis.Mar.satis diximus:hic ꝑ palestra.Mar.in philené & putri luculenta de palestra.

MER. ℂ A duocat archigené.celeberrim⁹ fuit Archigenes medicus:cuius opiniones & remedia aduersus grauiores morbos paulus ægyneta ꝑsæpe cõmemorat. ℂ Accusat manilia si rea nõ é:cũ distinctõe legaƭ accusat Manilia:cũ inferédũ: si rea nõ é:eritq; sensus etiã in causis in qbus rea nõ est lité facere nouit Manilia cõtra rhetorꝝ præcepta:lité illic eé nõ posse:ubi reus nullus é. ℂ Formátq; libellos:actiones qbus aut petimus: aut accusamus libellos hic appellat. ℂ Principiũ:ꝓemium uel exordiũ. ℂ Locos:argumétorꝝ sedes:in qb⁹ latent: & ex qbus ipsa arguméta petenda sunt:locos scriptores artiũ appellauerũt. ℂ Celso dictarc paratæ: Corneli⁹ hic Cel⁹ fuit.q ñ solũ de oib⁹ liberalib⁹ cõscripsit artib⁹:sed ampli⁹ rei militaris & rusticæ:ét & medicinæ ꝑcepta reliqt:hui⁹ tñ scriptoris sñiæ qntilian⁹ & fortiter & ꝑsæpe repugnat. ℂ Endromydas tyrias & fœmineũ ceroma qs nescit:eas nũc carpit fœmias:quæ gymnicis certaminib⁹ deditæ:athletarꝝ uestibus & ceromate utebãƭ:necnõ eas q̃ tyronũ more i cãpo mar. ad palũ militaria officia docebãƭ.Endromys ut dixim⁹ uestis q̃ athletæ p⁹ certamia iduere solebãt. ℂ Tyrias: nõ galilcas:nec crassioris uelleris q̃les aliæ erãt: sed purpureas & mollioris lanæ: ℂ Fœmineũ ce. ceroma luctatorꝝ erat:nã luctã igressuri ceróatæ ꝑfũdebãtur tũ íspsi pulueƭ studiis palestræ iuicé obluctabãƭ.q́ íspsio haphe dicebaƭ:Mar. Et flauescit haphe.Nã puluere ꝑfusa obluctãtiũ corpa quodãmõ flauescebãt: lepras patiétib⁹ similia:haphe.n.græce:& tactũ significat.& notas qbus lepra corp⁹ maculat.Pollux haphé accipit primã ifecturã:quotiés uestes imbuũƭ coloribus sed hũc luctatorꝝ moré ad Luciliũ Seneca scribés cumulate expssit: Ait.n.cũ a bais deberé Neapoli repetere facile credidi tẽpestaté eé:ne iterũ nauim experiret: & tm̃ luti tota uia fuit:ut possim uideri nihilomin⁹ nauigasse: Totũ athletarũ fatũ mihi illo die ꝑpetiendũ é. A ceromate nos haphe excepit:in cripta Neapolitana. Quod ãt puluere illo uterenƭ oñdit Plinius sic dicés Nõ multũ a puluere puteolano distat harena tenuissima sui parte non ad sustinenda maria fluctusq; frangẽdos: sed ad bellanda corpora palestræ studiis & iulius pollux κονεῶ σϖῦριο:hoc est pulueris sportulam gymnica inter instrumenta annuerat.

Loci

ceroma

Haphe quid

Seneca

ℂ Archigené:medicorꝝ optimũ:uñ & nom̃ hét.aut ꝓpriũ nomé é. ℂ Impatiésq; moræ pauet.urbane silii Italici uersiculo:abutiƭ. Vocat Hannibal hosté:Impatiensq; moræ fremit ut sit copia martis. ℂ Et præpudu.uirilia tractat mébra: sed hic uersiculus in qbusdã codicibus nõ est.inqt Probus. ℂ Accusat.ré ad iudices defert. ℂ Formátq; lib.formulã accusatóis cõponũt. ℂ Principiũ.exordiũ uel insinuationé. ℂ Atq; io. argumentorum sedes.nã cũ ois qõ duas héat ptes: affirmatóis unã:alterã negatóis: ex alterutra pte semper defensio est ut affirmãtis alter.alter uero negãtis defendat ptes:& hic ad astruẽdã:ille ad destruẽdã affirmationé arguméta pquirit:q́ ex suis locis haud difficulter eliciunƭ:cũ aũt ois q̃stio sit aut definita aut indefinita quã græci hypotesim uocãt:hypotesim latini cãm:thesim uero ꝓpositũ: in utroq; qõnũ genere peculiares sunt loci de qbus in cõmétariis topicorũ ciceronis & de expetẽdis fugiendisq; reb⁹ đ theorica locuti sumus. ℂ Celso.di.para.Iunio celso oratori q illit⁹ pis i arte dicédi pstãs septé libros istitutionũ oratoriarũ reliquit.

VAL.

ℂ Endromydas tyrias: Arguit hoc loco mulieres:q́ q dé i gymnasiis ut uiri exercebãtur: utebãturq; uestibus athletarꝝ & Ceromate ungéto. Arguit ité illas: q́ tyronũ more in campo martio ad palum exercebantur. ℂ Endromydas tyrias.i.purpureas & lanæ mollioris Mar.li.ult.iqt:Paupis é mun⁹ sed nõ é pauperis usus: hãc tibi ꝑ togula mittim⁹ endrõyda:Ea ãt i gymnasiis sumebaƭ ab illis:q se exercebãt i palæstra p⁹ certam̃ ne refrigescerét de q̃ endromyde latissime dixim⁹ sat.iii. ℂ Cæróa.unguétũ erat ex oleo & ẽra i specié luti quo qdé i palæstra ungebãƭ: đ quo ét sup⁹ sat.iii. Et Mar. li.v.ait.Et castigatũ libycæ Cæróa palæstræ. ℂ Vulnera pa. Vegeti⁹ li.i.sic ait de Tyróib⁹:Eoq; mõ ñ tm̃ mãe:s; ét p⁹ meridié exercebãƭ ad palos:palorꝝ.n.usus nõ solũ militib⁹ s; ét gladiatorib⁹ plurimũ ꝓdest.Nec unq̃ aut aréa aut cãp⁹ i uictũ ꝓbauit uirꝝ nisi q diligét exercitat⁹ docebaƭ ad palũ. A singulis ãt tyróibus singuli pali đfigebãƭ i ẽrã ita ut micaƭ nõ posset:& sex pedib⁹ eminerét. Cõtra illũ palũ tãq̃ cõtra aduersariũ Tyro & Crate illa & claua uelut cũ gladio se exercebat & scuto: Vt nũc q̃si caput aut facié peteret:nũc ab laterib⁹ minareƭ.Interdũ cõtéderet poplites & crura succidere:recederet isultaret:isiliret:& q̃si pñté aduersariũ sic palũ oi ipetu oi bellãdi arte tétaret. ℂ Sudib⁹.clauis ligneis. ℂ Scuto. crate rotũdata:de uimine.n.i modũ cratiũ scuta texebãt. ℂ Oés nu.nihil omittebat ex legitima exercitatióe. ℂ Dignissima prorsus: Dicit poeta has mulieres:quæ ad palũ exercebaƭ dignas quoq; ut nudas se floralib⁹ exponerét:sicut oli agebaƭ. Ad floralia ãt p tubã meretrices accersebãƭ. De floralib⁹ uero lati⁹ Oui.li.v.fast.fiebãt.n.a fine aprilis i calé.maias:hĩc floræ ait Oui.Incipis aprili transis i tpa maii. Alterte fugiés cũ uenit alter hét.Iñ ait:Turba qdé cur hos celebret meretricia ludos.Nõ ex difficili cognita cã mihi:Nõ é de tetricis nõ é de magna ꝓfessis. Vult sua plæbeio sacra patere choro. ℂ Veræ are. ueræ pugnæ:

MAN.

Endro mys

Cæroma

Pali exercitio

Floralia

Endromydas tyrias: & fœmineũ cæroma:
Quis nescit? aut qs nõ uidit uulnera pali
Qué cauat assiduis sudibus: scutoq; lacessit
Atq; oés iplet numeros: dignissima prorsus
Florali matrona tuba: nisi si quid in illo
Pectore plus agitat: ueræq; paratur arenæ.
Qué præstare potest mulier galeata pudoré
Quæ fugit a sexu? uires amat: hæc tñ ipsa
Vir nollet fieri: nã quantula nostra uoluptas
Quale decus rerꝝ si coniugis auctio fiat
Balte⁹: & manicæ: & cristæ: crurisq; sinistri
Dimidium tegmen: uel si diuersa mouebit
Prælia: tum felix ocreas uendente puella
Hæ sunt quæ tenui sudant in cyclade quarꝝ

¶ Pudorē.honestatē.¶ Vires.uirilia officia.¶ Nā quātu.no.uo.fabula ē apd Oui. in met. de Thyresia as Volup
serēte maiorē esse uoluptatē mulierib⁹ q̃ uiris in coitu. Vt aūt Cato maior i Cicerone ait. Diuin⁹ plato æscā tas
maloꝝ uoluptatē appellat:ꝙ ea uidelicet hoies capiant ut hamo pisces. Gel. itē li.viii.c.v.scrib.ꝙ Critolaus
peripatheticus & malū eē uoluptatē ait:& multa alia mala parere ex sese:iniurias desidias:obliuiones.ignaui
as. Zeno cēsuit:uoluptatē eē indifferēs.i.neutꝝ. Neq̃ bonū:neq̃ malū. De uoluptate uero ēt plura dicemus
sat.xi.¶ Rerū.s.erit.¶ Si cōiugis auctio fiat:ordo ē. Si cōiugis.i.uxoris balteus & manicæ & cristæ:& dimi
diū tegmē cruris sinistri fiat auctio.¶ Auctio.i.publica uēditio reꝝ priuataꝝ:qa uēdētes auget & emētes di Auctio
cta.¶ Balteus:ꝙ cingulū e corio hēbāt bullatū balteū dictū inqt Var.¶ Manicæ:qbus manus muniunt:& Balteus
cōtra pugnātes:& cōtra frigus. Vegetius.li.i.c.xx.ait. Vt sagittarii sinistra brachia manicis munirētur. Pli. Manicæ
itē ad Macrū. Ad latus notarius cū libro & pugillaribus:cuius manus hyeme manicis muniebant.¶ Cru
risq̃ sini.dimi.teg. Macro.li.vi.sat.scrib. Morē etholis fuisse uno tantūmō pede calciato in bellū ire ut oñdit
Euripedes:quē Maro li.vii imitatus ait:de hernicis. Vestigia nuda sinistri instituere pedis:crudus tegit altera
po. Dimidiū tegmē hic itellige qđ a pede usq̃ ad genu tm̄ ascēdebat.nā reliq̃ ps nuda erat: qm̄ clypeo tege
bat quū subsidebāt clypeū ictib⁹ opponēdo. Cr⁹ āt ꝓprie ē a gēu usq̃ ad pedē. Mar.li.ix.i ædiliū. Nil ē tuti⁹ Crus
ædili lacerna Nec cr⁹ cōpede lubricū deceni.ꝓ coxa ēt repit. Idē ꝓdicto li. Nec uiuat ull⁹ i tuo pil⁹ crure. Et
Pli.li.xxviii.c.xxi.sic ait.hulcera sanat i tibiis cruribusq̃ adeps ursin⁹ ad mixta rubrica.¶ Dimidiū:quo pa
cto dimidiū & dimidiatū differāt.lege gelliū li.iii.c.xiiii.¶ Diuersa:q̃ pali.s.¶ Tu fœlix.s.eris loqt ꝙ irōice
¶ Ocreas.dicta ē ocrea ꝙ oppōebat ob cr⁹.ut scr. Var. Vegeti⁹ āt li.i.c.xx.sic ait:pedites scutati ꝑter catafra Ocrea
ctas & galeas ēt ferreas ocreas in dextris crurib⁹ cogerēt accipe:Sic erāt mūiti illi q i pria acie pugnātes pri
cipes:i scda hastati:i tertia triarii uocabāt:s; triarii genibus flexis solebant intra scuta subsidere ne stātes uul
nerarent uenientibus telis.¶ Cyclade.ueste muliebri rotūda & tenuissima. Alexander roman⁹ impator au Cyclade
ctore lāpridio dicere solebat:matronas regias cōtētas eē debere cyclade q̃ sex unciis auri plus non haberet.
¶ Vulnera pa.exercebāt tyrōes ad palū:ut scribit Vegeti⁹:exercebāt itē i gymnasio Mar. Aut nudi stipitis
ict⁹ hebes.¶ Implet nu.nihil omittit ex legitia exercitatiōe.¶ Florali tu.nā i floralib⁹ đ qb⁹ Oui.nudabāt DOM.
ut scribit Vale.¶ Ver ha.hoc irridēdo dicit:fortasse iqt exercent ad palū ut ita gladiaturā adiscāt quā aliqñ
exhibebūt i harena uero certamie. Fidētin⁹ uero multa a nobis accepta cōfundit nec itelligit:quis ꝓ suis re
citet.¶ Dimidiū te.hoc ē qđ ait Vir. Hernicos uenisse i bellū crure sinistro nudo hæc ē semitecto & altero te
cto:in quo mutatus ē uersus euripidis ex meleagro q duces iaciē dscēdēs eo armaræ genere describit:ut do
cet Macro.hoc ait ut inuidiose ostendat uxorē oēm armorum genus habuisse.¶ Ocreas: utriusq̃ cruris te
gimē quas inuenerūt cares.¶ Cyclas uestis muliebris in rotūditate forata cuius meminit Plau.
¶ Quis nō ui.uul.pa. Vegeti⁹ scribit tyrōes nō tm̄ māe:s; & p⁹ meridiē ad palos exerceri debere. Nā palo
rū usus:nō tm̄ militib⁹:s; ēt gladiatorib⁹ plurimū ꝓderat a singulis tyrōib⁹ singuli pali defigebāt in trā:ita MER.
ut nutare nō posset:& cōtra aduersariū Tyro cū crate & claua:uelut cū gladio se exercebat: & scuto: Vt nūc Vegetius
q̃si caput & faciē peteret:nūc laterib⁹ minaret:iterdū cōtēderet poplites:& crura succidere recederet assulta pali exer
ret isiliret:& q̃si p̄sentē aduersariū: sic palū oīipetu bellādi arte tētaret:q oia diligēter fœmiæ ꝯuabāt:utpote i citatio
uera harēa certaturæ:& de pa'o itellexisse uidet. Mar.cū ait. Nō pila nō follis nō te pagānica thermis Præpa
rat:aut nudi stipitis ictus adest.¶ Sudibus.sudes hac i pte ꝓ claua accipim⁹:q̃ palū pcutiebant.¶ Atq̃ oēs
im.nu.hoc ē ad plenū oia pagit:quæ rō exercitii & cāpi doctor iusserit:& ē ꝯmo pfectionē significās.sic Se
neca de bñficiis. Magnus luctator nō q oēs nūeros:nexusq̃ pdidicit.quoꝝ usus sub aduersario rarus ē:s; in Seneca
uno se:aut altero diligēter exercuit.¶ Florali ma.tu.ad sacra floræ p turbā meretrices ad ludos ædēdos ac
cersebant:ut nobilis poeta in fastis ait. Cui itē q̃renti. Turba quidē cur hos celebrat meretricia ludos? Nō ē Floralia
difficili cognita cā fuit. Nō ē de tetricis nō ē de magna ꝓfessis: Vult sua plæbeio sacra patere choro.¶ Ve
ræq̃ parat harenæ.q̃si uere digladiatura sit in harena:cuius pugnæ simulachrū in cāpo tyronū more ꝓdidi
cit.¶ Auctio:publica reꝝ priuataꝝ uēditio solet auctio appellari.¶ Baltheus: Varro ait.qđ gladiatores ci
gulū habebant e corio bullatum baltheū dictū.¶ Manicæ. quibus manus muniūtur tam contra pugnatē Baltheus
q̃ aduersus uim & iniuriam frigoris. Pli.iunior ad Macrum. Ad latus notarius cū libro:& pugilaribus:cui⁹ Manicæ
manus hyeme manicis muniebant.¶ Ocreas.ocrea dcā:auctore Var.qđ opponebatur ob crus.¶ Tenui
sudant in cyclade: Vestis tenuissima uidetur esse cyclas:inde cycladatus. Ocrea
¶ Endromydas. pallia athletaꝝ.¶ Et fœmi.quo iungebant fœmiæ.¶ Cæroma.unguētū.¶ Aut quis
nō ui.uul.pa. palū fustē dicit ad quē in armis gladiatores exercent.nā paloꝝ usus nō solū militibus: ut Ve VAL.
getius inqt.sed ēt gladiatorib⁹ plurimū ꝓdest.nec unq̃ aut harena aut cāpus iuictū armis uiꝝ ꝓbauit nisi q
diligēter exercitat⁹ docebat ad palum.a singulis aūt tyrōib⁹ singuli pali figebant i terrā:ut mutari ñ possēt
ut sex pedibus eminerēt cōtra illū palū tāq̃ cōtra aduersariū tyro cū crate illa & claua ueluti cū gladio se ex
ercebat & scuto ut nūc q̃si caput peteret aut faciē:nūc lateribus minaret iterdū cōtenderet poplites & crura
succidere recederet assultaret isiliret:& q̃si p̄ñtē aduersariū sic palū oi ipetu oi bellādi arte tētaret:i qua medi
tatiōe seruabat illa cautela ut ita tyro ad iferēdū uulnus insurgeret:ne qua pte ipse pateret ad plagā:ergo qs
nō uidit uulnera pali.q̃ mulier gladiatoris more ifert.¶ Sudib⁹.fustibus ꝑustis.& emius & comin⁹ tāq̃ res
cū hoste ageret petētibus.¶ Oēs iplet nūeros.i.ꝑceptoꝝ oēm ordinē.¶ Dignissi.ꝓ us. Florali.matro.tu
ba:ubi pugnabāt meretrices. Oui.i fastis. Tuba qdē cur hos celebret meretricia ludos. Nō ex difficili cā pe
tita fuit.¶ Tuba.tuba iqt Hier.ad dardanū diuersis figuris & formis efficit.alr.n.ē tuba cōgregatiōis ppl'i
aliter uictoriæ:aliter psequēdi inimicos:aliter cōductionis:aliter cōclusiōis ciuitatū:tuba cōsuetudinis apđ
rerum peritissimos ita hr:angustat in capite p quattuor uociductas & nimiū mugitū uæhemētissimūq̃ ꝓ
fert.¶ Quē præsta.pōt mu.ga.pu.poetæ exclamatio ē.¶ Galeata.ut triūphata.appellatio nō pticipiū est.

¶ Vir nol. fic. tō. nā q̄tula nr̄a uoluptas? uiri inq̄t cito mulieres nunq̄ uoluptate satiant̄. ¶ Si cōiu. au. fiat bal. si mariti arma auctioni dent̄. balteus. n. militare cingulū a bulis dictū. Var. balteū ꝙ cingulū e corio habebāt bulatū balteū dictū. ¶ Et ma. ferrea digitalia. ¶ Et cri. q̄ in galeæ cono defigūt̄. ¶ Cru. sini. dimi. teg men. crus. n. sinistrū telū in hostē librare uolētes porrigētes ꝓni in ipm̄ quo minus lederētur obtegebāt ac dextrum latus ad leuā colligebant ne ps aliqua pateret ad uulnus dimidiū tegmē corporis ꝑtem dimidiā te gēs ne si maximū fuisset pōdere ꝑmeret̄. itaq; positis genibus intra scuta so lebāt subsidere ne ueniē. ibus te lis stātes sauciarent̄: & cū necessitas postulasset uehemētius ꝙ qeuissent in hostē ingruerēt. hiq; triarii milites ꝙ in acie tertio ordine extremis subsidio deponerent̄ appellati: uñ Plautus. agite nūc subsidete oēs quasi solent triarii. ¶ Vel si di. moue. ꝑiia. ut si aliis armis muniat̄ & more græco in pugnā ꝓdeat. uel certe ꝑlia uenerea itelligi uoluit. ¶ Tū fœlix. irōicos. ¶ Ocreas uendē. puel. ocrea ut inq̄t Var. ꝙ ob crus opponebat̄ appellata. ¶ Hæ sunt q̄ tenui sudāt in cyclade. q̄ laborē ullū pati nequeūt. ¶ In cyclade. genus ē uestimēti muliebris. cyclas. Proper. Quæ mō p uiles inspecta ē publica noctes. Hæc nūc aurata cyclade signat humū

MAN. ¶ Bombycinus in assyria bōbyces uermes qdā telas araneoꝝ mō texūt ad uestē luxūq; fœminaꝝ: q̄ bōbycina appellat̄. Auctor ē Pli. li. xi. Tū latius uideto sat. secūda. Mart. itē li. viii. fœmineū lucet sic p Bōbycina corp⁹ Calculus in nitida sic numerat̄ aqua. ¶ Quo fremitu. Ci. li. ii. tusc. sic: In stadio cursores exclamāt q̄ maxime possūt: ut se intēdāt ad firmitatē faciūt idem qū exercēt̄ athletæ. Pugiles uero ēt qū feriūt aduersariū in iactis cæstibus ingemiscūt: nō ꝙ doleāt: aioue succūbāt. sed qa i ꝓfundēda uōce oē corpus intendit̄ uenitq; plaga uehemētior ꝓpterea igit̄ Iuue. ait: Aspice quo fremitu &c. ¶ Quāta: q̄ parua. ¶ Poplitibus: flexuris genū ad euitandos ictus. ¶ Fascia: supple sit. ¶ Dēso li. i. uolumie uestiū: nā succinctæ ludebāt: quū ꝙ subsiderēt fascia ipsa replicabat̄ Mar. li. vii. i philenē harpasto quoq; subligata ludit. ¶ Scaphiū: Iulius pollux scribit: Scaphiū fœminaꝝ uas eē in qd̄ migerent.

Bōbices

Pugilū uoces

Scaphiū

Delitias & panniculus bombycinus urit
Aspice quo fremitu mōstratos ꝑferat ictus
Et quanto galeæ curuetur pondere: quanta
Poplitibus sedeat: q̄ denso fascia libro
Et ride positis scaphiū cum sumitur armis.
Dicite uos neptes lepidi cæci ue metelli
Gurgitis aut fabii quæ ludia sūpserit unquā
Hos hitus: qñ ad palum gemit uxor asyli:
Semper habet lites: alternaq; iurgia lectus
In quo nupta iacet mimum dormitur in illo
Tunc grauis illa uiro; tūc orba tigride peior

¶ Dicite uos neptes lepidi. Cēsoꝝ neptes hoc loco citat: ut de mulierib⁹ iudicēt: lepidus. n. & Metellus & Fabius gurges cēsores fuerāt. De metello āt cæco uideto in satyra. iii. ¶ Lepidi. lib. lxviii. epitomatis liuii sic legit̄: Marcus Aemilius lepid⁹ q̄ princeps senatus sextis iā cēsoribus erat lectus: anteq̄ expiraret ꝑcepit filiis lecto se strato sine linteis. sine purpura efferēt: i rliquū funus ne plusq̄ æris denos cōsumerēt: imaginū specie nō sūptibus nobilitari maximorū uiroꝝ funera solere. Diximus ēt de eodē in sat. viii. alia quædā. ¶ Gurgitis fabii: in li. xi. epitomatis liuii sic legit̄. Cū fabius gurges cōsul male aduersum sānites pugnasset: & senatus de remouēdo eo ab exercitu ageret: fabius maximus pr̄ deꝑcatus hāc filii ignominiā eo maxime senatū mouit ꝙ ituꝝ se filio legatū pollicitus ē: idq; ꝑstitit: atq; eius cōsiliis & opera filius cōsul adiutus cæsis sānitibus triumphauit: Caiū pōtiū impatorē sānitū ductū in triūpho securi ꝑcussit. Macro. uero li. iii. In eo capite ubi tractat: Quæ sciētissime ꝓlata &c. sic ait: Ergo hoc prætermisso ad uiros uenio triūphales: quos uictores gentiū luxuria uicit: & ut taceā gurgitē a deuorato ꝑrimonio cognoiatū: qa isignib⁹ uirtutis secutæ uitia prioris cōpesauit ætatis: in quam foueam metellus pius peruenit continuatōe successuū &c. Val. quoq; li. iiii. de continentia & abstinētia huius fabii gurgitis meminit. ¶ Ludia: ludii & histriōis uxor. ¶ Hos ha. endromydas cristas galeas: ocreas. ¶ Gemit: fremit: dixit enim superius: Aspice quo fremitu monstratos p ferat ictus. ¶ Asyli. id gladiatoris nomē erat. ¶ Grauis: molesta est. ¶ Tigride: Tigrin hircani & indi ferunt animal uelocitatis tremendæ: at ubi uacuum cubile reperit fœta fertur præceps odore uestigās ingresso demum raptore in nauim irrita feritas seuit in littore. hæc & plura Pli. li. viii.

Lepidus

Fabius gurges

Gurges fabii

Tigris

DOM. ¶ Mōstratos: dictatos magr̄o gladiatoꝝ. ¶ Dēso libro. i. uolumie uestiū: nā succīctæ ludebāt. Mar. Harpasto quoq; subligata ludit. ¶ Neptes noiat tris cēsores: sed i iudicio aduersus mulieres citat eoꝝ neptes hoc ē ex posteris: ut mulieres de mulieribus iudicēt. ¶ Lepidi. de lepido itelligit q bis cōsul fuit & cēsor cū flacco. ¶ Fabius gurges ab ptolemæo legatus idē cēsor Metellus cæcus q elephātos prio bello punico oñdit & oculos amisit: cū palladiū rapet: ex æde uestæ bis cōsul dictator mgr̄ eqtū cēsor. ¶ Asilli gladiatoris ꝓpriū ē ut heredanus & burias apd̄ pedianū q̄uis Fidētinus ꝑceptoris doctria istructus scribat asiliū gladiatorē bñ i olympico cucurri isse quōdā Dio. tradit: cū nec gladiatores unq̄ olympo fuerint nec magis currat in certamine q̄ Fi. mouet̄ cū incedit uētris mole opꝑssus. Sēsus ē ne uxorē qdā gladiatoris arma aliqñ gladiatoria i gymnasio tractasse. ¶ Tygride peior. tygris amissis catulis in ꝑcipuā sæuitiam excandescit. Papini⁹. Gicius me tygris abactis fœtibus: orbatique uelint audire leones. & ut Plinius scribit: tunc note est celeritatis Flacus dum sæua relictis mater in aduerso catulis uenatur amāo.

MER. ¶ Panniculus bombicinus. ex bombice coa cōfectus: de qua Aristote. & Pli. fere idem tradūt in sex mensibus bombices telas araneorum modo detexunt: ad uestem luxumq; fœminarum: quæ bombicina appellatur. Prima eas retorquere: rursusque texere inuenit mulier. Pamphyle plateæ filia non fraudanda gloria excognitæ rationis. Vt Denudet fœminas uestis bombicina. ¶ Et ride positis scaphiū cū sumit̄. Iulius pollux Eupolidē secutus: Scaphiū dicit uas fœminaꝝ eē. in qd̄ migerēt: quēadmodū uiris: Lasanū necessariuz erat: in qd̄ uentris recremēta cogēte natura deiicerēt. Hora. de Lasano ait. Portātes lasanū: ergo ride: cū depositis uirilibus

Bombix

Pāphile

Scaphiuz mulierū

Lasanū uirorū

uirilibus armis scaphiũ:qd̃ sociaꝝ ꝓpriũ ẽ afferri iubet.℄ Neptes lepidi.ad Corneliã Martii lepidi uxorẽ re spexit:q̃ ut Pedianus scri.casta fuit:& ꝑ exẽplo pudicitiæ suo sæculo habita.℄ Cæci ue metelli.q oculos amisit.ut palladiũ flagrãte edæ uestæ suaret.℄ Gurgitis aut fabii.Macro.scri.a deuorato p̃rimonio gurgitẽ esse appellatũ:q tñ insignib⁹ uirtutis secutæ uitia prioris cõpẽsauit ætatis:cuius abstinẽtiã Valerius extollit:ꝙ.s.in ærariũ miserit dõa:quæ legatus a Ptolemæo accæpisset.℄ Orba tigride.tũc.n.uelocitatis tremendæ & maxie cognitæ ẽ Tigris(ut Plinii uerbis utar)cũ fœt⁹ ci⁹capit.nã ubi uacuũ cubile repit fœta:marib⁹.n.cura sobolis ñ ẽ fert̃ p̃ceps odoꝛ̃ uestigãs. Raptor appropiquãte fremitu abicit unũ ex catulis Tollit illa morsu:& põdeꝛ̃ ẽt ocior ãtra ꝛ̃meat:iterũq; cõseqt̃:ac subide donec i naui ꝛ̃gresso irrita feritas sæuit i littore.

Fabius gurgis

Tigris

℄ Pãniculus bõbyci.urit.bõbyces uermes sunt:q apd̃ æthyopas idos & seras i araneaꝝ morẽ tenuissima fila deducũt:uñ & sericũ noiamus.Mõstraros a mgr̃o.℄ Quã dẽ.fa.li.fascia uolumie facta i spẽm libri:q̃si gyro.℄ Et ri.o.marite.℄ Scaphiũ cũ sumit.matuli spẽs hoc ẽ uas ad uẽtris onus excipiẽdũ aut lotiũ faciẽdũ.℄ Cæciue metel.de quo supra Seruauit trepidã flagrãti ex edæ mineruã.℄ Gurgitis.nohilis nom̃.℄ Aut fabii.quoꝝ neptes & nobiles & pudicæ:qa i primis urbis cõditæ ãnis fuerũt.℄ Quæ ludia gladiatoris uel histrionis uxor.℄ Vxor asy.nom̃ gladiatoris asylus.℄ Alter iur.iurgiũ leuis cõtẽtio & iter beniuolos aut ꝓpinquos dissensio ac cõcertatio.iter inimicos uero lis appellat̃.Tullius de rep.'admiror nec reꝝ solũ.sed etiã uerboꝝ elegãtiã si iurgãt inqt beniuolorum concertatio lis inimicoꝝ non iurgium dicitur.& in sequẽti.iurgare ergo lex putat inter se uicinos non litigare.℄ Tunc orba tigride peior:nam mari sobolis cura non est ut scribit Plin.ꝙ animal hircani & indi ferunt uelocitatis tremendæ & maxime cognitæ dum capitur.totus n.fœtus qui semper numerosus ẽ ab insidiãte rapitur equo q̃ maxime pernici:atq; in recentem subinde trãsfertur:at ubi uacuum cubile reperit fœta odore præceps fertur uestigans:raptor appropinquãte fremitu abicit unum ex catullis.tollit illa morsu & pondere etiam ocior acris remeat iterumq; consequitur:ac subinde donec in naui; regresso irrita feritas sceuit in littore.a celeritate autem nomen inditum sicut & flumini ue Strabo & curtius scribunt quod lingua persica tigris sagitta dicatur.

VAL.

Quũ simulat gemitus occulti cõscia facti
Aut odit pueros: aut ficta pellice plorat
Huberib⁹ semper lachrymis sempq; paratis
In statione sua:atq; expectantibus illam
Quo iubeat manare mõ: tu credis amorẽ
Tu tibi tũc curuca places: fletumq; labellis
Exorbes:quæ scripta:& quot lectuꝛ̃ tabellas
Si tibi zelotype retegantur scrinia mœchæ
Sed iacet in serui cõplexib⁹: aut equitis: dic
Dic aliquẽ sodes: dic quintiliane colorem
Hæremus:dic ipsa olim conuenerat inquit
Vt faceres tu quod uelles: nec ñ ego possem
Indulgere mihi: clames licet: & mare cœlo
Cõfundas:homo sum nihil ẽ audacius illis
Depræhẽsis: irã atq; aios a crimie sumũt:
Vñ hæc mõstra tamẽ uel de quo fõte reqris
Præstabat castas humilis fortuna latinas
Quõdã: nec uiciis cõtingit parua sinebat
Tecta labor: somniq; breues: & uellere tusco

MAN. Pellex

℄ Pellice:de pellice supius satyra secũda habet̃ latius ibi.s.horrida quale facit residẽs i codice pellex.℄ Aut ficta pellice plorat:Ouidius li.ii.de arte inqt.Sed neq; fuluus ap media tã sæuus in ira est fulmineo rabidos quũ rotat ore canes.Nec lea quũ catulis lactẽtibus hubera præbet:Nec breuis ignaro uipera læsa pede:Fœmina q̃ socii deprẽsa pellice lecti Ardet:& in uultu pignera mẽtis hẽt.In ferrũ flãmasq; ruit:positoq; decore Fert̃ ut aonii cornibus icta dei:Et li.iii.ait: Accedãt lachrymæ:dolor & de pellice fictus.℄ Plorat:Naso li.i.de arte inqt.Et lachrymæ ꝓsunt:lachrymis adamanta mouebis.℄ Huberibus sp lachrymis: Mulier.n.misericors magis & ad lachrymas propensior q̃ uir est:ut scri.phũs lib.ix.de aialibus.℄ Quo iubeat manare mõ:Phyllis ouidiana ait:Demophõti:Credidim⁹ lachrymis an & hæ simulare docent̃:hæ quoq; habẽt artes:quaq; iubent̃ eunt.℄ Curuca.i.nutriẽs ut curuca ꝓ tuis alienos filios amplectẽsq; uxorẽ tuã ab aliis possessam:ut curuca oua cuculi sua eẽ existimãs.scribit.n. Aristo.li.vi.de aialibus interp̃te theodoro ꝙ cuculus i curucæ nido parit illaq; fouet:& excludit:& educat:Parit item interdũ in nidis minoꝝ auiũ & oua q̃ aliena reperit edit:maxime uero nidos palũbium petit:quaru; oua esu absũmẽs sua relinqt:parit maiore ex parte singula oua raro bina:Idẽ p̃hs li.ix.aialiũ ait:ꝙ cuculus timiditate aues excedit:qppe qui ab auiculis uellat̃:& p̃ metu eaꝝ fugiat.℄ Sed iacet: Arguit mulierũ argutas & ipudẽtes defensiões.℄ Sodes:si audes:uti sis ꝑ si uis:Terẽ.i Andria:dic sodes qs heri Chrysidẽ hũit:auctor ẽ fest⁹.℄ Scrinia.ibi.n.scripta ꝛ̃uabãt.hic Martialis ẽt li.iiii.inqt.Plena laboratis habeas cũ scrinia libris.Emittis q̃re Sosibiane nihil.℄ Colorẽ:hoc loco rõnem itelligit:de qua qdẽ Cice.in partitiõib⁹ sic ait:Sed distiguẽdi gr̃a.Rõnem appellam⁹ eã quæ affert̃ ab reo ad recusandũ depellẽdi criminis cã:quæ nisi eẽt qd̃ defenderet nõ haberet: Latius tñ uideto saty.vii.ibi:Quis color.℄ Vñ hæc mõstra tñ:uult poeta oñdeꝛ̃ luxuriæ cãs q̃ qdẽ rõanos iuaserat.℄ Vñ.s.uenerit ℄ Vellere tusco.de eo itelligit qd̃ i tusco uico urbis Romæ tractabat̃ sicut & sericũ.Vñ Mar.li.xi.ad flaccũ ait:Nec nisi prima uelit de tusco serica uico.Aut cẽtũ aureolos sic uelut æra roget.Liui⁹ ãt li.ii.scri.omisso ro.bel.porsenã cũ p̃te copiaꝝ filiũ Arũtẽ Ariciã oppugnatũ misisse:demũ amisso duce i p̃lio hetruscorũ p̃tẽ exiguã romã spõte petiisset:qb⁹ loc⁹ad hitãdũ dat⁹ quẽ deiñ.Tuscũ uicũ appellauere:meminit & fest⁹.℄ Curuca:apud solũ Iu.ẽ.Auicula.Pli.p̃termisit Arist.appellat hyploaida:hæc oua cuculi fouet:nã cucul⁹ in altẽo nido fœtificat:curucæ ide dicũt̃ uiri q uxores ab aliis possessas ãplectũt̃ & fouẽt ut curuca oua cucu

Curuca Cuculus

Rationes

Tuscus uicus Annibal urbi proximus DOM.

li sua eē existimat. ℂ Zelotypæ:q̄ simulat zelotypiā tui. ℂ Sed iacet:nūc accusat ipudētes & argutas dfensiones mulierꝶ. ℂ Hæreus.i.nos uri nescim⁹ defēdere tā turpē cām. ℂ Hō sū:mulier sū. ℂ Tusco uellerē:facere lanā ē seruare pudicitiā:qd fecit Pelope:q̄ lanificio & tela ꝓcos elusit. Vellere tus.nā i uico tusco lanificiū exercebat:qd idicat Mar.& i eodē serica texebāt. ℂ Tusco:igit ex uico tusco. ℂ Collina:nā ꝓximo Hānibale placuit senatui:ut scribit Liui⁹ cōsules inter collinā & exqlinam portā ponere castra. Syli⁹ de ro.re in eadē trepidatione. Hæc tūc roma fuit:post te cui uertere mores. Si stabat fatis potius carthago maneres.

MER. ℂ Tu tibi tūc curuca places. Coccys auis ē tēporalia:hæc in triū auiū nidis oua generat:ut Helianus tradit palumbaꝶ. Corydi hoc est galericuli:siue a laude & chloridis. Quare curucam unam harum auium metaphoricos appellat: & ꝑ marito accipit qui alienos filios pro suis educat. ℂ Zelotypæ mocchæ:quæ cum sit adultera Zelotypā se fingit. ℂ Dic qntiliane colorē:excusabilē facti cām colorē latini. Hermogenes autem χρῶμα appellat. Nā tū i declamationibus tum in ueris causis in primis color quærebatur: qui si abfuisset uix causa stabat:quē colorē in narratione præcipue:& per omnes orationis partes seruari debere. Quintilianus præcipit:Et Seneca in declamationibus refert ab egregiis declamatoribus:sæpe extra causam quæsitū fuisse de colore. Quare non est accipienda hac in parte eorum sentētia:q pro exornatione uerborū: aut sententiarum calorem dictum accipiunt: ergo hesitante Quintiliano colorem subiicit fœmina dicens. Olim conuenerat in sponsalibus.ut faceres tu quod uelles:nec non ego possem indulgere mihi.

Coccys
Helian⁹
Color in causis
Seneca

VAL. ℂ In statio.sua:i oculis:cū statiōes ꝓpriæ sint millitū a stādo appellatæ.& planetaꝶ statōes primæ & scdæ cū stare spectātib⁹ uideanē:i oriētē aut occidētē. ℂ Tuti.tūc.hu.places. Hæc ē uera lectō huruca ñ curuca.ē huruca bestiola breuissima q̄ i folia herbaꝶ uel holeꝶ repit abroditq; ꝓsertim brassicas. hurucā igit stupidū uocat maritū & cōmotiōe uxoris torpētē:ut huruca ē cū a foliis decutiē brassicaꝶ de qbus columella:ubi apricis inqt regionibus post pluuias noxia hmōi icessere aialia:quæ a nobis appellanē hurucæ:græce autē καμπαι nominanē.si matutis tēporib⁹ frutices holeꝶ cōcutianē atq; dū adhuc torpēt nocturno frigore si deciderint nō āplius i supiorē partē ꝓrepunt.itidē maritus mulieris semel iclamātis uoce territ⁹ obtorpescit:qn & paulo post ait columella:democritus inqt i eā quæ græce inscribiē περιον τιπωδον. affirmat ipsas bestiolas enecari si mulier q̄ i menstruis ē solutis crinibus & nudo pede unāquāq; areæ:porcā ter circūeat.post hoc decidere oēs uermiculos & ita emori:quæ pp & hurucā poeta maritū uocat:φ ab uxore icrepitus miro silentio obticescat.pide ac si ab eadē sit enect⁹. ℂ Zelotypæ rete.scri.moc.ordo & sēsus ē.si scrinia mocchæ zelotypæ.i.uxoris tuæ quæ moccha zelotypa ē.retegant.referent patefiāt. ℂ Scrinia.ubi scripta cōcludunt. ℂ Eqtis in serui cōplexibus liberti aut eqtis romani. ℂ Dic Quin.q̄ Iuuenalis tēporib⁹ de istitutione oratoria libros scripsit quos habemus. ℂ Dic co.quo dep̄hensa in adulterio mulier se purget:colores aūt dicit tropos & schemata qū:ut ipse quoq; Cice.inqt sūt auctori ut pictori ad uariandū colores. ℂ Hærem⁹. rñdentē iducit Quintilianū ambigimus quo pacto possimus id facere. ℂ Olim cōuenerat.his se uxor defēdit argumētis. ℂ Et mare cælo cōfundas si reꝶ semina elemēta cū cælo misceas. Quod de his dici solet qui rerum ordinem subuertūt sicut græci dicunt ἀνω κατω.i.sursum deorsū menāder in chera ἄνω τὰ κάτω τὸ φασὶ τὰ κατῶ λέγω. ℂ Quo de fōte: qua origine quibus de causis. ℂ Nec uitiis cōtingi:ordo ē nec humilis fortuna sinebat parua tecta contingi uitiis nec labor & quæ sequuntur. ℂ Sōniq; breues & uellere thusco uexatæ du.manus.sic Virgilius. Inde ubi prima quies medio iam noctis abactæ Curriculo expulerat somnum cū fœmina primum: Cui tollerare collo uitā tenuiq; minerua:Impositum cinerem & sopitos suscitat ignes Noctem addens operis famulasq; ad lumina longo Exercet penso:castum ut seruare cubile Coniugis: & possit paruos educere natos:& Terē.primo hæc pudicæ uitam parce ac duriter agebat lana & tela uictū quæritās.

Vexatæ duræq; manus: ac proximus urbi
Annibal: & stantes collina i turre mariti.
Nūc patimur lōgæ pacis mala sæuior armis
Luxuria incubuit: uictumq; ulciscitur orbē
Nullū crimē abest: facinusq; libidis: ex quo
Paupertas romana perit; hic fluxit ad istros
Et sybaris colles; hic & rhodos: & miletos
Atq; coronatum petulās madidūq; tarentū
Prima peregrinos obscœna pecunia mores.
Intulit; & turpi fregerunt sæcula luxu
Diuitiæ molles; quid eni uenus ebria curat?

MAN. ℂ Proximus urbi. Liuius li.xxvi.scrib.φ habito nuntio aduentus Annibalis in urbem ploratus mulierum non ex priuatis solum domibus exaudiebatur:sed undiq; matronæ in publicum effusæ circa deum delubra discurrebant crinibus sparsis aras uertentes nixæ genibus supinas manus ad cælum ac deos tendentes:orātesq; ut urbem romam e manibus hostium eriperent matresq; romanas & liberos paruos inuiolatos seruarēt. Demū Annibal ad tertiū ab urbe roma lapidē super anienē castra posuit:ipse uero cū duob⁹ milib⁹ eqtū a porta collia usq; ad hculis tēplū:ut urbis sitū explotaret obequitauit:& cum triduū in aciē utrinq; exercitus ois descēdisset:certamē tēpestas diremit:nā quū in castra rdiissent statim serenitas erat. Hinc syllius.li.xii. de Annibale inqt. Nūc aditus lustrat clausas nūc cuspide pulsat infesta portas. Id aūt syllius dixit:qm̄ Pli.li. xxxiiii.c.v.de statuis sic ait. Et adeo discrimē oē sublatū:ut Annibalis ēt statuæ tribus locis uisitāē in ea urbe:intra cuius muros solus hostiū emisit hastā. ℂ Collia i turre:uolūt collinā portā fuisse q̄ nūc Salaria dr:φ p eā sabini salē ab mari deferebāt sic dictā ut festus ait. Var.docet Collinā dictā ab uarietate colliū quā qrinalis hūit collis:ea.n.ad qrinalē ducebat. Liui⁹ lib.xxvi. scri.φ i Tumultu aduētus Annibalis Fului.flac.porta capena cū exercitu Romā igressus media urbe p carinas exqlias ɔtēdit. Inde egress⁹ iter exqlinā collināq; por.posuit castra. ædiles plæbis cōmeatū eo cōportast

Anniba lis hasta in urbe;
Collina porta
Salaria porta

Consules

Consules senatusq in castra uenerũt.ibi de summa reipu.consulatũ:Placuit cõsules circa portas collinã exquilinãq ponere castra.C.Calphurniũ prætoré urbanum capitolio atq arci præesse:& senatũ frequentem in foro cõtineri:siquid in tã subitis rebus consulto opus eēt.Inter hæc Annibal ad anienem fluuiũ tria milia passuum ab urbe castra admonuit &c.ut paulo superius patuit.¶Ex quo paupertas romana perit.Liui⁹ etiam in prologo suo dixit.Quanto rerum minus tanto minus cupiditatis erat.Nuper diuitiæ auaritiam & abundantes uoluptas desiderium p luxũ atq libidinem pereundi perdẽdiq omnia inuexere.¶Vlciscit̃ orbem:ac si diceret melius fuisse non superasse totum orbem ne romam luxuria occupasset.¶Hinc:ab urbe.¶Fluxit.luxuria.¶Istros i ipõ Italiæ ambitu primos illyrici littoris.Istros esse edocet.Stra.libro.vii.¶Sybaris colles ab achiuis conditum oppiduũ sybaris est:inter duos fiũum fluuios crathidem & sybaridẽ.Eoq excellentiæ & fœlicitatis ea ciuitas exercuit.ut quaternas proximas rexerit gentes:& quinq ac uiginti urbes suo subdiderit imperio & cõtra crotaniatas.ccc.hoium milium exercitum duxerit:totam autẽ fœlicitatem intra dies.lxx.Crotoniatæ illis interceperunt:adeo delitiis & luxuria intẽperantes defluebant:urbe enĩ; potiti inducto flumine cuncta demerserunt.Auctor est Strabo libro.vi.¶Rhodos in lycia insula:in qua tres urbes quondam erant:lyndos camyros lelysos:ut scribit Mela:Solinus addit q nunq̃ ita cœlum nubilum ẽ ut in sole rhodos non sit.Plinius etiam ait q rhodos habitata est tribus urbibus:sed nunc rhodo.¶Miletos.ioniæ caput:Cadmi olim domus:illius.s.qui primus inuenit ꝓsæ orõnis disciplinã.Soli.c.xxxvii.edocuit plura tñ Stra.li.xiiii.& nos.li.iii.g.Hinc & rhodos & miletos.i.ex romãis ẽ luxuria rhodia & milesioru.ii enim molles euaserant.¶Coronatũ.Vale.li.ii.de institutis antiqs:ubi de ciuitate spartanea loquit̃:scrib.Ionas primos ungenti coronarũq in cõuiuio dandarũ & secundæ mensæ ponendæ consuetudinem:haud parua luxuriæ irritamenta reperisse.¶Petulans.lasciuum.¶Madidum.propter conuiuia potus & ungenta.¶¶Tarentum.florus scribit Tarentum calabriæ quõdam & apuliæ caput positũ in ipsis adriatici maris faucibus.Vtq Strabo li.vi.edocet:Amplissimæ tarentinorũ opes aliquando fuere:inde posterioribus annis illecebrosæq iuoluere delitiæ propter fortunas nimium secundas adeo ut plures totius populi ludos festasq celebritates quotannis agerent:q̃ reliquos anni dies eam ob rem in deterius urbanum regimen ferebatur.¶Prima.pro primum.¶Peregrinos.externos & impudicos:dixit enim superius saty.tertia:iampridẽ in tyberim syrus defluxit orõtes & linguam & mores & cum tibicine chordas obliquas:necnõ gentilia tympana secum uexit:& ad circi iussas prostare puellas.¶Obscœna.mala & imunda.¶Molles.mollicieẽ causantes.¶Venus.Cicero in li.de.n.d.sic:Quæ aũt dea ad res omnes ueniret uenerem nostri nominauerũt atq ex ea potius uenustas q̃ uenus ex uenustate.¶Venus ebria Ebrietas hois mẽtẽ mutat ac furorẽ gignit tunc animi secreta ꝓferunt̃:solẽ orientẽ nõ uidẽt ac min⁹ diu uiuũt:Hic pallor genæ pẽdulæ:oculorũ ulcerati:tremulæ man⁹ furiales somni:& inques nocturna.Præmiũq sũmum ebrietas libido portẽtosa ac iucundum nefas.Postea die ex ore halitus fœtidi.ac fere rerum omnium obluuio morsq memoriæ & bibendi cõsuetudo auget auiditatem.Tergilla Ciceroni Marci filio binos congios simul haurire solitum obiicit.Sed nimirũ hanc gloriam auferre Cicero uoluit iterfectori patris sui.M.Antonio.Is enim ante eũ auidissime apprehenderat hanc palmam edito etiam uolumine de sua ebrietate.hæc & plura Pli.li.xiiii.Hora.quoq li.i.epist.ad Torquatum sic:Quid non ebrietas designat:operta recludit.Spes iubet eẽ ratas:ad prælia trudit inermem.Sollicitis animis onus eximit:ac docet artes:fœcundi calices quem non fecere disertum.

Romani ad portaẽ collinam cõtra Annibalem

Diuitiæ quid Istri

Sybaris

Rhodos

Miletus

Coronæ cõuiuiis

Mensæ secundæ

Tarentũ

Ebrietãs quid

¶Vlciscit̃ orbem sumit uindictã & supplicium luxuria de romanis:quia uicerũt totũ orbẽ:quasi dicat melius fuisset non superatum fuisse orbẽ:ne luxuria orbẽ occuparet.¶Histros:histri ex littore illyrico molliter occurrunt domiti olim a Tuditano ab his missi sunt histriones in urbẽ si Põpeio credimus:ut inde apparet eos uixisse:q̃uis Li.& Tacitus histrionẽ ex ætruria accitũ fuisse cõtẽdãt & ea uoce ludionẽ significari.¶Sybaris:a crotonicis euersa ẽ septuaginta diebus:amisitq opes ingẽtes ꝑter luxũ ut docet Strabo:eiusdẽ nois fluuius:ut scribit Herodo.Fidẽtinus labit̃ miser & ꝑceps fert̃.nã cũ Iu.dicat luxuriã nõ fuisse illatã ab aliis populis i urbẽ:sed ex urbe alio fluxisse:hic repetit pauꝑtas fluxit cũ repetẽdũ sit.Hic & rhodos hic miletos.q.d.aliæ gẽtes urbis exẽplo luxuriãt.¶Rhodos.i.luxuria rhodia ex urbe ro.ẽ nata rhodios fœlices fuisse scribit Home.Pidarus ex fabula ait auro pluisse in eã insulã quo tpe nata ẽ Palas ex capite Iouis autor Strabo.¶Miletos urbs ioniæ condita a Neleo nobilitate cum epheso certat.¶Tarentum tarentini ut strabo & plu.in pyrrho docẽt.oibus delitiis affluentes intra paucos annos factũ imperium amiserunt.¶Madidum:nam illic conuiuia celebrabantur & soluti potus in quibus sumebantur coronæ.

DOM.

¶Stãtes collina i turre mariti.ãnibal latur⁹ obsessæ capuæ auxiliũ cũ a cõsulib⁹ repulsus fuisset Romã petiit quippe reuocaturus Romanũ exercitũ ad tuẽdã uidelicet urbẽ:qđ ubi p̃res resciuere:Copiarũ partẽ ex snia cõsulũ Romã per Quintũ Fuluiũ procõsulẽ reuocarũt.Sed cũ Annibal trans Anienẽ castra locasset fuluius inter exquillinam portã & collinam castra habuit.¶Ad istros:istri in extrema Italiæ parte contermini sunt illyricis hos molles fuisse itelligere possum⁹.¶Et sybaris colles.ciuitas calabriæ sybaris inter crathim & Sybarim fluuios cuius ciues deliciis & luxuria intẽperantes a Crotoniatis finitimis deuicti turpiter fuere.Nam non armis:sed tympanis & cymbalis usi debellauerunt:cum forte equitatus sybaritani exercitus tradente Plinio ad symphoniæ cantum saltatione quadam moueri solitus esset:hostes abiectis armis cuẽ cymbalis tympana percutientes crotalis quoque & fistulis usi equos in saltationem conuerterunt.Vnde effusi equites uictoriam crotoniatis dedere.Sybaris autem apud idoneos græcos pro molliciæ capitur:q scilicet omnium mollissimi & delicatissimi fuerint sybaritæ.Lampridius scribit sybariticõ missum semper exhibuisse heliogaballum ex oleo & garo:quem quo anno Sybarithæ reperierunt & perierunt.¶Rhodios.Rhodii olim & mari imperauerunt & deliciis affluxere:in Rhodum enim insulam imbrem aureum.

MER.

Collina porta

Istri mores

Sybaris

Sybaritĩ chus missus

Rhodos & imber aureus

Miletus Iouem immisisse poetæ finxerunt. ℂ Miletos: miletus urbs in finibus Ioniæ & cariæ a Neleo auctore Herodoto ædificata. Hãc generosa uellera nobilitauerũt. Vnde puerbiũ mãsit. Milesia stragula. & Theocritus dicens Tapetas molliores somno statim infert diceret hoc quispiam miletũ & Samum depascens. Sed cum dicit Iuuenalis luxuriam ex urbe Roma miletum defluxisse: Tangit mollíciem milesiorum: Qui cum prius potentes essent & opulenti deliciis diditi: & opes & potentiam amisere. Vnde taxati fuere a comicis Græcis hoc prouerbio ΠΌΛΑΙ ΠΟΤ' ἦΣΑΝ ἄΛΚΙΜΟΙ ΜΙΛΉΣΙΟΙ: hoc est olim potentes erant milesii. ℂ Atq; coronatum & madidum petulansq; tarentum. Strabo tradit illecebrosas adeo tarenti inualuisse delicias ppter fortunas nimium secundas: & plures totius populi ludos: festasq; celebritates quot annis ageret q̃ reliquos anni dies: & Cicero Trebatii molliciem in gallia arguens ait. Quid si tarentum non Samarobrinam misissem ℂ Madidum. unguẽtatũ: de cuius urbis mollicie hæc Theopõpus. Tarentinorũ ãt ciuitas ferme quoq; mẽse cæso boue epulum publicæ instruit: priuatorum uero turba assidue ueneri & comessationibus idulget Vsurpantq; Tarẽtini crebro hũc sermonẽ. Cæteros quidẽ mortales iõ laboris studiosos: & semp in quæstu uersari: ut uictui necessaria cõparent: se aũt ipsos in coitu: atq; uoluptate eẽ: iãq; uiuere. ℂ Coronatũ. ãt q̃a in cõuiuiis corona utebãtur. ℂ Perfusa mero spumãt unguẽta. aut qa perfusi unguẽto solebãt in cõuiuiis uino suffundi: quod notat Hora. in lydia: Vror seu tibi candidos turparunt humeros immodice mero rixæ Aut q ebriæ mulieres desudantes unguenta uino permiscebant.

Margin: tarentũ — Theopõpus

ℂ Ac pxi. ur. ãni. i. q urbẽ obsideret dux aliqs exercit⁹: ut ãnibal. liuius. Cũ ad tertiũ usq; lapidẽ castrametatus eẽt ãnibal plorat⁹ mulierũ nõ ex priuatis solũ domib⁹ exaudiebaẽ: sed ũdiq; mrõnæ i publicũ effusæ circa deũ delubra discurrũt, crinib⁹ sparsis arã uerẽtes nixæ genib⁹ supĩas man⁹ ad cœlũ ad deos tendẽtes orãtesq; ut urbẽ romã e mãib⁹ hostiũ eripeñt mrẽsq; rõanas & liberos puos iuiolatos seruarẽt. ℂ Collina turma. ad collinã portã i muris excubãtes. Luca. Aut collia tulit stratas q porta cateruas. & Oui. Tecta frequẽtari colliæ pxia portæ. ℂ Victũ: subactũ a romãis orbẽ. ℂ Flu. ad hi. uictos a romãis populos: ẽ ãt hister fluui⁹ q & danubi⁹ a quo histria dicta: & histric⁹ dux apud Plautũ. ℂ Et sybaris colles: sybari cõites philoctectæ urbẽ i italia affluẽtẽ luxuria cõdiderũt & sybaris flumẽ ẽ cui⁹ apd theocritũ fit mẽtio. ℂ Hic & rho. & mile. subaudiẽdũ delitiis ac opibus i oẽm luxuriã pfluxere. sũt. n. noĩatiui casus. ℂ Atq; co. q unguẽtis delibuti coronari i cõuiuiis cõsuessent. ℂ Et petulãs. q aduersus romãos bellũ sæpe mouerit: & se pyrrho tarẽtini sociauerit. ℂ Madi. ebriũ sicut cõtra siccũ sobriũ. Pla. i asinaria dixit. ℂ Pere. ut supra. Iã pridẽ syrus i tyberi defluxit orõtes. Et liguã & mores & cũ tibicie chordas. Obliqs nec ñ gẽtilia tympana secũ Vexit. aut certe mores pegrinos q cũ rõis & nrĩ itellectus pfectio ex qbus hũanæ actiões uirtutis nomẽ adeptæ sũt & his ad deũ ppius accedãt hoies rõcinãdi atq; itelligẽdi uerũq; pscrutãdi hũani appetit⁹ ppriũ ẽ. cupiditas porro & iracũdia aliæq; aĩ pturbatiões irrõnabiliũ aĩaliũ sũt ppriæ: qđ sensus illorũ multo magis exulcerẽt q̃ hoium: q̃do sola cupiditate aut ira feruñt ædẽ hoi extrariæ externæ & peregrinæ merito dici possunt.

Inguinis & capitis quæ sint discrimina nescit
Grandia q̃ mediis iã noctib⁹ ostrea mordet:
Cũ perfusa mero spumãt unguenta falerno:
Cũ bibitur cõcha: cũ iã uertigine tectum
Ambulat: & geminis exurgit mẽsa lucernis.
I nunc & dubita qua sorbeat aera sanna
Tullia: quid dicat notæ collactea mauræ
Maura pudicitiæ ueterem cũ præterit aram;
Noctibus hic ponũt lecticas: micturiũt hic
Effigiẽq; deæ longis siphonibus implent:
Inque uices equitant; ac luna teste mouenẽ.
Inde domos abeunt; tu calcas luce reuersa
Coniugis urinam magnos uisurus amicos.
Nota bonæ secreta deæ; cum tibia lumbos

MAN. ℂ Inguinis: uuluæ. ℂ Capitis: oris. ℂ Discrimina. differẽtiæ. ℂ Quæ. mulier. ℂ Ostrea. pisces in cõcha degentes. ℂ Perfusa: corpori sparsa. ℂ Spumãt: sudant. ℂ Mero. puro. ℂ Phalerno. optio uino: de quo supi⁹ ibi ulmosq; phalernas. ℂ Cõcha. amplo uase. ℂ Vertigine. gyro uolubilitate. ℂ Quũ iã uertigie tectũ ambulat: Alexãder aphrodiseus scri. i pble. Ebrios cũcta uertiginosa uidere: qm̃ ex multo uino plurima fit exaltatio spũs euaporãtis ad cerebrũ: qui cũ distrahi nequeat aũt concoctionẽ: uniuersum cõcutit & circunuertit cerebrũ & ita cõuersus per uidẽdi neruũ & pupillã euadit ad ea quæ uidenẽ. ℂ Geminis lucernis scrib. idem Alexãder aphrodiseus circa principiũ in pble. q aliq ualde ebrii dupla uidẽt: quoniã ex multa humiditate oculorũ repleti musculi plus aut minus: & molles effecti atq; contracti: diuertunt atq; distrahunt oculos: alterum quidem sursum: alterum uero deorsum: proinde superest ut oculorum radii non in eundem pariter locum proferantur. Sed in distantes locos & corpora: atq; ita uterq; oculus sua spectãs: duplã efficit uisionẽ. ℂ Exurgit: exurgere uideẽ. ℂ I nũc & dubita: Arguit mõ mulieres fellãtes & cũnilingas. ℂ Sorbeat aera: respiret occupato ore. ℂ Sanna: quærela & sonitu narĩũ ℂ Collactea: eodẽ lacte nutrita dr̃. Collactanea uero eisdẽ mãmis. ℂ Collactea: mulieris ppriũ hic. ℂ Mauræ: ancillæ suæ. ℂ Pudicitiæ ueterẽ arã: Docet festus: q plæbeiæ pudicitiæ sacellũ romæ ut sacra cætera colebaẽ. ℂ Hic. ad arã pudicitiæ. ℂ Syphonib⁹. Syphones tibiæ dñr a sono uocis si si si: ut qdã aiũt: hinc Iuue. hoc inqt ob mingẽdi sonitũ. Dicũt alii esse tubos. i. canales quosdã p quos emittiẽ aqua: hic Iuuena. uesicæ meatus: p quos urina exit Siphones appellauit: Siphonũ uero figurã. Seneca li. ii. qõnum naturaliũ ostẽdit his uerbis. Solemus duabus manibus accipere iteriũctis: & cõpræssa utrinq; palma in modũ siphonis exprimere. & Pli. li. v. epistola ad apollinarẽ sic ait. E stibadio aqua uelut expressa cubãtiũ põdere siphũculis effluit: cauato lapide suscipiẽ &c. ℂ Luna teste: putãtes. n. ille nõ uideri: a luna tñ cõspiciũẽ. ℂ Calcas urinã: quã. s. emiserat:

Margin: Ebriorũ uisio — Siphões

f.emiseratinā dixit micturiūt hic. ℂ Magnos amicos:nobiles & diuites q ad tēpla cōfluūt. ℂ Nota bonæ fe ereta deæ:portētosam mulierꝝ lasciuiā arguit:quā in bonæ deæ tēplo admittebāt. ℂ Nota: sunt.s.præterea de bona dea latius uide saty.ii. Multa ēt i Plutarcho de ui.cæsaris. Secreta deæ:scribit Macro.horꝝ sacrorꝝ ritu₃ occultiorē fuisse:dūq; deæ ipsi sacra celebrarent.ut Plutar.scri.i cæsare:neq; eo uirꝝ accedere:neq; domi adesse fas erat. In eis sacrificiis ipe iter se mulieres multa orphicis cōsētanea facere tradebāt.ubi maxima sacrorꝝ pars noctu peragebāt ꝑmiscua sonis & cātibus ioca longas ꝙ exercebāt uigilias: Diximus & plura in saty.ii. ℂ Tibia lumbos.scrib.n.Plutarchus:ꝙ sonis & cantibus promiscua ioca longasq; exercebāt uigilias i sacris bonæ deæ. ℂ Lumbos incitat.i lumbis.n.libidinis sedes ē:hic ꝑsius: Quū carmina lumbū intrant. ℂ Inguinis & cap.reprehēdit i mulieribus ꝙ sint fellatrices & ligāt cūnos:qd in philene notat Mart. unde nas uolat in dic puellas. Præterea ꝙ sint tribades idest mutuo fricēt se. ℂ Venus ebria.i.mulier ebria uenerē exercēs. ℂ Qua fa.for.æ.hoc ē quo pacto possit expirare dum occupata est in lingēdo cunnū:nā dū lingit naso tantum respirat ore occupato. ℂ Collactea:nomen est mulieris lingentis. ℂ Implent:non intelligo locium in os pudicitiæ deæ iactum fuisse a mulieribus sed mulieres iuxta arā minxisse:ut postea uicissim coirent:poeta aūt alludēs ad ueterē murē ꝙ cū simulacrū dei contaminabat:ꝑfundebatur urina:ut tranqllus in Nerone docet:cauillādo ait mulieres id egisse deā cōtēnētes. ℂ Syphonibus:syphones tubi dicuntur.i.cānæ plumbeæ unde fluit aqua:hic accipit ꝑ uuluis manātibus urina:quas & Martialis cubos uiscerum appellat. ℂ Inq; uices:lesbiæ mulieres mutuo fricari prio īstituerūt:unū apud Aristophinē λεσβιζειν id agere est Martialis tribadas appellat a τριβω qd ē frico qualis fuit Sapho ut ipsa fatet & Porphyrio docet. ℂ Tu calcas urinā cōiugis.i.cū uis surgere ad salutādos diuites amicos tu prius uis coire cū uxore:sed nihil spermatis i ea repis:nā exausit lūbos nocturno tpe cū aliis mulieribus:tu igit tm̄ calcas eius urinā & nō sperma. ℂ Lūbos:nā ut Plu.scribit i cæsare ad tybiā saltabāt in his sacris mulieres multa baccanalib⁹ similia pagētes. ℂ Inguinis & capitis quæ sint discrimina nescit. Sic Horatius de ebrietate thracū. Cū fas atq; nefas exiguo fine libidinum discernunt auidi. ℂ Cū iam uertigine tectū āmbulat.sic Seneca in epistolis: Vertiginem capitis tecta ipsa mobilia uelut aliquo turbine. ℂ Sāna distorto hiatu oris olfactās aera. ℂ Geminis lucernis ebriis omnia duplicia uidentur cōfuso luminis meatu. ℂ Pudicitiæ ueterū dū præterit arā:hanc puto aram esse:in qua dicanda tradit Liuius. Certamen ortum fuisse in sacello patriciæ pudicitiæ: quæ in foro boario est:ad ædē rotūdā Herculis iter matronas:atq; a patriciis mulierib⁹ Virginiā Auli filiā patriciā qd plæbeio nupta fuisset expulsam. Vñ irata mulier in pte ædiū ubi habitabat modicū sacellū extruxit:arāq; ibi posita₃ pudicitiæ plæbeiæ dedicauit. ℂ Lōgis syphonibus iplēt.syphones dictio græca: Sūt aūt tubi per quos urgēte spiritu aqua uel alius liquor emittit. Pli.i.ii.n.hi.de q in sūma iuga erūpēte quo spiritu acta & terræ pōdere pressa syphonū mō emicat. Sene.naturaliū qōnum li.ii.pene sub oculos subiicit syphōis formā ac uim:solemus duabus manib⁹ accipere interiūctis:& cōpressa utriq; palma in modū syphōis exprimere: s₃ hic syphones tubos accipit uessicæ:ꝑ quos urina emittit. ℂ Tibia lūbos. Ad sonitū tibiæ hmōi sacra celebrari solebāt ℂ Ingui.& ca.q̄ sint discri.ne.de huiusmodi fœminis Hora.ꝙ ut supbo ꝑuoces ab inguine ore allaborādū ē tibi. ℂ Ostrea mor.comedit. ℂ Cū pfu.me.spu.unguē.cū sudat unguētis plita uel ꝙ unguētis misceret. ℂ Cū bi.cō.uase i qd e dolio haurit uinū etrā cōchus dr. ℂ Cū iā uer.te.am.sicut furētib⁹ ebriisq; uideri solet. ℂ Et ge.ex.ex.mē.lu.mēsā quoq; ipa sursū uersus tolli ur & lucernarꝝ nūerus augeri:sic Ho. Saltat mutoni⁹ ut semel icto. Accessit feruor capiti nūerusq; lucernis.huius āt rei cām i li.ꝑbleumatō alexādri aphrodisei:quē latinū fecim⁹ āplexi sumus. ℂ Nūc & dubita q̄ sorbeat aera sāna tullia.ipsā deridēs pudicitiā naso suspēdit adūco & fastidiose sānā facit:uel ut alii stertēs grauē ꝑ nasū spiritū ducit. ℂ Notæ cognitæ ac famosæ:nā ut notæ illegittiæ natæ dicas.ut qdā existimarūt carmen nō patit. ℂ Collactea.eodem alta lacte. ℂ Micturiūt hic.ad arā pudicitiæ. ℂ Effigieq; deæ lōgis syphōib⁹ iplēt.syphōib⁹ urinarꝝ sonitib⁹ q̄si cōcētib⁹ i antiqs tm̄ & emēdatis codicib⁹ legit syphōib⁹.i.cicutis:syphō.n.ē.καλαμη τουαγριουκαλαμου.i.canalis auēa.colūella qbus liquorib⁹ mūdā lanā ībuere oportebit.ut īsistētes apes q̄si ꝑ syphonē succū euocēt:idē paulopost.optimū ē ꝑ aditū uestibuli syphonib⁹ dulcia liquamia immittere.ita apd græcos:ut Alexādrū aphrodiseū in lib.ꝑblematō & heronē alexādrinū geometrē in li.q de spiritib⁹ īscribit. ℂ Inq; uices eqtāt:ceuēt.i.supra se palpitāt aut crissāt:nā & dicunt fœiæ inter se libidinis coitū obire:quæ id facit tribas solet appellari. Plato i legib⁹ εννεονοτι τηον λεια και τη των αρρενον φυσει[illegible]κοινωνιαν ονσηη της γενησεως[illegible] περι ταυτα [illegible] αποδεδοσθαι αρρεων [illegible] αρρενας [illegible] θηλειων προς θηλειας παραφυσιν και των πρωτων τολμημα [illegible] ηδονης: & Paulus apostolus ad romanos: nā fœminæ eorꝝ imutauerūt naturalē usum q ē cōtra naturā:quē locū beatus Ambrobus ita interpretat. Hæc irato deo pp idolatriā humano generi puenisse testat: ut mulier mulierē turpi desiderio ad usū appeteret:qd qdā aliter iterptat.nō pcipiētes uim dicti:qd ē.n.imutare naturalem usum in usum q ē cōtra naturā nisi sublato cōcesso naturali usu aliter uti: ut una atq; eadē pars corporis unusq; iter sese iuicē sex⁹ aliter se ad usū pbeat q̄ cōcessū ē! ℂ Ac lūa teste mouet ανθωποφορα.li.noctu id faciūt nec queq̄ suis facinorib⁹ testē hēre se credūt: fallūt:si qdē lūa erit oiu₃ testis. ℂ Visurus:salutatur⁹. ℂ Magnos amicos:nobiles q ad tēpla cōueniūt. ℂ Cū tybia lūbos icitat:nā ñ sacrorꝝ cā sed cōcubit⁹ cōuenerūt:ueterē tāgit morē q postea abolitus fuit:bacchanalia.n.romæ celebrari mēte prorsus īsana cœperūt:i qbus ois generis flagitii fuerat licētia:ut qsq; ad oēm explēdā libidinē paratā haberet uoluptatē:nec.n.unū genus noxæ tātū fuit:sed stupra ꝑmiscua igenuorꝝ & fœminarꝝ:tū iter se:tū cū marib⁹ falsi testes falsa signa ēt & testimonia ac falsa iudicia ex illa exibāt officina uenena quoq; & itestinæ cædes ita ut & corpa iā sepulta e sepulchris ad icātamēta eruerēt:cuius mali labes ex hetruria i urbē cōuecta ē i cōtagiōis morē. Nemo ad hæc sa

Bonæ deæ sacra

Lumbi.

DOM.

MER.

Sanna

Ara pudica

Siphones

VAL.

cra flatu maior annis uiginti admittebat̃:q introducebat̃ & uelut ui ctima sacerdotibus tradebat̃:itroduct⁹
aũt a sacerdotibus priapi & cybelles ꝑducebat̃ in locũ qui ululatibus circunsonabat multoꝝ q cymbaloꝝ &
tympanoꝝ & hm̃oi musicoꝝ modulatores instrumẽtoꝝ in penitiora eius loci agebant̃ ne q̃ritãtis uox cuȝ ꝑ
uim stuprũ inferebat̃ posset exaudiri:qd̃ cũ multis palã factũ fuisset idq; nouũ & inusitatũ sceleris genusꝙ
mulierẽ hispanã noĩe fescẽninã & adolescẽtẽ ebuciũ ad senatũ delatũ & expositũ est.in quos morum subuer
sores bonorũ a posthumio consule aiaduersum:ex quibus alii fugiẽtes cõpræhẽsi neci dati sunt:alii sibi mor
tem cõsciuerũt.erãt autẽ uiroꝝ ac fœminarum supra decem milia.

Incitat: & cornu pariter uinoque feruntur
Attonitæ: crinẽque rotãt ululante priapo:
Mænades: o quãtus tunc illis mẽtibus ardor
Cõcubitus: quæ uox saltante libidine: quãt⁹
Ille meri ueteris ꝑ crura madentia torrens:
Lenonum ancillas posita laufella corona
Prouocat: & tollit pendentis ꝑmia coxæ.
Ipse medullinæ frictum crissantis adorat.
Palmã inter dominas uirtus natalibus æquat
Nil ibi per ludum simulabitur: omnia fient
Ad uerũ: quibus incendi iam frigidus æuo
Laomedontiades: & nestoris hernia possit.
Tũc prurigo moræ ĩpatiẽs: tũ fœmina siplex
It toto pariter repetitus clamor ab antro.
Iam fas est admitte uiros dormitat adulter
Illa iubet septio iuuenem properare cucullo
Si nihil est seruis incurrit̃: abstuleris spem
Seruorum ueniet cõductus aquarius: hic si
Quærit̃: & desunt hoĩes: mora nulla ꝑ ipsã
Quominus imposito clunem summittat asello
Atq; utinam ritus ueteres: & plubica saltem
His intacta malis agerent̃ sacra sed omnes
Nouerũt mauri: atq; indi: quæ psaltria penẽ

MAN. ℭ Cornu:sonãte.s. ℭ Vinoq; in sacris.n. bonæ deæ
Bonæ deæ uino utebant̃.quod nõ suo noĩe lac nũcupabant. Vas
aũt Mellariũ noiabat̃.auctor ẽ Macro.li.i.sat. ℭ Cri
nem sparsuȝ.s.bacchantũ more. ℭ Rotãt: circũducũt
ℭ Hululante priapo:resonãte priapo: eũ siquidem cla
Bacchanalia mãdo sæpius nũcupabãt:Dixit Plutar.mulieres iter se
multa bacchanalibus similia fecisse in his sacris Et He
rodotus li.i.scrib.ꝙ in bacchanalibus statuas cubita
les e neruis cõpactas fœminæ circũferebãt per pagos.
Mentula quæ fere instar erat reliqui corpis inuentæ &
tibia præeunte:quã sociæ bacchũ canẽtes sequebant̃.
Mænades Mænades:dicũtur a μαίνομαι quod ẽ isanio:hic fu
riosæ seu isanæ mulieres illæ dicebãtur: quæ bacchi sa
cra capillis sparsis:hic inde cursitabãt. ℭ O quãtus: ex
clamatio ẽ. ℭ Quæ uox:quãta uox. ℭ Saltãte:exiliẽ
te. ℭ Libidine.tẽtigine seu priapo:nã ut dixit Hero
dotus ferebãt statuæ mentula innuẽte dũ bacchanalia
celebrabãt:qbus quidẽ bonæ deæ sacra maxime cõue
niebãt. ℭ Laufella:de hac eadẽ merettrice. Mar.lib.iii.
meminit:appellataq; fatuã. ℭ Prouocat : ad libidineȝ
.s.solebãt.n.aliquæ cũ aliis mulieribus uenerẽ exerce
re:hinc Mart.li.ii.ad Bassam tribadẽ ait.Inter se gemi
nos audes cõmittere cũnos: Mentiturq; uirũ ꝓdigiosa
Tribas τρίβω uenus. Tribas aũt mulier alias subagitãs a τρίβω qd̃ ẽ
tero frico:Mar.li.vii.in philenẽ ait.Pedicat pueros tri
bas philenis.Et tentigine seuior mariti. Vndenas uo
rat in die puellas.Et paulo iferius iteꝝ ait.Ipsarũ triba
dum tribas phileni . Recte quã futuis uocas amicam.
ℭ Tollit:tãq̃ uictrix. ℭ Pẽdẽtis coxæ.i.sublatæ:quæ
nãq; subit coxã eleuat.Mar.li.xi.de læda ait: Protinus
accedũt medici:medicæq; recedũt. Tollũturq; pedes:
o medicina grauis. ℭ Frictũ.fricationẽ: pruriginẽ tẽti
Adoro Oro ginẽ. ℭ Crissantis.apte se motãtis dũ futuit̃:de quo la
tius sat.ii. ℭ Adorat.fricãdo.n.incũbit tãq̃ adorãs.Est ãt adorare ab oro qd̃ ẽ ore ꝓcor:& tamen adorare si
ne ore hoc est sine uoce fit:non sine plicatione genuum & gestu corporis. ℭ Palmam:uictoriam. ℭ Domi
nas:ipsas fœminas uictrices. ℭ Virtus:potentia libidinis. ℭ Natalibus:idest nobilitati:ea enim nobilior eti
Natales am habetur quæ potentior est in libidine. Natales autem significant generis nobilitatem auctore etiã Dio
mede:uel æquat palmam natalibus.i.ita celebrant pari lætitia palmam illam:ac si natales celebrent: In qui
bus maxime exultabant. ℭ Nestoris hernia:is apud Ouidium libro octauo metamorphoseos inquit. Vixi
Hernia annos bis centum. Nunc tertia uiuitur ætas.De quo latius dicemus in satyra decima. ℭ Hernia. Testicu
lorum tunica interdũ uel ex morbo primum inflammatur:deinde postea põdere abrumpitur: uel ex ictu
aliquo protinus rumpitur:tum põdere eo deuoluitur aut omentũ aut etiã intestinum: id uitium cõmuni
ter apud nos hernia dicitur:ut scribit Celsus lib.vii. ℭ Prurigo:libido arrectio. ℭ Tum fœmina simplex:li
bidinis furore imprudens:hinc simpliciter & aperte uocat adulterũ.Mar.lib.x.pueros simplices uocat:dicẽs
ludi magister parce simplici turbæ.nõ enim prudẽtes sunt pueri. ℭ Antro.tẽplo ꝓpter clamorẽ & impudi
citiã dixit antrũ. ℭ Admitte.s.tu custos mulier. ℭ Dormitat adulter.idignat̃ mulier ꝙ nullo pacto ueniret
aliqs. ℭ Iuuenẽ.aliquã puellã. ℭ Properare.s.accitũ uiros. ℭ Cucullo.ne cognoscat̃. ℭ Quominus.ut nõ
ℭ Publica sacra. Bonæ deæ nãq; sacra pro populo fiebãt:ut scribit Seneca in epi.lxxxx viii.de qua latius ui
Psaltria deto in sat.ix.ibi.s.pro populo faciẽs. ℭ Publica saltẽ.priuata.n.& specialia sacra si corrupta eẽnt & ipudica
minus mali eẽt. ℭ Psaltria:dicebat̃ illa q̃ sectaret̃ amaretq; istriones a ψάλλω qd̃ ẽ cãto:hic ãt Clodius in
telligit̃:scribit.n.Plutharchus i uita Cæs.Clodiũ assũpto psaltriæ amictu apparatuq; illo in domũ cæs.igres
sum fuisse nocturno tẽpore dum ibi põpeia cæsaris uxor bonæ deæ sacra celebraret:hinc & inferius ait: sed
nũc ad quas nõ Clodius aras. ℭ Penẽ.i.priapũ:penẽ caudã uocabãt:ut scribit festus:dicit̃ aũt a pendendo.
DOM. ℭ Laufella impudicã apud Mart.fuisse legimus: unde sũpto noĩe eandẽ tribadẽ accusat:cõqueritq; ꝙ cum
corona olim daret̃ his q̃ seruassent uirginitatẽ:& quæ semel nupsissent:nũc proponat̃ tribadibus. ℭ Pendẽ

tis coxæ

ris coxæ:nã q̃ succũbit sublimi coxa tribadem incumbẽtem excipit. ℂ A dorat:adorare ẽ flectere genua:tribas autem flegit genua dum incũbit ℂ Omnia ad uerum.i.uera luxuria libidinanť. ℂ Dormitat adulter: uerba sunt domine conquerentis adulterũ nimium cessare. ℂ Sacra pu.i.sacra bonæ deæ quæ pro populo fiunt:ut scribit Cicero & nos in commentariis Tranquilli docuimus. ℂ Anticatones: cæsar duos libros ædidit:in catonẽ uticensem cum in illius laudem cicero libellu; scripsisset horum meminit Tranquillus in cæsare & Plutarchus quanuis significare uideatur unum tantum fuisse anticatonem.

ℂ Pendẽtis pmia coxæ:qa inter se nouũ cõmentæ scelus mulieres confricabãt. Vñ tribades a Mar. appellãtur. ℂ Dormitat adulter:uerba libidinãtis fœminæ & adulterum optantis atq; indignãtis q̃ ad se nõ ueniat ℂ Nectoris hernia posset idẽ Mar.de puella lasciua. Vlcus hẽt priãi qd tẽdere posset a lautã. Herniã uero dicit Cor. Celsus a latinis appellari:q̃ græci enterocelẽ:uel epiplocelẽ dicãt:& fit hic morbus: quotiens põdere abrupta fuerit tunica:q̃ deducere ab inferioribus ptibus intestina debuit:eoq; deuoluiť omentũ: aut in testiculũ:cũ tumore sceroti. ℂ Penem:penis caudam significat:sed pro obscæno positum est auctore Cicerone Nam Piso conquestus est adolescentes peni deditos esse. MER. Hernia Penis

ℂ Cornu.sacerdotis poscente eas. ℂ Vio.qa baccho ea sacra agebanť. ℂ Crineq; rotã.in orbẽ uoluũt nõ cõponũt sed quoquo mõ circũducũt utpote festinantes. ℂ Hululãte.gemitu quodã deposcẽte.ẽ.n. hululo ut puto a græcis inflexũ q̃ illi ολολύζω dicunt. ℂ Priapo.q priapeia festa celebrabat. ℂ Menades.furẽtes bacchæ αὐαίνομαι q̃ furere significat. ℂ Saltãte libidine.i.ipsis libidinis æstuantibus incẽtiuis & exultantibus tropicos dictum est. ℂ Per crura madentia uino. ℂ Torrens.hypbolicos ꝓfusionẽ ingẽtẽ ulni. ℂ Posita lausella corõa.tãq̃ ad pmiũ. ℂ Tollit pẽdẽtis pmia coxæ.legiť a ꝓbo pnæ:ut pmiũ perna dari uideať.alii costã ꝓ podice ponũt q̃ ẽ pars iuxta ip; fœmur qcqd sit libidinẽ ipsaꝝ lacerat mulieꝝ. ℂ Adorat.laudat & tãq̃ rẽ diuĩã tollit frictũ crissantis.i.cõmotõe; auidissimæ coeũtis. ℂ Ipse me.duæ.inqt ꝓb⁹ medullinæ eodẽ fuerunt tpe ex qbus unã Vale. Clau.nuptã fuisse ait alterã neroni. priorẽ notã oĩbus ꝓbris: q̃ hic significat.posteriorẽ famæ hõestioris. ℂ Crissãtis crissari mulierũ ceuere uirorũ ẽ. hinc ceuetes: ut ait Probus molles & obscẽi appellanť. ℂ Virtus.ci issãdi potẽtia. ℂ A eqt pal. na.ut generosa ea existimeť q̃ meli⁹ crisset. ℂ Natalib⁹.nobilitati.natales.n.sãguis cõditionẽ significãt. ℂ Iã frigidus æuo:sænio cõfect⁹ ac p hoc frigidus. ℂ Laomedõtiades.i.priãus laomedõtis filius.addiť autẽ a necessitate metri: ut in multis aliis fieri solet sicut ãchisiades:telamõiades.chacoldõtiades.aliqñ subtrahiť syllaba:ut athẽides ꝓ athemõides:deucalides ꝓ deucalionides:ænedes ꝓ æneades.licet & utrũq; in usu sit. ℂ Et ne.her.q̃ decrepitos pleꝝq; pmit:nestoris herni.i.hernicus nestor.dci ãt hernici etiã populi.ut Fest.Põp. inqt:a saxis q̃ marsi herna dicunt. ℂ Tũc.f.f.nil tegẽs aut simplex fatua. ℂ Repe.clamor sacerdotis. ℂ Ab an.tẽpli. ubi mulieres incubabãt.iune.adulteꝝ. ℂ Cõdu.a.lixa a gerẽda aq̃ adept⁹nom̃. ℂ Atq; uti.ri.u.& pu.sa.his'ita.ma.age.sal. utinã inqt priuata & nõ ẽt sacra publica pollueręť. ℂ Sed oẽs no.at huius turpitudinis testes ẽt sũt exteræ natões. ℂ Indi.i oriẽte ab indo flumie dci. ℂ Mauri.in occidẽte. Ruffus festus in cosmographia. Propter ꝓceras zephiri regiõe colũnas mauriti hitãt. ℂ Nouerũt ma.atq; idi.ordo ẽ:mauriti atq; idi nouerũt q̃ psal tria penẽ maiorẽ q̃ sint duo cæsaris ãticatoẽs itulerit: ubi q̃cũq; pictura imitata figurã alterius sexus iubeť uelari. Vñ mus cõsci⁹ sibi testiculi fugit ψάλλω.cão:unde psalteriũ.differre ãt a cythara psalteriũ uoluerũt:qdã:ut sit cithara lignũ illud cõcauũ cui supiacẽt:cui quodãmõ incũbũt chordæ:ut ex illo cũ tãguntur tremefactæ ex illa cõcauitate sonũ cõcipiẽtes magis canore reddãť.hoc ergo lignũ citharã i iferiore pte hærere dixerũt:psalteriũ i supiore.hinc psalmi dicunť q̃ cãtarenť ad psalteriũ:quo usũ fuisse dauid ꝓphetã in magno mysterio ꝓdit histo.hic psalma.dipsalma uero interpositũ in psallẽdo silẽtiũ:& ut sympsalma uocũ copulatio in cãtãdo ita diapsalma distinctio.psaltria aũt a passiuo præterito nasciť ut supiora quẽadmodũ & pharmaceutria poetria: & quæ sunt id gẽus alia. ℂ Penẽ.priapũ.penẽ ãt primũ:ut festus inqt caudã uocabãt:unde & offã porcinã cũ cauda offã penitã:hinc etiã penniculos dicimus quibus calciamenta tegun tur:qui de caudaꝝ extremitate fiunt:post autem penis uirile membrum dici cæptum:sicut & falax cauda. VAL.

Maiorem:q̃ sint duo cæsaris anticatones
Illuc testiculi sibi cõscius unde fugit mus
Intulerit:ubi uelari pictura iubetur
Q uæcũq; alterius sexus imitata figuram ẽ.
Ecquis tũc hoium cõtẽptor numis: aut quis
Sympuuium ridere numæ;nigrũq; catinũ.
Et uaticano fragiles de monte patellas
Ausus erat? sed nũc ad quas nõ clodius aras
Audio quid ueteres olim moneatis amici.
Pone seram: cohibe: sed quis custodiet ipos
Custodes? cauta est; & ab illis incipit uxor;
Iãq; eadẽ sũmis; pariter minimisq; libido:
Nec melior pedibus silicẽ quæ cõterit atrũ:

ℂ Anticatõcs.i.pugillares mẽbrãi replicati & teretes duos aũt ãticatões reliqt cæsar: quos Suet. scri.eũ fecicisse sub tps mũdensis plii: De qbus latius Plutar. in cæsare:scribit eim Cæsarẽ aduersus defunctũ iam uita Catonem librum edidisse:Indignatum quoniam Cicero catonis laudationem scripserat:. Cui operi nomẽ catonis indiderat:Itaq; multa in catonem crimina ob iurgationesq; Cæsar complexus est:Q ui liber inscribebatur Anticato. ℂ Illuc.in ædẽ bonæ deæ. ℂ Mus non eni; maribus ibi inesse licebat. Nã in sacris bonæ deæ auctore Seneca in epistola.lxxxxviii.ita submouebanť oẽs uiri ut picturæ quoq; masculorũ aialium cõtegerenť:uideto tamẽ latius in satyra.ix.Et Plutar. in probl.scribit sacrũ floræ quã bonã deã noiant fieri solitũ a castis ac puris mulieribus: nõ solũ enim uiros excludebãt cũ solẽne sacrificiũ facerent:sed quicquid masculũ eẽt domo exigebant. ℂ Alterius: idest uirilis ℂ Tunc pauptatis.s.tpe. ℂ Cõtẽptor.s.erat. ℂ Sim- MAN. Anticatones Sipuutũ

Q uáq; longoꝝ uehitur ceruice syrorū.
Vt spectet ludos conducit oculnia uestem
Conducit comites: sellam: ceruical amicas:
Nutricem: & flauam cui det mādata puellā.
Hæc tamē argenti supest quódcūq; paterni
Leuibus athletis: ac uasa nouissima donat
Multis res angusta domi ē: sed nulla pudorē
Paupertatis habet: nec se metiť ad illū

puuium.i.calicē.erat enim uas qaruū nō dissimile ciatho: quo uinū in sacrificiis libabatur: unde & mulieres rebus diuinis deditæ simpulatrices dñr. Quod festus scribit. Varro aūt docuit ꝙ uinum sumebant minutatim a sumendo Simpulū noiauerūt. In antiquo Iuuenalis textu Simpuuiū legi. Et pli.li.xxxv.c.xi.sic ait. In sacris qdē etiā inter has opes nō murrinis christallinis ne: sed fictilibus ꝑlibatur Simpuuiis innocētius.

Simpulū

℃ Numæ: eo.n.tpe fictilib⁹ ꝑlibabať ut diximꝰ Vaticāo mōte: ubi fictilia fiebāt Mar.li.i. In uaticanis cōdita musta cadis uatican⁹ collis appellat⁹ iqt festus: ꝙ eo potit⁹ sit po.ro.uatū respōso expulsis hetruscis. Gelli⁹ uero li.xv.c.xvii.iqt. Et agꝝ uaticanū & eiusdē agri deū ꝑsidē appellatū accepam⁹ ab uaticiniis: q̄ ui atq; instictu eius dei in eo agro fieri solita essent. Sed. M. Varro uaticanū deū penes quē essent uocis humanæ initia appellatū scribit a uagitu quoniam pueri simulatq; parti sunt. eā primā uocē edunt: quæ prima in uaticano syllaba ē. Iccircoq; uagire dicitur exprimēte uerbo sonū uocis recentis. ℃ Nūc: in diuitiis. s. ℃ Clodius: is eni in domū Cæsaris ubi sacrificabatur bonæ deæ igressus ē pro pōpeia cæsaris uxore: de quo late Plutar. in cæsare: & nos plura sat.ii. ibi Clodius accuset mœchos. ℃ Cauta est: & ab illis incipit uxor: Hinc etiā naso libro.iii.de amoribus ait. Dure uir imposito teneræ custode puellæ Nil agis igenio quæq; tuēda suo ē Si qua metu dēpto casta est: ea deniq; casta: ut seruaris corpus: adultera mens est: Nec custodiri ni uelit ulla pōt Nec mentē seruare potes licet oia claudas: Oibus exclusis intus adulter erit. ℃ Eadem .s. ℃ Summis. diuitibus nobilibus. ℃ Minimis. pauperibus rusticis: ℃ Quæ conterit. i. rustica & pauper. ℃ Longoꝝ syrorū. Syri enim magni sunt uiri & fortes serui. Mar. Grandes octo tulere syri. ℃ Oculnia: quæ oium oculis cōspici uellet. ℃ Ceruical puluinar ꝙ sub ceruice ponatur. ℃ Flauā impudicā: flauis & cultis crinib⁹. ℃ Hæc tñ .i ia. s. mulier. ℃ Leuib⁹ formosis & sine pilis. ℃ Vasa nouissima. ñ solū uetera uasa dōat. s; ēt ultia & recētiora: q̄ uel uir ei⁹ uel ipsa emerat parauerat ue. ℃ Athletis. pugilib⁹ & luctatorib⁹ αθλεῶ certo significāt.

Vatican⁹

Castitas mulieruȝ

DOM.

℃ Duo anticationes. i. pugillares mēbrani plicati i teretē formā anticatones cæsaris cōtinētes Vlulāte Priapo in baccanalib⁹ porcū mactāt in sequēti die bacco sacrificāt: sed ꝑ ueretris ficulneis e collo pendentibus statuas cubitales e neruis compactas fœminæ per pagos circunferunt mentula pari magnitudine cum reliquo corpore: q̄ fœminæ sequuntur bacchum canentes: quem ritum tradidit. Melampus amphitrionis filius. ℃ Flauam puellam impudicam flauis crinibus. ℃ Quis custodiat ipsos custodes Martialis: Sed positis custodibus ingens: turba futurorum est ingeniosus homo es. ℃ Vasa nouissima post quæ nihil restat. ℃ Simpuuium: uas a sumendo dictum: ut inquit Varro:

MER.

℃ Anticatones: duo fuerūt anticatones: in qbus Catonē uticēsem lacerauit cæs. nimis ipudēter: Vt ait Ci. & est composita ex græco & latino dictio: qd praro fieri debere sentit Quinti. ℃ Testiculi sibi cōscius unde fugit mus: in sacris bonæ deæ auctore Seneca: ita summouebātur extra cōspectū oēs uiri: ut picturæ quoq; masculorū aialium cōtegereť. ℃ Simpuuiū. uas erat simpuuiū ad sacrificia a sumēdo dictū: ut auctor est Varro fictile fuisse declarat Pli. his uerbis: sed fictilibus ꝑlibať simpuuiis. Numæ pōpilii ætate fictilib⁹ uasis diis libabāt: posteriores uero auro & murinis: atq; cristallinis sunt usi. ℃ Vaticano de monte: ex cuius creta fingebanť uasa. Mart. In uaticanis cōdita musta cadis. Dictus est uaticanus collis: ꝙ eo potitus sit populus Rōanus uatū rñsione: expulsis etruscis: q̄q̄ Gelius a uaticinis: uel a uagitu agꝝ uaticanū scribat appellari.

Simpuuium.

℃ Maiorē q̄ sint duo cæ.an. anticatones dicit duos cæsaris libros contra catonē in qbus Ci. laudatio contineť ad marci Cato. uitupationem. ℃ Fugit mus qñ ne mus qdē in tēplo bonæ deæ ullus appet. ℃ Tunc: apud ueteres: & ē ordo qs tūc hoium contemptor numinis: aut qs ausus ridere sympiniū numæ: sympinius uas fictile quo ueteres in sacrificiis usi sunt pro patera uel calice sacro: ipsa aūt q̄ uas porrigit: ut inqt ꝓbus: sympiniatrix dicebať. No. mar. sympiniū inqt modus matulæ. Var. i ꝓmetheo. nō uides ipsos deos si qñ uolūt gustare uinū diripe ad hoium fana. & tñ tu ipsi uili libet sympinio uinitari. uť āt ūbū nōnullis deductū a σὺν ὰ πίνω ꝙ simul bibo significat: nisi ꝙ Var. de origie linguæ latinæ p. u. lrām scribēdū docet inquiens. ut uinū minutatim fūderetur a guttis: guttū appellarūt: ꝙ sumebāt minutatiȝ a sumēdo sumpiniū noiarūt. ℃ Et ua. fra. de mō. pa. uaticanus collis romæ fuit sic appellatus: ut ait festus ꝙ eo potitus est populus romanus uatū rñso expulsis hetruscis. prima āt iō corripiť ꝙ in uersu heroico aliter stare nō potuerit cū sequēs sit breuis & penultima lōga. ℃ Ad q̄s non clo. ara. subaudi intrat. Clo. ipudicus mulieris hitu: ut supra mēorauimus. ꝓbus āt legit sed nō ad quas nūc lodius aras: ut hitu ludionis ad aras accedi dicat: ut sit lodius ludius ueteꝝ more q. u. lrām ꝑ. o. sæpe posuerūt. Ludio āt ludiōis apud alium nō mēini me legisse. ℃ Pone. se. cohibe: itrā cōtine. ℃ Sed qs cu. ip. cu. ne corrūpanť. Hora. Inclusam danahē turris ahenea Robustæq; fores & uigilū canū. Tristes excubiæ munierāt satis. Nocturnis ab adulteris. Si nō acrisiū uirginis abditæ. Custodē pauidū Iuppiter & Venus. Risissent fore. n. tutū iter & potens. Cōuerso i ꝓciū deo. ℃ Silicē pe. q̄ cō. atꝝ. q̄ nudis icedit pedib⁹ uel q̄ suis it pedib⁹. ñ equo aut uehiculo uehiť. ℃ Atꝝ scabꝝ & genere masculino silicē ꝓtulit: ut Oui. A ut ubi terrena silices fornace soluti. cū & fœminino dicať. Vir. Stabat acuta silex ꝓcisis undiq; saxis. ℃ Q uā q̄ lō. ue. cer. sy. Διφρον significat inqt. Probus. apud bithynos āt usus lecticæ inuētus ē. ℃ Oculnia. nomē humilis mulieris ℃ Cerulcal. puluinar sup quo ceruice strati i lecto iacemus. ℃ Flauā. pulchrā. ℃ Lēibus sine barba. ℃ Athletis pugilibus nā αθλοὸ certamen significat

VAL.

℃ Nouissima

Nouissima: postrema. nouissimo loco aut quæ conflata nouissime fuerant unde nouissimũ pro ultimo dici cæptum aulus gelius docet. Sed n.p.pa.hēt.pauptatē conditionē paupiē damnũ dicimus ut i dige. ait ptor paupiē fecisse paupies ē dãnũ sine iniuria facĩētis datũ.nec.n.pōt.dici aial iniuriã fecisse q sēsu caret

Quē ddit hæc posuitq; modũ: tñ utile qd sit
Prospiciũt aliquãdo uiri: frigusq; famemq;:
Formica tandem quidã expauere magistra
Prodiga nõ sentit pereuntem fœmía cēsum
Ac uelut exhausta rediuiuus pululet arca
Nummus. & e pleno semper tollatur aceruo
Nõ unq reputãt quãti sua gaudia constent.
Sunt quas eunuchi ibelles: ac mollia semper
Oscula delectent: & desperatio barbæ
Et q abortiuo non est opus: illa uoluptas
Summa tñ: q iam calida & matura iuuenta
Inguina traduntur medicis: iã pectine nigro
Ergo expectatos ac iussos crescere primum
Testiculos: postq̃ cœperunt esse bilibres
Tõsoris damna tantum rapit heliodorus
Cõspicuus longe: cunctisq; notabilis intrat
Balnea: nec dubie custodem uitis & horti
Prouocat a domina fcũs spado: dormiat ille
Cum dña; sed tu iã durum posthume: iamq;
Tõdendũ eunucho bromiũ cõmittere noli
Si gaudet cantu; nullius fibula dura est
Vocem uendentis ptoribus: organa semper
In manibus: densi radiant testudine tota
Sardoniches crispæ nũerant pectie chordæ
Quo tener hydymeles opã dedit: hũc tenet
Solat; gratoq; idulget basia plectro (hoc se

Dedit hæc paupertas scilicet. Tamen utile quid sit: Victorinus in rhet. ita inqt. Vtilitas porro duob⁹ generibus cõprahenditur: si mala propellamus si p spera psequamur. Formica magra: Hora. ēt satyra. i. inquit. Nam exemplo ē magni formica laboris: Ore trahit quodcũq; potest. atq; addit aceruo. Quē struit haud ignara: ac non incauta futuri. Pli. aũt lib. xviii. c. xlii. scribi tformicã iterlunio. i. lũæ coitu qescere: pleni plenilunio etiam noctibus operari: Sed li. xi. c. xxix. di xerat formicis esse reip. rationem memoriã curã: & q semia arrosa cõdũt ne rursus i fruges exeãt e terra: ma iora ad introitum diuidũt. madefacta imbre proferũt ac siccãt: Silices itinere earu; attritos uidemus inquit & in opere semitam factã. Prodiga: cõsumptrix: p digere. n. cõsumere: ut docet Fest. Et phs li. iiii. eth. ait Eos hoies: qui sunt incõtinentes: & ob intēperantiam pecunias profligãt prodigos uocitamus. Cice. itē li. ii. off. sic. Prodigi sunt qui epulis & uisceratonib⁹ & gla diatorũ muneribus ludo4 uenationũq; apparatu pe cunias profundũt in eas res qua4 memoriã aut breuē aut nullam sint relicturi oĩno. Prodiga non sentit &c. inqt Ci. li. ii. off. ita: Pecuniæ quærendæ nõ solum rõ est: sed ēt collocandæ: quæ ppetuos sumptus suppe ditet: Et li. iii. sic: Sapientis ē habere rõnem rei famili aris: neq; eim solum nobis diuites esse uolumus: sed li beris propinquis amicis: maximeq; reip. Censum. gazam. Rediuiuus: in antiquis textibus Rediuiu⁹ legitur. Festusq; exponit Rediuiuum ex uetusto reno uatum. Eunuchi. de iis uideto satyra prima. Im belles: non fortes. Mollia: leuia: carent enim pilis eunuchi. quod saty. prima legito. Abortiuo nõ est opus. Martialis etiam libro sexto inquit: Cur tantum eunuchos habeat tua gellia queris Panice: uult futui gellia ñ parere. Sũma. s. est mulieribus. Matura. p erfecta. Tradũtur: ut castrentur. s. Expectatos. a mulieribus. Primũ: q primu;. Damno tõsoris. nil. n. lucrabit ab illo iberbi. Heliodor⁹. medic⁹ ca strãdi pit⁹: iterptat ãt solis donũ ηλιοσ. n. sol dr Δωρεα ας fœminini generis donũ dr. Cõspicu⁹ lon ge: ordo ē fact⁹ spado ab dña itrat balnea lõge cõspicuus & notabilis cũctis: nec dubie &c. Conspicuus nã bene mentulati & drauci conspiciebantur: Martialis libro primo ad maternum. sed spectat oculis deuo rantibus Draucos. Custodem uitis. idest priapũ qui uõ solũ in urbiũ templis. sed in agrestibus quoq; lo cis tanq̃ uinearũ atq; hortorũ custos colebatur fructuũ fures castigans: ei sacra cum risu & ludo fiebant. fa bulantur antiqui Dionysii ac ueneris filiũ fuisse: asseruntq; nonnulli priscos illos cũ uellent hominũ puden da occultius nominare priapu; dixisse. Diodorus auctor libro quinto. nos plura libro quarto. g. Iãq; tõ dendum intelligit iam grandē puerũ & exoletũ. Quid ergo in tenellũ fieret. Bromiũ. formosũ puerum qualem Bromiũ. i. bacchum dicunt. βρομοσ crepitus tonitrus strepitus dicitur. hinc Bromius dictus est bacchus q cũ tonitru adueniente ioue semele mater eum peperit. De quo late in met. Noli. p id multo minus tutam uxorē significat. Fibula. qua. s. utebantur seruãdæ uocis gratia. De qua latius superi⁹ ibi. s. soluitur his magno comœdi fibula. Testudine: cheli cithara. Crispo. cælato. Sardonices. Roma noru; primus sardonice usus est prior Aphricanus: & inde romanis hanc gemmã fuisse celeberrimã tradit demostrat⁹ auctorē. Pli. li. xxxvii. Quo. pectie. s. Tener. Iuuenis & mollis atq; lasciu⁹. Hydimeles citharedi nom. ηδυσ suauis dr μελοσ cãt⁹ dr. Hũc: pectinē. s. nã cũ citharedũ ñ hēat: ei⁹ illris oblectat Plettro. πληττω pcutio significat: Inde plettrum quo qdē chordæ pcutiunt. Id uero sapho dr iuenisse. Formica: ad emulationē Horatii: exēplo magni nobis est formica laboris. Nũmus: denarius argētu⁹ nũmi primũ pecus insigne fuit: unde pecuniã dicta: denarii bigæ & quadrigæ uñ bigati & quadrigati apud Liuiũ legunt: denarius dictus q dece; libras æris ualeret. Sũt quas eũ. Mar. cur tm eunuchos habeat tua gelia q̃ris &c. Matura: quæ creuerũt ad ligitimã sortē. Balnea: nã illic bñ mentulati deligebant. Mart. oculis deuorantibus draucos. Tondendum: nã qui iã uiri erãt deponebãt crines: ut est apud Mart. sæpe. Si gaudet cãtu hoc notat in mulieribus q citharœdos perdite ament: quo4 certamina instituit Domitia

Marginal notes: MAN. — Formicæ natura. — Prodig⁹ — Pecunia seruanda — rediuiu⁹ — Heliodorus — Δωρεα — Priapus — Bromius βρομοσ — Sardonix — Hydymeles — Plettrum — DOM.

nus: ut scri. tráqllus: uictores ꝙ corona q̃rna donabãt: ut i cõmẽtariis mattialis diximꝰ. ℂ Cãtui. idest citharœdo: canere cũ cithara docuit amphion: uel ut alii, aiunt Liuius autore Plinio. ℂ Sardonices in usu aphricani oli fuerũt & claudii Cæs. cãdorẽ p̃ se ferũt i sarda lapilo: ut scribit Pli. Ptolomæꝰ a sardonyce mõte idiæ deriuat. Tibicines ãt & citharœdos gẽmis uti primꝰ docuit ismenias choraules & dionysiodorus æq̃lis eius & æmulus & uicõachus eodem tempore autor Pli. ℂ Hedymeles nomẽ fictum citharœdi nam ηΔυ̃ significat dulce & ϖελοσ cãtum. ℂ Prætoribus. i. in ludis quibus. s. præsunt prætores.

MER. ℂ Rediuiuꝰ. põpeius festꝰ rediuiuũ ex uetusto renouatũ expõit: qđ & Seneca uĩ sẽtire i. iii. li. declamationũ dicẽs: rediuiuũ me senẽ meretrix uocat. ℂ Sũt q̃s eunuchi. Eunuchis utebant̃ Romanæ mulieres: ut. s. sine timore ptus coirẽt: Mar. Cur tm̃ eunuchos hẽat tua gelia q̃ris Panice: uult fui gelia nõ parere. ℂ Despatio barbæ: qa eunuchus barbã nõ emittit. ℂ Pectine nigro: pube nigrescẽte. Nã pectẽ pubẽ significat. ℂ Inguinã tradũt̃ medicis: subaudi excidẽda ℂ Tõsoris dãno: nã tõsore nõ idiget: cuiꝰ barba nõ succrescat. ℂ Custodẽ uitis & orti: priapũ cuius tutelæ orti sunt traditi. ℂ Tõdẽdũ eunucho bromiũ cõmittere noli: hic sensus tuto uxorẽ eunucho cõmittere poteris. Sed bromius adolescẽs iã plane tõdendus apud Eunuchũ parũ tutus erit. ℂ Nullius fibula durat: ut supra declamauimus: uocis seruãdæ gr̃a: q̃ a coitu imutat̃: ifibulari solebãt adolescẽtes: q deide p̃toꝝ iussu fabulaꝝ cãtica pagebãt. ℂ Testudine: cithara. ℂ Sardonice: gẽma ẽ.

Rediuiuus

Pecten ℂ Pectine cri. i. plectro: uel p artẽ crispo: uel stridulo pectẽ. n. id significat quo citharã ferimꝰ. Vir. atque eadẽ digitis mox pectine pulsat eburno. ℂ Tener idymeles. citharedi nomẽ idymeles.

VAL. ℂ Quẽ dedit hæc. pauptas. ℂ Prospiciũt ali. ui. subaudiẽdũ pdigi cũ fœminæ nũq̃ p̃spiciãt. ℂ Formica tã. qdã expa. ma. Vir. atq; inopi metuẽs formica senectæ. Hor. Nã exẽplo ẽ magni formica laboris. Ore trahit qđcũq; põt atq; addit aceruo. ℂ Prodi. nõ sen. exclamatio ẽ poetæ pdegere cõsumere bonaq; sua deo q̃re. ℂ Rediuiuꝰ pul. tãq̃ i arca renascant̃ pecũiæ. ℂ Reputãt. aĩo uolutãt cõsiderãt, sed hic uersus i q̃busdã nõ ẽ: ut inq̃t p̃bus. ℂ Imbelles. iutiles ad coitũ: ut illđ Vir. & si q̃n ad p̃lia uẽtũ ẽ. Vt quõdã in stipulis magnis sine uiribus ignis. Incassũ fuerit. ℂ Mollia oscu. q̃ dãt molles uiri. ℂ Et qđ abor. nõ ẽ opꝰ. deest poculo: ut sit abortiuo poculo nõ ẽ opus quo enecẽt i uẽtre filios dicius abortus & aborsus: sed ita distinguũt̃: Nõio marcel. docẽte. ꝙ aborsus is ẽ q i primis mẽsibus ẽ cũ cõceptui exordiũ factũ ẽ. abortus p̃prie añ tp̃s. pariẽdi. tũc. n. morit̃ qđ nascit̃: sane nõ ẽ docẽte ẽt donato latinũ abortũ eẽ: ut siq̃s dicat uidi abortũ eẽ. sed abortũ fecit. abortũ. n. eẽ ubi dicas deest natũ uel factũ uel abortus ẽ mihi ex illa. hic abortiuum qđ abortũ põt facere. ℂ Quod iã ca. ma. iu. igui. tra. me. ordo ẽ & sẽsus. qđ iuuẽta calida feruẽte sanguie matura inguina ad p̃creãdũ idonea tradũt̃ medicis: ut spadones fiant. ℂ Pectine. pube. ℂ Tõsori tm̃ dã. qa barba ñ excrescit. ℂ Heliod. Medici nom̃. ℂ Cõspicu. oĩu; cõspcẽtu isignis. ℂ Custodẽ ui. & hor. priapũ. Hor. Oli trũcus erã ficulnus iutile lignũ. Cũ faber incertus scamnum faceret me priapũ Maluit eẽ deũ: deus ego furum auiũq;. maxima formido. ℂ Bromiũ. concubinũ pueꝝ ut fiat eunuchus. uel bromiũ quẽ tu amas tõdẽdum tali eunucho sine custode ne cõmiseris. ℂ Fibula. subligaris. ℂ Vocẽ uẽ. pro. q ludos edũt. ℂ Organa sp i ma. p excellentiã dicta musica istrumenta quod multis meatibus q̃si clcutis iparibus: uñ uox erũpat consurgãt & cõcẽtũ cũ bõbulo emittãt. ueteres tñ organa fidibus obtensa dici uoluerũt: at ut hic Iuuenalis ita Lucretius. Cõstare elemẽtis leuibus æque. ac musæa mele p chordas organiciq;. Nobilibus digitis expgefacta figurãt. ℂ Dẽsi ra. testu. to. sar. lapides p̃ciosi in testudine organi collucent: & ẽ sensus cytharæ gemmis fulgent & a sardibus primum reptus sardonix est appellatus: ut autor est Plinius q in plærisq; aliis locis postea compertus ẽ. ℂ Crispo. lato: seu qđ neruos agitet cũ eas tãgit. ℂ Quo te. he. operã dedit tener mollis hydymeles a cantus suauitate nomen inuentum ab ηΔύς. & το μελοσ. ℂ Plectro: pectine.

MAN. ℂ Quædã de nũero. illas arguit: q̃ p adulteroꝝ salute & cõmodis deos orabãt. ℂ Lamiaꝝ nobiliũ: De q̃bꝰ i fine satyræ quartæ. ℂ Alti. generosi supbi. nã si ignobilis nõ adeo mirũ eẽt. ℂ Cũ farre & uino ianũ: Cato in re rustica Capi. c. xxxiii. docet: ꝙ iano farre & uino sacrificabat̃: ut eẽt p̃pitius liberis domui & familiæ. alisq; ẽt rebus. Apud Ouidiũ itẽ lib. i. fast. Sic ianus loqtur. Ara mihi posita est paruo cõiũcta sacello hæc adolet flãmis cũ sale farra suis: Ipse uero Ouid. inq̃t: Mox ego cur q̃uis alioꝝ numina placẽ. Iane tibi primũ tura merũq; fero? Vt possis aditũ p me q limia seruo Ad quoscũq; uoles inq̃t habere deos. Idẽ quoq; priꝰ dixerat. Quicq̃d ubiq; uides cælũ mare nubila terras Oia sunt nr̃a clausa: patẽtq; manu. ℂ Vestã. Cicero i libro de. n. d. scribit. Vestæ nomẽ a græcis eẽ: Ea ẽ eni q̃ ab illis hestia dr̃. Vis ãt eius ad aras & focos ptinebat. Itaq; in ea dea: ꝙ ẽ rerũ custos intimarũ: omnis & p̃catio & sacrificatio extrema ẽ. Dixerat autẽ paulo supius in omnibus rebus uim habere maximã prima & extrẽa: & ꝙ principẽ in sacrificãdo ianũ eẽ uoluerũt qđ ab eũ do nomẽ ẽ ductũ. Vtq; Dionysius scribit libro secũdo Erat uesta urbis romæ custos: quã uirgines seruabãt p

Iani sacra

Vesta

Ianus

Vesta

Quædã de nũero lamiaꝝ ac nominis alti
Cum farre & uino ianum uestamq; rogabat
An capitolinã deberet pollio quercum
Sperare & fidibus p̃mittere: qđ faceret plꝰ
Aegrotante uiro: medicis quid tristibꝰ erga
Filiolum: stetit ante aram: nec turpe putauit
Pro cithara uelare caput. dictataq; uerba
Protulit: ut mos est: & aperta palluit agna:
Dic mihi nũc q̃so: dic antiquissime diuum
Respondes his iane pater? magna ocia cæli:
Nõ ẽ ut uideo: nõ ẽ quid agatur apud uos:
Hæc de comœdis te consulit: illa tragœdum
Cõmendare uolet: uaricolus fiet haruspex.
Sed cãtet potius: q̃ totam peruolet urbem
Audax: & cœtus possit q̃ ferre uirorum:
Cũq; paludatis ducibus præsente marito

petuo

petuo igni: cui⁹ extictionē sup grauia oia romāi timebāt:interitū urbis signū id assumētes.qcūq; acciderit cā. Et Oui.li.vi.fast.ait. Vesta ē eadē & terra:subest uigil ignis utriq;. Significat sedē terra focusq; suā. Nec tu aliud uestā:q̄ uiuā intellige flāmā. Nataq; d flāma corpora nulla uides. Stat ui terra sua:ui stādo uesta uocat: Causaq; pars graii nois eē pōt At focus a flāmis:& φ fouet oia dictus Qui tñ in primis ædibus añ fuit. Focus

℄ Pollio.citharedi nomē. ℄ Capitolinā q̄rcū: Domi.trāquillo auctore instituerat qnq̄nnale certam̄ capitolino ioui triplex: Musicū: Eq̄stre: Ginicū. Certabat̄ ēt & psa orone græce latieq;. Ac pter citharedos choroci charistæ & psilocitharistæ. hæc ille. ℄ Quercū: querceā coronā. Martia. O cui tarpeias licuit cōtingere quercus. Antiqtus qdē nulla nisi deo corōa dabat̄: ferūtq; primū omniū liberū patrē iposuisse capiti suo ex hedera. Ciuica iligna primo fuit: postea magis placuit ex æsculo ioui sacra uariatūq; & hoc cū q̄rcu est. Plura Pli.li.xvi. Et Gellius de coronis multa.li.v. ℄ Fidibus.citharæ cordis.festus sic ait: fides genus citharæ dicta φ tātū inter se chordæ eius q̄tū fides inter homies cōcordet: cuius diminutiuū fidicula ē. ℄ Promittere. coronā ipsā. ℄ Dictata: a sacerdote.s.uel haruspice. ℄ Velare caput. Mos iste ab ænea sūptus ē. de quo late habet̄ li.iii.æn.helenus.n.æneæ sic loqt̄: Purpureo uelare comas adoptus amictu Neq; inter sanctos ignes in honore deoꝝ Hostilis facies occurrat:& omnia turbet. Hūc socii morē sacroꝝ hūc ipse teneto: Hac casti maneā in religione nepotes. ℄ Palluit.nihil.n.ad uotū inspexerat. ℄ Antiq̄ssime diuū.li.fast. Ianus ait: Me chaos antiq:nā sū res prisca uocabāt: Et Mac.li.sat.i.ōndit ianū i Italia primū diis tēpla fecisse: & rit⁹ istituisse sacroꝝ: iō eū i sacrificiis pfationē meruisse ppetuā. ℄ Iane pr.i sacris ianū geminū: Ianū pře;: Ianū iunoniū inuocabāt. Patrē āt q̄si deoꝝ deū. Plura Mac.li.i.sat. ℄ Magna o.cæ. Eiusdē poetæ uerba. ℄ Magna.s.sūt li respōdebit̄ eis: Ci.i li.de.n.d.sic ait: At.n.minora dii negligūt:neq; agellos singuloꝝ: nec uiticulas psequunt̄. Capitolia certamia Coronæ Fides caput uelare in sacris Ianus Ianus

℄ Varicosus.plenus uaricibus: Varix uena i suris inflexa uel obtorta dr̄: Inde uari dicūt̄ obtortis plantis. Quod Marcel.scri.legimus āt p̄ nimio pōdere nasci uarices: aut si stātes poplitibus inixi fuerimus: uaricosos fieri Pli.li.xi.c.lxvi.scri.uarices i cruribus uiro tātū mulieri raro accidere. ℄ Fiet.stādo.s.nimiū dū exta cōsulit. ℄ Haruspex.de hoc latius sat.ii. Et hac eadē satyra inferi⁹ poeta dicet. Armeni⁹ uel comagēus haruspex pectora pulloꝝ rimat̄ & exta catelli: Interdū & pueri. ℄ S; cātet potius: uagas mulieres hic carpit & uerbosas atq; audaces: aitq; meli⁹ eē eas cātādo deliq̄re: & cātu gauder ut dictū ē: q̄ nimiū multa scire. ℄ Paludatis ducib⁹.paludam̄to idutis: seu armatis & ornatis: fest⁹.n.sic: paludati armati ornati: oia.n.ornamēta militaria paludamēta dñr. Marcellus autem sic: paludamentum est uestis: quæ nunc Chlamys dicitur. Dii quid Varices Paludati Paludamentum

℄ Cū farre & uino: Fidētinus ubiq; occurrit hic surripit: illic confundit mea: mox sua imiscet qb⁹ cōtaminat ut i supiorib⁹ & i his q̄ sequūt̄ far dabat̄ i sacra Iani ut est apud Oui.mulier p adultero raro farre sacrificat: nā legitima mr̄imōia farracea dicebāt̄: ut scribit Dionysius: Iano āt & ueste sacra facit qm̄ hæc duo numia generatiōi psider̄ putāt̄. ℄ Pollio nomē citharœdi: Mar.here de theatro Polliōe cātāte. ℄ Quercū ca.i.corona ex quercu q̄ dabat̄ in certamine capitolino citharedis a Domi. Mar. O cui tarpeias licuit cōtingere q̄rcus & alibi: qd p tarpeiæ frōdis honore pōt. ℄ Velare ca.sacrificare: nā uelato capite sacrificabat siue ex istituto æneæ siue ut scribit Plu. ne pares honores mortalibus exhiberentur quibus caput aperimus. ℄ Pater: hoc uerbū est ex ritu: nā pater dicebat̄ in sacris quasi deus deoꝝ idē geminus & Iunonius autor Macro. ℄ Varicosus: uarices sunt uenæ eminentes: & obortæ in cruribus mulieri raro accidūt: ut scribit Pli. tumescunt nō nunq̄ in his qui diu steterint. Inde illud uatinii in Ciceronē uaricosum cū gloriaret̄ humeris italiæ se reportatū eē ab exilio: unde ergo tibi uarices. Apius scribit Mariū passum esse: sibi extrahi uarices qbus utroq; crure laborabat. Plu. alteꝝ tm̄ crus ei sanatū fuisse scribit. ℄ Varicosus stādo cū cōsulit exta diu. DOM.

℄ Numero lamiarū: nobilissima fuit lamiarū familia. ℄ Cū farre & uino. hoc ferto uelut dape ppitiari iubet cato & ianū pr̄em & uestā. Sed hac i parte nequaq̄ de farreatiōe itelligēdū ē: qñ gen⁹ illud mr̄imonii: auctorib⁹ Festo & Boet o li. farreo fieret uñ farreatio dicta: quotiēs nuptiæ cōferret̄: at cū dissoluerēt̄ mr̄imōia difarreatio dicebat̄. Apulei⁹ ut ē audax uerboꝝ nouator: cōferreatuꝝ formauit sic dicēs. Talis mulieris publicitus matrimoniū cōfarreaturus. ℄ An capitolinā deberet pollio quercū sperare. nō icōueniēs ē hūc dicere pollionē: de quo Mar. dixit. Here d theatro polliōe cātāte. ℄ Quercū capitolinā. aut cōsulatū: aut triūphū significat. Nā q̄rcus & in capitolio. & in palatio añ iouis ædē: & cæsarū domos: media iter lauros stabat Vñ Ouidius de lauro: Fidissima custos Postibus augustis mediāq; tuebere q̄rcū. Et in fastis. State palatinæ laurus. ptextaq; q̄rcu Stet dom⁹. ℄ Vellare caput. qa rē diuinā faciētes & deos salutātes caput uellabāt sūpto istituto ab ænea: q caput opiēs rē diuinā ptereūte Diomede fecerit: siue φ operiētes caput se humiliores diis redderēt: quā rē pluribus rōnibus explicat Plutarchus in pblematis romanoꝝ. ℄ Aperta. palluit agna.φ.s.fibræ nihil portēderēt. ℄ Varicosus. uarices i cruribus uiro tm̄ mulieri raro: Celsus scribit p̄ nimio pōdere nasci uarices: aut si stātes poplitibus innixi fuerimus uaricosos fieri. ℄ Haruspex: ab haruga: hostia: haruga uero ab hara pro stabulo deriuatur. quare principalitatis rōne primā corripit: q̄q̄ grammaticus quidā de quātitate syllabæ pcipiēs ab ara fieri uelit: nec principalis naturā seruare. ℄ Paludatis. paludamento indutis: militaria oia ornamēta paludamenta dici posse Festus scribit. MER. Farreatio quid Diffarreatio Confarreaturus Capitis uellatio Varices haruspex haruga Hara

℄ De nu. la. nobiliū ut ipe supra. hoc nocuit lamiaꝝ cæde madēti. ℄ Rogabat: cōsulebat. ℄ Vestā. quā græci εστιαν. dicūt mutata aspiratiōe i.u. æolicū digāma. ℄ An ca. apiano igt. Prob⁹. an capitolinā significat: quā de reb⁹ hōestissimis primū cōsulebāt: capitolinā puto qd ex ea aqla q̄ ioui dicata fuit q i capitolio pcipue colebat̄ dcā sit reuolasse: ut Ci. de legib⁹ prio. q̄re glādifera illa q̄rcus ex q̄ oli euolauit nūcia fulua iouis mirāda uisa figura nūc sit hæc. ℄ Pollio. citharœdi nom̄. ℄ Capitolinā q̄r.q̄ uictor corōaret̄: aut quā hr̄et adiutricē. ℄ Fidib⁹ p.sibi in cātu polliceri. ℄ Quid fa. plus ægro. ui. poetæ exclamatio. ℄ Dictataq; uet. ab haruspice. ℄ Apta. pal. ag. sūmū mulieris expssit desideriū. ℄ Dic an. di. rñdes his iane pr̄! Orphe VAL

us in hymnis. Χαῖρι ὦ νέστορος ϰ ὀρίζεσθαι τ ἐχαίρου τε ξέου. & Oui. i fast. Mœchaos antiq. nā sūi res prisca uocabāt Aspice q̃ lōgi tpis acta caná. Licet Nigidi⁹ ianū apollinem & dianā q̄si ianā dici uoluerit. ianū ab eūdo dictū idē uoluit: qd mūd⁹ sp eat dū i orbē uoluit & ex se initiū faciēs i se refert. hic & bifrōs pingit: unī Persi. o iane a tergo quē nulla cicōia pīsat. duas. n. facies añ & retro & hr̄e dixerūt. q̄ an⁹ ex se initiū faciēs fini occurrat. huc ēt q̄drifrōtē fecerūt & ianū geminū uocitatūt ad q̄ttuor mūdi ptes hoc īterp̄tati: ita Var. deos a cōceptiōe hois exorsus enūerauit: & eā seriē a iāo p̄ducēs ad hois decrepiti mortē pueīt: q̄ i næniā deā claudit: q̄ i senū funerib⁹ cātabat. ℂ Magna oc. cæ. si mr̄onaꝝ cupiditatib⁹ i sacrificiis seruire cogūtur. ℂ Varicosus fi. ha. pōt iq̄t Probus nom̄ eē abiecti cuiuspiā: ac uari appellāt retortis itrorsū pedibus. Aurelius uero ualgos. n. iq̄t q diuersas suras hn̄t sicut e cōtrario uari dn̄r icurua crura habētes. inde uaricosus: hic ut q̄busdā uidet̄ p̄uarico q̄uis ulpian⁹ de his q ifamia notat̄ dicat. p̄uaricator āt ē q̄si uaricator q diuersā partē adiuuat p̄dita cā sua qd nom̄ labeo a uaria cūctatōe tractū. hic uaricare deflectere. Quit. Dextra ut attollit̄ aut sūmis digitis suspēdit̄. uaricat̄ supra modū & istādo d̄forme ē. ℂ Peruolet. dcurrat. ℂ Audax & cœtus possit q̄ ferre utroꝝ: sed sati⁹ ē iq̄t illā cātādo deliq̄re q̄ nimiū sape. ℂ Paludatis. militarē uestē idutis paludam̄tū iq̄t nōi⁹ militaris uestis q̄ nūc chlāys græca appellatiōe d̄r. Salu. i. iii. hist. & eodē tpe lētul⁹ duplici acie lōgū edictū mlto sāguie suoꝝ d̄fes̄ p⁹ q̄ ex sarcinis paludam̄ta obstari & d̄lectæ cohortes itelligi cæpe.

Ipsa loquí recta facie; strictisq; mamillis:
Hæc eadem nouit: quid toto fiat in orbe:
Quid Sers: qd thraces agāt: secreta nouercæ
Et pueri: q̄s amet: quis decipiatur adulter:
Dicet quis uiduā prægnātem fecerit: & quo
Mēse q̄b⁹ uerbis cōcūbūt quæq; modis quot
Instantē regi armenio: parthoq; cometem
Prima uidet: famā rumoresq; illa recentes
Excipit ad portas: quosdā facit isse niphatē
In populos: magnoq; illic cūcta arua teneri
Diluuio: nutare urbes: subsidere terras.
Quocūq; in triuio cuicūq; ē obuia narrat.
Nec tñ id uitium magis intolerabile: q̄ q;
Vicinos humiles rape & concidere loris
Exorata solet: nam si latratibus alti
Rumpuntur somni: fustes huc ocius inq̄t

MAN ℂ Seres: ut scribit Pli. li. vi. c. xvii. Regionē inhabitāt
Seres q̄ spectat æstiuū orientē: & primi sūt hoium q noscāt̄: Lanicio syluaꝝ nobiles: pfusā aq̄ depectētes frōdiū caniciē. Solin⁹ ēt plura. Et nos plura lib. ii. g. ℂ Pueri. i.
Armenia priuigni. ℂ Instātē: iminētē minitātē. ℂ Armēio. Ar
Media menia borealis ē regio: Ciliciæ: & mediæ iūcta: Armenia ad oriētē iacet: Media ad occidētē: utraq; ad aqlonē: plura Strabo li. xi. ℂ Partho: parthoꝝ ipiū orietis
Parthi erat Trogi æuo: De q̄b⁹ li. xli. meminit. Nos uero latius li. iii. g. ℂ Cometē. Pli. li. ii. iq̄t: Cometas græci uocāt: nr̄i crinitas horrētes crine sāguineo: & comaꝝ mō i uertice hispidas: fit cādid⁹ cōetes argēteo crine ita re
Cometes fulgēs: ut uix cōtueri liceat. De Cōete āt Luca. ait. Et terris mutātē regna cometē: Et Sueto. i Nerōe sic: Stella crinita: q̄ sūmis potestatib⁹ exitiū portēdere uulgo putat̄ p cōtinuas noctes oriri cœpat: Pli. itē iq̄t. Terrificū magna ex pte sid⁹ eē: atq; ñ leuiter piatū: ut ciuili motu octauio cōsule. Plīs āt lib. i. metauroꝝ dicit Co
Fama metā ñ eē stellā: sed quādā aeris imp̄ssionē. ℂ Famā rumoresq;: Fama ē opinio s̄; cōsuetudinē: famosus uero ifamis: auctor ē Marcell⁹: q̄ñq; tñ i bonā quoq; partē legim⁹. At fabio q̄dē auctor̄ li. v. fama cōsēsus ciuitatis
Rumor uelut publicū testimoniū uocat̄. Rūor uero s̄mo sine ullo certo auctore disp̄sus: cui malignitas initiū dede-
Niphates rit: incrementum credulitas. ℂ Niphatem: Niphates mons est in armenia masio monti oriētem uersus iminens: qd Strabo libro. xi. edocet. Est etiam fluuius ut hic & in Lucano ibi: Armeniusq; tenens uoluentem saxa niphatem. ℂ Nutare: huc illuc declinare. ℂ Humiles. pauperes uiles. ℂ Rapere: trahere. ℂ Concidere: percutere. ℂ Loris: zonis: flagellis. ℂ Exorata: ab aliquo orata ne id faceret tamen imanior erat.

DOM. ℂ Seres: d̄ his satis multa dixim⁹ i cōmētariis Silii. ℂ Nyphates mōs ē i armēia iter eos q gordiei appellāt̄: ut scri. Str. eiusdē nois fluui⁹. Luc. Armēiusq; tenēs uoluētē saxa nyphatē. ℂ Pplos ut circios tapiros amardos. ℂ Sudare: elicet̄ sudorē. ℂ Mag. no. tu. i. tumultuosis exercitatiōib⁹ q̄ magno fiūt strepitu & robore.

MER. ℂ Instantē cometē. iminēs exitiū mināte: Cometæ crinitū sidus: qd nostri crinitas appellauere: horrentes
Paludamentum crine sanguineo: & comaꝝ mō in uertice hispidæ: terrificūq; ē magna ex parte sidus: atq; non leuiter piatū Vir. Nō diri quotiés arsere cometæ. Et alibi Cometæ sāguinei lugubre rubēt. ℂ Quosdā fecit isse niphatē
Cometæ Niphates Armeniæ mōs habet̄: ex quo auctore Strabōe Tigris nascit̄: sed hac in parte p̄ mōte flumē po
Niphates suit: quē inundasse ait. ℂ Conchas: soliū in quo lauari i balneo solebāt cōchas hic appellat. ℂ Gaudet magno sudare tumultu. Cū lassata graui ceci. brachia massa. i balneis uarius circūsonabat clamor. Nā sudaturi: auctorib⁹ Celso & Paulo se exercebāt: nūc grauiora onera ferēdo: nūc alteres rotādo: quā itē rē Sen. epistolarū. vii. significat hæc scribēs: supra ipm balneū habito: p̄pone nūc tibi oia genera uocū: q̄ in odiū possūt inducere aures: cū fortiores exercēt: & manus plūbo graues & iactāt: cū aut laborāt: aut laborātē imitant̄.

Alteres Ergo graui massa: alterē accipe: Nā alter siue alteres quātū i antiquo ethymologico græco legi ex plumbo massa quædā erat: qua ad exercēda corpora in gymnasiis utebāt ab ἅλλομαι: quod ē salio: Nā circūducebāt alteres: dū saltādo se exercerēt: Vnde Iulius pollux gymnasioꝝ instrumēta enumerās hæc ait. καὶ κώρυκος σφαῖρα καὶ ἁλτῆρες τροχοὶ δίσκοι: hoc ē pelueris sportula: alteres: trochi: & disci q̄ aūt in balneis alteres haberent: atq; iactarent ostendit Martialis de philenide dicens. Alteres facili rotat lacerto. Et de altere diem scriptor. Quid pereunt stulto fortes alteri lacerti Exercet melius uinea fossa uiros.

VAL. ℂ Strictisq; ma. cōpressis ut ex sinu exiliāt: In aliis nō strictis sed siccis legit̄: itaq; legit Probus ac interp̄tat̄ siccis adhuc

ficcis adhuc extãtibus:uel fine fudore. ℂ Hæc ea.q̃ fe cœtibus inferit uirorꝫ. ℂ Regi har.par.utpote hoftibus romanorꝫ. ℂ Inftãtẽ re.har.par.co.ftellã crinitã.qd tñ fit inter doctos & fapiẽtes uiros difputatũ ẽ. nã anaxagoras democritus & Apollonius multarꝫ ftellarꝫ coniũctionẽ cometẽ efficere uoluerũt: pythagorici uaporẽ ftellæ erraticæ:quã græco uerbo planetẽ noĩamus:adhærẽtẽ:ficut cũ folẽ mane cũ uaporis colore emergẽtẽ cernimus. hippocratẽ fecuti aiunt eã comã eẽ ftellæ cuiufdã i aere humido ficut in fpeculo faciei umbratã fimilitudinẽ:Philopõus Damafcenus & Seneca eos diuinitus mitti crediderũt. Ariftoteles ãt cometẽ flãmã ficci craffi & i fublimẽ aera eleuati uaporis eẽ exiftimat.q cũ ad regionẽ igt ignis aerifq; fupmã puenit ptẽ igni icẽdit:fuccedẽtibufq; continue tenacibus:ficcis:craffifq; uaporibus i lõgũ pducit pfilictibufq; eifdẽ q̃fi crinibus:tã diu ea flãma durat quo ad ois ẽ ab fũpta materies:q ãt:ut albumaffar:regnorꝫ mutationes pp cometẽ fieri crediderũt:falluntur. nec nos fugit mutãtẽ regna cometẽ ex uulgari opiniõe dixiffe uideri poffe Lucanũ. fiqdẽ ftellæ nõ facere q̃ bñ maleue pueniũt hoibus fed futura pnũciare dñt:itaq; mutatiões:ut igt albumaffar i libro quẽ de planetarꝫ cõiũctõibus ifcripfit:cometæ pdicũt:martis cõiũctiõe mortẽ uiolẽtã elemẽtorꝫ cõmotionib⁹:cũ in piodo dñatur:fignificãte:tũc.n.ob nimiã ficcitatẽ caloréq; igẽtẽ ira i mẽtib⁹ hoium fufcitaẽ:icẽdũt ai: & de re leuiffima arma capeffũt. hic bella oriũt:hic cædes fiunt: at cũ potẽtiffimi plus cæteris hẽant iuidiæ iftigatis ais facile fibi bellũ idicũt. nec min⁹ delitiæ ac nõ uictæ libidines ipis minãẽ mortẽ regib⁹ nõ defuerũt ẽt q ex pleiadib⁹ unã cometẽ eẽ dixerit. Ruffus Feſt⁹ i aratro. pars ait ideæ deflẽtẽ icẽdia troiæ:Et nũerofa fuæ lugẽtẽ funera gẽtis. Electrã i terris mœftũ dare nubibus orbẽ. Sæpi⁹ obfcuris caput ut fit cicta tenebris:Nõnũq̃ oceãi tñ iftã furgere ab undis. Incõuexa poli fed fedẽ carere fororꝫ. Atq; os difcreti pcul edere deftitutam. Germanorꝫ choro fobolis lacerata ruinis. Diffufamq; comas cerni crinifq; foluti Mõftrati effigiẽ. diros hos fama cometas Cõmemorat. trifti pcul iftos furgeẽ forma Vultũ ardere diu pfundere crinibus æthrã. Sãguine fub pigui rutiloq; rubere cruore. multiplex tñ eorꝫ forma multiplices euẽtus portẽdere ferẽ a pfello alifq; philofophis. denæ fiqdẽ eorꝫ fpecies eẽ phibenẽ pyrodes pria. fecunda pogonias. tertia acõtias:q̃rta xiphias. q̃nta difceus. fexta pyrhus: feptia ceraftes: octaua lãpadias. no na hippeus. decia falping⁹. cuius meminit ptolemæ⁹:funt alii ñ inter cometas ãnumerati ficut hirci & typhões:& q̃uis iuxta Arift. cometæ fp in fep tẽtriõe & iuxta lacteũ circulũ oriãẽ:typhões tñ in polo auftrali apparẽt: uertũt ãt cõetæ oẽs ad aliquẽ planetẽ caudã q ad iouis fid⁹ regias domos turbari portẽdũt ad martẽ cõuerfi cædes & bellorꝫ mot⁹ ad ueneẽ mulierꝫ & reginarꝫ mortẽ. ad faturnũ frugũ paucitatẽ & ãnõæ caritatẽ. ad mercuriũ mor⁹ & ifamias. nã circa folẽ ac lunã collucere cõetẽ ipoffibile ducũt. ℂ Quofdã fa.il.ni.i po.niphatẽ fluuiũ inũdaffe p harmeniã.ẽ.n. fluui⁹. Sili⁹ italicus. q gãgẽ bibit & pellæo fõte niphatẽ. ℂ Diluuio nu.ur.tereremotu cõcuti q diluuio erũpat. ℂ Subfidẽ e ter. introrfũ ire & fub aq̃ latitare:nam per terræmotum multa folent obuenire:qñ & terræmotus:ut Arifto. in libro qui de mundo infcribitur. & apuleius docet. multæ funt fpecies. ℂ Quocunq; in triuio. ubi confiftere & occurrere folẽt multi. ℂ Loris. fcuticis & eft a græcis utrunq;. ℂ Exorata. pro orata aut cum iam impetraffe fibi uiderentur ne cæderentur:illa tamen cædit. in uetuftiffimo tamen codice legitur exhortata.

Afferte:atq; illis dominum iubet ante feriri:
Deide canẽ: grauis occurfu: teterrima uultu
Balnea nocte fubit:cõchas & caftra moueri
Nocte iubet:magno gaudet fudare tumultu
Cum laffata graui ceciderũt brachia maffa.
Callidus & criftæ digitos impreffit aliptes:
Ac fũmũ dominæ femur exclamare coegit.
Conuiuæ miferi iterea fomnoque famecq;
Vrgentur:tandẽ illa uenit rubicundula totũ
Oenophorꝫ fitiens:plena quod tẽditur urna
Admotum pedibus:de quo feftarius alter
Ducitur ante cibũ:rabidã facturus orexim
Dum redit & terrã luto ferit inteftino:
Marmoribus riuis properãt:aut lata falerno
Peluis olet nã fic tanq̃ alta in dolia longus
Deciderit ferpẽs bibit & uomit:ergo marit⁹
Naufeat:atq; oculis bilẽ fubftringit opertis:
Illa tñ grauior:quæ cũ difcumbere cœpit;
Laudat uirgilium:perituræ ignofcit eliffæ.
Committit uates: & comparat inde maronẽ
Atq; alia parte in trutina fufpendit homerꝫ

ℂ Dñm:canis.f. ℂ Suauis.f.ẽ. ℂ Occurfu:dũ occurrit. ℂ Cõchas:i qb⁹ lauari folebat. ℂ Caftra:comites & farcinulas ac iftrumẽta p balneis. ℂ Tumultu:ftrepitu & clamorẽ uariarꝫ uocũ. ℂ Laf. dfatigata. ℂ Graui.m.i.plũbea maffa:fudaturi.n.i balneis fe exercebãt Vñ feneca epi.lvii.hæc ait. Ecce undiq; me uarius clamor circũfonat fup ip3 balneũ hito: ppõe nũc tibi oia genera uocũ q̃ i odiũ pñt aures adduceẽ:quũ fortiores exercẽt:& man⁹ plũbo graues iactãt:quũ aut laborãt aut laborãtẽ imitãẽ:gemit⁹ audio quotiẽs retẽtũ fpiritũ remiferũt fibilos & acerbiffimas refpiratiões. Et poftea igt audio crepitũ illifæ man⁹ i humeris q̃ put plana puenerit aut cõcaua ita fonu3 mutat: hæc & plura ille. ℂ Aliptes:unctor:αλειφω.n.ungo dicit. ℂ Criftæ:tẽtigini ipfi⁹ uuluæ. ℂ Femur coxæ partẽ fupiorẽ ℂ Exclamare:refonare manib⁹ pcutiẽdo. Mar.li.vii. de philẽni: Vncti uerbere uapulat magri. & Seneca: Audio crepitũ illifæ man⁹ i hũeris &c. ℂ Oenophorꝫ: id uas ẽ uinariũ. οινος uinũ dr̃ φορων portãs. ℂ Tẽdit:iplet. ℂ Admotũ pedib⁹.i.huis p qd malũ uinũ fignificat:q̃le.f.huis dat q ẽt pedes appellãt: malũ.n.uinũ uomer cogit ficut optimũ reprimit. Hic ait Hora.i epod. Vel qd fluẽtẽ naufeã coerceat metire nobis cæcubũ. Et philofoph⁹ pticula tertia pbl. fcribit q ea maxie uomitũ mouet q̃ ifuauia faftidiofaq; fũt. Merũ ãt re primẽdi ui3 obtinet. ℂ Sextari⁹:fexta ps cõgii ẽ: nã fex capit cõgius un⁹ ut Prifcian⁹ edocuit. ℂ Alter.i. duo fextarii. ℂ Rabidã orexi.i.rabidũ appetitũ. Ore

MAN.
Sudãtes in balneis
Aliptes
oenophorum
Sextari⁹
Orexis

Cedunt grãmatici:uicũtur rhetores:oĩs
Turba tacet:nec causidicus:nec pco loquat
Altera nec mulier uerboꝝ tanta cadit uis.
Tot pariter pelues ; & tintinabula dicas

xis enim appetitus dicit:ex uomitu autẽ appetitus nascit.ορεγομαι appeto significat ορεξιϛ appetitus dr Plinius autem orexim pro uomitu etiam posuit:libro enim septimo epistola ad Priscũ de fannia ægrotanti sic ait:Hoc discrimine implicita est insidens febris tussis orexis summa macies summa defectio &c. ¶ Intestino:intimo & uisscerali. ¶ Riui uomitus.s. ¶ Dolia.

Serpens Vipera uasa grãdia sunt quibus uinum conditur:quod etia; Marcellus edocet. ¶ Serpens.philosophus libro.viii. de animalibus ait.ꝙ serpentes uini incontinentes sunt:perinde uiperas aliqui uino cum fictilibus ad sepes disposito uenãtur:ebriæ enim capiuntur. ¶ Nauseat:uomit. ¶ Bilem:amaritudine; ipsa; & Cholerã:bilis enim ꝓprie est humor fellis. ¶ Sustringit:uomẽdo eim conatus qdã fit clausis oculis si uomitus asper fuerit. ¶ Ignoscit.miseret parcit. ¶ Perituræ:dᵉ gressu uidelicet æneæ priscianus uero inqt.Qua regnãs fœlix

Dido Dido p secula uiuit. Atq; puditiã non pdit carie ficto. ¶ Cõmittit:cõpat. ¶ Maronẽ. Maro dictᵒ ẽ Vir.

Maro a Marone patre:priscianus.ii.li.xvii.docet Verg.Maro.filiũ fuisse. ¶ Trutina.stathera dicitur: Victruuiᵒ

Trutina li.xi.Id autem ex Trutinis:quæ statheræ dicũtur licet considerare. Vnde & Trutinari deducitur psiᵒ. Atq; exporrecto trutinantur uerba lebello. ¶ Nec .scilicet loquatur. ¶ Tot quot uerba sunt.

DOM. ¶ Lassata:bra.de halteribᵒ intelligit nã halteres põdera erãt:qbᵒ ãbabᵒ manibᵒ cõphẽsis & saliẽtes utebant & q uolebãt sudare anteq̃ lauarent Aristo.saltãs põderibus susceptis initit ꝑterea cur plus ꝓsilit halteres tenẽs q̃ nõ tenẽs Mar. Quid stulto peũt fortes halteræ lacerti. ¶ Graui massa.i.graui põdere halteris. ¶ Alip tes.i.unctor nã ungebat q uolebãt lauari. ¶ Callidus:uafer & astutus:nã dũ ungit mulierẽ femora ꝑstrictat & illic digiros ĩprimit deniq; cũ pulsat unctã femur ꝑstri & nates cædit.Ita turpitudinẽ mulierũ notat:dũ ungunt. ¶ Exclamare:resõare ut illud Martia.de phileni uncti uerbere uapulat mgri. ¶ Admotũ. pe.Mart.pedes uocat seruos discũbẽtes ad pedes:multis in locis q uolebãt uomere ĩ balneis uinũ pessimũ hauriebãt:quale.s.serui bibũt:qd appellabãt τροπιν nã τροπι significat uersionẽ q̃.s. perturbabat stomachũ id uerbũ apd Martialẽ bibit ergo tropi ut uomat. ¶ Ad motũ pe.i.uinũ mẽsæ seruoꝝ admoueri solet nã pessimũ ẽ. ¶ Sestarius al.i.duæ sestãtes.nã sestãtes & qncũces erãt uasa uinaria a mẽsura sic dicta. ¶ Bibit & uo. Mart.nec cæna prius aut recũbit ãn:q̃ septẽ uomuit meri deũces. ¶ Perituræ : periit Dido si Vir. credimᵒ discessu Aeneæ:sed grauior historia hẽt eã piisse cũ socii hortarẽt ut nuberet hiarbæ q nuptias petierat sub denuntiatiõe belli ĩ media pyra testificãs se ad uirũ ꝓficisci:hoc ẽ Sicheũ cõiugẽ iã mortuũ.autor Trogus. ¶ Maronẽ. Vir.qd nomẽ sũptũ est a marone apollinis sacerdote.hismarii euãthei filio cuius meminit Home. ¶ Lunæ.Menander fabulam cõposuit quæ thessala inscribitur quæ hunc morem retulit.

MER. ¶ Cristæ digitos impssit aliptes.In balneis unctio fiebat iussu Aliptæ:q itẽ alas uellebat:nec unq̃ tacebat:

Aliptes auctore Sene.nisi aliũ ꝓ se dũ alas uellit clamare coegisset: ergo femur dñæ.i.ipsã dominã exclamare coegit:aut illud extẽdo:aut pillos uellẽdo. ¶ Oenophorũ.uas ad uina ferẽda.Persiᵒ:Oenophoꝝ aptãs. ¶ Rabidã facturus orexi.ꝓ uomitu hac ĩ parte uidet posuisse orexi:cũ apd græcos quoq; ẽ dictio :orexis appeti

Orexis tũ significet:nisi forte ꝓuocari uomitũ ex potu uelit:& ide appetitũ nasci:Nã uino pciosiore sumpto nausea cohibet:& appetitus suscitatur.Horatius. Vel ꝙ fluentem nauseã coerceat:metire nobis cecubum.Mart. atq; ab eo quod sequitur:id quod præcedit positum fuisse accipiamus ὀρέγομαι.latine ẽ appeto:inde orexis appetitus:quidam ab orexim latinã uocem existimantes ridiculam etymologiã:quasi ab ore exiẽs græce dictioni dedere. ¶ Luto intestino:non absonum foret luto ꝓ luteo positum dicere:quasi sanguine ꝓ uomitum emisso:qũ Virgilius scribens.Croceo mutauit uellera luto:pro luteo posuerit.

VAL. ¶ Grauis occursu.ꝙ obuios quoquo modo propellat. ¶ Teterrima.trux facie. ¶ Cõchas.tubas q̃ ex conchis fiunt.Luca. Audit uentosa pflantem murmura concha. ¶ Tumultu:subaudi seruoꝝ. ¶ Graui ceciderũt brachia massa:quasi plũbeis põderibus exerceat quæ alteres dñr. Mart.alteres facili notat lacerto.& rursum.Quid pereunt stulto fortes altere lacerti Exercet melius uinea fossa uiros. ¶ Et cri.obscœno naturali. ¶ Digitos im.ad coitũ ꝓuocãs. ¶ Fœmur sum.circa inguina. ¶ Sitiẽs:exiccãs. ¶ Oenophoꝝ.ab οινοϛ uinũ & φερω. ¶ Plena qd ten.ur.qd urna complet. ¶ Admotu; pe.ante pedes positũ. ¶ Sextarius.qd sit cõgii sexta pars appellatus. ¶ Rabidam fa.ore.uehementẽ.usus græco est:qa latinũ in uersu heroico stare non potuit ορέγομαι græce appeto:unde ορεξιϛ Aristoteles.ορεξεωϛ εϛιν ειΔη τρια επιθυμια θυμοϛ βουλησιϛ. ¶ Dum redit.dũ exit e stomacho dum reuomitur. ¶ Luto intestino.cibo iã decocto. ¶ Riui.quasi riui. ¶ Peluis.concha. ¶ Ergo ma.nau.marito stomachus subuertitur. ¶ Oculis optis . occlusis. ¶ Bilẽ substringit: guttur cõprimẽs ac ne euomat ꝙ ingessit totus cõcutit.uel substringit bilẽ irã cõpescit ¶ Quæ cũ discũbere cœpit.utcũq; inquit priores illæ in delitiis ferendæ sunt:hæc quæ lsata grauissima ẽ. ¶ Perituræ ignoscit elissæ.ꝙ ab ænea destituta in amore mori destinauerit. ¶ Committit uates.ac si eos uelit inter se confligere. ¶ In trutina.in lance quæ a græcis τρυτανη nominat ¶ Cædunt grammatici.lſatores silent licet clamosi. ¶ Vincuntur rhetores:licet clamore populares strepitus superare aliquando dicãt ¶ Præco.qui clamosus. ¶ Altera nec mulier.apud hanc nullũ habet loquendi locum altera. ¶ Verboru; tanta cadit uis. poetæ exclamatio est. & proprie cadit quo ostendat loquentis inpudentiam. ¶ Vis.copia ¶ Tot pariter pelues.conchas. ¶ Tintinabula . e sono fictum nomen.tintinale & tintinabulum secunda longa proferuntur:cum uerbum corripiatur:ut tintinatur aures apud Catullum in carmine sapphico.

MAN. ¶ Aera.ænea uasa. ¶ Laborãti.eclipsin patiẽti ꝓpter cãtus:ut thessali putabãt:Tibullus elegia octaua.Cãtus &

Pulsari iam nemo tubas atq; æra fatiget.

Vna laboranti poterit succurrere lunæ'
Imponit finem sapiens & rebus honestis.
Nã si docta nimis cupit: & facunda uideri
Crure tenus medio tunicas succingere debet
Cedere siluano porcũ quadrante lauare
Non habeat matrona tibi q̃ iuncta recũbit
Dicendi genus: aut curtum sermone rotato
Torqueat enthymẽa: nec historias sciat oẽs
Sed quædam ex libris & nõ intelligat: odi
Hanc ego q̃ repetit; uoluitq; pala mõis artẽ

tus & e curru lunã deducere tẽtat. Et faceret si nõ æra repulsa sonẽt. ℭ Finẽ. modũ mẽsurã terminũ. ℭ Imponit finẽ sapiẽs. snia hæc generalis est: ꝙ sapiẽtissim⁹ quisq; iponit modũ ẽt rebus honestis: nõ solũ turpib⁹ ℭ Dotta ni. ut uiri sı. ℭ Debet sicuti oratores. ℭ Crure te. me. Fabius li. xi. de cultu oratoris sic ait. Cui lati claui ius ñ erit: ita cigaẽ. ut Tũicæ priorib⁹ oris isra genua paulũ. posteriorib⁹ ad medios poplites usq; pueniat. Nã isra mulieꝝ ẽ: supra cẽturionũ. Et paulo inferius ait: Ipsam togã rotundã eẽ: & apte cæsam uelim: pars eius prior mediis cruribus optime terminaẽ: posterior eadẽ portione altius q̃ cinctura. ℭ Syluano. is deus erat aruoꝝ & pecoris: Hinc Vergi. li. viii. ait: Syluano fama ẽ ueteres sacrasse pelasgos Aruoru3 pecorisq; deo lucũq; diẽq;: Qui primi fines aliqñ habuerẽ latinos. Syluano ãt porcũ Mares mactabant: ut ẽt hic loc⁹ idicat. ℭ Quadrãte lauari: Mares. n. loturi q̃drantẽ soluebãt. Hora. in satyra tertia. Dum tu quadrante lauatũ rex ibis. ℭ Dicẽdi ge. i. rhetoricẽ: ẽ. n. rhetorice bñdicẽdi sciẽtia. Aut rhetorice ẽ iueniẽdi recte & disponẽdi & eloq̃ndi cũ firma memoria & dignitate actõis sciẽtia. Quæ oia fabi. li. v. edocet. ℭ Enthimema ut Ci. i topicis edocet: q̃uis ois snia Enthymema dicaẽ: ꝓprie tñ dr̃ snia acutissima q̃ ex cõtrariis cõficiẽ. Eius generis ẽ: Id qd̃ scis ꝓdest. Nihil id qd̃ nescis obest. Et Fabius scri. li. v. ꝙ enthymema alii rhetoricũ syllogismũ alii ipsectũ syllogismũ uocauerũt: qa nec distinctis: nec totidẽ partib⁹ cõcluderẽ: hẽt. n. rõnem & ꝓpositionẽ: nõ hẽt cõclusionẽ: ita ẽ ille ipsectus syllogismus. Vt quẽ iure quẽ loco quẽ tẽpore nõ ẽ ausus: hũc iniuria iniquo loco: alieno tẽpore cũ piculo capitis nõ dubitauit occidere. Idẽ quoq; fabius lib. viii. ait. Enthymema quoq; ẽ: qd̃ oẽs mẽte cõcipimus: ꝓprie tñ dr̃ q̃ sentẽtia est ex cõtrariis: ꝓpterea qd̃ ꝙ eminere iter cæteras uideẽ: ut Homerus poeta: Vrbs roma ενθύμεομαι ãt aiaduerto: cõsidero cogito reminiscor significat. ἐνθύμημα ẽ cogitatio iterp̃taẽ. ℭ Curuũ uel curtũ. Curuũ dixit: qa i se recurrit: Curtũ uero qa ipsectus ẽ syllogismus. ℭ Rotato: uolubili: ueloci. ℭ Palæmonis artẽ: palæmõ grãmaticus fuit ætate Quitiliani: qd̃ li. i. fabius ipse meminit. Eusebius ẽt Claudio regnãte ait. Palæmõ uicẽtinus isignis grãmatic⁹ romæ habeẽ q̃ quõdã iterrogatus q̃d iter stillã & guttã iteresset: Gutta iqt stat & stilla cadit. M. Antoni⁹. liberalis latinus rhetor grauissimas inimicitias cũ palæmõe exercuit. Præterea Sueto. i libello de grãmaticis ait ꝙ. Q. Rhẽmius palæmõ uicẽtin⁹ militaris uerna dñ herilẽ filiũ comitareẽ i scholã lr̃as didicit. Postea manumissus docuit Romæ: & principem locum inter grammaticos tenuit: q̃q̃ infamis omnibus uitiis: sed capiebat homines tamẽ memoria reꝝ: tum facilitate sermonis: Necnon etiam poemata faciebat ex tẽpore. Scripsit uero ex uariis: nec uulgaribus metris. Arrogantia fuit tanta: ut. M. Varronem porcum appellaret: secum & natas & morituras litteras iactaret. Nomen suum in bucolicis non temere positũ: sed præsagiente Vergilio fore quãdoq; omnium poetarum ac poematum palæmonem iudicem: Gloriabatur etiam latrones quondam sibi propter nominis celebritatem parsisse luxuriæ ita indulsit. ut sæpius in die lauaretur hæc ex Suetonio.

Oratoris tunica

Rhetorice

Enthimema

Palæmõ

Gutta

Stilla

ℭ Aera fati. Tibul. cãt⁹ & e curru lunã deducere tẽptat: & faceret si nõ æra repulsa sonẽt. ℭ Imponit fi. ego hũc locũ ita interp̃tor ꝙ mulieres: q̃ sapiẽtes uideri uolebãt nouã quoq; istituebãt sectã & habitũ & sacra sua hẽbãt peculiaria iponit finẽ. i. mulier q̃ sapiẽs uideri uult: pscribit modu3 & legẽ docẽs qd si honestũ: nã quæ uolunt sapiẽtes & doctæ uideri tunicã succinctã ad mediũ crus sumẽt. s. habitũ peculiaris sectæ. ℭ Toga ãt oratoris: ut scri. Ploti⁹ a talos demitti debet. ℭ Mactat por. Syluão more ueteri & ægiptio: nã ægiptii quoq; autore Herodoto porcũ tm̃ mactãt Baccho & Dianæ syluaꝝ parẽti ut Syluan⁹ ẽ: alius q̃ Pan. & Lati⁹ tm̃ notus & uerisimilis fit ꝙ fabulose scri. Probus Syluani numẽ in italia primũ institutũ fuisse porcũ ita mactabãt ueteres latini in sponsalioꝝ cõiunctiõe: ut scri. Var. accepto ab etruria more. ℭ Lauaẽ q̃. ut delitias asperna ri uideaẽ intẽta lr̃is: nã pauperes & iculti publicis balneis quadrãte lauabãẽ. ℭ Syluano: ut uideaẽ seq syluas ut philosophi & poetæ solẽt. ℭ Enthymema. enthymema cõmentũ aut cõmentationẽ dixerũt latini: ut scribit Fabius alii impfectũ sillogismũ maxie urget aduersariũ: nunq̃ ferme nisi p iterrogationẽ q̃ expugnãtib⁹ cõstet ut illud. Antoniũ priuatũ nõ ferre potuistis hũc ipatorẽ feretis. ℭ Quædã ex libris: ut Mar. sit non doctissima cõiũx. ℭ Artẽ palæmõis: apte isolẽtẽ mulierẽ dicit. dare operã Palæmõi: nã rhami⁹ palæmõ grãmatic⁹ tãtæ supbiæ fuit: ut lr̃as secũ natas diceret & secũ morituras: appellaretq; Marcũ Var. porcũ lr̃atũ: is uicẽtin⁹ fuit tpib⁹ Tiberii & Clau. ipatoris tãtæ ꝓdigalitatis ut demũ coact⁹ sit colere uitẽ: ut scri. Trãql. nomẽ tamũ fertile reddidit ut tradit Pli. i diuisiõe partiũ oratiõis Aristarchum est secutus Fabio autore.

DOM.

ℭ Librãti poterit succurrere lunæ: ut uerbis Plinii utar: misera mortalitas uelut mortẽ siderũ pauens: deliquio solis i luna: ueneficia arguẽte: ob id crepitu dissono: auxiliata ẽ ergo ui & copia uerboꝝ una mulier laborãti lũæ ex eclipsi succurreret: utpote dissonũ imitata æris crepitũ ne carmia sentiãẽ. ℭ Crure ten⁹ medio tũicas succingeẽ dbet: tunicis hoc mõ succĩctis: uiri icedere solebãt: quã rẽ Quint. d oratoris hitu loq̃ns sic notauit. Tunicæ priorib⁹ oris ifra genua paulũ posteriorib⁹ ad medios poplites usq; pueniãt: nã ifra mulieꝝ ẽ: supra centurionũ. Horati. itẽ malchini molliciẽ taxãs tunicis demissis ãbulare eũ scribit. utpote delicati & mollis uiri habitũ tenẽtẽ. ℭ Syluano porcũ. huic deo sacrificiũ cæso porco mares faciebãt. ℭ Quadrãte lauari. hanc mercedẽ loturi mares psoluebãt. Hora. de stoico philosopho. Dum tu quadrãte lauatũ Rex ibis. Seneca in

MER.

Auxiliu3 lunæ

Tunicæ

quadrãs

epiſtolis de balneis loquẽs. Cur.n.exornaret res quadrãtaria & ad uſum ñ oblectamẽtũ repta. Cice.p Gel.

Quadrãtariam — Niſi forte mulier potẽs quadrãtaria illa pmiſſiõe familiaris facta erit balneatori. ℂ Torqueat en.ẽthymema

Enthymema — Quintilião iterpretãte oẽ qđ mente cõcipimus. Et q̃q̃ latinorum qdã cõmentum & cõmentationem appellauerunt enthymema: Tamẽ melius uerbo utimur græco. ℂ Curtũ: qa imp̃fectũ ſyllogiſmũ enthymema qdã dixere. ℂ Sermone rotato: criſpo & celeri uerborum modulo. ℂ Palæmonis: artẽ grãmaticã itelligit: cui⁹ artis

Q.rhe. palæmõ — celeberrimus fuit ſcriptor. Quintus rhemius palæmõ Vincẽtinus genere arrogãtia tãta: ut ſecũ natas & picturas lĩas diceret. Atq; de ſe diuinaſſe Virgiliu: cũ dixit. Tãtũ uicine palæmõ. Vt uidelicet & poetarum aliquã arbiter foret hũc tradit quintilianus uocabulũ: ſiue appellationem nominis ſubiecisse: tanquã ſpecies eius.

VAL — ℂ Vna laboranti poterit ſuccurrere lenæ: ne excantantium carminibus moueat̃ quare id conſueſſent facer̃ Alexander aphrodiſeus in libro problematon rationẽ reddit. ℂ Crure tenus: ad crus uſq;. ℂ Tunicas ſuccingere debet.i.pro uiro haberi. ℂ Non habeat matrona tibi quæ iuncta recumbit dicendi genus: ullã facũdiam. ℂ Dicendi genus: charactera: ut grãdiloquũ tenue & mediũ: aut acutum argutum graue: aut deniq; dicẽdi gen⁹ diſerte loquẽdi formã ullã. ℂ Aut curuũ ſermone rotato torq̃at enthymema. qđ enthymema græci uocant latinorum alii cõmentũ, alii cõmentationẽ. qdam rõcinationem imp̃fectã. nonnulli cõtrarium uocauerunt. eſt autem enthymema argumẽtationis genus qđ aut ex aſſumpto aut ex aſſumptione ſolũ cõcludit̃. hinc ſyllogiſmus imperfectus dicit̃. nam cõmentum uocat̃ quia ab ενὸῦ ñ οῦ ñ χι enthymema deriuatum eſt: q; mentis actio omnis atq; ſñia enthimema nominet̃: ut Cice. docet in topicis. ea uero quæ ex cõtrariis naſcitur: qm̃ acutiſſima eſt peculiare ſibi hoc defendit nomen: ut cũ dicimus: ultor huius ex que; ſi uiuat mortem obire deſideres: uel ledere hunc metuis cuius domus ne intereat nihil allaboras & ſimilia. interrogatiõe q; acutius adhuc dicit̃ hoc pacto. qđ ſcis ꝓdeſt & qđ neſcis nihil obeſt: & hunc de te bñmeritum putas & eundẽ male mereri: põt & ſubaudita altera ps reticeri: ut hũc de te bñmeritũ putas: tacite.n. intelligit̃ nõ putas qñ de te poti⁹ male mereri uſ. ℂ Curuũ: ſubobſcurum aut anceps qñ ex duob⁹ ſenſib⁹ cõpoſitũ ẽ cõtrariis: ut græci ſouẽ αγκῦλομῖτεα q; eius mẽtẽ ſcire aut ſcrutari difficile ſit. ℂ Sermõe ro. breuib⁹ cõpreheſo: uñ & rotũda cõſtructio qđ rotatu facilior q̃ q̃drata ſtructura: & illđ Horatianũ graiis igẽiũ graiis dedit ore rotũdo muſa loq hoc ẽ ñ delũbi & fracta oróne: ſ; q̃ i ſe cõtracta rẽ oẽm exactiſſime cõplecteret̃. ℂ Torq̃at. iaculet̃ utpote breuẽ & acutiſſimã ſniã. ℂ Voluitq; pa. ar. ſui tpis grãmatici cui⁹ & Quitilian⁹ meminit

MAN. — ℂ Antiq̃ria: antiquarum rerum inueſtigatrix. ℂ Opicæ ideſt barbare & inepte loquẽtis: de opicis aũt plene dictum ẽ ſaty.iii. Et diuina opici rodebãt carmina mures. ℂ Solœciſmũ: uitioſam uerborum compoſitionem ut inter nobis: p inter nos. Diomedes ſcribit q; ſolœciſmus ẽ inconueniẽs romano ſermoni iũctura uerborũ contra regulã artis grãmaticæ poſita. Et Gelius lib.v. c.xx. ſcribit q; ſolœciſmus a uetuſtioribus latinis Stribiligo dicebat̃ a uerſura uidelicet & prauitate tortuoſæ orationis tãq̃ ſterobiligo quædã Aſinius capito ſolœciſmus eſt inq̃t impar & incõueniẽs cõpoſitura partiũ orationis. Fabius quoq; lib.i. multa de ſolœciſmo ſcribit: & nos in carmine figurarũ. ℂ Liceat marito.i. ſaltem marito parceret: ſi uitioſe loqueret̃. ℂ Virides gemmas: ſmaragdos intelligit. Pli.n.lib.xxxvii. ſcribit q; nullius coloris aſpectus iucũdior ẽ. Nã herbas quoq; uirentes frondeſq; deſpectamus: Smaragdos uero tãto libẽtius: qm̃ nihil oĩno uiridius cõparatũ illis uiret. Præterea ſoli gemmarum contutu oculos iplent: nec ſatiãt: quin & ab intẽtione alia obſcurata aſpectu ſmaragdi recreat̃ acies: ſcalpentibuſq; gẽmas non alia gratior oculorũ refectio eſt. ℂ Elenchos. Pli. li.ix. de unionibus ſcribit: q; pcerioribus ſua grã ẽ. Elenchos appellant faſtigiata lõgitudine: hos digitis ſuſpendere & binos ac ternos auribus fœminarum gloria eſt. ℂ Intolerabilius &c. Martia. etiã libro.viii. ad priſcũ ait: Vxorem quare locupletẽ ducere nolim Quæritis: uxori nubere nolo meæ: Diximus & plura ſuperius ibi. ſ. impat ergo uiro. ℂ Interea: dũ. ſ. oĩa ſibi fœmina permittit. Eſt aũt ordo. Interea facies fœda aſpectu & ridẽda tumet multo pane. ℂ Fœda. turpis. ℂ Aſpectu: dũ aſpicit̃. ℂ Popeana: ungẽta a popea uxore Neronis dicta Pli. li.xi. de lacte loquẽs ſcri. q; aſinæ p̃gnãtes cõtinuo lacteſcũt: quarum lac cõferre aliqđ & cãdori i mulierum cute exiſtimat̃: Poppæa certe Domitii Neronis cõiũx: qngentas p loca oĩa ſecũ fœtas trahẽs balnearum ẽt ſolio totũ corpus illo lacte macerabat: extẽdi quoq; cutẽ credẽs. ℂ Q ñ uideri uult formoſa domi.i. apđ maritũ: placet.n. ut iterrogatiue ſm Domitiũ legat̃: ſic.n. cõueniet ſupiori ſniæ. Na; dixerat faciẽ tumere multo pane: aut ſpirare popeana: hic miſeri uiſcant̃ labea mariti: Sed mœcho lauabat̃: parabant̃q; foliata ungẽta qdẽ p̃cioſiſſima. facies autẽ pane tumebat aſinæ lacte pfuſo: ut cutis tm̃ candorẽ & extẽſionẽ acciperet: poſtea.n. alio fuco ornabat̃. ℂ Quãdo uideri uult formoſa domi: Hinc tibullus ait. Tu ne putas illã pro te diſpone re crines: Non tibi ſed cuidam cupiet formoſa uideri. Itaq; ut diximus exponendum eſt: aliter enim nullo pacto

Soloeciſmus — Stribilis — Smaragdus — Elenchi — Vxor diues — Popea neronis — Foliatu; ungentũ

Seruata ſemper lege: & ratione loquendi:
Ignotoſq; mihi tenet antiquaria uerſus
Nec curanda uiris opicæ caſtigat amicæ
Verbera: ſolœciſmũ liceat feciſſe marito.
Nil nõ pmittit mulier ſibi turpe putat nil
Cũ uirides gemmas collo circũdedit: & cum
Auribus extenſis magnos commiſit elẽchos
Intolerabilius nihil eſt q̃ fœmina diues: &
Interea fœda aſpectu: ridẽdaq; multo
Pane tumet facies aut pinguia popeana
Spirat & hic miſeri uiſcant̃ labra mariti.
At mœchũ ueniũt lota cute: quãdo uideri
Vult formoſa domi: mœchis foliata parãtur
Emitur his qcqd graciles huc mittitis indi.
Tandẽ aperit uultũ: & tectoria pria reponit
Incipit agnoſci; atq; illo tũc lacte fouetur.

pacto sensus procedet si recte aduertes o lector. ¶ Foliata. Pli. li. xiii. c. i. de ungentis ita ait. Nardinũ siue foliatũ cõstat omphacio balanino: iunco costo: nardo amomo myrrha balsamo. ¶ Graciles indi. i. tenues macri solis uidelicet æstu: Nã humor pinguedinis cã maxima est: hinc Arist. octaua pticula suorũ problematũ petẽs. Cur maris aĩalia maiora uegetioraq̃ sint q̃ terræ: An inqt: q̃ uis solis cõsumendo quæ terrã ambiũt copiã detrahit nutrimẽti: q̃obrẽ q̃ abdita uitã agũt uegetiora sunt: his igit̃ oĩbus icõmodis cũ genus mariti mũ sit immune. merito tũ adolescere potest corpe ampliori & uegetiori. ¶ Graciles huc mittit. s indi: scri. Diony. q̃ ĩ plerisq̃ idiæ locis aurũ eruit: q̃q̃ multi ex eis ide q̃stũ aucupãt: alii telas lineas cõtexũt: alii sectos elephãtũ dẽtes abradũt: Alii p fluminũ decursus icedẽtes pquirũt Berillos adamãtas iaspides ametisthos. ¶ Tectoria. ungenta ipsa: nã dixit pane tumet facies: ¶ Incipit agno. remoto. n. fuco ppria facies apparet. ¶ Amice opicæ: quam scilicet appellat opicam ideſt barbaram & agrestẽ: ut ante diximus opici mures: Fidentinus quod illic negauit hic tandem a nobis doctus fatetur. ¶ Solœcismus. Mar. iocãs ĩ hoc genus mulierũ: sæpe solœcismum mẽtula nostra facit. ¶ Virides ge. i. smaragdos. Pli. Magnos ele. proceros uniones quos mulieres autore Plinio: binos & trinos auribus & digitis suspendebant & a strepitu idem dicebantur crotola: nã κρουω̃ significat pulso. ¶ Popeana: popeana dicebantur panis offæ oblitæ lacte asinarũ a popea uxore Neronis quæ id primũ docuit: quemadmodũ cosmiana unguenta a cosmio dicimus & nicerotiana a niceroce mg fo. Pli. ãt ĩ facie erugari & tenerescere: & cãdorem custodire lacte asinino putãt paulo post popea hoc uxor neronis principis instituit. Balnearũ quoq̃ sic solio tempato asinarũ gregibus ob hoc etiã comitantibus. ¶ Domi. i. apud maritũ. ¶ Foliata. p. m. i. se ungit foliato cũ accedit ad mœchos ut placeat foliatũ unguentum præciosissimum: idẽ nardinũ fiebat autore Plin. ex omphatõ balãino iunco costo nardo: amomo mirtha balsamo. ¶ Tectoria: tectoriam calcẽ antiqui dixerũt qua parietes exteriori parte obliuiũtur: & opus tectorium quod extra speciosum est & leuigatum. ¶ Prima re. i. illas offas. Maris animalia Indiæ opes Hyperborei DOM.

¶ Ignotosq̃ mihi tenet antiquaria uersus. Antiquarii erant q̃ uerba ab usu remota: & cõmentarios põtificum: & uetustissima fœdera. & exoletos scrutati auctores: ex his ea contrahebãt: quæ non intelligerent: hic q̃ ut Quintilianus irridet: famã eruditionis affectabant: ut q̃dam soli scire uiderentur: Cacozelos aũt & antiquarios: ut diuerso genere uitiosos: pari studio spreuisse legimus Augustũ Cæsarẽ. ¶ Opicæ: balbutienti & frendenti magis q̃ loquẽti. ¶ Virides gemmas: smaragdos intelligit. Nã ut ipsis Plinii uerbis utar herbas quoq̃ uirentes frondesq̃ despectamus: smaragdos uero tãto libentius: q̃m nihil oĩno illis comparatũ uiridi⁹ uiret. ¶ Elenchos. Plinius proceriores uniones elenchos priscos appellasse scribit: fastigata longitudine: alabastrorum figura: in pleniore orbe desinentes: hos digitis suspẽdere: & binos: ac ternos: auribus fœminarũ gloria est: sed & Seneca in septimo de bñficiis. in furorẽ mulierũ hæc scribit. Video uniones: nõ singulos: singulis comparatos: iam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt: iunguntur inter se & insuper aliis binis superponuntur: non satis muliebris insania uiros subieceerat: nisi bina ac trina patrimonia auribus singulis pependissent. ¶ Pane tumet facies. solebant feruenti pane: formæ gratia: faciem fouere. ¶ Popeana: unguenta: ab auctoris nomine dicta: Et forsan a popea Neronis uxore. ¶ Foliata. nardinum siue foliatum unguentum: quod Plinius constare scrib. omphac. o: balanino: iunco: nardo: amomo: myrra: balsamo: hoc petalion plautus appellat. ¶ Graciles. macilenti & tenues: puto respexisse ad nardum indicum: quod eodẽ scriptore tradente: præcipuũ erat in foliato. ¶ Tectoria. a tegendo tectorium: & ideſt quod parietibus: aut pauimentis inducitur ad splendorem: quod lacte & croco quidam subigebant: ut in naturali legimus historia: ergo fucata mulier accedens ad mœchum superinductum tectoriũ deponit. ¶ Lacte: ad id respexit: q̃d legimus apud Pliniũ. hoc ẽ cutẽ in facie erugari: & tenerescere: & candorẽ custodiri lacte asinino: notumq̃ quasdã quotidie septingentas: custodito numero fouere. Popea hoc uxor Neronis principis balneorũ quoq̃ sic solio tẽperato: asinorum gregibus ob hoc eam comitantibus. ¶ Libraria. quæ p̃erat partiẽdis pensis. MER. Antiquarii Cacozelos Smaragdus Elenci Plinius Seneca. Popeanũ Foliatũ Petalium Tectoriũ Lac asinæ

¶ Seruata sem. le. &. ra. lo. lege quã ueteres nobis loquendi reliquerunt: ut illorum sequi uestigia debeamus rõne aut εκτου̃ αγαθου maioris expressionis causa dictũ: aut certe rõne analogia & deriuatione. ¶ Antiq̃ria. rerum pita antiquarũ: nouatũq̃ a poeta uerbum nõ illepide aut sicut cum suo loco utitur translatis aut ꝓpriis aut antiquis quæ in singulis uerbis: ubi concinne uelis loqui animaduerti debet. ¶ Nec cu. ui. ut pote e mediis antiquitatis tenebris eruta. ¶ Opicæ ca. ami. uerba inepte loquentis & sordide aut nõ qua lege debet pronunciantis hoc est barbarismum solœcismumq̃ cõmittentis. ¶ Opicæ. indoctæ rusticæ. nam opicũ oscum. i. immundum ueteres dixerunt. cincinus osce & uolsce fabulantur nam latine nesciunt. ¶ Solœcismum liceat fecisse marito. solœcismum inquit Strabo facere uel a sol eorum urbe uel aliunde nomẽ effictũ & tam solœcismus q̃ solœcon: sicut barbarismus & barbaron dicitur: & tam ab idoneis græcis autoribus q̃ latinis quos legere quiuis potest: quicq̃d dicat Gelius: latine quidẽ solœcismus ab aliis imparilitas dict⁹: ab aliis uero stribilligo a uersura & prauitate tortuosæ orationis: ut idem inquit. ¶ Magnos cõ. elẽ. commisit cõparauit elenchos quos magnarum gemmarũ gerebãt matronæ: quos & titulatos appellabãt inquit Probus Pli. elenchos appellant. fastigiata longitudine alabastrorum figura in pleniore orbe desinentes. elenchos ãt neutri generis cauillatorium dictum significat. ¶ Aut ꝑ i. pop. spi. popæana ab uxore neronis quã. xii. die post diuortium octauiæ matrimonio accepit: & unice dilexit: & tñ ipsam quoq̃ ictu calcis occidit q̃ eum aurigatione sero regressum grauida & ægra conuicio lacesserit. hæc curã formæ expoliendæ pcipuã hũisse dr. ide forsitã medicamina quoq̃ poppæana dñr ab eadem poppæa. ¶ Spirat. redolet. sic Vir. Ambrosiæq̃ comæ diuinũ uertice odorẽ Spirauere. ¶ Et hic mi. ob adulterã uxorẽ. ¶ Q̃ñ ui. uult. adulteris q̃ñ siq̃dẽ uel q̃ñ uult uideri formosa paranẽ ab ipsa q̃ uenustã reddũt faciẽ. ¶ Mœchis. nõ maritis. nec ẽ mea sñia interrogatiue legendũ q̃ñ uideri uult formosa. ¶ His emit. ab his mulieribus. ¶ Quicq̃d gra. huc mit. indi. graci VAL.

les molles. Hora. qs multa gracilis te puer in rosa: aut graciles tenues corpe ac macileti. ℭ Q ulcqd mlt. qa apud ipsos multa pciosa cōparanť. ℭ Et te. pri re. deponit opimēta q prius hūerat capitis & tectoria irriden do uocat: cū tectoria pietibus intēdanť: nerarius usu fructuari⁹ nouū tectoriū pietibus q rudes fuissent ipo nere nō pōt: tāetsi meliorē excolēdo ædificiū domini cām facturus eēt: nō tamē id iure suo facere pōt. & ēt adiectiuū inuēiť. columella. sed ea tota maceries ope tectorio leuigať extra intraq ne feles aut uipa prepats

MAN. ℭ Hyperboreum axem: habitāt hyporei super aqui lonis flatum: dicti φ humanæ uitæ modum excedāt uiuendo ultra centesimū annum: ut scribit festus. Solinus etiam scribit hypboreos incolere ultra aqlone: apud quos mūdi card nes esse credunt. Domus sūt ne mora uel luci. In diem uictū arbores subministrāt: discordiā nesciunt. Egr tudine nō inqetanť ad innocētiam omnibus æquale uotū. ℭ Si dimittať exul. Sensus ē: φ ducit asinas lactis causa ac si ei exulandū esset apud hypboreos: ubi hoium caro ingenti frigore findiť exuriturq. ℭ Mutatis. i. uariis. ℭ Offas: partes frustra. ℭ Madidæ: lacte. s. asinino. ℭ Siliginis: de siligine latius uide satyra quinta: ibi. s. Sed tener & niueus molliq siligine factus seruatuť dño. ℭ Facies dicetur an hulcus: hoc ait pp ungēti tumorē: Hinc supius in

Facies πρόσωπον

qt ridendaq multo pane tumet facies. ℭ Facies: ponitur hic facies pro ore & genis & oculis: qd græci πρόσωπον. i. psonā dicunt. Cū facies ppriе sit forma ois & modus: & factura qdam corporis totius: & a faciendo dicta: ut ab aspectu spēs: & a fingēdo figura hæc ex Gel. li. xii. c. xxviii. ℭ Hulcus: hulc⁹ traxit aspirationē ab græco: illi. n. ἕλκος dicūt ἑλκόω uero hulcero ἕλκω traho. Est āt hulcus tecta & claula malignitas. Vulnus uero hiatus patēs: Marcellus ē auctor. ℭ Operæ pti. laboris pretiū & cōmodū atq utile. ℭ Libraria serua: ab librādo pēso. ℭ Ponūt. exuūt. ℭ Cosmetæ. κοσμέω orno. κόσμος. ornamētū: quē & latini mūdū uocāt: & mūd⁹. i. orbis. cosmetæ igť ornatrices dnī erāt. n. ācillæ curātes ornatū dñæ. ℭ Liburn⁹. minister

Species Figura Hulcus Vulnus

κοσμέω

Propter quod secū comites educit asellas:
Exul hyperboreum si dimittatur ad axem.
Sed quæ mutatis inducitur: atq fouetur
Tot medicaminib⁹: coctæq siliginis offas
Accipit: & madidæ facies dicetur an ulcus.
Est operæ precium penitus cognoscere toto
Quid faciant agitētq die: si nocte maritus
Auersus iacuit. periit liberaria: ponunt
Cosmetæ tunicas: tarde uenisse liburnus
Dicitur: & pœnas alieni pēdere somni
Cogiť: hic frāgit ferulas: rubet ille flagellis
Hic scutica: sūt q tortoribus annua præstēt
Verberat: atq obiter faciē linit audit amicas
Aut latum pictæ uestis considerat aurum.
Et cædens lōgi relegit transacta diurni
Et cedit donec lassis cædentibus exi
Intonat horrēdum iam cognitione peracta
Profectura domo: sicula non mitior aula
Nam si constituit solitoq decentius optat
Ornari: & pperat iāq expectať in hortis

Pendere pœnas

uel aliquo missus sūptū ē nom ab liburnia. ℭ Alieni sō. i. mariti: q dormiēdo auersus fuerat. ℭ Pēdere pœ. i. pati pœnas. Pēdere pœnas ppriе dr. ut fest. ait: q ob delictū pecuniā soluit: qa pēso ære utebāť. ℭ Hic alius seruus. ℭ Ferulas: ferulis a pceptorib⁹ discipuli uapulabāt. De qbus lat⁹ saty. i. Et nos ergo manū ferulæ subduximus. ℭ Ille: alius. ℭ Flagellis. i. uirgis: nā flagella dicunť sūmæ arborꝝ ptes: ab eo φ uētorꝝ crebros flat⁹ substineāt. Vir. li. ii. g. Neue flagella sūma pete. ℭ Scutica. Zona aliqua. ℭ Tortorib⁹. cruciatorib⁹ q̄storibusq. ℭ Annua. stipēdia. s. ℭ Præstēt: soluāt. ℭ Obiter: iterea. ℭ Linit: inūgit: colorat. ℭ Amicas: amicarꝝ iudiciū. ℭ Pictæ uestis aurū: Pli. li. viii. de generib⁹ lanorꝝ & uestiū scri. Pictas uestes iā apd Homerꝝ fuisse. uñ triūphales natæ. Acu facere idæi phryges inuenerūt. Aurū itexere i eadē asia iuenit attalus rex. uñ nomē attalicis: Colores diuersos picturæ itexere Babylon maxime celebrauit: & nomē iposuit. ℭ Cædēs: uerberās. ℭ Relegit: reqrit: retractat. ℭ Trāsacta: pterita: In ātiquo textu legiť. ℭ Trāsuersa. sicq expones delicta. ℭ Diurni. tpis. s. ℭ Cædit: cædere facit. ℭ Cædētibus. pcussorib⁹. ℭ Cognitione pacta: finita cognitione pteritorꝝ. Nō minor. supple ē. ℭ Profectura domo: sic ē in antiquo textu: & ita legēdū nō aūt pfectura domus: nā snia inferius nō hæreret: q ē aptissima. Qui āt dixit i metro eē barbarismū: nō rite qdē. Nā & pro perti⁹ li. ii. ait. Hæc quoq pfecto ludebat iasone Varro. ℭ Sicula aula. Duo de quadraginta annos tyrānus syracusanorꝝ fuit supior Dionysius cū qnq & uiginti nat⁹ ānos dominatū occupasset. de quo Ci. li. ultio tuscu. plura ēt meminit. Et Pli. li. vii scri. φ p⁹ theseū tyrānus prim⁹ fuit phaleris Agrigēti de quo legito ēt Nasonē nona elegia tertii libri de trist. Duo āt Dionysii tyrāni fuerūt. pr̄. s. & fili⁹. De filio Iustin⁹ li. xxi. scri. φ extincto in sicilia Dionysio pr̄e isidis suorꝝ i loco eius milites maximū natu ex filiis eius Dionysiū suffecere: maturā eius ætatē secuti. Is āt nō cognatos tm̄ fratrū: sed & ipsos fr̄es iterfecit tyrānidē in suos priusq in exteros auspicat⁹. Deide nec uti pr̄ carcere nexis: s; cædib⁹ ciuitatē ppleuit: pulsus tādē a ciuib⁹ i Italiā ad locros cōfugit. Inde ēt pulsus ob ei⁹ sæuitiā Corinthū se cōtulit. ubi pueros lr̄as docuit: nā ludi mgr̄ effectus est.

flagella

Vestes pictæ

Dionysi⁹

DOM. ℭ Cosmetæ: ancillæ curātes ornatū dominæ: nā κοσμέω significat orno. ℭ Alieni so. i. mariti q dormiuit nec rem cum ea habuit. ℭ Sicula au. i. phalaride: qui primus in sicilia tyrannidem instituit ut scribit Pli. rephendit autē insolentiā mulierū quæ cum sibi displiceant uerberant ancillas: quod Mar. notauit in lalage cū uidisset se in speculo. ℭ In ho. duobus in locis adulteriorum erat occasio in hortis. scilicet & in templo Isidis deæ: de hortis historia apud Tacitum: de templo isidis carmen extat Ouidii in libro de arte.

MER. ℭ Cosmetæ. ornatores: fit autem a κοσμῶ quod est orno. ℭ Flagellis. quibus tortores noxios cædebant: locusq destinatus his erat: quam rem Martialis innuit: cum ait: Hic ubi pendēt flagella tortorꝝ. ℭ Pictæ uestis cōsideras

stis considerat aurum.pictæ uestes iam apud Homerum fuisse scribit Plinius: Unde triumphales natæ: acu facere id phryges inuenerunt: ideoq; phrygioniæ appellatæ sunt: & phrygiones qui acu pingunt: de quibus intellexisse uidetur Virgilius: cum dixit. Fert picturatas auri sub tegmine uestes. Possumus tamen & hic at talicas uestes intelligere: Nam aurum intexere. In eadem Asia inuenit attalus Rex: unde nomē attalicis. ¶ Lōgi relegit transuersa diurni: solebant domini a seruis domesticis hora fere tertia rationes illorū accipere: Verberibus peccata corrigentes: quam rem in spanio Seneca notat. Audio inquit circa horam tertiā noctis flagellorum sonum: quæro quid faciat: dicitur rationes accipere: Ergo mulier imperiosa longi diurni delicta recognoscens: seruos durius cædebat. ¶ Transuersa. peccata quæ transuerso calamo notabantur. Horatius Allinet atrum transuerso calamo signum.

phrygiones

Attalicæ

Seneca

¶ Propter q se.co.edu.asel. multæ hanc asinæ sequebant quarū lacte fota candorem corporis prouocabat Pli. de asinæ lacte locutus. conferre aliquid & candori in mulierū cute existimat. poppæa certe Domitii neronis coniunx quingentas per oia secū fœtas trahens balnearū et solio totū corpus illo lacte macerabat: extendi quoq; cutē credēs. ¶ Exul. ut fortuna afflicta uoluptates nullas admittere debere uideat. ¶ Hyp. ad septētrionē. axē uero q polus borreus currum habeat: uel q ut axi oēm globum cæleste sustinere ac circūagere uideat. ¶ Facies di. an ul. qd græce ελκοσ tractum significat sanies concreta intra cutē latitās: q̄ ut ppe abrupta cute erumpat emplastris superne alligatis solet cōfoueri ita mulieris facies medicaminibus uī foueri. ¶ Est opæ p. allusit ad illud Hora. ē opæ pcium duplicis pnoscere iuris naturā. utrūq; uero de illo enniano eductū uidet. Audire est opæ pcium pcedere recte. Qui rem romanā latiūq; augescere uultis. urbanæ igit illud intulit qd agerēt mulieres si noctu maritus iacuerit auersus. ¶ Perit li. lānipendia. ¶ Ponūt. pro deponunt aphæresis pathos. ¶ Cosmetæ. ornatrices exuunt iussu heræ tunicas: ut uapulent. ¶ Liburnus. nuncius aliquo missus aut lecticarius. ¶ Alieni som. quia per noctē dormiuit maritus nec ipsam attigit. ita illud plautinū. uoluit in cubiculū abducere eamus non bonus somnus est de prandio apage clanculum ex ædibus me ædidi foras tota turget mihi uxor scio nunc domi. ¶ Hic fi angit. in suo dorso. ¶ Hic scutica. loro a græcis qui σκυτοσ corium uocant. ¶ Annua. annuas m ercedes: ut parati sint ad torquendū. ¶ Obiter. interim. ¶ Et cædit. uerberat. ¶ Relegit. repetit oculis. ¶ Transuersa diurni. dixit qa diurnæ rationes trāsuersa charta scribuntur. & quoniam lōgi diurni dixit adiecit trāsuersa: ut impensarū rōnem uelocius percurreret. aut certe refertur ad ea q̄ obuenere aduersa. ¶ Intonet horrendū: pro horrende nomen pro aduerbio. ¶ Iam cognitione pacta. quasi in lite disceptauerit. ¶ Præfectura domus. hæc est uera lectio: ut sit domus genitiui casus ¶. Præfectura domus: familiæ gubernatio ac regula nimiū crudelis dominæ facta imperio est. pfectura autē domo ne legas tam sensus incōcinnitas q̄ in metro prohibet barbarismus: & in emendatissimo uetustissimoq; codice præfectura domus legitur. ¶ Sicula non mitior aula. rem rei cōparat. ¶ Sicula phalaridis Dionysii & huiusmodi aliorum qui trucis fuisse leguntur ingenii. ¶ Si constituit. deliberat.

VAL.

Aut apud isiacæ potius sacraria lenæ.
Componit crinē: laceratis ipsa capillis
Nuda hūeros phecas ifœlix: nudisq; mamillis
Altior hic quare cincinnus: taurea punit
Continuo flexi crinem facinusq; capilli:
Quid phecas admisit: q̄ nā ē hic culpa puel
Si tibi displicuit nasus tuus? altera læuū læ
Extendit: pectitq; comas & uoluit in orbem
Est in consilio matrona admotaq; lanis
Emerita quæ cessat acu: sententia prima
Huius erit: post hāc ætate: atq; arte minores
Censebunt: tanquā famæ discrimen agatur:
Aut animæ: tanti est quærendi cura decoris
Tot pmit ordinib9: tot adhuc cōpagib9 altū
Aedificat caput: ādromachē a frōte uidebis.
Post minor ē: aliā credas: cedo si breue parui
Sortita est lateris spatium breuiorq; uidetur
Virgine pygmæa nullis adiuta cothurnis
Et leuis erecta consurgit ad oscula planta.
Nulla uiri cura interea: nec mentio fiet
Damnorū: uiuit tanquam uicina marito:
Hoc solo propior: q amicos coniugis odit

MAN

¶ Isiacæ lenæ: de hac uide Iosephū libro decimooctauo capitulo decimo. Ouidius etiam libro primo de arte inquit. Nec fuge niliacæ: seu linigeræ memphitica sacra iuuencæ. Multas io facit quod fuit ipsa ioui. Erat autem romæ isidis templum iuxta campum martium. Iuuenalis satyra sexta. A merore portabit aquas: ut spargat in ædem isidis: antiquo quæ proxima surgit ouili: idest campo martio: ubi locus erat qui ouile appellabatur. Lucanus de Sylla libro secundo. ¶ Et miscere maculauit ouilia romæ. ¶ Crinē domine scilicet. ¶ Phecas: sic est in antiquis codicibus: est autem ancillæ nomen aliqui psecas legunt: nil tamen refert. ¶ Nudisq; mamillis: dixit enim ponunt Cosmetæ tunicas: Altior hic quare cincinnus? Verba sūt dominæ ad ancillam ¶ Cincinnus: capillus crispus & depēdens. Mart quoq; li. ii. in lalagen ait. Unus de toto peccauerat orbe comarum Anulus incerta non bene fixus acu Hoc facinus lalage: speculo quod uiderat ulta est. Et cecidit sectis icta flegusa comis. ¶ Taurea: scutica taurino corio. Verba sunt poetæ. ¶ Flexi: curuati & male dispositi. ¶ Altera: ancilla. s. ¶ Leuū: crinē uidelicet. ¶ Pectitq; comas: & uoluit i orbē. Apuleius li. ii. met. de crinibus mulierū sic ait. Licet inquā uenº ipsa fuerit l3 oi grarū choro stipata: & tota cupidinū ppło cōitata: & balteo suo cincta cymnama fragrās & balsama rorās. Calua pcesserit: placer non poterit: nec uulcano suo. Itē tāta deniq; ē capillamēti dignitas: ut quis auro ueste gēmis oiq; extero mūdo exornata mulier incedat: tñ nisi capillū distinxerit. ornata non possit uideri. ¶ In orbem. in anuli formam muliebres capil

Isidis templum

Capilli mulierū

los reuoluebat. ℂ Est in consilio. ordo est: Matrona q̃ cessat emerita acu. & admota supple ẽ lanis. Est in cõsilio. ℂ Emerita acu. uocationẽ habente. ℂ Cessat sure. s. quia anus admota lanis. mulieres. n. post acum lanificium exercebant. ℂ Discrimen. periculum iudicium. ℂ Animæ uitæ. ℂ Tanti est: tanti existimatur. ℂ Decoris: ornatus. ℂ Compagibus: coniunctionibus. ℂ Andromachen. dares phrygius scribit. Andromachen hectoris uxorem fuisse oculis claris candidam modestam longam formosam sapientem pudicam. Ouidius etiam libro tertio de arte inqt. Parua uehatur equo, q erat longissima nunquam. Thebais hectoreo iuncta residit equo. ℂ Cedo. dic. ait autẽ quidã alter Iuuenali. Illam caput ædificare &c. quia natura parua est. ℂ Pygmæa: pygmæi montana indiæ tenent teste Plinio libro. vii. salubri cælo: sempercp uernante. Et auctore Gelio libro nono qui longissimi sunt nõ excedũt duos pedes & quadrantem latius tñ dicemus sat. xiii. ℂ Cothurnis. i. altis calciamentis subere confectis. ℂ Interea: dum se linit & colit. ℂ Cura: erit supple. ℂ Tanq̃ uicina. i. sine aliqua uiri cura. ℂ Grauis molesta. ℂ Rationibus: domesticis & uiri impensis: quas aggrauat nimio cultu. ℂ Ecce furẽtis: mulierꝶ superstitionẽ damnat: q̃ quidẽ futuroꝶ sollicitæ sacerdotes bellonæ cybeles & isidis adibãt: ut expiarentur.

Et seruos: grauis est rationibus: ecce furentis

Andro-che

Pygmei

DOM. ℂ Lenæ isiacæ. i. lenæ quæ in tẽplo Isidis eã expectat. ℂ Secas nomẽ ãcillæ sũptũ ab una ex cõitib⁹ diãæ cui⁹ meminit Oui. Χεκαζω significat irroro: nã irrorat dñam se cõponẽtẽ. ℂ Virgĩe pyg. i. breuior trib⁹ spithamis: nã pygmæi itra tres spithamas hñt staturã: ut scri. Pli. hoc ẽ itra tres dodrãtes: nã dodrãtalis mẽsura est unius pithamæ. ℂ Grauis est rõnibus. i. affert sumptum. ℂ Ecce: superstitionem mulierum carpit cum aliis religionibus cum in cybeleios sacerdotes & Isidis.

MER. ℂ Aut apud isiacæ potius sacraria lenæ. Isidis templa intelligit in qbus adulter cum amica constituere solebat. ad quæ item Ouid. amantẽ mittit iuuenẽ. hoc uersu. Nec fuge niliacæ memphitica tẽpla iuuencæ. Multas illa facit. quod fuit ipsa io ui. Et iosephus tradit paulinam quandã generosam: & pudicã alioquin matronam: nouo cõmento religionis a sacerdotibus isidis elusam: Nam simulato per noctem colloquio cum Osiride: recepta in ædem mulier ab iuuene: qui deum simulabat: compressa fuit: qui cum petulantius matrõæ incæstum obprobrasset: illa rem omnem marito aperuit qui dolum mox Tyberio detulit: Vnde supplicio affecti sunt sacerdotes: simulacro isidis in tybetim præcipitato: ac iuuene trans mare relegato. ℂ Psechas sũptum ancyllæ nomẽ de metamorphosi Ouidii. Psechas enim dianæ fuit ministra: quæ loturæ deæ uestes excepit: sitcp a uerbo græco ψεκαζεῦν quod est latine refrigerare & irrorare. ℂ Et uoluit in orbem. reuoluuntur in orbem: & annuli formam muliebres capilli. Martialis. Vnus de toto peccauerat orbe comaruꝫ. Anulus incerta uix bene fixus acu. Et Seneca in desidem quorundam occupationem sic declamat. Quomodo excandescunt: siquid ex sua iuba decisum est: si quid extra ordinem iacuit: nisi omnia sua in anulos reciderẽt. ℂ Cessat acu. mulieres post acum ad lanificium se conferebant. ℂ Emerita. uacationem hñte. ℂ Cẽsebũt sententiã ceu in re graui dicent. ℂ Andromachen a fronte uidebis. longissimaꝫ fuisse Andromachen. Ouidius significat his uerbis. Parua uehatur equo: q erat longissima nũq̃. Thebais hectoreo iũcta resedit equo Ergo nixa cothurnis mulier a fronte. q̃uis sit breuior pygmæo: par tñ uidet̃ andromache. ℂ Cothurnis. muliebre & altius calciamentum ex suberis cortice confectum hoc in loco cothurnus significat. ℂ Grauis est rationibus. subaudi domesticis. Nam impendia uxoris rationem familiarem prægrauant. ℂ Ecce furentis bellonæ matrisque deum chorus intrat. ex Apuleii sententia eadem erat dea cybele bellona & isidis: idemque sacerdotes trium dearum sacra peragebant. Recte itaque eundem matris deum bellonæ & isidis chorum inducit: quem superstitiosa fœmina anxie sectatur Martialis quocp.

Nouum cõmẽtũ matronã

Psechas

Anulus

Andro-mache

Cothur-nus

Bellona isis & cybelle idẽ

VAL. ℂ Apud isiacæ potius sacraria lenæ: Isiacæ. quia & ipsa isis hoc ẽ io uacca fuit & impudica. ℂ Sacraria. ubi sacra sunt reposita. Vlpianus de rerum diuisione. illud notandum inquit est aliud esse sacrum locum aliud sacrarium. sacer locus est locus consecratus: sacrarium est locus in quo sacra reponuntur: quod etiam in ædificio priuato esse potest. ℂ Disponit: comit suo loco unumquemcp exornat. ℂ Ipsa psecas. laceratis capillis dominæ manibus furiatæ. Psecas. ab assiduis lachrymis nomen uidetur impositum. psecas enim gutta siue stilla: dici potest. Apule. in li. de mundo ab Aristo. sumens & psecadas interptatus stilicidia uocat. ℂ Cincinnus. crinis calamistro cõtortus. ℂ Taurea punit. ex corio bubulo scutica. ℂ Si tibi displicuit nasus tu⁹: quẽ ubi in speculo turpem speculata es irata in ancillam proruis uerberibus. ℂ Altera. ancilla. ℂ Læuũ. crimen ℂ Pectitcp comas. cæsariẽ. nã sicut a cedendo cæsaries: ita coma ἀπὸ τοῦ κοπτεῖν est dicta. ℂ Est in consilio. ordo est. matrona & q̃ emerita acu lanis admota cessat est in consilio. ℂ Admota lanis. i. lanipendia effecta. ℂ Cessat. ociosa est. ita Hora. i li. sermonũ. neq̃. & cessator dauus: & cessare errare. Hora. in arte poetica Sic mihi q multum cessat fit choerilus ille. ℂ Emerita acu. q̃ suẽdi lõgos suos meritis labores exuit. ℂ Ædificat. amplificatio per irrisionẽ ac si domum construat. ℂ Andromachen. Hectoris uxorem q̃ a uirili pugna nomen uidetur adepta. ℂ Cedo. da. ℂ Breuiorcp uidetur uirgine pigmæa: q pigmæa gẽs corpoꝛ breuissima sit. dicti uero pigmæi uideri possunt. ἀπὸ τοῦ πηχῦς. hoc est cubitus qđ cubitũ nõ excedãt: licet quidam a rege pigmæo nomen inditũ putauerint. hæc gẽs cũ gruibus sæpe belluꝫ gerit. sed uincit̃. Home. in. iii. ilia. ηύτε περ κλαγγη γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό αἵ τ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι. ℂ Cothur. altis calceis. ℂ Consurgit ad oscula: mœchi. ℂ Nec mentio fiet dãnorum. q̃ domi euenerunt. ℂ Grauis est rationibus. molesta est rõcinantibus: ut neminem uelit exaudire. ℂ Ecce furentis bellonæ. aliam fœminaꝶ tangit stultitiam: quæ superstitiose ac nimis crudele uiderentur. ℂ Furentis. propter bella. a bello enim bellona sicut & duellona a duello dicta est: ut ait Varro.

ℂBellonæ

¶ Bellonæ furentis: Mineruā principē & inuentricem belli ferūt: ut scribit Ci. in li. de. n. de. Bellonæ aūt sa- MAN.
cerdotes nō alieno sed suo cruore sacrificabāt: ut lact. libro. i. c. xxi. scribit. In ipsa aūt sanguinis effusione di-
uinū afflatū capiebāt: ita ut p̄sentia explicarent futura uaticinarēt. Vnde & Tibullus ait. Hæc ubi bellonæ
motu ē agitata &c. ¶ Matrisq; deū. & Apuleius li. xi. scribit φ rerꝫ naturæ parens elementoꝝ omniū domi-

Bellonæ matrisq; deū chorus intrat: & ingēs
Semiuir obscœno facies reuerenda minori:
Mollia qui rupta secuit genitalia testa
Iampridē cui rauca cohors: cui tympana ce(dūt)
Plebeia: & phrigia uestit bucca tiara.
Grāde sonat: metuiq; iubet septēbris: & au(stri)
Aduentū: nisi se cētū lustrauerit ouis:
Et xerapelinas ueteres donauerit ipsi
Vt qcqd subiti: & magni discriminis instat
In tunicas eat: & totum semel expiet annum
Hibernum fracta glacie descēdet in amnē.

na: summa numinum regina māniū: prima cælitum
deoꝝ: dearumq; facies uniformis. Cuius numē unicū
multiforme specie ritu uario nomine multiuago: tot⁹
ueneratᷓ orbis. A phrygibus nominatᷓ pessimūtica do-
mini mrᷓ ab atticis cecropeia mierua a Cypriis paphia Minerua
uen⁹ a cretēsib⁹ Dictinna diana. Ab siculis triliguib⁹ Venus
stygia p̄serpina ab eleusinis uetūsta dea Ceres ab aliis Diana
Iuno. ab aliis bellona ab aliis hecate: ab aliis rhānusia: Proserpia
ab æthyopib⁹ & ægyptiis uero noīe regina isis. Diod. ceres
etiā lib. i. ait: φ qdam isidem: alii Cererem: qdam thes- Iuno
mophorā: alii lunam nonnulli Iunonē: alii alio nomi- Bellona
ne appellant. ¶ Chorus: sacerdotum cœtus. ¶ Intrat Hecate
templum. s. ¶ Ingens semiuir. Antistes gallorū: nec R hāusia
uir: nec fœmina abscissa enim sibi erāt uirilia. ¶ Ob- Isis
scœno. turpi. nam ut superius patuit satyra secūda an- Luna
te cybeles lecticam spurcissima quæque cantabantur:
audiente frequentissima multitudine: eo potissimum
die: quo lauabatur in albone fluuio. ¶ Facies: appositio est. ¶ Secuit genitalia testa. Samia testa Auctore
Plinio Galli sacerdotes uirilia abscidebant de quibus late libro quarto fastorum. ¶ Iampridem: a pueritia:
hinc dixit mollia genitalia. ¶ Rauca: propter cantum scilicet Aristoteles in octaua & nona particula pro-
blematum scribit. Spadonibus uocem inesse & tenuem & acutam: & illis omnibus qui expertes seminis sūt: Spadoni
ut pueris fœminis: decrepitis. Et Alexander aphrodiseus scribit uocem sonoram esse illis: qui suapte natura bus uox
sunt calidi: trahit. n. spiritū calor & maiorē efficit. Vocis aūt sonoritas fit in eo quod aerē multū mouet. Acu-
ta uox in eo quod celeriter mouetur: Grauis aūt in eo quod tarde p̄pter humiditatē multam eunuchis: &
fœminis & pueris & decrepitis in latitudinē arteria non extenditur. Caliditate. n. opus est ad diducēda in la-
titudinem spiramēta: queadmodum igitur angustoꝝ spiramentorum tibia in uocem acutā exit ita & arcta
arteria. Patet itaq; iis uerbis spadones non raucam sed tenuē & acutā; uocem emittere: Ergo rauca cohors
Iuuenalis ait p̄pter cantum: nō propter auulsos testes: ut qdam uoluit. ¶ Tympana plæbeia. qbus in sacris
utebanᷓ cybeles ex plæbe sacerdotes: non. n. egregii uiri: sed infimi illa pulsabāt. De tympanis aūt latius Sa-
tyra tertia. ¶ Et phrygia uestitᷓ bucca tiara: sicuti mitra & caput: & metū uestiebaᷓ ita fere & thiara: ut hic Iu.
oñdit: de mitra āt hyarbas. li. iiii. æn. ita iqt. Mœonia mētū mitra crinēq; madētē: Subnixus. ¶ Phrygia tya- Tyara
ra. phrygio pileo: nam ut satyra tertia ostendimus e phrygia cybeles statua in urbem uenerat. De tyara aūt
Hiero. in epistola ad fabiolam de ueste sacerdotali scribit ita. Quartum genus est uestimenti rotundum pi-
leolū: quale pictum in Vlysseo conspicimus: quasi sphæra media sit diuisa: & pars una ponaᷓ in capite. Hoc
græci & nostri tyaram nonnulli galerum uocant. Non habet acumen in summo: nec totum usq; ad comas
caput tegit: sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit. Atq; ita in occipitio uitta constrictus est. ut nō
facile labatur ex capite est autem byssinum. & sic fabre operatū lintcolo ut nulla acus uestigia forinsecus pa-
teant hæc ille. ¶ Grande sonat. alta uoce canit. ¶ Austri aduentum: saluberrimus omnium aquilo: noxi- Aquilo
us auster: ut scribit Plinius libro secundo. Aristoteles uero particula. xvii. problematum scribit φ auster hu- Auster
mida & calida corpora reddit. quæ maxima putredini opportuna sunt. Scribit item φ spirantibus austris ho-
mines grauiores inualidioresq; sese reddūt: φ humor corporis flatus eius calore tabescens multus ex pau-
co redundat: atq; humor grauis leui ex spiritu consistit quas ob res uires homines debilitari necesse est. Ait
etiam φ austri sicci & aquæ omnino expertes febres contrahunt quoniam humorem calidum alienum in
corporibus creāt: quippe qui natura humidi & calidi sunt: quæ quidem qualitates febrificæ sunt: febris eni; Ver
earum consistit exuperantia. ¶ Septembris. Aristoteles particula prima problematum ait φ uer atq; autum- Autūnus
nus morbis infestant: quia mutationes graues omnes occurrunt: sed autumnus uere grauior est. quia cor-
pore calido refrigescente φ̄ frigido incalescente potius ægrotamus. Vt igitur uere frigidum recalescit sic au- Oua
tūno calidū refrigescit. ¶ Lustrauerit: purgauerit se ipsa mulier. ¶ Ouis. Apuleius li. xi. meta. suæ de sacer- Tæda
dotibus isidis sic ait. Summus sacerdos tæda lucida: & ouo: & sulphure solemnissimas p̄ces de casto p̄fat⁹ ore Sulphur
q̄ purissime purificatā. s. naui deæ nūcupauit. Vtebanᷓ igiᷓ tædis & ouis & sulphure in purificatiōib⁹. Hinc
ēt Naso li. ii. de arte: ubi amica ægrotauerit in autumno ait. Et ueniat quæ lustret anus lectūq; locūq; præfe-
rat & tremula sulphur & oua manu. attamen textus aliqui habent sulphura uiua manu. ¶ Xerapelinas ue-
teres: sic legendum est: ita enim in antiquissimo textu legi. Xerapelinas. Merula sic ait. Has uestes atrabati- Xerape-
cas inuenio latine appellatas his uerbis apud Suidam. diebus festis & in uictoria. aut astantibus legatis in- linæ
duebantur tunicas: & chlamydes auro ac purpura uariatas: aut alio quouis modo præciosas. in quotidianis Vestes
uero conuentibus Xerapelinas: sic a colore dictas: quas uocabant Atrabaticas: de colore uidelicet: atrum incōpitis
enim nigrum uocant. Vnde coniicimus xerapelinas nigras fuisse. non autem uirides. ut quidam somnia-
nit: hæc ille. ¶ Discriminis. periculi. ¶ Descendet: ipsa mulier. s. ¶ In tunicas eat: Festus sic ait. Pilæ effi-

gies uiriles & muliebres ex lana compitalibus suspendebantur in compitis:quod esse deorum inferiorum quos uocant lares putarent:quibus tot pilæ.quot capita seruorum : tot effigies quot essent liberi ponebantur:ut uiuis parcerent & essent his pilis & simulacris contenti. Macro.autem libro primo sat.inducit Albinum ita dicentem: Qualem nunc permutationem sacrificii prætextate memorasti inuenio postea compitalibus celebratam:quum ludi per urbem in compitis agitabantur:restituti.s.a Tarquino superbo laribus ac Maniæ ex responso apollinis:quo præceptum est:ut capitibus pro capitibus supplicaretur. Idq; aliquandiu obseruatum:ut pro familiarum sospitate pueri mactarētur Maniæ deæ matri larium. Quod sacrificii genus Iunius Brutus consul pulso Tarquino aliter constituit celebrandū. Nam capitibus alii & papaueris supplicari iussit.ut responso apollinis satisfieret de nomine capitū:remoto.s. scelere in faustę sacrificatiōis factū quod est ut effigies Maniæ suspensæ pro singulorum foribus periculum si quod imineret familiis expiarent ludosq; ex uiis compitorum in quibus agitabantur compitalia appellauerunt:

Lares tyberi aquas. Mania dea Lares Effigies icōpitis

DOM. ℭ Tympana plæbeia:idest tympana isiaca & alexandrina. ℭ Buccha:uestis est:unde & subbucula buccula dicitur: Tranquillus & Horatius uerbu; usurpant. ℭ Xerampellinas:xerampelinæ dicuntur togæ rasæ uirides has supra appellauit galbana rasa & Mar.tunicam prassinam idest uiridē ξηρὸς significat aridum & ἀμπελός significat pampinum unde xerampelinæ idest rasæ tunicæ uirides. ℭ Eat in tunicas: hoc tractū ē ex ritu compitalino:nam pilæ idest effigies hominum ueteribus uestibus indutæ suspendebantur in compitis ut manes contenti illis imaginibus & simulacris abstinerent uiuis autor Festus. ℭ Hibernum fracta:hæc de sacerdotibus isiacis.qui idem faciebāt. ℭ Descēdat in amnem : ex ritu ægyptio hoc fit:nā sacra isidis i ægypto igne & aq̄ primis celebrabāt i monumētū pristinæ nauigatiōis Isidis q̄ i ægyptū ē delata:autor Eusebi⁹

MER. ℭ Furentis bellonæ in sacris bellonæ ipsi sacerdotes non alieno:sed suo cruore sacrificabāt sectis namq; humeris & utraq; manu gladios districtos exerentes currebant:& uelut insani efferebantur:quam turbā Mar. entheatum idest phanaticam appellauit. ℭ Matrisq; deum.hoc est cybeles:cuius sacerdotes amputato uirili sexu:tum furore perciti musculos cultris concidebant. ℭ Semiuir:idest gallus:q nec uir: nec fœmina erat. ℭ Rapta secuit genitalia testa.in naturali legitur historia:samia testa sacerdotes matris deum qui galli uocētur citra perniciem uirilitatem amputare:quam rem Martialis betico gallo opprobrat sic dicens. Abscissa ē q̄re samia tibi mētula testa: Si tibi tam gratus betice cunnus erat. ℭ Tyara.pileus & sacrum gestamen quod Virgili⁹ masculino genere protulit. Sacerq; tyaras . ℭ Grande sonat metuiq; iubet septembris & austri Aduentum. Galli per urbes discursantes cruentis membris:propalam talia uociferabantur:quæ omnia Seneca in libro de beata uita: sic irridet. Cum sistrum aliquis concutiens:ex imperio mentitur cum aliquis secandi lacertos suos artifex brachia atq; humeros:suspensa manu cruentat:cum aliqua genibus per uiam repens ululat laurumq; linteatus senex:& medio lucernam die præferens conclamat:iratum aliquem deorum concurritis & auditis:ac diuinum esse eum:inuicem mutuum alentes stuporem affirmatis. ℭ Centum lustrauerit ouis. Apuleius in ultimo metamorphoseos tradit. Sacerdotes Isidis in purificationibus:teda ouis & sulphure uti solitos:unde Lucanus in dialogo qui inscribitur τύραννος hoc est tyrānus:oua appellauit lustralia:centum igitur oua in expiationē:atq; purificationē petit: De lustratione huiusmodi hæc Ouidi⁹ in arte Et ueniat quæ lustret anus lectūq; locumq;: Præferat ex tremula sulfur & oua manu. ℭ Xerāpelias.has uestes atrabaticas inuenio latine appellatas:his uerbis apud Suidam. Diebus festis & in uictoria aut astantibus legatis induebantur tunicas & clamydes auro:ac purpura uariatas:aut alio quouis mō præciosas: in quottidianis uero conuentibus xerampelinas sic a colore dictas:quas uocabant atrabaticas:de colore uidelicet atrum.n.nigrū uocant: Vnde conīcimus xerampelinas nigras fuisse:nō autem uirides : ut quidā somniāt.

Samia testa diuinatio gallorum Oua lustralia Suidas Xerāpelinæ Attrabatice

VAL. ℭ Matrisq; deum chorus.multitudo sacerdotum m̄ris deorum.i.telluris quā matrē magnā:ut Var.inq̄t:ueteres noiarūt. ℭ Ingēs semiuir.sacerdos antistes:ideo āt semiuir q sibi genitalia lapidib⁹ acutis uel testa aliqua subsecarent. unde Catullus de athi . Stimulatus ubi furenti rabie uagus animis . Itaque ut relicta sensit sibi membra sine uiro. Deuoluit ille acuto sibi pectore silices. Itaq; ut relicta sensit sibi membra sine uiro. ℭ Obsceno. turpi quia libidinosus. ℭ Facies reuerenda minori . quando antistes fuit . ℭ Mollia . ad molliciem creata . ℭ Rauca cohors. propter auulsos testes:ut tam Alexander aphrodiseus q̄ aristoteles docet . ℭ Cui tympana cedūt plæbeia.cui cū tympanis uulgares cedūt:iō aūt tympana m̄ri magnæ data sunt:q illis orbē terræ referēt:ut scribit Varro Inia augustini. ℭ Et phrygia uestitur bucca tiara:phrygia quoniam a phrygibus maxime hæc dea culta ē.& apud fluuiū gallū qui fuit i phrygia auctore Catullo secabāt sibi genitalia : in cā āt fuit q q semine indigeant terrā seq debeāt q in ea oia repiant. ℭ Vestit.alligat. ℭ Bucca pro buccis posuit:nā ita hic alibi.& quidā alii bucca singulari numero hæbreū uerbum.ut Hierony.inq̄t ad dardanum tubā significat: inde buccia diminutiuū.buccæ autem intra malas sunt faciei. Plinius.hilaritates risusq; indicantes buccæ: licet Apuleius bucculam a bucca diminutiuum protulerit. ℭ Vestitur bucca tiara.pileo phrygio Hiero.ad fabiolam quartum inquit genus est uestimenti rotundum phileolu; quasi sphera media sit diuisa:& pars altera ponatur in capite:hoc græci & nostri tiaram nonnulli galerum uocant. dicitur & tiaras Vir.sacerq; tiaras non habet acumen in summo nec totum usq; ad comam caput tegit sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit atq; ita in occipitio constrictus est uita ut non facile labat ex capite. ℭ Lustraue.ouis:Oui. Et ueniat quæ lustret anus lectūq; locumq;. Præferat & tremula sulfur & oua manu . ℭ Et xeram.uete.hæc enim uera est lectio & uetustissimo ex codice approbata. xerampellinas subaudiendu; uestes quæ ad usum matronarum:inquit Probus fuerunt ampellini coloris qui inter coccinum & muriceum medius est.xeron uero siccum significat: itaq; xerampellinus coloris esse creditur quem lingua uernacula rosam siccam nominamus:idq; Probus etiam confirmare uidetur.

ℭ Tyberi

¶ Tyberi. mane aqua tyberis expiabantur: Unde & Persius satyra secunda sic ait. Hæc sancte ut poscas tyberino in flumine mergis Mane caput bis terq; & noctem flumine purgas: Apuleius in huiusmodi purificationibus libro. xi. met. numerum septimũ ponit: ait. n. sic. Meq; protinus purificandi studio marino lauacro trado: septiesq; submerso fluctibus capite: q eum numerũ pcipue religionibus aptissimũ diuinus ille pythagoas prodidit &c. ¶ Timidum caput. ita legẽdũ est: quod etiam antiqui textus habẽt: noli igitur tumidũ per u legere. nã sentẽtia nõ quadraret superiori dixit enim: ut quicqd subiti & magni discriminis instat i tunicas eat propter id igitur timidũ caput ait. ¶ Superbi regis agrũ. i. campũ martium. De quo latius satyra secunda ibi: Vade ergo & & cede seueri iugeribus campi. ¶ Nuda ipsa. s. mulier. ¶ Expiret. circuet. ¶ Candida io. idest isis: quæ olim in candidã uaccã uersa fuerat anteq̃ in ægyptum cõfugeret: de qua late Ouidius libro primo met. ¶ A meroe. Nilus facit insulas in æthyopia maximas: Unam insignẽ nomine Meroen: in qua est urbs insignis insulæ nomine quã cambyses cõdidit a matre eius denominatã. Effodiũtur i ea aurum & argentũ æs ferrũ: Hebenum insuper fert lapidumq; multiplex genus: hæc & plura Diodorus libro primo. ¶ Isidis: Diodor⁹ libro primo scribit q asserũt ægyptii isidem plurium inuentricem ad morbos medicamentorũ: & medicine arti admodũ contulisse: quã mortalitate quoq; potitam gaudere hominuȝ cultu: inq; eorũ ualitudine præcipue uersari. Quin etiã i somnis opitulatur palã eis: quos censuerit dignos. Omnis fere orbis hanc deã colebat propter manifestas eius morborũ curas: Etenim in somnis illã dicebant non recte ualentiũ auxilia morbis præbere. Et qui eius mõitis obtemperarent. Præter opinionem curari etiam quorum medici salutẽ desperarint. Tradunt aliqui isidis & osiridis sepulcra in nysa arabiæ sita: est autẽ utriq; dicatã columnã sacris sculptã litteris: inq; isidis hæc scripta esse. Ego isis sum ægypti regia a mercurio erudita: quæ ego legibus statui nullus soluet. Ego sum osiridis: ego sum prima frugũ inuentrix: Ego sum ori regis mater: Ego sum in astro canis resulgens: mihi Bubastia urbs cõdita est. Gaude gaude ægypte: quæ me nutristi. In colũna uero osiridis hæc scripta dicuntur. Mi pater saturnus deorũ oĩum iunior: Sum uero osiris rex q̃ uniuersum pagraui orbẽ: usq; ad desertos indorũ fines ad eos quoq; pfectus sum qui arcto subiacent usq; ad istri fõtes: & iterum alias quoq; orbis adii usq; ad mare oceanum partes: Sum saturni filius antiquior: neq; ullus est in orbe ad quẽ non accesserim locus: docens oẽs ea: quarũ inuentor fui. ¶ Ouili. ouile locus erat in cãpo martio de quo superius late. ¶ Dominæ: isidis. ¶ En animã. exprobantis est. ¶ Ergo hic præcipuũ. Ordo est. Ergo hic. i. isidis antistes: qui circũdatus linigero grege: & grege caluo populi plangentis: currit derisor anubis: meretur honorẽ pcipuuȝ & summum. ¶ Anubis: hoc loco genitiui casus: Uñ Ruffus fest. in arato: ubi de uirgine meminit ait. Aut pelusiaci magis es dea littoris isis. Digna poli consors & cura latrantis anubis. Variabitur itaq; hic anubis hui⁹ anubis uel anubidis sicut adonis hui⁹ adõis uel adonidis: hic osiris h⁹ osiris uel osiridis: hæc serapis h⁹ serapis uel serapidis: hinc Apuleius libro. xi. ait. Inuicti osiridis. Item de serapis principalis dei nocturnis. ¶ Grege linigero. Apuleius lib: xi. sic ait: De isidis sacris. Tũc influũt turbæ sacris diuinis initiatæ uiri fœminæq; omnis dignitatis: & omnis ætatis linteæ uestis candore puro luminosi. ille lympico tegmine crines madidos obuolutæ. Hi capillum derasi funditus uerticem prænitentes: magnæ religionis terrena sidera æreis & argenteis immo uero aureis etiã sistris argutũ tinnitum constrepentes. Et Antistites sociorũ proceres illi qui candido linteamine cinctum pectoralem adusq; uestigia strictim iniecti potẽtissimorũ domini proferebant insignis exuuias. ¶ Grege caluo: diximus ex apuleio q isidis sacra celebraturi uiri capillum fũditus deradebant. Et Plinius lib. octauo. c. xliii. ubi de Api boue meminit: ait q bos in ægypto etiam numinis uice colebat: apin uocabant. Non erat fas eũ certos uitæ excedere annos: Mersum in sacerdotum fõte enecabant: quesituri luctu & alium quẽ substituerent: & donec inuenissent mœrebant derasis etiam capitibus. Nec tamen unq̃ diu querebatur: inuentus deducebatur a sacerdotibus Memphin & cætera. Cumq; se prorumpebant in cœtus incedebat summoto strepitu lictorum iussu grexq; puerorum comitabatur carmen honori eius canentium. intelligere uidebatur & adorari uelle.

Ter matutino thyberi merget: & ipsis
Vorticibus tumidũ caput abluet: ide supbi
Totũ regis agrũ: nuda ac tremebũda cruẽtis
Erepet genibus: si candida iusserit io
Ibit ad ægypti finẽ calidasq; petitas
A meroe portabit aq̃s ut spargat in ædem
Isidis: antiquo quæ proxima surgit ouili.
Credit enĩ ipsius dominæ se uoce moueri:
En aĩam & mẽtẽ. cũ qua dii nocte loquunt
Ergo hic præcipuũ: sumũq; meret honorẽ
Qui grege linigero circũdat⁹: & grege caluo

MAN. tyberis aqua

Septẽari⁹

Meroe

Isis

Isidis columna

Osiridis colũna.

Isidis corus

Sistra

apis bos

DOM.

¶ Candida io: Io inachi argiuorum regis filia a phœnicibus rapta est ut Herodoto credimus & abducta in ægiptũ Osiris eam duxit uxoreȝ quo mortuo regnum tenuit. dictaq; Isis post mortem habita pro dea: eius sacra romam translata sunt templo iuxta campum martium erecto sacerdotes linea ueste utẽtes euagabantur lugentes: mox ad læticiã conuersi sacra perficiebant id erat in monumẽtum Isidis: quæ Orum quoq; filiũ sollicite pquirebat amisso marito: uerita ne ei accidisset qd patri: mulieres hæc sacra frequẽtabãt: nephasq; his erat illis diebus coniũgi cum uiro. ¶ Meroem: lege Plinium & strabonem de meroe. ¶ Linigero: Ouidius: ne fuge linigeræ menphitica templa iuuencæ. Mar. linigeri fugiunt cauli sistrataq; turba: linigeri sacerdotes Isidis quoniam ueste linea utebãtur: ut Herodotus scribit præsertim xylina ut autor est Plinius: nec aliam induere fas erat: calceis item papyraceis calui dicuntur: quoniam eodem autore cum alibi sacerdotes promittant comam in ægypto eorum capita raduntur: immo & tertio quoq; die totum corpus radit:

ne tinea uel aliud aliquid sordidum inter sacra offendat. Anubis lingua ægyptia Mercurius dicitur idem significat canem: nã Mercurius capite canino una cum iside colebatur quoniã Diodoro teste. Isis canibus usã est ad maritum inueniendũ. canes ꝓpterea in eius sacrorũ pompa pcedebãt: addit Diodorus anubi fuisse filiũ Osiridis fratrẽ Macedonis: qui quoniam cane insigni armorũ usus est: ea imagine colebatur: hoc loco anubim appellat sacerdotẽ isidis quoniã tãq̃ anubis.i. Mercurius nuntius erat inter mulieres & Isidem.

MER. ℭ Ter matutino tyberi mergetur. mane aqua tyberis se perfundentes expiari credebant Persius. Hæc sancte ut poscas tiberino in flumine mergis Mane caput: bis terq; & noctem flumine purgas. ℭ Totũ regis agrũ martiũ significat campum: Nã pulsis regibus: cæsisq; coniuratis Tarquiniorum ager populo datus & dictus est martius. ℭ A meroe portabit aquas: Meroe insula quã nilus suo ambitu facit hanc equinoctiali suppositam calidã appellauit: Et quia in templo isidis (Vt scribit Seruius) aqua sparsa de nilo esse dicebat q̃uis plerũq; simulata foret: & non uera: mulier sacris dedita usq; a meroe aquã referebat. ℭ Quæ ꝓxima surgit ouili: Ouile accipit pro campo Martio. ubi erant septa in q̃bus comitiorũ tẽpore populus claudebat:

Ouillia Ouidius in fastis: Est quoq; quo populũ fas est includere septis: Lucanus item exponente Seruio: ouilia ꝓ campo posuit cũ dixit: Et miseræ maculauit ouilia Romæ. Campo itaq; Isidis ædem proximã fuisse accipere debemus. ℭ Grege linigero. Isiaci lino tecti incedebant: quotiens sacra isidis celebrarent. Ouidius Nunc

isiacorum habitus dea linigera colit celeberrima turba. Et Martialis Linigeri fugiunt calui sistrataq; turba. Sueton. de Othone. Sacra etiã isidis: sæpe in lintea: religiosaq; ueste propalã celebrauit. ℭ Et grege caluo. derasis capitibus: sacerdotes quesituri apim bouem merebãt (Vt tradit Plinius) & Lampridius de cõmodo hæc ait. Sacra isi-

Apuleius dis coluit. Vt & caput raderet & anubim portaret: sed isiacorũ habitũ: & isidis pompã sic describit Apuleius in methamorphoseos libris. Tunc influũt turbæ: sacris diuinis initiatæ: uiri fœminæq; omnis dignitatis: & omnis ætatis linteæ uestis candore luminosi: illæ limpido tegmine crines madidos obuolutæ: hi capillum

Antistites & pompa Isidis derasi funditus uerticem prænitentes. Subiũgit itẽ q̃nq; fuisse antistites: quorũ primus lucernam claro præmicantẽ porrigebat lumine. Secundus ambabus manibus gerebat altaria. Tertius palmã attollebat auro subtiliter foliatã nec non mercurialem etiã caduceum. Quartus aureum uasculũ in modũ papillæ rotun-

Anubis datũ: de quo lacte libabat. Quintus auream uannũ: aureis congestã ramulis: tu; prodibant anubis attollẽs

bos apis canis ceruices arduas & bos apis in erectũ leuata: hoc ãt sacrũ q̃ cupit cognoscere: eundem legat auctorem.

VAL. ℭ Ter matutino tyberi mergeť matutino tyberi: idest ipsa matutino ueniens tẽpore. & est figurata & honesta locutio. ℭ Thyberi mergeť huic simile illud Hor. Frigida si puerũ quartana reliquerit illo Mane die quo tu indicis ieiunia nudus In thyberi stabit casus medicusq; leuarit Aegrũ & præcipiti mater delira necabit In gelida fixum ripa febrẽq; reducet. ℭ Tumidũ. superstitiosum. ℭ Superbi. subaudiẽdũ tarquinii dicit autẽ ut inquit ꝓbus: tarquiniũ campũ hoc est insulã thyberis. ℭ Si candida iusserit io.i. isis cãdida autẽ pulchra: ut Home. iunonẽ λευκώνευον uocat. ℭ A meroe. insula ad tractũ ægyptium idq; nomẽ a cambyse regis sorore habuisse ferunt: cum enim cãbyses ægiptum omnem occupasset meroem usq; ꝙ secum ad ægyptios ducens processit: cũ ibi montẽ obiisset urbi nomẽ ab ea indidisse existimant. ultra syenẽ aũt ẽ ad torridã zonam & ide p meroen prima appellata zona est. ℭ Antiquo q̃ ꝓxima surgit ouili. utrum regiæ romuli an palatio: an certe: ut Seruius putat sæpta quæ in cãpo martio inclusa tabulatis erant in q̃bus stans ꝑfectus suffragia ferre cõsueuerat sed quoniam sæpta similia sunt ouilibus duo hæc ꝓ se inuicem ponunť: unde & Luca. Et miseræ maculauit ouilia romæ. ℭ Ipsius do. isidis. ℭ Ipsius do. se uo. mo. quæ a sacerdote audierit. ℭ En aiam ironicos legẽdũ. ℭ En aiam & mẽ. aia ẽ q̃ uiuimus animus quo sapimus q̃ a mente nõ dicit: ut Lucretius putat his uerbis. Nũc aium atq; aiam dico cõiũcta teneri Inter se atq; unã natura; cõiicere ex se. ℭ Sed caput esse q̃si & dominũ in corpore toto. Cõsiliũ q̃d nos animũ mentẽq; uocamus. sed secus arbitrať Augustinus q̃ de spũ & anima scribens aius inq̃t ẽ substãtia quædã rõnis particeps regẽdo corpi accõmodata: mẽs uero inq̃t dř a mene: mene ãt græce luna: & sicut lũa crescit & decrescit & deficit: & uaria uicissitudine cõmutať: in id tamen q̃d fuit ꝑfecta q̃dã nouitate se restituit: sic mẽs nũc caput sũmis inserit nũc deficit i infima nũc sese referens sibi ueris falsa redarguit: mõ ad corpalia regenda deflectiť mõ æternis rõibus inspiciẽdis uel cõsulẽdis adhæret. ℭ Ergo hic p̃ci. ordo ẽ ergo hic anubis q̃ grege linigero & grege caluo populi p̃:ãgentis circũda us currit derisor præcipuum sũmumq; honorẽ mereť. subaudiendũ apud mulieres. ℭ Qui grege linigero. circũdatus. Ouidi⁹ Ne fuge linigeræ memphitica tẽpla iuuẽcæ.

MAN. ℭ Plangentis populi. iam diximus ex Plinio ꝙ q̃ situri apin bouem lugebant mœrebantq; derasis etiam capitibus: Et Diodorus libro primo ait. ꝙ Typhon frater osirim occidit quem in sex ac uiginti partes laniauerat Isis tamen osiris mortem auxilio ori filii Typhonem interemit: & cædis conscios: inde ægypti regnum cæpit. Osiridis partes omnis dispersas. præter pudẽda cũ inuenisset: ex aromatib⁹: ac cæra singulas in formã hominis uiro similem composuit: conuocatis deinde ægypti sacerdotib⁹ singulis d̃dit osiris imaginẽ iubẽs ut seruarent in additis: & ut deũ colerent: eiq; animal ex suis quod malent dicarent. illudq; colerẽt ueluti osirim dum uiueret: atq; post obitũ simili cerimonia obseruarẽt. sacerdotes obsecuti sunt isidis iussis & animã

Osiris mors

Plangentis populi currit derisor anubis.
Ille petit ueniam. quotiẽs non abstines uxor
Cõcubitu sacris obseruandisq; diebus:
Magnaq; debeť uiolato pœna cadurco.
Et mouisse caput uisa ẽ argentea serpens
Illius lachrymis: meditataq; murmura ꝑstãt
Vt ueniam culpæ nõ abnuat ansere magno
Scilicet & tenui popano corruptus osiris
Cũ dedit ille locum cophino: fœnoq; relicto
Arcanam iudea tremens mendicat i aurem

tia a principio

Interpres legũ solymar & magna sacerdos
Arboris: ac summi fida iternuntia cæli:
Implet et illa manum: sed partius ære minuto
Qualiacunq; uoles iudæi somnia uendunt

tia a principio ei' dicata i honorem habentes: cũ moriebantur in eorum funere renouabant osiridis luctum. Tauros autem sacros. hunc Apin alterum Memphin nomiatos sacrificabãt osiridi. Quos etiam uelut deos ægyptii omnes colebant. Lactãtius uero libro primo capitu. uigessimoprio: sic ait. Isidis ægyptia sacra sũt. quatenus filiuz paruulum. uel perdiderit: uel inuenerit: Nam primo sacerdotes eius deglabrato corpore su pectora tũdunt. Lamentãtur sicut ipsa quum perdidit fecerat. Deinde puer producitur quasi inuentus & in lætitiam lũctus ille mutatur &c. ℂ Anubis: scribit Diodorus lib. primo. ꝙ Anubis: & Macedon osiridis filii fuerunt: quorũ uterq; armis usus est insignibus aliquo animali. haud eorũ naturæ dissimili. Nam Anubis canem. Macedon ludum insigne armor tulit. Qua ex re hæc animalia ægyptii summo in honore habebãt & horum animantium formis apud ægyptios colebantur & Anubis & Macedon. Idẽ quoq; Diodorus li. ii. sic ait: Canis tũm uenationi. tum ad custodiã prodest propterea deũ qui apud eos Anubis uocatur capite fingunt canino: significantes custodem corporis osiridis atq; isidis fuisse. Quidam asserunt isidis canes: quo tempore osirus quæsitus est: & feras & ouios oẽs amouẽtes una osiridis corpus inuestigasse. Ideoq; in festis isidis præire canes pompam ueteri more antiquam erga canes gratiam ostentãte. ℂ Ille petit ueniã: Adhuc prædictam mulierem superstitionem arguit: nam quæ ab concubitu sacris diebus nõ abstinuerãt isidis sacerdotes abhibant: ut expiarentur. ℂ Ille. s. sacerdos & antistes isidis. ℂ Petit ab iside. ℂ Vxor. alicuius uidelicet. ℂ Sacris diebus: per nomen dies ab uiris abstinebant mulieres: dum isidi sacra fierent. Vnde propertius libro secundo: Elegia uero. xxxiii. ait. Tristia iam redeunt iterum solemnia nobis Cynthia iam noctes est operata nouem. Atq; ut nilo peat quæ sacra tepẽte Misit matronis inachis ausoniis. Quæ dea tã cupidos totiens diuisit amantes Quæcũq; illa fuit: semper amara fuit. ℂ Violato caduceo. Nõ cadurco: sed caduceo legendũ est: quod ẽt in antiquo textu legit. Nec te moueat prima syllaba: Nã uti in uersilogo latius ostendi multa sunt habentia primaм syllabã communẽ. Macrobius etiã libro primo sat. scribit ꝙ argumentũ caducei ad genituram quoq; hominũ: quæ genesis appellatur: ægyptii protendunt. Caduceus autem ipse duobus draconibus ornabatur. mare & fœmina: in nodum obligatis parte media uoluminis sui. Tunc præterea ulolari caduceum credimus: quũ uetito tempore cõiuges coeunt. Et Apuleius libro undecimo sic ait. Ille superum cõmeator & inferum nunc atra: nunc aurea facie sublimis attollens canis ceruices arduas Anubis. leua caduceũ gerẽs: dextra palmam uirentẽ quatiens &c. Patet itaq; caduceo nõ cadurco legendũ. ℂ Mouisse caput. assensisse præcibus. ℂ Argentea serpens: quãuis in caduceo dracones essẽt Licet ẽt de caduceo poeta dixerit paulo ante. Nõ tũ de illis hoc loco intelligendũ: naз' singulatiter argentea serpens ait. Postea dicet corruptus osiris. Itaq; de dracone intelligit. qui erat in signo adiũcto simulacro Serapidis scribit enim Macrobius libro primo sat. ꝙ simulacro serapidis signũ tricipitis animantis adiungebãt quod quidẽ in medio leonis caput exprimebat. Dextera parte caput canis exoriebatur. pars uero leua ceruicis rapacis lupi capite finiebat: Easq; formas animalium draco connectabatur uolumine suo capite redeũte ad dei dexterã. qua cõpescebat monstrum. Hæc ex macrobio. De capite igitur huius draconis omnino intelligas. Serapis autẽ idẽ & osiris. Diodorus enim libro primo sic inquit. Osiris uero tum serapis dicitur: tum Dionysius: tum pluto: tum ãmon: tũ iuppiter. ℂ Illi⁹: sacerdotis. s. ℂ Murmura: uidelicet sacerdotis. ℂ Ansere. Herodotus libro secundo scribit de sacerdotibus ægyptiacis: ꝙ e re domestica nihil cõferebant: sed eor singulis qnottidie cibi sacri cocti præsto erant. Et carnis bubulæ & anserinæ satis abundeq;. Vinuз quoq; uineale tradebatur. Vniuersi autem ægypti isidem & osirim præq; colebant. ℂ Tenui popano: græci ποπανον dicunt non recte igitur pepono legitur a quibusdam. Suidas apud græcos scribit Domitio referente. Popanum esse placentã latam tenuem rotundã. Pollux etiã placentæ genus popanon scribit eẽ: qua in sacrificiis utebantur. Cuius dictionis usus est frequens apud Aristophanem. ut Merula edocet. ℂ Corruptus: seductus a priori sententia: Hinc Persius Satyra secunda ait. Funde merum genio: non tu p̃ce poscis emaci Quæ nisi seductis nequeas committere diuis. ℂ Ille sacerdos. uidelicet. ℂ Dedit locum: discessit. ℂ Cophino fœnoq; relicto. idest negociis omissis: per Cophinum sed enim seruilia opera significantur Auctore etiam Augustino su per psalmũ. lxxx. ita enim inquit. per Cophinũ significant opera seruilia mundare stercora: terram portare Cophino fit. Erat præterea cophinus uas ex uirgultis: græca dictio. Priscianus Corbem interpretatur. ex tenui autem uili supellectili inopiam declarauit iudeorũ: ut ibi satyra tertia. Quorum Cophinus fœnumq; suppelex. In fœno autem dormire solitos intelligimus. ℂ Iudea. iudæor multitudo. ℂ Tremẽs uel inopia tremens uel supsticiosa & anxia futuris. ℂ Medicat: necessaria quærit ac postulat. ℂ In aurem. mulierum scilicet. ℂ Legum solymarum. Iosephus libro ultimo de bello iudaico scribit: ꝙ primus conditor Solymarum fuerat chananeorũ potentissimus: qui patria lingua iustus appellatus est. erat quippe talis: ideoq; sacerdotium primus exhibuit: & phano primũ ædificato hierosolymam ciuitatem uocauit: Cum ante solyma uocaretur. Chananeorum postea populo pulso: rex iudeorum leobius colẽdam suo tradidit. & Plinius libro quinto scribit hierosolima fuisse longe clarissima urbium orientis: Nomen in deæ. ℂ Legum solymarum. Diodorus libro secundo docet ꝙ Moyses apud iudæos a baio quem deum uocant: acceptas leges dare præ se ferebat. ℂ Vt citius populi ob rei excellentiam deum timore legibus obtemperarent. ℂ Sacerdos arboris: allusio est ad dodoneas sacerdotes: nam ut scribit libro secundo herodotus. Erant simillima inter se oracula & illud apud Thebas ægyptias. & illud apud Dodonam. ubi antiquissimæ sacerdoti nomen erat promeneæ: proximæ timaretæ: minimæ natu Nycãdræ. Io-

Anubis macedõ
Canis in ægypto
Isidis sacra
Caduce⁹
Anubidis forma.
Serpens.
Draco.
Osiris
Serapis
Dionysi⁹
Amon
iuppiter
ægiptii sacerdotes
Popanõ
cophinus
solymæ
hierosolyma
Moyses
Dodoneæ sacerdotes

uis fanum in dodōna erat sub phago conditum. Scribit idem geminas ex ægypto colūbas euolasse utranq̄ nigrā: Vnā quidē in aphricam: alterā uero in dodonā epiri: quæ phago insidēs humana uoce elocuta sit: eo loci iouis oraculum condi debere: Eam uero quæ ad aphros abiisset columbā iussisse aphris ut Ammonis oraculum conderent: quod oraculum & ipsum iouis erat. Sed re uera columbas illas ait fuisse fœminas sacerdotes sorores a phenicibus his locis uenditas &c. ℂ Magna sacerdos arboris. allusio est ut dixi ad dodōeas sacerdotes quoniā iudei etiā syluas tūc colebant. Vnde dixit satyra tertia: Et eiectis mendicat sylua camœnis: Et ppea magna sacerdos ait qm̄ ut diximus apud Dodonā erat magna: Erat minor: erat minima sacerdos. ℂ illa: uxor uidelicet alicuius. ℂ Sed pattius ære mininuto Qualiacūq̄ uoles iudæi somnia uendunt. Sensus est. q̄ mulier aliqua manum implebat iudæis. Illi tamen etiam mercede minima somnia interpretabantur. ℂ Aere minuto: ut puta q̄drāte. ℂ Qualiacunq̄: uel bona: uel mala uel uera uel ficta uel obscura: uel clariora. ℂ Iudæi somnia uendunt. Apuleius libro undecimo ait. q̄ isis sibi dormienti apparens ita dixit. Quæ sunt consequentia sacerdoti meo per quietem facienda præcipio. Diximus & plura hic etiā cōueniētia Paulo superius. ubi de iside meminimus. Strabo quoq̄ li. xvii. scribit i Canopo fuisse Serapidis tēplū: & cultu & religione excellens: ut etiā doctissimi uiri crederēt: & p se uel p aliis insomnia ibi captarent.

columbæ dodōeæ — Isidi somnia serapi

DOM. ℂ Sacris diebus: dicatis Isidi: nā tūc nefas erat mulieribus coire: Propertius: quæ dea tā cupidos totiēs diuisit amantes: Quecūq̄ illa fuit semper amara fuit. ℂ Argētea serpēs: intelligit de serpente quæ i imagine osiridis in ara Isidis cōplectebat̄ canē & lupū: pducto capite ad dexteram Osiridis auctor ē Macrobius de hoc magis placet intelligas q̄ de dracone qui ē in uirga Mercurii geminus. ℂ Ansere magno: nā & carnib⁹ anserinis uescebant̄ sacerdotes ægyptii & bubulis ut scribit Herodo. ℂ Pepono tenui: suidas apud græcos scribit peponū esse placētā latā tenuē rotundā d̄ qua nunc intelligit. ℂ Sacerdos arboris: alludit ad sacerdotes dodoneas inter quas ætate præstabant promenea: tindarete: nicandra: nam ad fagum arborem responsa dabant ut Herodotus & Sillius scribunt. ℂ Qualicunque: nam somnia in templo Osiridis de quo loquitur captabant: ut Strabo scribit uel pro se uel pro aliis.

MER. ℂ Plāgentis populi. Lactantius hæc de Iside scribit: Isidis ægyptia sacra sunt quatenus filiū paruulū uel pdiderit: uel inuenerit: Na3 primo sacerdotes eius deglabrato corpore sua pectora tundunt: sicut ipsa: cū perdidit fecerat: deinde puer pducitur: quasi inuentus: & in lætitiā luctus ille mutatur. ℂ Currit derisor anubis: Diodorus refert unū ex cōmilitonibus osiridis: anubim dictum fuisse: qui galeā tulit caninā: Vnde & latrator anubis apud Virgiliū: & quē derisorē superstitionis fœmineæ dicit. ℂ Festis obseruandisq̄ diebus. p̄ nouē dies sibi mulieres a uiris temperabāt: dū isidi sacrificarēt. Properti⁹. Cynthia iam noctes est operata nouē. ℂ Argētea serpēs. aut aspis in cymbii ansulis insurgēs: & arduū caput extollēs ceruicibus latetumescentibus. aut ea serpens: de qua Ouidius in amoribus de pompa isidis loquens: hæc scribit. Pigraq̄ labatur circū donaria serpēs: Et comes in pompa corniger apis eat. ℂ Tenui popano. popanon placentæ genus: qua in sacrificiis: auctore poluce utebant̄: huius ditionis usum habemus frequentē apud Aristophanē. sunt qui deducant popanō a uerbo græco κοπτῶ: quod est incido. ut popanō quasi κοπανον uel πεττοτοχογεοῶ. ℂ Corruptus: seductus & mercede placatus: ut illud psii. Quæ nisi seductis nequeas cōmittere diuis. ℂ Legum solymarū Solymæ hierosolymæ postea dictæ fuerūt longe clarissima: Vt ait Plinius: Vrbiū oli fuit oriētis: Solymas Tacit⁹ existimat a solymis appellatas. Solymi &. n. gens fuit uel homeri carminibus celebrata. ℂ Sacerdos arboris. aut quia siluā incolebant iudæi: aut quia ad arborem sacra faciebant.

Glabri sacerdotes isidis — Anubis — Popanō — Solymæ hierosolymæ

VAL. ℂ Currit deri. anu. ordo est. hic q derisor anubis. q̄ anubis portaret simulacrū grege linigero & grege abrasi capitis populi plangentis pp̄ter amissum osirim. ℂ Currit: cursu lustrat urbē meret̄ præcipuū sūmūq̄ honorē. est eni osiris qui & anubis. rufus festus in arato: Aut peleusiaci magis es dea littoris isis. Digna poli consors & cura latrantis anubis. ℂ Sa. obser. die. in q̄bus a uenere abstinēdum ē. ℂ Magnaq̄ de. uio. pœna. cadur. ut si hæc pœna cadurco debeatur mēbrum mulieris: inq̄t Probus intelligit̄ cū sit membri muliebris uelamen: uel ut alii ē institia qua lectus incenditur: unde ait Sulpi. ne cadurcis restitutis fascis nudū calœno. concūbente proferat nā caducens ut quidam legūt primā pducit ut caducifer. Ouid. i fastis. Tartara iussus adit sumptis caducifer alis. ℂ Argentea. ser. idest æsculapius quoniam cum romani oraculo admoniti in epidaurum isulā misissent: ut inde æsculapium afferrent serpens ex templo eius progressus nauem legatorum conscendit quem illi numen credentes esse romam adduxerunt. nisi sit serpens. de qua Ouidius de iside locutus. Pigraque labatur circum donaria serpēs. ℂ Illius sacerdotis lachrymæ & murmura. ℂ Culpæ mulieris. ℂ Tenui po. corruptus osiris. popano sacrificio de pane facto. popanū: inquit Suidas placenta fuit lata quam diis ueteres offerebant hoc latini ut reor bellarium nominarunt: sed pro quocunque libro capitur. Gorruptus quippe qui immutat sententiam: hoc sibi libro oblato. ℂ Gophino fœno relicto: idest relictis quæ agebant & negociabāt̄ ex quo iudeorū mentes angustas paruas & sordidas uoluit intelligi sicut & supra cophinum fœnumque supellex. Augu. octogesimi psalmi dauid exponens hæc uerba si diceres quibus oneribus manus eius in cophino seruierunt. p cophinos iq̄t significantur opera seruilia. mundare stercorare. terram portare: cophino fit. seruilia sunt opera. fœnum super quo forte strati dormierunt iudæi. ℂ Iudea tremens. decrepita uel tremens superstitiosa. ℂ Mendicat in aurem. petit sibi elemosynam dari dum secreta illi ac suam aperit inopiam. ℂ Interpres legum solymarum: utrum solomonis an hierosolymæ ciuitatis. ℂ Magna sacerdos arboris quod siluas haud longe ab urbe incolerent ut ipse supra nunc sacri fontis nemus & delubra locantur iudæis. ℂ Fida inter nunquam nuncia cæli: q̄ dei uideri uult inter nūcia quæ ferat & referat quid homines optent quidque deus uelit. ℂ Qualiacunque. ex hoc fallacia uideri uult quæ de somnis iudæi dixerint.

ℂ Spondet

¶ Spondet amatorem. in eas inuehitur poeta quæ haruſpices conſulebant in rebus etiam improbis: Simulq; haruſpices ipſos armenios. ſcilicet & comagenos taxat uti & iudæos paulo ante: nã mulieres decipiẽdo multa illis pollicebantur: ut amatores diuitum teſtamenta & huiuſmodi. ¶ Tenerũ adoleſcentẽ. ¶ Calidæ: nuper occiſæ: & adhuc palpitantis. ¶ Comagenus. Strabo libro decimoſexto ſic ait. Syriæ partes a Cilicia & amano incipientes ponimus comagenam & eam quæ ſeleucis ſyriæ appellatur. Poſtea inquit hoc in loco: nunc eſt Eu phratis pons: apud quem ſita eſt ſeleucia. Meſopotamiæ caſtellum: Comagenæ a Pompeio adiectum. Comagena demum per parua regio ẽ ¶ Deferat. ideſt accuſet & reprehẽdat. ¶ Caldæis ſed maior erit fiducia. ideſt plus credent Aſtrologis q̃ haruſpici. Strabo autem libro ſexto ſcribit: q olim diuinatores in prætio erant. quemadmodum tyreſias: orpheus & muſæus: apud indos gymnoſophiſtæ: apud perſas magi. & qui necromantici & hydromantici appellantur: apud aſſyrios Chaldæi: apud romanos hetruriæ haruſpices. Chaldeorum aſtronomicorum genera multa erãt qui tanquam per ſectas eiuſdem d̃ reb9 alias atq; alias opiniões ſequebãt. Cic. libro primo de diuinatione ſcribit q in ſyria chaldæi cognatione aſtrorum. ſolertiaq; ingeniorum antecellunt. Diodorus item ait libro tertio: q chaldæi peritiſſimi aſtrologiæ habiti ſunt multi diuinatione quadã futura prædicebãt: ac tũ auguriis: tũ ſacris: tũ aliis q̃buſdã icãtationib9. & mala auerter̃ ab hoĩb9: & bõa afferre auguria

Spondet amatorẽ tenerũ: uel diuitis orbi
Teſtamentũ ĩgens. calidæ pulmone colũbæ
Tractato: armẽius uel comagen9 haruſpex
Pectora pullorũ rimatur: & exta catelli:
Interdũ & pueri: faciet quod deferat ipſe
Chaldeis: ſed maior erit fiducia: quicquid
Dixerit aſtrologus: credet a fonte relatũ:
Hamonis: quoniã delphis oracula ceſſant:
Et genus humanum dãnat caligo futuri:
Præcipuus tamẽ horũ eſt: qui ſæpius exul:
Cuius amicitia cõducẽdaq; tabella

ſſup: ſõniaq; & p digia ĩterp̃tati cõſueuere. ¶ A frõte relatũ Ammõis: uel a fõte. utrũq; n. legi põt. Antiq & dinationem. & oracula plurimum uenerabantur: nunc earum rerum maxima negligentia ẽ: iquit Strabo libro decimoſeptimo de ſua tempeſtate. Nam romanis ſybillæ reſponſa ſatiſſaciunt iquit idem. & hetruſca diuinatio per auguria per exta & iouis ſigna quapropter ammonis oraculum quaſi ex toto deficit: pri9 in honore maximo habebatur: Vbi reſponſa nõ ut apud delphos uerbis dabãtur: ſed magna ex parte nutu & ſignis: Vtq; mela ſcribit: in Cyrenaica prouincia erat Ammonis oraculum fidei inclytæ & fons que; ſolis appellabant Solinus item ait. q Amonis templo fons proximat ſoli ſacer: ubi & lapis legitur: ammonis uocant cornu: nam ita tortuóſus eſt: & inflexus: ut effigiem reddat cornu arietis: fulgore aureo eſt. Prædiuina ſomnia repreſentare dicitur: ſubiectus capiti incubantium. Herodotus libro ſecundo ſcribit: q ægyptii Iouem Ammonem uocant. ¶ Delphis oracula ceſſãt. Strabo etiam libro nono ſic ait: hodie profecto ſumma in mendacitate delphicum eſt oraculum. Erant autem Delphi ſtrabonis tempore circa templum apollinis ad fines caſtaliæ fontis in latere auſtrali parnaſſi montis phocidis. Cicero præterea in diuinatione ſcribit euanuiſſe delphicum oraculum q exhauſta ſit cœleſtis cuiuſda; ſpiritus uis. ¶ Caligo futuri. obſcuritas & ignorãtia futurorũ: quia oracula ceſſant. ¶ Horũ aſtrologorũ. ſ. ¶ Exul. ſ. fuerit ſed futurorũ ſciẽtia ab exilio reuocat9. ¶ Cõducẽda. cõſtituta mercede ducẽda. ¶ Tabella. i q̃ qdẽ cõputare ſolẽt aſtrologi.

¶ Comagenus: ex ſyria tñ aruſpices excelluerũt in telineſſo urbe cariæ Comagenæ uero pars eſt ſyriæ ũde comegenum dixerunt iecur anſeris maceratum niuibus: quod medicamentum eſt & comageni inuenerunt ¶ Pulmone: columbæ cum eo couenit quod dixit aruſpicem comagenum. i. ſirium nã ſiri ſacras colũbas autumant putantes reginam ſuam in columbam conuerſam fuiſſe. q. d. ne auibus qdẽ ſuis ſacris parcunt ¶ Quod deferat ipſe: ideſt q accuſet ipſe & obiiciat aliis ex hiſtoria eſt: nam qui filiam bareæ ad magicam hortati ſunt eam poſtea ſunt inſectati accuſationibus. ¶ Chaldeis: caue coniũgas deferat caldæis ſed ita legas: ſed maior eſt fiducia chaldæis. i. plus credunt chaldæis. i. aſtrologis q̃ aruſpicibus. ¶ Quoniã delphis oracula ceſſant. hoc ait in irriſionem omniũ oraculorum: nam delphica oracula amplius nõ dabantur quia ſ. nunq̃ fuerant quod Cicero ita ſcribit: Cur iſto modo delphis iã oracula non edũtur nõ modo noſtra ætate ſed iam diu: iam ut nihil poſſit eſſe contemptius: Lucanus: Siluit poſtq̃ reges timuere futura: & ſuperos uetuere loqui: extat Plutarchi libellus: quo diſputat: quare ſiluerunt oracula: Amonis oraculum inſtituit puella a phœnicibus diuendita ut ægyptii tradunt: pauſanias hamonẽ paſtorem autorẽ fuiſſe ſcribit Diodorus amonem regem. Herodotus amum lingua ægyptia iouem ſignificari ſcribit: unde iupiter amon. ¶ Armenius: ab armenia: quam duplicem geographi tradunt maiórem ſcilicet & minorem. ¶ Comagenus comagena pars Syriæ inter montem taurum & Euphratem ſita. in qua ſcribit Plinius repertum adipẽ anſerinũ: in uaſe æreo: cum cynamo niue multa obrutum ac rigore gelido maceratũ ad uſum præclari medicaminis. quod a gente dicitur comagenũ. ¶ A fronte relatum hamonis: In lybia cyrenaica oraculũ erat hamonis muneribus opulentũ: & ueritate ſortium celeberrimũ. Nam illud conſulturi populi frequentiſſimi adhibant. Colebatur iuppiter in arietis formam: ſed umbilicũ gẽmis & auro (Vt ait Curtius) coagmentatũ aurato nauigio ſacerdotes geſtabant: multis argenteis Pateris ab utroq; nauigii latere pendentibus: ſequebantur matronæ uirgineſq; patrio more inconditum quoddam carmen canentes: quo propitiari iouẽ credebãt ut certũ redderet oraculũ. ¶ Delphis oracula ceſſant. cur delphica ceſſauerint oracula. Lucanus hæc ſcribit. Sed ſiluit poſtquam reges timuere futura: Et ſuperos uetuere loqui. Quidam in Nerõis impietatem referunt: cuius iuſſu delphici apollinis templu; ſit euerſum. Cicero autẽ ĩ diuinatiõe tradit: ideo eua

MAN.
comagẽa
ſeleucia
Diuinatores
Caldæi
ãmonis oracula
Delphica oracla
Fõs ſolis ammon
Delphi cum oraculum.
Delphica
DOM.
MER.
Comagena;
Oraculũ hãmonis
Curtius
cur ceſſet oracula,

nuisse delphicum oraculum ꝙ exhausta sit celestis cuiusdam spiritus uis: quā sententiam idem Lucanus sequitur uel ꝙ incendio templi: quod a Gallis patratum fuit: spiritus diuinationis sit extinctus. Plutarch⁹ speciale cōposuit libellum: quē īscripsit περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων. hoc ē de oraculis q̄ defecerūt

Plutarch⁹

VAL.

℄ Spondet. quasi id in eius potestate sit. ℄ Diui. or. diuitis carētis omnino sobole. ℄ Harmeni⁹ uel comagenus: harmenius uel comagenus harmenius ex harmenia: comagenus ex comagena q̄ regio cappadocie propius adiacet montiq; amano. ℄ Pectora pul. ri. scrutať: licet rimari proprie dicantur sues cū pascentes cibi gratia terram uertunt. ℄ Fa. qđ de. ipse chal. utrū deferat ut comparet quæ facit cū chaldeoꝶ scientia: an certe deferat accuset. hinc delatores. ℄ Chaldeis apud chaldæos apud quos didicerit sicut fecit inquit Probus egnatius phūs: cuius filia botre quā hortatus erat ad magicam grandinē tulit ob quod iussa ē mori. ℄ Cre. a fonte re. ha. pinde ac si hamon Iuppiter e fonte suo ꝓtulisset. cū. n. Diony. quē bacchum dicimus exercitum in aphricam ductaret & aquaꝶ pateretur inopiā subito aries ex harena comparuit & liberū bacchum ad aquam perduxit ex quo liber eum arietē iouem hamonē appellauit eiq; tēplū cōstruxit ubi aquæ cōpertæ sunt: abest aūt ab alexandria ad nouē dierū iter locus harenosus: unde nomē habet serpentibus plenus. ℄ Quoniam del. ora. cessant delphos locus apollini sacer: dictus sane delphos: ut quidam asserunt: ꝙ illic delphinem draconē apollo sagittis cōfixerit: alii ꝙ apollo q̄ obscura sunt claritudine lucis & oraculorū ostendat ἐκ τοῦ δηλοῦν ἀφανῆ. uel ut aliis placet: ꝙ unus & solus sit: nā prisca græcoꝶ ligua. δελφὸς solus dicebatur. unde & ἀδελφὸς quasi ñ solus frater adhuc appellať. Home. i hymno quē īscripsit apollini ait delphon dici & delphicū apollinē nominari ꝙ delphinis facie cretēsibus in mari nautis uisus sibi araꝫ ab eisdē fieri mādauerit. ꝓinde apud eum sic apollo loquiť. ὡς μὲν ἐγὼ τὸ πρῶτον ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ εἰδόμενος δελφῖνι θοῆς ἐπὶ νηὸς ὄρουσα ὣς ἐμοὶ εὔχεσθαι δελφινίῳ· αὐτὰρ ὁ βωμὸς αὐτὸς δέλφειος καὶ ἐπόψιος ἔσσεται αἰεί. ℄ Delphis oracula cessant. nunquid cessant ꝙ ut Ci. scribit pyrri quidem temporibus uestibus: postea uero omnino forte dare responsa apollo desierit: aut ꝙ eius ara ab imperatoribus fuerit obstrusa: ne quis futura ex oraculis posset amplius ꝓspicere. unde Luca. Non ullo sæcula dono. Nostra carent maiore deū q̄ delphica sedes Quod siluit postq̄ reges timuere futura. Et superos uetuere loqui. ℄ Et genus humanū damnat caligo futuri: idest damnať quisquis reꝶ futurarum inscius est. ℄ Qui sæpius exul. qui scientia futurorum se ab exilio uideatur reuocasse. ℄ Concidendaq; ta. quā pinacem dicunt mathematici: q̄ in orbiculū facta ē: in qua astrologi astra cōponunt: quam neoterici figurā cœli uocant: aut astrolabiū dicit. qđā legūt cōducēda. & est sensus ob cuius amicitiā & tabellā potens aliqd aliqs obiit ciuis: ꝙ eū iperatorib⁹ accusarit: cuius horoscopio emēso iminere imperatori malū ꝓtulerit.

Magnus ciuis obit: & formidatus othoni
Inde fides arti sonuit si dextera ferro
Leuaq; si longo castrorū in carcere mansit
Nemo mathematicus geniū īdēnat⁹ hēbit
Sed q bene perit: cui uix in cyclada mitti
Contigit: & parua tandem caruisse serypho
Cōsulit ictericæ lento de funere matris:
Ante tamen de te tanaquil tua: quādo sororē
Efferat: & patruos: an sit uicturus adulter
Post ipsā. qd enim dare maius nūina possūt

MAN. Magnus ciuis obit. Galba imperator itelligitur. Suetonius eni scribit ꝙ otho conatibus Galbæ prius accessit: & spem imperii cœpit magnam quidem & ex cōditione temporum: sed aliquanto maiorem ex affirmatione Seleuci mathematici: qui cū eū olim superstitē Neroni fore spopondisset tunc ultro inopinatus aduenerat. imperaturum quoq; breui repromittēs. Tulerat animo otho cœnantem in palatio Galbam aggredi: sed medium tempus religio & Seleucus exemit: deide destinata dies est. Vide & plura satyra secunda ibi nimirum summi ducis est occidere Galbā. ℄ Inde. ex hoc quod sequitur scilicet. ℄ Fides adhibeť. ℄ Arti. astrologiæ & mathematicæ. ℄ Dextra. ipsius astrologi. ℄ Ferro. cathenis & manicis ferreis. ℄ Lōgo castrorum carcere: idest longis cathenis: cathenæ enim sunt castrorū carcer. ℄ Mathematicus. mathematicæ spēs sūt q̄tuor. Arithmetica quæ de numeris tractat: & ἀριθμέω numero dicit & ἀριθμὸς numerus fertur. Musica. Geometria Astronomia. μάθημα autē & μάθησις disciplia dicitur μαθητεύω doceo. μαθητὴς discipulus. ℄ Genium. Apuleius de dæmonio Socratis ait. Eudæmonas dici beatos. quorum dæmon bonus idest animus uirtute perfectus est. quem nostra lingua poteris genium uocare: quoniam is deus qui est animus sui cuiusque quanquā sit immortalis. tamen quodammodo cum homine gignitur. ℄ Indemnatus. non damnatus. ℄ Vix. pene. ℄ Cyclada. de Serypho intelligit: est. n. cycladū isula teste Plinio li. quarto capitulo. xiii. in eam autem uti in Gyaron nocentes mittebantur Gyaros una sporadum est de qua latius satyra prima. Strabo auteꝫ libro decimo plura de serypho scribit. Cyclades uero dictæ sunt quia in orbem iacent. ℄ Consulit ictericæ. Mulieres carpit: quæ quidem matris uiri: sororis & patruorū mortem. Adulterique uitam optantes consulebant astrologos. Quæ uero optima scitu fuissent nō curabāt: ut scire qd triste saturni. sidus minaretur & huiusmodi. ℄ Consulit. astrologos. s. ℄ Lēto funere tarda morte: ℄ Ictericæ matris. Icteros auctore Paulo morbus ē: quū p totum corpus bilis suffundiť: quæ interdū nigra interdū flaua est. Plinius libro. xxvi. capitulo. xxxi. morbū regiū appellat ait enim sic. Morbū regiū in oculis præcipue mirari est t enuitatem illam densitatemq; tunicularum felle subeunte hippocrates a septimo die in febre mortiferum signum esse docuit. Marcellus uero Arquatum morbum appellat qui regius dicitur: a colore uidelicet cælestis arquus uel ꝙ ita stringat corpora: ut in arquum ducat. ℄ Tanaquil tua. quæ uideri uult auguriorum perita: ut fuit Tanaquil uxor Tarquinii prisci regis romanoꝶ: quæ ut Romam Venit Caia cecilia est appellata

Otho Galba

Seleucus

Matematica.

Eudæmones

seryphus

Icteros

Regius morbus

Arquat⁹ morbus

E appellata:ut scri.fest⁹ Liui⁹.I.li.scri. quomõ Tanaquil pita erat ut uulgo hetrusci:cælestiũ pdigiorũ mulier itaq; uiro pdixit sũmũ rerũ culmẽ:ubi aqla illi⁹ capiti reddiderat pileũ:quẽ pri⁹ abstulerat.pdixit item & Seruio tullio regnum:quum puero dormienti caput arisset. ¶ Efferat ad sepulcrum ferat. Tanaqļ

¶ Magnus ciuis:dãnat astroloorum scelera sumpto exemplo a Seleuco astrologo cuius cõsilio mors Galbæ dilata est ab Othone:ut scribit Tranquillus: hanc inquit operam præstant astrologi ut rebus nefariis consulant:Fidentinus stultam prius opinionem de pisone recitat mox addit a nobis edoctus:quidam uolunt de galba intelligi:ego is sum ita uolo & interpretor Fidentine:Recte tu quidem in hec q hanc opinionem ad alios reiecisti:nam ueram sententiam nunq̃ dixisti ex te. ¶ Magnus ciuis.i.galba. ¶ Obit.consilio .s.Seleuci astrologi. ¶ Parua seripho:seriphus inter duodecim cyclades est:ubi Perseus educat⁹ capite gorgonis incolas in lapides conuertit quoniam his adiutoribus Polydectes rex persei matrem ad nuptias cogere uoluit. Strabo auctor.graue illic erat exilium post seriphonem tenos dicata Neptuno. ide emenda carmen Virgilii undarum tenos æquorumq; regi. ¶ Ictericæ:ictericum morbum regium Celsus & Plini⁹ appellant quoniam ut ait Celsus regio cubiculi apparatu curatur. Idem arcuatus a colore arc⁹ cælestis Varro regium dictum putat quod mulso preciosissimo remedio curatur. DOM.

¶ Magnus ciuis obit & formidandus othoni. Ptolomeum mathematicũ:hic significari arbitror:qui ut Tacitus scribit promiserat othoni in Hispania eum superfuturum Neronĩ:& postq̃ ex euentu fides euenit:con iectura iam:& rũmore:senium galbæ:& iuuentam Othonis computantium persuaserat fore:ut imperium ascisceretur. Quare Otho peritia & monitu fatorum:& cupidine ingenii humani libenter obscura credidit & de nece Galbæ cogitauit:nec defuit Ptolomeus sceleris instinctor. Hæc Suetonius Seleucum præmonuisse scribit. ¶ Sonuit.hoc est si manicas gestauerit uinctus. ¶ Seripho.seriphus una sporadũ i mari ægeo q̃ adeo petrosa est ut illi opprobretur hoc fuisse passa q perseum nutriuerit:qui Medusæ capite illuc allato incolas in lapides conuertisse dicatur. Hæc Eustachius in has insulas deportabãtur plerunq; nocentes. ¶ Ictericæ matris.icteron patientis. Est autem icteros:auctore Paulo morbus:cum per totum corpus bilis suffunditur:quæ interdum nigra:interdum flaua est Hunc morbum Plini⁹ regium appellat: quem præcipue in oculis mirari ait tenuitatem illam densitatemq; tunicularum felle subeunte:hunc eundem regium uocauit Varro:q mulso pcipue curaret. Cornelius & Apulei⁹ Auriginẽ & auriginosũ hominẽ dicunt. Ast Marcellus arquatum a colore uidelicet cælestis arcus. Sed ictericus ab ictero nascitur. Est enim icterus auis:q̃ latine galbulam Plinius appellari existimat:de qua hæc legimus: Galbula decipitur calamis & retibus ales. Turget adhuc uiridi cum leuis uua mero. ¶ Tanaquil tua.non simpliciter hic Tanaquil accipiatur pro q̃cunq; uxore astrologos cõsulenti:sed occultior sensus subdest. Nam morem nubentium respexit:quas domum mariti ingressuras dicere iubebant tradente Plutarcho. Vbi tu Caius: ego Caia: siue ut ostenderent pariter utrunq; imperaturum:quasi sit:ubi tu dominus:ego domina:siue magis propter Caiam Ceciliam honestam sane mulierem ac bonam:quæ Tanaquil dicta est: Tarquinii uxor:Hæc tantæ probitatis fuit: ut id nomen boni ominis causa frequentarent nubentes. Ergo hic erit sensus. Tua Tanaquil: quæ uetere istituto & bono nubentium omine.pari cum potestate in domum tuã uenit de uita ãnisq; tuis primũ iquirit MER. Ptolomeus Otho Galba Icteros Paulus Arquat⁹ Ictericus Caius Tanaqļ

¶ Magnus ci. obit.pentimemeris est aut ideo & syllaba producitur q synchopa sit pathos. ¶ Et for.otho. quem otho formidare potuerit ante q̃ uitellius ipsum sibi mortem consciscere compulerit. ¶ Inde si.ar.scientia datura fœminis. ¶ Sonu.si.dex.fer.læuaq;.hoc est si abusus arte ob flagitia sua uinculis ferreis teneatur astrictus. ¶ Nemo mathe.ge.indẽ.habe.sensus est.qui nõ fuerit damnatus uĩ genium:idest fœlicem uel infœlicem cuiusq̃ naturam intellgere non posse. ¶ Mathematicus.qui matheses didicit disciplinas:sunt autẽ p excellẽtiam mathematicæ appellatæ arithmetica geometria musica & astrologia:q primũ in demonstratione teneant gradum a μανθάνω. quod disco significat quod ut Plato uult primo discẽdæ sunt. ¶ Genium indem.ha.idest tenebit quæ sit hominis fœlicitas infœlicitas ue:nam quos eudæmonas græci uocant nostri fœlices dicunt:& quem illi dæmona.idest apulei sententia animum uirtute perfectum nominarunt: latini genium:quoniam inquit is deus qui est animus sui cuiusq; quanuis sit immortalis tamen quodammodo cum homine adeo gignitur. ¶ In cycla.mit.con.mutauit uersus necessitate casum ut pro eo quod cycladem dicendum fuit cyclade scripserit:in ægæo sinu insula aliqua: nam cyclades q circulum efficiant: quæ q dispersæ per mare sint:sporades etiam sunt appellatæ. ¶ Et parua tam.ca.syripho. insula in quam delati non reuocabantur.& est sensus: sed astrologorum peritissimus ille est qui tale aliquid admisit ut eius facinus non exilium sed sensim mereatur exitium uel certe is doctissimus cui quin interierit parum admodum defuit quod euenisse astrorum peritia a fatuis creditur fœminis. ¶ Consulit astrologos aut magos filia. ¶ Hicte.lẽ.de fu.ma.hicterici sunt oculos habentes liuidos & quasi eũ quodam uirore pallentes.auis inquit Pli.hictereus uocatur a colore:quæ si spectetur sanari morbum regium tradunt.& auem mori. hãc puto latine uocari galgulam. ¶ Tardo de.fu.quid sit q tantum differat occasum. ¶ Tanaquil tua.uxor tarquinii prisci quæ & caia cecilia dicta est:de qua Pli.tarquinio prisco inquit regñante tradunt repente i foco eius comparuisse genitalem cinerem masculini sexus:eamq; quæ insederat ibi tanaquillis reginæ ancillaȝ ocrestam captiuam consurrexisse grauidam.ita seruium tullum natum qui regno successit: ignem in regia accubanti: & caput puero arsisse uisum: & ob id tanaquillem illum futurum regem prædixisse memoriæ prodiderunt:creditumq; laris familiaris filium esse ob id compitalia ludos laribus primum instituisse. Tanaquil igitur tua: idest saga sicut Tanaquil. ¶ Quando sororem efferat: de morbo matris consulit: sed tamen ante de tuo sororis & patrui obitu. ¶ Quid enim maius dare numina possunt. quasi mœchum relinquat superstitem. VAL.

MAN. ¶ Tamen:cum prædicta inquireret:Optima scitu.sequentia uidelicet nõ curabat. ¶ Saturni sidus id geli Saturni dæ ac rigentis est naturæ ut inquit Plinius libro secundo:& Cicero libro primo de diuinatione scribit:ꝙ Iouis stella Iouis aut ueneris coniuncta cum luna adortus puerorum salutaris sit. Saturni Martis ue contraria. Pto stella lemæus libro primo quattuor partium scribit.ꝙ scientia uirium stellæ Saturni:cætararumq́ etiam stellaruꝫ ueneris procedit ab experimentis suarum figurarũ:quæ sunt in earum collatione cum sole & luna. De stella autem stella Saturni latius diximꝰ libro primo.g.ibi scilicet frigida Saturni sese quo stella receptet. ¶ Quo astro.quo Martis sidere. ¶ Pinguia succina nascitur succinum defluen stella te medulla pinei generis arboribus ut gummi in cera Succinuꝫ sis. resina pineis erumpit humoris abundantia: densatur rigore uel tẽpore quod arboris succum esse etiaꝫ prisci nostri credidere:ob id succinum appellantes pineæ autem arboris esse indicio est pineus i atritu odor & ꝙ accensus tædæ modo ac nidore fragret. Transpadanæ fœminæ monilium uice succina gestabant: maxime decoris gratia ꝙ autem destillet primo succinum argumento sunt quædam intus trãslucentia: ut formicæ aut culices:lacertæq́: quas adhesisse musteo non est dubium:& inclusas indurescenti. Genera eius plura:Candida odoris prestantissimi: sed nec iis. nec tetris precium. fluluis maior auctoritas. Cæterum atritu digitorum acceptaui caloris atrahunt in se paleas:& folia arida:ut magnes lapis ferrũ. hæc omnia ex Plinii li. xxxvii. ¶ Ephemeridas.libellos in qbus acta quottidiana continentur ephemeridas appellant.In qbus item annotationes eorum quæ die quoq́ accidũt εφημεριδ enim diarium dicit̃.εφημερος uero quot Annales tidianus. Gellius li.v.c.xviii.ait Annales esse quũ res Ephymeris gestæ plurĩ ãnorum obseruato cuiusq́ anni ordine deinceps cõponunt̃: Quũ uero nõ per annos:sed p dies singulos res gestæ scribunt̃ ea historia græco uocabulo εφημεριδ.i.diariũ dicit̃. Asconius li.i i. de prætu Diarium ra urbana scribit.ꝙ moris fuit unumquẽq́ domesticã ratiõe sibi totius uitæ suæ per dies singulos scribe re:in quo appareret.quid quisq́ de redditibus suis quid de arte.fœnore:lucroue seposuisset. Et quẽ itẽ sũptum damnũue fecisset.sed postq̃ assignãdis litteris reorum ex suis quisq́ tabulis damnari cœpit .hæc uetꝰ cõsuetudo cessauit. ¶ Pariter.una cũ uiro. ¶ Numeris.calculationibus. ¶ Thrasylli. Trãql.scri.ꝙ tyberiꝰ Thrasyllũ mathematicũ ut sapientiæ ꝓfessorẽ cõtubernio admouerat. ¶ Frictꝰ angulus. uexatus:ex Genesis asperatus digitis uel re alia. ¶ Genesi.i.genituræ numeris & calculatiõe. Genesis eni genitura interptat̃ auctore Mac.li.i.satur. ¶ Collyria medicamina sunt oculorum. Hora.sat.v.hic oculis ego nigra meis collyria lippus illinere &c. ¶ Petosyris.fuit is astrologus insignis & ægyptius:de quo Pli.li.septimo capitulo qnquagesimo primo ait. Durat ea ratio quam petosyris ad necopsos tradiderunt. ¶ Si mediocris erit mulier inquit.mediocris conditionis sortes adibit. ¶ Lustrabit:circuibit.

> Hæc tamen ignorat quid sidus triste minat̃
> Saturni:quo læta uenus se proferat astro.
> Qui mensis damno:quæ dent̃ tẽpora lucro
> Illius occursus etiam uitare memento:
> In cuius manibus ceu pinguia succina tritas
> Cernis ephemeridas: q̃ nullum cõsulit & iã
> Consulitur:quæ castra uiro patriáq́ petente
> Non ibit pariter numeris reuocata thrasylli:
> Ad primum lapidem uectari cũ placet:hora
> Sumitur ex libro: si prurit frictus ocelli.
> Angulus:inspecta genesi collyria poscit.
> Aegra licet iaceat capiendo nulla uidetur
> Aptior hora cibo: nisi quã dederit petosyris.
> Si mediocris erit spacium lustrabit utrunq́

DOM. ¶ Ephemeridas:Sẽpronius asello scribit eẽ diaria i qbus singulorum dierũ acta cõtinẽt̃ quã iterptationẽ alii hoc loco secuti sũt:sed ex uerbis Plinii planũ ẽ.ephemeridas eẽ supputationẽ numerorum i astris: qd quoq́ die imineat Plini.crinas massiliẽsis arte geminata ut cautior religiosiorq́ ad sydeŕ motus ex ephemerida mathematica cybos dãdo horasq́ obseruãdo eũ auctoritate ꝑcessit. ¶ Succina:nã hæc manibꝰ tractabãt & tenebãt matronæ ut bene olerẽt ut ẽ apud Mar. ¶ Thrasyllus:hic mathematicꝰ fuit ætate Tiberii principis ut plane ostẽdit Trãql. ¶ Petosyris:& necepsus celebrãt̃ testimonio Plinii in.ii.&.vii.naturalis historiæ ¶ Petosiris.i.ratio astrorum tradita a petosiri id genus medicinæ instituit crinas massiliẽsis de cybo.s.dando egrotis ex hora astrorum. ¶ Si mediocris erit:si inqt mulieres sint mediocris cõditõis cõsulũt sortilegos q sũt minoris auctoritatis quã astrologi:Sortes inuenit Numerius suffusius ꝑnestinus ædẽ pẽdebãt romæ hoc genere diuinationis humiliores utebant̃:Cicero quis enim magistratus aut quis illustrior utitur sortibus. ¶ Vtrunq́ spacium:ineẽt utrunque caput:pendentium sortium.

MER. ¶ Piguia succina.hanc gemmam(ut Plinius scribit) arboris succũ eẽ etiã prisci nostri credidere ob id sucEphemeris cinũ appellãtes:Igit̃ a succo succinũ deriuat̃. ¶ Ephemeridas.ãnotatiões corum:q̃ p quãq́ diẽ accidũt græci ephemeridas uocãt:Nã medici(ut i naturali legimꝰ historia)cautiꝰ religiosiusq́ ad syderum ex ephemeride mathematica cybos dabãt:horasq́ obseruabãt. Ephemeris uero latine diariũ dr. Ouid.aũt in amoribꝰ Tabellas ab amica remissas sic execrat̃. Inter ephemeridas meliꝰ tabulasq́ iacerẽt: in qbꝰ absũptas fleret auarꝰ Thrasyllꝰ opes ¶ Thrasyllo: dion scribit Thrasyllo astrologo Tyberiũ i primis cõfisũ:ꝙ is ad astrologiæ disciplinã natus eẽt:p quẽ sibi & Lucio atq́ Caio qd fata portẽderẽt:cognoscebat:fert̃ oli statuisse Tyberiꝰ: quẽ rhodũ secessisset:eũ muro deicere:qd is solus secretorum eius cõscius eẽt. Ergo cũ Tyberius forte pturbatũ uidisset Thrasyllũ: q̃siuit cõtractæ frõtis cãm:Cũq́ respõdisset iminẽte piculo se obturbari: Admiratus Tyberius nõ ausus ẽ id exeq qd mẽte cogitasset:adeo omnia p scientiã Astrorum nouerat Thrasyllus: ut cum olim nauim a longe uidisset a matre:& ab augusto nunciũ de reditu in urbem ferentem omnia prædixerit Quæcũq́ nauis nunciatura erat. ¶ Collyria.medicamina sunt collyria:quæ priuatim oculis adhibẽtur di

cuntur

cũntur autem collyria a græco κολλύριο quia truncata & imperfecta sint. Horatius. Oculis collyria lippis Golumella uero Collyria immittenda aluo bouis truditate laborantis tradit. ℂ Petosiris. Astrologus nobilis genere ægyptius fuit Petosiris: eius rationem Astronomicam plinius affert in septimo naturalis historiæ. Durat ea ratio: quam Petosiris ac Necepsos tradiderunt: & trimorion appellarunt a triũ signorũ portione: qua posse in Italiæ tractu centum uiginti quatuor annos uitæ cõtingere apparet. ℂ Spatium lustrabit ut ũꝗ metarum. Methæ In medio circi sitæ erant. circa quas (Vt ait Varro) circensis pompa & equi currebant: sed circum diuinatores frequentabant: Vnde fallacem circum in sermonibus dixit Horatius.

Collyria
Petosiris
trimoriõ
Meta
Circus

ℂ Quid sidus triste minetur saturni. insultans dicit poeta: quia licet consulant astrologos hæc tamen ignorant: idest hæc q̃ poscũt sibi exponi non intelligunt. aut tolerabilius esse ait: q̃uis consulant ꝙ ipsæ nesciunt q̃ astrologi sciunt. ℂ Ceu pinguia succina. succina enim matronæ ut manus habeant molliores sæpe cõtrectant. ℂ Tritas cernis ephemeridas. uel membranas mathematicorum uel actus diurnos dicit εφημεριο enim ut Aulus gelius inquit latinum interpretamentum scriptum habet i libro sempronii aselionis primo annales tantummodo ꝙ factum quoq; anno gestum sit ea demõstrabant: idest quasi per diariũ scribunt q̃s græci εφημεριδας uocant ephemerida quoq; scedulas appellasse ueteres compertũ habeo in quibus diurnas ipẽsas psc ipserũt. Propertius in tertio elegiaꝝ. Me miserum hos aliquis rõnem scribit auari. Et ponit duras inter ephimeridas. ℂ Nullum consulit. interrogat. ℂ Nõ ibit pariter numeris reuocata trasylli. q fuit & ipse auctor matheseos cuius mentionẽ facit ẽt Porphirius i musica Ptolemæi. ℂ Hora sumitur. ut hẽat & sospes redeat. ℂ Inspecta genesi. hora q̃ genita ẽ. ℂ Collyria poscit. oculorũ medicamina q̃ modis multis fieri solẽt. ℂ Q uã dederit petosiris. nomen mathematici: quẽ Suidas ægyptiũ scribit fuisse philosophũ: q de diis quos ægyptii & græci coluerũt scripsit: hũc & Pli. singulas ptes i lunari circulo minimo. xxxiii. stadiis paulo ãpli⁹ patere colegisse ait. ℂ Si mediocris erit. mulier nõ magnaꝝ facultatũ. ℂ Spaciũ lustrabit utrũq; mœtaꝝ. ꝙ circulatores: uel ut probus inqt: hoc cõsueuerint adhibere ut delectis sibi locis duobus eos lustrẽt idest circuant: deinde per eos sortes. idest taxillos iactitẽt quo exinde ꝙ suæ genesos signũ se accõmodauerit inspiciatur nunquid uiuet quando & paucis ex uerbis ibidem conscriptis sortes educunt suas.

VAL.

Metarum: & sortes ducet frõtemq; manũq;
Præbebit uati crebrum poppysma rogãti
Diuitib⁹ respõsa dabit phryx augur: & ind⁹
Conductus dabit astroꝝ mundiq; peritus
Atq; aliquis senior q publica fulgura cõdit:
Plebeium i circo positum ẽ & in aggere fatũ

ℂ Metarũ: circuloꝝ: cõstituebat. n. circulus quẽ sortilegi lustrabãt. deide sortes educebãt. ℂ Frõtem lineis enim frontis & manus uentura noscebatur frontium inspectores metoposcopi uocabantur. naʒ μετωπον frõs σκοπος ĩspector. ℂ Poppysma sonitus ẽ illisæ manus si cõcaua fuerit: sed ꝓprie sibilus & pulsæ ceruicis equinæ plausus: hic Mar. li. vii. in gallã coeũtiũ soni uʒ popysma uocauit. Quis nã ferre põt fatui popismata cunni: Quũ sonat hic cui nõ mẽtula mẽsq; cadit ποππυσω sibilo significat. ℂ Crebrũ popysma. coitũ itelligẽ in quo sonitus quidã creber fieri solet. Pro manuũ palpitatiõe nõ cõuenit: quis. n. sibilus aut sonitus i tractatione manuũ fit nullus certe. ℂ Phryx augur. scri. Cice. li. i. de diuinatione ꝙ phryges & cylices & arabũ natio auiu significationib⁹ plurimũ obtẽp erãt: quod idẽ factitatũ in umbria se accepisse inquit. ℂ Et indus ordo ẽ & dabit responsa indus cõductus pitus astroꝝ & mũdi. Stra. li. xv. ubi de india loqtur scrib. bragmanes phõs physiologiã. i. naturæ rõnem & astronomiã exercere. ℂ Qui publica fulgura cõdit. scri. Sene. priscos romanos cũ crederẽt nisi fato fulmina nõ decidere cæsis hostiis extructisq; aris adhibito sacerdote uelut ĩ pcuratione maloꝝ illa cõdere. ℂ Publica erãt. n. & priuata. Pli. nãq; li. ii. scribit hoc pacto. Cæteꝝ existimãt nõ ultra decẽ annos portẽdere priuata: præterq̃ hæc quæ matrimonio primo facta: aut natali die publica ñ ultra tricesimũ annũ: præter q̃ in deductione oppidoꝝ. ℂ Plæbeiũ fatũ. i. responsa de fato mulieꝝ plæbeiarum posita sunt in circo & in aggere & in iis enim locis erant diuinatores: ad quos qdẽ plæbeiæ accedebãt. ℂ In circo. apud quẽ meretrices erãt. quæ de futuris cõsulebant. Plinius enim li. xxx. c. ii. De Nerone sic ait. Vtinãq; inferos poti⁹: & quoscũq; de suspitiõib⁹ suis dos cõsuluisset: q̃ lupanarib⁹ atq; ꝓstitutis mãdasset iquisitiões eas: iuuenalis ẽt ꝓbat id ꝙ meretrices cõsuluerit ad circũ quũ ait. Quæ nudis longũ &c. ℂ In aggere placet intelligi de aggere Tarquinii superbi. Pli. eniʒ libro tertio de urbe ait. Clauditur ab oriente aggere Tarqnii superbi inter prima opera mirabili: namq; enim muris æquauit qua maxime patebat aditu plano. ℂ Frontem. i. adhibit & metoposcopos quæ fronte inspecta futura prædicũt & chiromontas q ex manuũ incisuris uaticinant. ℂ Poppysma: nõnulli pro coitu acceperũt sed nulla rõe cõfirmati nã græce ποππυσειν est manu tractare adhibito ẽt leuiore sono uocis ad mansuefaciendũ ut solemus equos indomitos: quẽ sonũ quoniã cũnus facit in coitu. Mar. dixit fatui poppysmata cũni hic igit ita itelligit: chiromanta diu differt sniaʒ suã ut mulierẽ cõsulẽtẽ diu palpitet & tractet: nã poppisma ut dixi ẽ tractatio manuũ. ℂ Phryx augur hoc ait qm̃ ut scribit Cicero: Arabes: Cilices: Phryges: cãtus auiũ notauerũt dilĩgẽter & auguria. ℂ Publica fulgura: hoc est qui hñt publicã curã fulgurũ: nã cũ cadebãt fulgura aderãt qui locũ expiarent: cæsis bidentibus: quẽ clausum & septũ bidental appellabat. Persi⁹: Triste iaces lupis euitãdũq; bidẽtal. ℂ Plæbeiũ i circo positũ: in circo Flaminio Gnei Domitii delubro Scopæ manu Sculptæ erãt nereides sup delphines. & alia præterea magnũ ac præclarum opus: etiã si totius uitæ fuisset: ut scribit Plinius: id appellatur ad columnas delphinorũ: iuxta itẽ circũ erat colossus bruti callaici in templo prostabant mulieres ad circũ: supra: ad circũ iussas prostare puellas. ℂ Phalea alta ædificia dicuntur autore Pompeio: uel turres ligneæ: ut scribit Marcellus a phalado quod cælũ significat apd̃ hetruscos: dicit ergo añ phalas. i. ad templũ Bruti iuxta circũ ubi

MAN.

Poppysma

phryges

Indi philosophi
Fulgura
Fulmia

DOM.

erat colossus altissimus. Sensus ē pauperes mulieres:& plebeias adire prostantes ad circū iuxta.s.delphinos Gnei Domitii & colossum bruti: & ab his capere cōsilia. ℂ Fatum m plebeium .i.responsa de fato plebearum mulierum. ℂ In circo agere.i.in mulieribus prostantibus ad circum iuxta aggerem qui illic erat.

MER. ℂ Ducet sortes oracula suet. ℂ Frōtē .ex frōte futura plurimi pdicebant: cuius artificii metoposcopi uocabant. Nam μετωπον frons σκοπος inspector:hinc legimus apud Suetonium metoposcopum a Narcisso Claudii liberto adhibitum:ut britannicum inspiceret cōstantissime affirmasse illum quidē nullo mō Cæterum Titum qui prope astabat utiq; imperaturū:Quanq̄ Plinius in trigessimoquinto ex facie diuinatorē metoposcopon appellat his uerbis. Quendam ex facie hominū addiuinātē: quomodo methoposcopos uocāt. Ex his dixisse:aut futuræ mortis annos.aut præteritæ. Corrigatur q; dicto. Nā legitur metopus.

Metoposcopus

ℂ Manum:propter chiromātiā. ℂ Poppysma roganti:poppysma crepitus est illisæ manus si cōcaua fuerit Sed proprie sibilus & pullæ ceruicis equinæ plausus:de quo Virgilius: Et plausum pullæ ceruicis amare. Martialis: Velut uitium notauit in galla poppysma: Vtpote insulsum coeūtiū crepitū. Ait eni. Quis nā ferre potest fatui poppysmata cunni? Cum sonat hic:cui nō mentula mēsq; cadit. ℂ Publica fulgura condat. scribit seneca priscos Romanos:cū crederēt nisi fato fulmina nō decidere: cæsis hostiis extructisq; aris: adhibito sacerdote:uelut in procurationē malorū illa cōdere:ictū uero fulmine locum:& hostiis expiatū:bidētal dixere Persius Triste iaces lucis euitādumq; bidētal. Publica.autē ad differētiā priuatorū dixit:de qbus idē auctor i scdo naturaliū quæstionū hæc tradit. Priuata.n.fulgura negant ultra decimū annū.publica ultra trigesimum posse differri. Plinius item de fulminibus: Cæterū existimāt non ultra decē annos portendere priuata:præterq̄ in patrimonio primo facta aut natali die publica non ultra trigesimū annū:præterq̄ i deductione oppidi. ℂ Plæb.iū in circo positum est & i aggere fatum in circo. Iam diximus sortes dari: Agerē uero intelligi Tarquinii de quo hæc Plinius in descriptione Vrbis Romæ. Claudit ob oriente aggere Tarquinii superbi inter ipsa opera mirabili nanq; eum muris æquauit:qua maxime patebat aditu plano:cæterū munita erat pcelsis muris:aut abruptis montibus. Sensus igit erit plæbeii & infimæ sortis:agerē Tarqnii & circū petūt:ut ab augurib⁹ fatū suū discāt. Potēs āt & opulēta fœcia externos augures atq; haruspices cōsulit

Poppysma

Bidental

Publica fulgura priuata

VAL. ℂ Frontēq; manūq; præbebit uati.q ex sulcātibus frōtē aut manū lineis futura perdicere se pollicet. ℂ Crebrū poppysma ro.i.coitū quādo & ex man⁹ cæsuris libidinis ēt indicat itēperātia.poppysmata:ingt Suidas sūt uoces.ex sono.n.ut reor effictū uocabulū est quib⁹ indomitis eqnis blandiuntur pullis. ℂ Diuitib⁹ subaudiendū fœcis. ℂ Phryx au.q lōge pitior haberet q ex phrygia i urbem cōcessisset. ℂ Cō duct⁹.a mulierib⁹. ℂ Dabit.subaudiēdū respōsa. ℂ Astroq; mūdiq; peri.astrologus.& q rex natura cognitionē hēt.mūd⁹.n. a moueo dictus:ut Varro inquit:oē cū elemētis cœlū noiat.astrorū mūdiq; pitus.i.fati & fortūæ. Aut certe sydex & elementox:hoc ē astronomiæ & physicæ. ℂ Atq; aliquis senior qui publica fulgura condit senior quem græci.πρεσβυτερον uocant:unde neoterici latini præsbyterū dixerūt:cuius nominatiuū com præsbyterus esse debuerit præsbyter ut uesper fecit. ℂ Qui publica fulgura condit. condi fulgura dicunt quotienscūq; pontifex dispersos ignes in unum redigit:& quadam tacita prece locus aggestione consecrat. Lucanus. Arruns disper.os fulminis ignes Colligit & terræ tacito cum murmure condit. Datq; locis numen:sacris tūc admouet aris. Electa ceruice marē. Nā disciplīæ hetruscorū piti haruspices addu cti romā certis tpibus trāsfiguratis fulminib⁹ : lapides & ifra terrā recōditis p eius rei apparatū oues imolabāt:eūq; locū sicut qdam fulmē bidētal appellabāt:q ubi deciderit fulmē bidātes mactaret: uel qd ipsum fulmē duos hēret dētes:aut certe q is locus secūdo pcussus fulmie ab haruspicibus cōsecraret q expiari nō poterat nisi imolata qualibet hostia:eūq; locū calcari nefas fuit. ℂ Plæbeiū fatū.i.qdcunq; plæbeis fato iminet. ℂ In circo.in theatro. ℂ Et in aggere. loco pereminenti.hoc ē in omniū cōspectu. ℂ In circo & in aggere.ubi cōsulunt.

MAN. ℂ Quæ nu.lō.meretricis circūlocutio est. ℂ Cōsulit plæbeiæ iterrogāti. ℂ Añ fa.falæ:ut igt nonius turres st liguæ.q ap d ueteres pp spectatores e liguis erigebāt Itaq; añ falas.i.añ ligneas turres i circo spectādi grā fabricatas. Fest.uero sic ait:falæ dictæ ab altitudie:a falādo:qd apd hetruscos significat cælū. ℂ Delphinorūq; co.i.añ tēplū Gnei.D.scri.n.Pli.li.xxxvii.c.v.q a scopa fact⁹ ē i maxia dignatōe Gnei.D.delubro. in circo flāminio. Neptun⁹ipe & thetis:atq; achilles: Nereides supra delphios & cetæ:& hippocāpos sedētes &c. ℂ Saga uē. Sagū uestimētū erat militare:ut docet Nonius. ℂ Nubat: plæbeia illa. ℂ Hæ tamē . hæ plæbeiæ.s. ē āt sēsus.q paupes pariūt & nutriūt. Diuites uero ut dicet ifra cupiētes n pariūt. nā abortiuos pcurāt. ℂ Fortūa:pauptate. ℂ Puerpera pariēs. ℂ Hui⁹ q̄.s.steriles facit.itelligit āt d qcūq;. ℂ Conducit ho.ne.i. accipit. ad necandos. ℂ Infœlix.uir.s. ℂ Porrige. uxori tuæ ℂ Quicqd erit.s.datū ab illa. ℂ Decolor ni. sine colore.q dsit ei color. ℂ Tabulas testamēti.s. ℂ Vidēd⁹.uideri dign⁹ ne malū præberet omē. ℂ Transeo suppositos prætereo inquit referre spurios:qui pro legitimis

Falæ

domitii teplū

Sagu

decolor

Quæ nudis longū ostendit ceruicib⁹ aūrū
Cōsulit ante phalas:delphinorūq; columnas
An saga uendenti nubat caupone relicto:
Hæ tamē & partus subeunt discrimen:& oēs
Nutricis tolerant fortuna urgente labores.
Sed iacet aurato uix ulla puerpera lecto.
Tantū artes huius:tātum medicāina possūt
Quæ sterilē facit:atq; hoies i uētre necādos
Cōducit:gaude infelix:atq; ipse bibendum
porrige quicqd erit:nā si distendere uellet:
Et uexare uterum:pueris salientibus esses
Aethyopis fortasse pater:mox dcolor heres:
Impleret tabulas:nunq̄ tibi mane uidendus
Transeo suppositos & gaudia uotaq; sæpe.

suppositi

Ad spurcos decepta lacus: atq; inde petitos
Pontifices salios; scaurorum nomina falso
Corpore laturos; stat fortuna iproba noctu

suppositi & accepti emētito partu a nobilibus fœminis educātur. Hinc uirorum gaudia & uota pro propriis filiis decepta sunt ab uxoribus accipiēdo spurios aliūde. Itaq; generosis familiis inserunt hæredes futuri. & Salii martis sacerdotes: q̄ quidem e generosis dūtaxat eligebant: ut latius satyra secunda oñdimus. ¶ Transeo suppositos: occupatio est: fit. n. quum dicimus nos p̄terire. aut nescire: aut nole dicere id quod tunc maxime dicimus: hoc modo. Nam de pueritia quidē tua: quā tu oium intēperātie addixisti. diceremus: si hoc tēpus idoneū putarē: nūc consulto relinquo. ¶ Suppositos alioꝝ pueros pro legitimis positos. ¶ Ad spurcos lacus: ad uelabrēsem paludē: quæ iuxta auentinum montē erat: nam olim paludibus mons erat ab reliquis disclusus. ut scri. Var. li. i. de lingua latina. ¶ Spurcos. Spurcum inquit Nonius significare obscœnum: obscuꝝ. lutulentum. fetidum Scaurorum nobilium. ¶ De scauris late satyra secunda. ¶ Fortuna improba. Virgilus de fortuna sic: fortuna imeritos auget honoribus. fortuna innocuos cladibus afficit. Iustos illa uiros paupie grauat. Indignos eadem diuitiis beat. Apuleius item libro septimo sic ait: Subibatq; me non de nihilo ueteris priscæq; doctrinæ uiros finxisse ac pronūtiasse cæcā & prorsus ex oculatā inesse fortunam quæ semper suas opes ad malos & indignos cōferat: Nec ūq̄ iudicio queq̄ mortaliū eligat. imo uero cū his potissimū diuersēt quos p̄cul si uideret fugere deberet. ¶ Quæ ostendit longum aurū: periphrasis est mulieris prostantis. ¶ Consulit: dat consilium plæbeiæ interroganti. quod aūt mulieres prostitutæ darent responsa: locus ille indicat Plinii de Nerone: utināq; inferos potius & quoscūq; de suspitionibus suis: deos consuluisset q̄ lupanaribus atq; prostitutis: mandasset inquisitiones eas. hæ. s. plebeiæ & pauperes: nūc eni3 inuehit in diuites quæ medicamētis abortiua faciebāt. ¶ Ad spurcos lacus: ad paludem uelabrensem: nam illic pueri exponebantur: eosdem lacus gelidos dixit Martialis. ¶ Falso corpore: nam sunt suppositi nec nati ex nobilibus.

¶ Falas. falæ dictæ (Vt ait Festus) ab altitudine a falando: quod apud Etruscos cœlum significat. Nonius uero turres ligneas interpretatur. & falæ in circo apud ueteres propter spectatores e lignis erigebantur. Nos hac in parte per falas spectacula & metas intelligimus: quæ olim ligneæ & miræ altitudinis fuerunt. ¶ Delphinorumq; colūnas. Ioannes Cassiodorus scri. in circo Eurypū in gyrū actū fuisse. quod & Suetonius innuit: reddebatq; imaginem uitrei maris: in quem delphini æquorei influebant: Vbi item erāt obelisci: & in primis ille magnus: quem diuus Augustus in circo magno constituit continentem rerum interpretationes philosophiæ ægyptiorum: per delphinorum itaq; columnas obeliscos accipimus: circa quos delphines per eurypum agerentur. & hic sensus mediocris mulier in circo uates consulit: qui metas spectacula & delphinorum columnas frequentabant. Nam uates & sacrificulos circu3 frequentasse scribit Liui⁹: abs quo sæpe pulsi fuere. ¶ Transeo suppositos. per occupationem in eas inuehit. quæ ad eludēdos maritos emētito partu aliūde petitos pueros supponebant. ¶ Spurcos latus. locus in quem pueri incertis nati parentibus exponebantur: sensus igitur erit. Vota in suscipiendis filiis decepta ad spurcos lacus ferunt: ex quibus clā accersiti infantes: uelut suppositi nouo mulieꝝ cōmēto generosis familiis inserunt magnas hæreditates adituri.

¶ Quæ nudis longum ostendit ceruicibus aurum. de tabernariis loquitur eisdē non nihil opulentis. ¶ Cōsulit ante phalas. phalas turres in circo ligneas uel capita turrium: unde phalaricæ tela ad modu3 hastæ quæ ualido persiguntur ferro: hinc sulphure thesina bitumine stupisq; conuoluūntur infusoq; oleo: quod incendiarium uocant de eis turribus pugnatur: unde nomen habuere. Virg. Sed magnum stridens cōtorta phalarica uenit. Fulminis acta modo. ¶ Delphinorumq; columnas. locus in quo consulebant. ¶ An saga uēdenti nubat. i. sagario: nam qui uendit sagarius & sagaria nendendi exrcitiū noiat. Vulpianus de tributoria actione duas negociationes exercebat puta sagariam & linteariam. saga autem fœminino genere diuinā significat muliere3: unde præsagia prædiuinationes mentis. Cicero libro primo de diuinatione: neq; enim temere illud uerbum consuetudo approbasset si ea res nulla eēt omnino præsagibat animus me ire frustra cum exirem domo. sagire enim est acute sentire ex quo saganus. quia multa sentire uolūt: & sagaces dicti canes. is igitur qui ante sentit q̄ oblata res est dicitur præsagire. i. futura ante se sentire. ¶ Caupone reli. sensus est. consulit hæc utrum fatis sibi datum sit relicto uiro suo caupone nubere sagario. ¶ Hæ tamen. plebeiæ pariendi laborem non respuunt. ¶ Aurato lecto. hac per hoc quæ in magnis opibus est. ¶ Vlla puerpera. sensus est quæ diues est nunq̄ puerperio languere patitur: nam aut sterilitatis aut abortus poculu3 sumit. puerpera puerum pariens mulier appellata unde puerperium: quod tam de puella q̄ de puero dicitur: q; ueteres pueram sicut puerum dixerunt. Tranquillus de caligula. cum agrippina bis in ea regione filia enixa sit & qualiscunq; partus sine ullo sexus discrimine puerperium uocitetur: q; antiqui etiā puellas sicut & pueros puellos dictitarent. ¶ Atq; homines in uentre necandos conducit. anteq̄ e uentre erupersit maturo fœtu. ¶ In uentre necandos conducit. confert mercedem illi quæ facit sterilem ne pariat. & conducit necandos. i. eam q̄ necet hoies i uētre cōducit ūt sui iuris sit. ¶ Infœlix. marite. ¶ Quicqd. medicaminis fuerit. ¶ Na3 si distendere uellet & uexare uteꝝ. si concipere & parere. ¶ Nunq̄ tibi mane uidendus. ne mali aliqd portēderet. ¶ Impleret tabu. testamēti quādo tuos arbitrareris filios. ¶ Transeo suppositos. occupatio est hoc dicit nolo filiorum loco mulieribus suppositos alioꝝ filios nunc referre. ¶ Et gaudia uotaq;. pro filiis quos se maritus ab uxore sua credidit suscepturum: pro quibus gaudia & uota cœperat: notos & expositos educat alienos. ¶ Ad spurcos lacus. ubi exponebantur infantes. aut spurcos q; crebra illic fierent adulteria: uñ spurii aut q; uulgo concepti & seminati a græco σπείρειν exponerentur. ¶ Inde. a spurcis lacubuss. ¶ Pontifices salii. i. qui ex suppositis facti sunt martis pōtifices qui sunt dicti salii. Lucanus. Et salius læto portās ancylia collo. ¶ Scauroꝝ. nobiliū romanoꝝ. ¶ Improba cæca uel stolida q̄ hominū nō prospicit merita.

Occupatio
Spurcus
fortunæ uis.
DOM.
MER.
Falæ
Delphinorum columnæ
uates in circo
VAL.

Arridens nudis infantibus hos fouet omnes
Inuoluitq; sinu: domibus tunc porrigit altis.
Secretũq; sibi mimũ parat: hos amat hic se
Ingerit: atq; suos ridẽs producit alumnos.
Hic magicos affert cãtus: hic thessala uẽdit
Philtra quibus ualeant mẽtem uexare mariti
Et solea pulsare nates: quod desipis inde est:
Inde animi caligo: & magna obliuio rerum
Quas mõ gessisti: tamẽ hoc tolerabile si nõ
Semper aquam portes rimosa ad dolia: sẽper
Istud onus subeas ipsis manantibus urnis
Quo rabidus rostro phalari d̃ rege dedisti
Et furere incipias: ut auunculus ille neronis
Cui totam tremuli frontem cessonia pulli
Infudit: quæ non faciet: quod pricipis uxor?
Ardebant cuncta: & fracta cõpage ruebant
Non aliter q̃ si fecisset iuno maritum
Insanum: minus ergo nocens erit agrippinæ

MAN. ¶ Nudis pauperibus uilib⁹ & expositis. ¶ Tunc. postq̃ sinu inuoluerit. ¶ Secretũ mimum. cum quo secreto ludat: eleuat enim eum e paupertate ad summum unde satyra tertia dixit. Cum sint quales ex humili magna ad fastigia rerum extollit: quotiens uoluit fortuna iocari. ¶ Hos. suppositos. s. ¶ Ingerit: immittit præbet. ¶ Producit. exaltat. ¶ Hic magicos affert cantus. Capit hoc loco mulieres: quæ ueneficiis uiros furere & insanire cogunt. ¶ Hic. aliquis. ¶ Hic alius. ¶ Philtra. φίλτρον amor dicitur: & res ipsa ad amorem inducens. Philtra amatoria interpretatur. De iis Ouidi. libro secundo de arte sic ait. Nec data profuerint pallentia philtra puellis: Philtra nocent animis uimq; furoris habent. ¶ Thessala. in thessala siquidem ueneficia fiebant minime. Hinc Apuleius libro secundo metamorphosis suæ liquit. Quid hoc inquã comperior: hiccine mortui solent aufugere: Tace respondit ille scilicet senex quidam: Nam oppido puer & satis peregrinus es: meritoq; ignoras thessaliæ te consistere: ubi Sagæ mulieres ora mortuorum passim demorsicãt: eaq; sunt illis artis magicæ supplementa. Et plautus in amphitrione inquit. Ego pol hodie ulciscar illum thessalum ueneficum qui p̄ se uertit familiæ mentem meæ. ¶ Et solea pulsare nates. Gellius li. xii. c. xx. sic ait. omnia enim ferme id genus: quibus plantarum calces tãtum in fine teguntur cætera prope nuda & teretib⁹ habenis iuncta sunt. Soleas dixerũt: Nõnunq̃ uoce græca crepidulas. Persius item satyra quinta ait. Solea puer obiurgabere rubra. ¶ Inde. a philtris & cãtibus magicis. ¶ Caligo. obtusitas: obscuritas. ¶ Tolerabile. s. scilicet est Neronis auunculus: Germanicus ex agrippina. M. Agrippæ & Iuliæ filia tulit: & C. Cæsarem Caligulam & Agrigpinam: ex qua natus est Nero: ut scribit Suetonius. ¶ Cæsonia. C. Caligula: ut Tranquillus ait. Cæsoniam neq; facie insigni: neq; ætate integra: matremq; iam ex alio uiro triu3 filiarum: sed luxuriæ ac lasciuiæ perditæ: & ardentius & constantius amauit. Quam enixam uxorio nomine dignaus est. Quotiens præterea uxoris uel amiculæ collum exoscularetur. addebat tam bona ceruix simulac iussero demetur quin & subinde iactabat exquisitorum semel fidiculis de cæsonia sua. Cur eam tanto opere diligeret. De seuitia ãt & scelerib⁹ caligulæ q̃plurima Sue o. ubi ẽt sic ait. Credit potionat⁹ a cæsonia uxore amatorio qdẽ medicamẽto: sed qd̃ i furorẽ uerterit. ¶ Frõtẽ tr. puli. De Hippomãe itelligit: d̃ quo lati⁹ supi⁹ i hac eadẽ saty. ibi hippomanes carmẽq; loquar. ¶ Q. d. s. fecit. ¶ Pricipis ipatoris caligulæ. ¶ Vxor. Cæsonia. ¶ Ardebat cun. id ait: quia uti in trãqllo legit. Caligula sæuissim⁹ fuit. ¶ Fracta cõpage: furore scilicet caligulæ.

Philtra

Thessala ueneficia

Solea crepidulæ

cæsõia caligula

DOM. ¶ Auũculus ne. caligula fr̃ agrippe mr̃is Nerõis. q a Cæsonia amatorio medicamẽto potiõat⁹ ẽ: ut scri. Trãqll⁹: qd̃ mox eũ i furorẽ uertit dato Hippõene: cui⁹ i ueneficio tãtæ uires sũt: ut affusũ æris mixturæ i effigie3 æq̃ olympie admotos mares æquos i rabiẽ coit⁹ ageret d̃ hippomene satis multa añ dixim⁹. ¶ Iuno ma. nã Iuno. xviii. Ilia. ut scri. Home. accepto a Venere cesto in tm̃ amorem succẽdit Ioue ut fassus sit se nũq̃ a deo arsisse: sed hic intelligit totũ orbẽ ñ aliter mutasse isano Caligula qui eũ gubernabat quasi iuppiter uersus esset in furorẽ: cuius nutu omnia reguntur: ut ita detrimentum ueneficii muliebris amplificet.

MER. ¶ Pontifices salios. quia tantum salii ex nobilibus creabantur. ¶ Secretum mimum. habet fortũa pro mimo theatrali infantem fortunatum sane: quo secreto se plurimum oblectet: & quem summo studio in magnis opibus foueat. ¶ Magicos cantus. incantamẽta & carmina. ¶ Philtra. græce latine amatoria: quæ ad cõciliãdũ amorem ualẽt: q poti⁹ morib⁹ & forma parari deberet. Nã ut nobilis poeta dixit. Philtra mouent aios uimq; furoris hñt. ¶ Thessala. qa i thessalia mulieres erãt ueneficiorũ pitissimæ. ¶ Et solea pulsare nates. Sic Persi. Solea puer obiurgabere rubra. Et illd̃ Terẽtii fere i hũc sensũ accipi põt: cõmitigari uideã sandalio caput. ¶ Auũculus ille Nerõis. caligula germãici filius & agrippiæ frater: q̃ mr̃ Nerõis fuit (Vt Suetoni⁹ refert) a cẽsonia uxore amatorio medicamẽto potionat⁹ ẽ: V ñ in furorẽ uersus fuit: icitabãt isõniis maxie. neq; n. plusq̃ trib⁹ horis nocturnis qescebat: ac ne his qdẽ placida qete: s3 pauida miris rerũ imaginibus ut q iter cæteras pelagi spẽ3 colloqntẽ secũ uidet uisus sit: nec imerito ualitudie mẽtis diuersissima i hoc homine uitia apparuert. ¶ Frõtẽ pulli. hippomães significat. Nã ut dixim⁹ i frõte eqni pulli iharet. ¶ Agrippinæ bo. medicato boleto Agrippia maritũ claudiũ iteremit. cui⁹ mors ñ adeo pestifera urbi fuit: q̃ Caligulæ furor: q in rabiẽ actus plurimos senatores & eqtes sustulit: amicos iterfecit: clades publicas exõptauit.

Philtra

Furor caligula

Claudii mors

VAL. ¶ Arridẽs. φ ex hũilib⁹ magnos: ex obscuris nobiles: ex paupib⁹ diuites faciat. ¶ Domib⁹ altis. optiatũ dõib⁹ uult eos nobilitari. ¶ Secretũ. c⁹ successũ nẽo aduertisse uidet potuisse. ¶ Mimũ: quẽ mimi loco hẽt tã diuersas fortũas eũ cogit experiri. ¶ Vtq; suos sp̄ p̄ducit alũnos: nã & uulgo fortũæ filii noiant. Hora. Iusserat i cãpo fortũæ fili⁹ φ paupe nat⁹ p̄ re ad dignitatẽ euect⁹ eã sit. ¶ Hic magicos affert cãt⁹ ẽ: iqt q excãtatiões
tat i cãpo fortũæ fili⁹ φ paupe nat⁹ p̄ ad dignitatẽ euect⁹ eã sit. ¶ Hic magicos affert cãt⁹ ẽ iqt q excãtatões
necromãticas uẽdat mulierib⁹. ¶ Thessala uẽdit philtra. φ thessalia ueneficiis quõdã abũdauerit: uñ & thes

sali uenefici plærūq; dicti. Plaut⁹ i ãphitriõe. ego pol hodie ulciscar illũ thessalũ ueneficũ qui puerse uertit familiæ mẽtẽ meæ. ¶ Philtra. amatoria pocula. Theo. i carmie bucolico. πολλοὶ τοὶ δ᾽ ἄφνω φερέοις ἄλλοις δὲ τὰ φίλτρα. ¶ Quib⁹ ualeãt: uxores. ¶ Mẽtẽ uexare. demẽtẽ reddere. ¶ Et solea pulsare nates. φ solet his euenire quorũ aius spãte apd mulieres ẽ occupat⁹. Persi⁹ solea puer obiurgabere rubra. id calceorũ gen⁹ quo plãtarũ calces tñ obtegunt: cæteris ꝑpe relictis nudis pedis ptib⁹: teretib⁹ pedẽ supne uiciens ãsis qs ligulas uocãt. soleã ueteres dixerũt nõnũq̃ uoce græca crepidã: licet qdã hæc differr putẽt. ¶ A nimi caligo. demẽtia furor. ¶ Magna obliuio rerũ. qs mõ gessisti q̃ sũt furoris effc̃t⁹ demẽtib⁹ qppe cõsopit itegre sẽtiẽdi ois ꝑpe uia: ꝓide & p̃teritorũ mimiinisse ñ põt. Docet ãt Galen⁹ medic⁹ trifarie fieri ut qs i pte ñ oino fit isan⁹ cũ aut capiat mẽoria: aut existiatio. aut sẽsus cõis: nã aliqñ oẽs ẽt capiũt. ¶ Tñ hoc tollerabile si nõ Semp aquã portes riosa ad dolia sp. Istud onus subeas ipsis manãtib⁹ urnis. Q ð rabidus nr̃o phalari de rege dedisti: sed hi tres uersiculi i multis ñ sunt codicib⁹ quos i ãtiquissimo legimus codice: & Prob⁹ ẽt refert. ¶ Et furere icipias. ut auũculus ille Nerõis. C. caligulã cæsarẽ dicit q̃ uxorẽ suã cæsoniã licet neq; facie insigni neq; ætate itegra eẽt. ut Trãql. iqt. luxuriæ tñ ac lasciuiæ pditæ & ardẽti⁹ & cõstãtius adamauit: ut sæpe clamyde pallaq; & galea ornata ac iuxta adeqtãtem militib⁹ oñderit: amicis uero ẽt nudã. ab hac credit potiõatus amatorio qdẽ medicamẽto: sed φ i furorẽ uerteret. ¶ Et furere icipias. i. si ñ imitaris furorẽ tyrãni quẽ passus ẽ auũculus Nerõis. ¶ Pulli. subaudiẽdũ eqni. i. hippomães. Vir. qrit & nascẽtis eq de frõte reuulsus. & pli. & sane eqs amõis inasci ueneficiũ hippomães appellatũ i frõte caricæ magnitudie: color nigro: qd statĩ edito ptu deuorat fœta: aut ptũ ad hubera ñ admittit. siqs ꝑreptũ adeat olfactu i rabiẽ id gẽus agit. ¶ Quæ deest mulier. ¶ Fracta cõ. ut regẽdi nullus ordo eẽ uideret: nã ut multa sũt eius pricipis sæuissime facta: ita illa ut Trãquil. iqt: quod poetã ob ambigui loci uersiculũ media amphiteatri arẽa igni cremauit: & mirmillonẽ e ludo rudibus secũ batuẽtem & sponte ꝓstratũ cõfodit ferrea fica: ac more uictorũ cum palmadis cucurrit: hoc mortuo i secretis reperti sunt duo libelli diuerso titulo: alteri gladius: alteri pugio idex erat. ambo nomina per notas cõtinebãt morti destinatorum: inuenta ẽ arca ingẽs uariorũ uenenorũ plena. qb⁹ mox a claudio demersis infecta maria tradunt non sine piscium exitio quos enectos æstus in ꝓxima littora eiecit unde & hic subiungit. ¶ Nõ. ali. q̃ si fe. iuno ma. isa. i. non aliter q̃ si isania totius orbis tegeret. ¶ Minus ar. no. erit agrip. bole. exẽplũ de agrippia ẽ q̃ claudiũ ueneno necuit maritũ: quo neroni filio ꝓferret ipiũ.

Boletus: siquidem unius præcordia pressit
Ille senis: tremulũq; caput descẽdere iussit
In cœlum. & longã manantia labra saliuam
Hæc poscit ferrũ atq; ignes: hæc potio torqt
Hæc lacerat mixtos eqtũ cũ sanguine patres
Tãti part⁹ equæ quãti una uenefica cõstat
Oderũt natos de pellice: nemo repugnet:
Nemo uetet: iã iam priuignũ occidere fas ẽ.
Vos ego pupilli moneo; quis ãplior est res
Custodite animas: & nulli credite mensæ:
Liuida materno feruent adipata ueneno
Mordeat ãte aliquis qcquid porrexerit illa
Quæ pepit; timid⁹ p̃gustet pocula papas

¶ Agrippinæ boletus. De hoc aũt latius satyra quita ibi: Boletus domino: sed qualem Claudius edit Ante illum uxoris: post quem nil amplius edit. Præcordia præssit. hoc ait. quoniam caligula furens multos offẽdit: Claudi⁹ uero boleto illo nullos. ¶ Senis. i. claudii nam excessit anno ætatis suæ. lxiiii. Imperii autẽ ãno xiiii. ¶ Tremulũq; caput. Sueto. de claudio sic: Ris⁹ indecens ira turpior: spumãte ictu: humentib⁹ narib⁹ plectra linguæ titubãtia: caputq; cũ semp tũ i quãtulocunq; actu uel maxime tremulũ. ¶ Descendere iussit in cœlum. i. ire ad inferos. Illi enim in cœlũ descẽdũt: qui inferos petunt. Nã & sub terris cœlũ est. Nec ullo pacto ad historiã aut fabulã aliquã referendũ: cũ res sit apertissima. Similiter & Maro. li. v. I. ẽtusq; carinas est uapor: & toto descendit corpore pestis. Nã & hic descẽdere deorsum ire significat. Ignis. n. urẽdo descẽderat licet flamma ipsa ascẽdat semper. Quod autẽ descendere in cœlũ ire ad inferos significet satyra. x. etiã patet ubi ait. Ad generum cereris sine cæde & uulnere pauci descẽdũt reges & sicca more tyrãni. ¶ Manãtia: eminentia senum more. ¶ Ferrũ. multos interemerat caligula: sed alios cum clam interemisset citare nihilominus ut uiuos perseuerauit. quod Suetonius scribit. ¶ Atq; ingẽs: Athellanen poetã ob ãbigui loci uersiculũ media amphiteatri arena igni cremauit caligula ¶ Torquet: qstorẽ suũ in coiuratiõe nominatũ flagellauit: hac nõnunq̃ horreis p̃clusis pplo famẽ induxit. curatorem munerum ac uenationũ per continuos dies in conspectu suo chatenis uerberatũ non prius occidit q̃ offensus putrefacti cerebri odore. ¶ Lacerat mixtos equitũ cum sãguine patres. Equitem ro. obiectũ feris quuz se innocentẽ ꝓclamasset reduxit. abscissaq; ligua rursus induxit. Quũ discerpi senatorẽ cõcupisset nec ante satiatus ẽ q̃ mẽbra: & artus & uiscera hois tracta p uicos: atq; ãte se cõgesta uidisset. ¶ Tãti partus eq̃ q̃nti una uenefica cõstat. Sẽsus ẽ φ tãti cõstat hippõanes: quãti una uenefica: idest hippomãe tãtũ sceleris euenit furẽte caligula: quãtũ sceleris ab una uenefica fieri põt. De seuitia autẽ caligulæ ex hippomane sũpto cõcepta iã dictũ ẽ ab poeta. De seuitia uero uẽificæ iamiã exordit. ¶ Cõstat. hoc ideo dicit: q̃m multi ueneficiis obeũt. Nec interrogatiue legat ullo pacto. Nã tãti quãti correlatiua sunt. ¶ Oderũt na. de pel. Carpit mulierũ sæuitiã & crudelitatẽ nõ solũ i priuignos: sed in proprios etiã filios. ¶ Nemo repugnet. q. s. natos de pellice oderint. ¶ Fas est. hoc ait poeta ex affectu: quoniaz & proprios natos necabant. ¶ Aias uitas. ¶ Mensæ. cibo. ¶ Adipata. cibi adipe conditi. ¶ Papas custos. pædagogus papas ueneratiõis ẽ nom̃ Nã παπᾶς pr̃ dr̃. παππῷος auus. παππάζω iuoco auũ ut ifãtes faciũt. ¶ Timid⁹ ne. s. uenẽo obeat.

MAN. Claudii mors

Athellanes poeta caligulæ sæuitia

Papas
Pappas
Pappos
Pappazo

DOM. ℂ Senis:nã ad ſexageſimũ quartũ ãnũ puenerat. ℂ Deſcẽdere:& Seneca ſcribit Claudiũ primũ aſcẽdiſſe i cælũ:ſed eundẽ cõi deorꝫ decreto deiectũ ad iferos Papinius nõdũ ſtelligerũ genitor demiſſus in axẽ Claudi us. ℂ Hæc poſcit ferrũ.i.hæc potio facit ut uiri uerſi in furorem poſcãt arma & ignes. ℂ Mixtos : hoc ait pp Caligulã:q̃ equeſtrẽ ordinẽ & ſenatoriũ furẽs lacerauit:qđ factũ fuiſſe uideri uult Iuue.ob poculũ amatoriũ Trangl.de Caligula nihilo reuerẽtior leuior ue erga Senatũ quoſdã ſummis honoribus fũctos ad eſſendũ ſibi occurrere paſſus ẽ.quoſdã cũ clã iteremiſſet:citauit ut uiuos:ꝑterea ab eodẽ.xx.ãplius eqtes tumultu eli ſos fuiſſe ſcribit:eũdẽ deniq; i cũctos ſenatores ſæpe fuiſſe iuectũ & in equeſtrẽ ordinẽ:Papinius de caligula. Nec ꝓximus hæres immitis q̃q̃ & furiis agitatus abægit. ℂ Tãti partus equæ:legaẽ p epiphonema & cõiun gaẽ cũ ſupioribus:ut Fabius illud Vir. Tãtæ molis erat romanã cõdere gentẽ. ℂ Tãti.i. tantaꝫ uitium eſt. ℂ Partus equæ.i.hippomenes qđ naſciẽ in frõte pulli equini. ℂ Quantũ hoc referaẽ ad inſequẽtia : nã hic ordiẽ reprehẽſionẽ i matres:quæ exigua mercede cõductæ filios ueneficiis necãt:ut uacuæ nubãt adulterii. q̃tuꝫ cõſtat una uenefica interrogatiue.q.d.minima mercede inueniẽ etiã mater quæ uenenet filium. ℂ Ne mo repugnet.i.ego pmiſerim ut habeãt odio filios natos ex cõcubina uiri. ℂ Iam cũ.ſ.filii ueneno necenẽ. ℂ Eſt fas.ego putauerim fas ut occidãt priuignũ & filiis.ſ.abſtineãt. ℂ Adipata.i.mactee:nã mactee erãt ꝑ tes carniũ adipe cõditæ aptæ ueneficiis:ide ſcribit Trãgl.miſſas fuiſſe macteas uenenatas ab imꝑatore.

MER. ℂ Tremulũ caput. Claudium (Vt ſcribit Suetonius) remiſſe qđ uel ſerio agẽtẽ:multa dehoneſtabãt: riſus indecẽs.ita turpior ſpumãte rictu humentibus naribus.plectra linguæ titubãtia.caputq; cũ ſemper.tum in quãtulocũq; actu:uel maxime tremulũ. ℂ Deſcẽdere iuſſit in cælum Dion.ſcribit Agrippinã Neronem in Claudiũ defũctũ ea oĩa cõtuliſſe q̃cũq; olim auguſto collata fuerũt.eũq; auſi ſunt fictis flere lachrymis quẽ peremerãt.& hũc i cælũ tulerũt:quẽ ex conuiuio clam extulerãt:quo nomine nõ indignũ memoria uerbuꝫ reliquit nero:Boletũ deorꝫ cibum eſſe dictitans:ꝙ ſcilicet Claudius per boletum deus factus eſſet: Ad quod uidetur mihi alludere poeta in hac parte:declamauit autem a cõtrario ex imitatiõe Virgilii:qui dixit. Toto deſcendit corpore peſtis. ℂ Nã cum ignis aſcendat:atq; in cælũ aſcendaẽ deſcendere a contrario poſuerũt. ℂ Adipata:pinguia ienticula:quibus primum ſoluitur ieiunium. Martialis. Surgite iam uendit pueri ienti cula piſtor:Criſtatæq; ſonant undique.lucis aues. ℂ Papas.grandior aliquis natu:qui dignus ſit honorifica hac appellatione:qua filii ad parentes uſi ſunt. Nam papas ueneratõis eſt nomen a Syracuſiis tractum:apđ quos pas pater dicitur : & per geminationem papas.

Traduco Dion. Claudi⁹ in deos

Boletus deorꝫ cibus

Adipata

Papas

VAL ℂ Siquidem.una eſt pars.corripit enim primaꝫ. ℂ Vnius.claudii. ℂ Tremulum.ſenile. ℂ Deſcendere iuſ ſit in cœlum.eleganter alluſit:propter quod diuus appellatus ẽ:& eum inde ridet quod de cœlo deſcendere & diuus homo fieri uideatur. ℂ Manantia labra ſiluam:ꝙ furentis aut ueneno confecti ſignum eſt. ℂ Hæc po.quam cæſonia dedit. ℂ Poſcit ferrum.graſſatur. ℂ Tor.ipm.excruciat caligulam:nam & ei ſomniũ eri puiſſe ferunt. ℂ Lacerat.trucidat & equites & ſenatores paſſim.quamobrem ita bacchantem atq; graſſantẽ non defuit animus adoriri ac trucidare:inde per milites adeo ſæuitum eſt:ut inquit Tranquillus.ut cæſonia gladio a centurione confoſſa & filia iulia druſilla:quam nullo firmiore iudicio ſui ſæminis eſſe caligula cre diderat:quam feritatis:quæ illi quoque tanta iam tum erat ut infeſtis digitis oculos ſimul ludentium infan tium inceſſeret:parieti illiſa ẽ. ℂ Tanti par.eque.i.hyppomanes caligulæ datum. ℂ Quãti una uenefica: q̃ & ipſa multos poteſt occidere:ut locuſta feciſſe perhibetur. ℂ Conſtat.æſtimandum eſt periculi quod ſequi tur pro eo quod præcedit poſitum eſt. ℂ Nemo repugnat:quin occidere liceat:ita enim incenſæ ſecum lo quuntur uxores. ℂ Vos ego pupilli moneo : uerba ſunt poetæ. ℂ Quibus amplior eſt rex.qbus opes ſunt ullæ : & pupillos pueros uocat quod hi ſub tutela ſint. ℂ Animas.uitas. ℂ Liuida materno feruent adipa ta ueneno.adipatum ueteres honeſte pro pingui & ſucculento & opimo poſuerunt. Cicero de oratore:abſti nere ſuis artibus opimum quoddam & tanquam adipatæ dictionis genus:adipata igitur pinguia edulia le uida lubrica dulci ſuffuſa ſucco ut latitet uenenum & leuida legit Probus. ℂ Mordeat ante aliquis quicqd protexerit illa. ℂ Quæ peperit.tumidus prægustet pocula pappas. hi duo inquit Probus uerſiculi in aliis non ſunt. ℂ Prægustet pocula pappas.pappas inquit Suida non is eſt qui puerum alit : licet plærunq; pro eo capiatur ut hoc loco:ſed ad altorem proclamatio & nonnunquam ad patrem.unde παππαζω Home rus confinxit uerbum cum ait.οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν.Inde papare comeſſe Perſius.pappare minutum.Poſcis.Plautus in epidico.nouo liberto : opus eſt quod pappet dabitur præbeo cibum. ℂ Fingimus:edimus ut fingere uideri poſſumus quæ ueriſſima fuere. ℂ Altum cothurnum.aut ꝙ cothurni perpetuum ſit epitheton.aut altum ꝙ tragœdiis conueniat quæ tumidæ & altæ ſunt. ℂ Finem legemque priorum finem. ne ſatyra ad Cothurnũ uſque conſcenderet:ſed inter comœdiæ urbanitatem: & tragœdiæ aſperitatem & atrocitatem locaretur.

MAN. ℂ Fingimus hæc: ſcripſerant tragici medeam ac pro gnem necaſſe proprios filios:cum itaq; Iuuenalis etiã hoc loco latinas mulieres eo ſcelere damnet:dicit reli cta ſatyrarũ lege hac fine tragœdiã quodãmõ imitari quod priores ſatyrici minime fecerãt. ℂ Fingim⁹.cõ ponim⁹. ℂ Altũ cothurnũ.i.ſublimẽ dicẽdi ſtilũ. utũ tur.n.cothurno tragœdi ſicuti comœdi ſocco. Erãt ãt cothurni calciamentorꝫ genera uenatorũ: quibus cru ra ẽt muniebanẽ cuius calciamẽti effigies erat in ſimu lacris liberi & diãæ:ut igt Prob⁹ i.b.hic ait Maro ad dia

cothurni

Fĩgimus hæc:altũ ſatyra ſumente cothurnũ
Scilicet egreſſi : finem legem quæ priorũ.
Grãde ſophocleo carmen bacchamur hiatu
Montibus ignotum rutulis:cæloq; latino.
Nos utinam uani:ſed clamat pontia feci:
Confiteor:pueriſq; meis aconita paraui:

nam in

Quæ depręsa patent: facinus tamē ipsa pegi
Tu ne duos una sæuissima uipera cœna?
Tu ne duos? septē si septē forte fuissent.
Credamus tragicis quicquid de cholchide torua
Dicit: & progne: nil cōtra conor: & illæ
Grandia mōstra suis audebāt tēporibus: sed
Nō ꝓpter nummos: minor admiratio sūmis
Debetur mōstris quotiēs facit ira nocentem
Hunc sexū: & rabie iecur incendente ferunt
Præcipites: ut saxa iugis abrupta qbus mōs
Subtrahitur: cliuoq; latus pendente recedit.
Illā ego nō tulerim: q̄ cōputat: & scelus īgens
Sana facit: spectant subeuntē fata mariti
Alcestim: & similis si permutatio detur
Morte uiri cupiāt animam seruare catellæ:
Occurrēt multæ tibi bellides: atq; eriphylæ

nam in egloga.vii. Leui de marmore tota puniceo stabis suras euincta cothurno. ¶ Scilicet. certe. ¶ Finē legemq; priorū: ut lucilii: Horatii: Persiiq; qdē satyris suis haud imitati sunt tragicos: ut hic uidetur poeta fecisse. ¶ Sophocleo hiatu. sophoclis boatu. sophocles eni tragœdiarū scriptor fuit teste Eusebio: fuit autem atheniēsis quē Cicero diuinū poetā. li.i. de diuinatiōe uocauit: plura diximus in. b. ¶ Bacchamur. furentes componimus. Negat eni sine furore Democrit⁹ quēq̄ poetam magnum esse posse: quod idem dicit Plato. auctor est Cicero li.i. de diuinatione. Montibus ignotum rutulis italiæ namq; nullæ adhuc proprios necarant filiolos. ¶ Utinam uani: idest utinam mendaces essemus: dixerat enim fingimus hæc &c. propterea iqt nos ut uani. ¶ Pontia. hæc duos filios ueneficio pdiderat: quo adultero facilius obsequeretur. Mar. lib. ii. in gallam ēt ait: O mater qua nec pōtia deterior. ¶ Aconita constat omnium uenenorū ocissimum esse Aconitu; & tactis quoq; genitalibus fœminini sexus animalium: eodem die inferre mortem. Hoc fuit uenenū quo interemptas dormientes a calphurnio bestia uxores. M. Cæcilius accusator obiecit. Ortum fabulæ narrauere e spumis cerberi canis: extrahēte ab inferis hercule: ideoq; apud heracleam ponticam ubi monstratur eius ad interos aditus gigni folia habet cucumeris non plura quatuor ab radice leniter hirsuta: Radicem modicam Cāmaro similem marino. Nascitur in nudis cautibus: quas aconas uocāt: & ideo aconitū aliqui dixere: hæc & plura Plinius li. xxvii. Prima autem hecate Aconitum inuenit: de quo latius Diodo. li. v. Solinus autem scribit in ponticis oris aconem portu; eēt qui prouentu malorum graminum usq; adeo celebris est ut noxias herbas aconita illinc noiemus. ¶ Duos necasti. s. ¶ Seuissima uipera. hoc ait quoniam: ut scribit Pli. lib. viii. In coitu uiperæ mas caput inserit in os: quod illa abrodit uoluptatis dulcedine. Sic & mulieres aliquæ filios necabāt: ut adulteris oblectarent gratificarenturq; illis. ¶ Septem. necassem uidelicet. ¶ Colchide torua: Medæa Iasonis amore capta illum a colchis in thessaliam secuta ē. Cūq; decēnium corinthi secū fuisset: filiosq; ēt peperisset: spreta ob nouā nuptam creusam. s. uel Glaucā Creontis filiam: furore ducta domum incendit radice quadā a circe inuēta: ea uirtute ut incensis ignis neqret extingui: Iason tamen euasit: Glauca & pater igni absumpti sunt: Quidā; tñ scriptores uolunt medeæ filios dona q̄dam sponsæ attulisse uenenis illita: quibus tactis sponsa & pater consumpti sunt. Irata autem Medæa ꝙ iason euaserat: eāq; spreuerat: in eius calamitatem omnes iugulauit natos excepto uno qui fugit Thessallus. s. De quibus omnibus plura Diodorus li. v. de cuius Medeæ sæuitia Maro ēt ægloga. viii. sic ait. Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem. Cōmaculare manus: Crudelis tu quoq; mater. Oui. autem Medeæ tragœdiā scripsit: ait. n. Fabius li. x. sic: Ouidii medæa uidetur mihi ostendere quantum ille uir præstare potuerit: si ingenio suo temperare q̄ indulgere maluisset. Diximus & plura de Iasone & Medæa satyra prima. ¶ Colchide: colchis regio terminatur a septentrione parte sarmatiæ: ab occasu ponti euxini parte: eaq; extenditur a corace amne usq; in interiorem sinum iuxta phasim fluuium. Ab meridie terminatur hinc parte capadociæ: deinde parte maioris armeniæ. Ab oriente iberia: auctor est Ptolæmeus libro. v. & Strabo libro. xi. scribit colchidis regionem sitam esse sub caucasiis: ac moschicis montibus. Diodorus autem libro. v. scribit Sybarin colchidis regiam fuisse. ubi Aeeta rex medeæ pater erat: quæ quidem iasonem & argonauta ad templum deduxit martis longe ab urbe sybari stadiis septuaginta: Milites q; apertis ianuis ut regis filiam introduxerunt &c. ut supra in satyra prima. ¶ Progne. hæc pandionis athenarum regis filia thereo thraciæ regi iuncta fuerat: irata deinde in uirum quia soror philomelam stuprasset: in uiri ultionem ithim filium pemit & mensæ paternæ apposuit. De quo late Naso in meth. li. vi. ¶ Monstra: scelera. ¶ Nō ꝓpter nūmos. ut nunc. s. ¶ Monstris: sceleribꝰ. ¶ Quotiēs facit ira nocētē hūc sexū. hoc pacto iungenda est feries. ¶ Et rabie iecur incendente. i. furore & ira: quod propter coleram fit. quæ calida est & sicca & ab ipso epate ad fel transmittitur: ex q̄ ira mouetur. Hinc colerici facilius irascuntur propter humoris tenuitatem. hinc & satyra prima ait: Quid referam quanta siccū iecur ardeat ira. ¶ Præcipites. ad scelus pronæ Iugis: ab montium sumitatibus: Cliuoq; latus. Ordo est: & quibus recedit latus pendente cliuo id est prono colle. ¶ Recedit. ruit. ¶ Latus: ipsorum uidelicet saxorum. ¶ Computat. mentem reuoluit ante quā scelus aggrediatur. ¶ Sana. nō furiosa uti medæa ac prognæ. ¶ Spectāt. aspiciūt mulieres ipsæ in theatris dum id agebatur. ¶ Subeuntē fata. recipientē mortem. ¶ Alcestim. alcestis fabulā: fuit aūt alcestis filia peliæ thessaliæ regis maior natu: quam Iason mortuo pelia nuptui dedit Admetho thessalo regi quod Diodorus scribit libro. v. Admethus tādem graui morbo implicitus per legatos apollinem de salute consuluit. Is respondit posse eum uiuere siquem inuenisset: qui pro eo fata subire uellet: tentatis igitur omnibus propinquis amicis clientibus: & ipsis deniq; seruis: sola uxor inuenta est: quæ pro eo mori uoluerit. Præterea scribit Cicero libro qnto tusc. ꝙ mulieres in india: quum est cuiusq; earum uir mortuus in certamē iudiciumq;

Sophocles
Poetæ furor
Aconitū
Viperæ coitus.
Medæa Iason.
Colchis
Sybaris Aeeta.
Iecoris natura
Alcestis admethi.
Admethi oraculū
Indicorū uxores.

ueniunt:quam plurimum ille dilexerit: plures enim singulis solent esse nuptæ ea læta prosequentibus suis una cum uiro in rogum imponitur:illa uicta mœsta discedit. ℂ Animã:uitã. ℂ Detur.concedatur mulieribus ut alcestidi concessum fuit apollinis sententia. ℂ Catellæ.potius scilcet q̃ uiri. ℂ Belides. ex qnq̃ginta fuere filiæ danai filii beli.quæ quidem quinquaginta ægypti filios:patrueles suos:ac uiros:prima nocte occiderunt:præter unam natu minimam hypermestram:quæ suo lino pepercit:De quo extat Nasonis epistola & in ibidem ait. Quæq; parare suis lætum patruelibus ausæ Belides assidua colla præmuntur aqua. ℂ Eryphilæ.fuit hæc amphyarei uxor quæ latentẽ uirũ ne in thebas iret:prodidit monilis desiderio ducta q̃d sane erat Argiæ pollinicis uxoris ab uulcano elaboratũ. Vir postea hiatu terræ absumpt⁹ ẽ:de quo statiũ legito.

Belides

Eryphilæ

Amphyareus

DOM.

ℂ Fingimus:uidemur fingere. ℂ Pontia:nomen mulieris apud Tacitum:quæ interfecta est ab Octauiano sagitta:dum uiro necato ei nuberẽ nollet. Pontia item duos filios ueneno substulit ut adultero nuberet huius meminit Marialis in gallam:O mater qua nec pontia deterior:de hac extat epigramma quod circunfertur quo scelus fatetur. ℂ Aconita:uenena ocissima:ut scribit Plinius quibus Calfurnius uxores dormiẽtes necauit:nam tactis fœmínibus fœminini generis aconitum mortem celerem affert. ℂ Credamus:sensus est quæ scribunt tragici de mulieribus quæ necauerint filios:ut de medea fabulosa quidẽ sunt:sed tñ esto ꝙ uera fuerint:nulla in eiusmodi fabulis mater fingit̃.q̃ mercede & pecunia corrupta filiũ necauerit:sed ꝑpter iram aut alium aliquem dolorem. ℂ Illamq; computat.i. quæ certo consilio non perturbato animo descendit ad scelus ut temporibus nostris. ℂ Spectant.s.quottidie in theatro dum representatur. ℂ Alcestem:fabulam de alceste quæ pro uiro mori uoluit. ℂ Belides.i.quæ uiros necauerint ut Belides fecerũt sensus est.cum spectentur fabulæ in theatro earum quæ pro uiris uoluerunt mori:ut Alcestis: & quæ necarunt ut Belidum & Clytemnestre.nulla tamen Alcestem sed Belides imitatur.

MER.

Sophocles

ℂ Sophocleo hiatu:magnitudine & elegantia tragœdiæ sophoclis:qui inter oẽs tragicos poetas eminẽtissimus floruit historiæ tradũt obsidentibus athenas lacedæmoniis Lysandrũ eoꝝ Regẽ liberꝭ patrẽ persæpe admonuisse pateret̃ humari delitias suas: Vnde cũ rex regsiuisset.quis supremũ diem athenis obiisset:intellexissetq; Sophoclis mortẽ.statim pacẽ funeri dedit. ℂ Montibus ignotum rutilis cæloq; latino. qa ædes ꝑ priorum filiorum domesticorum mortes ueneficio patratas in italia non legimus. ℂ Sed clamat pontia feci confiteor.hæc crudelis & impia mater filios duos ueneno necauit: Vt scilicet licentius libidini indulgeret quod scelus impietatem notans in galla Martialis hoc epigrammate tetigit. Cum placeat phileros nulla ñ dote redemptus Tris pateris natos galla perire fame. Prestatur cano tanta iudulgentia cunno O mater qua nec pontia deterior. Pontiæ meminit cornelius Taci. interfectæ ab octauio sagitta:dum uiro necato ei nubere uellet. ℂ Colchide medea:quæ spectante uiro Iasone filios dilacerauit. ℂ Progne.quæ filiũ ithym ut scelus mariti ulcisceret̃ obtruncauit: & Tereo epulandum apposuit. ℂ Sana facit.nullo grauiore animi affectu uexata. ℂ Subeuntẽ fata mariti Alcestim. Admethus Thessaliæ Rex:cum iam ingrauescente morbo deploratus iaceret consulto oraculo didicit:uitam recuperari posse: Si alius se uoluntariæ morti pro eo obiiceret:q̃d cum resciuisset Alcestis uxor ultro fato suo mariti fatũ permutauit: Vnde & apud græcos prouerbium extat αλκιςιδοσ ανδρειꝏ hoc est alcestidis uirilitas:de fortibus dictum: de hoc factæ fuerunt tragœdiæ:quæ quottidie in theatris spectabant̃. ℂ Bellides.qnquaginta belli neptes quæ totidẽ patrueles eosdẽq; maritos prima nocte cõiugii ꝥeremerũt. ℂ Eriphyle:hæc Amphiarai uxor latentẽ maritũ ne in bellum thebanũ ꝑdiret auro capta polinici quærẽti manifestauit.uñ i bellũ ire coact⁹ hiatu terræ absũptus ẽ.

Pontia

Admethus

Alcestis

Eryphile

VAL

ℂ Legẽq; primo.aut quæ ab aliis data:Hor.lex est accepta coruſq; Turpiter obticuit sublato iure nocẽdi: aut certe legem prioꝝ ne satyram scribentes ad cothurnũ eueheremur. ℂ Bacchamur.furiale carmẽ & bacchantem describimus mulierem:hoc autem ad scelus amplificandum dictum est. ℂ Hiatu sophocleo. quo sophocles usus est in tragœdia. ℂ Bacchamur:furiale carmen scribimus. ℂ Montibus ignotum rutulis.latinis incognitum:quod nullus ante me unquam scripsit in saty. ℂ Cœloq; latino.τὸ αὐτό. ℂ Sed clamat pontia fecit confiteor.non egemus teste cum ipsa ultro scelus confiteatur suum.hæc est pontia:inquit Probus publii petonii filia quæ defuncto drymione marito filios suos occidit. sed conuicta ut largo uino atq; epulis se obruerat incisis uenis saltans.cuius rei studiosa fuerat:extincta est. ℂ Pue.me filiis more homerico ℂ Aconita paraui.uenena exhibui.aconitum autem uude dictum Ouidius ostendit. quæ quia nascuntur dura uiuacia caute. Agrestes aconita uocant. ℂ Tu ne duos.deest necuisti. ℂ Cre.tra. uerba sunt poetæ. ℂ De cholchide torua.de truci medea oetæ colchorum regis filia:ꝙ filios quos de iasone susceperat trucidauerit. ℂ Et progne.pandionis filia quæ marito tereo comedendum ithym filium dedit. ℂ Non propter nũmos.ut pontia. ℂ Minor admiratio.si ira incensæ fœminæ in filios sæuiãt. ℂ Rabie iecur incendẽte. quos diligere oportuit. ℂ Vt saxa iugis abrupta.nulla rationis ui in diuersum agente feruntur sicut ex præruptis ruunt rupibus saxa ad imas ualles reuoluta. ℂ Quæ computat.reputat & uersat animo & cum consilio & electione ad facinus patrandum agit̃. ℂ Sana.nulla commobilitate ducta. ℂ Spe.ma.nũ talẽ sortiri possint uxorem. ℂ Subeũtẽ.fa.ma alce.sponte se morti destinãtem.alceste.n. admeti regis uxoꝛ quæ ꝑ marito se morti obiicere ñ dubitauit. uñ ill d̃. Arserit euadne flãmis itẽta mariti nec min⁹ alcestẽ fama sub astra ferãt. ℂ Occurrẽt.quoquo te uerteris. ℂ Mul.ti.belides.danaus & ægyptus fratres fuerunt beli filii:danao fuit uirilis sexus qnquaginta numerus filiorum ediuerso par ægypto numerus filiarum:uolit ergo danaus fratris filias liberis suis matrimonio sociare:at ægyptus oraculo cognouerat ꝙ generi sui manibns erat moriẽdum:itaq; iussit filiabus ut sponsos occiderent:quod factũ est sola autem hypermestra lino pepcit. ℂ Atq; eriphylæ.eriphyla uxor amphyarai monilis præciosissimi cupiditate illecta maritum latitãtem ne ad thebanum bellum proficisceretur ꝙ illic esse sibi moriendum oraculo nouisset: detexit.

ℂ Mane

¶ Mane.nocte enim uiris paratur cædes. ¶ Clytemnestram.i.mulierē:quæ uirum occiderit:sicuti clytemnestra Agāmemnōa suum Aegystho sacerdote atq; adultero auxiliante. ¶ Refert:differt in genere mortis. ¶ Tyndaris. Clytēnestra tyndari & lædæ filia. Insulsam & fatuam:p ipsa insulsa & fatua. In ātiquo textu legi inuisam :& fatuam. ¶ At nūc res agitur. nostro tempore inquit mulieres occidunt uiros nō ferro:ut clytēnestra ægerat:furore quodā: Agāmemnon.n. Cassandrā priami filiam secum duxerat. At ueneno perimunt. interdum & ferro si uiri antidotum prægustassent. ¶ Agitur contra uiros.s. ¶ Agitur ab uxoribus. ¶ Rubetæ.de hac latius in satyra prima ¶ Atrides.maritus ut fuit atrides. idest Agamenon clytēnestræ. Ter uicti regis medicamina :Plinius scribit lib.xxv.q Mitridates pōti Rex quottidie uenenū bibebat præsumptis remediis:ut cōsuetudine ipsa innoxium fieret:Et ualerius libro nono ait: Mitridatem cū maximo cruciatu ueneno repugnantem spiritū suū tandē succumbere coegit :Gellius uero libro decimo sexto ca.sextodecimo sic ait. Quamobrem postea:cū p̄lio populi romani uictus metu sui in ultima regni refugisset: & mori decreuisset & uenena uiolentissima festinādæ necis gratia frustra expertus eēt: suo se ipse gladio transegit:huius regis Antidotus celebratissima ē:quæ Mithridatios uocatur:Hæc ille. Lucanus ēt ueneno periisse asseruit dicēs:Prælia barbarico uix cōsumata ueneno. ¶ Pontica medicamina regis. Plini⁹ libro.xxiii.capitulo.xxiiii.sic ait:In arcanis Mithridatis maximi regis deuicti.Cn.Pompeius inuenit in peculiari cōmētario ipsius manu compositionem Antidoti e duabus nucibus siccis:itē ficis totidē & rutæ foliis uiginti simul tritis:addito salis grano:& qui hoc ieiunus sumat nullū uenenū nocituꝝ illo die: hæc ille. ¶ Ter uicti regis. Lucius florus libro tertio scribit Mithridatem primū a Sylla uictū fuisse. Deinde a lucullo. Tertio a Pōpeio uno prelio cōfectum:Famq; dimicationem nocturnā fuisse ait: Lucente luna a tergo hostibus a facie romanis:Hinc pōtici p errorē longius cadētes umbras suas:quasi hostiū corpora petebāt: & Mithridates quidē nocte illa debellatus ē idem quoq; libro. Ci.Epitomatis Liuii sic ait. Cn.Pōpeius i pui ciæ formā pōtū redegit. Pharnaces filius Mithridatis B llū patri itulit ab eo Mithridates obsess⁹ i regia cū uenēo sūpto paꝝ pfecisset: ad mortē ab milite gallo noīe Bithocco.a quo: ut adiuuaret petierat iterfect⁹ ē.

MAN.

mitridatis uenenū

Mane clytemnestrā nullus nō uic⁹ habebit
Hoc tantum refert:q tyndaris illa bipennē
Insulam & fatuam læua dextraq; tenebat
At nunc res agitur tenui pulmone rubetæ.
Sed tamen & ferro si prægustaret atrides.
Pontica ter uicti cautus medicamina regis

mitridatis antidotū
mitridatis tres clades

DOM.

¶ Si atrides: si maritus:ut Agamemnon Clytemnestræ: ¶ Pontica medicamina .i. antidotū qd Mitridates rex ponti contra uenena quottidie sumebat ex sale:ruta:nuce fico conditum:ter a romanis uict⁹ Scylla s.Lucullo pompeio: extenta clade:ut Gellius scribit:uenena sumpsit uiolentissima: sed cū non proficerent Gladio se transfixit:huius compositionem scriptam inuenit Pompeius in eius scrinio:Iuglans erat una: Fici duæ siccæ potissimo ruttæ folia.xx.salis granum in unum cōtusa & deuorata ieiuno.

MER.

¶ Clytemnestram.quæ maritum Agamemnonem de bello troiano reuersum ab ægysto adultero tolli curauit. ¶ Pulmone rubetæ:ex qua uenenum conficit præsentarium. ¶ Atrides.pro quocunq; marito ponitur. Nam Agamēnō Clytemnestræ maritus atrei filius fuit. ¶ Tindaris. clytemestra Tindarei filia Horatius:Dissecuit medium fortissima tindaridarum. ¶ Pontica ter uicti cautus medicāina regis:mitridatis subaudi : qui (ut Plinii uerbis loquar)maximus sua ætate regum omnium ante se genitorū diligentissim⁹ uitæ fuisse argumentis præterquam fama intelligitur uni ei excogitatū quotidie uenenum bibere:præsumptis remediis ut consuetudine ipsa innoxium fieret. Primo inuenta genera antidoti.ex quibus unum etiam nomen eius.retinet:illius inuentum autumant:sanguinem anatum ponticarum miscere Antidotis: quoniam ueneno uiuerent. Ergo aut mitridaticū antidotum usq; in nostra tempora celebratissimum prægustādum iubet: aut eam compositionem significat:quam in sanctuariis eiusdem regis deuicti. Gneus Pōpei⁹ iuenit i peculiari cōmētario ipsi⁹ manu scriptam:e duab⁹ nucib⁹ siccis: item ficis totidem:& rutæ foliis uiginti simul tritis addito salis grano:Et q hoc ieiun⁹ sumat nullum uenenū nocituꝝ illo die. ¶ Ter uicta sylla primū:tum a murena & lucullo demū a magno pōpeio debellati abs quo cōsciscere sibi mortē coact⁹ est.

Mithridatis

Mithridaticum Contra uenena

VAL.

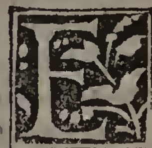
¶ Clytēnestra quæ agamēnona maritū a bello troiano reuersū cū adultero ægisto occidit. ¶ Hoc tantū refert in genere mortis differētia ē ¶ Quod tyndaris clytēnestra.q tyndarei fuit filia. ¶ Bipēnē dextra læuaq;.qa maritū occidit:uñ ēt Hor.securi Diuisit mediū fortissima tyndaridaꝝ dixit & electra apd Sophoclē τον δύστηνον ἐμὸν ὅριον πατέρον κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν φοίνιος ἄρης οὐ κατεξείνισεν μήτηρ δ' ἡμὴ χὼ κοινολεχὴς Αἴγισθος ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι σχίζουσι κάρα φονίῳ πελέκει. ¶ Dextra læuaq; tenebat.& hoc a Sophocle sumptū apud quē electra inquit:ὦ δίπτυχον ἄρρητων ἐκπαγλα χειρῶν τοῦδ' ἐπος ἰδ' ἐστηρωσαν ατου δεικεις διδυμαιν χεροιν.cæsū autē in conuiuio hic uideri uult cū nō multo post de uindice oreste dicat.quippe ille de is auctoribus ultor pr̄is erat cæsi media inter pocula sed apud euripidē in oreste electra cū uestē induerent sine exitu ullo occupatū cæsūq; dicit ingēs. ἀγαμέμνονα ναξω παροενοι μεντρειδ εφυ μενεκ λιας χρυσοθεμις ιφιγενεια τ' ηλεκτρα τ' εγω αρσην τορεστης μητρος ανοσιωτατης ηποσιν απειρω περι βαλουσ υφασματι εκτειν ενων δ' εκατι παρθενον λεγειν ουκαλον. ¶ Res agitur:qsi pugnetur pulmone rubetæ. ex quo uenenū conficit. ¶ Sed tamen & fer.si p̄gustaret atrides pōtica ter uicti cautus medicamina regis. ordo ē & sensus. Si atrides.i.maritus uxori & agamenon cōiunctus adulteræ cautus ne ueneno ab uxore neceꝛ prægustaret medicamina pōtica mythridatica cōfecta a mythridate q rex fuit ponti. ¶ Ter uicti.a sylla lucullo & a pompeio. ¶ Tamen & ferro.deest necareꝛ:sensus igiꝛ ē.si uideat uxor maritū ueneno nō posse necare audacior facta ferro

ipsũ aggrediet. ℭ Pontica ter uicti cautus medicamina regis: mytridates rex pōti & armeniæ scithas ꝓdomuit cappadociã occupauit oẽs asiæ urbes bello illustrauit. paphlagoniã iuasit: gallaciã occupauit ariopazanẽ regẽ cappadociæ sororis suæ maritũ dolo occidit illius filiũ regẽ bello uictũ e regno pepulit uyorẽ sororẽ suã occidit nicomedẽ bithyniæ regẽ ex regno eiecit dixit apd ephesũ ut p asiã qcũq; cōpti romanoꝝ ciues fuissẽt una occiderẽt die: ꝙ cũ maximo hospitũ luctu effectũ ẽ. Archelaũ ducẽ cũ. c. & uiginti milib⁹ peditũ egtũq; i achaiã misit q cũ lucio sylla cōflixit sed afflictus adeo ut uix decẽ milia ex tãto exercitu supfuerit q clade accepta rursũ mythridates electissimoꝝ militũ. lxx. milia archelao subsidio misit ex quib⁹ qnquaginta milia cæsa dicũt: & archelai filius sautius occubuit. mithrydates de sũma sui regni despans urbes subuertere ciues: hecare cœpit: qd cęteri aiaduertẽtes i urbes nō admittere eũ cōtra moliti sũt. idq; ꝑcipue ephesii: smirnei: sardi: thraliẽses: ueritus mythridates cũ sylla fœdera de pace cōtraxit. post rupto fœdere asiã quæ romanoꝝ erat inuasit: & dũ cottam cōsulẽ apud chalcedona uictũ obsideret & cizicã urbẽ: lucull⁹ alter cōsul ipsũ obsedit mythridatẽ. mythridates reꝝ iopia cũ tantũ alere exercitũ nō posset partẽ abire iussit: quã lucullus agressus cecidit supra quindecim milia hoium: deinde reliquus mythridatis exercitus peste fameq; in dies magis minuebat: ut supra trecenta hoium milia periisse ferãt. rex ipse nauigio e castris ꝓfugisse dicit ide bizãtiu uersus istructa classe nauigãs tẽpestate correptus naues octoginta amisit in fluctibus. ipse i mioparonẽ cōscẽdẽs effugit tẽpestatẽ: quẽ lucullus ꝓsecutus nō ex cæteris mō urbibus: sed etiã ex auito fugauit regno sinopẽ & amisõ pōti urbes regia domicilia cœpit mythridates a tigrane armeniæ rege acceptus quas ex uicinis pōt secũ auxilio trahẽs copias: luculli exercitũ i pōto securius uagũ & nihil hostile metuẽtẽ trucidat. lucullus rursum mythridatẽ inuadit: & armenioꝝ magnã partẽ sternit: inde apud cercã tigranis urbẽ cũ tigrane ꝓliũ iniens ipsũ ꝓlio ac pœne bello atterit: cæsa. n. hostiũ triginta milia fuere. post lucullũ pōpeius noua molientes reges adortus noctu iprouisos inuasit ceciditq; ad q̃draginta hostiũ milia. mythridates fugit nocte sublustri cũ uxore & duobus comitib⁹. mytridatis fili⁹ rabiæ flagrãtẽ patrẽ itelligẽs adeo ut amicos ac filios necaret: exercitũ quãtũcũq; potest sibi cōciliat: & aduersus patrẽ pgit: nec pcib⁹ eius flecti potuit: ut ei traderet exercitũ: q̃ de re cōsternatus pŕ uxorẽ & pellices ueneno necat: quod cũ ipse postremo hausisset frustra: ꝙ a teneris annis sibi remedia aduersũ uim ueneni cōparasset gallũ quẽdã exorauit ut ab eo interficeret: aliquãdo autẽ post pharnaces eius filius a Iulio cæsare in bellis ciuilibus uictus occisus est.

Argumentum Satyræ. vii.

Septima demonstrat Romam nil ferre poetis.

Satyra Septima. L. iii.

ET spes & ratio studiorum in cæsare tantum
Solus. n. tristes hac tempestate camœnas
Respexit: cũ iam celebres notiq; poetæ,
Balneolũ gabiis romæ cōducere furnos
Tantarẽt: nec fœdum alii. nec turpe putarẽt
Præcones fieri: cũ desertis aganippes
Vallibus esuriens migraret in atria clio.
Nam si pieria quadrans tibi nullus in arca
Ostendatur: ames nomẽ uictũq; machæræ:
Et uendas potius cōmissa quod auctio uẽdit
Stãtib⁹ œnophoꝝ tripodes: armaria: cistas

MAN.

ET spes: & ratio: Laudatur hac Satyra imperator Domitian⁹. Arguuntur Romulidæ. Ille enim solus studiosis fauebat: ii uero tantum admirabantur: & laudabãt disertos nil conferendo. Nec est ullã i principem ironia: si cautius lector inspexeris. repetit enim inferius. Nemo tñ studiis &c. Item si qua aliunde putas rerum expectanda tuarũ præsidia. Item spes nulla ulterior: nisi in cæsare scilicet: quod quidẽ minime repetiisset si ironice loqueretur. Quod autem de domitiano uere intelligendum sit: Suetonius ostendit his uerbis: Cupiditatis quoq; atq; auaritiæ uix suspitionem ullã aũt priuatus unquã. aut princeps aliquãdiu dedit immo e diuerso magnæ sæpe nō abstinentiæ modo. sed ẽt liberalitatis experimenta: omnes circa se largissime prosecutus: nihil prius aut acrius monuit: q̃ neqd sordide facerẽt. Hæc ille. Fabius etiam Quintilianus in prologo libri quarti sic ait. De ipso Domitiano: Nunc omnes in auxilium deos ipsumq; i primis: quæ neq; præsentius aliud. ℭ Nec studiis magis propriũ numen est in uocẽ &c. Tales itaq; mores Domitianus habebat poeta scribente hanc satyrã. Postea uero sæuus. deinde cupidus effectus ẽ. ut trãquillus late ostendit. Nec bẽ alio imperatore intelligendũ: quoniã & paris pãtomimus Domitiani tẽpore floruit: de quo infra poeta. ℭ Spes. spes est expectatio boni. Metus: uero mali expectatio. Quod cicero edocet libro quarto tusc. Varro aũt sic ait: Etiam spes a sponte pōt esse declinata ꝙ tum sperat. Quum quod uult sic fieri putat. nã quod nō uult. si putat metuit non sperat. ℭ Ratio. idest causa. Est enim causa animi impulsus ad aliqd agendũ: Ratio autẽ est gerendoꝝ ordo ex causa uenientium: ut quid quo loco facias: ac dicas intelligas. auctor est uictorinus libro primo rhet. Quibus uerbis colligitur Causam esse posse sine ratione. Rationem uero non posse sine causa esse. Itaq; ratio pro causa hoc loco ponitur. Et Fabius libro tertio ait. ꝙ ratio est: qua quod factum esse constat defenditur. Vel ratio studiorum. i. consilium. Tullius enim i lib. de. n. d. sic. Nunq̃ uidi inquit animã rationis consiliiq; participem in ulla alia nisi humana figura: Inferius aũt Motuꝫ celerẽ cogitationis acumen & solertiã: Rationẽ quoq; uocat scribit. n. ita: Sic haud scio an melius fuerit humano generi: Motũ istũ celerẽ cogitationis acumen: solertiã quã rationẽ uocamus &c. ℭ In cæsare. Domitiano. i. ℭ Camœnas musas de qbus late in sat. iii. p has autẽ poetas intelligit. ℭ Tristes. ob nulla emolumẽta laboꝝ. ℭ Respexit deorũ more: qui etiã aspicientes fauere dicuntur. ℭ Celebres: ꝑclari & inclyti. ℭ Balneolum

Domitiãi largita.

Spes q̃ Metus quid

Ratio Causa Ratio

Ratio

neolum.non balneũ dixit propter eorũ inopiã:& oppiduli sitũ. ℭ Gabiis.de iis late satyra tertia. ℭ Furnos id autem tum ut calerent:tũ ubi cibari posset:frigebãt.n.egeniq; erãt. ℭ Fœdũ:deforme idecorũ: ℭ Præcones fieri. ii eni lucrũ cõsequebunt. Hinc Martialis libro qnto ad lupũ sic ait. Cui tradas lupe filiũ magro

Quæris sollicitus.diuq; rogas.Omnes grammaticosq; rhetorasq;
Deuites moneo:nihil sit illi Cum libris ciceronis:aut Maronis.
Famæ Rutilium suæ relinquat.Si uersus facit abdices poetam
Artes discere uult pecuniosas Fac discat citharedus aut choraules.
Si duri puer ingenii uidetur.Præconem facias:uel architectum.

ℭ Aganippes uallibus.i.secessibus aptis poetari uolentibus.De Aganippe autem latius satyra tertia ibi. s.Ripa nutriens in illa. ℭ Clio:poeta ipse.De Clio aũt & musis aliis ample in carmine de floribus edocuimus.In dictione Musa. ℭ Migraret in atria:in domos diuitũ:ut ibi uiuere facilius possent mẽdicando fere pieri des nã solo uictu cõtenti asseclæ fiebãt & satellites:quod etiam nunc multi faciũt apud pceres degendo. ℭ Pieria.poetica uel musica:nã pierides musæ a pierio mõte dictæ sũt:ut scribit Festus plura diximus satyra qrta ℭ Quadrãs similiter Mar.li.ii.ait. Et quadrãs mihi nullus ẽ in arca. ℭ Nomẽ & uictũ. ℭ Machæræ ames i.uelis nominari Machærophoros.i.ensiger tanquã satelles:uelis item uictum consequi.qualẽ ensigeri cõsequuntur. Qui sensus est profecto optimus nã quadrat superiori dixerat.n.poeta. Esuriens migraret i atria Clio. Machæra autẽ gladius dicitur. ℭ Et uendas potius commissa præconem fieri hortatur: potiusq̃ iniq testimonia perhibere gratia lucri. Quod etiam Ouidius libro primo de amoribus prohibet his uerbis. nõ bene mendaces uendunt periuria testes. ℭ Et uendas potius commissa. Ordo est. Et potius uendas commissa tibi appositio Oenophorum tripodes &cætera. ℭ Quod auctio uendit Stantibus. Vel sic: Et potius uendas:quod auctio commissa tibi uendit Stantibus appositio oenophorum.&c. ℭ Auctio publica rerũ priuatarũ uenditio. ℭ Oenophorum de hoc diximus satyra sexta. ℭ Tripodes. mensas. Machærophoros

ℭ Domitius Calderinus Veronensis.In.VII.Satyram ad iulianum Mendicem. DOM.

ET spes & ratio hæc satyra ciuium auaritiã notat:qui poetis nihil dabãt:cũ tamẽ princeps cõtigisset qui studiis fauebat:idem sensus est.Mart.in epigrammate:quo cõqueritᵉ nõ esse mecœnatem temporibus suis:cũ sit augustus:legatur igitur satyra non per ironiam sed aperto sensu ut ita laudetur Domitianus si Quintilianum & Mart.sequimur eundem imperatorẽ ita laudantes:uel certe Nerua quod magis placet:ex cuius principatu poetis: Mart.quoq; cõgratulatur. cõtigit ausoniæ pcerũ mitissimᵘ aulæ Narua licet toto nũc Helicone frui:tota igitur obiurgatio est auaritiæ ciuium & laus principis. ℭ Solus id est nullus ciuis sed solus imperator. ℭ Camenas:antiqui dixerũt Carmenas & Cesmenas ut neuius:nos elisa littera Camenas. ℭ Balneolum gabiis cogitabant inquit poetæ de conducendo Balneolo & Furno:nam qui pauperes sunt tremere dicũtur. Mar.& tremere & sorde farris mordere canini:qui autem frigebant Horatii emulatione dicuntur cogitare de furno & balneolo cõducendo:ut illic caleant. Horatius. Nec qui frigus collegit furnos & balnea laudat: ut fortunatam plene præstantia uitam. Balneolum aũt gabiis dicit ut ostendat id conduci Propter frigus:nam gabii ut scribit Horatius inter loca frigida numerabantur. ℭ Præcones hoc est extremæ desperationis & difficultatis uiuendi subire:scilicet munᵘ præconis: Martialis præconẽ iubeas uel architectũ. ℭ Machæræ.apud græcos significat ensem & cultrũ:hoc uerbum plane græcũ inseruerũt carmini ut paniã acõtion ut autor est Macrobius nõ conuenit autẽ cũ præcone: de quo hic loquitᵉ:si exponas Machæræ idest ensis placet accipias p nomine proprio præconis tpe Iuuenalis:ut Gellius & eulogus præcones sunt apud Martialem. ℭ Ames uictũ & nomen id est non te pudeat q̃rere uictũ & appellari præconẽ. ℭ Machæræ idest præconis a Machæra qui in eo munere tunc præstabat. ℭ Vendas cõmissa:idest quæ data tibi sunt a dominis ũt uẽdas. ℭ Tripodas mẽsas postea inuẽta sunt monopodia luxu asiaco ut scribit Liuiᵘ. ℭ Armaria:maiora repositoria librorũ.

ET spes & ratio studiorũ in Cæsare tãtũ est. Tertius satyrarũ liber quãtũ colligere licet ex ueterũ grãmaticorũ diuisione:in cuius prima satyra inopes & mendicos ferre eos ostẽdit:q litteratorio. munere uitã suã tuentur:& hoc p auariciã tã principis q̃ diuitũ q litterarũ studiosos nullo munere prosequanᵉ. Vnde possent uitã uel difficilẽ degere:immo hoc genus hominũ quodãmodo spernãt:quo nomine bonæ disciplinæ penitus pessum iere:Quando ea sit talium studiorũ conditio. ut nisi a potẽtibus uiris foueanᵉ corruant atq; dilabanᵉ. Vtitur aũt in notãdo principe irõia plane diuina. ℭ In Cæsare Domitiano subaudi. ℭ Respexit.ceu deus. Nã dii respicientes rebus hominũ fauere dicũᵉ. ℭ Præcones.qui ad res emendas homines cogebant. Et hic quæstus illiberalis erat qđ & notat Mar. Præconem iubeas uel architectũ. ℭ Gabiis:desertis plane i quibᵘ nulla frequẽtia ẽ populi. ℭ Machæræ.gladii & græca dictio:posuit ãt p gladiatore p tropũ:q dᵉ metonymia. ℭ Tripodes:qbᵘ uel delphica sustinebaᵉ uel mensa MER. Machæra

ET spes:& ratio studiorũ in cæsare tantũ. In hac ad thelesinũ satyra de sterilitate studiorũ iperatorem palpat q studio eius poesis reparata sit. Et spes & ratio studiorum in cæsare tantum. est sensus ut dicat poeticæ artis industriã perisse diuitium culpa in diuersa studia mentes tenẽtiũ:sed dicit imperatoris subuenisse humanitatem. ℭ Rõ.existimatio. Cic.sed nisi aliquem modũ cõstitueris uitæ coges oblitũ me nr̃æ amicitiæ hr̃e rõnẽ meæ dignitatis. ℭ Solus.n.tristes ac tẽpestate camœnas respexit.poetis fauit.tristes aũt camœnas dixit tacentibᵘ poetis. ℭ Camœnæ musæ a carminibus:ut inqt Festᵘ dictæ uel q canunt antiquorum laudesuel q sint castæ mentis præsides. ℭ Cũ iã noti celebresq; poetæ balneolum gabiis Romæ cõducere furnos tẽptarẽt: sensus est. Cæsar puidit poetarũ miseriæ cũ nõnulli isignes iã tẽtassẽt quæq; sordidissima lucra subire. ℭ Balneolũ gabiis.ut fierẽt mediastini. ℭ Romæ cõducere furnos.ut furnariũ VAL.

exercerēt. ℭ Fœdū. fordidū. ℭ Nec turpe. Inutile. ℭ Præcones fieri cū desertis aganippe uallibus esuriēs migraret in atria clio. hoc dicit cū poetaꝝ multi haud eēnt ignobiles: oēs certe igenui liberiq́ animi putarunt fœdius mēdicare aut se diuitū mensis seruos subiicere q̄ pcones fieri. ℭ Cū desertis aganippes uallib⁹ i. ubi uates poemata cōscribūt. p aganippē oēm secessū & ab hoium crebra cōsuetudine semotū locū significat ubi musæ habitare dicerent. fuit enim aganippe in boetia locus musis sacer uel ut Calimachus uult: fons permesi fluminis. Solinus aūt helicon lucus inqt est cithæron saltus amnis ismenus fontes haretusa œdipodia psamate dirce: sed ante alios aganippe & hippocrena: unde in fastis Oui. aganippis denominatiuū fecit. Dicite quæ fontes aganippidos hippocrenes Grata medusæi signa tenetis: equi. ℭ In atria. i domos potentiū. ℭ Esuriens clio. poetā oēm dedit itelligi q i domos diuitū petebāt: ut opib⁹ fierēt auctiores uel ut custodes efficerent atrinenses. ℭ Clio. musa ἀπὸ τοῦ κλέους. q poetis gloria a cōpositis nascat libris. sane clio dido & oia græca fœminina noia in. o. terminātia græcā apud latinos tenent declinationē: ut diomedes focas & Quinti. q in primo istitutionū oratoriarū. mihi aūt placet inqt rationē seq quosq́ patitur decorneq́ eni iā calypsonē dixerim: ut iunonē q̄q̄ secutus antiquos hac Cæsar utitur ratione. declinādi. sed auctoritatē cōsuetudo supauit. sic eni uetustissimi declinabāt. ut Cæsar. Plaut⁹ in aulularia. quē ioui quōdā Iuno custodē dedit. quos sequi nos oportere Priscianus. nō recte duxit cū iuniores græcā sequātur oēs declinationē. ℭ Oui. Nō mihi sūt uisæ clio cliusq́ sorores. & miserāq́ relinquere dido. Silius italicus. terq́ suā dido ter cū clamore nocarat. ita Vir. ita cæteri deniq́ declinarūt. ℭ Pieria in archa ubi recōdunt libri aut q̄ poetarū ē. pieria. n. thraciæ locus musis sacer fuit. unde pierides musæ: ut autor est Strabo. ℭ Quadrās nullus nūmus. sic Mar. Et quadrās mihi nullus ē in arca. ℭ Nomen uictūq́ machæræ: ut machærophorus & coquus appellare. ē aūt machæra gladius qd nomē a græcis ipositū: q multo sanguine cōmaculet. ℭ Et uendas potius cōmissa. qd auctio uēdit stantibus. schema est aleosis. ℭ Cōmissa: credita quo uendant ubi fiant auctiones his qui astant: ut quæ exponunt emant. ℭ Oenophorū. uinariū uas a ferendo uino dictū.

Alcyonen bacchi: thebas: & terea fausti.
Hoc satius q̄ si dicas sub iudice uidi
Quod non uidisti faciant equites asiani
Quāq̄ & cappdoces faciāt equitesq́ bythini
Altera quos nudo traducit gallia talo.
Nemo tamē studiis indignū ferre laborem
Cogetur post hac: nectit quicunq́ canoris
Eloquiū uocale modis: laurūq́ momordit:
hoc agite o iuuenes circūspicit: & stiulat uos
Materiamq́ sibi ducis indulgentia quærit:
Si q̄ aliunde putas rerum expectanda tuaꝝ

MAN. ℭ Alcyonē Bacchi. Tragœdiā de Alcyōe ceicis uxore qui ambo in aues uersi fuere. De qbus Naso in met. libro undecimo: Vtq́ plis libro nono de aialibus scribit. (Alcedo Alcyon) Alcedo auis nō multo amplior passere ē. colore tū Cæruleo: tū uiridi. tū etiā leuiter purpureo insignis rostrum subuiride: longū & tenue: uiuitq́ piscibus: libro uero quinto dixit idem q Alcyon circa brumā parere solita est: (Alcyonides.) septē dies autem brumā & septem a bruma. Septem primis diebus nidum conficere auem hanc fertur reliquis septē parere educareq́: pari Alcyō circiter quinq́ oua. Omniū rarissimū uidisse Alcyonē ē: Columella lib. duodecimo. c. ii. scribit ita Octauo calēdas Martii Sagitta crepusculo incipit oriri: uariæ tēpestates: Alcyoni dies uocantur. In atlātico quidē mari sūma tranquillitas. nota ē. Haud igitur hæc columellæ cū plīo conueniūt. ℭ Thebas & terea fausti. tragœdiam de thebis: (Odipus) quomodo laius occisus ē ab Oedipode filio: qui postea matrē Iocastā uxorē habuit. inde se oculoꝝ luce orbauit. Postea uero etheodes & polinices œdipodis filii mutuis cecidere uulneribus. ℭ Terea: tragœdiā de tereo: progne philomela & ithi. ℭ Bacchi & fausti: noia erāt tragicorū iuuenalis tempestate. ℭ Hoc satius: uidelicet præconē fieri: & cōmissa uendere stantibus. (Cappadocia) ℭ Equites asiani. hos populos poeta carpit. in testimoniis præbendis: nā falsi erāt: Vnde & Cicero pro Flaco. Minoris asiæ populis nullā fidem adhibendam clamat. ℭ Cappadoces: erat Cappadocia in decem præturas diuisa iuxta armeniam regio. de qua plurima Strabo li. xii. (bythini) ℭ Bythyni. asiæ populi iuxta phryges & misos auctore Strabone libro. xii. (Gallogræcia galatia) ℭ Altera quos nudo traducit Gallia talo. Ordo est: & quāquā faciāt equites illi: quos altera Gallia traducit nudo talo. De Gallogræcia intelligit iuxta bythiniā: & paphlagoniā. Sed dicta est etiā Galatia. Lege Strabo. li: xii. ℭ Traducit: in urbē mittit. ℭ Nudo talo: nudis pedibus ob inopiā. s. postea tamen equites fiunt paratis diuitiis malis artibus. ℭ Nemo tamen studiis. Dixerat poetas tentasse cōducere balneas & furnos: & q solus imperator respexit camœnas tristes: propterea nūc ait: q poetarū Nemo frustra laborē studiis nūc ipēdet. ℭ Post hac postq̄ ipator respexit camœnas tristes. ℭ Elogū uocale: sonoꝝ poema. ℭ Modis. uersib⁹. (Laurus poetarum) ℭ Laurūq́ momordit: hoc ait: quoniā lauro poetæ coronabant. Vnde & Ouidius lib. iiii. De pōto ait. Tēpora sacra mea sunt uelata corona. Publicus inuito quā fauor imposuit. (Laurus parnasi) Plinius li. xv. ait: quod erat laurus spectatissima in mōte parnaso: ideoq́ etiā grata apollini assuetis eo dona mittere iā & regib⁹ romanis. (Laurus delphica.) Cato duo lauri gña tradidit delphicā & cyprlā. ℭ Delphica uictores Delphis coronari. & triumphātes Romæ: ℭ Hoc agite o iuuenes. idest impēdite laborē studiis. Exhortat aūt poetas de ipso impatore scribere: cū eis indulgeat ac faueat. ℭ Ducis indulgētia. Dixim⁹ supra q sæpe magnæ liberalitatis expimēta domitian⁹ dedit. (Cedrinæ tabellæ) ℭ Si q ali. p. sēsus ē q si aliūde q̄ ab ipatore psidia expectas debes igni tradere potius carmina: nullus. n. fauebit: nā diues tātū laudat disertos & admirat.

DOM. ℭ Alcinoē bacchi: Bacchus & Faustus poetaꝝ sunt nomina: tragœdias tēporibus Iuuenalis scribētiū: sed iepte ut bassus apud Mar. ℭ Alcinoē: id est tragœdiā scriptā de Alcinoe. q̄ una ex pleiadibus ex Neptuno peperit Ireū patrē orionis: ut scribit Hygin⁹ a quo Irea oppidum fuit agri thebani. ut scribit Strabo. ℭ Therea: regem

rea:regem daulidis id est tragœdiã de Tereo & philomela. ¶ Dicas sub iudice uanitatem testimoniorum carpit in quo notat in primis assiaticos q ut scribit Cicero testimonia mutabant. ¶ Equitesq; bythini altera id est gallogræcia. ¶ Nudo talo: cũ eqtes dixisset q in bello opã solent pstare, statim addit eos ẽt iutiles esse bello. quod notat ex morte illorum: quibusdam enim græcorum institutum fuit olim prodire i bellum altero crure seminudo quod Macrobius docet euripidis & antiquorum testimoniis: & Virgilius in Hernicos transtulit Vestigia nuda sinistri instituere pedis. ¶ Traducit: ridendos præbet & tradit nobis. Martialis Desine si pudor est miseram traducere caluam. Papinius. Ego igt traducor. ¶ Nudo talo: molli corpore & pene iermi: ex armatura.n. genere corporis mollicię notat. ¶ Altera gallia: idest gallogræcia nã q ad paphlagoniã cõsederũt oli: duce Leonorio diuisi i tris gẽtes eiusdẽ tñ linguæ erãt. ¶ Si q: hic ẽ initiu satyræ. ¶ Alcyonem bacchi. bacchus hic poeta fuit: q fabulã alcyões scripsit: sed duæ alcyonæ fuisse legũt Altera ceicis uxor: q uiso cadauere mariti in littus eiectũ se deiecit in mare: iussuq; amphitrites in naues conuersi ambo fuerũt. q mari p quatuordecim dies quieto fœtificantes diebus nomẽ dedere: quos αἰκύονιτι Ακδηλερασ appellant: a fœtura uidelicet harum auium. Altera fuit Eueni fluminis filia: q postea Marpesa: autore eustachio dicta est: qui item tradit pro aue declinari Alcyon onis: pro muliere uero Alchyonæ nes: aspiratione caret hæc dictio: quanuis Tortelius aspirari precipiat. ¶ Therea fausti. fabulã quã Faustus poeta de tereo scripsit. Qui philomelam prognes uxoris sororẽ non solum uitiauit: sed & illi linguam amputauit. ne scelus prodere posset: quo tandem cognito male interempto filio: & patri apposito ultæ sunt tereũ de hoc frequens agebatur tragœdia. ¶ Hoc satius quã si dicas sub iudice uidi: qđ non uidisti. Melius est auctione & questu sordito uitam tueri: quã religionem testimonii contemnere: qđ Asiani faciunt. Nam mi noris Asiæ populis: nullã adhibẽdã fidẽ clamat Cicero pro Flacco. ¶ Cappadoces: horũ itẽ sẽp leue fuit testimoniũ. ¶ Bithini. bithinia Regio mioris Asiæ: q & põt⁹: auctore Eusebio: oli dicta fuit. ¶ Altera quos nudo traducit gallia talo: gallogræcos hinc intelligere debemus quando & altera sit gallia: ab illa quæ ẽ in Europa: & gallogræcorũ ꝓpriũ fuit testimonia uẽditare. ¶ Traducit. infames facit & deridendos: hoc.n. significat traducere. Martialis. Rideris multoq; magis traduceris afer. Græce dr̃ ωρχΔείγμα τίζειν: hoc ẽ in exẽplũ dare. ¶ Nudo talo forsan ꝑ more gẽtis: quæ nudo talo incedat. ¶ Laurũq; momordit. licophrõ Δαφνηφατοσ diuiatores appellat: utpote laurꝝ comedẽtes. Vñ & poetæ: uelut afflati laurꝝ mordere dñr. ¶ Alcinoẽ. fabulã. ¶ Bacchi. quã bacchus scripsit. ¶ Thebas & terea fausti. de thebis & tereo fausti fabulas: nomina.n. fabularũ hæc sũt & maloꝝ poetaꝝ obscura siqdẽ sunt horũ nomina. Quã si dicas sub iudice uidi qđ nõ uidisti. i. q ut columniã facias falso testimonio. ¶ Faciãt equites asiani. asiani eqtes romani ex asiaticis facti. ¶ Eqtesq; bithyni. traces q bithyni dicũt ꝑpe bithyã habitasse fluuiũ ferũt fame ide actos in bebryciã migrasse: & bithyã ꝑ bebrycia a fluuii noĩe quẽ accoluissẽt noiasse: post nomẽ imutasse: hoc plæri q: nõnulli uero bithyn iouis & tracis filiũ rẽgẽ thracũ nomẽ dedisse existimãt. ¶ Altera quos nudo traducit gallia talo altera gallia. i. gallica græcia. nã gallatæ bithynis olim & atticis regibus obnoxiã regionẽ icursationibus uexãtes ac illis tãdẽ pmittẽtibus eã occupauere: q postea gallicia & gallogræcia dicta ẽ. ¶ Traducit. nutrit fouet sustinet hinc in uitibus traduces dicunt. M. Varro. Arbusta ubi traduces possint fieri ui tiũ: ut Mediolanẽses faciũt i arboribus q̃s uocãt opulos. ¶ Nectit quicũq; canoris eloquiũ uocale modis. i. quicũq; eloquẽs & eloquẽtia excellẽs poema pãgit. ¶ Vocale. sonoꝝ grãde. ¶ Modis. modulationibus. ¶ Laurũq; momordit elegãter sertũ e lauro expressit: sertæ siqdẽ coronæ pẽdẽtia folia leuiter tẽpora cõtingentia pruritũ sulcitãt quasi mordeant: ut si laurꝝ momordit ꝑ morsus a lauro ẽ trita apud poetas figura ni si sit momordit laurum mentis tanta leuatus cogitatione i cõponendis maximi sensus uersibus: ut laurea; sæpe suã dũ minime uulgares sensus excogitare t momorderit: unde Hora. ut in uersu faciendo: Sæpe caput scaberet uiuos & roderet ungues: & Persius. Nec pluteũ cædit: nec demorsos sapit ungues. ¶ Hoc agite o iuuenes. sẽsus est. o iuuenes circũspicite si quã possitis deligere uobis ad laudandum imperatorẽ materiã quãdo id eius liberalitas postulat. ¶ Hoc agite. ad hoc animũ intẽdite. ¶ Ducis indulgẽtia. imperatoris libertas atq; munificẽtia: qrit materiã suarũ laudũ quando poetas fouet. ¶ Aliunde. q ab imperatore.

MER. alcionæ duæ Alcyon Alcyonæ

Asiani Bithyni gallogræci Traduco

VAL.

Præsidia atq; ideo croceæ mẽbrana tabellæ
Impletur: lignorũ aliqd posce ocyus. & quæ
Componis dona ueneris thelesine marito
Aut claude: & positos tinea pertunde libellos
Frange miser calamos: uigilataq; prælia dele
Qui facis in parua sublimia carmina cella
Vt dignus uenias hederis. & imagine macra
Spes nulla ulterior: didicit nã diues auarus
Tantum admirari: tantum laudare disertos.
Vt pueri iunonis auem sed defluit ætas
Et pelagi patiens: & cassidis atq; ligonis:
Tædia tunc subeunt animos; tunc seq; suãq;

¶ Ideo: ut aliunde fouearis. ¶ Tabellæ croceæ. idest cedrinæ. Martialis libro quinto ad Musas Nunquam grãdia: nec molesta poscit. Quæ cedro decorata purpuraq; Nigris pagina creuit umblicis. ¶ Veneris marito idest uulcano & igni. ¶ Pertunde. pertundi sinas. ¶ Tinea. Ouidius de põto ẽt inqt libro primo Conditus ut tineæ carpiẽ ore liber. Pli. libro undecimo capitulo. xxxiiii. ait. ꝙ puluis in lanis & ueste Tineas creat. Nascũt & in cartis. Dicũt alii Tineã dictã ꝙ tineat: & eo usq; assideat quo erodat. ¶ Vt dign⁹ uenias ederis. Trahimur omnes studio laudis: & optimus quisq; maxime gloria ducit. Ipsi enim philosophi etiã illis libellis: quos de contẽnẽda gloria scribũt: nomẽ suũ inscribũt. In eo ipso in quo pdicationẽ nobilitatẽq; despiciunt: pdicari de se: ac nominari uolũt. Hæc scribit Cicero ꝑ Archia. ¶ Hederis. hedera.n. poetæ corona bãt: hic Maro æglogа octaua ait: Pastores hedera na-

MAN. Hedera Tinea Hedera poetaruꝫ

Terpſichorē odit facunda & nuda ſenectus.
Accipe nunc artes: ne q̄d tibi conferat iſte
Q uē colis: & muſaꝝ: & apollinis æde relicta
Ipſe facit uerſus; atq; uni cedit homero

ſcentē ornate poetā. Et Pli. ſcribit: poetas coronari hæ
dera habenti croceū ſemen: ꝓbus uero libro tertio. g.
ait ideo poetis ex hedera coronā dari quia exiſtimaᷓt li
ber eſſe cū muſis. Plura tñ diximus ode pria Horatii.
Frāge calamos. ne ſcribas. ſ. imagie macra. poetis. n.
in æde camœnaꝝ dabaᷓt ſtatua macra: & hedera coro
nata. Pli. ſcr. li. xxxiiii. c. iiii. ꝙ notatū ē a uictoribus &
luciū actiū poetā in camœnaꝝ æde maxima forma ſtatuā ſibi poſuiſſe. Cū breuis admodū fuiſſet. ¶ Diſer
diſertus tos: diſertus diciᷓt: q̄ pōt ſatis acute atq; dilucide apud mediocres homines ex cōmuni quadā opinione ho-
Eloquens minū mirabiliter dicere. Eloquens uero diciᷓt. qui mirabilius & magnificētius augere pōt: atq; ornare quæ
uelit: omniſq; omniū reꝝ: quæ ad dicēdū pertinent fōtis: animo ac memoria continet. Auctor eſt Cicero
libro primo de oratore. ¶ Iunōis auē. i. pauonē. De quo Naſo. libro primo de arte ait laudatas oſtēdit auis
iunonia pennas. Si tacitus ſpectas illa recondit opes. ¶ Sed defluit ætas: ortatur antequā ſenectā iuenlat re
licto ſtudio alia uia lucrandū eē. ¶ Aetas. iuuēta. ſ. quæ quidē tendit ad annos. xlvi. ¶ Pelagi patiens. ut
mercator fieres. ¶ Caſſidis galeæ. ut miles eſſes. ¶ Ligonis ut agriculturā exerceres. ¶ Tunc. in Senecta
uidelicet. ¶ Odit. hoc quidē accidit nullo habito emolumēto ex ſtudioꝝ laboribus. ¶ Accipe nūc artes.
Muſaꝝ diuitum altus exponit: ipſi & enim uerſus quoq; faciebāt: ne aliquid traderēt poetis. ¶ Et muſaꝝ & apol-
ædes linis æde relicta. i. relicto pierio ſtudio: nā colēdo illum nil cōponere poterant: quod quidē in æde muſaꝝ
Apollo recitareᷓt: ut moris erat auctore porphyriōe: Muſarū uero ædes a Martio philippo cōſtructa fuerat. Apol-
palatin⁹ linis autem ab auguſto in palatio cū porticu ubi erat bibliotheca & græca & latina auctore Suetonio.
DOM. ¶ Teleſine: ad Teleſinū ſcri. ēt Mar. Q d̄ mihi nō credis ueteri Teleſine ſodali. ¶ Croceæ tabellæ: nā li-
bri citro cui⁹ color croce⁹ ē ſeruabāᷓt. ¶ Tiea Oui. rodiᷓt & tiea carpiᷓt ore liber. ¶ Macra imagie. nā uatib⁹
dabaᷓt ſtatua macra corōata edera i æde camœnaꝝ poſt mortē. Luci⁹ uero acti⁹ poeta uiuēs eā ſibi poſuit:
ut ſcri. Pli. ¶ Relicta æde: hoc ē cōtempto iudicio alioꝝ q̄d ſolebat fieri i æde muſaꝝ: ut ſcribit Porphyrio.
MER. ¶ Marito ueneris: piphraſis uulcani: q̄ ꝑ igne accipiᷓt. ¶ Teleſine. forſitā hic ē: ad quē Martialis. Q d̄ mi-
hi nō credis ueteri teleſine ſodali. ¶ Croceæ tabellæ aut illitæ croco: aut colore crocco. ¶ Et imagine ma
cra poetæ macra & palleſcēti effigie habebāᷓt: Nā & ipſi ſtudio macilēti appellabāt Perſi⁹. At te nocturnis
iuuat palleſcere chartis. ¶ Aede relicta: quia apollo & muſæ præſentia erant poetarū numina. ¶ Vt pueri
Iunonis auē. pauonē ſignificat in cuius cauda Iuno a Mercurio iterfecti Argi oculos locauit.
VAL. ¶ Præſidia. fomēta: cū ꝓprie p̄ſidia militū ſint: dicta ꝙ extra caſtra p̄ſidebāt aliquo i loco quo tutior eſſet re-
gio. Cæſar in cōmētariis. Eo opē facto p̄ſidia diſponit caſtella cōmunit quo facilius ſi ſe iuito trāſire cona-
renᷓt prohibere poſſit. Auxiliū aūt appellatū ab aduētu: cū acceſſerint ei cui adiumēto futuri ſint aliēigenæ.
ſubſidium dictū a triariis qui in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponebāᷓt ꝙ ſubſidebāt ab eo ſubſidiū ap
pellatū. a quo Plau. agite nūc ſubſidite oēs q̄ſi ſolēt triarii. inde ſubſidiū ad ipetus hoſtiū ſuſtinendos cū ſua
nō poſſint ui obſiſtere emitti diciᷓt. Cæſar in cōmētariis de geſtis in gallia. Ad eū mittit niſi ſubſidiū ſibi ſū-
mittaᷓt ſeſe diutius ſuſtinere nō poſſe. multæ tamē ſunt trāſlationes: & i alienū migratiōes locū: ut cū inquit
Cæſar. his difficultatibus duæ res erāt ſubſidio ſcientia atq; uſus militū: ſed nūc de ꝓprietate loquimur. ſuf
fragia enim i cōtiōibus & declarādis dicūᷓt magiſtratibus: opē ferre ē pœne deſtitutos iumēto aliquo ſub-
leuare: ſicut ſuppetias ire & occurrere ſuppetias eſt fere ſubſidio ire. Hircius d̄ geſtis cæſaris i aphrica. Elephā
tiſq; turritis interpoſitis armatiſq; ſuppetias ire cōtēdit. & paulopoſt: Labienus cū uniuerſo equitatu fugien
tibus ſuis ſuppetias occurrit. ¶ Atq; ideo croceæ membrana tabellæ. ipletur. atq; ideō ſcribis. ¶ Mēbrana
croceæ tabellæ. q̄ croceā & ſubauratā tabellā habet: aut quæcūq; in tabulis ſcripta ſint i croceā dixit trāſferri
mēbranā: ut croceæ tabellæ dictū ſit ꝑ mēbrana crocea tabellæ. ¶ Dona ueneris marito: uulcano hoc eſt
igni imerge. ¶ Teleſine. ſui tēporis quēdā alloq̄ᷓt: ut Mar. Quod mihi nō credis ueteri teleſine ſodali Cre-
dis colliculis arboribuſq; meis. ¶ Poſitos tinea pertunde libellos: hoc eſt repone libellos & ſine tineæ abſu-
mant quando nihil ſis facturus lucri. tinea uermiculus eſt qui de carie editus libros abrodit. Hor. ad librū
ſuū. Aut tineas paſces taciturnus iertes Aut fugies uticā: aut uinctus mitteris ilerdā. ¶ In parua cella. quā
do ad meditādū paruus locus magis ſuppetit: ꝙ ſenſus minus diſtrahātur. ¶ Vt dignus uenias hederis: cū
ſēp uireāt poetæ celebrē & diuturnā famā rep̄ſētāt. ¶ Et imagine macra. utrꝫ q̄a ſic oēs pigāᷓt poetæ q̄ſi ad ſū
mā uſq; maciē meditatiōis labore cōficiāᷓt? an ſuis uigiliis: ut imaginē nō ad tabellā mō: ſed ēt ad uiuos uul
tus referam⁹. ¶ Spes nulla ulterior. de futuro nulla ē ſpes tēpore: ut meli⁹ ſit. ¶ Iunonis auē. pauonē deeſt
laudāt. ¶ Defluit. abit i ſeniū q̄ ſufficeᷓt potuit cōmutādis mercimōiis: reb⁹ bellicis: & agriculturæ. ¶ Suāq;
terpſicorē odit. ſuū poema ē. n. terpſichore e nouē muſis una αϖο τοῦ τέρψειν τοὺσ Χοροὺσ dcā. ¶ Ac
cipe nūc artes. ordo ē & ſēſus: accipe nūc artes: cū ætas ꝑmittit ne iſte quē colis relicta æde muſaꝝ & Apol-
linis derelicta. ¶ Cōferat. i. cōparet. ¶ Quid aliq̄d ex tuis carminib⁹. tuis. quādoquidem te uult uideri ar
te poetica anteire. & ſuos i primis laudari quos tibi recitauit uerſus. ¶ Muſaꝝ & apollinis æde: idem dicit.
fuit. n. ut porphyriō iq̄t romæ muſaꝝ ædes i q̄ poetæ carmia ſua recitabāt. muſas orbiū cæleſtiū cōcēt⁹ ue
teres dici uoluerūt: & ſingulos orbes muſæ nomē hr̄e. uniuerſaꝝ āt una cōcētū calliopē: q̄obrē & orpheus
in hymnis muſas ꝑ cōciſionē ab eo quod meluſæ nominatæ: ut nihil niſi melos. i. cātus harmonicus ſint: di
ci exiſtimat. ideo ſol ꝙ oium orbiū tēperet harmoniā μουσα γετης ē appellatus: Orphe⁹ μουσα γετα
αοροϖοιεεκηβολετοξοβελεμνε nec me p̄terit quoſdā grāmaticos muſæ uocabulū ϖαρατομω. i. ab
ΒΧοτουομουσουσα dcīaſſe. ¶ Ipſe fa. uer. ſua opiniōe elegātiſſimos. ¶ Atq; uni cedit home. cuiq̄ alii;

¶ Propter

MAN. ℂ Propter mille annos. Apollodorus atheniẽsis post. C.xl.annum euersionis ilii scribit homerum fuisse Euratosthenes uero post. C.annũ. Est autẽ opinio uaria ut refert etiã Eusebius Cicero ite; in prologo tusc. scribit homerũ fuisse & hesiodum ante urbem conditã. ℂ At si dulcedine famæ. sensus est q̃ siquis fama du ctus aliquid recitare uoluerit ei a diuitibus domus tantũ modo cõmodabitur. Amittetq; impẽsam omnẽ quã fecerat pro ferẽdis reportandisque subselliis: & cæteris ad id necessariis. ℂ Maculonus. diues ille. ℂ Ser uire tibi .s. ℂ Sollicitas. anxias timorosas: hostiũ causa. ℂ Extrema in parte sedẽtes: Suetonius scribit Ne- Homeri ætas Hesiodi ætas

Propter mille annos at si dulcedine famæ
Succẽsus recites maculõus cõmodat ædes
Ac longe ferrata domus seruire iubetur:
In qua sollicitas imitatur ianua portas.
Scit dare libertos extrema in parte sedentes
Ordinis: & magnas comitũ disponere uoces
Nemo dabit regum quanti subsellia cõstent
Et q̃ cõducto pendẽt anabathra tigillo (dris
Quæq; reportandis posita ẽ orchestra cathe
Nos tñ hoc agimus: tẽuiq; ĩ puluere sulcos
Ducimũs: & littus sterili uersamus aratro
Nam si discedas: laqueo tenet ambitiosi
Cõsuetudo mali: tenet insanabile multos
Scribẽdi cacoethes: & ægro ĩ corde senescit
Sed uatẽ egregiæ cui nõ sit publica uena

ronẽ plures alexãdria euocasse: & adolescẽtulos eque stris ordinis: & quinque ampli⁹ milia e plæbe robustis simæ iuuentut s undiq; elegisse: qui diuisi plausuum genera cõdiscerent. ℂ Cõmitũ. plaudentiũ. s. ℂ Re- gum. diuitũ. ℂ Subsellia. sedilia ipsa pro auditorib⁹ illuc allata. Nam ut ẽt Tacitus ostendit. Recitaturus rogare ultro & ambire cogebatur. ut essent qui digna rentur audire: & ne id quidẽ gratis. Nam et domum mutuabatur. & auditorium extruebat. subsellia etia; conducebat. ℂ Pendent: ut gradus solent. ℂ Ana- bathra gradus uel scalæ: αναβαινω eni ascẽdo signi- ficat. ℂ Cõducto tigillo. idest ligno & tabulis condu ctis. unde gradus fierent. ℂ Orchestra. in orchestra se natorũ sedibus loca erant designata: Cuius loci altitu do nõ erat plus quinque pedũ ibi etiã saltabaꝰ dicitur enim ab ορχεο μαι quod ẽ salto latius dictũ ẽ sat. ter- tia. ℂ Posita parata & extructa. ℂ Reportandis. in lo ca: scilicet unde acceperant. ℂ Cathedris. in q̃bus sci- licet digniores sedere solebãt. ℂ Tamẽ quãq̃ nil cõfe raꝰ. ℂ Hoc agimus scribimus & recitamus. Nã circa ea q̃ uilibet & in his operaꝰ: quæ & maxime amat. Et propria uoluptas auget operationẽ. Vt inq̃t philoso phus li. x. ethicorũ. ℂ Tenuiq; in puluere sulcos ducimus. Martialis autẽ lib. primo. ad. I. iuliũ ait. In steriles campos nolunt iuga ferre iuuenci: pigue solũ lassat: sed iuuat ipse labor. ℂ Discedas. a musis scilicet. ℂ Te- net. te uidelicet. ℂ Ambitiosi mali. i. cupidi laudis: ex qua nil boni cõsequeris is. autẽ qui in honorũ exupat appetitione Ambitiosus uocaꝰ: ut scribit ph̃s li. ii. eth. Tenet insanabile ordo est insanabile cacoethes scri- bendi tenet multos est enim cachoetes neutri generis & tetrasyllabõ. κακον autẽ malũ dr̃ το ηθος mos το uero εθος cõsuetudo. ℂ Scribendi cacoethes. ita legendũ est nõ cacethos uersus. n. nõ cõstaret: & cacethos. uolũt nec græcã uocem eẽ nec latinã: itaq; cacoethes legendũ quod & politianus se legisse ait in uetusto co- dice lõgobardis exarato lr̃is. ℂ Aegro ambitioso & cupido laudis. ℂ Sed uatem egregium. o stendit egre gios uates fieri mentem læta & gaza existenti: & omni remota acerbitate secus autem minime posse. licet omnino scribant. ℂ Publica uena: idest communis.

recitaturi cura

Anabathra

Orchestra

Voluptas

Sterilitas

Ambitiosus

Cacoethe

DOM. ℂ Solicitas: admittũt: unũ quenq; ea cura: qua solent admitti in urbem tempore belli. ℂ In extrema parte sedentes: hoc Nero instituit ut. s. Iuuenes essent dispositi q̃ plausũ genera cõdiscerent & sibi applauderẽt: re- citãti. ℂ Nemo regũ. i. diuitũ. ℂ Anabatra. i. gradus imitatio ẽ Luciliana: nã Lucillius integras uoces græ- cas carmini iseruit. ℂ Pẽdẽt sublimia sũt. hæc eadẽ Cornelius ii nã basso domi nascuntur pulchri q̃dẽ & iu cundi: quorũ tamẽ hic exitus ẽ ut cũ toto ãnno p̃ oẽs dies magna noctiũ parte unum librũ excudit & elucu brauit rogare ultro & ambire cogaꝰ ut sint qui dignẽꝰ audirꝰ: & ne id q̃dẽ gratis: nã & domũ mutuaꝰ: & audi toriũ extruit: & subsellia cõducit: & libellos dispgit &c. ℂ Cõducto tigillo. i. tignis cõductis a te. ℂ Posita ẽ id ẽ cõstructa. ℂ Reportãdis: i alienis & referẽdis ad dñũ a quo cõduxisti eas. ℂ Ambitiosi mali maniliũ ambitiosũ appellat poeticẽ q̃ homines uersãꝰ cupidi laudis tãtũ. ℂ Cacethos. imitatio itẽ Lucilliana. i. mal⁹ mos. ℂ In egro. i. i ambitioso corde multos suorũ tẽporũ notat & ĩ primis papiniũ: q̃ p̃ ambitionẽ ĩ poetarũ certamie cõcertauerat ĩ q̃nq̃tris mineruæ. ℂ Vena publica: æmulatio Hora. circa uilẽ paluq; morabiꝰ urbẽ. ℂ Anabathra. gradus pẽsiles Δια βατρα ϰωοτου Δυαγοινειν hoc ẽ ab ascẽdo. ℂ Orchestra. in orche stra honestiores sedere cõsueuerãt: quã rẽ supra declarauimus. Nã ut scri. Iunior Pli. frequẽter recitabãt car- mina poetæ: Ad q̃ audiẽda plurimos inuitabãt: domosq; cõ ducebãt. Cornelius itẽ Tacitus maternũ iducit sic irridẽtẽ Corneliũ bassũ: ut cũ toto anno p̃ oẽs dies magna noctiũ parte unũ librũ excudit & elucubrauit rogare ultro & ambire cogaꝰ: ut sint q̃ dignenꝰ audire: Et ne id q̃dẽ gratis. Nã & domũ mutuaꝰ & auditoriũ extruit. & subselia cõducit: & libellos dispgit: & ut beatissimus recitationẽ eius euẽtus ꝓsequaꝰ: omnis illa la us intra unum: aut alterum diẽ: uelut in herba uel flore p̃cepta ad nullã certã & solidã p̃uenit frugẽ. ℂ Re- portãdis cathedris. in q̃bus uiri egregii & dignitate p̃stãtes sedere cõsueuerãt. ℂ Cacethos. malus mos: κα- κοσ eni malus mos. ℂ Ergo in corde. i. ambitione famæ laboranti. ℂ Publica uena. cõmũi materia. Sic &.

MER. anabatra orchestra Mos reci tantium

VAL. ℂ Propter mille annos. quoniã uetustissimus autor est: ut quo q̃s sit antiq̃or eo plus habet autoritatis apud ignaros: q̃d & Hor. i epistolis irridens inq̃t. Est uerus atq; ꝓbus cẽtũ q̃ p̃ficit annos. Quid q̃ deperit minor uno mẽse uel anno. Inter quos referẽdus erit: ueteres ne poetas. An quos & p̃sẽs & postera respuet ætas. Iste q̃dẽ ueteres iter ponẽꝰ honeste. Qui uel mẽse breui uel toto ẽ iunior anno Vtor ꝓmisso caudæq; pilos: ut

equinæ Paulatim uelo & demo unū demo etiā unū. Dū cadat elusus rōne ruētis acerui. ℂ At si dulced ie famæ.nō ut cōmodi aliqd assequare. ℂ Lōge.ualde uel pridē. ℂ In qua sollicitas imitat̄ ianua portas.portas sollicitas capitolii dicit.qa cū galli capitoliū oppugnassēt portæ tēplorꝝ æreæ factæ sūt:ut cū igenti stridore aperirēt̄. ℂ Scit dare.ad sedendū. ℂ Magnas magnorꝝ uirorū uoces q applaudāt recitāti poetæ. ℂ Nemo dabit regū.diuitū ac dominorū:ita plautus in asinaria.nā ni ipetro regē paidi ex amore tātū ē hoi icēdium. ℂ Quāti subsellia cōstēt:nedū q̄ti tota cōstabit ipēsa. ℂ Et q̄ cōducto pēdēt anabatra tigillo.anabatra pulpita grad⁹ supiores scāsiles aut instrumēta scabillorꝝ:aut subsellia ab ἀναβαίνω. ℂ Cōducto tigillo.synecdochicos.i.cōducta cōtignatiōe. ℂ Quæqꝫ r̄por.po.ē orchestra chate.orchestra spacium i theatro i quo pātomimi saltitarēt aut tybicīes modularēt:& i quo stās recitet poeta:aut tabulata :ut uolūt qdā i ipo theatro ab ὀρχοῦμαι salto dicta. ℂ Trāquillus deīde i orchestrā senatūqꝫ descēdit:& orōnis qdē carminisqꝫ latini coronā:d̄ q̄ hōestissim⁹ qsqꝫ cōtēderat:sūpsit. ℂ Reportādis cathedris. ꝙ n̄ sicut i theatro sedilia eēnt ppetua.sed ut usus posceret portarēt̄ ac reportarēt̄. ℂ Nos tn̄ hoc agimus.allegoricos ī cassū laboram⁹ emolumētū accepturi nullū fatigamur. ℂ Nā si discedas a scribēdo declines atqꝫ abstineas. ℂ Laqo tenet ābitiosi.cōsuetudo mali qd laudari ob ea quæ scripserat cōsueueris. ℂ Tenet isanabile multos scribēdi cacohetes ordo est.cacohethes scribēdi isanabile tenet multos.sane cacohethes uitiū curatu difficillimū. uñ & isanabile ait uitiū paulus iuris cōsultus oñdit cū inqt & q̄tū iterest iter hæc uicia q̄ græci κακοηθη iterqꝫ ἀξίαν aut νόσον aut ἀργείαν tn̄ inter talia uitia α eū morbū ex quo qs minus aptus usui sit differt.id Plin. sanabile putat cū inquit caro uituli recentia uulnera non patitur intumescere. Fimum bubulū cum melle fœminū uituli cinis sordida hulcera quæ cacohethe uocant lactæ mulieris sanant.hulcera āt plumonis sunt ut idem scordotis farina carnes excrescētes per se ispsa cōsumit.plumonia hulcera quæ cacohethe uocant sanat.declinatur autem cacohethes ut hippomanes.neutri ideo generis est quoniam nomina græca in es correptam terminantia omnia generis sunt neutri & tetrasyllabum scribendum est:ut stet uersus κακον eni quod malum significat & ηθος.i.mos non εθος cōsuetudo deriuatur:ꝙ scriptura arguit græca licet:ut Aristoteles in primo magnorꝝ ethicorum inquit: nihil prorsus sit mos aliud q̄ cōsuetudo. pinde scribendus est uersus.cacohethes & ægro in corde senescit:ut emendatissimi habent codices. ℂ Scribendi cacohethes. insanabile.i.quæ semel in animo isedit ambitio amoueri haud facile potest. ℂ Senescit.ut aliud uiuēdi sectari nequeāt ꝓpositū. ℂ Sed uatē egregiū.hoc dicit.hæc oia uatē faciūt isignē q̄ paup asseq nullo mō pōt.qre nō ē ꝙ hāc scribēdi amet ambitionē cū ad laudē singularis in scribēdo poetæ nō possit aspirare. ℂ Sed ua.egre.d̄ egregio poeta suū effert iudiciū.ita Hor.neqꝫ.n.cōcludeꝛ uersū.Dixeris eē satis neqꝫ siqs scribat uti nos Sermōi.ꝓpriora putes hūc eē poetā.Ingeniū cui sit cui mēs diuinior:atqꝫ os Magna sōaturꝝ de nois hui⁹ honorē.Idcirco qdā cōœdia nec ne poema Eēt q̄siuere qd acer spūs ac uis.Nec uerbis nec reb⁹ inest nisi qd pede certo. Differt sermōi sermo mer⁹. ℂ Sed ua.egre.ordo uerborꝝ ē.sed anim⁹ carēs anxietate ois acerbi ipatiēs.cupidus siluarꝝ aptusqꝫ bibēdis fōtibus aonidū:facit uatē egregiū cui nō sit publica uena.q nihil expositū soleat deducere nec q cōi mōeta feriat triuiale carmē hūc q̄lē neqo mōstrare & sētio tm̄. ℂ Cui nō sit pu.ue.igeniū iudiciūqꝫ uulgare quo & acute iueniat & iuēta prudenter collocet & de omnib⁹:ut decor postulabit iudicet.

MAN. deducit

ℂ Expositū:ab aliis scriptū. ℂ Deducere:attēuare ꝓsequi.Naso ad mea perpetuū deducite tēpora carmen ℂ Feriat.signet:methaphora ē a signātibus ipsā monetam. ℂ Communi moneta.cōi materia. ℂ Triuiale.rude: & quale faciebāt i triuiis rustici. Virgi.in buc. Nō tu in triuiis i nocte solebas Stridenti miserū stipula disperdere carmen.Hunc talē Syluarū ubi cōponere possit.Nā ut ingt horatius libro secūdo epistola ad aug. Scriptorꝝ chorus omnis amat nemus:& fugit urbem. ℂ Auidū musarꝝ.Sub antro pierio:hoc ait quoniam Strabone teste lib.nono parnassus mons phocidis uniuersus consecratus existebat & antra & alia loca honore & sanctitate digna continens.E quibus celeberrimū & formosissimū extabat Corytiū nympharū antrū.Dixit idē in aonia boetiæ pte helyconē mōtē esse: quo in loco consecrata erat musis ædes: fonsque caballinus:& libethridū spelunca nympharꝝ. ℂ Thyrsum furorē poeticū:bacchus ēt fauere poetis dr̄:hyrsū posuit:& bacchari poetæ dicūt̄: quū furore cōcepto scribūt Papinius:hæc ego nascētes lætus bacchat⁹ ad aras.Cicero itē primo libro de diuinatōe sic ait.Negat .n.sine furrore democritus quēq̄ poetā magnū eē posse:qd idē dicit Plato.& Macr.li.i.sat.ingt.ꝙ boetii parnassū mōtē apollini cōsecratā eē memorātes.siml̄ tn̄ in eodē & oraculū delphicū: & spelūcas bacchicas uni deo cōsecratas colebāt. ℂ Vnde & apollini & libero patri i eodē mōte res diuina celebrabat̄. Præterea dicit idē Mac.ꝙ liberi p̄ris simulacrū quū thyrsū tenet qd aliđ q̄ latēs telū gerit̄:cui⁹ mucro dederat labēte ꝓtegit̄ quod ostēdit uiculo quodā patiētiæ obligādos ipet⁹ belli habet.n.hedera uiciēdi obligādiqꝫ naturā. ℂ Cōtingere.cōcipere. ℂ Sana pauptas:q̄ sanos homines facit. Vnde supius dixit.Nullū crimē abest facinusque libidinis ex quo pauptas romana pit. ℂ Atqꝫ æris inops quo nocte &c. Scribit p̄hs lib.septimo eth. ꝙ fœlix diget bonis & corpis & externis ipsaqꝫ fortuna quo nō ipediat̄.Idē ēt lib.x.dixit ꝙ & sapiēs & iustus:& cæteri

Qui nihil expositū soleat deducere:nec qui
Cōmuni feriat carmen triuiale moneta
Hūc qualē nescio mōstrare:& sentio tantum
Anxietate carens:animus facit oīs acerbi
Impatiens:cupidus syluarꝝ aptusqꝫ bibendis
Fontibus aonidum:neqꝫ enī cātare sub ātro
Pierio:thyrsumue potest contingere sana
Pauptas:atqꝫ æris inops quo nocte dieqꝫ
Corpus eget: sat̄ est cum dicit horati⁹ ohe.
Quis locus īgenio:nisi cum se carmine solo
Vexāt:& dominis cyrrhæ:nysæqꝫ feruntur

Parnassus helycon Bacchati poetarū Parnassus fœbo baccho consecratus thyrsus quid Paupertas Fœlicitati necessariā Gazā eē necessaria

rebus

rebus his indigent quæ necessariæ sunt ad uitam. Et libro primo dixerat. fieri enim nõ põt aut non facile fit ut is agat præclaras cui facultates desunt: multa nãq; per amicos p diuitias per ciuilem potẽtiã tãq; p instrumenta agunt. ℭ Ohe. legit itẽ. Euoe est aũt lætantis interiectio: & uox bacchantiũ. Dixit ãt horatius Ode. xix. libri sc̃di Euoe recẽti mens trepidat metu: plenoq; bacchi pectore turbidũ lætat. Euoe parce liber parce graui metuẽde thyrso. Donat⁹ i phormióe ait q Ohe iteriectio ẽ satietatẽ usq; ad fastidiũ designãs. ℭ Quis locus. s. eẽ põt. ℭ Carmine solo. nõ alia cura domestica. ℭ Dominis cyrrhæ nisæq; ferunt. i. apolline & baccho. ℭ Cyrrhæ: sub cyrrhin parnassi rupẽ urbs uetusta iacebat. Cyrrha ad mare locata a q̃ icipiebat ad delphos ascensio stadiis fere. lxxx. qd̃ Strabo edocet li. ix. ait suo tpe dirutã fuisse. ℭ Nisæ. Diodo. scri. li. primo Dionysum nutritũ in nysa fœlicis arabiæ ppinqua ægypto & Dionysum nyseũ appellatũ ab ipsa nysa i arabia sita idẽ quoq; Diodo. li. v. scri. q iuppiter ifantẽ Dionysiũ Mercurio dedit ad Antrũ Nysæ qd̃ iter phœniciã nilũq; erat deferendũ a nymphisq; oi studio curaq; educãdũ. Vnde ab ioue nysaq; Dionysiũ dixerũt. ℭ Dominis cyrrhæ nysæq; ferunt. Apollo. n. & Diony. poetis fauere dicunt. nã Apollo musar dux ẽ ut scrib. Strabo li. x. & Dionysius musas uirgines secũ duxisse tradit apprime eruditas. qbus tu; ppter cantus suauitatẽ tũ qa bonis artib⁹ eruditæ erãt oblectabat. ut scribit Diodo. lib. v. Sed tamẽ libro primo dixerat: q Osiris q ab græcis Dionysius appellat dr̃ fuisse cupidior risus: delectariq; musicis & choreis: quapp illu; musicor multitudo seqbat. Int eos nouẽ fuisse uirgies adolescẽtulas tũ canet solitas. tũ i aliis eruditas: q̃s deide græci appellart Musas. has apollinẽ docuisse dicũt: q ex re music⁹ ẽ noiat⁹. ℭ Duas scribẽdi s. & uiuẽdi. ℭ Non feriat. i. nõ signet metaphora a signãtibus pecuniã. Horatius licuit semperq; licebit signatũ præsente nota pducere nomen. ℭ Carmen triuiale quale solent cantare rustici triuiis Virgilius: Num tu in triuiis docte solebas Stridenti miserum stipula disperdere carmen. ℭ Contingere tyrsum. i. concipere animo furorẽ bacchi: nã bacchantes comis serta: & tyrsos manib⁹ sumere solebant. i. hastas pampinis iuolutas: ut scribit Diodorus & bacchari poetæ dicuntur quum furore concepto scribunt Papinius. Hæc ego nascentes lætus bacchatus ad aras. ℭ Dominis cyrrhæ & nysæ. idest apolline cyrrheo. & baccho nyseo. cyrrha urbs uetusta erat. antequam erat chrissea planities: unde erat ascensus in delphos: Strabo scribit inde cyrreum apollinem dicimus delphicum: Nysa in parnaso & arabia fœlici: ut scribit Diodorus: ubi educatus est bacchus: ℭ Triuiale carmẽ. tritã & uulgarem materiam significat: utpote quod in triuiis cantari soleat. ℭ Cu; dicit Hora. ohoe. uox bacchãtiũ: q̃ tñ Donat⁹ satietatẽ significari dicit. Est aũt Horatianũ carmẽ. Quo me bacche rapis tui plenũ? Ohoe recẽti mẽs trepidat metu. ℭ Cyrrhæ nysæq; ferũt. Parnasus i duo diuidit iuga i helicõa: ubi cyrrha Apollini dicata: & cytherõa: i quo nysa baccho dicata hẽtur: q̃ duo numia freq̃nter poetæ iuocãt. Lu. nec si te pector uates Accipio: cyrrea ueli secreta mouẽtẽ. Sollicitar deũ: baccũq; auerter nysa. ℭ Qui ni. ex so. de. expositum nomen hic est accipiendum. i. obuiũ in pmptu cuilibet positum. ut acumine nouitatis probetur carmen: nec contemnantur utpote uulgares & tritæ omnibus sñiæ at eleganter adiecit. deducere. hoc est subtile & nihil sub rusticum proferre. & est speciose dictum: ut Hor. illud. Cum lamentamur nõ apparere labores Nostros & tenui deducta poemata filo. Vir. etiam deductum carmen significãtissime dixit. quod quasi filum de inuentione deducat: siquidem deducere est lanam purgare: & in fila trahere. Var. Carere idem hoc uerbum in oeno tria neuii carendo q eam tum purgant ac deducũt: ut careat spurcitia ex quo scarminari tum dicitur lana. ℭ Qui ni. ex nihil ab aliis tractatum ne exposueris. non enim id repræhendi potest. qd̃ ab oibus clarissimis factũ est poetis: quin id Hora. p̃cipit: ut facias potius q̃ indicta per scribas inquies. Difficile est proprie communia dicere tuq; Rectius iliacum carmen deducis in actus. Q uã si proferres ignota indictaq; primus. ℭ Nec qui communi fe. car. tri. mo. feriat carmen q in faciendo uersu aurium iudicio fluentem compositionem & digitorum crepitu tempora metiamur. Hora. digito callemus & aure. & Persius. atq; marem strepitum fidis intendisse latine. & Quinti. q̃q̃ hæc & in metris accidunt maior tamen illic licentia est. & ubi tempora etiam animo metiuntur & pedum & digitorum ictu interualla signant quibusdam notis atq; æstimant quot breues illud spacium hẽat inde τετράσημον πεντάσημον deinceps longiores fiunt percussiones: nam σημεῖον tempus est unum: idem paulo post. oratio non descẽdit ad strepitum digitorum. ℭ Communi mo. idest uulgaribus uerbis. q etiam præcipit Hor. inquiens. Siluis deducti caueant me iudice fauni. Ne uelut innati triuiis ac pœne forenses. sit ergo inquit delectus in uerbis: ut honestiora sublimiora nitidiora: iocundiora uocaliora deligantur. item propria: translata: nouata: antiqua: id. n. oẽs qbus philologiæ data est auctoritas præcipiunt. ℭ Carmen triuiale. dignũ ut in triuiis: ubi coit uulgus cantilletur. ℭ Cõmũi mo. quæ a sordidissimi cuiusq; de plebe hominis manib⁹ tractatur. ℭ Et. sen. tan. qualem uelim poetam intelligere. quod & Cic. de oratore nõ potuisse crassum facere. & ne quidem se uerbis consecutum ostendit: ut quem uellet oratorem esse cõmostrarit. ℭ Anxie. ca. cuius mentem nihil anxium sauciet. ℭ Omnis acer. impatiens q pati accerbitatem nõ queat. hoc est qui naturã pturbationib⁹ nõ hẽat obnoxiã: nec si qd molestiæ se offerat stati afflictet: sed q affectib⁹ norit rñsare. ℭ Cupi. fil. ut hoiu; strepit⁹ effugiat: unde Horatius. Tu me inter strepitus nocturnos atq; diurnos Vis canere & cõtacta sequi uestigia uatum. quando & secessus ipsi mentem multa resarciũt materia. uñ Ho. Bacchũ in remotis carmina; rupib⁹ uidi docẽtẽ credite posteri. ℭ Actusq; bi. fõ. ao. hoc ẽ cui⁹ mẽtis excitatio suapte natura ferat ad carmẽ. ℭ Fõtib⁹ ao. i. musar qñ plures ap̃d thebãos dicati poetis fõtes fuere. aoni⁹ uero theban⁹ ab aone rege filio neptuni uel a mõte boetiæ: nã ipsa ẽ aonia quæ boetia & thebe appellatur: ut quidã putãt: ut cũq; thebe ciuitas itelligat & ẽ patronymicõ p possessiuo positũ. ℭ Cãtare sub an. pi. q̃m de siluis i urbẽ egestate fugat ℭ Thyrsũ ue. p. c. sub baccho eẽ i cuius tutela poetæ dñr pp spiritũ quo afflari bacchantiu; more ducunt. ℭ Thyr. nã bacch⁹ & ab orpheo thirsophoros noiat. ℭ Sana pau. q̃ cogit poetã sanũ eẽ: ut sibi ne medica-

Ohe
Euoe
Cyrrha
Dionysii
Cũabula
nysa urbs
Nyseus
Dionysi⁹ infans
Dionysi⁹ uñ opõit
Apollo musarũ dux
Diõysi⁹ se cũ musas habuit
Osiris idẽ & diõysi⁹
Musæ nouẽ uirgines
Apollo musicus dict⁹ est.
DOM.
MER.
Ohe
Parnasus
VAL.

re cogat cõsulat. dixit. n. Pla. & democritus nisi isanũ poetã eẽ nõ posse. Ci. de oratore. sæpe. n. audiui poetã bonũ neminé idq; a democrito & a Pla. i scriptis relictũ eẽ dicũt sine iflãmatione animoꝝ existere posse & sine quodã afflatu quasi furoris, uñ Ho. excludit sanos helicone poetas democritus. cui sniæ. Ari. quoq; astipulatur i li. quẽ de sõnioꝝ diuinatiõe iscripsit. ¶ A tq; æris iops. supioris sniæ ãplificatio ẽ. ¶ Satur ẽ cuꝫ di. ho. ohe. q i li. carminũ inqt. Heu ohe receti mẽs trepidat metu. Plenoq; bacchi pectore turbidũ. Lætat. heu ohe pce liber. q uox cõtẽtũ nec plura q̃rẽtẽ uidet sp indicare. Persi. Tũ uetule auriculis alienis colligis escas. Auriculis qbus & dicas cute pditus ohe. & Mar. Ohe iã satis ẽ ohe libelle. Iã puenim⁹ usq; ad umbilicũ: Tu pcedet adhuc & ire q̃ris. itẽ Plau. i aulularia. Abscede: ẽt nũc: ẽt nũc: ẽt ohe istic adesto. ¶ Quis. l. ige. qs ẽ q laudãda faciat: ut locus poetaꝝ det ingeniis. ¶ Nisi cũ. s. c. s. u. ut q̃ nusq̃ sunt inueniãt. ¶ Vexãt. nã ut etiã. M. Tul. dicit. cæterarũ rerũ studia & doctrina & pceptis & arte cõstare iueniũt poetã nã ipsa ualere & mẽtis uiribus excitari & quasi diuino quodã spiritu afflari dixerũt ueteres: ut apud Pla. sæpe socra. & præsertim de furore poetico disserens. ¶ Et do. c. ny. fe. apolline & bacco. unde Lucanus: Cardine parnasus gemino petit æthera colle. Mons bronio phœboq; sacer. phœbo cyrrha. bacco autem nyxa sacrata fuit.

Pectora nostra duas non admittẽtia curas
Magnæ mentis opus. nec de lodice paranda
Attonitæ: currus: & equos: faciesq; deorum
Aspicere: & qualis rutulũ cõfundat erinnys
Nam si uirgilio puer: & tolerabile desit.
Hospitiũ: caderent oẽs a crinib⁹ hydri (sit
Surda nihil gemeret graue buccia poscius ut
Nõ minor ãtiquo rubrenus lappa cothurno
Cuius & albiolos & lænam; pignerat atreus.

MAN. ¶ Magnæ mẽtis op⁹: ordo ẽ aspicere currus: & equos faciesq; deoꝝ & qualis erinnys rutulũ cõfundat ẽ op⁹ magnæ mẽtis: nec attonitæ de lodice paranda. ¶ Lodice. de hac uide sat. sexta ibi. Modo sub lodice relictis ¶ Aspicere. mente cõcipere. ¶ Currus & equos: Virgilius li. xii. de turno sic ait. Poscit equos: gaudetq; tumes ante ora fremẽtes. Pilumno quos ipsa decus dedit Orithya &c. Et inferius in eodẽ libro poscit equos. atq; arma simul: saltuq; superbus. Emicat in currum. & manibus molitur habenas &c. ¶ Faciesq; deoꝝ. Maro li. decimo secundo sic. At iuno ex summo qui nunc albanus habet: &c. Ex tẽplo turni sic est affata sororẽ. Diua deam &c. Nympha decus fluuiorũ animo gratissima nostro &c. Et lib. secundo æne. Aeneas ait. Quum mihi sese non ante oculis tam clara uidendã obtulit: & pura per noctem in luce refulsit. Alma parẽs cõfessa deã &c. & Paulo inferius Neptun⁹ muros magnoq; emota tridenti fundamenta quatit &c. Sunt & passim exempla in æneide de diis ipsis. ¶ Et qualis. q̃ terribilis. ¶ Rutulũ cõfũdat erinys. de hac li. vii. Vir. sic ait. Talib⁹ alecto dictis exarsit i iras: At iuueni orãti subit⁹ tremor occupat art⁹. Diriguet oculi. tot erinys sibilat hydris. Tãtaq; se facies apit: quũ flãmea torq̃ns Lumina: cũctãtẽ & q̃rentẽ dr̃e plura Reppulit: & geminos erexit crinib⁹ angues. Verberaq; isonuit: rabidoq; hæc addidit ore. ¶ Puer. seruus. ¶ A crinibus. s. electus erinnyos: nã dixit: tot erinnys sibilat hydris: Itẽ & geminos erexit crinibus angues. ¶ Gemeret: sonaret. ¶ Buccina: de hac Maro libro septimo sic ait. pastorale canit. s. alecto: signũ cornuq; recuruo Tartareã in te adit uocẽ qua protinus omne contremuit nemus: & syluæ intonuere profundæ postea inquit. Tum uero ad uocem celeres qua buccina signũ Dira dedit: raptis concurrũt undiq; telis Indomiti agricolæ. ¶ Rubrenus lappa. inopis poetæ tragici nomẽ. ¶ Antiquo cothurno. sophoclæo: seu antiqua tragœdia. ¶ Albiolos. albus inde albiolus. tabula gypsata erat ubi scribebatur. ¶ Lænam: idest penulam proprie autem læna uestimentum erat militare quod supra omnia uestimenta sumebatur. ut docet Nonius. ¶ Atreus: fœnerator quidam.

Lucan⁹ diues

DOM. ¶ Aspicere: ingenio sibi representare. ¶ Currus quos excogitauit Virgilius in iuturna & turno. ¶ Caderẽt omnes a crinibus hydri: idest nihil profecisset allecto suis colubris: quibus bellum latinum suscitauit: ut est apud uirgilium: id est uirgilius non potuisset canere illud bellnm. ¶ Buccina alludit ad carmen Virgilii de allecto: Cornuq; recuro tartaream intendit uocem qua protinus omne contremuit nemus. ¶ Nihil gemeret: idest Virgilius non potuisset excitare illud bellum latinum si necessaria defuissent. ¶ Rubrenus lappa. poeta eius temporum pauperrimus. ¶ Atreus: fenerator ut apud Martialẽ. Claudius.

MER. ¶ Currus & equos faciesq; deorũ. hæc oĩa. Virgili. finxit in ornãdo turno. ¶ Rutulũ cõfũdat erynis. iussu Iouis: una dirarũ ab iferis accitatũ in feralẽ & iportunã cõuersa auẽ: ob turni oculos uolitãs: illũ obturbabat quã rẽ negociosus Virgilius: nec aspicere nec scribere possuisset. ¶ A crinibus hydri. quos in casside Turni ubi & chimera explẽdescebat: idẽ poeta fletisse decantat. ¶ Surda nihil gemeret graue buccina. alludit ad illud. Tũ uero ad sonitũ celerẽ quẽ buccina misit. ¶ Anticho cothurno. antiqua tragœdia. ¶ Rubrenus lappa. poeta hic: q̃tũ ex Iuuenale colligi potest: illi⁹ tpib⁹ inops fuit & egẽtissim⁹. ¶ Albiolos. diminutiuũ ab albo. Nã alb⁹ tabla erat gypsata: i q̃ iudices notari solebãt & ptoꝝ iura ascribi: Põtifices itẽ maximi i albũ auctore Cicerõe: ãnales referebãt. ¶ Lucan⁹. Melæ fili⁹: diues sãe fuit: Nã ei⁹ defũcti opes pater: auctore Eusebio ipetrauit a Nerone q poetã celeberrimũ: tũ emulatione carminis: tũ magnitudine opũ pass⁹ ẽ dãnari.

Albus Albioli

VAL. ¶ Pecto. no. du. nõ ad. cu. uno tpe nõ pñt sẽsus nostri duabus in diuersũ trahẽtib⁹ rebus inseruire ne putes poetã res posse procurare familiares & eundem poeticæ uacare facultati. ¶ Magnæ mentis opus. ordo ẽ & sẽsus. opus est subaudiẽdũ poetæ. magnæ excelsæ mentis. quæ in minimis occupata reb⁹ nõ fit. ¶ Nec attonitæ. grauiter pculsæ. ¶ De parãda lodicæ. re ad domesticũ usum q̃ibet uilissima: cuꝫ sit lodix uile lecti stragulũ. ¶ Aspicer. ad aspiciẽdũ subaudiẽdũ: ut cõuenit poetis. ¶ Curr⁹ & equos faciesq; deoꝝ ἀπὸ κοινοῦ dictũ ad singula enim refert. ¶ Et qualis. pro quæ cũ sint tres. alecto. tisiphoue. megæra: aut certe qualis ut

uenia

ueiat accincta. ℭ Rutulũ. turnũ ut apd Vergiliũ. ℭ Cõfundat. in sui desperationẽ pducat. ℭ Erinys. furia sic dicta φ humanã corrũpat mẽtẽ. hoc ẽ απο του ερειν του νουν. hui⁹ ẽ genitiuus erinyos. latine erinyis & per cõcisionẽ uel synercsym erinnys: qm̃ in ys pductã terminata noĩa ita declinant. huius accusatiuus ẽ græcus erinnya & erinny. latin⁹ erinnym sicut thetym. ita libẽtius ptulerim q̃ erinnyem: ut ypsilon nõ ab ii ciat nominatiui qñ tethem aut chelem nemo dicit uelut apud Lucanũ. Verberibusq; suis trepidam castigat erinnym. græcus pluralis nominatiuus ẽ erinnyes & erinnys. latinus erinnyes. quãtum legerim solũ Prop. Tũc me uel tragicæ uexeris erinnyes. & me iferno dãnes æace iudicio librarioꝝ uero impitia hñt codices q̃dã erinydes. accusatiu⁹ erinyas & erinys. sophocles i aiace furẽte. σεμνας ερινυς ταχυπους αλαστορας κακους καθεινε. ℭ Puer. q heri mãdata exeq̃t. ℭ Cadet ẽt oẽs a crinib⁹ hydri. hydri serpẽtes aq̃tici sũt: sed hic p cerastis posuit. dñr. n. furiaꝝ capillis serpẽtes a uertice ppẽdere. orphe⁹ i hymnis νυκτεριχι κουραι οφιοπλοκαμοι φοβερωπεσ. ẽ ergo sensus si desinit Virgilio uitæ hũanæ necessaria: cadẽt oĩa eloq̃ntiæ ornamẽta. cu iusmõi furiaꝝ sũt descriptiões. ℭ Surda. q̃ neminẽ de se audiret pdicantẽ. ℭ Gemeret. caneret: ut Virg. nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo. ℭ Buccina. tuba Prop. Buccina cogebat priscos ad uerba q̃rites. a uo cis similitudine ductũ nomen: ut Festus quidẽ arbitrat̃ at Hieronymus ad dardanũ bucca inquit uocat̃ apd hebræos deinde per diminutionẽ buccina dicit̃. at hic buccinã sonoꝝ carmẽ heroicuꝫ uocat. ℭ Rubrenus lappa. poeta tragicus. ℭ Non minor. non minoris æstimet̃ q̃ ueteres tragici. ℭ Cuius & albeolos. lusoriaꝫ tabulam. Cice. de finibus bonoꝝ & maloꝝ. aut albeolum poscere. aut querere quẽpiã ludum. huius primiti uum est albeus. Pli. M. messala consul pridie calendas octobris die natalis sui egit tra nstulit albeum cũ tesse ris lusorium e gemmis duabus latũ pedes tres longũ pedes quattuor. ℭ Lænã. tunicã. ℭ Attre⁹. fenerator. MAN.

Nõ hẽt infœlix numitor: quod mittat amico
Quintillæ quod donet habet: nec defuit illi
Vnde emeret multa pascendũ carne leonem
Iam domitum: constat leuiori belua sumptu
Nimirum & capiunt plus intestina poetæ.
Contentus fama iaceat lucanus in hortis
Marmoreis: & sarrano tenuiq; saleio
Gloria quanta libet: qd erit si gloria tantũ est.
Curritur ad uocem iucũdã: & carmẽ amicæ
Thebaidos: lætam quũ fecit statius urbem:
Promisitq; diem. tanta dulcedine captos
Afficit ille animos: tantaq; libidine uulgi
Auditur: sed quum fregit subsellia uersu:

ℭ Infœlix ironice loquit̃. ℭ Plus. s. q̃ intestina leonis. ℭ Cõtẽtus fama iaceat Lucanus in hortis. poterat in quit Lucanus sola gloria esse cõtentus: cũ diues esset at non sic alii poetæ: Lucanũ uero fuisse diuitẽ. Tacitus ostendit libro decimo sexto & eusebius: de quo sic ait: Lanæus Melas Senecæ frater & Gallionis bona Lucani poetæ filii sui ab nerone pmeretur. ℭ Serrhano te nuiq; saleio: noĩa sunt paupeꝝ poetaꝝ. ℭ Gloria. s. sit. ℭ Curritur ad uocẽ iocundã &c. superius dictũ ẽ a Iuuenale Lucanum potuisse contentum eẽ sola fama quia diues erat Sarrano uero & saleio nõ satis esse glo riam sine præmiis. quia pauperes. Ad quod proban dum Statii exemplum subiicit: Nam cum is optimus esset poeta & gratus omnibus: & maximam gloriam consequeretur. esuriebat: Nisi pulpitis pasceretur. Cui propter ea minime inuidendum fuisse dicitq; pulpi tis pascebatur: non ab diuitibus. uti & Vergilius. & Hora. Mecœnate hic certe sens⁹ optime supiori q̃drat. ℭ Quintillæ: ut illud Mar. Paup amicitiæ. cũ sis lupe nõ es amicæ. Vix possum iã diu stomachũ cohiber̃ totiẽs occurrũt Fidẽtini Clunici ieptiæ q̃s ẽt refutar̃ pu det: ne ulla ex parte me mouere uideat̃: ut hoc loco qd' ait de caluo poeta itelligẽdũ eẽ. & de numitore fratre romuli. ℭ Domitũ Hanno pœnus primus docuit leonẽ domari: ut scri. Pli. ℭ Capiãt plus: p Ironiã legen dum ẽ. ℭ Lucanus: p quocũq; poeta diuite ponit̃ q tm̃ scribat carmẽ ad laudẽ. Lucanũ diuitẽ fuisse scri. Ta citus q Tradit melam eius pſem pcuratiõe negocioꝝ Impatoris ingẽtis opes fuisse cõsecutũ: quarũ auidi tate Nero passus ẽ eũ falso crimie dãnari: occurrit igit̃ tacite obiectõi: possent. n. dicere ciues poetã cõtẽtũ esse debere laude: nec aliqd p̃terea q̃rere. ita est inq̃t: si sunt diuites ut Lucanus. Sed Sarrano & Saleio basso sit q̃ ta uis gloria: qd tamẽ faciẽt si nihil p̃ter gloriã habebũt: cũ sint pauperes: nã Sarranus nomẽ ẽ poetæ tẽporũ Iuuenalis: ut Vmber Bassus Clunius: apd Martialẽ & Saleius bassus floruit tpib⁹ Vespasiani ut docet Cor nelius de rhetoribus. Cornelius. Securus sit inq̃t aper: & Saleius & qsq; alius studiũ poetice & carminũ glo riã souet. Eiusdẽ meminit Quinti. Vehemẽs inq̃t & poeticũ ingeniũ & Salei bassi præfuit: nec ipsuꝫ senect⁹ maturauit: Claruit i primis gr̃a Impatoris: Codex meus & Manilii auditoris mei certissime fidei & sũme ue tustatis Saleio hñt: ut multis hactenus oñdi: pro quo alii habẽt Salino: in quo ineptissimus sensus ẽ. Nã Sali nũ nũquã nominat̃ a poetis. nisi itẽtui mẽsa: quo mõ ãt cõuenit hortis marmoreis & tenui Salino Sarrano .i. uit. eo. Præterea quo pacto bene enũciat̃ hic uersus absolute. ℭ Gloria quãta libet &c. Melius nos cõiũgi mus. Gloria sit quanta libet. Sarrano & tenui. i. paupi Saleio. qd erit &c. nõ me mouent aut Fidẽtini eiula tus: aut eius pceptoris nomẽ qd interponit: Facile. n. potior utrũq; eorũ dissentire cũ male sentiãt. ℭ Currit̃ Statius Papinus Neapolitanus ut ipse in siluis de se scribit: q̃uis alter Statius fuerit Tolosanus ut tradit Eu sebius: ex certamine poetaꝝ a Domitiano instituto coronatus est in quinquatriis Mineruæ. ide ita scribit ad Domitianum. Qualis sub collibus albæ. Cum modo germanicas acies modo daca Sonantẽ prælia: Palla dio tua me manus iduit auro. Idẽ ad Septimũ. Hinc mea carmina regina bellorum Virago cæsareo peran cauit auro. Cum tu sodalis dulce periculum. Cõnixus omni pectore tolleres & ad uxorẽ. Ter me nitidis al bana ferentem deam comis sanctoq; induit Cæsaris auro Visceribus complexa tuis eum honorem cũ inso lenter iactaret aliis poetis erat inuisus. Iuuenalisq; per indignationem eũ notat & Paridem pantilc mimũ. DOM.

Cuius gratia non carminis merito Papinum coronatum fuisse innuit ab his uersibus totum satyricū opus inchoauit: Sed occultauit diu mox cum magno successu audiretur eos huic satyræ i nseruit. Dic autē hæc in Papinum ex stomacho: uel ille uersus satis indicat. Haud tamen inuideas uati quem pulpita pascunt.
MER. ¶ Hortis marmoreis: marmore incrustatis. uel frigoris captādi gratia. Martia. Quisquā picta colit spartani
Lucanus frigora saxi. Vel uenustatis & supbiæ: ac luxus gratia: & erit sensus: uelut p ironiā. Luc. ergo sola cōtēt⁹ fama i hortis marmoreis manebit: nihil aliud curās quando gloria quālibet magna: nihil plane fit si alius fructus
Statius non pcipitur. Currit ad uocem iocundā & carmen amicæ Thebaidos. Statius ut ipse de se in siluarū libris scribit: Neapolitanus fuit patre nat⁹ perquā docto Domitiano iperāte scripsit poemata: ac recitauit: tulitq; a Cæsare premia de carminibus: quæ Iuuenalis hac ī parte satyrico sale insectat. ¶ Fregit subselia. crebra recitatione. Virgilius. Et cantu querulæ rumpunt arbusta cicadæ.
VAL. ¶ Nō habet. ironicos aūt nō hēt q mittat qd̄ uelit mittere. ¶ Infœlix. q uerā ignorat munificētiā. ¶ Quintillæ. meretrici. qntilia uero calui amica fuit. Prop. Hæc ēt docti cōfessa ē pagia calui. Cū caneret miseræ funera qntiliæ. ¶ Nimirū & capiūt plus iestina poetæ. bella poetæ ironia. ¶ Iaceat. a nullo subleuatus. ¶ In hortis marmoreis. quos dr̄ hūisse. ¶ A c sarrhæno tenuiq; saleio. nomina fuisse poetarū Probus putat alii sarrhæno: ut idem ait & saleio uasa accipiunt fictilia. iuniores uero salino legunt & sarthano: ut per uas in quo sal componitur quæq; uilissima intelligamus. ¶ Gloria quanta libet. subaudiendum sit. ¶ Tantum. soluz ¶ Gloria. uana. ¶ Vocē iocundam. recitantis. ¶ Amicæ. thebaidos. quam diligunt auditores. ¶ Promisitq; diē. recitādi. ¶ Versu recitatione. uersu fregit subsellia ob coeuntium frequentiam.

¶ Paridi. Domitiani tpe floruit paris pantomimus:
MAN. Trangl. enim de Domitiano scribit. Quod uxorē suam Domitiā paridis Istriōis amore deperditā repudiauit intraq; breue tp̄s impatiēs dissidii q̄sisse efflagitāte populo reduxit. Et paulo iferius ingt. Discipulū paridis pātomimi puberē adhuc etiā tūc maxime ægrum: q arte formaq; nō ad similis magistro uidebat occidit Mar ia. lib. xi. sic ait. Quisquis flaminiā teris uiator. Noli nobile ṗterire marmor. Vrbis delitiæ. salesq; nili Ars & gratia lusus: & uoluptas. Romani decus: & dolor theatri. Atq; omnes ueneres cupidinesq;. Hoc sūt condita quo paris sepulcro. ¶ Agauen. i. fabulā cōpo
Agaue penthei sitam de agaue matre penthei thebarū regis: q bacchi numine aper uisus: & ab matre & materteris: laceratus ē de quo late naso lib. iii. met. ¶ Intactā. nouā nec du; recitatā: per A gauē autē potes ītelligere tragediā aliquā de agaue: potes & tebaida ipsius statii intelligere: ubi de agaue & pētheo meminit quod magis placet. ¶ Ille & mili. i paridē ip̄ nūc inuehit: nā cū eēt istrio plurimū ualebat ap d̄ ipatorē sicq; ip̄; quoq; ipatorē tacite carpit d̄bebat. n. ad sūmū tolleř graues poti⁹ uiros q̄ istrionē. ¶ Militiæ ho. p̄fecturā. tribunatū & eq̄strē dignitatē. ¶ Semestri au. hoc ait q̄ tribūi ēt aurē gestabāt: ut oñdit Plutar. Et Pli. nepos i episto. p Caluisino
Tribuni aurum ita rogat: hūc rogo semestri tribūatu splēdiorē & sibi & auūculo suo facias. Itaq; tribuni anulū p semestri auro

Esurit: intactā paridi nisi uendat agauem.
Ille & militiæ multis largitur honorem
Semestri uatū digitos circūligat auaro.
Q d̄ nō dāt pceres: dabit histrio tu cameríos
Et bareas: tu nobilium magna atria curas:
Præfectos pelopeia facit: philomela tribūos
Haud tamē iuideas uati: quē pulpita pascūt.
Quis tibi mœcēas? qs nūc erit aut pculeius
Aut fabius? quis cotta iterū? qs lentulus alter
Tunc par īgenio precium: tunc utile multis
Pallere: & uinum toto nescire decembri
Vester porro labor fœcundior historiarum
Scriptores petit? hic plus tp̄is atq; olei plus.
Nāq; oblita modi millessima pagina surgit
Omnibus: & crescit multa dānosa papyro
Sic īgens rerū numer⁹ iubet: atq; operū lex.
Quæ tamē īde seges terræ qs fructus aptæ?
Quis dabit historico: q̄tū daret acta legēti?

poeta itelligit. ¶ Q d̄ ñ dāt pceres. Dabit istrio. Sēsus ē nō eē colēdos pceres & nobiles ut. ¶ Camerinos & ba. & iusmodi: nihil. n. cōferēt. Tragœdia uero paridi p̄bitate & p̄fectū & tribunū faciet. ¶ Tu cu. tu poe
Istrio uñ ta. s. ¶ Istrio. istriones dicti q primū ex istria uenerūt ut iqt fest⁹. Liui⁹ āt pria facie libri septimi sic ait. Cæterū parua quoq; ut ferme pricipia oia & ea ip̄a pegrina res fuit: sine carmie ullo sine imitādorū carminū actu. Ludiones ex hetruria acciti ad tibicinis modos saltātes haud idecoros mot⁹ dabāt. imitari deide eos iuuētus simul icōditis iter se iocularia fundētes uersib⁹ cœpere: nec absoni ab uoce motus erāt. Accepta itaq; res sæpiusq; usurpādo excitata uernaculis artificib⁹: qa ister tuico uerbo Ludio uocabat nomē Istriōib⁹ inditu; q nō sicut añ fescenio uersu similē icōpositū temere ac rudē alternis iaciebāt: sed ipletas modis satyras descri
Iste & quid pto iā ad tibiciné cātu motuq; cōgruēti pagebāt. Valeri⁹ ēt li. ii. ubi de ludis meminit eadē fere dicit. ¶ Pe
Ludio: lopeia. tragœdia de pelopeia filia thyestæ cum qua ipse pr̄ coiuerat. Vñ Aegysthus nat⁹ est: q agamemno
Istrio uñ na occidit. ¶ Philomela. tragœdia de tereo pgne. philomela & ithi. ¶ Haud tñ iui. iuidēdū siqdē eēt ei si di uitū ope. nō pulpitis pasceret. uti Maroni & horatio accidit. li. n. a mecœnate plurima acceperūt. ¶ Pulpita
Pelopeia recitationes & scæna: ñ āt diuites. ¶ Quis ti. s. ē. ¶ Mecœnas. i. diues aliqs. liberalissimus uti mecœnas. Ma
Aegisth⁹ roni & horatio hic ait Mar. Sint mecœnates: ñ deerūt flacce marones. ¶ Proculeius. aliqs liberalis. uti & pro
Proculei⁹ culeius. q eq̄s romāus tātæ pietatis i frēs fuit: ut bona cū iis iterū equa portiōe diuiserit. Cū bellis ciuilibus attriti paupes eēnt. de hoc Hora. Carminū. li. i. ait. Viuet extēto pculei⁹ æuo. Not⁹ i fr̄es ai fr̄ni: pculeii fr̄es erāt Scipio & Murena ut scri. Acro & porphirio fuit deniq; pculeius Augusti amicissim⁹ de quo Plutar. meminit in Antonii uita. ¶ Fabius. de fabii maximi liberalitate uideto Valeriū libro. iiii. capitulo octauo. Et

Plinium

Plinium de uiris illustribus. ℭ Cotta de hoc ēt superius ait. saty. quita. Quæ piso bonus: quæ Cotta solebat largiri. ℭ Lentulus alter. quasi dicat nō inuenies alterū lētulū. qui sit ita liberalis. ut ille erat. ℭ Tunc par ingenio ꝓtiū. Oui. itē lib. iii. de amoribus ait. Ingeniū quondā fuerat pretiosius auro At nūc barbaria est grādis habere nihil. Et pli. lib. iii. epistola ultima sic ait: fuit muris antiqui eos q̄ uel singulorꝝ laudes. uel urbiū scripserāt: aut honoribus aut pecunia ornare. Nostris uero tēporibus ut alia speciosa & egregia ita hoc in primis exoleuit. Nā postq̄ desiimus facere laudāda laudari quoq; ineptū putamus. ℭ Par. s. erat. ℭ Vtile fuit. ℭ Toto decēbri. eo quidē mēse saturnalia fiebāt magna licētia poculorꝝ. Statius in saturnalibus. Et multo grauidus mero december. Qui āt scribebāt. ut eēnt sobrii abstinebāt illis uoluptatibus: & merito: quoniam ingenio par pretiū erat. Martiā. ēt lib. xiii. In xeniis ait: Postulat ecce nouos ebria Bruma sales. Ianus aūt ut scribit Mac. lib. i. sat. Saturno aram cū sacris tāq̄ deo cōdidit: quæ saturnalia noīauit: refert & plures opiniones. Celebrabanẗ olim uno tm̄ die. i. xiiii. Kalen. Ianuarii. Sed post in triduū ꝓpagata a. xvi. Kalen. Ianuarii cepta in. xiiii. desinebāt: quo solo fieri ante cōsueuerāt: Sed sigillariorꝝ adiecta celebritas in septē dies discursum publicū & lætitiā religionis extendit. Vescebanẗ aūt eo tēpore domini passim cū seruis. ℭ Et uinū toto nescire decēbri. Horatius epistola ad Mecœnatem libro primo contrarium scribit his uersibus. Prisco si credis Mecœnas docte Cratino Nulla placere diu nec uiuere carmina possunt: Quæ scribunẗ aquæ potoribus Itē laudibus arguiẗ uini uinosus Home. Ennius ipse pater nunq̄ nisi potus ad arma. Prosiluit dicēda. Item nec cessauere poetæ nocturno certare mero. putere diurno. Tullius aūt lib. v. tusc. ait. Quid ꝙ ne mente quidem recte uti possumus. multo cibo & potiōe cōpleti. Home. uero lib. vi. iliados inducit hecubā hectori ita dicere. Recreabit aūt te: mihi crede potus hominis nāq; defatigati ac defecti suaui uino mire & animus excitaẗ: & robur exurgit. Oui. quoq; lib. vii. met. inqt Agitāt cōuiuia patres. Et mediū uulgus: nec nō & carina uino ingeniū faciēte canūt &c. ℭ Vester porro labor. oñdit historicos ēt uti & poetas nihil emolumēti suscipe: Causidicos uero aliqd: parꝝ tñ culpa tēporū. s. ℭ Fœcūdior: maior & copiosior q̄ poetarꝝ. ℭ Porro certe. ℭ Atq; olei plus. Demosthenes orator atheniēsis interrogatus quo modo orator factus sit: respōdit plus uino impēdens oleū qd̄ Diomedes recitat. ℭ Modi mēsuræ finis. ℭ Crescit. ipsa pagina. i. libellus ipse. ℭ Papyro. de papiro iā superius patuit. ℭ Sic iubet ut crescat pagina. ℭ Seges. merces metaphora ē ab agricolis sumpta. ℭ Terræ historiæ. ℭ Apertæ. enucleatæ & descriptæ negociorꝝ q̄ i iudicio agūẗ ordinē eorꝝ modū & figurā cōtinētes: debētq; semp p publicā scribi psonā. ℭ Acta legēti. causidiciū notat ut seqntia indicant. ℭ Nisi uēdat agauem: carmen thebanū Paridi Pantomimo ñ quod ille alieno carmine uellet uideri doctꝰ sed hoc ait ut ostēdat eū Paridis gratiæ seruire: cui spe mercedis dat carmen & omnē trbuit operā: huius Paridis apud Mar. ē ephitaphiō Vrbis delitiæ salesq; Nili & cætera. Alter paris tēporibꝰ Neronis fuit: quē ille interfecit tāq̄ eiusdē artis æmulū: erat enim histrio. ℭ Honorē militiæ. i. tribunatū. ℭ Semestri auro: nā tribuni quoq; anulū gestabāt: ut ostendit Plutar. Et nepos in epistolis pro Caluisio ita rogat. hūc rogo semstri tribunatu splendidiorem & sibi & auūculo suo facias. hinc Iuuenalis anulum tribunicium semestrem dixit. ℭ Camerinos: nobiles sed non gratos principi qualis fuit sulpicius Camerinus qui de ꝓconsulatu aphricæ accusatus ē apud Neronē: sed tamē absolutus: ut Cornelius scribit. ℭ Bareas. i. nobiles nō gratos principi: qlis fuit Bareas: Saranus de quo ātea ē dictū. ℭ Pelopeia. opus de pelopeia uxore thiestis. ℭ Haud tñ iuideas uati: hoc ex stomacho ait i Papiniū qui canens & recitans carmina uictū q̄rebat i quo ait nō esset ei iuidēdū notās illius ipudētiā & turpē q̄stū. ℭ Pascūt: Nā Papinius accepit ꝓdiū a Domitiano in albano quod iactat Ast ego dardaniæ quāuis sub collibus albæ. Rus proprium magniq; ducis mihi munere currens Vnda domi. ℭ Fabius Lētulus: de his añ dictū ē. ℭ Vinū toto decēbri. hoc dicit pp saturnalia: q̄ mēsæ decēbri celebrabāẗ. ℭ Magna licētia poculorꝝ: Papiniꝰ i saturnalibꝰ: Et multo grauidus mero decēber. Sēsus igiẗ ē: uti le fuisse multis uino abstinuisse ēt eo tpe quo oēs idulgēt. i. i saturnalibus toto decēbri. i. totis saturnalibꝰ. Fidētinus post fabulas suas tandē nostrā refert opinionē cui iuitus assentitur. ℭ Olei plus. idest lōgiorem lucubrationem: unde orationes Demosthenis dictæ sunt lucernam olere. quoniam noctu hæc erant lucubratæ. ℭ Paridi. pātomimo: q Domitiano gratissimus fuit: & i hūc mortuū Mar. hæc scribit. Quisqs flamineam teris uiator. Noli nobile præterire marmor. Vrbis delitiæ salesq; nili: Ars & gr̄a lusus & uoluptas. Romāi decus & dolor theatri: Atq; omnes ueneres cupidinesq;. Hoc sunt condita quo paris sepulchro. ℭ Intactā agauem. agaues fabulā nouam & nōdū recitatā. Nā de pētheo & agaue mr̄e frequens facta fuit tragœdia. ℭ Ille & militiæ multis largiẗ honorem. militiæ honorē tribunatū: & præfecturā militū: q̄s dignitates sæpe Cæsares petētibus pantomimis cōcedebāt. ℭ Semestri auro. solebant in ludis: qui placuissent aureo anulo donari Asinius pollio ad Ciceronē. C. Cæsar ludis: quos gadibus fecit Herēniū Gallū histrionē summo ludorū die: anulo aureo donatū. In quattuordecim sessum deduxit: Ergo paris anulo: qui placuissent donabat: quo auro donatus est a Domitiano Statius: ut his uersibus ipse testaẗ. Cū mō germanicas acies: mō daca sonantē. Prælia palladio tua me manus induat auro. ℭ Tu camerinos & bareas. curādæ non sunt nobiles familiæ a poetis nec generosa atria frequentanda. quando histrio plura præstare possit q̄ camerini aut bareæ. ℭ Pelopeia facit. thiestes post deuoratos filios oraculo didicit scelus fratris uidicari posse: si cū filia coiuisset ide enim ultor nascereẗ: mistus itaq; filiæ ægistū genuit: qui Agamēnō iterfecit. ℭ Philomela. fabula de philomela: q̄ Tereus uitiauit: in cuius sceleris ultionē uxor ꝓgne Thesū filiū pr̄i epulādū apposuit. ℭ Mecœnas. hic poetas studiose & āple fouit: Similiter proculeius: Fabius. & Cotta. de ꝓculeio Horatius. Viuet extēto Proculeius æuo notus in fr̄es animi paterni: De Fabio Ouidiꝰ. Maxie q tāti mēsurā nois iples: Et geminas aī nobilitate genus. Qui nasci ut posses: q̄q̄ piere trecēti. Nō oēs fabios abstulit una dies. Adhūc. n. Fabiū uelut ad poetarꝝ studiosū sæpissime idē scribit Ouidius. ℭ Et toto uinū nescire decēbri. p decēbrē mēse li

Scriptorꝝ premia.

Saturnalia.

Saturni ara.

Saturnalia.

Demosthenis oleum

DOM.

MER.

Paridis epigrāma

Anuli dati.

Fabius

Saturnalia — centiã faturnaliorꝫ licet itelligere:quo tpe uino & alcæ idulgebãt Romãi: Martia. Poſtulat ecce nouos ebria bruma ſales. Et Horatius. Age libertate decebri. Séſus itaqꝫ hic erit. Vtile tũc erat Vatibus pſaturnalia uinũ nõ bibere:imo poti⁹ i ſtudiis palleſcere. ℂ Q uãtũ daret acta legẽti. A ſconi⁹ tradit ſcribã fuiſſe: q uerba ſiue legis: ſiue actorꝫ ſenat⁹: pconi ſubiiceret:q ea i pplm pmulgaret lectorẽ actorꝫ ſcribã itelligere poſſum⁹. ℂ Intactã.nõdum recitatam. ℂ Paridi.niſi uendat agauẽ:de agaue fabulã quæ bacchi furore agitata filiũ ſuum penthea diſcerpſit. Horatius:quid caput abſciſſum demens cũ portat agaue Gnati ifelicis ſibi nõ furioſa uidetur. ℂ Paridi:a quo ob nimiam paupertatem annuo ſalario ſuſtẽtatus dicitur. hunc primo Neroni iocundiſſimũ:deinde ab eo quaſi grauem aduerſariũ fuiſſe iuterfectũ. & Tacitus & Trãquillus ſcribunt. ℂ Ille & militiæ multis largit̃ honorẽ. hoc ſub Claudio & aliquãdiu ſub Nerone potuit. ℂ Semeſtri uatũ digitos circunligat auro. ideſt digitos anulis exornat qui ſemeſtris ſimilitudnem lunæ ferunt. ſemeſtris autẽ luna dr̃ cum menſis mediũ perméſa eſt ſpaciũ:ut inqt Paobus xymam dicit hoc eſt cui ut plena ſit paruꝫ ad modũ deeſt:qdã ſeximẽſtre aurũ ſex mẽſiũ annonã pecuniariã uolũt intelligi ſed ſenſus ualde alien⁹ eſt: lõge igit̃ meli⁹ ad ximã refert̃ lunã cũ uelut anulus i orbẽ collecta ẽ: ut iqt Prob⁹. ℂ Tu came. & ba. romæ inſignes familias. ℂ Tu. paris. ℂ Præfectos pelopea facit. ſub Nerone p̃fecti ab hiſtriõib⁹ pmouebãt̃. Pelopeia & philomela ſũt notæ fabulæ. ℂ Haud tñ inui. ua. quem pul. paſ. qñ ne ipſi qdẽ ſatis multa lucranť. ℂ Pulpita. ſcenæ. ℂ Q uis tibi mœcenas? quis nunc erit aut proculeius. qui in poetas fuere largiſſimi. ſane Proculeius eques roman⁹ amicus auguſti clariſſime pietatis erga fratres ſuos ſcipionẽ & murænã fuit adeo ut bona ſua cuꝫ his eqs partibus diuiſerit quia illi bello ciuili erant ſpoliati: unde Horatius. Viuet extẽto proculeius æuo. Notus in fratres animi paterni. Illum aget pẽna metuente ſolui fama ſuperſtes. hic Cæſatis auguſti familiaris in maximo ſtomachi dolore gypſo poto conſciuiſſe ſibi mortem fert̃. ℂ Tũc. cũ hi uixere liberales. ℂ Et uinũ toto neſcire decẽbri. totã hymem aquã bibere quo melancholiam augeat magis: & cerebro maior ad omnia excogitãda inſit uis. ℂ Fœcũdior. maior a fœtu. ℂ Olei plus. noctu dũ ſcribis. ℂ Oblita modi. q̃ modũ neſcit iuenire. ℂ Mileſima pagina. multiplex uolumẽ cõſurgit hiſtoricis. ℂ Atqꝫ operis lex. hiſtoriæ ordo. ℂ Quæ tamẽ ide ſeges. qs fructus: ſeges tamẽ:ut Var. iqt dr̃ qd aratũ necdũ ſatũ ẽ: ideo ſubiecit terræ quis fructus apte. i. pſciſſe hoc eſt cũ laboraris multũ quid nã emolumẽti poſtea conſequere? ℂ Q uantum daret acta legenti. cuius uulgari librario uel certe aduocato.

Sed gen⁹ ignauũ: qd tecto gaudet: & ũbra
Dic igit̃ qd cauſidicis ciuilia præſtent
Officia. & magno comites in faſce libelli?
Ipſi magna ſonãt: ſed tũc cũ creditor audit
Præcipue: uel ſi tetigit latus acrior illo
Q ui uenit ad dubiũ grãdi cũ codice nomẽ:
Tunc immenſa caui ſpirant mẽdacia folles:
Cõſpuiturqꝫ ſinus: uerã deprẽdere meſſem
Si libet hic: centum patrimonia cauſidicorꝫ.

MAN. ℂ Sed genus ignauũ. amici obiectio ẽ: dicit eniꝫ hiſtoricos minime lucrari qꝫ intra parietes & in umbra uerſentur. nõn autẽ in foro uti cauſidici. ℂ Genus hiſtoricorum ſcilicet. ℂ Ignauũ. inutile. nõ aptũ induſtriæ. (Ignau⁹ gnauus) induſtrios. n. gnauos dicimus. ℂ Dicigit̃ poetæ uerba. ℂ Ipſi cauſidici ſcilicet. ℂ Sonant clamãt dicunt. ℂ Creditor. creditor dicitur quia debitori credit: ẽ. n. (creditor) Creditor qui alienam fidẽ ſequit̃ mutuatam pecuniã numerãdo. eſt ẽt creditor ille cui ob aliquam rẽ uẽditã quiſpiã debet. ℂ Libelli in qbus. ſ. actor cãꝫ & actionẽ exprimit. Eſt ãt duplex libellus qdã. n. accuſatiõis & is in criminalibus locũ hẽt. Et qdã cõuentiõis & is in ciuilibus. ℂ Latus. ſ. cauſidici. ℂ Acrior illo. i. pragmaticus acrior illo creditore. ſ. Nã in foro cauſidici erant qui ad ſubſellia uocẽ tm̃ clientibus accõmodabãt erant & pragmatici qui illis ſuppeditabãt iura ut Ci. ſcri. & Fauſtus lib. tertio capitulo octauo quorꝫ qdẽ erat maior dignitas & famæ diſcrimẽ. De pigramatico igit̃ nũc loquit̃ ſubmonẽte & incitante cauſidicũ ad clamorẽ lege ſuppeditata: De pragmaticis uero paulo inferius uideto latius. ℂ A d dubiũ nomẽ. i. incertũ debitũ plærũqꝫ enim ex ſcriptis incertitudo aliqua naſcitur. (Nomẽ p debito.) Sæpe numero aũt nomẽ pro debito ponit̃. Columella lib. i. capi. ſeptimo. Nec ſane eſt iudicandum nobis quicqd licet: nã ſummũ ius antiqui ſummã putabãt crucẽ. (Ius ſũmum.) Nec rurſus in totũ remittendũ. Q m̃ uei optima nomina non appellãdo fieri mala fœnerator alphius dixiſſe ſeueriſſime fert̃. Cicero item pro Roſcio ſic ait Non refert parua nomina in codices imo ois ſummas. Et in epiſtola quadã ad atticũ. perfici inquit. ut Salaminii totum nomen perſoluerent. Et aſconius libro tertio de prætura urbana ubi tractat argumentum accuſationis ſic ait. (Noia p titulis debitoruꝫ.) Tituli debitorum nomina dicuntur præſertim in his debitis in quibus hominũ nomina ſcripta ſunt quibus pecuniæ commodatæ ſunt cui rei contrarium eſt mutuas accepiſſe ergo nomina deb ta uel debitoris hæc ille. (codex) ℂ Codice: codex liber eſt in quo accepti & expenſi rationes ſcribuntur. De quo ſic Cicero loquitur. Quo modo ſeſtertia. ccc. liii. in codice accepi & expenſi non ſunt. & alibi ſic. V trum cætera noia in codicem accepti & expenſi digeſta habes an non? hic autem codex aliter accipitur pro codice legum ſcilicet aliter enim non quadraret ſententia: in qua ſignificatione A ſconius Pedianus in oratione pro cornelio De Maieſtate uſus eſt. Ait enim. Itaque. P. Seruilius globolus tribunus plæbis inuentus erat qui. L. Cornelio obſiſteret. Is ubi legis ferundæ dies uenit: & præco ſubiiciente ſcriba uerba legis recitare populo cœpit. & ſcribam ſubiicere & præconem pronuntiare paſſus non eſt. Tum Cornelius ipſe codicem recitauit hæc ille. ℂ Spirant. emittunt. ℂ Folles. pulmones quibus ineſt ſpirandi uis. ℂ Conſpuitur ſinus. id quidem uerborum copia & celeritate eueniebat.

DOM. ℂ Sed genus ignauũ: pponit obiectionẽ & ei reſpondet. poſſes inquit dicere hiſtoricos nihil lucrari qm̃ nõ prodeunt in forum: & agũt negociũ ſed ſemp in umbra ſunt. Iuuenalis uero oſtẽdit hoies eiuſdẽ iſtituti & artis non

Marginalia: Saturnalia; Vñ ebrium brumã dict VAL.

tis non plus lucrari si in negociis uersent̄ q̄ q in umbra fuerūt antiquorum temporibus. Causidici inq̄t cētū qui exercēt eloquētiam in foro: nō habent tm̄ diuitiaꝶ ut oia eoꝶ bona possint cōparari ēt cū exiguo rure Attici sati equitis romani quem ditissimum fuisse scribit Cornelius nepos: eloquētē testat̄ Cicero appellatū satum ostendit Suetonius Cecilius iquit Epirota Tusculi natus: libertus: Attici sati equitis romani: ad quē sūt Ciceronis epistolæ: qd idem delectatu: sit ocio. & umbra ostēdit Cicero ad eū scribens: te inquit ocium me uero negotiū delectat: ditior igitur olim in ocio & umbra fuit atticus eques & eius etiā minima uilla plus ualuit q̄ patrimonia cētū causidicorū qui nūc i negotiis uersātur: & ita ostēdit culpa tēporū hoc accidere. nō desidia hominū ut pauperes sint. ℭ Creditor: q pecuniā credidit debitori. Creditor itē cuius pecunia aliud aliquid agit ut hoc loco & apud Ciceronē: res agit̄ p eosdem creditores & cætera. Creditor: idest qui condu xit patronū pecunia sua. ℭ Qui uenit ad dubiū nomē. i foro erāt causidici: qui ad subsellia uocē tantū clieti bꝰ accōmodabāt. & pragmatici q his suppeditabāt iura ut Cicero & fabius scribūt quoꝶ erat maior dignitas & fame discrimen: de pragmatico igit̄ nūc loquit̄ submonente & incitante causidicū ad clamorē suppeditata lege. ℭ Acrior: idest uehementior illo creditore. i. q magis urget causidicū. ℭ Cum grādi codice. s. legum. ℭ Sed genus ignauū quod tecto gaudet & umbra: ignauū appellat historiographū: q intra domesticos pa- rietes: & sub umbra cōscribat historias. at causidicū: q in foro & uera pugna cās ageret laboriosū & idustriu; uocat: q̄q̄ ex patrocinio causaꝶ: uel tenuis pueni at utilitas. ℭ Creditor. is dicitur q pecuniā credidit. quam plærunq; abiuratam cognitione prætoris repetabant. Quod autem Cicero ait. Res agit̄ per eosdē credi- tores: per quos cum tu aderas agebatur: non est ibi intelligendum de pecunia credita nomie patrocinii: sed creditores regios accipere debemus: qui (ut in quadam epistola ad Atticum scribit) aperte pecunias suppe- ditabant contra lentulum. ℭ Ad dubium nomen. actoris aut rei: prout iudices senserint. MER. Creditor

ℭ Quid præstent. in quo ante eāt. qui plus uidetur laboris subire uideamus qd ipsi lucrent̄ aduocati. ℭ Et magno comites in fasce libelli. qui ad rei defensionem magnos clientū secū libellos perferūt. ℭ Ipsi magna sonāt. utrū se locupletes gloriantur an certe uerbis terrere aduersarium nituntur quo maiorē apud ignarum & stolidū uulgus fauorē aucupentur. ℭ Tetigit latus. plura pollicitus est qui opibus p̄stat & qui multorum cautionem tēporū habet ad dubiū nomē de quo dubiū futuꝶ erat iudiciū. ℭ Grandi cū codice. cōfirmatio num refutationūq;. ℭ Ad dubiū nomē. ubi q̄stio atq; cōstitutio in ambiguo posita sit. Probus uero qui ue nit ad dubiū nom̄ inq̄t argētariū significat qui instantius debitū petit si debitor cœperit esse suspectꝰ. ℭ Ad dubiū nomē. eius qui ei debeat. ℭ Tūc i mēsa caui spirāt mēdacia folles. temerariā aduocatoꝶ significat su perbiā qui cū iusta & uera dicendo obtinere causa; nō possint i mēdacia mutuasq; iniurias descēdūt. ℭ Ca ui folles tumentia adeo guttura: ut folles credas quibus perflat̄ & suscitatur ignis. Hora. Vt tu cōclusas hir cinis follibus auras. Vsq; laborantes dū ferrū mollia t ignis. ut maius imitare & per metaphorā. Persius. Tu neq; anhelanti coquit̄ dum messa camino. Folle p̄mis uentos nec clauso murmure raucus. ℭ Cōspuiturq; sinus. ex garulitate. aut uelut inquit Probus quia homines sibi non promittunt prospera propter phascinū uerborum: ter enim sibi in sinus inspuunt & uidentur phascinum arcere. hinc persius. Ecce auia aut metuēs diuum matertera cunis: Exemit puerum frontemq; atq; uda labella Infami digito & lustralibus ante saliuis Expiat urentes oculos inhibere perita. ℭ Veram deprahendere messem. uerum laboris fructū si tibi libeat cognoscere. messis tamen p̄prio ut inquit Varro nomine dicitur a medio de his quæ metuntur & ab eo esse uocabuli inclinationem. metitur inquit & sub urbe roma & locis plærisq;: ut stramentum medium subsece- tur q; manu sinistra & summū præhendunt a quo medio messem dictam puto: infra manū stramentum qd terræ hæret postea subsecatur. ℭ Hinc centum. ordo est hinc pone centum causidicoꝶ patrimonia: alia pte solum subaudi patrimonium russati lacertæ: & est sensus. solus russatus lacerta patrimonii tm̄ habet quan- tum simul centum causidici. russatus lacerta sub Domitiano auriga fuit: ut Probus ait. & apud Pliniū russeꝰ legit̄. inuenit̄. in actis fœlicis russei aurigæ iā igne illato in rogum eius unum e fauentibus iecisse sese. VAL.

Parte alia solum rus satipone lacertæ.
Consedere duces: surgis tu pallidus aiax
Dicturus dubia pro libertate bubulco
Iudice: rumpe miser tēsum iecur: ut tibi lasso
Figantur uirides scalarum gloria palmæ
Quod uocis pretiū? siccꝰ petasūculꝰ & uas
Pelamidū: aut ueteres aphroꝶ epimēida bul
Aut uinum tyberi deuectū q̄nq; lagenæ (bi
Si quater ægisti: si contigit aureus unus
Inde cadunt partes in fœdere pragmaticoꝶ.

ℭ Rus satipone lacertæ: siue Russati. Satus lacerta di- tissimus fuit uti poeta hic ostendere uidet̄: Cuius sola uilla centū causidicoꝶ patrimonia superabat. Placet & illud probi ut Russatus lacerta fuerit auriga sub domi tiano. Placet item ut de lacerta milite itelligamus. Rus sati. n. milites dicebantur a russata ueste coccinea qua sub cōsulibus romāi usi sūt milites. Cōparare āt & cau sidicoꝶ & militū p̄imonia ñ absonū ē: nā ita oratores i foro cōtēdere solēt sicut i castris milites: hic Ci. ad he- rēniu; li. i. ait. De iis rebus caute cōfligendū est. Cōfli gere enim militare uerbum est. Dabātur ēt causidicis statuæ equæstres ut iamiam apparebit. Qui autem si sapone legēdum censuit. nullo pacto admittendus est Cum nequeat id conuenire. absurdum & enim eēt tā lōginquas petere cōparatiōes: fiūt nanq; eæ p notiora ergo &c. ℭ Cōsedere duces. ostendit hoc loco causidicos & si optime causam egerint minima tamen recipe re ab defensis. ℭ Consedere duces. id ab Ouidio sumpsit: ait enim libro decimo tertio meta. Consedere du ces: & uulgi stante corona Surgit ad hos clypei dominus septemplicis aiax: is enim cū Vlysse de armis achil lis causam habebat. ℭ Aiax. idest causidicus tanq̄ aiax: q aduersante Vlysse de armis achillis ægit causam. MAN. Russati milites

ℭ Dicturus dubia ꝑ libertate.i.ita pallidus ac si dicturus esses pro libertate patriæ:ut scilicet patria liberare tur a tyrannis quod quum tractaꝭ.quia dubius est euentus pallescit quisq;.Id autem declarare uidetur ił'ď in saty.viii.Et quos magnum aliquid dubia pro libertate deceret.Placet item & alter sen us.ut dictur⁹ pro dubia libertate causidicus intelligatur acturus causam pro liberando reo & absoluendo:de quo dubium es set ob ingens scelus admissum pallebat ergo causidicus acturus talem causam ne succumberet. Est demū sensus Causidicum in agenda causa maxime sollicitum & timorosum esse ne forte succumbat & tamē ubi

Trib⁹ re. uictor fuerit.paruam quidem mercedem habebit. ℭ Bubulco iudice: hoc ait quoniam ut refert Asconi⁹

xxxv. libro secundo Verrinarum. Tribus urbanæ rusticæq; omnes.xxxv.numerabantur ex quarum singulis ut

Iudices. dicemus in saty.xvi.terni eligebantur ad iudicandum. Cunq; centum quinq; iudices essent centūuiri ap

Cv. pellati sunt:quo facilius nominarentur:ut festus ait. ℭ Rumpe miser tensum iecur.hoc ait quoniā ut scri

Cētūuiri bit Alcinous.Iecur & ad excitandam & ad mitigandam animæ concupiscentiam dulcedinem ac densita

Iecur tem habet. ℭ Scalarum gloria palmæ:de scalis intelligendum quibus quidem actores ipsi causarum pul pitum aliquod ad dicendum constitutum ascendebant.Potes etiam intelligere ut in domo uictoris Cau sidici affigerenꝭ palmæ:quæ quidem erant gloria scalarum scilicet pulpiti iam dicti. ℭ Scalarum gloria. ap

causidica positio est. ℭ Quod uocis pretium.Causidicos parum lucrari etiam Naso libro primo de amoribus osten

rum lucel dit his uersib⁹.Nec me uerbosas leges ediscere nec me Ingrato uoces prostituisse foro.Plinius item libro se

lum cundo epistola ad maximum ita inquit heri duo nomenclatores mei habent sane ætatem eorum qui nup

Petaso togas sumpserunt ternis denariis ad laudandum trahebantur:tanti constat ut sis disertissimus hoc precio q̄

Petasūcu libet numerosa subsellia implentur hoc ingens corona colligitur. hoc infiniti clamores commouentur &c.

lus ℭ Petasunculus. est petaso coxa porcina sallita.Inde petasunculus diminutiuum. Siccus autem ingratus ē

Cordyla hinc Martia.ait libro decimo tertio.Musteus est propera:caros nec differt amicos.Nam mihi cum uetulo sit

pelami petasone nihil. ℭ Pelamidum.plinius libro nono scribit:ꝙ Tynni partus Cordyla appellatur.Limosæ ue

des ro ab luto pelamides incipiunt uocari.Et quum annuum excessere tempus Tynni.ii membratim cæsi cet

Tynni uice & abdomine commendantur.Cætera parte plenis pulpamentis sale asseruaꝭ. Vilissima ex iis quæ cau

epimēdia dæ proxima quia pingui carent. ℭ Aut ueteres aphrorum Epimendia Bulbi.ordo est aut Epimendia appo

Bulbi sitio ueteres bulbi aphrorum. ℭ Epimendia.est Epimendium ut plinius scribit libro.xix. tertium bulbi ge nus cibis gratum. ℭ Aphrorum.in aphrica enim plinio teste libro.xix.nati bulbi maxime laudantur. sunt autem bulbi cæpæ non absimiles ascaloniæ. ℭ Tyberi deuectū.nō romanum.sed uile & externū. ℭ Quin q; lagenæ.appositio est. ℭ Si quater egisti.sensus est si quater egisti causam tu causidicus.indeq; habuens au

Pragma reum oportebit ex illo partem tribuere pragmaticis.idest aduocatis. ℭ Pragmaticorum. pragmatici teste

tici Quintiliano libro tertio capitulo octauo iuris interpretes a græcis dicuntur qui parua mercede cōducti iu

Causidici ra oratoribus suggerebant.& Cicero libro primo de oratore sic ait.Itaq; nō ut apud græcos isimi hoies mer

Aduocati cedula adducti mistros se ꝓb.t i iudiciis oratorib⁹.ii q ap d illos pragmatici uocātur hæc ille. Hos pragmati

πραγ cos.pedian⁹ ubi argūm ū diuinatōis tractat aduocatos uideꝭ appellare.Nam ubi Ci.ait.Quartū ex illo gre

ματ ge oratoꝝ iqt ipse Obturbatores quosdā sordidosq; causidicos significat.q adhibebāꝭ ad morā faciēdā: duꝫ meliores aduocati ꝑcrearēꝭ & se dnuo ɔpararēt ad dicēdū.πραγμα āt res cā dř πραγματεύσ negociator

DOM. ℭ Pone solū rus lacertæ:hoc ē solū rus exiguū:quasi dicat non cōferas oēs uilas sed unū tātū rus ad id breue nā lacerta ē breuis mēsura terræ ante. Vnius sese dn̄m fecisse lacertæ. ℭ Sati:idest atticici sati equitis roma ni q eloq̄ntiā nūq̄ exercuit in foro:quod Fidētinus ꝑceptorē secutus multa hoc loco recenseat deliramenta & cōfingat fabulas nec miror nec moueor.Illud uero rideo qđ ait ꝑceptori suo placere satā eē proprium au rigæ id ne a libris sibillynis acceptū putes ostēdi multis Iuuenalē meū in cuius margine id scriptū ē.sine ulla auctoritate ut multa alia in eiusmodi codicibus reperiunꝭ. ℭ Cōsedere duces.Emystichion ē Ouidii:sūptū de certamine Aiacis & Vlyssis in iudicio armorum. ℭ Dubia.pro libertate tanq̄ ageres causam de ceditōe tua. ℭ Bubulco iudice:hoc est apud iudicem rudem:hoc dicit qm̄ multi ipatoꝝ idulgētia asciti fuerāt i de curias.iudicū externi & barbari hoies:quod Fidentinus somniat de Vespasiano.Bone deus q̄ ridiculum ē. ℭ Scalarum:scalæ gemoniæ dicebanꝭ in quas damnati trahi solebant. Tranql.Nemo punitorum nō ige monias abiectus uncoq; tractus gloria scalarum erat.cū patronus reū dānabat.Sensus ē:esto ꝙ uiceris & dā naueris reum ad gemonias:quod pretiū uocis erit tibi. Alii putāt scalas fuisse forulos & armaria causidico rum quæ palmaꝝ foliis ornabanꝭ quum illi uicissent causam Cicero Correpsimus scalis.hæc legi in margi ne mei Iuuenalis antiqui. ℭ Vt tibi lasso.i.esto ꝙ tibi lasso post multos labores. ℭ Figāꝭ uirides palmæ sca larū.i.deꝭ uictoria de reo dānato ad scalas in quas obtineris eū abiiciendū. ℭ Quod uocis pretiū.i.qđ ꝑmil tibi erit.Exigua munera causidicoꝝ.Deridet Mar.i Sabello longo epigrāmate.Salsamēta his mittebāꝭ ut il le & lucanica uentre cū falisco.Hic Iuue.siccus petasunculus. ℭ Pelamidū .pelamides thynni sūt itra annuū tp̄s cū limū eruūt nā πηλοσ significat limū.unde pelāides .Hæ i alica coctæ ꝑticulatiq; cōfectæ i genera cy boꝝ dispartiebantur:ut scribit Pli. ℭ Epimenia :sacra dicūtur menstrua:ſ; placet magis legas epimēida: nā epimemidū scyllæ genus est ꝓximū bulbis:quod Pli.scribit eē gratū cybis & Theophrast⁹ angustiore fo lio ac min⁹ aspo.ab usu ira appellatū:i aphryca ꝑstabāt Colūella.Et quæ sicca legit getulis obruta glebis mit tebanꝭ āt bulbi causidicis.Mar.Cū bulbis cocleisq; caseoq;. ℭ Epimenida aphroꝝ:appositio ē ueteres bulbi apud aphros epimenida sūt. ℭ Si q̄ter egisti.i.si apud q̄ttuor decurias iudicū cām egeris. & tū demū datus sit un⁹ aure⁹. ℭ Partes cad.i.discedūt a lite:q̄ cōponūt arbitrio pragmaticoꝝ.quos adeūt tāq̄ ꝑitiores iuris.

MER. ℭ Rus sati pone la. q̄tū cōiicere possumus Satus lacerta ditissimus fuit ut sol⁹ causidicoꝝ cēsus superaret. ℭ Confe.duc.ex Ouidio locus apud quē in cōsessu ducum græcoꝝ. Aiax causam agit petens arma patrue lis Achillis

lis Achillis. ¶ Dubia pro libertate. aut statū tetigit negocialē: in quo citra cōplexū psonarū Quinti. pcipiente cā tractatur: ut illud. Vtrū q in assertiōe est: liber sit: aut cū libertate agif: quo iudicio: Vt Cicero. in primo de Oratore scribit. Nullū grauius eē pōt: ut cū qrif is q domini uolūtate cēsus sit. si nō sit cōditū lustrū: sit ne liber: & cōiunctim ne. ¶ Bubulco iudice. rustico & iperito legum utpote qui in agris uersatus fuerit. Nā ut Quinti. scribit. Rura plærūq; i decurias iudicē mittebant. ¶ Scalarū gloria. orantiū gradus ramis arborū & frondib⁹ coronari cōsueuerāt quotiēs orassēt i signū lætitiæ. ¶ Sicc⁹ petasūculus. diminutiuum a petasone. Est āt petaso coxa porcina salita. Siccū uero petasonē: ut ingratū spni debere docet Martialis cū dicit. Musteus ē pperas: caros nec differ amicos. Nā mihi cū uetulo sit petasone nihil. Et alibi. Et pulpā dubio de petasōe uoras. ¶ Et uas pelamidū. pelamides thynnorū gen⁹. Nā thynni cordile primū: limose uero: aut e luto: pelamides icipiūt uocari: & cū ānuū excessef tēpus thynni pelamides āt αωοτοῦ ωηλου. idest a luto dicunf. ¶ Veteres afrorū epimēdia bulbi epimēdia legēdū dicimus: ñ epimenia. Est āt epimendiū. ut Plinius scribit: tertiū bulbi genus cibis gratū angustius folio: ac minus aspero. ¶ Afrorū. nā i africa nati bulbi Plinio teste: maxime laudabātur. Et columella. Et quæ sicca legit getulis obruta glebis. Sūt autē bulbi genus cæpæ nō absimile ascaloniæ. ¶ Inde cadūt partes in fœdera pragmaticorꝫ. pragmatici teste Quitiliāo iuris iterptes a græcis dicunf: q uelut ad arculas sedebāt: & parua mercede cōducti iura oratoribus suggerebāt: hi pprie sūt aduocati. Nā tradēte Ascōio. Aduocati: aut ius suggerebāt: aut pñtiā suā amico cōmo dabāt. Et sēsus hic erit si oratori aure⁹ un⁹ obtigerit: pragmatici q iura sūministrāt: ptes sibi poscūt. Sed q̄ merces foret pragmaticorꝫ. Martialis hoc epigrāmate ad pāicū docet. Deseris urbanas tua pdia pani ce lites. Paruaq; sūt tritæ pmia certa togæ. Frumtū: miliū: ptisanāq; fabāq; solebas. Vēdef pragmaticus nūc emis agricola. ¶ Si qter egisti. ad āpliatōnē iudiciorꝫ respexit: quotiēs causæ maiof cognitōe idigētes ñ stati decidebāf. sed pducebanf. Vñ legim⁹ multos ter & qter fuisse āpliores. De āpliatōe plura dicem⁹ i ultia sat. ¶ Cōsedere duces. i. iudices ignari iudicii: allusit aūt ad illud Ouidii. Cōsedere duces: & uulgi stāte corona: Surgit. ad hos clypei dominus sepēplicis aiax. Vtq; erat ipatiēs iræ segæia toruo Littora cōspexit classēq; in littore uultu. Intēdensq; man⁹ agimus ph iuppiter inquit. Ante rates causam & mecū confertur ulysses. ¶ Pro libertate dubia. utrꝫ ancipiti uictoria sicut p liberto uictor ponif. Vir. Victorq; uirꝫ uolitare p ora. an certe dubia p libertate quæ sit ne dāda an nō nōdū iudicatum eē uideaf. ¶ Bubulco. iudice rustico idocto: ac per hoc sub quo nō fuit tātopere æstuandum aduocatis: uel sui temporis iudicis est pprium nomen. ¶ Rūpe miser tēsū iecur: ut nullā tādē asseqre mercedē: iecur āt p pulmōe posuit aut qa a iecore bilis sumat initiū. ¶ Viridis schalarꝫ g⁹ia palmæ. istar gladiatorꝫ: iō āt schalarꝫ gloria q apud ueteres aduocati schalas haberēt & harmariola i qb⁹ palmæ pfigerēt uelut qdā statōes. q sisenna itellexisse uolūt q i corneliana cor repsim⁹ iqt i schalas. ¶ Sicc⁹ petasūculus. laridi pna: cui⁹ primitiuū ē petaso. Mar. Nā mihi cū uetulo sit petasone nihil frustū de pna pdicif & sale obrutū deide i fumo suspēsū asseruaf. ¶ Et uas pelamydū. pelamydes pisces sunt. αωο τοῦ ωηλου. i. a luto i quo uolutāf nomē habuerūt. Opian⁹ i lib. quē de natura pisciū inscripsit. ωηλα π ὀλεὀ γογγροι τεκαιον καλεοῦσιν ολιὀτον γεὶ τοναναλετασσιν αεὶ ωοταμοῖσι δαλαὀτανηλιμναισοσι λαρον ὀλωρμετα ωαὀεται αλλης. ē aūt pelamys fœminini generis ut chlamis. ¶ Veteres bulbi. piscef ephexegesis. ¶ Epimenia i. mūera mēstrua aphrorꝫ: q ex aphrica romā deferebāf: uñ Mar. & ficus & libycæ gelata testa cū bulbis cochleisq;. ¶ Aut uinū thyberi deuectū. non trāsmarinū aut qd uis optimū. ut de cāpano euectū agro. ¶ Aureus unus. solitus aureus i federe pragmaticorꝫ ministrorꝫ oratoris Cice. in. i. de oratore: itaq; nō apd græcos infimi hoies ui credula adducti mistros se pbent in iudiciis oratorib⁹ hi q apud illos pragmatici uocanf: & Quintilia. neq; ego sum nři moris ignarus oblitus ue eorū q uelut ad arculas sedent: & tela agētibus subministrant neq; idē apud græcos nescio fa ctitasse: uñ nomē his pragmaticorū est αωο τῆς ωραγματείας enim hoc est actione inditū nomen est.

An trib⁹ lustris cōditis sit liber

Petaso

Pelamides

Epimendium

Bulbi

Pragmaticus

Aduocatus

VAL.

MAN.

Aemilio dabitur q̄tum petet: & melius nos
Aegimus. huius enī stat currus aheneus alti
Quadriiuges in uestibulis. atq; ipse feroci
Bellatore sedens curuatum hastile minatur
Eminus: & statua meditatur prælia lusca.
Sic pedo cōturbat: matho deficit: exit⁹ hic ē
Tongilli: magno cum rhinocerote lauari

¶ Aemilio dabitur quātū petet. Ostendit illud uerū esse. Quanti quisque sua nummorū seruat in arca tā tū habet & fidei. Diuitib⁹ enim causidicis plura q̄ pauperibus cōferebāt. ¶ Aemilio. diuiti causidico. ¶ Dabitur. a clientibus. ¶ Aegimus. scilicet cām nos pauperes. ¶ In uestibulis. satyra etiam. vi. dixit. Vetustos porticibus disponat auos. Nam ibi maiorum imagies disponebantur: ut lati⁹ illic ōdimus & in principio satyræ. viii. aliqua ¶ Stat currus aheneus. Plyni⁹ libro xxxiiii. De origine & honore statuarū. scribit q in atriis honos clientium instituit colere patronos. Scribit item sequenti capite q togata effigie antiquit⁹ statuæ dicabantur: placuere & nudæ tenētes hastā. Cæsar quidē dictator loricatā sibi dicari in foro suo passus est. Equestres uero statuæ factæ a græcis orto exemplo: postea uero i bigis & quadrigis: unde & nostri currus in iis qui triumphassent. Causidicorum uero statuas equestres fuisse. Martialis ostendit libro nono his uerbis. Tam graue percussis in cudibus æra resultant. Causidicum medio quum faber aptat equo. ¶ Bellatore. idest equo. ¶ Lusca: alter enim ex oculis claudebatur quo certior fieret ictus. Philosophus autem particula. xx. suorum problematum scribit. Vno oculo exquisitius cerni quā duobus: quia plures motus duob⁹ q̄ uno excitātur. Et quia radii oculi utriusq; nō sine pturbatione in idem concidunt: itaq; quum uno inspicim⁹ ad rectum conspectum tanquam regulam melius quod rectum est deprehēdere iudicareq; habemus

Satuæ in atriis

Statuæ eqstres

statue causidicorū

oculi uni us uisus

¶ Sic.quia diues.¶ Cõturbat alios scilicet causidicos.¶ Matho deficit:succumbit quia pauper. De Mathone latius saty.i. ¶ Exitus hic est Tongilli.sensus est quod Tongillus ut conturbet alios sicuti pedo diues lectica uehebatur:& lata purpura induebatur sic enim magis ei credebant.¶ Cum rhinocerote.in balnea guttum cum oleo deferebant.Ditiores ex cornu Rhinocerotis habebant: alii uero ex taurino cornu hinc Mar.ait li.xiiii.Gestauit mõ fronte me iuuencus.Verum Rhinocerota me putabas. Pli. aũt scribit li. viii.qđ rhinoceros ẽ unius in nare cornu hostis elephanto cui in longitudine par cruribus multo lõgiorib⁹ color est in buxeus.ῥὶν piu autem nasus dicitur κέρας cornu.Diodorus etiã plura li.xiiii.de Rhinocerote:

Rhinoceros,

DO: ¶ Aemilio dabitur,quantum.Idem apud Martialem est qui ait causidicos.ut conducerentur statuas ostentasse. Martialis. Tam graue percussis incudibus æra resultant.Causidicum medio cum faber aptat equo. ¶ Sedens bellatore equo:Describit statuam equestrem quam ostentant causidici ut condicantur.¶ Lusca nam in alterum latus & oculum incumbunt:Equites in hastam proni.¶ Pedo:causidicus alter poeta cuius meminerunt Ouidius & Martialis.¶ Conturbat:idest multa obiit negotia.Mar. Conturbabit athlas alibi Conturbator aper uilius esurio.¶ Deficit:inopia perit.nihil enim lucrabatur:Mar.Parua rogas magnos: sed non dant hæc quoq; magni: Vt leuius pudeat iam matho magna roga.¶ Hic est exitus. idest hæc causa est quare conducatur Tongillus de quo Mar. Vri Tongillus male dicitur hemytriteo. Noui hominis mores.esurit atq; sitit.¶ Rhinocerote:rhinoceros uas significat:quo in balneis utebantur ex cornu Rhinocerotis:de quo diximus in commentariis Mar.inferioris conditionis homines pro rhinocerote utebantur gutto ex cornu Tauri.¶ Turba lutulenta.idest multitudine comitum qui eum per lutũ sunt comitati & lauantur una.Fidentinus Clunicus lutulẽta exponit pro pediconum quasi in eo posset opes ostentare Tongillus quod pedicones multos haberet comites.

MER. Statuæ ¶ Stat currus aheneus.maiorũ sta uæ(Vt ait Plinius)antiq̃⁹ togata effigie dicabãtur.Placuere & nude hastas tenẽtes equestres quoq; statuæ celebratæ sũt.Postea uero in bigis & quadrigis unde & triumphales natæ.Causidicorum autem statuas equestres fuisse significat Martialis. Tã graue percussis i cudibus æra resultant Causidicũ:medio cũ faber aptat equo.¶ Statua lusca:aut q̃ uere luscus esset:aut positionẽ statuæ ostẽdit:cui⁹ tantũ solus oculus conspicereẽ.¶ Pedo & matho:causidicorũ nomina. ¶ Tõgili.forsan hic ẽ:de quo Martialis Vri tõgillus male dicitẽ hemitriteo. Noui hoĩs mores esurit:atq; sitit. ¶ Rhinocerote lauari p rhinocerotẽ guttũ corneũ itelligim⁹de quo Martialis. Gestauit modo frõte me iuuẽcus: Verũ rhinocerota me putabas:In balnea siquidẽ guttũ cũ oleo deferebãt antiqui:Est autẽ rhioceros(ut Plinii uerbis rem aperiã) Animal q̃ unũ i nare cornu habet.hostis uidelicet elephãto.cornuq; ad saxa limato præparat se pugnæ in dimicatione aluũ maxime petens:quẽ scit ẽe molliorẽ:lõgitudo ei par:crura multo breuiora.Color buxeus:sed hic sẽsus:quẽ admodũ Tõgillus gutto corneo:& ex rhiocerote balnea igrediẽ:pturbatq; alios sic ãbitiose ornat⁹causidic⁹deficiẽtib⁹ reliqs.uictor ẽ causæ:illud addius declinari rioceros otis:& reliq̃ hui⁹ desinẽtiæ.ut monoceros & ægoceros: Nec i obliqs casibus recipe.n. Attici tñ declinãt rhioceros rhiocero.

Rinoceros

VAL ¶ Aemilio diuiti.¶ Currus aheneus:ex quo maiores eius ostẽdit triũphasse. ¶ Nos.paupes. ¶ Bellatorẽ. equo. ¶ Curuatũ hastile minaẽ.subaudiẽdũ sedẽtis. ¶ Et statua meditaẽ p̃lia lusca:ita sedet ut p̃lia uideaẽ futura meditari lusca uetustate:aut q̃ ƥoriũ referat aut ãnibalẽ. ¶ Sic pedo.aduocatus sua autoritate terrori ẽ.¶ Matho.ali⁹ aduocat⁹.¶ Deficit.deficio uerbũ multis solet modis casus ascilcere: ut cũ Vir.i carmie geõgico iqt.Cũ iã glãdes atq; arbuta sacræ deficerẽt siluæ.hoc ẽ ñ suggererẽt glãdes atq; arbuta. Cæsar in cõmẽtariis.frustra inqt meæ uitæ subuẽire conamini quẽ iã sãguis uiresq; deficiũt.deficere deesse absolute positũ .Hircius.q̃re neq; tãtũ ai:ut sine ipe castra oppugnãda cẽseã:neq; tãti timoris ut ipse deficiã aliter idẽ alibi Martius Rufus iquit q̃stor i castris relictus a curione cohortatus suos ne animo deficiãt.i. terreantur.& rursũ alibi:sed postea q̃ nõ modo ordeũ pabulũq; oĩbus locis herbaq; defecta: sed etiam fructus de arboribus deficiebat:ita Cicero.prudẽtia nũq̃ deficit oratorẽ.hoc ẽ deserit:at Mart. defici hãc rẽ iqt hyblæis madidas thymis placẽtas defecit.Columella.iã ipe uero iqt fœcũditate p̃stãt oĩbus quas ãte rettuli:tũ ẽt patientia q̃ppe turbines ibresq; sustinẽt & commode fluũt nec deficiũt macro solo deficio autem a te.i. rebello magis notũ ẽ q̃ ut autoritate cuiusq; cõprobare necesse sit:ẽ ẽt ubi deficio significet idẽ q̃ defeciscor.ut hic matho deficit.at tũ neutrũ:ut Priscian⁹ etiã inqt ẽ:actiuũ uero i aliis significatiõib⁹ cui⁹ passiuũ ptulit Martialis.Dulcia defecta modulaẽ carmia ligua Cãtator cygnus funeris ipe sui.Quitilian⁹.& aqua ciboq; defecti de faciẽda ad hostes deditione deliberẽt.Et collumella rerũ rusticarũ libro tertio iũgatũ q̃dã parte deficitur quadã superat.deficit igitur mihi hæc res quantũ me legisse recolo nusquã inueni nisi apud eos qb⁹ nulla aut pexigua latinitatis conceditur autoritas.¶ Matho deficit.possumus etiã exponere ab auctoritate sua declinat.¶ Exitus hic ẽ tõgilli.ut & ipse quoq; deficiat nã cũ opulẽtiæ apparatu q̃do q̃rũt uel fingũt se q̃rere aliqd q̃ magni cõstet idq; se empturos iactitãt exitus tamẽ q̃les fuerit solet idicare q̃do breues & mutabiles rerũ uices eẽ & cõsueuerũt & fortuna nũq̃ simpliciter uideẽ idulgere ut ubi fauor:& auctoritas p̃sertim nullis inixa radicibus fuit sequaẽ ifœlicitas:¶ Exitus hic ẽ tõgilli.q icõtinẽs fuit aduocat⁹.Mar.Oẽs tõgillũ medici iusseẽ lauari.O stulti febrẽ creditis eẽ gula ẽ.¶ Magno cũ rhiocero.lauari q solet i.magno gutto.inqt Prob⁹ q̃ sicut rhinoceros sit igẽtis nasi:aut certe q̃ tõgillus nasutus ipe fuerit:quẽ tõgillianũ appellauit Mar. Tõgilianus hẽt nasũ:scio nõ nego:sed iã Nil p̃ter nasũ tõgilianus hẽt. Est plane rhioceros:ut iqt Pli.unius i nare cornu gẽitus hostis elephãto:cornu ad saxa limato p̃parat se pugnæ:i dimicatiõe aluũ maxie petẽs q̃ scit eẽ molliorẽ:hinc sagacẽ & prudẽtẽ uirũ nasum rhiocerotis habere dicim⁹. Mart.iuuenesq; senesq; Et pueri nasum rhinocerotis habẽt.Cõpositũ uero nomẽ.α ῥὶν ῥινὸς qđ nasũ significat.& κέρας cornu quo circa genitiuũ ẽt rhiocerotos mittit quoniam κέρας facit κέρατος sicut phileros philerotos.

¶ Lutulenta

℃Lutulēta. idest comitum cœtu lutulento. ℃Longo assere: est asser hoc loco lignum siuē palus longus & eminens: quo lectica portabatur a seruis. De assere tñ latius saty. ii. ℃Medos: seruos ex media dicta a Medo medeæ filio de qua multa Strabo libro. xi. Vtq; Ptolomeus ait lib. vi. Media terminatur a septentrione parte hircani maris. Ab occasu maiori armenia: & assyria. Ab meridie perside. Ab oriente hircanis & parthia. plura diximus libro secundo. g. ℃Myrrina uasa ex myrrhino de quo late saty. sexta. ℃Spōdet promittit oñditq; emere posse prædicta. ℃Stlataria purpura. i. lata & ampla nā festus sic inquit. Stlata genus nauigii latum magis q̃ altum & a latitudie sic appellatum. sed ea consuetudine qua stlocum pro locum & stlitem pro litē dicebāt hæc ille. ℃Tyrio filo. Apud tyrum purpuraꝝ piscatus hinc tyria purpura optima oium phibeť. uerba sunt strabonis lib. xvi. ℃Et tamen hoc quia scilicet se diuites ostēdūt: ℃Vendit: clientibus. Vendunt. s. causidicum. ℃Amethistina uestimenta uiolacea. Plinius li. xxxii. scribit φ pricipatū Amethisti indice tenent perlucent omnes uiolaceo colore: scalpturis faciles indicæ absolutum purpuræ colorē habent ad hancq; tinguentium officine dirigunt uota. Idē quoq; lib. nono dixerat sic. Nepos cornelius q diui augusti principatu obiit. Me inqt iuuene uiolacea purpura uigebat cuius libra denariis centum uenibat. ℃Illis causidicis. ℃Strepitū comitum. s. ℃Facit apparentia. ℃Finem. idest modum sit enim ultra uires & ultra modum impensa: quo ditiores ac digniores appareant. hinc ait Seneca qđ etiam saty. tertia diximus in epistola. li. Non ego ambitiosus sum: sed nemo aliter romæ potest uiuere non ego sumptuosus sum sed urbs ipsa magnas impēsas exigit. ℃Prodiga. consumptrix prodigeť. n. teste festo cōsumere est. ℃Vt redeāt ueteres: sensus ē φ si cicero oratoꝝ sūmus tpe suo fuisset: nihil profecto lucratus esset: nisi diues apparuisset ℃Vt quis. ℃Serui octo. li. lecticam qđ octophoron appellant ferebant a sex uero hexaphoron dicebať. ℃Togati. ante ābulones. ℃Agebat. causas. s. ℃Sardonice. in sat. sexta diximus hanc gemmam romanis fuisse celeberrimam auctore plinio. ℃Longo assere: de asseribus añ ē dictū. ℃Empturus pueros. i. tanq̃ uelit emere pueros q i septis uēdebanť quo q se diuites iactabāt accedebāt tāq̃ oīa empturi: φ in mamurra deridet Mar. In septis mamurra diu multūq; uagatus. Hic ubi roma suas aurea uexat opes. ℃Spondet. i. præbet autoritatē φ possit emere. ℃Stlataria purpura: antiqui Stlatū prolatū dixerūt: ut Pōpeius scribit. & stlitē ꝑ litē ut Fabius tradit: uñ stlata latū nauigiū dictū ē. purpura stlataria nō a nauigio ut ego sentio dicit: sed ē periphrasis lati claui: ut legas purpura stlataria. i. latus clauus purpureus quē gestat. ℃Tyrio filo. i. lana tyria. ℃Sed finē impēsæ: eos carpit q ut diuites uiderētur & ita cōducerētur fenore uestes & comites cōducebāt in quo Mart. Saufeiū deridet Cinctū togatis & post & ante Saufeiū. ℃Octo serui. nā hic erat iustus numerus his qui gestabanť. Catullus: octo hoies paraf rectos ad lecticā. ℃Paul⁹ causidicus cui⁹ meminit Mar. Grat⁹ sic tibi Paule sit decēber ℃Medos. assyrios seruos. ℃Stlataria purpura. lata stlaterō scribit pōpeius festus genus nauigii latū magis q̃ altū: & a latitudine sic appellatū: sed ea cōsuetudine: q̃ stlotū ꝑ lotū: & stlitē pro litem dicebant antiqui quā rem & Quintilianus notauit de arte grāmatica scribens. ℃Tyrio filo. quia tyria purpura intēsior erat & preciosior. Vir. & tyrio saturata murice palla. ℃Spondet. spondere est fidem præstare ita ut credi possit. ℃Empturus pueros. Seneca sæpe (ut supra diximus) arguit nimiam Ro. diligentiā: in exquirēdis & emendis pueris: ergo causidicus ostētatiōe opū ꝑmittit ēt se empturꝝ pueros φ opulētissimi faciebāt. ℃Amethystia: amethystus gēma ē: colore uiolaceo: uñ & color purpuræ amethystus dr: q̃ rursus (ut scribit Plinius) absolutus inebriaľ tyrio. ut sit ex utroq; nomē iprobū: simulq; luxuria duplex: quē colorē i uiola uidem⁹. & de carbūculis idē auctor lōquens optios eos ait esse amethystizōtas: hoc ē quoꝝ extremus igniculus i amethystinū uiolā exeat. ℃Octo ſui. octoforꝝ significat. Mar. Octophoro san⁹ portaľ auite philipp⁹. Hūc tu si sanū credis auite furis. ℃Togati ante pedes. ad ostētandas opes q̃rēdāq; auctoritatē oratores causas acturi: exemplo potētiū ciuiū, togatos & anteambulōes ꝑmittebāt: quem morem sæpissime Martialis notat. ℃Lutulēta tur. ceromaticoꝝ. ℃Lōgo ꝑ. asse. lōga lectica q̃ asserib⁹ cōpacta ē. ℃Premit: portātes asseř medos. ℃Empturus pueros. ꝓcerū filios q ro. ducti captiui fuerāt. aut φ illi potissimū i delitiis hñť utpote uenustiores & ſuitio aptiores. ℃Pueros. ſuos. ℃Argētū uasa argētea: ut fidē uēditori faciat. ℃Myrrhia: pocula: ut ipse supius grādia tolluť crystallina maxia rursus myrrhia. ℃Spōdet. n. tyrio sclataria purpura filo. i. ꝑ eo fidē facit toga ipsius. Prob⁹ expōit illecebrosa. Enni⁹: & melior nauis q̃ q̃ stlataria pōtat. i. multisonalis q̃ dr uulgo batalaria. cap. āt de ortographia slataris iqt sine. c. Ita scribēdū ē a slata rate piratica: slatariā ergo purpurā dictā possum⁹ accipe q̃ & lōgiqs regiōib⁹ deuecta ē. Fest⁹ uero sclata: iqt gen⁹ nauigii latū magis q̃ altū & a latitudie sic appellatū: sed ea cōsuetudie q̃ stlocū ꝑ locū stlitē ꝑ litē dicebāt. ℃Tyrio. muriceo. ℃Et tñ est illis hoc utile. hoc dicit. hác opū ostētationē turpis qdem secut⁹ ē exitus. q̃do & causas φ exiguæ autoritatis habeāt agere desierint: sed tñ hæc ostētatio eis cōmodo cessit. ℃Purpura uēdit causidicū. fa

Qui solet: & uexat lutulenta balnea turba
Perq; forū iuuenes lōgo ꝑmit assere medos
Empturus pueros: argentum myrrina uillas
Spondet enim tyrio stlataria purpura filo.
Et tamen hoc ipsis est utile purpura uendit
Causidicū: uēdunt amethystina cōueñt illis
Et strepitu & facie maioris uiuere census
Sed finem īpensæ non seruat prodiga roma
Vt redeāt ueteres: ciceroni nemo ducentos
Nunc dederit nūmos: nisi fulserit anul⁹ igēs
Respicit hoc primum q litigat: an tibi serui
Octo: decē comites post te an sit sella: togati
Ante pedes: iō conducta paulus agebat
Sardōyche: atq; iō pluris quā cossus agebat

MAN. asser. Media stlata. stlocus. Tyria purpura. amethistus. Rome uiuere. ꝑdigus. ꝑdigere octoforon. hexaforō DO. MER. Stlataria Stlotus Amethystus Octophorum VAL.

eit pluris cõducatur. ❡ Vendũt amethystia gemmæ. p amethystũ enim omnẽ debemus gemmã accipere. ❡ Strepitu lõgiore. comitum ordine ut opulentiores uideãtur. ❡ Sed finem impẽsæ non seruat pdiga roma. at dilapidatores romani in impẽsis finem sibi imponunt nullum. ❡ An post te sella. in qua assideas si libeat. antiquam & ingenuam scripturam qnidã non respicientes nũquid claudicet uersus inuerterunt an posita sella. ❡ Togati ante pedes. romani qui togam uestem gestãt. Probus. tamen togati nominatiuũ pluralẽ esse uult: ut sit sensus an togati sint tibi ante pedes q̃ litigãt q̃ te cõsulãt. ❡ Agebat: orabat. ❡ Sardonyche: gemma: quæ & sarda dicitur. Plinius. e diuerso ad hæc sarda utilissima quæ nomen cum sardonyche cõicauit ipsa gemma uulgaris & primum a sardibus reperta: hanc polycrates samiorum tyrannus fertur habuisse pulcherrimam: qui questus apud amicum de nimia fœlicitate ab eodem iussus fortunam experiri abiecto in pellagus anulo aureo in quo ea gemma erat inclusa: satis pamenti. arbitratus quod ea regale fastigiũ esset imminutum ea uoluit infelix uideri molestia: sed fœlix rursum in aliam fœlicitatem trahentibus fatis uisus est. cum is ipse anulus in præcordiis capti piscis inuentus est exitumq̃ fortunæ suæ ex ea gemma recepit: captus si quidem ab hostibus secundas patibulo commutauit: ea gemma romam postea portata concordiæ templo dicata est. ❡ Pluris agebat. in causis agendis plura consequebatur.

Quam basilus. rara in tenui facundia panno
Quando licet flentẽ basilo deducere matrẽ.
Quis bene dicentẽ basilum ferat: accipiat te
Gallia: uel potius nutricula causidicorum
Affrica: si placuit mercedẽ imponere liguæ
Declamare doces. o ferrea pectora uecti:
Cum perimit sæuos classis nũerosa tyrãnos.
Nã q̃cunq̃ sedẽs mõ legerat: hæc eadẽ stans
Perferet. atq̃ eadem cãtabit uersibus iisdem
Occidit miseros crambe repetita magistros

MAN. ❡ Rara. s. ẽ uel eẽ creditur. ❡ Basilio pauperi causidi
lachrime co. ❡ Flentem deducere matrem. solebant Causidici
quid matres uxores & liberos ante iudices producere ut la-
lachrime chrymis ad misericordiã mouerent. Vñ Ouidi. libro tertio de ponto ad uxorẽ inqt Gratia si nulla ẽ lachrymæ tibi gratia fiẽt: hac potes aut nulla pte mouere deos. Nec si tũc fletu scindent uerba nocebit. Interdũ lachrymæ põdera uocis habẽt. Sunt ãt cõmouendi affectus in p oratione: ut docet Fabius li. iiii. & sexto hinc pedianus libro tertio de pr tura urbana ubi argumẽ
Epilogi tũ accusatiõis tractat sic ait. Rephendũt hoĩs stultissi-
affectus mi. ❡ Tuliũ q̃ in filio Verris innoxiam lædat attamẽ ignorantes illum accusatoria arte puidere ne in epilogis pductis ab hortẽsio cõcilitet misericordiã. iudiciũ patri hæc illæ. Et i orõne p scauro sicidẽ Asconi⁹ ait. ipse quoq̃ scurus dixit p se ac magnope iudices mouit & squalore & lachrymis &c̃. ❡ Gallia Quintilianus de eloquentia gallica hæc: iulius florus in eloquentia galliarũ: quoniã ibi demũ exercuit eam princeps. ❡ Aphrica: idem Quinti. li. xi. scribit quod a se uisi sunt. Domitius apher & Iulius aphricanus longe præstantissimi oratores. ❡ Declamare doces. Doctorũ labores in declamatiõib⁹ ostẽdit atq̃ mercedẽ nullã præberi ab discẽtibus. ❡ O ferrea pectora uecti. o hic admirãdi ẽ atq̃ stupendi. ❡ Ferra. dura & patiẽtissima in declamandi labore. ❡ Vecti pro uectii de uectio autẽ Pli. li. xxix: capitulo primo sic ait: deinde est Vectius ualens adulterio Messalinæ Claudii Cæsaris nobilitatus pariterq̃ eloquentiæ assectator &c̃. Ponitur autẽ hic
Declama pro quocũq̃ declamãdi magistro. ❡ Declamare doces. erat declamatio forensium actionum meditatio in
toris scholis certa quædã ponebant quæ themata dicimus inqt Fabius libro decimo. ❡ Perimit: dignos suppli-
ordo tio asserit. ❡ Classis numerosa prisci rhetores militari exẽplo declamãtes discipulos in classes distribuebant & dicẽdi ordinẽ s̃m uires ingenii dabãt & ita superiore loco quisq̃ declamabat ut præcedere profectu uidebat hinc ingens erat cõtẽtio palmæ ducere uero classem multo pulcherrimũ: nã uictor classi præponebat eratq̃. xxx. diebus in imperio deinde uicto certaminis erat potestas ut Fabius scribit. ❡ Classes numerosa discipulorum acies ac numerus. ❡ Legerat scilicet classis ipsa scribit fabius quod ipsi præceptores pri⁹ materias componebant pronuntiabantq̃ ut ad eorum exemplum discipuli se formarent. ❡ Proferet. sic legitur in antiquo textu. & ita legendum est. ❡ Versibus: idest uerbis uersus in prosa etiam dicuntur. ❡ Cram-
Crambe be. Tranquillus in libello ubi de grammaticis & oratorib⁹ scribit quum meminit de Declamatione sic ait. Veteres controuersiæ aut ex historiis trahebantur. sicut sane nonnullæ usq̃ adhuc aut ex ueritate ac re si q̃ forte recens accidisset. Itaq̃ locorum etiam appellationibus additis proponi solebãt & sic certæ collectæ editæq̃ se habent. hæc ille. placet autem quod pollicianus scribit: ut Græcum prouerbium Iuuenalis expresserit. Δὶς κράμβη θάνατος. quo significat q̃d bis posita Crãbe mors ẽ. Crãbe ãt brassice gen⁹ idq̃ expssit: ut fastidium repetitæ sæpius controuersiæ denotaret. Cum uulgo quoq̃ recalfacta brassica iam in prouerbium fastidii cõcesserit ipsius uero græci puerbii mẽtionẽ suida facit: plinius ãt libro. xx. c. xxvi. ubi brassicã
crambe in tris species diuidit. Sic ait. Tertia est proprie appellata Crambe tenuioribus foliis & simplicibus densissimisq̃ amarior sed efficacissima. ❡ Crambe repetita: idest declinatio ipsa & controuersia repetita offendit magistros uti Crambe. i. brassica recalfacta conuiuas.
DO. ❡ Delamare doces: erãt qui declamare docerent pposita cõtrouersia ex historia aut oratione. Cicero ad pturã usq̃ græce declamauit latine Senior. ❡ Vecti⁹ p pceptore quocũq̃ declamationũ hic ponit: nã ut scribit Pli. Vectius ualens adulterio messalinæ Claudii Cæsaris nobilitatus. pariterq̃ eloquẽtiæ assectator fuit. ❡ Classis: pars populi erat ut apud Liuiũ. Classis itẽ numerus discipulorũ q in classes distributi: ut scribit Quinti. ordinẽ dicẽdi s̃m ingenii uires seruabãt: ea nobis inquit ingens palmæ cõtẽtio: ducere uero classem multo pulcherrimum: nam uictor classi pponebatur: eratq̃ triginta diebus in imperio: deinde certaminis erat ptãs. ❡ Vecti: legas genitiuo casu dicat o q̃ patiens est uectius in eo munere. ❡ Occidit miseros cã

bre Cor. de declamationibus ita scribit. Declamationes aut ex historiis trahebant͂ sicut sane nõnullæ usq; ad huc: aut ex ueritate: ac re: si qua forte recens accidisset: itaq; locoꝝ etiã appellatõib⁹ additis proponi solebant & sic certe collectæ editæq; se habẽt. Cãbre igitur inscriptio est declamationis a loco: nã cãbre oppidũ est in theutrania Troadis: ut scribit Pli. & e ꝓxima regione est lesbos. in qua Mitylenẽ occuparũt tyrãni ut auctor est Strabo. Nigessilus & magarogilus: Alceus poeta: eos carmine est insectatus unde aureũ plectrũ hũisse dicit auctore Fabio. de tyrãnis eiectis cãbre declamatio sæpe erat repetẽda a magistris: hæc placet snia ut cõueniat cũ eo qđ dixit. Cũ perimit sæuos classis numerosa tyrannos: qđ alii a Cãbro Scythaꝝ rege cui⁹ meminit Diodorus. Cambrem declamationẽ deducũt: nulla ex parte accõmodatũ est.

¶ Quãdo licet basilo flentẽ deducere matrẽ. ꝑroni (ut Quintilianus scribit) nõ solũ dicẽdo: sed ẽt faciẽdo lachrymas mouebant: unde sæpe eos ꝓducebant: q piclitarent͂ squalidos atq; deformes: & liberos eoꝝ ac parentes: ut hoꝝ deformi & miserãdo aspectu tragœdias mouerent. ¶ Nutricula causidicoꝝ gallia: Quintilianus de eloquentia gallica hæc. Iulius florus in eloquentia galliaꝝ: qm̃ ibi demum exercuit eam princeps. ¶ Declamare doces. prisci rhetores p declamationes adolescẽtulos exercebant: quas ante Ciceronẽ (ut Seneca ait) thesis uocabãt. Mox cõtrouersias dixerũt atq; declamatiões. Est enim declamare (ut Calu⁹ dixit) lam nõ mediocriter dicere: qm̃ alteꝝ putat esse domesticæ exercitationis: alterũ hoc est dicere ueræ actionis. ¶ Classis numerosa tyrãnos: prisci rhetores militari exemplo declamantes discipulos in classes distribuebãt & dicendi ordinẽ scđm uires ingenii dabant: & ita superiore loco quisq; declamabat: ut ꝑcedere ꝓfectu uidebatur: hinc ingens erat cõtentio palmæ: ducere uero classem multo pulcherrimũ. Nã uictor classi ꝑponebatur: eratq; triginta diebus in imperio deinde uicto certaminis erat ptãs: hæc Quintilianus. ¶ Tyrãnos: frequentes hmõi erãt scholasticæ cõtrouersiæ. Tyranicidæ præmiũ qđ optaueri t dato: inde multiplex nasce-bat͂ de optione tyrãnicidæ contentio. ¶ Quæcũq; sedens modo legerat. Hæc eadem stans proferet. hunc morem magistros in scholis seruasse scribunt Seneca Quintilianus atq; philostratus: ut ipsi prius materias cõponerẽt & pronunciarẽt: ut ad eorum exemplum discipuli se formarent. ¶ Cambre repetita: materia uidetur cembre: & causa fuisse sæpius per declamantes tractata.

¶ Rara in tenui facũdia pãno: hoc dicit: impitũ uulg⁹ solos diuites existimat sapiẽtes & eloquẽtes. at q tunicas attritas hñt fatuos. ¶ Basilo: q paup fuit. ¶ Flẽtẽ mr̃em. filii sui casũ ut cæteri diuites oratores quo auditores ad misericordiã moueãt. ¶ Flentẽ deducere mr̃em. usq; ad epilogos porare in qbus maxĩe cõmouẽdæ misericordiæ loci sũt. ¶ Accipiat te gallia: eas in galliã qñ romæ locus nisi uoluptatibus nõ est. ¶ Si placet mercedẽ ĩponere: si uelis tibi mercedẽ ob eloquẽtiã dari quã in cãis exerceas. ¶ Declamare doces: ad sophistas sermonẽ uertit q declamare. i. se foro ꝑpare iuuenes in scholis docebãt: & ẽ ordo & sensus. o pectora ferrea patientissima uecti sophistæ q doces declamare cũ classis nũerosa pimit scæuos tyrãnos. i. cũ thema ꝓ positũ & defendẽdæ qõnis ps altera ꝓposita sit: utrũ qs tyrãnos ob liberãdã p̃riam ĩpune occidisse potuerit. ¶ Classis nũerosa multitudo declamãtiũ: ita. n. ueteres noiauerũt. Quintilia. nõ inutilẽ scio seruatũ eẽ a ꝑceptoribus meis morẽ q cũ pueros in classes distribuerẽt ordinẽ dicẽdi scđm uires igenii dabãt & ita supiore loco quisq; declamabat ut ꝓcedere ꝓfectũ uidebãt huius rei iudicia ꝑbebant͂: ea nobis ingẽs palmæ cõtẽtio: ducere uero classẽ multo pulcherrimũ. ¶ Sedẽs: classis. ¶ Legerat: ꝑceptori aut sedẽs legerat ꝑceptor stans discipulus. ¶ Cãtabit: uocẽ tollet. ¶ Versibus iisdẽ: iisdẽ uerbis q̃ in uersus ordine cõscripta sunt: nã is ordo uersus appellat͂. Cice. ad brutũ. Breues tuæ lr̃æ breues dico: immo nullæ: tribuisne uersiculis his tpibus brut⁹ ad me: dicti ãt uersus qa a fine ad initiũ stilũ uertimus uel ab initio ad finẽ. uel qꝫ alii a dextera parte in sinistram scæuæ: alii a sinistra ad dextram scribant. ¶ Occidit mi. cambre repe. magistros. historia uel fabula ab aliquo tũ scripta tã frequenter exponebat͂: ut prouerbium teste Probo fuerit de cambra: & anathomnibus tritum: cum nihil tam sibi fuisse cognitum significare uoluerunt.

Quis color: & qđ sit cãæ gen⁹ atq; ubi sũma
Quæstio: q̃ ueniãt diuersa pte sagittæ:
Nosse uolunt omnes: mercedẽ soluere nẽo:
Mercedẽ appellas? qđ eni scio culpa docẽtis
Scilicet arguit͂: quod læua in parte mamillæ
Nil salit arcadico iuueni cuius mihi sexta
Quaq; die miserum dirus caput ãnibal ĩplet
Quicqđ idest de quo deliberat: an petat urbẽ
A cannis: an post nimbos & fulmina cautus
Circũagat madidas a tempestate cohortes
Quãtũ uis stipularet & ꝓtinus accipe qđ do
Vt totiens illum pater audiat: ast alii sex
Et plures uno cõclamant ore sophistæ.

¶ Quis color: ordo est. Nosse uolũt oẽs. Quis color &c. ¶ Color. Rationẽ intelligit ad recusandum depellẽdi criminis causa sicuti in. vi. ẽt sat. ibi dic Quintiliane colorẽ. De ratiõe aũt Cicero in partiouibus sic ait. Sed distinguẽdi gr̃a rationem appellamus eam. quæ affert͂ ab reo ad recusandum depellẽdi criminis causa quæ nisi esset qđ defenderet nõ haberet. Firmamentũ aũt qđ contra ad labefactandã rationem refertur sine quo accusatio stare non potest. Ex rationis aũt & ex firmamenti cõsulatione: & quasi cõcursu. Quæstio quædam exoritur: quã disceptationẽ uoco in qua quid ueniat in iudiciũ & de quo disceptet͂. quæri solet. Nã pria aduersariorum cõtẽtio diffusam habet questionẽ: ut i coniectura cœpit ne pecunias decius? In diffinitione. Minuerit ne maiestatem norbãus? In æquitate iure ne occiderit oppiius gracchũ? Hæc ille. Quæ quidem oia hoc in loco optime cõueniunt. Tetigit eni iuuenalis rationem. Quum dixit. Quis color Tetigit firmamentũ: quum dixit quæ ueniant diuersa pte sagittæ Tetigit & reliqua. ¶ Quod causæ genus. An demõstratiuũ. An deliberatiuũ. an iudiciale. Siue honestũ

MER. Producti rei
Thesis
Controuersia
declamat͂
Dicere
classes
ḋclamãtium
VAL.
MAN.
color.
Ratio
Firmamẽtum
quæstio
Disceptatio
Genus
causæ

admirabile humile anceps obscurũ. de quibus late Cice. li. primo rhet. Et pedianus lib. quarto de prætura urbana sic ait. Genus causæ in omnib⁹ uerrinarũ libris: Admirabile status principaliter coniectura pp hæc igit̃ uerba summa quæstio stat⁹ intelligit̃ ab Iuuenale. Et Cicero libro tertio tusc. sic ait. Nimirũ igit̃: ut i causis nõ semp utimur eode; statu sic enim appellamus cõtrouersiarũ genera &c. ℂ Causæ: causa est negocium omnibus suis ptibus spectans ad quæstionẽ. Aut causa ẽ negociũ cuius finis ẽ controuersia, sic enim finit apollodorus. ut scribit fabi⁹ libro tertio capitulo quinto. Hermagoras uero causã esse dicit i ẽ. quæ habet in se controuersiã in dicẽdo positã: cũ certarũ psonarũ interpositione. auctor ẽ cicero li. primo rhe. ℂ Atq; ubi summa quæstio idest status an scilicet in coniectura an in diffinitiõe an in equitate: ut ostendimus ex ciceronis uerbis. Qui etiam in topicis sic ait. Quæstionũ aũt quacũq; de re sint duo sũt gña. Vnũ cognitõis alterũ actionis. Cognitõis sunt hæ quarũ finis ẽ sciẽtia ut si quærat̃ natura ne ius pfectũ sit an ab aliqua quasi cõtra dictione hominũ & pactione. actionis autẽ huiusmodi exempla sunt. sit ne sapientis ad rẽpublicã accedere

qnestionũ gña ℂ Cognitionis quæstiones triartitæ sunt quũ an sit aut quid sit. aut quale sit queric̃ horu; pmũ coniectura secundũ definitione tertiũ iuris & iniuriæ distinctiõe explicat̃. cõiecturæ ratio in quattuor ptes distributa est quarũ est una quum quæritur sit ne aliquid. altera unde ortum sit. Tertia quæ id causa effecerit. Quarta in qua de mutatione rei quærit̃ hæc. cicero quæ quidẽ omnia hic cõueniunt psequit̃: idem plura etiam supradicta declarantia: sed ne longior sim relinquo: tu lector ipse uidere potueris. ℂ Quæstio. cicero libro primo rhet. sic ait: quæstio est ea quæ cõflictione causarũ gignit̃ cõtrouersia hoc modo non iure fecisti iure feci. Victorinus autẽ sic ait. Quæstio ẽ uox intentionis & negationis. i. fecisti non feci: aut iure feci. ℂ Quæ ueniãt diuersa parte sagittæ. firmamentũ intelligit. Est enim firmamentũ firmissima argumentatio defensoris ut inquit Cicero lib. primo rheto. De quo ẽt paulo superius dictũ est. ℂ Mercedẽ appellas. i. poscis: uerba sunt discipuli. ℂ Culpa docentis. poetæ uerba ẽ aũt sensus: q; docẽtis culpa arguitur cũ obtusus & hebes discipulus nil potuerit discere. ℂ Scilicet certe. ℂ Leua in pte mamillæ. Pli. li. xi. scribit.

Cor. Cor. animalibus cæteris in medio pectore esse homini tantũ infra leuã papillã cordi præcipuus calor. palpitat certe & quasi alterũ mouetur ibi mens habitat Bruta existimantur animaliũ quibus durũ riget audacia quibus puum est pauida qbus pgrande: Maximũ est portionẽ asino uero lepori & quibusdã aliis. ℂ Nil salit archadico Iuueni. hinc optime fabius libro primo sic ait: Illud tamen in primis testandũ ẽ nihil pcepta atq; artes ualere nisi adiuuante natura quapp ei cui deerit ingeniũ nõ magis hæc scripta sunt q̃ de agrorũ cultu sterilibus terris: & hieronym⁹ in aureola inquit lædit discipulũ magistrũ si p negligentiã suã pcepta eiusq; laborẽ dispdat. ℂ Archadio iuueni. i. asinino ignauo: & frigido. Archades asini in achaia optimi & in italia rheatini: ut scribit plinius. li. vii. ipsu; animal frigoris maxime impatiens: ideo non generat̃ in ponto. Et Strabo scribit i archadia fuisse pecori pascua psertim equis atq; asinis equarũ suppositoribus. ℂ Dirus Hannibal. declamatio de Hannibale. ℂ A cãnis: e uico illo apuliæ. de cannis autẽ latius uideto in fine sat. ii. ℂ An. petat urbẽ a cannis: Liuius li. xxii. ubi de clade canẽsi meminit sic ait annibali uictori: quũ cæteri circũfusi gratularent̃ suaderentq;: ut tanto perfũctus bello diei quod reliquũ esset noctisq; insequentis: quietẽ & ipse sibi sumeret: & fessis daret milib⁹. Maharbal præfectus equitũ minime cessandũ ratus immo ut qd hac pugna sit actũ scias: die quinto inquit. Victor

Annibal ad canna in capitolio epulaberis: sequere cũ equite: ut prius te uenisse q̃ uenturũ sciãt. Præcedant Hannibal inquit inimici: læta res est: sed uia maior: q̃ ut eã statim capere animo possim: itaq; uoluntatẽ se laudare Maharbalis

Annibal ad urbem ait: ad cõsiliũ prænsandũ tẽpus opus esse. Tũ Maharbal: nõ omnia eidẽ dii dedere: Vicere scis Hannibal: uictoria uti nescis: hæc Liuius. ℂ Circũagat. reducat. ℂ Madidas a tẽpestate. Cũ Annibal post canensem cladem ad tertiũ ab urbe roma lapidẽ super anienẽ castra posuisset: Cũq; per triduũ in aciem utrinq; exercitus omnis descendisset: certamẽ tẽpestas diremit: nã quũ in castra rediissent statim serenitas erat. In religionẽ ea res apud pœnos uersa est: auditaq; uox Annibalis fertur. potiundæ sibi urbis romæ mõ mentẽ nõ dari: mõ

Turia fluuius fortunã his mot⁹ ad Turiã fluuiũ castra rettulit: sex milia passuũ ab urbe: rediitq; in campaniã: hæc oia scribit Liuius lib. xxvi. Nos etiam plura diximus sat. i. ibi. Ac proximus urbi annibal. ℂ Quantũuis stipulare. poetæ uerba sunt: ẽ autẽ sẽsus. Interroga quãtũuis: nã illico dabo: & age ut pater discipulũ totiẽs audiat quotiens præceptor pfecto mercedẽ omnẽ reliqueret fastidio ductus: præceptori tamen nihil tribuit. ℂ Ast alii sex: sensus ẽ: q; aliqui alii qui erant declamatores fictas materias relinquentes ueras in iudiciis causas agitabant: Erãt eni effecti causidici ut aliquid lucrarent̃. sed tñ id minimũ erat: ut infra ostẽdet. ℂ Vno cõclamãt ore. Clamat̃. n. a causidicis in foro inde clamosũ forũ dicit̃ Seneca in hercule fuerente: hic clamosi rabiosa fori iurga uendẽs improbus iras & uerba locat. ℂ Sophistæ philostratus ait: q; antiqui Sophistas denomina-

Sophistæ bãt rhetores declamãtes & illustres. Et uictorinus in plogo suo sup rhetoricis Cicerõis sic ait: Rhetor ẽ q do-

Rhetor cet litteras: atq; artes traditor eloquẽtiæ Sophista ẽ apud quẽ dicẽdi exercitiũ discit̃. Orator ẽ q in causis pri-

Sophista uatis ac publicis: plena & pfecta utitur eloquentia σοφια sapiẽtia dicit̃ σοφιζω doceo sapientia; σοφισμα

Orator fraus deceptio cautela cõmentũ captio σοφιζευο doceo σοφιστης orator pceptor sapiẽs deceptor. Socra-

Sophistes tes in gorgia Platonis inquit: q; idẽ profecto est Sophista ac rhetor uel propinquũ aliquid atq; simile.

DO. ℂ Arcadico iuueni. i. asinino: nam in arcadia optimi & maximi asini sunt: ut scribit Var. & Pli. & in italia reatini. Axius senator quadringentis asinum emit: Mecœnas pullo asinino uesci docuit: s; eo mortuo desitũ ẽ ℂ A cannis: canæ in apulia nobiles busto romanorum: ut scribit plini. Cannæ item locrorum oppidulum in asia ut Strabo tradit. A cannis: deliberauit. n. Hannibal an duceret exercitum ad urbem uictis romanis ad cannas Maarbale præfecto eqtum suadente & hortante: pollicẽteq; ei cænam in capitolio die quinti. lęta rñdit. Hãnibal res est: sed uia maior q̃ ut capere animo possim. ℂ Circũagat. i. reducat Sillius. Cũctantem & uana minãtem. Circũagit castrisq; ducem succedere cogit. ℂ A tẽpestate: nã duplici tẽpestate cũ esset ad

tertium lapidem a pu gna est reuocatus ut apud Liuium & alios scriptores est uolentē tertio pgredi reduxit Iuno ut Sillius cecinit. ℂ A st alii sex:ex hoc aūt oñdit non esse subeundū munus docendi:qm̄ sophistæ qui se rhetoribus pstare cōtendūt iam magis audiunt̄ q̄ rhetores : nā falsis argumētionibus malas causas docēt defendere. ℂ Sophistæ apud græcos rhetores dnr̄ Sophistæ :itē erāt qui falsis argumētis malas causas tueri docebant:in eos scripsit Isocrates perpetuam orationem:quæ inscribitur κατ τῶν σοφιστῶν iam ergo inqt uero rhetori non est locus.sed sophistæ tantum sunt in precio.

ℂ Quis color:& qd̄ sit causæ genus:atq; ubi summa. Quæstio:q̄ ueniant diuersa pte sagittæ,his uerbis Iu.di uisiones rhetorꝶ significare uidet̄:rē sane utilissimā eloquentiæ studiosis:de qua latius dicendū arbitror:qn̄ correctores Quintiliani græcæ & latinæ uocis uim ignorātes pene nobis præcepta dicendi eripuerint. Nā qd diuisio rhetorꝶ foret nesciētes uerbum grecum:p qd latina dictio aperiebatur deleuerunt:hoc est παρεγχειρησις in fidelioribus enim codicibus hæc legitur inscriptio.de diuisione siue parenchiresi.Et erat diuisio qn̄ pceptores discipulis ppositam materiā diuisione dirigentes:uelut primas lineas ducebant. Eratq; declamatione minor ut pote quæ capita tātū rerꝶ:sine pbatiōibus affectibus & schematis cōtineret. Nā declamatio plenior: & uelut oībus absoluta numeris uerā cām representabat:qd sic esse docet Seneca in declamationibus:de albutio qui sine fine euagabatur:hæc scribens:raro totā controuersiam implebat:nō posses dicere diuisionē esse:nō posses declamationem:tanq̄ declamationi deerat:tanq̄ diuisioni multum superat: Quod utrūq; exercitationis genus mirifice cōferre ad parādā eloquētiā docet Quintilianus in prio oratoriarꝶ instōnum his uerbis. Taceo de partitōibus:& declamationibus rhetorꝶ:qbus certe quātuscūq; numerꝰ adhibeatur tn̄ unusqsq; totū ferret. Ergo petens a discipulo pceptor colorem causæ genus summam qōnē:hoc ē in qua cā uertit̄:& ex qua nascit̄ status. Nā ubi sūma qō:ibi cōstitutio q̄rēs itē ptis aduersæ cōtradictiones:diuisione utebat̄. ℂ Quis color:in omni cōtrouersia potissimū de colore certabāt declamātes(ut apud Senecā) & qntilianū legimꝰ. ℂ Leua in pte mamillæ Nil salit:hoc ē:cuius pcordia frigescūt quæ obtusū arguūt ingeniū. Virgilius. Frigidus obstiterit circū pcordia sanguis. ℂ Arcadico iuueni. Asininā significat ignauiā Nā generosos asinos olim in arcadia pgenitos fuisse scribunt Varro & Pli. ℂ Hānibal implet.suasoria materia:in qua deliberat Hannibal:an post canensem cladem:maharbalis sniam secutus Romā petat: necne:& an romanis obsidentibus capuā:cū ipse urbē Romā premeret:& ab imbre repulsus circūactis cohortibus in apuliā reuertat̄. ℂ Quātū uis stipulare:interroga:exponit Priscianꝰ. Vnde & stipulatio cōtractus:q p iterrogationē & rn̄sionē fit. Sūt aūt hæc uerba tradētis discipulū rhetori. ℂ Vt totiēs illū pater audiat.soliti patres accersitis amicis scholas ingredi declamantes filios audituri. Persius. Grandia si nollē pituri uerba Catonis. Discere: ab isano multū laudāda magistro: Quæ pater adductis sudās audiret amicis. ℂ Sex:sophistæ Philostratus in libro:qui inscribit̄ βίοι σοφιστῶν hoc est uitæ sophistarꝶ:hæc ait. Antiq sophistas denoīabant: nō solū rhetores declamātes & illustres:sed & eos philosophos:q cū sermonis copia iterptarent̄ : & de utroq; sophistarꝶ genere.hoc est rhetoribus & philosophis.q appellati sunt sophistæ uitas cōscribit. Sed.Iu.hac i pte sophistas accipit eos:q meditationē oratoriā i scholis faciebāt:& hic erit sensus. Alii sex sophistæ:hoc ē declamatores:fictas materias relinquētes:ueras in iudiciis cās agitāt:quas a scholasticis cāis. Sic Quintilianus diuidit. Nā q̄ in scholis abdicatorꝶ:hæc in foro exheredatorꝶ a parētibus:& bona apud cōsules repetētiū rō est q̄ illic malæ tractationis:hic rei uxoriæ cū q̄rit̄:utrius culpa diuortiū factū sit:q̄ illic demētiæ:hic petēdi curatoris. Quare scdm̄ declamātiū mores subiecit fictas cōtrouersias sileri ab iis:q iam ueras causas tractare nouerunt. Sex autem sophistæ numerus finitus pro infinito.

ℂ Quis co.ordo est.oēs nosse uolūt. Quis co.& qd̄ sit cāæ genus atq; ubi sūma qō. & q̄ sagittæ diuersa pte ueniāt.nemo soluere mercedē:subaudiēdū uult.schema enexæ rumenos. Quis co. q̄ dicēdi forma aut qs locūs. ℂ Et qd̄ sit cāæ ge. demōstratiuū deliberatiuū iudiciale:cāæ genꝰ exordiorꝶ honestū turpe dubiū humile admirabile. Atq; ubi sūmā qō. nō thesim uel hipothesim infinitā uel definitā qōnē: hoc ē ppositū & cām q̄ oium qōnum suprema sunt genera:sed sūmā qōnem dicit q̄ in ea cā q̄ de agit̄ sit sūma.uñ sūmus nascatur status.exēpli cā.accusat̄ millo clodianæ necis.fatet̄ crimē.sed se purgat q; struētē sibi insidias licuerit occiderē hic sūma qō an licuerit occidere:& hinc status iurisdicialis assūptiuus. post quē sunt alii plures:ut cū q̄ritur uter utri pararit insidias cōiecturalis & pariter inficialis. ℂ Quæ ueniāt diuersa pte sagittæ:metaphoricos sagittas uocat argum̄ta.hoc ē nosse uolūt q̄ nā i cā psint quæq; noceāt:qd cōfirmādū qdq; refellēdū eē uideat̄ ℂ Mercedē appellas:uēuste iducit discipulū a quo merces petita laboris fuit pceptoris labores nullos erga se reputātē:sed qd nihil sciat increpātē.arguit̄.n.inqt culpa docētis. ℂ Quod:qm̄. ℂ Leua in pte mamillæ nil salit arcadico iuueni:qm̄ ipe merꝰ ad discēdū asellus ē:qppe q; in eius corde sanguis hebescat:uñ ingenii potissimū uis excitat̄.empedocles.sanguine cordis.n.noster uiget intellectus. ℂ Arcadico iuuēi:q; multo maximi i archadia sint asini:asinis uero frigidissimus inest sanguis:& ob hoc parū sensus hr̄e dnr̄. Pli.aīaliū quibus fortior ac sanguis crassior sapiētiora:qbus tenuior timidiora:qbus nullus aut minimꝰ hebetia:igr̄ hominē & q ad asinos pxime accederet uoluit ānotari. ℂ Sexta quaq; die:qua eadē repetunt̄. ℂ Miserū:qd̄ de re eadē totiēs obtundat̄. ℂ Dirus Hānibal:scæui hānibalis historia:aut dirꝰ q nulli aut iurigētiū aut diuino parendū unq̄ duxit:ueluti satis liuius docet. ℂ De quo deliberat hānibal:aut q ad agēdū sibi sumit materiam. ℂ An petat urbē.romā inuadat. ℂ A cānis:ubi Terētii Varroniis temeritate tū cōsulis romana res ab ultima pnicie nō abfuisset si nō pœnus sua uti scisset fortuna:& in longius insequendi romanos nō ptraxisset. ℂ Petat urbē a cānis: ut a magone hortabat̄. ℂ Post nimbos & fulgura:q̄ tū aerē miscebāt. ℂ Circūagat.a tēpestate:icolumes circū urbē ducat. ℂ Circūagat.hyphē ē:si qdē.m nō abiicit̄. ℂ Quātū uis stipulare:sub audiēdū est a me:ut priscianus ait.iuenit̄ & passiue dictū stipulor abs te p interrogor. Suetonius in q̄rto præ

Marginal notes: MER. — Parēchiresis — Quid inter diuisionē & declamatione3 — Albutius — Colore — Stipulatio unde — Philostratus sophistæ — VAL.

torum: minor quoq; uiginti annorum stipulari nō pōt: differt aūt stipulari & astipulari: q; stipulari ē iterrogare ubi pacisci qs uelit: astipulari aūt assētiri. Pli. libro. vii. naturalis historiæ. helanicus quosdā in ætolia epirotū gentis ducētos explere. cui astipulat damiates memorās pistoreū ex his pcipuū corpe uiribusq; ēt trecētis uixisse & pauloante cōsecratus ē nimis santiensq; oraculi eiusdē iussu & iouis deorum sūmi astipulatu eutim⁹ poeta sp olympiæ uictor: & semel uict⁹. Cic. in academicis falsū eē stoici dicūt: & eorum astipulator antioch⁹. & ad qntū frem. ānos tresdcei natū cui⁹ auus fuerit argētarius astipulator pr uterq; uero pcariū qstū fecerit. ℭ Et ptin⁹ acci. qd do. aduerte q̄ dicā sūt q exponāt accipe flagella: qd ualde absurdū ur. nec q̄re ita uelit possū scire qn̄ nō filiū uerberari. sed erudiri pr libēter audit: ptereasubiūgi: ut totiēs illū pr audiat n̄ flētē filiū: sed mgr̄o reddētem q̄ pcepta accepit. legim⁹ & in qbusdā antiqssimis codicib⁹ accipe qd dā: ut sit sēsus interrogā: ut i stipulatiōibus solet quo aliquid a me cōsequare & accipias qd tecū feras aliqd. ℭ Vno declamāt ore sophistæ qui rhetoricam docebant in quo singularis est Isocratis oratio: & platonis pleriq; dialogi quando lucri aucupandi causa ea de se pollicerētur quæ minime præstare posse uidebantur.

Et ueras agitāt lites raptore relicto:
Fusa uenena silent: malus ĩgratusq; maritus
Et quæ iā ueteres sanant mortaria cœcos.
Ergo sibi dabit ipe rudem si nostra mouebūt
Consilia & uitæ diuersum iter ingredietur
Ad pugnā qui rhetorica descendit ab umbra
Summula ne pereat: qua utilis tessera uenit
Frumēti: quippe hæc merces lautissima: tēta

MAN. ℭ Raptore relicto. idest ficta controuersia de raptore hoc ē stupratore: quæ frequēs i scholis agebat ad hūc modū. Rapta raptoris āt nuptias idotatas: aut mortē optet. Vna nocte quidā duas rapuit: altera mortē optat altera nuptias. Hæc loca meo qdē iudicio Merula optime interpretat⁹ ē: iccirco & ego secut⁹ sū soleo eni doctorum uirorum iudicia sequi libēter quū recta eē uidēt ubi autē noui aliqd afferre possū: qd recti⁹ uisū fuerit: soleo quoq; libētissime a doctorum etiā sētētiis diuerter: qd passim & hoc in opere & in aliis uideri licet. ℭ Fusa uenēa silent: hoc ē nō agitat a sophistis ficta cōtrouersia de uenenis: ut prius agitabat: sed ueras agitāt lites. ℭ Fusa uenena silent. actio hæc erat ueneficii p iuuene cōtra meretricē. Fabius. n. sic facit argumētū in declamatiōe quadā Meretrix amatori suo pauperi dedit odii potionē. ℭ Adolescēs desiit amare. accusat illā uenificii. ℭ Cōuenit ēt actio illa p filio cōtra patrē: Cuius argumētū sic facit: idē Quintilianus filiū ter abdicare uoluit pater uictus. Inuenit quodā tēpore in secreta domus parte medicamētū terentē: Interrogauit quid eēt: cui parasset. ille dixit uenenū: & se mori uelle Iussit pater bibere. Ille effudit medicamētū. accusat a patre patricidii. ℭ Malus maritus: malæ tractationis actionē tāgit p uxore cōtra maritū: in argumēto cuius sic ait Fabi⁹ malæ tractationis sit actio. Quæ amissū filiū nocte uidebit in somnis: indicauit marito: ille adhibito magno incātauit sepulcrū. mater desiit uidere filiū. ℭ Accusat maritū malæ tractationis. ℭ Ingratusq; maritus: Actio ingrati: quæ talis inducit a Seneca. Torta a tyrāno uxor an d uiri tyrānicidio sciret perseuerauit negare: Postea maritus eius tyrānū occidit intra quinquēniū nō parietē sterilitatis nomine dimisit. Agit illa ingrati: ℭ Et q̄ iam ueteres sanāt mortaria cœcos. Declamatio significat filii conterentis in mortario medicamina ad sanādos cæci patris oculos: q̄ nouerca uenena eē dixit: & pater credidit testamētūq; mutauit. Hæ deniq; scholasticæ erāt cōtrouersiæ: quæ qdē ob nulla laboris in docēdo præmia desierāt agi a sophistis: iā ueras causas in foro agētibus: ut aliqd lucrarent: quod tamē erat minimū. ℭ Ergo sibi dabit ipse rudē. Cōsulit poeta amico pueros docēti. ut consueto officio seposito aliud uiuendi iter ingrediat: ex illo enim nihil habet emolumēti. ℭ Ergo sibi. ordo est. Ergo si nostra mouebūt cōsilia dabit sibi rudē: & uitæ diuersū iter indrediet ipse q ab umbra rhetorica descēdit ad pugnā: ne pereat sūmula &c. ℭ Rudē docēdi qetē & finē: De rude uirga lati⁹ sat. vi. ℭ Diuersū. s. ab arte rhetorica & dclamādi atq; mō. ℭ Ad pugnā. i. ad forēses & ueras cās: nā dixit & ueras agitāt lites. ab umbra rhetorica. a dclamatiōe & scolastica cōtrouersia: ficto. n. thēate dclamabāt. ℭ Sūmula: paruula merces. ℭ Tessera frumēti uilis erāt tessaræ qb⁹ frumētorum numerus designabat. Tessera ēt dicebat pceptum ducis: quo uel ad aliqd op⁹: uel bellū mouebat exercit⁹. Qd Vegeti⁹ scri. li. ii. c. vii. hic ait: Maro. It bello Tessera signū ℭ Venit. i. uēdit. ē. n. sensus q; tāti erat merces illa: qti uēdebat tessara uilis frumēti: Nec aliter ē itelligēdū. Magistratib⁹ aūt licebat in usus suos frumētū accipere: an uellēt p frumēto ptiū. q̄ æstimatio dicebat: auctor est Pedianus li. tertio de prætura urb. ℭ Mercēs. tū docendi. tū agendi. ℭ Lautissimima: opulenta optima.

Tessera

DOM. ℭ Fusa uenēa. s. a Medea. i. si accuset medea: q; fusco bitūine uenēato. cui⁹ meminerūt pli. & dio. Creōtē regē cū Iasōe q eius filiā Creusā. ut alii scribūt glaucā relicta Medea duxerat: & totā domū cōbusserit: uix euadēte Iasone. Sophistæ docēt q̄ arte possit defēdi ut absoluat. ℭ Raptore re. cū aufugit a Iasōe: incēsa domo Creōtis. ℭ Silēt: defēdūt & absoluūt. ℭ Mal⁹ ingra. ma. i. Iason cēset maritus malus & igrat⁹ & arte sophistarū dānat: tāq̄ mal⁹ marit⁹ erga Medeā: cū ipa debeat pūiri qm ipa reliqt Iasoné cōbusta domo & necatis filiis. ℭ Et mor. q. iā sa. i. iā arte sophistarum iudicāt uenēa pdesse. i. tātū ab ē ut Medea dānet q; magicē exercuerit i Esōe restituēdo ad iuuētā: ut iā ars magica salutaris hēat artificio sophystarum. ℭ Raptor re. cōtrouersia de raptor. i. stuprator q̄ freqns i scholis agebat ad hūc modū. Rapta raptoris: aut nuptias idotatas: aut mortē optet. Vna nocte qdā duas rapuit: altera mortē optat: altera nuptias. ℭ Fusa. ue. si. Actio ē apd Qui. & Senecā frequēs ad hūc modū. Meretrix amatori suo paupi dedit odii potionē: adolescēs desiit amare: accusat illā ueneficii. ℭ Mal⁹ ma. malæ tractationē tāgit: cui⁹ tale apd Qui. hēm⁹ exēplū: q̄ amissū filiū nocte uidebat i sōnis: idicauit marito: ille adhibito mago icātauit sepulchrum: mr dsiit uidere filiū. Accusat maritū malæ tractatiōis. ℭ Ingratusq; ma. actio igrati: q̄ talis iducit a Seneca torta a tyrāno uxor nūq d de uiri tyrānicidio

sciret

sciret p̄seuerauit negare postea maritus eius tyrãnũ occidit:intrã qnquẽniũ nõ pariẽtẽ sterilitatis noie dimi sit agit illa ingrati:hac in pte nõ possumus nõ mirari eos:q ad Iasonẽ & Medeã hmõi materias referũt. ℂ Et q̃ iã miseros sanãt mortaria cæcos. Pli. scribit lapides mortarioꝝ: q succũ reddũt: oculoꝝ medicamẽtis utiles existimari. Sed hac in pte declamatio significat filii cõterẽtis in mortario medicamẽta: ad sanãdos cæci pr̃is oculos: q̃ nouerca uenena eẽ dixit:& pr̃ credidit:testim̃q; mutauit. ergo tales scholsticæ erãt controuersiæ: q̃ desinũt agi:& sophistis: iã ueras cãs in foro agẽtib⁹. ℂ Dabit ipẽ rudẽ. finẽ iponet. A gladiatorib⁹ sũpta trãslatio: q dõati rudæ gladiaturæ renũciabãt. ℂ Diuersũ iter: cõtrariã uiã. ℂ Ad pugnã q rhetorica descẽdit ab umbra: pugnã ꝓ foresi & uera cã posuit. umbrã uero ꝓ declamatiõe & scholastica cõtrouersia. ℂ Qua uilis tessera uenit. Romano populo tesseræ frumẽtariæ dabanẽ: qd & Suetonius sæpe cõmemorat:& Persius donatum libertate seruum:& iam suam tribum habentem: scabiosum tesserula far possidere scribit. — Mortaria — thessera

ℂ Veras agitãt lites. re nõ uerbis. ℂ Raptore relicto: themate de iasone q Medeã rapuit. ℂ Fusa uenena: ut qbus Iasonẽ punxit quo uellus aureũ sine piculo raperet: uel qb⁹ creusam Iasonis uxore; absumpsit: aut certe qb⁹ peliã neci dedit: nã seqẽ. ueteres sanãt mortaria cæcos. ℂ Silent: de eis nulla fit mẽtio. ℂ Malus: q fœdera nõ seruauit. ℂ Maritus. Iason. ℂ Et q̃ iã ueteres sanãt mortaria cæcos: qb⁹ uenena cõtriuit quo ex sene pueꝝ peliã faceret. Plaut⁹ i mercatore. Itẽ ut Medea peliã cõcoxit senẽ quẽ medicamẽto & suis uenenis dẽ fecisse rursũ ex sene adolescẽtulũ. Itẽ ego te faciã. s; fabula tũ p diodoꝝ tũ p alios notior ẽ q̃ ut ipa; plib⁹ necesse sit explicare: nec cur de iasone accipi hæc oia dcã ñ possint: haud satis itelligo. ꝙ si ad quẽuis uel ẽt pr̃es referaẽ modo thema itelligamus laborãdũ nõ puto. ℂ Dabit sibi rudẽ: finẽ iponet a gladiatorib⁹ sũpta trãslatiõe: ut ipẽ supra accepta rude cœpisset uegẽto uideri. ℂ Ad pugnã. ad ueꝝ certamẽ. ℂ Rhetorica descẽdit ad umbra: ab instĩone & schola dclamãdi. ℂ Sũmula ne pereat: tibi utpote ciui. ℂ Qua uilis tessera uenit frum̃ti. q̃ uilis tibi frum̃ti portio daẽ. qd uiritim ptiũ ẽ diuidebãẽ. n. frum̃ta & pecuniæ & id gen⁹ alia i populũ. Plaut⁹ i aulularia. nã nr̃ q ẽ magr̃ curiæ diuidere argẽti dixit nũmos i uiros. aut q̃ uilis tessera uenit frum̃ti. q̃ ex tuis ita neglectis p̃diolis reddit⁹ uenit. ℂ Hæc mer. q̃ romæ tradiẽ. ℂ Latissima: ironicos. — VAL.

Chrysogonus quãti doceat uel pollio quãti
Lautorũ pueros artem scindens theodori.
Balnea sexcentis: & pluris porticus: in qua
Gestetur domin⁹ quoties pluit: an ne serenũ
Expectet: spargatq; luto iumenta recenti:
Hic poti⁹ nãq; hic mũde nitet ungula mulæ
Parte alia longis numidarum fulta colũnis
Surgat: & algentem rapiat cœnatio solem.
Quãticũq; domus ueniet qui fercula docte
Componit: ueniet qui pulmentaria condit.
Hos inter sumptus sextertia Quintiliano
Ut multum duo sufficiẽt: res nulla minoris
Constabit patri q̃ filius: unde igitur tot
Quitilianus habet saltus: exempla nouorũ
Fatorum transi: felix & pulcher & acer:
Felix & sapiens & nobilis & generosus

ℂ Chrysogonus: in. vi. saty. citharœdi nomẽ est. ibi. s. Sũt quæ Chrysogonũ cãtare uetẽt Pollio ẽt Citharœdi nomẽ ibidẽ: dicit. n. An capitolina; deberet pollio quercũ sperare. Quapropter miror illos: q uoluerint hoc loco eẽ rhetorũ nomina. Cũ pro citharœdis accipi debeant. ii enim maxime lucrabanẽ: uñ Martia. li. v. ad lupũ ait: de filo: Artes discere uult pecuniosas fac discat citharœdus aut choraules: qd qdẽ latius dictũ ẽ in pricipio huiusce satyræ. per citharœdoꝝ deniq; exẽpla ꝓbat Iuuenalis sophistas debere ingredi diuersu; uiuendi iter: cũ illi qui lõge eis inferiores essent multo plura cõsequerenẽ. ℂ Lautoꝝ: diuitũ ℂ Scindẽs. deridens laceras uituperãs. plus. n. citharœdi lucrabanẽ q̃ rhetores. ꝙ ãt scindere pro illis significatis poni soleat. Ouid. quoq; ad inuidũ scribẽs ultima elegia de põto innuit his uerbis. Ergo sũmotũ patria ꝓscindere liuor Desine neu cineres sparge cruẽte meos: Ubi & prius dixerat: Inuide qd laceras Nasonis carmina rapti. Nõ solet ingeniis summa nocere dies. Et pli. li. xxxvi. c. vi. sic ait. hic nãq; ẽ mamurra catul i ueronẽsis carminibus ꝓscissus. ℂ Theodori. theodorus cadareus fuit rhetoricæ præceptor ut Suetonius tradit in Tyberio. Et Quintilianus libro tertio. ℂ Balnea sexcentis ostẽdit poeta oia pluris cõstare parẽtib⁹ q̃ filios: i illis. n. erudiẽdis minimũ qdẽ expõebãt. ℂ Sexcẽtis. cõstabũt supple. ℂ Sexcẽtis. s. sexstertiis. ℂ Pluris uidelicet illis sexcẽtis. ℂ Dñs. ipẽ emptor. ℂ An ne serenũ. amici uerba. ℂ An ne serenũ expectet. q̃si dicat expectare debet. Et an ne spgat iumta luto recẽti q̃si dicat minime spargere debet. ℂ Hic poti⁹. in porticu poti⁹ gesteẽ dũ pluit. ℂ Recẽti. nup facto ob pluuiã. ℂ Nitet. ñ. n. luto spargiẽ. ℂ Numidaꝝ colũnis. In numidia lapis optim⁹ ad colũnas: uñ Sueto. de honore Cæsaris a populo collato. Postea igt solidã colũnã ꝓpe uigiti pedũ lapidis numidici in foro statuit: scripsitq; parenti patriæ plinius aũt li. xxxvi. c. vi. scribit: Marcum Lepidum Catuli in consulato collegam primum omnium Liminia ex Numidico marmore in domo posuisse magna reprehensione aitque hoc primum inuecti Numidici marmoris uestigium se inuenisse: non in columnis tantum crustisue ab illo positum ut Mamurra caristium posuerat: sed in ianuis & uilissimo liminum usu. ℂ Fulta. munita: Plinius. libro trigesimosexto capitulo sexto sic ait: Columnis demum utebantur in templis: nec lætitiæ cã: nõdum. n. ista intelligebanẽ: sed quia firmiora aliter statui nõ poterãt: postea inqt ꝙ Mamurra primus totis ædib⁹ nullã nisi e marmore columnã habuit omnes solidas e caristio aut lunensi. ℂ Algentẽ solem. i. hibernũ: Columella. n. libro. i. c. vi. scribit ꝙ cœnationes brumales spectare debent æquinoctialem occidentem cœnationes uero æstiuæ ꝓspectent hibernum orientem: hoc autem dixit: quia æstate cœnatur ad umbram hyeme ad solem. ℂ Cœnatio. Varro scribit: ꝙ ubi cœnabant: Cœnaculum uocitabant: sed postea q̃ in superiore parte cœnitare cœperunt superioris domus: uniuersa Cœnacula dicta. Et Apuleius libro Nono sic ait: Nec oblitus ille — MAN. — Theodorus — Numidicum marmor — cœnaculũ

ueteris amicitiæ promptæ suscipit: meq; per scalas complicitis pedibus in superius cœnaculum attracto &c. Idem autem cœnatio est. ut hic locus ostendit. cœnandi uidelicet locus. ℭ Quanticūq; domus: scilicet cōstabit. ℭ Veniet. s. quanticunq; est autem sensus: q in ædificiis: & coquis parandis plurimum diuites impēdunt: In filiis uero erudiendis pene nihil: & id quoniam illorum minimam curam gerunt: cum oppositū eē deberet. ℭ Adhibere. s. omnem curam & diligentiam circa filios: ut optime & diligenter edocerent: quod quidem fieret si præceptoribus satisfieret. ℭ Fercula. iura Apuleius libro decimo met. scribit diuitem quendam habuisse pistorem dulciarium qui panes & mellita concinnabat ædulia. Habuisse etiam coquum q sapidissimis nutrimentis succum pulmenta condita uapore mollibat. ℭ Pulmentaria. obsonia sapores dicūtur autem a pulte. Plinius enim libro. xviii. capitulo. viii. sic ait. Pulte autem non pane longo tempore uixisse romanos manifestum: quoniam inde & pulmentaria hodieq; dicuntur. hæc ille. Erat autem puls cib⁹ ex farina factus: de qua Varro sic ait. puls appellata uel q ita græci: uel ab eo uti scribit apollodorus: q ita sonet quum aqua feruenti inspicitur: postea inquit: q a pulte pulmentum hinc pulmentarium dictum. Q d autem pulmentum pro obsonio ponatur. Ostendit etiam Cicero libro quinto Tusculanarum his uerbis: cubile terra pulmentum fames erat Anacharsi pho. ℭ Quintiliano: ac si diceret summo rhetori. Vnde igit tot amici uerba. ℭ Igitur si paruam mercedē recipit. ℭ Exempla. poetæ responsio. ℭ Nouorum: magnorꝫ ℭ Fœlix & sapiens: Quintiliani diuitias & fortunæ & fatorum benignitati imputat. hinc ait. Fœlix ille tam coruo quoq; rarior albo: est enim conclusio horum omnium. ℭ Fœlix. i. qui fœlix ē & fortunat⁹ est pulcher est acer & fortis. ℭ Pulcher. phs lib. primo eth. ait: q non satis ad fœlicitatē idoneus est q pelitus ē deformis: aut ignobilis: aut solitarius sine prole. ℭ Fœlix. i. q fœlix ē & fortunat⁹: ē sapiēs: ē nobilis: ē generosus.

pulmentaria · puls · pulmentum · Deformis

DOM. ℭ Chrysogonus: citharœdus de quo aū: Sūt q chrysogonū cantare uetent. ℭ Pollio: alter citharœdus supra. An capitolinā deberet pollio quercū. Spare & fidibus pmittere. Mar. hærede theatro Pollione cantante Citharœdi inqt q̄les sūt Chrysogon⁹ & Pollio, maiorē mercedē cōsecūt sua disciplina q̄ rhetores. ℭ Theodorus: gadareus rhetor fuit: de quo Suetonius in Tyberio. Sæua ac lēta crudelitas: ne in puero qdē latuit q̄ Theodorus Gadare⁹ rhetoricæ præceptor &c. Eiusdem meminit Fabius. hic dicebat rhetoricez esse artem sed non uirtutem. ℭ Scindens. i. lacerans & deridens. uā pollio inquit deridet artem rhetoricē cū plus ipse lucretur disciplina sua. Scindere. i. aliqñ comitiis lacerare pli. Hic nāq; est mamurra Catulli ueronēsis Carminibus pscissus. Fidentinus autē exponit scindens. i. diuidens lectiones more præceptorꝫ. naz hic rudissimus accipit pollionē & Chrysogonū p rhetorib⁹. eadē. s. ipse rhetorice ibut⁹. ℭ Solem algentem aut algentem solem dicit intrare in cœnationem: pp lapides speculares oppositos: quorum luxum insectatur pli. nam his solita arcetur ut q̄uis intus luceat non admodum caleat: aut certe situm cœnationis describit quā Columellæ præcepto ita edificatur. ut æstate hibernum orientem spectet: & hoc placet: ut exponas algentez idest hibernum. ℭ Quintiliano: idest si ita parci sunt romani erga præceptores quo pacto Quintilianus est locupletatus: nam hic romæ rhetoricen professus est uiginti annis ut ipse scribit: primusq; mercedem publicam eo nomine meruit: ut tradit Eusebius: ex hispania a galba ductus.

MER. ℭ Chrysogonus & pollio: illustres fuere rhetores. ℭ Lautorꝫ: ditiorꝫ. ℭ Artē scindens Theodori: in minutas pticulas resecans Theodori gadarei præcepta: qui cū a gadaribus iudeæ oppido oriundus eēt: se Rhodium tñ dici maluit: hūc studiose audisse: cū in eā insulā secessisset: tradit Tyberius Cæsar: cuius rhetoris sectatores: ad morē sectæ philosophorꝫ: theodorei postea sunt appellati: scripsit de arte rhetorica libros: i q̄bus (ut Quīti⁹ scri.) minutatim: & p capita q̄dā dicēdi p̄cepta tradidit: ergo secās diuidēs uelut ex singulis q̄ōnibus. singulos sensus eliciēs. ℭ Porticus: ad gestatōes extruebāt portic⁹: ut supra dixim⁹. Numidarꝫ colūnis numidico marmore. ℭ Algentē capiat cœnatio solem. Cœnationez triclinium appellauit: quæ septentriones: tum ad æstatis frigora. tum ad salubrioris aeris gratiam spectabat. hoc enim in architecturæ libris fieri debere tradit Victruuius & Horatius. Nulla decem pedis metata opacam porticus excipiebat arcton. ℭ Felix & sapiens & generosus. diuitias Quintiliani non minus fortunæ q̄ doctrinæ imputat. Vnde eum pariter fœlicem & prudentem appellat. Hic Romæ rhetoricam docuit: & primus publice salarium meruit.

Theodorus · Theodorei uñ · Cœnatio · Quintilianus.

VAL. ℭ Chrysogonus: sophistes. ℭ Lautorꝫ diuitū. ℭ Artem scindēs. oratoriā explicās & in spēs ptiēs. ℭ Theodori: rhetoris. ℭ Expectet: qm̄ metuat pluuiā. cauit. n. ne mullæ ungula luto inq̄net. & sane recte diuitū isana incessit fastidia. ℭ Numidarꝫ: & ob hoc q̄ cōstēt pluris. ℭ Et algētē rapiat cœnatio solem. ubi cœnitare i porticibus uelint locū apricū hñt: q septētrionalē plagā spectet. columella rerꝫ rusticarꝫ libro primo. urbana rursus in hibernacula: & æstiua sic degerat: ut spectēt hyemalis tpis cubicula brumalē oriētē. cœnatiōes æq noctiali ū oriētē. rursus æstiua cubicula spectēt hibernū oriētē. ℭ Quāticūq; dom⁹: put lauta cuiuslibet fuerit domus talē hēbit structorē ferculorū. at filiorꝫ quo eruditiores & magis morati sint nulla prsus eis fuerit cura. ℭ Veniet q pulmē. cōdat: q̄ græci uocāt obsonia. a pulte uero nom̄ īpositū. pli. pulte āt ñ pane lōgo tēpore uixisse romanos manifestū qm̄ inde & pulmentaria hodieq; dñr. ℭ Quintiliano. utpote sūmo rhetori. ℭ Nouorum fa. q̄ multa tribuerunt ei cōmoda. ℭ Fœlix. diues aut cui aspirat fortūa. ℭ Pulcher. ofone speciosus. ℭ Acer. in argumentis. ℭ Sapiens. prudens moratus: aut multum eruditionis habens.

MAN. ℭ Subtexit. ordo ē fœlix subtexit. i. insuit Lunam appositā nigræ alutæ. i. calceo. Mar. lib. xii. in auarū amicum. Quid petitur rupta quū pes uagus exit aluta. Et subitus crassæ decidit imber aquæ. ℭ Appositā lunā Nobiles calceos nigros cū luna inscripta gestabāt: qua quidē nō sideris formā. sed notā centenarii numeri significabant

Aluta. · Luna i calceis

Appositam nigræ lunam subtexit alutæ.
Fœlix orator quoq; maximus & iaculator
Et si perfrixit cantat bene. distat enim quæ
Sidera te excipiant: modo primos icipiētem

Edere uagitus. & adhuc a matre rubentem:
Si fortuna uolet fies de consule rhetor:
Si uolet hæc eadem fies de rhetore consul.
Ventidius qd enim? qd tullius an ne aliud q̃
Sidus? & occulti miranda potentia fati?
Seruis regna dabūt: captiuis fata triūphos:
Fœlix ille tamen: coruo quoq; rarior albo.
Pœnituit multos uanæ sterilisq; cathedræ.

gnificabāt:q̄ initio senatores cētū fuerāt:quoq; filii patritii huiusm ōi calceis utebantur. hinc Statius ait. Primaq; patritia clausit uestigia luna. Plutar. uero aliter refert in problematis. Sed quod diximꝰ magis quadrare uidet. ℭ Fœlix.i. qui fœlix ē & fortunatus: est maximus orator: est maximus iaculator qualis.s.fuit. Quitilianus & licet perfrixerit bñ cantat. ℭ Orator. qs fit orator: paulo superius dictū. ℭ Iaculator. argumentator uel dialecticus: uel sophista. ℭ Perfrixit refrigeratus ē. qui aūt perfrixerat raucꝰ erat amissa uocis gratia. Martia.li. tertio in maximū perfrixisse tuas q̄sta est præfatio fauces. Quinti. uero ēt si perfrixerit fatoq; beneficio uocis gratiā seruat. ℭ Distat. differt. ℭ Sidera te excipiāt. hoc ait: q̄ Manilius libro.iii. ita scribit. Fata quoq; & uitas hominū suspendit ab astris: sic fœlix: aut triste uenit per singula fatum. ℭ Si fortuna uolet fies de rhetore consul. ut Quinti. quē Ausoniꝰ scribit ad consulatū peruenisse. Et Suetonius de rhetoribus inqt Magna etiā ꝓfessorū atq; doctoꝝ ꝓfluxit copia: adeoq; floruit: ut nōnulli ex infima fortuna in ordinē senatoriū. atq; ad summos honores ꝓcesserint. ℭ De consule rhetor. Vt Valerius Licinianus. De quo pli.li.iiii. epistola ad Corneliū Minutianū ita scri. Audistine Valeriū Licinianū in sicilia ꝓfiteri: Nōdū te puto audisse est.n. recens nūtius. Prætorius hic mō inter eloq̄ntissimos causaꝝ actores hēbat. Nūc eo decidit: ut exul de senatore: Rhetor de oratore fieret. Itaq; ipse in p̄fatione dixit dolēter & grauiter: Quos tibi fortūa ludos facis? facis enim ex ꝓfessoribus senatores: ex senatoribus ꝓfessores. &c. ℭ Ventidius qd enim: per exēpla qđ de fortūa dixerat ꝓbat. Valerius āt li.vi.c.x. scri. q̄ asculo capto. Gn. Pōpei magni pr̄. Vētidiū ætate puberē in triūpho suo populi oculis subiecit. Sed postea romæ ex parthis triumphū duxit: itaq; qui captiuus carcerē exhorruerat: uictor capitoliū fœlicitate celebrauit. idē eodē anno prætor & cōsul est factus. Gellius āt lib. xiiii.c.iiii. De hoc uentidio basso latissime scripsit. ℭ Quid.n.s. factus ē. ℭ Tullius.i. Marcus Cice. qui humili loco natus erat: tm̄ tñ fortuna potuit: ut romani populi patronus senator cōsul eēt. in eoq; uno ois statꝰ romanus eēt: Vñ primus oium pr̄ p̄riæ appellarꝰ: Magis aūt cōuenit de Seruio tullio intelligere ꝓpter illđ seruis regna dabūt &c. ℭ Aliud.s. fuit. ℭ Sidus. bonū.s. & ꝓspeꝝ. ℭ Seruis regna dabūt: In hoc seruius tullius testimoniū p̄bet: de eo.n. lib.iii. sic Valerius In tullo uero seruio fortuna p̄cipue uires suas oñdit. Vernā huic urbi natū regē dando &c. Legito & liuiū li.i. ℭ Seruis regna dabūt. fit in dñatu seruitus. fit in seruitute dñatus: ut inqt Ci. pro rege deiotaro. ℭ Captiuis: ut de Ventidio basso dictum est. ℭ Fœlix ille tamen. cōcludit Quintilianum ex fœlicitate & fortuna & doctrinam & diuitias consecutum fuisse. ℭ Fœlix ille tāmē: Ille Quintilianus uidelicet: fœlix.s. est & rarior albo coruo: quoniam quidem rari rhetores uti Quintilianus fuere fœlices. Vnde optime sequit̄: Pœnituit multos uanæ sterilisq; cathedræ. ℭ Pœnituit multos: exēplo ostēdit multos docēdi artem reliquisse: cū labori nō satisfieret: ut Thrasimachus: & scđus carinas: rhetores.

Fata
Rhetores
Valerius Licinianꝰ
Ventidiꝰ
seruius tullius

DOM.

ℭ Nigræ lunā subtexit alutæ: nobiles lunatis calceis utebāt̄ more arcadū: Euandro duce. quasi ipsi hi eēnt q genus recta linea soli ab illis deducerēt: auctor est Plutar. in qōnibꝰ: ex cuiꝰ auctoritate plura de eo diximꝰ i cōm. Mar. ps āt calcei excauata opiebat̄ corio qđ appellarūt ligulā: nā sp̄e; liguæ hēbat & græce γλῶττα i. ligua dr̄: ut scri. Pollux: nigros fuisse calceos i nobilibꝰ scri. Hor. Nā ut q̄sq; insanꝰ nigris mediū ipedit crus pellibꝰ. ℭ Subtexit.i. opuit ligula apposita. Papiniꝰ. Priāq; p̄titia clausit uestigia Lūa: pudet & piget isectari Fidentinum hoc loco: q alutā scribit esse genus terræ: nec qđ mētiat̄ satis intelligit. ℭ Fies rethor de cōsule: idē scribit Cornelius. Magna inqt professoꝝ atq; doctoꝝ profluxit copia: adeoq; floruit. ut nonnulli ex infima fortuna in ordinem senatoriū atq; ad sūmos honores ꝓcesserint. i eundē ferme sensū pli. ℭ De cōsule: ut Silus nouariēsis q post ædilitatē factus ē rhetor. ℭ Ventidius ex captiua asculana natus: ductusq; i triūphū a strabone Cnei Pōpei patre primo redarius: deinde mulio demū cōsul primus de parthis triūphauit: tanta admiratiōe hoium: ut portētū dicerēt iactato uersu. Multos q fricabat cōsul factꝰ ē. Massuriꝰ scri. eum bis in triūphū ductū eē: auctores sūt Pli. Cice. Gel. Vale. ℭ Seruis. ut Tullio nato ex captiua. ℭ Captiuis triumphos: ut uētidio particū triūphū q oli captiuꝰ fuit Strabōis. Cn. Pōpei p̄ris. ℭ Pœnituit multos. Fidētinus hūc totū locū puertit ut alia oia: Nos ita expōimꝰ. Iuue. ab exēplo oñdit q̄uis aliqs istituerit munꝰ docēdi: tñ eū debere desistere qđ & Thrasimachus. & Scđus rhetores fecerūt: cū paruā asseq̄rent̄ mercedē.

ℭ Appositā nigræ lunā subtexit alutæ. nobilitate illustres calceos nigros cū luna inscripta gestabāt. Hor. in sermonibꝰ. Nā ut quisq; insanus nigris mediū ipediet crus Pellibus. & latū demisit pectore clauum. Martialis. Lunata nusquā pellis & nusquā toga. Cur āt lunā subtexerent calceo. plutarchus in ꝓblematis Romanoꝝ has cās dicit. Quod uelut ab Euādro profecti Romani: ut archades añ lunam nati uiderentur: an ut elatos hoies ac supbos reꝝ humanaꝝ instabilitatis admonerent. cuius rei luna exēplo fit: q̄ ab obscuro primū prodit: tū progrediēs luce ac splēdore os suū cōplet: & cū clarissima facta sit rursus deflorescit: & ad nihilum redit. An modestiæ & disciplinæ obedientia q̄dā erat: Vt dicto audientes eē: & imperiū æquo aio ferre cōdiscerent: & quēadmodu; luna meliori obsequi: & solē: ut inquit parmenides semp intueri solet: sic hoies secundū locū tenere contēti duci prias ptes relinquere: & honore & p̄tāte per illū fruerēt̄. ℭ Et si p̄frixit cantat bñ. qui p̄frixerūt rauci fiūt & uocis gratiā amittūt. Vñ multi legūt hac p̄fatione se excusare qđ p̄frixissēt. Martialis. perfrixisse tuas q̄sta ē p̄fatio fauces Cū te excusaris maxime quid recitas. Sed Quinti. uel si perfrixerit bñficio fortunæ gratiam uocis tenet. ℭ Fies de rhetore cōsul. hic de Quintiliano itelligēdū ē: quem ad

MER.
Calcei nigri.
Luna
Cur luna in calceis
Quintilianus

consultatū puenisse scribit Ausonius:& ipse in sexto oratoriaꝝ institutionū libro.ubi pmaturā.uxoris & filiorꝝ mortē deplorat cōsulatū suū significare uᵣ.Nā sermonē ad filiū cōuertēs ait.Tene cōsulari nup adeptione ad oium spes bonoꝝ prius admotū quē locū correctores deprauauerūt.nihil de Quintiliani consulatu itelligētes.℄ Fies de cōsule rhetor.existimo hac i pte Iuuenalē ad Valerii liciniani uerba allusisse:q ꝑtorius

Val.Licinianus & inter eloquētissimos:ut Iunior scribit plinius in Sicilia relegatus cū ꝓfiteref:& eo decidisset:Vt exul de senatore rhetor de oratore fieret:in ꝑfatiōe dixit solēter & grauiter.Quos tibi ludos fortūa facis:facis enim ex

Vētidi⁹ ꝓfessorib⁹ senatores.& ex senatorib⁹ ꝓfessores.℄ Ventidius.hūc picentē:& ex humili loco natū:atq; a pōpeio Strabone cum matre captum:& ægre uictum quæsiuisse historici tradunt:Deinde bello ciuili in amicitiam Cæsaris:atq; in amplissimū ordinē peruenisse.Consul enim factus est:primusq; oium de parthis triumphauit.℄ Quid:Tullius:Seruius:Tullius e serua natus:post cæsum Tarquinium Romæ regnū.optinuit Ergo fatorū iussu Serui regnabūt:qđ in Tullio apparuit.& captiui triūphabūt:quā rem de Vētidio legim⁹

VAL. ℄ Appositā ni.lu.sub.alu.q̄ calceoꝝ forma nobilē rōanoꝝ ciuē idicauit.Mar.ñ externa sed & lunata ligula plāta.Coccina ñ lesū pingit aluta pedē:Plutarchus.qđ ē ꝙ q nobilitate ꝑstare uidētur lunulas in calceis ferūt?an ut dicit castor:signū est eius q̄ in luna eē dr̄ habitationis:& post ꝙ mortē ai rursus lunā sub pedibus habebūt:an ꝙ antiqssimis ꝑcipuum fuit q fuerunt arcades ab euandro ꝓselines appellati:an sicūt alia multa sic & hoc primū elatos hoies ac supbos admonētes reꝝ hūanaꝝ istabilitates cui⁹ rei lūa exēplo sit q̄ ab obscuro primum ꝓdit:tū ꝓgrediēs luce ac splendore os suū cōplet:& cū clarissima facta sit rursus deflorescit & ad nihilū redit:an hoc potius modestiæ & obediētiæ disciplina q̄dā erat ut dicto audiētes ense & iperium æquo aio ferre cōdiscerēt:& quēadmodū luna meliori obseq & solē:ut ingt Parmēides sp ituеri solet:sic homines scđm locū tenef cōtēti duci prias ptes relinq̄re ut honore ac ptāte p illū fruerēt.℄ Alutæ ꝓpriæ pelles caprinæ sūt.Cæsar i tertio cōm.de gestis in gallia.āchoræ ꝓ funib⁹ ferreis cathenis reuinctæ pelles ꝓ uelis alutæ ꝙ tēuiter cōfectæ.℄ Orator.ad agēdū diserteq; loq̄ndū.℄ Iaculator.ad argumētādū & qcqđ i cā positū sit acutissime iuestigādū.℄ Et si pf.c.b.ꝙ si fortūa aduersef uirtute admirabil'ēt existiabif.qđ tropicos ē enūciatū.℄ Distat.differt.℄ Distat.n.q̄ side.te exci.ꝓspa ne an aduersa.℄ Mō pri.ici.ede.uagi.uel ex hoc hūani gñis oñdif isfœlicitas:ut nēo futurā ꝓspitatē sibi possit polliceri:ubi i hois ipo nascētis exordio:i ipo uitæ uestibulo nihil citi⁹ q̄ flet⁹ occurrit.℄ Et adhuc a ma.ru.cū primū de aluo mr̄is excidit ifās.℄ Si for.uo.mō dixit.Distat.n.q̄ sidera te excipiēt.nūc ait.℄ Si for.uo.oñdit igr̄ hūanā fœlicitatē tū fato tū fortuna euenire quo pacto āt distiguāf iter se fatū fortūa casus q̄tū ueteres tradiderūt i cōmē.quē i libello Ci.q de fato iscribitur fecim⁹ plurib⁹ a nobis expositū ē.℄ Si for.ue.ut multi.℄ Si uelit hæc eadē:ut Vale.Liciniāus Pli.i epistolis:Audisti ne Valeriū Licinianū.i sicilia ꝓfiteri nōdū te puto audisse:ē.n.recēs nūcius ꝑtorius.hic mō iter eloq̄ntissimos cārū actores hēbaf:nūc eo decidit ut exul de senatore rhetor de oratore fieret:atq; ipse i ꝑfatiōe dixit dolēter & grauiter quos tibi fortuna ludos facis?facis.n.ex ꝓfessoribus senatores ex senatoribus professores.℄ Ventidius qđ enim qui genere picens loco humili cuius mater a Pompeio Strabone pōpei magni patre capta ē cum subegit asculanos puer ante currum triumphantis pōpeii ductus:q sordidissime uictū sibi mulio cōparans i.C.Cæsaris beniuolentiā peruenit:ut ad multas euectus sub eo administrationes fuerit:inde pontificatum consulatūmq; adeptus ē:inde ꝙ hūc uentidium bassum agentē multos multi uidissent uulgo per uias sparsi uersiculi.Concurrite oēs augures haruspices.Portentum inusitatū cōflatuȝ est recens.Nam mulos qui fabricat cōsul factus est.eundem bassum scribit Suetonius pthos tribus ꝑliis fugasse in siriam introrūpētes & eū primū oium de parthis triūphasse:& mortuū publico sepultū fuisse funef.℄ Quid tulli.q sua uirtute domū suā nobilē fecit:ut ipe in salustiū.ego meis maiorib⁹ uirtute mea prolusi:ut si prius noti nō fuerūt a me recipiāt initiū memoriæ suæ.℄ An ne aliud q̄ sidus.in qbus multi fata eē uoluerūt.℄ Occulti.nō intellecti nobis.℄ Seruis regna dabūt.ut seruio tullio regi romanoꝝ.℄ Captiuis fatriū.ut supra uētidio euenisse oñdimus.℄ Pœnituit mul.uanæ.steri.cathe.q ex interꝑtamētis q̄ pueris effecerunt nullum affecuti sunt ꝙ cathedrā cōscenderint emolumentū:& iā de grammaticis incipit loqui.

Sicut trasymachi probat exitus.atq; secūdi
Carinatis:& hunc inopem uidistis athenæ
Nil præter gelidas aulæ conferre cicutas:
Dii maioꝝ ūbris tenuē:& sine pondere terrā
Spiranteſq; crocos:& in urna perpetuū uer
Qui præceptorem sancti uoluere parentis
Esse loco:metuēs uirgæ iam grādis achilles
Cantabat patriis in montibus:& cui nō tunc
Eliceret risum cytharœdi cauda magistri

MAN. ℄ Thrasimachi.trasimach⁹ carthaginēsis inter sophi-

Trasimachus stas a philostrato scribif.℄ Exit⁹ finis f̄liq̄rat.n.docēdi

secūdus carinas studiū.℄ Secūdi carinatis:Taci.li.xv.In Nerōe scrib.ꝑm carinatem græca doctrina oretenus exercitū:ꝙꝙ aium non bonis artibus imbuerat.Philostrat⁹ in uitis sophistaꝝ:secundū atheniensem sophistā cōmemorat:Dion uero tradit Caligulā adeo inuidū & suspiciosum ad omnia ut ꝑm carinatē rhetora in exilium egerit:ꝙ

Cicuta aliq̄ñ orōnem quandā per exercitationē in tyrānos dixisset.℄ Cicutas:Cicuta uenenū est:publica atheniēsium pœna inuisa semini & foliis refrigeratoria uis:q enim sic necanf:incipiunt algere ab extremitatib⁹ cor-

socrates poris.Venerē extinguit testibus circa pubertatē illita:Hæc ex plinii libro.xxv.socrates autē inter alios athenis damnatus publice uenenū cicutæ hausit:qđ latius

Discipuli officioꝝ sat.xiii.oñdem⁹.℄ Dii maioꝝ umbris:Maiores laudat:ꝙ ꝑceptorē loco sancti parētis eē uoluerūt.℄ Vmbris.s.dēt.℄ Perpetuū uer.cōtiuos flores.℄ Qui ꝑ.Fabi⁹ li.ii.đ discipuloꝝ officio sic ait.Discipulos i unū iterim moneo:ut ꝑceptores suos si min⁹ q̄ ipa studia amēt:& parentes eē ñ q̄dē corpuȝ:sed mētiū credant.

Multum

Multum hæc pietas confert studio. Nam ita & libenter audient & dictis credent &c. Id aût fabius a Cicerone mutuat⁹ ē: Ait eni Ci. ad filiū scribens epistolā: Nō minus pceptorē amare habes q̄ ipsa studia. Cum ipse alter existat pr: nō dico corporū: sed mentiū multo magis illis excellētium: libēter uelis audire: & dictis credere: & illi ut similis fias desiderare: & tandē inter alios studentes te lætum & alacrem reddere: & si qñ emēderis: nō te irasci: & si lauderis te inde clariorē studio præbere: quia præceptoris officiū est docere. Discipuli uero est: se docilem reddere quum opus sit &c. ℂ Metuens uirgæ. Naso libro primo de arte sic ait: De achille Achillis aus
Qui totiens socios: totiens perterruit hostes Creditur annosum pertimuisse senem.
Quas hector sensurus erat poscente magistro Verberibus iussas præbuit ille manus.
ℂ Patriis in mōtibus. Idest thessalis ut i pelio mōte: Thetis eni apd statii achilleida sic ait. Quid. n. cunabula paruo Peliō. & torui cōmisimus antra magistri. ℂ Citharædi magistri. i. chironis centauri. Naso libro. i. de arte: Phillirides puerum cithara perfecit achillem. Item æacidæ chironi ego sum præceptor amoris.
ℂ Thrassimachus: Carthaginēsis rhetor i bythinia fuitq; primus periodon q̄ Cicero ambitū & cōphēsionē iterptat & mēbrū reppit discipulus Platonis & Isocratis rhetoris: artē gñis deliberatiui pscripsit: cū cœpisset rhetoricē pfiteri distitit ob mercedē exiguā: Secūdus: Carinas Athenis eruditus: rhetoricē cœpit illic pfiteri. Sed ob pauptatē deseruit munus puenitq; Romā & atria Neronis: Moxq; Othōis coluit: uñ est locupletat⁹. Tacitus missis in eas puincias Atto & secūdo Carinate ille libertus erat cuiq; flagitio prompt⁹ hic græca doctrina erudit⁹: aium nō bonis artib⁹ ibūerat. Plutarchus. Itē meminit Scds iqt rhetor q Othonis epistolas legerat hæc narrabat. ℂ Exitus. i. finis cōsilio⁊ nā tādē destitit: Alibi exitus hic ē. ℂ Tōgilii. i. hoc cōsiliū Tongilii & finis cōsilio⁊ ut. s. cōducat: nō aūt exitus. i. mors: ut Fidētinus p ignorātiā secutus præceptorē interptat. ℂ Inopem: notat secūdū q athenis erat inops: sed in urbe malis artibus locupletat⁹. ℂ Nil pter hic uersus referēdus est ad ppetuū crimē athena⁊ nō āt ad Secūdū. ℂ Præter cicutas: pter uenenū ut dedistis Socrati: quē falso crimine accusatū ueneno sustulerūt. ℂ In urna ppetuū uer: nā intra herbas odoratas cōdebant more Pythagoreo⁊: foliis oleæ nigræ populi & myrthi qualem urnā uoluit hēre Var. ut est apud Pliniū Ruffū multi hoc noie apud tacitū legunt: sed d Verginio ruffo uī itelligere de quo hæc Tacit⁹ Verginiū ruffū claritudo nois expulit & paulo post: nā Vergini⁹ studia iuuenū eloquētia Musoni⁹ pceptis sapiæ uouebat: posses suspicari dictū de Satrio ruffo cū in nōnullis codicibus plinianis legat Satris ruffus cui est cū Cice. æmulatio & qui nō cōtentus est eloquentia seculi nfi. Ruffus inquit Iuue. qui tantū sibi in eloquentia tribuit: ut Ciceronē audeat tanq̄ supfluentem & loqcem accusare a discipulis suis contenditur.
ℂ Thrasimachi pbat exitus atq; secūdi. Thrasimachus carthaginēsis inter sophistas a philostrato scribit. Quāq̄ plato hūc dixerit eē sycophātā: & in iudiciis sycophātiæ gra uersari. ℂ Secūdi carinatis. Tac. scri. carinatē secūdū græca doctrina eruditū fuisse. Sed diō hoc amplius tradit: caligulā adeo iuidū & suspiciosū ad oia: ut scdm carinatē rhetora i exiliū egerit: qd aliqñ ofonem quādā p exercitationē i tyrānos dixisset. Philostrat⁹ uero i uitis sophista⁊ sm Atheniēsem Sophistā cōmemorat Herodis attici pceptorē: Cū quo ēt discipulo inimicitias gessit: morientē tñ laudauit: quāquā senex uita decederet: Cuius scdi hæc in primis cā celebrata fuit: q seditionē mouerit morte mulctet: q uero sedauerit pmiū ferat: seditionis auctor ideq; sedator pmiū petit quā cām breuiter ad hūc modū explicuit Quid igit primū fuit? Mouere seditionē. Quid scdm sedare. Des igit primū p malefacto pœnā. Mox si poteris bñficii gratiā accipies. Puto poetā deo itelligere: quē germanicus in exiliū egit. ℂ Præter cicutas. Cicuta uenenū publica atheniēsiū pœna iussa. Cuius uis (Vt Pli. scrib.) refrigeratoria ē: q. n. sic necāt icipiūt algere ab extremitatib⁹ corpis. ℂ In urna ppetuū uer. hæc optabāt maiores mortuis: uelut fœlicitatē allatura. Persi. Fortūataq; fauilla nascēt uiolæ: Et leuior cippus nūc iprimit ossa. Mar. Sit tibi terra leuis molliq; tegaris arēa. ℂ Citharœdi cauda magri. chironis cētauri: abs quo Achilles musicā & medicinā didicit. Oui. in arte amādi. Phylirides chiron cithara pfecit achillē. ℂ Sicut thrasimachi. pauperis grāmatici. ℂ Probat exitus. quoniam nimia periit inopia. ℂ Atq; secundi carri. qui patrem carinnatē habuit & hinc ueneno neci datus. ℂ Patriis i mōtibus: in pelio monte thessaliæ ℂ Citharœdi cauda magistri. chironis qui centaurus fuit.

DO. MER. Thrasimachus Dion Secund⁹ carinas Philostratus Secund⁹ athenensis Acute Cicuta VAL.

Sed ruffum atq; alios cædit sua quæq; iuuēt⁹
Ruffum q totiens ciceronē allobroga dixit
Quis grēio ēceladi: doctiq; palemōis affert
Quātū grāmatic⁹ meruit labor: & tñ ex hoc
Qdcunq; est minus est āt quā rhetoris æra:
Discipuli custos præmordet acœnetus ipse:
Et qui dispensat franget sibi: cæde palæmon
Et patere ide aliquid decrescere nō aliter quā
Institor hibernæ tegetis: niueiq; cadurci
Dum mō nō peat mediæ qd noctis ab hora
Sedisti: qua nemo faber: qua nemo sedebat
Qui docet obliquo lanā deducere ferro.

ℂ Cædit. pcutit uerberat. ℂ Rufu3. is rhetor erat q qdē i declamationib⁹ suis fingebat ciceronē cū allobrogib⁹ sensisse sumēs ex historia thema. scribit. n. sallusti⁹ q catilina legatos allobrogum ad societatē belli patrii sollicitauit. Illi tñ icerti qd agerēt: tādē rē oēm. Qu. fabio sāgæ apuerūt. Ci. postea p sāgā cōsilio cognito: legatis pcepit ut studiū cōiuratōis simularēt &c. ℂ Allobroga. allobroges galliæ populi sunt iuxta Rhodanū quo⁊ metropolis ē Vienna. auctor ē Stra. lib. quarto. ℂ Quis gremio enceladi: hactenus de rhetorū parua mercede dixit. Nūc āt ait: grāmaticos ēt multominus lucrari. ℂ Enceladus uero grāmatici nomē ē: sicuti & & palæmon de quo latius saty. vi. iam dictū ē. ℂ Quā rhetoris æra scilicet sint. ℂ Discipuli custos: ostendit grāmaticorum mercedem nunq̄ dari integram: nam plures portiunculam afferunt soluendo. ℂ Custos pædagogus: aut fidelis libertus. ℂ Præmordet. præ-

MAN. Rufus Allobroges Vienna

Dũmodo nõ peat totidem olfeciſſe lucernas
Quot ſtabant pueri: cũ totus decolor eſſet
Flaccus: & hæreret nigro fuligo maroni.
Rara tamen merces: quæ cognitione tribuni
Non egeat: ſed uos ſcæuas imponite leges:
Vt præceptori uerborum regula cõſtet:
Vt legat hiſtorias. auctores nouerit omnes
Tãquã ũgues. digitoſq; ſuos. ut forte rogat⁹

accipit de mercede tua. ℭ Acoenetus ſic ẽ in antiqſſimo textu. dicitq; ab a qđ eſt ſine. & κοινοτηό cõitas. ꝓpriã. n. ſpectabat utilitatẽ. ℭ Et qui diſpẽſat. i. oeconom⁹. ẽ. n. oeconom⁹ tã pecũiæ q̃ frugum & oium q̃ dñs poſſidet diſpẽſator. Vtq; Fabi. li. iii. meminit oeconomia eſt cura rerũ dõeſticarũ. Dixim⁹ & latius ſat. i. ℭ Frãget ſibi. aliq̃ ptẽ ſurripiet: quũ mercedẽ pædagogo dabit ut pceptori ferat. ℭ Cede. cõcede. ℭ Palæmõ. i. o grãmatice. ℭ Inde. a ɔſtituta mercede. ℭ Inſtitor. uẽditor mercenari⁹ q qdẽ patiť de ꝑtio pri⁹ peti to aliq detrahi. ℭ Hibernæ tegetis. i. lodicis & culcitræ hic ait. Niuei cadurci. i. niuei ac culcitræ. ſcribit. n. Pli. li. xix. ꝙ i culcitris ꝓcipuã gloriã cadurci obtinẽt: nã
Cadurci nullũ linũ ẽ cãdidi⁹. Lanæue ſimili⁹. ℭ Galliarũ hoc ad tomẽta pariter inuentũ: & uniuerſæ galliæ uela te
ludi magiſter xunt. ℭ Pereat: penitus ſcilicet labor ipſe docẽdi poſt nõctem mediam. Martialis libro. ix. Quid tibi nobiſcum eſt ludi ſcelerate magiſter Infelix pueris uirginibuſq; caput. Nondum criſtati rupere ſilentia galli Mur
Ludus mure quum ſæuo uerberibuſque tonas. Vtq; Aſconius li. primo uerrinarũ ſcribit. Omnem ſcholam ludum dixere romani: & magiſtri ludi dicuntur qui primas litteras docent. ℭ Deducere: trahere attẽuare carminare. ℭ Obliquo ferro: hamis qbuſdã ferreis in tabula fixis: quod paſſim uidere licet. ℭ Olfeciſſe lucernas. docẽdo uidelicet pueros. Flaccus: Horatii liber ante pueros. ℭ Maroni. bucolicis. Georgi. Aenei. ℭ Tamen & ſi ab media nocte labores. ℭ Merces præceptoris. ſcilicet. ℭ Vos diſcipulorum parentes. ℭ Cõſtet: certa ſit: & cõueniat: quo bene & recte pueri doceantur.
DO ℭ Allobroga: hoc eſt gallicæ loquacitatis & tumoris: Sed potiſſimũ dixit allobrogem cũ gallũ uelet dicere notans hiſtoriam conſulatus Ciceroniani: in quo allobrogum populoꝶ galliæ legati de Catilinaria coniuratiõe nõ nihil egerunt: fuiſſe ꝑter Rufum q ſuperfluentẽ Ciceronẽ dicerent auctor eſt cornelius. Brutus appellabat eũ elumbẽ & mollem. Caluus atritũ & exanguẽ. ℭ Enceladi: hic grãmaticus fuit eiuſdem nois. L. Enceladus libertus Auguſti. ℭ Tegetis hibernæ niueiq; cadurci: Cadurci populi galliæ ſunt apud quos lini præſtantia palmã obtinet in culcitris ob præcipuũ candorẽ: auctor ẽ Pli. inde Iuue. cadurcũ culcitrã appellat. non aliter igt Palæmon & grãmaticus patitur aliquid detrahi de mercede ſua q̃ ſi eſſet inſtitor extremæ ſupellectilis ut culcitræ & lodicis. Supra cũ uoluit oñdere curã extremæ ſupellectilis ait: nec de lodice parãda. ℭ Hibernã tegetẽ: uocat apparatũ lecti quo frigus arceť. Fidẽtin⁹ cũ hæc legiſſet i ſcriptis noſtris: ſua tentauit emendare. Sed tam inepte: ut nec illa nec noſtra integro ſenſu illic appareant.
MER. ℭ Ruffũ. Inuenio i fragmẽtis Sueto. de rhetorib⁹ fuiſſe. Q u. Cur. R uffũ rhetorẽ: de quo hoc loco poetã i
Curtius telleхiſſe dixeri. q i declamatiõib⁹ ſuis fingebat Ciceronẽ cũ allobrogib⁹ ſenſiſſe: & cũ uideret cõiurationẽ ñ
Ruffus ꝓcederet: iiſdẽ miſtris rẽ aperuiſſe. Nã hmõi materias de hiſtoria ſumebãt rhetores ad exercẽdos adoleſcẽtes in ſcholis. ℭ Cuſtos diſcipuli. aut pedagog⁹: aut amicus grauis: aut fidelis libert⁹ q̃les lateri filioꝶ a parẽtib⁹
Inſtitor iũgi debere. Q uin. ꝓcipit. ℭ Acænet⁹. hoc noĩe pedagag⁹ Nerõis fuit. ℭ Inſtitor hibernæ tegetis niueiq;
Vulpianus cadurci: Inſtitor (Vt Vlpia. tradit) appellat⁹ ẽ ex eo qđ negocio gerẽdo iſtet: nec multũ facit tabernæ ſit ꝓpoſit⁹: an cuilibet alii negociatiõi. ℭ Tegetis hibernæ. i. uilis rei fãiliaris. ℭ Et cadurci. hoc eſt culcitræ. Vt
Cadurci . n. in uigeſimo naturalis hiſtoriæ legim⁹. nullũ ẽ cãdidi⁹ linũ lanæue ſimili⁹. Sicut i culcitris ꝓcipuã gloriã cadurci obtinẽt. Galliaꝶ hoc ad tomẽta pariter inuẽtũ. Ergo queãdmodũ haꝶ reꝶ iſtitores: ſæpe plurimũ de iuſto ꝓcio diminuũt. Sic grãmatici Enceladus atq; Palemõ patiãť aliquid detrahi: atq; diminui de pacta mercede. ℭ Mediæ qđ noctis ab hora. i. poſt mediã noctẽ: quo ſane tpe pueri i ludũ lr̃ariũ mittebanť. Mar. Q uid tibi nobiſcũ ẽ ludi ſcelerate magr̃: Infœlix pueris uirginibuſq; caput. Nondũ criſtati rupere ſilentia galli. Murmure cũ ſæuo uerberibuſq; tonas. ℭ Cũ tot⁹ decolor eẽt flaccus. hoc dixit qa ꝓpriũ grãmaticoꝶ eſt poetas iterpretari. in quoꝶ ſcholis tũ attrectatiõe aſſidua: tũ fuligine lucernaꝶ clariſſimoꝶ uatum libri deformes fierent. ℭ Q uæ cognitione tribuni non egeat: hoc eſt ut cognoſcente tribuno merces ſoluatur.
VAL. ℭ Cædit. uerberat. ℭ Q ui totiẽs cice. allo. di. gallũ ñ romanũ q i catilinæ cõiuratõe i nõnullos rõanos tm̃ ifrẽderet: ꝙ & Criſpus Saluſtius ei ẽt obicit. ℭ Quis grẽio enceladi. i. encelado grãmatico. ℭ Doctiq; palæmõis grãmatici de quo Quinti. alii tñ iqt ex idõeis dũtaxat auctoribus octo partes ſecuti ſũt: ut Ariſtarch⁹ & ætate nr̃a palæmõ: q uocabulũ ſine appellatõe nois ſubiecerũt tãq̃ ſpecies ei⁹. ℭ Mius ẽ q̃ rhe. æra. mius & ꝙ grãmatici q̃ ꝙ lucrãť rhetores. ℭ Diſcipuli cu. pedagog⁹. ℭ Præmordet. ꝑcidit ſibi ptẽ uẽdicat ex eo qđ mgr̃o tradẽdũ fuit. ℭ Acœnet⁹ fictũ a poeta uſ uerbũ ꝙ ꝓpriã nimiũ ſpectet utilitatẽ. ℭ Q ui diſ. hoc ẽ dom⁹ atriẽſis aut uicari⁹. ℭ Inſtitor hi. te. merciolarius tugurii qđ ad exercẽdas pluuias erexit liteoq; texit. uñ & niuei dixit: ſed cadurcũ ob ſimilitudinẽ noiauit: cũ ut ſupra dixius: ſit qđ ſupra lectũ obtẽdiť: & tegit undiq;: & cũ xp̃i corp⁹ aut ſci alicuius uiri oſſa p urbẽ cõportãť: cadurco: hoc ẽ ſupne qđ plures ſuſtinent opiñt. qđ ſupra itelligi uoluit ubi iqt. uiolato pẽa cadurco. ℭ Inſti. hi. te. ſane q̃ iſtitoris nom̃ late pateat. Paulus iuriſcõſult⁹ de iſtitoria actiõe oñdit ingens. iſtitor appellat⁹ ẽ ex eo ꝙ gerẽdo iſtet. nec multũ facit tabernæ ſit ꝓpoſitus: an cuilibet alii negociatiõi: culcũq; igr̃ negocio ꝓpoſit⁹ ſit iſtitor recte appellať: ſed ẽt eos inſtitores dicẽdos placuit: qb⁹ ueſtiarii uel litearii dãt ueſtẽ circũferẽdã: & diſtrahẽdã: quos uulgo circitores appellam⁹: ſed & mulliões qs ꝓprie iſtitores appellat. itẽ fullonũ: & ſarcinatoꝶ ꝓpoſit⁹ ſtabularii quoq; loco inſtitoꝶ hñdi ſũt: ſed & ſi tabernari⁹ ſeruũ ſuũ pegre mitteret ad merces cõparãdas & ſibi mittẽdas loco inſtitotis hñdũ labeo ſcripſit. ℭ Dũ mõ nõ peat. hoc ẽ ut ſaltẽ quãtũ glibet lucraretť faber tu ꝙ pnoctaſti ñ peat.

ℭ Obliquo

¶ Obliquo la. de. tenuẽ facere ut supra exposuimus. ¶ Olfe: odorasse: hoc ẽ diu in lucubratiõe constitisse. ¶ Decolor. assidua tractatõe. ¶ Flacc⁹. flacci Hor. liber. ¶ Fuligo: sub lucerna diu multũq; lectitãdo. qn tilian⁹. & uigilãdæ noctes: & fuligo lucubrationũ bibẽda: & isudata ueste durãdũ. ¶ Cogni. tri. q magris cõ pellat exoluere postq̃ ei deberi resciuerit. ¶ Sed uos. diuites qñ his tot malis admõiti deterreri ñ possũt qn liberos erudiãt ur̃os. Scæuas eis leges iponite. ¶ Verboꝝ reg. ut de oĩbus uerbis regulã det unã: sed ut hoc ita cætera q̃ sequunt̃ factu ipossibilia. ¶ Vt legat histo. subaudi oẽs: nã id uerbũ ἀπόκοινοῦ enunciatum ẽ.

Dũ petit aut termas: aut phœbi balnea: dicat
Nutricẽ anchisæ: nomẽ: patriãq; nouercæ
Anchemoli: dicat quot acestes uixerit ãnos.
Quot siculus phrygib⁹ uini dõauerit urnas
Exigite ut mores teneros ceu pollice ducat.
Vt si quis cæra uultum facit: exigite ut sit
Et pater ipsius cœtus: ne turpia ludant:
Ne faciant uicibus: non est leue tot puerorũ
Obseruare manus: oculosq; i fine trementes
Hæc iquit cures: & cum se uerterit annus
Accipe uictori populus qd̃ postulat aurum.

¶ Thermas θέρμαίνω calefacio. θέρμη calor. calidi tas. θερμός. calidus. Inde loca aut aquis aut igni calẽ tia lauandi sudandiue usibus deputata Thermas uo cauere: quæ quidem in urbe plures fuerunt. ¶ Petit. adit. ¶ Balnea phœbi. credimus hæc in urbe fuisse nõ extra urbem: Intus in qua dum quis uagatur sæpenu mero accidit: ut de aliquo scriptorum obscuro loco i terrogetur. ¶ Nutricem anchisæ. Quæ illa fuerit a nullis scriptum est. solebant aũt grãmatici hmõi q̃stio nes obscuræ exigere. & Suetonius scribit Tyberium cæsarem grãmaticos: quod genus hominũ præcipue appetebat eiusmodi fere q̃stionibus experiri: quæ ma ter hecubæ: quod achilli nomen inter uirgines fuisset quid syrenes cãtare sint solitæ. ¶ Nouercæ Anche moli. De hoc Virgilius libro decimo ait. Hinc sthele nũ petit: & rheti de gente uetusta anchemolum thala mos ausũ incæstare nouercæ: Abienus autẽ Seruio referente scripsit anchemoli nouercam dictam fuisse Casperiam. ¶ Acestes: de hoc Maro libro. v. ait. Se nioris acestæ. i. ualde senis. sic enim exponẽdũ est quotiens absoluta ponit̃. ¶ Quot urnas: quot cados. le gitur. n. li. i. æneі. Vina bonus q̃ deinde cadis onerarat acestes &c. ¶ Exigite. petite. ¶ Ceu pollice. tanq̃ di gito. ¶ Ducat. formet: est aũt metaphora ab cæra. q̃ digitis ducit̃ ad aliquã formã: quã tenerã teneris pueris cõparat. ¶ Ne faciant uicibus. Pli. idẽ ferme admonet: lib. enim tertio: epistola ad hispulã de illius filio sic ait. Iam studia eius extra limen ꝓferẽda sunt: iã circũspiciendus rhetor latinus: Cuius scholæ seueritas: pu dor: In primis castitas cõstet &c. ¶ In fine. s. libidinis: i qua qdẽ oculorũ hirq & anguli tremer̃ solẽt. ¶ Cu res. sic legit̃ in antiquo textu. & ita legendũ est. noñ ãt curas. ¶ Hæc inqt cures: inqt pueri pr̃ tibi ꝓceptori. ¶ Cures hæc: uidelicet ut sis pr̃ ipsi⁹ cœt⁹. ¶ Ne turpia ludãt: Ne faciãt uicib⁹. finito deniq; anno mercedẽ minimã sumes quãtula certaturis offerebat̃. ¶ Et quũ se uerterit annus. solaris annus & uertens & magnus uocat̃. Vertens qa dũ ad id signũ se denuo uertit: ex quo digressus est. peragit cursum suũ numero dierũ. ccclxv. & quadrãte. Magnus uero habet̃ propter lunarẽ annũ: q mẽsis est: qa luna paulo minus q̃ mẽsem in zodiaci circuitione cõsumit. Hoꝝ Virgilius utrũq; cõplexus. Interea magnũ sol circunuoluit̃ annũ. Hinc a te ius capito: annũ a circuitu tẽporis putat dictũ. quia ueteres. An pro circũ ponere solebãt. ut an termi num pro circũ terminũ: & ambire: pro circumire. Hæc ex Macro. li. i. sat. Et quum se uerterit annus accipe &c. poetæ uerba sunt. Scribit aũt Macrobius li. i. sat. ꝙ finito anno mercedes exoluebãt magistris. ait enim sic de martio. Hoc mense mercedes exoluebant magistri quas completus annus uictoribus: quod quidem & Tranquillus ostendit his uerbis de Claudio loquens: Nec ullo spectaculi genere communior: aut remissi or erat adeo ut oblatos uictoribus aureos prolata sinistra pariter cum uulgo uoce digitisq; numeret. Est au tem itelligendum ꝙ sicut hodieq; certaturis præmia proponuntur. aut ex pãno. aut ex moneta aliqua &c. eodem modo olim agebatur. Victori uero populus fauẽs a præfecto ludorum postulabat illi oblatos aure os dari. quod idem & nunc fieri solet in certaminibus. populum. scilicet uictori oblata præmia postulare. hic ludorum præfectus uictori propria manu: uti & Claudius faciebat: oblata munera tradit.

MAN. Therme — Grãmaticus — Anchemolus — annus uertens — Lunæ unde Ant: — Præceptorum merces

DO.

¶ Phœbi balnea: quæ erant in urbe phœbus libertus. cuius meminit Cornelius. Ferebant inquit Vespasi anum tanquam somno conniueret a Phœbo liberto increpitum uel balnea Phœbi Cumas intelligit: ubi Phœbus colebatur. Marti. Phœbi uada appellat: ¶ Nutricem Anchisæ: eiusmodi quæstiones perobscure a grammaticis exigebantur. Inde Tranquillus scribit Tyberium solitum esse fatigare grammaticos quærẽ do: quæ fuerit mater Hecubæ: quod Achilli nomen inter uirgines &c. ¶ Anchemoli: Alii interpretantur de Archemoro filio Lycurgi qui desertus ab Hypsiphile nutrice: morsu anguis extinctus est. Sed non pla cet. Superfluum enim erat quærere de nouerca Archemori: cum nullam habuerit aut certe si Hypsiphilẽ tanq̃ nouercam interꝑtantur nõ conuenit: nã nomen Hypsiphiles notissimũ est. Iuue. uero res prorsus ico gnitas proponit: de anchemolo igit̃ intelligo: de quo Virgili. Hinc stelenum petit & rheti de gente uetusta Anchemolum thalamos ausum incæstare nouercæ: cuius nouercæ nomen nostri cognitum fatent̃: quãuis Abienus iãbicis uersibus græcam esse dicat Casperiam nomine. ¶ Pollice. i. tanq̃ digito: sumptũ ẽ de Per sio: & præmitur ratione animus uinciq; laborat. Artificemq; tuo ducit sub pollice uultũ. ¶ Tremẽtes ocu los: nã cum ad utilitatem puenlunt hirqui thalli dicunt̃ pueri: ut scribit Pompeius qm̃ ὀφθαλμοί. i. germi nãt hirquis. i. extremis oculoꝝ angulis. ¶ Trementibus. s. in libidie. ¶ Qd̃ uictori populus historias & fa bulas hoc loco nonnulli somniant: ego puto consũgẽdum cũ eo qd̃ dixit: Rara tñ merces q̃ cognitione tri buni. Nõ egeat. ut dicat: nullã hẽbis mercedem post tot labores nisi ꝑ litẽ & quã iusserit dari tribun⁹ popu

li iudex. ¶ Victori.i.tibi uictori litis. ¶ Popul⁹.i.tribunus iudex. ¶ Postulat:iubet dare tibi:Fidētin⁹ iter princeps imo iādudū totus corruit miser. Hic nescio q̃ somnia p crapulam refert de ludis circensibus.

MER. ¶ Phœbi balnea. in urbe phœbus balnea hēbat. Martialis. Nō phœbi uada principesue baiæ. ¶ Dicat nutricem Anchisæ. hæ q̃stiões dñt poeticæ:in qbus enarrādis maxime grāmatici elaborauerunt. Primusque Didym⁹ Didymus (Vt scribūt Seneca atq; Quintilianus) exq̃sitissimus fuit in huiusmodi q̃stióibus soluēdis: adeo Quid enarratio ut numerosos libros cōscrip̄serit. Est āt enarratio (Vt Diomedes grāmaticus diffinit) obscuriorū sensuum quæstionūue explanatio:uel exq̃sitio: per quam uniuscuiusq; rei qualitatē poeticis glosulis exoluimus. Tiberiū itē Cæsarem scribit Suetonius grāmaticos (quod genus hoīum præcipue appetebat) eiusmodi fere q̃stionibus experiri. Quæ mater hecubæ: qđ Achilli nomē iter uirgines fuisset? Quot syrenes cātare solitæ.

Anchemolus ¶ Nomen patriāq; nouercæ Anchemoli: Quidā Archemori legunt:qđ non procedit. Sed Anchemoli legēdū est:quē ab Aenea occisum scribit Virg. his uersibus. Hinc sthelenū petit:& rheti de gēte uetusta: Anchemolū thalamos ausum incæstare nouercæ. Nā de Anchemolo & nouerca eius nusq̃ in auctorib⁹ lectum est:exponente Seruio. Abienus tñ q totū Virgilium & Liuiū iambicis scripsit:hanc commemorat fa- Rheth⁹ bulā dicēs græcā esse. Rhetus ergo rex Marubiorũ fuit in Italia:q̃ Anchemolo filio casperiā super duxit nouercā:hanc priuignus stuprauit:quo cognito:cū eum pater psequeretur:& ad pœnā uocaret fugiens ille se ad Thurnū cōtulit. ¶ Pollice. sic statius de achille. Qualiter artificis uicturæ pollice ceræ. Accipiunt formas ignēq; manūq; sequunt. Tanquā.n.digito formatur animus rōne:& pceptis docentis. ¶ Trementes oculos. sic Persius. Patranti fractus ocello. Ob libidinē subaudi:q̃ solet oculos ī hircos retorq̃re. ¶ Et cum Annus uertens se uerterit annus. nō simpliciter intelligim⁹ absolutū annū sed uertentē annū:de quo hæc Vitruui⁹ i octauo:Sol āt signis spacium:qđ est duodecima pars mundi:mense uertente uadens trāsit in duodecim mensibus:duodecim signorũ interualla peruagando. Cū redit ad signū uñ cœperit:perficit spaciū uertētis anni. Sunt aūt prisci frequēter hoc sermone usi:ut uertentē annū appellarent. Plautus & Cicero in philippicis: & Suetonius in caligula. Immensas opes:totūq; illud Tiberii. C. uicies ac septies milies sestertiū non toto uertēte anno absumpsit. ¶ Victori populus q⁊ postulat aurũ. Victoribus in ludis & uenationibus quotiens exhiberentur in publico postulatos fuisse aureos a populo:ex Tranquilli uerbis colligere possumus: q hæc de Claudio tradit. Nec ullo spectandi genere communior:aut remissior erat:adeo ut oblatos uictoribus aureos probata sinistram pariter cum uulgo uoce digitisq; numeraret.

VAL. ¶ Dū pe. sibi mercedē dari. ¶ Thermas:a theros æst⁹ qđ ad exciēdū de toto corpe sudorē inuentæ sint. ¶ Nutricē anchi. q iter pastores fert educat⁹. ¶ Nouercæ. ar. ñ hypsiphilē dic̄ qppe q̃ nouerca ñ fuit sed potī⁹ ei⁹ iteritū ægerrie tulit. ¶ Archemori. lygurgi thracū regis filii. fuit archemor⁹ a serpēte occisus: ut apđ Statiū ī thebaide archemor⁹ uero credit̄ dict⁹:q futurũ apđ thebas regib⁹ oñderit prim⁹ exitiū. ¶ Acestes: troian⁹ in Sicilia rex de quo apđ Vir ¶ Mores:naturas. ¶ Teneros:puerorũ. ¶ Ducat:instituat. ¶ Cæra: uultū facit:q ut uis ī q̃cūq; uerti pōt effigiē. ¶ Vt sit pr̄:tāq̃ pr̄ ipi⁹. ¶ Cœt⁹:turbæ puerorũ. ¶ Ne turpia ludāt. ne lusus turpitudinē ullā afferāt. ¶ Ne faciat uicib⁹. ne se uicissim corrūpāt. ¶ Oculosq; in fine tremētes. ut Virg. trāsuersa tuentibus hirquis. & Persius. Patrāti fractus ocello. sed hi duo uersiculi Iuuenalis nō sunt. ¶ Hæc inqt curas. hæc inqt tribunus aut pr̄ curato. p mō modus posit⁹. schema metalepsis. ¶ Et cū se uer. an. hoc. n. anni est pprīū ut ī se uertat. ¶ Acci. uictori. popu. qđ po. au. oēs siqdē pmeritū facile dñt nullus tñ qcq̃ tradit aut uictori tibi. i. tui ppositi effectoris: sic Vir. uictorq; uirū uolitat̄ p ora. aut uictori ptinaci: ita Hor. ego ut cōtendere durum cū uictore sequor:& rursum. uictor ppositi simulac perueneris illuc.

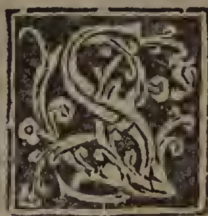
MAN. Argumentum satyræ octauæ.

¶ Nobilis octaua ppria uirtute uocatur.

Temmata quid faciunt? Illos arguit p̄sertim ponticum qui malorum uirtutibus se iactant. Cū ipsi ignaui sint. Itaq; consulit eis. Vt uirtutem ipsam uiribus totis amplecti conentur. hoc enim mō uere nobiles & generosi fient. Nam genus & proauos: & q̃ non fecimus ipsi uix ea nostra uoco inquit Vlisses contra aiacem lib. xiii. met. Na- Nobilis generosus stēmata sonis. Tullius item cōtra Salustii. ita scribit. Satius est tamen meis gestis florere: quā maiorum opinione uti:& ita uiuere ut ego sum posteris meis nobilitatis initiū & uirtutis exemplum. Et Seneca epistola. xliiii. ait. Nō facit nobilem artium plenum imaginibus:nemo ī nostram gloriā uixit. neq; quod ante nos fuit nostrum ē animus facit nobilem. Quis ē generosus? ad uirtutem bene ab natura compositis. ¶ Stemmata dicūtur stēmata coronæ & ornamenta. Dicuntur item lineæ seu ramusculi:quos in genere faciunt. quum gradus cognationū partiunt̄ ut puta ille filius ille pater ille auus. Ille pauus. Ille abauus. Ille atauus. Ille tritauus Persius satyra tertia. Stemmate q; tusco ramū millesime ducis. Et Suetonius de Galba scribit. q; impator etiā stēmata in atrio pposuerat: quo paternam originem ad iouē maternā ad pasiphaen referret. Mar. itē lib. quarto ad posthumum. atria pisonum stabant cum stemmate toto. Seneca quoq; epistola. xliiii. Inquit: siquid est aliud

Satyra Octaua

Temmata quid faciūt quid p̄dest pōtice lōgo
Sāguine cēseri. pictosq; ostēdere uultus.
Maiorum? & stantes in curribus æmiliāos.
Et curios iam dimidios? nasumq; minorem
Coruini: & galbam auriculis nasoq; carentē
Quis fructus generis tabula iactare capaci
Famosos equitum cum dictatore magistros:
Si corā lepidis male uiuitur? effigies quo
Tot bellatorum: si luditur alea pernox?

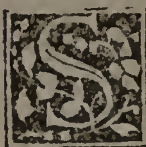
aliud boni in phia hoc ē q̄ stēma nō inspicit. Platonem non accipit nobilē phia. sed fecit. ℂ Lōgo. antiquo ℂ Censeri. iudicari. ℂ Pictosq; ondere uultus maioꝝ. Pli. in principio libri. xxxv. hæc ait. Aliter apud maiores in atriis hæc erant quæ spectarent: non signa externoꝝ artificū nec æra aut marmora. Expssi cæra uultus singulis disponebant armariis: ut eēnt imagines. quæ cōmitarent gētilia funera semperq; defuncto aliquo totus aderat familiæ eius: qui unq̄ fuerat populus. Stēmata uero lineis discurrebāt ad imagines pictas tabulæ uero codicibus iplebant & monumētis reꝝ in magistratu gestaꝝ. aliæ in foribus & circa limina animoꝝ ingentiū imagines erant affixis hostiū spoliis: q̄ nec emptiori refringere liceret: quæ ēt dominis mutatis domus ornamenta erāt hæc ille. Paulo tamē superius ita scribit. Imaginū quidē pictura q̄ maxime similes in æuum ppagabant figuræ: quod in toto exoleuit &c. ℂ Et stantes in curribus æmilia nos. i. triumphales uiros. Nā paulus æmilius filius eius qui apud cannas cecidit de liguriis triumphauit. psen rege macedonum apud samothracas cœpit in triūphū q̄ duxit. Eiusdē pauli filius Scipio æmilianus: a scipiōis aphricāi filio adoptatus Carthaginē intra sex menses deleuit. Numantiā in hispania uicit hæc & plura Pli. de uiris illustribus. ℂ In curribus. de statuis & curribus triūphalibus legito Pli. lib. xxxiiii. Nos ēt diximus saty. vii. ibi Stat currus aheneus &c. ℂ Curios legito in saty. ii. ℂ Dimidios. id aūt lōgam pp antiquitatē. ℂ Coruini. Valerius coruinus tribunus militū aduersus ingentē gallum puocatorē solus territis omnib⁹ pcessit. Coruus ab ortu solis galeæ eius insedit: & inter pugnandū ora oculosq; galli uerberauit hoste uicto Valeri. Coruinus dictus ē auctor ē Pli. ℂ Nasum minorem. fractū intelligit ob uetustatē. ℂ Galbā. Neroni galba successit nullo gradu contingēs cæsarum domū. Sed haud dubie nobilissimus. magnaq; & uetere psapia. ut q̄ statuaꝝ titulus pronepotē se. Q. Catuli capitolini semp ascripserit impator uero etiā stēma in atrio pposuerit: quo paternam originē ad iouē maternā ad pasiphae minois exorē referret: familiā illustrauit Serui⁹ galba cōsularis tempoꝝ suoꝝ eloquentissimus hæc Tranquillus. ℂ Generis. genus triplicē significationē hēt. Est genus. i. patria pentes origo sanguis. Quo mō est illud. Vnde genus ducis. Est itē genus sub quo multa similia ex eodē descendentia cōtinent: ut animal genus etiā hoc mō piscis equus animalia sunt: sed hoꝝ oium genus animal. ē tertiū illud genus quo cuiuslibet rei qualitas indicat: si dicas cuius generis uestis &c. Auctor ē Victorinus in rhet. ℂ Tabula capaci. diximus ex Plinio q̄ tabulæ codicibus implebant & monumētis reꝝ in magistratu gestaꝝ. Diximus itē q̄ expssi cæra uult⁹ singulis dispōebant armariis & cætera. ℂ Famosos equitū magistros. i. illustres Pli. lib. vi. epistola ad Triariū sic. Impense petis ut causam agā pertinentem ad curā tuam pulchram alioquin & famosam: faciā sed nō gratis &c. Apuleius lib. ix. hic uxorē generosam & eximia famositate pditam mira custodela munitā domi suæ q̄ cautissime cohibebat. idē paulo iferius sic ait. atq; hac ipsa potissimū famosa castitate & insignis tutele nimietate instinct⁹ atq; inflāmatus &c. lib. aūt. x. sic. Tūc thessaliā ēt accesserat nobilissimas feras & famosos inde gladiatores cōparaturus. lib. uero xi. sic. at ille uir alioquin grauis & sobriæ religionis obseruatione famosus &c. Patet iis igit famosum etiam illustrem denotare cōtra illoꝝ opinionē qui tantū mō infamē significare scripserūt. Vt illud plauti. Qui ēt me miseꝝ famosum fecit flagitiis suis & salustii illud largitionē famosā impudentēq;. ℂ Equitū magistros: q̄les tribūi celerē apd̄ reges tales ferme apd̄ dictatores Mgri eqtū fuere: nā eis sūma ptās i eqtes erat dictatorib⁹ uero qb⁹ sp addebāt sūma ptās & ius i pplm. Vegeti⁹ āt i li. ii. c. ix. sic ait. S; legati ipatorib⁹ ex cōsulib⁹ ad exercit⁹ mittebant qb⁹ legiōes & auxilia uniuersa ob ēperabāt in ordinatōe pacis uel necessitate bellorū in quorū loco nunc illustres uiros cōstat magistros militū substitutos a quibus nō tm̄ binæ legiones sed ēt plures numero gubernabant hæc ille. Vbi ēt aduertendū q̄ sicuti Iuuenalis ait famosos magistros equitu; ita Vegetius illustres uiros magistros militū dixit. ℂ Si coram lepidis. Caper sic ait Coram illo dicēdū est nō palam illo nā palā ad multos refert hæc Caper Priscianus aūt lib. xiiii. sic scrib. sed Corā magis ad personas palā ad oia accipit priscianus igit lōge melius q̄ caper inquit: quod quidem Iuuenalis hic ondit. & saty. xi. dicens. Et corā dominus cōsumit. itē Corā aliis. Horatius saty. iiii. Coramue quibuslibet. Seneca epistola xi. Corā pluribus erubuit. ℂ Lepidis. pbis uiris. qualis fuit æmilius lepidus: q puer ēt pgressus in aciē hostē interimit ciuē seruauit qua de re ei in capitolio statua bullata & incincta ptexta senatus cōsul. posita fuit. auctor est Valerius lib. iii. de indole capite primo. Diximus & alia de eodē in sat. vi. ibi. s. dicite uos neptes lepidi. Vt lib. xlvii. Epitomatis liuii legit. M. æmilius lepidus pōtifex maximus fuit: fuit & princeps sanatus lectus. ℂ Si corā lepidis. i. corā statuis proboꝝ uirorū: q̄lis fuit lepidus. ℂ Quo ad qd. ℂ Si ludit alea pnox. sensus ē quod tibi possunt ma oꝝ imagines si nocte tota ludit alea? Vel si etiam econtrario ante solis occasum: dormire incipis: q̄do tēpore sæpe numero castra mouebant duces. ℂ Pernox. nocte tota uigil.

Temmata: libertini locupletis alūnus incertū an filius Iuue. cum male audiuisset de ignobilitate sua: satyram orsus est in eos qui sola maioꝝ auctoritate efferunt: & hic nactus occasionē eoꝝ notat scelera: ad pōticū uero scribit quē docet qd sit uera nobilitas. ℂ Stemmata græce latine coronæ dicunt. unde latini idem uerbū accæperūt p statuis maioꝝ q coronā aliquādo meruissent in atriis expssi cæra uultus auorū singulis disponebant armariis: & in gētiliū funus adducebāt. Stēmata eædē statuæ erāt: sed tm̄ eoꝝ auoꝝ q coronā in bello meruissent: hæ solæ lineis designabant ut q̄si pictæ uiderent ad aliaꝝ differentiā. Plinius. Stemmata lineis discurrebāt ad imagines pictas. ℂ Vult⁹ pictos. i. pictos Stemmata maioꝝ: nā ut ait Pli. erāt imagines cereæ pictæ. ℂ Aemilianos. i. triūphales uiros q̄les fuerūt Paulus Aemilius Macedonicus. cui data ē uestis a senatu triūphalis ludis circensibus. Scipio Aemilianus q carthaginē & numantiā deleuit. ℂ Curios: de curio añ dictū ē. Nasū minorē: laus stēmatis est a uetustate. ℂ Coruini. i. messale coruini de quo añ ē dictū. ℂ Galbā. i. Sergiū: Galbā cōsularē. & oratorē. tabula capaci. i. āplo armario: ita cōiūge qs fructus generis est famosos. i. ifames hoi. s. ℂ Iactare. i. ostentare.

phia
imagies in atriis
stēma
paulus æmilius
Scipio minor
ualerius coruin⁹
Galba imp.
sergius.
Galba
Genus triplicit
Famos⁹
Coram
palam.
pnox
DOM:

ℭ Mgfos eq. s. maiores suos q fuerũt mgri eqtũ. ℭ Corã le. i. corã pclaris uiris q̃lis fuit lepid⁹ q auctor Vale. tãtæ idolis fuit: ut ei ex senat⁹cõsulto posita sit statua bullata cũ prætexta: qm puer pgressus in acie hostẽ inte remisset. ℭ Effigies quo. i. ad quem usum habes tot statuas maiorum: si non emularis eorum uirtutes.

MER. Témata qd faciũt. In eos inuehit̃ q uetustate gñis elati. & maior̃ uirtutibus nixi: nihil agũt cur ip. nobiles dici possint: imo hercule a parẽtib⁹ degenerãtes: nebulã q̃dã & tenebras nobilitati obiici. unt. ℭ Stẽmata. coronæ apud Homer̃ sũt: ut illud στεμματα εχωνεν χεροι: hoc ẽ coronas i manibus hñs. fitq; a uerbo στεφω: qd ẽ corono. Sed hac in pte gradus gñis & ordines descẽdẽtiũ significat: q ramis q̃busdã. & uelut intercurrẽtibus lineis distinguebãt̃. Persi⁹. Stẽmate qd tusco ramũ mille sime ducis. Sueto. de Galba. Impator uero ẽt stẽmata in atrio pposuerit quo p̃rnã originẽ ad iouẽ m̃rnã ad pasiphaen. Minois uxorẽ refert. Et Martialis. Atria pisonũ stabãt cũ stẽmate toto. Et docti Senecæ ter uene rãda domus: Sed ad huius loci explanationẽ ea subiicimus: q̃ in trigesim o qnto historiæ naturalis legimus Apud maiores in atriis hæc erãt q̃ spectarẽt̃: Nõ signa externor̃ artificũ: nec æra: aut marmora: expssi cera uult⁹ singulis dispõebãt̃ armariis: ut ẽent imagines: q̃ cõmitarẽt̃ gẽtilitia funera. sẽpq; defũcto aliquo: tot⁹ aderat familiæ eius q unq̃ fuerat populus. Stẽmata uero in lineis discurrebãt ad imagines pictas. Tabulina codicib⁹ implebãt̃ & monimẽtis rer̃ in magr̃atu gestar̃. ℭ In currib⁹: q triũphassẽt: ut supra ex Plinio no tauimus in currib⁹ stãtes ponebãt̃. ℭ Aemilianos. de gẽte æmilia: quor̃ illustres fuere Paul⁹ æmili⁹: q de p se rege Macedoniæ triũphauit: & filius eius q adoptatus i gẽtẽ corneliã carthaginẽ deleuit atq; Numãtiam. ℭ Et curiosiã dimidios. Curii atq; coruini notiores sũt q̃ explanatiõe nr̃a idigeãt. ℭ Dimidios. p uetustatẽ ℭ Galbã. i gẽte sulpicia cognomẽ Galbæ fuit: sed familiã maxie illustrauit: ut tradit Suetonius: Sergi⁹ gal ba cõsularis tẽpor̃ suor̃ eloquẽtissimus: quẽ tradũt hispaniã ex p̃tura obtinẽtẽ lusitanor̃. xxx. milibus tru cidatis uiriati belli cãm extitisse forsã huius imagies iã uetustate absũptas: atq; collapsas significat. ℭ Famo sos eqtũ cũ dictatore magros. famosos hac i pte illustres accipio. Plinius i epistolis. Ad curã tuã pulchrã at q; famosã: sũt q legãt famosos. ℭ Cũ dictatore. dictatores ut i origine iuris ait Põpõius hi erãt a qbus nec puocãdi ius fuit: & qb⁹ ẽt capitis aiaduersio data ẽ: hũc mgr̃atũ: qm sũmã ptãtẽ hẽbat: ñ fas ultra sextũ mẽsẽ retineri: & his dictatoribus magri eqtũ iũgebãt̃: sic qño regibus tribũi celer̃: qd offm̃ fere tale erat: q̃le ẽ ho die pfector̃ ptorii: ergo cũ sine magistro eqtũ dictator nõ eẽt: iũxit cũ dictatore magistros eqtũ. Illud aũt ad dimus ex sententia ciceronis & Senecæ: dictatorem apud antiquos magistrum populi uocatum: & testimo nium esse: quod qui ab eo nominatur magister equitum est.

Stemma quid

Imagines in funere

Tabulina

ser. galba

Dictator

Magister equitum

Tribun⁹ celerum

Magister populi

VAL. Témata qd faciũt: qd pdest põtice lõgo. Sãguine cẽseri. Hãc ad põticũ satyrã Iuuenalis de nata liũ claritate scribit quæ nã uera sit nobilitas ostẽdẽs: quã & Plato ita diffiniuit ut tris ei limites tri buerit: unũ qdẽ ut maiores cõsumatæ uirtutis fuerint dignitate p̃stantes. & rei alicuius claræ ad ministratiõe insignes: alter̃ aũt ipsi: ut liberaliter educati morib⁹ bene instituti: & disciplinis ut bo nos prudẽtesq; ciues decet eruditi. tertiũ uero ut suis factis illis se dignos ostẽdãt agantq; quo & ipsi laudari mereãtur. ℭ Stẽmata qd faciũt. stẽmata sunt ex multis cõposita serta floribus. Home. ςεμματεν χεροιν εχων εκηβολου απολλωνος. est ubi clarã significẽt familiã in q̃ insignes uiri: ut insertis flores eluce scãt. Persius. Stẽmate q thusco ramũ millesime ducis Ramulos. Itẽ ueteres stẽmata dixerũt quos aduocati in iure faciũt: ut puta ille fili⁹ isti⁹ hic isti⁹. sũt & q rotũdas imagines stẽmata dici uelit. ℭ Lõgo sãg. lõga ma ior̃ serie. ℭ In curr. b⁹. triũphãtes. ℭ Dimidios. uetustate exesos. ℭ Et galbã. oratorẽ i dicẽdo cõcitatissimũ lingua uolubilẽ & uehæmẽtissimũ: ut scribit cicero. ℭ Tabula iactare capaci. ampla pictura: sed hic uersicu lus in uetustissimis codicibus fere nõ inuenitur. ℭ Famosos equitũ cũ dictatore magistros: quod summũ in urbe fuit imperiũ. Põponius populo deinde aucto cũ crebra orirent̃ bella: & quædã acriora a finitimis infer rent̃ interdũ re exigente placuit maioris potestatis magistratũ constitui: itaq; dictatores proditi sunt. a qbus nec prouocandi ius fuit: & quibus etiam capitis animaduersio data ẽ: hũc magistratũ: qm sũmã potestatẽ ha bebat: nõ erat fas ultra sextũ mẽsẽ retineri. & his dictatoribus magistri eqtũ iungebant̃ sic quomõ regib⁹ tri buni celerum: qd officium fere tale erat quale hodie pfector̃ prætorio. magistratus tamen habebãt̃ legitimi ℭ Lepidis. nobilissimis: quorum uirtutes deceat æmulari potius q̃ se ad aliorum res clare gestas iactitare. ℭ Alea pernox. honesta locutio cum quod hominis est rei plærũq; tribuitur. ℭ Pernox. per noctem uigil.

MAN. ℭ Ante numantinos ortus luciferi: idest ante solis oc casũ: posuit enim lucifer̃ p hespero: propterea numã tinos addidit ortus. ut hesper̃ designaret. Nam stella ueneris. phosphoros grecæ lucifer latine dicitur: quũ antegredit̃ solẽ quũ subsequitur autẽ hesperos: quod Cicero i libro de. n. d. ita edocuit. Et Plinius libro scdo c. viii. de uenere sic ait. Præueniens quippe & ante ma tutinũ exoriens luciferi nomẽ accipit: ut sol alter: Cõ tra ab occasu refulgens: nũcupat̃ Vesper prorogans lucem uicem ue Ioue reddens. ℭ Numãtinos ortus idest hispãos: Na; ut scribit Mela urbiũ de mediterra neis in Terraconnensi hispania clarissime fuerunt Pal lantia & Numantia. Vtq; Ptolemeus scribit libro se cundo. Occidentale latus Terraconensis ab occiduo alluitur oceano. ℭ Cũ itaq; ad occidentẽ esse Numã

Lucifer phosforos

uesper

Numãtia

Ante numantinos si dormire incipis ortus
Luciferi: quo signa duces & castra mouebãt
Cur allobrogicis; & magna gaudeat ara
Natus in herculeo fabius lare; si cupidus; si
Vanus; & euganea quantũ uis mollior agna
Si tenerum attrit⁹ cathinensi pumice lumbũ
Squalentes producit auos emptorq; ueneni
Frangenda miseram funestat imagine gentẽ
Tota licet ueteres exornent undiq; ceræ
Atria nobilitas sola est atq; unica uirtus
Paulus; uel cossus; uel drusus moribus esto

dia:hispi ortus Numantinos poeta appellauit. De numantia autẽ plurima diximus in horatio libro secundo ode uero.xii. ℂ Quo signa duces & castra mouebãt.ꝙ sub occasu solis sæpe id fieret pluribꝰ in locis & passim legitᷣ Præsertim libro.xv.epistolaꝝ Ciceronis.ea qdẽ epistola:q̃ incipit Sũma tua auctoritas fecit. Vbi Cicero imperator.M.Catoni scribens inter plurima sic ait:Quumq̃ me discederᷣ ab eo monte.scilicet Amano:simulassem & alias partes Ciliciæ petere abessemq̃ ab amano iter unius diei & castra apud epiphaneã fecissem ad.iiii.idus octobris quũq̃ aduesperasceret expedito exercitu ita noctu iter feci.ut ad.iii.idus octobris quũ lucesceret in amanũ ascenderẽ distributisq̃ cohortibꝰ & auxiliis &c. plærosq̃ nec opinãtis oppressiꝰ. qui occisi captiq̃ sunt &c. Et frontinus lib.primo Strategematon capite uero quinto sic ait.Cneus Fonteius crassus in hispania cũ tribꝰ milibus hominũ ṗdatũ ꝓfectus:ad asdrubalẽ & ad primos tantũ ordines relato cõsilio .Incipiente nocte quo tẽpoᷣ minime expectabatᷣ per hostiũ statiões prorupit.Idẽ frõtinus libro secundo.c.i.sic inqt.Iugurtham autẽ cõstat memorẽ uirtutis romanoꝝ.semp inclinato die comittere ṗlia solitũ:ut si fugarẽtᷣ sui oportunã noctẽ haberent ad delitescẽdũ.Huiusmodi autẽ exẽpla innumera sunt: Quapropter ante Numatinos ortus luciferi.i.ante q̃ hesperus oriatur exponẽdũ ẽ:ut ante etiã diximus. Quicũq̃ igitur hoc pacto non intelligerit maximo esse i errore. Quis dubitet. ℂ Cur allogobricis:oñdit hic uitiosos maioꝝ laudibus gestis.& imaginibus gaudere mie posse:nec ullo pacto nobiles esse.qm̃ sola uirtus nobiles efficit. ℂ Allobogricis .i.titulus suoꝝ maioꝝ sunt autẽ allobroges in gallia ut patuit sat.vii. Valerius ãt li.sexto.De mutatione moꝝ scribit.ꝙ Fabius maximus gallica uictoria cognomẽ allobrogi sibimet ac posteris peperit.Cuius adolescentia fuerat ualde infamis:sed nihil eodẽ sene ornatius: aut speciosus illo seculo romana ciuitas habuit. Sed tertio libro capi.quinto scribit ꝙ ṗdicti.Q.Fabii maximi allobrogi filius .Q. fabius maximus iam perditã luxuria uitã egit.ꝙ ei. Q.Pompeius p̃tor urbanus paternis bonis interdixit. ergo quẽ nimia ptis indulgẽtia hæredẽ reliq̃rat publica seueritas exhæredauit. ℂ Magna ara. suo numini hercules instituit arꝫ:quæ maxima apud pontifices habebatur.quuꝫ se ex nicostrata euandri matre.quæ ab uaticinio carmẽtis dicta ẽ immortalẽ cõperisset. auctor ẽ Solinus p̃terea Macro.libro tertio Sat.scribit.Romæ Victoris Herculis ædes duas fuisse.Vnã ad portã trigemigã.alterã in foro Boerio.uictor autẽ hercules dictus est ꝙ omne animaliũ genus uicerit.Hinc Maro libro octauo ait. hæc inquit lamina uictor alcides subiit. ℂ Herculeo lare.Herculea domo.Ouidius libro scdo fast. Fabiæ gentis auctorẽ herculeũ ostendit his uersibus. Vt tamen herculeæ superessent semina gentis. credibile est ipsos Consuluisse deos. ℂ Euganea agna.Plinius libro.iii.c.xx.scribit Euganeoꝝ oppidũ esse Veronã quæ quidẽ urbs distat a patauio Milibus passuũ.l.Capite uero sequẽti de gẽtibus alpinis scribit idem:ꝙ Euganeæ gẽtis oppida. xxxiiii. Cato enumerabat.Et paulo inferius ait. Graiaꝝ alpiũ incolas præstãtesq̃ genere euganeos inde tracto nomine εὐγενέια nobilitas dicitur εὐγενὴς generosus. Liuius autẽ in principio ait: ꝙ euganei inter marẽ alpesq̃ incolebant:quo tempore antenor in intimũ maris adriatici sinũ uenit. ℂ Euganea.agna:ad oues altinates respexit.quæ molicie lane laudãtur. Columella enim libro octauo sic de ouibus emẽdis.Generis eximii calabras appulasq̃ milites nostri existimabãt: earũq̃ optimas tarentinus:Nũc gallicæ p̃tiosiores haberenᷣ earũ ꝙ ṗcipue altinates.ut autẽ Strabo li.v.ait. Altinũ in palude oppositũ est.similẽ rhauendæ sitũ habens:Plinius etiã Altinũ in Venetia ponit.Et strabo libro quinto:Patauinos pannos laudauit.Mart.quoq̃ ait lib.xiiii. Velleribus primis Apulia prima secundis Nobilis.altinũ tertia laudat ouis. ℂ Teneꝝ.idest lasciuũ : in lumbis enim libidinis ẽ sedes:Hinc ait persius: Quum carmina lumbũ intrãt. ℂ Attritus.attritũ habẽs corpus & mẽbra. ℂ Catinensi pumice.i.ætnæo.ætna.n.mons imminet Catinæ oppido ab ipa distãs stadiis.lxxx.ab ætnæ autẽ Crateribus petræ liquefactæ cũ riuis igneis in agrũ catinensiũ deferebantur:quod Strabo libro sexto edocet.Et plinius libro.xxxvi.scribit:ꝙ in pumices qui sunt in usu corporum leuigãdorum fœminis iam quidẽ & uiris:atq̃ ut ait catullus liberis laudatissimi sunt in melo.& æoliis insulis. ℂ Squalentes auos:auoꝝ imagines squalidas:sic enim sunt natura ipsa. ℂ Producat ita legitᷣ in antiquissimo textu. ℂ Producat idest palã ducat.atq̃ ostendat gloriæ causa. ℂ Imagine suæ.s.staturæ. ℂ Funesta : inquinat. ℂ Veteres cæræ.cæreæ imagines ueteres.De quibus supius in hac satyra dictũ est. ℂ Virtus:de hac latius dictũ est i principio hoꝝ commentarioꝝ.Et Cicero libro nono epistolaꝝ Dolobeliæ scribẽs ait.Nihil est eni mihi certe de uirtute formosius:nihil pulchrius:nihil amabilius.Et in libro de natura.d. sic.Propter uirtutem eni iure laudamur:& in uirtute iure gloriamur :Hinc etiã in oratione pro.L.cornelio ideꝫ de carthaginẽsibus ita ait Vndiq̃ sorores uiros asciuerunt:& hominum ignobiliuꝫ uirtutẽ ꝑsæpe nobilitatis iertiæ ꝑtulerũt. Libro uero secundo of.de uirtute ait. Virtus omnis in tribus rebus fere uertitur. Quartum una est in prospiciẽdo qd in quaq̃ re uerũ sincerumq̃ sit.alterũ cohibere motus animi turbatos appetitiõesq̃ obediẽtes efficere rationi. Tertiũ his quibus cõgregamur.uti moderate & scienter.Diximus ut plura in satyra prima ibi.s. Vt coiitᷣ pax atq̃ fides uictoria uirtus.Idẽ Cicero libro secundo rhe.ait. Virtus est animi habitus:naturæ modo atq̃ rationi cõsentaneus. habitus uero:ut idẽ scribit lib.i.rhe. Est animi ut corpis cõstãs & absoluta aliq̃ i re ꝑfectio Paulus.pauli similis:& sic cossi aut Drusi:ii.n. uirtute ṗditi fuerũt. Cõsulit itaq̃.ut uirtutem assequatur. ℂ Si ante numãtinos.i.ante statuas triũphaliũ qualis fuit Scipio numantinus ludis tota nocte alea:ut ita cõiunctim legas.si luditᷣ alea pernox ante numãtinos:& si incipis dormire ortu luciferi.i.si tandẽ ad aurorã is dormitũ uersatus tota nocte in alea quo tẽpore illi ibãt in aciẽ q̃ ridiculi sint:qui cõiũgũt ortus numãtinos luciferi & de astrologia dispután hoc loco:nõ tã a nobis ẽ ostẽdẽdũ q̃ ab omnibus facile cognosci põt.& tamen Fidẽtinus opinionẽ nostrã sequi uoluit:tarditate ingenii impeditus. ℂ Fabius. Q.Fabii maximi allobrogis ciuis & iperatoris clarissimi filius ṗditã luxuria uitã egit & maioribus indignã: adeo ut Pompeius prætor Vrbanus paternis bonis ei interdixerit p hũc oẽs itelligit q a maioribus degenerarũt. Fuit itẽ Fabiꝰ

ciceronis Impatoris astus
crassus fõteius.
Iugurtta
Fabius allobrogus
Herculeis ara.
Fabia gens
Euganei uerona
Euganea Lanarum Nobilitas Altinates oues altinum op.
Lumbi
Catina Aetna pumices
Virtus.
Habitus.
DOM.

uallés cuius meminit Tacitus. ¶ Allobrogicis: idest cur uendicet sibi titulos maiorũ: nam fabius: ut scribit Valerius uictoria gallica cognomen allobrogis & sibi & posteris peperit. ¶ Magna ara: idest cur hẽbat hoc decus familiæ: nã fabia gẽs hẽbat sacra herculis hereditaria quæ ipsa colebat: ut scribit Liuius: magna aũt di cit uel pp arã herculis maximã: cuius meminit Pli. & Vir. & Ouidi⁹: uel certe qm̃ auctore Plutarcho in q̃stio nibus duæ erãt in tẽplo herculis aræ: maior ex qua uiri gustabãt: minor ex qua fœmiæ. ¶ Agna: alludit ad cognomẽ auitũ: nã Fabius dict⁹ est ouicula ab oue: quia hẽret leuitatẽ & grauitatẽ ouis: ut scribit Plutarch⁹ q.d. si nõ ouicula est alludẽs. s. ad cognomẽ: sed plane agna mollior. ¶ Catinẽsi. i. siculo: nã catane ætnei in cendii cineribus eiectis pumicibus olim onerabatur: pumices tñ q in usu erãt corporũ leuigandorũ laudatio nes erãt in Melo & Cisiro: & æoliis insulis: ut scri. Pli. ¶ Traducit: ridiculos facit. ¶ Cossus. i. talis qualis fuit Cossus: qui Lartẽ Tolũnium manu sua interfecit ducem hostiũ: unde spolia opima in capitoliũ reportauit: altera post romulũ. ¶ Vel drusum. i. imitare drusi mores: drusoꝝ generis auctor a Drauso hostiũ duce inter fecto cognomen in familia propagauit. Idem dicitur ex gallia rettulisse aurum quod in obsidione capitolii hostibus datum fuerat: nam quod de Camillo scribunt nõnulli: non est una annaliũ fides.

MER. ¶ Ante numãtinos si dormire incipis ortus. Numãtinos hispanos: ubi serius oritur lucifer q̃ in italia. & locu tus est more Virgiliano. Tibi deserit hesperus oetem. Et alibi. Iãq; iugis sũmæ surgebat lucifer idæ. Eos aũt carpit q contra naturã ad faces & cereos: ut scribit Seneca uiuebãt quosq; delectabat uita in cõtrarium circũ acta. ¶ Cur allobrogicis. fabiũ allobrogis fabii filiũ tangit: cui patrimoniũ dilapidãti (Tradit Valeri⁹) põ peium bona paterna interdixisse. Sed q primus Fabius dictus est allobrox. Is apud flumen Isarã regeȝ allo brogorũ aruanorũq; gẽtes ad sextũ idus augustas cecidit: deuictisq; allobrogibus allobrox nominat⁹ ẽ: hæc Plinius. Huius autẽ fuit fornix fabianus: cuius Cicero & Quintilianus meminere: hoc ẽ archus iuxta regiaȝ in sacra uia eo censore. Vt Pedianus tradit constructus. ¶ Magna ara. de qua uirgilius. Hanc aram luco sta tuit q̃ maxia semp dicet nobis & erit q maxia semp Hercules. n. ut exponit Serui⁹: cũ se euãdro & Iouis filiũ eẽ dixisset: & morte Caci uirtutẽ su ã pbasset: hospicio ab eo susceptus ẽ: & p numine hitus: deniq; ei ara ma xima cõstituta qd Herculi delphicus apollo i italia fore p̃dixerat. ¶ Natus i herculeo fabius lare: Gẽtẽ fabiã ab hercule originẽ traxisse Ouidius i fastis testat his uersibus. Vt tñ herculeæ supessẽt semina gẽtis. Credibi le ẽ ipsos cõsuluisse deos. ¶ Euganea. patauina: & ad oues altinates respexit q̃ mollicie lanæ auctore Colu mella cõmẽdabãt. Mar. Velleribus primis apulia. Parma secũdis Nobilis. altinũ tertia laudat ouis. ¶ Pumi ce catinẽsi hoc ẽ Siculo a Catania Vrbe Siciliæ: i quã usq; liq̃facta saxa eructat ætna. Sed pumices i Melo: & æoliis isulis tradit Plinius fuisse ad corpa leuigãda laudatissimos. ¶ Paulus. forsitã de Paulo æmilio & pse itelligit. ¶ Exornẽt undiq; ceræ atria. Vt supra diximus i atriis tabulina erãt. & imagines frequẽtes: ex q̃bus nobilitas lõga notabat. Apuleius. Quod tabulina ppulchra i ædib⁹ cernãt. ¶ Cossus. hac i pte nõ crediderĩ de Cosso itelligi qui lartẽ Tolumniũ manu ppria interemit: & opima spolia secundus a Ramulo Ioui fe retrio rettulit: imo uero de Cosso: qui scribente floro Mussulanos atq; getulos accolas syrtiũ mãdãte Cæsare Augusto cõpescuit. Vnde illi getulici nomẽ latius uictoria patuit. Ideq; erit, Cossus: & getulicius. Sunt autẽ Cossi uermes in lignis editi: a q̃bus & Cossi dicti sunt natura rugosi corporis hoies: ut scribit Põpeius. ¶ Dru sus: uel Neronẽ drusũ intelligere debemus: q Asdrubalẽ cecidit uel alteꝝ drusuȝ liuiæ filium: cui a deuictis germanis primum cognomen germanico inditum est: & ab eo fossæ drusinæ dictæ.

Magister populi

Fabius allobrox

Fornix fabianus

Ara maxima herculi

Lanæ altinates

Pumices

Tabulia

Cossus gẽtilicus

Cossi

Drusus

VAL. ¶ Ante numãtinos si dormire incipis ortus luciferi. i. stellæ ueneris q̃ uesper siue uespugo ẽt uocat. Victru uius de architectura libro nono: id aũt ita eẽ maxime cognoscit ex ueneris stella. q ea cũ solẽ sequat post ei⁹ occasũ apparẽs in cœlo clarissimaq; plucens uespugo uocitat: aliis aũt tpibus eũ ante currẽs: & oriẽs ante lu cẽ lucifer appellat: at ut theon alexandrinus: ut etiã Plinius. cæteriq; qui de hac re scripsere inqũt ortuũ. & oc casuum quoꝝ sol auctor est: hoc est effulsionũ: & occultationũ: qdã matutini: quidã uespertini sũt: matutin⁹ ortus dr̃ quotiẽs solis splẽdore p̃uẽto stella q̃piã añ ortũ eius apparet ut canicula. uesptinus cũ post occasuȝ solis primit⁹ exoriẽs astrũ ur̃: ut lunã nouã dicim⁹ exoriri: sed cæteris erraticis stellis q̃s græca appellatiõe plã tas uocamus: a sole lõgo iteruallo recedẽtib⁹: uel plærũq; diametro distẽt: mercurius quẽ stilbõta uocãt græ ci & lucifer circa solẽ sẽp uident. mercuri⁹ qdẽ. xx. portiõib⁹. siue ut nũc loqmur gradibus nõ ãpli⁹. i. duab⁹ uni⁹ signi ptib⁹: uel ad aq̃lonẽ uel nõnũq̃ ad austꝝ p̃pẽsior: ueneris uero q̃nq̃gita. uel ut alii q̃dragita: & sex ad orientẽ occidẽtẽq; discedẽs: ẽ igit ordo pariter & sẽsus. nõ ẽ q de natalibus tuis glorieris. Si icipis dormi re. eas dormitũ. ante ortus. ad ortus cũ oriri uelit lucifer. a numãtinos. i. uesptinos numãtia q̃ i occidẽte ẽ. ubi cũ lucifer solẽ seqtur uesper noiat: ne luciferi uespertini plane paꝝ diceret: ideo luciferi ut eũ tñ cũ solẽ ante cedit significet ortus ãt uespertinos cũ post solis occasũ imo post noctẽ mediã & antelucano tpe lucifer oria tur siqdẽ aliũ uesptinũ nõ hẽt: nã cũ solẽ seq̃t occidẽtẽ nõ ortus potius q̃ occasus dici põt. ut sit numãtinos serotinos: q numãtinis sero lucifer appareat. utpote q in occiduis sint partibus: apud quos mane serius col luceat. Ante numãtinos lucifer exoriat. ¶ Cur allobrogicis. quos bello supauit. ¶ Et magna gaudeat ara Vir. Hanc arã luco statuit q̃ maxima sẽp Dicet nobis: & erit q̃ maxima sẽp. ¶ Natus in herculeo fabius la re. q ab hercule gñis duxisse originẽ dicant. ¶ Euganea. patauina. ubi lanæ nascũt mollissimæ. Luca. Euga neo si uera fides memorãtibus augur Colle sedẽs apponi terris ubi fumifer exit Atq; antenorei disp̃git un da timaui: q a p̄stãti gñe sic dicti sunt. Pli. graiaꝝ alpiũ icolas p̄stãtesq; gñe eugãeos inde tracto noie. ¶ Mol lior effœmiatior. ¶ Teneꝝ. mollẽ paꝝ uirilẽ. ¶ Catinẽsi. a catie ciuitate siciliæ. ¶ Lũbũ atri. gẽitalia labefa ctauit. ¶ Squallẽtes. scelere sordidatis. ¶ Emptorq; ueneni. pinde atq; emisset uenenũ quo oẽs suos occi deret. ¶ Veteres cæ. imagies ceræ. ¶ Nobilitas sola ẽ atq; unica uir. ita Ho. i. vii. Odissea: οὐ μὲν γὰρ κ λεός ἀνέρος ὄφρα κέν ᾖσιν ὅ τι ποσσίν τε ῥέξῃ καὶ χερσὶν ἑῇσιν. moribus ut eoꝝ mores teneas.

¶ Hos. s.

¶ Hos.s.mores pbos. Vnde Plini⁹ libro quinto epistolarum ait. Inueio autem apud sapientes: honestissimum esse maiorum uestigia sequi si modo recto itinere pcesserit. ¶ Illi mores uidelicet. ¶ Te cõsule uirgas. Duo deciz erãt lictores. i. ministri. q cũ fascibus uirgarũ securi cuiqꝫ cõsulũ pferebãt. Vtqꝫ cõsulũ insignia erãt duo decim fasces: ita ptorum ac psidum sex tantum. Lictor autem ab ligando dictus: quod quũ magistratus populi romãi uirgis quẽpiã uerberari iussisset. cura eius & man⁹ ligari uincíriqꝫ a uiatore solita sint. Isqꝫ q ex collegio uiatorum officium ligandi hẽret. lictor sit appellatus. ita Valgius dixit. De lictore ut refert Gellius lib. xi. c. iii. MAN. lictores Lictor

Hos ante effigies maiorum pone tuorum.
Præcedant ipsas illi te consule uirgas.
Prima mihi debes animi bona: factus haberi
Iustitiæqꝫ tenax factis dictisqꝫ mereris
Agnosco procerem: salue getulice: seu tu
Syllanus quocunqꝫ alio de sanguine rarus
Ciuis & egregius patriæ contingis ouanti
Exclamare libet populus quod clamat osiri.
Inuento: quis eni generosũ dixerit hũc: qui
Indignus genere: & pclaro nomine tantum

Plutarchus autẽ in pblematis sic ait. Quid ẽ qꝫ ptorũ uirgæ securibus alligatæ pferũt: an signum ẽ. nõ oportere magistratus iracũdiã promptam ac dissolutã esse. an uirgarum dissolutio mora & tarditate iram frangit: & impetum moderatur. Sed malitia quoniã ptim medicabilis est ptim curari nõ potest. Virgæ quod mutari potest corrigunt. Secures autem quod emendare non potest abscidunt. Hæc ille. Virgæ tamen ille magistratuum. ex betula arbor fiebant. quæ eximio est cãdore & tenuitate. ut scribit plinius. ¶ Prima. p primũ ¶ Animi bona. prudentiam. iustitiam: fortitudinem tempantiam. alia enim sunt corpis bona. ut uelocitas uires dignitas: ualitudo. alia sunt rerum externarũ: quæ quidẽ casu: aut fortuna accider possunt: ut gen⁹ edicatio: diuitiæ potestates: gloria: ciuitas: amicitiæ. & quæ huiusmodi sunt. ¶ Sanctus hẽri. ordo est. Mereris supple si tibi erunt animi bona factis & dictus haberi sanctus. ¶ Iustitiæqꝫ tenax. &c. Philosophus lib. v. eth. ait qꝫ puerbio dicere cõsueuimus. Iustitia in sese uirtutes continent omnes. Et Cice. li. ii. off. sic fundamentũ. n. ppetuæ cõmendationis & famæ est iustitia sine qua nihil potest esse laudabile: & lib. secũdo rhe. ita scribit. Iustitia ẽ habitus animi. communi utilitate conseruata suã cuiqꝫ tribuens dignitatẽ. ei⁹ initiũ ẽ a natura pfectũ ¶ Factis dictisqꝫ Philosophus libro. iiii. eth. inqt. Qualis est unusquisqꝫ talia. tã dicit q̃ agit. ¶ Agnosco pcerem. sensus est qꝫ poeta uidens nobilẽ uirum & ciuẽ aliquẽ egregiũ exclamabit lætitiæ causa. uti exyptii facie bant inuento api boue luctũ deponentes. Si tamen uiderit degenerem aliquẽ. generosum nullo pacto appellabit. ¶ Procerẽ. idest uirum egregiũ: proceres enim principes ciuitatis dicunt. quia eminẽt in ea. sicut i ædificiis mutuli qdã. hoc est capita trabiũ. quæ pceres nominãt. ¶ Getulice: tanq̃ getulos uicerit Getnlicũ appellauit procerẽ illum. ¶ Syllanus. is quidẽ nobilis fuit. Suetonius. n. in claudio ait Triumpbalia ornamenta Syllano filiæ suæ sponso nondũ puberi dedit. inde subdit Octauiã Neroni priuigno dedisse ante Syllano desponsatam. ¶ De supple seu. ¶ Osyri inuẽto. i. api boue qui in ægypto numis uice colebatur: tanq̃ osiris sic enim iusserat isis osiridis uxor agendũ. quærebatur autẽ ab is anno quoqꝫ cũ luctu inuẽtũ uero populus mira applaudens lætitia magna cũ uoce salutabat. Eundẽqꝫ per urbẽ incedentẽ grex puerorum cõmitabat carmen honori eius canentiũ de qbus omnibus late dictũ ẽ in satyra. vi. ibi. s. Cũ grege caluo plangẽtis populi currit derisor Anubis. Cur aut apis bos colerec uideas in sat. xv. ¶ Generosum. Quis est generosus inqt Seneca epistola. liiii. ad uirtutẽ bene ab natura compositus: fabius item li. v. Qui generosissimis. nõne qui optimus: non qui celebritate nascendi sed qui uirtute maxime excellit. ¶ Indignus gñe. s. est. Philosophus particula octaua probl. qrit cur proles cæterorum animantium magis quam hominis suis parentibus gerit naturam. An qꝫ homo uago uarioqꝫ plurimum animo in coitu ẽ. p ut autem pater materqꝫ in conceptu effecti fuerunt. ita partus euariant. Cætera uero animantia omnia aut certe plurima rei tantum ipsi intendũt totaqꝫ sese ueneri dedunt. Nanum. νανοὸς græci uocauerunt breui atqꝫ humili corpore hominis paulum supra terram extãtes. latini pomiliones appellant. ut scribit gellius libro. x. iiii. c. xiiii. secures Virgæ lictorum Idstitia proceres Gen ee. Filii cu dentibus similes Nanus pomili.

¶ Syllanus: ad historiã suorum tporum alludit: nã ut scribit Tacitus Sillanus sup claritudinẽ Iuliæ familiæ suæ Octauiũ quoqꝫ inter auos noiabat. & alibi. Sillanus inquit eximia nobilitate. ¶ Quod clamat Osiris: apta similitudo: nã cũ inciderit in bonũ ciuẽ ait se ita lætari: ut sacerdotes solẽt cũ Osiridẽ inuenerint: quẽ manãtib⁹ lachrymis paulo ante qrebãt. q. d. si optimũ ciuẽ iuenerit se tãdẽ icidisse i eũ: quẽ lugẽs iãdudũ reqrebat. ¶ Agnosco pcerẽ. noue procerẽ singulari numero dixit. ¶ Populus qd clamat osyri inuẽto: Apim bouez quẽ uice numinis ægyptus colit p Osiride luctu quærentes derasis capitibus mœrẽt donec inuentus pducit. Tũqꝫ in lætitiã luctus ille mutat. ideo Lucanus ait. Nũquãqꝫ satis q̃situs osyris. Semp. n. pdunt semp & inueniunt. Põpeius quoqꝫ adolescẽs morte patris audita hæc loquit. Euoluã busto iam numẽ gẽtibus isim Et tectũ legno spargã p uulgus osyrim. Hic ẽ osyris quẽ serapim & Serapidẽ uulgus appellat: hæc Lactãti⁹. ¶ Hos mores. semp ante oculos geras. Pone ante effigies maiorum tuorum hoc est plus laudis existima ex iis te assecuturum q̃ ex maiorum tuorum statuis. ¶ Illi. mores. ¶ Virgas. lictores. prima mihi debes animi bona. plane bonorum alia externa: alia corporis. animi alia sunt. externa quidem ut Opes. Clientellæ. Amicitiæ. Affinitates. corporis autẽ ut robur. psp era ualitudo. uenustas. pulchritudo. animi uero bona alia sunt honorabilia: alia laudabilia: alia honorabilia & pariter laudabilia. honorabilia quidẽ ut ingeniũ: memoria: iudiciuz prudentia. laudabilia autẽ ut iusticia: fortitudo temperãtia: continentia. quæ uero tũ honorabilia tum laudabilia sunt: ut quæ sapientiæ subiacent scientiæ: & disciplinæ omnes quẽadmodũ grammatica: rhetorioa: dialectica: mathematicæ scientiæ: physica: & id genus alia quæ laudem de nostro labore nobis pariunt: hono- DOM. MER. Osyris Serapis Lactanti⁹ VAL.

rē uero de ipsarū pstantia. at pcipua animi bona morales sūt uirtutes quādo solæ hæ nos deo cōiungūt, est ergo sēsus. debes mihi hoc est abs te exigo prima animi bona: uirtutes iustitiam fortitudinē cōtinētiā & tēpe rātiam: aut prima p primū. nomē p aduerbio. ut sit sensus si externis aut corporis bonis laudari uelis bona animi habeto: ut ea primū: nā cætera his maxime pbari debēt. ℭ Sāct⁹ haberi mereris: ut merearis a cūctis existimari sauctus qui a uirtutis uia nō discedas nec si totus illabaē orbis a iusto pposito moueare. ℭ Factis ne dicta factis erubescant. ℭ Dictisque. ne opera absq; sermone sint tacita & tibi soli profis. ℭ Agnosco p cerem: si de te hæc pstiteris nouero in urbe primum te esse. at poetice pcerem dixit cū pceres dicere solam⁹ ℭ Gætuli. tanq̄ q getulos deuiceris. ℭ Silanus. qui silam domo referas qui dictatorem se fecit q̄diu uoluit ℭ Rarus ciuis. cui similem rarum inuenias. ℭ Populus q clamat osiri inuento. isidis aūt ægyptiæ sacra sunt quatenus filiū paruulū uel pdiderit uel inuenerit. nā primo sacerdotes eius diglabrato corpore pectora sua tūdūt. lamentātur: sicut ipa cū pdidit fecerat: deinde puer pducitur quasi inuentus & in lætitia luctus ille mu taē. ideo Lucanus. nunq̄que satis quæsitus osiris siquidem semper ipsum perdunt semper inueniunt

Insignis nanum cuiuſdam atlanta uocamus
Aethiopem cygnū: paruā extortāq; puellā
Europem: canibus pigris scabieq; uetusta:
Leuibus & siccæ lambentibus ora lucernæ
Nomē erit tigris: pardus leo: siquid adhuc ē
Quod frēit in terris uiolētius? ergo cauebis
Et metues ne tu sis creticus: aut camerinus.
His ego quē mōui tecū ē mihi sermo rubelli
Plāce: tumens alto drusorum sanguine: tāq̄
Feceris ipse aliquid pp quod nobilis esses
Vt te conciperet: q̄ sanguine fulget iuli:
Non quæ uentoso cōducta sub aggere texit:
Vos humiles inq̄s uulgi pars ultima nostri:
Quorū nemo queat patriā mōstrare parētis
Ast ego cecropides: uiuas & originis hui⁹
Gaudia longa feras: tū ima plæbe quiritem
Facūdum iuenies: solet hic defendere causas
Nobilis indocti: ueniet de plæbe togata.
Qui iuris nodos: & legū ænigmata soluat.
Hic petit euphratē iuuenis domitiq; bataui
Custodes aquilas armis industrius at tu

MAN. ℭ Nanu3 atlanta uocamus: oñdit hic q sicuti ironice nanū aliquē uocamus atlanta eodē mō generosus di- citur indignus genere & solo nomine insignis. ℭ Le
Pardus uib⁹ expilatis. ℭ Pardus: pardi ut scri. pli. li. viii. mares sunt pāther; utq; philosophus. li. viii. animaliū ait. fœ- minæ oēs minus q̄ mares sunt animosæ. excepta pan thera & ursa. ferūtq; pantherā sese abscōdentem uena ri ppterea q suo odore beluas delectari intelligat. pro pius. n. ita accedūt quas corripiat. ℭ Adhuc ēt: Ergo quoniā. s. ironice nani gigantes uocanē & nigri albi. Canes ēt pigri dicunē pardi aut leones. aut tigres ca-
camerin⁹ uebis eodē mō ne ironice dicaris Creticns aut Game rinus. i. generosus & egregius. Vel aliter cauebis ergo i. pp prædicta metues ne sis creticus: aut Camerinus. i. uitiosus ut illi fuere. Dixerat. n. sat. ii. Cretice pellu- ces dedit hanc contagio autē camerinus reus accusa tus pconsul ex puincia aphrica in urbē rediit. de quo tacitus. li. xiiii. ℭ Ergo cauebis & mētues ne tu sis cre ticus aut camerinus his ego quē mōui. Ordo ē. Ergo tu quē ego his monui cauebis & metues ne sis cretic⁹ aut camerinus hic locus hactenus latuit nunc pfecto patet. nisi enim talis ordo daretur nullo pacto q̄draret snia ē q iam manifestū ponticū & rubelliū diuersos es se non unū ut quidā uoluere. ℭ Tecū est mihi sermo. Rubelli plance: dimisso pontico ad rubelliū se uertit poeta qui nobili sanguine tumebat. aitq; illū uere no- bilē & generosum dici posse qui per se laudanda effe- cerit quod qdē exemplis pbat. præterea apud tacitu3
Rubelli⁹ Rubellius plautus legitur. Rubelli plance uel plaute huic nobilitas fuerat per matrē. ex Iulia familia scribit n. Tacitus. li. xiii. Rubelliū plautū p maternā originē pl ac uero gradu a diuo augusto fuisse. Hinc ait poeta inferius ut te cōcipet quæ sanguie fulget iuli. Quē quidē iulū generis auctorē gēs iulia iactabat. Sed aduer- tēdū multos i hoc eo; pace dixerim errare putantes iuliū ascaniū ipsum intelligi iuliæ gētis auctorē cū fue-
Iulus rit iulus ascanii filius. cui regni loco apud albā sacra ē potestas attributa atq; honor cuius familia fuit maxi-
Iulia gēs ma atq; clarissima omnium. qd̄ dionysius. li. i. scri. Ex eadē familia iulius cæsar fuit unde & maro ait iulius ab
Sermo magno demissim nomē iulo. i. quod nō de ascanio intelligēdū est. sed iulo ascanii filio qui magnus fuit q̄tū ad sacrā potestatē & honorē ut ostendimus. ℭ Sermo. Cic. li. iii. ad herēniū sic ait. ℭ Sermo est oratio remis-
Contētio sa: & finitima quotidianæ locutiōi. Cōtentio est oratio acris ad cōfirmandū & cōfutandū accōmodata. Am
Amplifi- catio plificatio est oratio q̄ aut in iracundiā iducit aut ad misericordiā trahit auditoris animū. ℭ Tumes. Supbia n. cōmune nobilitatis malū ut ait Salu. in iug. ℭ Druso; sanguine. M. liuius drusus genere & eloquentia magnus fuit de quo plinius plurima fuit aūt is drusus e leuio; familia in qua drusus hōstiū duce drauso co minus trucidato sibi posterisq; suis cognomē inuenit in hanc familiā adoptatus fuit maternus auus tyberii
Drusus tyberii cæsaris & drusi fris quē in germania amisit. Qui tyberius & drusus genus ducebāt a tyberio nerone q asdru balem uicit hæc oia ex tranquillo in tyberio. Vt te concipet q̄ sanguine fulget iuli hoc ad illud refert. tanq̄ feceris ipse aliqd pp quod nobilis esses. ē. n. hic sensus si ipse aliquid fecisses propter quod uere nobilis appel lari posses nobilitas. n. est sola atq; unica uirtus merito mater tua quæ ortū habet ex clarissima iuli familia
Aggere tarquini te cōcipere debuit & nō mulier aliqua uilis. ppter quod Innit nullo pacto ignauū aliquē ortū mereri in no bili genere isigniq; sobole. ℭ Vētoso sub aggere: de aggere tarqni intelligēdū. de quo lati⁹ in sat. vi. dixim⁹ intelligendū quoq; ibi textrices cōductas texere solitas. ℭ Hūiles. s. estis. uulgi pars ultima nr̄i appositio est. ℭ Ast ego Cecropides. Sensus est alii sunt aduenæ atq; aduētitii: Ita qdem q nemo parentis patriā mōstra re queat.

te queat. ℂ Ego autem αὐτόχθων.i.indigena quod athenienses dicebant iactātes ꝙ non aliunde uenissēt quam rem Tucidides tangit. Iustinus etiā libro.ii.ita scribit de origine atheniensium. ℂ Et quia non ut certe gentes a sordidis initiis ad sūmū creuere soli enim præterq̄ incremento ēt origine gloriātur. quippe nō ad uenæ neq; passim collecta populi illuuies originem urbi dedit: sed in eodem nati solo quod incolunt: & quæ illis sedes eadem origo ē. Postea subdit Deucaliōis autem tempora regem habuere Cecropem ab illo itaq; Cecropide ipsi atheniēses dicti sunt. Viuas poetæ sunt uerba. ℂ Tamen quāuis alto sanguine natus fueris & hoc Gaudia longa feras: tamē ima plæbe quiritē te lactes. ℂ Ima plæbe supple es. ℂ Plæbe togata: idest uilissima. Nam toga uiliorum erat, ut scribit Asconius, quod etiam latius paruit supra: ℂ Nodos: difficultates: sententiasq; latētes, & implicitas. ℂ Aenygmata: uelatas questiōes & obscuras: Gellius libro undecimo capitulo sexto sic ait. Quæ græci dicūt Aenygmata: hoc genus quidam e nostris ueteribns. Scirpos appellauerunt & cætera. ℂ Euphratem. hunc ut scribit Solinus maior fondit armenia: longisq; excursibus Babyloniam diuidit tandem in sinum persicum defertur. ℂ Domitiq; bathaui. Cornelius tacitus de Germania sic Omnium harum gentium uirtute præcipui Bathaui: nō multum ex ripa: sed insulam Rheni amnis colunt Cathorum quondam populus & seditione domestica in eas sedes transgressus. In quibus pars Romāi iperii fierent. Hos autem puer Domitianus domuit. ℂ Custodes aquilas. Plinius libro decimo capitulo tertio sic ait: Romanis eā scilicet aquilā legionibus. C. Marius in secundo consulatu suo propriæ dicauit: Erat & antea prima cū quattuor aliis: lupis: minoraturis: equis: apris: quæ singulos ordines anteibant. Paucis ante annis sola in aciē portari cœperat: reliqua in castris relinquebantur. ℂ Marius in totū abdicauit: ex eo nota tū nō fere apud legiones unquā hibernatū esse in castris ubi aquilaꝝ non sit iugū. Hæc ille. Vegetius uero libro secundo capitulo decimotertio sic. Primū signū totius legionis est aquila: quā aquilifer portat. Dracones etiā per singulas cohortes a Draconariis feruntur ad præliū. Sequenti uero capite sic ait: Queādmodū inter pedites Cēturia, uel Manipulus appellatur. Ita inter eqtes Turma dicitur. Et habet una turma equites xxxii. Huic qui præest Decurio nominatur: Centū enim pedites ab uno Centurione sub uexillo gubernantur. Similiter. xxxii. equites ab uno Decuriōe sub uno uexillo regūt. ℂ At tu: scilicet es.

Athēiensium origo — Cecrops — ænygmata — Euphrates: — bathauī — Cathi — Aquila in uexillis — Aquila legionis — centuria — manipul⁹ — turma — Decurio — Cēturio,

DOM.

ℂ Nanum cuiusdā: sensus ē. non si te aliqs appellet aphricanū propterea es aphricanus: aut si Sillanū dicit: es Sillanus: nā id cognomē posset esse tibi ipositū in ludibriū: & a cōtrario ut æthiopem aliqn̄ cygnum dicimus: & nanum atlantē. ℂ Ne tu sis creticus. i. ne tu eadem irrisione appelleris uel creticus uel camerinus: Creticus ex familia Metelli cretici qui a Creta deuicta creticus est dictus Scribunt hoc Liuius & Ouidius. ℂ His ego quē mōui. i. c⁹ cā hæc scripsi: nā a pōtico ad quē scribit discedit: & Rubelliū Plācū alloquit: mox ad ponticū redibit: cum dicet paulo post hæc satis ad iuuenem: qui Rubelliū Plancum & ponticū eundem esse putarunt ut Fidentinus & alii sua stultitia decepti sunt. ℂ Rubelli Plance: codices mēdosi hn̄t blande ꝑ plance: de hoc ita scribit Tacitus in Nerōe: oium ore Rubellus Plancus celebrat. cuius nobilitas p matrē erat ex Iulia familia. ipse placita maioꝝ colebat habitu se uero casta & secreta domo q̄toq; metu occultior tanto plus fame adeptus: nō magis aūt in hunc q̄ tēporibus Neronis fuerat q̄ sub eius ꝑsona in oēs qui ef feruntur nobilitate inuehit. ℂ Sanguine Iuli: nā per matrē erat ex Iulia familia. ℂ Cecropides nō dicit hoc quia sit atheniensis Rubellius. sed qm̄ cū Athenis familiæ: de nobilitate certarēt. Aliæ dicebant se a cecrope oriundas: & ex his cecropides dicebātur: Aliæ ab Alcmæone: uū alcmæonii. Alii ab Ericheo unde ericthide. Sed cecropide genere præstabant. ℂ Ego cecropides: ego inqt præsto genere ut cecropide athenis præstabant. ℂ De gente togata. i. ex clientibus & plæbeis q togati comites sunt. ℂ Bataui domiti. s. a domitiano: nā eos puer domuit Domitianus ut ostendit Tacitus Sylius. At puer auricomo iā formidante patauo. ℂ Creticus. a Metello cretico oriūdus. ℂ Camerinus. a camerino sulpicio. ℂ Rubelli plaute. hic sine dubio de rubello plauto intelligit: cui nobilitatē per matrē ex iulia familia fuisse scribit Cornelius: paterna uero origo ex Tybure: iō subiungit ut te cōciperet q̄ sanguine fulget iuli. Quē iulū gn̄is auctorē gēs iulia iactabar. ℂ Ast ego cecropides. sensus hic cæteri aduenæ sunt & aduentitii: utpote quoꝝ ignorēt patria. Ego aūt αὐτόχθων: hoc est indigena sū. quæ uox atheniēsiū erat iactantiū ꝙ nō aliunde uenissent: quā rem tangit Tucidides: ea. n. decebat terræ atticæ uetustas: ut ait Cicero: ut ipsa ex se ciues suos genuisse diceret ℂ Iuris ænygmata sol. ænygma sermo ē obscurus interp̄tamento indigēs ab αἰνίττω qd̄ est innuo. Innuit n. quiddam: quod postea pluribus explicandum est: Vt illud. Vidi mare concretū in creta ligneo in campo: Vbi caro humana ossibus ludebat. Significat. n. salinū cū sale in mensa. Vbi man⁹ humana talos iactabat. ℂ Bataui. ut Tacitus ait. Bataui pars cathoꝝ seditione domestica pulsi ab extrema gallicæ oræ uacua cultoribus: simulq; isulā iter uada sitā occupauei e: q̄ mare ocean⁹ a frōte rhen⁹ amnis terga lateraq; circūluit: hos ut idē auctor scribit ciuilis cōpescuit. ℂ Eufratē iuuenis. fuerūt & munimēta: Vt Tacit⁹ refert: ipo sita Eufrati fluuio ad tuendā Syriā arcēdosq; parthos. Ergo petit plebeius tāquā p̄fectus legionū Eufrateꝫ.

MER. — Rebelli⁹ plautus — uetustas Atheniēsium — Aenygma unde — Bataui

ℂ Nanū cuiusdā atlāta uocamus. nanos ut inqt. A. Gel. græci uocauere breui atq; hūili corpe hoīes paulū supra terrā extātes. atlas uero uū pelag⁹ atlanticū mauritaniæ rex fuit prim⁹: ut pla. inscribit q humeris d̄r suis cælū sustinuisse ꝙ primus cursū solis & lunæ siderūq; oium uersationū rōnes uigore ai solertiaq; curasse oibus tradēda. uū Vir. cithara crinitus iopas. personat aurata docuit q̄ maximus atlas. alii in fabulis scribūt gigātē iapeti & æthræ oceani niphæ filiū: ut Timæ⁹ refert: quē dū i libya uenaret serpēs neci dedit. qdā uero gorgōis uiso capite i mōtē cellissimū sui nois cōuersū ferūt: hoc ergo dicit. idē ē hoiem nequā a claris laudare parētibus ꝑinde atq; si gigātis filiū dicas aliquē q nanus sit: ꝙ cū tā dissimiles sint ualde uidebit alienū. ℂ Aethiopē: nigꝝ. ℂ Cygnū. q cādidus ē: ut nigri sit alicuius aiantis filius uel si uideas nigerrimū aliquē eū uoces cādidi noie: ut si cygnū dicas. ℂ Paruā extortāq; pu. eu. europe agēoris filia fuit: quā iuppiter in

VAL.

Nil niſi cecropides: truncoq̃ ſimillimus her(mæ
Nullo q̃ppe alio uicis diſcrimine: q̃ q̃ (mæ
Illi marmoreum caput eſt tua uiuit imago.
Dic mihi teucrorum ꝓles aĩalia muta (crẽ
Quis generoſa putet niſi fortia? nẽpe uolu
Sic laudamus equũ facili cui pluria palma
Feruet et exultat rauco uictoria circo:
Nobilis hic quocunq̃ uenit de gramine cui⁹
Clara fuga ãte alios. & primus ĩ æquore pul
Sed uenale pecus corithæ poſteritas & (uis
Hirpini ſi rara iugo uictoria ſedit.
Nil ibi maiorum reſpectus: gratia nulla
Vmbrarum: dominos preciis mutare iubẽtur
Exiguis: trito ducunt epirhædia collo
Segnipedes: digniq̃ molam uerſare nepotis
Ergo ut miremur te nõ tua primũ aliq̃d da:
Q d' poſſim titulis inſidere: præter honores:
Quos illis dam⁹ & dedimus quib⁹ oĩa d̃bes.
Hæc ſatis ad iuuenẽ: quẽ nobis ſana ſuperbũ
Tradit & inflatũ: plenũq̃ nerone propiquo.
Rarus enim ferme ſenſus communis in illa
Fortuna. ſed te cenſeri laude tuorum
Pontice noluerim: ſic ut nihil ipſe futuræ
Laudis agas miſerum ẽ aliorum incũbere famæ.
Nec collapſa ruant ſubductis tecta colũnis:

taurum uerſus rapuiſſe ſcribitur ĩ fabulis: & ex ea europe noĩata orbis ps tertia. Hor. Vxor ĩuicti iouis eẽ neſcis Mitte ſingultus bñ ferre magnã Diſce fortunã tua ſect⁹ orbis Noĩa ducet. Bella igr̃ erit irõica ſi q̃ſq̃ turpẽ & extortã puellã europẽ uocet q̃ fuit pulcherrima. lõge uero pulcherria ſi nihil hoĩem clariſſimi parẽtis filiũ dicas. ¶ Leuib⁹ gla. depilatis a græco λεῖος q̃ p antiphraſin dicta ſũt noĩa. ¶ Ergo ca. ne ĩ culpã ĩcidas. ¶ Et me. metus: ut Vlpianus inq̃t: ẽ inſtãtis piculi cã mẽtis trepidatio. ¶ Ne tu ſis cre. cauebis: de quo ſupra ipſe. Cretice pellaces dedit hæc cõtagio labẽ. ¶ Et me. ne ſis ca. q reus accuſatus ex ꝓuincia ꝓcõſul africa romã reuerſus. ¶ Tanq̃ fe. ip. ali. pp q̃d eſſes nobilis. ¶ Quæ ſan. ful. lu. aſcanii filii æneæ q̃ ab æneæ ſãguine ducit gẽus ſuũ. ¶ Cõducta. q̃d uili⁹ ẽ. ¶ Sub ag. in colliculo. ¶ Vos hu. iq̃s. aĩs ſubſannãs. ¶ Vulgi ps ul. q de ĩfima eſtis plebecula. ¶ Patriã mõſtrare. uñ primũ deſcẽderitis. nã ego ab atheniẽſi ſãguine duco originẽ ¶ Cecropides: a cecrope atheniẽſiũ rege ſub quo uel iſtauratã uel cõditã urbẽ ferũt. ¶ Quiritẽ. facũdũ. Inuenies romanũ de plæbe & poetice q̃ritẽ: ut Hos q̃s te redonauit q̃ritẽ diis p̃riis italoq̃ cælo: cũ uſitatius q̃rites tm̃ dicere teſte Diomede ſoleam⁹. ¶ Defẽdere cãs. ut Ci. ꝙ te facere ignoras q tãto ꝑe natales tuos iactas. ¶ Iuris no. ubi leges cõtrariæ eẽ uideãt. ¶ Et le. eny. ſo. dubias apit leges cũ quẽ ſẽſũ hẽant ñ ſatis colligit. ¶ Hic. ali⁹. ¶ Euph. oriẽtẽ. ¶ Domitiq̃. b. c. aq. uexilla batauiũ cuſtodiẽtia. batauiũ galliæ opp. Lu. Et q te laxis imitãt ſarmata bracis. ꝓuagiões batauiq̃ truces: quos a ere recuruo. Stridẽtes acueꝛ tubæ q̃ ciga perrat.

MAN. hermes

¶ Cecropides. i. indigẽa: & alto ſãguine cret⁹. ¶ Trũco hermæ: ideſt Mercurii: qui dicitur hermes. i. interp̃s quod nomẽ aſſumpſit teſte Diodoro libro ſexto: quoniã deorum mãdata diligenter pficiat. Mos aũt erat athenis: ut thucidides indicat: ut illis: qui præclarum aliquid egiſſẽt. mõ bini: mõ terni: mõ plures ꝓ meritorum dignitate Mercurii darentur expreſſi marmore. ubi ſolum caput eminebat: reliquo corpore rudi: atque ita ſupra fores diſponebant. Plutarchus etiã in uita Alcibiadis ſcri. Athenis fuiſſe magnã copiã ſtatuarum Mercurii. ut que Cæſar libro ſexto de bel. gal. ſcribit: Galli etiã plurima ſimulacra Mercurii habebant: dicit enim ſic de Galiis: Deum maxime Mercurium colunt. huius. ſunt plurima ſimulacra. Hunc omniũ inuentorẽ artiu; ferunt. Hunc uiarũ atque itinerum ducẽ. Hunc ad q̃ſt⁹ pecuniæ: mercaturaſq̃ habere uim maximã arbitrãt.

Atheniẽſium ſtatuæ. Mercurii inuenta

¶ Teucrorum proles: dixit enim: ut te conciperet quæ ſãguine fulget iuli. ¶ Fortia. ſcilicet ſint. Fabius etiã ait Qui generoſiſſimus. Nonne qui optimus: &c. ut ſupra. ¶ Rauco. plauſu uidelicet ſpectantium. ¶ Nobilis. ſcilicet ẽ. ¶ Clara. ſupple ẽ. ¶ Aequore. cãpi planicie. ¶ Venale: ſcilicet eſt: hoc eſt exponitur uenditioni. ¶ Corithæ: optimæ nomen equæ. ¶ Hirpini. optimi equi: Martialis libro tertio in cotilũ: Hirpini ueteres qui bene nouit auos. ¶ Nil: ſupple facit. ¶ Ibi. ĩ equo deſide & de genere. ¶ Nulla. ſ. eſt. ¶ Vmbrarum. maiorum & mortuorum equorum. ¶ Dominos pretiis. ordo eſt Segnipedes & digni molã uerſare nepotis exiguis pretiis iubẽt mutare dominos tritoque trahũt epirhædia collo. ¶ Epirhedia. i. uehicula. Fabius libro primo capitulo q̃nto ſcribit: Epirhediũ ex duob⁹ ꝑegrinis compoſitum. Epi enim græca præpoſitio ẽ. Rhæda gallicũ nomen. ¶ Nepotis. uiri ꝓpriũ: cui piſtrinum erat. ¶ Non tua. nõ genus tuũ: tuorumq̃ facta. ¶ Titulis. ſolẽt. n. geſta titulis notari. ¶ Hæc ſatis. ſ. dicta fuerint.

Hirpinus equus

Epirhedia

¶ Ad iuuenẽ. Rubelliũ. ſ. Nerone ꝓpinquo. Dixerat enĩ ſupra Tumes alto Druſorum ſanguine. Itẽ ut te cõciperet q̃ ſanguine fulget Iuli. Ex iulia enim domo oriundus erat Rubellius. ex qua itẽ fuerat Iulius cæſar q Auguſtũ Octauiũ ſororis ſuæ nepotẽ in familiã nomẽq̃ adoptauit. Is uero tyberiũ priuignũ coactũ prius Germanicũ Druſi fratris filiũ adoptare Tyberius hæredes æq̃s ptib⁹ reliq̃t. Caiũ ex germanico & Tyberiũ ex druſo nepotes. Caius Caligula nomen caſtrẽſi loco traxit. Huic mortuo Tyberio a ſenatu ius arbitriũq̃ omniũ rerum permiſſũ eſt: Quo cæſo Claudius Druſi fratris tyberii filius fraterq̃ germanici p̃ris ipſi⁹ Caligulæ a militibus imperator effectus ẽ. Vxorẽq̃ habuit ĩter alias Agripinã Germanici f̃ris ſui filiã: q̃ ex alio uiro Neronẽ genuerat. Neroni Octauiã filiã ex Meſſalina uxorẽ dedit: eũq̃ etiã adoptauit undecimo ætatis ãno. ipſo mortuo ſeptẽdecim natus ãnos Nero ĩpator cõſalutatus ẽ in quo quidẽ cæſarũ ꝓgenies deficit. Neroni enim Galba ſucceſſit nullo gradu contingẽs cæſarum domũ. Autor eſt Tranq̃llus. ¶ Nerone ꝓpinquo. i. cognato tyberio Nerone: uel tyberio cæſare de Neronũ familia: ſeu Nerone cæſare filio agrippinæ filiæ germanici filii Druſi germani tyberii cæſaris: Nã ut ſuperius dictũ ẽ Rubellius pari ac Nero gradu ꝑ maternã originẽ a diuo Auguſto diſtabat. ¶ Rarus enim ferme: ſenſus ẽ: ꝙ rari generoſi ſapiũt: & diſcernũt

Cæſarũ ſeries

Nero

uerā dona: ppterea rubellius inflatus erat & superbus maioribus suis. ¶ Sensus cōmunis.i. cōmunis quæ-
dam oium intelligentia. Vel sensus cōmunis .i. qualem communiter habent homines: nobili enim genere
orti superbi sunt: & superbia commune nobilitatis malū est. ¶ Ferme: uniuersaliter & fere semper hoc loco:
Alibi quasi pamphilus in andria. Ter Iam ferme moriens me uocat. Accessi & cætera. ¶ Rarus: scilicet est.
¶ Fortuna uidelicet generis illustris. ¶ Sed te censeri: ad ponticum reddit dimisso rubellio. de quo dixe-
rat: hæc satis ad iuuenem. ¶ Censeri: iudicari. ¶ Subductis tecta columnis. Metaphora est: sumpta ab do-
mibus: quæ subductis columnis ruunt. ¶ Desiderat: sic itaque illis etiam euenit. qui uirtute carentes ma-
ioꝝ laudib⁹ iherescūt. ¶ Palmes. dict⁹ ē palmes: ut Fest⁹ ait: ꝙ in modū palmaꝝ uirgulas q̄si digitos edit. Est Palmes
āt uitis materia mollis: q p nouella brachia emissus fructū affert. Hic Maro in Thyrside ait. Iam læto turgēt
i palmite gēmæ. & Colu. li. iii. c. vi. inqt. ꝙ maleolus nouellus est palmes innat⁹ prioris anni flagello &c. Maleolus
¶ Herme trunco: hermis græce latine Mercurium significat mos athenis erat ut Thucydides & Demoste- DOM.
nes docent: ut his qui uel triūphum duxissent uel p̄claꝝ aliqd gessissent: mō bini: mō terni: mō plures ꝓ me-
ritoꝝ dignitate Mercurii darent̄: expressi marmore ubi solū caput eminebat reliquo corpore nō effictо sed
rudi: atqꝫ ita supra fores disponebantur: apte igr̄ Iuue. eum q se cecropidem dixit: cū inutilis sit ciuis p̄riæ sta-
tuæ Mercurii trūcæ sine & mēbris cōparat: qs n̄ derideat hoc loco Fidentinū & eius p̄ceptorem qui Ormū le
git ꝓ liberto Cæsaris: deprauato uersu ut nullū sensū afferat Hermæ. i. statuæ Mercurii cuius corpus truncū
est in præmiis maioꝝ tuoꝝ. ¶ Teucroꝝ proles: q iactas te ab Iulo oriūdū. ¶ Corithæ & Hirpini: Hirpinus
nomē equi est & Corita equæ nobilissimæ ut Atlas durius Astureq apud Sylliuꝫ i certaminib⁹. ¶ Maiorū
& Mat. Hirpini equi meminit. Hirpini ueteres qui bn̄ nouit auos nomē habuit ab hirpinis populis Sānituꝫ
uñ uenerat: hirpus illoꝝ lingua lupū significat ut Strabo docet. & Corita a Corito oppido Ethruriæ. Syllius
Hos patriæ fauor hos accēdit nobile nomen antiqui stabuli. ¶ Epiredia: epiredium: ut scribit Fabius currū
significat composito uerbo præpositione græca & dictione gallica. Gellius refert quosdam sensisse: totum
esse barbarum. ¶ Molam nepotis: nepos proprium nomen est de quo Martialis. Bis uicine nepos is pistri-
num habebat qd̄ quum in omnium ore esset: ei⁹ meminit Iuuenalis. ¶ Quibus omnia debes: ex qb⁹ tot⁹
pēdes & nihil hēs ex te laudādū. ¶ Hæc sa. ad iu. absoluta quā fecit ad Rubelliū digressiōe: ad pōticū redit.
¶ Herme. mercurius græce hermes dicit̄: Alludit āt ad Athenienſem morē q fortes uiros pluribus Mercu- MER.
rii statuis donabant: atqꝫ in propatulo reponebant: quā rem scribit Aemilius probus. in Alcibiadis uita his hermes
uerbis. Id cū appareret priusquā classis exiret: accidit ut una nocte omnes herme qui in oppido erant athe-
nis deiicerent̄: præter unū q añ ianuā erat: Androcidesqꝫ uocatus ē. ¶ Teucroꝝ ples: qa rubellius Plautus
a troianis originem trahebat: & ut supra diximus Romani proceres auctores gn̄is Troianos principes iacta
bant. ¶ Circo rauco. pp plausum. ¶ Corithæ & hyrpini. hi generosi equi fuisse uident̄: quoruꝫ soboles se
gnis & imbellis ad circumagendas molas mittebat̄ nulla adhibita gr̄a patrū. ¶ Epirhedia. ut Quinti. tra epirhedia
dit ex græco & gallico dictio cōposita est. Virgiliusqꝫ primus usus ur̄ in Georgicis: Tritoqꝫ trahūt epirhe-
dia collo. ¶ Molā uersare nepotis. hac in parte nepos ꝓpriū nomē ē. Molā eq imbelles & ipotētes circūagere
solebant. ¶ Nerone ꝓpinquo. aut druso Nerone aut Nene domitio: nā rubellius p maternā originē id qd̄
tradit Taci. pari ac nero gradu a diuo erat Augusto. ¶ Sensus cōis. non ille quē philosophi dicūt eē in par- Sensus
te cerebri nr̄i: sed cōmunis quædā oium intelligentia: hoc āt sermone freq̄nter Seneca & Quinti. utunt̄. cōmunis
¶ Nil ni. ce. gn̄e insignis. ¶ Simillimus her. statuæ Mercurii q græce hermes ab ἑρμηνεύω. i. iterp̄tor: ꝙ VAL.
deoꝝ interp̄s sit dictus. Mercurius autem nostris quasi medius currens ꝙ sermo currat inter homines medi
us: alas ei in capite & pedibus dicant: quibus significant uolucrem per aera sermonē: nuntium nominarunt
ꝙ sermone omnia cogitata enuntient̄: ergo hoc dicit. hois quidem facieꝫ hēs corporis. animi uero minime
nisi ꝙ uiuis. ¶ Teucroꝝ proles: nam supra dixit: ut te cōciperet quæ sanguine fulget iuli. ¶ Aialia mu. qs
ge. pu. ni. for. argumētatio iductio ē quā poetico more plurib⁹ exornat uerbis: ut si dicas. qd pomū generosis-
simū puto ꝙ optimū equū uel mulū clitellariū q grauissima subuectet onera: equū uel mulū dorsuariū q ue-
locissimus: q sine uitio sit: & dn̄i nutib⁹ obtēperet. ita hoiem nō q celeritate nascēdi sed q uirtute maxie excellit
¶ Nēpe uo. sic lau. equū. hæc ꝓpositiōis ē ꝓbatio. ¶ Feruet. frequēter euenit. ¶ Exultat. uictoria exultare
hoies facit. ¶ Circo. cōuētu hoium. ¶ Rauco ob fauētiū uictorie clamorē. ¶ Quocūqꝫ ue. de gra. sunt q le
gāt germine. ¶ Cuius cla. fu. uelocitas. sic Vir. fuga p̄uertit̄ hebꝝ. ¶ Et pri. i æq. pul. q̄ prim⁹ i hippodromo
currit. ¶ In æquore i solo. Vir. ac pri⁹ ignotū ferro q̄ scidimus æquor. ¶ Nobilis hic quocūqꝫ uēit de gramie
cuius clara fuga añ alios: qd & Vir. dicit. Aequ⁹ uterqꝫ labor: æq̄ iuuenēqꝫ magr̄i Exqrūt calidūqꝫ ais: & cur-
sib⁹ acrē. Quāuis sæpe fuga uersos ille egerit hostes. Et patriā epiꝝ referat fortisqꝫ mycenas. Neptūiqꝫ ipa de
ducat origie gētē. ¶ Venale pe. uenales eq. ¶ Corithæ po. & hir. n̄ dubiū qn p hæc loca oia uelit itelligi: uñ
q̄les uelimus eq nascerēt̄. ¶ Tri. col. ad curꝝ. ¶ Ducūt epi. epirediū. ut Quit. iqt ex duobus pegrinis roma
ni fecerūt suū. nā cū sit ἐπὶ p̄positio græca: & reda gallicum latini epirediū dixerūt uehiculū. ¶ Segnipedes
torpētes sicut cōtra sonipedes acres. ¶ Digniqꝫ mo. uer. ne mola iqt Vale. maxius q̄ uocabat̄ & sale cōstat &
farre. ¶ Nepotē ueteres, & pdigū & luxuriosū dicebant ꝙ solutioris delitiorisqꝫ uitæ soleant esse: qui sub auo
nutriunt̄. ¶ Non tua: genus tuū. ¶ Fama. maiorum gloria elatū facit. ¶ Nerone ꝓpin. hoc ē ꝙ inflat̄ quā
do impatoris ꝓpiquus ē. ¶ Rarus. n. fer. sen. cō. i il. for. sensus ē raro prudentia diuitias comitat̄. idē. n. sen-
sus cōis qd prudētis ispectio. Hor. Siplicior eqs ē: q̄lē me sæpe libēter obtulerim tibi mecœnas: ut forte legē-
tē. aut tacitū ipellat: quo uis sermone molestus. Cōmuni sensu plāe caret inqmus. Quitil. i prio istitutionuꝫ
sensū ipsū q cōis dr̄: ubi discet cū se a cōgressu q nō hoibus solū sed mutis quoqꝫ aialibus naturalis ē segrega
rit. aut rarus sensus cōis. p̄cipu⁹ sicut credit̄. ¶ Sed te cēseri laude tuoꝝ pōtice noluerim. nolim sic te hēas: ut
iudicaris. ¶ Collapsa. iā extīcta. ¶ Ruāt. nullā sui relinquāt memoriā. ¶ Tecta: allegoricos maiores uocat.

MAN. ℭ Stratus humi palmes uiduas desiderat ulmos. Cice. etiã in senectute ait. Vitis quæ natura caduca ẽ. & ni
Vitis si fulta sit ad terrã fert: eadẽ ut se erigat clauiculis suis: quasi manibus quicqd ẽ nacta cõplectit. ℭ Arbiter. is
natura. est iudex per cõsensũ litigantiũ electus ad eorꝝ litem sua snia dirimendã. ℭ Integer. s. esto. Non bene cõducti
arbiter uendunt mendacia testes inqt Oui. lib. i. de amorib⁹. ℭ Phalaris. post l esecum tyrãnus primus fuit phalaris agrigenti. plinio teste lib. vii. de quo ẽt sic ait. perillum nemo laudat sæuiorẽ phalaride tyrãno: Cui tauruz fecit mugitus hominis pollicitus igne subdito. & primus eũ exptus est cruciatũ iustiore sæuitia: Meminit & Naso lib. iii. de tristib⁹. Cice. uero li. ii. off. phalarim cæteris crudeliorẽ oñdit his uerbis. Nec uero ulla uis imperii tanta ẽ: quæ præmẽte metu possit esse diuturna. ℭ Testis est phalaris: cuius est pter cæteros nobilitata crudelitas: qui nõ ex insidiis interiit. nõ a paucis: sed in quẽ uniuersa agrigentinoꝝ multitudo impetũ fecit. ℭ Aiam: uitã. est. n. uita reciprocus spiritus. ℭ Pudori: honestati. i. male turpiter uiuere q̃ honeste mori: Est itaq; sensus: ꝙ potius deberes tauri tormenta subire: q̃ falsus eẽ. ℭ Propter uitã. ut uiuere possis. ℭ Viuendi causas. i. honestatem ipsaꝫ. Ait enim Tullius li. iii. of. sic. Ad honestatẽ nati sumus. Et in li. de. na. d. dicit: ꝙ homo ortus est ad mũdũ cõtemplandũ. & li. i. offi. sic: in primisq; hominis ẽ propria ueri inquisitio atq; inuestigatio. ℭ Dignus morte. id ãt propter scelera ẽ. ℭ Pe-
Ostrea rit. mortuus. n. dr: q uitiosus ẽ. ℭ Gaurana ostrea. Lu-
gaurus crina intelligit. Lucrinus. n. sinus captãdis ostreis huberrimus: ut scrib. Strabo li. v. & pli. li. iii. docet littora iuxta montes Gauranos Massicos & surrentinos Cõchylio & pisce nobili annotari. Et Lucan⁹ li. ii. de Gauro ait. Vel si conuulso uertice: Gaurus decidat in fun-
Vngen dum pœnitus stagnantis auerni. ℭ Cosmi. ungentatorꝝ lux- rii nomẽ. De Cosmo aũt latius in saty. vi. ℭ Mergat:
uria. dũ. s. ungit: hinc Pli. lib. xiii. capi. iii. sic ait: Liniq; iã non solũ: sed & perfundi ungentis gaudent. Vidimus etiam uestigia pedũ tingi: quod. M. Othonem monstrasse Neroni principi ferebant. Credo ut equaliter sentiret iuuari ab ea parte corpis. Necnon aliquẽ ex priuatis audiuimus iussisse spargi pietes balneaꝝ ungen-
auaritia to. ℭ Expectata diu: auaritiæ fugiendæ admonet præfectos ꝓuinciaꝝ. pone iræ frena. p̃hus li. i. eth. ait ipossibile esse indignantem opari bona. Et Cice. lib. i. off. inqt. Sed tamẽ ira ꝓcul absit: cũ qua nihil recte fieri: nihil cõsiderare potest. ℭ Modũq; põe & auaritiæ. Nullũ. n. uitiũ tetri⁹ q̃ auaritia: pserti i pricipib⁹ & rẽp. gubernãtib⁹ ut iqt Ci. li. ii. off. Itẽ nulla ãt re cõciliare facili⁹ beniuolẽtiã multitudinis. pñt hi: q reip. psunt: q̃ ab
pietas stinẽtia & cõtinẽtia. ℭ Miserere iopũ socioꝝ. Pietas. n. fundamẽtũ ẽ oium uirtutũ: ut Ci. ꝓ plãtio iqt: & ꝓ. Q. ligario aut ita: hoies. n. ad deos nulla re ꝓpius accedũt q̃ salutẽ hoibus dãdo: & li. iii. off. Detrahere igt aliqd alteri: hominem hominis incõmodo suu augere cõmodũ: magis ẽ cõtra naturã: q̃ mors q̃ pauptas q̃ dolor.
Leges ℭ Respice qd moneãt leges. Cõstat ꝑfecto ad salutẽ ciuiũ: ciuitatũq; incolumitatẽ: uitãq; hoium quietã & beatã cõditas eẽ leges: ut iqt Ci. li. ii. de legib⁹. & Hieronymus i areola scribit oi oblatione & hostia pciosior
obtemperatio est obtẽperãtia mãdatoꝝ: dicẽte ꝓpheta: Ecce obedietia melior ẽ q̃ sacrificiũ. Et alibi initiũ bonæ uitæ facere iuxta quæ pcepta sunt. ap̃d deũ: magisq̃ imolare hostias. & alibi: q cõseruat legẽ multiplicat oblationem: sacrificiũ salutare ẽ attẽdere mãdatis: & discedere ab oi iniqtate. ℭ Ossa uides regũ. sensus ẽ. uides ꝓuinciaruz
Capitõ cõsutianus reges: seu diuites bonis ex hausto a pfectis ꝓuinciaꝝ. ℭ Fulmine. pœna. ℭ Capito. Tacitus li. xvi. scri. Cõsutianũ capitonẽ Tigillini generꝝ præter aium ad flagitia pcipitẽ fuisse Traseæ inimicuꝫ: ꝙ auctoritate eius cõcidisset iuuãtis cilicum legatos dum Capitonẽ repetundaꝝ interrogãt. ℭ Tutor. Iuli⁹ Tutor treuir ripæ
Tutor Iulius rheni a uitellio præfectus est: ut scribit Tacitus li. xx. Iuuenalis hic oñdit tutorẽ ipm cilicas spoliasse & repetundarum damnatum. ℭ Damnante senatu: Senatum maiores nostri appellarunt: quia in senibus esset cõ-
Senatus silium: ratio sententia. Vt inquit Cicero in senectute. Diximus & plura saty. prima ibi. Patritios omnes &c.
pirata cilices ℭ Piratæ Cilicũ: quasi dicat spoliatores prædonũ. Pirata apud nos prædo dicitur cilices uero olim prædatoriis nauibus mare infestarũt: quos tandem Pompeius domuit. Est autem cilicia iuncta satyræ.

Stratus humi palmes uiduas dsiderat ulmos
Esto bonus miles. tutor bonus: arbiter idem
Integer ambiguæ si quando citabere testis
Incertæq; rei: phalaris licet imperet: ut sis
Falsus & admoto dictet periuria tauro
Sũmũ crede nefas aiam præferre pudori:
Et propter uitam uiuendi perdere causas.
Dign⁹ morte perit: cœnet licet ostrea centũ
Gaurana: & cosmi toto mergatur aheno.
Expectata diu tandem prouincia cum te
Rectorem accipiet: pone iræ frena modũq;
Pone & auaritiæ. miserere iopum sociorum.
Ossa uides regum uacuis exhausta medullis
Respice q̃d moneant leges. q̃d curia mãdet.
Præmia q̃ta bonos maneãt. q̃ fulmine iusto
Et capito & tutor ruerint damnante senatu

DOM. ℭ Phalaris: seuissimus tyrãnus q sicilia primus tyrãnidẽ exercuit. Paurolã filium sæpe cõmonefaciens ne eũdem principatum optaret: ad sæuitiam natus quã matri somniũ portẽdit: nã uisa ẽ facẽ parere: cũ prægnans eẽt. Tauꝝ a Perillo æneũ fabricatum habuit in uoluptatẽ cũ illic inclusi hoies qui puniebantur ingemiscẽdo p machinæ meatus: delinita uoce canere uiderent. ℭ Dignus morte perit: hoc ẽ qui pp scelera dignus ẽ morte periit oino: cãs uiuendi pdidit. ℭ Gaurana. i. baiana a gauro mõte proximo bais & insula eiusdem nois Papinius Gaurus naualib⁹ apta. ℭ Expectata diu: i auaros pfectos ꝓuinciarũ inuehit dũ monet ponticum qualẽ se debeat pstare. ℭ Ossa uides regũ. i. tu uides iã reges ipsos spoliatos & exhaustos usq; ad medullas a pfectis prouiciaꝝ. ℭ Capito: Capitonis meminit Horatius i sermõibus. Alterius q dictus ẽ Cossutianus Capito meminit Tacitus: is fuit gñe tigillini soceri pcibus ascitus in ordinẽ senatoriũ damnatus: quoniã Ciliciã ꝓuinciã cui pfuerat. spoliauerat. Tacitus q̃ oblitterari nõ sinebat Capito Cossutian⁹ pter aium ad flagitiũ

ad flagitiū pcipitē iniqu⁹ Thraseæ: q auctoritate ei⁹ cōcidisset: iuuātis cilicū legatos dū Capitonē repetūda rū iterrogāt. ℭ Tutor itē gall⁹ ordinē i exercitu romāo gessit. d quo hæc Taci. Cerealis postero die coloniā treuiorū igress⁹ ē: auido milite eruēdæ ciuitatis: hāc eē classici: hāc tutoris pfia; & alibi sæpe eiusdē meminit. ℭ Ostrea centū gaurana. lucrina signif. cat. Gaurus. n. in cāpania mons lucrino lacui finitimus: i quo Romani ostrea cōpascebant de gauro Lucanus. Vel si cōuulso uertice gaurus. Decidat i fundū pœnit⁹ stagnātis auerni. ℭ Cosmi mergat aheno. Vnguētarius cosmus: de quo Martialis. Delitias cosmi uos dolete nutus. ℭ Mergat. ut declamat Plinius: nō liniri solū: sed ēt pfundi unguentis gaudebāt suo tpe Romāi. Idem Horatius. Perfundi nardo iuuat. ℭ Phalaris. Agrigētinus Tyrānus crudelitate notissimus. Hic cū perillus Atheniensis Faber æreū taurū ad cruciandos hoies fabricatū attulisset & artificē primū tauro iclusū; igne subito interemit. ℭ Prouincia cū te rectorē accipiet. puincia extra Italiā dicebat. Rectores ā quarūdā puinciarū pcuratores appellabant. Quā rē a Seneca & a Cornelio Tacito discere possumus. ℭ Capito & Numitor. Nerone secundo & L. Pisone Cons. scribente Tacito Cilices cossutianum Capitonē Tigillini generū detulerūt maculosum: fœdūq; & idem ius audaciæ in prouincia ratum: quod in urbe exercuerat: sed peruicaci accusatione conflictatus postremo defensionem omisit: ac lege repetundarū dānatus est: eodem iudicio dānatum fuisse Numitorem coniicere possumus. Quintilianus tradit accusatorē; Cossutiani Capitonis egregie dixisse: græce quidem. Sed in hunc sensum erubescit Cæsarem timere.

MER. phalaris puincia procurat Damnat Tigillin⁹

ℭ Stratus hu. pal. p similitudinē argumētat: hoc. n. dicit. sicut uitis nō alligata pedamētis: aut ulmis sed hūi strata i ordinē disponēda ablaqueādaq; ē: itaq; maiorū uirt⁹ morte pueta nīa uirtute ne culpa extiguat nīa fusti nēda ē. ℭ Palmes ui. de. ul. palmes uō erūpit una uitis ē: ac qd posteri⁹ ad uuas piēdas imitat primū. a pariēdo parilemes uī ex imutatis lrīs. ut sæpe solet palmes dici cœpt⁹. ℭ Phalaris li. ini. phalaris fuit agrigētino rū tyrānus q hoies tauro aheneo torqbat inclusos. ℭ Dictet. expōat. ℭ A iam. uitā. ℭ Præferre pu. existiat potiorē pudorē: hoc ē ut putes sati⁹ turpiter uiueres q hōeste mori. ℭ Viuēdi p. ca. uirtutes ob qs aīa inclusa corpori ē. qn̄ sine corpe nec mereri nec laudari pōt. aut cās uiuēdi pp qs apud posteros fama ppagat. ℭ Dign⁹. mo. pe. q secus agit. ℭ Perit. fama. ℭ Cœnet li. ost. cē. licet laute epuletur. ℭ Gaurana. baiana a loco. ℭ Cosmi to. mer. ah. q luxuriosus fuit, Mar. Pistillos cosmi luxuriosa uoras. q soliū i qd descendebat multis diuersis odorib⁹ pfudisse fert. ℭ Aheno. coquobo aut æro quouis uasc. ℭ Pone iræ. aium rege. ℭ Quid mo. qd pscribant leges. est. n. lex: ut Papinianus inqt cōmune pceptū. uirorū prudentiū cōsultū delictorū q & spōte uel ignorātia cōtrahunt coertio: cōis reipublicæ spōsio. ℭ Quid cu. mādet. romā tradūt ipsum romulū ut inqt pōponius in trigita partes diuisisse: qs ptes curias appellauit: pptera q tūc reipublicæ curā p snias patrū earū expediebat: ut leges quasdā & ipe curiatas ad populū tulerit: qd ergo mādet curia qlibet uel una oēs: hoc ē quid cōsensus uelit publicus. ℭ Fulmine iusto. diuina pœna. ℭ Et capito & tutor. qui cū capitone dānatus est. cossutianū āt capitonē cilices detulerant maculosum fœdūq;: & idē ius audaciæ in puincia ratū: q in urbe exercuerat is puicaci accusatione conflictatus: postremo defensionē omisit ac lege repetundarū dānatus est. ℭ Ruerint. dānati sint. ℭ Damnante senatu: accusantibus prouincialibus.

VAL.

Piratæ cilicum. sed quid damnatio confert?
Præconem cherippe tuis circūspice pannis
Cum pansa eripiat: quicquid tibi natta reliqt
Iamq; tacet: furor ē post oīa pdere naulum
Nō idem gemitus olim: nec uulnus erat par
Damnorū sociis florētibus: & modo uictis
Plena dom⁹ tūc oīs: & ingens stabat aceruus
Nūmorum: spartana chlamis: cōchylia coa
Et cum parrhasii tabulis: signisq; myronis
Phidiacum uiuebat ebur: necnon polycleti
Mult⁹ ubiq; labor: raræ sine mentore mensæ

ℭ Damnatio. s. pconsulū & pfectorū. ℭ Quid. q. d. nihil: nō enim puincialibus pecunia restituebat: quāuis illi dānati essent: Hinc ait superius. At tu uictrix puincia ploras. ℭ Vel qd dānatio cōfert. q. d. nihil: Cū alii præfecti surripiāt: qcquid tibi reliquerāt pcedentes ℭ Cōfert: pdest sociis. s. quibus pecunia nō restituit. ℭ Præconē cherippe: hūc p quocūq; puinciali posuit dicitq;. q uideat & circūspiciat pconē uēdēt pānos suos. Cū pansa eripiat ei qcunq; alia natta reliquerat: uidendo taceat: ne forte uitā ēt perdat. Hic quidē sensus & uerus & apertus est. ℭ Pansa. i. recens pfectus prouinciæ spoliator. ℭ Natta prouinciæ pfectus pfus. Seneca epistola. c. xxiii. de quodā natta Tyberii tēpore meminit. ℭ Iamq; tace. id admonet ne magis iratus præfectus residua bona: uel ipsam uitā forte eripet. Potest quoq; intelligi: Iamq; tace: idest noli amplius accusare pfectū prouinciæ. Cū illius damnatio nil tibi cōferat: & in illo accusādo senatui ulteri⁹ impēdas. Per qd naulū intelligit ē ναῦλον pretiū quod nautæ pro uectura soluitur. Hinc a marinis mercatoribus sumpta ē metaphora: ii enim uendentes merces minoris q cōstiterint curant ne illud etiam pœnitus amittant: qd p naulo & uectura nautæ soluerāt. potes ēt intelligere post oīa. i. post amissam nauim pdere ēt naulū. ℭ Furor ē post omnia pdere naulū. Naso etiam dixit obsistere fatis nemo potest: damnis addere dāna nefas. ℭ Non idē gemitus. ondit spoliatos prouinciales ac socios a pfectis olim fuisse longe ditiores. Hinc facilius quā nūc tolerasse bonorum dāna & rapinas. ℭ Gemitus dānorum. i. querela & dolor. ℭ Vuln⁹ par: simile hodierno. ℭ Spartana chlamys. s. stabat idest laconica purpura: quam quidē in europa pli. laudat libro nono. c. xxxv. ℭ Cōchylia coa. cōchylia sunt ex genere purpurarū ut ondit pli. li. ix. c. xxxv. & li. xi. ait q Bōbices telas araneorū mō texūt ad uestē luxūq; fœiarū: q bōbicina appellat pfia eas retor qri: rursusq; texere iuenit i co mulier pāphylæ platis filia. & i Co isula nasci tradūt cupressi terebinthi fraxini qrcus. Quarū florē imbribus decussum terræ halitus animat: fiunt autē primo pa

MAN. Natta. Naulum Cōchilia Bōbyces

piliones parui nudiq;:mox frigorꝝ impatientia uillis inhorrefcunt:& aduerfus hyemem tunicas fibi inftau rant denfas.demum ex iis fiunt uestes leniffimæ quibus etiã uiros uti nõ puduit. ℭ Parrhafii tabulis:parrhafius pictor ephefi natus primus dedit argutias uultus elegantiam capilli uenuftatẽ oris confeffione artificũ lineis extremis palmam adeptus.auctor Pli.lib.xxxv.c.ix. Suetonius etiam in tyberio de quadam parrhafii tabula meminit: De parrhafio etiam Fabius lib.xii. Signifq; mironis:hic ftatuarius fuit numerofior in arte q̃ polycletus:De quibus ambobus Pli.multa lib.xxxiiii.c.feptimo. ℭ Phidiacum uiuebat ebur. Minorib⁹ fimulacris fignifq; innumera prope artificum multitudo nobilitata ẽ:ante oẽs tamen phidias athenienfis ioue olympie facto ex ebore quidẽ:& fed & ex ære figna fecit. Ac pter iouem olympicu3: quem nemo æmulatur fecit ex ebore æque mineruam athenis.Hæc & plura Plinius libro.xxxiiii.c.feptimo.Fabius etiam libro xii.fcribit phidiam in ebore cœlando longe citra æmulum ualuiffe. ℭ Sine mentore menfæ:hoc ait quoniã Mentor in uafis cælãdis mirus artifex fuit:De quo plinius lib.vii.c.xli.Martialis itẽ lib.nono.pocula Mẽtorea nobilitata manu: Vtq; pli.lib.xxxiii.c.xiii.fcribit: Craffus orator duos fcyphos Mentoris artificis manu cælatos feftertiis cẽtũ emit. ℭ Inde dolobella ẽ pedian⁹ in oratiõe p.M.Scauro fic ait: Scire uos oportet duos eodẽ tẽpore fuiffe:& pnomine & nomĩe & cognomĩe Dolobellas.horꝝ igiẗ alterꝝ Dolobellã cæfar accufauit:nec damnauit. Alterum.M.fcaurus & accufauit & damnauit.idem pedianus lib.ii. Verrinarum fcribit Verrem fuiffe Dolobellæ legatum & pro queftore:& Cæfarem dolobella accufatore3.

parrhafi⁹ — Miro — phidias — Mentor. — Dolobella — Vetres

DOM. ℭ Piratæ cilicũ.i.q fuerant tanq̃ piratæ inter cilicas quos fpoliarũt pirata a πεϱάω qđ ẽ trãfeo.q.d. pirata inter piratas:nã cilices piratæ facti funt:ut fcribit Strabo. Triphonis & regũ qui fucceſſerũt ignauia fed fpe potiffimũ lucri,cũ captos hoies p mancipiis ad Delon uẽderent:inde.n.multi romã ferui adhibebãtur: Põpei⁹ cilicas uictos ex pte reduxit folos:urbẽ Cyliciæ quã Pompeiopoli appellauit. ℭ Quid damnatio: his trib⁹ uerfibus publicorũ iudiciorꝝ carpit auaritiã:uelata tñ rephenfione:nam puincialibus accufantibus pfidem fuũ repetundarꝝ fæpenumero pfide dãnato:pecuniæ reftituẽdæ puincialibus:principũ auaritia in publicu3 ærariũ inferebanẗ:qđ fcribit plinius factũ effe in dãnatione Marii prifci:de quo antea dãnatus inani iudicio & paulo poft uictrix puincia ploras. ℭ Domitiano.i.pfectorꝝ. ℭ Quid cõfert.f.fociis qbus nõ reftituiẗ pecunia. ℭ Cherippe. Cherippũ ponit pro Cilice q obtinuit factũ fuũ dãnãdũ. ℭ Circũfpice pconẽ:tu inqt o cherippe uẽdẽtẽ pãnos pfecti dãnati:q tibi debẽẗ.fed id ait ut pecunia inferaẗ in ærariũ nõ reftituaẗ tibi.nã qđ alter fur.f.pfectus tibi reliqt.hoc eft qđ extorfifti ex pfecto dãnato alter fur.i.ærariũ publicũ eripit. ℭ Pãfa.i.fur qlis fuit Pafa:fed p ærario hic poniẗ. ℭ Nacta:fur notiffimus uerfu horatiano. Hora.nõ quo fraudatis immundus Nacta lucernis:fed hic accipit p præfecto q fpoliauit puinciã. ℭ Iã tace.f.pofteaq̃ res peruenit ad ærariũ.q.d.nõ potes accufare iudices ne laceffas pricipẽ. ℭ Naulũ:metaphora ẽ a mercatoribus:q cũ nauigãt fi minus quãtũ cupiũt lucrari poffunt ftudẽt ut faltẽ recuperẽt ex mercibus diuẽditis q̃tum p uectura nauali foluerũt:idẽ eft puerbiũ in eũ q cũ multa amiferit reliqua ẽt uelit pdere. Amentia inqt ẽ uelle perdere uitã poft bona: Naulũ itẽ tybia eft:ut fcribit Philemon quæ nõ inflaẗ fed pulfaẗ ut cythara: auctor Pollux. ℭ Non idem genitus.i.non erat tantus dolor olim fpoliatis quantus nunc:quoniã tũc erãt diuites. ℭ Ebur phidiacum:ideft ftatuæ eburneæ fculptæ a phidia:qui claruit ebore præfertim celando de parthafio & Myrone & polycleto alibi dictum eft. ℭ Polycleti:is formam humanam fupra uerũ expreffit.fed deorum auctoritatem non expleuit in quo claruerunt phidias & Alcamenes.

MER. ℭ Piratæ cilicũ.hoc ẽ fpoliatores pdonũ.pirata græce latine pdo dr̃:Cilices ãt pdatoriis nauibus mare quõdã infeftarũt:quos domuit põpeius. ℭ Perdere naulũ:pciũ qđ nautæ uecturæ noie foluiẗ; naulõ græci uocãt:& ẽ metaphora ab his q merces deuehũt:Nã & fi de pcio diminuũt:rõnẽ tñ Nauli integrã fuãt. ℭ Spartana clamys:latonica purpura:quã i Europa optimã fuiffe plinius fcribit:Et Mar.hoc difticho extollit. Nos lacedæmoniæ paftor donauit amicæ. Deterior ledæ purpura mfis erat. ℭ Coa.ueftis tenuiffima:q̃ in co infula derafis uelleribus a paruis aiantibus cõficiebaẗ.illud hic addã Varronẽ auctorẽ eẽ ab cea infula:q̃ quondã Euboiæ euulfa fuit pfectã fuiffe delectatiõis gr̃a fœminis uefte. ℭ Parrhafii tabulis.parrhafius pictor egregius ephefi natus multa cõftituit:& circa pelopõefiaca tpa floruit primus: Vt in naturali tradiẗ hiftoria. Symmetriã picturæ dedit:primus argutias uultus:Eelgãtiã capilli uenuftatẽ cõfeffione artificũ in lineis extremis palmã adept⁹:plurias tabellas reliqt pciofas ualde. ℭ Signis myronis.celeberrimus hic ftatuarius & buccula maxime cõmẽdatus. ℭ Phidiacũ uiuebat ebur.laus maxĩa phidiæ:cuius fignã quodãmõ uiuere u detenẗ. Sic Vir. Credo ẽt uiuos ducẽt de marmore uultus. Ebur ãt phidiacũ dixit qa ut fcri. Quiti. phidias tã diis q̃ hoib⁹ effingẽdis melior artifex crediẗ. In ebore uero lõge citra emulũ:uel fi nihil nifi Mineruã Athenis:aut olympiũ in elide Iouẽ feciffet:cuius pulchritudo adieciffe aliqd ẽt receptæ religioni uř. ℭ Polycleti. Sicionius polycletus fuit:in quo eodẽ fcriptore tradẽte diligẽtia fupra cæteros fuit:huic q̃q̃ pleriq; palmã tribuerũt:tñ ne nihil detraheret deeffe pondus putauerũt. Nã ut humanæ naturæ decorẽ addiderit fupra uerꝝ ita ñ expleuiffe deorꝝ auctoritatẽ uř. ℭ Raræ fine mẽtore mẽfæ.mẽtori teftimoniũ phibuit capito lin⁹ Iuppiẗ & diana Ephefia.qb⁹ fuere cõfecrata artis ei⁹ uafa:de qb⁹ Mar.accipe mẽtorea pocula fcã manu.

Pirata — Naulu3 — Lacõica purpura — Coa ueftis — Parrhafius — phidias In ebore — polycletus — Mentor

VAL. ℭ Piratæ cilicũ.fpoliatores uelut piratæ cilicũ.qa cilices piratæ fuerũt.ergo principes piratarꝝ cilices. nanq; rupto fœdere cũ romanis maria cũcta ad bellum nauibus:quafi tẽpeftate præcluferant. audaciã ãt perditis furiofifq; dabat latronibus inqeta mythridatis præliis afia:qui dũ fub alieni belli tumultu exteriq; regis iuidia ipune graffarenẗ:ac duce Ifidoro proximũ mare decurrentes:interq; cretã & cirenas & achaiam finumq; malcã:quẽ a fpoliorꝝ copia:& ea opima aureũ uocauerant:latrocinarenẗ. miffus Publius feruilius a romãis q eos non incruenta fupauit uictoria:ualidiffimas urbes eorꝝ & multa pda refertas phafelim & olympũ euertit.miffus poftea ad eã gentem omnino extinguẽdam põpeius claffe munitiffimus & inexpugnabilis utra-

q; ponti

ꝙ ponti & oceãi ora cõplexus ꝑ oẽs æquoris portus: sinus: latebras: recessus: ꝓmontoria. freta ẽt isulas. qcqd usq̃ piratarꝝ fuit: q̃dã occlusit i dagine oppssitq̃: deide in ciliciã ipsam originẽ fonteq̃ tãti belli classẽ oẽm cõuocauit: cuius naues hostes ipsi aduẽtare cõspiciẽtes telis oĩbus abiectis supplices sese põpeio dedidere. põpe. eos receptos lõge a mari seiũxit: & mediterraneis q̃si alligauit eqs. inde laudes põpeii ciuitas a Mediolão distans ad uigiti milia passuũ nec multo secus a placẽtia. ℂ Cõfert. cõmodi fert cũ nõ desinat aliena rapeꝛ. ℂ Cherippe. pupille. ꝙ eqs gaudeat. fictũ a poeta uerbũ q̃si q uenãdi magis uoluptates cõsectareꝛ q̃ sua obseruaret. ℂ Cũ pan. tutor tuus q romæ libitinã exercuit. ℂ Quicqd ti. nat. re. nattã ꝓ luxurioso posuit: fictũ eni uerbũ ẽ: ut apud Horatiũ. ungor oliuo. nõ quo fraudatis immũdus natta lucernis. & persiuз. Nõ pudet ad morẽ disciẽti uiuere nattæ. qdam putãt nattã fuisse quendã luxuriosum q pMmoniũ suũ ꝓdegerit & nobilitatẽ male uiuẽdo funditus sustulerit. ℂ Post oia ꝑdere naulũ. ꝓuerbiũ uetus. hoc dicit. amẽtia ẽ posteaq̃ tm̃ amiseris pMmonii: ꝙ reliquũ ẽ adhuc uelle amittere. sunt q putẽt dictũ ꝑdere naulũ qd das: ut romaз ab actus aduenias: hoc ẽ harꝝ rerꝝ. quas in ꝓuincia reddere cõpelleris: & qua s in urbẽ cõportaueris repsentare cogaris. ℂ Nec uul. er. par. dam. nõ erat q̃tuз nũc est dãni ꝙ rerũ oĩum afflueret copia: & mõ quasi mõ uicti eẽnt. ita illorꝝ diripiũt bona ut sit sensus nõ illa priora incõmoda his cõparãda sunt q accipiãt mõ uictis. tuз cũ uicti sunt. ℂ Plena domus: opibus. ℂ Sparthana chlamys. qd p̃ciosum fuit militare indumentuз: ut Iulius polideuces putat. ℂ Cõchilia coa. proper. & tenues coa ueste mouere sinus. ℂ Et cum parthasii tabu. signis. i. statuis myronis quæ oẽs insignes fuerunt artifices multorum laudibus autorum notissimi.

Inde dolebella est. atque hinc antonius. inde
Sacrilegus uerres. referebãt nauibus altis
Occulta spolia. & plures de pace triumphos
Nũc sociis iuga pauca boũ. & grex puᵒeqꝝ.
Et pater armenti capto eripietur agello
Ipsi deinde lares. si quod spectabile signum
Siqs in ædicula deus unicus. hæc eteni sunt
Pro summis nã sũt hec maxima: despicias tu
Forsitan imbelles rhodios unctãq; corynthũ

ℂ Inde dolobella ẽ. Ordo est inde dolobella est sacrilegᵘ. ℂ Atq; hinc Antoniᵘ ẽ sacrilegᵘ: inde Verres ẽ sacrilegus: ad oẽs. n. sacrilegus refert: non ad uerrẽ dũtaxat. Secᵘ. n. q sensus eẽt. ℂ Antoniᵘ. Pedianᵘ i orone cõtra. C. Antoniũ: &. L. Catilinã cõpetitores sic scribit Cliẽtẽ ãt negabit hr̃e posse. C. Antoniũ. Nã is multos in achaia spoliauerat: Nactᵘ de exercitu syllano eqtum turmas. Deiñ græci quos spoliauerat eduxerũt Antoniũ in ius ad. M. Lucullũ ꝑtorẽ q ius inter pegrinos dicebat &c. postea subdit: hũc Antoniũ Geliᵘ & Lẽtulus cẽsores sexẽnio: quo hæc dicerenꝛ senatu mouerũt: caũs q; subscripserũt: ꝙ socios diripuerit: ꝙ iudiciũ rcusauit &c. ℂ Verres. de hoc late dictũ ẽ in saty. ii. Si fur displiceat uerri. ℂ Occulta spolia: occulta ultimam ꝓducit hoc loco pp seq̃ntẽ positũ. Dixit ãt occulta spolia: qm̃ bellica spolia palã ferunꝛ nõ occulta. ℂ Plures de pace: q̃. s. de bello: pacis. n. tpe socios depredabanꝛ. ℂ Iuga pauca bouз. s. arripienꝛ a p̃fectis ꝓuinciarꝝ. ℂ Pater armẽti. i. admissarius. ℂ Ipsi deide lares. s. eripienꝛ. ℂ Lares. deos penates intelligit hoc loco: qd seq̃ntia indicãt. Et Apuleius de deo socratis scribit: ꝙ q pacato & q̃eto numine domũ possidet lar diciꝛ familiaris. de laribᵘ ãt supius latissime. ℂ Si qd. s. ẽ. ℂ Spectabile. cõspicuũ pulchrũ insigne. ℂ Signũ simulacrũ. ℂ Aedicula: ædiculã appellat loculũ ubi simulacra residẽt: hinc ẽt Apuleius lib. iii. sic ait. In ipso uero meditullio hiponæ deæ simulacrũ residẽs ædiculæ &c. quæ uerba latius repetã inferius: ubi de hiıpona diceꝛ. ℂ Deus unicus. s. ẽ. ℂ Imbelles rhodios. Rhodos insula in lycia. q̃ nauibus multo tpe mari dominata est: & piratas sustulit: & romanis amica fuit. Hæc & plura Strabo lib. xiiii. Diximus & alia in satyra. vi. ibi: hic & rhodos. & Miletos: atq; coronatũ petulãs madidũq; tarentũ. Vbi oñdit rhodi incolas luxuriæ deditos: & a uirtutibᵘ desciuisse: & ꝓpterea hoc ẽt loco imbelles rhodio dixit. ℂ Vnctãq; corinthũ. Corinthus sita erat in isthmo peloponẽsi ꝓmõtorio locupletissima qdẽ. Vbi Veneris ẽt tẽplũ adeo locupletatũ existit: ut supra mille deæ ꝓstitutas puellas caperet: quas ueneri uiri mulieresq; addixerãt: ꝓpter has igiꝛ freq̃ns i urbẽ multitudo turbaq; conueniebat: unde ciuitas mirũ in modũ ditabaꝛ. Corinthus demum ab. L. Mummio solo æquata est quare deserta diutius manens ab diuo Cæsare postea restituta ẽ: ꝓpter bonum terræ ipius ingeniũ missis eũ colonis freq̃ntibus generis libertinorꝝ &c. Hæc & plura Strabo li. viii. hæc eadẽ olim dcã ẽ Ephyre ut docet pli. lib. iiii. ℂ Vnctãq; corynthũ. Vnctã appellat pp luxum. & tot ꝓstitutas puellas ꝓpter quas. ut dictũ est frequens in urbem multitudo conueniebat. hinc ait: Despicias merito: qd. n. resinata iuuẽtus &c.

ℂ Dolobella: dolobellæ cuiusdã meminit Tacitus de quo hic nõ intelligit: Fuit itẽ Dolobella qui asiæ præfuit ꝓconsul: dãnatusq; ẽ repetundarꝝ accusante. M. Scauro: ut scribit pedianus. Alterꝝ dolobellã accusauit Cæsar: sed nõ dãnauit. ℂ Antonius: nec de Antonio cuius meminit Tacitus. nec de. M. Antonio triũuiro loquitur: neuter. n. prouinciam spoliauit: sed de Caio Antonio loquitur. de quo pedianus. hunc Antoniuз censores sexsennio q̃ hæc dicerenꝛ senatu mouerunt: causasq; subscripserunt ꝙ socios diripuerat eiusdẽ exulis meminit Strabo. ℂ Verres: cũ in sicilia prætor triẽnio fuisset: non succedente. Qu. Ario accusante Cicerone patrono siculorꝝ dãnatus est repetundarum plura apud pedianum & nos in scda satyra. ℂ Occulta pace spolia: idest opes q̃ re uera erãt spolia bellica occultata sub nomine magistratuũ. ℂ Corinthus uncta mollissima dicitur ob multas opes & emporium asiaticorum qd illic erat: ubi ut iquit Strabo mercatores bona sensim consumebant: iactato ꝓuerbio: non omnium est Corinthum nauigare erat & tẽplum Veneris locupletissimum: in quo supra ducentas puellas prostabant deæ.

ℂ Inde Dolobella. de quo dolobella intelligat dubium me facit Pedianus: apud quem sæpe repeti lego: duos fuisse dolobellas eodem tpe & prænomine & nole & cognomine. quorum alterum ex Sycilia reũ accu-

MAN. Cẽtonius Occulta spolia Lar. Aedicula Rhodos Corithᵘ. Veneris templum L. Mummius. Ephyre DOM. MER.

dolobellæ duo

sauit Cæsar:nec dãnauit:hũc & ego puto Corneliũ dolobellam:quẽ cõsularem & triũphalem a Cæsare repetundarum postulatum scribit Suetoni⁹:quo absoluto Rhodũ se cedere statuit.Fuit ãt Dolobellæ legat⁹ Verres.Alterum uero Dolobellam scaurus & accusauit & dãnauit.Hinc antonius.nõ de.M. Antonio triumuiro intelligẽdũ ẽ.sed de alio Antonio cuius meminit Cicero in actionibus in Verrẽ.hic.n.ẽ antonius dissolutissimus curator largitatis oræ maritimæ:cretæ mortuus quẽ salustius ait: perdundæ pecuniæ gẽitũ: uel de Caio Antonio cõtra quẽ & Catilina dixit Cicero. Hic cũ multos i achaia spoliasset a græcis eductus est in ius ad Lucullũ prætorẽ qui ius inter peregrinos dicebat: cũqꝫ Lucullus id qđ græci postulabãt decreuisset appellauit tribunos Antoni⁹ hũc eundẽ antoniũ Gelius: & Lentulus censores senatu mouerẽt:causasqꝫ subscripserũt: ꝙ socios diripuisset:& iudiciũ recusasset:hæc pedianus Sacrilegus Verres.per triẽnium siciliã

Oxymoron

Verres tenuit:atqꝫ fuit in ea libidinose auare crudeliterqꝫ uersatus:succedẽte tãdẽ in eadem prouicia Metello repetundarꝫ reus a siculis postulatus est. ℂ Sacrilegus:nõ solum.n. deos siculorꝫ sustulit. Vñ est illud oximoron Ciceronis.siculos iã ne deos quidẽ in suis urbibus ad quos confugerent hẽre: qđ eorꝫ simulacra sanctissima Caius Verres ex delubris sanctissimis sustulisset:sed Athenis Mineruã deli Apollinẽ Iunonẽ sami Dianã pgami:deosqꝫ tota asia.& græcia uiolauit. ℂ Aedicula.ꝓprie ubi deũ simulacra locata seruant̃ Pli. xxxvi.de Venere gnidia.Aedicula eius tota aperit̃:ut cõspici possit undiqꝫ effigies deæ. ℂ Vnctãqꝫ corynthum.pp istmia:q̃ iuxta corynthum iuuentus græciæ peruncta exercebat.unctam appellauit corynthum.

Sacrilegia Verris

ædicula

VAL.

ℂ Inde dolo.atqꝫ hic an.i bellis ciuilibus direptores. ℂ Sacrilegis uer.Ci. i hũc uerrẽ dico te maximũ pondus auri argẽti:eboris:purpuræqꝫ plurimã ueste militẽsẽ:plurima stragula:multã deliacã suppellectilẽ plurima uasa corithia:magnũ numerꝫ frumti uini mellis maximã exportasse copiã:siciliæ.n.pfect⁹ fuit:uñ hæc diripuerat. ℂ Occulta sp.pria scđi pedis syllaba natura cõrepta pp seqñtis dictõis pricipales cõsonãtes duas pducit. ℂ Et pf ar.taurꝫ dicit uel admissariũ. ℂ Specta.aspectu uẽustũ. ℂ Signũ.statua. ℂ Si qs i æd. de⁹ unicus.i.dõi ialiq̃ cellula:ita Plaut⁹ i epidico.duce istãc mulierẽ itro cõcludi uolo:atqꝫ audi:qđ uis: Caue sis cũ filia mea copulari hãc:neqꝫ cõspicer̃:iã tenes i ædiculã istæc seorsũ:diuertũt mores uirginũ eæ lupæ lõgæ ℂ Hæc etenim sunt pro sẽmis cũ sint iopes. ℂ Imbelles rhodios.ñ mirꝫ si despicias qa imbelles. ℂ Vnctã unguentis pfusam asiæ ciuitatẽ omnibus uoluptatibus delibutã. ℂ Quid resinata iuuẽtus cruraqꝫ totius faciẽt tibi leuia gentis.pilos corpore rhesina ueteres cõuellebãt.Pli. rhesina ois dissoluit̃ oleo qđã & creta fuliginariũ hoc fieri arbitrãt̃:pudetqꝫ cõfiteri maximũ iã honorẽ ei⁹ eẽ i euellẽdis e uirorꝫ corporibus pilis.

MAN. Resina

ℂ Resinata.Pli.li.xiiii.scribit ex arboribus qbusdam resinã defluere.i.liquorẽ quẽdã:& oleo dissolui. Inde ait.pudetqꝫ cõfiteri maximũ iã honorẽ eius eẽ in euellendis ab uirorꝫ corporib⁹ pilis. ℂ Resinata.depilata. ℂ Horrida uitanda est hispania:hoc ait:qm̃ est graui⁹ spoliari fortunis q̃ nõ augeri dignitate. ut Cice.scrib. pro plantio. ℂ Horrida hispania:sunt in hispania Calleci populi nouissimi mõtana habitãtes:ut plurimum Vnde & bellacissimi & subiugatu difficillimi.Est & lusitania inter hispanos gens amplissima:& annis plurimis romanorꝫ armis oppugnata.Cunqꝫ Celtiberi ipsi quadrifariam partiti sint fortissimi ad ortũ ac meridiem sunt Vraci ad carpentanos pertinentes.fontesꝗ tagi.Eorum nobiliss.ma ciuitas erat Numantia:quæ in bello Celtiberico:quod aduersus romanũ populũ gestum ẽ uirtutẽ propriã ostẽtauit quod uicesimũ perdurauit ad annum.Cõplures.n.exercitus cũ impatorib⁹ ad internitionẽ detracti.Nouissime aũt Numãtini obsidione cincti diuturna patiẽtia tolerarũt.paucis dũtaxat exceptis:q cedentes murũ dediderũt.Hæc & plura Strabo lib.iii.Merito igit̃ horrida uitãda ẽ hispania Iuuenalis ait. ℂ Gallicus axis.celtogallia quæ & gallia dicit̃.in quattuor diuisa ẽ regiones.s. aquitaniã lugdunensem:Belgicam & Narbonensem.auctor ẽ Ptolemæus li.ii.Strabo ãt lib.iiii.sic ait.Vniuersa uero natio quã hæc ætas gallicã uel Gallaicã nominat martis studio:& aiorũ ardet impetu:conserendæ pugnæ alacritate impigra.

Calleci

Lusitania

Celtiberi

Nũantia

Celto. gallia.

Gallia. aqtania.

Despicias merito nã quid resinata iuuentus
Cruraque totius facient tibi leuia gentis
Horrida uitanda est hispania gallicus axis.
Illyricumque latus parce & messoribus illis
Qui saturant urbem:circo scænæqꝫ uacantẽ
Quãta aũt inde feres tam diræ p̃mia culpæ.
Cum tenues nuper marius discinxerit afros
Curandum in primis ne magna iniuria fiat:
Fortib⁹ & miseris:tollas licet oẽ qđ usquã ẽ
Auri:atqꝫ argẽti:scutũ gladiũqꝫ relinquas.
Et iacula:& galeã spoliatis arma supersunt
Quod modo proposui nõ est snia uerum
Credite me uobis folium recitare sibyllæ
Si tibi sãcta cohors comitũ si nemo tribunal
Vendit acersecomes:si nullũ i cõiuge crimẽ
Nec p cõuent⁹:nec cũcta p oppida curuis
Vnguib⁹ ille parat nũmos raptura celeno
Tunc licet a pico numeres genus altaqꝫ si te
Nomina delectãt;omnem titanida pugnam

ℂ Gallicus axis.Gallica regio.dixit aũt axis qm̃ ipsius Galliæ præsertim lugdunẽsis latus septentrionẽ aspicit iuxta britannicũ oceanũ:qđ idẽ Ptolæme⁹ lib.ii. edocet.Et Strabo lib.iiii.ait:ꝙ aquitanos nũcupabãt:qui ad septentrionalẽ pyrenes ptem hitant usqꝫ ad oceanũ. ℂ Illyricũqꝫ latus: adriatici lat⁹ Illyris occupãt inquit Mela. ℂ Messoribus illis.aphros intelligit.scribit enim Pli.li.v.in aphrica regionẽ esse ccl.M.passuum per circuitum fertilitatis eximiæ:cũ centesima fruge agricolis fœnus reddente terra. ℂ Circo.i.ludis & spectaculis.per quod urbis molliciem ostendit:prouinciales laudans ex laborib⁹ & cura. ℂ Inde:a prouincia.scilicet aphricæ. ℂ Tenues.pauperes. ℂ Marius.Priscus.s.de quo ibi: Exul ab octaua Marius bibit. ℂ Discinxerit.usqꝫ ad zonam prædatus fuerit. ℂ Relinquens.poterunt ergo ulcisci:& iniuriis ac-

Illyris

aphricæ Fertilitas

ceptis

ceptis ab romanis deficiēt. ¶ Sententia. teste Prisciano ex hermogene: Sententia ē oratio generalē pronūciationē habens hortās aliquā rem uel deterrens. i. dehortans. Vel demōstrans quale sit aliquid. Fabius uero li. viii. scri. ꝙ sniam ueteres qd aio sensissēt uocauerūt. Cic. li. iiii. ad herēniū ait. Snia ē oro sūpta de uita: q aut qd sit: aut qd eē oporteat i uita breuit ōndit hoc mō. liber is ē existimād': q nulli turpitudini fuit. ¶ Folium sibylle. i. uaticiniū & oraculū quoddā. Sibylla. n. Cumana: in palmaꝝ foliis notas scribebat. Verg. foliisꝙ notas: & noia mandat. ¶ Si tibi. s. est. ¶ Tribunal. i. tua iudicia. ¶ Vēdit. alicui. s. e litigātib⁹. ¶ Acersecomes: capillatus interpretat. ab α quod ē sine. & κείρω tondeo quasi sine tōsura comaꝝ. Eius aūt uerbi futurū ꝑm æoles ē κερσω & κομη coma. Inde acersecomes intonsus comā & capillatus. quales pueros ꝑfecti prouintiaꝝ in delitiis habebāt eorū nutu iudicia uendentes: qui similiter uxorū arbitrio multa administrabāt. ¶ In coniuge. s. ē. ¶ Crimen. auaritiæ. s. uxores enim præsidiū prouinciaꝝ sæpe auaritia notatæ sunt. Mar. libro scdo. Gentibus in libycis uxor tua Galle male audit. Immodicæ fœdo crimē auaritiæ. ¶ Per cōuentus. i. per regiones prouinciæ. Vnde Pli. lib. iii. de hispania Citeriore ait: Nūc uniuersam ꝓuinciā diuiditur in cōuētus septē Carthaginensem: Tarraconensem: Cæsaraugustanum: Cluniensem: Asturū. Lucēse Bracaꝝ. ¶ Celæno. uxor tua. tanꝗ Celæno & harpya rapax. κελαινὸς aūt niger interpretat. ¶ Apico. generis nobilitatē ostēdit: Vergilium secutus: q genus latini cōmendans sic ait. lib. vii. hunc fauno & nympha genitū laurente marica Accipimus: fauno Picus pater: isꝙ parentem. Te Saturne refert tu sanguinis ultimus auctor. ¶ Titanida pugnam inter maiores. s. tuos: quasi illi fuerint debellatores titanum & gigantum atꝙ promethei: sicuti Iuppiter & alia numina. Seu inter maiores tuos: Titanas & gigantas & prometheum fuisse dicas: qui quidem contra deos pugnarunt: tanquam magnanimi.

Marginalia: acersecomes; cæro; Cōuētus hispaniæ; Celæno; Picus rex

¶ Resinata. i. expilata. Plinius de resina. pudetꝙ cōfiteri iā maximū honorē eius in euellēdis uirorū corporib⁹ pilis Martia. Resina ueneto nec resecare luto. ¶ Gallicus axis. i. gallia. nā in his locis Othōis Vitelli & Vespasiani tēporibus tumultus armorū fuerunt. ¶ Messoribus istis. aphros intelligit: unde annona in urbē mittebat. ¶ Vacātē Scæne. i. si sunt irritādi aphri ne arma aduersus nos moueāt: q imbelles sumus & in ludis desidemus. eoꝝ laboribus uictū pcipiētes alii de sabinis intellexerūt sed rediculū id eē ostēdit. qd statim addit. Cum tenuis nuꝑ Marius discinxerit aphros relinques iacula & galeam qbus poterunt se ulcisci. ¶ Credite me uobis cōiungendum est cum supioribus: nā ex iniuriis illatis sociis uaticinatur eoꝝ defectionem ab imperio romano. ¶ Acersecōes: acersecomes nomē a Iuue. fictum ita ut barbarum itelligatur: nā libertum intelligit ut Syꝝ. Capadocem. Armenium. Liberti. n. apud prouinciaꝝ ꝑfectos tm̄ gratia ualebant aliqdo. ut res æquas & inquas precio uenderent: ut statius apud. Q. Ciceronis fratrem. ¶ Nemo cersecomes. idest nullus libertus barbarus gratiosus apud te. ¶ Tribunal. i. sñias & iudicia tua. ¶ Vendit. s. ptibus litigātibus. ¶ In coniuge crimen: nā uxores ꝑfectoꝝ auaritia sæpe notatæ sūt de Mar. Gentibus in libicis uxor tua galle male audit Immodice fœdo crimine auaritiæ. ¶ Celeno. i. tanꝗ altera celeno harpya

Marginalia: DOM.

¶ Resinata. Plinius arborum: ex quibus amat succus: aliæ picem: aliæ resinam mittunt. Sed Resinæ maximus iam honor erat in euellendis e uirorum corporibus pilis. Ergo resinata uulsa & cuius crura depilia sūt. ¶ Messoribus illis. aphros significat: quos simul & gallos atque illyricos uitandos esse ait. ¶ Saturant urbem. ex Aphrica frumenta Romam uehebantur: de quibus Martialis: Tercentum libyci modios de messe coloni Sume: suburbanus ne moriatur ager. Lucanus item ex Sicilia Sardinia & libya horrea Romana compleri scribit. ¶ Cum tenuis nuper Marius discinxerit aphros. hic est ille marius priscus de quo & supra dixit exul ab octaua marius bibit. ¶ Discinxerit: ꝓprie de aphris Virgi. Discinctos mulciber aphros. ¶ Folium recitare sibyllæ. i foliis sortes & oracula sibylla dabat. Virgilius foliisꝙ notas & nomina mādat. ¶ Vēdit acersecomes. capillat⁹ interꝑtat: & græca ē cōpositio. Fit aūt ab a priuatiua. & κείρω: qd ē tōdeo. cui⁹ futurum secundū æoles ē κερσω: & coma: inde acersecomes intonsus comā & capillatus: qd genus puerorum sæpe præsides ꝓuinciaꝝ in deliciis habuere eoꝝ nutu iudicia uendētes: similiter uxorū arbitrio multa administrabāt. ¶ Per cōuentus hac in parte loca significat: ubi a magistratibus iudicii gratia populi ꝓuinciæ cōgregabant. Erāt enim in prouinciis statuti cōuentus per rectores earū ad iudicia facienda. Vnde Cice. pro ligaria. Veniebat is in Aphricā ꝓuinciam unā ex omnibus huic uictoriæ maxime infestam: in qua rex erat potentissimus inimicus huic causæ aliena uolūtas cōuētus firmi atꝙ magni: Et Pli. de hispania citerior nūc uniuersa ꝓuincia diuidit: in cōuētus septē: & paulo infra: nūc p singulos cōuētus reddent insignia. Quint. affirmat cōuent⁹ latine esse: quæ græce panegyricus sermo: qui in cōuentibus agereē. ¶ Celeno: una harpiarū: quæ auaræ & rapaces fingunt a poetis: sed hac in parte auaritiā ꝓcuratoris significat. ¶ Picus q primus rex ab originū fuit: de quo Virg. Fauno picus pater: isꝙ paretē te saturne refert: Tu sanguinis ultimus auctor. ¶ Omnē titanida pugnā. Titanes primi terrā incoluerunt: atꝙ regnauerunt (auctore Lactantio). ¶ Leuia. glabratra. ¶ Horrida. bello aspa. ¶ Gallic⁹ axis. ob multitudinē. ¶ Illiricūꝙ lat⁹. ob ferociā. messorib⁹ tritico abūdātib⁹ q rōanoꝝ hñt horrea. ¶ Circo scæ. uacantē i āphitheatro recitātes audiētē ex quo romāi populi tū ibelliā: tū luxuriā idicat & iertiā dānat. ¶ Quāta: ac si dicat pauca. ¶ Tenues. paupes. ¶ Marius. priscus. ¶ Discinxerit. nudauerit. discinctū ēt negligētē & socordē ueteres dixerūt. Hora. discinct⁹ aut perdā nepos sicut ecōtrario cinctutū prudētē. Hora. cinctutis nō exaudita cethegis. ¶ Quod mō ꝓposui ñ est snia. sentētia inqt Quintil. ueteres ꝙ aio sensissent uocauerūt. idꝙ cū apud oratores frequentissimū sit tn̄ etiam in usu quottidiano quasdā reliqas habetut iuraturi ex animi nostri sentētia & gratulantes ex sentētia dicamus: erit ergo sensus. nō ē sentētia. i. mea hæc opinio. ē ēt sententia oratio generalē ꝓnunciationē habēs quæ uel hortat uel dehortat uel demōstrat: ut nil metuāt q nō deliqrunt. pœnas semp añ oculos uersari putent q peccauerūt: ut sit inde sensus nō ē sentētia quā exornādæ locutiōis causa ꝓtulisset. ¶ Credite me uo-

Marginalia: MER. Resina; Libya; Marius; acersecomes; cōuentus; panegyris; Titanes; VAL.

bis foliũ recitare sibyllæ.diuã mẽtẽ sibyllæ responsa siqdẽ in foliis sæpe sibylla respondebat. Virgilius foliis ne carmina mãda. ℂ Si nemo tribunal uẽdit acersecomes.i.criminis puer in tuis deditiis.est uero hoc apollinis epytheton.pindarus in pythiis αλλονα ινησεν γαλον κρυβλαν παρὸσ προσταν ακερσεκο μη μοιμειε γφοιβω.& Homerus in hymno ad apollinẽ.φοιβοσ ακερσεκομιω εκατηβολος & uigesimo iliados φοιβοσ ακερσεκομησ αρτεμιδ ιοχεαιρα ita dictus quasi ο μηκε ιρομενοσ τηνκομινα φ lõge pspiciens radios lõgã habere comã uidebat. ℂ Nũmos raptura a celeno. si uxor tua nõ rapiat qcq:ut harpyia.una siqdẽ harpyiarũ celeno ẽ apud Virgiliũ:licet hesiodus in theogonia aello & ocypetẽ tm noiarit. Home.uero podargẽ credit tertiã uoluisse cũ iqt τουσετεκεζεφυρω ανεμω αρπυια ποδαργη ℂ Tũc licet ut genus tuũ extollas.cũ hæc habueris. ℂ A pico.q fauni fuit:pater q fabulose a saga qdã i sui nois auẽ cõuersus fert. ℂ Omnẽ titanida pugnã.hoc ẽ titanas ipsos inter tuos annumeres qui bellũ ioui dicuntur intulisse notissima fabula est.titanida pro titaniam patronymicum pro possessiuo.

Inter maiores:ipsũque promethea pones:
De quocũq uoles proauũ tibi sumito libro
Quod si præcipitẽ rapit ambit⁹ atq libido:
Si frangis uirgas sociorũ in sanguine:si te
Delectant hebetes lasso lictore secures:
Incipit ipsorum contra te stare parentum
Nobilitas claraq facem præferre pudendis
Omne animi uitium tanto conspectius in se
Crimen habet:quãto maior q peccat habet
Quo mihi te solitum falsas signare tabellas
In templis:quæ fecit auus? statuãq parentis
Ante triũphalẽ?quo?si nocturnus adulter
Tempora sãtonico uelas adoperta cucullo
Præter maiorum cineres:atq ossa uolucri
Carpẽto rapitur pinguis damasippus & ipse
Ipse rotam stringit multo sufflamine consul
Nocte quidẽ:sed luna uidet:sed sidera testes
Intendunt oculos:finitum tempus honoris
Cum fuerit clara damasipp⁹ luce flagellum
Sumet:& occursum nusq trepidabit amici
Iã senis:ac uirga prior innuet atq maniplos
Soluet:& infundet iumentis ordea lassis:
Interea dum lanatas:toruumque iuuencum
More nũæ cædit iouis añ altaria:iurat
Solã hiponã & facies olida ad psepia pictas
Sed cũ peruigiles placet instaurare popinas

MAN. ℂ Proauum:aui pater proauus dicit: quasi ppe auũ pauus Graduũ autẽ ordo talis ẽ.pater auus proauus.abau⁹.atauus.Tritauus:Sic etiã nepos:abnepos atnepos:trinepos:ut habet in institutionibus lib.iii.de gradibus. ℂ Præcipitem.pnum & temere pperantẽ. ℂ Ambi-
Ambitio' tus.i.affectes ambitionis:pprie tamen ambitio in ani-
ambitus mo est:ambitus in actu:Nã qui pter modũ cupit aut honores:aut laudẽ ambitiõe peccat.Qui uero dilargitur pecuniam:aut populo muneribus laudibusq blãditur:aut cæteris artibus:quæ legitimæ nõ sunt ad publicos honores tendit.ambitũ cõmittit. ℂ Cuius simi-
Symonia lis ẽ:quã hodie symoniã uocãt a Simone mago.Hæc autẽ omnia quæ ambitus facit. Ambitio facere cõpellit. ℂ Libido.cupiditas effrenata Tullius lib.iiii.tusc.
Volũtas sic ait. Voluntas ẽ:quæ quid cũ ratiõe desiderat.Quæ autẽ ad aduersus rationẽ incitata est uehementius. ea
Libido libido ẽ:uel cupiditas effrenata:quæ in omnib⁹ stultis inuenit. ℂ Sociorũ in sanguine. a sæuitia damnat nũc puinciarũ psectos. ℂ Virgas:fasces littorũ intelligit.de qb⁹ supra. ℂ Hebetes.obtusas nimia sociorũ cedẽ. ℂ Parentum.parẽs uulgo pater aut mater appel-
Parens lat:sed uiri prudentes auos & pauos:auias & pauias parentum nomine appellari dicunt auctor est Festus. Omne animi uitiũ:Isidorus etiã inquit: Quanto splẽdoris honore celsior qsq est.tanto si delinquat peccato maior ẽ.Itẽ peccata quæ incipientibus leuia sunt pfectis uiris grauia reputant.tãto.n. maius cognoscit eẽ peccatũ:quãto maior ẽ qui peccat habet:Crescit.n delicti cumulus iuxta ordinẽ meritorũ & sæpe qd minoribus ignoscit maioribs iputat.Hæc illæ. ℂ Vitiũ.
Vitium prauitates animi recte uitia dicuntur: ut inquit Cicero in pad. ℂ Conspectius. apertius clarius. ℂ Pec-
Peccat cat peccare est tanq transire lineas peccare certe licet nemini.auctor idẽ i parad. ℂ Quo:quomõ. ℂ Mihi te supple iactas. ℂ Tabellas testamẽtorũ.s. Quo quo pacto inq te iactas mihi tu qui nobili natus genere ui-
Santones tiosissimus es. ℂ Santonico cucullo sanctiões populi
Aqtania sunt in aquitania ad oceanum spectantes: Aquitania tamen i gallia trãsalpina est de qua multa Strabo libro quarto hinc Tibullus ait. Et oceani littora sanctonici.hoc autem tegmen bardocucullus aliter dicitur Martialis libro decimoquarto. Gallia sanctanico uestit te bardocucullo. Cercopithecorum penula nuper
Dama erat. ℂ Præter maiorũ cineres.i.in uia flaminia atq latina. Nobiles autẽ arguit sub nomie Damasippi:quos
sippus turpia ministeria exercere nõ pudet. ℂ Carpẽto:uehiculo. ℂ Pinguis supbus nobilitate & tumidus:uel ei⁹
Suflamẽ incõtinẽtiã lux⁹oñdit. ℂ Damasipp⁹:domitor equorũ interptat. ℂ Strigit:cõstrigit. ℂ Sufflamie:sufflamẽ
Numesa dr illd:qd rote opponit.ne recurrat oppositio auctore.P. ℂ Maniplos: fœni.s. ℂ Lanatas.i.oues. ℂ More numæ hoc ait: qm teste Liuio Numa p.pluria sacra obibat:ea maxime q liuii tpe ad dialẽ flaminẽ ptinebãt
Hippona ℂ Hiponã equorũ. stabulorũq deã.ab hipos.quod ẽ equus. Apuleius li.iii.de asino aureo sic ait. Respicio pilæ mediæ:quæ stabuli trabes sustinebat.In ipso uero meditullio hipponæ deæ simulacrũ residẽs aediculæ
Olida quod acurate corollis roseis eqdẽ recẽtib⁹fuerat ornatũ. ℂ Olida:putrida quasi olita.d.pro t. ℂ Sed cũ pui-
Amomũ giles:hic Damasippũ arguit luxuriæ ac gulæ & icõtinẽtiæ. ℂ Placet:Damasippo. ℂ Peruigiles: ubi tota nocte uigilat. ℂ Popinas:caupõas. ℂ Instaurar.repetere.

DOM. ℂ In sanguine sociorũ.i.si te delectat crudelitas. ℂ Secures hebetes.i.hebetatæ sanguine cæsorũ. ℂ Stare cõtra te.

tra te.i.nobilitas tua tibi nocet nā facit ut facilius tua scelera cognoscātur. ℂ Conspectius crimē.i.oē scelus tāto a pluribꝰ uidetur & accusatur q̄to ē nobilior & illustrior qui peccat:nā nobilitas facit ut a pluribꝰ cognoscatur. ℂ Quæ fecit auus:nō de rubelio itelligit de quo iā est dictū:sed de oibus posteris. ℂ Præter maiorū cineres:reprehēsio ē eorū qui a claris maioribus oriūdi ad turpia aliquādo ministeria descenderūt ut multi tēporibus neróis:qui aurigare didicerūt in pricipis gratiā qui eodē tenebat̃ studio: & quāuis i Neróis tēpora excandescere uideatur.tñ p hæc ostēdit oēm nobilitatē scenicis artibus & ministeriis cōtaminatam esse. ℂ Damasippus:nomē fictū ab equorū studio. ℂ Cineres maiorū id ē i uia flaminia & latina ubi sūt sepulti eiꝰ maiores. ℂ Sufflamē:dr̃ quod opponit̃ rotæ ne excat aut recurrat.alibi a similitudie sufflamē dixit p ambitu:nec res atteritur lōgo sufflamie litis. ℂ Sed luna uidet id ē nō deberet id minus uereri i occulto quā in publico. ℂ Hordea iumētis lassis:hordea primū data sūt iumētis ut scribit pliniꝰ postea ex his factus pāis:deniq; excogitata ptisana. ℂ More nūæ:q docuit molā ifūdi:ut scribit dionysiꝰ & alii. ℂ Sed dū puigiles popinæ loca erāt desidiæ & luxuriæ apparata:nā ungebāt̃ illic genio idulgētes:multorūq; opes absūebāt̃. Salustiꝰ i historiis obiicit iuuētuti rōanæ q; popias freq̄nter. Luciliꝰ:idē isectatur. Mar. Siriscū deridet:q multa sestertia i selariolis popinis cōsūpserit:Idē carpit nūc i hoibꝰ suoꝝ tēporū Iuuenalis. ℂ Instaurare.i.repetere. ℂ Peruigiles.i.noctu dieq; patentes:propter multitudinem confluentem

ℂ Ipsum promethea:q secūdū fabulas hominē primū formauit. ℂ Tēpora sātōico uelas adopta cucullo. hoc uelamē Bardacuculliꝰ aliter dicit̃. Martialis Gallia sātonico uestit de bradacucullo. Cercopithecoꝝ penula nup erat. ℂ Sātōico.a sādōibus populis aqtaniæ a qbꝰ dixit Tibullus. Et oceani littora sātonici. ℂ Damasippus:equorū domitor interp̄tat̃:quo noie:siue uero:siue ficto utit̃ etiā in Satyra Hortatius. ℂ Multo sufflamie. sufflamē retinaculū quo decurrēs rotha inhibetur.uñ & participiū sufflaminādus formauit Augustus (auctore seneca) Nā de Mario declamatore:q solus oium Rōanoꝝ i linguā latinā trāstulerat græcā facultatē:tātaq; illi fuerat oratiōis uelocitas ut uitiū fieret:diuus Augustus optie dixit:Acheriꝰ noster sufflaminādus ē:adeo ñ currere:sed decurrere uideat̃. ℂ More numæ:p cōstitutiōe Numæ:q secūdus a Rōulo ferocē & bellicosū populū ad religiones trāstulit. ℂ Iurat solā hipponā.dea erat hippona:q̄ stabularii maxime colebāt:cuiusq; effigies in stabulis locabatur. Apuleius i.ii.metamorphoseos. Respicio pilæ medio:quæ stabuli trabes sustinebat:In ipso uero meditullio hipponæ deæ simulacrū residens ædiculæ:qd accurate corollis roseis eqdem recentibus fuerat ornatum. ℂ Instaurare popias.popina locus ubi delicatiores cibi apparabātur:atq; uendebantur Horatius in epistolis. Fornix tibi & uncta popina icutiunt urbis desiderium. ℂ Peruigiles. in quibus tota nocte peruigilaretur.

MER. Bardacucullus sufflamē sufflaminandus Hippō Apuleiꝰ popina

ℂ Ipsum promethea ponas.qui ignem primus celesti surripuisse domo:ut ait Hor. fingitur:qui in caucaso postea ligatus mōte uultures iecore pauisse suo dicitur.de qua æschili tragœdia nobilis ē.hic clymenæ & iapeti filius duos de trigita fratres:ut pclus scribit:fingit̃ habuisse licet alii solos epimethea atlāta & mœnetiū putēt. ℂ Hebe.la.lictore secures hebetes subtusæ sæpe feriendo. ℂ Lictore. mistro populi quē a licio uel alio deductum tyro scribit:alii aūt a ligādo: ut Marcellus & Aulus Gellius. ℂ Contra te stare.ut illorū mentiri uideare pgeniē. ℂ Claraq; faciē.ut sis illustrior ac oibus notior. ℂ Omne animi uitium.hinc illud uulgatū.Ois hō crimē tanto cōspectius i se. Quāto q peccat maior habetur:habet:nā sicut generis turpitudo opprobrio multis fuit:ita quosdā claritas ipa notiores circa uitia fecit. ℂ Falsas signat̃ obsignat̃. ℂ Quæ subaudi tēpla. ℂ Quo q̄ fiducia:q fretus laude. ℂ Tpa pānonico.qdam hñt codices.multi uero santóico cucullo sātōico a populo aqtáico q sātōis nomē hēt. Pli.aqtāiæ sūt āpulatri anagñites pictões sāctões:nisi qd Probus interpretatur sātonico cucullo galero fusco & horrido ardeliūculo q̄les sūt latrūculorū aut ex lucerna turpi intíncto. ℂ Carpēto curru. ℂ Rotā stringit.cohibet ne pcurrere labiq; queat. ℂ Multo sufflamie. multo anhelitu:aut retinaculo.sufflamē eni inq̄t Probus illud machinæ genus ē quo i catabatmo hoc est in descēsu uel pcursu nimio rota solet retineri:nā flamē genere masculino sacerdos & neutro uoci ducta foramia musicoꝝ istrumētoꝝ. Hor. Cur berecynthiæ cessant flāina tybiæ: ℂ Sed.lu.ui.ut numē.aut uidēdum ōndit. ℂ Virga pri.i.salutabit nedū eiꝰ occursū nō metuet. ℂ Atq; ma.sol.unde māiplaris miles. Oui. Illa q dē fœno sederat reuerētia fœno. Quātū nūc aqlas cernis hr̃e tuas Pertica suspēsos portabat lōge māiplos. Inde māiplaris noia miles hēt. ℂ Lanatas.i.oues. ℂ Toruāq; iu.q uetustissimi codices hñt rursusq; iuuēcū. ℂ More numæ.regis romanorum sed ironicos. ℂ Solā hipponā.mulionū deā. ℂ Olida fœtida. ℂ Popinas. culinas. Hora. fornix tibi & uncta popina incutiunt urbis desiderium:inde popino nomen.

VAL.

Obuius assiduo syrophœnix udus amomo
Currit:idumææ syrophœnix incola portæ.
Hospitis affectu dominum regemq; salutat.
Et cum uenali cyane succincta lagæna
Defensor culpæ dicet mihi: fecimus & nos
Hæc iuuenes. esto:desisti nempe: nec ultra
Fouisti errorē:breue sit qd̃ turpiter audes
Quædā cū prima resecentur crimina barba.
Induige ueniam pueris:damasippus ad illos

ℂ Obuiꝰ. Damasippo.s. ℂ Syrophœnix: unguētarii nomē.qsi ex syria & phœnicia oriundus. ℂ Amomo: amomi uua in usu est.nascit̃ i armenia:i media in pōto plura pli.li.xii.& Dyascorides:& nos latius in buc. æglogа tertia: ℂ Currit a popinis.s. ℂ Syrophœnix inquā supple. ℂ Idumææ portæ:per quam .s. Vespasianus & Titus de iudæis triumpharūt. Idumæa autē pars ē syriæ iuxta iudæā teste plinio .li.v. De idumæa & palmis Idumæis plurima diximus lib.iii.g.ibi:primꝰ idumæás referam tibi mātua palmas. ℂ Hospitis affectu,desiderio hospitis. hoc est ut hospitē recipiat lucrandi causa. ℂ Et Cyane:popiaria illa:supple currit uel salutat &c. ℂ Venali quā uēdere cupit. ℂ Suc

MAN. Amomū Idumea

Thermarum calices:inscriptaq; lintea uadit
Maturus bello armeniæ syriæque tuendis
Amnib⁹: & rhēo atq; histro pstare nerone
Securum ualet hæc ætas. mitte hostia cæsar
Mitte. sed in magna legatum quære popina

cinta suffulta ut sit expeditior ad ministrandū. ¶ Defensor. aliqs.s.culpæ h⁹. ¶ Desisti p desisti. ¶ Nec ultra s.iuuētā. ¶ Fouisti:secut⁹ ē. ¶ Maturus:apt⁹:a pomis metaphora. ¶ Bello armeniæ. tēporibus neronis bellū in armenia gerebat p domitiū Corbulonē:ut tacitus scri. ¶ Syriæ amnib⁹. Euphrates & horōtes ibi in

Rhenus sunt. ¶ Rheno atq; istro. Rhenus & ister q etiā danu-

Ister bius dicit:Germaniā oēm a gallis:Rhetiisq; & panno-

Danubi⁹ niis separāt. Vt scribit tacitus. ¶ Neronē:impatorē p quo nūc ipsum Domitianū intelligere possumus:dixit eni superius sat.iiii.& caluo seruiret roma neroni. ¶ Securū:sine cura:& tutū a bellis. ¶ Hæc ætas:in q.s. est Damasippus: ¶ Mitte hostia.pro dimitte. haud enim ibi inueniret Damasippus. Vel mitte hostia .i. ad hostia: Mitte autē naues supplendū. ¶ Hostia:exitus tyberis in mare tyrrhenū hic intelligit. ¶ Legatū. Da

nauarch⁹ masippū scilicet. intelligit autē ναύαρχος. nauarchus:pfectus:uel classis ductor. ¶ Popina:copona.

DOM. ¶ Syrophœnix:nomē ppriū ē unguētarii:ita fictū qd ex Syria & phœnicia ūguēta mittebāt. Nicerotes unguētarius:cuius meīnit Labetius Syrus fuit. ¶ Vd⁹.i.pfluēs undiq;. ¶ Amomo .i. pixidibus Amomi & unguēti. ¶ Currit:uenit ut accipiat nobilē uenientē:quē salutat blādiēs ei. ¶ Idumeæ:idumea i Syria ut scribit Plinius. A meridie cōtermina Arabiæ a septētriōe uero phœniciæ a q Libanus eā diuidit. Idumeā portā appellat p quā triūpharūt Vespasianus & Titus de iudeis.& fortasse arcū triūphalē Titi intelligit: iuxta quē erāt popinæ. ¶ Cyāæ nomē propriū mulieris popiniariæ eiusdē nois in Sicilia nympha cōuersa i fōtē: de q Ouidius:alia flumis:alia Menādri:Filia mater Cauni & Biblidis. ¶ Succincta:nā ministrat aduenientibus. ¶ Venali lagena.i.uino uenali ut ostēdat illic hoies & ungi & potare. ¶ Inscripta litea.i.sudaria thermaꝝ:nā erāt ita appellata a uaria textura q inscripta uidebant. Catullus Sudariūq; setabū cathagraphōq; linō.i.inscriptū linteū. ¶ Armēiæq;:nā armenia infesta fuit Neroni uario tumultu donec Tyridatē illius regē in urbē accersiuit ut ē apud Tranqllū:finitima ē cappadociæ:sortita nom ab armeno Iasonis comite. ¶ Rheno atq; istro.i.teutōibus & batauis populis q in Rheno sunt & sæpe arma mouent. ¶ Istro.idest dacis coercendis qui Istrum accolunt:& infensi sunt nomini romano. ¶ Sandapillaꝝ:sandapila feretrū populare & uilissimoꝝ hoium ut in Domitiano oñdit Tranqllus.

MER. ¶ Syrophēix ud⁹am. Syrophenica aliquē hic itelligit popinaꝝ pfectū atq; unguētis delibutū. ¶ Idumeæ

Syrophenix incola portæ:q subtilius diuidūt Syriā circa Euphratē Syriā phenicē uolūt:& eē orā maritimā Syriæ:cuius pars sit idumea:& Iudæa:deinde phenicē:deinde Syriā. Ergo secūdū fines regionū syrophenix erit incola

Idume portæ idumeæ. Est sane idume Syriæ pars palestinæ cōtermina:olim palmis fertilis:de q Virgilius. Primus idumæas referā tibi Mātua palpas. Et Lucanus:Et arbusto palmarū diues idume. ¶ Venali lagena uinariā forsan lagenā accipe possum⁹:de q Martialis. Spoletina bibis uel marsis cōdita cellis Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ. ¶ Maturus bello armeniæ:tēporibus Neronis bellū in Armēia gerebat p Domitiū corbulonem: Vt apud Plinium legimus & Corneliū. ¶ Amnibus Syriæ. Eufrate uel oronte. ¶ Rheno. ad sū mouendos germanos & batauiorum gentem compescendam.

VAL. ¶ Obuius.ingredienti tabernā. ¶ Vdus amo. psusus unguē hoc dicit:damasippo occurret caupo q prope portā hitat:aut unguētariū dicit. ¶ Idumææ. sy.&o.por.portæ oriētalis q syri romā igrediūt. idumæa gēs ē q & nabatæa de q Aug. in septuagesimoprio psalmo:ubi inqt dauid cū eēt ī deserto idumææ. idumæa gēs erat qdā errātiū hoium ubi idola colebant. ¶ Incola portæ. sicut inqlini sunt q nō hēnt ppriā domū ita incolæ aduenæ & aduentii phibent: inde ī sacris libris incolatus meus plōgatus est. ¶ Hospitis affectu. q eū alias accepit hospitio. aut q cū cupiat salutat regē & dominū. sūt q dicāt affectu hospitis nerōis salutari regē & dñm damasippū q neronem suscepit hospitio. ¶ Cyanæ. p qlibet popinatrice uel scorto cyanē ponit. ¶ Succincta:suffarcinata. ¶ Lateran⁹. a nobili lateranoꝝ familia i qbusdā legit damasippus. ¶ Inscriptaq; lintea uadit. hoc ē ut Probus inqt pictis uelis popinæ succedit:uel ubi esculēta publice uēditāt. ¶ Harmeniæ. sy.tuē.am. armeniā tygris:parthos euphrates pluit ¶ Et rhe. galliæ histro q & danubius dr. ab his fluuiis germania alluit qbus supat a gallis retis & pānoniis:ut a sarmatis dacisq; mōtibus dirimit nec ñ & mutuo metu. rhenus qdem rheticaꝝ alpium in accesso ac pcipiti uertice ort⁹ modico flexu in occidētem uersus septētriōali oceāo misceret. danubi⁹ uero molli & clemter ædito mōtis arboæ iugo effusus plures pplos adit donec i pōticū mar sex meatib⁹ erūpat. ¶ Hostia. p ad hostia flūinū. ¶ Aliquo cū p.gladiator siue siccario.

Inuenies aliquo cum percussore iacentem
Permixtum nautis:aut furibus: aut fugitiuis
Inter carnifices: & fabros sandapyllarum:
Et resupinati cessantia tympana galli.
Aequa ubi libertas:cōmunia pocula. lectus:
Non alius cuiq;:nec mensa remotior ulli.
Quid facias talem sortitus pontice seruū
Nēpe in lucanos;aut tusca ergastula mittas

MAN. ¶ Percussore:gladiatore. ¶ Sandapilarum Sandapi-

Sādapila la pheretrum uiliū personaꝝ. Suetonius de Domitiano cæso:Cadauer eius populari Sandapila p Vespilones exportatū. ¶ Tympana galli:de galloꝝ impudētia uide sat.ii. ¶ Cessātia:quiescētia. non sonantia. ¶ Resupinati:tāq; sōno uinoq; sepulti. ¶ Talē. qlis

Lucania damasipp⁹ ē. ¶ In lucanos. lucania ut strabo docet li.

Samnites vi. inter tyrenū siculūq; latus iacet. qbus samnites ppi

Apulia qui. Est etiā ei ibi iuncta apulia hinc ait Hor. satyra pri

Venusia ma lib.ii. luca. an Appulus anceps. Nā uenusin⁹ arat finez sub utrūq; colonus. ¶ Aut tusca ergastula mittas: Similiter Martialis. lib.viii. Et sonet innumera cō-

pede

At uos troiugenæ uobis ignoscitis: & qua
Turpia cerdoni: uolesos brutosq; decebūt:
Quid si nūquā adeo fœdis: adeoq; pudendis
Vtimur exēplis: ut non peiora supersint?
Consūptis opibus uocē damasippe locasti
Sipario: clamosū ageres ut phasma catulli.
Laureolū uelox etiā bene lentulus egit
Iudice me dignus uera cruce: ne tamen ipsi
Ignoscas populo: populi frons durior huius.
Qui sedet: & spectat triscurria patritiorum

pede tuscus ager. i. multis ergastulis: nā serui i ergastulis fodiebāt agros: pſertim i hetruria hinc & Iuuenalis ait aut tusca ergastula mittas. Idē Mart. li. viiii. In edi. lū sic: Nec tusca ligo uica polit⁹. De Ergastulis āt lati⁹ sat. vi. Mitas pp uitia qdē & si generoso sanguie ortū. ℂ Cerdōi. i. plæbeio & uili. Cerdōes. n. dñr q artificio & lucro uictū qrūt. Nā κερδος lucrū dr κερδαλιος lucror. ℂ Volesos: Brutosq; p hos nobiles oēs itelligit. ℂ Quid. dices supple. ℂ Vtim. in damasippū s. ℂ Cōsuptis: opib⁹ damasippū arguit histriōicæ. ℂ Sipario. Sipariū uelū erat ad scænas uelādas: Apul. li. i. de asino aureo. Oro te inq̄ oro te inq̄ aulæū tragicū dimoueto & sipariū sænicū cōplicato: Merula in dicto loco apuleii supparīū legit i meo tñ apuleio legit sipariū & in episto. pria. li. xl. senecæ sippar: Ei⁹ uerba sunt: Et ex ipso genere uelor alexādrinos q̄uis in magna turba nauiū intelligit solis enim licet sipparū itendere qd in alto oēs habēt naues nulla enim res æque adiuuat cursum q̄ summa pars ueli illinc maxime naues urgent &c. postea subdit sipparū alexādrinarū insigne idiciū ē. Id tamen senecæ supparū ut puto eē debet. Lucanus. n. lib. v. pro eadē uelor sūmitate supparū posuit dicens. Et flexo naulta cornu obliquat leuo pede carbasā sūmaq; pandens suppara uelor perituras colligit auras. Meus etiam festus sipariū habet ibi eni sic legit: siparium genus ueli mimicū. Domitius tamē minutū fecit. Magis mimicū plac . . a mimo. n. mimicū dixit fest⁹. Itaq; siphario nullo pacto legēdū ē. ℂ Ageres recitares repræsentares. ℂ Phasma catulli: id nomen erat fabulæ cuiusdā catulli: φασμα autē mōstrū & apparitio apud nos dicit Vnde & herodotus igt tale phasma aliquādo apparuit in græcia In ea igit fabula mōstra repræsētabant qbus agēdis clamore opus erat. ℂ Laureolū: laureatū mimū intelligit. de quo qdē Trāqllus in Caligula ubi mortis illius pdigia recēset sic ait. ℂ Et cū in laureato mimo in quo auctor proripiēs se ruina sāguinē uomit ut plures secūdarū certatim experimētū artis darēt cruore scæna abūdauit hæc ille. iosephus itē li. xxix. c. i. quū de caligulæ cæde meminit ita scribit. in illo siquidē spectaculo duo ei auguria puenerūt. Mimus nāq; ē introductus quo actū ē ut iudex dephēsus crucifigeret. Et pātomim⁹ fabulā saltauit Cynaræ in q̄ & ipse occisus & eius filia Mirrha uidebat atq; sāguis mimica arte diffusus. Et circa iudicē crucifixū & circa cynarā atq; Mirrhā. ℂ Durior: qa nullo pudore afficit. ℂ Durior huius. i. Durior frōte huius Lētu'i. ℂ Qui sedet & spectat. seneca epistola. vii. ad Lucilliū sic ait Nihil uero ē tā damnosū bonis morib⁹ q̄ in aliquo spectaculo residere: tūc. n. per uoluptatē facili⁹ uitia surrepūt &c. ℂ Triscurria. i. ingētē scurrilitatē. Nam tris & ter pro superlatiuo utebantur hinc mercurius dictus est τρισμεγιστος. i. ter maximus ac si diceret longe maximus. τρις. enim ter & μεγιστος maximus dicitur. Et plautus in aulularia inquit non fur sed trifur. Et Ouidius. in ibim. Magno ter ab hercule gnt⁹. i. ter magno hercule. Non autē ter quintus ut multi dicunt. ℂ Patritiorū: qui scænæ operam dabant.

ℂ Ergastula tusca: ubi serui uincti fodiebāt agros. ℂ Volesos brutos de q̄b⁹ ex Dionysio satis recitatū est nā. ii. eo auctore cū Tacio māserit in urbe: ex sabinis Valerius Volesus Talus cognomie tyrān⁹: ℂ Peiora supsūt: lōge inqt & maiora dicēda sunt de nobilib⁹: & ita i his histrionicā dānat. ℂ Sifario: sifariū nōnulli ex nr̄is mercedē dixerūt esse q̄ det histrioni. Sed id nulla pbat auctoritate. Sifar. Homer⁹ senectutē appellauit & græci alii rugosam cutē. Festus scribit sifariū esse genus ueli minutū ego uero accipio p noie proprio Pantomimi q scenæ pellet ut Stephanionē: legim⁹ Pilladē appellē. ℂ Phasma: inscriptio ē fabulæ catulli nō ueronēsis ut ego sentio: sed alterius paulo supra tpa iu. phasma aūt significat aliqñ portentū ut sæpe Herodotus scribit. Tale inqt phasma apparuit in græcia: in ea fabula igit mōstra repñtabat quib⁹ agēdis clamore opus erat. alibi de eadē fabula: mimimū agit ille Vrbani qlē fugitiuus scurra Catuli. Tu inqt o nobilis locasti uocē. sifario pātomimo ut phasma catulli ageres. In margine uero codicis mei antiqssimi ita ē Catullū intelligit q minimos scripsit ut Labert⁹ laureolū. Fabulā & leontē scripsit Neuius poeta in carcere i q̄ intro ducebat laureolus qui ob scelus cruce pēdebat. Domiti. ita uoluit hāc fabulā agi aliqñ ut alias: ut q ageret uera cruce pēderet nō fabulosa. Mar. de dānato. Nō falsa pendēs in cruce laureolus. Lentulus aūt ciuis nobilis eā p histrione egit: ita tñ ut nō pepēderit uera cruce cū debuerit: ut ait Iuue. qm histrionicā exercebat. ℂ Triscurria. i. nec ignoscēdū ē populo q potest spectare scurrilitatē patriciorū. ℂ Triscurria: uerbum antiquū ē & scurrilitatē significat ingentē nā tris p suplatiuo græci & latini utebant: q; Strabo affirmat de græcis cū expōat apud Homerū o terq; q̄terq; beati. i. maxie q; & Vir. ē imitat⁹: nec ignoro Macro. aliter sētit. ℂ Sādapillarū: sandapilla feretrū ad funerādos hoies Suetoni⁹ de Domitiāo cæso. Cadauer eius populari. Sādapilla per Vespilones exportatū. ℂ Tusca ergastula: pprie ergastula ubi ad metalla effodiēda tenebantur hoies. Erātq; in lucanis in agro gallico & Tusco frequētia. Fit āt ergastulū a uerbo græco εργαζομαι. ℂ Brutos uolesosq;. hi ueteres fuere Romani & nobiles. ℂ Cōsūptis opib⁹. Sēsus absūpto pr̄imōio scenæ uacās uocē ptori uēdidisti ad agēdas uidelicet fabulas. ℂ Suppioq; datū: suppiū tenuissimū erat uelū ad scænas uelādas. Tūc demū cū psonas Mimi induerāt & agerēt. Cice. de puic is cōsularib⁹. Itaq; ut ille alter: ut ipse ē hō doct⁹ & a suis græcis subtili⁹ erudit⁹: qbus cū iā ex orchestra he'uat: antea p⁹ suppiū solebat. Seneca de trāqllitate ai ad serenū: Tragicis miutisq; uehemētior igeniis quotiēs inimicitias iepras & uerba ad sū māca ueā spectātia religt iter multa alia cothurno suppioq; fortiora. Apu'ei⁹ in metamorphosi. Oro te i q̄

Cerdões
siparium
Phasma
Laureol⁹
Spectacula
triscurria
trimegistus
DO.
MER.
Sādapilla
Ergastula
Supprium
Apulei⁹

auleū tragedū dimoueto:& supplū scēicū cōplicato.& itē auleo subducto & cōplicitis supplis scena disponit & quātū ego cōiecturis asseq possū.uel poti⁹ ex rōe græca colliget:a suppo fit supplū dimiutiua forma: q̄re facessāt:q̄ aut p̄miū cātoris:aut p̄priū nomē siphariū uolūt eē corrupte uocem elegantissimam legētes. ℭPhasma ca.phasme nomē ē fabulæ:sed cui⁹ catulli fuerit ñ satis cōptū ē.phasma græce:latie appitio dr. ℭLaureolā.mimū h̄ intelligit laureatū de quo scribit sueto.in uita caligulæ:hūc repn̄tauit Lētul⁹in scena: q uera cruce dign⁹erat:cū p̄rici⁹ scenicas fabulas ageret:h⁹ Mimi meminit ēt Mar.sic dicēs.Nuda calidōio sic uiscera p̄buit urso.Nō falsa pēdēs in cruce laureolus.Quod āt h̄ eēt laureat⁹ ille Mim⁹:de quo dixim⁹. Si cōtulerius sueto.& Iosephi iudei scriptoris uerba facile cognoscem⁹.Ait.n.ille cnūcrās p̄digia:q̄ ab illo ipo die:quo casus caligula fuit acciderāt:& cū laureato Mimo.i quo auctor p̄ripiēs se ruia sāguinē uomit: ut p̄les scđaɋ certati expimētū artis darēt cruore scena abūdauit.Ioseph⁹ cedē caligulæ describēs h̄ ait.In illo sigdē spectaculo duo ei auguria p̄uenerūt.Mim⁹ nāq̄ itroduct⁹ ē:quo actū ē ut iudex dep̄hēsus crucifigeret:& pātomius fabulā saltauit cynare i q̄ & ipa occisa:& ei⁹ filia myrra uidebat:atq̄ sāguis inimica arte diffusus:& circa iudicē crucifixū & circa cynarā atq̄ myrrā.Ergo laureatus mim⁹ erit iudex dep̄hēsus & crucifix⁹.ℭTriscu.p̄ri.noua & festiua ɔpositio q̄ nimia notat scurrilitas p̄riciorɋ q scenæ opā dabāt ut.cui cōpositum a tris & scurra:quo numero magnitudo & perfectō rerum plerūq̄ demonstratur.

ℭEt fa.san.in qb⁹ politones deportāt cadauera:& ob hoc abiectæ sortis hoies.sūt q legāt fabɋ sardanapallū.i.ifamē ut sardanapall⁹ fuit ac sādapyllaɋ fabros pheretroɋ & capulorū.id.n.sandapylla significat.Trā. de Domitiāo.occisus ē calēdis octobrib⁹.āno ætatis q̄dragesimoqnto ipii qntodecimo cadauer eius populari sādapylla p uespillones exportatū.ℭResupinati.uētre subuersi.ℭCessantia:pactis sacris.ℭTympana gal.cybeles sacerdotis dicti galli a gallo flumie q̄ q ex eo biberint furere icipiāt & se uirilitatis pub⁹ priuēt:ut Fest⁹ ait:& Catul.de athi scribit.qdā iō putāt sibi gēitalia p̄cidere q̄ nomē p̄ris mrisq̄ uiolarit ne ipi parētes fieri possit ueluti scri.Lucr.ℭQuid fa.talē sortit⁹regule.it q legāt pōtice p̄uū.rn̄det.nēpe i lucanos & tusca ergustula mittes:& tibi tm̄ ignoscet.ℭTroiugene:nobiles.ℭVob ign.nimia deligtis snia.ℭEt q̄tur.cer.cuicūq̄ uulgari.ℭVt ñ pe.sup.q̄ uos quotidie iueniatis.ℭVocē lo.p̄stituisti uocē tuā.ℭVo.da.lo.& Hora.ita desine cultū.Maiorē cēsu teneas damasippe tuis.Mille puellaɋ:pueroɋ mille furores.ℭLocasti sypario:syphariū uelū fuit:igt Probus sub quo latebāt padoxi cū i scænā p̄dibāt:aut hostiū mimi.alii sypharium aiūt eē oē qd āñ cantantē mimū p̄miū suspendit.ℭClamosū age.ut pahsma Catulli. phasma nomē mimici argumti ē.Catulli.qntū luctatiū catullū dicit:q uoranū p̄uū furacissimū hūisse fert:de quo hic posteri⁹ scurra Catulli sane phasma latine uisio dici pōt.Sophocles in electra ειλιηο Δεφαό μανύκτοσ ευκατοό Χηόει.de uisione.n.occisi a clytēnestra agamēonis loqt:q̄ orestē p̄ris cædē ultū ire portendebat. ℭLaureolū ue.ēt bñ lētulus egit.nec lētulū nobilē puduit laureolū repn̄tasq crucī suffixus ē.Mar.Qualiter in scythica religatus rupe p̄metheus.Assiduā uiuo pectoř pauit auē.Nuda calydonio sic uiscera p̄buit urso.Non falsa pendēs in cruce laureolus.Viuebāt laceri mēbris stillātibus artus.Inq̄ oi nusq̄ corpore corpus erat.Deniq̄ supplicium fuit hoc qa legerat aurū.Vel dn̄i iugulū foderat ipse nocēs.Templaiuel arcano demēs uiolauerat auro.Subdiderat scæuas uel tibi roma faces.Vixerat antiquæ sceleratus crimine famæ.In quo q̄ fuerat fabula pœna fuit.Ex quo manifesto dep̄henditur falsū fuisse Priscianū ubi de diminutiuorū formis ingt laurū laureolū.lu.laureolū uelox ēt bñ lētulus egit.ℭIudice me dignus uera cruce.nō illa quā repn̄tat laureolus.ℭPopuli frons durior:ad spectādū tolerās.ℭEt spectat triscurria:patricioɋ triscurras. i.maximos scurras.nā tertiū gradū qui superlatiuus est excedere nō:sic Plautus in aulularia non trifur.

Planipedes audit fabios:ridere potest qui
Mamercorū alapas:quāti sua funera uēdāt
Quid refert? uēdūt nullo cogente nerone
Nec dubitant celsi prætoris uendere ludis
Fige tamen gladios inde:atq̄ hic pulpita pōe
Quid satius? mortē sic q̄sq̄ exhorruit:ut sit
Zelotypus thymeles:stupidi collega corīthi
Res haud mira tñ:citharœdo p̄ricipe nat⁹
Nobiles hic ultra quid erit nisi ludus:& illic
Dedec⁹ urbis hēs:nec myrmillonis in armis

ℭPlanipedes fabios.i.recitātes comœdias plāipedes sic autē dictas auctore Diomede:q̄ actores planis pedib⁹.i.nudis p̄sceniū introirent nō ut tragici actores cū cothurnis:neq̄ ut comici cū soccis olim.Planipes ab Diomede Mim⁹ græce appellatur:ē āt Mimus sermonis cuiuslibet motus sine reuerētia:uel factorū cū lasciuia imitatio.Donat⁹ēt scri.q̄ uilissimæ erāt plāipedes & argumēto & actiōe.ℭMamercoɋ alapas.i.nobiliū q qdē mimi alapas & uerbera patiebāt.hic Mar.li.v.i Marianū ait O q̄ dign⁹ eras alapis Mariāe latini.te successurū credo ego pāniculo.ℭQuāti sua fu.uē. Quid refert? Dānauit supi⁹ nobiles illos q mimicā artē exercebāt:Nūc uero hos dānat:q gladiaturæ mun⁹ subibāt ℭNullo nerōe.i.Impator cogēte sed spōte q dē:q̄ certe magis rep̄hēdēdū.Sed tñ potius esse ait eligēdā gladiaturā q̄ histrionicā.nā licet illi mors imicat huic tñ dedecus inest maximū.utq̄ inferius apparet nobiles quoq̄ illos gladiaturæ arguit.q apto uultu.ñ tecti galeis certabāt:cū hōesti⁹ tecti id agere potuisset. Quāti sua funera uēdāt Quid refert? Sēsus hic ē:Si digladiādo mortis piculū subeūt:aut magno aut paruo ducti p̄tio nulla differētia ē:omnio.n.damnādi sūt & nō excusādi cū spōte id piculū & dedec⁹ subeāt.Nec eos pudeat ludis p̄toɋ se uedere:tāq̄ uiles & ignobiles.hic p̄fecto uer⁹ ē sēsus.licet ille aliter dixerit.ℭQuāti:uel magno:uel paruo.ℭSua funera:suas mortes.Vñ seneca ad luciliū epistola.vii.sic ait: Quicqd ante pugnatū ē misĕricordia fuit:Nūc omissis nugis:mera homicidia sūt:nihil habēt quo tegāt:ad ictū totis corporib⁹ expositi nūq̄ frustra manū mittūt.postea subdit: Nō galea ñ scuto repellit ferrū.Itē exit⁹ pugnaciū

mors

mors ē. ℭ Quid refert qd differt. qd distat? quæ differētia ē ad eorꝝ excusationē? q̄si dicat nulla: sūt. n. omni no dānādi nobiles gladiaturæ mun⁹ subeūtes: præserti spōte. ℭ Nullo cogēte Nerōe. Suetoni⁹ scribit Ne ronē in ludis exhibuisse ad ferrū etiā q̄drīgētos senatores: sexcētosq; eqtes ro. & quosdā fortūæ atq; existi matiōis itegræ ex iisdē ordinib⁹: cōfectoresq; ferarꝝ & uaria harenæ ministeria. ℭ Nec dubitāt. audēt ergo: omni spreto pudore. ℭ Celsi prætoris: de hoc etiā sat. x. sic ait. Quid si uidisset prætorē in currib⁹ altis: Ex tātē: & medio sublimē i puluere drci. in tūica Iouis &c. postea inqt: Et sibi cōsul ne placeat. curru suus por taē eodē. ubi uideē & p̄torē & cōsulē p eodē accepisse. ℭ Quod etiā cōfirmat Asconius pedian⁹. li. tertio de p̄tura urbana: ubi enim cicero ait. Cohorti prætoriæ: ipse sic sequtur: Comitibus cōsularibus: ueteres eni om nē magistratū cui pareret exercitus: prætorē appellauerūt. Vnde & prætoriū tabernaculū eius: & in castris porta prætoria &c. Gellius uero li. xii. c. xiiii. scribit: prætores collegas cōsulū fuisse: sed iperiū min⁹ prætor: Maius habebat cōsul: Solebāt autē cōsules: & ductores exercit⁹ habita uictoria ludos facere hinc Maro. li. iii. G. ait. Illi uictor ego: & tyrio cōspectus in ostro. cētū quadriiugos agitabo ad flumia currus. Et liuius li. i. de Tarqnio prisco ait: q uictis apiolis oppido latiorꝝ ludos opulētius instructiusq; q̄ priores reges fec. Tū primū circo q maxim⁹ dicit designat⁹ ē locus. ℭ Vēdere. s. sua fūera. ℭ Ludis: in ludis. ℭ Finge: & fige & finge bene legit. si finge placet: sic cōstrue: tñ finge inde. i. ex illa parte: gladios. s. poni: Atq; hinc ex hac par te &c. ℭ Finge tñ gladios: sens⁹ ē q si dareē optio uel gladiaturæ uel histriōicæ: pori⁹ subeūda eēt mors cigla diando. q̄ histrionicæ turpissimū dedecus. ℭ Pulpita: quæ qdē in scæna ponebāt ad agēdū. Quid sati⁹? qd melius? q̄si dicat: subire mortem. ℭ Mortē sic quisq̄. Non si sed sic cū. C. Legēdū ē: & ita etiā in antiquis est. Qui ergo Si legit & sensum & ordinē deprauauit. ℭ Sic. i. adeo mortē exhorruit: ut minus potius fieret. ℭ Zelotypus thymeles. i. simulās se thymeles zelotypum alium alapis cædat: uti latinus faciebat quo risū spectātib⁹ moueret: pāniculū. n. uerberabat. hinc Martialis. li. v. ait. O q̄ dignus eras alapis mariane latini. &c. ut supra. Id' autē ad mamercorū alapas referēdū. ℭ Stupidi collega corinthi. i. socius corinthi mimi: qui ab eo alapis cæsus ob zelotypiā stupebat qd ēt passim & romæ fieri uidimus p̄sertim ab illis qui faciē p̄sonis uestiūt: Carniualiorꝝ tpe. ℭ Res haud mira tamē: sensus est: nō esse mirꝝ: si nobiles mimicā artē exercebant qm̄ Nero qui & nobilissim⁹ & impator idē fecit. Nec nobilis aliquis natus citaredo principe aliud erit q̄ lu dus. ℭ Citharœdo pricipe natus: adeo quidē Nero musica delectat⁹ est q nomē suū inter citharœdos iussit ascribi: ut Tranqllus refert. Nobilis hic i antiquo textu hic legitur: & illic. i. in eo q sequit. legitur itē & illud Damnat autem Nobiles: qui aperto uultu in arena certabāt agnoscēdi. ℭ Citharœdo principe natus n. h. u. q. e. n. l. hinc optime Cicero. li. iii. de legib⁹ ita inqt: Vt enim cupiditatib⁹ principū. ut uitiis infici solet to ta ciuitas: sic emēdari: & corrigi cōtinentia. Item. Nā licet uidere: si uelis replicare memoriā temporꝝ. quales cūq; sūmi ciuitatis uiri fuerūt. talē ciuitatē fuisse. Quæcūq; mutatio morꝝ in principib⁹ extiterit: eandē in populo secutā. ℭ Et illic dedecus urbis habes. ℭ Ordo est. Et hēs dedecus urbis illic: uel illud: appositio gra chum pugnantē nec in armis mirmillonis: nec clypeo. aut falce supina. Est autē sensus: q nobiles ipsi pugnā tes in arena. nolūt esse mirmillones. qui galea uultū abscōdūt: sed retiarii q galearū habēt nudo uultu. eoq; pacto agnoscunē qd quidē ad dedecus accedebat. ℭ Mirmillonis. Mirmillo in galea piscis effigiē habebat: hinc rætiarius pugnans aduersus mirmillonem cantabat: Non te peto: piscem peto: quid me fugis galle? de quo latius in satyra. sexta nobilis euryalum: aut Mirmillonem exprimat Infans. ℭ Planipedes. i. recitātes comedias planipedas q̄ uilissimæ erāt: ut scribit Donatus: argumento & actione. ℭ Alapas mamercorꝝ. i. qui pōt ridere & spectare mamercos nobiles imitātes latinū minimū q ut risū p uocaret pāniculū alterū minimū alapis cedebat: tāq̄ suspectū sibi qd rē hēret cū Thymele uxore. Mar. O q̄ dignus eras alapis Mariane latini. Te successurū credo ego pāniculo. ℭ Quid refert. s. ad excusationē eorꝝ. ℭ Nullo cogēte Nerone: nā nero eqtes & senatores in gladiaturā iussit descēdere ut Tacit⁹ & Trāqllus scri būt: nūc inqt nō est nero qui cogat sed spōte descēdūt in harenā. ℭ Finge tñ gladios: esto q nero cogat p pōsito supplicio mortis nisi descēdāt i pulpita & in theatrū. ℭ Quid satius: hoc ē nōne p̄stat mori quā cō scēdere pulpita. ℭ Zelotypus thymeles. i. ut simulās se Zelotypū Thymeles mores latini cædat alterū ala pis ūt añ ē dictū ex hoc refert ad id qd ait mamercorꝝ alapas. ℭ Collega corinthi stupidi. i. aut socius. Cori thi minimi planipedarii in agēdis fabulis. ℭ Stupidi. habetis & ignaui & hoc referē ad id q dixerat planipæ des audit Fabius. ℭ Natus citharœdo pricipe. i. sub nerone de cuius studio citharæ satis dictū ē. ℭ Illud de dec⁹ urbis: hic oēs aculei satyræ exerti sunt q nobiles turpes & sordidas artes aliqñ exercuerint insectaē igi tur eos q uolunt sibi uideri nobiles & tñ ita subeūt histrionicā & artē scenicā ut illic agnosci & spectari laten tur. cū itaq; descēdūt in gladiaturā nobiles ut ait & i gladiatorib⁹ alter sit Myrmillo q galea utiē tecto ore: al ter retiarius q galeꝝ habet nudo uultu: nolūt eē mirmillōes iqt ne tegant faciē: sed reciarii ut agnoscantur. ℭ Planipedes audit fabios: planipes comediæ genus: q̄ plano pede sine coturnis agereē. Diomedes tñ grā maticus planipedē latine: græcæ mimū significare tradit: dr̄ aūt planipes q actores planis pedibus. i. nudis p scenū intrarēt: nō ut tragici actores cū cothurnis. ℭ Mamercorꝝ alapas: nobiles mamerci: qui & ipsi in agē dis theatralibus mimis alapas & uerbera patiebanē. ℭ Nullo uēdūt cogente Nerone: quia nero multos coe git ad scenicas operas. ergo sensus erit magis ignoscēdū est iis q nullo cogēte histrionicā exercent: q̄ iis qui Neronis iussu theatra ingrediūtur: qñ iubēte nerone decus impii quodāmodo inqneē. ℭ Fige tñ gladios: sēsus hic: si ex una pte figanē gladii ad gladiaturā p p̄ricios exercēdā. ex altera pulpita ad mimos ethologos & cœmedias agendas: utrū est sati⁹: sic exhorrere mortem gladiādo: ut potius quisquam sit in scena zeloty pus thymeles: dū latini p̄sonā sustinet: & thymeles mim⁹ agitur. ℭ Thymeles: hic sine dubio de mimo ethe ologo intelligimus: in quo iducebaē p̄sona thymels & corinthi adulteri: sæpeq; actus ē tpibus Iu. & Martia

Prætor

Nero music⁹

Principi um uitia.

Mirmil lo.

DO

MER. Plāipes

Thyme le

Phryni cus Logion lis. thymele apud græcos & quidē ueteres: Vt phrynicus ad cornelianū scribit olim pro sacrificādo ponebatur: recētiores uero pro loco theatri ex quo tibicines & citharœdi & alii qdā certarēt: uerum ubi tragœdi atq͂ comœdi fabulas agunt logion dicem⁹. Vbi uero tibicines & chorus orchestrā nō thymelem appellabimus. Suidas scribit fuisse aram i theatris thymelem. ¶ Et collega: stupidi corinthi: qui forsan riualis in amāda thymele latini fuerat. ¶ Citharœdo principe natus nobilis: ergo Romanus nobilis sub neronis imperio natus qd ultra erit nisi ludus. Refert. n. principē quē citharœdicæ arti adeo deditū constat: ut qm̄ ita diis placuit lamina plumbea pectori imposita sub ea cantica exclamās alēdis uocibus demōstrauerit rationē. ¶ Et illic dedecus urbis habes: scenæ deditis tātum ē dedecus urbis. Nā qui scenicā artem exercebāt pro infamibus habebāt: & submouebātur tribu cēsoria nota incerītū tabulas relati. ¶ Nec myrmilōis: hoc ē gladiatorē nō habes quē admodū sub Nerone quo iubente: ut in secunda satyra legitur Graccus digladiatus est.

VAL. ¶ Planipedes audit fabios: nimica exercētes: plāipes autē fabula dicta ubi nullo procedebat cultu: Satyra cū motu agitabat & iocis palliata ubi personæ erāt græcæ: togata ubi romanæ: ideo autē planipes dicta qd actores pedib⁹ planis i. nudis proscænia introirēt: nō ut tragici actores cū cothurnis. neq͂ ut comici cū soccis. siue q͂ olim nō in suggestu scænæ sed in plano orchestræ positis instrumētis mimicis actitarēt. planipedes igit fabulā planipede agētes mamercorū nobiliū alapas cū porrecta manu pcutimus. nā cōpressa eadē pugno ferimus. ¶ Sua funera: corpa de qbus futura sunt funera. ¶ Nec dubitāt celsi p̄toris uendere ludis. nec dubitāt suā locare operā ubi piculū mortis imineat: ubi p̄tor ut celsus ludos faciat. ¶ Finge tū gladios inde: hoc ē necē gladio fore. ¶ Atq͂ hinc: alia in pte. ¶ Pulpita. ludos. pone. ¶ Quid sati⁹: erit dil:gēdum mori utiq͂ p̄stabit q̄ mimmū agere. ¶ Mortē si qsquā exhorruit: ordo ē res tū haud ē mira si qsq̄ citharœdo pricipe natus nobilis mortē exhorruit: ut sit zelotypus thymeles corinthi stupidi collega. ¶ Thymele: mimi nomē. ¶ Stupidi: fatui. ¶ Corinthi: hoc mimi nomē ē nō mirū si hæc inqt mauult sequēdo ludiū pricipē q̄ mori qn̄ ipm imitat Neronē. Hic nos iā deserit Probus nec ultra hūc locū q̄tū ad me puenerit interp̄tatus ē qcq̄. ¶ Citharœdo principe: Nerone: nihil. n. ut Trāquillus iqt: æque doluit Nero quā ut malū se citharœdū increpitū neq͂ eo℞ quicq̄ omisit quæ artifices uel cōseruādæ uocis cā uel augēdæ factitarēt plūbeiā chartā supinus pectori sustinuit & christere uomituq͂ purgauit & abstinuit pomis cibisq͂ officientibus donec blādiente pfectu q̄q̄ exiguæ uocis & fuscæ pdere i scænā cōcupiit. ¶ Nisi lud⁹. nisi gladiator. ¶ Nec myrmillōis i armis nec clypeo gracchū. sub audiēdū uidebis cū Nerōe ita & supi⁹ q̄dragita dedit gracch⁹ sestertia. myrmillo gen⁹ ē piscis de cui⁹ silitudie secutor galeat⁹ myrmillo appellat⁹ Trāqil⁹ de caligula myrmillonē e ludo rudib⁹ secū batuētē & spōte pstratū cōfodit ferrea sicca ac more uicto℞ cū palma discurrit.

MAN. ¶ Gracchū: per hunc nobilissimū quēq͂ itelligit. Nobiles. n. fuere gracchi: de qbus latius i sat. ii. Quis tulerit gracchos de seditiōe querētes. ¶ Aut falce supina: qua myrmillones utebatur. ¶ Dānat. ipse gracch⁹ ¶ Nec galea frōtē abscōdit. Quod Seneca ad lucilium pauloante scribit: hic etiā cōuenit. Dixit. n. Nō galea. nō scuto repellit ferrū &c. ¶ Tridentē. i. fuscinā & iaculū rætiarii: hoc ē ræte. quod in aduersarium iaciebat. Cantās ut dictū ē: Nō te peto piscē peto &c. quo frustra iacto: & emisso fugiebat. Secutor autem eū isēqbatur. sic eni dicebatur alter gladiator ab insequēdo ipsum retiariū gestabat. n. cuspidē q̄ aduersarii iaculū ipediret. ¶ Vibrata dextera. i. cōcussa & extēsa. ¶ Pēdentia. In tridēti. s. ¶ Arena: theatri platea. ¶ Credamus tunicæ. i. cōmittam⁹ gracchū & nobilē tunicæ. Vel credamus tunicæ supple gracchū hesisse ¶ Cū aurea spira. i. fasciola qdā de faucibus se porrigat & iactet longo. i. alto galero. ē autē sensus: gracchū uoluisse potius esse retiariū tunicā q̄ myrmillonē pp aureā fasciolā: q̄ ab galero descēdens ad fauces iterū in galerū iactabatur. Rætiarii autem tunica utebātur: hic satyra. ii. ait. Tunicati fuscina gracchi. & Suetoni⁹ i Calig. iquit Rætiarii tunicati quiq͂ nūero gregarī dimicātes sine certamīe ullo totidē secutorib⁹ succubuerant: quum occidi iuberentur. Vnus resumpta fuscina omnes uictores interemit. ¶ Ergo. quia. s. galeam herebat & clypeū: falcēq͂ supinam secutor ipse & Myrmillo: Rætiarius uero galerum tātū aperta facie. ¶ Cū gracccho. i. cū rætiario nobili impito & fere inermi. ¶ Iussus: ab ipso uidelicet nerōe: ppea statim seqt reprehēsio in eū. ¶ Libera si dētur: in nerōis uitia diuertit: oñdēs eū generosissimū fuisse: attamē uitiosissimū. ¶ Suffragia: auxilia dicunt: quæ cōsiliū præstat. ¶ Senecā: q uirtute qdē generosū Neronē præstabat cui⁹ & præceptor fuerat & a quo ad necē cōpulsus. ¶ Nec culeus unus id ait pp plurima Nerōis parricidia: parricidiæ. n. puniebāt culeo. i. sacco in quo simia. serpēs canis. & galliace⁹ cū parricida icludebant. Vnde in istitutōibus li. iiii. de publicis iudiciis parag. Alia deide sic legit. Alia deide lex asprimū crimē nouā pœna psequtur. quæ pōpeia de parricidiis uocat. q̄ cauet ut si qs parentis: aut filiæ aut omnino affinitatis ei⁹: quæ nūcupatio parricidii cōtinuet: fata ppetrauerit: siue clā siue palā id ausus fuerit. Nec nōis cui⁹ dolo malo id

Nec clypeo gracchū pugnātē aut falce supina
Damnat enim tales habitus: & dānat & odit.
Nec galea frōtē abscondit mouet ecce tridētē
Postq̄ uibrata pendentia rætia dextra
Nequicq̄ effudit: nudū ad spectacula uultū
Erigit: & tota fugit agnoscendus harena.
Credamus tunicæ: de faucibus aurea cum se
Porrigat: & longo iactetur spira galero.
Ergo ignominiā grauiorem pertulit omni
Vulnere: cū gracccho iussus pugnare secutor
Libera si dentur populo suffragia: qs tam
Perditus ut dubitet senecā præferre neroni:
Cuius supplicio non debuit una parari
Simia: nec serpens unus: nec culeus unus.
Par agamennonidæ crimē: sed cā facit rem

Marginalia: Rætiarii tunicati; secutor; Retiarius.; Secutores; Culeus; Parricidæ

malo id factũ ẽ:uel cõscius criminis existit:licet extraneꝰ sit:pœna parricidii puniatur:& neq; gladio neq; igni bꝰ:neq; ulla alia solemni pœna subiiciet:sed insutꝰ Culeo cũ cãe & gallo galliacco.& uipa:& simia & iter eas fe rales ãgustias cõphẽsus p̃m ꝙ regiõis qlitas tulerit uel in uicinũ mar uel in amnẽ piiciat.ut omniũ elemẽtoꝝ usu uiuꝰ carere icipiat & ei cælũ supstiti terra mõtuo auferat &c. ℂ Agamñõidæ.i.ofilii q matrẽ occidit cly tẽnestrã illa.n.patrẽ agamẽnona occiderat. ℂ Crimẽ.s.cõmisit nero. Nã agrippinã matrẽ occidi iussit. Culeus

ℂ Gracchũ.i.nobilẽ ciue. ℂ Falce supia:nã falx q utebat myrmilões supia dicebat ut ẽ apd Trãqllũ i cali gula. ℂ Tridẽtẽ.i.fuscinã quã hẽt ut retiariꝰ. ℂ Effudit.i.emissit aduersꝰ myrmillonẽ ut eũ capet. ℂ Creda mꝰ tunicæ:nã retiarii tunicati erãt & iduebãt galerũ:ita temer ut uultꝰ ñ tegeret. Sueto.pileũ igt uel galerũ sumebat:& alibi retiarii tunicati qnq;. ℂ Secutor:nõ pprie ẽ ut qdã autumant:sed myrmillonẽ significat:q retiariũ postq̃ ab eo captus nõ ẽ:insegtur Trãquillus. Retiarii tunicati qnq; numero gregatim dimicãtes: sine certamine ullo totidẽ secutoribꝰ succubuerant. ℂ Ignominiã grauiorẽ.i.secutor explosus ẽ & derisus a spectatoribus:q nobilẽ retiariũ imperitũ p totã harenã inseqbat. ℂ Libera si dentur: exit in aptã impato ris rephẽsionẽ:cũ dicat senecã q iussu Neronis intereptus ẽ quis ignobilibus parẽtibus eẽt natus añ ponen dũ Neroni:q nobilitatẽ uiciis pdidit. ℂ Nõ debuit una parari simia serpẽte & galinaceo:ut Cice. scribit isu ti culeo parricide puniebantur.non una simia quasi dicat qui plura paricidia commisit. DO.

ℂ Postq̃ uibrata pẽdẽtia retia dextra.cõpositi gladiatores per paria diuersa sorciebant noĩa. Nã alter dice bat Retiarius q recte iaceret.alter uero secutor. Vñ est illud amphibologicũ. Audiui secutorẽ pcussisse re tiarium.ignominiã grauiorẽ respexit ad censoriã notã. ℂ Libera si dẽtur suffragia.puto respexisse haci pre iuuenalẽ ad id qd Cornelius tradit hãc fuisse cõiuratorũ in Neronẽ sniam. Vt cæso nerone atq; Pisone: q actor coniurationis sũmã reꝝ Senecæ deferẽt. ℂ Nõ debuit una parari simia:hoc supplicio paricidæ afici solebãt. Nã in culeus serpens & simia cũ paricida includebat. Culeo aũt ut scribit Valerius maximus. Tarq nius Rex. M. Tullium insutũ in mare abiici iussit:quod supplicii genus nõ multo post paricidis lege irroga tũ ẽ. ℂ Par agamẽnõidæ crimẽ. Orestis q matrẽ iterfecit:& ẽ hypophora defẽdẽtis Neronẽ: cui respõdet. MER: retiariꝰ Secutor Culeus

ℂ Mouet ecce tridẽtem:fuscinã quã græci τριαιναν uocant. ℂ Credamꝰ tunicæ:credamus in cæteris:ut dicitur infamẽ Neronẽ esse:ut gladiator uideri uult. Credamus quotiẽs tunicã indutus pdit & nero eẽ as serit. Constat enim Neronẽ urbis itinera:ut Tacitus scribit:& lupanaria & diuerticula ueste seruili i sui dis simulationẽ cõpositum pererrasse comitãtibus q raperẽt ad uẽditionẽ exposita:& obuiis uulnera inferrent aduersus ignaros:adeo ut ipse quoq; exciperet ictus:& esse se Cæsarẽ præferret. ℂ Et lõge iactetur:eũdo. ℂ Galero:a galero. ℂ Spira:funis.qui a pileo ad fauces distẽditur & sub mẽto alligat. Spira ingt. Festꝰ di citur basis columnæ unius tori:aut duorũ:& genus operis pistorii:& funus nauticus in orbem cõuolutꝰ ab eadẽ oẽs similitudine. Ennius uero hominũ multitudinẽ spirã uocauit. Nicander autẽ in theriacis spirã dra conẽ p draconis reuolutiõe posuit. ℂ Cum graccho:cũ nerone quicũq; nobili iussis pugnare grauiorẽ tu lit ignominiã ita cognitus quã si uulnere ictus cõcidisset. ℂ Senecã præferri Neroni:præceptorẽ discipulo. ℂ Cuius:neronis. ℂ Supplicio nõ debuit una parari simia nec serpens unus nec culeus unus:quæ parrici dis cõparata sũt. ℂ Culeus.in quo parricidæ torquebãtur inclusi. ℂ Par agamẽnonidæ crimẽ:idest hore ste q & ipse matrẽ occidit clytẽnestram. ℂ Quippe ille deis auctoribꝰ ultor:patris erat ut ipse Horestes:apd Sophoclẽ. εγω γαρ ηνικ ικομην τα πυθικον μαντει ον ὡς μαθοιμι ὁτω τροπω πατρος δικας α ροιμην των φονευσαντων παρα χρη μοι τοιαυθ ο φοιβος ὡν πευσει ταχα ασκευον αυτον ασπιδων τε και στρατου δολοισι κλεψαι χειρος ενδικους σφαγας. Sed nero agrippinã mrẽm deis auctoribꝰ minime occidit. ℂ Sed nec ele.iu.se.pol.orestes sororẽ nõ occidit electrã ut nero frẽm britãnicũ. VAL.

Dissimilem:quippe ille deis auctoribꝰ ultor
Patris erat cæsi media inter pocula: sed nec
Electræ iugulo se poluit:aut spartani
Sanguine coniugii:nullis aconita propiquis
Miscuit:in scæna nunq̃ cantauit orestes
Troica nõ scripsit:quid enim uirginiꝰ armis
Debuit ulcisci magis:aut cum uindice galba
Quid nero tam sæua:crudaq; tyrãnide fecit:
Hæc opa: atq; hæ sũt generosi pricipis artes
Gaudentis fœdo peregrina ad pulpita saltu
Prostitui:graiæq; apium meruisse coronæ.

ℂ Deis auctoribꝰ i odysseæ pricipio mercuriũ ab ioue missũ nũciasse egysthõe agamẽnonẽ occideret & alie na uxore abstineret orestes.n.uindictã acturꝰ erat:Ita ꝙ diis auctoribꝰ uidet orestes & egysthũ & matrẽ oc cidisse i patris ultionẽ. ℂ Electræ sororis suæ:nero tñ ut Suetõius tradit iunxit paricidio matris Amitæ ne cẽ. Antoniã claudii filiã a quo fuerat adoptatus itere mit recusãtẽ nuptias suas. ℂ Spartãi cõiugii.i.hermio nes sororis suæ.nã menelai patrui filia fuerat ex hele na:& sibi dispẽsat.hãc aũt Antoniæ cõparat Iuuena lis:uel põpeiæ q̃ uxorẽ nero calce peremit. ℂ Sparta ni.lacedæmonii.nã sparta ẽt lacedæmõ dr. ℂ Nullis acõita ppinqs Miscuit:uti nero q Britãnico claudii fi lio & fratri sibi p adoptionẽ. Venenum p locustã tri buit Byrrho præfecto remediũ ad fauces pollicitꝰ to xicũ dedit libertos diuites & senes dominatiõis suæ fa uores atq; rectores ueneno parti cibis parti potionibꝰ indito itercepit. Auctor ẽ Trãquil. ℂ In scæna nũq̃ cãtauit orestes:ut nero.s.q cãtare magni æstimabat:& nioben se cãtaturꝰ.p Cliuiũ ruffũ cõsularẽ pnũcia uit nõ dubitauit ẽt in priuatis spectaculis operã inter scænicos dare. Inter cætera cãtauit Canacen. partu rientẽ Orestẽ insanũ.hæc & plura Trãq. ℂ Troica nõ scripsit:nero ut tradit Suetoniꝰ ad poeticã pnus caria libenter ac sine labore cõposuit scripsit & poesin quã troica appellauit de quo opere sæpe meminit seruiꝰ ait.n.ibi & troiæ cynthius auctor Cynthiũ eẽ regẽ troiæ quẽ in troicis suis nero cõmemorat. Ibi ẽt solus q pa MAH. Aegisthus Nerõis sæuitia Britannicus. Neronis sæuitia nerõis istrionica. nero uerificator

r illi

Troica ridem solitus cōtendere cōtra ait hic paris ꝫm troica neronis fortissimus fuit. Et Eustathius titulos iliados
Romæ explanans tradit idē eē troica quod ilias fuisseq͂ tragicos ñ nullos qui nō iliada homeri opus appellarēt sed
incēdiū troica. ¶ Troica nō scripsit:nisi intelligamus neronē in troicis suis uerbis icēdium descripsisse nullo pacto
hic locus ad superiora & sequētia accōmodari poterit. Est igitur sēsus Orestem nō descripsisse patriæ suæ
incendium cuius & ipse fuerit causa. ¶ Vt ægit nero:nā p sex dies septemq͂ noctes ea clade sæuitum ē ut
Suetonius scribit ad monumētorꝫ bustorūq͂ diuersoria plæbe compulsa. tunc arsit quicquid uiscendū atq͂
memorabile ex antiquitate durauerat. Quod incendium e turre Mecœnatiana prospectans lætusq͂ flam-
Alosis mæ,ut aiebat pulchritudine & ἅλωσιν ilii decātauit in illo suo scænico habitu hoc est captionē seu captiuita-
Virgi- tē & expugnationem ilii. ¶ Magis q̄ urbis uidelicet incendium. ¶ Virginius. Virginius ruffus exercitum
nis ruf. germanicū in gallia habebat desciuit tādē a nerone sicūt Iunius uindex & galba. ¶ Vindex prætor galliam
Vindex prouiciā obtinebat. galba uero auctore hispaniæ defecerūt. plura de iis Taci. ¶ Fœdo saltu. turpi saltatiōe
histrionica. ¶ Peregrina ad pulpita. musicā exercuit Nero palem neapoli primū olympiæ quoq͂ præter cō
suetudinē musicū agona commisit. in certādo uero ita legi obediebat ut nunq̄ excreare ausus. Victorē aūt
Neronis se ipse pronunciabat. ¶ Eius deinq͂ certamina gymnica tota græcia spectauerat:ut Tranqui. scribit: Cer-
musica tamina demū omnia obiit. ¶ Hæc opera supple fecit. Est enim responsio superioris petitionis: est autē sen-
sus q͂ nero in sua sæua tyrannide uacauit ēt musicæ. procedit item ordo dicēdo:hæc opa atq͂ hæ sunt ar-
Apium tas &c. oīno enim interrogationi præcedenti sic quoq͂ cōmode respondet. ¶ Prostitui: præponi. ¶ Apiū
gratæ coronæ. Pli. li. xix. scribit q͂ honos Apio erat i achaia coronare uictores sacri certamis nemeæ. Et trā
quillus refertq͂ in achaia: quam nero petierat instituerāt ciuitates apud quas musici agones edi solebāt om
nes citharœdorum coronas ad ipsum mittere quas adeo grate recipiebat:ut legatos qui pertulissent: non
modo primos admitteret. sed etiam familiaribus epistolis interponeret.
DO. ¶ Diis auctorib⁹. i. deis ita uolētib⁹ quos ita uoluisse ostēdit Homer⁹: q introducit i pricipio Odysseæ iouē di
cētē se mōuisse Aegistū:p Mercuriū nūciū ut nece agamēnonis abstineret & Clytēnestra uxore aliena qm̄
si id cōmitteret:Orestes fili⁹ aliqñ ulcisceret:& ita accidisse. ¶ Electræ sororis:ut Nero. s. iterfecit antoniā
Claudii filiā nuptias recusātē & Britānicū fratrē locustæ ueneficio. ¶ Spartani cōiugii. i. Hermiōes uxo-
ris suæ Sparthanæ:ut Nero iterficit Pōpeiā uxorē ictu calcis cū grauida esset. ¶ Miscuit:nō dedit bibenda
uenena Orestes aliqb⁹ affinib⁹ ut Nero Burro aliisq͂ necessariis & amicis. ¶ Nūq̄ cātauit:more. s. citharœ
di:q͂ Nero fecit neapoli & i Achaia Trāqll⁹ & Tacit⁹ auctores. ¶ Troica nō scripsit. i. ñ cecinit captiuitatē
Ilii orestes ut Nero: q ardēte urbe captiuitatē ilii cecinit:ut scribit Trāqllus. q. d. ñ incēdit urbē Orestes ut
Nero. ¶ Virgini⁹:defecerūt a Nerone Iunius uindex ppprætor i gallia & Galba i hispāia cū exercitu. Vir-
ginius itē Ruffus exercitū germāicū i gallia hēbat & p tumultū militarē cū Ruffus nagaret se assensurum
Galbæ ad ipiū:aut alicui q nō eēt electus a senatu:uindex q Galbe fauebat. man⁹ cū eo cōseruit sibiq͂ mor
tē cōsciuit iter uigiti gallorū milia cæsa:ide Virginius militarib⁹ uotis ad ipiū eligebat q͂ recusauit:descen
dēs tādē i partes Galbæ:hoc distichō iscriptū ē eius tumulo. Hic sit⁹ ē ruffus pulso q uidice quōdā:iperium
asseruit:nō sibi:sed patriæ. ait igit Virginiū & Galbā & uidicē merito desciuisse a Nerone pp eius scelera.
¶ Fœdo saltu:sordida & turpi histrionica saltatiōe. ¶ Peregrina ad pulpita:hoc damnat q͂ Nero ñ tātum
Romæ:sed ēt i pelloponesso & externis natōibus:p citharœdo i certaminib⁹ palmæ & uictoriæ gloriabat:
nā ut scribit Trāquillus i achaia cū sacra ad Nemeā argiui celebrarēt. ciuitates oēs citharœdorꝫ coronas ad
ipsū misere:quæ erāt ex Appio. Pli. de appio. nos ipsi in achaia coronare uictores sacri certaminis Nemeæ.
MER ¶ Diis auctoribus. hoc ē iussu deorꝫ Orestē matrē iterfecisse:quā causā matris necatæ solebat Orestes (au-
ctor Q uitiliāo) afferre q͂ respōsis deorꝫ sit ipulsus. Alii dicūt i primis oraculo apollis coactū i cædē matris
Vxores fuisse Orestē. ¶ Electræ iugulo se polluit:electra soror Orestis fuit. & Hermione uxor eius:q̄s Orestes nō
occidit pemit. Nero autē a similibus cædibus nō tēperauit:q britānicū fratrē ueneno tolli curauit: Vxorē Octauiā
nero sub crimine adulteriorꝫ occidit:pōpeiam ictu calcis iteremit. ¶ Nullis aconita propinquis miscuit in scena
nunq̄ cātauit Orestes. quas res Neronē fecisse scribūt Trāquillus & Tacitus. Nā amitā largius purgatā Au
Agit fa lū plautiū lateranū ppinqtate cōiunctum. Priuignū suum Ruffum crispinū & Burrū toxico immisso sustu
las lit. Præterea personatus Nero tragœdias cātauit:heroū deorūq͂ & inter cætera canacē parturiētē Orestē ma
Nero tricidā:œdipodē excecatū:& herculē isanū. ¶ Troica ñ scripsit. Nero ut tradit ad cōponēda carmina pnus
Troica poema confecit. q͂ troica inscripsit:cui⁹ mētionē sæpe facit Seruius. ait eni exponēs illud:Et troiæ cynthius
Ilias auctor:Cynthiū eē Regē troiæ quē in troicis suis Nero cōmemorat:& itē enarrās. Solus q paridē solitus cō
Eusta- tēdere cōtra. Hic paris secūdū troica Neronis fortissimus fuit eustathius titulos iliados explanās tradit idem
thius eē troica:q͂ ilias fuisseq͂ tragicos nōnullos:q nō iliada homeri opus appellarēt. sed troica. ¶ Quid. n. uirgi-
Virgini nius. Ruffus uirginius germāici ductor exercitus cū galbæ assensurus nō foret: neq͂ aliī nisi quē senat⁹ de
us legisset ad iperiū: Vnde cōgressus cū uindice q partes galbæ fouebat cæsis gallis ad. xxx. milia ipsū uindicē
Cantat ad mortē coegit. Recusato iperio q͂ milites uotis & studiis illi offerebant. Vnde inscriptū eius tumulo hoc
Nero distichon fuit:qd notat iunior plinius. Hic situs ē ruffus pulso q uindice quōdā impiū asseruit nō sibi sed pa
Quattu triæ. Cū uidice Iulio uidice duce q ꝑter pulciā galliā optiebat galli a Nerōe desciuerūt. Galba uero auctor hi
or Cer- spaniæ defecerūt. ¶ Peregria ad pulpita. Nero ut idē Trāqll⁹ scri. i multis græciæ ciuitatib⁹ musicū pposuit
tamina agonē:ubi sub iudicib⁹ certauit:uocēq͂ suā i cāticis fabularꝫ decātādis uēdidit. Ad iouis āt Cassii arā cātare
olympia auspicat⁹ ē. ¶ Graiæq͂ apiū meruisse coronæ Nero certamia oīa i græcia obiuit:& ex eis corōas reportauit
Pithia Sed q̄ttuor erāt celebratissima certamia Olympica i honorē olympii iouis:donabāt q͂ uictores corōa olea-
Isthmia gia. Pythia apollini sacra erāt: quorꝫ uictor pōa referebat. ihstmia uero palemōi dicata & q uicisset coronā

ex Apio

ex Apio reportabat. At nemea i memoriā Archemori fiebāt. Victores uero pinu corōati abibāt: quā rem Nemea
subiectū epigrāma declarat: qđ ut potuim⁹ latinū fecim⁹. Quatuor exercet certamia græcia sacra. Mortali
duo sūt. & duo sacra deo: Si iouis & phœbi atq; palemōis archemoriq; pinū oleā atq; apiū malaq; uictor hēt.
¶ Aut spar. san. cō. hermionē menelai & helenæ filiā uxorē suā nō occidit. At nero octauiā cui uiclis restri VAL.
ctæ uenæ ei⁹ p oēs art⁹ exolutæ sunt: & qa pssus pauore sanguis labebat̃ p feruidi balnei uaporē enecat̃ ad
diturq; attrocinior sæuitia: q caput āputatū latūq; in urbē poppea uidit. aiūt āt ad uiscēdū cadauer interfe
ctæ accurrisse nerone cōtrectasse mēbra alia uitupasse: sitiq; interi oborta bibisse. uxores postea pter octaui
am duas duxit. poppeā sabinā q̃storio pře natā: & eqti romano antea nuptā: q̃ a nerōe ictu calcis af. ícta est:
sunt q dicāt ueneno extictā: deide statiliā messallinā: qua ut potiret̃ uiꝶ ei⁹ acticū nestinū cōsulem i honore
ipo occidit: antōiā claudii filiā recusantē post poppeiæ mortē nuptias suas q̃si molitricē nouaꝶ reꝶ iteremit
¶ In scæ. nū. cāta. orc. sicut nero: q igressus theatrū cūctis citharæ legib⁹ obtēperās postrēo flexus genu ce
tū illū ueneratus sñias iudicū opiebat̃ ficto pauore: tragœdias quoq; i scæna cātauit: canachē pturiētē: ore
stē mřicidā œdipodē excæcatū: herculē isanū. ¶ Troica nō scri. ut nero q illi alosym & scripsit: & i illo suo
scænico hitu cātauit. ac ut iliū cōflagrate spectaret cupiēs urbē icēdit: q tā palā fuit: ut eius cubicularii cum
stuppa tædaq; dephensi fuerint: qđ incendiū ipse e turre mecœnatiana prospectans lætabatur flāmæ: ut aie
bat pulchritudine. ¶ Quid. n. uir. ar. qui exercitu cum galba neronem ex imperio eiicere a senatu iussi sūt.
¶ Quid ne. tā scæ. cru. tyran. fecit: ac si dicat incredibile uideri pōt. ¶ Pere. ad pul. ab exteris inuenta Ro
mamq; deducta: ut ipse supra iā pridem syrus in tyberim defluxit orontes & q̃ sequuntur. ¶ Saltu: psti. nō
a prostituo sed a prosisto pteritum putat Priscianus inquies. statuo statui. ferio procussi. sisto sisti: uel ut qui-
dam statui: qđ est a sto: sed Iuue. in tertio. gaudentis fedo peregrina ad pulpita cantu prostitui psisti. ¶ Gra
iæq; apium meruisse coronæ. ex hoc datur intelligi cur peregrina ad pulpita dixerit.

Maiorum effigies habeant insignia uocis:
Ante pedes domitii longum tu pone thyestæ
Syrma uel antigones: seu psonā menalippes
Et de marmoreo citharam suspende colosso.

¶ Maioꝶ ipsius uidelicet neronis: ¶ Insignia uocis. MAN.
ornamenta & coronas de quibus diximus. ¶ Domi- Syrma
tii pro domitii attaui neronis: dignissimi uiri. de quo
Suetonius. ¶ Thyestæ Syrma: uestem q̃ tragœdi ute-
bant̃ a σύρω qđ est traho. Nero. n. has tragœdias pso
natus recitauit. Thyestē: Antigonē: & Menalippē: ut
Iuue. oñdit. Trāqllus uero alias refert. De quib⁹ iā di
ximus. De syrmate uero ēt Mart. li. xii. In Tuccā sic meminit. Trāstulit ad tragicos se nřa thalia cothurnos
Aptasti lōgū tu quoq; syrma tibi. ¶ Antigōes de antigōe œdipi filia intelligit: q̃ cæci pris dux fuerat. De q̃ Antigo
tragœdia facta est. ¶ Menalippes: de menalippe a mata ab neptuno intelligendū q̃ filiū boetū peperit de ne
hac Varro de re rustica. li. ii. c. v. ait. n. sic de boue loquẽs. Præterea scio hūc esse in quē potissimū iuppiter se Mena-
cōuertit: quū se prostrauit p mare e phœnice amās Europā: hūc esse q filios neptuni a Menalippa seruarit: lippe.
ne in stabulo infantes grex boū obtereret. De eadē Strabo li. vi. scribit his uerbis: hic sane de metaponto &
menalippe in uinculis cōiecta: & eius nato boeto: multa fabulant̃. ¶ Et de marmoreo citharā suspēde colos Neronis
so: nō de neronis colosso: nā æreū fuisse scribit Pli. li. xxxiiii. intelligendū sed de statua augusti. Tranqllus. n. cithara
de nerone sic: Citharā aūt ab iudicibus ad se delatā adorauit: ferriq; ad augusti statuā iussit. Id autē hoc loco
Neroni obiicit atq; imputat Iuuenalis. ¶ Colosso. Pli. li. xxxii. sic ait. Molles quippe excogitatas uidem⁹ sta Colos-
tuaꝶ quos colossos uocant turribus pares. Vtq; Trāquillus ait in uestibulo aureæ domus neronis colossus sus
cxx. pedū stabat. De quo Pli. lib. xxxiiii. multa etiā hic uero de statua omnino augusti intelligēdū: ut dixi
Imputat enim illud de cithara ibi suspensa. ¶ De colosso suspende: sic etiā Maro. li. xi. ait de patre camillæ:
spiculaq; ex humero paruæ suspēdit: & arcum. ¶ Quid Catilina tuis natalibus: Catilinæ & cethegi exem
plo oñdit hūmili genere natos præstare eos: si uirtute pditi erunt. ii enim & si generosissimi: tñ scelerati fue
re. De quibus quidem saty. i. dictum est latius. Salustius quoq; plurima: & Apianus libro. ii. de bel. ciuili. DO.
¶ Ante pe. do. i. hæc erūt i signa nerōis & spolia q̃ poterūt collocari iter imagies Domitii & ei⁹ maioꝶ. ¶ Lō
gū syrma Thyeste: Syrma uestē tragicā q̃. s. us⁹ ē nero: dcā a syro qđ ē traho: nā trahebat̃ a tibicie. Hor. Tra
xitq; uag⁹ p pulpita uestē. Nero āt recitauit tragœdias Canacē pturiētē. Orestē parricidā. Oedipodē exceca
tū. Herculē isanū. Syrma itē ut scribit pausanias loc⁹ iuxta Thebas dicebat̃: p quē tracta ē ātipōe ad tumu-
lū Polynicis: qđ nōnulli p serie orōnis dixerūt accipi hoc loco ieptissimū ē: nō. n. Iu. loqt̃ de orōne uel de tra
gœdia: sed de habitu histrionico: quo nero usus est: Pone inquit syrma Thyeste uel Antigones. i. qua usus
est in recitandis fabulis Thyeste uel Antigones. ¶ Menalippe: soror fuit Antiopes reginæ amazonū: sed
de hac nūc nō intelligit. Menalipe item amata a neptuno filiū Betū peperit. coniecta in uincula obtrito pe-
ne fœtu a bobus i stabulo in quo peperit. De hac accius poeta scripsit: meminerūt Strabo & Varro in secū
do de re rustica. de huius trogœdia intelligit Iuue. ¶ Citharā: qua usus est & delatam sibi a iudicibus adora
uit: iussitq; ferri ad statuā Aug. ¶ Colosso marmoreo alludit ad colossum Nerōis mire magnitudinis quē
fabricauit Zenodorus accitus e gallia huius meminerunt Plinius & Tranquillus.
¶ Maioꝶ effigies hēant isignia uocis. nō oia dñt isignia sed auctore Quinti. illa duntaxat: q̃ in amplo scæ- MER.
næ ornatu: aut fori ponebāt̃: qa sola ornarēt: sed q excellerēt. Nerōi uero oēs ciuitates: apud q̃s musici ago- isignia q̃
nes ædi solebāt: citharedorū coronas miserūt: q̃s & ipe grate recepit. In cātādo uero & pcepta enixissime ob Coroꝶ
seruabat: & iudices reuerētissime alloq̃bat̃: dicebatq; oia se faciēda fecisse: sed euētū cē i manu fortunæ: illos misse
ut sapiētes & doctos uiros fortuitu debere excludere sacrasq; coronas circū lectos posuit. Itē statuas suas ci- neroni
tharedico habitu: q̃ nota ēt nūmū pcuilit. ¶ Ante pedes domitii. siue lucii domitii cui ut Suetoni⁹ tradit ru

Dõitius ænobarbus re quodā reuertenti iūuenes gemini angustiore forma ex occursu ipasse tradūt:nūciaret senatui:ac populo uictoriā:de q icertū adhuc erat:atq; i fidē maiestatis adeo pmulsisse malas:ut e nigro rutilū æriq; assimilē capillū redderēt:qđ isigne māsit:& i posteris ei⁹:ac magna ps rutila barba fuerūt. Aut de Caio domitio nerōis attauo:q tribun⁹ & cōsul fuit:& i quē dixit Licinius crassus orator nō eē mirādū q; æneā barbā haberet: cui os ferreū cor plūbeū esset:aut de duob⁹ domitiis:altero auo:altero Nerōis pře q clarissimi fuerūt. ℂSyrma

Syrma uestis q tragœdi utebāt dicta a uerbo græco σύρω qđ ē traho:trahebat eni Mar. Trāstulit ad satyros se nostra thalia cothurnos. Aptasti lōgū tu quoq; syrma tibi. Nero eni has tragœdias psonatus cātauit. i hyestē

antigōnæ duæ Antigonē & Menalipē qtū ex Iuue. cognoscimus. Sueto. tñ alias scribit fabulas p eū actas. ℂAntigones: duæ legunt antigōæ:altera laumedōtis filia in ciconiā a Iunone cōuersa: Altera œdipi:q cæci přis dux fue-

Menalippe rat de hac freqūs cōposita fuit tragœdia. ℂMenalippes Menalippē una fuit amazonū regina. altera uero Menalippa(ut enarrauimus in annotamētis i Varronē)i uiculis cōlecta cū boeto eius filio quē pepērat:in

Diōisius alicarn. metapōtū delata fuit:ubi sacrā ædē habuit. Diony. autē alicarnaseus Euripidē scribit comœdiā fecisse τhὸ σοφhὸ μενaλιππηὸ. i. de sapiēte Menalippe:i q comœdia qdā menalippe filios in přis stabulis exposuit quā rē pater pdigiū eē existimās deliberauit ifantes adurere:sed Menalippe dum uellet filios seruare philosophoꝝ rōnibus nō esse mōstrū oñdit:hāc eā:de q Varro loqt putamus:& cuius psonā Nero sustinuit. ℂCo-

Colossus losso. in uestibulo ei⁹ domus:quā nero prio trāsitoriā:mox icēdio absumptā restitutāq; aureā noiauit. Colossus stetit. cxx. pedū hūc Pli. xxx. naturalis historiæ scribit æreū fuisse soli dicatū:atq; a Zenodoro factum

Colossenses quē ab auernis ciuitate gallorum romam nero acciderat. Idē auctor tradit. Stat uarū molles turribus pares colossos uocitasse. Sed miror poetam dicere marmoreū colossum:quē alii æreū fuisse scribunt. Fuit aūt in insula rhodo colossus summa magnitudie Charetis opus:soli dicatus a quo rhodii appellati colossenses.

VAL. ℂAnte pedes domiti. p domitii. utrū patris an attaui:nā uterq; domitius est appellatus. Tranqllus. attau⁹ neronis Cn. domitius in tribunatu:& paulo post ex antonia maiore př nerōis natus decessitq; pyrgis morbo aquæ intercutis oi parte uitæ detestabilis sublato filio nerone ex agrippina germanico genita nero natus est:de cuius genitura stati multa & formidolosa multis cōiectantib⁹ psagio fuit ēt domitii přis uox iter gratulatiōes amicoꝝ negātis qcq̄ ex se:& agripina nisi detestabile & malo publico nasci potuisse. ℂLōgum tu pone thyestæ syrma. unde tragœdiaꝝ actorē uel mimū neronē ostēdas:de atreo aūt & thyestæ nota fabula est. syrma uestis tractus eoꝝ qui tragœdias actitarent. Hora. Traxitq; uagus per pulpita uestem. & Mar. ia. Trāstulit ad tragicos se nostra thalia cothurnos:aptasti longum tu quoq; syrma tibi. ℂVel antigone tu p sonam menalippe. quas forte fabulas in scæna egit nero. ℂEt de marmoreo citharam suspeu. colosso quoniam citharœdus fuit nero citharam eius monumentum suspensam relinquat. sane colossus:ut Festus ingt a coleto artifice a quo formatus est dictus. fuit enim apud rhodum insulam statua solis alta pedes centum & quinq; q̄ multis postea locis ab artificibus formata est:nam sicut thelocaris:uel ut alii putant tymotheus in summo mauseoli adeo egregiis operibus facto:ut in septem spectaculis nominetur:ita romæ Tranquillus de nerone in eius uestibulo domus Iuquit colossum. cxx. pedum stetisse.

Quid catilina tuis natalibus: atq; cœthegi
Inueniet quisq̄ sublimius? arma tamen nos
Nocturna: & flāmas dōib⁹ tēplisq; parastis
Vt brachatorum pueri senonūq; minores.
Ausi quod liceat punica punire molesta.
Sed uigilat cōsul: uexillaq; uestra coercet:

MAN. Natales ℂTuis natalibus tuo nobili genere:Natales enim significant generis nobilitatē auctore Diomede. ℂVt

Narbonensis puin. brachatoꝝ pueri. i. nepotes galliæ brachatæ. Pli. li. iii. cap. v. sic ait:Narbonensis prouincia appellatur pars galliaꝝ. quæ interno mari alluitur brachata añ dicta.

Brachata gallia ℂSenonumq; minores. i. posteri senonum. qui sunt teste Pli. li. iii. in gallia lugdunensi:Cæsar de iis li. v. de

Senōes bel. gal. sic ait. Tamen senones:q est ciuitas in primis firma & magnæ inter gallos auctoritatis &c. De senonibus item. L. Florus:sic galli senones gens natura ferox:mōribus incondita:ad hæc ipsa corporum mole pinde armis ingētibus. adeo omni generi terribilis fuit ut plane nata ad hominū interitū urbiū stragē uideretur. ii quondā ab ultimis terrarum oris & cingente omnia oceano ingenti agmine profecti cum media uastassent positus inter alpes & padum sedibus:ne iis q dem contenti per Italiam uagabantur. tunc clausium urbem obsidebant pro sociis ac fœderatis populus ro

Senōes in urbē manus interuenit conuersis igitur a clausio Romamq; uenientibus ad aliā flumen cū exercitu Fabius consul occurrit nō cremere fœdior clades postea subdit gallos apertā urbē inuasisse occidisseq; plurimos: & le-

Tunica molesta cisse facem tectis. totamq; urbē igne ferro manibus exeqsse &c. ℂAusi supple uos estis. ℂTunica molesta:hac tunica obuoluti cōburebant uiui. De qua quidem Seneca ad lucillium epistola secunda secūdi uoluminis sic ait. Cogita hoc loco carcerem & cruces & culeos & uncum & adactum per medium hominem qui per omnes artus emergeret stipitem:& distracta in diuersum actis cruribus membra. illam tunicam alimentis ignium & illitam & intextam:& quicquid aliud præter hoc commenta seuitia est. Marti. item lib. x. Nam cum dicatur tunica præsente molesta Vre manum. plus est dicere non facio. ℂConsul:cicero. s.

DO. ℂVt bracatorum pueri. i. posteri gallorum qui in Italiā uenerunt & incenderunt urbem notissima historia ℂSenonum:senones finitimi remis inter treuiros uel suauitate uini allecti:qđ illuc Arōtē Tyrenū primū detulisse scribit Plutarchus:uel suadente Licone eluetio:q ob artē fabrilem romæ commoratus: ficum siccam olei & uini primitias in patriam rediens attulerat ut tradit Pli. in italiam allecti urbe incēsa capitolium obsederunt. ℂTunica:piphrasis est supplicii:quo afficiebant proditores:nam ducebantur ad supplicium i duti tunica:quā molestā dixerūt:ad eius tunicæ q utimur in ocio dřiā Mar. de mutio: Tunica pñte molesta.

ℂCatilina

¶ Catilina atq; cethegi. horum coniuratio notior est q̃ aliter declarari conueniat. ¶ Bracchatorum. pueri narbonensis prouincia: galliarum pars: quæ interno mari alluit: bracchata antea dicta est. Senones autem populi lugdunensis galliæ hi duce breno romano exercitu apud aliam fluuium cæso Romam cœperunt. Ergo Catilina & cethegus uelut gallorum nepotes in perniciem patriæ coniurarũt. ¶ Tunica punire molesta. sunt qui per tunicam molestam culeum intelligunt: nos uero eam intelligimus tunicam: de q̃ hæc scribit Seneca ad Lucilium. Cogita hoc loco carceres & cruces & culeos & uncum & actum per medium hominem stipitem: qui per os emergere possit: & distractam in diuersum actis cruribus membra. illam tunicam alimentis ignium & illitam & retextam. Et quicquid aliud præter hæc commenta sæuicia est. Igitur tunica erit molesta: qua obuoluti comburebantur uiui: quem cruciatum: per locum libro suo Martialis opprobrat: cum ait Nec scombris tunicas dabis molestas. Et alio loco grauissimum tormenti genus docet esse dum dicit. Maioris esse animi & constantiæ tunicam molestam pati quã manum in flammas inicere. Sic enim legimus: nam cum dicatur tunica præsente molesta ure manum plus est dicere non facio.

MER. Braccha ta galli a Molesta tunica,

¶ Quid ca. tu. na. atq; ce. Inuc. q̃s q̃ sub. q foedis factis multã gñl ufo inlecistis infamiã. cethegũ carceri iclusum Cic. occidit: catilinã uero: in quẽ ciceronis tonãt ořones: sub alpib⁹ cõsul antoni⁹ una: & exercitũ quem secũ ad. xx. milia hoĩum ducebat cõcidit. ¶ Arma tñ uos. Luc. Nec magis hoc bellũ q̃ cũ catilina pauit. Ar suras in tecta faces sociũsq; furoris Lentulus: exertiq; manus uesana cethegi. ¶ Senonũq; mi. gallorum filii ¶ Tũica pu. mo. culeo cõsutos necare. ¶ Sed ui. cõ. exactis regib⁹ cõsules cõstituti sũt duo: penes quos summum ius uti esset lege rogatũ est: dicti ab eo q plurimum reipu. cõsulerent. qm̃ ne p omnia regiam ptãtem sibi uendicarent lege lata factum est: ut ab eis prouocatio eẽt: ne ue possent in caput ciuis roma. aiaduertere: iniussu populi solũ relictum est: ut coercere posset in uincula publica deduci iuberet: qm̃ igit̃ sine lato iudicio ciues romanos q in patriã coniurauerant occidit cicero a clodio tribuno plebis ab urbe proscriptus est: q lõ factũ ne catilinę factio cõiurata cum legatis allobrogũ q illi ferme cõsenserãt rẽpublicã pditum irent.

VAL.

Hic nouus arpinas ignobilis: & modo romæ
Municipalis eques galeatum ponit ubiq;
Præsidium attonitis: & in omni gente l borat
Tantum igitur muros intra toga contulit illi
Nominis & tituli: quãtũ non leucade quantũ
Thessaliæ campis octauius abstulit hudo
Cædibus assiduis gladio: sed roma parentem
Roma patrem patriæ ciceronem libera dixit.
Arpinas alius uolscorum in mõte solebat
Poscere mercedes alieno lassus aratro.

¶ Nouus Arpinas ignobilis. scribit Appianus libro secundo de bellis ciuilib⁹: q catilina in ignobilitatem Ciceronis inuectus. Nouum hominem Ciceronem appellabat. sic enim eos: qui a se ipsis nulla maiorum dignitate claruere: romani solebant nominare hospitalitatem præterea urbis irridens inquilinum nominabat: quo uerbo dicuntur hi qui alienas ædes incolunt. ¶ Vexillaq; uestra cohercet: idest frenat: reprimit uestras centurias uasq; turmas. Nam ut ingt Vegetius libro secundo cohortes in centurias erãt diuisæ: & singulis centuriis singula uexilla constituta erant & sicut inter pedites centuria appellabatur uel manipulus ita iter egtes turma cõtinẽs. xxxii. egtes: q ab uno decurione sub uno uexillo regebantur. Præterea scribit Salustius: q postquam catilinæ petitio consulatus in proximum annum die comitiorum non prospera euenit. Neq; insidiari Ciceroni consuli potuisset: uti constituerat. Constituit facere bellum: & extrema omnia experiri: igitur. C. Mallium fesulas: atq; in eam partem hetruriæ. Septimum quẽdam camertem in agrum picenum. C. Iulium in apuliam misit: præterea alium alio: quem ubiq; oportunum sibi fore credebat. Interea ratione multa simul moliri consilii insidias tendere: parare incendia: oportuna loca armatis hominibus obsidere. Demum constituere cum armatis hominibus sicuti salutatum introire ad ciceronem: ac de improuiso domi suæ imparatum confodere. Sed Quintus Curius qui in ea coniuratione fuit: per fuluiam mulierem nobilem ipsius curii ueterem amicam. ubi intellexit quantum periculum Tullio consuli impenderet propere Ciceroni dolum qui parabatur enunciauit. Ita illi ianua prohibiti tantum facinus frustra susceperant. Id autem Curius egit: quoniam Cicero a principio consulatus sui multa pollicendo per fuluiam effecerat: ut ipse consilia Catilinæ sibi proderet. Interea Mallius in hetruria exercitum parabat. Tũc senatus decreuit: ut darent operam consules: nequid respublica detrimenti caperet. Et potestas per senatum more romano magistratui maxima permissa: exercitum parare: bellum gerere: coercere omnibus modis socios: atque ciues: domi militiæque imperium atque iudicium summum habere: aliter sine iussu populi: nulli earũ rerum consuli ius erat post paucos dies. L. Senius senator in senatu litteras recitauit: quas fesulis allatas sibi dicebat: in quibus scriptum erat. C. Mallium arma cœpisse cum magna multitudine: igitur senatus decreto. Qu. Metel. rex fesulas. Qu. Metellus cret cus in apuliam: circunque ea loca missi sunt. Sed prætores: Qu. P. Rufus capuam. Qu Metellus celer in agrum picenum: iisq; permissum uti pro tempore atque periculo exercitum compararent. Postea senatus decreuit uti consules delectum haberẽt. Antonius cum exercitu Catilinam prosequi maturaret. Cicero Urbi præsidio esset. Hæc necessaria uisa sunt ad illud declarandũ: Sed uigilat cõsul uexillaq; uña coercet & cætera. ¶ Municipalis eques: oriundus ex municipio arpinate. Sed Romæ equestrem locum: qui medius inter patres & plæbem habebatur: obtinebat auctor est Plutarchus. Qui autem dicerentur Municipes late iam diximus Satyra quarta: ibi u ndere municipes. ¶ Galeatum ponit ubique præsidium attonitis. Scribit Salustius q senatusconsulto decretum fuit. uti gladiatoriæ familiæ in capuam: & in cætera municipia distribuerẽtur pro cuiusq; opibus. Romæ per totam urbem

MAN. Inqlin⁹ Catilina patriam quod

Q. Curius. fuluia.

Cicero eques Romanorum timor. Catilina

uigiliæ haberentur:iisq; minores magistratus præessent. Quibus rebus pmota ciuitas:atq; immutata urbis facies erat:ex summa lætitia atque lasciuia quæ diuturna quies pepererat:repente omnis tristicia inuasit. festinabant:trepidabāt neq; loco neq; homini cuiq̄ magis credebāt:suo quisq; metu pericula metiebatur. Ad hoc mulieres afflictabant sese:manus supplices ad cælum tendebant:miserari paruos liberos rogitabāt:omnia pauebant:superbia:atq; delitiis omissis sibi patriæque diffidebant. At catilinæ crudelis animus eadem illa mouebat:tam & si præsidia parabantur:hæc ex Salusti. ℂ Et in omni gente laborat:idest pro omni gente sollicitus est:pro summis:mediocribus & infimis. pro senatu populo:& plæbe. Vel in omni gente laborat.i. fatigatur in omni gente ad urbis romæ tutelam:quoscunq; enim poterat hortabaṫ orabatq; ut reipu. fauerent potius q̄ catilinæ:hinc per fuluiam mulierem quidem impudicam efficit ut. Q. Curius consilia catilinæ sibi proderet. Et legatis allobrogum præcepit:ut studium coniurationis uæhementer simularent: & Senatus decreto ut diximꝰ. Q. M. rex fesulas missus est. Q. Metellus creticus in apuliam. Q. P. rufus Capuam. Qu. Met. celer agrum picenum ut pro tempore atq; periculo exercitum compararent. ℂ Toga. Toga

Toga — proprie romanorum erat:ut scribit Diomedes hinc poeta ait. Romanos rerum dominos gentēq; togatā:& ex Gellio & pediano multa diximus in sat.i. Toga āt sæpe pro pace poniṫ. q̄d itē & huic loco conuenit ea.n. utebanṫ in pace solū:cum in bello bellica uestimenta sumerent. ut clamidē lænā &c. hinc ci. ait Cedāt arma togæ cōcedat laurea linguæ. Oui. itē de morte Drusi ad liuiā. Occidit exemplum iuuenis uenerabile moꝝ. Maximus ille armis maximus ille toga. ℂ Nominis & tituli. Apia. ii. ii. scribit q̄ ciceronis cōsilio Roma a catilinæ cōiuratiōe liberata saluator percuntis patriæ uisus est extitisse. Gratiæ itaq; immensæ ab oibꝰ illi habitæ:uariæq; laudatiōes. Nam cato p̄rem patriæ illū appellauit. q̄d decus subinde a populo cōfirmatū

Cicerōnis laus — est:ac postea ad impatores q̄ digni habebanṫ paulatim defluxit. Et Pli. li. vii. capite secundo. Ciceronē alloquens ait. Salue prime oium parens p̄riæ appellate:prime in toga triumphū:linguæq; laureā merite:& facūdiæ lr̄arūq; latinaꝝ parens. Salu. quoq; inq̄t:plebē cōiuratiōe patefacta Ciceronē ad cælū tulisse & ueluti ex seruitute ereptā gaudiū atq; læticiā agitasse. ℂ Leucade:leucas epiri pmōtoriū est sinu ambraciæ apud acti-

Leucas. Augustus — um teste Ptolemeo li. iii. ubi augustus & Añtū & cleopatrā uicit naumachia:de q̄bꝰ legito latiꝰ sat. ii. ibi:moesta nec lactiaca fecit cleopatra carina. Diximꝰ & plura ode nona epodon. ℂ Thessaliæ cāpis. Apud philippos macedoniæ urbē Cæsar augustꝰ & eiꝰ collega. M. añtus p patria cōtra brutū & cassiū pugnarūt: q uicti sibi ipsis mortē cōsciuere. de q̄bꝰ late Appia. li. iiii. Et nos Ode. xiiii. primi uoluminis Carminū horatii plene. Postea uero ipm antoniū cū cleopatra uenientē cōtra patriā augustus apud actiū pmōtoriū naumachia uicit fugientesq; usq; in alexādriā persecutus est:ubi antonius & cleopatra sibi ipsis mortē manu propria pe petere. ℂ Quantū nō leucade:quātū &c. sensus est q̄. M. cicero tātū gloriæ & tituli (nā primus omnium appellatus est pater patriæ) adeptus est eius cōsilio Romano a catilinæ coniuratione liberata. Quantum minime adeptus est augustus octauus deuictis antonio:& cleopatra naumachia deuictis:item bruto & cassio terrestri p̄lio. quāuis pptereа patriam ipse quoq; liberasset. Verum ut scribit. L. florus post. Añtii & cleopatræ cladē pacatis gentibus ferme cūctis Octauius ipse ausus est ianū geminū claudere bis ante se clausum hinc conuersus ad pacem primum in oia mala:& in luxuriam fluens seculū grauibus seuerisq; legibꝰ coercuit:ob hæc tot facta ingentia dictator perpetuus:& pater patriæ:& augustus appellatus est. ℂ Abstulit:retulit a leucade &c. ℂ Arpinas alius:De mario exemplum præbet qui teste Plutarcho longe obscuro genere ortus pauperes habuit parentes uixitq; in uilla:quæ erat in agro arpinati:alienus ab urbanis & lautis moribus:sed modestus:septies autem postea consul fuit:ut scribit Pli. qui cimbros in gallia domuit. Teutonos in italia:deq; iis triumphauit &c. ℂ Volscoꝝ in mōte: uolsci iuncti erāt latinis:ut scribit Mela:& strabo li. v. qui etiam ait. Suessam fuisse Volscorum metropolim. Liuius. li. ii. ponit coram & pometiam & uelitras inter uolscos:De quibus etiam Diony. li. vii. sic ait Vrbs uolscorum insignis uelitræ:magna ipsa & populosa. hæc illæ. Nos uero plura li. ii. g. Iuuenalis autem arpinum quoq; Ciceronis & Marii patriā:inter uolscos hic posuit. Antium quoq; fuit illustrissima uolscorum urbs ut Dionysius scribit libro sexto.

[Margin: Augustus p̄r patriæ. Marius arpinas. Volsci. Suessa. Velitre.]

DO. ℂ Nouꝰ Ar. i. ignobilis Ci. quē ignobilē fuisse scripseṙt nōnulli:ipse uero & eusebiꝰ testāṫ eū ortū regio ḡn̄e q̄d & Silliꝰ canit de autore eiꝰ gētis:Regia pgenies. p̄r fuit eq̄stris ordis q̄d & sæpe iactat & Eusebi. fateṫ:uetustas tñ q̄ splēdor ḡn̄eris deciderat:obtiuit ut ignobilis diceret. ℂ Mūicipalis eqs. i. natꝰ i mūicipio arpino p̄re eq̄stris ordis. ℂ Octauiꝰ Leucade:leucadē añ ambraciū sinū i cōtinēte oli fuisse scribūt Oui. & Stra:sed corynthii eā in isule formā redegerūt appellarūtq; leucadē a petra albicāte:q̄ i pelagꝰ illic ptēdiṫ. Alcmeōides uero scri. Alizeū & leucadiū fuisse filios Icari. & a Leucadio dictā eē Leucadē:ponit āt p bello q̄d gessit Aug. aduersus antōiū & cleopatrā i pxio. ℂ Abstulit. i. reportauit. ℂ Patrē pa. i. quis Octauius p̄r p̄riæ dictus sit post bella ciuilia & cædē multoꝝ tñ id roma dedit ei in assentationē tāq; tyrāno:nō spōte & certo iudicio ut Cicerōi quē patrē p̄riæ dixit ob patriā liberatā. ℂ Arpias aliꝰ:Mariꝰ de quo nūc loq̄ṫ obscuro ḡn̄e natus:p̄re Mālio & m̄re Fulcinia ad septimū cōsulatū puenit. triūphūq; gessit de Iugurta & Cymbris:eūdē fuisse aratorē annales q̄dē nō tradiderūt. Sed hoc dixit Iuue. q̄m Marius autore Plutar. uitā egit municipalē in uilla agri arpiatis pria ætate:militauit āt primū sub Scipiōe i hispāia ad numātiā nullis ordibꝰ:q̄d idicat dū ait eū fuisse inter fabros:nā fabri castra seq̄banṫ nulliꝰ rei pticipes. nisi opis castroꝝ muniendorū. ℂ Volscoꝝ:Volsci metropolim habent Suessem:oppida:arpinū. Aquinum. Frabaterium. Frusinonem & alia.

MER. ℂ Nouꝰ arp. Cic. itelligit ex mūicipio arpiati editū hūc ascripticiū urbi eq̄tē pꝰ Catiliæ cōiurationē extictā Q. Catullꝰ priceps sēatorii ordis & auctor publici cōsilii freq̄ntissimo senatu parētē p̄riæ noiauit. ℂ Leucadē leucas isula ē uicina actio pmōtorio epiri:iuxta quā Octauiꝰ cæ. antōiū & Cleopatrā bello nauali duicit. ℂ Thessaliæ cāpis. philippos itellige in q̄bꝰ bis bello ciuili rōani exercitus cōflixere:post. n. bella ciuilia cōfecta Cæsar

[Margin: Cic. pater p̄riæ. Leucas]

et a cæsar August⁹ pr̃ patriæ dict⁹ ẽ.q̃ appellatio honestior Cice.in libera urbe cõegit.¶ Arpinas ali⁹ ma ri⁹hic fuit arpini nat⁹loco hũili rõæ ignobilis.& sæpe ĩ toga cãdida fastidit⁹:hic teutonas cibros ĩ Italiã irru entes deleuit:& trepidãtẽ urbẽ ↄfirmauit.¶ Volsos.uolsci populi:quoꝝ oppidũ fuit arpinũ & agnũ. ¶Hic no.atp.Ci.ignobilis ex arpiate oppido nat⁹.¶ Galeatũ armatũ & ẽ appellatio ñ pticipiũ.¶ Attõitis ro.de catiliæ cõiuratiõe.¶ Muros ĩtra.anatrophe ẽ.¶ Nois ac tituli.qa pr̃ p̃riæ a catõe salutat⁹ ẽ.¶ Quã tũ ñ leucade q̃tũ thessaliæ cãpis.ubi cũ bruto & cassio antõio & cleopatra crudelissimo bel.cõflixit cæsar aug. ¶Octaui⁹abstulit.qa octauian⁹carm̃ dicere ꝓhibebat.octaui⁹ꝙ p̃ris augusti ꝓpriũ fuit nõm:ut Priscia.te stis ẽ dixit.¶ Arpinas ali⁹.i.mari⁹ Caius mari⁹arpĩas ignobilis rã ĩsignis fuit uirturis ut septies fuerit cõsul uicit ãt tygurinos ãbrones cibros & teutones galloꝝ & germanoꝝ gẽtes ferocissimas.sex milia marsoꝝ ꝓ strauit.ex ãbitiõe deĩde septimi cõsulat⁹ syllã sibi grauẽ hũit aduersariũ:sed sylla urbẽ cũ exercitu igress⁹ ma riũ ĩ fugã cõpulit:q̃ ĩ minturnẽsib⁹ delituit paludib⁹ex qb⁹cũ ignominia extract⁹ ĩ carcerẽ trusus:deide libe rat⁹ ĩ aphricã ꝓfugit & dũ cũ mythridate sylla cõfligit ĩ asia:mari⁹romã rediẽs cũ cina cõsule cõfugit: ubi se ptimũ egit cõsulatũ:in quo libidis oẽ gen⁹auaritiæ & imanitatis exercuit:exinde febri lecto afflict⁹ periit. Marius

Nodosam post hæc frangebat uertice uitem
Si lentus pigra muniret castra dolabra.
Hic tamen & cimbros:& sũma pericula reꝝ
Excipit & solus trepidantem protegit urbẽ.
Atq; ideo postq̃ ad cimbros stragẽq; uolabãt
Qui nunq̃ attigerant maiora cadauera corui
Nobilis ornatur lauro collega secunda.
Plebeiæ deciorum animæ plebeia fuerunt
Nomina:pro totis legionibus hi tamẽ:& pro
Omnibus auxiliis;atq; omni pube latina

¶ Frãgebat uertice uitẽ.i.uite a cẽturiõe ĩ castris pul sabatur.Pli.li.xiiii.c.ii.sic ait de uitibus.Quid ꝙ ĩser tæ castris sũmã reꝝ.ĩperiũq; cõtinẽt:cẽturionũ ĩ mãu uitis:& optimo p̃mio tardos ordies ad lẽtas ꝑducit aq las atq; ẽt ĩ delictis pœnã ĩpam honorat.Itẽ liui.li.lvii. ita ait de Scipiõe æmilião in hispãia cõsule quẽ militẽ extra ordinẽ dep̃hẽdit si roman⁹esset uitib⁹:& extra ne⁹uirgis cecidit.¶ Si lẽtus.p.m.c.d.scribit Vege.li. ii.in legione debere eẽ fabros tignarios: instructores. Carpẽtarios:ferrarios.pictores.reliquosq; artifices ad machinas turresq; ligneas cæteraq; qb⁹uel oppugnãt aduersarioꝝ ciuitates uel defendunt ꝓpriẽ.Itẽ illos q arma uehicula cæteraq; gña tormẽtoꝝ uel noua face rẽt uel q̃ssata reparent:& ad fossaꝝ opa faciẽda biden tes legiões palas rastra alueos cophios qb⁹ portet ter ra.debere ẽt eẽ dolabras secures ascias serras qb⁹mã.ac pali dolant atq; secãt.Mari⁹ergo dolabra utẽs ad ca stroꝝ mũitionẽ pigre & lẽte a cẽturi.uapulabat uitẽ.p qd.lu.oñdit illũ uili gñe ortum uilissima quoq; exer cuisse officia sed uirtute ascendisse postea ad cõsulat⁹& triũ phos.¶ Qua de re nobilis & generosus est ap pellandus.¶ Pigra.pigritia enim est metus consequentis laboris ut ait Ci.lib.iiii.tusc.¶ Dolabra. id istru mentum est:quo materia dolatur.i.minuit:abradit:complanat.¶ Tamen quãuis ignobilis.¶ Cymbros: ii magno corpore:horrendisq; oculis erant & apud germanos prædones appellabant ut scribit Plutar. Vt q; florus ait:Cymbri & teutoni ab extremis galliæ profugi:Cum terras eorum inundasset oceanus nouas sedes toto orbe quærebant exclusiq; gallia & hispania:in Italiam uenerũt cumq; misilt legatis ad senatum minime impetrassent aliquid terræ sibi dari quasi stipendium relictis p̃cibus constituerunt armis potiri uo to.Itaq; nec primum impetum quidem barbarorum sillanus:Nec secundum manlius:nec tertium cœpio substinere potuerunt:omnes enim fugati:& exuti castris fuere.Actum erat nisi marius illi seculo cõtigisset. Is enim funditus Teutonos prius:deinde cymbros debellauit.¶ Ideo:quia cymbros & summa rerum pe ricula excepit:& solus defendit trepidantem urbem.¶ Nobilis collega.idest.Q.Catulus:qui nobilis erat. præterea Marius consul erat.Catulus uero proconsul:scribit enim Florus li.lxviii.Epitomatis liuii: ꝙ cym bri repulso ab alpibus fugatoq;.Q.Catulo procon.qui fauces alpium obsederat fugientem proconsulem exercitumq; prosecuti in Italiam traiecerunt:ubi iunctis eiusdem Catuli &.C.Marii exercitibus:prælio ui cti sunt ab eis:in quo cæsa tradunt hominum centum quadraginta milia:capta sexaginta.¶ Lauro secun da.i.secunda laurea corona triumphi.Marius enim de teutonis triumphauit:deinde.Q.Catulus de Cym bris.Nam ut Florus scribit dicto libro:Caius Marius consul summa ui oppugnata a teutonis & Ambroni b⁹ castra defendit:duobus deinde præliis:circa aquas sestias eos hostes deleuit in quibus cæsa tradunt ho stium ducenta milia capta nonaginta.Marius absens quintum consul creatus est triumphum oblatum do nec cymbros uinceret distulit.Quibus uictis ut dictum est coniuncto sibi catuli exercitu Marius ipse toti us ciuitatis consensu receptus:pro duobus triumphis q offerebant uno content⁹fuit & primores ciuitatis cõseruatã ab eo rẽp.fatebant:hæc ex illo.Etiam Plutar.ait:ꝙ Mario famam & gloriam huius rei totam tri buebant:tamen cum Catulo triumphare animo instituit:populusq; roma.tertium romæ conditorem Ma rium appellabat:ꝙ non a minore discimine tunc romam seruasset:q̃ cum exactus galloꝝ furor.¶ Decioꝝ animæ:Decius pater consul bel.latino laborantibus romanis pro exercitu:per Valerium pontificem se di is manibus deuouit:impetu postea in hostes facto uictoriam suis reliquit.Publius item decius decii filius cõ sul cum Fabio maximo:quum Galli:samnites:Vmbri hetrusci contra romanos conspirassent:& exercitus roman⁹ in eo esset discrimine:exemplo patris se & hostes telluri & diis manibus deuouit: facto impetu in hostes uictoriam suis reliquit:de quibus & Plinius de uiris illustribus:& Liuius plura li:quidem octauo:& li. decimo.¶ Legionibus.i.romanis.¶ Auxiliis.i.sociis uegetius.n.li.ii.c.i.sic ait. Verũ ipsi pedites ĩ duas di uisi sunt ptes:Hoc ẽ in legiões & auxilia. Auxilia a sociis uel federatis gẽtib⁹ mittebant.Romana ãt uirtus præcipue in legionũ ordinatione p̃pollet.legio autem ab eligendo appellata est:quod uocabulum eorum

MAN. Vitis centurionũ Castro. operarii Dolabra. Cymbri Teutoni Marius arpinas Cymbrorũ uictoria in ro. Marius arp. Decius Pedites Legio. Auxilia

desiderat fidē: atq̧ diligentiā. qb⁹ milites ꝓbanť: Sequēti uero capite ait. ꝙ leg̃oib⁹ semp auxilia tanq̄ leuis armatura in acie iungebanť. ℂ Plæbe latina. ea. n. in deditionē uenerat post deuotionē decii patris.

DO. ℂ Frāgebat uertice uitē. i. pulsabať uite a cēturione i castris: nā cēturionū gestamē fuisse uitē latiā ad puniē dos milites testanť. Pli. Cēturionū in manu uitis Luca. Latiā lōgo gerit ordine uitē. Silliuś. Plutar. Martia. & nos plura illic diximus. ℂ Cymbros excipit cymbri fabulosi ferme sūt lōga Plutarchi disputatiōe: eosdē di ctos fuisse cymerios scribit Diodo. q ad tercētū milia in Italiā irruperūt q̄ i trepidatiōe populus ro. Marium secūdo cōsulē elegit: quis paulo ante primū gessisset nec lege creari posset: ut uenientib⁹ barbaris occurreret q̇rtūq̧ cōsul creať: cū Luctatio Catulo magna strage illos deleuit: & cū orta eēt cōtētio utri cōsuli uictoria deberet legatoꝝ parmensiū iudicio Mario decreta est cū triūpho. ℂ Solus ꝓtegit. q. d. aliis cessantibus & ex cluso Catulo Luctatio. ℂ Lauro secūda. i. scdo triūpho nā priorē gesserat de Iugurta. ℂ Collega: ipse Mari us collega luctatii. ℂ Plebeiæ deciorum animæ. i. decii quanuis ignobiles essent. (nam scribit Valerius De cius primus detulit consulatum in domum suam:) tamen opem patriæ tulerunt nam pater Decius in bel lo latino se deuouit pro rei publice salute. carmine quod extare scribit Plinius filius patris exemplum secu tus in bello aduersus etruscos Vmbros. sanites. gallos se quoq̧ deuouit.

MER. ℂ Nodosam post hæc frāgebat uertice uitē. Gregari⁹ miles a tribuno militū sæpe castigat⁹ fuit uerbere ui

Vitis cēturialis tis mari⁹. Nā ut Pli. ait Inserta uitis castris sūmā reꝝ iperiūq̧ cōtinet. Cēturionū in manu uitis: & optimo p̄ mio tardos ordines ad lētas ꝓducit aqlas: atq̧ ēt i delitiis pœne ipam honorāt. Luca. de scæua cēturione Pro motus latiā lōgo gerit ordine uitē Macro. de traiano Cæsare. Vitē cēturialē deus & munerib⁹ in ædem de dicatis deferri iussit. ℂ Nobilis ornatus lauro collega secunda. i. secundo triūpho Marius cū Teutonas & ambronas: apud aq̄s sestias duobus ꝓliis fudisset: absens quintū cōsul creatus fuit triūphūq̧ oblatū: donec

Triumphus Marii & Qu. Catuli cymbros uicit distulit. Nā cibri ab alpib⁹. Qu. Catulū fugauerāt: sed iunctis catuli & Cai Marii exercitib⁹ ꝓlio uicti fuere cibri. Marius totius ciuitatis cōsensu recept⁹ ꝓ duob⁹ triūphis q offerebāť uno cōtēt⁹ fuit: at q̧ ut Cice. scribit cibricæ uictoriæ gloriā cū collega Catulo cōmunicauit: ergo nobilis collega erit Luctati us catulus q triūphū cibricū a Mario cui duo offerebāť cōcessū accepit. ℂ Plebeiæ decioꝝ aīæ. dcii duo fue

Deciorū mors rūt quoꝝ pr̄ i bello latio uolūtariā mortē oppetiit: ut uictorē rōanū exercitū faceret. At in bello gallico & tu sco exercitu i aciē ducto & cornu inclināte exēplū prīs imitatus Deci⁹ aduocato Marco Liuio pōtifice hastæ insistens: & solēnia uerba rūdens se & hostes diis manibus deuouit: ipetuq̧ in hostes facto uictoriā suis reli quit. ℂ Legionib⁹. de romanis intelligēdū: inde legionarii milites appellati. ℂ Auxiliis. de sociis & cōfede

Legiones & auxilia ratis: unde auxiliares copiæ. ℂ Pube latina. ad hostes referēdū est cū qb⁹ bellū gerebať: in quo prior Deci us consul se deuouit: hæc ut tradit Liuius dicens: Sicuti uerbis nūcupaui. Ita ꝓ repu. qritium exercitu legio nibus auxiliis populi romani qritiū legiones: auxiliaq̧ hostium mecū diis manibus deuoueo.

VAL. ℂ Frāge. uer. ui. hoc ē a cēturiōe uapulabat: q uitē insigne gestabat i manib⁹. Pli. cēturionū i manu uitis. Lu ca. latiā lōgo gerit ordie uitē: & ip̄e i hoc: aut uitē posce libello. ℂ Pigra. ipse piger. ℂ Muni. ca. ꝙ callonū & lyxaꝝ fuit. ℂ Dolabra. q a dolādis lignis nomē iuenit. ℂ Hic tū & ci. de trib⁹ triūphauit. sext⁹ Proper. Cibro rūq̧ minas & bū fcā mari. ℂ Maiora ca. qū magna germanoꝝ corpa. ℂ Nobilis or. lau. c. secū. luctati⁹ q cū mario iniit cōsulatū. ℂ Plebeiæ de. aīæ. decii tres ꝓ exercitu se deuouerūt melius arbitrati ipi q̄ ut uniuersus periclitareť exercitus. Ci. de finib⁹ bonoꝝ & ma. publius decius princeps in ea familia cōsulatus cū se deuo ueret & equo admisso in mediā aciē latinoꝝ irruebat aliqd de uolupratib⁹ suis cogitabat: ubi aut eā caperet aut qñ cū sciret cōfestim eē moriendū: aut qdē eius factū nisi eēt iure laudatū nō eēt imitatus quarto cōsula tu suo filius neq̧ porro ex eo natus cū pyrro bellū gerēs cōsul cecidisset in prælio. ℂ Sufficiunt diis infer. ter. pa. plutōi. nā se deuouētes dii pr̄ ue iouis inquiebant manes siue quo alio nomine fas est nominare. Ple beiæ deciorum animæ. ipsi fuere plebei. ℂ Plebeia. fuerunt nomina & earum familia plebeia fuit.

MAN. ℂ Sufficiunt diis infernis &c. hoc ait qm̄ deuouendo se decii: omnes minas periculaq̧ a deis superis inferis ꝙ in seipsos duntaxat uerterunt: & luendis periculis publicis piacula fuere: ꝙ & Liuius scribit. Ait. n. libro . viii. in hac trepidatione Decius Cōsul. M. Valerium magna uoce inclamat deoꝝ ingt ope Valeri opus ē. agedū pōtifex publicus po. ro. præi uerba: quibus me ꝓ legionibus deuoueā pōtifex eū togā prætextam su mere iussit: & uelato capite manu subter togam ad mē tū extra sup telū subiectū pedibus stantē sic dicere: Ia ne Iuppiter Mars pr̄. Quirine: bellona: lares: diui no uēsiles: dii indigetes: diui quoꝝ est potestas nroꝝ hostiūq̧: diiq̧ manes: uos precor: ueneror: ueniam peto: feroq̧: uti populo ro. quiritū uim uictoriāq̧ ꝓspetis: hostesq̧ populi ro. quiritū terrore: formidine. morteq̧ afficiatis. Sicut uerbis nuncupaui: ita ꝓ rep. quiritum exercitu legionibus auxiliis populi romani quiritum legiones auxiliaq̧ hostiū mecū diis manibus deuoueo. Hæc ita pcatus lictores ire ad. T. Māliū iubet. ma tureq̧ collegæ se deuotū ꝓ exercitu nunciare. Ipse incinctus cinctu gabino armatus in equum insiluit ac se in medios hostes immisit. ℂ Terræq̧ parenti. Pli. li. ii. scribit: ꝙ terræ eximia pp merita nomen indidimus

Terra parens maternæ uenerationis. Illa enim nascentes nos excipit. Natos alit: semelq̧ editos sustinet semper nouissi me complexa gremio ut mater operit hæc sola nunquam irascitur homini. Aquæ subeunt in imbres rige scunt in grandines. tumescunt in fluctus. Aer densatur nubibus fuerit ꝓcellis. At terra benigna: mitis: in dulgens

Sufficiūt diis infernis. terræq̧ parenti.
Pluris enim decii q̄ q̄ seruantur ab illis
Ancilla natus trabeā & diadema quirini.
Et fasces meruit regū ultimus ille bonorum
Prodita laxabāt portarū claustra tyrannis
Exulibus iuuenes ipsius cōsulis. & quos.
Magnū aliquid dubia ꝓ libertate deceret

dulgens: usuſq; mortaliū ſemꝑ ancilla q̄ coacta generat: q̄ ſpōte fundit: quos odores: saporeſq;: quos ſuccos:
quos colores: q̄ bona fide creditū reddit fœnus: q̄ nr̄i cā alit. Illa ſerpētē hoīe ꝑcuſſo nō recipit amplius. Illa Serpens
me dicas fundit herbas: & ſp hoi ꝓrurit &c. ¶ Enim: certe. ¶ Pluris. ſ. fuerunt Decii ꝑ læbei q̄ nobiles ab illis ī hominē
ſeruati. ¶ Ancilla natꝰ. Vale. li. iii. ſcribit Seruiū Tulliū uernā natū in fortuna urbi regē datum fuiſſe. Liuiꝰ Seruii
uero li. i. ait ſe eoꝶ magis ſnīæ eē: q ferunt Corniculo capto grauidam uxorē Seruii tullii occiſi qui ꝑinceps tulli
in illa urbe fuerat: inter reliquas captiuas cognitam ob unicā nobilitatē ab regina humana ꝓhibitā ſeruitio: Fortuna
& partū Romæ edidiſſe priſci targnii domo: hinc ſerua natū multos exiſtimaſſe. Demū occiſo Targnio pri Targniꝰ
ſco a duobus filiis Anci Martii. Ipſe Seruiꝰ tullius cū trabea & lictoribꝰ ꝓdiit: ac ſede regia ſedit: regnauitq; ſuperbus
ānos q̄tuor & q̄draginta. Ita ut bono ēt moderatoq; ſuccedēti regi difficilis æmulatio eēt. Inde. L. Targnius
regnare cœpit: cui ſupbo cognomē facta indiderūt qa ſoceꝶ gener ſepultura ꝓhibuit. Romulū quoq; inſe-
pultū piſſe dictitās. Socer āt eiꝰ erat Seruiꝰ tulliꝰ quē mediū arreptū elatūq; curia in iferiorē ptē ꝑ gradus de-
iecerat. Inde ꝑcuſſores ꝑ eū miſſi illū interficere. ¶ Trabeā: erat trabea ueſtis regia ex purpura & albo. Vir.
lib. ii. g. Illū nō populi faſces nō purpura regū flexit. ¶ Diadema: το διαδηματοσ corona dr̄: διαδέω Trabea
corono circūligo. ¶ Quirini: romuli: de quo latiꝰ ſat. ii. ¶ Faſces: de qbus late ſupius: eos āt lictores. xii. fere Diadēa
bant annexos ſecuribus ut dictū eſt ante: Liuius ſcribit romulum cum cætero habitu ſe anguſtiorē feciſſe: tū Diadeo
maxime lictoribus. xii. ſūptis. ob duodecim uultures q ſibi auguriū dederāt futuri regni: uel potius imitatus
hetruſcos finitimos: ꝙ ex. xii. populis cōiter rege creato: ſingulos ſinguli populi lictores dabāt. At Mac. li. i. lictores
ſat. aitq; Tullus hoſtiliꝰ rex romanoꝶ tertiꝰ debellatis hetruſcis ſellā curulē: lictoreſq;: & togā pictā atq; ꝑtex- cur. xii.
tā: q̄ inſignia magr̄atuū hetruſcoꝶ erāt: primus ut romæ haberent inſtituit. ¶ Regū ultimus ille bonorum
quinq; reges añ Seruiū Tulliū fuerāt. Romulus. Numa pōpillius. Tullus hoſtilius. Ancus martius. Tarq
nius priſcꝰ. ¶ Prodita laxabāt: oñdit a nobilibꝰ patriæ ꝓdimēta parata fuiſſe: a ſeruo āt occulta illorū crimia
ad patres ꝓducta & inde patriæ libertatē ſeruatā. ¶ Laxabāt: aperiebāt. ¶ Prodita laxabāt: &c. Pulſis tarq-
niis romano regno Iunio bruto: auctore legati ab regibꝰ uenerūt. ſine mētione reditꝰ bona tātum repetētes: Bruti filii
dūq; per aliquot dies expectarēt reſponſum: clam recuperandi regni cōſilia ſtruebant: hinc nobilium adole in patriā
ſcentium aios pertentarunt: ac de accipiendis clā nocte in urbē regibꝰ colloquebant: itaq; uitelliis aquiliiſq; Vindiciꝰ
fratribus primo commiſſa res fuit. Vitellioꝶ ſoror conſuli bruto nupta erat: cui quidem pepe rat duos filios. ſeruus
Titum & Tyberium: eos quoq; in ſocietatem conſilii Auunculi aſſumpſerunt: præterea & nobiles aliquot
adoleſcentes: conſcii aſſumpti ſunt. Id demum uindicius ex ſeruis unus aduertit: quapropter rē ad conſules
detulit capti fuerunt & legati & coniurati: legatis pepercerunt iure gentium. proditores uero damnarunt. Sta
bant itaq; ad palum deligati nobiliſſimi iuuenes. Conſules in ſedem proceſſere ſuam: miſſiq; lictores ad ſu-
mendum ſupplicium: nudatos uirgis cædebant: ſecuriq; percuſſerunt. Indici autem præmium datum eſt pe-
cunia. ſ. ex ærario: & libertas & ciuitas. A quo quidem uindictæ quoq; nomen tractum eē exiſtimant. hæc ex
Liuio libro. ii. Dionyſius autē lib. v. ſcribit Marcum & Malium fratres uxoris bruti uitellios: Lucium uero & Vindicta
Marcum aquilios: filios quidem ſororis Colatini alterius conſulis. ¶ Tyrannis exulibus. i. tarquiniis regibꝰ
¶ Iuuenes ipſius cōſulis. i. Titus & Tyberius filii bruti conſulis. Exactis eni regibus duo conſules creati ſūt.
Iunius Brutus: &. L. Collatinus lucretiæ maritus: is tamen abactus fuit a magiſtratu: quia ex gente tarquini
orum erat. Inde Brutus collegam ſibi comitiis centuriatis creauit. P. Valerium: quo adiutore reges eiecerat.
¶ Et quos. i. & illi iuuenes: laxabant portarum clauſtra: quos &c. Intelligit autem uitellios & aquilios fratres
& alios nobiles adoleſcētes coniurationis conſcios ut dictum eſt paulo ante. ¶ Dubia pro libertate: adhuc
enim pendebat patriæ ſalus: & incertum erat: an libertatem habitura eſſet.
¶ Sufficiunt diis infernis. i. potuerūt placare morte ſua inferos q̄uis plebei eſſent. ¶ Vltimus regū bonorū
nam ſeruio ſucceſſit Tarquinius peſſimus. ¶ Prodita: exactis regibus Titus & Tiberius Iunii conſulis Bru DOM.
ti filii. Marcus & Manlius Gelii uxoris Bruti fratres. L. & M. Aquilii Colatini ſororis filii: cuꝫ apud aquilos
conueniſſent de reducendis regibus cōmentati ſunt. Vindex Cecinenſis aquiliorum ſeruus ad publiū Va-
lerium rem detulit: a quo deprehenſi iuuenes pœnas dederunt Bruto filiis nō parcente: quorum ſupplicium
conſtantiſſime iuſſit & ſpectauit auctores Plutarchus & Dionyſius.
¶ Sufficiunt di. infer. terræq; parenti. Reſpexit poeta ad alterius Decii factū q patrē. P. deciū cōpellās: ſimul
ut aciē gallicā uidit. Quid ultra moror: inq̄t familiare fatū datum hoc nr̄o generi eſt. Vt luēdis ꝑiculis publi MER.
cis piacula ſimꝰ. Iā ego mecū legiones hoſtiū mactandas telluri ac diis manibus dabo: quo amiſſo ſtati iſtau
rata pugna fuit: cœpitq; pontifex uociferari uiciſſe romanos deſūctos cōſulis fato: gallos ſamniteſq; telluris
matris: ac deoꝶ maniū eſſe: hæc Liuiꝰ. ¶ Ancil. na. Seruiꝰ Tullius hic fuit: q cæſo priſco Tarquinio Sextus
a Romulo regnū romanum obtinuit. De huius uiri ortu hæc ſcribit Pli. Taranio priſco regnāre tradunt re Ortus
pēte in foco cōparuiſſe genitalē cinerē maſculini ſexus: eāq; q̄ inſiderat. ibi Tanaqlis reginæ ancillā creciaꝫ Tullius
captiuā cōſurrexiſſe grauidā ita ſeruium Tullium natū: q regno ſucceſſit: inde in regia cubāti: & caput pue- & flāma
ro arſiſſe uiſū: creditumq; laris familiaris filium ob id cōpitalia ludos laribꝰ primuꝫ inſtituiſſe. ¶ Trabea: ut
Seruiꝰ Suetoniuꝫ ſequēs tradit. Trabea ueſtis erat regia: ipatoria & deoꝶ. ¶ Prodi. laxa. pulſis regibꝰ patritii
iuuenes eiꝰ recordati licētiæ quā ſub regibꝰ habuerāt: in libertatē patriæ cōſpirauerunt: ut ſcilicet reges indu
cerent: qđ ubi cognitum fuit de cōiuratis ſupplicia ſumpta fuerūt: cæſiq; duo bruti tunc cōſulis filii. Cōſpirāt
¶ Ancil. na. ordo ē. ille bonoꝶ regū ultimꝰ natꝰ ācilla meruit. ¶ Trabeā & dia. & fa. qri. ſeruiū tulliū dicit q patricii
ex captiua a corniculo oppido grauida deducta i targnii priſci domo natꝰ ē: & adultꝰ cū ueiētibꝰ & hetruſcis VAL.
primū bellū ſūpſit: qbꝰ uictis cæſū primꝰ inſtituit: quo & paci & bello opportūa redimerēt in claſſes cēturias
populūq; diuiſit domi paci trāqllæ & foris i armis qđ neceſſe fuerat ſolertiſſima ſtatuit induſtria ciues oēs pe

dites eqtesꝗ q arma ferre possent i cāpū martiū cōuenire edicto iussit ibiꝗ exercitū ordine istructum porco oue tauro lustrauit:inde ad posteros lustrū nūcupatū credit̃ quo octoginta milia censa referant̃ duo colles ut bi tum additi uiminalis & quirinalis postremo a lucio tarquinio genero suo regni anno.xxxiiii.in uico cypo obtrūcat̃. ¶ Trabeam trabeis usos inqt Pli.accipio reges. ¶ Diadæma.a diadæo circunligo. ¶ Regū ul.ille bonorū.nā ultimus oium targnius fuit supbus nulla in parte ꝓbatus uir de quo ipse supra. Et ne te teneā romanorū oia regū Friuola. ¶ Tyrannis.exulibus tarquinio & filiis. ¶ Iuuenes ipsius cōsulis bruti filii. ¶ Dubia pro libertate.cū adhuc nutaret romana res sub regibus ne an sub cōsulibus gubernanda esset.

Quod miraretur cū coclite mucius:& quæ
Imperii finem tyberinum uirgo natauit
Occulta ad patres produxit crimina seruus
Matronis lugendus:at illos uerbera iustis
Afficiunt pœnis:& legum prima securis.
Malo pater tibi sit thersites:dummodo ut sis
Aeacidæ similis:uulcaniaꝗ arma capessas:
Quā te thersitē similem producat achilles
Et tamen ut longe repetas longeꝗ reuoluas
Nomen ab infami gentem deducis asylo:
Maiorum primus quisquis fuit ille tuorum
Aut pastor fuit;aut aliud quod dicere nolo,

MAN. ¶ Coclite: porsena clusii rex:ut Tarquini⁹ regnum
Porsena restitueret̃:Romā cū in festo exercitu uenit Pons sub
Horatius licius iter pene hostibus dedit:ni unus uir fuisset hora
Cocles tius Cocles:id munimētū illo die fortuna urbis romanæ habuit:q positus forte in statione pontis:cū captū repentino impetu ianiculū:atꝗ inde citatos decurrere hoste:uidisset trepidāꝗ turbā suoꝝ arma ordinesꝗ relinquere mouebat:prædicabat ut pōtē ferro igni quacūꝗ ui possent:interrūperēt:se impetū hostium: quātū corpore uno posset obsisti excepturꝫ. Vadit inde in primū aditū pōtis:duos tñ cū eos pudor tenuit: Sp.Laertiū:ac Titū herminiū ambos claros genere: factisꝗ. Cū his primā periculi ꝓcellā parum p sustinuit.deinde eos quoꝗ ipsos exigua parte pōtis relicta,reuocātibus q rescindebāt cedere in tutū coegit:hostes clamore sublato undiꝗ in unū hostē tela iaciebant:q cū in obiecto cūcta scuto hesissent:iā impetu detrudere conabant̃ uirū:quū simul fragor rupti pōtis:simul clamor rōanorū alacritate pfecti opis sublatus pauore subito hostiū impetū sustinuit. Tū cocles Tyberi
Coclitis ne inqt pr̃ te sancte p̄cor:hæc arma:& hūc militē ꝓpitio flumine accipias.ita sic armatus in tyberim desiluit
oratio multisꝗ sup incidētib⁹ telis incolumis ad suos tranauit. Grata erga tātā uirtutē ciuitas fuit statua in comitio posita agri:q̄tū uno die circū arauit datū hæc ex liuio li.ii.Pli.aūt li.xi.c.xl.ait:ꝙ q altero lumine orbi na
Mucius scerent̃:Coclites uocant̃. ¶ Mucius:porsena prio conatu repulsus:obsidere urbē cōstituit: itaꝗ p̄sidiis in
scæuola ianiculo locatis:ipse in plano ripisꝗ tyberis castra posuit sperās sedēdo expugnaturꝫ se urbē. Tunc.C.Muti
porsena us adolescēs nobilis urbis obsidionē ægre ferēs:Senatū adiit. Trāsire inqt tyberim patres & itrare si possim castra hostiū uolo:nō p̄do maius si dii iuuant in aīo est facinus:approbarūt patres:abdito intra uestē ferro profectus est:cōstituitꝗ ꝓpe regiū tribunal: ibi cū stipēdiū forte militib⁹ daretur:& scriba cū rege sedēs pa
Mucii ri fere ornatu multa ageret:cū milites uulgo adirent:scribā pro rege obtruncauit:uadentē inde per trepidā
uerba ad turbam cruento mucrone sibi ipse fecerat uiam:regii uero satellites cōpræhensum retraxere:Anteꝗ regis
porsenā tribunal destitutus metuendus magis q̄ metuens:Romanus sum inqt ciuis.G.Muciū uocant:hostis hostē accidere uolui:nec ad mortem minus animi est:q̄ ad cedem fuit:Et facere & pati fortia romanum est. Et facere:& pati fortia romanū est:nec unus ego in te hos aīos gessi.Lōgus post me ordo est idē petentiū decus post hæc & plura.Et tibi inqt ut sentias q̄ uile corp⁹ sit iis:q magnā gloriā perūt dexterāꝗ accenso ad sacrificium foco inicit. Tunc rex amoueri ab altarib⁹ iuuenem iussit:aitꝗ: Tu uero abi in te magis q̄ in me hostilia ausus:nūc iure belli liberū te intactū inuiolatūꝗ hinc dimitto. Tūc mucius q̄si remuneranſ meritum. Quādo qdē inqt est apud te uirtutis honos:ut bñficio tuleris a me qđ nimis neq̄sti. Tercentū cōiurauimus principes iuuentutis romanæ:ut in te hac uia grassaremur:mea prima sors fuit:cæteri suo q̄sꝗ tpe aderunt
Scæuola post hæc Muci⁹ in patriā rediit:cui postea scæuolæ a clade dextræ man⁹ cognomētū iditū:Patres.C.Mucio
unde uirtutis cā trās tyberim agrū dono dedere:quæ postea sunt Mucia prata appellata:hæc ex dicto lib.ii. Liuii. ¶ Virgo natauit:porsena territus Mucii dictis:& timens propterea sibi illorum.ccc.iuuenum insidias pacem cum romanis ægit:accepitꝗ obsides:aliter enim præsidium ab ianiculo deducere non uolebat.quibus
Chloelia habitis exercitum ab ianiculo deduxit & agro romano excessit.Chloelia uirgo una ex obsidibus cum castra hetruscorum forte haud procul ripa tyberis locis esset frustrata custodes:dux agminis uirginum inter tela hostium tyberim tranauit. sospitesꝗ omnes romam ad propinquos restituit. Quod ubi regi nunciatū est per legatos repetita fuit & ab senatu remissa:tūc rex obtulit ei obsidium partem quos uellet eligeret: elegit illa impuberes:eo ꝙ ea ætas maxime opportūa iniuriæ esset.pace redintegrata Romani nouam in fœminæ uirtutem nouo genere honoris statua equestri donauere:in summa sacra uia fuit posita uirgo insidens
Tybris equo.Hæc ex lib.ii.imperii finem tyberinum. Tybris enim romani imperii finis erat. Nam ut scribit Stra
Tusciæ bo libro quinto. Tusci campos usꝗ ad amnem tyberim possidebant. ¶ Seruus: Vindicius.s. de quo iam
finis Bru dictum est. ¶ Matronis:nobilibus. ¶ Lugendus.urbis enim prodimenta aperiens libertatis romanæ cau
ti sa extiterat. Lugendus autem ceu brutus.scribit enim Liuius libro secundo ꝙ matronæ annum ut parentē
luctus brutum luxerunt:ꝙ tam acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuisset. ¶ Illos.s.iuuenes bruti filios & alios nobiles cō
per ro. iurationis conscios ut dictum est.Et legum prima securis:pria securis legum :ait quoniam in ciuitate iam
Regis im libera leges obseruabantur secundum ergo leges proditores illi supplicio affecti sunt.& securibus cæsi. Ty
perium ranni autem suopte arbitrio & damnant & indulgent. Hinc: Adolescentes illi nobiles assueti cum filiis tar

quinii

quinū superbi more regio uiuere. Exactis tarquiniis cū pristina eorꝫ uiuendi libertas in seruitutē uersa esset inter se conquerentes ita diceb int. Ve scribit Liuius li. ii. Regē hominē esse: a quo impetres ubi uis iniuria opus sit eē gratiæ locū eē beneficio: & irasci & ignoscere posse: inter amicū & inimicū discrimē eē: Leges rē surdam inexorabilem eē: salubriorē melioremq̄ inopi q̄ potenti. nihil laxamēti: n hil ueniæ habere si modū excesseris periculosū eē in tot humanis erroribꝰ sola innocētia uiuere. ℂ Legum. lex est recta ratio imperādi ac prohibēdi: ut scribit Cicero lib. i. de legibus. Et li. ii. inqt cōstat pfecto ad salutē ciuiū: ciuitatūq̄ incolumitatē uitāq̄ oium quietam & beatam cōditas eē leges. ℂ Thersites: De hoc Homerus in iliade li. ii. ita scribit: hic tum thersites: quo nō deformior alter: Venerat ad troiā: linguaue proteruior alter: Bella gerenda negat: patrias hortaf ad oras Vertere iter. quē consiliis illustris ulysses Correptum dictis: sceptro pcussit eburno. Fuit autem Meleagri patruelis: Nā oeneus ætholiæ rex meleagrū gēuit. Agrius uero thersiten. ℂ Aeacide. i. Achillis æaci nepo is: nam pe ei filius fuit. cui quidē uulcanus arma fabricauit Home. libro xviii. in iliade id scribēte mortuo patroclo: ait. n. Post hæc accensus furiis decurrit ad æquor. Fortiaq̄ arma thetim supplex rogat illa relictis Fluctibus: auxiliū Vulcani protinꝰ orat. Excitat ætneos calidis fornacibus ignes. Mulcifer: & ualidis fuluum domat ignibus aurum. Mox effecta refert diuinis artibus arma. Euolat & thetis: q̄ post quam magnus achilles. Induit: in clypeū uultus cōuertit atroces. Illic ignipotens mundi celauerat arcē: Sideraq̄: & liquidas redimitas undiq̄ nymphas &c. ℂ Et tamē ut longe repetas lōgeq̄ reuoluas. Nomē: idest generositatē & gloriā. Ordo āt talis ē: Et ut. i. quāuis longe repetas: & longe reuoluas nomē. Tū deducis gētem ab infami asylo. Concludit tādem romanos oēs æque ignobiles eē Cū a postoribus furibus: parricidis: & sceleratissimis originem habuerint. Illi enim ad romuli asylum cōfugerāt Nam ut scribit liuius li. i. romulus adiiciendæ multitudinis cā locū quēdā Asylum aperuit: eo ex finitimis populis turba oīs sine discrimine liber an seruus eēt: auida nouarū rerum perfugit. Idque primum ad cœptā magnitudinē roboris fuit. Dicif autem ab α qd est sine & σύλάω uel σύλεῶ prædor: diripio: nullus eni illinc ui aliqua diuelli poterat. Iustinus item libro xxxviii. de romanorꝫ origine scribit: romanos tales reges habuisse: quorum etiam nominibus erubescant. aut pastores ab originum aut haruspice sabinorū. aut exules corinthiorum. aut seruos seruasque tuscorum: aut superbos. ℂ Atq̄ ut ipsi ferunt cōditores suos lupæ huberibus altos sic omnem illum populum luporum animos inexplebiles sanguinis: atq̄ imperii diuitiarū q̄ auidos ac ieiunos habere &c. Plutar. de Asylo sic ait. primis deinde urbi fundamentis iactis: s. crum quēdam locum eo confugientibus profugium statuerunt asylū uocant: eo q̄ omnes sine ullo discrimine excipiunt. Nec domino seruus. nec debitor creditoribꝰ: nec homicidia magistratibꝰ dedif: cū dicerent firmū ac ratū id oibus pythico oraculo eē oportere. ut q̄ celeriter urbs cōpleref. Vtq̄ Tacitus lib. xviiii. ostēdere uidetur. fuit asylū nō longe a capitolio: ait enim sic: Cū diuersos capitolii aditis iuadunt: iuxta locū asyli & qua tarpeii rupes. c. grad. aditur. Diony. etiam de asylo li. ii. plura refert.

ℂ Cloelia: iter. xx. obsides porsēnæ data ē: q̄ duce reliquæ uirgines deceptis custodibꝰ ad suos enatarūt inde statuā equestrē prima meruit. Lucius tū piso in ānalibus scribit statuā eqstrē cōtra Iouis statoris ædē: fuisse publiciæ Valerii cōsulis filiæ quæ sola ad suos redierit: reliqs uirginibꝰ q̄ obsides erāt iter ēptis Lucii Tarqnii isidiis. ℂ Cocles: eodē bello statuā meruit equestrē: cū ipetū hostilē sustineret: & in pōte soluēdo q̄dā difficultas fuisset: istitutū ē ne ferro & clauis deiceps pōs cōpigeret: ide appellatus sublicius q̄ totus ex sublicis eēt: nā sublica lōgiorē pticā ut apud Catonē significat: autor Pli. ℂ Pria securis idest primū suppliciū q̄ in cōsulatu prio post exactos reges fuit in filios. ℂ Securis pria legū. i. cōsulatꝰ prius q̄ fuit inter leges exactis regibus. ℂ Vulcania: q̄ fabricauit Vulcanus ut scribit Home. longo carmie. ℂ Thersites: quē pugno Achilles interemit ut scribit qntꝰ. ℂ Tamē ut repetas: q̄ seqtur & stomacho dictū ē i cōsolationē eius ignobilitatis: affirmat. n. rōanos oēs eē pari cōditiōe ignobiles: cū aut a Rōulo pastore duxerit genꝰ: aut a sceleratissimis hoībus q̄ ad Asylū Rōuli cōfugerāt. ℂ Asylū n̄ tm̄ locū significat quēcūq̄ sed tēplū solū: cui ius datū erat ne qs ide diuelli posset ullo crimie: id Cadmū ferūt istituisse. cū ad Thebas cōdēdas multitudinē desideraret: inde fabula est nata homines e terra genitos: in græcia templum dianæ ephesiæ id iuris habuit: qd Alexander ad stadium protulit: Antonius amplificauit: Augustus substulit: cum sceleratorum multitudo propterea augeri uideretur. Vir. Romulum ait retulisse asylum. i. ad græcorum imitationem fecisse ab a particula negatiua & σύλεῶ diripio Asyllum dictum est quia nemo inde poterat diuelli.

ℂ Miraref cū coclite Mutius. Horatius cocles irruētibus etruscis: dū Tarqniū i regnū restituere conabaf solus i pōte sublicio oēm ipetū hostiū sustinuit: quousq̄ a tergo pons interrūperef. Mutiꝰ uero obsidēte porsena urbē cū regiū scribā deceptus p rege iterfecisset manū passus ē flāmis aduri. ℂ Impii fines tiberinū uirgo natauit. cloelia uirgo cū iter obsides a porsena accepta fuisset: deceptis custodibꝰ tiberi traiecit: sed a porsena p legatos repetita & redita ē: huius ille uirtutē admirās cū qbꝰ optasset romā redire pmisit. Illa uirgines pueros qdē elegit quorꝫ ætatē haud iniuriæ obnoxiā sciebat huic statua eqstris in foro posita est. ℂ Impii fines. ut Seruius refert. Tiberis q̄ & thuscus amnis dictus ē fuit romani iperii finis. ℂ Crimina fuus. uidiciꝰ hic fuit cōiuratiōis idex: quē primū uidicta liberatū tradūt historici: uñ & uindicta q̄ serui cōtacti liberi fierent. ℂ Legū pria securis respexit ut puto ad brutū q̄ cōsulis ipiū prius scæuasq̄ secures accepit: & erit sensus securi primū usus est cōsul in pprios filios. ℂ Legū. libertatisq̄ c Liuius: Leges rē surdam & inexorabilem salubriorem melioremq̄ esse inopi q̄ potenti. ℂ Malo pater tibi sit Thersites. i exercitu græcorum ad uersus troiā nemo unꝰ fuit thersite deformior aut turpior: q̄ ex hoc Homerico patet αιό Χίο τοό Δε ανὴρ ϋπὸ ΙΛιόν ήλθεν. ℂ Vulcania p arma capessas Vulcanus orāte thetide achilli arma fabricauit. ℂ Ab infami gentem deducis asyllo. Romulus conuenis asyllum aperuit: in quod fugientes tuti essent: nec extrahi

Regum imperia | Lex qd | Thersites. | Achillis arma | Romanorum origo. | Asylum | Romanorum reges | MER. Conspirant patritii | Horatiꝰ cocles & Mutius | Audax uirgo | Thersites

possent. Dictum est autem asyllum ab a priuatiua particula & rapio uel moueo.
¶Quod miraret cū coclite.q porsennæ exercitus impetū tādiu detinuit quoad pōtē a tergo rōani dissolue rēt quo ingressus hostis facilius ab urbe arceret. ¶Mutius q secta māus uola scæuola dictus ē:sed nota satis ē historia. ¶Et q̄ ipsi fines thiberinū uirgo natauit. cloeliā dicit de q̄ Sillius italicus sic cloelia scæuos Nō dū cōplerat prieui corporis ānos. Vna puellar laurētū & pignora pacis inter uirgineas regi trāsmissa cater uas facta uir sileo rege hæc & fœdere & ānis. Et fluuio spretis mirātem interita thibri Tranauit frāgens un dā puerilib⁹ ulnis. ¶Occulta ad pr̄es eduxit crimina seruus. ergo dōinis seruus nobilior fuit uidicus q pro ditiōis cōiurationē indicio suo detexerat:uñ uindex ꝓcurator & uindico uerbū & uindicta uirga ut in cōmētariis topicorꝝ Ci. docui⁹. ¶Lugēdus. cū luctu ad huc petendus. ¶Et legū pria securis: qa prius cōsul brutus q fasces & secures q̄s lictores ferrēt hūit. ¶Malo pr̄ ti. sit thersites. œneus ætoliæ rex cui fuit fr̄ agrius. filius meleager. agrio fuit filius thersites. quē ꝑter oēs græcos q ad bellū troianū ierūt ridiculū habitū & longe deformissimū. Homerus scribit inquiens. αἴσχισος Δε ανηρ ὕπο ἴλιον ηλθε φολκοςεην χωλος Δε τερονπο Δα το Δε οἱ ω ωμω κυρτῶ. επισηθος σύνοχωκοτε αὐταρ ὕπερθεν φοξος εην κεφα-λην ψεδνη δ' επενινοθε λαχνη εχθιςος Δ' αχιλλῆι μαλιςα ην ηΔ' οδυσῆι. ¶Aeacidæ achillis: ab auo æaco q iouis & ægines filius endeida chirōis filiā duxit uxorem: ex q̄ pelea & telamonem suscepit filios. telamō qdē salamine alchati filiā eriboeā cōpressit: unde natus aiax: nā teucer ex captiua natus ē hesiōe priami regis sorore: peleus uero ex thetide achillē hūit. ¶Vulcaniaq; ar. capessas. i. achillis q̄ thetidis iussu uulcanus achilli procudit: ut Homerus. αὐταρ επεὶ πανδοπλα καμε κα' ὕτος ἀμφι γυηεις μητρος αχιλληος θηκε προπαροι θεν αειρας ηγ' ιρηξ ως αλτο κατ' ουλυμπου νιφοεντος τευχεα καλα φερουσα γερ ηφαιςοιο ανακτος. Plau. i epidico. mulciber credo arma fecit q̄ hūit straciphocles trāsuolauerūt ad hostes: tū ille prognatus thetisine pdat alia aportabunt nerei filiæ. ¶Nomen. genus. ¶Ab infa. gē. dedu. asyl. quē de sicariis & furibus romulus cōstituit unde postea romanæ tribus. ¶Aut pa: fu. ut primi oēs q romā coluere. ¶Aut al. ꝙ di. no: hoc dicit si ad originē generis tui redeas erubescas necesse ē: populus si qdem romanus de scelestis cōgregatus ē exulibus & asyllo constituto per romulū: numerosum aūt fecit populū ipunitas criminū: aut igit̄ q maiores aliorū fuerint tā acute dispicere difinito cū cuius uis ꝓprias uirtutes laudare satius sit: aut qui nam tui fuerint maiores suspicito ut cū cæteris te quoq; uituperes.

¶Argumentum Satyræ. ix.

MAN. ¶Turpia qui tolerant Nona carpuntur auari.

Satyra Nona.

Scire uelim quare totiens mihi neuole tristis
Occurras fronte obducta: ceu marsya uictus.
Q uid tibi cum uultu? qlē deprænsus hēbat

Scire uelim quare: Ad næuolum scribitur hæc satyra: ubi qdē gradiū cinædorū mores & auaritiā Neuolus ipse accusat: Petit autem poeta a Neuolo cur tristis erat ꝑter solitū. Respōdet næuolus: qm̄ fere nihil recipiebat ut olim ab uiris illis quibus aburebat: & quorū uxores grauidas reddiderat: rogatus quidē a uiris ipsis. Scribit uero satyra uelut dialogus. Poeta. n. & næuolus uicissim loquūtur. ¶Frōte obducta: opta & cōtracta Pli. li. xi. scri. ꝙ frons hoi tātum tristitiæ: hilaritatis. clæmentiæ seueritatis index ē. Præterea olim hic frons dixerūt: sicuti hic pōs. mons fōs. Cæcilius. Nā hi sunt inimici pessimi. frōte hilaro. corde tristi &c. Auctor ē Gel. li. xiiii. c. ix.

Frons

¶Ceu marsia uictus. Marsyas phrix fuit & tibicē uultu ferino trux hispidus multibarbus: spinis & pilis obsitus: cum apolline certauit. dissimulandi gr̄a iudices astitere. ad deridēdam. s. monstri illius barbariā. Nec minus ad stoliditatē puniēdam. Sed prius q̄ tibias occiperet iflare multa in apollinē dixit: quē certamine supatum. corio execto nudis & laceris uisceribus reliqrunt. hæc & plura Apule. li. i. floridorꝝ scribit: item Ouidius fast. li. vi. circa finem. & in met. li. vi. Fuit āt Satyrus. Pli. āt li. xvii. c. lxvi. refert: ꝙ in regione aulocrenes per quā ab apamea in phrygiā itur: platanus ostēdebatur ex qua pependit Marsya uictus ab apolline. quæ iam tum magnitudine electa est. ¶Tibi. scilicet. est. ¶Cum uultu tali. s.

Marsyas.

DO. Scire uelim: Sui temporis hoies insectat̄. qui cū barbati eēnt & hērent uxorē: draucorū & mētulatorꝝ cōmertio ꝓ se & uxore utebātur neuolūq; draucū ex eo solitū facere quæstum alloquit̄ & q̄si p dialogū itroducit auariciā accusantē corꝝ qbus opā pstabat: déiq; huic dat ferme oēs partes in ciædis barbatis exagitādis & deridēdis. ¶Marsia: signū erat i foro ad qd litigātes uadimonia faciebant ut Porphyrio in Horatio suspicat̄. Marsie itē meminit Pli. quē ait coronari solitū a filia Aug. Fuit itē Marsia fabula notus q nysseis hoibus iudicib⁹ ut scribit Diodorus cū Apolline certauit: & supatus ē: qm̄ cū apollo in certamine deficeret: addidit uocē oris & cantum: id cuꝫ obiiceret Marsias: quod. s. arte musicæ non cantu eēt contendendum: respondit ipsū quoq; uti ore quo: s. tibiam inflabat: uictus excoriatus est conuersus in Marsiā flumē: quāuis Strabo ad historiā hoc referens scribat id factum eē. quoniā ad Marsiæ ripas arundines nascantur apte tibiis.

MER. Scire ueli quare totiēs mihi neuole tristis. Molles diuites & pinde auaros insectatur: q mentulatū clientē: & assiduo ac lōgo labore agēdi in se iā defectū & ipotētē spnāt. Queritq; a Neuolo q cinedos sectabāt̄ uñ tristis sit. Respōdetq; ex auaricia ciedorꝝ se tristē eē. Sūt āt i hac Satyra uerba multa poetæ interrogātis: & neuoli respōdētis: imo detestātis cōsuetudinē huiusmōi hoium

VAL. Scire uelim quare totiens mihi neuole tristis occurras. Neuolū ipurū & impudicū hoiem alloqtur q domini libidine isanientis seruus spurca depromit flagitia. ¶Frōte obdu. i rugam coacta.

¶Ceu mar

℄ Ceu marsya ul. pro marsias strumēta elisa. marsyas hyagnis inuentoris tibiarum filius ausus cum apolline cantu contendere lato a musis inditio in pœnam cecinit & cecidit suam: exectus enim corio nudis & laceris uisceribus relictus est: ut uero interpraetes Plato. sympolii olimpi filius cum abiectas a pallade tibias: ꝙ ipsam dehonstarēt: sustulit cum apolline de musica contendere ausus est: itaqꝫ & superatus est & pœnas luit quas diximus: cuius sanguine fluuius emersit q postea est marsyas appellatus. ℄ Depnsus in adulterio rhodopes meretricis. pli. hæc sunt pyramidū miracula supmūqꝫ illud ne qs regū opes mireť minimā exstitisse laudatissima a rhodope meretricula factam æsopi fabularum philosophi conserua quondam & cōtubernalis hæc fuit maiore miraculo tantas opes meretricio esse cōquisitas questu. potest etiam uideri poeta rhodopen pro quacunqꝫ meretricula posuisse notissima.

Rauola: dū rhodopes huda terit ĩguía barba
Nos colaphū: ĩcutim⁹ lābētī crustula seruo.
Non erat hac facie miserabilior crepereí⁹
Pollío: quí triplícem usurā præstare paratus
Círcuit: & fatuos non inuenit: unde repente
Tot rugæ? certe modíco contentus agebas
Vernam equítē: cōuiua íoco mordēte facet⁹
Et salibus uæhemens intra pomœría natis
Oía nunc cōtra: uultus grauis: horrida siccæ
Sylua comæ: nullus tota nítor íncute: qualē
Præstabat calidi círcunlita fascía uísci.
Sed fructíficāte pilo neglecta & sq̃lida crura
Quid macies ægri ueteris? quē tpe longo
Torret quarta dies: olimqꝫ domestica febris:
Deprendas animí tormenta latentis in ægro
Corpore: deprǣndas & gaudía sumit utrūqꝫ
Inde habitum facíes: igitur flexisse uideris
Propositum: & uitæ contrarius íre priorí.

℄ Rauola. hunc cunnilingū ostendit: plures enim lucrabātur propterea: depræhēsus tñ expalluit. ℄ Rhodopes. pro meretrice posuit: sui tēporis. Nam fuerat rhodope altera meretricula æsopi fabularꝫ philosophi cōserua quodā cotubernalis: quæ tantas opes meretricio quæstu cōgescerat. ut in ægypto pyrthamidē laudatissimā fecerit. Auctor est pli. lib. xxxvi. c. ix. Strabo autē lib. xvii. inter pythamides apud memphin olim existētes regū sepulturæ. Tres nomiat eximias: Quarū duæ inter septē spectacula ānumerabantur: Singulæ altitudine stadii figura quadrata: altitudinem habētes paulo maiorem quolibet latere: & paulo altera altera maior. Erant autē eæ inter se proximæ in eodē plāo Vlterius uero in maiore montis altitudine erat. Tertia: multo primis duabus minor: maiore tñ ĩpēsa structa. hæc dicitur meretricis sepultura ab amantib⁹ effecta: Eam mulierem Sapho doricam uocat: & fratris sui charaxi amicā. Aliam eā rhodopen nominát & regis uxorē deinde fuisse: post mortem uero hāc sepulturam habuisse: hæc & plura scribit Strabo. lib. xvii. ℄ Terit: lingebat. n. ℄ Colaphū: κολαφίζω cædo significat. κόλαφος pugn⁹ uel alapa dř. ℄ Lābēti crustula: rauola tamen lambit cunnos. ℄ Crustula. Erat crustulū dulciarii genus teste porphyrione. Horatius lib. i. sermone. i. Vt pueris olim dant Crustula blandi Doctores elementa uelint ut discere prima. Seneca item epistola. C. ait. Sic consolamur crustulo pueros: sic infantiū fletum infuso lacte cōpescim⁹. Varro aūt sic: Crustulū a crusta pultis: ea qđ ut corium exuritur crusta dicta. ℄ Hac: tua scilicet. ℄ Præstare reddere. ℄ Cōuiua ioco mordēte facetus: Varro ut scri. Gellius libro. xii. c. xi. i satyris Menippæis dixit: Nec loqces conuiuas. nec mutos legere oportere. qa eloquētia in foro & apud subsellia: Silentium uero nō in conuiuio sed in cubiculo esse deberet. Sermones igitur ad tempus habēdos censet. nō super rebus anxiis aut torruosis: sed iucūdos atqꝫ inuitabiles: & cum quadā illecebra & uoluptate utiles. ex quib⁹ ingeniū nostrum uenustius fiat & amœnius: & cicero libro. i. de oratore ita. Quid esse potest in ocio aut iucūdius aut magis ꝓprium humanitatis q̃ sermo facetus ac nulla in re rudis? hoc enim uno ꝓstam⁹ uel maxime feris: ꝙ colloqmur inter nos: & exprimere dicendo sensa possumus. ℄ Fatuos qui sibi fœnerēt. ℄ Fatuos: insulsos. ℄ Vñ. s. sunt. ℄ Agebas uernā equitē: idest eques & diues uidebaris inter pauperes & seruos. ℄ Ioco mordente: iocū id accipimus quod ē contrariū. ℄ Serio: nā effingere & terrere: & promittere interim iocus est: Fabi⁹ auctor li. vi. Et philosopus lib. iiii. eth. ait ꝙ q neqꝫ dicerent qcq̃ ridiculi: neqꝫ alio dicere paterenť: rustici duriqꝫ esse uidentur. At is qui cum moderatione iocatur: comis atqꝫ urbanus uocatur. ℄ Salibus intra pomœria natis Vrbanitatem significat. Vrbanitas. n. diciť sermo ꝓferēs i uerbis & arte & usu propriū quēdā gustū urbis: & sūptā e cōuersatōe doctoꝝ tacitā eruditionē. Deniqꝫ cui cōtraria sit rusticitas. falsum in cōsuetudine pro ridiculo tātum accipimus: Et Catullus cum dicit: in tanto nulla est corpore mica salis: hoc dicit nihil in corpore eius esse ridiculum: Salsum igitur erit quod non erit insulsum: uelut quoddā simplex orationis cōdimentum quod sentitur latente iudicio: uelut palato: excitatqꝫ: & tedio defendit orationem. Fabius. li. vi. ℄ Væhemens. s. eras. i. acutus uæhemens aūt a ue particula: q̃ hic auget: & mente cōponiť: Vñ Macro. lib. vi. sat. sic ait. Væ particula: sicuti quædā alia tum intentionē significat: tū minutionē. Nā uetus & uæhemēs alterꝫ ab ætatis magnitudine cōpositū: elisumqꝫ est. Alterꝫ ab nimio ĩpetu & ui mentis instructū. Vecors āt & uesanus priuationē significat sanitatis & cordis. ℄ Intra pomœría. Liui. li. i. de seruio tullio sic ait. Aggerē & fossis & muro urbē circūdat. Itē pomœriū ꝓfert: pomœriū urbi ui solū intuētes post mœniū interpťanť esse. Est āt magis circa muꝝ locus. quē in cōdēdis urbib⁹ quōdā hetrusci. qua muꝝ ducturi erāt: certis circa terminis in augurató cōsecrabant: ut neqꝫ interiore pte ædificia mœnib⁹ cōtinuarenť: q̃ nūc uulgo ēt coniungūt: Et extrinsecus puri aliqd ab humano cultu pateret soli: hoc spatium qđ neqꝫ habitari: neqꝫ arari fas erat: nō magis ꝙ post muꝝ esset: q̃ ꝙ murus post id pomœriū Romani appellarūt & in urbis incremēto sp

MAN. Rhodope meretrix
pyramides
Rhodopes meretrix
Colaphus colaphizo
Crustulum
Conuiuæ quales
faces sermo
Iocosus uir
Vrbanitas
Salsum
Vehemens
Ve:
Pomœrium

ꝗtū mœnia ꝑcessura erāt:tñ termini hi cōsecrati ꝓferebāẗ .hæc ille. ℭ Cōtra.s.sūt tibi. ℭ Siccæ: nō unctæ

Viscum unguēto uti quodā. ℭ Horrida sylua: hispidi crines & iculti p metaphorā. ℭ Calidi uisci. Viscum cū resina

Resina & cæra pānos in cute mitigat ois generis: ut scribit Pli.lib. xxiiii. Idemq; libro. xiiii. dixit resina euelli pilos.

Næuolus ℭ Circūlita: circūuncta. Sed sunt tibi. ℭ Sqlida: nō lucida ac leuia uti prius. De næuolo āt Martialis lib. iii. ait: Sed prædicaris sed pulchre næuole ceues. hinc arguere possum⁹ næuolū cinædū fuisse. postea adulterū & pædiconē. ℭ Fruticante: pululāte: & renascēte. ℭ Quid: cur tibi ē. ℭ Torret desiccat urit. ℭ Quē

Febris quartana tpe lōgo torret qrta dies.i.qrtana febris: q̄ qdē pluri b⁹ ēt annis durar solet. ℭ Qđ & auicena & Gallien⁹ late ostēdūt. Et celsus libro.iii.c.iii. ait φ qrtanā patiētibus finita febre biduū itegrū ē: ita qrto die reuertiẗ. Vt φ libro.iii.c.xv. asserit tarde admodū finiẗ: nisi primis dieb⁹ discussa fit. ℭ Olī iāpridē. ℭ Deprendas: deprændere & cognoscere potes. ostēdit autē ex animi qlitate mœrorē & lætitiā i uultu dignosci & d. ꝑhedi. q; & de frōte dixim⁹. ℭ Vtrūq; habitū. utranq; qualitatē: letitiā. s. & mœrorē. ℭ Inde: a tormētis & gaudiis.

DO. ℭ Rauola: hūc sui tpis cūnilīgū notat. ℭ Rhodopes Rhodope i thracia ē a noīe regiæ mōs rhodope itē meretricula: ut scribit Pli. cōserua Aesopi: q̄ tātū quæstū fecit i ægypto ut tumulo suo pyramidē extruxerit. eā Sappho doricā appellat i carminib⁹: cui⁹ amore captū fuisse scribit Carassem fratrē: cū lesbiū uinū negotiator ad Naucratē cōportaret. eiusdē meminit Herodotus: ille tñ græce scribit rhodopis. Strabo in ultio rhodope. Sappo. arsit inops frater meretricis uictus amore: hic poniẗ ꝓ altera meretrice tporū Iuue. cui⁹ cūnū ligebat Rabula sed aliqñ depħēsus erubuit: & cōtraxit frontē q̄ ē nūchēbat Neuolus. ℭ Nos colaphū icutimus. Crustulū opus dulciariū ē: ut Porphyrio i Horatiū iterꝑtaẗ hoc ait ex stomacho: nos inqt Cædim⁹ seruos si lābūt crustula nr̄a: nā sūt mellita & tñ uidem⁹. Rabulā & alios ligeẗ cūnos. & id ferimus tpibus nr̄is. ℭ Crepereius Pollio: Pollionē nepotē & luxuriosū isectaẗ ut Horatius. Meuiū: hic.n. cōsūptis opib⁹: mutuo & i fœnus pecūiā qrere cogebaẗ: qđ nō agebat sine magno pudoꝛ & cōtractatiōe frōtis ob pristinā fortunā: a q̄ ob gulā erat deiect⁹. Crepereí galli memit Tacit⁹ i gubernaculis nauis agrippiæ. Polliōis itē Mar. Pollionis dulce currit ad qrtū. ℭ Agebas uernā eqtē. i q̄uis esses iter uernas & ꝑuos: tñ nō minore hilaritate uiuebas: q̄ si eques diues fuisses. ℭ Calidi uisci. i. psilotri & dropacis: nā ea remedia sūt ad pilos euellēdos tenacia ut uisc⁹ uariis fiūt generib⁹ ut docet Pli. meges māgo psilotri usū excoluit quo pueros uenales leuigabat. ℭ Fruticāte pi. i. fruticis īstar subnascēte: nā fruticare dr̄ pili cū duriores subnascunẗ.

MER. ℭ Rodopes uda te. in. bar. cūniligū rauolā inuit. Erāt āt q̄ mulier̄ cūnos ligerēt quo misterio pecūiā grādē

Natalis pabāt. Vñ Senec. in epistolis Natalē cūnilingū cōmēorat & ipuritate oris & liguæ grādē pecūiā q̄siuisse: φ ge-

Cunilingus n⁹ uitii plerisq; Mar. i epigrā. opprobrat Terē. iguina hac i pte cūnū lingeẗ ē. Rodopes mulieris nomē: de q̄ dictiōe plura dixius i enartiōe epistolæ Saphus ad phaonē. ℭ Nos colaphū icutim⁹ lābenti crustula ꝑuo. an cæsus fortasse fuisti: queādmodū ab heris serui frequēter cedi solēt. & tūc ꝑcipue cū lāberit crustulū. Tradūt

Crustū grāmatici crustulū hoc a crusta differre: φ fœminini ḡnis sit eoꝝ: q̄ ñ cōeduntẗ. ut marmoris: ide icrusto uer-

Crusta bū. Hinc legim⁹ icrustare parietes marmore. Crustū uero neutri ḡnis de his q̄ cōedimus: Vir. Patulis nec

Incrusto parcere qdris fatalis crusti. Vnde p dimiutionē crustulū. Hor. Vt crustula blādi Doctores elemēta uelint ut

Verna discer̄ pria. Quod gen⁹ eē dulciarii exponit Porphyrio. ℭ Agebas uernā eqtē. hoc ē repꝛsentabas uernilē so-

eques cū: & ꝓ eqte uerna habebaris. Mar. eqtes uernas appellat ex ancillis domesticis natos. Sic.n. notat Mar. ad Quirinalē futuit ancillas domūq; & agros implet eqtib⁹ uernis. Hos liceriores & dicatiores fuisse Persi⁹ docet sic dicēs. Cū bñ discicto cātauerit ozima uerne. ℭ loco mordēte facetus. iocū ut ipsis Quitiliani uerbis

Iocus utar cōtrariū serio dicim⁹: & erit mordēte ioco: aspꝛore & grauius icessēte. Facet⁹ āt: ut idē auctor ait: nō so-

Facetus lū i ridiculis accipiẗ: sed q̄ cuiusdā excultæ ē elegātiæ facet⁹ dr̄. ℭ Et salib⁹. Cicerōe & Quintiliāo auctorib⁹

Sales Sales sūt ipsa ridicula: q̄ necessario salsa eē oportet. Nā salsū id erit qđ nō erit insulsū: uelut quoddā simplex orōnis cōdimētū: qđ sentiẗ latēte iudicio: & ueluti palatū excitat. ℭ Intra pōeria natis. sales eos itelligit: qui

Pomærium tradēte eodē scriptore i uerbis & sono & usu ꝓpriū quēdā gestū uerbis: & sūptū ex cōuersatiōe doctoꝝ tacitā eruditionē præ se ferāt. Pomeriū dr̄ q̄si post mœniū: & ē ut scribit Liuius spaciū: φ neq; habitari: neq; arari fas erat: nō magis φ p⁹ muꝝ eēt: q̄ qđ post id pōeriū romāi appellarūt. ℭ Silua cōæ. capillos hispidos & icultos metaphoricos expꝛssi. ℭ Calidi ui. legius apđ Pli. uiscū cū resina pānos in cute natos ois ḡnis mitigaẗ.

VAL. ℭ Nos co. icu. lā. cru. ser. ordo. ē: qđ tibi cū uultu: q̄lē subaudi is hēt cui ser. lā. crustula colaphū icutius. colaph⁹ græce latie ala noiaẗ. ℭ Tripli. usu. triplicatā fœnori pecūiā. ē ubi usū significet. ci. ꝑ sylla. qđ expectas ampli⁹ lucis ne hāc usurā eripe uis plenā lachymaꝝ atq; mœroris. ℭ Modi. cō. ut plura ñ appetere uidereẗ. ℭ Agebas uer. eq. cū eēs uerna: eqs tñ uidebare. ℭ Cōuiua io. mor. fac. iocosus. at ñ tm̄ circa ridicula facetū uetereseē uoluerūt: sed mollicie iocūdūq; excultæ cuiusdā elegātiæ Cicero. Nec ulli sunt pedes faceti ac delitiis igredieti molles. & Hor. molle atq; facetū uirgilio. iocū uero dicius qđ serio cōtrariū ē. dicax noiatur cū risu aliquos icessēs: ē ergo iesus. elegās uerbis ouiua dicaci ꝫmōe tuo ad risū oēs ꝓuocabas. ℭ Et sali. uæ. Cic. atticoꝝ eē ꝓpriū ait oē qđ i orōne salē sūpsit: & Catull⁹: nulla ē i corpoꝛ mica salis: hoc ē nihil ueustū & sapiēter dictū. ē.n. salsū q̄si orōnis quoddā cōdimētū φ latēte sētiẗ iudicio: uel ut palato ut a tædio defendat orōnē: ergo uæhemēs prōptus aut multū cōmouēs salib⁹ dictis ad risū uel ad delectādū cōpositis: & pluraliter declināẗ: ut hic & i singulari: ut Hor. qđ sale multo urbē defricuit: & Ci. p. Scipio q̄ ē i cōsulatu mortu⁹ ñ multū ille qdē nec sæpe dicebat: sed & latine loquēdo cuius erat par. & oēs sale facetiisq; superabat. ℭ Intra pomœria natis. pomœriū inqt Liui⁹ ē circa murū locus quē i cōdēdis urbibus quōdā hetrusci q̄ muꝝ ducturi erāt certis circa auguꝝ terminis i augurato fas ē nō magis qđ post muꝝ ē q̄ φ murus post id pomœrium romāi appellarūt: & Luc. festo purgātes mœnia lustro. Lōga p extremos pomœria cingēre fines. nā pomœria ubi cōsitæ pomi sunt dicimus. Hor. & uda mollibus pomaria riuis. est igẗ sensus. salibus utebare nō

agrestibus

agrestibus nō rusticis sed urbanis & qbus ciues ipsi uterenṫ ut intra pomœria.i.i urbe nō inter rusticos nati uiderenṫ. ℭ Vultus.grauis tristis. ℭ Horrida.incōpta. ℭ Siccæ.sine unguētis. ℭ Silua co.multitudo cæsariei q̄si i globos erecta.a græcis coma.a latinis cæsaries a cædēdo. ℭ Qualē p̄sta.te eminer faciebat. ℭ Calidi circū.fa.ui.quo mollior uidereris lubricā faciē cōicādo. ℭ Fruticāte.crescēte. ℭ Et squalli.cru.q̄ gl.bella & leuia tibi antea fuere. ℭ Aegri ue.tanquā eius qui diu in morbo iacuerit. ℭ Sumit utrunq; inde habitum facies.lætitiæ simul & mœroris. ℭ Vitæ contra.ire.prio.nam supra dixit:& salibus uæhemens.

Nup.n.ut repeto phanū isidis:& ganymedē
Pacis:& aduectæ secreta palatia matris
Et cererē(nā quo nō prostat fœminia tēplo)
Notior aufidio mœchus celebrare solebas:
Quod taceo:atq; ipsos ēt inclinare maritos
Vtile & hoc multis uitæ gen⁹:at mihi nullū
Inde operæ pretiū:pigues aliquādo lacernas
Munimenta togæ duri crassiq; coloris
Et male percussas textoris pectine galli
Accipimus:tenųe argentū uenæq; secundæ.
Fata regunt homines:fatū ē & partibus illis
Quas sinus abscondit:nā si tibi sidera cessāt
Nil faciet lōgi mensura incognita nerui.
Quāuis te nudum spumanti uirro labello
Viderit:& blandæ assiduæ densæq; tabellæ
Solicitēt.ηδουδ γαρ γλκεοσ ανΔρακιναι
Qd tñ ulteri⁹ mōstrū:q̄ mollis auar⁹: Δον
Hæc tribui:deide illa dedi:mox plura tulisti
Cōputat atq; ceuet:ponatur calculus:ad sint
Cum tabula pueri:numera sestertia quinq;
Omnibus i rebus numerētur deide labores.

ℭ Fanum isidis:ut.s.Inde te mulieres cōducerēr. De quo lege satyra sexta. ℭ Ganymedem pacis:in pacis eni tēplo a Vespasiano facto Ganymedis statua erat & ueneris hinc Mar.lib.vii.ait sic tibi lasciui non desit copia furti:Siue cupis pace:seu gāymede coli. ℭ Aduectæ matris.idest cybeles: quæ a phrygia aduecta fuit in urbē.De q̄ re latius sat.iii.dixim⁹. ℭ Secreta palatia.Secreto enim ea fœmiæ uel adulteri frequentabāt. ℭ Et cererem:in cuius tēplo castæ solūmodo esse solebāt:at iam ibi quoq; prostāt.Oui.libro.iiii.fast. sed si tura aberit:hudas accendite tædas.Parua bonæ cereri:sint modo casta placēt latius uideto in saty.vi. ℭ Quod taceo:paralepsis ē:ab oratoribus dicitur occupatio.παρα āt iuxta.& λήψισ captio:uel acceptio. De occupatione autē Cicero ad her.li.iiii.sic occupatio ē:qūn dicimus nos præterire:aut nescire:aut nolle dicere id quod tūc maxime dicimus:hoc mō. Nā de pueritia quidem tua:quā tu omnium intēperātiæ addixisti diceremus.si hoc tēpus idoneum putarem.nūc cōsulto relinquo.& illud prætereo:q; rei militaris te in frequentē tradidisti:&c. ℭ Vtile & hoc multis:Næuoli rñsio ē. ℭ Vtile.s.fuit ac ē. ℭ Hoc maritos.s.iclinaṙ ℭ Nullū.s.ē. ℭ Operæ pretiū:cōmodū:utile & opæ.i.laboris pretiū. ℭ Pigues crassas. ℭ Munimēta appositio ē. ℭ Lacernas pe.q̄a dicit munimēta togæ. ℭ Textoris galli.ii enim uillores uestes texebant. Vnde Strabo.lib.iiii.de gallis sic ait. Sagis uestiūtur comas q; nutriunt:promissis utuntur fœminalibus:pro tunicis uero scissos gerunt cū manicis amictus: uix pudenda:natesq; uelātes.lana qdem aspera.cæterū ob lōgis uillis. Vnde & hirsuta texūt sagula:q̄ lanæ uocantur.hæc illa Martialis etiā ait. Me pinguis gallia uestit. Et libro.iiii. Accipe sequanicæ pinguē textricis alumnā. Sequani autē galliæ populi sunt de quibus multa strabo.lib.iiii. ℭ Venæq; secundæ.primæ enim uenæ dignus. ℭ Fata regunt homines:de fatis latius dictum est sat.vii.&.ii. Varro autē scribit:fatum dictum id quod pueris constituunt parcæ fando. hæ ut hesiodus scribit.Nascētibus bonū & malū hominib⁹ cōferunt. De parcis uero late diximus æglōga quarta. ℭ Sinus uestis.s.Maro li.i.de uenere.Nuda genu:nodoq; sinus collecta flētes. ℭ Nā si tibi sidera cessant: ostēdit a sideribus fata eē:quod & Manilius libro.iii.asserit:dicēs:fata quoq;:& uitas hominū suspēdit ab astris. Sic fœlix:aut triste uenit per singula fatū. ℭ Spumāti labello.pruriginis ardore significat. ℭ Tabellæ:cinædi scilicet uirronis. ℭ Sollicitēt.s.te.Est āt sensus:q; habētes imesū penē.licet appetāṫ a cinædis:nisi fata propitia habuerit sine lucro aliquo fodiēt:qd & Næuolo acciderat. ℭ ηδουδ γαρ γλυκεοσ ανΔρακιναιΔον ithus garglyceos andra cinædon.i.Moris.n.dulcis uel suauis hominē cinædū supple autem eē decet. Verū hoc ait quia dixerat. ℭ Blādæ tabellæ ad illud eni rettulit. Et usus est sermone græco ceu lasciuiore: græcis enim uerbis impudicos affectus plærūq; exprimebāt:& eisdem blandiebātur ut illud in satyra. vi.ζωη καί ψυχη.i.uita & anima. ℭ Vlterius:idest maius est. ℭ Mollis:idest cinædus. ℭ Hæc tribui Virronis cinædi uerba imputantis beneficia collata draucis. ℭ Computat.næuoli uerba sunt.

MAN.
Gāimedis statua.
Cereris sacra.
Paralepsis occupatō
Gallorū uestes.
Lænæ.
Sequani
Fatum.
Fata

ℭ Ad fanū isidis de hoc añ dictū ē:ut.s.illic cōducereris & matrōis futui uolētib⁹. ℭ Gāymedē pacis:pacis tēplū Vespasian⁹ extruxit iuxta forū:i quo syllā pictā a Nichomacho cū admiratōe spectabāt:& uenerē icerti auctoris:& Gāymedē mira ueritate exp̄ssū. ℭ Palatia mr̄is aduectæ.i.Cybeles aduectæ ex p̄gāo. ℭ Quo ñ p̄stat:hoc dicit q̄a noiauit tēplū Cereris ubi solēt eē tm̄ castæ matrōæ. ℭ Aufidio. Aufidi⁹ chius mala aufidii fuerūt sed hic adulteriis nobilis & matronarū oium corruptor. Notat⁹ ē ēt a Mar.p̄curatōrē uultu q̄ p̄ferat ipso. Acrior hoc Cul⁹ ñ erit aufidi⁹. ℭ Maritos erat.n.drauc⁹. ℭ Vtile hoc multis:uerba Neuoli drauci rñdētis sub cui⁹ p̄sōa tota sat.exurgit. ℭ Mūimēta togæ:lacernas qbus regiṫ mihi toga. ℭ Textoris gal. nā galli uillores uestes & grossiores texebant. Strabo gallis lanā asperā eē scribit:uñ sagula texunṫ Mar. me piguis gallia uestit alibi. Accipe seq̄nicæ piguē textricis alūnā. ℭ Tenue argētū.i.exiguū ut ligulā. ℭ Venæ secūdæ:nā primæ uenæ optimū argētū pustulatū dicebaṫ. ℭ Labello spumāti:nā q̄ appetit labra mouet spumāda.& Mar.de appetēte draucū: oculis deuorātib⁹ draucos. ℭ ηδουσ γαρ γλυκεοσ αν Δρακι

DO.

ναι Δον.i.suauem moribus hoiem cinædū:& dum hæc uerba græce inserit ostēdit eorum hominum mol litiem effœminari enim erāt græcis uerbis blādiri.¶Hæc tribui:uerba sunt Vironis cōputātis cū Drauco.
MER. ¶Fanū isidis in qđ dixius frequētes fœmias cōuenire.¶Gāymedē pacis.aut qđ ī templo pacis statua esset Gāymedis:aut qa uen⁹ ī tēplo pacis:ubi & Ganymedes erat colebaẽ.Mar.i septio.Sic tibi lasciui ñ desit co
Tunicæ crassiores pia furti Siue cupis pace seu gāymede coli ¶Palatia mr̄is.cybeles q̄ scđo bello pūico Romāi Sibillinis uersibus moniti ex Asia romā accersiuerūt.Hūc itē locū frequētabat fœmia secreto.¶Pingues lacernas. crassiores. Sic Mar.de tunicis patauinis. Vellera cū sumāt patauinæ multa trilices.Et pingues tunicas. ¶Textoris pectine.in gallia crassiores pāni cōficiebanẽ:quā rē Mar.designat:cū ait.Hāc tibi sequanice pinguē textricis alūnā.¶ηδοῦς γαρ γλυκεος ανδρα κιναιδου.i.dulcis moris est uirum cinedū esse. Vsus āt est sermōe græco uelut lasciuiore &.n.uerbis græcis itēperātē libidinē & īpudicos affect⁹ plerūq; exprimebāt.
VAL. ¶Nup.n.ut re.ordo ē.nup.n.mœchus notior aufidio solebas ut repeto celebraẽ.¶Phanū isi.& gany.pacis & palatia mr̄is aduectæ & cererē.nā in quo tēplo nō ꝓstat fœmia.¶Et ga.i.tēplū ganymedis quē fabulæ ferūt in cœlū a iouis aqla sublatū ñ ob corpis uenustatē sed diuinā mētis aciē q̄ cælitib⁹ par uidereẽ.ut xenophō in pħoꝶ symposio. και εγω Δε φημι και γαννυμηΔην ου σωματος αλλα ψυχης ενεκα υπο Διος εις ολυμπον ανενεχθηναι μαρτυρει Δε και τουνομα αυτου εστι μεν γαρ Δη του και ομηρω γανυται Δε τουτο Δε φραζει οτι ηΔεται Δε τα κοτω νεσι Δε και α ακουσι που πυκινα φρεσι μηΔεα ειΔως εξουν ουναμφοτερων τουτων ου χηΔυ σωματος ονομασθεις ο γαννυμηΔης αλλ ηΔυγνωμων εν θεοις τετιμηται.¶Pacis.subaudi tēplum.¶Aduectæ.e phrygia. ¶Nō ꝓstat.adultera ē.¶Inclinare:ad stuprū trahere ut ipse alibi.q discipulos inclinet anulus.¶Vtile & hoc mul.uerba sunt næuoli.¶Mūimēta.togæ.qs togis supinduimus.¶Tenue ar.pul pcii.¶Venæq; secū.metallis imixte nō puri putilatiq;.¶Sinus.uestis.¶Nerui.pēnis.¶Spumā.la.ut libidinis impatiētem furētis more notauit.¶Assiduæ dēseq; tabellæ solicitēt.ut sæpe & multū scribaẽ.¶ηδους και περγλυκου ανδρα κιναιδου.hoc ē moris:licet suauē uiꝶ cinædū.¶Hæc tribui.uerba mollis auari.¶Cōpu.atca.ne tradat alia:sed lōgæ emēdatius sinceriusq; legitur:cōputat & ceuet:ita.n.uetustissim⁹ codex habet. ut sit sensus:computat quæ dedit ac iterum ad libidinis deuoluitur intemperantiam.

An facile & pronū est agere ītra uiscera penē
Legitimū: atq; illic hesternæ occurrere cœnæ
Seruus erit minus ille miser:qui foderit agꝶ
Q uā dominū: sed tu sane tenerꝶ & puerū te
Et pulchrū & dignū cyatho: cæloq; putabas
Vos humili assecla uos indulgebitis unquā
Cultoris: iam nec morbo donare parati.
En cui tu uiridē umbellā: cui succia mittas:
Grādia: natalis quotiēs redit aut madidū uer
Incipit: & strata positus lōgaq; cathedra:
Munera fœmineis tractas secreta calendis.
Dic passer: cui tot montes: tot prædia seruas
Appula tot miluos inter tua pascua lassos:
Te tripholinus ager fœcūdis uitibus implet
Suspectumq; iugū cumis: & gaurus inanis
Nam quis plura linit uicturo dolia musto?
Q uātū erat exhausti lumbos donare clietis
Iugeribus paucis: melius ne rusticus infans
Cum matre & casulis & cum lusore catello
Cymbala pulsantis legatus fiet amici:
Improbus es cū poscis ait sed pensio clamat

¶Dignū cyato:ut dign⁹ fuit gāymedes misceẽ ioui.
MAN. Assecla ¶Vos.s.auari cinædi.¶Hūili assecla:uiri suo.Marcellus scribit. Asseclas uocitatos ab eo qđ assint:& omnib⁹ iussis dominoꝶ præsto sint.¶Cultori.s. diligētiuos & uenerāti.¶Morbo.prurigini.i.draucis uestrū morbū curātib⁹ ¶En cui tu uiridē:poetæ uerba irōica:dicit.n.næuolū habere illū:cui diebus natalib⁹ uel
Marti. Kal. Kalendis martiis donare possit.ut solebāt mulieribus amatores huiusmōi diebus.hinc tibulus in ipso principio uolūinis tertii ait.Martis roāi festæ uenere calēdæ Exoriens nostris hic fuit ānus auis.Et uaga nūc certa discurrūt undiq; pōpa Perq; uias urbis munera pque domos.Et Marti.lib.v.ad gallā ingt. Scis certe puto uestra iā uenire:Saturnalia martias Kalen. Tū reddā tibi galla qđ dedisti. Vtq; Ouid.li.iii.fast.scrib.Martii calēdas fœminæ colebāt.i honorē belli cū sabinis cōpositi.¶Vmbellā:uellū ad arcēdū solē pſertim i theatris.Marti.lib.xiiii.Accipe quæ nimios uincāt umbracula soles.¶Succia:de his late i sat.vi.¶Natalis:ipsius.s.cinædi.¶Ver incipit:pp Kalēdas martias id ait
Veris initium licet septio idus feb. Ver icipet ut scribit Var.lib.i.de re rustica.& Ouid.li.ii fast.tēpore suo q̄rto idus feb. pricipiū ueris ōndit.¶Madidū uer.pluuiosū.Ver.li.ii.g.deuere.Tū pater oipotēs fœcūdis imbrib⁹ æther Cōiugis i gremiū lætæ descēdit &c. q̄ qdē latius eo i loco iā decla auim⁹ ¶Strata:tapetib⁹ ornata.¶Positus cathedra:mos erat:ut hic colligere possumus:mulieres calēdis martiis ornare domum:& sedes ac cathedras tapetibus sternere cū ad eas eo die amatores dōa mitterēt.adirētq; ēt.Quod quidē poeta neuolū quoq; ironice sane erga uirronem cinædū suum posse agere scribit.¶Munera secreta officia qualia in amicas amatores obibant.Mittēdo eis dona.& earum tecta celebrantes:Secreta autem hic dicit: quoniam secreto in uirronem cinedum talia agenda eranr non autem palam:uti in mulieres agebatur.¶Passer idest mollis lasciuus:salax ut passer est.¶Prædia.agros.¶Miluos lassos.Persius item ait.Diues arat curibus quātum non miluus oberrat.¶Trifolinus ager.Plinius libro.xiiii.c.ix:ostendit in campania esse Trifolinum agrū
Trifolinus ager Campaniamq; ipsam Vinis trifolinis gloriatam suo sæculo.Et Martialis in xeniis ait. Non sum de primo fateor Trifolina lyeo Inter uina tamen septima ukis ero.¶Suspectum eminens & susum aspectum . Cumæ enim

mæ enim suspiciunt illud cū eis emineat. Suspectū iugum : misenū promōtoriū intelligit. Strabo.n.lib.v. sic ait. Proximū cumis ē misenū pmontoriū &c. Et inferius inquit hactenus terminaṯ unus quē craterem ap pellāt duobus diuisus pmontoriis meridiem spectātibus Misceno uidelicet:& Athenio. Totus uero orna mētis insigniṯ tū iā dictis urbibus:tū ædificiis arbustisq̄ cōspicuus. hæc ille. ℭ Et gaurus inanis. Plinius lib. xiiii.c.ix. sic ait. Certant messica æquæ ex monte Gaurāo puteolos Baiasq̄ pspectantia. ℭ Inanis:cōcau⁹ ℭ Linit dolia.i.ungit pice:uel resina. his enim rebus doliis perūctis uina cōdiebātur. ut scribit Plini⁹ lib.xiii. ℭ Exhausti:sanguine uacui pp coitū. ℭ Melius ne rusticus infās sic legi in antiqssimo textu. qd magis pla cet. Est autem ordo. An infas rusticus melius fiet legatus.i. léunculus Amici pulsantis cymbala: cū matre & casulis & cū lusore catello:supple a gallo nutriṯ & alitur:legatur. itaq̄ hoc carm̄ per parēthesim.i. interposi tionē. Melius ne rusticus infās. Sensus ē:q̄ lenones filii meretricū plus recipiūt a gallis:q̄ ipse næuolus drau cus ab hirsutis cinædis. Illi.n. mr̄e & catulo a gallis nutriebanṯ soluta ēt pēsiōe. ℭ Cymbala pulsantis amici .i. galli amātis. Cybeles.n. sacerdotes lasciuissimi erant. ℭ Catello. solēt.n. meretrices catellos alere. ℭ Im prob⁹ es eiusdē næuoli uerba: psegṯ s̄monē.n. suū:suosq̄ labores & curas. ℭ Ait passer ille.i. uirro cinæd⁹ ℭ Sed tu sane. Ironice hoc dicit Draucus ut oñdat sibi nullā fuisse uoluptatē:cum ille eēt hispidus. ℭ Vos humili asseclæ. q.d. qđ possunt iperare clientes a uobis o diuites cū nihil dōetis draucis q̄ uestræ seruiūt uolu ptati. ℭ Indulgebitis.i. dabitis ne aliqd cliēti. ℭ Nec parari donare morbo.i. cū nolitis libidini uestræ aliqd dare:hoc est draucis. ℭ En cui. p irrisiōnē exagitat barbatū cinædū:alloqtur.n. draucū tanq̄ ei⁹ amicū:cum nihil inqt det cynædus tuus o drauce nec tu debes ei mittere munera muliebria tanq̄ amicæ:nā mos erat: ut die natali umbella:electra & hmōi dona ab amicis mitterenṯ. En iqt ironice drauce cui mittas & cætera. ℭ Vmbella:uelū erat ad arcēdū solē i usu p̄serti mulieribus. Mar. Vmbellā luscæ ligde feras dñe. ℭ Succi na itē:hoc ē electra mulierꝝ erāt delitiæ. Oui. ea a nuribus latinis gestari dicit & Plin. de succinis in his inquit usus ē aliqs i medicina:sed ob hoc fœminis placēt q̄ falerni uini colorē hēbāt p̄stabāt aliis. ℭ Fœmineis ca lēdis.i. Martiis nā tūc dabāṯ dona mulierib⁹:qđ in Vespasiano scribit Trāquillus & Tibullus ad Neerā. Et uada nūc certa discurrūt undiq; pōpa. Hor. Martiis cælebs qd agā calēdis:& sæpe apud Mart. ℭ Dic passer: passer loci propiū est. Mar. nō mollis sinuexa feruidiq̄ fluct⁹ passeris aut supb⁹ anxur. potes & referre ad di uitē quē appellat passerē ob salacitatē. ℭ Tot miluos intra:tā lōgū tractū agroꝝ:in quo uolātes miluī lassā tur. æmulatio ē Persii. Diues arat curib⁹ q̄tū nō milu⁹ oberrat. ℭ Ager tripholin⁹. Fidētinus a tripholio de ducit & a τεσσαρα qđ ē quatuor. sed iā pudeat Fidētinū stultitiæ suæ quē piget totiēs eluderet nos institu tos cōmētarios absoluam⁹:ager tripholinus in cāpania est. Plinius. uina trebellica appellarūt ad quartum a Neapoli lapidē & iuxta Capuā. Caulina mox tripholina. ℭ Cumis de Miseno potes intelligere qđ cumis pximū est pmontoriū uel de Gauro monte qđ placet:nā colles in cāpania Massici Gaurani Surrētini ui ni p̄stātia & copia sunt nobilitati. ℭ Exhausti clientis:exhausti drauci sanguine in opa tibi p̄stāda. ℭ Melius ne.i. posset ne uiliore p̄cio Cibeleius sacerdos scortū alere cum puero lenone. ℭ Collusore Catello: plane designat meretricem : nam Catellus i delitiis scortorū erat. Mar. Os & labra tibi lingit Nanera Catellus. ℭ Asseclæ. ab assequēdo deductū nomē ē. ℭ En cui tu uiridē umbellā. Verba sunt acrius increpātis eū q̄ i cinedū agit:dicitq̄ hūc eē cui natalicia & calēdaria munera mittat:qbus diebus amicis munera talia mitte bant. Et cū felle hæc dicta sunt. ℭ Viridē umbellā.i theatris ad arcēdū solē umbella utebāṯ. Mar. Accipe q̄ nimios uicāt umbracula soles. Sic licet & uētus te tua tela tegēt. ℭ Succina. electra deludātia ab arboribus qs sudines appellari scri. Pli. Mar. Cū phætōtea formica uagaṯ i umbra. Implicuit tenuē succia gutta ferā. ℭ Fœmineis calēdis.i. martiis quas fœminæ in primis colebāt eisq̄ munera mittebāt i honorem belli cum sabinis cōpositi. Hor. Martiis celebsq̄ agā calēdis. ℭ Dic pa. libidi idulgētē passerē appellat a salacitate.s. auis Vir.i Priapeis. Vernis passerib⁹ salaciores. ℭ Tot miluos. freqns de iis dictū q̄ ampla lati fundi possi derēt. Per. Diues arat curib⁹ q̄tū ñ miluus oberrat. ℭ Trifolinus ager. In Cāpania hūc agꝝ scribit Pli. iuxta Capuā caulinis i suo agro trebulanis:alioqn semp iter plebeia: & trifolini gloriata fert.n. uinū: de quo hæc Mar. Nō sum de prio fateor. trifolina lyeo. Inter uina tñ septia uitis ero. ℭ Suspectūq̄ iugū cumis & gaur⁹ ianis. gaurus massici uini ferax certauere massica:ut, ait Pli. ex mōte gaurano puteolos baiasq̄ spectantia. ℭ Cymbala pul. legatus galli subaudi amātis. Galli.n. cibala pulsabāt:uel amatoris dixit ad amicā legatū. Solebāt ſāæ amicæ lāuā crepitu cibaloꝝ & sōitū fistulæ sæpe salutaṯ. Vir. cibala cū crotolis prurigis priapæ. ℭ An fa.& pnū ē age. itra uiscera pennē Legitimū atq̄ illic hesternæ occurrere cœnæ. hi duo īmūdi & ipu dici uersus lu.ñ sūt. ℭ Et di. cya. mēsa diuitū uel iouis:nā subiungit cæloq̄ putabas. ℭ Hu. asse. ut ip̄e sum. ℭ Secre. mu. fœmiaꝝ officia. ℭ Fœmineis tra. se. ca. calēdæ.n. p̄serti martiæ dicatæ fuerūt connubiis. Ho. Martis cælebs qd agā calēdis.& Tibul. Martis uicini festæ uenēṯ calēdæ. exoriēs nr̄is hic fuit ānus auis: Et uaga nūc certa discurrūt ūdiq̄ pōpa. Perq̄ uias urbis mūera pq̄ domos. ℭ Dic pas. salax pinde ac passer. ℭ Tot mi. iter tua pascua las. sic Per. diues arat curib⁹ q̄tū ñ miluus oberrat. uet⁹ aūt puerbiū p̄dia hēt q̄tū ñ milui uolāt:hipbolicos lōge lateq̄ patētia. ℭ Tripho. ager. loc⁹ ferax sic dictus Pli. ad q̄rtū Neapoli lapi dē trebelliciis iuxta capuā caulinis & i suo agro trebulāis alioqn semp iter plebeia & trifolini gloriata. ℭ Su spectū iu. cu. pminēs sup cūas. Et gaur⁹ mōs. Victuro:diu saporē & calorē retēturo. Exhausti lum bos. coitu: Melius ne hic rusti. ifās. q primū significabilē ore emittit uocē fari dṙ. anteq̄ uero id pueri fa ciāt dicūṯ infantes:legiṯ tñ apud Pli. infantib⁹ pullis. & Hora. infantes statuas. itē & Pli. infantiū puerorū di xit:ut iā adiectiuū facile intelligaṯ. est ubi infans nō facūdū significet. Ci. In bruto. ip̄m scipionem accipi mus nō infantē fuisse. anceps igiṯ hic sensus uideri pōt nunqd rusticū infantē infacūdū an certe puerū. cui sniæ magis accedo:dixerit. ℭ Melius ne hic rusticus infans. ordo est & sensus:melius ne hic infans rustic⁹

Misenū
Cumæ
Misica
uina
Gaurū
DO.
MER.
ager
tripholinus
VAL.

flet legatus amici pulsantis cymbala cũ matre & casulis & cum lusore catello cũ longe plus impensæ illo faciam. ¶ Amici pulsantis cymbala. effœminati galli cybeles. ¶ Improbus es. petulãs. pertinax. Vir. & plena cornix pluuias uocat improba uoce.

MAN. Appellat

¶ Appellat. clamat: citat: ut soluam debitum. Fab. li. v. c. xii. Et magna pecunia appellabaris a creditorib⁹ Columella item libro. i. c. vii. Nam sũmum ius antiq summam putabãt crucem. Nec cursus i totũ remittẽdum. Quũ uel optima nomina nõ appellãdo: fieri mala fœnerator Alphius dixisse seuerissime fert. ¶ Vt polyphemi lata acies: sensus ẽ: sicuti polyphemo unicus oculus nõ satis fuit: quoniã illo effosso sibi ab ulysse cæcus restitit: ita mihi unicus seruus nõ sufficit. fuit is cyclops in sicilia neptuni filius. De quo multa. Vergilius lib. iii. æn. πολύφημος autem & garrulus & illustris interprætat. De polyphemo etiã plura diximus ægloga nona. ¶ Lata acies erat enim phœbæ lãpadis instar. ¶ Euasit Vlysses. Maro lib. iii. æn. id late scribit. ¶ Solers in omni re prudens dicitur. ¶ Cicadas: quæ qdem frigora aspernant: hinc sub ardẽti sole concinunt. de quibus plura diximus ægloga secunda. ¶ Oro: peto: postulo. ¶ Verum ut dissimules: hic neuolus imputat molli diuiti & auaro: ꝙ rogatus ab eo: eius uxorẽ ipleuerit. ¶ Vt pro quãuis. ¶ Dissimules: celes: fingas nescire ꝗ mihi debeas. ¶ Metiris: æstimas. ¶ Quibus ista modis. s. facta sint. ¶ Rogaris: ꝓ rogaueris. ¶ Tabulas testamẽti. s. ¶ Signabat. s. alteri. ¶ Plorãte: qa coire ñ poteras. ¶ Circũagas uoluas. ¶ Tollis: educas. ¶ Libris actorũ. acta dicunt publicæ scripturæ negociorũ: quæ i iudicio agunt: de qbus ẽt sat. vii. Seruius ãt circa finem libri. ii. g. ibi: aut populi tabularia uidit: ait ꝙ in tẽplo saturni ubi ærarium fuerat: reponebãt acta. quæ susceptis liberis faciebant parentes. ¶ Argumenta uiri: filius enim argumẽtum est: ꝙ pater ẽ uir. ¶ Argumẽta ꝓbationes. ¶ Famæ: cũ enim cinæd⁹: & mulier sis filiũ dedi: quo quidem uir appares. ¶ Scriberis ab uxore. ¶ Legatũ. i. donatio quædam in testamẽto a testatore relicta. ñ ut hæredi: sed cui placet. ¶ Caducũ id dicitur qd ab uno cadit in alterꝫ per hæreditatem. Seu ẽ legatũ relictum sub cõditiõe: qua deficiente uel uiuo uel mortuo testatore id cadat: & ꝑueniat: uel ad testatorẽ uiuũ uel ad substitutũ eo mortuo. ¶ Cõmoda multa habẽs. n. ius triũ natorum cõmoda multa accipiebãt. Vnde ut scribit Apianus. li. ii. Cæsar agros in communi partiri admonuit præcipue qui circa Capuam cæteris cultiores: & huberiores habebãtur patribus diuidendos esse quibus trium liberorum ius adesset: quibus præceptis ad uiginti hominũ milia i unum uenerant triũ liberorum alimoniam ultro deposcentes. Et Gellius lib. ii. c. xv. ait ꝙ capite. vii. legis iuliæ priori ex consulibus fasces sumendi potestas fiebat: nõ quin pluris annos natus e ẽet: sed ꝗ pluris liberos quã collegas. aut in sua potestate haberet: aut in bello amisisset.

Summi us

poliphemus

Solers

Acta

Legatũ

caducũ

Ius triũ natorꝫ

Poſce: sed appellat puer unic⁹ ut polyphemi
Lata acies: per quam solers euasit ulysses
Alter emẽdus erit: nãqꝫ hic nõ sufficit: ambo
Pascendi: quid agam bruma spirãte: qd oro
Quid dicã scapulis seruorũ mense decẽbri
Et pedibus: durate atqꝫ expectate cicadas:
Verũ ut dissimules: ut mittas cætera: quãto
Metiris pretio: quod ni tibi deditus essem
Deuotusqꝫ cliens: uxor tua uirgo maneret
Scis certe quibus ista modis: ꝗ sæpe rogaris
Et quæ pollicitus: fugientem sæpe puellam
Amplexu rapuit tabulas quoqꝫ rupat: & iam
Signabat: tota uix hæc ego nocte redemi
Tẽ plorante foris: testis mihi lectulus: & tu
Ad quẽ peruenit lecti sonus: & dominæ uox
Instabile ac dirimi cœptũ: & iã pene solutũ
Cõiugiũ: in multis domib⁹ seruauit adulter.
Quo te circũagas: quæ pria aut ultia ponas
Nullũ ergo meritũ ẽ igrate ac perfide: nullũ
Qd tibi filiolus: uel filia nascitur ex me?
Tollis eni & libris actorũ spargere gaudes
Argumenta uiri: foribus suspende coronas
Iã pater es dedim⁹ qd famæ oppõere possis.
Iura parẽtis habes: pp me scriberis hæres:
Legatũ omne capis: necnõ & dulce caducũ.
Cõmoda præterea iungũtur multa caducis

DO. ¶ Appellat: urget me ut alterꝫ reperiã qa solus ñ põt sufire. ¶ Vt Polyphemi lata acies: arguta metaphora ñ magis igt unic⁹ puer mihi satis ẽ quã fuit un⁹ ocul⁹ polyphẽo: nã si alterꝫ habuisset: nõ euasisset Vlyxes: duo polyphemi fuerũt: alter q cũ argonautis nauigauit: Ilari fili⁹ teste Apollonio. cõiũx sororis Herculis: alter i Sicilia fili⁹ Neptũi: cui post quiqꝫ socios absũptos effossus ẽ ocul⁹ ab Vlyxe adusto stipite. euasit ãt ut apd Homerꝫ narrat pẽdẽs sub utero arietis: quẽ postremũ exeuntẽ retinuit polyphem⁹: & ẽ allocut⁹ i cõsolatiõe cæcitatis. ¶ Verꝫ ut dissimules: alterã operã exprobrat diuiti q cũ mollis sit & operã uxori pstat negat draucũ submittit loco suo: de ea imbecillitate eorꝫ hoium Mar. ad Gallã. Difficile ẽ uero nubeꝛ Galla uiro. ¶ Dissimules. i. simules te ñ itelligere ꝗtũ debeas mihi ꝓ opa drauci. ¶ Famæ: dedim⁹ filiolũ quo possis oñdeꝛ te uirꝫ eẽ & maritũ: cũ sis mulier & cinæd⁹. ¶ Caducũ: lex Papia appellauit legatũ relictũ sub cõditõe ꝗ deficiẽte uel uiuo uel mortuo testatoꝛ id cadat & pueniat uel ad testatorẽ uiuũ uel ad substitutũ eo mõtuo.

MER. Appellare

¶ Appellat. ut soluant debitũ. Sic Quinti. appellabatur a creditoribus. Et Columella de Alphio. Bõa nomina nõ appellãdo pessima fieri. ¶ Polyphemi lata acies. unoculus. hic fuit: Neptuni & thoostæ filius: quẽ uino maroneo ebrium Vlysses obcæcauit. Claus⁹ ãt in antro mira solertia euasit (Vt Home. scribit. ¶ Dissimules. fingas non me cognoscere: nec quantũ mihi debeas intelligere ꝓ nauata opa qua te uirꝫ probaui. ¶ Iibris actorum. in quibus publica & priuata negocia scribebantur. ¶ Iura pa. qui ut pater hæres scriberis. ¶ Dulce ca. dicitur: non quod a primis hæredibus ad secundos cadat: sed quod possessorem non habet

& uelut uacuum & cadens excipiatur id quod colligere licet ex his Ciceronis uerbis in libris de oratore: in quā hoies q̄si caducā atq; uacuā abūdātes ocio nobis occupatis iuolauerūt. ❡ Dul. ga expectatū possidet. ❡ Se ap. pu. seruus familiariter poscit. sic Lucilli⁹. cū mei me adeūt fuuli nō dn̄m ego appellē meā. est qn̄ appellare: appellet significet. Afrani⁹ appellat huc ad mollē nr̄am nauiculā. appellat noiare. M. tulli⁹ i oñi. publiū scipionē q prim⁹ aphrican⁹ appellat⁹ ē. & plaut⁹ i amphytriōe ne me appella falso noie. ❡ Vt poly- phemi lata acies. polyphem⁹: ut Hom. scri. neptūni fili⁹ cyclops i sicilia pastor unici fuit i frōte luminis. Vt Vir. inqt ingēs q; torua solū sub fronte latebat argolici clypei: aut phebeæ lāpadis instar. ❡ Per quā so. eua. uly. p quā pp quā effossā p quā i cōspectu cui⁹ ad cuius ora ulysses antrū exiliit & subterfugit: nā cū in cyclo pis antro cōclusus ulysses nulla de pte sibi sociisq; patere cerneret effugiū: qn̄ unicus eēt exitus: & cū poly- phem⁹ eruta iā iua illa mōstrosa oculi acie occupasset: uñ oues & arietes sibilo ad se conuocabat: cūctaq; q̄ effugiēdi occasionē pstare possent meditat⁹ uētrib⁹ arietū socios primū alligat duob⁹ utrinq; arietib⁹ medio colligatis: ipse uero sub magni arietis uētre postrem⁹ incedēs cū sociis ad antri hostiū puēit: arietū uero po- lyphem⁹ dorsū tractās eos ita decept⁹ emisit. at ulysses cū sociis postea alto iā in pelago uect⁹ polyphemū irri dēs iclamat: qd̄ cyclops exaudiēs heu inqt malū hoc mihi telemus eurymides oli pdixit: uñ i ibi Oui. Pastor ut ætnæus cui casus añ futuros Telem⁹ eurymides uaticinatus erat. ❡ Nāq; hic nō suf. nō satis est. hoc uer bū cū infinito alterius uerbi iūctū ut cōuenit uacat decet & similia ipsonale ē: ita. n. dicimus sufficit tibi huic rei iseruiī ut cōueīt: & uacat & decet me qd doceas audiī: & sicut hæ res mihi cōueiūt. illa tibi uacāt. ista me decēt: ita & sufficiūt uerbo psōali dicim⁹: qd̄ aliquotiēs sīmistro significat. Vir. Ipse pr̄ danais aios uiresq; se cūdas. ❡ Sufficit. sufficio. duro. idē i. v. æne. Nec nos obniti contra nec tēdere tm̄ sufficim⁹. & i. xii. nec sufficit umbo ictib⁹. aliqn̄ ab ificiēdo significationē capit. c.ū i hortēsio. ut hi q cōuiuis purpureā tū sufficiāt & suffi cio satis sū. ut hi sup̄ sufficiūt diis ifernis terræq; parēti. & hoc loco. ❡ Quid o. oro te qd faciāt. ❡ Quid di. sca. dorso a scādēdo. Plau. i asinaria mirabar qd dudū scapulæ gestibāt mihi ariolari cœpant mihi in mūdo malū. ❡ Durate. uerba sūt auari. ❡ Vxor tua uir. ma. quā ipe grauidā feci. ❡ Tabu. quo. tu. In qb⁹ cōuene rāt marit⁹ & uxor: ut & alii nuberet. ❡ Quo te cir. una ps ē. ❡ Et libris actoꝝ spgere gaudes argumēta uiri Serui⁹ in geor. populi inqt tabularia ubi actus publice cōtinēt: significat āt tēplū saturni in quo ærariū fue rat & reponebant acta q̄ susceptis liberis faciebāt parētes. Iuue. Tollis & libris actoꝝ spargere gaudes: non dubiū igit qn librarioꝝ menda fuerit deprauatus ut pro actoꝝ iā in multis legat auctoꝝ codicibus. ❡ Le- gatū oē ca. q; sine sobole nō faceres. ❡ Necnō & dulce caducū. q; sub aliq̄ legatū cōditiōe a cadendo dictū: qd̄ siqs accurati⁹ uelit pspicere legat unicā in codice imperatoris Iustiniani legē de tollendis caducis. caduca ueteres ēt auspicia cū aliqd in tēplo excidit ueluti de manu uirga dici uoluerunt. sed ad hūc locum nihil.

Caducū
VAL.

Si numeꝝ: si tres impleuero. iusta doloris
Næuole cā tui: contra tn̄ ille quid affert?
Negligit. atq; aliū bipedē sibi q̄rit asellum:
Hæc soli commissa tibi cælare memento:
Et tacitus nostras intra te fige querelas
Nā res mortifera ē inimicus pumice læuis.
Qui mō secretū cōmiserat: ardet & odit
Tanq̄ pdiderim qcquid scio: sumere ferrū:
Fuste apire caput: cādelā apponere ualuis
Nō dubitat: nec cōtēnas aut despicias quod
His opibus nūq̄ cara est annona ueneni.
Ergo occulta teges: ut curia martis athēis
O corydon corydō secretum diuitiis ullū
Esse putas: serui ut taceant: iumenta loquent
Et cāis & postes & marmora claude fenestras
Vela tegāt rimas: iūge hostia. tollito lumen
E medio: clament oēs: ppe nemo recumbat
Quod tn̄ ad cantū galli facit ille secundi:
Proximus ante diē caupo sciet: audiet & q̄
Finxerunt pariter librarius archimagiri

❡ Si nu. s. triū natoꝝ. ❡ Tres. s. natos: declaratio est supioris: p epexegesin. ❡ Iusta do. poetæ uerba sunt. Dolor āt ē mot⁹ asper i corpe: a sēsib⁹ alien⁹ ut iqt Ci. li. ii. tusc. ❡ Ille cinæd⁹. s. ❡ Negligit næuoli uerba st ❡ Asellū: respectu magni penis ait asellū. ❡ Valuis. i. podici: seu ianæ dom⁹ ut illā exurat. ❡ Nec cōtēnas. Nec spnas iquit. diuitis cinædi secreta qm̄ ueneni co- pia apd̄ eos ē: nec curāt Sicari⁹ cōstituerit uenena ipa. ❡ Annona: ab anno dr̄. copia siue alimētū. ❡ Vt. s. te git. ❡ Curia martis athenis Areopagū itelligit. Vbi teste Pollu: iudicia cædis: uulneꝝ & ueneficioꝝ: p po pulū exerceri solita sūt. Pli. li. vii. ait sic: Iudiciū capitis i Areopago primū actū ē. Macro. āt circa principiū li. vii. sat. ita scri. Quæ tn̄ siletiū ne cōuiuis. an & oportu nus sermo cōueniat. Nā sicut apud athenas areopagi tæ tacētes iudicāt: ita inter epulas oportet semp sileri. &c. αρησ αρησ uel ἄρεοσ mars dr̄ πάγοσ saxū & lo cus eminens. πηγη uero fons dorice: hinc pagi dicti sunt auctore festo. Suntq; pagi uici & cōuenticula ru sticoꝝ ut inquit Diomedes. ❡ O corydon corydon: poetæ uerba dicētis nullo mō diuitū secreta celari pos se. ē āt Marōis hemistichiō. Is. n. ait. Ah. Corydō cory don: q̄ te dementia cœpit? O corydon corydō: ac si di- ceret. O demens secretū diuitiis ullum esse putas? So- phocles etiā ait. Et cuncta audiens omnia reuelabit di es: ut scribit Gel. li. xi. c. xi. ❡ Clament: ne. s. diuitum facinus audiat. ❡ Finxerunt: composuerunt cōtra di uitē. ❡ Librarius: ipsius diuitis. s. Nam inter mancipia librarios habebant romani partiendis pēsis pfectos. ❡ Archimagiri magistri & principes equorum. ❡ Si tres impleuero: nā q ius hēbant triū liberoꝝ: ut scribit Appianus tesserā frumēti triplicem accipiebat. Idē in petiōe magistratuum nō hn̄tibus filios eo numero anponebāt ut innuit Pli. in epi. horum habuit rō nem lex Iulia ut refert Gellius. ❡ Apponere: candelam ualuis. i. podici: hoc supplicii genus notauit Catul.

MAN.
Areopa gus.
Areo.
Pagos.
Page.
Pag.
secreta.
Archi- magirus
DO.

Ah tũ te miserꝝ mallꝙ fati. Quẽ attractis pedibus patẽte porta pcurrẽt raphaniꝙ mugilesꝙ patentem por tã dixit catullus podicẽ ut ualuã luue. Nec cõtemnas aut despicias: hoc est & ueneficiũ potes timere si offen dis diuitem: nam inter tantas opes nunquam deest copia ueneni qua utuntur diuites in eos quos oderunt. ℭ Vt cu. Martis. ideſt tanquam agerem tecum de re capitali quemadmodum agitur in curia Martis athe nis nam iudiciũ capitis auctore Plinio primũ constitutũ est athenis in aræopago. i. in curia Martis. ℭ O Co tidon: uerba luue. rñdentis Næuolo q petierat ut taceret hemystichion Virgilii. q. d. o stulte.

MER. ℭ Si tres impleuero. ius hic tãgit triũ natorũ. Legimus. n. in iure eos q tres hẽrent filios: gnꝙ in Italia: septẽ i prouinciis imunes fuisse ab onere publico: q̃q̃ imunitatẽ plærīꝙ a cæsarib⁹ sine uxorẽ ac liberis impetraue rũt. Mar. ad Domitianum. Quod fortuna uetat fieri permitte uideri. Natorꝝ genitor dicar ut esse triũ. Stati ꝙ hæc ad uxorẽ ait. Natorꝝ mihi ius trium rogãti musarꝝ preciũ dedit mearꝝ: solus qui poterat: ualebis uxor nõ debet domini perire munus. Innuit. n. nõ opus esse uxore ei qui ius triũ natorꝝ implorauit. Vnde festiu⁹ est iocus ille Lactantii quærentis. Cur salacissimus Iuppiter generare desiit. An illi lex papia indulsit: & ius triũ liberorũ impetrauit. Appianus tñ refert in diuisiõe cãpani agri: iussisse Iuliũ cæsarem agros: q circa ca puã: cæteris cultiores & uberiores habebãtur patribus diuidẽdos esse: qbus triũ liberorum ius adesset: quo facto cõcurrerunt ad uiginti hoium milia: qui triũ liberorꝝ alimenta deposcerent. Fœminæ item fœcundio res certo numero sobolis honorari a patrefamilias solebant. Nã cui tres erãt filii: Vt Columella tradit ociũ & uacatio: cui plures libertas quoꝙ cõtingebat: & his dũtaxat: q̃ seruæ dñorum rura colerent. ℭ Cãdelã ap ponere ualuis: domũ incendere admota cãdela ianuæ. ℭ Annona ueneni. monet semp patere uenenũ ad mortẽ parandã: nec esse difficile inuentu: qñ iã sit annona ueneni: & uĩ esse dictũ i. utrãꝙ partẽ. ℭ Vt curia martis athenis. ariopagus q cliuus martis intepretatur: ubi primũ de hoĩs capite iudicatũ ẽ (Auctore Plinio) Polux ãt scribit in ariopago iudicia cædis: uulnerũ & ueneficiorꝝ per populum exerceri solita. ℭ Occulta teges ad cantum galli facit ille secũdum. ut in naturali legiẽ historia galli nocturni uigiles: quos excitandis in opa mortalibus: rũpendoꝙ somno natura genuit. Norunt sydera & ternas distinguũt horas: interdiu cã tu: cũ sole eunt cubitũ. Quartaꝙ castrensi uigilia curas laboresꝙ reuocant: nec solis ortũ incautis patiunẽ obrepere: diemꝙ uenientẽ nuntiant cantu: ergo secundum posuit cantum: aut eum quo homines quarta ui gilia ad labores excitanẽ: aut quo solis ortũ gallus indicat. Sed cur Plinius quartã dixerit uigiliã quid ea sit: Censoriũ sequentes aperiemus: q ait in. xii. tabulis nusq̃ noiatas horas inueniri ut postea in aliis lectum est: sed añ meridiẽ eo uidelicet: ꝙ ptes diei bifariã tũ diuisas meridies discernebat. alii diẽ q̃driptito: sed & noctẽ similiter diuidebant. Idꝙ similitudo testaẽ militaris ubi dr̃ uigilia prima: scunda: tertia: & quarta. ℭ Librari⁹ inter mãcipia librarios hẽbant Romani partiendis pensis pfectos. quorꝝ conditio paulo honestior erat: Vt Vlpianus his uerbis signat: mãcipiorꝝ quoꝙ usufructu legato nõ debet abuti: sed secundum conditionẽ eo rum. Nam si librarium rus mittat: & qualũ & calcem portare cogat uel histrionẽ balneatorem faciat: uel de symphoniaco atriensem: uel de palestra stercorãdis latinis præponat: abuti uidebitur proprietatis.

[Margin: Ius triũ natorꝝ — Cõmoda fecundæ fœminæ — Galli — Plinius — Censorinus — Librari⁹ — Vulpianus]

VAL. ℭ Si tr. i. si tres sibi filios genuero. ℭ Iusta do. ne. cã. tul hæc se poetã facit rogãtẽ næuolũ & illũ rñdentem. ℭ Res mo. ẽ ini. pu. læ. effœmiat⁹ hõ lethalis ẽ si q̃ alicui secreta cõcredidit. ℭ Hic o. hoc ẽ mali hoĩs q̃lis hic ẽ. ℭ Nũq̃ ca. ẽ an. ue. puẽt⁹ uenẽi nũq̃ uĩ apd hos diues car⁹ tã large spgiẽ. q careas ãnõa uenẽi legũt nõ ui dẽt barbarismũ cẽ i metro pcipue cũ antiq̃ cara ẽ hẽat scriptura. ℭ Annõa ue. ãnonã ueteres mẽstrã uel an nuã aliqñ mercedẽ ac stipẽdiũ noiarũt. Vegeti⁹ de re militari. torq̃s au: e⁹ solidæ uirtutis primũ fuit quẽ qui meruisset pter laudẽ iterdũ duplas cõseq̃bat ãnonas. duplares: simplares: duplares bias sp unã cõseq̃baẽ an nonã: & ãnõa significat frugũ uni⁹ ãni puentũ. Pla. i captiuis. his diẽ dicã irrogabo multã: ut mihi cẽas decẽ meo arbitratu dẽt cũ cara annona fiet. ℭ Vt Curia martis athenis. areopagũ dicit in quẽ q cõfugerãt tege banẽ & ab oi icolumes erãt piculo: ut Aristoteles oñdit. in quo areopago reipu. agebanẽ cõsilia: & ea non oi bus puulgata in oratoris: uñ Isocratis & lysiæ areopagitici. Vt aũt phædri Platonis interpretes exponũt locus athenis in arce fuit qui pagus. i. uilla dictus est: ꝙ in æditissimo esset loco areos: i. martis: ꝙ ibi cædes iudica renẽ: quarũ uĩ mars auctor: uel ꝙ ibi figereẽ lancea cũ iudiciũ fieret ꝙ mars fecit contra neptuni filium ha lirrhothiũ hñs iudiciũ ꝙ alcipeã uiolasset martis ipsius & agrauli quæ filia fuit cecropiæ filiam. ℭ O corydõ corydon. de illo sumpta Virgiliano similitudo est. O corydon corydon q̃ te dementia cœpit. cum & hic & illic de libidinis intẽperantia fiat mentio. ℭ Iunge ho. ut duplicentur. ℭ Nemo tecum. adhæreat. ℭ Quod tñ ad can. gal. ordo est ꝙ tñ ille diues facit ad cantum secundi galli proximus caupo sciet ante diem. ℭ Se cundi gal. ubi secundo loco cantet gallus. ℭ Caupo. p cauponem quencunꝙ uulgarem accipimus. ℭ Li brarius. utrum de libris transfert exemplaria an certe ita dictum librarius ut supra periit libraria.

Carptores: qd enim dubitãt cõponere crimẽ
In dominos: quotiẽs rumoribus ulciscuntur
Baltea: nec deerit qui te per compita quærat
Nolentem: & miseram uinosus inebriet aurẽ
Illos ergo roges qcqd pauloante patebas
A nobis: taceant illi: sed prodere malunt
Arcanum. q̃ subrepti potare phalerni:
Pro populo faciẽs quantum laufella bibebat

MAN. ℭ Carptores: q carnes carpũt. ℭ Quid. n. q̃re. ℭ Cõ ponere fingere. ℭ Rũorib⁹: i. famia. ℭ Baltea: balteo rũ uerbera. ℭ Quærat: ut dñi crimina referat. ℭ No lẽtẽ. s. q̃ i. ℭ Inebriet: referẽdo uidelicet dñi crimina. ℭ Illos librariũ & coquos. Ergo ga i dños crim cõpo nũt. ℭ Petebas: dixerat. n. hæc soli cõmissa tibi celare momẽto. ℭ Potare. s. tm̃. ℭ Pro po. fa. i. sacrificãs pro pplo: qd sacrificiũ bõæ deæ erat. Sen. n. i epl. xcviii. ait Credat aliqs pecũiã cẽ uersatã i eo iudicio: i quo reus erat. Clodius ob id adulterꝝ: qd cum Cæsaris uxore in apto cõmiserat: uiolatis religiõib⁹ eius sacrificii. Qd pro populo

[Margin: Bonæ deæ sacramẽtum]

pro populo

Viuendum est recte cũ pp̃ter plurima: tũ his
Præcipue causis ut linguas mancipiorum
Cōtẽnas: nã lingua mali pars maxima serui.
Deterior tamen hic qui liber non erit illis
Quorũ animas & farre suo custodit & ære.
Iccirco ut possim linguã cõtemnere serui
Vtile consilium mihi: sed commune dedisti.
Nunc mihi qd suades post dãnũ tp̃is & spes
Deceptas: festinat enim decurrere uelox
Flosculus angustæ miseræq; breuissima uitæ
Portio: dũ bibim⁹: dũ serta unguenta puellas
Poscimus: obrepit non intellecta senectus
Ne trepida: nũq̃ pathic⁹ tibi deerit amic⁹
Stãtib⁹ & saluis his collibus: undiq; ad illos
Conueniunt: & carpentis: & nauibus omnes
Qui digito scalpũt uno caput: altera maior
Spes superest: tu tãtum erucis imprime dẽtẽ
Hæc exẽpla para fœlicibus: at mea clotho
Et lachesis gaudent: si pascit͛ inguine uenter

prõ populo fieri dr̃: sic summotis extra cõspectũ om nib⁹ uiris: ut picturæ quoq; masculorꝝ aialiũ cõtegãt. ℂ Laufella: uinosa mulier: Viuẽdũ ẽ recte ut linguas Mancipiorũ cõtẽnas. hinc Cic. li. ix. epi. ad Varronẽ inquit: tibi ãt idẽ cõsilii do: ꝙ mihimet ipsi: ut uitem⁹ oculos hoĩuꝫ: si liguas minime facile possum⁹. ℂ Mãcipiorꝝ: suorꝝ. ℂ Cõtẽnas: cõtẽnere possis. ℂ Liguas s. ẽ. ℂ Hic dñs. s. ℂ Illis. ab illis seruis. ℂ Animas. uitas. ℂ Farre. far primus antiqs in latio cibus ut scribit Pli. li. xviii. ℂ Iccirco Neuoli uerba. commune ad oẽs pertinẽs: & si mihi soli dederis. ℂ Suades cõsulis. ℂ Flosculus. adolescentia uel iuuenta. ℂ Portio: appositio ẽ. ℂ Obrepit clã uenit: Repere ẽ iuxta terram ire: uti serpẽs. Nõ itellecta uenit. n. tacita. ℂ Ne trepida: poetæ uerba. ℂ Pathicus patiens: παθος eni passio dr̃. ℂ His collib⁹ septẽ uidelꝫ capitolinus seu tarpeius q & saturnius olim. Itẽ auentin⁹ palatinus. Cæli⁹. Exqlinus. Viminalis. Quirinalis. ℂ Ad illos: colles scilicet. ℂ Carpentis: Vehiculis. ℂ Qui digito scalpunt uno caput. id est molles & impudici. Vñ Seneca Epi. liii. ait. Oia rerꝝ oĩum: si obseruẽt̃ idicia sunt: & argumẽtũ morꝝ ex mimis. quoq; licet cape. Impudicũ & icessus oñdit: & man⁹ mota: & unũ iterdũ rñsũ: & relat⁹ ad caput digit⁹: & flex⁹ oculorũ. Improbũ iterdũ risus. isanũ uult⁹ habitusq; d̃mõstrat: hæc ille. Ammian⁹ ãt li. xvii. scri. põpei obtrectatores ẽt hoc i eo ludibriosũ & irritũ obseruasse: ꝙ gẽuino quodã more caput digito uno scalpe solebat. ℂ Erucis. herbis salacib⁹: est. n. Eruca ueneris cõcitatrix iccirco iũgit͛ lactucæ fere i cibis: ut nimio frigori par feruor imixt⁹ tẽpamẽtũ æqt. pli. li. xix. Oui. itẽ li. ii. de reme. nec min⁹ erucas aptũ ẽ uitare salaces. & qcqd ueneri corpora nr̃a parat. Vtilius sumas acuentes lumina rutas Et quicquid ueneri corpora nostra negat: Hæc exẽpla: Næuoli uerba ℂ Inguine. scilꝫ meo. ℂ Venter: alicuius cinædi. hoc est meum fatum est: ut nullo emolumento pedicem. ℂ O parui nr̃iq; lares. Diuitias optat Næuolus: ut insipiens: paruo enim uiuere nesciebat: qd̃ sapientis est.

Far.

Pathic⁹ Romãi colle.

Digito caput scalpe

Põpeii digitus ad caput

Eruca Ruta.

ℂ Archiagir⁹: magr̃ coquorꝝ & coqu⁹ iter suos erat. oli uero ꝯducebãt ex Macello. ut scri. Pl. ℂ Baltea. i. hẽnas & flagra qb⁹ aliqñ cæsi sũt. ℂ Pro po. fa. Lauferã suorꝝ tpõrꝝ ebriã notat: alii aliť sũt iterptati: ego uero itelligo p̱ populo. i. i sacris bõæ deæ: i qb⁹ teste Plu. multa bacchanalib⁹ similia iter se pagebant mulieres: ea appellat Trã. Cærimõias publicas: ut i cõmẽ. Trãqlli exposuim⁹. & Ci. clodiũ appii filiũ credo te audisse: cũ ueste muliebri dephẽsũ domi Cai Cæ. cũ sacrificiũ p̱ populo fieret. i. i sacris bõæ deæ. Fidẽti. hoc ex scriptis nr̃is recitat sed ipsectũ ut dissimulet furtũ aut certe qd̃ scribat ñ itelligit. ℂ Farr. i. pane nã farre uixerũt rõani ter cẽtũ ãnis ut scri. Verri⁹ auc. Pli. ℂ Qui di. scal. i. molles. qd̃ Plu. oñdit cũ scribat Cic. solitũ dicere se ñ posse suspicari aliqd de Cæsa. quẽ uideret caput uno digito scalpẽtẽ ex quo. s. cõiiciebat eũ eẽ hoiem mollẽ. ℂ Erucis. i. herbis ad salacitatem ueneris incitandam: ut scribunt Var. Apitius. ℂ Fœlicibus respondet ne uolus propone inquit hæc præcepta his qui possunt aliquid sperare.

DO.

ℂ Archimagir⁹. priceps & magr̃ coquorꝝ. Nã ut apd̃ Plau. i aulularia legim⁹: coq cõducebãť de macello: secũq; hẽbãt mistros. qb⁹ ipãrẽt. Magiros græce: latiæ coqu⁹. Vñ fcã ẽ dictio archimagir⁹. ℂ Baltea ulciscũtur. aut rũorib⁹ ulciscũť ui & petulãtiã herilẽ. Nã balteũ p̱ petulãti q̃dã oñtatiõe positũ ẽ: Persi⁹. Sed balte⁹ ãbit. aut baltea uulnera accepta ab iis q̃ depẽdebãt a balteo. Nã Sene. scri. gladios cultros & pugiones balteis solere appẽdi. ℂ Pro po. fa. sacrificãs p̱ populo: qd̃ sacrificiũ bõæ deæ erat: ut apte docet Sene. i epist. ad Lucilliũ hæc scribẽs. Credat aliqs pecuniã eẽ uersatã i eo iudicio: i quo re⁹ erat Clodi⁹ ob id adulteriũ. qd̃ cum Cæsaris uxor i apto cõmiserat uiolatis religiõib⁹ ei⁹ sacrificii: qd̃ p̱ populo fieri dr̃. sic sũmotis extra cõspectũ oib⁹ uiris: ut picturæ quoq; masculorꝝ aialiũ cõtegãt. ℂ Qui di. scal. immo cap. quã rẽ molles plærunq; faciunt: & i Põpeio notatũ hoc. Scribit Plut. i eo lib. q iscribit πωχαντιο ὑπεχορῶνοφελοιτο. hoc ẽ qũo aliquis iuuet͛ ab inimico. Scribit. n. calidẽ argiuorꝝ regẽ quadã positiõe comæ & molliore icessu: ut mollẽ uitu peratũ & Põpeiũ cũ longe abesset a mollicie & crimine: tñ infamiã subiisse qd̃ uno digito caput scalperet. ℂ Archimagiri. primi in coqnaria ab αρχος dux & magiros coquus. ℂ Cõponere: cõfingere. Rumoribus quos ipsi extulerũt. ℂ Vlciscant͛ baltea. ulcisci uident͛ atterendo cũ cæduntur. est balteus ꝙ cingulum e corio antiqui bullatũ haberenr: ut Varro putat: appellatus allegoricos aũt pro opibus balteum. Per. posuit ilia subter Cæcum uulnus habes sed lato balteus auro p̱tegit. ℂ Nec deerit. synezesis pathos. ℂ Qui te p̱ cõ. q̃r. compita sũt ubi tres aut plures cõueniũt uiæ ubi solebãt rustici sacrificare a cõpotãdo dicta: uel ut alii putãt ꝙ plures cõpetant. i. cõueniãt uiæ. ℂ Illos ergo roga. seruos. ℂ Quã subrepti potare falerni. ꝙ q̃ auidissime faciunt. ℂ Pro populo faciens. sacrificans. sic Vir. in carmine buco. Cũ faciã uitula pro frugib⁹ ipse uenito. & Plau. Sed si repero o fides mulsi conglalẽ plenã faciã tibi fideliã: id adeo tibi faciã. ℂ Laufella. meretrix: ut ipse supra. Lenonũ ancillas posita laufella corona puocat. ℂ Tũ his. m cũ sua uocali manet:

MER. Archimagirus Balteus Sacrificium p̱ populo Scalpeř cap. Plutarchus VAL.

ga monosyllabū ē:ut o utinā tūc cū lacedæmōa classe petebat.aut iō nō elidit̄ qa seqt̄ aspiratio q̄ aliquotiens uim habet litteræ.ut apud serenū.Parua sabuc⁹ itē hircino cōdita scæuo. ℂ Deterior tñ ħ.q̄ liber ñ erit illis.Quoꝝ aias & farre suo custodita & ære.sensus ē inter seruos ille adhuc deterior erit q̄ nō erit liber.i.more liberi & honeste uiuet:cuius lingua procax est in illos:q̄ domi alicuius alūtur ip̄ēsis. ℂ Velox flosculus:uitæ nræ breue curriculū:qđ ut flosculus decidit. ℂ Angustæ.cito trāsituræ. ℂ Miseræq;:q̄ ai ꝑturbatiōibus gemitibusq; plena est. ℂ Breuissima uitæ potio:iuuētus.at qđ uel lōgissima hoīs uita ē si æternitatē spectes:qđ quæso est?ñ ne aura matutina? ℂ Obrepit:ñ intellecta senectus.h.d.in cōuiuiis ungimur.iocamur.uitā libidine ducimus.can tus suauitate trahimur.oculoꝝ blandimentis irretimur.ambitione tumemus:& cæteris affectib⁹ obcæcāur.cū oīs nox horaq; ꝑ tacitos fallacesq; cursus ad uitæ nos traducat exitiū:& in hoc uitæ tā cæleri cursu festināti sq; æui momēto centies ꝑmorimur. ℂ Nunq̄ pathicus tibi deerit amicus:nunq̄ deerit quem in uoluptatibus sequi possis. ℂ Stantibus & sal.his col.urbe roma q̄ hos includit colles. ℂ Et car.utpote in delitiis q̄ nō suis ueniāt pedibus:sed currib⁹ deuehāt̄. ℂ Quid di.scal.uno ca.q̄ i famiæ nota fuit apud romanos:ut i pōpeiū q̄ dictus ē magn⁹ sicut Plu.refert i eo libro quē iscripsit an quisquam ab inimicis iuuetur. ℂ Erucis ipri.dē.q̄ te efficiant salatiorem. ℂ Fœlicib⁹:diuitibus qui uoluptatum oē aucupant̄ genus. ℂ At mea clo.& la.hoc ē ab ineūte ætate usq; in pñs tp̄s neqtia & imūdissimus me delectauit uitæ cursus qm̄ ita fata uoluerūt.clotho siqdē pñs:lachesis uero p̄teritū significat tp̄s:ut tā Aristo.q̄ Plato ostēdunt.

O parui nostriq; lares:quos thure minuto
Aut farre:& tenui soleo exornare corona:
Q ñ ego figā aliqd quo sit mihi tuta senect⁹
A tegere & baculo?uiginti milia fœnus
Pignoribus positis:argenti uascula puri.
Sed quæ fabritius censor notet:& duo fortes
De grege mœsorum:qui me ceruice locata
Securum iubeant clamoso insistere circo:
Sit mihi præterea curuus cælator:& alter
Q ui multas facies pingat cito:sufficiēt hæc
Q ñ ego pauper ero?uotū miserabile:nec spes
His saltem:nam cum pro me fortuna rogat̄
Affigit cæras illa de naue petitas:
Q uæ siculos cantus effugit remige surdo

MAN. Lares ℂ Lares:erāt lares dii cōpitales.Suet.in augusto.Cōpitales lares ornare bis i anno instituit:uernis floribus⁹ & æstiuis.Erāt & familiares de qb⁹ hic ait Neuolus nři Cato in re rustica:pr̄familias ubi ad uillā uenit ubi larē familiarē salutauit:fundū eodē die si post circūeat &c. Vilice officiū. Idē quoq; inferi⁹ de uillicæ offō ait focū puꝝ circūuersum quotidie priusq̄ cubitum eat:hēat:Calēdis nonis fest⁹ diei quū erit coronā i focū indiat.ꝑ eos ita q; dies lari familiari ꝓ copia supplicet:hæc ille hic neuolus ait.Et tenui soleo exornar̄ corōa. Lares Farto: stum ℂ Farre.pli.li.xviii.c.ii.sic ait:Numa instituit deos fruge colere & molle salsa supplicare.Atq; ut auctor ē hemia.far torrere.qm̄ testū cibo salubri⁹ eēt.id uno mō cōsecutum statuēdo nō esse puꝝ ad rē diuinā nisi tostū &c. Lati⁹ tñ de larib⁹ diximus⁹ ode secūda Epodon. ℂ Figā:reponā.uel fingā cōponā. ℂ A tegete & baculo:a paupertate & mēdicitate. ℂ Viginti milia:qñ.s.fingā. ℂ Fœnus appositio est. ℂ Positis.a mutuātib⁹ pecuniā meam. ℂ Vascula:qñ fingam. ℂ Fabricius cēsor notet:scribit Gel.li.iiii.Caiū fabriciū luscinū:& qntū æmilium papū Censores.P.Corneliū rufinum.q̄ bis cōsul ac dictator fuerat:senatu mouisse cāmq; isti note subscripsisse.q; eū cōperissent cœnæ gr̄a decē in pōdo argēti habere scribit:idē Vale.maxim⁹ li.ii.capite de cēsoria nota.Optat igit̄ ad pōderis:qđ censores notēt.Addit Pli.li.xxxiii.c.xiiii.eū fabritium uetuisse:ut ne bellici qdē impatores plusq̄ paternā & salinū argēteū haberēt. antiquo rū parsimonia ℂ Et duo fortes.s.notēt. ℂ Mœsoꝝ seruoꝝ ex messia Ceruice:coꝝ.s.locata:ad ferēdā lecticā uidelicet. ℂ Clamoso:ob ludos.s.& plausus. ℂ Curuus:dū.n.laborat curuus est. ℂ Votū.s.meū superi⁹. ℂ Miserabile est.s. ℂ His q̄ optaui. ℂ Affigit cæras:apđ Homeꝝ li.xii.odisseæ refert Vlysses a circe monitū fuisse:ut syrenas caueret:ait āt sic.Ipsa nāq; primū diui naꝝ syrenū uocē.& floriferꝝ eaꝝ pratū nobis euitādū ꝑcipit soli mihi ut eas audiā concedit:sed uos me arcte ad malū funibus ligabitis:q; si forte ut me soluaris iussero:tū uos plurib⁹ me & arctiorib⁹ uinculis implicetis:hoc ego pacto singula socios admonebā. Vlyssis sermo de syrenibus ℂ Interea nauis cito cursu syrenū insulæ propinquauit:secundo nāq; uēto ferebamur:q̄ illic statim cessauit.& placida trāquillitate deus unda strauit.at socii collectis i naui uelis:remis ordine dispositis mare sulcabant:hic ego magno cæræ orbe in ꝑtes cōsecto:& manib⁹:& ui solis q̄primū mollito ordine oium aures abstruxi:illi me uicissim manibus pedibusq; ad malū colligarunt: Vlyssis cæra quum uero tātum ab insula abessemus:quātū leui remoꝝ pulsu uox exaudiri posset.minime eas e propinqua nauigātes latuimus:sed statim cātare ꝑ q̄ suauiter orsæ sunt:huc ades inclyte ulysse magna achiuorum gloria hic nauē siste:ut nostrā uocē audias.nemo.n.unq̄ hac iter fecit:quin nostri cantus suauitate demulcerent̄:qua oblectatus.& plura doctus a nobis dimittit̄:haud enim nos fugit quid apud magnā troiā.græci simul & troiani deoꝝ uolūtate gesserunt.Scimus p̄terea quicquid in alma terra agitur:sic suauissima uoce canentibus ego audiendi cupidus sociis ut me soluerent superciliis ānuens iubebam.at perimedes & eurylochus ab remis quibus incumbebant ꝓperantes pluribus me uinculis implicuerūt ita tāto percurso spacio ut nō amplius eaꝝ uoces audirent̄.amota a sociorum auribus cæra:ipsi me soluerunt &c. Syrenū uerba ad ulyssem

DO. ℂ O parui nostriq; lares:uotum quod sequitur Neuoli optantis opes introducitur a Iuuenale per irrisionē ut ostendat eum nescire uiuere contentum paruo & propterea exercere turpes artes:quasi innuant uitiosū hominem a sapiente in hoc differre quod hic multa concupiscat:ille paucis sit contentus. ℂ Parui.loquitur ex affectu nam ei parui uidebantur. ℂ Q uæ Fabricius:hoc est supra decem pondo:nam Fabritius Licinus cēsor senatu mouit Rufinū q̄ bis cōsul fuerat & dictator.quoniam decem pondo argenti facti hēbat:

scribunt

scribũt Liui⁹ & Gel. addit plini⁹ eũ statuisse ut ne bellici q̃dẽ iperatores plusq̃ paterã & salinũ argẽteũ habe-rẽt. ℂ De grege mœsoꝝ: mœsi duplex ẽ misia altera troadi phrygiæ finitima: ducta origie ex europa ut scri bit Plini⁹: nã inde Misi phryges & thyni ꝓfecti misiã: phrygiã: Bithiniã tenuerũt altera europa: cuius memi-nit Ptoleme⁹ iuxta Pãnoniã. ℂ De grege mœsoꝝ. i. de grege seruoꝝ ex mœsia. ℂ Pingat cito. uelocitate pi gendi nemo anteiuit Nichomachũ Aristegni filiũ & discipulũ. ℂ Votũ miserabile. introducit eum ingemi scentẽ huic uoto: ut magis irrideat. ℂ Affigit cæras. Carmẽ est in. xii. Odisseæ apud Homerũ: ubi Vlysses a Circe admonitus: ne pateretur se allici cãtu syrenũ ꝑter quas erat nauigaturus: cærã imisit auribus socio rũ oium iussitq; ad malũ alligari: apertis auribus: iperans ut si forte uel nutu uel clamoribus rogaret se solui non parerent. cum illuc applicuisset nauis innuens uincula dissolui iubebat: uict⁹ suauitate carminis quod sirenes orsæ sunt. & Cicero est interprætatus. O Decus Argolicum quin puppim flectis Vlyxe.

ℂ Nostri paruiq; lares. Diomedes grũdiles lares dicit: quos Romulus cõstituisse dr̃ in honorẽ scrophæ q̃ xxx. pepererat: quod ita esse cõfirmat testimonio Cassii in. ii. histo. pastorum uulgus sine cõtentione cõsen tiendo præfecerunt æqualiter Remum & Romulum: ita de regno ut pares inter se essent. Mõstrũ sus parit porcos. xxx. cuius rei fanũ fecerũt grundiles. Dicti sunt aũt grũdiles a uoce porcoꝝ: hoc est a gruntu: hos la res farre ac thure placare Neuolus dictitat: aut forsan lares familiares: de quibus et paruis: sic Persius. Bulla q; succinctis laribus donata pepẽdit. ℂ Fabricius censor notet. in noctibus atticis legimus. C. Fabriciũ lusci niũ: & Quintũ æmiliũ papũ censores. P. Corneliũ Rustinũ: q bis cõsul ac dictator fuerat senatu mouisse: cãmq; isti notæ sbscripsisse. q̃d eũ cõperisset cœnæ gr̃a decẽ põdo argẽti hr̃e. Optat itaq; id põderis q̃ cẽso res notẽt. ℂ De grege mesoꝝ. ex mesia serui hẽbãt: duplicẽ eẽ mesiã alterã i asia: alterã i europa alibi docui-mus. ℂ Affigit ceras illa de naue petitas. Vlyses a circe ꝓmonitus: quo pacto illesus littus cãpanũ ꝑter labe-ret: Remigũ & socioꝝ aures cera: & pice obturauit ne scilicet uocem & cantus syrenum audirẽt: se aũt iussit ad malum deligari: tum remigibus innuens syrenum blandas uoces sine noxia audiuit atq; reliquit.

ℂ O par. no. la. q̃ maxie cupiat sibi p̃cat. ℂ Q ñ ego figã firmabo compabo mihi tot opes. ℂ Quo. ut. ℂ Sit mi. tu. sene. a te. & ba. a mẽdicãtiũ uita q urbes circuũt senes tegetes hitãt & uix baculo sustineri pos-sunt. ℂ Vigiti mi. fœ. ut sit fœn⁹ uigiti milia sextertioꝝ q̃ alias mihi pariãt pecunias: nã fœn⁹ dictũ q; pecũi am foueat q̃si fœtura ita græce τοκος ἀπο τοῦ τέκιν dr̃ q̃d est pere. Var. li. iii. de latio sermõe: fœn⁹ ãt di-ctũ a fœtu: nã & catonẽ. & cæteros ãtiqores sine. n. lr̃a fœt⁹ ꝓnũciasse cõtẽdit: ut fœt⁹ & fœtura. ℂ Sed q̃ fa. cẽ. no. q honorib⁹ & au ctoritate oi ciuitati tpib⁹ suis maiore cẽsu par unicuiq; pauprimo: q̃m locupletẽ illũ faciebat nõ multa possidere: sed modica desiderare: ẽ ergo sensus sint mihi hui⁹ opes: ut cẽsor q̃lis fuit Fabri tius notet me plura possidere q̃ cõueniat: huius fabricii censoris Ci. in li. de oratore: & Gel. in. iiii. noctiũ atti caꝝ mẽinit. ℂ De grege mœsoꝝ. a loco uñ uenustiores bailoidæ romã ueniebãt: est. n. regio mœsia d̃ q̃ ruf fus fest⁹ i geographia: boreã subit altior agro. Mœsus & extẽto post tergũ cespite thracas plurim⁹ excedit. ℂ Ceruice lo. sub lectica q̃ me ferãt. ℂ Securũ iubeãt: uelit itrepide oia theatri spectacula ꝓspicere. ℂ Cur u⁹: q assidu⁹ i ope sit: ac ꝑ hoc i ea arte ꝑstãs. ℂ Qui multas faciẽs pigat cito. q celeri mãu pinicilia cõtractet ℂ Q ñ ego paup ero. ꝓinde loq̃t ac si oia q̃ enumerauit iã sit assecut⁹: ita loq̃cis & stolidi hois uerba ꝓtulit: ut nulla ẽt uirtute nullo labore se maxia bona cõseq posse arbitret. ℂ Affigit cæ. illa de na. pe. q̃ sicu. can. effu. re. sur. Hom. i. xii. odysseæ ulyssem ꝑ siculũ mare nauigãtẽ scribit ne sirenũ cãtu illecti socii naui ad lit tora appellẽtes scopulis illiderẽt primũ cæra oium aures occlusisse post se uinciri iussisse: ita sirenũ cant⁹ fal-laces effugisse oñdit. at eaꝝ una parthenope in mare se p̃cipitẽ dedit q̃n eã græcoꝝ nauim ad se nõ potuisset aduertere: q̃ neapoli sepulta urbi postea nomẽ reliq̃t: Silli⁹ italicus. Huic molles urbi ritus atq; hospita mu-sis Otia: & exeptũ curis grauiorib⁹ æuũ Sirenũ dedit una suũ memorabile nomẽ: parthenope moriẽs ache loias æquore cuius Regnauere diu cãtus: cũ dulce per undas Exitium miseris caneret nõ prospera nautis.

Satyra decima Li. IIII.

Omnibus in terris quæ sunt a gadibus usque
Auroram & gangen pauci dignosce-re possunt
Vera bona: atq; illis multum diuersa: remota
Erroris næbula: quid enim ratione timemus
Aut cupim⁹? q̃d tã dextro pede cõcipis? ut te
Conatus non pœniteat: uotiq; paracti?
Euertere domos totas optantibus ipsis
Dii faciles: nocitura toga nocitura petuntur
Militia: & torrens dicendi copia: multis

Argumentum Satyræ. xi.

Curæ hominum decima: rerũq; libido notantur.

Omnibus in terris. Vanas hominũ mentes arguit: oñditq; minime optãdas eẽ diuiti-as: potẽtiã eloquẽtiã: famã: gloriã minime etiã senectutẽ: aut formã: iis. n. quæ bona putant multos periisse notat. Indicat docet q; postea: quid nam optare nos doceat ac iuuet. ℂ Oi bus in terris: Sensus est: tanta cæcitas tanta bonorum & malorum ignorantia est: ut pauci sint ab ortu solis ad occasum qui discernere bonum a malo noscant: & econtra. Vnde etiam Seneca epistola. xlv. iquit. res fal lunt. illas discernere: ꝑ bonis mala amplectimur. Op tamus cõtra id quod optauimus: pugnãt uota nostra cum uotis: consilia cum consiliis. Tullius item libro primo de finibus ait. Ignoratione reꝝ bonaꝝ & mala rum maxime hominum uitam uexari. ℂ Ab gadib⁹. i. ab occidente. Gades enim insula est in extremo no stri orbis in occidentem uersus: De quibus legito Melam. li. iii. & Plinium lib. iiii. c. xxiii. Diximus & latius in ode secunda libro. i. horatii flacci. ℂ Gangen. ganges: ut Strabo lib. xv. ait a montibus descendẽs. quũ in

MER. Lares grundu les Fabriti⁹ Censor Mesia VAL. MAN. Res di scernen de sunt Rerum ignora tio. Gades Gãges.

planiciem peruenerit: ac orientē cōuersus in mare pgredit̄: Vnū hostiū habens:q̄ oīum Indicorꝫ flumē maximū sit. ℂ Pauci dinoscere possunt uera bona. Socrates i gorgia platonis censæ: non eē cuiusq; uiri eligere: quænā ex rebus: q̄ delectant. bonæ sunt: quæue malæ: sed potius artificiosi uiri opus esse utrūq;. ℂ Vera bona: Stilbon: quem epicuri epistola inseq̄t. Capta patria: amissis liberis amissa uxore: quem ex incendio publico solus: & tñ beatus exiret: interroganti Demetrio. Nūquid pdidisset oia. inquit bona mea mecū sūt. Auctor est Seneca epi. ix. Bona āt mea mecū sunt. Iustitia. sac uirtus tēperantia: prudentia: nihil enim bonum putabat: qd eripi possit ut idem scribit. Epistola uero. lxxviii. ita inquit. Bona illa sūt uera: q̄ ratio dat solida ac sempiterna: q̄ cadere nō pñt nec decrescere quidem: aut minui. Cætera opinione bona sunt: & nomen qdem habent cōmune cū ueris. Cice. item in orōne pro domo sua ad pōtifices idem asserit his uerbis. Nō me bonorꝫ direptio nō rectorꝫ excisio: nō depopulatio prædiorꝫ: non pda cōsulū ex meis fortunis crudelissime capta pmouet. Caduca semper & mobilia hæc eē duxi. Idem quoq; pro rege Deiotaro sic. Quid de uirtute eius dicā? Quid de magnitudine animi: quid de grauitate: constantia: q̄ oēs docti atq; sapientes summa qdem etiā sola bona eē dixerunt. Et in parad. hæc scribit. Neq; ego unq̄ bona perdidisse dicā: siquis pecus aut supplectilem amiserit. Nec nō sæpe laudabo sapientem illū biantem: ut opinor: q numerat inter septem sapientes. Cuius quū qdā patriā prienā cœpisset hostis: cæteriq; ita fugerent & multa de suis rebus secum asportarēt: quū esset admonitus a quodā ut idē ipse faceret. Ego uero inquit facio. Nā oia mea mecū porto. Ille hæc ludibria fortunæ ne sua quidem putauit: q̄ nos apellamus etiā bona: Ibidem quoq; ita inquit idem Cice. Siquid recte fit & honeste & cum uirtute id benefieri uere dicit̄: & quod rectum & honestū & cū uirtute ē id solū opinor bonū. ℂ Illis bonis. i. ℂ Multū diuersa. i. mala. Nā uti & philosophus li. vii. eth. ait: Malo bonum contrarium est. Vtq; cicero li. ii. tusc. scribit. Zeno nihil est: iquit Malum nisi quod turpe aut uitiosum est. ℂ Erroris nebula ignorantiæ uelo. Vnde socrates apud Platonem in alcybiade secundo sic ait. Illud autem cogito quantū malum sit hominibus ignorantia q̄quidem propter hanc nos latet quum male quid agimus & quod deterrimū est ob eā pessima nobis quādoq; præcamur. quod quidem nemo putaret. ℂ Concupis uel concipis legi potest. ℂ Conatus: nisus tentationis appetitus desiderii. ℂ Pœniteat: Socrates itē in alcybiade secundo platonis ait interdum breue post tempus præterita uota dānant ad contraria recurrentes. ℂ Dii faciles: Lucanus ēt lib. i. ait. O faciles dare summa deos. eademq; tueri Difficiles. ℂ Domos familias. ℂ Nocitura toga & nocitura petuntur. ℂ Militia quænā petant̄ Seneca episto. cxix. ostendit his uerbis: Sed magna illa in quibus alii honores anniuersarios petūt: alii perpetuas potestates alii bellorum euentus prosperos triumphosq; alii diuitias alii matrimonia ac liberos: alii salutem suam suorumq;. Inde sequitur. Quanti animi res est solum nihil petere nulli supplicare & dicere nihil mihi tecum fortuna non facio mei tibi copiam &c. Scribit eadem fere ualerius. de quibus legito in fine hui⁹ satyræ. ibi. s. Aptissima quæq; dabunt dii. ℂ Toga in pace. ℂ Militia in bello. ℂ Torrens. uelox.

Vera bona — Stilbonis dictum — Bona mea mecū sunt — Vera bōa bona uera biantis dictum — Omnia mea mecū porto. — bonum uerum — Malum quid — Ignorātiæ mala. — Vota stulta.

ℂ Domitius Calderinus Veronensis in Decimam Satyram ad Iulianum medicem.

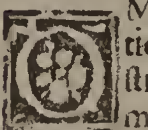
DO.

Mnibus: Ignorantiam hominū accusat q̄ p iprudentiā ea sæpe a diis optant: quæ perniciosa sūt docetq; quid hominem in uita expetere oporteat. ℂ A gadibus. i. ab Occidente gades pherecides Erithrā dixit insula est extra colūnas herculeas ad hostium Betis erumpentis in oceanū stadiis cētum longa opibus insignis: nā supra quīgētos ætate strabōis ut ille refert illic inuēti sūt equestris census pascuorū fertilitate pstat iccirco geriōis armēta illic fuisse finxerūt. ℂ Gāgē: idiæ fluuiū: alii icerto ortu dixerūt: alii i scithicis mōtibus habere fontes: in eum decem & nouem amnes influunt.

ℂ Enarratio Decimæ Satyræ.

MER.

Mnibus in terris q̄ sunt a gadibus usq;. Quartus hic Satyrarum liber: i cuius prima satyra: tum rationibus: tum exemplis: stulta uota arguit: & imprudentiam hominum. In optandis rebus demonstrat qd potissimum hinc nascitur: quia pauci: immo plane nulli: quæ uera sint bōa & rursū q̄ uera mala dinoscere possunt: ℂ Gadibus: gades insula extra fretum herculeum. ℂ Gangem: ganges Indiæ fluuius: quem alii incertis fontibus ut nilum rigantemq; uicina eodem mō alii in scithicis mōib⁹ nasci dixere. fluereq; in eum. xxx. amnes. ℂ Dextro pede concipis: legendum est. concipis: non concupis: ut sit uerbum uotis idoneum. Nam concipi uota legimus. & concepta animo uota dicuntur.

Gāges — Concipio

ℂ In Decii Iuni Iuuenalis Satyrarum libro quarto Georgii Vallæ commentaria.

VAL.

Mnibus in ter. q̄ sunt a gad. usq; auroram & gan. pu. dino. possunt. Vera bo. In hac Satyra docet in optādis rebus humanis quanta feramur propemodum oēs animi caligine & in summis contra diiudicandis malis: q̄ cæca cupiditate ducamur: & quot eluxerit fortuna mortales multis probat exemplis: & humana gaudia metus dolores spes & quicqd caducū & mortale est nisi insanum suspicere neminem. Sane plato beatum hominem dici uoluit qui diuinarꝫ rerum sapientiam nactus est: necnon humanarum cognitionem tenet: q̄ scientia quadam & arte atq; opinione uera in hisq; totus ad inspectionem arrectus gaudeat: exultās senibus & uoluptate aī fruat̄ quā sapientia sciētiaq; ingesserit: nec ullū inde impedimentū hēt. ℂ Oibus in terris: ordo est: in oibus terris: q̄ sunt a gadibus usq; aurorā & gāgē pauci remota erroris nebula possunt uera bona atq; illis multū diuersa dinoscer̄: q̄ sūt a gadib⁹ usq; aurorā ab occidēte i ortū solis usq;. gadir urbs i occidētis ultio sinu fuit. Ruf⁹ fest⁹ de oris maritimis: ē athlātic⁹ sin⁹ hic gaddir urbs ē dcā tartesus pri⁹: gaddiricaq; regio dicta a gaddirico. Pla. i athlātico λη ξιν Δέακρας τηόνησου ωρος ἱρακλειονει λη χωτιεωι τοτιο γαΔειρικηό νύν χορας κατεκε ινον τον τοωονολά ζομενι ελλινησι μενέυ μηλον τοΔεωι χω ιον γαΔερον: is locus cōtinuus & tartessus & duæ q̄ Herculis dicunt̄ colūnæ. Ruffus Festus i descriptiōe orbis terræ. Gaddir pria fretum solida supereminet

da supeminet arce. Attolitq́ caput geminis īserta colūnis. Hæc cōtīnuīa pri⁹ fuerat sub noīe prisco. Tartesūq́ dehinc tyrii dixere colōi. Barbara qn ēt gaddes hāc ligua frequētat. Pœn⁹ qppe locū gaddir uocat undiq́ septū. Aggere ꝑducto. ℭ Aurorā & gāgē. fluuiū i oriēte eximiū q a meridiana regiōe decurrit: ut indus q tñ a caucaso originē ducūt: post i meridiē deferūt: p⁹se i ortū flectūt: utriq́ rubro deniq́ excipiē mari: gāges uero iter mēorabiles amnes maxim⁹ dr. post quē ind⁹ terti⁹ & q̄rt⁹ hister & nilus eē credūt: ut gāgē facile deē itelligi ꝑ oriēte posuisse: q a gāge æthiopū rege: ut suidas igt: nomē adept⁹ est. ℭ Illis multū diuersa. sūma mala. ℭ Quid tā dextro pe. scdo conatu. ℭ Cōcipis. capessis: sūt q legāt cōcupis. ℭ Vt te conat⁹ ñ pœniteat. te conatū fuisse: ut asseq̄re nō ꝑturbet. ℭ Nocitura toga: nocitura petūt militia toga & militia casus ablatiui sunt. ē uero sensus tā i pace q̄ in bello petim⁹ q̄ nobis noceāt: togā. n. ꝓ pace posuit. ℭ Et torrēs dicēdi copia uerboꝝ. ordo ita resoluēdus ē. torrēs copia dicēdi & facūdia multoꝝ ē ipsis mortifera: nisi. n. resoluat cōstrui nō pōt: ut illd apd Senecā: sæpe i magistrū scelera redierūt sua: scelera magistri sa pe redierūt in eū siue in ipm: & id siue substātiuū sit suū: ut suū cuiq́ soluaē sua cuiusq́ sunt hoc mō. q cuiusq́ ē ei soluaē: q̄ cuiusq́ sunt ipsius sunt: siue adiectiuū sit: ut suus ē Homeri mos sunt hic ēt sua ꝑmia laudi: & dicas: mos Homeri ē ei⁹: ꝑmia laudi sunt illi. ℭ Torrēs: ingēs dicēdi copia. sic Hora. rapido torrentius amni ingenium.

Et sua mortifera est facundia: uiribus ille
Confisus periit admirandisq́ lacertis.
Sed plures nimia congesta pecunia cura
Strāgulat & cūcta exuperās patrimōia cēsus
Quanto delphinis balæna britānica maior
Temporibus diris igitur iussuq́ neronis
Longinū & magnos senecæ ꝑdiuitis hortos
Clausit: & egregias lateranorū obsidet ædes
Tota cohors: rarus uenit in cœnacula miles:
Pauca licet portes argenti uascula puri:
Nocte iter ingressus gladiū contūq́ timebis:
Et motæ ad lunā trepidabis arūdinis umbrā:
Cantabit uacuus coram latrone uiator.
Prima fere uota: & cūctis notissima tēplis
Diuitiæ crescant: ut opes ut maxima toto
Nostra sit arca foro. sed nulla aconita bibūt
Fictilibus: tunc illa time quū pocula sumes
Gemmata: & lato setinum ardebit in auro.
Iam ne igitur laudas: qd de sapientib⁹ alter
Ridebat: quotiēs a limine mouerat unum
Protuleratq́ pedem: flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni:
Mirandū est unde ille oculis suffecerit hūor

ℭ Mortifera sicuti ciceroni & plurib⁹. ℭ Ille: ut Milo de quo Gel. li. xiiii. c. xvi. ita scri. Milo crotoniēsis athleta illustris. Quum iā natu grādis artē athleticā desisset iterq́ faceret forte sol⁹ i locis Italiæ syluestrib⁹ quercū uidit proxie uiam: patulis in pte media rimis hiātem. Tūc imissis i cauernas arboris digitis: diducere & rescidere quercū conat⁹ est: ac mediā qdē ptē discidit diuellitq́. Quercus āt in duas diducta ptes quū ille q̄si ꝑfecto qd erat cōnixus manus laxasset cessante ui redit i naturā manibusq́ ei⁹ retētis inclusisq́ stricta denuo & cohesa dilacerādū hoiem feris ꝑbuit. ℭ Pecūia: Seneca itē epi. v. ait: Multa bona nr̄a nob nocent. phūs quoq́ li. i. eth. sic. Cōplura bōis accidūt detrimta: iā. n. q dā ob diuitias: qdā ob fortitudinē piere. Et ci li. i. rhet. Maximū malū ē auaritia: multos. n. magnis icōmodis affecit pecuniæ cupiditas. Apulei⁹ item in orone prima sic: Et imodicæ diuitiæ uelut igētia & enormia gubernacula facili⁹ mergūt: q̄ regunt. ℭ Delphinis: Delphini adolescūt celeriter decē annis putanē ad summā magnitudinē uenire: uiuūt & tricenis: nut: sūt huberib⁹ sicut Balæna. Pli. lib. ix. id scribit Delphinus ꝑterea omniū uelocissim⁹ esse crediē animaliū: tū aq̄tiliū: tum terrestriū: ut scri. phūs. li. ix. de animalibus. ℭ Balæna britānica. Pli. li. ix. scribit plurima & maxima animalia esse in indico mari: ex quibus balænæ quaternum iugerum. ℭ Temporibus diris exemplo ostendit multis offuisse pecuniam & diuitias. ℭ Igitur: magnos ob cēsus. ℭ Longinum. Nero Cassium longinum iuriscōsultum ac luminibus orbatum: iussit interfici q in uetere gentili stemmate Cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset. Auctor est Sueto. Meminit & Tacitus. li. xvi. ℭ Senecæ prædiuitis ortos Tacitus li. xiiii. ubi de Nerōe meminit ita scribit: Et nero ad deteriores inclinabat: ii uariis criminationib⁹ Senecā adoriunē tanq̄ in gentes & priuatim supra modū euectas opes adhuc augeret: q studia ciuiū in se uerteret hortorū quoq́ amœnitate & uillaꝝ magnificentia q̄si principē supgrederet &c. postea subdit q seneca criminātium nō ignarus ita neroni inqt. Quartus decim⁹ annus ē Cæsar: ex quo spei tuæ admotus sum: Octauus ut imperiū obtines. Medio tpis tantū honoꝝ atq́ opum in me cumulasti: ut nihil felicitati meæ desit: nisi moderatio eius &c. paulo uero inferius sic: Cum opes meas ultra sustinere non possim: præsidium peto: iube eas per procuratores tuos administrari: in tuam fortunā recipi &c. libro uero. xv. scribit idem Tacitus Senecā accepto nuntio neronis iussu de morte sibi ictu ferri brachia exoluisse: crurū quoq́ & poplitū uenas abrupisse: utq́ citius obiret uenenum quoddam hausisse frustra: nam frigore iam clausum erat corpus aduersus uim ueneni. postremo stagnum calidæ aquæ introisse: eiusq́ uapore exanimatum: sine ullo funeris solemni crematum fuisse. ℭ Lateranorū ædes: Tacitus lib. xv. scribit in cōiuratione pisoniana contra Neronem plautium lateranū consulē designatū ēt dephēsum fuisse. quā de re eū nero ad necē cōpulit adeo ꝑpere: ut nō cōplecti liberos: non illud breue mortis arbitriū ꝑmitteret. Raptus itaq́ in locū seruilibus pœnis seposi tum: manu Tatii tribuni trucidatus est: plenus cōstantis silentii: nec tribuno obiiciens eūdē conscientiam. ℭ In cœnacula. i. ad inglinos occidēdos: supiora enim domus inquilinis locabanē: quia paupes: Cœnacula inquit festus dicunē ad quæ scalis ascenditur. Varro tamen scribit: q ubi cœnabant. Cœnaculum uocita

MAN. Milonis mors
Bona nocent
Pecunia ob.
Diuitiæ magnæ
Delphini
Balæna
Lōgin⁹ Cassius
Senecæ diuitiæ
Senecæ mors
Plautius lateranus
Cœnacula.

Conti Pauperis secu ritas. Diuitiæ Opes honores
bāt &c. Diximus & plura in sat. vii. ℂ Contū: Cōti hastæ lōgiores & robustæ dicunt: ut scribit noni⁹. ℂ Cātabit uacuus: Latrones ut inqt Hierony. in aureola: sancto hilarioni dixere: Quid faceres si latrones ad te uenirent? eis rñdit: Nudus latrones nō timet. At illi: occidi posses: possum inquit: qa sum mori paratus. ℂ Fere geraliter. ℂ Vota. s. sunt. ℂ Diuitiæ crescāt: ut opes hac differentiā Cic. in lelio ondit: ait enim ꝙ expetunt Diuitiæ: ut utare: Opes: ut colare: honores: ut laudare &c. ℂ Pocula gēma: de his uideto sat. v. ibi. Nā uirro: ut multi transfert ad pocula gēmas. ℂ Setinū ardebit. setina uina cibos cōcoq cogūt. ut scribit Pli. lib. xxiii. c. iiii. diximꝰ & plura sat. i. ℂ Alter redibat. i. Democritꝰ: scribit. n. Hippocrates epistolā amicō: ubi ait dixisse democrito: quū ille cōtinue rideret: Quoꝝ miserādū est rides: qbus letandū pari modo rides: quare bonū & malum apud te differūt nihil. tum ille inquit. Ista quidem probe narras: sed nostri risus nondum cām tenes. tu mei risus cās duas esse putas: bona. s. & mala. Ego tantum rideo hominem ignorantia plenum ac recte factis omnino uacuum: qui omnibus suis cœptis puerascens: supfluis & nocuis laboribꝰ se cōficit: post plurima demum inquit idē hmōi angustias: quibus homines iugiter implicātur: cum aspicio: risus abunde effluit: cōteris & plura legere in dicta epistola: Vixit autem Democritus annos. cix. ut scribit laertius. ℂ Flebat contrarius alter: idest heraclytus: is enim teste etiam Seneca & pluribus fleuisse dicitur.

Demo critus Heracli tus

DO. ℂ Balena maior delphinæ apte cōparat magnitudinē census duabꝰ imanibus Beluis ut ondat i his eē temeritatē & ipetū fortunæ. ℂ Balena britānica: in britānico oceano balenā expssit: quis inatet aliqū i nostra maria: ut scribit Pli. ℂ Cassius lōginus iurisconsultus: cui Drusyllā collocata imperator caligula abduxit inter fectus est a nerone qm̄ cassii percussoris Cæsaris imaginē in stemate suo haberet: sed per lōginū diuites oēs sublatos a nerōe intelligit. Plā: tus itē lateranus in cōiuratione neroniana dephēsus a nerone iussus est mori ut Tacitus scribit. tacitus pximā necē plātii Laterani cōsulis designati nero adiūgit &c. Idē senecā pceptorē quē fenius Rufus & tigilinꝰ post mortē Buri uariis criminationibus adorti sunt: qsi augentē opes euectas ultra priuatū modū: & hortoꝝ amœnitate ac uillaꝝ magnificentia: principē subgradientem ad necē cōpulit. ℂ Cœnacula: numero multitudinis dñr suprema tabula domꝰ: qm̄ ut Varro scribit maiores aliqñ illic cœnare instituerunt: eā partem locabāt inquilinis qui pauperes sunt. ℂ Rarus miles: idest rarus centurio & tribunus nuncius ab impatore necis. ℂ Venit in cœnacula. s. ad inqlinos & pauperes qsi diceret paucis inqlinis imittitur percussor. ℂ Alter Democritū intelligit argistrari incertū an Damasippi. an Antedori filium Trax fuit ex Abdera urbe: ut Laertius scribit. ℂ Flebat alter: receptū est ut diogenē intelligamꝰ: sed nulla extat historia. græci ad heraclytū hoc referūt quē fleuisse cōstat. Pli. uero in. vii. ita scribit: Exit hic ai tenor in rigorem quēdā toruitatemq; naturæ durā & iflexibilē affectusq; humanos adimit quales ἀπαθεῖς græci uocant & multos eius generis experti: quodq; mirū sit auctorem maximæ sapientiæ. Diogenē cynicū pyrrhonē Heraclytū. De lachrymis uero Heraclyti extat etiam epigramma græcum Solinus idem quod Plinius.

MER. Milo
ℂ Viribus ille cōfisus periit. milonem crotoniatem intelligimꝰ: cuiꝰ sane miserādus fuit exitus. Nā dū grādis natu uires experiri tentaret: conatus rescindere hiātem quercū manibꝰ: redeūte in naturā arbore retentꝰ a feris laceratus est. ℂ Balena britānica: balenā latini dicūt: græci phalenā i oceano britānico maxiæ oium balenæ uisunt. ℂ Delphinis ablatiuus a nominatiuo delphinus: q nascitur a genitiuo græco delphinos. ℂ Iussuq; neronis nero (ut scribit) cū fine delectu & mō quoscunq; libuisset interimeret. Cassiū longinum iuriscōsultum, ac lumibꝰ orbatū iussit interfici: ꝙ in uetere gentili stemate Cassii pcussoris cæsaris imagines retinuisset. ℂ Et magnos senecæ pdiuitis hortos. Seneca (ut Cornelius tradit) cū ingentes & supra priuatū modū euectas opes augeret atq; studia ciuiū in se uerteret. hortoꝝ quoq; amœnitate & uillaꝝ magnificentia principē ptergrederet: uariis criminibus apud neronē cōflictatus est: q cū tradere nerōi uellet aspernatꝰ oia tyrānꝰ mortem ei iussit indici. Sene. uero denūciata ultima necessitate interitꝰ: cruꝝ & poplitū uenas secādas pbuit: tū hausto ueneno. & in balneū illatꝰ mortuꝰ est. ℂ Lateranoꝝ obsidet ædes. plautiū quoq; lateranū iussit nero interfici. uñ dixit. lateranoꝝ q obsidet ædes. ℂ Rarus uenit in cœnacula miles. ad necē subaudi p uim inferēdā. Qualis illata fuit Cassio: Laterāo: & Senecæ. ℂ Cœnacula (Vt Fest. tradit) dñr ad q scalis ascendit. Hæc tenuiores incolebāt. Cœnationem uero potentioꝝ: ac ditioꝝ accipere possumus. Vñ de domo diuitis legit & algentem capiat cœnatio solem. ℂ Pocula gemmata: de qbꝰ ut supra diximꝰ. Mart. Gemmatū scithicis ut luceat ignibꝰ aurū. Ah quotiens digitos exuit iste calix. ℂ Setinū uinū. a setia deductū. Martialis. Pendula pontinos q spectat setia campos. Exigua uetulos misit ab urbe cados.

Senecæ mors

Cœnacula

Cœnatio

VAL. ℂ Viribus il. con. pe. utrū generaliter hoc intelligēdū: an certe milonem crotoniensem significat: quem ut Gel. in noctibus atticis. & Stra. scribunt cōtubernium phōꝝ ruinā minitātem sustinuisse quoad oēs effugerint: quo membroꝝ robore fretus miserādum uitæ exitū sibi maturauit. aiunt. n. cū per Italiæ siluam quandam iter faceret & arborem multa parte sui discissam conspexisset inhiātem scissurā prosiliisse: ac ut oia discerperet conatū cuneos qdem oēs excidisse. at arborem hiatu coeunte eum cōprehēsum feris pabulum pbuisse. ℂ Strāgulat: opprimit suffocat. ℂ Balēa bri. ꝙ i britānia maiores spectēt: belua maria ē: quā græci φαλαιναν uocāt. sed Festꝰ eādē & pistricē & cætū dici putat. ℂ Lōginū. Caius cassius lōginus natꝰ ex filia tuberōis q fuit neptis Seruii sulpicii: qobrē & proauū suū sulpitiū appellabat. & neruæ fuit tpe lōginꝰ ex eqstri ordine: ut scri. Pōpo. q postea ad ptutā puenit. hicāt lōginꝰ est: cui: ut Trā. iqt: iuriscōsulto: ac luminibus orbato: ꝙ in uetere gētis stēmate. C. cassii percussoris cæsaris imagines retinuisset. mori iusso non amplius q horaꝝ spaciū nero dabat. ℂ Et magnos senecæ pdiuitis hortos: quos nero dedit: & idē postea sūmouit ut Tacitus scribit i historia. ℂ Lateranoꝝ obsi. ædes to. co. ut de nerōe Tacitꝰ: pximā necē plātii laterani cōsulis dsignati nero adiūgit adeo ppere: ut ñ cōplecti liberos: ñ illū breue mortis arbitriū pmitteret: raptꝰ i locū seruilibꝰ pœnis sepositū māu tatii tribūi trucidat plenꝰ cōstātis silētii. Laterāi ēt: ut qdā putāt: sūt appellati latrones

trões.i.ñ ſicarii ſed ſatellites q pricipis alicuius latus tueẽt. Plau.i milite glorioſo:nã ego hodie ad ſeleucũ regẽ miſi paſitũ meũ:ut latrões quos cõduxi hic ad ſeleucũ duceret q eius regnũ tutaret̃:latrũculator ãt ẽ quẽ rex capitaliũ iudicẽ dicius:ut uulgus uero dicit iudicẽ maleficiorꝝ. Vlpiãus.latrũculator de re pecũiaria iudicare ñ põt.¶ Rarus ue.i cœ.mi. Veteres:ut iqt Var.ſicut pœnariũ ubi pœnꝰ:ubi cubabant cubiculũ:ita ubi cœnabãt cœnaculũ uocitabãt.hinc domꝰ uniuerſa cœnaculũ dcã:ut ẽt i caſtris ab hyeme hiberno hibernaculũ domũ uocarũt:at hic cœnaculũ ꝓ hũili domo i q hoſpites qs accipiat.ide cœnacularia. Vulpianꝰ:nã & ſi qs cœnaculariã exercẽs ipẽ maximã ptẽ cœnaculi hẽat ſolus tenebit̃:ſꝫ ſi hoſpitalia hẽt ipẽ ſolus æq tenebit: ſꝫ ſiqs cœnaculariã exercẽs modicũ hoſpitiũ ſibi retiuerit reſiduũ locauerit pluribꝰ oẽs tenebũt̃ qſi i hoc cenaculo hitãtes:uñ deiectũ effuſũ ue ẽ:& cœnacularius hõ.idẽ de pignoraticia actõe:uñ aũt tacite & cũ dño ædiũ hoc cõueniſſe:ut nõ pactio cœnacularii ꝑficiat dño diuitiæ creſcãt:ut opes ſubaudiẽdũ creſcãt diuitiæ ſunt qbus utimur:opes qbus colimur.¶ Vt ma.to.nr̃a ſit ar.ſo.nõ ſit nobis diuitior argẽtarius qſq.¶ Sed nul.aco.bi.ſi.infamiis iqt uaſis nõ ſolẽt dari uenena.acõitũ:ut Pli.inqt:i nudis naſcit̃ cautibꝰ qs acõas græci uocãt:& iõ acouitũ aliq dixere nullũ iuxta ne puluerẽ qdẽ nutriẽtẽ.aliq hãc rõnẽ nois attulere:alii qm̃ uis eadẽ i morte eſſet q cotibus ad ferri aciẽ deterẽdã ſtatiꝫ admota uelocitas ſentiret̃.¶ Setinũ: a loco uinũ.
¶ De ſapiẽ.i.philoſophis:nã qui poſt pythagoram philoſophi dicti ſunt prius ſapientes uocabantur.

Perpetuo riſu pulmonẽ agitare ſolebat
Democritus: quãq̃ non eſſent urbibus illis
Prætexta: & trabeæ. faſces: lectica: tribunal.
Quid ſi uidiſſet ꝑtorem in curribus altis.
Extantem: & medii ſublimẽ in puluere circi
In tunica iouis: & pictæ ſarrana ferentem
Ex humeris aulæa togæ. magnæq; coronæ
Tantum orbem q̃to ceruix nõ ſufficit ulla
Quippe tenet ſudãs hãc publicus: & ſibi cõ(ſul
Ne placeat curru ſeruus portat̃ eodẽ.
Da nũc & uolucrẽ ſceptro q̃ ſurgit eburno
Illic cornicines: hinc ꝓcedentia longi
Agminis officia: & niueos ad frena quirites
Defoſſa i loculis: quos ſportula fecit amicos
Tunc quoq; materiam riſus inuenit in oẽs
Occurſus hominũ: cuius prudẽtia mõſtrat
Sũmos poſſe uiros & magna exẽpla daturos

¶ Prætexta: Liuius.li.x.ſcribit: Triumphantes toga ꝓtexta tunica palmata:& toga picta & corõa triumphali laureaq; honoratos ſimulq; iouis optimi maximi ornatu decoratos curru aurato p urbẽ uectos in capitolium aſcẽdere ſolitos. Erat autẽ prætexta toga:ui purpura prætexebat̃.ut ſcri.Mac.li.i. De qua latiꝰ dictũ eſt ſatyra prima:ibi & prætextatꝰ adulter.¶ Trabeæ. Trabea toga erat augurũ de cocco & purpura. Alia regũ ex purpura & albo. Alio diis ſacra:tãtũ ex purpura.ut ſeruius refert.¶ Tribunal. Pedianus.li.i. Verrinaꝝ inter Subſellia.& Sellas curules.ac Tribunalia differẽtiã his uerbis oſtẽdit. Sunt.n.ſubſellia tribunoꝝ: triũuirũ quæſtoꝝ:& huiuſcemodi minora iudicia exercentium qui non in ſellis curulibus:nec tribunalibus:ſed in ſubſelliis cõſidebant.¶ Quid ſi uidiſſet prætorem. Deſcribitur hic prætor habitu triũphali ob uictoriam ludos agens: Vel ludis præſidens. Deſcribitur & conſul: qui etiam ꝑtor olim dicebatur: Veteres enim omnẽ magiſtratũ cui pareret exercitus:prætorẽ appellauerũt:ut refert pedianus. Quod latius aperuimus ſatyra octaua: ubi.ſcilicet. Nec dubitãt celſi ꝑtoris uẽdere ludis. Vbi multa h̃ faciẽtia notãt. ¶ Quid: ſupple egiſſet democritus.¶ In tunica Iouis:potes trabeã intelligere: q̃ & iouis triũphantis erat & Liui.ſcri. Vt diximus.ꝙ Iouis optimi maximi ornatu triũphãtes decorabant̃.¶ Sarrana aulæa.i.purpurea & tyria: Tyrus eñi Sarra quãdoq; dicta eſt:ut homerus docet. Tyri aũt nobilitas omnis cõchylio atq; purpura conſtat:ut pli.li.v.c.xx. Inquit. Strabo etiã li.xvi.ait:quod apud Tyrũ purpuraꝝ piſcatus hinc tyria purpura optima omniũ ꝑhibet̃. De Tyro aũt plura diximus.li.ii.georg.ubi ut gẽma bibat:& ſarrano dormiat oſtro.¶ Publicus ſeruꝰ. Pli.li.xxxiii.ſcribit triũphãti cũ Corõa hetruſca ex auro ſuſtineretur a tergo:anulus tamẽ in digito ferreus erat æqua fortũa triũphãtis & ſerui coronã ſuſtinẽtis.¶ Sceptro eburno: Liuius li.x.ſecũdi belli punici ſcribit.triumphãtes ornari ſolitos:aurea corona: ſcipiõe eburneo: extante aquila in capite:toga picta.& palmata tunica. Seruius aũt egloga. x. ſcribit:ꝙ palmata toga utebãt illi qui palmã merebant̃. ¶ Illinc cornicines:ii.n.ꝓcedebãt triũphãtes.uñ & plutarchus in Aemilii triũpho ſcribit.ꝙ tertio die prima luce tubicines nõ mite nec ſuaue:ſed bellicũ ſonãtes primi ibãt.¶ Niueos ad frena qrites. Albis.n.ueſtibꝰ iduti triũphãti miſtrabãt: Et uti plutar.i æmilii triũpho ſcri. populꝰ ro.nitidis ueſtibꝰ ornatꝰ triũphũ ſpectauit.¶ Sportula.pecũia.i.cẽtũ q̃drãtes. ¶ In loculis.i.crumẽis.¶ Inuẽit democritꝰ.ſ.
¶ Prætexta:deſcribit ꝑtorẽ ꝑſidẽtẽ ludis circẽſibus hitu triũphali & deridet. ¶ Togæ pictæ .i. triũphalis q̃ pẽdet ex hũeris ꝑtoris. ¶ Seruus publicus tenet hãc.i.adiuuat eũ ad ſuſtinẽdã coronã:nã a tergo triũphãtis ſeruus erat q ſuſtẽtabat coronã.pli.& cũ corona ex auro etruſco ſuſtineret̃ a tergo.annulus tñ i digito ferreꝰ erat:æq fortũa triũphãtis:& ſerui coronã ſuſtinẽtis. ¶ Da nũc & uolucrẽ:triũphalia hæc erãt ornamẽta:aurea corõa ſella curulis eburnea:ſcipio eburneꝰ extãte aqla i capite:toga picta & palmata tõica Li.ſcri.¶ Da i.adde.¶ Cornicines.ſunt q ꝓcedebãt triũphãtes:qđ polybiꝰ & plutarchus i æmilio ſcribũt.¶ Magna exẽpla:& hoc pẽdet ex ſtõacho ſuperioris ſatyræ:q̃ ignobilitatẽ ſuã ẽ tutatꝰ. Si inqt democritꝰ fuit tãta prudẽtia natus in thracia iter lactiſagos & agreſtes: poſſunt & alii quanuis obſcura patria magni uiri eſſe.
¶ Alter ridebat. heracliti & democriti ſniam laudat q diuerſo affectu hoium ſtultitiã irriderẽt:de qbus philoſophis hæc Sene. Heracletꝰ quotiẽs ꝓdierat:& tm̃ circa ſe male uiuẽtiũ imo male peũtiũ:flebat miſerebat̃ oium:qui ſibi læti feliceſq; occurrebãt miti aio:ſed minus imbecillo:& ipſe inter deploratores erat Democri

MAN.
ꝓtexta
Triũfãlia ornamẽta
trabeæ
Subſellia
ſellæ curules
Tribunalia
Prætor i ludis
Conſul in ludis.
Prætor
Tyrus
Sarra
Purpura tyra.
Triũphãtis corona & anulus
Triumphãtiũ. õnamẽta
DOM.
MER.
Heracleti lachryme

Democriti risus — tū cōtra aiūt nūq̄ sine risu in publico pdiisse: adeo nihil uidebat̄ seriū eorū q̄ serio agebāt. De lachrymis aūt & de risu utriusq; græce epigrāmata legius a diuersis scriptoribus edita. ¶ Prætexta: hoc loco ptexta triūphātiū ē Li.i.x. ab urbe cōdita: Triūphāres toga ptexta: tūica palmata. & toga picta & corona triūphali laurea

Ornatus triūfantis prætor' prætoriū — q; honoratos: simulq; iouis optimi maximi ornatu decoratos: curru aurato p urbē uectos i capitoliū ascēdere solitos scribit. ¶ Prætorē curribus altis extātē. ptor hac in pte ñ p eo accipit̄ q iura diceret. Sed ut pedianus auctor ē. Veteres omnē magistratū: cui pareret exercitus ptorē appellauerūt. uñ & ptoriū tabernaculū eius & i castris porta ptoria & hodie pfectus ptorii: ptorē igit̄ cōsulē cui patebat exercitus: & triūphātē accipe ¶ In tunica iouis: in trabea q̄ & iouis & triūphātis erat. ¶ Pictæ sarrana ferētē: pictas uestes describit plini⁹ apud homeꝝ fuisse: uñ & triumphales natæ: hæc eadem uestis dicebat̄. auctore Seruio palmata toga: quā ii uidelicet merebāt̄ q reportasset de hostibus palmā. Apuleius in apologia magiæ: deniq; triūphātib⁹ q̄dri

Palmata toga — gas albas & togā palmatā. ¶ Et sibi cōsul ne placeat: sic. n. triūphabāt in eodē curru seruū hēbāt coronā susti

Corona triūfantis — nētē. plinius cū corona hetrusca & auro sustineret̄ a tergo: anulus tñ in digito ferreus erat: æqua fortūa triūphātis & serui coronā sustinētis: sic triūphauit de iugurtha. C. Marius. ¶ Sceptro q̄ surgit eburno. Liuius in decimo secundi punici belli scribit triūphātes ornari solitos aurea corona Scipiōe eburneo toga picta & palmata tunica. ¶ Niueos ad frena quirites: paulo æmilio ad hiberos cū prætura eūti duodecim Cōcessi sunt li

Paulus æmilus — ctores: equo uectus ē albo trabeāq; indutus albam mistros omnes albis indutos duxit. ad hunc ergo ornatum respiciens poeta dixit. Niueos ad frena quirites.

VAL. ¶ Perpetuo risu pulmonē agitare solebat Democrit⁹. ut Hora. in epistolis. Si foret in terris rideret democritus: nā flesse qdā Heraclitū ferūt. ipe aūt potius anacharsidē puto scythā: nā & is flesse fert̄ hūani gñis uanitatem. ¶ Et tra. qbus reges usi sunt. ¶ Quid si ui. pto. exercitus impatorē. ¶ Medii sublimē puluere circi extātē in corona hoīum q spectēt admirari fastigiū. ¶ In tu. io. palmatā togā dicit. ¶ Et pi. sar. fe. ex hu. au. to. pictas uestes apud Home. iā pridē fuisse cōstat: uñ natæ triūphales. ¶ Sarrana aulea: q; tm̄ paterēt. ut uideri aulea possent sarrana epirotica: nā sarra: ut Fe. inqt: epiros insula ē: uel certe a colore sarrana hoc ē tyria: nā & tyros phœniciæ urbs sarra ēt dcā fuerūt: sane loca pleraq; urbiū regionūq; qbus imutatū oli fuit nom̄: ut q̄ boetia āte fuit aonia dcā q̄ egyptus aeria: q̄ creta eo dē quoq; nomie aeria q̄ atrica acte. corintus ephyre macedōia emathia. thessalia æmonia thracia sythō sestos possidōiū: itaq; tyros sarra noiata. ¶ Tenet: sustiet aphe resis pathos. ¶ Public⁹ p i publico. ¶ Curru ser. por. eodē. q cōuitiis isigne triūphis imiuat fastigiū. ¶ Da. dic. ¶ Volucrē: aqlā q̄ i sceptri eburnei uertice cōsedit. ¶ Niueos ad fre. qri. q cādicātē curꝝ cādidati seqrēt̄ ¶ Defossa i loculis dōestica. ¶ Quos spor. ut sportula ei⁹ liberalitate uideri posset tāta largitio. ¶ Cu. pru. mō. sū. pos. ui. & ma. exē. da. uer. i pa. cras. sub. ae. na. q obtusa redit igenia. Hor. i epistolis: iudiciū subtile uidēdis artibus illud. ad libros & ad hæc musaꝝ dōna uocares. boetū in crasso iurares aere natū: ptérea unaq; regio peculiarē ferme naturā hēt: sicut cretēses sp mēdaces: malæ bestiæ: uētres pigri: ab apostolo epimenide & callimacho eē dñr. uani mauri: at feroces dalmatas. latinus docet historic⁹: timidos phrygas oēs poenæ lacerāt poetæ: athenis aptiora nasci ingenia philosophi gloriāt̄: græcos leues & apud cæsarē incessit Tul. dicens: aut leuiū græcoꝝ: aut imaniū barbaroꝝ: & pro flacco ingenita ingt leuitas & erudita uanitas: stultos gallos pulsant multi: iudæos cordis duricia: peruicacia: inuidia flagrantes ueteres cuncti sugillarunt

Veruecum in patria crassoq; sub aere nasci.
Ridebat curas: necnon & gaudia uulgi.
Interdum & lachrymas. cū fortūæ ipe minaci
Mādaret laqueū: mediūq; ostenderet unguē
Ergo superuacua: aut perniciosa petuntur
Propter quæ fas genua incærare deorum
Quosdā præcipitat subiecta potētia magnæ
Inuidiæ: mergit longa atq; insignis honorum

MAN. ¶ Crassoq; sub aere nasci: Laerti⁹ scrib. & hippocrates

Democritus abdera. — Democritum fuisse abderitē siue ut alii putāt milesiū. Abdera autē thraciæ ubrs fuit. quā Diomedis soror cōdidit: & a se noiauit: erat āt urbs libera teste pli. li. iiii. ¶ Crassoq; sub aere. Sene. ēt epistola. lxviii. ait pōt ex cāsa uir magn⁹ exire: pōt & ex deformi humiliq; corpusculo formosus aius ac magn⁹. Quosdā itaq; mihi uidetur. in hoc tales natura generare: ut approbet uirtutē oi loco nasci: si posset per se nudos edere animos fe

Viros inclytos ubique nasci — cisset. Mandaret laqueū. neq;. n. fortuna illi: sed ille fortūæ dominabatur. ¶ Mediū unguē spernit̄ enim cui fit digito ficus: tunc siquidem medius unguis appet. Ouidi. li. v. fast. sic id describit: Signaq; dat digitis medio cū pollice iūctis: Occurrat tacito ne litis umbra sibi. ¶ Fas est: qm̄ uota cōcessere. ¶ Incærare: apponūt enim cæreæ cādelæ ignitæ. Pli. scribit li. xi. q; hominis genibus quædam religio inest obseruatione gentium

Genua hoium — hæc supplices attingunt: ad hæc manus tendūt: hæc ut aras adorant. Et Virgilius li. iii æn. Inquit de Achemenide. Et genua amplexus genibusq; uolutans hærebat. ¶ Quosdā præcipitat. exemplo ostendit potentiam & honores fugiendos esse. nam sæpe maximo sunt exitio: ¶ Potentia: potentia est ad sua conseruanda

potentia Inuidia — & alterius obtinēda idoneaꝝ reꝝ facultas: ut inquit Cicero. li. ii. rheto. ¶ Inuidiæ. ad id qm̄ Inuidus alteri⁹ macrescit rebus opimis inuidia siculi non inuenere tyranni Maius tormētum: Vt inquit hoi atius li. i. epistola ad lollium. Et Cice. li. iiii. ad herēnium: O uirtutis comes Inuidia: q̄ bonos isequeris plurūq;: atq; isectaris

DOM. ¶ Fas ē: dii iqt pmittūt se rogari & cōcedūt ēt pnitiosa aliqñ. ¶ Fas est licet mortalib⁹. ¶ Incerare. i. rogare deos: i genib⁹ putabāt ut inqt. Pli. iesse religionē quādā nā i his iest q̄dā uitalitas ppea supplices genua āplectebāt̄. ¶ Quosdā pcipitat: nimii ēt honores hoies ingt aliqñ pdiderūt qd exemplo sciant pbat: hic. n. pfect⁹ ptorii: ut scribit Philo. & tradit eusebi⁹ tēporib⁹ Tiberii tm̄ ualuit autoritate: ap d principē ut ei⁹ imagies aureæ passim colerēt̄: ut scribit Trāqllus natalisq; ei⁹ dies publice celebraret̄: & collega fuerit principi in qnto consulatu

to cõsulatu:s; cũ res nouas i eũ moliret̃ p cõiurationẽ.oppssus ẽ:tract⁹ũco & abiect⁹in gemõias statuisq; disie ctis id ægit Tiberi⁹ senex datis ex capis ad Senatũ lr̃is.

ℭVer.p.c.s.ae.na.scribũt physici p q̃litate locoꝝ:& aeris tẽpie uaria pueire igẽia. Vñ Ci.i li.de fato socordes & ignauos fuisse thebãos scripsit: aeris uidel; crassitudie:quo noie hoc dcõ taxati fuere thebañi ὀὸβοιωτιὰ ñ ẽ ius boetica: & Hor. Bœtũ in crasso iurares aere natũ:Cõtra atheniẽses cautos atq; solertes cæli bẽignitas pduxit.Erit ãt sensus democrit⁹ physicus pgenitus ex abdera urbe thraciæ quã diõedis soror condidit:& a se ipsa sic uocauit:docuit uel i crassissimo aere solertissimos uiros gigni posse.ℭMediũq: oñderet ũguẽ a parte mediũ digitũ significauit quẽ alii ipudicum. Martialis. Ostẽdit digitũ:sed ipudicũ alcõti dasio simachoq;. & alibi. Rideto & mediũ porrigito digitũ. Quidã ĩfamẽ.Persius.Infami digito lustralibus ante saliuis Expiat. MER. ipudicus digitus

ℭQuosdã pcipitat subiecta potẽtia magnæ inuidiæ:Seiani maxime miserãdũ:& calamitosũ exitũ spaciosi⁹ exeqt:q ut seneca ait magnis insperatis & uniuersis honoribus funct⁹ fuerat.Hic ergo seianus(Vt diõ scriptor illustris tradit)olim pathic⁹fuit Marci gabii apicii:illi⁹iq̃ apicii q cæteros oẽs luxuria supauit:hũc tiberi⁹ silitudie morũ assũpsit atq; iter prios imo sepmũ oium hũit:tãtusq; apd principẽ erat:ut tũ excellẽti prudẽtia tũ magnitudine ptãtis:Ipsum iã Cæsarẽ appellarẽt.quẽ uiuẽtẽ in theatro Cæsar æreũ statuit:tũ ab oi ordine statuæ illi erectæ sunt:decretũq; fuit ut natalis eius publice coleret̃:qn pr̃es eqtes:& plebs:legatos ad eũ mittebãt:iurabãtq; pariter p tyberiũ & seiani fortunã. Vnde cũ i dies potiẽtior.& magis formidolosus fieret:illiq; primores urbis:ueluti principi parerẽt. Veritus tiberius ne seianũ apte & palã iperatorẽ declararẽt. Aggressus ẽ hoies dolo:nã illũ cõsulẽ designauit:tũ pricipẽ curaꝝ appellabat:plerũq; repetẽs dicebat me⁹ seianus tã senatui q̃ populo scribẽs:quibus uerbis p multi creduli:nõ solũ æreũ tã Tiberiũ q̃ Seianũ cõstituebãt:sed in scriptis oibus utriusq; nomẽ apponebãt.Curtus pterea auratos i theatꝝ utriq; itulerũt.Decretũq; ẽ designari eos cõsules in qnquẽniũ.Quæ oia cũ nõ ignoraret Tiberius oio pdere eũ statuit:& cũ uiã nõ inueniret:q tuto & apte id facere posset:miro quodã cõmẽto:exitiũ machinatus ẽ:primũ.n.de se ipõ multa & diuersa senatui scribebat:& aliqñ q; male se hẽret:nec qdẽ iã moriturus:interi uero q; p bene ualeret atq; i urbẽ romã ueniret:seianũ uero ut aliqñ maxie laudabat.ita nõ nũq̃ execrabat̃.cui⁹ amicos nũc illius gr̃a honorabat nũc ignõinia afficiebat.ut Se.ipẽ tũ supbiæ:tũ tioris plenus suspẽsus ad modũ foret.utpote inter metum & spẽ dubi⁹cæteri uero nec hoiem suspiciebãt:nec itẽ despiciebãt: At cũ Tiberius eũ põtificẽ secũ & filiũ ei⁹ fecisset magis cultus ẽ:& qdẽ multi mẽtẽ tiberii ignorãtes publice illi ministrabãt. tũ male suspicabãt̃ stupore ei⁹: & negocioꝝ icõstãtiã cõsiderantes.p hæc cũ tiberii & senatui & plebi satis fieret:diuulgauit se illi tribunitiã ptãtẽ daturꝝ:ut.s.iopinatũ oprimeret.Scripsit ãt senatui p neuiũ sertoriũ macronẽ:quẽ oculte ptoriãnis cohortib⁹ pfecit q romã noctu uẽit:& sibi mãdata tũ mẽio regulo & lacõe custodũ pfecto cõicauit: & cũ forte senat⁹ea die i apollinis ede hẽret:ascẽdit & ipse i palatiũ:icidit ãt i seianũ q p q̃ turbat⁹ erat:q; nihil ad se Ti.scripsisset.hũc tñ solat⁹ ẽ qppe dicẽs ptãtẽ tribũitiã se ei afferre:uñ let⁹ supra modũ curiã igress⁹ ẽ.Macrõ uero dõesticos milites q circa illã & õsiliũ stabãt i castra dimisit.apiẽs ptãtẽ sibi p lr̃as i eos a tiberio traditã munera isup policit⁹:tũ dispositis circa tẽplũ custodib⁹ igress⁹ ẽ dẽuo curiã traditaq; cõsulib⁹ epistola priusq̃ qc quã legeret̃ egressus ẽ: ut uidelicet caueret:ne in castris nouitas reꝝ fieret.Sed lecta epistola stati tribũi & milites circũsteterũt seianũ uinctũq;:ac mox p senatũ cõdẽnatũ i gemonias scalas abiecere uncoq; distraxerũt. Apicius De seiano ex dione Dolus Tibe.in seianum neuius ser torius ma cron Memius Regulus

℞Ridebat cu.sollicitudines uanas.Et gaudia.ẽ tropus catachresis:siqdẽ ut inter uerba stoici subtilius distinguũt:ita alid gaudiũ eẽ q̃ læticiã existimãt:gaudiũ qppe eẽ aiũt elationẽ ai sup his q̃ digna sũt exultãtẽ læticia; uero effrenatũ ai plausũ q modũ ñ ĩueniat.ℭMediũq: ostẽ.un.pollicis itra indicẽ & mediũ inserti:quo p cõtẽptũ indignanter cõtẽnere aliqd nos ostẽdimus:aut mẽdiũ unguẽ sinecdochicos p medio digito:quẽ p ignominiã pferebãt.Mar.Rideto multũ q te sextile cinædũ Dixerit: & digitũ porrigito medium:hoc iõ: q; subductis duobus utrinq; digitis & medio ptẽso pẽnẽ formare uidebãt:q̃obrẽ infamẽ eũ ẽt dixerũt : Persi. infami digito & lustralibus ante saliuis Expiat urẽtes oculos inhibere pita.ℭProp. quæ fas ẽ.irõicos.ℭGenua:q̃ picta.ℭIncerare:nouatũ a poeta uerbũ.ℭSu.po.ma.iui.inuidia.n.alterius macrescit rebus optimis in duplicẽ tñ hæc scindit̃ affectũ:cũ autẽ ipse est aliqs in eo in quo aliũ nõ eẽ cupit aut meliorẽ se aliũ uidẽs dolet ei se nõ eẽ cõsimilẽ:uñ & uenuste qdã græcũ trãsferẽs uersum elegiacũ metro de inuidia ita lusit iusti⁹ inuidia nihil ẽ:q̃ prin⁹ipm Autorẽ rodit:excruciatq; aium .inter inuidum autem & inuidiosum hæc dr̃ia ẽ: q; inuidus fœliciori inuidet:inuidiosus autẽ est q ab alio patit̃ inuidiã:& inuidiosa res dr̃:ut ipse inuidiosa dabit mimmus solatia sanguis.ℭMer.lõ.atq;.insi.ho.pa.in q̃ reꝝ gestaꝝ alicuius describebãt̃ tituli.Ci.ad atticum.si ueto.i.q; nescio an sit:ut nõ minus lõgas iã i codicilloꝝ fastis futuroꝝ cõsulũ pagiulas hẽat q̃ fcõꝝ. VAL. MAN.

Pagina:descendunt statuæ;restẽq; sequunt̃
Ipsas deinde rotas bigarum impacta securis
Cædit:& immeritis fraguntur crura caballis
Iam stridũt ignes:iam follibus atq; caminis
Ardet adoratũ populo caput:& crepat ingẽs
Seianus:deinde ex facie toto orbe secunda
Fiunt urceoli:pelues:sartago patellæ.
Pone domi lauros:duc in capitolia magnũ

ℭImpacta ipulsa.ℭFollibus:uulgo manticis.Caminis fornacibus Seianus: Aeliũ seianũ tiberius ad sũmã potentiã peruexerat:nõ tã beniuolẽtia: quã ut esset cuius ministerio ac fraudibus liberos germanici circũuenire t.Nepotẽq; suũ ex druso filiũ naturalẽ ad successionẽ imperii confirmatet.Eius seiani Natale publice colebat̃:& imagines aureas passim habebat:uix tandem astu magis ac dolo q̃ pricipali auctoritate subuertit tyberius ipsum.Auctor est trãqllus.ℭFacie:ipsius scilicet statuæ seiani.ℭToto orbe secũda: hoc ait: qm̃ ut scribit:tyberius seianũ collegã sibi assumpsit:in quinto consulatu.ℭErat item secundus ab imperatore ab Seianus. Nepos Seianus

Cretatumq; bouem: seianus ducitur unco
Spectādus: gaudent oēs: quæ labra? quis illi
Vultus erat? nunq̄ (siquid mihi credis) amaui
Hūc hoiē: sed quo cecidit sub crimine? q̄snā

summā sibi potentiā ab illo traditā. Dion quoq; multa de seiani honore apud Tyberiū narrat. ¶ Pone domi lauros. In lætitiæ scil; argumentū: sunt aūt populi uerba seiāo illudētis. ¶ Cretatū: cādidū. ¶ Gaudent omnes: hoc ait. q͞a tyberius seiani familiares atq; ēt notos

Seianus persequebaẗ. post cuius interitum uel sæuissimus extitit. Comentario quē d uita sua summatim breuiterq; cōposuit tyberius: ausus est scribere, inquit suetonius: seianū se punisse: q̄ comperisset furē aduersus germanici liberos filii sui. ¶ Nūq̄ amaui hūc hominē. Ita dicebāt ne seiāi amici uiderēẗ sicq; ab ipatore occiderūt.

DOM. ¶ Po. do. itro. populū isultātē Seiāo dānato qm̄ timebat: nā ut refert Trā. tibe. notos oēs & fāiliares seiāi p̄sequebaẗ. ¶ Nū. a. hoc dicit ne uidereẗ familiaris Seiani.

MER. ¶ Descendunt statuæ restemque secuntur: idem tradit historicus a senatu equitibus & tribunis statuas quas

Disiectæ statuæ seiani nō facile aliquis numerasset seiano erectas fuisse: quas omnes eo spectante: ut primum uincula iniecta fuerūnt plebs deiecit tum confregit: & funibus distraxit: quæ tria Iuuenalis hac i parte tangit. ¶ Facie to. or. se. secūd⁹ a tiberio: immo potius pari iuṙ regnare seianus existimatus ē nā īterdū p ei⁹ fortunā interim p tiberii

pau. tib. se ianus atq; seiani fortunā iurabāt oēs: q̄ppe significantes illū simul cū tiberio imp̄are: nō solū in consulatu: sed i ol ptāte q̄n ēt illi: ut deo sacrificabant. ¶ Pone. do. lau. ut supra diximus ad significanda gaudia indignitate habita solebant postes laureis exornare. ¶ In capi. ma. cre. bo. p̄ claudio exponit Ser. cū enarrat illud uirgilii.

Cretatus Aurata fronte iuuencū cādentē. Sic Persius. Cretatā dixit. āmbitionem: q͞a magistratum, petituri candidati i cāpum descendebant. & Mar. Cretatā mappā p̄ candida posuit: Allusisse aūtē uṙ ad historiā: nā quo die seian⁹ in capitoliū ascēdit: ut sacrificiū faceret numerosa turba comitāte mox cōfecto sacrificio i forū descēdēti p̄digia multa facta sunt: q̄ p̄niciē apte portēderēt. ¶ Ducit un. dānatoꝝ cadauera ūco distracta plerūq;

Seneca in historiis legimus: De hoc seiāni facto hæc Se. ad serenū quo die seianū senat⁹ deduxerat populus in frusta diuisit: in quē q̄cq̄d cōgeri poterat dii hoiesq; cōtulerāt ex eo nihil supfuit: q̄d carnifex traheret. ¶ Si q̄d mi. cre. h. ama. ho. perēpto seiano: cognati: socii: amicii & demū q̄cūq; p̄ adulationē ei honores decreuissēt: accusabāt oēs: multiq; cōuicti fuere: alii uero rei fiebāt coꝝ: q̄ prius statuissent q̄ si q̄dā elapsi iudicio forēt. dēuo accusati dānabāt: utpote adhuc illius gratiā seruātes. Sufficiebat aūt ad damnādos huiusmodi reos: q̄uis aliud crimini nō dareẗ: q̄ amici seiani fuissent: q̄si nō posset eos tiberius amare. Delatores āt & qui testimoniū i amicos seiāi dixissent: honores & opes accipiebant: ignouit tñ Tiberius q̄busdā seiāi familiaribus: & in pri-

Terentii prudens defensio mis Mario Terē. eq̄ti: q in ludis floralibus i tiberii ignominiā nō nulla & dixisset & fecisset. Ignouit aūt Terē. q̄ accusatus ob hoc: q̄d amicus seiani fuisset: nō mō nō negauit: sed palā dixit se studiosū: & p̄ q̄ sedulū seiani ministꝛ fuisse. q͞a. s. tātope a tiberio honorareẗ. Si. n. iq̄t recte faciebat tiberius q tali amico utereẗ minime Tiberiū læsi. si aūt impator q oia diligentius nouisse debuit deceptus fuit: q̄d mirū si ego quoq; dcept⁹ sim. par. n. ē quoscūque honorat impator: eos nos amare: haud curiosius iq̄uirentes q̄les ii sint. Sed illū unū finem in amicicia illorum statuere: q̄ imperatori placeant: quibus uerbis a consilio Terentius absolut⁹ fuit: Tum delatoribus præpositus quod factum mox ipse tiberius comprobauit.

VAL. ¶ Descēdūt sta. cōflanẗ in massā. ¶ Imp. se. ictu rotis infixa ab ipingo. ¶ Fran. cru. ca. ex ære cōflati dissoluūtur eq hūili & satyrico usus uerbo. ita alibi. p̄do caballoꝝ p̄ror sedeẗ. & Per. Nec fōte labra p̄lui caballino. & Hora. Offensus dānis media de nocte caballū Arripit. ¶ Et cre. i. se. igēs statua seiani aut eius qui magn⁹ in urbe fuit apud tiberiū. de quo Trā. in oē ingt genus crudelitatis erupit nūq̄ d̄ficiēte materia cū p̄rio m̄ris deinde nepotū & nurus postrēo seiāi familiares atq; ēt notos p̄seq̄reẗ post cuius iteritū uel sæuissim⁹ extitit: quo maxime appuit nō tā ip̄m a seiano cōcitari solitu; q̄ seian; q̄rētē occasiones sūministrasse: & si cōmētatio quē de uita sua sūmati breuiterq; cōposuit: ausus ē scribere seianū se pūiisse q̄d cōpisset fuisse aduersus liberos germanici filii sui quoꝝ ip̄e alteꝝ suscepto iā alteꝝ opp̄sso demum seiano interemit: & rursū seianū res nouas moliētem: q̄uis iam & natalem eis publice celebrari & imagines aureas coli passim uidere uix tandem & astu magis ac dolo q̄ principali autoritate subuertit. ¶ Cre. bo. quē ioui imoles. ¶ Cre. albatū q̄ ioui boues cādidi mactarēẗ ita Per. cretata ābitio dixit cū cādidatos itelligat populi suffragia d̄poscētes. ¶ Nū. siq̄d. mi. cre. ama. hūc hominē: ita uulgus ē mobile: ut cū fortuna cōmuteẗ. ¶ Ver. minis plēa: Epi. ue. a ca. ubi aīcā sæpe cōsederat: uñ Trā. ei⁹ tangēs sæuitiam in paucis inq̄t diebus q̄ capreas attigit piscatori q sibi secretū agenti grādem mullum inopināter obtulerat profricari eodem pisce faciem iussit territus q̄ his a tergo insulæ per aspera & deuia repsisset ad se. ¶ Bene hēt. hæc est integra locutio ut græce καλῶς ἔχει diciẗ: ita Hora. i sermonibus: magnum narras uix credibile: atqui sic habet. & Prop. in quarto elegiarum. & bene habet nunq̄ mater lugubria sumpsi. Et Cicero pro milone. bene habet iacta sunt fundamenta.

Delator? quibus indiciis: quo teste p̄bauit?
Nil horū: uerbosa & grandis epistola uenit
A capreis bene hēt: nil plus interrogo. sed q̄d
Turba tremēs seq̄ẗ fortunam ut sēp: & odit
Damnatos: idem populus si murtia tusco
Fauisset. si oppressa foret secura senectus

¶ Nihil hoꝝ: supple fuit. ¶ Epistola uenit a capreis:

MAN. tiberius eni a Capreis senatui scripserat: sed lecta epistola stati tribuni & milites circūsteterunt seianū: uictū q̄ ac mox per senatū condēnatu; in gemonias scalas

Seianus deiecere: uncoq; distraxerūt. ut scri. Dion. ¶ Capreis

Capreæ insulæ Caprearū duo antiquitus fuerant oppidula: Nunc uero unum iquit strabo li. v. quod Neapolitani occupauere. Augustus cæsar magnificentissimis ibi structis ædificiis peculiare sibi fecit receptaculū. Et suetonius

longa &

Principis.ac ipsa seianum diceret hora
Augustū:iam pridem ex quo suffragia nulli
Vēdimus:effugit curas:nam qui dabat olim
Imperium:fasces:legiones:omnia:nunc se
Continet atq; duas tātum res anxius optat

scribit ꝙ locus Capreis ostēditur.unde damna.os per longa & exqsita tormēta præcipitati corā se in mari iubebat tyberius:excipiēte classiarioꝝ manu:& contis atq; remis elidente cadauera:necui residui spiritus quicq̄ esset.℄ S3 qd: cur:iterrogatio ē poetæ.℄ Fremēs.i.ē:in antiquo textu legi fremēs.℄ Turba aioꝝ uidelicet seiant.℄ Fortunā fœlicitatem.Ouidius quoq; in tristibus inquit.Dum fueris fœlix multos numerabis amicos:Tēpora si fuerit nubila solus eris.Et Iustinus.li.v.sic:principio belli omnes ab iis ēt sotii desciuerāt ut fit.Nā quo se fortūæ:eodē etiā fauor hominū se inclinat.Et Cæsar.li.iii.de bel.ciuili sic plerūq; in calamitate ex amicis inimici existūt.Cice.itē:li.iiii.ad herenniū ait.Ita ut hirundines æstiuo tpe præsto sunt.frigore pulse recedūt.ex eadē similitudine nūc p trāslationē uerba sumamus.Ita falsi amici sereno uitæ in tēpore præsto sunt:simulatq; hyemē fortunæ uiderint:deuolāt omnes.℄ Populus romanus.s.℄ Nortia: Volsiniis tēplū erat nortiæ hetruscæ deæ:ut ostēdit Liuius libro.vii.Erat & sutrinoꝝ numē.Tertuliāo teste.Liuius li.vii.in pricipio sic ait.Volsiniis quoq; flauos indices numeri annoꝝ fixos in tēplo Nortiæ hetruscæ deæ cōparere.diligens taliū monumētoꝝ auctor Cynthius affirmat.℄ Tusco.seiana.℄ Opressa a seiano.℄ Senectus principis:obiit Tyberius octauo & septuagesimo ætatis anno:ut trāqllus refert.Tertio & uicesimo imperii.℄ Augustū impatorē:℄ Suffragia.populus creabat magistratus oēs:postea uero cū iulius cæsar opressisset libertatē:nō licuit.lucanus ait li.i.sectorq; fauoris ipse sui populus:letalisq; ambitus urbi.Annua uenali referēs certamina campo.℄ Effugit:populus scilicet.ostendit autem populū nil audere imperatoris timore:nō enim liber ut olim erat.℄ Qui populus.℄ Fasces:consulatus.℄ Legiones:exercitus.℄ Indiciis:indices sunt q̄ cōscii sceleris accusāt socios.℄ Nursia nō p fortuna accipio qd nusq̄ legi:sed pro dea tuscoꝝ:cuius meminit Li.in.vii.ab urbe Liuius Volsiniis quoq; clauos indices numeri annoꝝ fixos in templo Norsiæ Etruscæ deæ cōparere diligēs talium monumentoꝝ auctor Cintius affirmat.M.Hora.consul ex lege &c.ut ēt Velleda numen quorundam germanoꝝ ut auctor est Cornelius.

℄ Quibus indiciis.index ē q facinoris:cuius ipse conscius ē latebras idicat impunitate pposita:& ut ait pedianus.Certa sunt crimina:qbus impunitas idici dat̄ sicut i cā pditionis maiestatis:& siqd hmōi est.℄ Verbosa & grandis epistola uenit a capreis:epistola quā senatui Tiberius per Neuiū sertoriū macronē misit:longa erat:& nihil cōtinuatū aduersus seianum continebat:sed principium aliud erat ꝙ breuis acusatio in seianum sequebatur:deinceps aliud quiddam:tum contra eum aliud:in fine uero iubebat duos consiliarios puniendos esse addebatque oportere seianum in custodia haberi.aperte autem interfici non imperabat:non quia id nollet:sed quia timebat ne ex hoc tumultus fieret:& quatenus uiam tuto facere non posset.Alteruȝ e consulibus accersebat:& fere hæc significabat epistola:ut apud Dionem legimus.℄ Turba fremens se.for.ut sē.& odit dānatos.catholica snia q̄ tū ad pn̄s negociū facit.Nā multa & uaria:& diuersa:qua die i senatu recitata fuit epistola & audita:& uisa fuerunt.Nā anteq̄ legeret̄ in seianū laudes dixere uelut applaudētes ei tribunitiā ptātē assūpturo.Sed ubi contra id qd̄ sperauerant audiuerunt dubii & tristes eū cōtempsere.Cui nec assurgerent:uel ut indigno eoꝝ cōsensu:plecta epistola oēs uno ore cōuitiati sunt ei grauia repetentes:& tā q læsi ab eo fuerant q̄ q timebant:reꝝ mutatione plurimum gaudebant.Qua in re maxme ibecillitatē humanaꝝ reꝝ cōspexit seianus.Quē.n.mane in senatum uelut pstantissimum deduxerāt hūc uelut oium infimū i carcerē traxerūt & quē dudū coronis ornādū iudicauerāt huic uincula posuerunt cuius latera uelut dn̄i satelites circūstātes tutati fuerāt:hūc custodiebāt sicut fugitiuū.reuelabātq; faciē:quā celare cupiebāt & quē purpurea ueste ornauerāt eius maxillas alapis cedebāt:plebs uero illi occurrēs multa uociferabat̄ d his quos ille pdiderat:incessebat aūt eū uehemēter sup iis q̄ sperauerat.Hæc Dion.℄ Si nortia tusco fauisset.Nortiā potiusq̄ rursū legēdū cōtēderim.Sic.n.apud duos egregios scriptores legimus.Liuius i septimo ab urbe cōdita ubi de clauo annali legit̄:hæc tradit.Volsiniis quoq; clauos indices numeri annoꝝ fixos in tēplo Nortiæ ethruscæ deæ cōparere.Diligēs taliū monumētoꝝ auctor cintius affirmat:quā eandē deā i municipiis cultā tradit Tertullianus in apologetico:ubi enumerat deos q nō Romæ colerent̄:sed p italiā municipali cōsecratiōe cēserēt̄ iis uerbis Crustumeniēsiū Deluētinus:Narniēsiū:Viridianus:Esculanoꝝ:ancaria:Volsiniēsiū:Nortia:Corniculanoꝝ Valētia Sutrinoꝝ Nortia:Faliscoꝝ in honorē patris curis:& accepit cognomē iuno.Ergo ethrusco homini peculiare gētis:numē fauere debuit:sed i qbusdā codicibus antiqs cū frequēter enarratū inueniā:fortunā eē nortiā deā.q̄ ad hūc ferme sensū dion ipse scribat subiūgere uolui ut uidelicet nō absurde fortunā accipe possimus.Legimus apd̄ Dionē domi Seianū habuisse simulacꝝ fortunæ:qd̄ qdā aiūt fuisse Tulli q oli Romæ regnauit.Vn̄ eo ualde gaudebat:cui cū sacrificaret & ipse Seiāus & alii auersū uiderūt & quēadmodū teutāes:apud Gallos erat mercurius:sic i duob⁹ municipiis Nortia potuit eē fortuna.Mihiq; ur̄ Plinius de hoc simulacro fortunæ:qd̄ seianus coleret itellexisse his uerbis:seruii Tullii ptextæ:qbus signū fortūæ ab eo dicatæ cooptū erat:durauere ad seiāi exitū:mirūq; fuit neq; defluxisse eas:neq; teredinū iniurias sēsisse annis qngētis sexaginta.Et rursū alibi:de Nerone pricipe & lapide phēgite hoc cōstruxit ædē fortunæ:quā Seiani appellatiōe dicebat a Seruio Rege sacratā:quē locū correctores deprauarūt.℄ Ex quo suffragia nulli uēdimus cādidati nō solū mūera pplo exhibebat:sed & pecunias apd̄ sequestres deponebat:uiriti p tribus diuidēdas:quā rē apd̄ historicos multos legimus:& in primis i orone Ciceronis p plācio:& Luc.Sectorq; fauoris:Ipse sui populis:lætalisq; ambitus urbi.Annua uenali referens certamina campo.Et hic erit sēsus:posteaq̄ dignitates & magrat⁹ n̄ iussu populi:sed arbitrio Cæ.demādāt̄.

Fortunæ bona

Nortia dea.
tyberii uita annorum.lxxviii.
Suffragia populi
pannus in ludis
DOM.

MER.
Index
Epistola

catholica sententia

Grauis mutatio reruȝ

Nortia

Tertullianus
Dii mūicipales
deluētin⁹
Tiridian⁹
Ancaria
Nortia
Valenti a
Curis
Teutanes

VAL. ¶ Sed qd tur.tre.pauida:uel ut uetustissimꝰ hēt codex:sed qd turba rēi.q rōuli sī fuit:ut turbā remi rōanū populū olī nō tā timidū: nec ea facere cōsuetū uocet. ¶ Si mur.thu.fa:sūt q legāt norsiā hetruscā deā: legi codices fide dignos q murciā hēant.murcia iqt Aug.dea q̄ p̄ter modū ñ moueret ac faceret hoie3:ut ait Pō. murcidū.i.nimis desidiosū ac mactuosū:ut sit sensus si paulo desidiosior fuisset nec tā cupidus fuisset gloriæ. ¶ Thusco se.q̄ thusca l3 fuerit thusco tñ ñ fauit. ¶ Hac ip.se.di.ho.au.mirā icrepat plebis leuitatē. ¶ Aug. imperatorē ab Octauiāo q augustus dictꝰ ē:ut Trā.plana sñia cū qbusdā cēsentibus rōulū appellari oportere qsi & ipsū cōditorē urbis p̄ualuisset.ut Augustꝰ potiꝰ uocaret̄ nō eo nouo:sed āpliore cognomie: qd loca quoq; religiosa: & i qbꝰ augurato qd cōsecrat̄ augusta dicātur:ab actu uel auiū gestu gustuue:sicut ēt Enniꝰ docet scribēs augusto augurio postq̄ inclita cōdita rōa ē. ¶ Iāpridē. subaudi factū ē. ¶ Impiū.ut dictaturā sicut Fabio maxio cū cōsul dictatorē dicere debuisset. ¶ Fasces.lictores. ¶ Legiōes. quot cui eē oporteret. ¶ Atq; du.tm̄ res an.op.pā.& cir.i antiqs qbusdā codicibꝰ panē legit̄:sin aūt pandicas irrisorie:hoc est.τὸ πᾶν:ut sit sēsus. populū optare q̄ ātea dabat oīa:at urbāæ subiūx it & circēses:ut nihil æq̄ ac circēses oñdat optasse qd ubiq; Iuue.rep̄hēdit ut superius.nec tñ ipsi ignoscas populo populi frōs durior huius Qui sedet & spectat triscuria patricioꝝ.& in sequēti saty.ille dolor p̄riā fugiētibus illa Mœsticia ē caruisse āno circēsibꝰ uno & paulopost. Totā hodie romā circus capit & fragor aurē Percutit euētū uiridis quō colligo pāni. Nā si deficeret mœstā attonitāq; uideres Hāc urbem ueluti cannarum in puluere uictis Consulibus.

Pannūm & circēses. perituros audio multos:
Nil dubiū: magna ē fornacula: pallidulus mi
Brutidius meus ad martis fuit obuius aram:
Quam timeo uictus ne pœnas exigat aiax
Vt male defensus: curramus præcipites: &
Dum iacet in ripa calcemus cæsaris hostem:
Sed uideāt serui: ne qs neget: & pauidū i ius
Ceruice astricta dominū trahat. hi sermones
Tunc de seiano secreta hæc murmura uulgi.
Vis ne salutari sicut seianus? habere
Tantundem? atq; illi sellas donare curules?
Illum exercitibus præponere: tutor haberi
Principis augusta caprearum in rupe sedētis

MAN. ¶ Pannū & Circēses: Pannū legendū est:erat enim p̄positus pannus:quē aurigæ uictores tollebāt: Irridet populū ipsū poeta: Vnde alibi ait: Mœstitia est caruisse anno circēsibus uno. De panno aūt cui maxime romani fauebāt quēq; amabāt maxime.latius uideto in sat.xi.ibi.s.euētū uiridis quo colligo panni. ¶ Fornacula: æstuās ira tyberii. ¶ Pallidulus:tiore.s. ¶ Mi: p̄ mihi. ¶ Ad Martis arā:ad foꝝ iuxta ædē martis ultoris. ¶ Victus.s.brutidius. ¶ Pœnas exigat.i.ne se occidat ut aiax fecit:multi .n. sibi ipsius morte cōsciuere ex amicis seiani:ne torquerent̄:ut scri.Dion:& Sueto. ¶ Male defensus ab græcoꝝ.s.pceribus: du3 peteret achillis arma ulysse cōpetitore. ¶ Cæs.tyberii. ¶ Hostē:seianū. ¶ Serui nři.s. ¶ Hi sermōes.s.erāt. ¶ Sellas curules:eæ sellæ erāt magistratuū:in qbꝰ sedētes iura populo dabāt:Curules magr̄atus appellati:inqt festus:qa curru uehebant̄:sed de sellis curulibus & tribunalibus & subselliis paulo superius dictum est.

pannus in ludis

curules sellæ

DO. ¶ Pannū & circēses:codex meus antiqssimus hēt pannū & ita ē legēdū.ē aūt irrisio populi q ludis circensibus occupabat̄:quoꝝ spectacula auxerat Domitianus & Iuuenalis alibi. Pliniusq; ad Caluisiū deridet: p̄positus erat pānus quē aurigæ uictores tollebāt auratus & purpureus:erat græcoꝝ illic certātiū:uiridis alioꝝ q ergo fauorē & plausū captabāt solebāt dōare tunicā p̄pterea ita scri.Pli.de spectatoribꝰ:pāno pānū amāt hoc ē applaudūt alicui ut ille assequat̄ pānū & sibi det̄ tūica:paulo post tāta auctoritas in una uilissima tūica. ¶ Ad Martis arā.i.ad foꝝ iuxta ædē Martis ultoris. q.d.i uos ibat accusatꝰ. ¶ Male defensus: aiax sibi mortē cōsciuit:supatꝰ i iudicio armoꝝ ab ulixe:multi aūt tpibus Tiberii cū uocarēt̄ i ius sibi mortē cōsiuerūt nihil dubitātes de dānatiōe futura:uel hauserūt uenenū i media curia:ut scri. Trāql.quā historiā hoc loco designat. ¶ Ne qs neget:hoc ē ne qs ex seruis accuset nos: q̄ nō calcauerimus Seianū & simus illius amici:hoc aūt dicit qd nulli delatori apd̄ Tiberiū fides ē abrogata:ut scri. Trāql. ¶ Rupe ca.i. Tiberii q delectatꝰ ē secessu capaꝝ:& illic sedebat cū grege chaldeo p̄ gregē chaldeū. Thrasilū mathematicū chaldæū itelligit.cuius monitis & auctoritate. Tiberiꝰ multa uel ægit uel neglexit:multoꝝ āt distulit supplicia:cū idē ei lōgiorē uitā polliceret̄:spās sibi libeꝝ fore aliqñ eos punire.

MER. ¶ Pan & circēses.hos ego cōtēderim noiatiuos eē uelut absolute:cū exclamatiōe platos q̄si lupcalia & circēses ludi sint curæ populo:qdā legūt pānū:& circēses:ut q̄tuor factiōes significent̄:qbꝰ i ludis circēsibꝰ per uarios colores pānoꝝ populus studebat:de qbus latiꝰ dicemus cū illd̄ enarrabimus:euētū uiridis quo colligo pāni. ¶ Victꝰne pœ.exi.a. Vt ma.defē.ex amicis seiani accusati qdā defensi fuere:q iteꝝ rei facti eiusdē crimis & cū plures itē alii semetipsos iterficiebāt priusq̄ cōuicti forēt ne.s.uexatiōnē & grauē ignominiā ferrēt. Additq; idē scriptor pauca admodū publicata fuisse bona eoꝝ q añ iudiciū uolūtaria morte pierant sed filiis tradita fuisse:quā rē fecit Tiberiꝰne uideret̄ eos iterfecisse. Allegoricos p aiacē q sibi mortē cōsciuit posteaq̄ i iudicio armoꝝ achillis succubuit quēpiā morituꝝ p̄pria manu significat. ¶ Dū ia.in ri.cal.cæ.h. Seianꝰ eadē die q̄ in carcerē cōuictꝰ fuit dānatꝰ ē atq; in gemonios gradus obiectꝰ:cuiꝰ cadauer cū totos tres dies grauissimis iniuriis plebs affecisset:i tiberi postea demersū ē. ¶ Ceruice astri.do.tra. sic solebāt fere oēs rapi in iudiciū q p̄cipitādi de saxo tarpeio erāt:ut nōnūq̄ extortis faucibus sāguis p aures exprimeret̄ quā rē apd̄ Liuiū & pliniū legimꝰ. ¶ Vis ne sa.si.se.ut idē narrat historicus:studia & salutatiōes frequēter circa seiani ianuā fiebāt:uerebāt̄q; nō solū hoies:ne uiderēt̄ ab eo:sed ne iter ultimos salutatores apperēt:diligenter.n.tū uerba.tū nutus hoium is obseruabat. Quadā aūt cal.die.multis in seiāi ædes igrediētibꝰ cubile in quo iacebat:cū salutaret̄ pene totū obtritū fuit a turba sedētiū. ¶ Illi sellas donare curules adeo prudentia

Aedes uoluntaria

Salutatur seianus

& potestate

& potestate pollebat seianus ut ipsū imperatorē appellarēt: Tyberiū uero νησιάρχων τινα hoc est quēdā insulæ principē qd in insula quā capreas dicūt assidue uersaret: seiani aūt ædes cū alii egregii uiri: tū maxie cōsules mane frequētabāt ad quē priuata oia deferebāt: q̄cūq; a Tiberio petituri essēt & publica pariter de q̄bus rn̄dere oporteret: adeo ut sine eo nihil siue publicū siue priuatū fieret. ℂ Tutor haberi principis: cū Tiberius ob morū similitudinem assumpsisset illum imperatoriis ornamentis decorabit: id quod nemini eorum contigit qui illis similes forent: tum eo consiliario atq; ministro ad omnia usus est. Appellat seianus Impe.

ℂ Pan & circēses. ludi circēses fuerūt i q̄bus eq cōcurrebāt. Vlpian⁹ de usu & habitatiōe: eq̄tii quoq; legato usu uidēdū ne & domare possit: & ad uehēdū sub iugo uti & si forte auriga fuit. Cui usus equoꝝ relict⁹ ē nō puto eū circēsib⁹ his usuꝝ. qa q̄si locare eos uī. ℂ Magna ē for. i m[?]tos icēsa ira ē iō ēt diminutiuo usus ℂ Pallidulus mi. p mihi: ita Ennius. Nec mi auꝝ posco nec mi p̄ciū dederitis. & Ho. Ego met mi ignosco mæuius inqt. ℂ Ad. mar. fu. ob. ar. ut ad martis uideat arā occidēdus uelut ab œnomao tyrāno elidos occisi ferūt. superati filiæ p̄ci. ℂ Ne pœ. exi. ai. ut male defēsus. achille mortuo: & iā capto ilio: iter ulyssē diomedē & aiacē de palladio surrepto cui adiudicādū eēt: ut alii scribūt iter ulyssē & aiacē tm̄ de achillis armis oborta cōtētio: at cū ulyssi p odiū i aiacē atridæ adiudicassēt furof correpⁿ aiax atridis & ulyssi necē minitatus: post resipiscēs: ut sophocles scri. gladio suo icūbēs sibi mortē cōsciuit. ē ergo sēsus metuo ne brutidi⁹. i. tanq̄ brutus rēpub. i pristinā uolēs libertatē reuocare ab ipatore iiuste cōdēnat⁹ de se: ut aiax sumat pœnas: ℂ Vt ui. ser. impatoris. ℂ Illi. alicui. ℂ Sellas do. cu. ædiliciā donare ptātē. Curules inqt Fest⁹ eq q̄drigales curules magr̄atus appellati sūt qa curru ueherēt: ergo unū. r. subtractū ē Pō. āt ut aliq̄ iqt plures p̄res hn̄t placuit deos ex nūero patꝝ cōstitui: & ita facti sūt ædiles curules. G. quoq; bass⁹ i ueteꝝ inqt ætate q curulē magistratū gessisset curru solitos honoris gr̄a in curiam uehi: in quo curru sella esset supra quam cōsiderēt quæ ob eā cām curulis appellaret. sed eos senatores qui magistratū curulē nōdū cœpant pedibus iuisse in curiā pptetea senatores nondū maioribus honoribus fūctos pedarios noiatos. ℂ Angusta ca. in ru. se ubi oia scelera cōmittere. Tran. de ipso Tyberio in castris tyrō ēt cū pp uini auiditatē pro tiberio biberius. pro claudio caldius. p nerone mero uocabatur. secessu uero caprensi etiā sellariā excogitauit sedem arcanū libidinū in quā undiq; conquisiti puellaꝝ & exoletoꝝ greges monstrosiq; concubitus reptores quos sp intrias appellabat triplici serie cōnexi inuicem incestarent: coram ipso ut aspectu deficientes libidines excitaret. VAL.

Cum grege caldæo: uis certe pile cohortis.
Egregios eqtes. & castra domestica quid: ni
Hæc cupias: & qui nolunt occidere quēquā
Posse uolunt: sed q̄ præclara & prospera tātū
Vt rebus lætis par sit mensura malorum
Huius qui trahitur prætextā sumere mauis
An fidenarū gabiorumque esse potestas:
Et de mensura uis dicere uasa minora
Frangere pannosus uacuis ædilis ulubris
Ergo quid optandum foret ignorasse fateris
Seianū: nam qui nimios optabat honores
Et nimias poscebat opes: numerosa parabat
Excelsæ turris tabulata: unde altior esset
Casus: & impulsæ præceps immane ruinæ
Quid crassos. quid pompeios euertit: & illū
Ad sua qui domitos deduxit flagra quirites:
Sūmus nempe locus nulla nō arce petitus

ℂ Cū grege caldæo. Mathematicos intelligit: Sueto. n. sic ait: thrasiliū quoq; mathematicū: quē ut sapiētiæ pfessorē cōtubernio admouerāt: tūc maxime expertus ē. De chaldeis aūt late supius. ℂ Pila cohortis. i. primipilaris fieri pilū dcm̄ q̄ hostē feriret: ut pliū: aucto re Varro. Erat aūt pilū missile ferro triāgulo unciarū nouē: astili pedū quinq; semis: nūc spiculū dr̄ ad cuius iactū exercebant p̄cipue milites: qd arte uirtute directū & scutatos pedites & loricatos equites sæpe trāsuerberat. Vt modest⁹ inquit. ℂ Certæ cohortis: certæ dixit: qm̄ in legiōe erāt cohortes decē. ℂ Et castra domestica. Et p. i. declarat. n. illud egregios equites. Castra aūt domestica: p̄torianas cohortes itelligit: q̄bus seianus p̄fuerat. ℂ Quidni: Cur nō. ℂ Et: ēt. Qui nolūt. s. hæc cupe. ℂ Præclara. s. sūt. ℂ Prætextā sumere imperatoria ornamēta itelligimus: q̄bus ēt seianus usus erat aut purpureā uestē accipē possumus: q̄ ille induerat: quo die i senatū uenit. ut Diō scribit. ℂ Ptās magistrat⁹ & oppidoꝝ p̄tor dr̄. ℂ De mēsura. ædiliū erat de ponderibus & mēsuris cauere: q minimi erāt magistratus. ℂ Vis dicere. s. magis q̄ sumere p̄textā seiani. ℂ Pānosus: uili pāno indut⁹ dr̄. ℂ Vlubris: Vlubre uicus olim in latio. ℂ Crassos. M. Crassū & eius filiū. p. Crassū: q trucidati fuerūt a pthis: q; scribit latius plutarchus. Appianus item scribit: gloria belli gerendi elatū Crassū: ut. s. ad indicū penetraret oceanū: & aurū arthoꝝ rapet. bellū iniuste in parthos mouisse. ℂ Pompeios: Magnū pompeiū cū duobus filiis: q tris orbis partes sua cæde inquinarūt. hic Martialis ait li. v. pōpeios iuuenes asia: atq; europa: s; ipsū terra tegit libyes: si tn̄ ulla tegit. ℂ Et illū. i. Cæsarē dictorē: q in senatu trib⁹ & uiginti plagis cōfossus est ut scri. Tran. Crassus aūt pōpeius: & Cæsar. inter se sibi ipsis orbē terrarum diuiserant. ℂ Deduxit. impulit. ℂ Locus: eos euertit. ℂ Nulla non arte. i. omni astu.

MAN. thrasilus

Pilum

spiculum

Potestas

Vlubræ

Crassi mons

pompe. filii

Cæsaris cædes

ℂ Castra do. i. castra p̄toriana qb⁹ p̄fuit Seiāus. ℂ De mē. uis di. id ē eē ædilis: nā ædiles p̄fuēt mēsuris & minimi sūt mgr̄atuū adolescētesq; pria cōmēdatōe ædiles creabūt. ℂ Vlubræ: uic⁹ d̄ quo Ho. Q d petis hic ē Est ulubris: aius si te nō deficit æqu⁹. ℂ Vasa mi. frā. hoc erat ædilis officiū Persi⁹: Lati⁹ qd honore supin⁹ Fregerit eminas areti ædilis iniquas. ℂ Quid crassos in. M. Crassum & oēs similes crasso non autem patreꝫ & filiū. Hos tres nominat. quoniam olim reip. imperium inter se diuiserant. DOM.

ℂ Cū gre. ch. Mathematicos p chaldeis accipe. idē. n. sūt Gelio tradēte chaldei Genethliaci atq; Mathe- MER.

mathematicus matice aūt addict⁹ fuit Tiberius: plenusq; psuasiōis oīa fato agi. ¶ Egregios eq. & ca. ꝑtorianas cohortes i telligim⁹ qb⁹ pfuerat quodā tpe Stra. seiāi pr̄ quo i aegyptū misso solus pfecturā earꝝ gessit seiāus: cōstituitq;
Seia. praefec. praetorii statiōes ꝓprias & separatas iuicē: ut tāq̄ uigiles itra unū murꝝ cōpulsi ꝑtoriāi milites simul & celeriter māda ta capesserēt & oibus formidolosi forēt: si uno muro: uelut castris itra moenia urbis cōtinerēt: ¶ Castra do. expōit p castra dōestica qd sint egregii eqtes: Nā apd̄ Suidā haec legim⁹: Δομέστικοι τοῦ ῥωμαίων ἱππικοῦ κατὰ ῥωμαίους οἰκιακοὶ στρατιῶται: hoc ē dōestici rōanorꝫ eqtes uel ꝫ rōanos dōestici stratio tae. ¶ Praetextā su. aut ipatoria ornamēta itelligim⁹: p ꝑtextā &. n. togā ꝑtextā triūphātes ipatores gestabāt
Potestas aut purpureā uestē accipe possum⁹ quā ille iduerat q̄ die i senatū uenit. Haec oia Diō. ¶ Ptās. magr̄at⁹ & offi cii appellatio ptās: quo noie urbiū ꝑtores & oppidorꝫ passim honorāt̄. Sueto. i claudio. Iurisdictionē de fidei cōmissis quotānis: & tm̄ i urbe delegati magistratibus solitā in ppetuū atq; ēt p ꝓuincias potestatib⁹ dmāda uit. ¶ Vasa mi. frāgere. aedilium erat de pōderib⁹ & mēsuris cauere. Persius. Sese aliquē credēs italo q; ho
Vlubris nore supin⁹: Fregerit eminas arreti aedilis iniquas. ¶ Vlubris: infrequēs & pene desertus in latio loc⁹: d̄ quo
Crassi in similē sēsū dixit Hora. Est aius ulubris si te nō deficit aequ⁹. Gētile nomē formauit. Plini⁹ ulubrēsis in ter tio naturalis historiae. ¶ Quid cra. patrē & filiū q a pr̄is trucidati fuer̄: &. n. scribit appian⁹: Gloria belli gerē di elatū crassū: ut. s. ad indicū penetraret oceanū: & aurꝫ bellū iniuste i parthos mouisse. ¶ Pōpeios. magnū pōpeiū: cū duob⁹ filiis: q tres orbis ptes sua caede ignarūt: id e Mar. acclamat. Pō. iuuenes asia atq; europa: s; ipsū Terra tegit libyes si tn̄ ulla tegit. Quid mirꝫ toto si spargit̄ orbe iacer̄. Vno n̄ poterat tāta ruia loco. ¶ Deduxit fl. q. cae. dictatorē d̄signat quē i sēatu ɔfodesᵗ pr̄es pricipib⁹ cōiuratōis duob⁹ brutis atq; cassio
VAL. ¶ Cū grege cal. quos de futuris cōsulebat metuēs sibi: qd̄ ei⁹ epistoiae colligit̄ tali pricipio qd̄ scribā. P. C. aut qūo scribā aut qd. oio n̄ scribā hoc tpe dii me deaeq; pdāt quē quottidie pire sētio scio. ¶ Vis cer. p. mis silia: a qbus pedestris utebat̄ exercit⁹: qd̄ loricā sciēter ac fortit̄ directū facile prūpe: qd̄ postea spiculū appel latū plla āt ꝓ munitis pedib⁹ pilis dixit. ¶ Et ca. do. q̄ ex dōesticis n̄ alienis sint coacta natōib⁹. ¶ S; mauis sumere ꝑtextā hui⁹ q trahit̄ q̄ ꝑclara & ꝓspa tm̄: ut reb⁹ laetis par sit mēsura malorꝫ. hui⁹ q trahit̄ ꝑtextā su mere mauis: ordo ē: s; an mauis ꝑclara & tm̄ eaten⁹ ꝓspa ut reb⁹ laetis sit malorꝫ par mēsura: an sidearꝫ & q̄ se quūt̄ sēsus ē. n̄ qd ꝑclara & totidē adiūcta mauis mala an p q̄ tēuissima ut i eis sine ullo fortunae casu cō se nescas. ¶ An si. ga. populorꝫ. ¶ Eē ptās. eē q̄ pr̄is & merꝫ hēas ipiū. Vlp. de iurisditiōe oiuꝫ iudicū: ipiū aut merꝫ aut mixtū ē merꝫ ipiū hr̄e gladii ptāt̄ ad aiaduertēdū i faciorosos hoies q ēt ptās appelat̄. ¶ Et d̄ mē sura uis dicere uasa minora: edilis fieri. Vlp. siqs mēsuras conduxerit: easq; magistrat⁹ frangi iusserit siqdem iniq̄ fuerūt. Sabin⁹ distiguit utrꝫ sic cōductor an nō si scit eē ex locato actionē: si minus nō q; si aeq̄ sunt ita demū eū teneri si culpa ei⁹ id facit edilis: & ita labeo & Mela scribūt. ¶ V n̄ altior eēt crassus: mali siqdē tollū tur i altū: ut lapsu grauior̄ cadāt: at ipsi malorꝫ caligie obruti opes magnas diu aliqñ crescere ignorāt unaq; hora corruere. ¶ Praeceps im. igēs ꝑcipuū. ¶ Impulsae rui. ruinā celsū uocat aedificiū uel ruinae ipulsae q; ei⁹ atria cōstiterint cum opis ruerit dominus. ¶ Quid crassos. Crassi domū q a parthis occisus ē. ¶ Quid pō peios: Pōpeii magni filios q a Iulio Augustoq; tādē deuicti sunt. ¶ Et illum. Iulium Caesarem dicit.

MAN. ¶ Malignis: maligna numia appellat ea q̄ qdē nocitu ra cōcedūt. ¶ Ad generū caeteris: ad plutonē infernū regē: pserpiaeq; raptorē & uirꝫ. ¶ Sine caede & uulne re &c. Multi enim iniq: atq; infideles regno: pauci bo ni sunt ingt actius ut scri. Cic. li. iii. off. ¶ Eloquiū ac famā: hoc loco eloquētiā ac famā fugiēdas eē exēplo mōstrat. ¶ Totis qnqtrib⁹: Quinqtria mineruae facta erāt. sic dicta. a dierꝫ numero. de qb⁹ late Oui. li. fa. iii. Celebrabat aūt domitianus i albāo quotānis qnqtria Mineruae: cui collegiū istituerat. Erātq; ibi oratorꝫ & po
Minerua a pueris. etarꝫ carmia. qd̄ Trāql. edocet pueri Mineruā colebāt ut eis i discēdis litteris dea faueret. hic Oui. dicto li. fa. ait: pallada nūc pueri: teneraeq; ornate puellae. Qui bn̄ placarit pallada doctus erit. ¶ Vno asse parua pecūia parꝫ. n. rhetorib⁹ soluebāt. ¶ Quisqs adhuc co. &c. Id ē qsqs adhuc sub rhetore discit. ¶ Vernula: seruus. ¶ Capsae: i q libri sūt. ¶ Manus: Cicerōis uidelicet de quo late plutarch⁹. In restoris āt & caput & man⁹ cice rōis affixae sūt. ¶ Caesa uidelicet: a popilio lenate ius
Antonii odium in Cicero su. M. Antōii. plutarch⁹ scri. uehemēs Antōii odiū i ci cerone initiū traxisse: qm̄ cicero. p. lētulū cū lucio cati lia cōspirātē supplicio affecerat. Cui lētulo nupta erat Iulia ex caesarꝫ familia ipsiusq; ātōii mr̄. ¶ O fortūatā
Cicero. carmina supple dixit Cicero post Catilinae cōiuratiōnē oppssaꝫ in quo cariae derisus ē. Solebat aūt & Caria, scribere cicero: uñ li. i. epistola ad lētulū ita ingt: Scripsi ēt carmi na qdā: nā ab oratiōib⁹ desiogo me: referoq; ad māsuetiores musas: q̄ me maxie sicut iā a pria adolescentia delectarūt: Scripsi ēt uersib⁹ tres libros d̄ tēporib⁹ meis: quos iā pridē ad te misissē: si eē edēdos putassē: sūt. n. testes & erūt sēpiterni meritorꝫ erga me tuorꝫ: meaeq; pietatis. ¶ Me cō. tpe uidelꝫ catilinae. ¶ Potuit: cicero.

Magnaq; numinibus uota exaudita malignis
Ad generꝫ cereris sine caede & puluere pauci
Descendunt reges: & sicca morte tyranni.
Eloquiū ac famā demosthenis: aut ciceronis
Incipit optare; & totis quinquatribus optat
Quisquis adhuc uno prā colit asse mineruā
Quē seqt̄ custos angustae uernula capsae.
Eloquio sed uterq; perit orator; utrunq;
Largus & exundans laeto dedit ingenii fons
Ingenio man⁹ ē & ceruix caesa nec unq̄
Sanguine causidici maduerūt rostra pusilli
O fortunatam natam me consule romam
Antonii gladios potuit contemnere: si sic
Omnia dixisset: ridenda poemata malo
Quam te cōspicuae diuina philippica famae
Volueris a prima quae proxima; saeu⁹ & illū

¶ Philipica

❡Philippica dēostenes i philippū macedonū rēge orones scripsit: quas qdē philippicas appellauit. Ci. āt i. M. Anto. scribēs orones q̄sdā ēt philippicas noiauit: dēosthenē imitat⁹. Cū pprie antōianas dbuisset appellar.

❡Quinqtrib⁹: qnqtria dies sacri mineruæ: q dieb⁹. v. celebrabant: ut Oui. docet. ita appellata qm qnq: diebus post idus fiebāt. dies. n. post idus ater erat inde qnqtria q̄si qnq: ab atro die ea celebrabat. Domiti⁹ quot ānis in albano ubi erat oratorū & poetarū certamē: de oratorib⁹ palphuri⁹ Sura coronat⁹ est. tradebant autē p̄cepta eloquētiæ tūc romæ: exigua mercede & uix ternis denariis: nā tāti cōstabat: ut scri. Pli. ut eēs disertissim⁹: utrūq: designat hoc loco Iuue. ❡Mineruā ptā. i. in c⁹ ludis qnqtrib⁹ ut possit certare adept⁹ ē. ❡Vno asse: exigua mercede. ❡Cæsa. iussu. s. antonii ex p̄scriptōe a popilio lenate piceno quē in cā capitis Ci. defenderat. ❡O for. uersus quē oppssa cōiuratōe Catilinæ. Ci. cecinit: i quo derisus ē pp ineptū carmē & arrogantiam. ❡Philippica: Demosthenes in philippum regem multis actionibus: quæ extant inuectus est Ci. cum in antonium scriberet Demosthenem imitatus dicendi libertate & eloquentia: æmulatiōem inscriptione fassus est. nam appellauit philippicas orationes in quibus ut ad Atticum scribit Demosthenes enituit. ❡Proxima a prima. idest secunda: nam illic acerrime accusat Antonium & eum maxime cōmouet. ❡Sæuus exitus. nam Demosthenes cum ob suspitionem corruptiōis ab areopagitis damnatus esset effracto carcere aufugit: pertulitq: exiliū in ægina: deinde cum bene de patria sentiret & loqueretur: publico decreto reductus est naui longa: sed cum audiret Antipatrum & Craterum aduentare diuersæ factionis principes: una cum Hipperide oratore & aliis fugit: qui omnes a populo damnati sunt: missoq: Archia tyrio tragœdo & Hipperidis lingua est abscissa: & Demosthenes cum in calabriam thraciæ peruenisset in templo Neptuni accepto nuncio damnationis: cum spacium ad scribendum petiisset: uenenum e calamo hausit. Ali⁹ Demosthenes imperator fuit: qui mortem sibi consciuit in Sicilia: ut scribit Iustinus.

DOM.

❡Totis quinquatribus optat: festa in honorem palladis quinquatria erant: de quibus Ouidius in tristib⁹. Hæc est armigeræ festis de quinq: mineruæ. Quæ fieri pugna prima cruenta solet. Dicta sunt autem quinquatria φ erant post diem quintum: uel ut nobilis poeta in fastis scribit a dierum numero. Vna dies media est: & fiunt sacra mineruæ Noia quæ adiūctis quinq: dieb⁹ hñt. Sanguine prima uacat: nec fas cōcurrere ferro. Causa φ est illa nata minerua die. Altera tresq: sup strata celebrant harena. Ensibus expertis bellica læta dea est. Mineruā. n. pueri colebāt: ut. s. eis dea in discēdis litteris faueret. Idem poeta. Pallada nunc pueri teneræq: ornate puellæ. Qui bene placarit pallada doctus erit. ❡Optat igitur uel puer primis imbutus litteris: eloquentiam aut Demosthenis aut Ciceronis. ❡Custos angustæ uernacula capsæ ingenuis & paulo ditioribus pueris: non solum pedagogi adhibebantur: sed & capsarum custodes: qui capsarii appellati fuere quam rem hic poeta innuit: & Suetonius apertius demonstrat: apud quem legimus Neronem damnatorū liberos quosdam cum pedagogis & capsariis uno prandio pariter iussisse necari. Vulpianus autem ubi de manumissis loquitur tradit pædagogum alumnum: & capsarium sæpe ab heris manumitti solitos interpretaturq: capsarium eum esse qui liberos portet. ❡Ingenio manus est & ceruix cæsa: proscriptum a triumuiris Ciceronem herennius Popilius interfecit: hanc uidelicet gratiam referens Ciceroni a quo seruatus fuerat: eius caput cum manu amputatum romam tulit: atq: rostris affixit gratificatus Antonio: quem nobilissimus orator: orationibus suis adeo insectatus fuerat ut hostis patriæ iudicaretur. Tradit Ap. senat⁹ decretum aduersus Antoniū Cicerōis manu scriptū fuisse: & in rostris ab eodē pnūciatū: in cuius facti ultionē & manus & caput rostris affixa fuerūt. Dion hoc amplius Antoniū in Ciceronis caput maledicta ingessisse: qd' iussit: cū dextra eius abscissa suggestui suffigi: ut ex eo loco ubi in eū cōcionatus orator fuerat cōspecti⁹ caput staret. Fuluia uero antonii uxor: cū illud in manib⁹ sūpsisset tū amara dicēs: tū inspuēs i gremio reposuit: oreq: apto linguā eduxit: in quā eas infixit ac⁹ qb⁹ i ornādo capite utebat. ❡O fortunatā natā me consule romā: hoc cecinit Ci. i laudē suā post debellatū Catilinā: & seruatā patriā. ❡Geneto a philippica famę iuect⁹ orator in antoniū oratōes suas: q̄s alii antonianas: ipse philippica appellauit. Imitat⁹ demosthenē qui hoc noie inscripsit orones illas uehemētes in philippū amyntæ filiū Macedoniæ regē. Secunda autem i ordine philippica: grauissima omnium habetur. in ea. n. acerrime antonii uitam lacerat.

MER. Quinquatribus

Capsarius quis

Vulpian⁹

Ciceronis cædes

Fuluia immanis

❡Nūinibus uo. ex. ma. demōib⁹ q malorū hoium mētes uersāt. ❡Ad ge. ce. plutonē q cereris filiā rapuit p̄serpinā. ❡Sine cæde & sāguie: i aliqb⁹ ē libris uulner. ❡Eloqū ac fa. ordo ē. incipit optar eloqū ac famā demostēis aut Ci. & optat subaudiēdū eā totis qq̄trib⁹: q̄s q̄s subaudi ille ē q adhuc uno asse partā colit mineruā. quē uernula āgustæ capsæ seqt. ❡Totis qnq̄trib⁹: festis dieb⁹ mineruæ post diē qntū iduū: ut Fest⁹ inqt: ut triatr⁹ & sexatr⁹ & septinatr⁹ & deciatr⁹ in quo atr⁹ supplemēti cā adiūgit: ut Gel. uulg⁹ iqt grāmaticorū septētriōes a solo nūero stellarū dictū putat: triones. n. p se nihil significare aiūt: sed uocabuli esse supplemētū sicut in eo φ qnquatr⁹ dicam⁹ φ qnq: ab idibus dierū numeris sit atrus: nihil tā festus q̄ Celius: qnquatrus ut bonus dicūt: at Diomedes in prima declinatōe qnquatriæ ptulit: hic uerbo ab eo φ est qnqtre: ut bacchanale uulcanale & similia si qñ singulariter flectant: qnquatribus q̄ puerorū p̄cipue erāt festa. Hor. in epistolis: neq: plura parare labores. Ac poti⁹ puer ut festis qnquatribus olim. Exiguo gratoq: fruaris tpe rapti: nec absurde totis qnq̄trib⁹ qñ mineruæ dicat⁹ hic fuit dies. Trā. i Domitiāo. celebrabat in albāo quot ānis qnq̄tria mineruæ cui collegiū cōstituerat ex quo sorte ducti magisterio fūgerēt redderētq: eximias uenatōes: ac scænicos ludos: supq: oratorū ac poetarū certāina cōgiariū: populo nūmorū trecētorū ter dedit. Idq: ppea φ festa solēnitates ei⁹ deæ p hoc spatiū tpis celebrabāt mēse maii ac martii: in quo de nuptiis hito certamine a minerua mars uict⁹ & obtēta uirginitate minerua nertene ē appellata. ❡Vno asse. p assē tenuissimū qddā significat irrisorie. hui⁹ as noiatiuus ē nā assis asseris facit: ut puluis pulueris: ē uero as qd libra: ut Varro iqt ab ære dictus ē & nūmus. Hora. quē si diminuas uilē redigat ad assē ut triēs & qdrās cū eo φ tres

VAL.

dr̃ & as cōponit̃ treſſis.Perſi⁹.hic dama ē nō treſſis agaſo.octo & as octuſis.Hor.q̄ti ēptæ pui.q̄ri ergo octu
ſib⁹ & ſilr̃ p oēs numeros uſq; ad cētū:ut cētuſis.Perſi⁹ & cētū græcos curto cētuſe licet.¶ Cultos.pædago-
gus.¶ Periit ultia circūflectit̃ qa ſyncopa ē.¶ Ingenio man⁹ ē & ceruix cæ.Cice.cui⁹ abſciſſū caput fuluia
Antonii uxor intra genua detinēs in tanti oratoris cōuicia faciēs q̄ potuit ſtulta poſtremo ſemel atq; iter; ca-
put ſputo fedauit.¶ Si maduerūt roſtra pro quibus cōcionatus eſt Cicero.¶ Si ſic ut hūc cōpoſuit uerſum
ſuue.ſententia ineptum.¶ Volueris a prima quæ proxima.i.ſecunda periphraſticos.

Exitus eripuit:quem mirabantur athenæ
Torrētem:& pleni moderātem frena theatri
Diis ille aduerſis genitus fatoq; ſiniſtro:
Quē pater ardentis maſſæ fuligine lippus
A carbone:& forcipibus gladioſq; parente
Incude:& luteo uulcano ad rhetora miſit
Bellorum exuuiæ truncis affixa trophæis
Lorica:& fracta de caſſide buccula pēdens.
Et curtum temone iugum:uictæq; triremis

MAN. ¶ Illū:Demoſthenē itelligit q orator optim⁹ athenien
Demoſthenes ſis:aduerſat⁹ ē pbilippo:alex.& antipatro regib⁹ mace
donū:tādē antipatri timore fugiēs in quodā neptuni
tēplo:e calamo ueneno ſūpto ad arā cecidit:qđ plutar.
lati⁹ explicat.¶ Torrētē:eloquētē.¶ Moderātē:tēpe
rantē.¶ Fræna the.pecūias publicas in theatris ipēde
bāt athenieſes:auctore āt Demoſthene adhibita ſunt
fræna:utq; i uſū militiæ ipēderet̃ ſermonē fecit ad po
Demoſthenes pulū.¶ Genit⁹ fuit pr̃ ar.maſ.Demoſthēis pr̃ demo
ſthenes cognoiat⁹ ē Macheropi⁹ ab officina gladiorū
quā athenis egregiā:multiſq; artificib⁹ ſeruis inſtructā
hēbat.auctor ē plutar.Relict⁹ āt a pr̃e ſeptē ānor; abū
dāte pr̃imōio:demū omiſſis cæteris diſciplinis:ad unū
ſeſe ipm̄ cōpauit atq; exercuit:ut dōcēdi facultatē nā-
Iſæ⁹ rhetor ciſceret̃:ad eā rē pceptorē hūit iſæū:q̄q̄ floreret tūc maxīe iſocrates.¶ Luteo uul.ruffo igni.ē.n.lute⁹ color
ruffus dilucidior:unū ei quoq; nomē eē factū ur̃ ab luce.ſ.auctor ē Gel.li.ii.¶ Bellor; exu. bellor; gloriam
Luteus color multis offuiſſe oñdit:ceu ānibali:alexādro:xerxi:&c.¶ Trūcis af.tro.lo.ſolebāt.n.uictis & exutis hoſtibus
obtrūcare arbores:i tumulo uel colle aliquo:ibiq; exuuias ſuſpēdere. Vir.li.xi.de ænea cōtra mezētiū. Vo-
Trophea ta deū prio uictor ſoluebat heoo:Ingētē q̄rcū deciſis undiq; ramis Cōſtituit tumulo:fulgētiaq; iduit arma
Mezētii ducis exuuias tibi magnæ tropheū Bellipotens abtat:rorātes ſāguie criſtas.Telaq; trūca uiri:& biſ
ſex thoraca petitū pfoſſūq; locis.¶ Lorica:appoſitio eſt.¶ Fracta caſſide.ita.n.trunca omnia in tropheis af
figebāt.¶ Buccula:buccæ tegmen ferreū caſſidi hærēs homeri interps li.iiii.iliados.Excuſſa pri⁹ pilo buc
cula celſiſq; criſtis.& li.vi.de aſtyanacte.Expauerat.n.clauſā patris galea faciem micantemq; ferro bucculā
terribileſq; ſuper conum & motu ipſo minaces criſtas.¶ Currū:fractū.¶ Temone:ſupple cum.

DOM. ¶ Ad rhe.mi.imo ad iſæū rhetorem poſt mortem pr̃is ſe cōtulit:allectus orōne quā habuerat Calliſtratus
ad populū.¶ Ardentis maſſæ.fuit.n.machæropius:& ita cognominatus eſt a faciendis enſibus.

MER. ¶ Quē mi.athe.Demoſthenē(tradit Plut.)natū pr̃e q cultellarius cognoiatus ē:qđ.ſ.domi hr̃et officinā:
demoſthenes & oparios cultellor;.Relictus puer in hæreditate locupleti: tutor; fraude: & negligētia direptis bonis: uix
habuit unū pceptoribus mercedē ſolueret. Ver; cū multo ſtudio:& laborioſo peruigilio i clariſſimū oratorē
euaſiſſet libertatis græciæ defenſor:publice grauib⁹ cōciōib⁹ philippū inſectat⁹ ē utpote publicæ libertatis I
ſidiatorē:p⁹ c⁹ mortē pr̃ia pulſus:tādē reuocat⁹ ē:ſed iā mortuo Alex.& ātipatro reb⁹ græciæ ppoſito cū ap-
tā cædē uideret relictis athēis:i calabriā iſulā ubi aſylū erat:Neptūo ſacrū cōceſſit:hauſtoq; uenēo ſe necauit
Cū iā paratā ſibi mortē ab achaia cerneret. ¶ Pleni mo.fre.thea.tetigit hiſtoriā de pecuniis publicis:q̄s in
Mors demoſthēis theatralē uſū athenieſes ipēdebāt:lege lata ne aliter de eis ipēdēdis q̄ſpiā ad populū ferret:ſed Demoſthenes
libertati pr̃iæ cōſultur⁹:primū pſuatit populo decēuiros creare penes quos tollēdi:& itē cōdendi leges ptās
Prudēter lex abrogata foret:q ſtatī ſublata lege q̄ capitale erat:cōcionē hr̃e de pecūiis in uſū militiæ ipēdēdis ſermonē fecit ad po-
pulū de ſuſcipiēdo bello cōtra philippū:uelut aduerſus publicū græciæ hoſtē. ¶ Ad rhetora:tradūt Her-
mippus ex gelio Demoſthenē ſolitū audire platonem:eo relicto ſecutū eſſe Caliſtratū oratore; athenienſe;
Buccula publicā agentem de oropo cām.¶ Buccula:a bucca:uidetur q; eſſe tegmen buccæ. Deſcribit aūt pluribus
Trophea uerbis cōſuetudinem cor; qui trophæa erigebant ſumpta de hoſtibus quos in fugam conuertiſſent.

VAL. ¶ Quē mi.athe.Demoſthenē.¶ Moderātē fre.ipet⁹ populares:& moderor tibi & te dicim⁹. Sal.in catilina
rio fortūa c⁹ libido gētib⁹ moderat̃:Luc.Siderib⁹ q̄cūq; fugā moderant̃ olympi.¶ Diis ille ad. ge.qñ tāt⁹
ē tādiu orator in uita uexatus.¶ Bellor; exu.ordo ē lorica affixa trūcis trophæis & buccula pēdēs de caſſide
fracta & iugū curtū temōe.p ex temōe & apluſtræ triremis uictæ & captiu⁹ triſtis in ſūmo arcu εφεξηγηόιο
¶ Bellor; exu.credunt̃ maiora ſubaudi bōa bōis hūanis.¶ Trūcis af.tro.trūcis trūcatis:ut curtū temōe iu
gū & lacer; crudeliter ora trophæū φ a τρέπω trophæō greci dñt ubi in fugā uerſi hoſtes.Ci.in.ii.rhetori
cor; cū thebāi lacedæmōios bello ſupauiſſent & fere mos eēt grais cū inter ſe bellū geſſiſſent: ut hi q uiciſ-
ſent trophæū aliqđ in finib⁹ ſtatuerēt:uictoriæ mō in pn̄tia declarādæ cā:nō ut in ppetuū belli mēoria māe
ret aheneū ſtatuerūt trophæū:hinc ſpolia capta fixa iu ſtipitib⁹:ut Noni⁹ Mar.de doctor; uiror; idagine in
q̄t appellant̃ trophæa.¶ De caſſide:dr̃ & caſſida:Prop.Aurea cui poſtq̄ nudauit caſſida frōtē. Vicit uicto-
rē cādida forma uiꝝ.¶ Buccula pē.i q deſigunt̃ criſtæ in ſūmo galeæ cono q buccæ paruæ hēat ſimilitu-
dinē:nā & buccula bucca puſilla dr̃.apuleius.tūc iuppit̃ pheſa cupidinis buccula manuq; ad os ſuū relata
cōſauiauit.ē alqñ & a boue diminutiuū:Virg.Et buccula cælū Suſpiciēs patulis captauit naribus auras. &
Rufus Fēſt⁹ i arato.Imber tortis cū bucculā narib⁹ autas Cōcipit.¶ Et cur.te.iu.curr⁹ quo ueteres confli
gebant:prius tamen equo q̄ curru fuit certādi conſuetudo.Lucr.Et prius eſt armatum in equi conſcendere
coſtas.Et moderier hūc frenis dextraq; uigere.Quā biiugo curru belli tētare picla.Et q̄ falciferos armatum

ſcendere

ascēdere currus. ℭ Victæq; trirēis aplustræ. naumachiæ significat uictoriā. aplustra iqt Fest⁹ ornamēta sūt nauiū: q̄ qa erāt ampli⁹ q̄ eēnt necessaria usui ēt aplustria dicebant. utrūq; .n. & aplustra dr̄. Ci. i arato naui bus assumptis fluitātia quærere aplustra. & aplustria idē in eodem. fulgent argoæ stellis aplustria pu ppis.

Aplustræ: & summo tristis captiuus in arcu
Humanis maiora bonis credūtur: ad hæc se
Romanus graiusq; ac barbarus induperator
Erexit: causas discriminis: atq; laboris:
Inde habuit: tanto maior famæ sitis est quā
Virtutis: quis enim uirtutem amplectit̄ ipsā
Præmia si tollas: patriam tamen obruit olim
Gloria paucorum: & laudis: tituliq; cupido
Hæsuri saxis cinerum custodibus: atq;
Discutienda ualent sterilis mala robora ficus
Q ñquidē data sūt ipīs quoq; fata sepulchris
Expende annibalē: quot libras in duce sūmo
Inuenies: hic ē quē non capit aphricam auro
Perfusa oceano: niloque admota tepenti
Rurs⁹ ad æthiopū populos aliosq; elephātos
Additur imperiis: hyspania: pyræneum
Trāsilit: opposuit natura alpemq;: niuemq;
Diduxit scopulos & montem rupit aceto.
Iam tenet italiam: tamen ultra pergere tendit
Actū inquit nihil est, nisi pœno milite portas
Frangimus & media uexillum pono subura.
O qualis facies: & quali digna tabella:

ℭ Amplustræ: amplustra nauiū ornamēta āpli⁹ q̄ eēnt necessaria usu: ut scri. Fe. ℭ Captiu⁹: dux. ℭ In ar. sū. trophea i locis eminētiorib⁹ figebant. Sal. de pōpeio. Deuictis hispāis trophea i pyrenæis iugis cōstituit. Ex quo more trophea i urbib⁹ figebant in arcub⁹ ædificatis. ut Ser. refert li. xi. æn. ℭ Grai⁹: ut alexāder. ℭ Bar bar⁹. ut ānibal. ℭ Quis. n. uir. &c. Oui. id pri⁹ ad maximū scripserat. li. ii. de pōto. Ipē decor facti recti si p̄mia desint. Nō mouet & gratis penitet eē pbū. ℭ Oli q̄uq; Annibal. n. gloriosus p̄riæ ruinæ cā fuit. ℭ Sterilis fi. i. caprific⁹. ℭ Fata: ruinæ: mortes. ℭ Expēde: pōdera ℭ Annibalē. i. ei⁹ cinerē. ℭ Aphrica mau. pf. o. aphrica ab oriētis pte nilo terminat̄: pelago a cæteris. a septētriōe. n. libyco mari cingit̄: ab meridie æthiopico: ab occidēte atlātico. Mauri uero in atlāticū pelag⁹ expositi sūt: auctor ē mela. ℭ Aliosq; ele. hoc ait qm̄ auctore Pli. li. viii. ℭ Elephātes fert āphrica ultra ylulcas solitudines & in mauritania: ferūt æthiopes & troglodıtæ sed maxios idia. ℭ Addit̄ ipe. his. hanc amilchar pri⁹ infestare cœpit: deinde asdrubal ei⁹ gener. postea uero ānibal poti⁹ ē oi ppe hispania usq; ad pyreneū mōtē: q̄ eā puinciā ab gallis diuidit: supatis demū pyrenæis iugis ad rhodanū uenit. demū alpes ēt dieb⁹. xv. supauit: p ingētia saxa igni acetoq; putrefacta sibi apiens iter. id plutar. scri. Liui⁹ quoq; pluria. ℭ Opposuit: annibali. s. atq; hostib⁹ aliis: alpes. n. mōtes sūt altissimi: q italiā a germania submouēt. teste Pli. lib. iii. ℭ Alpēq; niuēq;. i. niuosas alpes. ℭ Diduxit: diuisit. ℭ Portas: urbis. s. ℭ Subura: de hac sat. iii. uide. ℭ O qualis: admirandi stupendiq; aduerbiū. ℭ Digna tabella: mos erat pictorꝝ in tabulis sæpe deformes facies & distorta corpora pingere romæ potissimū risus gratia.

MAN. | Viritus fine præmio fugit | Africæ termi. | Mauri | Elephāti | Anibalis uictorie | Pyrenæus mons | Alpes ruptæ | Alpes

ℭ Sūmo in arcu: nā arcus dabant̄ triūphalib⁹ uiris: & ut puto uocat tpa Domitiani q gloriā arcuū supra q̄ decebat affectauit: nā habuit qndecim: ut scribit Trāqllus. ℭ Ste. ro. fi. i. caprifici: nā enata caprific⁹ solet findere marmora & delere titulos. Mar. Marmora messale findit caprific⁹. ℭ Aphrica: duplici mauritania ab occidēte terminat̄: nō cōtētus libya ānibal hispaniā a p̄re & asdrubale domi ā petiit. ℭ Aethio. po. q sunt i libya. Sūt itē æthiopes hespi æthiopes pori: æthiopes darithitæ. ℭ Alios elephā. nā in mauritaniæ saltibus sūt elephāti: ut scribit Pli. hos aūt noiat qm̄ ānibal elephātib⁹ in bello usus est. ℭ Pirenæū: mōtē iter hispaniā & galliā latere uergēti i hispaniā fertili & frugifero altero ad galliā sterili. ℭ Natura opposuit alpes: nā alpes dedit italiæ p muris natura aduersus ipetū barbarorꝝ: ut Pli. scribit. & ut idē est auctor lib. xxxvii. pdigii loco habitū est: cū ānibal eas supauit. ℭ Mōtē rupit aceto adhibito incēdio & infuso aceto: ut scribit Liui. Sed Polibyus tanq̄ fabulosū omittit. ℭ Quali tabella: notat deformitatē: nā deformes in risū aliqñ pingebant̄: ut Bubalus & arctemus. Hipponactē poetā ephesiū effinxerūt ob deformitatē oris ut derideret̄.

DOM.

ℭ Amplustræ: amplustria scribit Pōp. Eest⁹: nauiū eē ornamēta: q̄ qa plus erāt q̄ eēnt necessaria: ēt amplustria dicebant̄. ℭ In arcu. triūphali subaudi: i quo sculpti erāt captiui: & hitu & forma ppria. ℭ Sterilis mala ro. fi. paphrasis caprifici: q̄ i muris natas: eos dissipat & distringit h⁹ fruct⁹: q̄uis nō maturescat. Inter fic⁹ tñ se rifiq; paruos generet culices: q̄ morsu ficorꝝ ora apiāt: soleq; iducāt. uñ maturescūt: & ē familiaris locutio d̄ his quorꝝ æternitas spata tollit̄ ruina monumētorꝝ. Mar. Marmora messale findit caprific⁹: & audax Dimidios crispi mulio ridet equos. Caprificationē tñ appellat Pli. in arborib⁹: quotiēs illarꝝ cortex p uer cultello findit̄: ut cōmodi⁹ prūpāt arbores atq; crescāt. A similitudine credo caprifici: q̄ ruptis muris itumescēs exit. ℭ Expēde annibalē: puer adhuc annibal uiuente p̄re: in odiū populi romani iureiurando adactus in hispania iaz patris armis edomita bella gessit. Tū sagūto expugnata atq; direpta in italiā trāsiit quatuorq; grauissimis cladibus romanos affecit: q̄ oia in historiis decantata: nūc pluribus uerbis declarāda nō sūt. ℭ Aphrica mauro perfu. ocea. aphrica quā tertiam orbis ptem pleriq; dixerūt: ab occidente atlantico alluit̄ oceano: mari n̄ro ab europa discreta: ab asia uero flumine nilo: quos fines hic poeta pcurrit. ℭ Nilo repenti. Nil⁹ ab aphrica dispescit eā æthiopiā: q̄ sub ægypto ē. ℭ Ad æthiopū populos: existimo hic significari alterā æthiopiā agisimbā noie. ℭ Aliosq; elephātos. uers⁹ ortū (ut Ptolemæ⁹ tradit) iuxta totā libyā regio magna æthiopū est: in qua elephanti albi omnes: & rhinocerotes: & tygres sunt: nisi forte alios ad differentiam indorꝝ dixit: q maiores esse aphris legunt̄ secūda declinatōe ptulit elephātos nominatiuum latinum a genitiuo græ

MER. | Amplustræ | Caprifici culices | Annibal in romanos | Fines aphricæ | agisimba | Elephanti albi

Vnde pyrenei | Graiæ & pœninæ | Vis aceti | deformes in tabulas referunt | Capitur oculo

cõ formãs. ℭ Pyreneũ. mõtes pyrenei hispanias a gallis distermínãt: dicti pyrenei (auctore Diodoro) ἀπὸ τοῦ πυρὸς. i. ab igne. ferũt. n. priscis tpibus: relicto a pastorib⁹ igne: terræ sup̃ficiẽ totã exarsisse. Vñ ex eo qđ forte accidit pyrenei mõtes appellati sunt. ℭ Diduxit scopulos: alpes quæ iuga italiã muniunt duas fores hre ab historicis tradunt: graias atq̃ pœninas his pœnos graiis herculẽ trãsisse memorant. ℭ Et montẽ rupit aceto. Annibal trãsgressurus alpes: recisis siluis: cõbustisq̃ lignis: atq̃ superinfuso aceto saxa resoluit i cinerẽ aptoq̃ trãsitu in italiã trãsmisit exercitũ. ℭ Et q̃li digna tabella: tetigit hac in parte frequentẽ pictorũ morẽ: qui in talib⁹ sæpe deformes facies & distorta corpora pingere solebãt: & p̃cipue Romæ: ut Plutarch⁹ notat in eo libro q̃ inscribit̃ περὶ τῆς πολυπραγμοσύνης: hoc est de negociositate siue de curiositate ad hũc modũ romæ quidã picturas: aut statuas per iouem uenalium pueroꝝ aut mulierum nihil faciunt: sed circa foꝝ mõstroꝝ obseruant̃ p discentes eos: q̃ sine crnribus sunt: aut curuo cubito: aut triũ oculoꝝ: aut acuto capite hos inquirunt: & si quid mixtam habuerit figuram: aut abortiuum monstrum fuerit.

VAL. ℭ Et sũmo. tristis captiu⁹ in arcu. q̃ ex fornice captiu⁹ p̃iceret. ℭ Roman⁹. ut iuli⁹ Cæ. grai⁹: ut Alex. barbat⁹ ut Hãnibal. ℭ Indupator. p̃ ipator pathos epẽthesis pp breuẽ inter duas lõgas: ut Lucre. illđ. Ad quẽ cũq̃ q̃unt cõturbari inq̃ pediri p̃ ipediri. hoc ãt ip̃riis noib⁹ facere nõ possum⁹: ut cũ Hor. æcotuticũ oppidi p̃pi iũ nomẽ scidere nõ posset ait. Mãsuri oppidulo q̃ uersu dicere nõ ẽ. & Lucil. i. vi. saty. seruoꝝ ẽ festusq̃ dies hic. Quẽ pœne exametro uersu nõ dicere possis. ℭ Hesuri. mãsuri. ℭ Cinerũ ei⁹: q̃ tñ cupierat. ℭ Sterilis fic⁹. i. caprificus. ℭ Mala ro. q̃ officiũt: & ne q̃dẽ ulla i rep̃sunt. ℭ Saxis: custodib⁹ figurate iũctũ: nõ. n. hoc custos dr̃. ℭ Expẽde an. annibalis cineres. ℭ Mauro p̃. ocea. occiduo alluẽti terrã mari. ℭ Niloq̃ ad mota q̃ ægyptũ secat. ℭ Rursus ad æthio. po. ali. ele. q̃ñ duplex ẽ æthiopia: ut Ho. in. i. odysseæ αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν, οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος οἱ δ' ἀνιόντος [printed in corrupt Greek type: ἀλλὰ μέν αἰθίοπας μετεκίαθεν τηλόθεον ... τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν]. ℭ Addi. ip. carthaginẽsiũ deleta sagũto. ℭ Pire. trã. q̃ a celtis diuisos hiberos p̃spectat. ℭ Didu. sc. ut Li. & Sili. descripsere. ℭ Tñ ul. pge. tẽ. nõ cõtẽt⁹ q̃ italiã uastauerit sine p̃lio capuã sit igressus romã ip̃a3 cupit inuadere. ℭ Et me. uexil. po. subur. q̃ loc⁹ i urbe celebris fuit: suburra luni⁹ scribit ab eo q̃ fuerit sub antiqua urbe.

> Cũ gætula ducem portaret belua luscum
> Exitus ergo q̃s ẽ? o gloria uincitur idem
> Nẽpe & in exiliũ p̃ceps abit. atq̃ ibi magn⁹
> Mirandusq̃ cliens sedet ad prætoria regis.
> Donec bithyno libeat uigilare tyrãno:

MAN. | annibal fit luscus

ℭ Portaret belua luscũ. Plutar. sic ait. supatisq̃ apœninis iugis p ligures ea uia qua ad paludẽ ac planitiẽ fluminis arni ẽ iter in ætruriã descẽdit. Arnus uehemẽtius excreuerat per eos dies: atq̃ oẽs circũiacẽtes cãpos aq̃s inundauerat. Igit̃ annibal tñ exercitũ secũ trahẽs priusq̃ e palustribus locis egrederet̃: uitare nõ potuit: q̃n ingẽtẽ hoium ac iumẽtoꝝ iacturã faceret: ipse quoq̃ dux & si elephãto q̃ un⁹ sup̃fuerat: ex multis eminẽs ueheret̃: plures tñ dies ac noctes aeris intẽpie uigiliisq̃ cõfectus alteꝝ omisit oculũ. hæc ille. ℭ Vincit̃ idẽ. postq̃ scipio in aphricã cũ romano exercitu iuerat. Annibal ab italia reuocat⁹ ẽ: ut p̃riæ opitularet̃: itaq̃ apđ zamã pugnatũ ẽ: ubi supra. xx. milia hostiũ eo die ab romanis cæsa: totidẽ p̃pe capta dñr. ipse annibal dux ad ultimũ pugnæ euẽtũ morat⁹: e media cæde cũ paucis effugit. Desperatis deinde rebus in asiã p̃fectus. Exilioq̃ mulctatus ad antiochũ puenit syriæ regẽ: sed debellato antiocho romani p̃ter alias cõditões quas iposuerũt regi ãnibalẽ sibi tradi postulabãt: q̃đ ãnibal multo ante p̃spiciẽs ab antiocho discessis: & lõgis erroribus euagatus tãdẽ ad prusiã bithyniæ regẽ cõfugit. Demũ. T. Flaminius. C. flaminii filí⁹: q̃ ad trasimenõ

ánibalis mons

ceciderat ãnibalẽ a prusia petiit. q̃r milites regii ad eũ capiẽdũ missi: q̃ in libyssa bithyniæ uico iuxta maris littus sito erat: sed oĩ spe euadẽdi abiecta: statuit morte uolũtaria romanoꝝ manus effugere. Alii seruũ ab eo iussũ cõpressa gula sp̃ũm interclusisse tradũt: q̃dã sanguinẽ tauri bibisse eũ dicũt. Liuius uero scribit: uenenũ ad similes casus p̃paratũ poposcisse: eoq̃ sibi cõscisse mortẽ. lxx. ætatis anno: ut q̃dã memoriæ p̃diderũt: hæc ex plutarcho. Multa ẽt Liuius lib. ix. quartæ decadis. ℭ Prætoria regis. s. prusiæ: nã ingt. ℭ Donec bithyno iubeat uigilare tyrãno. Nec legendũ est iugulare: sed uigilare: prusiæ. n. regiã frequẽtans ãnibal opiebatur plerunq̃ surgentem a somno: ut regem salutaret clientis more.

Anibalis lxx

DOM. ℭ Belua: elephas: nã ut scri. Liui. elephãto uectus ẽ: q̃ un⁹ sup̃fuerat: ut alti⁹ extaret i aq̃s palustrib⁹. ℭ Ducẽ lu. ãnibalẽ carẽtẽ altero oculo: quẽ amiserat in trãsitu alpiũ apœnini. ℭ In exi. fu. ut alii scribũt stati p⁹ cladẽ acceptã a Scipiõe descẽdit ad litt⁹: nauigauitq̃ ad ãtiochũ regẽ syriæ: alii scribũt eũ multo p⁹ fugisse & dãnatũ exilio a suis ab ãtiocho fugit ad prusiã regẽ bithyniæ p quo bellũ gessit aduers⁹ eũenẽ. ℭ Iugulari: assẽtiẽdo romãis q̃ ãnibalẽ r̃poscebãt p flãiniũ legatũ: q̃đ cũ ãnibal audiuisset hausto uenẽo sibi mortẽ cõsciuit

MER. | Annibal mors annibali

ℭ Portaret bel. lu. Annibal etruriã cũ p hyemẽ pagraret: & pluuiis amnis inũdasset: ad eũ traiiciẽdũ elephãtũ ĩscẽdit: uerũ p̃mẽtib⁹ aq̃s atq̃ frigore altero capt⁹ ẽ oculo. ℭ In exi. p̃ceps fugit. pace data carthaginẽsib⁹ annibal ipse in exiliũ pulsus: ad antiochũ syriæ regẽ se cõtulit: quo supato prusiã regẽ bithyniæ adit. Sed cũ romani eũ repeterẽt: sũpto ueneno q̃đ sub anuli gẽma habebat sibi mortẽ cõsciuit. Sepultus & uico libyssa locus sortes petẽti p̃dict⁹ fuerat: hoc ẽ libyssa corp⁹ teget ãnibalis. ℭ Libeat uigi. tyrã. prusiam dicit: cuius regiam frequẽtabat annibal operiens plerũq̃ surgentẽ a somno: ut salutaret regẽ more clientis.

VAL. ℭ Portaret bel. lu. nã cũ in etruriã peruenisset annibal æger oculis ex uerna: ut ingt Li. primũ tẽperie uariãte calores frigoraq̃ elephãto q̃ un⁹ sup̃fuerat q̃ alti⁹ ex aq̃ extaret uectus uigiliis tñ & nocturno hũore palustri q̃ cælo grauãte caput: & q̃a medẽdi nec loc⁹ nec tp̃s erat altero oculo capt⁹ ẽ. Nẽpe & i exiliũ p̃ceps fugit ãnibal cui⁹ p̃ria triq̃dra caprariæ isulæ i mari hiberico fuit p̃ri carthaginẽsiũ ipatori hãilcari cũ nouẽ eẽt ãnorũ ad aras admot⁹ iurauit se q̃primũ posset aduersus romanos pugnatuꝝ: mortuo hãilcare asdrubal creat⁹ ipator ãnibalẽ ætatis flor̃ sibi cõciliatũ militiã docuit: q⁹ tpe magnis q̃dẽ uirtutib⁹ s3 p̃ib⁹ uiciis excellẽs occiso

asdrubale

ſdrubale ĩpator declaratus ſaguthũ hiſpãiæ opulẽtiſſimã ciuitatẽ populo romão fœdere cõiũctã ãnũ agens uigeſimũ diruit:& captos ĩcolas ultimis affecit ſuppliciis:pyrænęos trãſiliit montes:ide ĩ italiã qnto mẽſe ab hiſpania puenit in quo itinere triginta hoium milia amiſit & iumẽtoꝝ ingẽtẽ numeꝝ:at quos adduxit inco lumes eoꝝ:& octoginta milia peditũ & decẽ eqtũ ferũt:qb⁹ copiis apud ticinũ amnẽ corneliũ ſupauit,ſcipio nẽ:ide alteꝝ cõſulẽ ſẽproniũ ad trebiã torrẽtẽ placẽtinũ cũ magna romãoꝝ clade pſtrauit: Flaminiũ cõſulẽ apud traſimenũ lacũ iſidiis & aeris caligine circũuẽtũ cũ uigiti qnq; milib⁹ romanoꝝ multo maxia pte cæ ſa cõſulẽ occidit:poſt quẽ miſſus ĩ ãnibalẽ Fabi⁹ maxim⁹ a populo ſolus dictator dict⁹:q differẽdo pugnã p ſũma iuga & abditos mõtiũ ſalt⁹:receſſuſq; caſtrametat⁹ ãnibalis feruidã certãdi auiditatẽ mora eluſit: mox cõpta ẽt occaſiõe uicit:ubi ãnibalẽ:nũqd nõ ipſe dixiſſe ferunt:fueram augurat⁹ ñ fore qn ẽt mõtana nubes nos largo ibri obrueret:poſt hũc acili⁹ & ſeruili⁹ delecti cõſules fabiãis artib⁹ ãnibalẽ ad cõmeatuũ ſũmã uſq; inopiã attriuerũt:poſt hos miſſi in ãnibalẽ paulus æmili⁹ quos pp bacchãtẽ Terẽ. Var. cõſules apud cãnas in apulia uicit:ibi nãq; Varrõis amẽtia paulus cõſul & cõſulares uiri uiginti piere:ſenatores tũ occiſi tũ capti triginta:eqtũ.xl.milia:ac ſi ea die ad urbẽ ãnibal:ut macharbal hortabat̃ cõtẽdebat:plena terrore urbs capie bat̃:captiuos a romãis redimi recuſatos ãnibal ad unũ oẽs occidit:tres ãnuloꝝ aureoꝝ modios cæſoꝝ in eo cõflictu romãoꝝ carthaginẽ miſit:haud multo poſt.Cn.Ful.pcõſulẽ:& tribũos undecim ac.xvii. milia mi litũ in pugna occidit:inde cũ ingẽti oĩum romanoꝝ metu p ſueſanũ agrũ ad qrtũ lapidẽ ab urbe acceſſit:ſ; in cãpaniã ſe recipe cõpulſus eſt ãno ſeqnti claudi⁹ marti⁹ dux roman⁹ ab ãnibale occidit̃:at claudius nero a quo Neronũ dom⁹ iuxta metauꝝ amnẽ cõſul cũ ſalinatore collega ſuo aſdrubalẽ ãnibali fratri ſuo in italiã ex aphrica magnũ adducẽtẽ exercitũ deuicit:cæſis ſupra.xlv.milib⁹:aſdrubalis caput ad ãnibalẽ pfixũ lan cea deportatũ ãnibalis maxie aios fregit exclamãtis ſum⁹ lupoꝝ pda rapaciũ:hinc effugere opim⁹ erit triũ phus mox qrtodecio belli ãno ſcipio cõſul creat⁹ i africã miſſus pclare multis bellis in hiſpania geſtis aphro rũ ducẽ hãnone a ſe uinctũ pemit:ſiphacẽ nũidiæ regẽ captiuũ romã miſit:q̃obrẽ domũ ire ãnibal a cartha ginẽſib⁹ gemẽs cogit̃:q cũ carthaginẽ pueniſſet initã p Scipionẽ cũ romãis pacẽ fregit:inde ab utroq; duce initũ pliũ:qle uix illa unq̃ ãtea pdiderat memoria:i quo roman⁹ uictor:& ãnibal pene capt⁹ cũ qtuor tm̃ effu git militib⁹ inuẽtã in ãnibalis caſtris argẽti põdo.xx.milia.auri.xc.ita ãnibalẽ tot regionũ uictorẽ de roma noꝝ clade uariaq; exultãtẽ:tãdẽ romana fregit uirt⁹:q uictorib⁹ facile cedẽs ſe plio & bello uictũ faſſus i exi liũ ſpõte q; inſidias metueret ſe dedit:cui tota ſordebat africa:cui hiſpaniæ ad imorãdũ nõ idoneæ uiſæ ſunt cui fuerat gallia anguſtior q̃ ut aius eius expeteret cui italiæ romaniq; impii indigna inniti fœderis cõſocia tio & amicitia uidebant̃ ad ãtiochũ fugit:quẽ romani legati aſſiduo lõgoq; colloqo res ei⁹ geſtas ſoli coram extollẽtes ãtiocho reddidere ſuſpectũ:deinde in cretã fugit:ubi cũ aliqdiu qetẽ uixiſſet:& ob ingẽtes q̃s con geſſerat opes metueret inſidias:ãphoras repleuit plũbo q̃s in tẽplo dianæ fortunæ ſuæ pſidia deponere ſe di xit ut de ipſo inſula minime ſollicita eẽt:at auꝝ oẽ ſecũ ferẽs ad pruſiã bithyniæ regẽ pfugit ex duce ſũmo fact⁹ cliẽs:ex triũphis glorioſo fugitiu⁹ ubi poſtremo d regis fide:q̃ nã futura eẽt trepidãs & romanã metuẽs potẽtiã cũ ut capet̃ legat⁹ ad pruſiã a romanis miſſus eẽt flamini⁹:regiã obſeptã militib⁹ ſentiẽs cõtinuo ue nenũ qd in anulo geſtabat hauriẽs abſũpt⁹ ẽ:& ipſe deniq; pruſias regno obiect⁹ ob pfidiã ab oĩbus deſertus cũ in latebris miſerrime uictitaret a filio pempt⁹ ẽ.ãnibalis uero ſepulchꝝ diu in libyſſa oppido ſpectatũ eſt quã ex oraculo metuebat noie decept⁹ ex libya & oio ex aphrica effugerat illã rat° nõ hãc in q̃ uita deceſſit.

Finẽ animæ:quæ res humanas miſcuit olim:
Non gladii:non ſaxa dabunt:nõ tela ſed ille
Cannarum uindex:ac tanti ſanguinis ultor
Anulus:i demens & ſæuas curre per alpis:
Vt pueris placeas:& declamatio fias.
Vnus palleo inueni non ſufficit orbis:
Aeſtuat infœlix anguſto limite mundi:
Vt gyaræ clauſus ſcopulis:paruaq; ſeripho
Cum tamẽ a figulis munitam itrauerit urbẽ
Sarcophago cõtentus erit: mors ſola fatetur
Quãtula ſint hoium corpuſcula creditur oli
Velificatus athos:& quicqd græcia mendax
Audet i hiſtoria:cũ ſtratum claſſibus iiſdem

℄ Anulus.Pli.li.xxxiii.de anulis ſcrib.q; aliq ſub gẽ mis uenena cludebãt:ſicut demoſthenes ſũm⁹ orato rũ græciæ:anuloq; mortis gr̃a hẽbãt. ℄ Declamatio fias.i.declamatõis materia. Vñ in ſaty.vii.dixit. Cu; mihi ſexta quaq; die miſeꝝ dir⁹ caput ãnibal implet. Quicqd.i.de quo deliberat.an petat urbẽ a cãnis.&c. ℄ Pelleo iuueni.i.alexandro macedonico:pella enim urbs macedoniæ eſt teſte Mela.quam maxime illuſtrẽ alumni efficiunt:philippus græciæ domitor. Alexan der etiam aſiæ. ℄ Vnus orbis:Plutarchus ſcribit ale xandrum quum audiiſſet Anaxarchum de infinitate mundorum diſſerentem fleuiſſe:amiciſq; rogantibus: quid nam fleret:an non inquit dignum eſt flere:ſi cu; infiniti ſint mundi:domini unius uix facti fuerimus. Meminit & Valerius libro octauo de cupiditate glo riæ. ℄ Aeſtuat:furit:inſanit. ℄ Limite:termio & me ta. ℄ Mundi:ideſt terræ. ℄ Gyaræ: inſulæ quæ una ſporadum eſt. ℄ Seriphus uero inſula eſt cycladum: de quibus latius ſatyra ſexta.in has autem inſulas no centes mittebantur. ℄ A figulis munitam urbem:babylona intelligit:quam ſemiramis cõdidit: murumq; urbi cocto latere circundedit:arena:pice:bitumine interſtrato:quæ materia in locis illis paſſim e terra æſtu at. Auctor eſt Iuſtinus libro primo. Babylone præterea obiit Alexander Ariſtobolus tradit:quum per fe bris ſæuitiem ſitim collegiſſet uinum potaſſe:quare mentis impotem factum ſuum obiiſſe diem pridie ca lendas quintiles:tũ nulla ueneni extit ſuſpitio:ſexto poſt anno:quũ de illo renũciatũ eſt. Olympias cæſis cõ pluribus ſolæ pincernæ regũ p mortui cineres diſſipaſſe tradit̃.q; is uenenũ temperaſſe crederet: hæc & plu

MAN. Anuli cum ueneno

Pella

C. Orbes plures Alexandri orbis.

Gyarus ſeriphus

Babylon

Alexandri mors.

Sarcophagus

Alexandri ſepulchrum aurum

ta plutarchus. ❡ Sarcophago. sola urna. Sarcophagus lapidis genus est: a σὰρξ κὸς. quod ē caro: & φὰγος uorax. φαγω uero comedo. Pli. li. xxxvi. sic ait. In asso troadis sarcophagus lapis fissili uena scindit. corpora defunctorum condita in eo absumi cōstat intra. xl. diē exceptis dētibus &c. ❡ Sarcophago cōtētus erit. ptolomeus lagi filius Alexandri corpus perdicæ abstulit cum id ex babylone deferret: attulitq; alexandriam: ei q; parentauit: quod & adhuc ibi iacet. sed nequaquā in eodem alueolo. Nam qui nunc uitreus est. prius aureus erat: Coccas enim cui cognomento fuit ptolomeus accersitus illum rapuit ex syria profect⁹. qui postea cito excidit: quapropter parum ei spolia pfuere. hæc & plura Strabo. lib. xvii. ❡ Velificat⁹. uelis nauigatos.
Xerxes ❡ Athos macedoniæ mons. quem xerxes continenti abscidit. ut scribit Pli. lib. iiii. herodotus etiam lib. vii. scribit q; athos mons est ingens ac nobilis ad mare pertingens ab ac parte hominibus cultus. ad continentē desinens in speciem peninsulæ cum isthmo duodecim stadiorum. xerxem autem athonis isthmō iussisse intercidi ad mare recipiendum in fossam tantæ latitudinis. ut duæ triremes pariter illac trāsire possent. Catull⁹. p mediū classis barbara uenit athō. & Luca. li. ii. Nō eurum zephirumq; timēs. quum uela ratesq; In medium deferret athon.
historia ❡ Græcia mendax: incredibilia enim uidentur. quæ de xerxe dicūtur. Satyra etiam. xiiii. ait Si græcia uera. Præterea ut scribit cicero libro. ii. de oratore priā historiæ lex est: ne quid falsi dicere audeat. Deinde ne quid ueri tacere audeat. Ne qua suspicio gratiæ sit. in dicendo ne qua simulatis. historia autē testis est temporum. lux ueritatis. uita memoriæ magistra uitæ. nutia uetustatis. ❡ Constratum classibus iisdē
Pons in mari. suppositumq; rotis solidum mare. Quædam maria ponti septē stadi. traiectū pontibus iunctū fuisse: sed ingens adorta tempestas ea omnia dissoluit qđ cū audisset xerxes indigne ferens: iussit trecenta helespōto uerbera infligi: & in eius pelagus par compedū dimitti. iam audiui inquit idem herodotus misisse quoq; cum
Xerxes in pelag⁹ conuitia in mare his qui etiam stigmata hellespōto inurerēt. certe mādauit ut colaphos hellespōto incuterēt. dicētes barbara uerba atq; uesana. O aqua amara. Dn̄s hāc tibi pœnā irrogat: q eū læsisti: qui de te nihil male meritus erat. Te tamē rex xerxes ueris nolisue transmittet. Meritoq; nemo hominū tibi sacrificat. ut doloso pariter & amaro flumini. hac pœna mare xerxes plecti iussit: pōtesq; iterum ibidē facti: sed quo pacto herodot⁹ ipe edocet.
DO. M ❡ Vltor annulus uenenū qđ gerebat in ānulo. ❡ Vl. s. romāo. ❡ I de. hone. ihibitio ē p pmisionē. ❡ Pel. pela colonia ē in macedōia & metropolis: ubi milites recēsebāt & alebāt eq: ut scri. Stra. alexādro & philippo regibus claruit ut scri. Pli. Philippus pelleus ē: dictus: Luc. pellei ples uesanā philippi: pelleus itē alexandrinus significat ab alexādria urbe cōdita ab alexādro. ❡ Sarco. i. tumulo ex sarcophago lapide: q ut scrib. Pli. in aso troadis fissili uena scindit: corpaq; defūctorum cōdita i eo absumi cōstat itra qdragesimū diē: exceptis dētibus: mutianus auctor ē: q illata sunt una cū cadauere fieri lapidea dr a σαρκὸς qđ significat carnē & φαγω qđ ē edo. an hoc genere lapidis cōdit⁹ sit alexāder uiderūt alii Stra. certe in ultimo scri. in aurea urna eū prius fuisse cōditū: ut sarcophagū hoc loco accipias p simplici urna. ❡ Vrbē mūitā a figulis. babylonē intelligit in assiria cōditā a semiramide ex lateribus: & asphalte. i. genus bituminis ut trogus intepretat: scribit Diodo. in. iii. secutus Cresiā & clitarchū scriptores Alexādri: ex oi regno cōuenisse hoies ad urbē condendā de cuius magnitudine idē est auctor: scribūt Throgus & Stra. in. xvi. ueneno illic periit alexāder: qđ antipater dedit p iolā ministrū: cōscio ut nonnulli tradiderūt aristotele: olympias mater cū sexto post anno id resciuisset iolæ mortui cineres dissipauit: uenenū fuit aqua frigidissima q manat ex nouacrina rupe arcadiæ: nec cōtineri pōt ullo uase nisi muli ungulā Plutar. nomen pmittit ueneni: Pausanias & Plin. & Herodotus id nomināt. Fidētinus quū hæc in cōmentariis nostris legeret piguit hominē ignauū ea transcribere: & ut breuius scriberet ait de morte alexādri Hero. & alii scribūt: O stultū hominē ego dico stygem uenenum apte ab Herodoto noiari. Tu uero me eo teste uti putas de alexādri morte de q nihil tradidit. ❡ Athos: macedōiæ mōs. ❡ Thracius aliqn̄ dictus pp fines pximos diuulsus a continenti imperio xerxis. non tā necessaria expeditione q in eius potentiæ monumentum ut Herodo. auctor ē: in longitudinem patet mille & qngentis passibus: circunduxit classem Xerxes ad radices facta fouea ut Herodotus tradit.
❡ Et declamatio fias: i scholis rhetorum de annibale multæ tractabūt cōtrouersiæ id qđ ēt supra demōstratū
MER. ē. ❡ Vnus peleo iuueni n̄ sufficit orbis: pela urbs macedōiæ Philippi & alexādri pria: q ut Valeri⁹ post pris
pela mortē cū subacta fere oī asia: & aphricæ pte intellexisset ex Democriti snia: multos eē mūdos fleuit cupiditate. s. ascēsus gloriæ qđ uix mūdū unū subegisset: ad qđ poeta hac in ptē respexit t. Plutar. Alexādrū scrib. cum
alexāder lachryme audisset anaxarchū de infinitate mūdorum disserētē fleuisse: amicisq; rogātibus: qdnā fleret. An nō igt dignū ē flere: si cū infiniti sint mūdi: dn̄i unius uix facti fuerimus. ❡ A figulis munitā intrauerit urbē: babyloniā
alexādri babilōia significat urbē Assyriæ nobilissimā: cui⁹ muri coctili latere & iterlito bitūine cōfecti fuere a semirāide regia in hac alexāder a casādro ātipatri filio. ueneno peritus interiit. Quod uenenū aq stygis ungulæ mulæ conti
Sarcophagus neri solū potuit. neq; ab ulla alia materia: magna aristotelis ifamia excogitatū (Vt scribit Plinius). ❡ Sarcophago cōtētus erit. in asia troadis idē tradit auctor: sarcophagū lapidē fissili uena igni: in quo defunctorum
Cōditorium alexandri corporum cōdita absumi itra qdragesimū diē cōstat: exceptis dētib⁹ Mutianus specula quoq;: strigiles & uestes & calciamēta illata mortuis: lapidea fieri auctor ē cōponit āt ἀπὸ τῆς σαρκὸς: idest a carne. & φαγω come do sarchophagus: Stra. scribit cadauer alexandri ereptū fuisse pdicæ a ptolomæo alexādriaq; delatum. atq;
Athos cōditoriū: illuc extructū fuisse qđ apiri iussit August⁹ Cæsar cū alexādriā deuictis antōio & cleopatra uenisset. ❡ Velificatus athos: mōs macedōiæ athos classibus pficis olim nauigat⁹ cōtinētiq; abscisus. mille & qn
Sāctus mons gētorum passuū lōgitudie: quē mōtē tū ostētādæ potētiæ. tū relinqndæ mēoriæ: gr̄a magisq nauigatōis: aut celerioris: & breuioris circūactus cā abscidi fecit Xerses: ut tradit Herodo. hūc mōtē nr̄a ætate græci ἅγιον ὄρος: hoc ē sanctū mōtē appellāt. ❡ Et q qd græcia mēdax audet i historia: fabulosa potius q uera existimat
Xerxis aggress⁹ i græciā de xerxe scribūt græci historici. Tradit. n. xerxes persarum Rex: & primi darei filius ulturus græcos qui graui

iniuria

iniuria patrē affecerāt deletis eius copiis I marathōiis cāpis cōgregato numeroso exercitu:pōte sup helespō- tū facto copias igentes in Europā traiecisse:græciasq̧ inuasurus plusq̄ mille & ducētas naues Salamina usque ꝑmisit. Ergo persaꝝ incursu trepidante e græcia. Atheniensibus respondere oracula. ab ioue in tutelā athe- narum muros ligneos dari:qđ de nauibus itelligēdū esse explanauit themistocles:cui⁹ ductu & auspicio cū persis apud salamina cōflixeꝛ græci:qui adiuti potissimū locoꝝ angustiis uictores euaserunt. Muri lignei

¶ Quæ res hūanas miscuit. q̄ aīa hūana oīa subuertit. ¶ I de. ñ satis qđ ageres ꝓspiciēs cū tāta sæuiebas cru delitate. ¶ Vt pu. pla. q de te i scolis cōfingūt declamatōes. ¶ Vnus pel. iuueni nō sufficit orbis. alexādro inqt nō satis fuit unū uicisse orbē:q adhuc exqrit nō sint plures. pella macedoniæ ciuitas & colonia:ut Pli. i quit. Claudianus quoq̧. Inde tibi macedū tellus & credita pellæ mœnia:uñ pelleum hic alexandrum dicit VAL.

¶ Angusto limite. exiguo termino. id enim est limes: Statius. Limes mihi causaris esto œdipodæ confusa domus. ¶ Vt gya. clausus scopulis paruaq̧ seripho. quæ per quam angustæ sunt insulæ. ¶ Cum tamen a figulis munitam intrauerit urbem. i. babylona quam semirāis regia cōdidit coctili laterculo bitumine īterli to muro urbē cīxit:q̄ urbē auctoꝛ mazeo icruēta alexāder itrauit uictoria ac sua ei⁹ gētis oī except⁹ ē luxuria

¶ Sarcophago cōtēt⁹ erit. icludi tādē sepulchro σαρξ σαρκος caro & φαγειν q̧ absumere significat:ui aūt ueneni quo alexāder enect⁹ ē fuisse humorē frigidissimū aiūt in arcadiæ mōtib⁹: ut qdā macedōiæ q̄ aqua τυγλιοδο Δωρ appellaꝛ:quā nec ferreū nec aheneū aut alteri⁹ materiæ uas pōt sustinere. difficit. n. exurit q̧ oīa:cōseruare āt sola:ut qdā cuiuslis iumēti ut alii muli ungula pōt:hūc fontē succi stygē dictū existimāt qdā ex quo id pestiferꝝ uirus emanat. ¶ Credit olī; uelificat⁹ athos:credit̄ qa historia l; fabulosu; uideat̄.

¶ Velificat⁹ uela fecisse naūib⁹ qñ ꝓscissus admisit mare. ¶ Athos: Serui⁹ in illď Vir. q̄tus athos:quantus athō inqt hæc uera ē lectio:nā si athos legeris os breuis ē:& uersus ñ stat. athō āt debere dici actūs indicat:nā hūc athōa facit sicut apollō apollōa q̧ āt Herodo. hūc athō dicit atticæ decliatiōis ē athō ñ athos:ait Ser. le- gēdū q̄si in os termināntia græca oīa noīa corripiāꝛ:at Priscia. lōge recti⁹. docet. n. more syracusio ī on faceꝛ noīatiuū q̄ i os ꝑductū passim terminare inueniāꝛ:ut heros herō & mines minō. Sal. in. ii. histo. dædalū ex sici lia ꝑfectū quo minōis fugerat irā:atq̧ opes p quā rarissimū uero eē q̧ usurpauerit Ci. ut ātopatōis ꝓtulerit q i tertio de rep. qđ ergo illa inqt sibi uult absurda exceptio nisi qs athonē ꝓ monumēto:uult fundit⁹ efficere: qs. n. est athos aut olymp⁹ tāt⁹:qđ āt nos de hui⁹ nois declinatōe sentiam⁹ dicere nō recusabim⁹ primū athō dici certū ē:sed legiꝛ ēt athos cui⁹ q̄tūs dtūsq̧ ē atho more attico:& apud Home. xiii. iliados αθοω ubi o ad- diꝛ εξαθοω Λεωι μου ωενεβησε το κυμαινοντα actūs igiꝛ erit athō a noīatiuo athos ut apđ Herodo. at & in actō sublata n lra atho legimus:& in usu freq̄ntissimo q̄ termiatio a ntō ē athō:cuius actūs ē athona more attico. atho theocritus in carmīe bucolico. ηαθω ηροΔοωανι καυκασον ευχα τοευτα. Vir. Aut atho aut rhodopē aut alta ceraūia telo Deiecit. ubi si athō legas ñ stabit uersus:nec apđ poetas mō hāc inue nis termiatōe;:s; & insoluta orōne. Lysias orator de xerxe locut⁹ πλουν Λε Διατις γησηνα γκαθεγε νεςαιζευξας πεν τονελλισ ποντον Διορυξας Λετον αθω. Valerius maxi. de ꝓdigiis mōtē atho iu xta trāsgresso ablatiuus q nūc latin⁹ tm̄ casus ē atho. Oui. in scđo de arte. Quot lepores i atho quot apes pa scunꝛ i hybla. ¶ Et qcqđ græcia mēdax audet i historia. qa historiaꝝ scriptores græci:ut Diodo. theopōpus & Herodo. plærūq̧ fabulas miscēt historiis: uñ etiam Cicero. intelligo te frater:n quit alias in historia leges seruandas putare alias in poemate:quippe cum in illa ad ueritatem referanꝛ in hac ad delectationem plæra q̧ quāquam & apud Herodotum patrem historiæ:& apud theopompū sunt inumerabiles fabulæ. ¶ Græ cia mendax. i. herodotus in primis q de xerxis innumerabili exercitu in græciam copiosissime scripsit. MAN.

Suppositūq̧ rotis solidū mare credim⁹ altos
Defecisse amnes:epotaq̧ flumina medo
Prādēte:& madidis cātat quæ sostratus alis.
Ille tamen qualis rediit salamine relicta?

¶ Defecisse amnes. Herodo. li. vii. scri. epotū fuisse ab exercitu xerxis scamādrū fluuioꝝ. oium primū mele- nā ēt flumē Lacū itē triginta in circuitu stadioꝝ potan tibus xerxis iumētis exicatū. & lysum fluuiū epotum. Amnes defecerūt xerxi

¶ Medo prādente. i. medoꝝ exercitu:q cū xerxe erāt: Sed ꝓ oī exercitu hic accipiꝛ. Medi eni ut scri. herodo- tus eodē ornatu instructi militabāt. ¶ Sostrat⁹. is athe niensis uates xerxis aduentū ꝑdixit carminib⁹ ꝓdigia canens:q̄ appareret añ q̄ xerxes ueniret. De quo hero dotus. fuit & sostratus gnydius regū ægyptioꝝ amicus. De quo Strabo lib. xvii. ¶ Madidis alis: id ob furo rem accidebat:hinc Maro de sylla ait. Nō uultus:nō color unus:nō comptæ māsere comæ:sed pectus anhe lum:& rabie fera cruda tumet. Vel potius madidis alis. i. ebrius:nā saty. xv. ait. Adde q̧ & facilis uictoria de madidis:& Blesis. atq̧ mero titubātib⁹. ¶ Ille:xerxes. ¶ Salamie relicta: Salamis isula e regiōe atticæ. iuxta ægynā:clara nobili uictoria đ ꝑsis:duict⁹. n. xerses a themystocle uix una naui i asiā augit. đ quo hero. li. viii. Sostratus DNM.

¶ Suppositūq̧ rotis:hoc dicit pp pōtē quem struxit xerses ad athō & sextō in abido:p quē utrūq̧ totū exer citū traiecit:ut ēt Trogus Herodotū secut⁹ scribit mōtes iqt i planū deducebat i cōuexa ualliū æq̄bat:quæ dā maria pōtibus sternebat. ¶ Defecisse ānes:exhaustos fuisse qđ Hero. tradit lacū. s. xxx. stadioꝝ fuisse ex- haustū Chidorū:Onochoꝝ & appidanum thessaliæ fluuios exhaustos. Trogus ut non immerito proditū sit flumina ab exercitu eius siccata. ¶ Sostrat⁹:hoc noīe sacerdos Veneris apđ tacitū & Sostrati Gnidii q pharꝝ erexit:ut scribit plinius & Stra. & Sostratus teste pli. q signa ex ære & alia materia & faciebat:& sostratus ua- tes est q p furorē multa ꝑdixit græcis:nā bacchis muse⁹ Sostrat⁹ atheniēsis xerxis aduētū ꝑdixerūt carmini- bus ꝓdigia canētes:q̄ appareret añq̄ ueniret:hoꝝ testimōio sæpe utiꝛ Hero. eorūq̧ uersus tāq̄ rñsa apollinea recitat uaticiniū bacchis impetrauit ab apolline cum ab eo amareꝛ:ut planū sit de ea scribere Ouidiū. hæc tā tū clarior bacchis amata deo. ¶ Madidis sostrat⁹ alis. i. furens & ebri⁹. q. d. ñ mō q̄ tradūt i historiis:sed etiā p

digia q̃ ꝑdixit sostrat⁹ furore cōcitus & madidus credimus. Fidētin⁹ isanit hoc loco ut ubiq̃: & cū alia a no⁹ bis didicerit hāc ñ ꝓbat sniam: & de sostrato sacerdote itelligēdū clamat: qui multa prædixerit Vespasiano. O ineptum hominem. o temeritatem non ferendam: uide quo uecordiæ eum deduxit præceptor: quo modo & de uespasiano possumus itelligere: cū hæc oia de xerxe scribat Iu. altos defecisse amnes & reliqua oia.

MER. ℂ Suppositūq̃ rotis marc hoc dixit p p̄pōtē. quo abydū sexto cōiūxit. inter q̃s urbes septē iteriacēt stadia. Sed pōte p hyemē & fluctus dissoluto: iussit ipotēs barbarus helespōto tercētas plagas iferri: & cōpedes demitti: q̃bus mare uicirer: tū notis Neptunū cōpūgere: colaphis cedere: atq̃ barbaro cōuicio affici ad hūc modū. O amara aq̃: Rex cōpedes hos inicit: q̃d illū iniuste læseris: abs quo nihil mali passus fuisti. Et. n. rex xerxes uolueris: nolueris ue trāsmittet: meritoq̃ tibi nemo amplius sacrificabit: utpote fluuio doloso & amaro. Cæsis āt priorib⁹ architectis: denuo pōtē fabricari iussit. ℂ Epotaq̃ flu. scribit Hero. aquā scamādri fluuii & meláos ñ suffecisse exercitui atq̃ iumētis xersis. ℂ Medo prādēte: p medū oēm exercitū itelligit: q̃d. s. Medi parthi. & assyrii maxia pars eēnt exercitus: q populi a recētioribus sine discrimine iisdē uocabulis uocitāt.

Barbaries xerxes

Pons in helespōto

Medi

VAL. ℂ Suppositūq̃ rotis. i. ita p mōtē atho iuectū: pinde ac si curru q̃d cōuehat. ℂ Solidū mar: q̃ inaudita classe: ita cōstratū fuit: ut ꝓpemodū ubiq̃ solidū uideret. ℂ Credim⁹: q̃m historia. ℂ Altos defecisse amnes. q̃d iustinus ēt scribit & Herodotus. ℂ Epotaq̃ flumia hausta. passiue q̃ raro ē iuenire: at cōtra actiue sæpissime Proper. Hesterna mea lux cū potus nocte uagaret. & rursu3. Altera tarpelos ē iterteia lucos. Cādida sēd potæ nō satis unus erit. Hora. Spectator functusq̃ sacris & potus & exlex. Plau. i amphitriōe. Credo eq̃dē dormire solē atq̃ appotū ꝓbe. ℂ Mœdo. quoq̃ multo maxia pars uenit: & uenusta usus p synecdochem locutione. a medeæ āt filio media regio: uñ medus: Ruffus Festus de situ orbis de media scribēs regiōe. nā medea ferox fuit ollis sanguinis auctor. ℂ Madidis cātat q̃ sostratus alis. nūq̃d aristodæmi fratrē sostratū nysseum dicit aut citharœdū uocis ineptæ. ℂ Salamine relicta: nā uastata pœne græcia: & dirutis athenis classem themistocles astu ad insulam salamina omnem conuocauit: at uictus xerxes turpissime effugit in asiā. ℂ Salamine relicta. insula & ciuitas prope athenas a salamine asopi filia in cypro quoque salamis: quam Teucer patrem fugiens condidit. quæ postea constantia dicta est.

In corum atq̃ eurum solitus sæuire flagellis
Barbar⁹ æolio nūquā hæc in carcere passos:
Ipsum cū pedibus: q uinxerat ennosigæum
Mitius id sane: quod non & stigmate dignū:
Credidit: hinc quisquā uellet seruire deoꝝ?
Sed qualis rediit? nēpe una naue cruentis.
Fluctibus: ac tarda per densa cadauera prora
Has totiens optata exegit gloria pœnas
Da spacium uitæ: multos da iuppiter annos.
Hoc recto uultu: solū hoc & palidus optas
Sed q̃ cōtinuis: & quantis longa senectus:
Plena malis: deformē & tetrū āte oia uultū:
Dissimilemq̃ sui: deformē pro cute pellem:
Pendentesq̃ genas? & tales aspice rugas
Qualis umbriferos ubi pādit thabrata salt⁹
In uetula scalpit iam mater simia bucca:
Pluria sunt iuuenū discrimia: pulchrior ille
Hoc atq̃ ille alio: multū hic robustior illo.
Vna senū facies. cū uoce tremētia membra

MAN. ℂ Flagellis. i. remis ſm tor. quia remis uentos flagellarit. cū cōtrarii eēnt. ℂ Barbarus xerxes. ℂ Hæc: talia. ℂ Ennosigæū. i. mare. Ennosigæus. n. cu3 duplici. n. uel simplici. Neptuni ē nomē ex ἐννω uel ενω q̃ ē cōcutio: & γαιαν terra q̃a mare fluctibus terrā cōcutere dr. ℂ Mitius id. s. fecit. ℂ Stigmate pūcto: nota: signo ℂ Huic xerxi. ℂ Has: p̄dictas. s. quales annibal: Alexander: & xerxes passi sunt. Nā ut hircius libro. iiii. de de bel. alex. inq̃t fortuna plærūq̃ eos quo plurimis beneficii ornauit. ad duriorē casum reseruat. ℂ Exegit. petiit. ℂ Da spatiū uitæ: damnat hic lōge uitæ uotu3 oñdit. n. quā multa mala senect⁹ subeat. ℂ Lōga senectus plena malis. Artabanus xerxis patru⁹ xerxi: apd̄ Herodotum lib. septimo inq̃t. Viuendo miserabiliora patimur: nam incedentes calamitates: & morbi ultrā perturbant: efficiuntq̃ ut cum breuis sit. tamen prælonga uideat. ita mors ē optatissimū ꝓfugiū ærūnosæ uitæ. Seneca uero epistola. C. ii. inq̃t: Illud uide mecœnatis turpissimū uotū quo & debilitatē ñ recusat & deformitatē & nouissime acutā crucē: dūmodo inter hæc spūs prorogef. debilē facito manu: debilē pede. coxa tuber. astrue giberū: lubricos q̃te dētes uita du3 supest bñ ē: hæc mecœnas: Seneca aūt subdit q̃ bñ uiuas refert nō q̃diu. ℂ Deformē & tetrū uultū. Aristo. particula optima ꝓblema. scrib. hoies quū senescūt: nigriores reddunt. An q̃a res oēs excepto situ nigriores quū putrescūt euadāte. senectus āt nō nisi quædā putredo ē ad hæc quū sanguis siccescēs nigrior reddi soleat: merito senes sūt nigriores: sanguis &. n. ē: q nr̄a corpa colore attingere ualeat naturali. ℂ Pro cute pellē. Apuleius li. iii. sic. Sed plane pili mel crassant i setas: & cutis tenella durat in coriū. ℂ Tabraca: in regione: quæ a ꝓmontorio Metagonio ad aras philenoꝝ ꝓprie nomē aphricæ usurpat: oppidū ē trabaca ut mela edocet. Strabo aūt li. xvii. sic ait. Refert possidonius se quū ex gadibus in italiā nauigaret: in libyæ orā delatū esse: ac syluā quādā secus mar uidisse simils plenā. quaꝝ aliæ super arboribus: aliæ in terra sederent: nonnullæ catulos haberent: & hubera dependentia: risisse itaq̃: quum eas huberibus graues cerneret: nonnullas etiam caluas: nonnullas herniosas & cætera. De simia autem Ennius. ut refert Ci. in libro de. n. d. sic ait. Simia q̃ similis turpissima bestia nobis?

Ennosige⁹

Stigma

Fortūæ Mutatio

Vitæ lōge mala

Senectæ mala.

Mors optima ē

Mecœnatis uotum.

Viuēdū recte

senes cur nigri

Cutis curium

Tabraca

Simiæ in libya

DOM. ℂ Salamine relicta: salami ante athenas insula ē dubiorū finiū: nā & megarici & athenienses de ei⁹ possessione sæpe disceptarūt: uicti āt sūt megarici uersu homerico. quo athenienses docuerūt aiacē cū atheniēsibus naues misisset ad bellū troianū ex salamine q̃uis uersu non extet in oibus codicib⁹ homericis: ut scribit

Fabius

Fabius illic supatus ē xerses a Themistocle: postq̄ pugnā suadente mardōio duce diffugit uenitq; ad pōtē q̄dragesimo q̄nto die. quē ad abidō struxerat: ut scribit Herodotus. & ide i asiam traiecit exercitum: salamis pterea i cypro ē. ℂ Salamie relicta. id ē post pugnā ad salaminē. ℂ Barbarus: nō ad ignominiā hoc dicitur: sed est ppetuū cognomen apud græcos q uolētes xersem significare barbaꝝ dicunt sæpe hoc apd Thucydidem & Herodotū. ℂ Solitus sæuire: ide hæc Themistocles ap d herodotū in octauo. Dii inq̄t uoluerunt hoiem insanū impare toti asiæ & europæ q tāti sacra facit quanti profana. deoꝝ simulachra incendit & deiecit mare ε ὐ α ςιγο ς ε ν idest flagellis diuerberauit. ℂ Tales pœnas. qualibus docuimus affectos fuisse annibalē. Alexandrū & xersem. ℂ Da spaciū uitæ: alterū uotū confutat & ostēdit in lōgitudine uitæ quā multi expetunt nō fœlicitatē sed infœlicitatē summā eē. ℂ Thrabraca: cōdita est in libya a tyriis. Sillius. Thrabraca tū tyriū uulgus in lybia autē simiæ multæ sūt & possidonius scribit cū ex gadibus in italiā nauigaret se i lybiæ orā delatū eē: uidisse syluā iuxta mare simiis plenā: quaꝝ aliæ arborib⁹ isidebāt: aliæ hūi: aliæ catulos & hubera habebāt pēdētia: aliæ caluæ erāt: & herniosæ. ℂ Simia. ēni⁹. Simia q̄ filis turpissia bestia nob. ℂ Salamina relicta: salamis insula e regione atticæ iuxta eginam clara nobili illa uictoria de persis: Deuictus. n. xerses uix una naui i Asiam aufugit. ℂ Pan. tra. sal. i Aphrica ē urbs trabraca: ut Mela & ptolemæ⁹. ℂ In coꝝ atq; euꝝ solitus sæuire flagellis: q nauiū multitudie nūq̄ antea audita uim ēt uētoꝝ opprīebat. i coꝝ atq; eurū: speciem pro genere posuit: schema metalessis. corū græci: ut pli. & Gel. scribūt argestē nomināt: ut aquilonē boreā. austrum notū. aphricū liba. subsolanū appelliotem: fauoniū zephirū: & uulturnum eurum. qui ab eo quod est ε ῷ ο ὅ. idest oriens: & ῥ ε ῶ fluo. quidā ab ἀ ύ ρ ι ο ν cras: nonnulli α ϖ ο τ Η ὅ α υ ρ α ὅ quod auras matutinas: quas cū sol emergit de subterranea parte uersando p aeris humorē pulset & pcedēs exprimat aurarū ante lucanos spiritus flatusq;: qui cum orto sole permanserint euri nomen teneāt. ℂ Barbarus: sæuus aut quia sermone barbarus. ℂ Aeolio nunquam hæc in carcere passos. qui uentorum Rex fingitur. ℂ Carcere antro. sic Virgilius imperio præmit at uinclis & carcere frenat. ℂ Ipsum compedibus qui uinxerat ennosigæum. idest neptunnum. Theocritus ο ν λ Η β ύ Η ϖ ο ρ ε Δ ῶ ρ ο ν ο ν τ ε ὸ λ ε Χ ο ὸ ἐ ν ν ο σ ί γ α ι ο Ο Η ι ε ν. & Homerus in iliade. ε ν ν ο σ ί γ α ι α ὐ τ ο ὸ σ ύ μ ε τ α φ ρ ε σ ὶ ὸ Η σ ι ν ο ι ὸ ο ν: sic dictus quod mare terram commoueat. Ouidius. Ipse tridēte suo terrā percussit: at illa Intremuit. motusque uias patefecit aquarum. ℂ Compedibus qui uinxerat ennosigæum: naꝫ ut scribit Herodotus cum oborta in mari tempestas pontem quem superinstruxerat diruisset: furiatus xerxes hellespontum plagis trecentis affecit: compedesq; grauissimas in ipsum deiici uoluit barbara porro & insulsa adiiciens uerba: dominus hac nunc te pœna plectit amara. ℂ Mitius id sane quod non & stigmate dignum crederet: bella sane & urbana poetæ ironia. ℂ Stigmate: candentis ferri charactere a ς ι ζ ῶ uerbo. ℂ Huic. tā temerario. ℂ Nempe una naue. at quid q̄ so spectatu uideri græcis fortunatius aut medis miserius potuit: & cæteris humana sorte incertius: i exiguo latitantem uidere nauigio trepidum fugientē. quē paulo ante uidisses ab æquore uix capi audacē & hosteꝫ tā sibi imparē tū uerbis tū re lacessentē: gētiū multitudine terrā quaqua iter habebat operientē: mox omni seruoꝝ ministerio caruisse. ℂ Deformē pro cute pellē: loco cutis quæ tenuis & lubrica est: pellē ob rugas uidetur habere deformē. ℂ Pendentesq; genas. Festus. genas inquit ennius palpebras putat cū dicit hoc uersu. Pandite subigenas & corde relinquite somnū: alii eas partes genas dicit quæ sunt sub oculis. pacuuius genas putat esse qua barba primū oritur hoc uersu. Nunc primū opacat flora lanugo genas. Plinius quoq; extremū inquit ambitū genæ superioris antiqui ciliū uocare: unde & supercilia hoc uulnere aliquo obductum nō coalescet infra oculos male homini tantū quas prisci genas uocabant: pendentes ergo genas aut pelliculas quæ oculos operiāt aut malas dicit. ℂ Vbi pandit thabraca saltus: ordo est tales rugas aspice q̄les simia iā mater scalpit in uetula bucca ut thabraca saltus pādit ūbriferos. ℂ Thabraca: q̄ simiaꝝ altrix ē.

MER. Trabraca VAL.

Et iam leue caput: madidiq; infantia nasi.
Frangendus misero gingiua panis inermi:
Atq; adeo grauis uxori natisq;: sibiq;
Vt captatori moueat fastida cosso.
Non eadem uini atq; cibi torpente palato
Gaudia: nā coitus iam longa obliuio: uel si
Coneris: iacet exiguus cum ramice neruus:
Et quamuis tota palpetur nocte iacebit.
An ne aliq̄d sperare potest hæc iguinis ægri
Canicies: quid q; merito suspecta libido est:
Quæ uenerē affectat sine uiribus: aspice ptis
Nūc dānū alterius. nā quæ cātāte uoluptas
Sit licet eximius citharœdus: sit ue seleucus
Et quibus aurata mos est fulgere lacerna:
Quid refert magni sedeat qua parte theatri

ℂ Leue caput. idest caluū. ℂ Atq; adeo: i tātū. ℂ Torpente palato: idest rigente frigido. & sine sensu. ℂ Ramice: Ramex morbus est qui integris testiculoꝝ tunicis inascit: tuncque uenæ intumescunt: si uero in ipsorum testiculoꝝ tunicā intestinū descenderit: hernia dr quod Celsus. lib. vii. lati⁹ tradit. ℂ Aegri inguinis pp ramicē. scilicet. ℂ Canicies: canescere pilos ocius optos: q̄ detectos difflatos. q̄ aduertim⁹: tēpora hominū & partes priores q̄ posteriores celerius caniciē sentiunt pubes nouissime canescit. Auctor est philosophus li. iiii. de animalibus. ℂ Quid: dicēdū. ℂ Suspecta libido: multi enim irrumatores erāt: cū arrigere nequirēt Martialis. li. xi. in Mæuiū Summa petas. illic mentula uiuit anus. Vtq; naso libro. i. de amoribus ait. Turpe senex miles: turpe senilis amor. Et Cicero libro primo off. Luxuria uero cū omni ætati turpis: tū senectuti fœdissima est. ℂ Cātante: scilicet aliquo. ℂ Alteri⁹ ptis. i. auditus. ℂ Seleucus: optimus tibicen: non tibicen: tubas enim audiunt omnino senes: quod ēt inferius asserit. ℂ Aurata fulgere lacerna. Tibicines uariata ueste indui & ornatis gēmis p theatꝝ uagabantur

MAN. Ramex Hernia Canicies Luxuria

Qui uix cornicines exaudiat: atque tubarum
Concentus clamore opus est: ut sentiat auris
Quẽ dicat uenisse puer: quot nũtiet horas.
Præterea minimus gelido iã corpore sãguis
Febre calet sola: circũsilit agmine facto
Morborũ oẽ gen⁹ quorũ si noia q̃ras (chos
Prõptius expediã: quot amauerit hippia me
Quot themisõ ægros autũno occiderit uno
Quot basil⁹ socios: quot circũscripserit hir
Pupillos: quot lõga uiros exorbeat uno (rus
Maura die: quot discipulos iclinet amillus:
Percurrã citius quot uilas possidrat nũc (bat
Quo tõdẽte grauis iuueni mihi barba sona
Ille humero: hic lũbis. hic cossa dbilis: ãbos

Tibicinũ canendo Horatius in arte Sic priscæ motũque & luxuriã
Lacernæ addidit arti Tibicen traxitque uagus p pulpita uestẽ.
Senectutis mala Morborũ omne genus: Pli.li.vii.c.l ii.sic de senecta: Tot periculorũ genera. tot morbi. tot motus: tot curæ.
Mors optima est totiens inuocata morte ut nullũ frequentius sit uotũ Natura uero nihil hominibus breuitate uitæ præstitit melius. hebescunt sensus membra torquent. præmoritur. uisus: auditus: incessus: dentes etiã ac ciborũ instru-
Themisõ menta. ¶ Themison: medici: nomen sui temporis. nã fuerat themison: optim⁹ medicus ætate celsi de eo. n. bis loquitur celsus in prologo: & Plinius scribit libro xxix.c.i.q Themosõ fuit Asclepiadis auditor & scripsit. ¶ Autũno. de hoc latius dictũ est sat. vi. ibi septem
Circũscribere bris & austri. ¶ Basilus. pupillæ spoliator. ¶ Circũscripserit. idest decerperit quãdoque uero circũscribere ẽ auferre. circũducere. prætermittere. Ut scribit Asconius
Irus. li.iii. de prætura urbana. ¶ Irus hic pro paupere tutore ponit: fuit enim irus ithacensis medicus. Utque Gellius lib.ii.c.iii. scribit iρος attici aspirant interpretaturque paupet. dicunt enim attici iχθυν iρον. i. piscẽ pauperem. ¶ Viros. priapos. ¶ Exorbeat: fellãdo. s. ¶ Amillus. Martialis etiam libro septio ait. ¶ Reclusis foribus grandes præcidis Amille Et te deprendi quum facis ista cupis. ¶ Quo tondente: de cynnamo tonsore intelligit: de quo latius satyra prima. ¶ Grauis molesta.

DOM. ¶ Leue caput: expilatũ propter caluitiẽ & canitiem: Studiosius ãt senectutẽ describit iuuenalis suæ ætatis tedio: nã erat ppe octogenarius. ¶ Captatori cosso: Cossi ut festo placet dicũtur natura rugosi a similitudine uermiũ signo editorũ: hic propriũ nomẽ ẽ captatoris auarissimi. de quo ante dictũ ẽ. ¶ Ramice: Ramicẽ Marcellus putat eẽ pulmonẽ adductus uerbis plauti q ramicẽ ingt rupi dũ tussim expuo: diligẽtius scribit celsus remices eẽ partes intestinorũ: qbus diffractis herniosi senes fiũt: quod & uerba plauti indicãt. eius morbi duo sunt genera: enterocellæ scilicet & hidrocellæ. ¶ Suspecta li. nã eos q neqbãt pstare opam i coeundo irrumatores eẽ suspicabãt. Mar. sũma petas. i. os illic mẽtula uiuet anus. i. illic mẽtula anilis poterint arrigere: ppterea de sene paulo post dicet: cũ describet fellatricẽ quã irrumat. tñ artificis ualet halitus oris. ¶ Alterius partis. i. auriũ. ¶ Sit ue seleucus: seleucus grãmaticus fuit ætate Tyberii de quo scribit Trãqllus hoc loco nomẽ ppriũ ẽ tibicinis: qd insequẽs quoque uersus apertius idicat: nã tibicines uariata ueste induti & ornati gẽmis qd istituit Hismenias tibicẽ Dionysiodorus & Nichomach⁹ eiusdẽ artis æmuli: p theatrũ uagabãt canẽdo. Hora. Luxuriẽque addidit arti Tibicẽ. traxitque uag⁹ p pulpita uestẽ. scribũt pterea Pli. & Vale. i secũdo. ¶ Decurrere aurata palla: ita codex antiquus hẽt: palla uestis pprie dicebat arte phrygio nũ distićta. Plaut⁹ palliã ad phrygionẽ fert cõfecto prãdio: ita appellari putat Var. qm pallã gestaret. ¶ Decurrere: nã tibicẽ uagabat p theatrũ: ut Hor. Vagũ dixit. ¶ Seleucus: optim⁹ tibicẽ & Cholaures qualis fuit Can⁹ tẽporib⁹ Galbæ: ide quã inepti sunt q de seleuco grãmatico legũt. cũ logt hic de citharœdis tñ & tibicinibus hac uoluptate: q̃ aurib⁹ pcipit itheatro ubi grãmatici nõ disputãt nec clamãt ut Fidẽtin⁹ putat: q nõ mõ domi: sed i cõpitis oibus & popinis quotidie p ebrietatẽ uociferat. ¶ Themison: not⁹ ẽ carmiẽ Marti. q sororẽ p uxore: hic p medico accipit: nã themison medic⁹ apd Herodo. & apd Pli. Asclepiadis discipulus: ut scribit Basilus: iter pcussores Cæsaris ab Appiano recẽset: Basil⁹ itẽ latrocinius ifamis a cui⁹ nomie spoliatorẽ pupillæ basilũ appellat: basili itẽ añ meminit: qñ licet Basilo. ¶ Irus: mẽdic⁹ ithacẽsis ab ifantia arneus dict⁹ teste Home. quẽ Vlyxes domũ reuersus sub hitu medici pugnis pstrauit: p irũ Iuuenalis. itelligit pauperẽ tutorẽ. Fidẽtin⁹ Irũ ait fuisse iter pcos Penelopes p uoratorẽ qd i illo qdẽ falsũ ẽ: i ipo aũt uerũ. nã fidẽtini uita tota in uoracitate posita ẽ. ¶ Quot maura exorbeat. i. quot uiros fellet: ut in philenũ ligẽtẽ. Mar. Vndenas uorat in die puellas: supra maura nũerata ẽ inter tribades. ¶ Amill⁹. in eũdẽ Mar. Præclusis forib⁹ grãdes pcidis Amille. ¶ Possideat nũc. Cynnamũ tõsorẽ intelligit: de quo i.i. sat. dixim⁹.

MER. ¶ Captatori Cosso: adeo captãdæ hereditati ihiabãt romãi: ut i urbe forẽt de captãda hæreditate magistri
Aruntus & auctore Seneca: i primis arũtius & Ateri⁹ captãdorũ testamẽtorũ artẽ pfessi sunt. ¶ Ramice neru⁹: ramĩ
Aterius cẽ scribit Cornelius Celsus: latine id dici quod græci cirsocelẽ uocitãt. Sũt ãt hui⁹ morbi genera qnque a no
Ramex bis i inuectiua cõtra Galeotũ copiose explicata. ¶ Seleucus: cythared⁹ eximius colligit fuisse. ¶ Fulgere
Themisõ la. tubicines significat: q aurata plerũque lacerna dõari solẽt. ¶ Quot the. ægros autũnos occiderit uno. Thẽmisonẽ medicũ Cornelius Celsus atque plinius: nec nõ & Paulus maxime laudant: eius in primis placita sẽquuti. Vnde miror hac i pãrte a Iuuenale hũc medicũ nisi forsan alius hic fuit Themison. ¶ Quo tõdẽte grauis: repetit qd in pria satyra dixit: i tõsorẽ Cinamũ: q munere fortunæ opes & honores adeptus fuerat.

VAL. ¶ Et iam leue caput: capillo defluẽte caluũ. ¶ Madidique. infantia nasi: more infantis pendentes a naso mucos habet. ¶ Gingiua inermi: edentula a gignendis dentibus gingiua: ut Lactantius inquit dicta. ¶ Captatori. hæreditatum. ¶ Cosso: non dubium: quin per cossum omnes intelligat. ¶ Non eadem: quæ prius gaudia. ¶ Vel si coneris: aleosis est figura mutata siquidem persona. ¶ Iacet exiguus cum ramice neruus. a ramo ramex. Columella deinde per transuersa laterum cauæ transmittunt ramices qui exitus feraque

obserent:

obſerent:at ramices inquit Marcellus de doctorum uirorum indagine dicuntur pulmones uel hernia. Plautus in mercatore:tui cauſa rupi ramices atrum dum ſputo ſanguinem:cum ramice igit cũ coleis proxima ſimilitudine. ℂ Palpet:a meretrice. ℂ Aſpice ptis.i.ſenſus. Nũc damnũ alterius. ℂ Sit ue ſeleucus. litterator q ad lyrã uerſiculos ſuos dicit ceciniſſe:& i eo pbat aut ſui tpis aliquẽ dicit. ℂ Vt ſentiat auris uetuli illũ quẽ puer dixerit aduẽtaſſe. ℂ Quod nũciet ho.ut auris exaudiat quotã ſeruus horam nunciet. ℂ Agmine.impetu calore uehemẽti. ℂ Themiſon.medicus cuius ſæpe celſus meminit ſi mõ illũ uoluit intelligi. ℂ Quot ba.ſo.de quo Luca. Vt primũ aduerſe ſocios i littore terræ. Et baſilũ uidere ducẽ noua furta p equor Exqſita fuge. ℂ Circũſcri.fraudauerit. ℂ Quot lõ.forma ptẽſa. ℂ Exhor.uenere exhauriat. ℂ Mau. meretrix de qua ipſe ſupra.maura pudicitiæ ueterem cũ præterit ara;.nec refert tamen hanc an aliam eſſe dixerimus modo impudicam fuiſſe accipiamus. ℂ Hamillus:quem pedicum fuiſſe datur intelligi.

Perdidit ille oculos: & luſcis inuidet huius
Pallida labra cibum cupiunt digitis alienis.
Ipſe ad conſpectum cœnæ diducere rictum
Suetus: hiat tãtũ:ceu pullus hirũdis ad quẽ
Ore uolat pleno mater ieiuna ſed omni
Membrorũ dãno maior dementia: quæ nec
Nomina ſeruorũ:nec uultũ agnoſcit amici.
Cũ quo præterita cœnauit nocte nec illos:
Quos gẽuit:quos eduxit:nã codice ſæuo
Hæredes uetat eſſe ſuos:bona tota feruntur
Ad phialen:tãtũ artificis ualet halitus oris.
Quot ſteterat multis i carcere fornicis ãnis.
Vt uigeant ſenſus animi:ducẽda tamẽ ſunt
Funera natorum:rogus aſpiciendus amatæ
Coniugis:& fratris plenæq; ſororibus urnæ
Hæc data pena diu uiuentibus:ut renouata
Sẽper clade domus multis in luctibus:inq;
Perpetuo mœrore & nigra ueſte ſeneſcant.
Rex pilius:magno ſi quicq̃ credis homero
Exemplum uitæ fuit a cornice ſecundæ.
Fœlix nimirum qui per tot ſecula mortem
Diſtulit:atq; ſuos iã dextra cõputat annos:
Quiq; nouũ totiẽs muſtũ bibit oro parũp
Attẽdas quãtũ de legibus ipſe quæratur.
Fatorũ:& nimio de ſtamine cũ uidet acris:
Antilochi barbã ardẽtẽ:nã quærit ab omni
Quiſqs adeſt ſocio:cur hæc i tẽpora duret

ℂ Ad phialen:fellatricem ſui temporis notat. ℂ Fornicis:lupanaris. ℂ Vrnæ aſpiciẽdæ ſũt. ℂ Multis. i luctibus:luctꝰ ẽ ægritudo ex eius q charus fuerit interitu acerbo.ut ſcribit Cic.li.iiii.tuſc. ℂ Rex pilius.i.neſtor. pilos.n.neſtoris patria fuit in laconica.mari ſuperincũbẽs:ut Scribit ſtrab.li.viii. Apud ouidiũ iqt. Neſtor:uixi annos bis cẽtũ:nũc tertia uiuit ætas.qđ multi iterptant annos.lxxxx. ℂ Cornice.heſiodus multa de hominũ æuo referẽs cornici nouẽ noſtras attribuit ætates quadruplũ eius ceruis.id triplicatũ coruis.auctor Pli. li.vii. ℂ Vitæ a cornice ſecũdæ.i.ſecũdo loco poſt cornicẽ. Dextra cõputat ãnos. Macr. lib.i.ſat.ubi ſaturnaliorũ origo tractat ſcribi: ꝙ iani ſimulacrũ plerũq; fingitur manu dextra trecentorũ:& ſiniſtra ſexaginta & qnq; numerũ tenẽs ad demõſtrãdã anni dimenſionẽ: Pli. ãt li.xxxiiii.c.vi.ſcri.ita pterea Ianus geminus a numa rege dicatus.q pacis belliq; argumẽto colit:digitis. ita figuratus ut trecentorũ qnquaginta qnq; dierũ nota p ſignificationẽ anni.tpis & æui ſe deũ indicaret. Vbi aduertendũ Pli.rectius ſcripſiſſe:q̃ Macro.ſed librarioru; culpa factũ eſſe exiſtimo:nã p qnquaginta & qnq; ſcripſerũt ſexaginta & qnq;:nõ reſpicientes ad Numæ annum ſed romuli. Diuus pterea hieronymꝰ cõtra Iouinianu; libro primo In ipſo fere principio ſic ait. Vt poma ex arbore:frumẽtũ ex ſtipula:ita uirginitas ex nuptiis:centeſimus & triceſimus fructus q̃q̃ de una terra: & de una ſemẽte naſcat:tñ multũ differt inũero Trigita referunt ad nuptias:nã ipſa digitorũ cõiunctio quaſi molli oſculo ſe cõplexans.& fœderans maritũ pingit & coniugem. Sexaginta uero ad uiduas eo ꝙ in anguſtia & tribulatione ſunt poſitæ.unde & ſuperiori digito depmunt q̃toq; maior eſt difficultas expertæ quõdam uoluptatis illecebris abſtinere tanto maius eſt premium. Porro centeſimus numerus diligenter quæſo lector attende de ſiniſtra transfert ad dexterã.& iiſdem quidem digitis ſed nõ eadẽ manu:quibus in leua nuptæ ſignificat & uiduæ circulũ faciens exprimit Virginitatis coronã:patet his igit Neſtorem rite ſua dextra annos numeraſſe:qm̃ ultra ñonagita ãnos qui numerus in ſiniſtra numerabant uixerat qđ ẽt Venerabilis beda pſbyter aſſerit. Nã ut mihi in urbe roma ab hinc trienniũ retulit Berardi. Gadolus brixiẽſis monachus quidẽ & pitus & uenerãdus. Numerat ille digitis in ſiniſtra ab uno ad nonaginta in dextra uero centum & reliqua. Indicis autem ſiniſtre flexi unguis radici pollicis erecti infixus nonaginta ſignat. Centum uero in dextra numeratur in medio artu pollicis unguis inducis heret.

MAN. — Pilos Neſtoris anni — iani numerus

ℂ Apialẽ ſui tpis felatricẽ notat:ut Mar.gallã:nã cũ ſupra dixerit ſenẽ libidinoſũ irrumatorẽ ſubdit eũ inſtituere hæredem fellatricem:nam hæc opponunt fellator.ſi& irrumator. ℂ Halitus oris artificis:deſcribit fellatricem. ℂ In car.for.fuit diu in ſummenio cum ea ut irrumaret. ℂ Rex pilius:Neſtor Nelei pilius pilõ urbem laconiæ tenuit imperio a pr̃e cõditã eã appellat Stra. Pilon triphiliacã:hic tertiã hominũ uixit ætatem qđ noſtri fabuloſe accipiẽntes tercentum annos eum egiſſe dicunt:ſed Pli.in.vii.& Euſtachii in primo iliados interptatiõe admouemur:ut ſentiamus eũ peruiſſe ad nonageſimũ ãnũ:hic i bello troiãe antilochũ filium amiſit interfectũ ab hectore ut noſtri dixerũt:uel a mẽnõe ut cecinit Quintus:ſepultũ iuxta patroclũ ad ſigea huius mortẽ eũ egerrie tuliſſe ſcribit Prop.nõ ille antilochi uidiſſet corpꝰ hũari Diceret aut o mors cur mihi ſera uenis. Hora.at nõ ter euo functus amabilẽ prolauit ois Antiochũ ſenex annos:& Neſtor apđ

DOM.

Home.i.ii.Odissea:illic iacet meus carus filius fortis & clar⁹ Antilochus:ut miser Quītū poetā testari Nestorē filii obitū patiēter tulisse.Laertes absente Vlysse filio ī agro se macerabat qđ Home.ita in.ii.quē aiunt nōdū urbē uenisse:sed seorsum dolores pari:cū ancilla uetula:q̄ panē & uinū ei ministrat:& in qntodecimo Laertes nūc uiuit:rogat āt assidue iouē:ut aīam ex mēbris soluat nā cōgrit absentē filium & Anticlia mater ad Vlyxē i.xii.de Laerte:Perpetuusq; dolor circum p̄cordia sæuit.Cui tua dāt lachrymas incōmoda. ℭ A cornice:nā cornici.ut scribit Hesio.fabulose dicta ē:ī nouē nr̄as ætates q̄druplū eius ceruis:posuit āt cornicē p̄ re uiuacissima.q.d.si n̄ ē assecutus uitā cornicis certe fit scđo loco post cornicē. ℭ Fœlix nimirum:ironice ℭ Dextra:ego ita intelligo hoc dici de Nestore.qm̄ apđ Home.iactat robur suū iouenile & multis ante ānis ait se pugnasse cū Pirithoo:Driante.polyphēo.& a dextre robore eē fas ante actam ætatem designabat.

MER. ℭ Rex pi.ma.si qcq̄ credis hōero.Nestoris ætas longissima fingit̄ a poetis huic tria ascribūt sæcula: q̄ trecētorū ānorū.alii interp̄tāt̄:ut ip̄e nestor apđ Ouidiū.Potuit spatiosa senectus spectatorē multorū operū reddere.Vixi ānos biscētū:nūc tertia uiuit̄ ætas.Quidā nonagita numerāt ānos:sæculo uidelicet trigita ānos tribuētes.Quæ snia p̄bat̄ ab eustachio cōmētatore Homeri. ℭ Cornice secūdæ:ferūt naturaliū rerū scriptores:cornicē cōmunē uitæ modū excedere.Vn̄ & ānosa cornix legit̄:hicq; extat p̄uerbiū græcū:de eo q lōgā ætatē ὑπέρ τὰς κορώνας βεβιωκώς:hoc ē q ultra cornices uixit. ℭ Suos iā iā dextra cōputat.Apuleius i apologia magiæ cōputationē digitorū gestu fieri solitā docet.nā nūc in circulū cogebātur.nūc porrecta palma aperiebant̄ digiti:numero quē significari uolebāt.plinius itē tradit ianū a numa Rege dicatū digitis ita figuratis stetisse:ut.ccclxv.dierū nota p̄ significationē anni tēporis:& æui se deū indicet:sed hieronymus i Iouinianū scribēs i enarrāda domini parabola.q̄ ē de fructu agri trigesimo sexagesimo atq; cētesimo:triginta tradit digitorū molli cōiūctōe.sexagita uero superiore digito dep̄sso signari:porro cētesim⁹ numer⁹ diligēter q̄so lector attēde:de sinistra trāffert̄ ad dextrā:& iisdem quidem digitis:sed non eadē manu:qbus in leua significatur.Recte igit̄ cum ultra centū annos nestor uixisset:suos annos dextra cōputabat. ℭ Antilochi barbā ardētē.Antilochus Nestoris filius quē i bello troiāo cæso iā Hectore:Mēnon auroræ filius.Vt Quintus tradit interemit.Vn̄ nestoris prece motus achilles amici mortē interfecto Memnone ultus ē.Ioannes Tortelius:ut pleraq; peccat:sic nescio quædam de scriptura:& huius dictionis falso impudenter ingerit.

Nestoris ætas | đ cornice p̄uerbiu; | Apuleius | Cōputa per digitos | Parabola domini | antiloch⁹

VAL. ℭ Et luscis inuidet:q altero capti oculo sunt.Mar.Oculo philænis altero semp̄ plorat Quo fit istud mō q̄ritis lusca ē. ℭ Diducere rictū suctus hiat tantū.rictus:oris mēsura a rigo dictus:dr̄ & hoc rictū ut acrō ait.cū quo p̄terita cœnauit nocte.ne dū ei⁹ quē pridē n̄ uiderit. ℭ Nā co.testamēto. ℭ Ad phi.meretricē. ℭ Quo.subaudiēdū ore artifici. ℭ In car.for.in lupanari ubi meretrices tanq̄ i carcere noxii cogūt̄. ℭ Vt ui.ut.i.utcūq;. ℭ Sēsus ai.rō q̄ corpis uiget̄ nō possūt. ℭ Plenæ sotoribus.sororū cineribus. ℭ Rex pi.nestor piliorū rex.Hōerus τίοσί δὲ νέστωρ ... ἀνόροσε λιγὺς πυλίων ἀγορητής. ℭ Exēplū uitæ fuit a cornice secūdæ:hoc ē:quo post cornicē nulla aīans plus uixit:hoc āt exaggerationis cā dictū ē q̄ & aīalia ferūt̄ alia uitā lōgius p̄duxisse.aiūt quidā nouē sæculis uiuere cornicē:ut Oui.Capitq; nouē cornicis sæcula passæ. ℭ Fœlix nimirū q tot p̄ sæcula mor.distu.q ad tria usq; sæcula uixit.Hōe.in.i.iliados.de nestore locut⁹ τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων ἐφθίαθ' οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο ἐν πύλῳ ἠγαθέῃ μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν. ℭ Atq; suos iā d̄xtra cōputat ānos.q̄ sinistra minor maior aūt dextra nūerus p̄currat̄. ℭ De le.ip.q̄.fa.q̄ iā tā longū tp̄s uitā suā euexerit. ℭ De stamine.qđ parcæ uersant. ℭ Cū uidet acris.in bello fortis. ℭ Antilochi barbā ardentē.i.iam barbati filii corpus cōcreari.

> Quod facinus dignū tā lōgo admiserit æuo
> Hæc eadē pelleus raptū cū luget achillem.
> Atq; alius cui fas ithacū lugere natandū
> Incolumi troia priamus uenisset ad umbras
> Assarici magnis solēnibus hectore funus
> Portante:ac reliqs fratrū ceruicibus inter
> Iliadū lachrimas:ut primos edere planctus
> Cassandra inciperet:scissaq; polyxena palla
> Si foret extinctus diuerso tēpore:quo iam
> Ceperat audaces paris ædificare carinas
> Longa dies igitur quid cōtulit omnia uidit
> Euersa:& flāmis asiam ferroq; cadentem.

MAN. ℭ Atq; alius.i.laertes:quē ut scri.Ci.i senectute leniēte desideriū:qđ capiebat e filio:colētē agrū & eū stercorātē facit Ho.Fas qa senex & filio sup̄stes. ℭ Assarici:Tros gēuit assaricū.& ilionē.Iliō laumedōtē priāi p̄rē;hectore fun⁹ portāte filii.n.oli patrū fun⁹ efferebāt:un̄.Liui.li.lxviii.epit.ita scri.M.Aemili⁹ lepid⁹ q p̄nceps senatus sextis iā cēsoribus erat lectus anteq̄ expiraret p̄cepit filius lecto se strato sine linteis:sine purpura efferrent &c.De metello itē Macedonico.Q.Metelli filio Pli.li.vii.c.xlvi.sic ait:huius quoq;.Q.metelli:qui illa de p̄te dixerat filius inter fœlicitatis humāæ exēpla numerat̄.Nā p̄ter honores āplissimo cognomēq; macedoniæ:a q̄tuor filiis illatus ē rogo.Vno p̄tore trib⁹ cōsularibus:Vno cēsorio &c. Cassādra icipet q̄ præfice erat.Vnde festus sic ait:Præfice dicunt̄ mulieres ad lamētandū mortuū cōductæ q̄ cæteris modū plāgendi p̄berēt:q̄si in hoc ipsum p̄fecte. ℭ Palla.Idē Fest⁹ ait:q̄ p̄texta palla:nulli alii licebat uti:q̄ ei qui funus faciebat

Laertes præfica | Lepidus æmilius | Metellus Macedonicus | Præfica | Paridis naues | Phereclus

ℭ Paris ædificare carinas:pherecIus celeberrimus faber a minerua dilectus paridis naues fabricauit:qbus helenā rapuit.Vt late scri.Home.li.v.iliados de helenæ autē raptus latissime in ode.xv.Hor.diximus.

DOM. ℭ Cui fas:imitatio græcorū ē.nā nos dicimus nobis esse fas si cōmiserimus dii nō irascant̄:græci uero θέμις ἐστί:Si hoc ē fas:accipiūt p̄ eo qđ ē decet:& par ē.Hōerus Penelope inqt luget ᾗ θέμις ἐστί hoc ē fas ē:& decet:uirū absētē. ℭ Reliqs fratrū:nā q̄nq̄ginta erāt Priami filii si Home.& Cicerōi credim⁹. ℭ Primos plāct⁹.tāq̄ p̄fica:nā p̄fice dabāt signū lugēdi uoce sua. ℭ Palla:nā p̄texta palla utebāt̄.ut scri.Pō.q funus curabā

ℭ Quod

℄ Quod facinus dignū tā lōgo admiserit æuo. Seruius hūc colorē traxisse Iuuenalē ait ab illo uirgilii: Quādo aliter nequeo crudelē abrūppe uitā. Nā & Nestor longū æuū ꝓ pena facinoris: & illā crudelē uitā dixit. cū uterqꝫ supstes filio foret. ℄ Peleus raptū cū luget Achillē. peleus æaci filius ex Tethide Achillē genuit: cui cū supstes foret isolabiliter mortē filii merebat. ℄ Cui fas ithacū lugere. laertē intelligim⁹ Vlyssis prēm: quē in solatiū errantis & exulis filii agrꝫ stercorare scribit Homerus. ℄ Natātē nō iactatū mari accipe simpliciter debemus. sed uere bis natātē. icta. n. fulmine naui: peremptisqꝫ sociis: Vlysses in charibdim delat⁹ appēso ramo fici euasit demersa naui: sed cū ligna emersisset dimittēs se a fico: assūptis lignis: decio uix die: ad calypso enatauit: apud quā septē uicisset annos iubēte ioue extructa rate iterꝫ nauigauit: qua p neptuni iraꝫ disiecta duos dies & totidē noctes: ligno nixus Corcyrā usqꝫ matuta iuuāte puenit. ℄ Hectore funus portāte. hoc more priscoꝝ cadauera efferebāt: fœlixqꝫ ille quodāmō habebat: cui hæc cōtigisset: sic legimus illatū rogo. Q. Metellū a qtuor uidelicet filiis: uno ꝑtore: tribus cōsularib⁹: duob⁹ triūphalibus uno censorio. ℄ Quod facinus dignū tā lōgo admiserit æuo. qd nā deliquerit q̄obrem filii natu grandioris mortē spectarē coactus sit: cuius interitū multū defleuit: ut Prop. Nam quo tam dubiæ seruet spūs horæ: Nestoris est uisus post tria sæcla cinis. Quis tam lōgæuæ minuisset fata senectæ. Gallicus iliacis miles i aggeribus. non ille antilochi uidisset corpus humari. Diceret aut o mors cur mihi sera uenis. ℄ Raptū cū luget achillē. raptum immatura morte ꝑuentū: unde Hora. Nihil est ab oī parte beatum. Abstulit claꝝ cita mors achillem. quē fabulæ ferunt ab apolline occisū: apud Home. thetis ipso achille conquerente. αλλα φιλημητηρίμεψεῦδε δίγεθελ γενιμεφα τοτρώων οπωτεί γειεωρηκτάων λαψίροισο λλεεξαι απολλονοσ βελεξιν. nam paridis & deiphobi insidiis in tymbræi apollinis templo inermis occisus est dū polyxene nuptias promissas sparet. ℄ Atqꝫ alius. nō frustra patris subticuit nomē qñ alii laertæ filiū uocant ulyssem; alii uero sisyphi æolide. ℄ Itha. ulysem. ithacæ oppidi dñm. ℄ Natātē. decē annoꝝ errore p maria iactatū. unde tota homeri nascit odyssea. ℄ Incolumi tro. ordo est: si priamus foret extictus diuerso tpe quo iā paris cœperat audaces carinas ædificare uenisset magnis solēnibus ad umbras assaraci icolumi troia hectore portāte ac reliqs fratꝝ ceruicibus: subaudiēdū portātibus funus iter lachrimas iliadū. ut cassādra primos plāctus edere incipet & polyxena palla scissa. ℄ Ad umbras assarici. hoc ē mortē obiisset & maiores uidisset suos: siqdē dardanus iouis & electræ filius: ut i uigesimo iliados Ho. docet filiū genuit erichthoniū q rex fuit opulētissim⁹ troia uero erichthōius a quo troia: trois āt tris fuere filii. ilus a quo ilō. assarac⁹: & gāymedes. ilus laomedōta genuit. laomedō ex zeuxippe: ut alcmā lyric⁹. ut aūt hellanic⁹ scribit: trymo thithonū priamū lapū clytiū & bello insignē icetaona. assaracus capym. anchisē capis. æneā anchises. priam⁹ ex hecuba hectora & cæteros legitimis natos nuptiis filios. ℄ Hectore. quē homerus priami & hecubæ filiū dicit: at ibicus alexāder milesius euphoriū & lycophrō teste ꝑclo apollinis filiū fuisse uoluerūt. ℄ Funus. morticiniū. ℄ Ac re. fratrū ceruicibus: qnqginta. i. priamo filioꝝ: & duodecim filias fuisse hōeri testimonio cōstat. ℄ Primos ede. plāctus. cassandra q̄ fata ꝑuidisset. ℄ Scissaqꝫ poly. pal. q̄ ut decore caderet ad achillis tumulū mactāda scidit uestem genibusqꝫ: ut i hecuba scribit eurpides obuoluit. ℄ Audaces pa. ædili. ca. qbus cū ænea & aliis sanguine sibi cōiūctis delectaqꝫ troiana iuuētute menelao absēte helenā cōiugē ætrā & clymenā affines menelai cū multis opibus rapuit. ℄ Et flāmis asiā ferroqꝫ ca. q multæ asiæ urbes & flāmis cōflagrarint: & cruentissimo bello excisæ sint: dicta autem ut uarro putat: asia a nympha a qua & iapetotraditur prometheus.

MER.
Peleus
bis naufragus ulisse
lōga dies
Mors fūerandi
VAL.

Tunc miles tremul⁹ posita tulit arma tyara
Et ruit āte aram summi iouis: ut uetulus bos
Qui dñi cultris tenue: & miserabile colum
Præbet ab ingrato iā fastiditus aratro.
Exitus ille utcūqꝫ hominis. sed torua canino
Latrauit rictu: quæ post hūc uixerat uxor
Festino ad nostros: & regē transeo ponti
Et crœsum: quē uox iusti facunda solonis
Respicere ac longæ iussit spacia ultima uitæ
Exilium. & carcer minturnarumqꝫ paludes
Et mendicatus uicta carthagine panis
Hinc causas habuere: quid illo ciue tulisset
Natura in terris: quid roma beatius unquā
Si circunducto captiuorum agmine: & oī
Bellorum pōpa animā exhalasset opimam:

℄ Añ ar. sū. io. hercei iouis. s. ē. n. herce⁹ iouis epithetō qm̄ itra uallū colebat ερειοσ ē iouis epitheton ερκίοσ uero septū dr ερκοσ circuit⁹ septū monile uallū. ℄ Extus priami. s. ℄ Vtcunqꝫ: qlitercūqꝫ fuerit. ℄ Hois. s. fuit. ℄ Canino rictu: de hecuba priami uxore i canē uersa. Vide. li. xiii. met. Festino ad nostros: pluribus exemplis senectutē: multa mala subire oñdit. ℄ Regē poti. i. Metridatē: q uixit annis Octo siue nouē: supra sexaginta: in qbus p septē & quinqginta regnū tenuit at uictis a se multis populis: & habita clade a sylla luculo: & Pōpe. uenenū sumpsit: a quo quū nō ualeret extingui: Bititū q̄ndā celtaꝝ ducē sibi familiarē orauit. ut sibi mortē iferret ne uiuus i pōpei triūphū duceret. Apianus hæc & plura: nos quoqꝫ latius supra. ℄ Crœsum. is lydio rex ditissimus fuit: putabatqꝫ se oīum beatissimum. Vñ oñdēs eius thesauꝝ soloni: interrogauit an uidisset aliquē ipso Crœso fœliciorē Solō dixit uidisse tellū cui iter alia bona obitus fœlicissim⁹ obtigerat. Vidisse itē Cleobē & bithonē filios sacerdotis iunōis arguæ q iugū subeūtes plastro matrē duxerūt ad iunonis tēplū quiescētesqꝫ i ipso delubro: nō sunt āplius excitati: quoꝝ effigies: tanq̄ uiroꝝ qui optimi extitissent: Argis factas: apud delphos collocauerunt. Postea solon idem inquit Crœso: sed quid me interrogasti: non dum te appello: priusq̄ bene uita defunctum audiero tandem a persis captus est Crœsus & Ciroductus qui iussit ut uiuus Pyræ imponeret: tumqꝫ Crœsus recordat est uerborum solonis q̄ accensā pietate duct⁹ Cyrus

MAN.
herceui Iuppiter
mitridatis anni lxix.
Croesus
Tellus fœlix
Cyrus

iussit postea extingui. Cū uero nō possent pluuia descēdit Crœsusq; hoc pacto ignē euasit. ac degit exinde apud ipsū Cyr:hæc & plura herodot⁹ libro. i. ℂ Exiliū & carcer. De mario arpinate loqt: qa syllæ armis uictus. Mynturnis i palude latuit inuētus & in carcerē cōiectus. imissū pcussorē gallū uultus auctoritate deterruit. acceptaq; nauiculā in aphricā traiecit: ibiq; exulauit. sed mōit⁹ a sextilio illic ptore p lictorē: ut inde abiret lictori dixit. Nūtia sextilio te uidisse. C. Mariū in ruinis charthaginis sedētē. exulēq; & panē mēdicātē. Nec plura dicens: ad nauem rediit. hæc ex Plut. ℂ Minturnarū p aludes: colonia Mynturnæ liri amne diuidit̄ ꝫ Pli. li. iii. Est āt in latio adiecto seu nouo: cuius extremū op pidū ē. S uessa. ut idem ait Stra. itē li. v. scri. Mynturnas oppidū ppe mare: inter formios & suessam: qs diuidit iqt lyris amnis. ℂ Victa carthagine. a pud uictā carthaginē: seu in uicta carthagine. ℂ Hinc. a lōga uita. ℂ Aiaꝫ opimā: allusit ad spolia opima: q̄ Dux duci detrahit. Festus ait: opima spolia dici magnifica & ampla. ab ope. s. & hostiæ opimæ. i. idest pingues.

Marii. exilium

miturnæ

DOM. ℂ Ruit añ arā: Cicero Priamū tāta pgenie orbatum cū in arā cōfugisset manus hostilis interemit hic si uiuis filiis icolumi regno occidisset astāte ope barbarica: tectis celatis: utrū ādē a bonis an a malis discessisset. ℂ Trēulus tu. ar. ut illud Virg. Arma diu senior desueta tremētibus æuo. Circūdat neqq̄ hūeris. ℂ Exitus ille utcūq; Hecuba Dimāti filia: ut scribit Hōerus mortuo Priamo post mactatā polixenā filiā ad tumulum Achillis cū polydori mortē ulcisceret̄ & polimestorē qui eū necauerat obcæcasset in sequētibus eā thracibus lapidib⁹ in canē uersa ē. Euripedes eā filiā Cissei fuisse scribit: Sed Aechilus Cissiā matrē Mēnonis fuisse tradit. ℂ Solonis: Solon Tarqnio prisco Romæ regnāte Athenis claruit legib⁹ pmulgatis: cū ex egypto reuerteret̄ ad Crœsū lidorū regē diuertit: quē oium ditissimū fuisse fabulata ē antiqtas. hic cū Soloni per ministros thesauros suos oñdisset iterrogauit an unq̄ uidisset beatiorē: respōdit Solō se telū uidisse q & liberos suscepit & uiderit ex his nepotes mortuos honestissime in bello pro patria dimicās interrogatus an alterum: rñdit Cleobim & Bithonē: quorū pietas i matrē spectata fuerit & mors honestissima. Rursus qd de eo sētiret: te inqt multorū hoium regē arbitror qd uero iterrogas primū nō affirmauero q̄ audiuero te uitā bñ defūctū eē: postremo captus Crœsus: a Cyro: cū in rogū cōiiceret̄ ea in calamitate sñiæ Solonis meminit: scripta ē ab Herodo. historia in prio. ℂ Exiliū: Marius uictus a Sylla cū ad Minturnas cōfugisset a sene i locis palustrib⁹ occultat⁹ ē: uñ mox in lybiā nauigauit ad opē iplorādā ab Iepsale rege nūidarū: cū aūt in carthaginē si littore eēt: fretus ueteri familiaritate ad Sextiliū quē audiuit illic ptorē eē accessit: ille per lictorē monuit ut stati abiret: qm̄ erat hostis populi ro. iterrogantiq; qd uelet renūtiari Sextilio rñdit mari⁹. nūcia te uidisse Caiū mariū in ruinis carthaginis exulē. ℂ Carcer: carcerē dixit qm̄ minturnēses ciues cū captū in custodiā fanæ mulieris dederūt: uñ postea eorū iudicio est dimissus. ℂ Murmure: Minturnas oliꝫ scribit strabo amplā urbē fuisse: sed postea redactā ad uicū. ℂ Opimam animaꝫ: allusio est ad spolia opima: quæ dux duci detrahebat.

MER. ℂ Et ruit añ arā sūmi iouis. hercei iouis: de quo Luc. Herceas mōstrator ait nō respicis aras. ℂ Sed tor. ca. la. rictu hecuba priāi uxor post mortē Polydori filii. quē p fraudē simul & ui: excecato polymnestore ulta fuerat furēs abeūtes græcos latratu isectata ē. Vñ i canē cōuersa figit̄. ℂ Regē trāseo pōti. p poeticā patalipsim calamitosū finē mithridatis pōti regis tetigit: q ueneō tētato cū parū illud pcederet filiū in cædē suā impulit. ℂ Et crœsū. crœsi itē lydorū regis miserādū casū delibat: ad quē cū Solō exul pria diuertisset & explicatisque opibus q̄ maxie erāt an foret fœlix q̄siuisset. Rñdit sapiēs iusti⁹ phasianū & pauonem uarietate plumarū sibi placere subiūxitq; nēinē felicē appellari dū uiueret. Q ñ ultia dies de uita iudicaret. Quare expugnatis sordibus direptoq; thesauro oi regio p cyrū: i rogū iubēte uictore iniectus crœsus recordat⁹ tūc sñiæ Solōis exclamauit: Solō: Solō. Qua uoce audita: existimās cirus deū aliquē i auxiliū uocari p iternūtiū q̄siuit qd acclamatio solōis uellet. Cui rñdit: q solō sibi iactāti fœlicitatē dixisset. Q d ubi accepit Cyr⁹ misericordia mot⁹ simulq; fragilē rerū hūanarū statū cōtēplatus uitā illi reīsit: Sed cū ardente iaꝫ rogo morti eripi uix posset implorata deorū ope dēisso subito imbre defēsus fuit. ℂ Exi: & car. scilla uictore pulsus Marius minturnis i priuata mulieris custodia: q̄ olim dote mulctauerat detētus ē: tū fugiens in paludibus delituit: nauiq; in Aphricam delatus mendicato pane uictitauit. ℂ Vi. car. id ur̄ tetigisse lu. quod plut. scribit exulantem in aphrica mariū: in ruinis carthaginis aliqñ cōsedisse: fortunæ ludū contemplant: Seq; excidio tantæ urbis solantem: quam rem & Luc. innuere uf. cum ait. Solatia fati carthago mariusq; tulit.

Hecuba

calamitas cræsi

solon

Liberatur imbre crœsus

solatium marii

VAL. ℂ Tū mi. tre. militē priamū dicit: q cōflagrāti ciuitati plenæq; hostili manu succurrere cupiēs arma induerit ℂ Tremulus dec. ℂ Posita. deposita apheresis pathos. ℂ Ante a. sū. io subaudiēdū hercii. ℂ Vt ue. bos. qa imbellis. ℂ Præbet. porrigit iugulādū. ℂ Vtrūq; miserabile oib⁹. ℂ Sꝫ tor. atrox ei⁹ mulier hecuba. ℂ Caninos la. rict⁹ latrādo i oēs canē referebat: nā post priami cædē & filiarū filiorūq; tū rapinā tū neces domos incēdio dirutas populū icendio cædeq; extinctū tāto ai furore acta ē: ut i rabidā canē uersam fuisse poetæ cōfinxerit: sūt q dicāt ob multa maledicta infaustaq; i græcorū exercitū & eius duces q̄ deprecata ē cōmotū militē lapidib⁹ obrutā enecasse: sepulcrūq; apud abydū statuisse apellasseq; κυνὸς σῆμα. ob linguæ pteruā ipudētēq; petulātiā. ℂ Et re. trā. pō. mythridatē q rapidissimo sæpi⁹ qdē festinādæ necis cā sed sine noxa hausto ueneō suo se traiecit gladio. uel ut alii scribūt satelitē exorauit ut necaret̄. ℂ Et cræ. Crœsus aliatici filius gñe lydus q primus græcos ptim subegit tributis ipositis: ptim sibi socios atq; amicos asciuit tm̄ ipio thesauris oimq; rerū fortuna creuit ut se fœlicissimū dr̄e nō dubitaret: admonitus a solone ne tm̄ cōfideret fortunæ ut uitæ suæ finem nō metiret̄: eū irrisit putās ñ posse accidere ut unq̄ ea minui fortūa posset. at cū bello ipm̄ cirus captū ingenti cōstructa pyra cōpedibus uictū simul & q̄ttuordeciꝫ lydorū clarissimos pueros supimponi iussisset crœsus memor q̄ olim dixisset solon sæpius solō solon exclamauit. q cyrus exaudiēs sibi significari id uoluit hoiemq; adduci quē uiuū uri mādauerat. q̄ re itellecta: ultionē aliqñ & ipse futuram metuens crœso pepcit nihil firmi fortunā asserendo: adductū uero ad se pcunctatus crœsum qs eum se inuadere compulisset: ut esſem inquit

sem inquit crœsus tibi fœlicitati mihi uero infortunio: exin solutus apud cyrꝝ omnium primus cõsilio sem per fuit. ¶ Exiliũ & car. de mario dicit arpinate septies consule: q sylla uictore exulauit in minturnensibus latitans paludibus. cõpertus carceri trusus. postea emissus aphricam petiit: inde reuersus romã cine iunctus cædem in urbe incredibilem edidit post febri correptus occidit. ¶ Miturnarꝝ paludes. unde Lucanus. Cũ post teutonicos uictor libycosqꝫ triũphos Exul limosa mari⁹ caput abdidit ulua. Stagna auidi texere soli: laxæ qꝫ paludes: Depositũ fortũa tuũ mox uicula ferri lõgusqꝫ i carcere pedor. ¶ A ui. ex. op. felix mortẽ obiisset.

Cum de teutonico uellet descendere curru?
Prouida pompeio dederat campania febres.
Optandas: sed multæ urbes: & publica uota
Vicerunt: igitur fortuna ipsius & urbis
Seruatũ uicto caput abstulit: hoc cruciatu
Lentul⁹: hac pœna caruit; ceciditqꝫ cetheg⁹
Integer: & iacuit catilina cadauere toto
Formã optat modico pueris maiore puellis
Murmure: cũ ueneris fanũ uidet ãxia mater
Vsqꝫ ad delitias uotorũ cur tamen inquit
Corripias? pulchra gaudet latona diana
Sed uetat optari faciem lucretia: qualem
Ipsa habuit: cuperet rutilæ uirginia gibbum
Accipere: atqꝫ suam rutilæ dare: filius autem
Corporis egregii miseros trepidosqꝫ parẽtes
Semper habet: rara ẽ adeo cõcordia formæ
Atqꝫ pudicitiæ: sanctos licet horrida mores
Tradiderit domus: ac ueteres imitata sabinas
Præterea castũ ingeniũ; uultũqꝫ modestum

¶ Theutonico curru. Marius Theutones in italia uicerat: deqꝫ iis triumphauit: ut Pli. scri. Et nos latius diximus in sat. viii. ¶ Pompa aiam: hic nõ fit synaloepha. ¶ Prouida põpeio: ante ciuile bellũ ægrotauerat neapoli põpeius: uota publice facta sunt. ut salutẽ recipet: qua de re reseruatus ẽ ad multa futura mala: deuictus in. a cæsare in ægyptũ cõfugit. ubi a ptolemeo sexaginta annos natus obtrũcari iussus ẽ ab Achilla pñte uxore Cornelia. Caput deinde ad cæsarẽ latũ ẽ: qui in ægyptũ iuerat: sed oculos ab ipõ auertit: gẽmã uero põpeii quũ suscepisset. illachrymauit. achillã ãt atqꝫ photinuꝫ eunuchũ potentẽ apud ptolemeũ & eius cõsultorẽ iugulauit. hæc & plura Plut. ¶ Igiẽ qa diu uixit. ¶ Et urbis. i. romæ: q̃ oppressa fuit a cæsare. ¶ Victo a cæsare s. ¶ Hoc cruciatu. i. obtrũcatõe. ¶ Lẽtulus. p. Cor. Lẽtulus fuit senatori ordinis: &. C. cetheg⁹ cũ catilina cõiurauerãt: ut oñdit Salusti. Tũc lentulus p̃tor erat. & cethegus: ut oñdit Appian⁹. li. ii. ii ambo supplicio affecti sunt cũ aliis qbusdã. ¶ Catilina uero deinde cuꝫ hostibus acriter pugnãs: confossus ẽ: ac longe a suis inter hostiũ cadauera reptus. Diximus & supius late. ¶ Formam optat modico pulchris & formosis iminere. picula multa probat. quare formam optari nõ debere ostẽdit. ¶ Veneris: quæ deaꝝ pulcherria. ¶ Vsqꝫ ad delitias uotoꝝ. i. optat etiam delitias natis ut. s. sint diuites regum gñi. & similia. Persius etiã de mulieꝝ uotis erga pueros ait sat. ii. Nunc licini in campos: nunc crassi mittit in ædes: huc optẽt gñum rex & regina. puellæ hunc rapiant. quicquid calcauerit hic rosa fiat. ¶ Latona diana. allusio est ad illud maronis. li. i. æn. latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. ¶ Lucretia hec sua forma a sexto tarquinio stuprata est: de qua uideto liuiũ in fine primi libri. Videto fastos Ouidii in fine secundi & Dionysiũ li. iiii. ubi aliquãtisper ab Liuio diuertit. ¶ Rutilæ gibbum. Liuia rutilia nonaginta septem ãnos excessit. ut Pl. li. vii. de spatiis uitæ lõgissimæ scri. ¶ Virginia. fuit hec. L. uirginii filia: uirgo plebæia. cuius stuprandæ consilium Appius claudius decemuir cœpat: sed cum pater a tali re eã tutari nõ posset: cultro interemit: hoc tm̃ dicto. liberã te. & honestam filia ad manes progenitorum mitto: nam uiuenti neutro hoꝝ per tyrannum tibi potiendum erat. Hæc & plura Dionysius libro decimo. ¶ Corporis egregi: quod multis placet. difficile custoditur inqt seneca. ¶ Concordia formæ. Ouidius etiam ait lis est cum forma magna pudicitiæ. & in fastis. Fœdera seruasset si non formosa fuisset. ¶ Præterea. ostendit formosis. non licere esse uiros: corrumpuntur etiam a dediconibus. ¶ Ingenium animum: mentem.

MAN. lentulus Categus catilina lucretia Rutilia Virginia

¶ Prouida põpeio: põpeius añ bellũ ciuile neapoli ægrotauit Ci. Põpeio nostro familiari cũ ægrotasset neapoli melius ẽ factũ: Coronati neapolitani fuerũt nimiꝝ ẽt Puteolani: uulgo ex oppidis publice gratulabanẽ ineptũ sane negociũ & græculũ. sed tñ fortũatũ: utꝝ igiẽ si tũ esset extinctus a bõis rebus an a malis discessisset certe a miseriis ñ cũ socero bellũ gessisset: deniqꝫ nõ exercitu amisso i seruorum ferꝝ & manus incidisset. ¶ Vrbes. q̃ susceperunt uota ꝑ eius salute praxagore suasu: ut scribit plut. ¶ Vicerunt: pepererũt salutẽ pompeio aduersus fatoꝝ seriẽ qua immissus ei erat morbus. ¶ Rutilæ gibbũ: Rutila fuit puella deformis tpe Iuuenalis ut puto: fuit itẽ Liuia Rutila. q̃ ad nonagesimũ septimum annuꝫ puenit. ut scribit plinius. DOM.

¶ Teutonico uellet descẽdere curru. de cibris & teutonibus simul triumphauit Marius. ¶ Prouida põpeio dederat cãpania febres. põpeius post triũphũ: quẽ duxit ad tertiũ calẽdas octobris. M. pisone: &. M. Messala consulibns affinitate facta cum Iulio Cæsare Iuliam uxorẽ p conuẽtus. urbes & oppida Italiæ ducẽs in febrẽ grauẽ & piculosam incidit. cuius despata salute publica uota suscepta fuere: uñ a morbo conualuit: Tuꝫ aborto ciuili bello in cãpis philippis deuictus ad ptolemeũ ægypti regẽ cõfugit: cuius iussu sub oculis uxoris & liberoꝝ. reciso capite peremptus ẽ. Insuetum. n. erat (Vt scribit iunior Plinius) caput recidere: ad quod alludens poeta dixit: Seruatum uicto caput abstulit. ¶ Fanũ ueneris: aut genitricis ueneris fanum dixit: aut cluaciæ ueneris. ¶ Vsqꝫ ad delitias uotorum. Quæ sint delitiæ uotoꝝ exprimit persius cũ ait. Et spẽ macrã supplice uoto: Nunc licini in campos: nunc crassi mittit in ædes. Nunc optent generum rex: & regina puellæ Hunc rapiant quicqd calcauerit rosa fiat. ¶ Pulchra gaudet latona diana. ad illud Virgilii allusit. Latonæ tacitum pertemptant gaudia pectus. ¶ Lucretia. tarquinii collatini uxor cui sextus tarquinius uim intulit.

MER. Gn. põp. Delitiæ uotorum

Virginia. ℭ Virginia. uirgini. filia qua decem uir per libidinẽ clienti iure uidit larum adiudicare uoluit: in iudiciumque uocatam arrepto Lanii cultro pater uirginius iugulauit.

VAL. ℭ Cum de teutonico. i. de cimbris parta uictoria triumphãs. ℭ Pompa. lõgo captiuo℞ ordine. a πεμπω. n. ꝙ emitto significat dicta. πομπη. ℭ Prouida. q̄ effugere ptolemæi manus eũ uoluit cui⁹ febris meminit etiam Plu. ℭ Optandas. ne cũ ignominia moreretur. ℭ Victo. a iulio cæsare. ℭ Lentulus. qui cum cethego & catilina urbẽ se flãmis & ferro excisurum coniurauerat. ℭ Cadaue. to. qui iacuit in pugna. ℭ Formã optat. ordo est ac sensus. mater anxia de filio℞ forma uæhementer sollicita usq; ad uoto℞ delitias ꝙ omnib⁹ suis satisfecerit cupiditatibus optat formam corporis uenustatẽ pueris modico murmure paucis secum uerbis maiore puellis subaudiendum adhuc murmure: & hoc fraudi semper poscit cũ fanum templuȝ uidet ueneris. ℭ Cur ta. inquit cor. non est ꝙ me repræhendas siquidem & latona gaudet filia sua diana. ℭ Gaudet latona dia. ut γέγηθε τε φρένα λητώ. & Vir. Latonæ tacitum prætẽtãt gaudia pectus. ℭ Sed uetat optari faciem lucretia qualem ipsa habuit. at lucretiæ exemplũ prohibet ne cupias eius formam quando quidẽ ob formam a filio tarquinii superbi uiciata sibi cladio pectus traiecit. nota satis historia est. ℭ Rutilæ. gibbose & deformis. ℭ Virginia. uirginiam uirginii filiam apius clodius ut põpõius inquit: decemuir uiolauit. q̄ obrem arrepto cultro de taberna lauionis filiam interfecit: ꝙ castitatẽ filiæ suæ uitæ quoq; eius præferendaȝ putare: & hoc scelus in morte uirginis contumeliaȝ stupri arceret: ac protinus recedens a cæde madensq; adhuc filiæ cruore ad commilitones confugit qui uniuersi de monte algido: ubi tum belli gerundi causa legiones erant: relictis ducibus pristinis signa in auentinum transtulerunt omnisque plebs urbana mox eodem se contulit ita rursus respublica clodio in carcere necato suum statum recepit. ℭ Sanctos. nulli impudicitiæ obnoxios. ℭ Horrida. sine delitiis. ℭ Ac ueteres immitata sabinos quos sine corporis cultu castos uixisse lectum est: hinc etiam sabini: ut quidam existimauere Plinio teste a religione & deo℞ cultu dicti. ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι. nisi quod silius italicus inquit. Ductorem gentis pars laudes ore ferebant. Sabbe tuas qui de proprio cognomine primus. Dixisti populos magna ditione sabinos.

MAN. ℭ Sanguine feruentẽ pudoris gratia rubore sparsuȝ. ℭ Larga liberalis. ℭ Custode pedagogo & pceptore. ℭ Nõ licet qa pcidũť &c. ℭ Castrãť ẽt. Qui ãt castrãť trãseũt in fœminã hinc & eis uox etiã mutãť ut scribit

Prodigus prodigere Philosophus li. v. de aĩalibus. ℭ Prodiga cosumptrix. pdigere. n. cõsumere est. unde & pdigius fit. ut festus ait. ℭ Tentare: ut sibi filiũ tradat. ℭ Prætextatũ nobilẽ. ℭ Rapuit: strupauit. ℭ Strumosum: Struma tumor ẽ in quo subter cõcreta q̄dã ex pure & sanguine q̄si glãdulæ oriũť: q̄ uel pcipue fatigare medicos solẽt: Q m̃ & febres mouẽt: nec unq̄ facile maturescunt: & sine ferro siue medicamentis curanť: plerũq; ite℞ iuxta cicatrices ipsas resurgũt. multoq; post medicamẽto est opus: qb⁹ id quoq; accidit lõgo spacio detinẽt. Nascũtur maxĩe in ceruice: sed ẽt in aliis & inguinib⁹: & in lateribus. i mãmis quoq; fœmina℞. Id scribit celsus li. v. ℭ Exigere pati. ℭ Martis q fuit ab uulcano cũ uenerẽ depræsus. & cathẽis circũdat⁹. de quo Oui. In meta. li. iiii. ℭ Exigit ĩfer pœnas. & poscit. ℭ Dolor adulterii. ĩ

Mugiles mugilis intrat. Mugilũ natura ridet: i metu capite abscõdito: totos se occultari credẽtiũ. ut scribit Pli. li. ix. solebãt pterea mugiles mœchis apponi. ut inferiorẽ portã ĩtrarent. hic ait catullus ad aureliũ: Ah tũ te miserũ: maliq; fati. Quẽ attractis pedibus patẽte porta. pcurrẽt raphaniq; Mugilesq;. Philosophus li. ix. aĩaliũ scribit. Mugilẽ uelocissimũ piscẽ eẽ. Et li. viii. ait: Mugilẽ oiuȝ pisciũ maxime gulosũ eẽ: atq; insatiabilẽ: quo circa uẽtre distento grauescit: ppter eius igiť uoracitatẽ credo olim mœcho℞ pœnam fuisse. At ob ipam uelocitatem: placet mugilẽ dictũ: ꝙ sit multũ agilis: ut aiũt. ℭ Endimion. i. formosus puer Endymion eni lunaȝ adamauit: dormiẽsq; ab illa dilectus & osculatus est. Vnde Cicero. li. i. tusc. ait: Endymion nescio quando in

endimion labio obdormiuit: qui est mons Cariæ: a luna. cõsopitus putať: ut eum dormientẽ oscularetur. Re autem uera: ut Pli. scribit li. ii. c. ix. hominum primus Endymion lunæ motum depræhendit: & ob id amore eius captus fama traditur. ℭ Seruilia: fuit seruilia Bruti mater. Catonisq; soror. cũ qua Cæsar consuetudinem habu

Seruilia Bruti mř it sed pro quacũq; adultera hic ponitur. De seruilia eiusq; filia iunia. Macrobius lib. ii. sat. scrib. ita mater. M. Bruti seruilia: quũ ptiosum ære paruo fundũ abstulisset a cæsare subiiciente hastæ bona ciuiũ: nõ effugit dictũ tale Ciceronis: Equidẽ quo melius emptũ sciatis: Cõparuit seruilia hũc fundũ tertia deducta: filia auteȝ seruiliæ erat iunia tertia. eadẽq;. C. cassii uxor: lasciuiente dictatore tã in matrẽ q̄ in puellam.

DOM. ℭ Nõ licet esse uiris. i. nõ possunt uenire ad uirilitatẽ: nã fiũt spadones. ℭ Nullus ephebũ: castrabãť. n. pueri añ decimũquartũ annũ ephebi. ℭ In arce: in ptorio: nã ad uoluptatẽ & libidinẽ pricipis fiũt spadões: id tũ

Sanguine feruentem tribuat natura benigna
Larga manu: q̄d enim puero cõferre põt pl⁹
Custode & cura natura potẽtior omni
Non licet eẽ uiros: nã prodiga corruptoris
Improbitas ipsos audet tentare parentes:
Tãta in muneribus fiducia: nullus ephebũ
Deformẽ scæua castrauit in arce tyrannus
Nec pretextatum rapuit nero loripedem: uel
Strumosũ atq; utero pariter gibboq; tumẽtẽ
Nunc ergo iuuenis speciẽ lætare tui: quẽ
Maiora expectant discrimina: fiet adulter
Publicus: & pœnas metuet quascũq; mariti
Exigere irati: nec erit fœlicior astro.
Martis: ut in laqueos nunq̄ ĩcidat: exigat aũt
Interdum iste dolor: plusq̄ lex ulla dolori
Concessit: necat hic ferro: secat ille cruentis
Verberib⁹ quosdã mœchos & mugilis ĩtrat
Sed tuus endymion dilectæ fiet adulter
Matronæ; mox cũ dederit seruilia nummos

Domitianus.

Domitian⁹ ꝓhibuit: ut scribit Tráqllus. ℭ Strumosū: struma apostema est uel abscessum ut Celsus iterptať qd ex Pituita i collo ꝑserti erūpit: uñ ēt nomē accepit: nā ruma ē ps gutturis: scrofulā uulgo appellat. ℭ Pluſ ꝙ lex ulla dolori cōcessit: hoc plusꝙ p legē ulli dolori liceat. ℭ Necat hic ferro: æmulatio ē horatiana. Hora. de adulteris: Hic se ꝑcipitē tecto dedit: ille flagellis. Ad mórē cæsus fugiēs hic desilit acrē Prædonū i turbaȝ. ℭ Cruētis uerberib⁹: loris cædit mœchū usqꝫ ad sanguinē: ut cæsus ē Salusti⁹ ab Annio millone qd scribūt Varro & Gel. ℭ Mugilis in. Mugilis piscis ē: cuius natura rideť i metu: nō ut Pli. scribit capite abscōdito totū se occultari credit: antiquū āt suppliciū ē in adulteros. qd a catullo accepit Iu. Catullus Ah tū te miserꝫ maliqꝫ fati: quē attractis pedibus patēte. Porta ꝑcurrēt raphaniqꝫ mugilesqꝫ. hoc Fidētinus supra negauerat: sed nūc tādē edoct⁹ a nobis accipit. ℭ Endymiō: nomē cōuēit adultero nocturno: nā hic dormiēs amat⁹ ē a Lūa de quo plura alibi. ℭ Seruilia hic pōiť ꝓ notissima mœcha tpū Iu. fuit itē seruilia filia Sorāi uxor Polliōis de ꝗ añ dictū ē ex testimonio Taciti. ℭ Siue op. hoc ē siue sit auara ut fuit Catulla. siue sit ꝓdiga ut fuit Oppia oīo etiā liberalis in adulterꝫ. De Catulla. Martia. O quā te fieri Catulla uellē formosā mīu⁹ & magis pudicā. ℭ Rapuit nero loripedē. nō loripedē: sed sporꝫ stuprauit Nero: quē excisū i muliebrē sexū trāsformare conatus ē. ℭ Strumosum. struma ex celso colligimus: extantia ꝗdā in tergo. Gibbus uero i pectore hř. ℭ Astro martis. quē cū uenere retibus i adulterio Vulcan⁹ cōphēdit. ℭ Quosdā & mugilis intrat: hoc supplicio deprehēsi mœchi affici solebāt: cui nō erāt absimiles raphani: qbus apud Atheniēses adulteri i anū receptis cruciabanť uulsis primū circa iguina pilis: quo noie apud græcos ꝓuerbiū ē ραφανιδειν: Vñ Catullus. Ah tum te miserꝫ maliqꝫ fati quē attractis pedibus patente porta percurrēt mugilesqꝫ: raphaniqꝫ Nisi forsan acceperit mugilē pro pene. Legimus. n. apud apuleiū cōprehēsum cū uxore mœchū: coactū fuisse a marito muliebria pati in pœnā uidelicet criminis: sed mugiles latine ii pisces dñr: quos græci cephalos appellant inimicitiasqꝫ graues gerunt cum lupis. ℭ Tuus endymion. a luna ferūt poetæ endymiona amatuȝ fuisse. Hic uenator egregius in mōte latino delitescēs: surgente luna in uenationē ꝓdibat: primusqꝫ tradēte Plinio meatus & motus lunæ dep̄hendit: & ob id amore eius captus fama tradiť. ℭ Seruilia. ad bruti matrem seruiliā qua cum licētius dictator Cæsar cōsuescebat: respiciēs poeta hoc noie adulteram quanlibet notauit.

MER. Struma Gibbus mœchorꝫ pena puerbiuȝ Mugiles latinus endymiō Seruilia

ℭ Sanguine feruētē. ob pudorē rubore suffusū. ℭ Tribuat. ut sit ordo. licet natura tribuat larga manu ꝗ diximus: añ nō licet esse uiros. reliqua iterposita sunt: qd. n. puero cōferre potest plus subaudi natura: ꝗ natura potētior oi custode & cura. ℭ Natura be. facilis ad hæc tradēda. ℭ Larga ma. abūde. ℭ Natura po. oi cu. & cu. enimuero ꝗ cōsuetudine nobis insederūt uitia iō imutatu difficillima uidenť ꝙ ad naturā ꝓxime accedant: ꝗ igiť natura ꝓueniunt uitiosa ꝓrsus emendari nō possunt. ℭ Nō li. es. ui. uiri esse nō possunt: sed effœminanť in fœias. ℭ Nō li. es. ui. subaudiendus alius accusatiuus ē ut eos: ueluti ipse alibi. ꝗlē cereris uult esse sacerdos subaudiendū ē: & apud Prop. solus ero qm̄ nō licet esse tuū. & Cæsar in cōmēta. tenuem sectamini ꝑdam quibus iam licet esse fortunatissimos ut ubiqꝫ uerbi qd cum infinito coniungitur casum accusatiui loco ponere possis ut illi primo & huic posteriori exemplo datiuum accōmodes. alii autem nominatiuū & per quam exigua est differentia sicut contra nominatiuum iuenis ubi unum aut duos possis sublato nominatiuo adiicere accusatiuos: ut apud Luca. tutūqꝫ putauit iam bonus esse socer. & apud Onidi. de ponto Et qs in extremo positus iacet oi be tuorꝫ. Me tñ excepto ꝗ ꝑcor eē tu⁹: & apd Prop. Et nūꝗ ꝓ te deneget eē miser: & rursum. Me quoqꝫ cōsimili ipositū torqrier igni. Iurabo & bissex iteger eē dies. Hor. uxor inuicti iouis eē nescis. idē quoqꝫ loqndi modus sine uerbo substantiuo at cū pticipio alterius uerbi infinito tñ substātiui uerbi itellecto ut spero uisurus illū & me uisurū eē. Prop. Visura & ꝗuis nūꝗ speret ulyssē: Illū expectādo facta remāsit anus. & plæraqꝫ uerba noiatiuo iūgi recusant: nō. n. sicut dicit Hor. uxor iuicti iouis eē nescis: & sicut dicas incipe mihi eē officiosus: & noli eē illi iuid⁹ ita iusitate ꝑcipe illi esse familiaris mihi & hmōi ueluti & accusatiuo uti aliquando latine Non possit: Vt incipit ille doctum esse. & definit hic mihi esse infestum.

VAL.

ℭ Improbitas. peruicacia. ℭ Castrauit. ut nero formosos. ℭ Loripedem. claudum & contortum. ℭ Strumosum. pectore tumentem. ℭ I nūc o iuuenis spem lætare tui. quidam legunt nō ergo speȝ. ℭ Fiet adulter publicus. q formosus est. ℭ Nec erit fœlicior astro martis: ut i laqos nūꝗ icidat: ꝙ mars cū uenere i adulterio cōprehēsus a uulcano adamātinis irretitus uiculis diis oibus fuerit ridiculo ꝗ nota p Hōerꝫ i odyssea fabula est. ℭ Necat hic ferro secat ille cruētis uerberibus quosdā mœchos: iō ēt hora. hic se præcipitē tecto dedit ille flagellis Ad mortē cæsus: fugiēs hic decidit acrē. Prædonū i turbā: ddit hic ꝓ corpe nūmos. Hūc pmiserē calones: qn ēt illď accidit ut qdā testes caudāqꝫ salacē. Demeterēt ferro. ℭ Et mugilis itrat. Pli. mugilis & lupus mutuo odio flagitāt. nigidius auctor est ꝑrodere caudā mugili lupū eosdēqꝫ æstatis mēsibus cōcordes esse. oēs autem uiuere qbus sic caudæ amputentur. pōt igiť uideri Iuuenalis adulterꝫ mugilē noiasse quod feminale mēbrum ita ei ut mugili amputeť: aut certe ꝙ adulteris datus mugilis pœna fuerit. uñ Catullus. Ah tu te miserꝫ mali fati quē attractis pedibus patente porta ꝑcurrēt raphaniqꝫ mugilesqꝫ. ℭ Sed tu. en. tuus ille uenestullus adulter: ut endymiō quo captā dianā fecit. Prop. Nudus & endymion plæbi cœpisse furorem Dicitur: & nudæ concubuisse deæ. cū ut tā Pli. ꝗ Alexander aphrodiseus ait lunæ uias & motus scrutatus fuisse primus existimeť. ℭ Cū de. fer. impudica mulier ut & sui temporis aliqua.

Fiet & illius quā nō amat: eruet omnem
Corpis ornatū: qd eni ulla negauerit hudis
Inguinibus: siue est hæc hippia siue catulla?
Deterior totos habet illic fœmina mores

ℭ Eruet: s. uilia. s. atqꝫ adultera. ℭ Hudis ingui. huda uulua. ℭ Siue hippia. i. siue sit auara uel ꝓdiga uti ille de hippia paulo supius ait: pmpti⁹ expediā quot amauerit hippia mœchos. ℭ Deterior to. i. ꝗ i reb⁹ aliis deterior est. adultero moratam se: & liberalem præbet. ℭ Graue propositum: Constantia pudicitiæ: erga

MAN.

Sed casto qd forma nocet? qd ꝓfuit immo
Hippolyto graue ꝓpositū qd bellerophōti?
Erubuit nempe hæc ceu fastidita repulsa.
Nec sthenobœa minꝰ q̄ cressa excāduit: & se
Cōcussere ambæ: mulier seuissima tūc ē (nā
Cū stimulos odio pudor admouet: elige qd

phædrā nouercā a q̄ attētatus: & quū obseq: nollet illa postea falso eū theseo pr̄i isimulauit: dicēs hippolytū eā attētasse: qd q̄dē ipa fecerat. ¶ Bellorophōti: fuit is glauci regis Ephyræ filiꝰ. & formosissimꝰ. ¶ Hic sthenobœa proeti regis uxor. ap̄d quē ille degebat eū blāditiis & illecebris agressa ē. ꝓmittēs mariti regnū: q cū tenuisset: accusatꝰ ab illa ē regi. ꝙ sibi uim īferre uoluisset. Multa demū subire pericula coactꝰ ē ppea: at quū uictor semp fuisset: gratiam meruit apud eurien Sthenobœæ pr̄em. q̄ de re illa furore & ira ducta sibi ipsi mortem cōsciuit. auctor est hyginius de siderībꝰ: & homerus libro sexto iliados. quam rem latius scribit: appellatq; non Sthenobœam sed anteam. ¶ Erubuit nempe hæc ordo est: hæc appositio. ¶ Sthenobœa ceu fastidita repulsa erubuit nempe. ¶ Nec minus excāduit q̄ cressa. i. phædra cretensis. ¶ Fastidita. i. habita fastidio a bellorophonte: ac spreta. ¶ Repulsa: quam: scilicet habuerat a bellorophon e. ¶ Concussere: in ultionem excitauere. ¶ Pudor. dedecus.

Belloro phōti. Stheno bœa.

DOM. ¶ Deterior hēt illic totos mores. hoc ē mulier q̄ in aliis rebus deterior ē p̄stat se erga adulteꝝ bn̄ moratam & liberalē. ¶ De bellerophonte. notissīma ē hist. apud homeꝝ et hyginū. ¶ Cōcussere se ambe. i. erexere se se in ultionē tractū a pugilibus q initurī certamē manus cōcutiūt. ¶ Elige qd: nā historia a tacito pscriptū affert in exēplū ut oñdat formā obesse: nā messalina absente Claudio marito syllio iuueni formoso cōsule designato nupsit. Tacitus. Haud sum ignarus fabulosum uisū iri: paulo post: cōsulē designatū cū uxore principis p̄dicta die: adhibitis q obsignarēt uelut ſuscipiēdoꝝ liberoꝝ cā cōuenisse: atq; illā audisse auspicū uerba. sacrificatū apud deos discubitū inter cōuiuas: oscula: cōplexus: noctē deniq; actā licentia cōiugali.

MER. ¶ Hippolyto. ap̄d maritū theseū nouerca phædra priuignū hippolytū: falso d̄ adulterio accusauit. ¶ Quid bellerophōti. bellerophōtes cū asthenobea uxore proeti. de coitu interpellatꝰ eēt: ueritus hospitalis iouis irā lasciuā sociam reppulit. Vñ exardēs repulsa mulier uiro inocētē hospitē accusauit: q hospitii iure motus: illum domi interficere nō sustinuit: sed datis codicillis ad iobatē soceꝝ: illū in lyciā misit: lectis ergo codicillis Iobates in ultionē criminis: ad chimerā & solymos domādos bellerophōtē misit ut sub ꝑtextu memorabilis pugnæ interiret. Sed chimera & solymis deuictis laudē rettulit maximā. illud addendū arbitror declinari bellerophōtes & bellerophō in tertia declinatione. ¶ Sthenobea: hāc alio noīe Homerus Antheā uocat. ¶ Cui nubere Cæsaris uxor destinat: messalina Claudii cæsaris uxor (ut plurimi tradūt historici) in. C. silium iuuētutis romanæ pulcherrimū ita exarsit: ut Iuniā & syllanā nobilē fœminā m̄rimonio eius exturbaret: Vacuoq; adultero poteret. Ergo nō furtim: sed multo comitatu domū eius uentitabat opes & honores largiens: & dū sacrificii cā hostiā claudius ꝑfectus eēt. Cūcta nuptiaꝝ solēnia celebrata fuerunt: Nā Sylius designatus cōsul: cū uxore principis prædicta die: adhibitis q obsignarēt: uelut suscipiēdoꝝ liberoꝝ cā conuenit ubi illa auspicū uerba audita sunt subierūt: sacrificarūt apud deos: interq; cōuiuas discubitū est: & nox deniq; licētiæ cōiugali acta fuit: Quod dedecorosum & audax facinus: Callistus: Narcissus: & Pallas: Tres liberti Cæsaris exhorrētes subornarūt calphurniā & cleopatrā cōcubinas cæsaris ut messalinā Claudio accusarēt: q̄bus deferrētibus ubi nupsisse uxorē filio cognouit: cōuocatis amicis: & de securitate & de uidicta deliberauit tandē impudicā mulierē: quæ & eadē marito moliebat̄ perimere iussit: missisq; cēturionibus: & tribuno in hortos lucillianos ubi fusa humi messalina iacebat: assidente matre lepida transfixa fuit.

bellerophonte Stenobea Iobates Solymi Chimera Nupsit messalina Solemnia nuptiarū Liberti claudii cædes Messaliæ

VAL. ¶ Fiet & illius. adulter. ¶ Quā nō amat: sed pecuniæ cā. ¶ Vdis ingui. nō uiro dixit qñ coitus cā ꝑdigūt acerbe ac satyrice dictū. ¶ Siue ē hæc hippia: audax & ipudica mulier. ¶ Siue ca. q̄ ꝓ q̄stu corpꝰ suū publico obiicit stupro: licet romāi nobilissimi ciuis cōiūx. ¶ Quid p. er. i q̄busdā legit̄ immo hippolyto graue propositū q cū a phædra nouerca ob formā adamatus & ad stupꝝ fuisset adhortatus ipam tales detestatus concubitus effugit. nouerca uerso crimie i hippolytū theseo marito eū cōpellatōis stupri accusauit. quo agnito pr̄is oculos fugit hippolytꝰ quē dū curru i maris littore exerceret̄ de tribꝰ ꝓmissis unū theseꝰ ab ægeo pr̄e poposcit ad iteritū. ægeus e mari phocas marios emittēs equos territat hyppoliti q passim p iuios dilapsi saltus eū iactauerūt: laniarūt: occiderūt. diana uero speciosū uenatorē amisisse dolēs ab æsculapio auctor̄ medicie exorauit: ut illesū oībus mēbris uitæ restitueret: quē acceptū ipsa suo luco cōsecrauit urbiūq; ꝙ bis i uitā platus eēt appellauit. ¶ Quid bel. q hipponus primū post ab interfecto corinthio bellero bellorophōtes dictus hic ut Tragicus scribit asclepides. genere neptūni noīe glauci filius. ne igit̄ ob cedē lueret pœnas metuens a neptūno: ut se celerius i pedes daret ex medusæ gorgonis sāguine natū accepit pegasū alligeꝝ equū sic dcm̄ ꝙ ex medusæ sanguie εκϖεϖηλκη. i. euolauerit: uel ut q̄dā αϖο τηό ϖηγηό. i. fonte quē ungula terram fodiēs hausit. hoc inq̄ argos bellerophōtes equo puenit: ubi regis ꝓeti acceptū hospitio: p q̄ formosū; uxor ardēter adamauit: & sibi ñ cōsentiētē ꝓeto marito ē criminata. id facile credēs maritus: sed tñ hospitē sibi necare nefas ratus ei ad soceꝝ suū iobatē l̄ras i lyciā dedit: ut occideret̄ pferēdas. bellerophōtes āt nil tale suspicatꝰ quo mittebat̄ mature pueīt. at iobates ut Hōe. ait diebꝰ nouē sacroꝝ ritu exactis tū demū a ꝓeto datas l̄ras legit: q irā odiūq; i bellerophōtē sibi eē dissimulās ipm̄ ad pugnādū primū cū chimæra mittit existimās ñ for̄ ut ab ea euaderet: q̄ debellata i solimos ferocissimū bello populū missus uictor rediit: & dēiq; ab amazōibus cū uictoria redeūti delectos a rege ferociores lyciæ ex isidiis undiq; erūpētes: supat. fugat: cædit: cuius i uictū robur & aīum p̄ntē iobates admiratus cassādrā filiā suā ei locat. ex qua & bellerophōte isander hippolochꝰ & laodomia nati: ex laodomia porrho & ioue sarpedō. ¶ Quid bellerophōti. & bellerephōtes bellerophonti. & bellerophontæ: ut anchises anchisæ dr̄. Ho. ϖαν τκό γαρκα τεϖιφνεν αμύμον βελλεροφοντηό & bellorophō: ut xenophō. Theocritꝰ in carmine bucolico ϖό καιο βελλεροφων ϖελοϖον

uã Soiôi λαλεῖ αεν. ℂ Nec stenoboea minus q̃ cressa excanduit. stheneboeã ꝑeti uxorẽ fuisse Suidas scribit. Ho. uero antiã q in sexto iliados iqt. τῶ Δε γύνη πρὸ τοῦ ε πεμηνα τοΔι αυτειν. ℂ Quã cressa. phaedra minois cretẽsiũ regis & pasiphaes filia quã ex creta a minotauri caede i graeciã rediẽs rapuit theseus cressa fit a cres cretis. nã cretaeus & cretẽsis & cretic⁹: cressa uero cressaeus & cresius facit: ut threx threcis thressa: & thrax thressa thracius & thracus: thraix uel threix thraissa uel threissa & threci⁹ & thraicius & thraicus. Ruffus Festus ĩ arato andromedã thraicinã sub flabris aqlõis eadẽ rõne & threicius dici põt sed ꝑraro utrũq legit eadẽ analogia libys libyssa: uñ libyssinus. Ruffus Festus de oris maritimis. sũt massieni regna libyssina sũt feracis agri & diuitis tartesii. & libystis libystidis. libyx aũt libycis facit a quo genitiuo libycus libyca libycũ nascit. & fere haec sũt q̃ ex masculio foemininũ ad similẽ analogiã emittãt libyx libyssa: phoenix phoenissa magnes magnessa. Ho. magnessã hippoliten dũ fugit abstinẽs thraix thraissa: & reliqua q̃ dixim⁹ cres cressa: ut tradit Herodianus. ℂ Elige qd nã suadẽdũ eẽ putes cui nubere Caesaris uxor destinat. messalinã claudii ipatoris uxorẽ dicit q̃ nouo furore inusitatoq amore i. C. silliũ iuuẽtutis romanae pulcherrimũ: ita ut Taci. iqt exarserat: ut iuliã syllanã nobilẽ foeminã mrĩmonio eius exturbaret uacuoq adultero potiret nec filius flagitii aut piculi nescius erat: sed certo si abnueret exitio & nõnulla fallẽdi spe simul magnis ꝑmiis oppiri futura & pñtibus frui ꝓ solatio hẽbat illa nõ furti sed multo comitatu uẽtitare domũ & cõgressib⁹ adhaerescere largiri opes: honores itaq ꝑfecto hostiã Caesare nuptiaꝝ solẽnia celebrãt. adh bitus q obsignaret tabulas auspicũ uerba subitũ discubitũ inter cõuiuas nox deniq acta licẽtia cõiugali. Caesar q̃ facta intelligẽs ueniã in ꝑteritũ filio dari iubet. redderet uxorẽ rũpetq tabulas: tũ narcissus an desidiũ iqt tuum nosti: nã matrimoniũ silii uidit populus & senatus & miles: ac ni prope agis tenet urbẽ maritus satis constat eo pauore offusum claudium: ut idẽtidem interrogaret an ipse imperii potẽs: an silius priuatus esset: dum messalina in ꝑcacibus bacchatur choris: ingressus urbẽ Caesar ad se adduci siliũ iubet: qui admotus tribunali non defensionem nõ moras tẽtauit ꝑcatus ut mors accelerare t occiso silio messalinae caedem narcissus ꝓperauit.

Suadẽdũ esse putes: cui nubere caesaris uxor
Destinat: optimus hic & formosissimus idẽ
Gentis patritiae rapitur miser extinguendus
Messalinae oculis: dudum sedet illa parato
Flameolo: tyriusq palã genialis in hortis
Sternitur. & ritu decies centena dabunt
Antiquo ueniet cum signatoribus auspex:
Haec tu secreta: & paucis cõmissa putabas
Nõ nisi legitime uult nubere: qd placeat dic
Ni patere uelis: pereundũ ẽ ante lucernas:
Si scelus admittas: dabit mora puula: dũ res
Nota orbi & populo cõtingat pricipis aures
Dedecus ille domus sciet ultimus: iterea tu
Obsequere impio: si tanti uita dierum

ℂ Suadẽdũ. s. illi. ℂ Caesaris uxor: dũ Claudi⁹ caesar sacrificii gra hostiã ꝑfectus eẽt: messalina. C. Syliũ cõsulẽ designatũ: iuuentutis romanae pulcherrimũ spreto Claudio cõiugẽ sumpsit. neq Sylius flagitii aut periculi nescius erat: s3 quia certo si abnueret exitio opponebat: ꝑsentibus frui ꝓ solatio habeat. Illa nõ furtim: sed multo comitatu syli domũ petebat. largiebat opes & honores. postremo uelut trãslata iã fortuna paratus principis apud adulterũ uisebant. Demũ cũcta nuptiarũ solemnia celebrata sunt: cõuenerũt. n. qui obsignarent: audiuit & auspiciũ uerba sacrificauit. discubuit inter cõuiuas. Osculataq & cõplexa ẽ syllium. nox deniq acta licẽtia cõiugali. Quapp Narcisus libert⁹ Claudio hostiae morãti p duas pellices Calphurniã & cleopatrã Messalinae adulteriũ significauit. Ipse ẽt accitus dixit. mrĩmoniũ syllii uidit populos: & senatus: & miles: ac ni ꝓpere agis: tenet urbẽ maritus. Timẽs igit messalia lucillianos i hortos digressa ẽ. tẽtauitq postea marito occurrere ut ueniã ipetraret. Syllius tribunali admotus nõ deffensionẽ: nõ moras tẽtauit ꝑcatus ut mors accelerare t. Tici⁹ ꝑculus custos Messalinae & syllio datus ẽ. Interim messalina lucilianis in hortis ꝓlatabat uitã: cõponebat ꝑces ñ nulla spe. Ac ni caedẽ eius narcisus ꝓperauisset. Claudius pepcisset. ꝓrupit. n. narcisus denũtiauitq Cẽturionibus & tribuno q ad erãt exeq caedẽ. ita ipatorẽ iubere. qua de re i hortis lucilianis ictu tribuni trãsfixa ẽ messalina. Narciso uero de creta sunt quaestoria insignia. Haec oĩa ex taciti. li. xi. Meminit ẽt Suet. ℂ Extinguẽdus. a Claudio. s. redeũte ex historia. ℂ Dudũ & iam dudũ de paruo tpe dicunt. ℂ Flameolo: de hoc uideto sat. ii. ℂ Genialis matrimonialis torus: Geniales. n. ꝓprie sunt lecti q sternunt nubẽtibus puellis. dicti a generãdis liberis: Ser. lib. vi. ℂ In hortis. s. lucilianis teste tacito. li. xi. ubi messalina obseruari solebat. ℂ Cẽtena: sestertia. s. ℂ Dabũtur doti uidelicet. ℂ Ritu anti. deos. n. marito dari istituta fuerat pp mrĩmonii onera. ℂ Signatorib⁹. s. dotis, nã ut tacit⁹ scri. & Trãql. Messalina. C. syllio nupserat dote iter auspices cõsignata. ℂ Auspex. Valerius li. ii. sic. Ap d ãtiquos ñ solũ publice. s3 ẽt priuati nihil gerebat. nisi auspicio pri⁹ sũpto. quo ex more nuptiis ẽt nũc auspices itponũt q q̃uis auspicia peteẽ dsiderit: ipo tñ noie ueteris cõsuetudis uestigia usurpãt. legitie oĩa. ñ. q̃ ad ueꝝ mrĩmoĩũ ptierẽt adesse uoluit. ℂ Añ lu. añ noctis aduẽtũ. ℂ Tuo sylli. ℂ Imp. Messaliae. s. ℂ Hic. s. Syli⁹ iuuenis cõsul designat⁹ forma: & dignitate ꝑcellẽs: ut scri. Taci. ℂ Rapit mulier: uel ad supplicium quo affectus ẽ: uel ad nuptias iussu Messalinae. ℂ Extinguẽdus. s. paulo post redeũte ex hostia ad urbẽ Clau. ℂ Hortis: uel lucullianis: nã illic interfecta ẽ Messalia. uel messalinae hortis. ℂ Antiquo ri. nã antiquo ritu instituta ẽ dos. q̃si mulier ita uideat emere uiꝝ: ut scri. Var. ℂ Auspex: auspices q solẽt ꝑesse legitimis nuptiis. ℂ Cũ signatorib⁹. s. dotaliũ tabulaꝝ: nã obsignatas fuisse tabulas dotis scri. Trãql. ℂ Añ lucernas: añ lucernas dixerũt antiq ꝑ ĩ mediis conuiuiis & ludis nocturnis. idest in medio conuiuio nocturno. Plinius. loliam paulinam se tanti apparasse scribit ut spectaretur ad lucernas. ℂ Vltimus sciet: te ferente

MAN. Messalia Syllius

Geniales

Auspicia.

DOM.

ei calphurnia hostiæ ēt hoc dictū ē ei mrimoniū Sylli uidit populus senatus & miles:ac ni ꝑpere agis:tenet urbem maritus. ℭ Impio Messalinæ:cuius iussu multæ cædes ꝑpetratæ fuerūt:ut scribit Tacitus. Nil ergo optabunt hoīes:nō debēt petere & optare aliqd o Iuuenalis cū oīa sint perniciosa ut ostendisti.

MER. ℭ Flammeolo diminutiua forma a flameo:quo caput nouæ nuptæ uellabatur. ℭ Genialis. proprie lectus q nubētib⁹ puellis sterni solet. ℭ Ritu de.cē.da. Anti. ad formā dotis ātiquo ritu dixit datā aut ad numeꝝ ret tulit. Nam auctoribus Pediano & Plinio:non erat apud antiquos numerus ultra centum milia. Itaq; hoc est hodie multiplicatū ut deciescentena milia:aut sæpius dicantur. Vnde horatius grandem pecuniam significaturus ait. Decies centena dedisses:huic parco. ℭ Cū signatoribus. nuptialium tabularū: quos adhibitos fuisse supra diximus. ℭ Auspex. nuptiæ nisi captatis auspiciis fiebant Virgi. Primisq; iugarat ominibus. & Lucanus de martia Catonis. Contentiq; auspice bruto. ℭ Ante lucernas. lucernaꝝ apud priscos plura fuere genera. Nam alia lucerna fuit cubicularia:de qua Martialis. Dulcis conscia lectuli lucerna. Quicquid uis faciam licet tacebis Alia dimyxos:idest duarum narium & polymixos plurium narium:de qua idem Martialis. Illustrem cum tota meis conuiuia flammis. Totq; geram myxos una lucerna uocor. Sic enim exponit pollux ubi de naso. & quo nomine eius meatus appellentur scribit.

[margin: Genialis — Sūmus numer⁹ pecuniæ — Dimyxos — polymixos]

VAL. ℭ Parato flameolo. quo nubentes caput operiebant. ℭ Tyrius genialis. thorus cōnubii stragulo sternitur purpureo. ℭ In hortis. subaudiendum lucianis. ℭ Decies centena. deest sestertia. ℭ Signatoribus tabulaꝝ obsignatoribus. ℭ Auspex:quoniam nuptiæ nisi auspicato nullæ fiebant. ℭ Ante lucernas. antequā nox adueniet. ℭ Ille clodius: maritus sciet domus infamiam ultimus.

MAN. ℭ Nil ergo:alterius uerba. ℭ Ergo:cū oīa sint perniciosa. ℭ Si cōsiliū. poetæ respōsio. ℭ Expendere:excogitare. ℭ Nā pro iucūdis. i. pro illis: quæ ad oblectationē & uoluptatē petim⁹. ℭ Aptissima quæq; dabūt dii:seneca etiam epistola. Cxi. inqt. Quicqd nobis bono futurū erat. dominus & parēs noster in ꝓximo posuit. nō expectauit iquisitionē nostrā & ultro dedit. nocitura altissime ꝑssit. Valerius li. vii. c. ii. de sapiēter dictis ac factis:ubi de socrate meminit. hanc rē latissime uti & iuuenalis edocuit:unde haud dubiū est iuuenalē inde hæc accepisse:scribit aūt Valerius sic extrema de socrate philosopho. Socrates humanæ sapientiæ quasi quoddā terrestre oraculū:nihil ultra petendū a diis immortalibus arbitrabatur:q̄ ut bona tribuerēt. quia ii demū scirēt quid unicuiq; eēt utile:Nos aūt plerum id uotis expeteř. qđ nō imperrasse meli⁹ foret. Etenim densissimis tenebris inuoluta mortaliū mens:in quam late patentē errorē cæcas præcationes tuas spargis diuitias appetis. quæ multis exitio fuerūt. Honores cōcupiscis q complures pessunderūt regna tecū ipse uoluis:quoꝝ exitus sæpenumero miserabiles cernūt̄ splēdidis cōiugiis iniicis manus. at hæc ut ialiqñ illustrant. ita nōunq̄ funditus domos euertūt. Desine igit̄ stulta futuris maloꝝ tuoꝝ cāis q̄si fœlicissimis rebus inhiare teq; totū cælestiū arbitrio permitte qa qui tribuere bona ex facili solent:ēt eligere aptissime possunt. hæc ille ℭ Notū q pueri:socrates apud platonē de uoto Alcybiadi sic ait:iuuenes ꝑterea eodē pacto nōnullos hoīes q filios uotis exoptāt. At quū filios adepti sunt in calamitates doloresq; maximos incidūt. Nā pleriq;. quū nati. per oēm ætatē iprobi ꝑseuerēt: uniuersam uitam mœroř cōficiūt. q uero ꝓbos filios nacti. aduerso quodā casu illis orbātur. nihilominus q̄ superiores illi:miseri sunt ut ꝓrsus eligerēt nunq̄ se filios genuisse. ℭ Tomacula:ædulia quæ fere ex iecore & pulmone porci no fieri consueuerunt τόμη autem α τῶ ἀοῦ incisio ac sectio dicitur. inde itaque uolunt Tomacula dici. ℭ Optandum est &c. Prudens mihi uidetur poeta ille inquit socrates in alcybiade secundo platonis. qui sic ait iuppiter rex optima quidē nobis & uouentibus & non uouentibus tribue:Mala aūt poscētibus quoq; ab esse iube. ait etiā idē socrates. ꝙ lacedæmonii tam priuatim q̄ publice deos orabant pulchra cū bonis sibi tribuere:nec plura illis ꝑcari quis audebat. Ait quoq; Magna prouidentia op us eē:nequis seipsum lateat:duꝫ magna petit mala credens bona se poscere. Mens sana:hoc ait. qm̄ ut & Cic. inqt in lib. de. n. d. Stultitia con sensu omnium philosophorum maius est malum:q̄ si omnia mala & fortunæ & corporis ex altera parte ponantur:Sapientiam autē Nemo assequitur:in summis malis oēs sumus. utq; philosophus li. i. ethi. ait: Vt ē in corpore uisus. sic est in anima mēs. Et Cicero in oratione de respōsis haruspicū ita inquit. Quæ potest homini maior eē pœna furore atq; dementia. Et li. iii. tusc. sic. Oēs inscipiētes insaniunt. Sanitatē eni aīoꝝ positam in

[margin: deus bona tradit ultro — socrates de diis — Vota ꝑua — Filiorū anxietatis. — Tōacula. — orandū quid. — Sultitia. — Mens — Furor — Dementia — Sanitas animoꝝ]

Paucorū:qcquid leuius meliusq; putaris
Præbēda ē gladio pulchra hæc & cādida cer
Nil ergo optabūt hoīes? si cōsiliū uis (uix
Permittes ipsis expendere numinibus quid
Cōueniat nobis:rebusq; sit utile nostris.
Nam pro iucūdis aptissima quæq; dabūt dii
Carior ē illis homo q̄ sibi:nos animorum
Impulsu & cæca:magnaq; cupidine ducti
Coniugium petimus:partūq; uxoris: at illis
Notum qui pueri:qualisq; futura sit uxor:
Vt tamē & poscas aliquid: uoueasq; sacellis
Exta:& candiduli diuina tomacula porci
Orandū est ut sit mens sana in corpore sano
Fortem posce animū mortis terrore carentē
Qui spaciū uitæ extremū iter munera pōat
Naturæ:qui ferre queat quoscūq; labores
Nesciat irasci:cupiat nihil & potiores
Herculis erumnas credat sæuosq; labores
Et uenere:& cœnis:& plumis sardanapali.
Monstro qđ ipse tibi possis dare semita certe
Tranquillæ per uirtutem patet unica uitæ
Nullum numē habes:si sit prudentia: sed te
Nos facimus fortuna deam; cœloq; locam⁹

sitã in tranquillitate quadã cõstantiaq; cẽsebãt:iis rebus mẽtem uacuam appellarũt insaniã. Item: Menti to- insania
tius animi regnum ab natura tributũ ẽ. ℂ Fortẽ posce animũ: Is homo fortis proprie dicitur: qui circa hone Fortis
stam mortem: & ea omnia: quæ repente eueniunt atq; afferunt ipsam. interritus est: ut scribit philosophus li Mors
bro. iii. ethi. Mortis terrore carentẽ: Mors est animi discessus a corpore. ut inqt Cicero li. i. tuscu. Terror aũt Terror.
est metus concutiens ut idẽ ait li. iiii. tuscu. Qui spatium uitæ &c. Plin. li. xxviii. c. i. ait: ex oibus bonis q̃ ho- irasci
mini tribuit natura: nullũ melius eẽ tẽpestiua morte. ℂ Nesciat irasci: Idẽ phus lib. iiii. eth. scribit: q; ille q ꝓ erumna.
quibus: & quibus oportet: & quum oportet. q̃to in tpe oportet irascitur: laudat̃. Qui uero nõ irascunt̃ pro q Sardan a
bus oportet: & ut oportet. & quum oportet & quibus oportet. fatui esse uident̃. Herculis erumnas: de iis di- pallos
ctum est in saty. i. Erumna autem egritudo est laboriosa. ut inquit cicero. li. iiii. tuscu. ℂ Sardanapali: fuit is
semiramidis filius: ultimus syriæ rex. Vir muliere corruptior: Arbactus præfectus ipsius medis præpositus:
quum inuenisset eũ inter sororum greges purpuras colonentẽ: & muliebri habitu cum mollicie corporis: &
oculorum lasciuia oẽs fœminas anteire pensa inter uirgines partientẽ. Indignatus tali fœminæ tm̃ uiroꝝ eẽ
subiectum: tractantiq; lanã ferrũ: & arma habẽtes parere. progressus ad socios: quid uiderit refert: Negãt se
ei parere posse: qui se fœminã malit esse q̃ uirũ. sit igit̃ coniuratio: bellũ sardanapalo infertur. ℂ Victus in re
giam se recipit: ubi extructa incensaq; pyra: & se & diuitias suas incẽdium misit: hoc solo uirũ imitatus: hæc
iustinus li. i. Cicero uero li. v. tuscu. refert Sardanapalum iussisse in busto incidi: Hæc habeo quæ edi: quæq; Sardana-
exsaturata libido Hausit. at illa iacent multa & præclara relicta. Meminit & plura strabo. li. iiii. ad tres chartas pali.
circa finẽ. ℂ Semina certe: alludit ad ypsilon. ℂ Nullum numẽ abest. i. nullus deoꝝ. oẽs. n. fauẽt prudẽti & Epit.
sapiẽti. hinc horatius prima epistola inquit. Ad sũmam sapiẽs uno minor ẽ ioue. diues. Liber: honorat⁹: pul Sapiẽs.
cher. rex deniq; regum: salustius itẽ ait in catil. Nõ uotis: neq; suppliciis muliebribus auxilia deoꝝ parantur Dii fauẽt
uigilãdo: agẽdo: bene cõsulẽdo: ꝓspera oia cedũt. ubi secordiæ atq; ignauiæ te tradideris: neq̃q̃ deos implo- bñ agẽti-
res. irati infestiq; sunt: & cicero in oratione de responsis aruspicũ: ita scribit. Deoꝝ imortaliũ numine oia re- bus Dii re
gis gubernariq; ꝑspeximus. Lactantius præterea li. iii. c. xxix. lege hoc carmẽ ita: Nullũ nom̃ habes si sit pru ctores om
dentia sed nos te facimus fortuna deã cæloq; locamus inde subsequit̃ stultitia igit̃ error cecitas ut Cicero ait nium.
ignoratio reꝝ atq; causaꝝ naturæ fortunæ noia induxit. ℂ Nos desides. s. ignauiq;. ℂ Facimus deã: pli. itẽ Fortuna
li. ii. c. vii. sic: Toto quippe mundo & oibus locis: oibusq; horis: oium uocibus fortuna inuocat̃. & una noiat̃ dea.
una accusat̃ una agit̃ rea. una cogitat̃. sola laudatur sola arguit̃. & cũ cõuiciis colit̃ uolubilisq;: a plerisq; ue
ro & cæca etiam existimata: uaga: inconstans: incerta: uaria: indignorũ q; fautrix: huic oia expensa: huic ferũ
tur accepta. & in tota rõne mortaliũ sola utrãq; paginã facit. A deoq; obnoxie sumus sortis: ut sors ipsa pro
deo sit q̃ deus probat̃ incertus &c. Salustius ẽt in catil. inqt: sed ꝑfecto fortuna in oĩ re dominat̃. In iugurti-
no uero ait: sed dux atq; imperator uitæ mortaliũ animus est. quippe fortuna probitatẽ industriã aliasq; bo
nas artes neq; dare neq; eripere cuiq̃ potest. Et seneca epistola. lxxxxviiii. ait. Errant enim qui aut boni aliqd
nobis: aut mali: iudicãt tribuere fortunã. Valentior. n. omni fortuna animus est & in utrãq; partem ipse res animus.
suas ducit: beataeq; ac miseræ uitæ sibi causa est. At Cicero in li. de. n. deoꝝ sic ait. Ad rẽ aũt ut redeã iudici Fortuna.
um hoc oĩum mortalium ẽ. fortunã adeo petẽdã a seipso sumẽdã eẽ sapientiam: fortuna ãt ut scribit lactan
tius li. iii. c. xxviiii. est accidentium reꝝ subitus atq; inopinatus euentus. simulachrũ eius cũ copia & guber-
naculo fingunt tanq̃ hæc opes tribuat. & humanaꝝ reꝝ regimen obtineat. Cui opinioni & Vir. assensit for
tunam oipotentẽ uocat: & historicus qui ait: sed profecto fortuna in omni re dominatur. Quid ergo cæteris
diis loci superest: Et phus lib. ii. phisic. ait: fortunã cẽ cãm per accidẽs. unde Cicero libro secundo de diuina-
tione sic. Quid est enim aliud fors: Quid fortuna: Quid casus: Quid euentus: nisi quum sic aliquid ceci-
dit: sic euenit: uel non cadere atque euenire. uel aliter cadere atque euenire potuerit.

ℂ Si cõsiliũ uis: respõdet Iuuenalis. ℂ Pro iocũdis. i. loco eoꝝ q̃ nos petimus ad uoluptatẽ. ℂ Animoꝝ. i. DOM.
affectuum & elationis. ℂ Attamen ut poscas: Tomacula sunt farcimina porcinis carnibus cæsis & obuo-
lutis pingui. Mar. Tomacula figurate ꝓtulit: meminit ãt huius uictimæ Iuue. potius q̃ aliaꝝ qm̃ in nuptiis
& re uxoria: cuius paulo ante fecit mentionẽ: qualisq; futura sit uxor. porcus mactabat̃: ut Varro in re rusti-
ca scribit. ℂ Nullũ numẽ habes si sit prudẽtia: hoc dr̃ ad fortunã quæ nullum numen. i. nullas uires & potẽ
tias in nos habet si prudẽtes simus. i. si secundum uirtutem uiuimus. ℂ Sed nos. s. negligentes uirtute;: & q
imprudẽtia ferimur. ℂ Facim⁹ deam & cõsecramus te cælo. q. d. Fortuna ex imprudẽtia hominum nata est
& censetur. ℂ Sardanapali: lege Diodorum & Strabonem. qui de hoc satis multa scribunt.

ℂ Præbenda est gladio tam pulchra & candida ceruix. Silius flagitii aut periculi nescius erat: sed certo si ab MER.
nueret exitio: & nõ nulla fallẽdi spe simul magnis p̃miis operiri futura: & præsentibus frui ꝓ solatio habe- Silius
bat. Vnde merito dixit poeta. Interea tu obseq̃re imperio: si tanti uita dierũ paucoꝝ. ℂ Nil ergo optabunt.
hoies si cõsiliũ uis paraphrasticos sniam eã: quam Valerius maximus scribit fuisse Socratis. Poeta nũc uersu
explicauit. Nihil. n. ultra arbitrabat̃ Socrates petẽdũ a diis imortalibus q̃ ut bona tribuerent: qa ii demũ sci Socratis
rẽt: qd unicuiq; eẽt utile. Nos ãt plerũq; id uotis expetimus q; nõ ipetrasse melius foret. ℂ Nos animoꝝ im sentẽtia
pulsu & cæca magnaq; cupidine ducti. Idẽ Valerius. Et eni; dẽsissimis ĩpoluta tenebris mortaliũ mẽs: ĩ quã
late patẽtẽ errorẽ cæce ꝑcationes tuas spargis. ℂ Cõiugiũ petimus: idẽ splẽdidis cõiugiis iniicis man⁹. At
hæc ut aliqñ illustrãt: ita nõ nũq̃ fundit⁹ domos euertũt. ℂ Cãdiduli diuia tomacula. Tomacula edulia: q̃ Tõacula
fere ex iecore & pulmõe porcino fieri cõsueuerũt: solebãtq; cõfici ĩ gallis: & romã apportari: auctore Varro. Murtata
in libris reꝝ rusticaꝝ: a quo tomacinæ appellãt̃: q̃ hic tomacula: & Mart. tomacula ꝓtulerũt. Insubres galli: Prima na
nostris tẽporibus tomacellas dicũt. Alii uero murtata: sed de murtatis alio loco plura dicemus. ℂ Orãdũ ẽ turæ
ut sit mẽs sana ĩ corpore sano: hoc uersu significauit pria illa naturæ: ĩ qb⁹ adhibita uirtute philosophi pau-

In academicis & de finibus in quibus fœlicitas hominis | Mores fortuna; fingunt | VAL.

lo rectius sentiétes:summű bonű in uita posuere:qđ sæpi⁹ Cice.ī acadēicis cōmemorat: ab hoc.n. uno fōte defluit oīs rō deserēdi de finib⁹ bonoꝶ & maloꝶ. Sűt āt pria naturæ:ea q̄ in hoie pſtātiſſima hñtur: hoc ē integritas mēbroꝶ & sensuű. Sed qa hæc sola nō sufficiűt:uirtutē uoluerunt adhiberi: q̄ nec seruiret: nec par esset:sed potius īparet. Vnde merito subiunxit poeta. Semita certe tranqllæ p uirtutē patet unica uitæ:utpote cōiungēs prima illa naturæ cō uirtute domina. ℭ Nullű numē abest si sit prudētia. Vt nulli certe addict⁹ sectæ. Imperiű a fortuna tollit:secutus Salustiű:qui ait. Fortuna cű morib⁹ immutat:& illud sui cuiq; mores fingűt. omnipotēs fatű esse desiit. Alibi uero fortunam rerű dominā dicit:ut. Si fortuna uolet fies de cōsule rhetor. ℭ Et item. Plus & enim fati ualet hora benigni. Quā si te ueneris cōmēdet epistola Marci. ℭ Quicqd meli⁹ leuiusq; putaris:sēsus ē:putaueris meli⁹ leuiusq; qd uelis hæc tua pulchra & cādida ceruix ē pbēda glacio. ℭ Nil ergo optabűt hoies:antypophora. ℭ Voueasq; sacellis:exta sacrifices. ℭ Diuina:q̄ diuinis rebus adhibēt: Sane quō orādű sit Socrates apud platonē docet i alcibiade posteriore uerbis cuiusdā poetæ ingens:iuppiter rex optima qdē nobis & uouētibus & nō uouētibus tribue. mala āt poscētibus quoq; abesse iube. ℭ Thymatula por. θυματου ὀϑῶ qđ ualet sacrifico:uñ & thus:sűt q tomatula legāt.i. fartuz α τέμνω cōcido:hoc ē cōtusā carnē. ℭ Spaciű uitæ extremű:uitæ exitiű:qñ sapiētis ē libēter subire:qđ uitare nō queas. ℭ Et potiores Herculis ærumnas:q̄s cű maxima Herculis ipsius gloria fuisse cōstat. ℭ Sæuosq; labores:crudeliter ab eurystheo iunonis iussu ipositos aut scæuos ingētes quos tā latini q̄ græci multi enarrarűt. ℭ Et uenere & cœnis & plumis sardanapalli:q oēs delitiosa supauit uita. uñ tritű apđ græcos prouerbiű fuit plus tithono senescas dittor sis ciniro & sardanapallo delitiosior:fuit āt cinirus regis pharnacis pnepos ciprioꝶ rex:at sardanapallus ita pi̇ectus i uenerē. ut nűq̄ nisi iter eunuchos & feminas uideret. ℭ Et uene. q; iter meretriculaꝶ greges semp uersaret. ℭ Et cœnis:qñ & epulaꝶ delitiæ uenerē cōitāt. ℭ Et plumis:in q̄ꝶ pfundo sinu recōdāt qcűq;:ut sardanapalus uixit:hæc.n. tria i primis fractű & effœminatum oñdunt hoiem:sed de sardanapallo nota ē historia:in cuius s. pulchro iscriptű epigramma ferűt litteris assyriis. sardanapallus anacyndarei filius anchialā & tharsű die uno cōdidi:uoraui:bibi:lusi:q; chirologuz qdam scripsisse ferunt. ℭ Tibi possis dare. ne. aliunde imploi es suffragia. ℭ Nullum numen abest si sit prudētia qua omnes animi sedantur affectus:ideo plato in alcibiade secundo. perspicuum est inquit & apud deű & apud homines sane mētis iustitiam & prudentiam præcipue honorarit:prudentes autem iustique sunt qui sciunt quæ erga deum & homines agere atq; dicere deceat.

Argumentum Satyræ .xi.

MAN.

Arguit undecima Vates conuiuia Lauta.

Tricus eximie si cœnat. sensus ē: q; diues large cœnás habet lautus & liberalis:paup uero gulosus & demēs habebit. scribit aűt ad persicű amicű:quem cōuiuā habiturus erat:pmittitq; se paraturű ea:quæ ab luxu abhorrēt. Atticus:cognomē ē nobilis & diuitis. Martia. li. vii. Attice q renouas facűdæ noia gētis. ℭ Eximie:large:sumptuose:apparate. ℭ Lautus: generosus honestus:liberalis:splēdidus. ℭ Rutilus. cognomē est nobilis effecti inopis ob gulā. ℭ Apicius.i. gulosus effectus paup ut fuit apicius. de quo lati⁹ supra. ℭ Ois cōuictus. oē cōuiuiű. ℭ De rutilo:loquűt.s. ℭ Ardēs sanguine:dű iuuenis ē. ℭ Cogēte.s.eű ad militiā:romani.n.se iā ad gladiaturā cōuerterāt:qđ qdē sic damnat. Præterea ut habet digistis de re militari: Tribűoꝶ militariű erat milites in castris cōtinere:& ad exercitatiōnē pducer &c. Atq; sicut scri. gel. xv. c. iiii. Quű delectus antiquitus fieret:& milites scriberētur in iusiurandű eos tribunus militaris adigebat &c. ℭ Ferē scripturus.s. gladiatoribus. per qđ ostēdit Rutilum iam iuuenē cōsumptis bonis. lanistā factű cuius officiű erat gladiatores alere. ut munera edētibus mercede locaret:lucrādi gratia. ℭ Multos:gulosos intelligit. ℭ Creditor:is ē qui alienā fidem sequit mutuo dādo pecuniā. uel aliqd aliud tribuēdo. ut inde ei soluat. Ideo āt Creditor dicit:qa debitori credit. ℭ Et qbus:supple. & multos uides. ℭ In solo palato:uiuēdi cā: Socrates qdē dicebat:hoies multos propterea uelle uiuere:ut ederēt & biberēt:se bibere atq; eē:ut uiueret. auctor ē Mac. libro scđo sat. ℭ Egregius:aduerbiű ē: nā sequit. ℭ Meliusq;, Melius.s. q̄ diues aliqs. ℭ Hoꝶ.s. paupű gulosorum. ℭ Casurus:uēturus ad ultimam egestatem. ℭ Iam pellucente ruina:traxit ab muro metaphoram. ℭ Interea:dum aliquid habent. ℭ Elementa per omnia quærunt. ut quadrupedia:pisces:aues:. ℭ Animo desiderio & uoluptati. ℭ Attendas:consideres. ℭ Iuuant:delectant.

Lautus | Creditor | Socratis uictus

Satyra undecima.

Tricus eximie si cœnat: laut⁹ hētur
Si rutilus demens:quid enim maiore cachino
Excipit uulgi:q̄ paup apicius? omnis
Cōuictus:thermæ:statiōes:oē theatrű
De rutilo:nā dű ualida:ac iuuenilia mēbra
Sufficiűt galeæ:dűq; ardēs sanguine fertur
(Nō cogente qdē:sed nec phibēte tribűo)
Scripturus leges:& regia uerba lanistæ:
Multos porro uides:quos sæpe elus⁹ ad ipm
Creditor itroitű solet expectare macelli:
Et quibus in solo uiuēdi cā palato est:
Egregius cœnat meliusq; miserrimus horű
Et cito casurus iam perlucente ruina.
Interea gustus elemēta per omnia quærűt:
Nűq̄ animo pretiis obstantibus interius si
Attendas:magis illa iuuāt quæ pluris eműt

ℭ Atticus

Domitius Cal. Vero. l. xi. Satyram Iuuenalis. ad iulianum medicen. DOM.

Atticus: ex secta epicuri frugalem cœnã & Tranqlli otii mẽsam persico quẽ inuitauerat pollicetur: sed satyræ nõ oblitus excãdescit in gulã eoꝝ qui mensas lautius parãt q̃ diuitiarũ modus ferat: hanc mensę fragilitatẽ & otiũ. Mar. Horatius & poetæ q ex epicuri sñia agebãt ubiq; laudant & amplectunt. nã epicuꝝ q ueram uitã in mẽtis trãquillitate & uirtutis exercitatiõe ponebat: talem laudabat mẽsam ei uitę. s. cõuenientẽ: nõ igit inuehit in sectã epicuri Iuue. qđ Fidẽtin⁹ Clunicus putauit: cũ tñ ipse ex sñia aristippi iam diu uiuat: hoc ẽ inter epulas quib⁹ uerã uoluptatẽ diffiniebat Aristippus: ut in Fidẽtinũ potius inueni uidebat Iuue. q̃ in Epicurũ ex cuius sñia describit mẽsam. Atticus: gentilitiũ nomẽ ducit ab attico equite romano: & lrĩs & familiaritate Ciceronis insignis ad hũc Mar. attice q renouas facũde noia gẽtis. alioꝝ atticorũ meminit Tacitus. hic uero diues erat. Si ruti. in rutilũ ex rutilorũ familia hominẽ inuehit: q̃ cũ tenuẽ hẽret rẽ familiarẽ lautissimas parabat mẽsas ut oẽs iã palã & sentirẽt & dicerẽt eũ i extremã pauptatẽ delapsuꝝ & cõsũptis reb⁹ oĩbus fore lanistã & gladiatorẽ ut idẽ. s. sibi pararet uictũ in quo alludit ad historiã: nã Publius Rutilus unus ex maioribus huius rutili: collega Gnei mãlii in consulatu eruditione gladiatorũ & lanistaꝝ: tradidit qđ maximus ita scribit armorum tractãdoꝝ meditatio a publio Rutilo consule Gnei Manlii collega militibus ẽ tradita: is. n. nullius añ se ipatoris exẽplũ secutus: ex ludo Caii Aurelii Scauri doctoribus gladiatoꝝ accersitis uitãdi: atq; iferẽdi ictus: subtiliorẽ rõnẽ legibus inganerauit. Quã paup apicius. Apici⁹ hic ꝓ oĩ guloso accipit: sensus ẽ: nihil magis deridet q̃ gulosus factus paup ut erat Rutilus. Scriptur⁹ leges: ueniet in pauptatẽ & scribet leges gladiatorib⁹: erit. n. lanista nã lanistæ dicebãt q hẽbãt gladiatores quos mercede locabãt edẽtib⁹ munus: ipse igt erit lãista: & regulus iter gladiatores: qb⁹ ipabit. Dũ iuuenilia mẽbra: irridẽdo hoc dicit. q. d. ꝓperat ad pauptatẽ: ut cũ sit futurus lanista ob inopiã sit saltẽ iuuenis. Sufficiũt galeæ. i. eruditiõi armoꝝ. Nõ cogẽte qdẽ: Tribun⁹ plebis cũ cõsules hẽbãt delectũ populi ad militiã aut cogebat qrites dare noia: aut ꝓhibebat ob seditionẽ & odiũ i pñes: qđ lõga lectiõe Liuii exploratissimũ ẽ: suspirãs igit satyrice Iu. ait Rutilũ lãistã hituꝝ multos iuuenes ad gladiaturã q dabũt nomina tribuno plebis nõ intercedẽte nec cogẽte ut. s. oñdat: oẽm publicæ militiæ disciplinã esse extinctã: & meditationem armorum resedisse tantum in gladiatoribus.

Enarratio Vndecimæ Satyræ.

Atticus eximie si cœnat lautus habet. Persicũ ad frugalẽ cœnã: & q̃ aut magno cõstet impẽdio iuitat: quo nomine eos acerrime corripit: q undiq; ꝓciosos cibos cõgrẽtes: pr̃imonia ampla plerũq; deuorãt lauticia mirũ imodũ oblectari. Lautus hẽtur: lautus dicit: tũ in uictu: tũ in ueste cui opponit sordidus: ut ex Horatio colligere possumus ubi ait. Sordibus a tenui uictu distabit ofello iudice Et hic ẽ sensus. Atticus quia diues q̃titissimis epulis laudẽ reportat. Cõtra ãt rutuli luxuriã obiurgamus qa supra cẽsũ; id faciat. Paup apitius: ꝓ apitio: hac in parte quicũq; gulosus accipi uidet: qñ apitius (auctoribus Seneca & Martiale) uel moriẽs centũ sextertia habuerit: quam summam summis uotis multi expetũt Scripturus leges & regia uerba lanistæ. Ironicos mordet apitiũ: qui præcepta de cõdiendis obsoniis tradidit: cũ militare corpore robusto & uirẽti ætate posset: Lanistã aũt nõ pro eo in cuius domo instituebãt gladiaturi in arena accipe hic uidet. Sed pro lanio & coquo q itidẽ ut gladiatores corpora dilaniãt. Egregius cœnat: uel nomẽ ꝓ aduerbio posuit: uel magis ut Priscian⁹ ait: aduerbiũ ẽ ut sit egregi⁹ magis egregie MER. Lautus Sordidus Sordibus Lanistæ

Attic⁹ exi. si. cœ. lau. hr̃. Hãc satyram ad pšicũ scribit quẽ sibi futuꝝ cõuiuã inuitat: ueterum romanorũ p̃simoniã ꝓbãs: & sui tpi increpãs luxuriã. Atticus: q opulẽtus ẽ. Eximie splendido apparatu. Si ru. q tenui laborat paupiæ. Demẽs: subaudi hr̃. Maiore ca. solutior risu. Quã paup api. q & pasan⁹ de re culiaria libros cõscripsert. Ois cõ. cõuiuiũ. Ther. ubi solet coire turba lauãdi corp⁹ cã. Sed nec p. quẽ prohibere oportuit. Scri. le. culinaria præcepta traditurus. Et re. uer. impiosa. ut facito tollito. Lani. ꝓ lanionis: aut qbus utitur qui instruit in gladiatura iuuenes. Illusus cre. ꝙ cũ debitũ exoluere sæpe iurauerint semper tam̃ tergiuersent. Et q in so. ui. cã. pa. ẽ q uiuere uident: ut cõmedãt nõ: ut uiuãt cõesse. Egregius magis egregie cõpatiuũ a grãmaticis alienũ regulis: ita Lucre. nã nihil egregius q̃ res secernere aptas a dũbiis. Iã p. ru. sumptu futuraꝫ egestatẽ indicãte. Gustus: q comedãt. Elemẽta ꝓ oĩa: q terra aere & aq: ergo hypbolicos ꝓ oĩa elemẽta dicta sane elemẽta q̃tuor illa nota principia. ut Hierony. i cõmẽtario epistolæ q pauli ad hebreos inscribitur quasi eleuamẽta: eo ꝙ ex ipsis cætera originẽ sumãt initia: uidelicet & fundamẽta creaturarũ: a quibusdã ẽt dñr elimenta ꝑ i litterã i scda syllaba q̃si fabricamẽta ab eo qđ ẽ elimo elimas: ꝙ ex eis fabricata sint oĩa. VAL.

Ergo haud difficile est piturã arcessere sũmã
Lãcib⁹ oppositis: uel matris imagine fracta
Et quadringentis nummis condire gulosum
Fictile: sic ueniunt ad miscellanea ludi.
Refert ergo quis hæc eadẽ paret: i rutilo nã
Luxuria est: in uẽtidio laudabile nomen
Sumit. & a censu famam trahit. illũ ego iure

Arcessere euocare ad se: & in fœnus accipe. Sũmam perituram. i. perituræ pecuniæ q̃titatẽ: gulæ. n. tota sũma impẽdet. Lancibus. argenteis. s. Oppositis. oppignoratis. Vel. s. opposita. Mris. s. deorũ uel a mr̃e relicta. Imagine fracta nõ. n. erat integra sed ad pect⁹ usq; huiusmõi. n. statuæ pulchriores quodammodo uideri solent. Imagine argẽtea. s. Et supple haud difficile est. Fictile in eo. n. uescitur oppignoratis argenteis lancibus. Quadringentis nummis. Integro censu equestri. Sic: consumptis opibus Veniunt ad Miscellanea ludi: idest aperiuntur lu- MAN. miscellãea

Despiciam qui scit quantum sublimior atlas
Oibus in lybia sit mõtibus: hic tamen idem
Ignoret quantum ferrata distet ab arca
Sacculus e cælo descendit γνωθι σεαυτον
Figendũ & memori tractandũ pectore siue
Cõiugiũ quæras: uel sacra in parte senatus
Esse uelis. nec. n. loricã poscit achillis
Thersites: in qua se traducebat ulysses
Ancipitẽ: seu tu magno discrimine causã
Protegere affectas; te cõsule dic tibi quis sis
Orator uehemẽs: an curtius an matho buccæ
Noscẽda ẽ mẽsura suæ spectandaqȝ rebus
In summis minimisqȝ: ẽt cũ piscis emetur

miscelli ludi. di gladiatorii ad uaria pmia accipiẽda. unũ Gel. circa fi nẽ Miscellã doctrinã q̃si cõfusaneã appellat. in fine ẽt libri noni Martiani capellæ ita legimus habes senilem martiane fabulã. Miscello lusit quã lucernis famine: Et suetonius scri. caligulã lugduni Miscellos ludos edidisse: sȝ hoc certamẽ quoqȝ græce latinæqȝ facũdiæ. ℭ Refert: differt. ℭ Quis: an gulosus diues paup. ℭ Rutilo paupe guloso. ℭ Vẽtidio: diuite. Tacitus li. xii. ubi de claudio meminit: scribit ꝙ uẽtidio cumano galileorum natio. fœlici uero pallãtis liberti germão samaritæ pa rebãt. placet igit: ut de eo hic itelligat. ℭ Qui scit: &c. i. q sciam hẽt rerũ: q̃ sibi ad bene beateqȝ uiuẽdũ nõ cõ ferũt. ℭ Athlas: Maro li. iiii. ait: Oceãi finẽ iuxta: solẽqȝ cadentẽ: Vltimus etyopũ locus est, ubi cælifer athlas Axẽ humero torquet stellis ardẽtibus aptũ. ℭ Distet: differat. ℭ Ferrata arca. i. ab arca pecuniæ plena: & sic ferrata. ℭ Sacculus: paruus pecuniæ loculus. Descendit: hoc ait qm̃ ꝓ oraculo habitũ illud ẽ: ut Pli. oñdit:

Ventidius — Athlas

gnothi se auton — Chilõis pcepta tria. — gnothi auton: γνωθι σεαυτον. i. cognosce teipm: solebãt aũt ut dion scri. in delphico tẽplo apollinis sapiẽtissimorum uirorũ sniæ ãnotari ut tã prudẽtiũ uirorum pceptis: q̃ oraculis cõsulẽtes iuuarẽt. itaqȝ superior Chilonis snia ibi erãt aureis lrĩs inscripta. de quo pli. li. vii. sic. Rursus mortales oraculorum societatẽ dedere Chiloni lacedæmonio Tria pcepta eius delphis cõsecrãdo aureis lrĩs. q̃ sunt hæc. Nosse se quẽqȝ: Et nihil nimiũ cupere. Comitẽqȝ æris alieni atqȝ litis eẽ spõsionẽ Themistius aũt ait. ꝙ aia seipsam cognoscẽs: digna ẽ de aliis facere fidẽ. Macro. li. i. de so. ait: ꝙ hæc uox γνωθι σεαυτον delphici oraculi fert cõsulẽti ad beatitatẽ quo itinere pueniret. si te ingt cognoueris: sed & ipsius frõti tẽpli hæc inscripta snia ẽ &c. li. aũt. i. sat. scribit ita: sed & cum posti scriptũ sit delphici tẽpli: & uni⁹ e numero septẽ sapientũ eadẽ sit ista snia γνωθι σεαυτον: qd i me scire existimãdus sim: si nomẽ ignoro. cuius nũc & origo & cã dicẽda ẽ &c. Cice. itẽ li. i. tuscu. sic ait: Est illud quidẽ uel maximũ aio ipsum aium uidere: & nimirũ hãc haberet uim pceptũ apollinis quo monet ut se qsqȝ noscat: nõ enim credo id præcipi ut mẽbra nr̃a aut staturã figurãue noscamus neqȝ nos corpora sumus. Neqȝ ego tibi dicẽs hoc corpori tuo dico sed aio quũ igit nosce te dicit hoc dicit. Nosce aium tuum: nã corpus qdem quasi uas ẽ animi aut aliquod receptaculum &c. ℭ Figendũ. s. ẽ gnothi &c. ℭ Thersites de hoc latius in fine Saty. viii. ℭ Ancipitẽ. prudẽs erat ulysses: & magnific⁹: attamẽ dubitabat. an se decerẽt achillis arma de qua te legito. li. xiii. met. ℭ Magno discri. ꝓ magni discriminis. ℭ Protegere defendere. ℭ Te cõsu. Suscipe onus officii: qd te putas sustinere posse: inquit Cice. ꝓ sexto roscio. Et li. i. off. ait Neqȝ enim attinet: qcq̃ sequi: qd assequi nequeas. Itẽ nihil decet in uita ut aiunt: Minerua obstãte. i. aduersante & repugnãte natura. & hora. in arte: Nil unq̃ inuita dices. faciesqȝ Minerua. ℭ Quis q̃lis. ℭ Curtius. de curtio Mõtano itelligit: de quo Tacitus li. xx. sic: Censuit curtius mõtanus: ut pisonis quoqȝ memoria celebraret. inde subdit: Occurrit truci orõne curtius mõtanus eousqȝ pgressus: ut post cædem galbæ datam interfectori pisonis caput obiectaret &c. Cõponebat & carmina idẽ curtius montanus. de quo quidem plura iam diximus satyra iiii. ibi: Montani quoqȝ uenter adest. ℭ An Matho: De hoc Mart. lib. quarto ait. declamas in febre Matho hanc esse phrenesim si nescis: non es sanus amice Matho. plura diximus satyra. i.

modus i omni re minerua. i. natura — Curtius mõtan⁹ — Matho

DOM. ℭ Matris imagine fracta: hoc ẽ ex historia: ut ego quidẽ sentio: notat enim hominẽ sui tẽporis gulosuȝ: qui partẽ statuæ maternæ uẽdiderat ut cibos emeret delicatos. ℭ Miscellanea: miscellus Crotonẽ cõdidit ex oraculo ut scribit Stra. miscelli itẽ ludi erãt: quos in gallia edidit Caius princeps: ut scribit Trãquillus: unũ miscellanea pmia: q̃ in miscellis ludis dabant dicta sunt. Sensus Iuuenalis ẽ: qui pendet ex eo quod dixerat de Rutilo: qd. s. pp pauptatẽ aliqñ cogeret: erudire gladiatores. ℭ Sic. i. cũ hoies paupes fiant ex gula. ℭ Ludi ueniunt ad miscellanea idest ludi gladiatorii ab his aperiunt ad pmia ludorum accipienda ut inde ueniãt. ℭ Vẽtidio: uentidiũ ex infima sorde euectũ ad summos magistratus ante est dictũ: fuit itẽ uẽtidius: de quo ut puto nunc loquit: qui pfectus galileorum nationi: ut scribit Tacitus cũ fœlice fratre pallãtis q perat samaritis ꝓuincias spoliauit. ℭ E cælo dẽscẽdit. γνωθι σεαυτον: hoc est non descẽdit de cælo: sed a Chilone lacedemonio dictũ est cuius responsa ꝓ oraculis accepit antiquitas: ut scribit Pli. ea tria fuerũt: Cognosce teipm: nihil nimis comes eris alieni: atqȝ litis est miseria: hæc cõsecrata sunt delphis aureis lrĩs: nõnulli laertii uerba i Chilone secuti: apd Pli. legũt ñ miseriã: sed spõsionẽ. Sposioni ingt comes ẽ iactura. ℭ An curtius: Curtius mõtanus Causidicus: de quo Cornelius Tacitus. occurrit truci oratione Curtius montanus: & alibi. Censuit Curtius montanus: &c. & ita cõiungas ut legas tu cogitabis an sis orator uehemẽs. an talis quales sunt Curtius & Matho: q nõ sunt oratores: sed buccæ: & uẽtosa uerba. ℭ Nec mullus: mullus piscis dictus ẽ a lore. ut scribit Fenestella auctor pli. ut mẽdosi codices Pliniani hñt molliorum calciamẽtorum: ut ãt scribẽdũ ẽ muleorum calciamẽtorum: nã mulei calcei fuerũt regũ albanorum prius: ut scribit Fe. & post patritiorum.

MER. ℭ Arcessere: pöccupare: uel añ tps distraher. ℭ At miscelania ludi: miscelania a mixtura idiscreta rerum dici significar uĩ Gel. in ultio noctiũ atticarum ubi ait. Quia uariã & miscellã: & q̃si cõfusaneã doctrinã cõquisiuert eo titulos quoqȝ ad eã sniam exquisitissimos indiderunt: at de legibus sumptuariis scribens a misero per diminutionem deducit lex ait fania lata ẽ: q̃ ludis romanis. Itẽ ludis plebeis & saturnalibus: & aliis quibusdaȝ

Miscellãia — Miscella

diebus

dlebus in singulos dies cētenos æris i sumi concessit: Hāc Lucillius poeta signat legē: cū dicit. Fauni cētussis- ꝙ misellos: hicq; erit sensus ꝑ inopiā multi ueniūt ad id parsimoniæ: qđ lege fania cautū erat. Apuleius iñ.i. methamorphosi. Miscelaniā turbā: cōfusam uelut ex coluuiōe oium gētiū accipit his uerbis. Nec mora cū uaria irruptiōe patefactis ædibus magistratibus eoꝝ. q ministris turbæ miscellaniæ cūcta completa. ℭ Ferrata distet ab arca. sacculus nūmoꝝ receptacula uariis nominibus (auctore Asconio) appellata fuer̄. Nā ut sacci sacculi sacelli: & crumenæ: & scorteæ: & māticæ: & marsupia. Ita fisci fiscinæ fiscellæ. Spartea sunt utensilia ad maioris summæ pecunias capiendas. Vnde quia maior summa est pecuniæ publicæ quam priuatæ: ut pro censu priuato ærariū dr̄ pro loculis & arca thesauri: pro sacello fiscus: Vnde fiscus pecunia publica & cōfiscati dici solet. Ergo arcā posuit ꝓ magna pecunia. Sacculū uero ꝓ nūmoꝝ summa. ℭ E cælo descendit. γνῶθι σεαυτον cognosce te ip̄m. Quod dictū in tēplo Apollinis Delphici scriptū e cælo descendisse ferunt. Quanquā Pli. Chiloni hoc ascribat & fuisse cōsecratum in eodē templo: in quo (Vt Dion scribit) Sapientissimorum uirorum sententiæ annotari & ꝓponi consulentibus deum solebant. Vt. s. tam prudentium uirorum præceptis q̄ oraculis iuuarent. ℭ Loricam poscit achillis Tersites: de armis achillis. q̄ post filii mortem thetis: in medium protulit certarunt Vlysses: & thelamonius aiax. Nam Tersites græcorum uilissimus.

Marginal notes: Sacculus — Fisci — Spartea — Fiscus

ℭ Periturā ar. su. li dicit nō difficile cuiq̄ ē q̄tū uis patrimoniū cōsumere dū oīa studet carissimo emere p̄cio ℭ Arcessere: uocare cōtrahereq;: ue itereat. distat āt arcesso ab accesso sine. r. ꝙ accessere: ut Diome. iqt: euocare significat: arcessere āt accusare ab arceo: nā aliū accusare a maleficiis arcere ē: accersi uero: ut Dona. iqt dr̄ mulier ad maritū abducta a marito ad diuortiū. ℭ Lācibus op. pignori datis. ℭ Vel ma. subaudi deorū. ℭ Cōdire gu. fi. hoc est consumptis gula aureis & argenteis uasis famils utiť. ℭ Sic. lusores. ℭ Veniunt ad mi. gladiatores oībus cōsumptis opibus fiūt a miscellāio gladiaturæ ludos a nobili athleta dcōs. ℭ Refert. distat sit ne paup an diues. ℭ A cē. a sūptu qa dr̄ magnificus. ℭ Qui scit q̄. sub. at. oi. i. li. sit mō utpote rē sibi iutilē. & extrariā. ℭ Ferrata di. ab ar. ære ut argēto auroue mūita ℭ E cæ. de. qa Apolli. fuit mādatū. Pla. i li. de legibus χαλεπῶν ἐστι φήσιν ἡμῖν γιγνώσκειν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν καὶ πρὸς γείτονας αὐτοὺς ὥσπερ τὸ τοῦ θείου γράμματος ἔφη τὸ γνῶθι σεαυτὸν cognosce te ipsū; Pla. interp̄tes qdā aiūt h p̄ceptū chilōis phi: alii āt labiis eunuchi iuuēis: alii āt aiūt ꝙ iterrogāte chilōe Apolli. qd eēt optimū pythia r̄ñderit cognosce teip̄m. qđ ip̄e quoq; Pla. affirmat. ℭ Nec. n. loricā poscit achillis tersites: quē docēte Ho. supius iep tissimū fuisse oium q ad troianū ierit bellū oñdim⁹: at ne poscere qdē potuit qñ achillis alapæ ictu cōcidit. ℭ Te cōsule: q̄ti sis estimādus. ℭ Qui. ꝑ qs sis. ℭ Buccæ noscēda est mensura suæ: subaudiendū cuique.

Marginal note: VAL.

Nec mullū cupias cum sit tibi gobio tantum
In loculis: quis. n. te deficiente crumena
Et crescente gula manet exitus ære paterno:
Ac rebus mersis in uentrem fenoris atq;
Argēti grauis: & pecorū agrorumq; capacē
Talibus a dñis post cuncta nouissimus exit
Anulus: & digito mēdicat pollio nudo
Non præmaturi cineres: nec funus acerbum
Luxuriæ: sed morte magis metuēda senect⁹
Hi plerunq; gradus: cōducta pecunia romæ
Et coram dnis consumitur inde ubi paulum
Nescio quid superest. & pallet fenoris autor
Qui uertere solum baias. & ad hostia currūt
Cedere nāq; foro iam non deterius. q̄
Aesquili as a feruenti migrare suburra.
Ille dolo solus patriam fugientibus. illa
Mœstitia est caruisse anno circensibus uno
Sanguinis in facie nō hæret gutta morantur
Pauci ridiculum & fugientē ex urbe pudorē
Experiere hodie nūquid pulcherrima dictu
Persice non præstem uita uel moribus. & re
Sed laudem siliquas occultus ganeo pultes
Corā aliis dictem puero. sed in aure placētas
Nā cum sis cōuiuā mihi promissus habebis

ℭ Gobio: piscis est pui prætii: De quo Martialis libro xiii. ait: i ueneris sint lauta licet conuiuia terris: Principium cœnæ gobius esse solet: Et Pli. li. viiii. de piscibus terrenis scribit: in ponti regione appræhendi in glacie piscium quosdam. maxime gobiones non nisi patinarum calore uitalē motum fatentes. ℭ Spectanda quæ rebus in sūmis minimisq;: Mar. ait li. xii. Qui sua metitur pondera ferre potest. ℭ Talibus. s. gulosis. ℭ Pollio. nobilis & gulosus: oli diues. ℭ Mēdicat nudo digito anulo oppignorato: quē eques gestauerat: Nam ut scribit. Pli. li. xxxiii. anuli medium ordinem tertiumq; plæbi & patribus iseruere. ℭ Præmaturi: ante tempus ℭ Cineres mortes. ℭ Luxuriæ senectus. i. luxuriosæ uitæ. ℭ Metuēda. s. est. Est autē sensus: ꝙ bona in iuuētute consumi non debent: ut illis senectus cibari & nutriri possit. Vnde ait Næuolus. saty. viiii. Quando ego figam aliquid. quo sit mihi tuta senect⁹ a tegete & baculo. ℭ Hi plerūq; gradus. oñdit multos ob sibi creditam: & iam consumptam pecuniā: exulare nulo pudore seruato. ℭ Hi plerūq;: ordo est: Romæ plerunq; hi gradus sunt: uidelicet. conducta pecunia: & coram dominis cōsumit̄ &c. ℭ Dominis. s. pecūiæ. ℭ Pallet. ne. s. mutuum pdat. ℭ Auctor: dñs. ℭ Qui: gulosi consumpta pecunia: & bonis oībus. ℭ Vertere solū: fugere urbē: liuius li. iii. Collegæ eorū exilii causa solū uertērūt. ℭ Ad ostia. i. ad port⁹: ut ide nauigēt. ℭ Foro a repetitione mutui: qđ in foro accipiebāt: uel quod in foro creditor repetit. ℭ Feruēti: calida uel celebri: Ambæ tamen eæ regiōes celebres erāt. sed exquilina frigidior: ꝙ altior. de qua sat. iii. ℭ Sāguinis. idest pudoris. Macrobius ostendit li. vii. cur rubor in facie pudēti appareat. Diogenes ut scribit laertius. Videns adolescentulū rubore ꝑfusum cōfide ait fili⁹: huiusmōi ē uirtutis color. ℭ Morātur retinēt. ℭ Fugiētē ex urbe: sicuti ex-

Marginal notes: MAN. — Anuli — Pudor.

orbe fugerūt pudicitia & iustitia sorores. ℭ Explere hodie:ad p̄sicū se uertit amicū.dicitq; se uelle pulcherrima diu p̄stare uita moribus & re. ℭ Expiere hodie. Ordo est:O persice expiere hodie. ℭ Nūqd.i.an:nō ul
Siliqua ta mea uel moribus & re. ℭ Præstē.i.oñdā dictu pulcherria. ℭ Siliqs:siliq leguminū folliculus dr̄:p̄prie tū cuiusdā arboris fructus longus.latusq; etiā:de qua qdē arbore.Pli.li.xiii.uideto.est autem foliis semp comā
Ganeo tibus:flore.cādido:cū uehemētia odoris. ℭ Ganeo gulosus:luxuriosus:edax:Tullius p̄.P.sextio.Plura dixi q̄ dicendū fuit:in furiosissimū atq; egentissimū ganeonē.Dicit̄ āt Gaňeo:ab ganeo loco subterraneo & abdi
Ganeus to. Vnde & Ganeæ meretrices q̄ morāt̄ in occultis & subterraneis locis. Vel ganeo dr̄ a γάνοω uerbo græ co:qd est dulcifico:splēdeo illustro. De ganeo loco festus sic ait:Ganeū antiqui locum abditum ac uelut ter
Ganeo ra dixerunt. Terentius ubi illum quæram?credo abductum in ganeum:De ganeonibus etiam nonius scri bit. ℭ Pultes:cibos ex farina factos quales olim ante panis usum latini habuere:quod latius dictum est in sa
puls ty.septima ubi pulmentaria poeta ponit. ℭ Placentas:quæ quidem sunt ipsa pulte iocundiores. Cato in re
placēta rustica capite.lxxxv.de pulte punica sic ait.pultem pecuniam sic coquito.libram alicæ in aquam indito fa
Puls cito,ut bene madeant. Id fundito in alueum purum:eo casei recentis.p.iii.mellis.p.viii. Ouum unum.omnia bene permisceto.ita insipito in aluam nouam Capite uero.lxxvi. Quo pacto fiat placenta docet.

DOM. ℭ Gobio:p̄riū p̄ gobiōe pisce:q ut scribit Theophra.in regione pōti captus ex glacie:nō oñdit motū uitalē:nisi calore patine in uenetas mēsas recipit̄ licet exiguo p̄cio. ℭ Ganeo.geneū locū recōditū:& q̄si sub terra putat Pōpe.ex uerbis Terētii.ubi illū q̄rā:credo abductū i Ganeū:ganeōes p̄prie dicti sunt qui popinas gula sectant̄. ℭ Annull⁹exit:annulus isigne eq̄ris dignitatis:quē gestare nō poterāt nisi q̄trigenta sextertia hērēt:& eo cēsu imminuto ānulū depōere cogebāt̄. Mar. Dū donas Macer ānulos hīe. ℭ Exit ānulus.i.deponit̄ annulus insigne equestre quem amplius gestare nō possūt imminuto cēsu. ℭ Hi plerūq; gradus:hoc est hūc ordinē sæpe uideas romæ. ℭ Vertere solū:ē mutare p̄riā ob æs alienū. ℭ Siliqs:Siliq ab ionibus ceratia dicta ē eādē nōnulli p̄ errorē ficū ægyptiā dixerūt:de hac Rutilius. Assuescūt siliq uiridi mollescere succo Et grēio pascūt cætera poma suo. ℭ Pultes:pultē incōditū panē fuisse scribit Plini. q̄ romāi añ panis usum diu uixerūt testimonio ēt Ennii ea ignota fuit græcie:ueteri tñ instituto post panis usum seruatū ē ut dies natalis pulte fritilla celebraret̄:in pristini uictus monumētū:pultes p̄terea excogitatæ sunt multis cōdimētis. Cato punicā pultē cōdiri docet caseo ouo uno:Apici⁹ pultes iulianas cōficit:& pultes tractogalas:nūc Iuuena.intelligit de rudi illa pulte nō de hac cōdita. ℭ Placentas:luxuriosæ gulæ esse Cato docet:qui pluribus uerbis & magna cura cōfecturā placētæ:quā appellat placentam Semodialem scribit.

MER. ℭ Gobio tm̄ in loculis. Mar.gobiū dixit.in uenetis sint lauta licet cōuiuia terris.principiū cœnæ gobius eē
Gobius solet:κωβιὸς hoc ē gobius mutatis lr̄is:qdā græci maxime laudāt albos. ℭ Et digito.mēdicat pollio nudo:
uertere oppignerato ānulo quē eq̄s gestabat in digito. ℭ Qui uertere solū.cædētes urbe siue ob decoctā creditorib⁹
solum pecuniā:siue ob exiliū:uertere solū dicebāt̄:Liui.tertio ab urbe cōdita. ℭ Collegæ eoꝝ:exilii cā solū uertere
Siliquæ ℭ Morāt̄:p̄ remorāt̄:& retinēt. Prisci.expōit. ℭ Laudē siliquas:siliq nō solū in tegumenta leguminū dñtur
Cerotia sed & arbor p̄dulces siliqs creat:q̄ a græcis κεράτια harū cortex(scribēte plinio)mādit̄ digitoꝝ hominis lō
Ganeo gitudo illis:& interī fālcata polliceri latitudine. ℭ Ganeo:q lustra frequētāt:ganeones dicebāt̄ a ganeo:qd
Ganea antiq locū abditū:& uelut subterraneū dixerūt. Hæc festus.plinius tñ feminino genere declinauit:uideturq; inuere eē popinas:in qbus unctiora ædulia cōficiebant̄. Ait.n.de porco:neq; ex alio animali nūerosior mate
Pultes ria ganeæ:q̄ significatio cōuenire uidet̄ huic loco. ℭ Pultes:pulte nō pane uixisse lōgo tp̄e romāos manifestū eē docet Plini.ex hoc maxime q̄ pulmētaria:inde dicant̄:de pultibus Mart. Imbue plebeias clusinis pultibus ollas. Vt sat in uacuis dulcia musta bibas. ℭ Placentas:q̄ delicatiores pane ipso sunt:nedum pulte. Fit
placenta autem placenta ab accusatiuo græco πλακοῦς:cuius nominatiu⁹ē πλακοῦς:Sed quo pacto placentæ fiant:docent Cato senior in libris de agricultura:& nos cum plautum exponemus de generibus placentarū multa explicabimus. ℭ Habebis euandrum. Euander Nicostratæ filius hospitio excepit herculem cum bobus gerionis ex hispania redeuntem:Tum ænea Troia profugum qui cum Turno apud inimicum amnē pugnans:in eum decidit:nec postea apparuit:relatusque in deos dictus est iuppiter.

VAL. ℭ Cū sit ti.ga.tā.i.locū.i.cū tm̄ hēas pecuniaꝝ:ut piscē uix q̄as emere gobionē.dr̄ ēt gobius opianus i libro quē de pisciū natura scripsit κωβιὸς ὀψὰ πᾶτοι σιλκιὸς πέτρι σίγενός. Mar.principiū cœnæ gobi⁹ eē solet. ℭ Crume.marsupio. Plau.in asinaria:q uerberē asinos si forte clamare accepint.hic ex crumēa. ℭ Argē.gra.magni pōderis. ℭ Et pecoꝝ agro.capa.uentrem q & pecora & agros decoxit. ℭ Talibus do.iroicos ℭ Pollio:q bona sua oia cōsūpsit. ℭ Sed morte magis metuēda senectus.subaudi luxuriæ & est dtī casus ut sit luxuriæ p̄ luxuriosis:& ē sēsus:magis morte luxuriosis metuenda senectus:ne oibus deniq; ludibrio sint ℭ Con.mutuo aut a fœnore sumpta. ℭ Et co.do.q eā tradiderūt. ℭ Cōsu.dilapidat̄. ℭ Qui uer.so.exulauere:id.n.solū uertere significat. M. Tul.p̄ cecina exiliū.n.ñ suppliciū ē:ƺ p̄fugiū portusq; supplicii:nā q uolūt pœnā aliq̄ subterfugere:aut calamitatē eo solū uertūt hoc ē sedē ac locū mutāt. ℭ Illa mœstitia ē:caruisse anno circensibus uno:ut ip̄e supra atq; duas tm̄ res anxius optat pan & circēses. ℭ Sāguis in facie nō hæret gutta:nullo p̄rsus rubore suffundunt̄. ℭ Morant̄ tenēt pauci ridiculū:pudorē q oib⁹risū exuscitet. ℭ Effugiētē ex urbe:q ipsos eōitat̄ fugiētes. ℭ Sed laudē siliquas.folliculos qbus legumiña obtegunt̄. Vir.siliqua arbos quā genueſes carubā uocāt cuius in leguminū siliq modū fructus ē & dulcis cortex mādit̄. ℭ Occultus ganeo:domi helluo a ganeis ganeōes dicti:ut popinōes q uiolētiæ ac libidini dediti sunt. Var.in modo interest inter epicuꝝ & ganeones nr̄os:ganeū āt lupanar dixere. Plau.i asinaria:credis nūc primū in ganeū ire assuetū senē. ℭ Occultus ga.pul.de uictu inqt Var.antiqssima plus appellata:uel q̄ ita græci uel ab eo uti scribit Apollo.q̄ ita sonet cū aq̄ feruēti isipit̄. ℭ Dictē puero:sed in ore placētas:q̄s melle illitas inter delitias

lias ueteres hñerũt. Hora. Vtq; sacerdotis fugitiuus liba recuso. pane egeo iam mellitis potiore placentis. ℭ Habebis euandrum: idest ut apud Virgi. euander fuit ita me hospitem modicis contentum.

Euandrum: uenies tirynthius: aut minor illo
Hospes & ipse tamẽ cõtingẽs sanguie cœlũ
Alter aquis: alter flãmis ad sydera missus.
Fercula nunc audi nullis ornata macellis:
De tiburtino ueniet pinguissimus agro
Edulus & toto grege mollior: inscius herbæ
Nec dũ ausus uirgas humilis morderẽ salicti.
Qui plus lactis hẽt: quã sanguinis: & mõtãi
Asparagi: posito quos legit uillica fuso
Grandia præterea tortoq; calentia feno.
Oua adsunt ipsis cũ matribus: & seruatæ
Parte anni quales fuerãt i uitibus uuæ
Signinum syriumq; pirum de corbibus iisdẽ

ℭ Euãdrũ qui herculem ulli conuiuio recepit: postilu3 uero Aeneã. Quod habetur. li. viii. en. Viscera tosta ferunt tauroꝝ: onerantq; canistris Dona laboratæ cereris. bacchũq; ministrant uescit æneas simul & troiana iuuẽtus ꝑpetui tergo bouis: & lustr atibus extis. ℭ Hospes. i. tãq̃ æneas. & ipse. i. etia3 ipse æneas: ut hercules. ℭ Alter aqs Diony. primo li. scri. æneam quũ regnasset tris annos post latini obitũ: q̃rto anno p bellũ mortuũ fuisse Rutuli nãq; ex urbibus oẽs in cũ militarũt & cũ eis mezentius hetruscoꝝ rex: qui & regno suo metuebat: unde cõmisso acri ꝓlio haud ꝓcul lauini o atq; multis utrinq; cæsis: exercitus qdem supueniẽte nocte sunt separati æneæ autẽ corpus nusq̃ appens: alii in deos trãslatũ. alii in fluuio iuxta quẽ ꝓliũ fuerat esse submersum putarunt. Eiq; latini tẽplum cõstruxerunt in scriptione tali. ꝑditum patris diui terestris: q fluuii Numici undas gubernat. Tibullus etiã ait. lib. ii. de ænea Illic sanctus eris: quum te uenerãda Numici Vnda deum cælo miserit indigetem. De hoc late etiã Naso. lib. xiiii. met. Vbi & de uenere ait: Contigit os: fecitq; deũ. quem turba quirini Nuncupat indigetem. temploq; arisq; recepit. ℭ Alter flammis hercules in Oeta thessaliæ mõte cõstructam pyram adhuc uiuus ascendit exustus tandẽ inter deos relatus est ab Ioue: De quo late. viiii. met. ℭ Ornata: cõdita. ℭ Macellis: libis uenalibus & obsoniis qualia i macellis uendunt. Idẽ sat. iii. plena domus libis uenalibus. ℭ Et montani: scilicet uenient. Montani uero ait. quoniã sunt hortẽses suauiores. de quibus pli. li. xviiii. syluestris tñ asparagi uis efficacior est ad medela: ut scri. idẽ lib. xx. ℭ Oua pli. li. xxviiii. c. iii. sic ait: Nullus est alius cibus. qui in egritudine alat: neque oneret. simulque uini usum & cibi habeat prodest. & tuscientibus per se luteũ deuoratũ liquidũ ita ut dentibus non attingãtur. Vtq; Columella. li. viiii. ait. Oua in hyeme paleis æstate furfuribus percõmode seruantur. ℭ Signinũ: Syriumq; pirũ: Varia sunt pirorum uocabula. de quibus lib. tertio. Mac. & Pli. lib. xv. ubi dicit colore nigro siria uocari. Celsus inter pira. quæ reponuntur maxime commendat tarentina atque signina. Columella. Tarentina syria dicit appellari. libro sexto capitulo octauo ubi etiam multa pirorum genera numerat.

MAN. Euander æneas | aeneæ mons | aeneas indigẽs | Herculis mors | asparagus | Oua | pira syria

ℭ An minor illo. i. tanq̃ æneas. ℭ Alter aqs: nam ut scribit Dionysius cũ regnasset æneas tres annos post obitũ Latini: q̃rto & ipse anno bello extictus est: nã rutuli in eũ oẽs cũ Mezẽtio rege etruscoꝝ impetũ fecerũt ꝓlioq; cõmisso non ꝓcul a lauino multis cæsis: eius corpus nusq̃ apparuit. Aliiq; dixerunt eũ statim relatũ fuisse in deos: alii nũico submersum: ubi tẽplũ ei edificatũ ẽ hac inscriptiõe pr̃i indigẽti q fluuii nũici undas gubernabat: alii id tẽplũ Anchisæ ab ænea cõditũ putãt Tibullus. Cũ te ueneranda nũici Vnda deũ cælo miserit indigetẽ. ℭ Ornata. nul. mac. i. nullis obsoniis q̃ i macellis uẽdũt cõdita. ℭ Pinguissimus hædu. Mar. in cæna frugali. ꝑuus in his una ponet cænula mẽsa Hedus in humani raptus ab hore lupi. ℭ Mõtãi asparagi: ad dr̃a; aspagoꝝ altiliũ q̃ sũt luxuriosæ gulæ. Pl. Siluestres fecerat natura corrudas ut qsq; demeteret: passim ecce altiles spectant asparagi & rauẽna ternis libris repẽdit syluestrẽ asparagũ corrudã appellat. Pli. Cato asparagos seri & coli docet: eo loco q nouissimus ẽ eius libri: ut scribit Pli. ut ex hoc intelligamus Catõis op⁹ qd i mãib⁹ ẽ ꝑfectũ eẽ. nã ꝑcepta de asparagis eo loco legũt quo Pli. scr. ℭ Torto fœ. i quo. s. gestãt idẽ Mar. ℭ Signinũ piꝝ a patria dictũ ẽ: ut scribit pli. qd alii testaceũ appellarũt a colore. ℭ Syriũ: idẽ Mar. & nom ẽ pira q̃ ferũt syroꝝ: eadẽ lactea dixerũt nõnulli colore ãt sunt nigro. ℭ Mala æmula picenis. i. hæc poma sũt rugosa ut oliuæ picenæ: q̃ cõditæ e mẽsis apponũt: nõ ita sunt salubriora picenæ oliuæ maxime cõmẽdant cybis. & sunt rugosæ. Mar. nec rugosaꝝ uimẽ breue picenaꝝ. pli. i italia inqt picenæ & fidicinæ præferũtur. ℭ Flãmis: hercules in mõte œta igne hoiem exuit: & astra petiit. ℭ Salicti: rei rusticæ magr̃i: salictũ docet eẽ locũ salicibus cõsitum. Vnde miror seruiũ dicere speciẽ eẽ arboris salictũ. ℭ Edulus. Mart. idem paruus In his una ponet cœnula mẽsa. Edus i humani raptus ab ore lupi. ℭ Mõtãi asparagi: crassa littera in tenuẽ mutata asparagus fit. Nã græce ἀσφάραγος & herba ẽ in totũ spina. Vnde hæc pollux καὶ τὸ ἀκάνθιον ἀπὸ ὀρθουμένου βλαστήματος ἀσπάραγος. Et Martialis. Mollis in æquorea quæ creuit spina rauẽna. nõ erit in cultis gratior asparagis. Montanos ãt dixit: quia sunt q ormeni: hoc ẽ mõtani appellantur. Plinius ẽ & aliud genus: icultius asparago: mitius corrudo passim & in mõtibus nascẽs: refertis supioris germaniæ cãpis: nõ i ceto Tiberii cæs. dicto herbã ibi quãdã nasci simillimã asparago torto fœno: Mart. idẽ. Sed tua feno cursor oua portabat. ℭ Et seruate parte anni q̃les fuerãt i uitibus uuæ: aut olares uuas accipe debemus de qbus Stati⁹. Olares rogo ñ licebat uuas mollis. n. sine noxa seruari posse uuas docet Columella. Et uenuculã uuã ollis aptissimã scribit: Plinius: Vnde Horatius. Venucula cõuenit ollis: aut pẽsiles uuas. De qbus idẽ Hora. Cũ pensilis uua secundas ornabat mensas. ℭ Signinũ syriumq; piꝝ. Celsus inter pira q̃ reponunt maxime cõmendat tarentina atq; signina. Dicitur aũt signinũ pirũ a signia: syriũ uero a syria nomen traxit (auctore Plinio) Sed columella tarentina syria uult esse: Nã enumerãs pira sic ait. Signina tarentina quæ syria dicũt.

DOM. | MER. | asparag⁹ Ormeni asparagi | Olares uuæ | uenucula | Pẽsilis uua | signinũ Syriũ Pirum

VAL. ℭ Venies tyrinthius.i.Hercules q euādri acceptus fuit hospitio:post illū æneas. ℭ Et ipse tñ cōtingēs sāguie cælū:qa filius anchisæ & ueneris dictus æneas ꝙ ueneri grauē iniecerit curā.Ho.in hymno ad venerē. τῷ Δεκαιαίνείας ονόμες ται ούνέ κα μ αινοηεόχεν αχοσ ενεκαβροτου ανερού εμπεσον ευνη. ℭ Alter aqs.i.æneas q lapsus in nūiciū fluuiū iuppiter indiges ē appellatus. Tibul.Illic sanctus eris cū te uenerāde nūici unda deū cælo miserit indigetē. ℭ Alter flāmis ad sydera missus.i.hercules q in oeta monte se miserit flāmis nota fabula ē. ℭ Humilis:uiminalis:nā ad salicē usqꝫ rictū nō potuit porrigeꝛ. ℭ Salicti.ubi salicū sūt saltus. ℭ Mōtāi.as.succi sapidioris a loci asperitate i quo nascit appellatus credit asparagus. ℭ Posito quos legit uillica fuso.p deposito aphæresis pathos:nec id temere positū qd ubi iter p rura facerēt existimauerit ueteres fusos torqri nō debere.Pli.Pagana lege in plærisqꝫ italiæ pd is cauet:ne mulieres p itinera ambulātes torqueāt fusos aut oino detortos ferant:qm aduersec id omniū spei pcipue frugū. ℭ Tortoqꝫ calentia fœno.q̄ e suis recentissima tollentur nidis. ℭ Ipsis cuꝫ matribus:pullastris & gallinis. ℭ Quales fuerant in uitibus:ita succulentæ. ℭ Signinum syriumqꝫ pirum.sic dictū ut cloatius inter piroꝝ scribit species.

Aemula picenis: & odoris mala recentis:
Nec metuenda tibi siccatū frigore postq̄
Autūnum & crudi posuere pericula succi.
Hæc olim nostri iam luxuriosa senatus
Cœna fuit.curius paruo quæ legerat horto
Ipse focis breuibus pōebat holuscula:q̄ nūc
Squalidus ī magna fastidit compede fossor
Qui mēinit calidæ sapiat qd uulua popinæ
Sicci terga suis rara pendetia crate
Moris erat quondam festis seruare diebus.
At natalicium cognatis ponere lardum:
Accedente noua:si quā dabat hostia carne
Cognatorum aliquis titulo ter consulis.atqꝫ
Castrorum imperiis: & dictatoris honore
Functus ad has epulas solito maturius ibat
Erectum domito referens a monte ligonem
Cum tremerēt autem fabios: durūqꝫ catonē
Et scauros.& fabricios.rigidiqꝫ seueros
Censoris mores etiam collega timeret.
Nemo inter curas & seria duxit habendum
Qualis in oceano fluctu testudo nataret:

MAN. ℭ Aemula picenis: tyburtia quidā intelligūt.ait eniꝫ Hora lib.ii.sat.uero.quarta picenis cedūt pomis tyburtia succo.Nā facie pstant. ℭ Mala:assunt.s.Malorū genera Columella ponit.li.vi.c.viii. Odoris recentis. adeo qppe olebant:ꝙ recētia uidebant. ℭ Nec metuēda:ipsa uideꝫ mala. ℭ Frigoꝛ hyemali.s.luxuriosa:lautissima. Curius de.M.Curio dētato legito in sat.ii.ibi: Qui curios simulāt. ℭ Cōpede:cōpedes dicte qa cōtinēt pedes.ut aliq uolūt.Marcell⁹ uero scribit.Compedes non a pedib⁹ dictas:sed ab ipedimētis. ℭ Vulua: fœminis uesicæ iūctus Vtriculus:unde dictus Vterus quod alio nomine locos appellant:hoc in reliquis animalibus uuluam. Vulua eiecto partu melior q̄ edito. Eiectitia uocaꝛ illa hæc porcaria plura pli li.x. Et horatius epistola.xvi.libri.s.dixit.Nil melius turdo Vulua nil dulcius ampla Sumē uero:ut idē ostēdit pli.aliud est ab uulua.ne forte decipiaris. ℭ Rara crate:solet enim supponi crates sallitæ carni. Dixit aūt rara crate: quoniā rara est & rimosa:nō cōtinua ac solida:ex pluribus.n.cōficitur uirgis:uel arundinibus. Nec ut aliq dicas rara crate supple assanda: sed suspensa rara crate. ℭ Natalitium:quo natali die utebantur. ℭ Cognatis consanguineis: sunt autem cognati per fœminas ex eadem familia orti.agnati uero patrem qui cognatus est & agnatus est:non tamen e contra.auctor est paulus digestis de gradibus. ℭ Domito:effosso: olim nanqꝫ romani etiam nobiles agriculturæ uocabant. Vnde plini.libro decimosexto. cap.lxi.inquit:durant in linterno aphricani prioris manu satæ oliuæ.Item Myrtus eodem loco conspicuæ magnitudinis. ℭ Quū tremerent autē fabios.antiquorum frugalitatem & parsimoniam laudat.arguens atqꝫ uituperans sui temporis homines:qui quidem pro lectis ornandis etiam testudinū putamina secabant. ℭ Tremerent:romani.s. ℭ Cēsoris mores:Censor inquit Varro ad cuius censionem i. arbitrium censeretur populus. ℭ Censores uero duo erant quoꝝ auctoritas maxima:eorumqꝫ administratio per lustrum hoc est quinquennium tendebatur ut scribit Asconius.libro.iii.de prætura urbana.plutarchus autem in uita pauli Aemilii scribit:Censuram magistratum fuisse maxime omnium reuerentiæ:plurimæque potestatis:cum aliis rebus: tum ad morum emendationem:nam in senatu remouere immeritos poterat & principem perscribere:auferre equos: notare infamia:cēsum augere:lustrū cōdere. Dixit idem & plura in uita catonis senioris. ℭ Seria:serium triste: & quasi sine risu ait Marcellus. ℭ Testudo:Plinius.li.viiii.inquit:ꝙ testudines tātæ magnitudinis indicuꝫ mare emittit ut singulaꝝ supficie habitabiles casas itegāt atqꝫ iter isulas rubri pcipuæ maris iis nauigēt cymbis Testudinū uero putamia secare i lamias:lectosqꝫ & repositoria iis uestire.C.Aruilius pollio istituit.De eisdē Mart.li.xii.ad Amœnū ait.Gēmantes prima fulgent testudine lecti:Et marisiaci pōdere rara citri.

Cōpedes
Vulua
Vterus

Cognati
agnati

Censor
Censura

Seria
testudies:

DOM. ℭ Mala æmula.i.certantia rugis. ℭ Picenis.i.cū oliuis picenis. ℭ Siccatū frigore:ex rōne naturali ostēdit ea eē salubriora. ℭ Vulua ex carnibus porcinis fiebat:de q̄ in cōmētariis Mar. diximus optimi saporis iudicabaꝛ Hora.Nil melius turdo.uulua nil dulcius ampla. ℭ Quo tremerēt fabios:luxū nūc carpit lecti discubitorii:nā caius aruilius pollio pdigi & sagacis ad luxuriæ instrumēta ingenii primus tpibus Nerōis docuit secare putamina testudinū: ut scribit Pli.in lāmas & lectos discubitorios ita operiri:ex testudinibus āt nōnulle chersine dñtur:de qbus in cōmētariis.Mar.dixim⁹:Idem M.Aruilius lectos opiri docuit argēto mox auro nemo iqt lu.curabat opire lectos discubitorios lāmis testudinum.Cum censores timebant:ut.s.ostēdat luxuriam irrepsisse corruptis & deprauatis iam moribus publica negligentia.

ℭ Aemula

MER. Poma tiburtia Vulua Porcina Eiecticia Porcaria

¶ Aemula picenis & odoris mala recētis.puto hæc eē poma tiburtia:de quibus Hora. Picenis cedūt pomis tiburtia succo. Nā facie pstāt. ¶ Cō pede fossor.ap d antiquos fossores cōpediti opus pegebāt.qd & in Plauto:& in Catonis opere legimus. ¶ Qui meminit callide sapiat qd uulua popiæ & si hūc locū in eo libello in quo errores Galeoti coarguimus satis enarrauerimus tñ q̄ ad pſētē expositionē ptinet repetemus: de uulua intelligit porcina quā plinius eiecto partu meliorē q̄ edito habitā fuisse scribit:eiectitia uocat̃ illa:q̄ porcaria primiparis suis optima cōtra efœtis a partu:pter q̄ eodē die suis occisæ liuida ac macra:nec nouellarū suū p ter primiparias pbat̃:potiusq; ueterꝝ:nec dū efœtarū:nec biduo añ partū:nec post partū:aut quo eiecerit die pxima abiectitia ē occisæ uno die post partum. De huiusmōi uuluis tale habemus distichō. Te fortasse magis capiet de uirgine porca. Me materna magis de sue uulua capit. Et hic erit sensus. Meminit fossor cōpeditus uirginē an matrē:uulua ĩ popinis cōdita sapiētia:græci μηύρανῶσ:hoc ē porci uuluā cōmedāt:quam prisci in fine apponebāt. Iuniores uero ĩ principio epulaꝝ uuluā dabant. ¶ Natalitiū:quo natali die quē miro ipēdio colebāt uesci soliti fuere. ¶ Lardū:ut Macrobius tradit q̄si large aridū lardū dr̃:uñ & laridū lectū est. ¶ Cēsoris mores:& etiam collega timeret:hoc dixisse uidet̃ pp claudiū neronē & liuiū salinatorē: q districtā cēsurā simul egisse tradūt a Valerio. Nā cū eqtum centurias recognosceret ipsi pp robur ætatis:ēt nūc eorū eēnt e numero:ut est apud poliā uentū tribū præco lecto nomine salinatoris citādū nec se sibi esset hesitauit. Quod ubi intellexit nero citari collegā & equū uendere iussit:qa populi iudicio dānatus eēt: salinator quoq; eūdē neronē sequutus ē.adiecta cā ꝙ nō sincera fide secū in gratiā redisset. ¶ Qualis in oceani fluctu testudo nataret:testudinū putamina secare ĩ laminas lectosq;:& repositoriū his uestire. Carmilius pollio instituit pdigi & sagacis ad luxuriæ instrumenta ingenii portētosis āt ingeniis principatu Neronis q̄sitā in mari testudinē:in hoc secari ut pigmētis pderet se:plurisq; ueniret imitata signū:& sic lectis pcia quæri his uerbis plinii respōdēt hæc Senecæ in libris de beneficiis contra luxuriam scripta:uideo elaboratam scrupulosa distinctione testudinem & fœdissimorum pigerrimorumq; animalium testas ingentibus preciis emptas:in q̄bus ipsa illa q̄ placet uarietas subditis medicamentis in similitudinem ueri coloratur.

Lardum

Districta Censura

Testudo Seneca

VAL.

¶ Aemula picenis:q̄ succo cæteris pcedant:uñ Ho.picēis cædūt pomis tiburtia succo:& rursū: Quid cū picenis excerpēs fœmina pomis. ¶ Luxuriosa:si qñ luxuriose cœna aliq̄ senatus appabat. ¶ Pōebat holu.im minutū ab hol⁹:sic Hor. Vncta satis pingui ponent̃ holuscula lardo:ut tenuē significet cœnā p diminutiuū ab holere holitor q uēditat holus licet Apuleius hortulanū uocet. ¶ Fossor.arator:aut q ligōe fodit agruꝫ. ¶ Calidæ sapiat qd uulua popinæ:sapiat.sap ida sit:uoluā dicit quā multi ex porca ĩ delitiis habēt. Hor. Nū miror si q comedūt bona cum sit obeso. Nil melius turdo uolua nil dulcius ampla. & Mar. Si te forte magis capiat de uirgine porca:me materna graui de sue uolua capit. ¶ Sicci terga suis.ordo & sensus ē:erat quondam moris seruare terga pēdentia suspensa sicci sale macerati suis:& diebus festis ponerẽ p apponere. ¶ Rara crate subaudi assanda & ponere larū natalicium ꝙ natali die eo potissimū uescerēt̃. ¶ Sicci suis terga.i.pnas q̄ sale cōcoctæ suspendi solent. Plau.ĩ captiuis:ibo.ut pſecturā & iusdicam lardo:& q̄ pendent idēnatæ pnis auxiliū ut ferā. ¶ Accedēte noua:ordo est:aliqs cognatoꝝ functus rutilo cōsulis ter atq; iperiis castrorū & honore dictatoris ibat ad has epulas referēs ligonē a mōte domito accedēte noua carne si quā hostia dabat. ¶ Accedētc noua.carne si nouā mactat e aiantē acciderat. ¶ Si quā dabat hostia carnē:ꝙ carne in sacrificiis recēti solū uescerēt̃.distat hostia a uictima. Oui. Victia q̄ dextra cecidit uictrice uocat̃. Hostibus a domitis hostia nomē habet. ¶ A mōte domito pscisso qd ueteres romani desidiosiores q in oppido sederēt q̄ q rura colerēt existimarint.inde nobiles familiæ romanoꝝ pleraq; traxerūt nomen:nā pilūni q pilū in pistrinis inuenerūt.pisones a pisēdo.bubulca familia ꝙ bobus optimē uterēt̃ dicta deniq; cum bonū agricolam bonūq; colonū dixissent: ut ait Cato.se āplissime laudasse arbitrabāt̃. ¶ Cū tre.metuerēt. ¶ Duꝝ.seuerū.

Clarum troiugenis factura ac nobile fulcrū
Sed nudo latere & paruis frons ærea lectis
Vile coronati caput ostendebat aselli.
Ad quod lasciui ludebant ruris alumni.
Tales ergo cibi;qualis domus atq; suppellex
Tunc rudis & graias mirari nescius artes
Vrbibus euersis prædarum in parte reperta
Magnorū artificum frāgebat pocula miles
Vt phalaris gauderet equus: cælataq; cassis
Romuleæ simulacra fere māsuescere iussæ
Imperii fato geminos sub rupe quirinos;
Ac nudam effigiem clypeo fulgētis & hasta
Pendentisq; dei perituro ostenderet hosti.
Argenti quod erat solis fulgebat in armis
Ponebant igitur thusco farrata catino

MAN. Fulcrum

¶ Fulcrum:lecti ornamentū:pendens ipse autē tabulæ quibus lectica cōficitur fulcra dicūtur:quibus.s.fulcimur.idest sustentamur. Virgi.lib. vi. lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. ¶ Nudo latere cum Nuda sponda: nulla.n.adhibita erant ornamenta in ipsis tabulis.sed nudæ erāt.i.sine pictura aliq̄. ¶ Paruis ñ sūptuosis & amplis. ¶ Frons ærea Antiquissima fuit delici æris gloria:& prisci limina ēt ac ualuas in templis ex ære factitauere triclniorum pedes fulcra item ære ornabant.legito pli.li.xxxiiii. Vile coronati caput ostēdebat aselli. ¶ Coronati ait.qm̃ in agroꝝ limitib⁹ asini caput nudū cute suspēdebant putantes incōmoda sic arceri posse ab agris: Vnde ait columella. Nūc caput arcadici nudum cute ferẽ aselli Tyrrhenus fixisse tages in limite ruris. ¶ Vile caput.uile ait quia uacuū & cute nudū erat. ¶ Caput ostendebat aselli. Intelligē dū olim paterfamilias ruri sæpe dormisse in uillici domo:ubi lectulos habebāt & paruos & ærea tm̃ frōte fulcitos:non.n.testudine fulcra ornata erant. ut iuuenalis tempore. In illa uero ænea lecti fronte corōati aselli nudū caput:sculptum fuisse uel appensum innuit:&

æris usus

Asini capræ

Omnia tunc quibus inuideas si liuidus sis
Templorum quoq; maiestas pſētior & uox
Nocte fere media: mediaq; audita per urbē
Littore ab oceano gallis uenientibus. & diis
Officium uatis peragētibus his monuit nos
Hanc rebus latiis curam præstare solebat
Fictilis & nullo uiolatus iuppiter auro
Illa domi natas: nostraque ex arbore mensas

sic frons ipsa aselli caput ostendebat. Nā cū lectulus intra domu; esset. quo pacto poterat aselli caput in agrorum limitibus suspensum ostendere. Neq; distantia cōueniret. Iuuenalis. n. pro testudinum putaminibus fulcra ornantibus. ait antiquos aselli album caput ad fulcra habuisse. Nec abnuo in limitibus agrorum caput illud aselli etiam fuisse. Ergo cum lecti & parui & nudi seu inornati olim fuerint. ℂ Tales. scilicet erant. ℂ Tunc rudis. ostendit olim romanos mensarum ornamenta spreuisse: quæsisseq; illa in armis & equis potius. ℂ Graias artes: multi. n. græcorum optimi fuerunt artifices poculorum. ℂ Phaleris: Phaleræ equoꝝ ornamenta dicuntur a φανερόω: quod est manifesto illustro. iis enim ornamētis illustrari uidetur equ⁹: græce φαλαρα dicitur: sicut ταλαντον latine uero talētū: de phaleris Vir. ait li. v. prim⁹ equū phaleris īsignē dictor habeto. ℂ Māsuefcer iu. lupa. n. uisis rōelo & remo adeo māsueta effecta ē. ꝙ ēt hubera pbuit: de quo late Diony. li. i. ℂ Gemios q. romulū & remū. ℂ Sub rupe: Diony. i. i. scri. ꝙ ubi lupa iūcta ē pbeī īfātib⁹ hubera: prope erat sacer quidam locus sylua densa cōtentus. & petra fontes emittens. dicebaī autem saltus panos esse. eratq; ibi dei eiusdem ara. quem in locum uadens lupa: se cōdidit. Antrū unde liquor manat cōiunctum palatii ædificiis ostendiī secundū uiam. qua itur ad circum templūq; ei proximum. In quo imago est huius casus: lupa pbēs pueris duobus hubera: antiquæ operæ simulacra ærea hæc Dionysius. Ea uero simulacra nunc apud capitoliū uisuntur. ℂ Pendentis dei. i. martis: extabat. n. in casside tanq̄ in acie. ℂ Farrata: ex farre cibaria: populum romanū farre tm̄ e frumento. ccc. annis usū: uerrinus tradit. Auctor est Pli. li. xvii. ℂ Tusco catino: fictili uase: Intelliguntur autem arretina uasa: Martialis. li. xiiii. Arretina nimis ne spernas uasa monemus. Lautus erat tuscis porsena fictilibus. Et lib. i. sic Arretinæ uiolant crystalia teste. ℂ Inuideas inuidere posses: nam paruo contenti erant. ℂ Præsentior: ppitior erat. ℂ Et uox nocte fere media: Liui⁹. lib. v. sic ait: Eodem anno. M. ceditius de plebe nuntiauit tribunis se in noua uia: ubi nunc sacellum est supra ædem uestæ: noctis silentio audiisse uocem clariorē humanā: quæ magistratibus dici iuberet gallos aduētare. Id ut fit: propter auctoris humilitatem sprētū: & ꝙ lōginqua: eoq; ignotior gēs erat. ℂ His monuit nos his uidelicet diis monuiī nos Iuppiter fictilis &c. Seneca apostolo paulo scribens ait soluere deos ore innocētiū effarii. ℂ Fictilis iuppiter: pli. li. xxxv. c. xi. scribit ꝙ Turianus a fregellis accitus tempore Tarquinii prisci iouis effigiē finxit in capitolio dedicandā: fictilēq; eam fuisse. ab hoc eodē factum hercule; : eæ enim tūc effigies deum erant laudatissimæ. Nec pœnitet nos illoꝝ: qui tales coluere. Auꝝ. n. & argentum ne diis quidem conficiebant. Et in sacris nō myrinis chrystallisue. sed fictilibus prolibabaī Simpiniis innocentius. hæc ex illo. ℂ Domi natas: non enim q̄rebant ebur externum: & citreas menses. de quibus alibi diximus.

Phalere

phaneroo

lupa romuli

Far

Galloru; aduentus uox nocturna

DOM.

ℂ Clarum: fulcrum. i. nobilem lectū discubitoriū. ℂ Vile caput aselli: hoc dicit ut oñdat priscos illos seueros ruri sæpe cœnasse: ubi in limitibus agroꝝ spectabatur caput aselli ueteri supstitiōe: nā etrusca disciplia ita incōmoda agroꝝ arceri putabanī: Columella nunc caput arcadici nudū cute ferī aselli. Tyrrhenus fixisse tages in limite ruris. & apte ait pr̄es p putaminib⁹ testudinū potuisse oñdere caput aselli: qd erat in limite ruris. id. n. candore testudinū putaminibus simile est: qui rūpiī Fidentinus: a nr̄a discedēs snia: ait pr̄es ex ossibus asinoꝝ opuisse lectos: qd q̄ ridiculū sit (cū oēs intellgāt) ptereo. ℂ Farraca: cybaria ex farre dicta sunt: quorum mentionem facit: ut ostēdat quod Verrius scribit: tercētū ānis romanos farre uictitasse. ℂ Catino tusco: idest uase fictili: nam aretinæ ollæ ex etruria fictiles erant. Mar. Lautus erat tuscis Porsena fictilibus. ℂ Et uox audita: uēturis galliæ ī italiā ita scribit Liuius in Quinto. eodē anno. M. Ceditius de plebe nuntiauit tribunis se in noua uia ubi nūc sacellū ē supra ædē uestæ noctis silētio audisse uocē clariorē humanā: q̄ magistratibus dici iuberet gallos aduētare. ℂ Fictilis Iuppiter: Iouem primū in urbe fictilem fuisse testatur Plinius. confecta statua a Thurio: qui & herculem fictilem formauit. Hæ enim ut ille scribit effigies deum erant laudatissimæ: nec pœnitet nos illorum: qui tales coluere: aurum. n. & argētū: ne diis quidē conficiebāt.

MER.

uasa aretina

ℂ Farrata. cibaria ex farre. ℂ Tusco catino. aretina uasa hoc in loco significat que apud priscos romanos ī precio fuisse docet Martialis hoc disticho. Aretina nimis ne spnas uasa monemus. ℂ Vox nocte ferī media mediamq; audita per urbem. quo anno camillo dies dicta fuit. M. ceditius de plebe nunciauiī tribunis se in noua uia ubi nunc sacellum est supra ædem uestæ noctis silentio audisse uocē clariorem humanā: quæ magistratibus dici iuberet Gallos aduentare: id ut fit pp auctoris humilitatem spretum: & ꝙ longinqua: eoq; ignotior gēs erat: pulsis autem gallis & uictore camillo expiationis grā eius mētio facta iussumq; templum in noua uia locatione fieri: hæc Li. Ci. in. ii. de diuinatione deum appellat: cui in noua uia cōsecrata fuit ara ex eo quod monuerat ut prouiderent: ne a Gallis roma caperetur. ℂ Fictilis iuppiter. pli. tradit primu; in urbe iouem fictilem fuisse. Nam tunc magis pie q̄ magnifice dii colebantur.

Denūciatur aduētus gallorum

Aius loquēs

VAL.

ℂ Testudo con. unde ostrum. excipitur enim a conchili marino ex quo purpura inficitur. cuius ut uictruuius inquit: non minores sunt q̄ cæterarum rerum naturam considerantibus admirationes q; hēt non ī omnibus locis quibus nascitur unius generis colorem sed solis cursu naturaliter tpeīītaq; ꝙ legitur in ponto & gallia: quia hæ regiones sunt proximæ ad septentrionem & occidentem inuenitur liuidum. quod autem legitur ad æquinoctialem: orientem: & occidentem inuenitur uiolaceo colore: ꝙ uero meridianis regionibus excipitur rubra procreatur ptāte: & iō in rhodo etiam insula creatur cæterisq; eiusmōi regionibus q̄ proximæ sunt solis

sũt solis ea cõchylia cũ sint lecta ferramẽtis circa scindũt e qb⁹ plagis purpurea sanies: ut lachryma pfluẽs ex cussa i mortariis terẽdo cõpat: & ꝙ ex cõchaꝝ marinaꝝ testis eximit: iõ ostꝝ ẽ uocitatũ. ℭ Trolugẽis: nobili b⁹ romãis. ℭ Fulcꝝ. stragulũ. ita Vir. arte laborate uestes ostroꝙ supbo. & Catul. Tĩcta tegit roseo cõchyli purpura phuco. ℭ Nudo la. spõda nullo tecta fulcro. ℭ Ruris alũ. alti ruri. ℭ Et gra. mi. ne. ar. græcoꝝ cæ laturas. ℭ Vt pha. gau. equ⁹. ornamẽtis nõ ad bellũ necessariis: uñ & p beneficio fortũæ datis ponunt mũe ribus. Per. ad populum phaleras ego te intus & incute noui. sane græci τα φαλορα gñe neutro pnũciant Home. κατωφαλαρεῦ ποιησα Λάρισερον ὁμονεκα χιτὼν dictas uero phaleras aiũt Δια τοφαγα αίν χι καί λαμπρά. & esse ppria ornamẽta q̃ i equoꝝ hærent rictu. itẽ latini a secũdã syllabã i e uertũt ꝙ i plæ risq; aliis fecere nominibus ut in tarento & talento. ℭ Romuleæ si. fe. lupæ quæ remũ & romulũ aluit infã tes. ℭ Imperii fa. cũ ad necẽ fuissent expositi est historia. ℭ Nuda sine ornatu. ℭ Pen. e galea. ℭ Thusco. fi ctili. ℭ Farrata. pultes q̃ ex farre & ẽ dictionũ ancephaleosis. ℭ Si li. aliq̃to iuidẽtior qm̃ pallor inuidiã comi tatur. Oui. pallor in ore sedet & macies in corpe toto. Nunq̃ recta acies liuẽt rubigĩe dẽtes. ℭ Pñtior fauen tior & efficatior. Plin. & esse in arcadia tam pñtis ueneni: ut si q dormiãt sub ea cibũue capiant moriantur: & alibi de aconito ea ẽ natura: ut hoĩeꝫ occidat nisi iuenerit ꝙ i hoĩe pimat cũ eo solo colluctat uelut pñtius iuẽto & alibi. hoc præsentaneũ remediũ erit. ℭ Mediamq; audita per urbẽ: anseris uox notissima est historia ℭ Littore ab oceano orbis ultimis finibus ℭ Curam præstare. adhibere.

Tẽpora uiderunt. hos lignum stabit in usus
Annosam si forte nucem deiecerat eurus
At nunc diuitibus cœnandi nulla uoluptas.
Nil rombus: nil dama sapit: putere uidentur
Vnguenta atq; rosæ: latos nisi sustinet orbes
Grãde ebur: & magno sublimis pard⁹ hiatu
Dentibus ex illis quos mittit porta syenes
Et mauri celeres: & mauro obscurior indus
Et quos deposuit nabathæo bælua saltu
Iã nimios capitiq; graues: hic surgit orexis.
Hinc stomacho bilis: nam pes argẽteus illis
Anulus in digito quod ferreus: ergo supbũ:
Conuiuam caueo: qui me sibi cõparat & res
Despicit exiguas: adeo nulla unica nobis.
Est eboris: nec tessellæ: nec calculus ex hac
Materia quin ipsa manubria cultellorum
Ossea non tamen his ulla unq̃ obsonia fiũt.
Rãcidula: haud ideo peior gallina secatur

MAN.

ℭ Latos nisi sustinet orbes Grande ebur. Mensarum luxum hic arguit. Ex mauritania siqdem Citreæ men sæ magno ueniebãt: quas quidem eboreis pedibus ful ciebant. Lucanus lib. x. Dẽtibus hinc niueis sectos atlã tide sylua: imposuere orbes: quales ad cæsaris ora Non capto uenere iuba. Et Mar. li. ii. in Candidum. Tu lybi cos indis suspendis dentibus orbes. Fulcitur testa fagi na mensa mihi. ℭ Pardus: pardi statua ex ebore: . Est aũt pardus pantheræ mars: ut alibi dictũ est. ℭ Porta syenes: syene insula ẽ in finib⁹ æthyopiæ. ut docet Stra bo lib. xvii. Etiam Pli. lib. v. c. xi. ait Syenen in finibus æthyopiæ insulam esse. C. M. passum ambitu. Elephã tis insula supra syenẽ. xvi. M. habitat nauigatiõis ægy ptiæ finis. ℭ Porta syenes hoc ait: qm̃ elephãtes ab ele phanti urbe supra syenen manãti. per ipsam syenen ad nos ueniunt. ℭ Mauri celeres: oẽs regiones nominat ubi sunt elephantes. ℭ Bælua: elephas. ℭ Nabathæo saltu. Nabathæi in arabia sunt: oppidum incolũt petrã nomine. pli. li. vi. Meminit & Diodorus lib. iiii. ℭ Ore xis: turbatio q̃dam & furor quod apertius p epexege sin declarat dicens: hinc stomacho bilis: De orexi autẽ latius uideto sat. vi. ibi: rabidam facturus orexim. ℭ Bi lis amaritudo & ira ꝑprie humor fellis est. ℭ Illis: men sis citreis. s. ℭ Nam. quia. ℭ Pes argenteus: solebant aliq triclinia & mensa etiaꝫ argento ornare. ut late Pli. lib. xxxiii. c. xiii. ostendit. ℭ Anulus in digito: qui fer reus: Triumphãti cum corona ex auro etrusca sustineretur a tergo. annulus tamen in digito ferreus erat: æqua forma triũphantis & serui coronã sustinentis. hi quoq; qui ob legationem acceperant aureos anulos: in publico tantum utebantur: intra domos uero ferreis. Quo argumento etiã nũc inquit Plini⁹: spõnsæ anu lus ferreus mittitur: isq; sine gemma. hæc ex Pli. li. xxxiii. ℭ Me sibi comparat. idest q uult me eximie appa rare: ut ipse solet. ℭ Adeo: certe. ℭ Tessellæ: tali & tesseræ eburneæ erãt. ℭ Calcul⁹: nunc scachus dr̃ Mar. li. xiiii. Hic mihi bisseo nũerat tessera pũctos: Calcul⁹ hic gemio discolor hoste pit. ideo q̃a nõ sunt eburnea. ℭ Grande ebur: nunc inuehitur in luxũ mensaꝝ citreaꝝ: quas mauri romãis dederũt: ex citro arbore q̃ plu rima apud eos nascit: tãto precio ut duaꝝ altera qndecim libris: altera paulo mius diuẽdita sit a iuba: eaꝝ tñ latitudo nõ excedebat quattuor pedes & semipedem: a uenis intercurrẽtibus & maculis: aliæ tricinæ dicebã tur. aliæ pantherinæ: rotunde erant & elephantinis dentibus sustinebant: tanq̃ a diis nato iure: ut Scribit Pli nius ut eodẽ ebore & numinũ ora spectent: & mensaꝝ pedes: plura de hoc in Mar. diximus. Strabo in ulti mo arboris q̃dẽ meminit & mẽsaꝝ sed nõ noiauit. ℭ Syennes syennẽ in egypto eẽ scribũt Pli. Stra. Prolo. & oẽs sed illud quæritur q̃re dicat porta: ego Porta syennes dici existimo qm̃ illic tres erãt cohortes rõanoꝝ ad p̃sidiũ aduersus æthiopes: q finitimi sunt: q̃d scribit Strabo. fuisse aũt elephantos illic inditio ẽ Elephantis in sula: & urbs quæ supra Syennẽ est. xvi. millibus passuũ. ita appellata ab elephantoꝝ multitudine: Herodot⁹ & Strabo elephantinã appellãt. Pli. elephãtidẽ. ℭ Et ma. ce. loca oĩa describit in q̃bus fuere elephãtes: nũc d̃ mauris & idis qui sũt arabicis minores: ut scribit Pli. ℭ Iam ni. oñdit luxuriari romãos exq̃sitis maximis qui busq; dẽtibus ad pedes mẽsaꝝ. nã elephãti aut senecta & casu deciduos dẽtes deponũt q præg randes sunt aut obsessi a uenatoribus eos arbori impactos frangũt: hi aũt sunt minores. ℭ Nec tessellæ: nam tali & tesse ræ eburneæ erant ut diximus apud Mar. ℭ Manubria cultelloꝝ: hæc eburnea solita fieri: illi Plinii indigna

Pardus
Syenne

Elephãtis insula

nabathæi

Orexis

Triumphantis Corona
Triumphantis anulus ferreus

DOM.

tio ostendit quid attinet inquit hæc colligere cum capuli militum ebore et fastidito celentur argento.
MER. ℭ Latos nisi sustinet orbes grãde ebur.cõtra insaniã mensarum clamat.& orbes: hic p mensis accipe citreis: q̃
Citræ p̃ciosissimæ fuerun t in naturali historia sæpe legitur.q̃uis censores qdã p citro cedrum posuerunt: ut in alio
mensæ ope notauimus: Sustinebant aũt citreæ mẽsæ a dẽtibus elephãtinis.Lucanus in.x. Dẽtib⁹ hic niueis sectos
Lucanus atlãtide silua.Imposuere orbes q̃les ad cæsaris ora Nõ capto uenere iuba.Et Mar.de citreis pugilarib⁹ Secta
Citrei pugil nisi i tẽues eẽm⁹ ligna tabellas:Eẽm⁹ libyci nobile dẽtis on⁹.Et alibi.Grãdia taurorum q̃ portãt corpa q̃tis: An
libycas possint:sustinuisse trabes.Et rursũ.Tu libycos idis suspẽdis dẽtib⁹ orbes: Sen.nõ cessat declamare in
Orbes hãc luxuriã dicẽs.Video istic mẽsas & æstimatũ lignũ senatorio cẽsu:eo p̃ciosius quo illud i plures nodos ar
Lybia boris infelicitas torsit.ℭ Sublimis pardus.factus ex mille passuũ ambitu:i q̃ castra sũt late Arabiæ:& ex ad
Seneca uersũ isulæ q̃ttuor pylæ.i.portæ.D.C.post nili fissurã.Ergo porta fienes erit:q̃ ex ægypto i arabiã trãsit:ele
Siene phãtis p̃terea isula ẽ:ĩfra nouissimũ cataractẽ mille passus milia & sienẽ supra sex dcci:i qua elepãtos nasci cõ
Elephãtis insula stat q̃ itẽ in Mauritãia & india generãt.ℭ Nabateo belua saltu.Nabatei Eustachio tradẽte arabiæ gẽs ẽ:cui⁹
regio populosa & fertilis habet huius metropolis ẽ petra ferunt prudẽtes Nabatei & adeo patrimõii serua
Nabatei tores:ut q rẽ p̃nã diminuerit publice dãnet:cõtra augẽti rẽ p̃miũ positũ ẽ:seruos admodũ paucos hñt:Nã
petra mutuis cognatorum misteriis uiuũt.ℭ Iã nimios capitiq; graues elephãtis (Vt in naturali legit historia) uel
Mos nabateorum casu aliquo:uel senecta decidere dẽtes solẽt:quos ipsi defodiũt.& hoc solũ ebur ẽ: cætero quoq; & in iis qua
corpus intexit uilitas:hinc iã niueos capitiq; graues dixit.ℭ Tessellæ.q̃bus in alueolis ludit:q̃ alio noĩe qua
Ebur drãtalia dñt:græce uero cubi inde cubicũ corpus: Sed q̃uis alibi ex s̃nia eustachii:qd tessera:qd talus sit ex
Thessalie posuerimus:breuiter tñ hic repetemus tesserã sex hr̃e latera:q septenaria fit p pũcta ut cũq; ea steterit opposi
Cubi tio:talũ uero q̃ttuor eẽ laterum:& p uario iactu uaria pũcta dare:Dr̃ aũt talus græce astragulus. inde ἀστρα
Talus γαλίζω talis ludere:quã rẽ cõfirmat Pli.de polycleto statuario hæc scribẽs:duosq; fecit pueros itẽ nudos ta
astragal⁹ lis ludẽtes.q uocãt astragalizõtes:& sunt titi impatoriis atrio ℭ Calculus iis ẽ quẽ latronẽ:& p diminutio
Calculus nẽ latrũculũ antiq appellarũt:iuniores aũt schacũ uocitãt. Mar.de tabula lusoria: Hic mihi bisseno nũerat
Latrũcul⁹ tessera pũcto: Calculus hic gemino discolor hoste pit:Et itẽ Insidiosorum si ludis bella ludorum.Iste tibi geminus
miles & hostis erit.ℭ Peior gal.se.secandarum galinarum artẽ olim fuisse maguo secuti autores supra tradidim⁹.

VAL. ℭ Latos ni.su.or.i.latas mẽsas.ẽ.n.accusatiu⁹ pluralis q i is plærũq; termĩat pductũ i tertia decliatõe i latinis
græcisq; noibus:nã noiatiu⁹ i is facit grecorum tm̃ mõ noiu3 sicut & i es illorum oium q̃ i ei diphtõgõ terminarit
ueluti tris neapolis sicut tres & neapoles & id genus alia:q̃cquid Priscianus dicat.nihil.n.obstat cur & multa
alia q̃rõne thralis syrtis & sardis dr̃ enũciari ñ possint.ℭ Sublimis par.q mẽsã sustineat.ℭ Quos mittit por.
syenes.urbis aphricæ.Luc.nã qs ad exustã cãcro torrẽte syenẽ ibit.& Stra.in thebaide inqt:& circa syenẽ ne
q̃q̃ imbres accidũt: & alibi in syene puteus ẽ solsticia designãs æstiua.cũq; loca ista circulo sint subiecta tropi
co gnomones in meridie nullas edũt umbras.ℭ Et quos de.na.bel.sal.nebathæa gẽs:ut suidas inqt arabu3
a nabath q nabathas ad arabas misit.uñ nabatha ciuitas & nabathæi Ruffus Festus in geographia sed pp
libanũ terrã secãt nabathei.ℭ Surgit orexis.appetitus insurgit.usus ẽ græco q a latinũ in heroicũ uersũ egre
di nõ poterat.ℭ Pes.mẽsã sustinẽs ẽ pinde atq; si ferreũ i digito hẽas anulũ.ℭ Nec tes.q̃b⁹ ludit i alea.est ãt
ab eo qd est tesseræ diminutiuũ.ẽ ẽt tessara belli & pacis futuræ signũ.Põ.Q u.mutius missus ad carthagi
nẽses legat⁹ cũ eẽnt duæ tesseræ positæ una pacis altera belli arbitrio sibi dato utrã uellet deferre utranq; su
stulit & ait carthaginenses petere debere utrã mallẽt accipe.ℭ Calculus.quo i albeolo lusitamus.ℭ Vlla un
q̃ obsonia fiunt rancidula.nõ insipidior inqt esca fitq; uilioribus cultris cõcidatur.proclus i illo Homeri uer
siculo κὰλκειvον κανεονεϖι Δεκρομίον ϖοτῶψον. omne q manducatur οψον dicit appellari huius
diminutiuum obsonium ẽ:a quo uerbum obsonare apud comicos.ℭ Rãcidula.raucore putida a rãcido
imminutum.Hor. Rancidũ aprũ antiq laudabãt nõ quia nasus illis nullus erat credo hac mẽte q hospes
Tardius adueniẽs uiciatũ cõmodius q̃ integrum edax dñs cõsumeret.inde ut a nigreo nigror:ab aceo acor.ab
albeo albor a tepeo tepor:a palleo pallor uerbale:ita a ranceo rancor:palladius in rebus rusticis receptacula
olei semper sint munda ne nouos sapores ueteri rancore infecta corrumpant.

Sed nec structor erit cui cedere debeat omnis
Pergula discipul⁹ tripheri doctoris apd quẽ
Sumine cũ magno lep⁹.atq; ap: & pygarg⁹
Et scithicæ uolucres: & phœnicopterus igẽs
Et getulus oryx hebeti lautissima ferro
Cæditur & tota sonat ulmea cœna subura.

MAN. ℭ Structor incisor ad mẽsam.ℭ Pergula . ea non solũ
Pergula in uitib⁹ dr̃:sed etiam ubi p̃ceptores discipulos erudie
bant:uel artifices alii opa sua uelut in propatulo habe
bant.Suetonius de Crassitio tarentino grãmatico.De
inde in pergula docuit donec cõmẽtario Smirnæ ædi
to adeo inclaruit.& Pli.li.xxxv.c.viiii.de Apelle.idẽ p
fecta opa præponebat in pergula &c.ℭ Triferi docto
ris:in urbe doctores erãt:q scindendi obsonia artẽ tra
debant ut etiam innuit seneca epistola.xlvii. qd latius
pigardus in sat.v.patet.ℭ Pigardus:genus ẽ caprarum.Pli.n.li.v
caprarũ genera iii.de semiferis ait.Capræ tñ in plurimas figuras transfigurantur.sunt capræ:sunt ibices. pernicitatis mirãdæ
ibices sunt & Oryges contrario pilo uestiti & ad caput uerso.sunt & damæ & pygardi &c.utq; philosoph⁹.li.ii. ani
malium ait.oryx unicornis:& bisulcis pedibus ẽ.ℭ Scythicæ uolucres.i. phasiãi a phaside Fluo ad nos tradu
cti.Mar.li.xiii. Argoa primũ sum trasportata carina: Vt te mihi notũ nil nisi phasis erat.ℭ Phœnicopterus:
Origes phœnicopteri.linguã p̃cipui saporis esse Apicius docuit: ut scri. Pli.li.x.Mar.etiam li.xiii.Dat mihi pẽna ru
phasiani bens nomen:sed lingua gulosis Nostra sapit. Aristophanes ut aiunt refert palustrem esse auem: & rubescen
Phonicopterus tibus pennis. ruber dicitur penna.ℭ Lautissima:pro lautissime.i.eximie & egregie

¶ Hebeti ferro idest obtuso nã si acutũ fuisset: aialiũ formas: quæ ligneæ erant lacerasset: hinc ait. ¶ Vlmea cœna: quia ex ulmo & ligno aliquo formata erãt obsonia. ¶ Sonat: dum .s. incidendi ars discitur.

¶ Sed nec structor: structor ꝓprie dr̃ q ꝑite obsonia incidit: ad gulã ꝑtinere putabãt: ut obsonia rite secarẽt: qđ Pli. oñdit cũ de gallinis scribit adeo ut iã doctores structorꝝ ludũ aperiẽt: ut Tripherus egit tꝑib⁹ Iuue. q ludũ hẽbat iuxta suburrã hic tradẽs ꝓcepta dicẽtib⁹ feras & aues & obsonia ex ligno formata hẽbat: & ferro cuius acies hebes eẽt: docebat quo gestu hæc uel illa fera incideret: hoc ẽ qđ cœnã q̃ incidit apud doctores structorꝝ. Vlmeã appellat: qm̃ .s. ulmo & ligno formata erãt obsonia. ridiculũ .n. ẽ sẽtire magñu3 emisse quot tidie has feras ꝑterea ait hebeti ferro: nã si uere erãt & icidebant. nõ oportuit ferꝝ hebes eẽ: rũpat Fidẽtin⁹: q hæc nõ ꝑcipit. ¶ Pigrag⁹: de genere capreaꝝ ẽ: ut scribit. Pli. i. viii. eiusdẽ generis rupi capreæ: ibices: Strepsicerotes. ¶ Et uolucres scy. phasiani ex põto allati quos saginari docet Columel. Fidẽtin⁹ olim exposuerat grues. sed a nobis edoct⁹ mutauit snia3. ¶ Phẽicopter⁹: cuius linguã optimi esse saporis Apicius docuit: de hoc plura in Martialẽ dixim⁹. ¶ Cui ois ꝑgula: ꝑgula ꝓ loco hic accipit ubi. Tripherus magister structorꝝ hẽbat discipulos: ut legimus in augusto apud Suetoniũ q scribit eũ uenisse in ꝑgulã Theogenis mathematici & Suetonius de Crassitio grãmatico: deinde in pergula docuit tiga Placẽtinus hãc dictionẽ ꝑperam enũciabat ꝑtulã ꝑ ꝑgulã qđ scribit Ci. repetit Fabius Pli. eodẽ uerbo de apelle scribens usus est comite Agrippa. Cui ois ꝑgula debeat cedere .i. ꝑitior omnib⁹ aliis discipulis. ¶ Orix: iter capreas numerat a Pli. contrarioq3 pilo uestit & ad os uerso. ¶ Auis aphræ .i. gallinæ numidicæ Horatius. Nõ aphra auis nõ atta gen ionicus. Porphyrio illic recte interꝑtatur aphrã auem gallinã numidicã: q̃ magnitudine alias suꝑat guttis & maculis distincta de hac multa diximus in Martialem ex plinii & Columellæ testimonio. ¶ Lautissima cœna: q̃ est simulachrum & imaginem hẽt lautissimæ cœnæ: nã hæc animalia ex ligno erant ut dixim⁹. ¶ Cœna ulmea .i. animalibus formatis ex ulmo & ligno. ¶ Sonat: dum illi uersant aialia lignea. DOM.

¶ Nec structor erit. inuenio Iubã in ὁμιλοτηθείν tradere apud Romãos structorẽ eũ dici: quẽ græci trapezacomon dñt. Mar. quoq3 hæc ait. Et q̃ nõ egeãt ferro structoris ofellæ. ¶ Cui cedere debeat ois ꝑgula in uitibus dr̃: sed & ubi ꝓceptores discipulos erudiebãt: uel alii artifices oꝑa sua uelut in ꝓpatulo hẽbat. Suetõius de Crassitio Tarẽtino grãmatico: deinde in ꝑgula docuit Pli. de apelle: idẽ ꝑfecta oꝑa ꝓponebat in ꝑgula Plautus in pseudulo. Cras phæni phœnicio corio inuises ꝑgulã. Triferi doctoris: in urbe doctores erãt q scindendi obsonia ꝓcepta: ut ait Seneca tradebãt pygragus lychphrõ pari pygragum appellat ab aquilæ generẽ cuius cauda: ut Pli. ait albicet. Vñ nomẽ nã πυγη anũ significat ἀργός uero albũ. Sed de hoc genere aquilæ haud crediderim intellexisse Iuuenalẽ: imo de quadrupede potius. Nã idẽ auctor in octauo sic ait de semiferis. Sũt & dãmæ & pygargi & sterpsicerotes: multaq3 aut dissimilia. ¶ Et scythicæ uolucres. phasiani a phaside fluuio ad nos traducti. Martia. Argoa primũ sum trãsportata catina. Añ mihi notũ nil nisi phasis erat. ¶ Et phænicopterus ingens. q̃uis Plinius scribat phœnicopteri linguã optimi saporis eẽ dixisse apitium & Martialis. Dat mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis Nostra sapit. Declarat .n. apetitam fuisse hui⁹ auis linguã: & uñ factũ sit nomẽ: tñ aristophanes in fabula: q̃ inscribit ὄρνιθες: hoc ẽ aues. De phœniceptro hæc refert palustrẽ esse auẽ & rubescentibus pennis: sic οὗτος αὐτῶν ἠδ᾽ ἄλλων τῶν ἄλλων ὁρατῶν εἴσω εἰ ἄλλα μὰ νάιος βαβαὶ χαλὸς γε χαιφοινικιοῦς ἐλικοτώς χε γὰρ ὀνομάζου τῶ ἐξι φοινικόπτερος. Sũt .n. uerba upupæ enarrãtis pisthetero & euelpidæ quæ foret auis illa insueta quæ deuolaret ad cãtum: dicitque auem esse insolitam & palustrem atque phœniceam iureq3 uocari phœnicopterus. ¶ Et getulus oryx. oryges soli a qbusdã dicti cõtrario pilo uestiti ad caput uerso. Ari. in li. iii. de ꝑtibus aialiũ orygẽ scribit esse unicornẽ & bifidæ ungulæ. Idẽ refert Pli. Sed origẽ ꝑpetuo sitientẽ Aphrica generat ex naturali loco potu carentẽ cũ mirabili mõ ad remedia sitientiũ. Namq3 getuli latrones eo durãt auxilio: Reptis i corpore earum salubertimi liquoris uescitis hæc pli. Qui itẽ scribit ferã: quã orygẽ Aegyptus appellat in exortu caniculæ contra stare & cõtueri: ac uelut adorare. Quod idẽ tradit Plut. de hac fera: Mart. Matutinarum non ultima præda ferarum. Seuus oryx constat quod mihi morte canum: Nam in spectacula matutina edebatur uenatio orygis. Quidam origem esse hystricem putant: sed falso. MER. Iubas trapezocomus Pergula pygarg⁹ unde phasiani phœnicopterus Aristophanes oryx Aristoteles Religio orygis Hystrix

¶ Cui cedet debeat ois ꝑgula. ꝑgula aliqñ topiariũ op⁹ significat collumella. ubi de uineis. i ꝑgulis ãt iqt singulæ denas amphoras pæquẽt. & rursum illa .n. ꝑgulæ magis q̃ uineæ figurã obtiet & ꝑgula breue ãbulacrꝫ cameratũq3 dictã puto a ꝑgẽdo. Vlp. de iudiciis. & ubicũq3 agere uel cõueniri aliqs debeat dutissimũ ẽ quotquot locis qs nauigat uel iter faciẽs delatus ẽ tot locis se defendi: atsi quo cõsistit nõ dico iure Dõicilii sed tabernulas ꝑgulã: orreũ: armariũ officinã cõduxit ibiq3 distraxit egit defendere se eo loco debebit: idẽ đ his q deiecerit uel effuderit. nã & cũ pictor i ꝑgula clypeũ uel tabulã expositã hũisset eaq3 excidisset & trãseũti dãni qđ dedisset. Serui⁹ rñdit ad exẽplũ hui⁹ actiõis dari oportere actionẽ: itaq3 Prop. synecdochicos uideri põt dixisse. Atq3 aiam in tegetes putrẽ expirare paternas. Corruit algẽti ꝑgula curua foco. ¶ Discipul⁹ trypheri doctoris. q pulmẽta strui ad mẽsa3 docebat: uñ & a delitiis nomẽ adept⁹ ẽ. ¶ Sumine cũ ma. q3 calidũ lautissimũ hẽtur. Persi. calidũ scis ponere sumẽ. ¶ Et py. pygargus aqlæ: Vt Suidas inqt ẽ spẽs appellata παρὰ τὸ πυγὴν ἔχειν ἀργὴν q3 cãdidũ hẽat anũ. Procul aũt cũ tria eẽ erodiorꝫ gña dicat unũ inqt ẽ qđ pygargon uocãt ales adeo coitui infestus: ut cũ uir cũ muliere coire uelit acri dolore oculorꝫ utriq3 soluant ac morientiũ pœne similes habeãt. ¶ Et scy. uo. i. a phasi amne phasides auiculæ. ¶ Et phænicopterus. ab alaru3 colore puniceo nomen habens. phænix enim rubrum & pteron alam significat. ¶ Et ge. oryx. gallina numidica. ¶ Hebeti. retusa acie. ¶ Lautissima cœna. ephegesis est. ¶ Vlmea cœna. quæ sub ulmorum umbra parata est licet aliquanto remotius dici uideatur quod apud hũc poetam mirum mihi non uideri solet. ¶ Subducere. decerpe: & a lepore eleuate. VAL.

MAN. ℂ Subducere: demere. ℂ Aphræ auis. i. gallinæ numicidæ de qua Mar. lib. xiii. Ansere romano q̄uis satur annibal esset. Ipse suas nūq̄ barbarus edit aues. Varro li. iii. sic. Gallinæ aphricanæ sunt grādes uariæ: gilberiæ quas melagrides appellāt græci &c. ℂ Triuncul⁹: structor rudis & minister nouiti⁹. ℂ Imbutus: doct⁹ & instructus. ℂ Ofellæ: offa: a qua Ofella: cōstabat ex carne porcina. Ofellæ p̄terea saliēdæ p̄cepta tradit: Cato ultimo capit: Tradit ēt columella li. xiii. c. lii. ubi diminutiuū ēt offulā fecit. sicut & Var. ℂ Plæbeios calices id ē audaces dicunt: nā falsa sp̄e imitabant̄ chrystallina: uitrei erāt. Mar. li. xiiii. Nō sumus audaces plæbeia toreumata uitri. Nostra neq̧ ardēti gēma ferit̄ aq̄

Nec frustrū capreæ subducere: nec lat⁹ afræ
Nouit auis noster tyrunculus: ac rudis oī
Tempore: & exiguæ frustis ībutus ofellæ
Plæbeios calices: & paucibus assib⁹ emptos
Porriget īcultus puer: atq̧ a frigore tutus
Non phrix aut lycius nō a māgone petitus
Q uisq̄ erit: & magno: cū poscis posce latīe.
Idem habitus cunctis tonsi: rectiq̧ capilli:
Atq̧ hodie tantū propter conuiuia pexi:
Pastoris duri est hic filius. ille bubulci
Suspirat longo non uisam tempore matrem
Et casulam: & notos tristis desiderat hædos
Ingenui uultus puer: ingenuiq̧ pudoris.
Q uales eē decet: quos ardēs purpura uestit
Nec pugilares defert in balnea raucus

ℂ A frigore tutus: crasso indutus panno. ℂ A māgone petitus: nō hēo inquit elegantē ministr̄ quē emeri; sed rusticū: & in agro natū. Mangones erant pueroru;
Māgōes cōuiuia formæ magistri & mentiendi coloris artē p̄be callētes q̄si manu agones dicti ut aiunt. ℂ Quisq̄: e meis pueris. ℂ Et magno. s. p̄tio nō petitus erit. ℂ Poscis. s. aliquid. ℂ Latine: nō græce. ℂ Cūctis: ē. ℂ Tōsi. s. sūt. non longi. ℂ Recti non crispi: & calamistrati. ℂ Cōuiuiā: Cato senior in Cicerone sic ait. Bene. n. maiores accubationē epularē amicor̄. quia uitæ cōiunctiōem haberet. ℂ Cōuiuiū noiarūt: melius quā græci. q hoc idē tū cōparationē. tū cōcœnationē uocāt. de hoc ēt latius in sat. i. ℂ Ingenui: natiui ac naturales ñ āt culti & fucati. ℂ Ardens purpura. i. prætexta uestis splendēs & ornata purpura. qua nobiles pueri utebant̄. de qua latius supra. Nec pugillares differt in balnea raucus. Testiculos nec uellēdas p̄buit alas. per hæc uerba ostēdit puerum esse simplicem & purū: nec peruenisse ad
Maris semen pubes uox puberum. huc ad pubertatē. Vñ philosophus libro septimo de animalibus ait. Mas primum semen genitale magna ex parte incipit ferre anno peracto bisseptimo simul ēt pubescere incipit. Vox item per id tempus mutari in sonūm asperiorem & inequabiliorem q̧ incipit: q̄q̄ nōdum grauent quod caprire denoiant. Idq̧ potissimū incipit iis: qui rem ueneream incipiunt agere. ℂ Pugillares: ad pugilli formam. ℂ Raucus propter coitum. s. ut diximus.

DOM. ℂ Ofellæ: ofella fiebat ex carnib⁹ suillis: pulmētū paupior̄ ut docet Var. Nec agebat arte structoria. ℂ Calices plæbeios: Calices plæbei idē dñr audaces: q̄ñ falsa sp̄e imitabant̄ cristallina uitrei erāt ad circūq̧ maximu; uēdebant̄. Mar. Nō sumus audaces plæbeia toreumata uitri. Nr̄a neq̧ ardēti gēma ferit̄ aqua. ℂ Nō phryx aut licius aut petit⁹ a magno ne. i. nō dabo tibi ministr̄ elegātē quales emunt̄ a māgonib⁹. aut phrygii aut licii. nā ex oriēte formosissimi mistri coemebant̄ aut delphici: aut mitilenei: aut phrygii: aut licii: atq̧ id genus: ego inq̄t nō hēo ministr̄ elegātē quē emerim sed rusticū & natū i agro. Fidētinus ex Brothei p̄ceptoris cōsilio itelligit. ℂ Lycius. i. iuuenis noīe Lycius: quē scri. trāq̄l. Augustū i ludis exhibuisse nulla alia de cā nisi q̧ erat uocis imensæ itra bipedalē staturā. o hoies īsanos & Lucio magis ridēdos August⁹ illū exhibuit tanq̄ mōstr̄. Iuue. aūt nūc de formosis ministris itelligit: quos ut inq̄t nō hēt: quo pacto igit̄ cōueit mōstrū cū elegāti puero: de quo nūc loq̄t. ℂ Pugillares. i. nō hēt iguina grādiora q̄ pp libidinis usū excreuerit testiculis in magnitudinē pugni p̄grādibus. ℂ Raucus: pp coitū. qd si legas. Draucus: nā drauci & in balneis potissimū spectabant̄ & erāt mentulati. Mar. Oculis deuorātibus draucos & alibi sæpe nō placet.

MER. ℂ Capreæ: siluestrē caprā capreā appellat. Mart. Pēdētē sūma capreā de rupe uidebis. Casurā speres decipit
Caprea
Afra auis illa canes. ℂ Afræ nouit auis. afrā auē gallinā numidicā iterp̄tamur de q̄ Mar. Ansere romano q̄uis sat̄ an
Nūidice nibal eēt. Ipse suas nūq̄ barbarus edit aues. Hæ & meleagrides dicūt̄ a sororibus Meleagri in eas cōuersis: &
gallinæ gutteæ q̧ guttis illitæ uideāt̄. Iuue. horatiū secut⁹. afrā auē dixit. Nā in epodo legit̄: ñ afra auis i uētrē descē
melleagrides dat meū: has nūc uulgus gallias pharaōis appellat. ℂ Ofellæ: ab offa offulā formauit. Apulei⁹ i demōio so
cratis. Alii offulā p̄tulet̄ abiecta funa & cōstabat ex carne fere porcia offa. uñ offā porcinā cū cauda offā pe
gutteæ nitā dicebāt. Ofellæ p̄terea saliēdæ p̄cepta tradit Cato. ℂ Plebeios calices: hos Mar. audaces appellat. ℂ Nō
Offa phryx aut lyci⁹ nō a māgo. pe. Ex phrygia & licia plerūq̧ hīti pueri ad cyatū statuebāt̄: & hic mihi eos tāget̄
Offula uidet̄: i quos declamat Seneca ad luciliū. Trāseo agmia exoletor̄ p natiōes coloresq̧ d̄scripta: ut eadē oib⁹
Offella leuitas sit eadē priæ mēsura lanuginis eadē sp̄es capillor̄ ne qs cui rectior ē coma crispulis misceat̄. Ergo cō
Calices mode poeta subiūxit. Idē hītus cūctis tōsi rectiq̧ capilli. Atq̧ hodie tm̄ pp cōuiuia pexi. ℂ A māgone peti
audaces tus. Māgōes dicti q̄si manu agōes: & erāt puerorū formæ magr̄i & mētiēdi coloris artē p̄be callentes: hic mā
Pueri ad gonizare uerbū formauit Pli. q oratā scribit p̄mū pēsiles iuenisse balneas ita māgonizatas uillas subinde
cyatum. uēdēdo: & i. xxiiii. de succo brioniæ cutes teneritas magonizat. Est. n. magonizare colorē fuco & uer̄ robur
Seneca inani sagina mētiri: q̄q̄ uenuste ad alia trāsferat̄. Nā & hodie māgōizāt̄ pāni: siue lintei: siue lanei: & istr̄u;: &
Māgones res ipa nomē seruat: qn & equos māgonizatos uenire uidemus. ℂ Ardens purpura uestit: prætextatos. hic
Māgonizare intelligit pueros prætextæ enim auctore Macrobio purpura prætexebantur. Vnde dixerim scripsisse Plini.
purpuram pro maiestate puericiæ esse. ut iam diximus. ℂ Nec pugilares ad pugilli formā. ℂ Raucus: uox
Purpura ut alio loco docuimus adolescentibus post usum ueneris demutatur qui & interim raucescunt.

ℂ Nec la.

¶Nec la. aphrae. gallinae numidicae: sic Hora. in epodo aphra auis descendat in uentrem meum. ¶Tyrunculus. seruus nondum solers in apparatu. ¶Et exi. fru. imbu. of. uictu contentus parcissimo. ¶Nō phryx aut lycius. q̄ e phrygia lyciaq; romam uenustiores pueri peruenirent. phrygia & lycia asiae sunt regiones a phrygia asopi & europae filia phrygia dicta: sicut lycia a lycaōe pādionis filio cum prius solini & termillae & myniae dicerent lycii. ¶A māgone. q pueros uēditabat. Trā. in domitiāo castrari inqt mares uetuit spadonū q residui apud māgōes erāt p̄tia moderatus ē. ¶Rectiq; capilli. nō pexi. ¶Quos ardēs. flamigās purpura uestit: ac pro hoc nobiles. ¶Pugillares. ad coitum tanq̄ in pugnā aptos. ¶Raucus. q uenerem sit expertus. nā ut Aristo. in li. p̄blematon ait cū aetate mutari aiantia soleant: hō cu; coire incipit pubescit: ac in grauem uocem p̄mutat. idem Alexander aphrodiseus in libro problematon quae nos latina fecimus. VAL.

Testiculos: nec uellendas iam praebuit alas:
Crassa nec opposito pauid⁹ tegit iguia gutto
Hic tibi uina dabit diffusa ī mōtibus illis
A quibus ipse uenit: quorū sub uertice lusit:
Nāq; una atq; eadē uini patria: atq; ministri.
Forsitan expectes ut gaditana canoro
Incipiat prurire choro: plausuq; p̄batae
Ad terrā tremulo descendant clunae puellae
Irritamentum ueneris languentis: & acres
Diuitis urticae. maior tamen ista uoluptas
Alterius sexus. magis ille extēditur: & mox
Auribus atq; oculis concepta urina mouet̄:
Nō capit has nugas hūilis dom⁹: audiat ille
Testa℞ crepitus cū uerbis nudū olido stans
Fornice mancipiū: qbus abstinet ille fruatur
Vocibus obscoenis: omniq; libidinis arte:
Qui lacedaemoniū pytismate lubricat orbē.
Nāq; ibi fortunae ueniā damus. alea turpis
Turpe & adulteriū mediocrib⁹. haec eadē il(li)
Oīa cū faciāt hilares: nitidiq; uocant̄
Nostra dabunt alios hodie conuiuia ludos
Conditor iliados cantabitur: atq; maronis
Altisoni dubiā facientia carmina laudem:
Quid refert tales uersus; qua uoce legant̄?
Sed nunc dilatis auerte negocia curis:
Et gratam requiem dona tibi quando licebit
Per totam cessare diem. non foenoris ulla;
Mentio: nec prima si luce egressa reuerti
Nocte solet tacito bilem tibi contrahat uxor
Humida suspectis referens multitia rugis:
Vexatasq; comas: & uultum: aurēq; calentē
Protinus ante meū qcquid dolet exue limen:
Pone domū: & seruos & qcquid frāgit̄ illis
Aut perit: ingratos ante omnia pone sodales.

¶Nec uellēdas alas. i. nō lasciuus ē nec p̄p̄ea grādis: sed puer & simplex. ait aūt seneca i balneis fuisse alarū uulsores: ut supius oñdimus. uñ de alipte inqt epistola. lvii. Nisi dū uellit alas &c. Macro. aūt li. vii. sat. scrib. q̄ humor naturalis in corpe: qñ aetas trāsiit pueritiā fit durior: & acuit̄ in pilos: iō tūc & pubes & genae & aliae p̄tes corpis uestiunt̄. ¶Gutto oleario uase quo in balneis utebant̄: de quo ēt late supra. ¶Gaditana. s. puella: nā lasciuae licētiae: & ipudici mor⁹ puellae fuere gaditanae. Mar. li. vi. de Thelesina: Edere lasciuos & betica crusmata gestus. Et gaditanis ludere docta modis. Tēdere q̄ tremulū pelian. hecubeq; maritū Posset ad hectoreos sollicitare rogos. ¶Prurire libidinē cōmouere. ¶Plausum. astātiū. s. ¶Probatae laudatae. ¶Irritamētū: appositio ē. ¶Verticae: irritatōes. ¶Maior. s. ē. ¶Alteri⁹. i. foeminei. ¶Ille: foemine⁹ sexus. ¶Extēdit̄: ad libidinē. ¶Aurib⁹: qtū ad uerba uñ ait iferi⁹ ille truat̄ uocib⁹ obscoenis: oiq; libidis arte. ¶Oculis: qtū ad gestus. ¶Cōcepta: ex ipudicis gestib⁹. ¶Vrina mouet̄: luxuriae ardore. ¶Capit: recipit. ¶Nugas uanitates & libidines. ¶Testa℞ cre. i. tympano℞: testa āt p̄p̄rie cretea ē. ¶Cū uer. inhonestis. s. ¶Olido fornice putēti lupanari. ¶Mancipiū: serua meretrix. ¶Quib⁹. s. uerbis. ¶Fruat̄ delectat̄. ¶Qui lacedaemonium pytismate lu. or. In anulatos hoc dcm̄ ē: senatores. s. atq; eqtes: q anulis utebāt̄: nā pytizo significat sputo leui & crebro irorat̄ & pitisma e leui sputo irroro dr̄ ferētes āt ānulos saepius oblectatōis oñtatōisq; grā extrahūt sputo addito ad lubricādos digitos: sūt aūt q legāt pytilismate dicētes pytilisma eē exercitātōis gen⁹ s̄m galienū &c. q̄ ego minime p̄baueri: nihil. n. ad poetae sesum: supior uero snia maxie cōueīt dicit. n. poeta Mediocrib⁹ turpe h̄ri: si turpis gest⁹ uoluptatis cā aspiciāt: diuitib⁹ uero licere uideri: hic ait oia cū faciāt hilares nitidiq; uocāt̄. q̄ qdē epithera hūilib⁹ ac i ludis se exercētib⁹ minie cōueniūt: ipis āt diuitib⁹ oia lucere uident̄. Hic & saty. viii. sic ait: At uos troiugenae uobis ignoscitis & q̄ turpia cerdōi: Velosos brutosq; decebūt ¶Orbē lacedaemōiū. i. anulū lacedaemōes. n. anulo utebāt̄ ferreo tñ: ut pli. scri. li. xxxiii. e graecia āt anulis origo fuit. ¶Lubricat: lubricū fac̄. ¶Ibi. i. i diuitibus fortūae. i. gazae & honorib⁹. ¶Nr̄a da. ali. h. cō. lu. Idē fere. Pli. li. i. epist. ad septimū ait. n. iuidisti nescio an tibi: certe mihi: s; tñ & tibi. Quātū nos lusim⁹ risissemus studuissem⁹ potes appati⁹ coenare ap̄d multos nusq̄ hilarius: simplici⁹: icauti⁹: i sūma expire. ¶Dubiā la. dubitat̄. n. q̄ magis laudanda sint hōeri: ne an Maro. MAN. Gaditāae puellae. pytisma pytilisma Anulus

¶Tales uer. hōeri atq; Vir. ¶Q ñ: qm̄. ¶Cessare: ab regibus gerendis. ¶Mentio: fiat. ¶Bilē: amaritudinem. ¶Contrahat: moueat. i. non sis zelotipus. ¶Humida propter coitū. ¶Multicia: uestimenta de qbus sat. ii. ¶Frangit̄ consumit̄. ¶Interea: dum nos coenabimus: arguit aūt circensibus deditos.

¶Nec p̄buit alas uellēdas. s. pilosas. i. nō ei añ aetatē orti sunt pili sub halis: q solēt fruticari is q añ legitima; aetatem per libidinē uiri fiūt. Martia. Inde tragus celeresq; pili mirandaq; matri barba nec in clara balnea luce placēt. ¶Gutto: uase oleario quo in balneis utebantur. Gel. guttū samū oretenus imprudēs inanē: tanq̄ DOM.

inesset oleū affert. ¶ Gaditana: de qua distichon extat. Mar. Tā tremulū crissat: tam blādū prurit: ut ipsum Masturbatorē fecerit hyppolytū. ¶ Has nugas tā leues uoluptates. ¶ Orbē lacedæmoniū: alii nescio qd sin xerūt hoc loco de ludo & saltatione: ego uero sentio hoc dictū esse inuidiose i annulatos senatores. s. & equites: q annulis utebanť: nam ποτίζω græce latine est sputo leui & crebro irrorare. & ποτισμός e leui sputo irroratio dr: q aūt gestāt annulos ut ostendāt crebro induunt & educūt: qd ut facilius agāt sputo & pytismate reddūt lubricos digitos currit lenis annulus. ¶ Pytismate. i. leui irroratione sputi. ¶ Orbē lacedæmoniū. i. annulū: nā a lacedæmoniis annulorū usus manauit: qd indicat Pli. his uerbis. hoc in tarquiniis maxime mi ror: quorū e græcia fuit origo: uñ hic annulorū usus manauit: qq̄ ēt nūc lacedæmone ferreo utunť. ¶ Lubricat: apto uerbo usus est cū pytismate. nam lubricare ē lubricū facere humectatione. sensus ē. Senatores & eqtes q annulos ostentāt hēant istos ludos: ego hanc sñiam excogitaui. Fidentinus i nr̄is quidem scriptis legit nec ausus est pro sua recitare. sed cū antiquas fabulas suas iactasset: deniq; ait qdā de annulis intelligit. ego ille sum & hūc sensum luue. eē affirmo. ¶ Fortunæ. i. diuitibus q possunt frui hac uoluptate. ¶ Oia cū faciāt cum dent operam & aleæ etiam ipsi. ¶ Quid refert: quasi dicat nihil refert an phonasci uoce: an rudi legantur. ¶ Cōtrahat uxor: notat adulteria suorum temporum. ¶ Auremque calentem: nam rubentes aures in muliere sunt indices admissi paulo ante adulterii: quod antonius notauit in Octauiam fœminā: scilicet con sularem e Triclinio uiri coram in cubiculo abductam: rursus in conuiuium rubentibus auriculis in comptiore capillo reductam: quod scribit in suspitionem adulterii.

MER. ¶ Vellendas præbuit alas: scribit Seneca in balneis fuisse alarum uulsores: qui maxillis natos pilos uellerēt non raderent: atq; subinde clamare cogerent. ¶ Gutto. uase oleario quo in balneis utebantur: ut supra do cuimus. ¶ Gaditana. lasciuæ cuiusdam licentiæ & impudici motus puellæ Vibrabunt sine fine prurientes Et idem de puella Gaditana. Tam tremulum crissat tam blandum prurit ut ipsum Mastrubatorem redde ret hippolytum. ¶ Qui lacedæmonio pitisinate lubricat orbem. saltatio uidetur lacedæmoniæ gentis esse pytisma & in orbem circumacta: q̄quā de hoc nihil adhuc legerim: nisi apud pollucem: qui saltationum ge nera enumerans tradit πηΔηκα lacedæmonium: hoc est saltationem esse lacedæmoniam.

Seneca / Guttus / Puella gaditana

VAL. ¶ Nec uellendas iam pbuit alas. pilos. ¶ Hic tibi urna dabit. diffusa in mōtibus: naʒ bacchus amat colles. ¶ Vt gaditana. a gaddibus. unde innumerabiles meretriculæ. ¶ Et tremulo descēdit clunæ puellæ. hic ma sculino ptulit genere clunes: ut Hor. fœminino: ꝙ pulchræ clunes breue qd caput ardua ceruix. ¶ Acres uehementes. ¶ Vrticæ. pruritus ueneris. ¶ Magis il. extē. in uenerem cōmoueť pſertim per æstatē: ut Aristoteles existimat & Hesiodus: ut illud. Fœmineo magis ē uenus effera sexu. Mitior ipsa uiris: & sæpe accita relāguet. ¶ Auribus atque oculis. audiendo & uidendo quæ lasciua sunt. ¶ Concepta urina. libidinis con sumatio: ut Persius. patritiæ imeat uuluæ. pro eo ꝙ est coeat. uel ꝙ urinam moueant. ¶ Audiat. ille diues. ¶ Testarum. crepitus tympanorum. ¶ Nudum. inops. ¶ Olido fornice. putido lupanari. ¶ Mancipiuʒ. meretrix. ¶ Qui lacedæmonium pytismate lubricat orbem lusu cū throco de arbore pinu fabricato. Vñ & nomen habet pytis. n. pinus diciť. uñ pytisma. ¶ Lubri. assidua rotatione oleo uncta mulier leuigat. ¶ Lacedæmonium. ꝙ lacedæmoniorum ciuitas sparta eo luxu maxime caperetur. Prop. Multa tuæ spartæ mira mur iura palestræ. Sed mage uirginei tot bona gymnasii. Quod non infames exercet corpore laudes. Inter luctantes nuda puella uiros. Cuʒ pila uelocis fallit per brachia iactus. Increpat & uersi clauis adunca trochi Puluerulentaq; ad extremas stat fœmina mœtas. Et patitur duro uulnera pancratio. Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris. Missile nūc disci pōdus in orbe rotat. Girū pulsat eqs niueū latus ense cruētat. Virgi neūq; cauo ptegit ære caput. ¶ Fortunæ: qñ diuitibus licētiose oia agere liceat. ¶ Illi. diuites: nos nō decet q paupes sumus tā licēter cōuiuari. ¶ Alios ho. cō. lu. aliquāto hōestiores: laudabilioresq;. ¶ Cōdi. ilia ho meri ilias: sed homerū p libro posuit. ¶ Dubiā fa. car. pal. Home. ne an Virgi. uirtute poetica anteiret: nam Sextus prop. blādiri crediť Vir. cū inqt. Cedite romani scriptores cedite graii. Nescio qd maius nasciť iliade ¶ Tales. uersus homeri atq; uirgilii. ¶ Dilatis. dimotis curis. ¶ Et gra. re. dōa ti. apud me. ¶ Nec pri. si lu. ordo ē. uxor egressa. deest domū. prima luce si solet reuerti nocte referēs hūida multicia rugis suspectis & co mas uexatas & uultū & aurē calētē nec cōtrahat bilē tibi tacito. ¶ Bileʒ cō. te ira icēdat. ꝙ ad mœchos ierit. ¶ Humi. mul. uestes imūditia pfusas libidinis. ¶ Vexatasq; co. & uul. aurēq; calē. q̄ luctatiūculas & cōpssiunculas amātium significēt. ¶ Pone. depone. ¶ Domum. curam domus. ¶ Aut perit. amittitur.

MAN. ¶ Megalesiæ map. Megalesia ludi erāt magnæ mr̄is. i. cybeles: de qb9 late supius. Mappæ Cassiodor9 scri. ꝙ mappa lætitiæ signū Circēsib9 dabāt: atq; ostēsa map pa certa uidebať pmissio futurorū circēsiū. in ea uero ut dicūt aliq. Pictura erat & forma ludorū. De hac Mar tialis li. xii. sic ait: Cretatā ptor quū uellet mittere map paʒ ptori mappā surripit hermogenes. ¶ Idæū solēne appositio est. ¶ Idæū aūt. i. ideæ cybeles. q̄ in urbem e phrygia ducta fuerat. ¶ Colūt: romāi celebrāt. ¶ Similis triumpho: habitu similis triūphāti. Vt supius di ctum ē sat. x. ibi: Quid si uidisset ptorē curribus altis extantē. ¶ Prædo cabal. pdo ait uel ꝙ uictores equos inuitis dñis sibi emeret: haud æquo ptio uel ꝙ uictoribus qs palmā eripet & imeritus daret: qd itē hodie fieri sæpius uidimus in urbe præsertim. Sed in curru. s. ¶ Capit: recipit. ¶ Fragor: strepitus. ¶ Quo: fragore. ¶ Colligo: aiaduerto: cōsidero. ¶ Euentū: euentus exitus est alicuius negocii in quo q̄ri solet quid ex quaq; re euenerit

Megalesia / Mappa ludorū

Interea megalesiacæ spectacula mappæ
Idæum solēne colunt: similisq; triumpho
Prædo caballorū præter sedet; ac mihi pace
Immensæ nimiæq; licet si dicere plæbis
Totā hodie romā circ9 capit. & fragor aurā
Percutit; euentū uiridis quo colligo panni

q̄ re euenerit eueniat euentū fit ut scribit Cicero lib.i.rhet. ℭ Viridis panni: uiridus pannus p̄miū erat i cir censibus: Erāt aūt factiones quattuor Circensiū ludorum a panni coloribus denominatæ & discertæ. ℭ Colores uero quadrifariam diuisi erant in tēporum uicem. Prasinus uirenti ueri dicatus erat. ℭ Roseus æstati. ℭ Albus pruinoso autumno. ℭ Venetus nubilæ hyemi factio quælibet colori suo fauebat: hinc ait Mart. li.xiiii. Si ueneto prasinoue faues. qui coccina sumis. Ne fias ista transfuga ueste uide. Nam coccinatus: pro transfuga iure habitus fuisset: utpote qui relictis prasino atq̄ Veneto: ad purpurei panni factionem abiisset: πρασινὸς uiridis dicitur. πρασινα. uiriditas.

Pannus in circensibus

Prasinus

ℭ Interea: iterum inuehitur in circenses ludos. in quibus occupata erat tota ciuitas. ℭ Megalesiacæ mappæ: mappam intelligit q̄ ueteri instituto a p̄tore ludorum circēsiū aurigæ uictori demitti solebat. Tranquill⁹ de Nerone uniuersorum se oculis in circo maximo præbuit: aliquo liberto mittente mappā. Mar. Cretatam prætor cum uellet mittere mappā Prætori mappā subripit Hermogenes. ℭ Similis triūpho. i. habitu similis triumphanti. nā triūphalia gestabat ornamenta in circēsibus ut ante est dictū. ℭ Prædo. i. iniustus & iniqu⁹ occupator. ℭ Caballorum. i. ornamentorum & insigniū triumphaliū: quasi dicat qui assumit sibi caballos & triumphalia insignia: cum ei non debeantur sed triumphanti. ℭ Colligo. i. coniecto & dignosco. ℭ Euentū pāni uiridis. i. quisnā inter aurigas sit adepturus pannum uiridem p̄mium. s. in ludis circensibus ut ante ē dictū. Fidentinus mappam cortinam uiridem intelligit: & pannū uiride aulæa quæ extendebātur. deniq̄ omnia confundit antiquitatis ignoratione: præter pauca quæ a nobis accipit.

DOM.

ℭ Interea megalesiacæ. ludos significat megalenses in honorem cybeles magnæ deorum matris dictos ἀπὸ τῆς μεγάλης μητρὸς: hoc est a magna matre. ℭ Mappæ. hāc mappā scribit Cassiodorus leticiæ signū circensibus dare: atq̄ ostensa mappa certa uidebatur promissio futurorum circensiū. Tranqllus item refert uniuersorum se oculis in circo maximo præbuisse aliquo liberto mittente mappam unde magistratus solent ℭ Idæum solemne. i. phrigium: nam uexante italiam Annibale datum est oraculum ad prosperiora sperāda oportere matrem deū romam deuehi q̄ a pesinunte oppido phrygiæ accersita fuit. ℭ Similisq̄ triūpho prædo caballorum prætor sedet. sedēte prætore ludi fiebant: q honorati dicebant. Vnde Suetonius scribit honorarios ludos triginta amplius dies occupasse: & honoratus p̄tor in fastis noiatur. Et ius honorariū ab honore prætoris. ℭ Euētum uiridis quo colligo panni. in expositionem huius loci ois circensium ludorū consuetudo explicanda est: nisi. n. totā nouerimus historiam sensus poetæ cognosci minime poterit: quantū ex idoneis scriptoribus colligimus factiōes erant quattuor circensiū ludorum a panni coloribus denominatæ & pinde discretæ. Suetonius de Domitiano duas circensibus græcorum factiones aurati purpureiq̄ panni ad quattuor pristinas addidit: colores aūt ipsos Ioannes Cassiodorus sic enumerat. Nam per eius tempa theodorico rem romanam gubernante ludi theatrales & circenses in urbe adhuc fiebant: colores aūt inuicē temporū quadrifariā diuisione fundunt. Prasinus uirēti ueri: rose⁹ flāmeæ æstati. Venetus nubilæ hyemi: alb⁹ pruinoso autumno dicat⁹ ē: his quattuor factionib⁹ p colores uniuersus populus, put libuisset studebat nec solum plebs studiosa ludorum agitatoribus fauebat: sed & cæsares ipsi deditī erāt. Legimus. n. caligulam ita addictum & deditum prasinæ factioni: ut cœnaret in stabulo assidue: & maneret agitatori scythico cōmessatione quadā in apophoretis uicies sestertiū cōtulit incitato equo cuius cā pridie circenses ne inqetaret silētium uicinie indicere solebat. Et itē Neroni plurimus sermo: q̄q̄ uteret de circēsibus erat & condā tractum prasini agitatorē inter discipulos q̄rens obiurgāte pædagogo de hectore se loq̄ emētitus ē. Viteliū itē tradit Tranquillus quosdā de plebe ob id ipsum q̄ Venetæ factioni clare maledixerāt: interemisse de plebis aūt insano ac interim pnicioso studio: hæc cassiodorus: illic supra cætera spectacula feruor animorum inconsulta grauitate rapit: trāsit prasinus: ps populi mœret p̄cedit Venet⁹ & totius turba ciuitatis affligit: nihil pficiētes feruēt insultāt nihil patiētes grauiter uulnerant: & ad inanes cōtētiōes sic descēdit. tanq̄ de statu piclitatōis patriæ laboret. Mar. quoq̄ cū multis i locis prasini & Veneti mētionē faciat: tū maxime illo disticho de lacernis coccineis hfic plebis fauorē significat. Si ueneto prasino ue faues q coccina sumis Ne fias ista trāsfuga ueste uide Nā coccinatus p trāsfuga iure hitus fuisset: utpote q relictis prasino atq̄ Veneto: ad purpurei pāni factionē abiisset Dion de calligulæ studio i prasinā factionē idē qd Suetonius tradit: hoc āt leuissimū studiū i tot milib⁹ uirorum tā pueriliter spectātib⁹ currētes sine arte hoies & equos Pli. ad Caluisiū admiratus quodāmō his uerbis dānat: nūc fauēt pāno pānū amāt: & si i ipso cursu: cursu nō mediocri certamie hic color illuc ille huc trāsferat studiū fauorq̄ trāsibit: & repēte agitatores illos: equos illos: quos, pcul noscit āt quorum clamitāt noia relinq̄t: tāta gfa: tāta auctoritas i una uilissima tunica: sed quorsum tā late cōgsita spectant: nēpe ad hoc ut sine dubio affirmare debeamus per euentum uiridis panni factionis prasinæ exitum significari. Prasinus. n. uiridis latine interpretatur per fragorem uero quo aures suas pcuti ait plausum & clamorem spectatorum q agitatoribus fauebant carpis igitur plebem quæ in re inani frigida & assidua tam insaciabiliter in circo desideret.

MER.
mappa in arco
Pesinus
honorarii ludi
Factōnes circensiū ludorum quattuor
Cassiodorus
Prasinus
Venetus
Roseus
Albus
calligula & nero prasine addicti
Vitelius uenetæ fauebat
Dion
Plinius
Prasinus uiridis

Nam si deficeret: mœstā attonitāq̄ uideres
Hanc urbē: ueluti cannarum puluere uictis
Cōsulib⁹: spectēt iuuenes quos clamor & audax
Spōsio: quos culte d̄cet assedisse puellæ
Nostra bibat uernū cōtracta cuticula solem
Effugiatq̄ togam iam nunc in balnea salua

ℭ Nam si deficeret. s. uiridis panni euētus: ut alterius eēt factiōis. Quælibet. n. ubiq̄ factio suis fauebat: hinc Mar. li. viiii. ait. Minor in magno clamor fuerit āphiteatro: Vincēti parme quum sua turba fauet: est autē parma hoc loco uiri pprium: & Sueto. scri. C. caligulam prasine factōi ita addictū: & deditū fuisse ut cœnaret i stibulo assiduæ & maneret: Mœstā attonitāq̄ uideres hanc urbem: Pli. idem fere li. viii. epistola ad caluisium de circēsibus me in his uerbis: Quo magis miror

MAN.

Frōte licet uadas q̄q̄ solida hora supersit
Ad sextā: facere hoc non possis quinq; dieb⁹
Co ntinuis: quia sunt talis quoq; tædia uitæ
Magna: uoluptates cōmendat rarior usus

tot milia uirorꝝ tā pueriliter idētidē currētis equos insistentis curribus homines uidere: Sed tamen uelocitate equorum. aut hominum arte traherentur esset ratio non nulla: nunc fauent panno. pannum amant & si i ipso cursu non mediocri certamine: hic color illuc: ille huc transferatur studium fauorq; transibit: & repente agitatiores illos: equos illos: quos procul noscitant: quorum clamitant: nomina relinquente: tanta gratia: tāta auctoritas: in una uilissima tunica & cætera: hæc plinii uerba Iuue. carina præsentia optie apiunt. ℭ Cōsulibus: paulo æmilio: & Terentio Varro. ℭ Audax sponsio. i. contētio & altercatio: quæ fiebat depositis pignoribus: quam alii alium uictorem asserent: Vnde Ouidi. in arte ait: Et quærit posito pignore uincat uter. ℭ Assedisse: prope esse Ouidius: proximus ad dominam nullo prohibente sedeto. ℭ Contracta: rugosa. ℭ Vernum solem: idest tepentem: solebant enim in sole ambulare: Vnde Plinius li. iii. epistola: idest de spurinna sic ait: Vbi hora balnei nuntiata est: est aūt hyeme nona æstate octaua: in sole si caret uento ambulat nudus: deinde mouetur pila uehementer: & diu &c. ℭ Effugiatq; togam: idest exuat & deponat balneorꝝ uidelicet gr̄a. Vel effugiat togam. i. togatorꝝ curas tædia hic Mar. li. iii. ad librū suū ait. Cur absim q̄ret. breuiter tu multa fatere. Nō poterat uanæ tædia ferre togæ. ℭ Iā nūc in balnea. i. quis nō sit hora sexta potes attamen salua frōte. i. sine pudore adire balnea: ut postea cœnemus: hoc āt ait: qm̄ sexta hora lauabāt. Mar. lib. imodico sexta nerone calet. Pli. uero: ut ōndim⁹ ait balnei horā ihyemæ nonā: æstate octauā fuisse. ℭ Hoc. s. balnea freq̄ntare. ℭ Voluptates cōmēdat rarior us⁹. Mar. itē ait. li. iiii. ad pudentē. Rara iuuāt primis sic maior gr̄a pomis: hibernæ ꝑtiū sic meruere rosæ. At cicero in lelio sic & q̄dā oia ꝑclara rara. ℭ Voluptates. uoluptates q̄dē diuersæ sunt teste p̄lo li. x. eth. & quæ ab honestis rebus: & q̄ a turpibus ꝓdeūt. Gel. itē li. xvii. c. v. sic ait: puteolis æstiuarꝝ ludū & iocū cum in amœnioribus. & in uoluptatibus pudicis honestisq; agitabamus &c. Socrates quoq; in gorgia platonis asserit uoluptates bonas & malas eē: Bonæ. n. sūt: quæ utiles: malæ aūt quæ noxiæ. plura ēt de uoluptate dicta sunt i saty. vi. ibi. s. Nā quātula nr̄a uoluptas. itē i saty. i.

DOM. ℭ Audax spōsio: spōsio apud hūc & Martialē dr̄ ea contētio & altercatio q̄ fiebat depositis pignoribus cum alii aliū uictorē fore affirmarēt. Martialis sed cū spōsio fabulæq; lasse de scorpo fuerint & incitato. ℭ Togā idest labōres togatorꝝ & comitū. ℭ Iā nūc in balnea. i. quāuis nō sit sexta hora pōt tamē salua frōte: idest sine pudore accedere ad balnea: ut postea cœnemus: hoc āt ait quoniā sexta tm̄ hora lauabantur ante luxuriosi aut dissoluti habebat̄: Mar. In modico sexta nerone calet. ℭ Salua fronte: sine pudore.

MER. ℭ Nam si deficeret. congruenter & uere Priscianus hoc in loco deficeret exponit q uinceret̄ & succūberet is cui plebs suo clamore uictoriā ꝓmittit. ℭ Mœstā attonitāq; uideres hanc urbē. hic manifeste id tāgit̄ q̄d idē Cassiodorus dixit: ita solicitā eē urbē Romā de uictoria agitātiū equos: adeoq; inter se cōtēdere: ac si reipu. summū discrimē adesset: mœstiriā igit̄ urbis parē illi dicit poeta si uinceret̄ prasinus qua olim affecta ē urbs roma accepta clade apud cannas Apuliæ uicū paulo & Varrone cōsulibus cū pene omnis Romanus exercitus ab annibale pœno deletus fuit. ℭ Clamor. plaudētiū & fauētium. ℭ Audax sponsio. i. ludis circēsib⁹ de uictoria sæpius sponsio fiebat. Mart. Sed cū sponsio fabulæq; lasse de scorpo fuerint & incitato. ℭ Cultæ decet assedisse puellæ. plerūq; in spectaculis iuuenes studiis puellarꝝ obsequentes ut consensu pari amorem pararent iuxta illas sedere solebant q̄d sic præcipit. Ouidius dum loquit̄ Tangitq; manū poscitq; libellum. Et quærit posito pignore uincat uter. Quin auctore Pli. nōnunq̄ grādi sponsione facta anulos deponebāt Vnde ē illud Mart. Dum donas Mater anulos puellis Desisti mater anulos habere. ℭ Cuticula. āpenultimam produxit contra naturā. Nā hm̄oi desinentiæ diminutiua āpenultimā corripiunt. quanquam poetæ per licentiam illam producāt: Persius scire erat in uoto damnosa canicula quantū Raderet. Marti. Parua tibi in magna craticula sudat ofella. ℭ Vernū. solē tepentē legimus apud Senecā & pliniū hūc morē tenuis̄ se priscos: ut in balneis oleo pungeret̄. tū ad solē expositi coleret̄. ℭ Solida hora sup̄sit: ad sextā sensus ñ pudeat ad quintā horā descēdere in balnea. q̄ tēpus laboribus aliogn īpēdi solet. Mar. In quintā uarios extēdit roma labores: Sexta q̄es lassis septima finis erat. Post sextā igit̄ licebat saluo pudore deposita toga lauari.

Spōsio

produ-ctio sylabæ

Colora ri quid

Sexta hora

VAL. ℭ Interea megale. specta. mappæ idæum solem. co. megalesia ludos matris magnæ uocabāt ueteres. ut īpe supra atq; a plebeis longe megalesia. unde spectacula nunc megalesiaca spectacula mappæ picturæ ludoruꝫ unde & mappa mundi. ℭ Idæum solem. co. utrum ipsius cybelles spectrum dicit an certe diem quo colebatur in theatro. idæum q̄ romam ab ida phrygia euecta sit cybele. ℭ Similisq; triumpho. triumphāti. ℭ Prædo caballorum prætor. ac si equos inceperit facta in bello de hostibus strage ita repræsentat. aut certe qui in bello multos compræhendit caballos. ℭ Et fragor. multorum ingens strepitus. ℭ Euentum uiridis quo colligo panni. quo fragore colligo ad uiridem pannum uentum esse: quo in scænarum tegebantur umbraculis ad uarias deuoluti libidies. ℭ Nā si deficeret. interp̄tatur priscianus deficeret uinceret̄: nam & subiūgit uictis consulibus ab annibale. ℭ In puluere. quod cum romani carthaginenses q; cōcurrere: uulturnus q in cāpania uentus uæhementer flat in romanorꝝ ora puluerem ferret. ℭ Audax. ad multa de se promittendum. ℭ Quos cultæ decet assedisse puellæ. q̄bus diuiti puellæ adherescere cōuenit. ℭ Nostra. mea ac tua. q iam senes. ℭ Cōtracta. in rugā. ℭ Vernū solē. quo extrinsecus caleat quādo hebescere iā cœpit sāguis. ℭ Cuticula: ita secunda syllaba ꝓducta: ut p̄sius canicula ꝓtulit isana canicula q̄tū raderet. ℭ Effugiatq; togā: oēm releget ac remittat grauitatē quādo in cōuiuis aium licet remittere. ℭ Salua frō. sine ullo pudoris discrimie. ℭ Solida. integra. ℭ Ad sex. q̄ id faciēdū. ℭ Facere hoc nō pos. nō poteris tātū ocio idulgere. ℭ Quiq; die. cōti. q̄b⁹ ꝑpetuo fiūt ludi & feriæ sūt. ℭ Quia sūt ta. quoq; tædia ui. qm̄ & hm̄oi desidiosæ uitæ tædia oboriuntur.

untur. ℭ Voluptates commendat rarior usus. hoc dicit. quo rarius aliq re utere eo plus capies uoluptatis: nihil siqdem tam iucundũ in usu humano ẽ qđ crebro repetitũ fastidiũ & facietatẽ nõ pariat.

Satyra Duodecima.

Atali coruine die mihi dulcior hæc lux
Q ua festus promissa deis ani/malia cespes
Expectat: niueam reginæ cædimus agnam:

De Catulli reditu. MAN.
Argumentum Satyræ. xii.
Bissena arguitur Satyra captator auarus.

Atali Coruine die. scri. poeta uelle dis uota psoluere: q̃ qdẽ p catulli amici sui naufragi salute uouerat. deide illos arguit: q auaritia ducti p illi uouẽt dũ taxat: q orbi sunt. hñtib⁹ aũt filios nil boni cõferũt. ℭ Promissa aialia. Tũ p cipu⁹ uotorꝫ locus ẽ. quũ spei nullus ẽ ut inqt Pli. viii. c. xv. Oui. itẽ li. i. de tristib⁹: dii maris & cœli: qd. n. nisi uota supsunt: soluere q̃ssatæ pcite mẽbra ratis. ℭ Cespes: ara e cespite. ẽ aũt Cespes herba cũ ꝓpria tra euulsa. Oui. li. ii. de amori. Gramine⁹ madidã cespes obũbrat humũ. ℭ Regiæ. i. Iunõi. Ver. Ast ego q̃ diuũ rgia icedo &c. ℭ Par ue. ẽt agna niuea. Votorũ Locus cespes

Atali pro catullo qui fracto naufragio enatauerat: uota se persoluturum diis pollicetur: mox i Satyram exit. repræhendens captatores: qui uota solent nuncupare: non pro amico qui haberet liberos ut Catullus: sed pro orbo aliquo cuius hæreditatem captant propriis nominibus insectatur Neuium & Istrum quorum uterqꝫ testamentoruꝫ captationibus erat locupletatus. DOM.

Atali coruine die mihi carior hæc lux. uota diis reddit quorum benignitate catullus grauissimam tempestatẽ in mari effugerat: & ne discedat a lege Satyræ: in eos inuehitur qui pro salute periclitantis amici uota suscipiunt: & plerunqꝫ persoluunt: magis uelut uultures cadauer expectantes heredi tati inhiantes: q̃ uero amore adducti. ℭ Cespes. herba recisa cum terra: ex qua ara fere struebatur. ℭ Reginæ iunoni. cui se facturum ait alba agna. MER.

Atali corui. die mi. carior hæc lux. ad coruinũ de catulli reditu scribit: ac ꝙ tẽpestuosum euaserit Catullus naufragium se facturum sacra pollicetur non ut multo maxima pars quo ab catullo ad se commodum peruenturum ullum speraret sed ei ut amicum decet congratulatus ℭ Festus cæ. solemnis ara. quæ de cespite fuit. ℭ Niueam regi. duci. agnã. albam sumus iunoni daturi agnã q̃m iuno q aer dr̃ catullo deniqꝫ serenus emicuit qđ & æneã uentis fecisse secũdis scribit Vir. nigrã hiemi pecudẽ & zephyris fœlicib⁹ albã. ℭ Par uel. da. pu. gor. mau. i. palladi piphrasticos. q̃. i ægide scuto mauræ gorgõis medusæ caput hñit ifixũ: ut Ho. armatã ad bellũ describẽs palada. ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ φόβος ἐστεφάνωται ἐν δ' ἔρις ἐν δ' ἀλκὴ ἐν δὲ κρυόεσσα ἰωκὴ ἐν δέ τε γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου. VAL.

Par uellus dabitur pugnãti gorgone maura:
Sed procul extẽsũ petulãs quatit hostia funẽ
Tarpeio seruata ioui: frontemqꝫ coruscat
Q uippe ferox uitulus tẽplis maturus & aræ
Spargẽdusqꝫ mero: quẽ iã pudet ubera mr̃is
Ducere: qui uexat nascenti robora cornu.
Si res ampla domi: similisqꝫ affectibus esset:
Pinguior hispulla traheretur taurus: & ipsa
Mole piger: nec finitima nutritus in herba:
Læta sed ostendens clitumni pascua sanguis
Iret: & a grandi ceruix feriẽda ministro
Ob reditũ trepidãtis adhuc: horrẽdaqꝫ passi
Nuper: & incolumẽ sese mirantis amici.
Nam præter pelagi casus: & fulguris ictum
Euasi: densæ cælum abscondere tenebræ
Nube una: subitusqꝫ ãtennas impulit ignis
Cum se quisqꝫ illo percussũ crederet: & mox
Attonitus nullũ conferri posse putaret
Naufragium uelis ardentibus: omnia fiunt
Talia tam grauiter siquando poetica surgit
Tẽpestas. genus ecce aliud discriminis audi

ℭ Pugnãt. i. mineruæ: q̃ medusæ gorgonis caput in scuto gerit. de quo home. li. v. iliados sic ait: Tũ ægida humeris accõmodat trilicẽ horrẽdã: & undiqꝫ terrore redimitã: in ea robur. i ea cõtẽtio: i ea minarꝫ uociferatio & atrox clamor. i ea deniqꝫ inest gorgoneuꝫ caput: dirũ terribile: & quo nullũ ulterius nouit iuppiter mõstrum atqꝫ portentũ: De medusa aũt uideto in sat. iiii. ℭ Petulans cornu petens: seu iam lasciuus. ℭ Funem Pli. lib. viii. capi. xlii. scribit: Vitulos ad aras humeris hominũ illatos: non fere litare. sicut nec claudicãte nec aliena hostia deos placari nec trahẽte se ab aris. Macrobius uero libro. iii. sat. obseruatum eẽ a sacrificantibus ut si hostia q̃ ad aras duceret. fuisset uehemẽtius reluctata: oñdissetqꝫ se in uitã altarib⁹ admoueri: abnueretur quia inuito deo offerri eã putabãt. Scribit idẽ in dicto libro. ꝙ litare significat sacrificio facto placasse numen. ℭ Tarpeio seruata ioui. õn ab re hæc tria numia quæ sub eodem tecto in capitolio colebãtur poeta uotis prosecutus est. Nam pœnates erant romanorꝫ. Vnde Macrobius. li. iii. sic ait. Sed qui diligentius erũt ueritatẽ pœnates esse dixerũt. per quos penitus spiram⁹: p quos hẽmus corpus: p quos rõnẽ ai possidem⁹: Esse ãt mediũ æthera iouẽ. Iunonẽ uero imũ aera cũ terra Mineruã sũmũ ætheris cacum̃. & Ci. i li. de. n. d. ait pœnates dictos siue a pœnu: ẽ. n. oẽ quo uescũt hoies pœn⁹ siue ab eo ꝙ penit⁹ isidẽt: ex quo ẽt penetrales a poetis uocãt. ℭ Coruscat: cõcutit. ait. n. qppe ferox uitul⁹ qppe. qa certe ẽ. ℭ Spargẽd⁹ i frõte. s. aut uertice. Vir. li. iiii. media inter cornua fudit &c. ℭ Affecti. desideriis. MAN. Aegis Palladis Gorgonis Caput Penates Penus

Et miserere iterũ: q̄q̄ sint cætera sortis
Eiusdem pars dira quidẽ: sed cognita multis
Et quam uotiua testantur phana tabella
Plurima pictores qs nescit ab iside pasci?
Accidit & nostro similis fortuna catullo:
Cũ plenus fluctu medius foret alueus: & iã
Alternum puppis latus euertentibus undis

¶ Pinguior hispulla: mulierẽ sui tpis obesam carpit. Pli.li.i.epist.ad Calestriũ meminit de hispulla q̄dã uxore corelii ruffi clarissimi uiri: meminit & alibi credendũ deniq; Iuue.tpe plures huiusce nois fuisse: Inter q̄s hæc quã taxat obesa erat. de q̄ itẽ dixisse puto sat.vi.ibi .s.hispula tragedo gaudet. ¶ Mole põdere. ¶ Sãguis

Clitumnus f. Melas .f. iret. p exiret. ¶ Feriẽda.s.eẽt. ¶ Clitũni: i phalisco: clitũni ãnis aq̄ pota cãdidos boues fac. i betia ãnis Melas oues nigras. auctor Pli.li.ii.& Vir. li.ii.g.sic. hic albi clitũne greges: & maxia taur⁹ Victima: sæpe tuo pfusi flumie sacro Romãos ad tẽpla deũ duxef triũphos. ¶ Grãdi mistro: sũmo põtifice. ¶ Amici. Catulli.s. ¶ Præter. ultra. ¶ Ignis fulguris.s. ¶ Cõferri: cõpari. ¶ Poetica.i. q̄lis & q̄ta ab homero describit̃ i ulyssẽ. & a marone li.i.æn.in Aeneam: Sortis tẽpestatis & piculi. ¶ Pars tẽpestatis. ¶ Dira.s.est. ¶ Fana plurima: in multis.n.templis piculorũ tabellæ ex uoto apponebantur. non solum in templo isidis. ¶ Ab iside: Naufragi.n. uota isidi persoluentes tabellã pictã in eius tẽplo affigebãt. ¶ Puppis genitiu⁹ ẽ nõ noiatiuus. Erit.n. ordo: Et iam undis incerto arboris euertẽtibus alternum latus puppis prudentia &c. Si uero incertæ legeris: sic ordinato: Et iam undis euertentibus alternũ latus puppis arboris incertæ. prudentia &c.

DOM. ¶ Gorgone maura: obtinuit deprauatus usus: ut hesperides & gorgones eædẽ cẽserent̃ cũ tñ gorgões aliæ sint duæ.s.q̄ insulas gorgonas habitarũt bidui nauigatiõe distãtes a cõtinẽti cõtra atlãtẽ mõtẽ ad fines mauritãiæ. ut xenophon scribit in his fuit medusa quã ut alii perseus ut euemeris scribit autore hygino minerua interfecit: hesperides uero ortus habuisse dicunt̃ ad lyxon lybiæ malis aureis ubi Pli. nihil restare scrib. p̄ter oleastros. ¶ Maura.i. medusa q̄ olim tenuit fines mauritaniæ. Ver. ægidaq; horriferã turbatæ palladis arma. ¶ Funẽ: nã uictima funib⁹ ducebat̃ humeris gestata nõ litabat̃: ut scri. pli. ¶ Matur⁹: exigebat̃ ad hoc ut demisisset caudã ad nodos usq; suffragiũ. ¶ Hispulla: Hispullã mulierẽ piguẽ suoꝝ tẽpoꝝ notat ut Martialis. spatalẽ mãmosam: huius aũ meminit Hispulla tragœdo gaudet. ¶ Clitũni: hũc in phaliscis eẽ scribit pli. cui⁹ aq̄ pota boues reddit cãdidos. idẽ eligebãt̃ uictiæ mactãdæ Ioui capitolio Sili⁹ ad meuaniã fluuiũ cẽ scri. i umbria: & sedet in gẽte pascẽs meuania tauꝝ dona Ioui. Ver. hinc albos clitũne greges & maxima taurus uictima. ¶ Poetica.i. quãta describũt Home. in ulysse & Ver. in ænea pars dira quidẽ sed cognita multis idest in quã calamitatẽ multi nauigantes inciderunt ut.s. abiicerẽt bona. ¶ Tabella: q seruati erãt ex ualitudine genus morbi tabella pingebant quam dicabant in templo æsculapii: qui euaserant naufragium tabella picta casum exponebant in templo Neptuni: sed aucta superstitione ægyptia in quam antea est inuectus tabellæ naufragiorum isidis phano pendebant.

MER. ¶ Pugnanti gorgone maura. palladi in cuius ægide stabat gorgonis caput. quã ultima mauritaniæ inhitas

Vbi gorgões se poetæ finxerũt. ¶ Sed pcul extẽtũ petulãs q̄tit hostia funẽ. hostiæ aũ tẽpus sacrificioꝝ ligabant̃. q̄ in ipso sacrificio solutæ erãt atq; piaculũ cõmittebat̃ si tũc religatæ fuissẽt (ut Seruius ait. ¶ Frõteq; coruscat. aut cõcussione & uibratione cornuũ coruscat̃ dixit frontẽ aut magis q̄a cornua maioris uictimæ inaurabantur

Aurum i cornib⁹ ut supra diximus) Vnde Oui. Cõgestaq; flãma. Thura liq̄faciũt indutaq; cornibus auræ Victima uota facit quẽ iã pudet ubera matris. Idẽ Vir. Caput cũ matre ferentẽ. hoc ẽ exponit Seruius æq̄lẽ matri nondũ patri. ¶ Vexat robora. q̄a in uictimis ætas est cõsiderãda. ¶ Clitũni pascua: clitũnus amnis faliscoꝝ in cuius

Clitũn⁹ Tauri albi ripis pascẽtes tauri albi erãt: & a triũphantibus delecti ioui capitolino immorabãt̃ Vir. Hinc albi clitumne greges & maxima taurus. Victima sæpe tuo pfusi flumine sacro. Romanos ad tẽpla deũ duxere triũphos.

Decidef ¶ Decidere iactu. decidere ẽ negocio & liti finẽ imponere. Vnde Hora. Et post decisa negocia cãpo: pictores. ¶ Qui nescit ab iside pasci. isidi naufragi uota liberati periculo soluẽtes uotiuã tabellam in eius ede p

Castor Fiber Castoreum ponebant. ¶ Imitatus castora: castores græce latine fibri pontici dicunt̃. Hi ut in naturali tradit̃ historia: sibi ipsis amputãt testiculos periculo urgente: ob hoc se peti gnari castoreũ id uocãt medici alias animal horrendi morsus arbores iuxta flumina ut ferro cædit: hois parte compræhensa non anteq̄ facta concrepuerint orsa morsu resoluit: cauda pisciũ his cætera species lutræ: utrũq; aq̄ticũ utriq; molior pluma pilus: Nec soluz

Fel fibrorum se castrat fiber: sed & fel suum euomit ad multa medicaméta utile item coagulum ad comitiales morbos ob ea se peti prudens uulgo nunc fiber barbare beuer appellatur.

VAL. ¶ Par uel. subaudiendũ iunoni. atq Hõe. bouẽ uoluit imolari iq̄es. αὐτὰρ ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι βοῦν ἀγελαίην. ¶ Quatit ho. su. tar. ser. ioui. quãdo romã reuerti licuit hic uitulũ ioui. Vir. dedit taurũ supõq; nitẽtẽ cælicolũ regi mactabat i littore tauꝝ sicut & neptunno & apollini. tauꝝ neptũno tauꝝ tibi pulcher apollo. Hom. uero alpheo & neptũo. ταῦρον Ἀλφειῷ ταῦρον Ποσειδάωνι. ¶ Petulãs quatit hostia funẽ petulãs & petulc⁹ a petẽdo lasciu⁹. ¶ Quẽ iã pudet uerba mfis ducef. p eo q̄ ẽ fingere: s; hi duo uersiculi iuuenalis non sunt. ¶ Pinguior hispula satyrice pinguiorẽ hispulã tauꝝ se immolatuꝝ si possit quã nimio pinguissimã uideri uoluit. ¶ Nec finitima nutritus in herba. ergo gratior futurus. ¶ Læta. piguia. ut ita læta bouũq; labores. & q̄d faciat lætas segetes. ¶ Oñdẽs ditũni pascula. ditũn⁹ fluuius umbriã a thuscia diuidẽs q̄ lauerit aĩalia dr̃ e cuiuscũq; alterius coloris pilo i albũ uertere. Prop. q̄ formosa suo ditũnus flũina luco integit & niueos abluit unda boues. & Vir. Hic albi ditũne greges & maxĩa tauri. uictĩa sæpe tuo pfusi flumine sacro. Romanos ad tẽpla deum duxere triumphos. ¶ Et a grandi ceruix feriẽda ministro: idest a põtifice mactanda. ¶ Sese mirantis amici. catulli mirantis tantaz unq̄ euadere potuisse tẽpestatẽ. ¶ Nul. com. compari aut non putaret ullum posse conferri naufragium quando nauim statim absumptum iri putarũt. ¶ Et

tatunt. ¶ Et qdam uoti. test. pha. tabella. in quibus suum qui euasit pictum in tabula suspendit naufragiuȝ
¶ Ab hi. cui deæ deprehensi in tempestate multa uouent quæ in eius templo cuȝ euaserunt pingi uolūt.

Arboris incertæ: nullam prudentia cani
Rectoris conferret opē: decidere iactu
Cœpit cum uentis imitatus castora: qui se
Eunuchum ipse facit cupiens euadere dāno
Testiculi adeo medicatū intelligit inguen.
Fundite quæ mea sunt dicebat cūcta catull9
Præcipitare uolens etiā pulcherrima: uestē
Purpureā teneris quoqȝ mecœnatibus aptā:
Atqȝ alias quarū generosi graminis ipsum
Infecit natura pecus: sed & egregius fons
Viribus occultis: & boeticus adiuuat aer.
Ille nec argentū dubitabat mittere lances
Parthenio factas: urnæ cratera capacem:
Et dignum sitiente pholo: uel coniuge fusci
Adde & bascandas & mille escaria multum
Cælati biberat quo callidus emptor olynthi.
Sed quis nūc alius: qua mūdi pte. quis audet
Argento præferre caput: rebusqȝ salutem
Non præter uitā faciūt patrimonia quidam.
Sed uitio cæci ꝑpter patrimonia uiuūt.
Iactatur rerū utiliū ps maxima. sed nec
Damna leuant tūc aduersis uergētibus: illuc
Decidit ut malū ferro summitteret: at se
Explicat augustū: discriminis ultima quādo
Præsidia afferimus nauem factura minorē
I nunc & uentis animam committe dolato
Confisus ligno: digitis a morte remotus:
Quattuor: aut septem si sit latissima tæda.

¶ Arboris incerto. i. mali arboris incertitudine. infir- MAN.
mitate: & uacillatione: Legitur item arboris incerte.
¶ Iactu. bonoꝝ iactura. ¶ Decidere. dissipare res su-
as. ¶ Cū uentis: nā uēti ēt ptē dissipauerāt. ¶ Casto-
ra in terris & in aq uictus est fibris: quos castores uocāt Castores
& castorea testes eoꝝ: quos sibi ipsi amputāt piculo ur- Fibri
gente: ob hoc se peti gnari. plura Pli. li. viii. & li. xxxii.
Nos ēt plurima li. i. g. Apuleius li. i. met. scri. aūt ꝙ ca-
stor captiuitati metuens se ab insequentibus repcisione
genitaliū liberat. Imitatus castora: ut. n. castor euadēdi
gratia sibi testiculos morsu amputat: eodē mō Catul-
lus quo euanderet: bona e naui iaciebat. Vnde inquit.
fūdite quæ mea sunt. ¶ Teneris Mecænatibus: uiris
mollibus quē locum latius declarauimus sat. i. ubi. Et
multum referēs de mecœnate supino. ¶ Quaꝝ gnosi
ordo est: uestiū ipsū pecus infecit natura generosi gra- —
minis. i. generosæ herbæ. Sunt enim herbæ qdā quæ
pastæ natiuū colorē tribuunt. hinc in buc. legit. Spōte
sua Sādix pascētes uestiet agnos. ¶ Egregi9 fons. plu
ribus in locis aquæ inficiunt aialia. Clituus albos effi-
cit tauros. Melas fluuius nigras oues. Xanthus troiæ Xanthus
fluuius ruffas Auctor pli. ii. hoc aūt loco d beti fluuio
poeta intelligit: Vnde ait & beticus adiuuat aer Betic9
aer: Betica lana rutila est: auctore pli. li. viii. Lacerna Be Betica
tica apud Mar. li. xiiii. ita loqt. Non ē lana mihi men- Lana
dax nec mutor aheno. Sic placeāt tyriæ: me mea tinxit Betis f.
ouis. Et. li. viii. ad togā ait: An tartesiacus stabuli nutri
tor iberi. Betis in hesperia te quoqȝ lauit aqua. Et lib. ix
in tartesiacis domus est notissima terris: qua diues pla
cidū corduba betin amat. Velera natiuo pallēt ubi fla
ua metallo. Et linit hesperiū bractea uiua pecus. Et li-
bro. xii. de corduba sic ait. Albi qua superas oues Ga
lesi. Nullo murice nec cruore mēdax. Sed tinctis gregi
bus colore uiuo. Itē in fine eiusdē. li. xii. Betis oliuifera
crinē redimite corona. Aurea q nitidis uellera tingis a Hispaniæ
quis. Hispania āt trib9 est disiūcta noibus: pars. n. eius ptes tres
Terraconēsis in qua numātia clarissima urbs erat pars
¶ Betica: ubi corduba est: pars lusitania: ubi emerita.
Auctor est Melas. ¶ Lāces appositio est. ¶ Parthenio patteniuſ

laus ab artifice: parthenius āt nat9 ex matre: quæ uirgo nup sit ꝑprie dicit: est & in archadia mōs: παρθένια Pholus
uirgo dicitur παρθένος uirgo. ¶ Pholo. historia hæc est: ut Diodo. lib. v. scribit pholus centaurus: quū do centaurus
mi herculē suscepisset: defossuȝ antea uini doliū exulit. Verū eius odor ingēs ad ꝓpinquos centauros delat9
ebrios reddidit: una igitur pholi domū magno ingressi tumultu ad rapinā uersi sunt quos hercules in fuga Hercules
uertit: multis eoꝝ pereptis theocrit9 āt scribit. Vini cupidū fuisse pholū. ¶ Fusci: uiri sui tpis. ¶ Bascaudas: in eē tau-
bascauda uas britānicus: inde. n. mittebat. Mar. li. xiiii. Barbara depictis ueni bascauda britānis. Sed me iā tos
mauult dicere roma suā. In antiquo iuuēale legim9 bascādas. p. n. ¶ Aescarias. uasa ad æscas facta. ¶ Cæla Bascauda
ti. s. auri. ¶ Biberat quo callidus emptor olynthi. i. Philipp9 rex. q ut Pli. li. xxxiii. c. iiii. scribit: poculo aureo Filippi
puluino subdito solitus est dormire. ¶ Calldus ēptor olynthi. iusti. li. ix. de philippo rege sic ait. Nulla apud Poculum
eū turpis rō uincendi blādus pariter & insidiosus alloquio: qui plura ꝓmitteret q̄ pstaret. in seria & iocosa ar Fillippi
tifex. Amictias nō fide. sed utilitate colebat: gratiā fingere in odio struere iter cōcordātes odia: inter hæc elo- mores
quentia & insignis acuminis oratio solertiæ plena. Alexander filius huic successit: Et uirtute & uitiis patre alexandri
superior uini nimis uterqȝ auidus. Sed ebrietatis diuersa uitia patri mos erat. de cōuiuio in hostes ꝓcurrere: mores
piculis se temere offerre. Alexander nō in hostē. sed in suos sæuiebat &c. ¶ Callidus: callidi sūt: qui dolo ac Callidi
fraude exitū uirtutis imitant: ut scri. Victorinus in rhet. Cicero aūt in li. de. n. d. sic ait: Versutos eos appello: Versuti
quoꝝ celeriter mens uersat. Callidos aūt quoꝝ tanq̄ man9 in ope: sic aius usu cōcalluit. ¶ Emptor olynthi. Olyntuȝ
Demosthenes cōtra æschinem scribit. naschenē philippi amicū pecunia corruptū. illi olynthum tradidisse
solebat. n. philippus singulaꝝ fere ciuitatem ꝓditores pecunia corrūpere. ¶ Caput: uitā. ¶ Vitio. auaritiæ.
s. iactatur a catullo. ¶ Leuant. scilicet nauium. ¶ Illuc decidit. ad illud deuenit. ¶ Angustum arctum stri-
ctum. & implicitum propter malum arborem. ¶ Quando: siquidem. ¶ Dolato: leuigato. elaborato: fa-
bricato. ¶ Quattuor: secundum tabulæ crassitudinem. ¶ Tæda: tabula.

DOM. ¶ Deci.dic.debi.cũ aliqb⁹reb⁹datis cũ creditore paciscunt & satisfaciũt:quo uerbo usus ẽ Mar.idẽ uidebat agere catullus reb⁹eiectis. ¶ Imi.cast.cast.idẽ fiber põtic⁹dr:aĩal ẽ cauda pisciũ cætera specie lutre tãti morsus ut dẽtib⁹arbores nõ secus ac ferro incidat a uenatorib⁹petit ob inguẽ.ex quo fit medicamẽtũ castoreũ id amputat piculo urgẽte ut ita se a uenatorib⁹redimat qd̄ scribit Pl. ¶ Tene.mecœnati:nã mecœnas mollitie uestiũ notat⁹:& ob id appellat⁹:malacin⁹ ab horatio ut in.i.saty.diximus. ¶ Et betic⁹aer:Fidentin⁹& alii boetios quosdã fontes eẽ dixerũt:totũ locũ puertẽtes.ego hoc dici intelligo de ueste ex lana betica hoc est hispana.nã in pecudib⁹beticis uellus est rutilũ:ex quo nullo alio adhibito colore texebant ueste: inde lacerna betica apud Mar ita loqt:Nõ est lana mihi mẽdax nec mutor aeno Sic placeãt tyriæ me mea tinxit ouis. Iuue.rõnẽ naturalẽ addit q̃re talis illic fiat lana:ex potu.s.illarũ aquarũ & tẽpie cæli. ¶ Lãces:grãdiora uasa erãt escalia q̃ cẽtenis libris argẽti aliqñ factæ sũt. Drusillan⁹rotũdus lãcẽ hũit qnq̃genariã cũ seru⁹eẽt Claudii imperatoris:factæ pfertim sũt tpibus ẽt Domi.magno ĩpẽdio qd̄ supra notauit:cũ lãce beata cicus inscripto &c. ¶ Parten.uel ab artifice sculptore:quẽ tñ Pli.nõ noiat inter alios:uel certe cubiculariũ Domi. intelligit: cui tãtæ erãt lãces. ¶ Siciẽte pholo.i. q̃tã paterã debebat hr̃e pholus ut ei⁹siti ipleret is cẽtaur⁹Herculẽ hospitio suscepit ut Diodo. & Theocrit⁹scribũt:& ei uinũ ppinauit qd̄ accepat a baccho ea admõitõe ne añ herculis aduẽtũ depromeret:tũc eo odore reliq cẽtauri ebrii facti aduersus herculẽ ĩpetũ fecerũt. ¶ Cõiuge fusci: cõiugẽ fusci suorũ tẽporũ notat ebriũ. ¶ Bascaudas.bascaude uas noĩe britãnico ẽ.Mar.barbara depictis uẽit bascauda britãnis.Fidẽtin⁹ait lapides eẽ pciosos mox sniam nr̃am inserit tã inepte ut neutrã pcepisse uideat. ¶ Callid⁹ẽptor olynthi:designat poculũ aureũ:nã Philipp⁹rex nũq̃ dormiuit nisi poculo aureo puluio subdito:ut scri.Pli. ¶ Emp.olyn. misse olynthũ dr a Iuue.nã olynthũ ciuitatẽ thraciæ allexit in societatẽ: ut est apud Demosthenẽ aduersus atheniẽses datis duob⁹oppidis atemõte.s.& potidea:Fidẽtin⁹ hãc sniam nr̃am recitat:sed dicit nõ cõuenire.quoniã.s.pcipit & insanit. ¶ Multũ cellati.s.auri.qd̄ designat de philippo: per hoc qd̄ diximus. ¶ Vt malũ ferro sũmitteret.i.ut ẽt incideret arborẽ nauis.Quãdo pſidia ultima afferrim⁹: ultimũ præsidium & auxilium. ¶ Nauem minorem:nã incidimus arborẽ:ut inde facimus nauem leuiorẽ.

MER. ¶ Quarũ generosi grãinis ipm infecit natura pecus.lanã bæticã suæ pulligines significat.quã pot⁹ aq̃ i oue pseminabat:quã rẽ hi uersib⁹.Mar.notat.In tartesiacis domus est notissima terris:Qua diues placidũ corduba bæti amat. Vellera natiuo pallẽt ubi flaua metallo:Et linit hespiũ bractea uiua pec⁹. Tradũt itaq; scriptores eẽ fõtes:& flumia quorũ potu pecora q̃uis sint alba aliis locis pcreẽt uellera leucophea aliis locis pulla aliis coracio colore ita pprietas coloris:ut ait Victruui⁹ cũ init i corpus pgenerat itictã sui cuiusq; generis q̃litatẽ igr̃ qd i cãpis troiãis pxie flumẽ armẽta rufa & pecora leucophea nascũt:ideo flumẽ id iliẽses Xanthũ appellauisse dicũt:bætis fluui⁹ ẽ ulterioris hispãiæ:a quo & hispãia bætica dr̃ pterfluit autẽ hispalim : quæ urbs nunc uulgo sibilia dicitur:& flumen riuus sibiliæ. ¶ Lances parthẽio factas:ab artifice laus. ¶ Siciẽte pholo.pholus centaurus fuit qui herculem suscepit hospitio hunc uini cupidũ scribit Theocrit⁹. ¶ Bascaudas inter uasa numeratur a Martia .bascauda hanc britanni mittebant. Vt hoc disticho idẽ poeta docet.Barbara depictis uẽit bascauda britannis: Sed me iam mauult dicere rõa suã. ¶ Mille.esca.uasa ad escas de quibus Pl.i.xxxvi.de uitro ex genere obsiãi ad escaria uasa totũ rubẽs uitrũ atq; nõ trãslucẽs & i ultimo:abacis ẽt escariisq; uasis iuẽio tñ hac dictiõe græcos usos. ¶ Gela.li.quo callidus ẽptor olynthi:philipp⁹ ãynthæ fili⁹ olynthũ thraciæ urbẽ ab lasthãe emit:q̃ rẽ p trasitũ tetigisse Vir.cũ dixit.uẽdidit hic auro pr̃iã notat Serui⁹.

Lanæ betiæ. Leucophea. uitruuius Cur xat⁹ Bætis hispalis us phol. Bascauda

VAL. ¶ Arboris icer.ordo ẽ cũ rectoris cãi prudẽtia nullã opẽ ferret cœpit subaudi catullus icerto hiatu arboris q̃ se pte lapsũ miraret dicidere cũ uẽtis iuuãtibus casũ:ẽ ãt sẽsus cũ prudẽtẽ rectorẽ de salute oĩum despare catull⁹ aĩaduertisset ac i medio æstu pelagi naui fluctuarẽ pspexisset arborẽ q̃ uẽtorũ flatibus i oẽm partẽ pclinata q̃ssataq; iã hiare cœpat succidit:quo ab huiusmõi onere leuaret naui. ¶ Imi.cast.animal : qd̄ ut sostrat⁹ traditi scythiæ desertis iuenit latorũ testiculorũ ut apri. ¶ Medi.medi.aptũ. ¶ Et boeticus ladiuat aer. boetis ut Strabo iqt hispãiæ fluuius ex eisdẽ nascẽs locis ex qbus anas & tagus mediæ uero iter utrũq; magnitudinis. ¶ Lãces parthenio factas.laus ab artifice. ¶ Vrnæ crete.capacẽ.ab eo qd̄ ẽ crater:ut græci:nã cratera etiã fœminini generis latini eẽ uoluerũt. ¶ Sitiẽte pho.cẽtauro. ¶ Et cõiu.fusci.acerbe & satyricus bibaces notat ¶ Adde & bascaudas.uasa britãnica.Mar.Barbara depictis uẽit bascauda britãnis.Sed me iã mauult dicer roma suã. ¶ Et mil.esca.i qb⁹ esca cõdit. ¶ Cæ.bibe.quo calli.ẽptor olyn.olynthus in tracia urbs quã a calcide q̃ in euboea fuit colõi cõdiderũt. ¶ Iactat rerũ utiliũ ps maxima.unde iactura dicta . ¶ Illuc recidit . in suũ recurrit dãnũ ex re & calado qd̄ ubiq; pducit ut i illo.Recidit a cœlo ignilq; & sulphuris amnis. & in ppetii q̃rto elegiarũ.Recicit inq; suos mensa supina pedes:& apud Lucre.frequẽter. ¶ I nũc & uẽ.ani.cõ.ait Proper. I nunc tolle aios & cẽtũ fige triũphos. ¶ Si fit lat.tæd.amplissima nauis q̃ de arbore tæda fabricatur.

MAN. ¶ Mox:statim.est autẽ sensus.Quũ nauigaturas panẽ ac uinũ parabis.aspice ac etiã para secures:sumẽdas quidẽ ad malũ incidendũ in tempestate.. ¶ Reticulis ræticulo panes gestabant.hinc ait Hora sat.i . Ræticulũ panis uẽales iter honusto forte uehas hũero. ¶ Sed postq̃ iacuit.exponit qdnã Catull⁹ ægerit tẽpestate remota quo ad portũ uẽiret . ¶ Prospa fuerũt. ¶ Victoris.Catuli. ¶ Valentius fuit. ¶ Stamis.albi dñ rparcæ fœlicibus alba stamina hr̃e in manib⁹. infœlicibus uero nigra.Mar.li.vi.ad Aulũ.si mihi lanificæ ducũt nõ pulla sorores.Stamina nec surdos uox habet ista deos:

Parcarũ Stamina

Mox cum ræticulis: & pane: & uẽtre lagenæ
Aspice sumendas in tempestate secures.
Sed postq̃ iacuit planũ mare:t pa postquam
Prospera uectoris fatumq; ualentius euro
Et pelago:postq̃ parce meliora benigna
Pensa manu ducũt hilares: & staminis albi
Lanificæ:modica non multo fortior aura
Vent⁹ adest; inopi miserabilis arte cucurrit

Vestibus extensis. & quod superauerat unũ
Velo pra suo. iã deficientibus austris
Spes uitæ cum sole redit. tum gratus iulo.
Atq; nouercali sedes prælata lauino
Conspicitur sublimis apex cui cãdida nomẽ
Scropha dedit lætis phrygib⁹ mirabile su(mẽ
Et nunq̃ uisis triginta clara mamillis.
Tãdẽ intrat positas inclusa p equora molles
Tyrrhenãq; pharõ porrecta brachia rursus

Aura uẽtus adest Pli. itẽ li. v. epistola ad apollinarẽ sic ait. Frequentius tñ auras q̃ uẽtos hẽt p quod aduertimus Aurã eẽ puũ uẽtũ. ℂ Vestib⁹ appositio ẽ. ℂ Nouercali lauino. Ascani⁹ abũdãte lauini multitudine: ut bẽ Nouercæ reliqt nouã ipsã aliã cõdidit. q̃ a situ lõga alba appellata. inter Lauiniũ aũt & albã triginta fere iterfuere anani. Auctor ẽ liui. Var. ait albã dictã ab alba sue q̃ triginta peperit porcos. ex quo pdigio post Lauiniũ cõditũ annis trigita ea urbs facta. ℂ Sumẽ. appositio ẽ. ℂ Lætis phrigib⁹ mirabile sumẽ hoc p parẽthesin legit. ℂ Tãdẽ intrat positas: hostiẽsem portũ describit de quo Trãqllus in claudio sic post undecim annos q̃uis cõtinuis. xxx. hominũ milibus sine intermissione opãtibus portũ hostiæ extruxit: circũducto dextra sinistraq; brachio: & ad introitũ pfundo iã solo mole obiecta: quã quo stabilius fundaret nauẽ ante demersit: qua magnus obeliscus ex ægypto fuerat aduectus cõgestisq; pilis supposuit altissimã turrim. i. exẽplũ alexãdrini phari. ut ad nocturnos ignes cursũ nauigia dirigerent. hæc ille. Qui aũt de lucrino portu intellexerũt. haud rite qdẽ. Rõ ẽ. qđ poeta inquit: Tum gratus iulo atq; nouercali sedes plata lauino conspicit sublimis apex deinde subsequit. ℂ Tãdẽ intrat positas &c. A portu eni hostiensi nõ multũ Alba distat. A lucrino autẽ lacu. ultra milia passuũ cẽtũ quo pacto igit Catullus trũca puppe. i. diminuta naui arbore & reliqs necessariis distãtẽ potius q̃ pximũ portũ adiisset ergo &c. Stra. li. v. qđ de distãtia dixim⁹ asserit dicẽs. Antiũ situ eẽ i rupe lõge ab hostia ad stadia. cc. & lx. post Antiũ circeiũ stadiis. cc. distans &. Lxxxx. Deiceps circeio proximã intra stadia. c. Tarracinã eẽ. hæc ex Strabone: Nos addimus a Tarracina distare caietã stadiis. cc. inde ppe mare Sinuessam eẽ. inde literñũ. inde cumas. post Misenũ post Baias inde lucrinũ: de lucrino itaq; portu hoc loco minime intelligẽdũ. ueꝝ de hostiẽsi. ℂ Tyrrhenãq; pharon. hostiẽsez turrim. Solinus scrib. quod ægyptii in portibus machinas ad plucẽdi misteriũ fabricatas. pharos dicunt. ℂ Porrectaq; brachia rursus rursus ait: qm̃ in hostiensi portu dextra sinistraq; brachia circũduxetat Claudius.

Vestitus | Aura | Alba. c. | Hostiensis portus | Antium | Circeiũ | Tarracina Caieta | Phari.

ℂ Reticulis: panes reticulo gestabãt apud ãtiquos Hor. ut si reticulũ panis uẽales iter honusto forte uehas hũero: sẽsus ẽ. cũ nauigas paꝝ distas a morte & paulo post cũ incideris in tẽpestatẽ: oiaq; ieceris adeo tñ restẽt tibi panes & lagena cogeris incidere arborẽ nauis: & facere nauẽ minorẽ ut euadas: ut ægit Catullus q̃ malũ ferro submisit. ℂ Sũmẽdas secures: ut. s. incidas arborẽ. ℂ Ite igr̃ pueri: exitũ tẽpestatis in q̃ extremo piculo laborat Catullus scribit sedata inqt tẽpestate Catullus uestẽ extẽdit p uelo: & alteꝝ minus uelũ qđ sup fuerat si pra extẽdit atq; ita flante aura ad portũ delatus ẽ uectoris Catulli: postq̃ parce meliora. i. posteaq̃ felicitas ẽ restituta Catullo ut i fatis erat. ℂ Inopi arti. i. iopi psidio. s. uestibus extẽsis. ℂ Velo suo: qđ in ea seruat ad dñiã ueli maioris: qđ solet eẽ in medio naui & amissũ erat lauino nouercali: post trigesimum annũ ex quo æneas tẽuerat lauinũ: Ascanius mortuo patre relicto lauino matri uel nouercæ: nã id quoq; ambigit Liuius albãq; cõdidit ab alba porca: huius mẽinit Dionysius & Varro de re rustica. q tradit Scrofã pepisse triginta porcos in portẽtũ & simulacra eoꝝ fuisse posita i publicũ: de hoc plura alibi diximus. ℂ Tandẽ intrat positas moles: portũ hostiensem describit: ubi Claudius pharũ erexit in emulationẽ phari alexãdriæ. xi. annorum opere ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent. cuius meminerunt Tranquillus & Plini. pharũ tyrrenã fuit: item pharus ad capreas cuius meminit etiam papinius teleboumq; domos trepidis ubi dulcia nautis lumina noctiuagæ tollit pharus æmula lunæ.

DOM.

ℂ Reticulis. qbus panẽ ferebãt hæc græce ΔΟΚΤΙΔΙΑ dicũt Hora. Reticuluz pãis uenales iter onustos forte uehas humero. ℂ Et uẽ. lag. lagena uas ad uina ferẽda. Mar. Spoletina bibis uel marsis cõdita cellis Quo tibi decoctæ nobile frigus aq. ℂ Hæc multum for. au. a uẽto in naturalib⁹ q̃stiõib⁹ hoc diferre ait Seneca: ut aura sit leuior uehemẽtior uẽtus. ℂ Tum grat⁹ iulo. albanum mõtẽ significat. in quo cõdidit albã iulus æneæ filius relicto lauinio nouercæ: dicta ãt & alba lõga & noie porcæ. quã in Macedonia uel ut alii in epiro amissã: in italia Aeneas cõpit triginta foetus enixã. ℂ Mirabile sumen: si ex uberibus foetæ porcæ optimũ sumen fit: q̃ trigita pepit potuit sumen cõficere mirãdũ. ℂ Tyrrena p æquora moles. baianũ expræssit portũ: quẽ iuli⁹ Cæsar extruxit: Vñ Vir. An memorẽ portus lucrinoq; addita claustra Atq; indignatũ magnis clamoribus æquor Iulia q̃ põto lõge sonat unda refuso. ℂ Tyrrenãq; pharõ. ad differentiã alexãdriæ phari dixit tyrrenã: ubi notãdũ turres: q̃ p noctẽ lũine nauigãtiũ cursus regũt: uadaq; & port⁹ pnũciãt: pharon appellari ab ea. s. turri: quã ptolemeus i isula pharo portũ obtinẽte Alexãdriæ fecit: hãc eãdẽ tradit octingẽtis talentis cõstitisse magno sane regis aio q Sostrati gnidii architecti nomen in ea pmisit scribi: huiusmo di turres pluribus in locis extructas fuisse atq; lumina per noctem habuisse apud historicos legim⁹. & in primis apud Suetonium. qui tradit claudium in portu hostiæ cõgestis pilis superposuisse altissimam turrim in exemplum Alexandrini phari: ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent.

MER. | Reticulũ | Lagena | alba | Sumen | Baianus portus | turres phari | Sostratus Gnidius | Claudius

ℂ Mox cũ ræti. sensus est cũ nauigaturus cõscẽdis nauim & ad uictũ cõparas necessaria memineris etiã securi tecũ ferre quo si urgeat necessitas succidas malũ. ℂ Cũ ræti. ræticulũ capitis tegmen muliebre: ut hic supra. Ræticulũq; comis auratũ igẽtib⁹ ipletur: ut Var. i seq ulysse: suspẽdit larib⁹ marias mollis pilas ræticula ac strophia: ẽ ubi significet sacculũ: ut apud Hor. ut si ræticulũ pãnis uenalis iter honusto forte uehas humero: & hic. Stamis albi. pp difflatas ex aere oi nubes. ℂ Nec multũ fortior aura uẽt⁹ attẽdẽda locutio nec multuz

VAL.

fortior cum multo dicere soleamus. ¶ Nouercali sedes plata lauino conspicit sublimis apex: alba quã iulus creusæ & æneæ filius relicto lauino ubi nouerca & lauinæ ipsius ac æneæ fili⁹ domiciliũ habuit apollinis respõso ɔdidit. ¶ Scropha lætis phrygib⁹: scropha porcã qdẽ q̃ sæpi⁹ pepit: q̃ uero semel porcetra noiat. ¶ Positas inclusa p æquora moles: iulias. ¶ Tyrrhenãq; pharon turrim ad quã nauigãtes noctu dirigunt iter.

Quæ pelago occurrũt medio: lõgeq; relin//
Italiã: non sic igitur mirabere port⁹ quũt
Quos natura ddit: sed trũca puppe magister
Interiora petit baianæ peruia cymbæ:
Tunc stagnãte sinu gaudent ibi uertice raso
Garrula securi narrare pericula nautæ:
Ite igitur pueri linguis animisq; fauentes
Sertaq; delubris: & farra imponite cultris:
Ac molles ornate focos: glebamq; uirentem
Iam sequar: & sacro qd̃ præstat rite peracto
Inde domũ repetã: graciles ubi parua corõas
Accipiunt fragili simulacra nitentia cæra.
Hic nostrũ placabo iouẽ: laribusq; paternis
Tura dabo: atq; oẽs uiolæ iactabo colores:
Cuncta nitent: longos erexit ianua ramos
Et matutinis operatur festa lucernis:
Nec suspecta tibi sint hæc coruine: catullus
Pro cuius reditu tot pono altaria: paruos
Tres habet hæredes libet expectare qs ægrã
Et claudentem oculos gallinã ipẽdat amico
Tam sterili: ueꝝ hæc nimia ẽ ipẽsa coturnix
Nulla unq̃ pro patre cadet, sentire calorem

MAN. ¶ Magister. s. nauis Catulli. ¶ Interiora. s. ipsius portus hostiẽsis. ¶ Baianæ puia cymbæ hoc potissimũ illos decepit putãtes iuuenalẽ dixisse. Catullũ sua naui lucrinũ portũ adiisse: petiisseq; loca interiora ipsius lucrini portus: ad quæ qdẽ Baianæ cymbæ adire solebãt Cũ aliter intelligendu; sit. Dicit. n. poetã Catullũ sua trũca naui adiisse iteriora loca port⁹. s. hostẽsis. ad quæ adire cymba baiana potuisset. i. parua nauiculã. quãtula. s. apud baias in Lucrino utebant. ¶ Stagnãte sinu immobili aqua & littoris & portus pene faciete stagnũ ¶ Vertice raso. sicuti serui accepta libertate raso capite pilea accipiebãt: & rei absoluti iouẽ tõsi salutabant: sic nautæ raso capite erãt p⁹ elapsũ piculũ. ¶ Ite igit: hortat pueros suos iuuenalis ad sacra parãda ob reducẽ Catullum. ¶ Igit. catullo reduce. ¶ Linguis animisq; fauentes: liguas ad uerba & omina retulit. Aios ad mentes: Est enim sensus q in sacris debent bona fari. meditariq; etiã bona: & hoc boni ominis gratia fauere
fauere inquit fest⁹ bona fari. at ueteres poetæ psilere usi sũt fa-
Linguis uere: Similiter ut Iuuenalis. s. Oui. lib. i. fast. ait. pspera lux orit: linguisq; aisq; fauere: Nunc dicenda bono sũt bona uerba die. Tibul. itẽ. ii. epi. lib. ii. Dicamus bona uerba: uenit natalis ad aras. Quisq; ades lingua uir mulierq; faue. Ci. quoq; li. i. de diuiatõe sic. neq; solũ deoꝝ uoces pythagorei obseruauerũt sed ẽt hoium q̃ uocãt omina. q̃ maiores nostri: qa ualere cẽsebãt: iccirco oib⁹ reb⁹ agẽdis: qd̃ bonũ faustũ. fœlix. fortũatũq; eẽt pfabãt. rebusq; diuinis q̃ publice fierẽt. ut fauerẽt liguis ipabat iq; feriis ipãdis ut litib⁹ ut uirginis se abstierẽt &c. ¶ Farra iponite cultris. Mola. quæ secundum Valeriũ
mola falsa fiebat ex farre sale. & aqua. cultri aspergebant in socris: quod etiã afferit Seruius lib. vi. ¶ Molles focos. foc⁹ locus ẽ: ubi ignis fouet. Tibullus. Dum meus assiduo
Focus luceat igne focus. Molles ergo focos iuue. ait pp cespites e qbus ara fiebat. hinc p epexegesin ait: Gebamq; uirẽtẽ. i. arã e cespite. potes & molles focos iucũdos exponere. ¶ Graciles coronas. Pli li. xxi. scri. has pp gra-
Coronæ cilitatẽ corollas noiatas scri. itẽ: q corõæ deoꝝ honos erãt: & lariũ publicoꝝ priuatoꝝq;: & sepulchroꝝ. & ma-
Corollæ nium. ¶ Omnes uiolæ colores. uiolaꝝ plura genera: purpureæ luteæ albæ. Pli. lib. xxi. ¶ Nitẽt: purgata sũt
Violaru; & nitida. ¶ Erexit ramos: ueluti fit in in templis festa luce. ¶ Operatur. operari est diis sacrificare. Vergil. in
genera| g. Lætus operatus i herbis. ¶ Festa ordo est. ianua festa erexit &c. Nã operat festa nõ cõuenit. operari enim p
gallinæ. sacrificare absolute põit. uel ẽt addito abltõ. ¶ Suspecta. ut putares forte me captatorẽ. ¶ Gal. gallinæ ad rẽ
Coturnix diuinã luteo rostro pedibusq; puræ non uidebantur: ut scribit Plinius libro decimo. ¶ Tam ste. quia ex habenti hæredes filios nil sperandũ est. ¶ Cotur. ea est parua auis. & quum ad nos uenit: terrestris potius quã sublimis: põderoso corpore: uiribusq; paruis: hic uolãtis illa cõqstio labore expssa: Plinius libro decio. Vulgo autẽ qualea a sono uocis dicitur. ¶ Pro patre: idest habente filios. ¶ Calorem: febris scilicet.

DOM. ¶ Lõge italiã qm̃ pcedunt in lõgitudinem & pcul uident distare ab italia. ¶ Cimba baiana: hoc dicit ut ostdat nauẽ Catulli tẽpestate ita fuisse fractã ut iã cimba uideret: q̃ ingressa est interiorẽ aditum port⁹. ¶ Baiana qli in lacu luermo utunt. ¶ Farra. i. molã q̃ fit ex farre. ¶ Corõas graciles lares & publice in cõpitis colebant tradito ritu a Seruio tullio: qm̃ ex lare cõceptus ipse putabat: nã cu; orchestra mr̃ sederet ad focum tanaqlis genitale appuit in cinerib⁹: unde ea surrexit grauida & cũ postea flãma in capite seruii cõspecta eẽt cõfirmata est opinio eũ laris eẽ filiũ: & priuati inde erãt in honore coronisq; ornabant. Pli. iã tũc coronæ deoꝝ honos erãt & lariũ publicoꝝ priuatorũq;. ¶ Ne suspecta tibi nõ suspiceris de me pp hoc qd̃ uelim captare Catullũ. nõ. n. est orb⁹ sed hẽt tres filios. ¶ Impẽdat galli. sacrificat gallinã: gallinæ ãt ad rẽ sacrã idoneæ nõ erãt nisi eẽnt luteo rostro & pedib⁹: ut ait Pli. ¶ Sterili: nã steriles dicebant amici captatoris q hẽbãt filios: qa nihil erãt ei daturi sed filii. ¶ Gallita: gallita orba diues fuit circa tpa poetæ Cornelius p idẽ tps expostulata ad suppliciũ gallita crispinula: postea tutius ciuitatis gratiã obtinuit cõsulari mr̃imonio sũmissa: & apud Galbã Othonẽ Vitelliũ illesa: mox potẽs pecunia & orbitate: q̃ bonis maliq; temporibus iuxta ualent.

¶ Lõgeq; relinquũt Italiã claustra significat portus: q̃ mo lib⁹ nixa in lõgũ ptẽdunt in mare: ac quodãmõ re-
MER. linqre italiã uident. ¶ Vertice ra. so. queadmodũ serui accepta libertate raso capite pilea accipiebant: sic nau-
Serui ra| tas elapsos piculo rasis capitib⁹ i solatiũ mali cõmemorare q̃ passi forẽt accipe debemus. ¶ Linguis aisq; fa-
so capite uete Pli.

nete. Pli. auctore cũ maxima uis uerbo℞ sit in sacrificiis unũ aliquẽ ꝑponebãt q fauere linguis iuberet: qđ uerbũ Sene. exponẽs ait. Nõ ut pleriq; a fauore trahiť: sed impať silẽtiũ: ut rite pagi possit sacrũ nulla mala uoce obstrepẽte. ℂ Farra iponite cultris: mollã intellige: q̃ ex sale & fruge horna & aq̃ fiebat. ea. n. cultri & frons uictimæ: ut Serui⁹ tradit: aspgi solebãt. ℂ Coronas: coronæ ut tradit Pli. deo℞ honos erãt & lariũ priuatorũ publicorũq; hinc lares coronatos psæpe legimus in historiis. ℂ Glebãq; uirentẽ: cespitẽ iubet extrui. ℂ Oẽs uiolæ: Columel. quoq; de duobus generib⁹ hæc ait. Tũc q̃ paliẽs hũi quæ frõdes purpurat auro. Ponať uiola. Et alibi. Candida leucoia: idest alba uiola. ℂ Opať: operari est diis sacrificare. Vir. Lætus operatus in herbis. ℂ Tã sterili: ironicos dixit & ostendit se solutu℞ uota nõ spe hæreditatis: quando catullo adsint hæredes Sed ueræ beniuolentiæ gratia. ℂ Galita orba mulier diues quidem cuius mentionem habemus apud Tacitum. ℂ Coturnix: auis ea est: quã uulgus qualeã uocat: græce dicitur ortyx: de quo nomine si quispiam addubitauerit adeat Pliniũ abs quo uerissimã hanc nostram interpretationem discet. Quid fauere ligis Mola Corõati lares Violæ colores tres coturnix ortyx

ℂ Interiora: læuorsum: quo baias uersus est iter. ℂ Stagnãte sinu: quasi stagnũ faciẽte. ℂ Vertice raso garrula securi narrare picula nautæ: & q in libertatẽ uindicareť: idẽ quoq; passos cõstat ꝙ seruitutis tẽpestatẽ effugisse uidereňt. Plau. in amphytrione: ut ego hodie raso capite caluus capiã pileu;. ℂ Et farra iponite cultris ꝓ ipone cultros mole q̃ ex farre fit. ℂ Molles: thure cõsparsos. ℂ Glebãq; uirentẽ ad arã. ℂ Quod ꝑstat: melius ẽ aut qđ excellit. ℂ Graciles: tenues ut ipse supra: qcqd graciles huc mittitis idi: aut graciles molles. Hor. Quis multa gracilis te puer in rosa. ℂ Fragili cæra: ꝙ cum induruerit facile ictib⁹ cedat. ℂ Et matutinis opatur festa lucer. operari sacro℞ uerbum est: matutinis quæ ad matutinum usq; tẽpus collucent. ℂ Paruos tres habet hæredes: ut eius sperare nõ possim bona. ℂ Libet expectare: ironicos non est ꝙ expectem ne moriãť. ℂ Claudenten oculos. tunc morituram. ℂ Impendat impendium gallinæ faciat. ℂ Tam sterili. pauperi. ℂ Hæc m i. ẽ ipẽ. gallinã ipẽdere nimiũ ẽ. ℂ Cotur. nul. un. p. pa. ca. nemo ꝓ patre ne moriať coturnicis ipẽdiũ fecerit. coturnix miliaria ẽ auis aduẽa q̃ alibi heleboro pasciť. Lucr. ꝑterea nob ueratr℞ ẽ acre uenenũ. At capris adipes & coturnicibus auget. in italia uero milio potissimum pascitur. hanc inscite querquedulam quidam uocant cum sit querquedula multo maior: & ut anas aquis semper innatet DOM.

Si cœpit locuples gallita & pactius orbi
Legitime fixis uestitur tota tabellis
Porticus existunt qui ꝓmittũt hecatomben
Quatenus hic nõ sunt nec uenales elephãti
Nec latio haud usq̃ sub nostro sidere talis
Belua cõcipitur: sed furua gente petita
Arboribus rutulis & turni pascitur agro
Cæsaris armentũ. nulli seruire paratum
Priuato: siquidem tyrio parere solebant
Annibali: & nostris ducibus. regiq; molosso
Horũ maiores & dorso ferre cohortes
Partẽ aliquam belli: & euntẽ in prælia turmã
Nulla igiť mora p nouiũ: mora nulla p hist℞
Pacuuiũ quin illud ebur ducatur ad aras
Et cadat ante lares gallitæ. uictima sacra
Tantis digna deis: & captatoribus horum.
Alter enim si concedas mactare uouebit
De grege seruo℞ magna & pulcherrima q̃q;
Corpora uel pueris: & frontibus ancillarum
Imponet uittas: & si qua est nubilis illi

ℂ Gallita & pactius: illa & is orbi erant: & diuites poetæ seculo: De gallita sic ait Tacitus lib. xvii per idẽ tẽpus postulata ad suppliciũ gallita Crispilina uariis frustatiõibus: & aduersa dissimulãtis principis fama. periculo exempta ẽ. Magistra libidinũ nerõis &c. Inde subiicit. Totius postea ciuitatis gratiã obtiuit cõsulari matrimonio inixa. & apud galbã. Othonẽ uitelliũ. ille fa. Mox potẽs pecunia & orbitate: quæ bonis malisq; tẽporibus iuxta ualent. Aliqui uero textus habẽt galuia in dicto tacito. ℂ Pacti. Tacitus. li. xx. de quodam pactio aphricano meminit: q ẽt iuuenalis tẽpore fuit. ut ide colligi potest. Et Mar. lib. ait artis ebur. medicæ nartetia cernis: habebis munera: quæ cuperet pactius esse sua. ℂ Porticus: tẽplo℞. s. ℂ Hecatomben. hecatombe dicitur ab ἑκατὸν: quod est cẽtũ & βοῦς dicebať. n. sacrificiũ Centũ boum. Vnde strabo lib. viii. scribit: Laconicã quũ priscis annis cẽteris præesset urbibus hecatompolin uocitatã: Inde quotannis per eos boues centenos imolari consuetũ fuerat: quod sacrũ hecatõbas appellabãt. ℂ Quatinus: q̃tin⁹ est qm̃. sed q̃tũ quaten⁹ aut ut. quod festus asserit. ℂ Furua gente. i. nigra ut a Mauris. indis: ethiopibus. ℂ Cæsaris armẽtũ: appositio ẽ. ℂ Regi molosso: idest pyrrho epirota℞ regi. Elephantos italia primũ uidit bello pyrrhi regis & boues lucas appellauit in lucanis uisos. Auctor Plinius li. viii ℂ Ferre pro ferebãt. Plinius scribit in theatro: Cæsaris tempore. xx. Elephantos turritos cũ sexagenis propugnatoribus: e diuerso dimicantibus peditibus qngentis: totidẽq; equitibus fuisse. ℂ Maiores nobiliores indicat magnitudo ut inquit Pli. Minores appellãt notos ℂ Partem aliquã. appositio est. ℂ Igiť quia illi orbi sunt uel quia in i; latio pascunť elephãti. ℂ Nouiũ: is & ister pacuui⁹ captatores erãt. ℂ Illđ ebur. i. elephas: ex cui⁹ dẽtib⁹ ebur efficiť. ℂ Aň la. gal. diximus lares eẽ publicos & priuatos. ℂ Deis. i. laribus gallitæ. ℂ Horũ. s. gallitæ & pactii: q sũt ditissimi. ℂ Alter. i. pacuui⁹. ℂ Pactius: hic itẽ orbus erat diues de quo Mar. artis ebur medicæ nartetia cernis habebis munera q̃ cupet pactius eẽ sua. ℂ Fixis: nã q nũcupabat uota ꝓ alicui⁹ rei euẽtu: ea libellis scripta tẽplo℞ porticib⁹ affigebat qđ in Octauio scribit Trãqllus ait enĩ eũ uoluisse nũcupare uota ꝓximũ lustrũ quanuis paratis iã & scriptis tabellis. ℂ Vestiť: tegiť. ℂ Portic⁹. s. tẽplo℞. ℂ Furua gẽte: segnitiẽ suo℞ tẽpo℞ notat: nã elephanti q olim in bello℞ usum ducebãť: nũc a Domitiano & aliis iperatoribus in uoluptatẽ & theatrũ exhibẽť: qđ Plinius scribit: tradit. n. i ludis germanici elephãtos edidisse quosdã motus incõditos in speciem saltationis: & sæpe

MAN. galita hecatõbe DOM.

hæc in spectaculis legũt. ℂ Furua gẽte: a mauris idis & æthiopibus: nã ab his uehebãt elephãti. ℂ Regi molosso: id ẽ pyrro in cuius aduẽtũ italia primũ uidit elephãtos: ut Varro & Pli. scribũt. ccc. Lxxii. anno urbis cõditæ. ℂ In ꝑlia turmã: qđ ut uerisimile uideaṫ. Pli. scribit. xx. elephãtos turritos cũ sexagenis ꝓpugnatoribus certasse i theatro. ℂ Illđ ebur: id ẽ elephas. ℂ Nouiũ & istrũ pacu. duo captatores erãt quos notat. ℂ De is captatoꝝ q. s. rogãt ꝓ salute id ẽ elephas uictima digna ẽ q̃ mactẽṫ ab his: qui uolũt eẽ captatores. ℂ Gallitæ: quæ est ditissima. ℂ Alter. scilicet pacuuius de quo in superioribus satyris diximus.

MER. ℂ Tabellis eoꝝ. q uota susciperẽt & nũcuparẽt. nã in porticibus deoꝝ tabellæ suscipentiũ & nũcupantium uota affigebãt: ut apud Pli. & Suetoniũ legimus. ℂ Hæcatõben. sacrificiũ cẽtũ boũ: hecatõbe dicit a nũero uidelicet uictimarũ: uel qa (ut auctor ẽ Eustachius) cẽtũ pelo ponesi urbes id faciebãt: & a numero sacrificãtiũ cõposita ẽ dictio. ℂ Furua gẽte petita: ab æthiopibus idis atq̧ mauritãis. ℂ Arboribus rutulis & turni ꝑ scit agro. existimo hæc dixisse iuuenalẽ: qm̃ i Italia suo tẽpore elephãti generabãt: qđ ne icredibile cuipiam uideat: columellæ uerba subiũgant india ꝓhibet molibus ferarũ mirabilis: pares tñ in hac terra uastitate beluas ꝓgenerari qs neget: tamen intra menia nostra natos animaduertamus elephãtes. ℂ Annibali. q secundo bello punico elephãtes in italiam duxit. ℂ Regiq̧ molosso. pyrrho epirotaꝝ Regi: cuius bello primũ italia uidit elephãtos: & boues lucas appellauit: in lucanis uidelicet uisos anno urbis (ut Plinius scribit). cccclxxii. Vnde Ausonius ut lucas boues olim resumpto preferoces prælio: fugit iuuentus romula. ℂ Illud ebur. ꝓ elephãto posuit cõtra elephãtũ ꝓ ebore dixit Vir. Altera cãdẽti ꝑfecta nitẽs elephãto. ℂ In ꝑlia turmã. legimus in historiis elephantes in pugnam gestasse turres cũ pugnatoribus. ℂ Nouium & histrum. captatorum nomina. ℂ Diis captatoꝝ. neq̧ enim alia uictima captatores deos propitiare debent: ut magnã hæreditatẽ assequantur. ℂ Imponet uittas. qa imolanda hostia uittis ligabatur Vir. Vittaq̧ deum quas hostia gessi.

hecatõbe | elephãtes in italia nati | columela | Luca bos | Ausonius

VAL. ℂ Gallita & pactius. hos ꝓ qbuscũq̧ diuitibus ponit. ℂ Orbi. sine ulla liberoꝝ sobole. ℂ Legitime. ample. ℂ Fixis uestiṫ tota libellis porticus. uotis opiṫ q̃ uouerũt multi ut si diuites illi uixerint i eoꝝ testamẽtis hæredes ꝑscribãt. ℂ Existũt. cõparẽt se. ꝑfeṫ. ℂ Qui ꝓmitũt hecatõbẽ. q igẽs sacꝝ polliceãṫ se facturos: nã hecatõbẽ ꝓ eximio ponit sacrificio. sicut Hom. ἐρδον Ἀπόλλωνι τελήεσσας ἑκατόμβας ab ἑκατὸν qđ ualet cẽtũ & βοῦς. bos ꝓ cõstaret cẽtũ aureis solidis in qbus bos celatũ erat idq̧ ut antiquos referrẽt reditus q ex pecudibus fuere. ℂ Quatenus. qm̃ hic cõiũctio ẽ: nã ẽ ubi mõ loci mõ tpis sit aduerbiũ sicut eatẽus & quoad. ℂ Nec uenales. ut si emere uolueris nõ facile iuenias. ℂ Nec latio. ꝓ i latio. i. italia: licet italiæ pars latiũ sit a saturni latebra dictũ. Oui. & dicta ẽ latiũ terra latẽte deo. ℂ Sub nostro sidere. i. regione nostra q̃ ut cæteræ sub sidere uno ẽ hoc ẽ signo ꝙ ei in primis ꝑsidet. ℂ Tyrio. punico. ℂ Seruire solebãt annibali. cũ italiæ bellũ itulit ℂ Regiq̧ molosso pyrrho q romanis intulit bellũ. ℂ Regiq̧ molosso. theopõpus q̃tu ordeci epirotaꝝ gẽtes eẽ scribit e qbus celeberrimæ fuerũt caones & molossi. ℂ Horũ: elephãtoꝝ. ac dorso fertre cohortes ephegesis ptẽ aliquã belli qđ tã seq̃nti q̃ ꝑcedẽti cõnectiṫ. ℂ Et eũtem in ꝑlia turmã: q̃ ut uegesiꝰ ait galli atq̧ celtiberi pluresq̧ barbaræ utebãt nationes in ꝑlio in qbꝰ erãt sena armatoꝝ milia. turma inqt. Var. ut terima e in u abiit quod terdeni ẽqtes ex tribus tribubus thatiẽsium rãnium lucerũ fiebãt. ℂ Nulla igitur mora ꝓ nouiũ. nulla mora ꝓ histrũ pacuuiũ. q hæreditatũ fuere captatores. ℂ Qui illud ebur. i. elephas abusiue nã barus elephas nõlatur. Hor. qđ tibi uis mulier nigris dignissiã baris. ebur ãt os elephãtinũ. ℂ Añ lares gallitæ. ante domũ ditissimi alicuius ciuis ut gallita ẽ. ℂ Tãtis digna deis: ironicos & cũ stomacho uultuoseq̧ legẽdũ ẽ. ℂ Et captatoribus horũ diuitũ hoc ẽ. digni diuites quibꝰ tanta sacrificeṫ hostia & digni captatores qui pro illis tantum faciant impendium. ℂ Et si qua est nubilis illi captatori.

Iphigenia domi dabit hanc altaribus. & si
Non sperat tragicæ furtiua piacula ceruæ
Laudo meum ciuem nec cõparo testamentõ
Mille rates nam si libitinam euaserit æger
Delebit tabulas inclusus carcere nassæ
Post meritum sane mirandum atq̧ oĩa soli
Forsan pacuuio breuiter dabit ille superbus
Incedet uictis riualibus. ergo uides q̃
Grãde operæ preciũ faciat iugulata mycẽis
Viuat pacuuius quæso uel nestora totum
Possideat: quantũ rapuit nero. mõtibus auꝝ
Exæquet: nec amet quẽq̃: nec ameṫ ab ullo

MAN. ℂ Iphigenia. idest filia mactãda uti iphigenia ab agamemnõe patre: ut Dianæ irã placaretur: pro q̃ qdẽ cerua ab ipsa dea supposita ẽ: Captator aũt inqt poeta: filiã quoq̧ sacrificaret etiã nulla habita spe supponẽdæ ceruæ. ℂ Tragicæ ceruæ: de qua tragœdia loqṫ Sophoclis. ℂ Laudo meũ ciuẽ: ironice loquiṫ. ait. n. matus esse hr̃e testamẽtũ orbi mactata filia: q̃ fuerit seruasse mille rates mactata iphigenia. ℂ Meũ: romanũ qdẽ q̃ uouerit filiã. ℂ Testamento. illorũ. s. orborũ. ℂ Mille rates: propter quas uota est iphigenia apud aulidez. ℂ Libitinã: Plutarchus scribit Põpiliũ instituisse libitinã coli: quæ dea sit eorũ: quæ mortuis iusta præstanṫ inspectatrix: siue proserpinã illã: siue uenerẽ crediderimꝰ. ℂ Aeger: orbꝰ ipse. ℂ Tabulas: ubi. s. alios scripserat hæredes. ℂ Inclusus carcere nassæ. idest obligatus pacuuio ob maximum uotum. ℂ Nassa ut festꝰ edocet: est piscatorii uasis genus: quo quũ intrauerit piscis exire non potest: Solent aũt poetæ pisces pro orbis ponere: & piscatores pro captatoribus. ℂ Post meritum mirandum. idest post mactatam illius filiam. ℂ Mycenis. idest aliqua filia. ut fuit phigenia Mycenis. Est autem mycenis hic patronomicũ fœmininũ. ℂ Rapuit nero. Is quidã inter alia a se rapta: templis ẽt cõpluribus dona dextraxit: nulliq̧ delegauit officiũ: ut nõ adiiceret: Scis quid mihi opus sit & hoc agamus: ne quis quicq̃ habeat. Auctor est Sueto.

Libitina | Nassa

DOM. ℂ Iphigenia. i. filia mactanda quẽadmodũ iphigenia mactata fuit: pro qua supposuit diana Ceruã & puella translata

la translata in thaũricã sacerdos Dianæ puella habita in sũmo honore ẽ:ut Herodotus scribit.ea Iphianassa a lucretio dr:& ab homero apud quẽ Agamẽnõ sibi tres filias eẽ dicit: Chrysotemi laodicẽ Iphianassã lucretius. Aulide quo pacto triuia ad uirginis arã Iphianasseo turparũt sanguine fede Ductores danaũ. ℭ Et si nõ spat:quãuis nõ speret captator deã suppositurã ceruã p filiã. ℭ Nec cõparo mille rates testamẽto.q.d. cẽseo pluris faciendũ testamẽtũ qd captat amicus meus:q̃ salus mille ratiũ p qua mactata ẽ Iphigẽia. ℭ Inclusus carcere nassæ.nassa instrumẽtũ est piscatorꝶ quo pisces egressu phibẽt.Silius haud secꝰ ad uitreas solers piscator ad undas Ore leuẽ patulo texẽs de uimine nassã Cautius iteriora ligat:uota ingt hæc nũcupat captator.ut cũ orbus conualuerit eo merito captus:& tanq̃ piscis in nassa cõclusus neq̃at euadere:qn scribat eũ hæredẽ aliis repudiatis & Mar. piscẽ orbo cõparauit:& piscatorẽ captatori:& piscatorẽ piscis amare põt. ℭ Quãtũ rapuit:Nero hẽbat infinitas opes:nã Nero publicas & priuatas opes rapuit:ut scribit Tranq.Fidẽtinus nassam exponit p medico:O ridiculũ caput nec q̃uis uerã opinionẽ in nr̃is scriptis legerit hõ nullius igeni ĩfinitæ stultitiæ:suũ uoluit emẽdare errorẽ qd tñ multis i locis facef conatꝰ ẽ.sed ita mea suis addit:ut nemo nõ intelligat q̃ recte dicit (si qua sunt) aliena eẽ & malẽ ab ipso recitari. Iam ualeat Fidentinus cum præceptore.

ℭ Iphigenia domi. sensus filiam uouebit pro salute amici orbi:quam & sacrificabit exemplo Agamemnonis:qui filiam ad placandam Dianæ iram iussit imolari:Dea uero pro puella ceruam supposuit Sophocles in tragœdia:quæ inscribitur Electra:quam alii iphigeniam dixerunt iphianassaꝫ nominat: Sic & Euripides Ergo quanuis captator non speret filiam saluari:Tamen illam sacrificaturus est. ℭ Libitinam.in templo libitinæ ad funus necessaria parabantur. Vndę & libitinarii ut supra diximus. ℭ Carcere nassæ. ut Festus tradit nassa piscatorii uasis genus:quo cum intrauerit piscis non potest exire.Plautus.nunq̃ ex illa nassa hodie escam petam:& est familiaris poetarum metaphora:ut pisces pro orbis ponant. Martialis.Et piscatorem piscis amare potest.Horatius.Pellicantq; senes quos in uiuaria mittant.Nã in uiuariis claudũtur pisces. ℭ Mycenis.gentile nomen forma patronymica factum. ℭ Rapuit:Nero.tradit Suetonius Neronem iam exhaustum & egentem calumniis : rapinisque intendisse animum: & primum multorum testamenta ad fiscum pertinere uoluit:ac læsæ maiestatis reos perquisiuit:& cum delegaret officium:semper adiiciebat. scis quid mihi opus sit.& hoc agamus ne quis quicquam habeat:ultro templis compluribus dona detraxit: simulacraque ex auro uel argento fabricata conflauit.

MER. Iphigẽia Sophocles Libitina Nassa Plautus rapinæ Neronis

ℭ Iphigenia domi filia uirgo eam quoq; sacrificabit:ut agamemnon olim filiam suam iphigeniam immolare uoluit:nam ut Lucretius inquit. Sublata uirum manibus tremebundaq; ad aras. Deducta est non ut solemni more sacrorum.Perfecto posset claro comitari hymenæo.Sed casta incestæ nubendi tempore in ipso Hostia concideret mactatu mœsta parentis.Exitus & classi fœlix sanctusq; daretur:ea a quibusdam iphianassa dicta est:ut a Lucretio:triuiæ ad uirginis aram iphianassa turparunt sanguine fœdæ Ductores danaum. ℭ Et si non sperat tragicæ furtiua piacula ceruæ:nam cum uirginem ut aiunt altaribus ulysses & Menelaus & calcas admouissent cælum repente cœpit nube tegi q; secutæ corruscatiões fulmina marisq; & terræ ingẽs motus & aeris ereptum omniuo lumen:inde imbrium grandinumq; uis inaudita:nec horum prius ulla fuit quies q̃ qui se sacris accinxerant in proxima dilapsi effugerent:quorum in diuersa mentes agebant imminentia pericula ne sacrificarent uirginem tam repente cæli aborta mutatione.ne autem ab huiusmodi sacrificio desisterent militum interuentione & dimouendæ classis consilio mouebantur.in hac tam ancipiti sententia e luco reddita uox est detestari numen sacrificii genus abstinendumq; a uirgine.dubitantibus igitur cunctis quid demum immolandum esset.cerua forma mirabili ante ipsam aram constitit intrepida: eam uero sibi oblatam diuinitus hostiam arbitrati deprehensam immolauere:q̃bus peractis & pestilens sedatꝰ morbus & nauigandi omnis oblata facultas est. ℭ Tragicæ furtiua piacula ceruæ.q̃uis non speret redimi filiam posse ut iphigenia suggerente se cerua de qua re conscriptæ sunt tragœdiæ. ℭ Laudo meum ciuem.ironicos. ℭ Nec comparo testamento mille rates.cum testamento ad quod ille inhiat non comparo mille rates quarum causa ne periclitarentur filiam dux græcorum agamemnon uoluit suam immolare. quod etiam Horatius execratur. Tu cum pro uitula statuis dulcem aulide natam Ante aras spargisq; mola caput improbe falsa.Rectum animi seruas. ℭ Nam si libitinam euaserit æger. libitinam mortem. sic Horatius non omnis moriar multaq; pars mei uitabit libitinam cum proprie libitina sepeliendi cadauera ministerium. sic Valerius maximus de gratis marco cornuto prætore funus hyrcii & pansæ iussu senatus locante qui tunc libitinam exercebant.tum rerum suarum usum:tum ministerium suum polliciti sunt:qui libitinarius & libitinam exercet. Vlpianus de instito actione.idem ait si libitinarius incautum rerum pollicitorem habuerit isq; mortuum spoliauerit dandam in eum quasi institoriam actionem. ℭ Delebit tabulas:testamenti in quibus hæres erat scriptus captator. ℭ Inclusus carcere nassæ.nassa est piscatorii uasis genus quo cum intrauerint pisces exire non queunt.Plautus.nunq̃ ex illa nassa hodie escam petam. ℭ Ille superbus.pacuuius.

VAL.

Satyra.xiii.Li.V.

Exemplo quodcunq; malo committitur:ipsi
Displicet auctori; prima est hæc ultio q; se
Iudice nemo nocens absoluit; improba q̃uis

Argumentum satyræ.xiii.

Tertia post decimam solatur damna dolentes.

Exemplo quodcunq; malo. Caluinum se cruciantem:q; depositum sibi denegatum fuerat consolatur:multis enim idem accidisse ait. Appellatq; fœlices illos: qui uitæ incommoda facile ferunt.Inde arguit eos:qui dummodo aliorum pecuniaꝫ retineant sine timore aliquo deo

MAN.

Gratia fallacis prætoris uicerit urnam
Quid sentire putas omnes caluine recenti
De scelere & fidei uiolatæ crimine: sed nec
Tam tenuis census tibi cōtigit: ut mediocris
Iactare te mergat onus. nec rara uidemus
Que pateris: casus hic multis cognitus ac iā
Tritus & e medio fortunæ ductus aceruo.
Ponamus nimios gemitus: flagrantior æquo
Non debet dolor esse uiri: nec uulnere maior
Tu q̄uis leuiū minimā: exiguāq; malorꝝ
Particulā uix ferre potes: spumātibus ardēs
Visceribus sacrū tibi quod nō reddat amic9
Depositū stupet hæc qui iā post terga reliq̄t
Sexaginta annos fonteio consule natus.
At nihil in melius tot rerum proficis usus
Magna quidē sacris quæ dat p̄cepta libellis

tum perierant. Ad consolationem postea redit Caluini ostendens malos omnino a deis punitum iri. ¶ Exemplo: Exemplum est quod rem auctoritate aut casu alicuius hominis: aut negocii: confirmat: aut infirmat. ut inquit Cicero libro primo rhetoricorum. ¶ Ipsi' displicet auctori: improbi nanq; pœnitentia sunt referti: nec etiam erga se quidem amice affecti esse uidentur: propterea q; nihil habent quod sit amabile: ut scribit philosophus libro. ix. eth. ¶ Auctori: i dest peccanti. ¶ Vitio: pœna: unde ait Cicero pro milone. Et pœnam semper ante oculos uersari putent: qui peccauerint: Vide to tamen latius inferius deprauatorum conscientia. s. ibi. Quos diri conscia facti mēs habet attonitos. ¶ Improba gratia. i. iniusta. ¶ Prætoris: qui centumuiralibus præsidet. Vnde Plini. libro. vi. epistola ad Ruffum sic ait: hoc facto nepotis commotus prætor: qui centūuiralibus præsidet: deliberaturus an sequeretur exemplum inopinatum nobis ocium dedit &c. ¶ Vrnam. i. iudicium ipsum iudicum ex urno sorte lectorū: hoc autem ait: quoniam ut ostendimus in ultima satyra. Iudices erant centum quinq;. Vtq; indicat Asconius oratione pro Milone: coram accusatore ac reo pilæ in quibus nomina iudicum inscripta essent: æquabant̄: dein rursus postera die sortitio iudicū fiebat. unius &. Lxx. qui numerus quum sorte attigisset: illi protinus sessum ibant: tū ad dicendū accusator duas horas reus tres habebat. Reusq; eodē die illo iudicabat̄. Relinq̄bat̄ āt numerus iudicum qui sn̄ias ferrent Quinq̄gesimus & unus. ¶ Caluine: is quidē poeta fuit humilis. Mar. li. vi. æquales scri. uersus Caluinus: & umber. recēti: recens illuc est: qđ paulo an̄ deerit: ut inquit Cic. li. iii. tusc. ¶ De scelere: Quicquid nō oportet scelus eē. Quicquid nō licet nefas putare debemus. ut inq̄t Ci. in padoxis. ¶ Fidei uiolatæ: pditissimi ē hoīs simul & aicinā dissoluere: & fallere eū: q lesus nō esset: nisi credidisset. Vt inquit Ci. p sexto roscio: Et li. iii. off. ait: qui iusiurandū uiolat. is fidē uiolat quā in capitolio uicinā iouis optimi maximi ut in catonis ōrone ē: maiores nr̄i esse uoluerūt: idē quoq; li. i. rhet. inquit: ut locus in mari sine portu nauibus nō potest eē tutus: sic aius aicis sine fide stabilis ē nō pōt. ¶ Nec rara uidemus q̄ pateris Cice. ad Tici. li. v. epist. fam. ita inquit: Est āt cōsolatio puulgata quidē illa maxime: q̄ semp in ore atq; in aīo hēre dēmus: hoīes nos ut eē meminerimus ea lege nato oībus telis fortūæ ꝓposita sit uita nostra neq; eē recusandū: quo minus ea: q̄ nati sumus cōditiōe uiuam. Neue tam grauiter eos casus feramus: quos nullo consilio uitare possumus. euentusq; aliorꝝ memoria repetendis nihil accidisse nobis noui cogitemus ¶ Fortunæ aceruo multos. n. casus fortūa hēt. ¶ Flagrantior. ardentior maior uehementior. ¶ Viri. i. prudentis & magnanimi unde ab uiro dicta est uirtus: ut inquit Cic. & philo. li. iiii eth. ait: q; magnanimus neq; uehementer in prosperitate lætabitur. Neq; nimiū in aduersitate dolebit. ¶ Quāuis p q̄tūuis leuiū. ¶ Vix ferre potes. Difficile est enim tacere: quum doleas: ut inquit Cice. pro sylla. ¶ Sacrum propter adhibitum: scilicet iusiurandum. in quo ut Ci. inquit lib. iii. off. Non metus sed quæ uis sit debet intelligi est enim iusiurandum affirmatio religiosa. quod autem affirmatiue quando deo teste promiseris: id tenendum est. Paulo item inferius sic ait. Nullum enim uinculum ad astringendam fidem iureiurando maiores arctius esse uoluerunt. Id indicant leges in duodecim tabulis. Indicant sacratæ indicant fœdera: quibus & cum hoste deuenitur fides. Indicant n̄ationes: animaduersionesq; censorum: qui nulla de re diligentius q̄ de iureiurando iudicant. ¶ Depositum. Aristoteles particula decimaoctaua problema. petit. Cur depositum denegare iniquius sit q̄ mutuum. An q; amico iniuriam facere turpe est: depositum igitur qui negat amico iniuriam facit. uullus enim quicquid deponit nisi credens confidensq;. At is cui debetur: amicus non est: non enim mutuo concedit: sed uere dat qui amicus est. An quia maior iniuria committitur: præter damnū enim fides negligitur. Cuius gr̄a q̄uis nil aliud cogat: abstinendum ab iniuria est. ¶ Stupet miratur relicta scda persona ad tertiam loquitur: de eadem intelligens ad quā illico redit. dicens. ¶ At nihil in melius tot rerꝝ ꝓficis usū. Fōteio consule natus Sueto. de Caligula inquit. C. Cæsar natus est pridie cal. septem. pr̄e suo & Ci. Fōteio capitōe consulibus. Et plini. li. vii. c. xxi. sic nuperq; fonteio: & Vipsano consulibus: annos. viiii. genitū puerū a meridie ad uespum. lxxv. Milia passuum cucurrisse. ¶ At nihil in melius: Caluinū ignauiæ arguit: q; sibi non redditum depositum stupuerit: cū sæpius illud idem multis acciderit. cunq; iam senior sit: tam leuia nō didicerit pati. ¶ Magna sunt. scilicet laudat āt fortes uiros qui damna cuncta atq; incommoda spernunt.

Exemplū
iudices.
Cy.
recens
Scelus
Nefas
Fides
iusiurādū
Fides
necessaria
Fortunæ
tela
Virtus
unde
Magnanimus
iusiurādū
Depositū
denegare
Funteius
Consul
sapientis
patiētiam
Fortitudinis ꝓpriū

DOM.

¶ Domitius Calderinus Veronensis in. xiii. Satyra Ad Iulianum medicen.

EXemplo. Caluinum qui abnegata sibi pecunia uæhementer agebatur: ita consolando lenit ut tēpora sua notet: quibus frequenter id accidebat. prima consolatio est eum qui abnegauerit non esse liberatum cruciatu: q̄uis iudices non damnauerint: cum conscia ipsa hominem sceleratum torqueat. ¶ Vrnam prætoris: nā sortes in ūrnā coniectæ i dānatos ducebant̄. Vir. Quæsitor minos urnā mouet. licet inquit

cet inqt p gratiā euaserit urnā.s.iudicii & dānationē ptoris fallacis:tñ nō ē absolutus cruciatu.¶ Te mer/gat:hoc ē obruat & cogat i desperationē.¶ Quæ pateris:altera cōsolatio a cōi.s.fortuna.¶ Sexaginta an.re darguit leuitatē Caluini:q cū sit natus sexagesimū annū nō didicerit usu rerū ferre tā exiguā calamitatem. Caluini pterea meminit.Mar.mali poetæ.¶ Fonteio:fonteius capito cōsul de quo Tacitus:auariciā fontei capitonis adimēdis assignādisq; suæ militiæ ordinibus integre mutauerat:nec cōsularis legati mensura &c. Plinius nuper Vipsano & fonteio Cons. Tranqllus natus ē.C.Cæsar pře suo & Fōteio capitōe cōsulibus.

Enarratio Tertiædecimæ Satyræ.

Xemplo quodcunq; malo committitur ipsi Displicet auctori.Ostendit nocentium mētes oc culto semper supplicio cruciari:& si plerunq; sceleris gratia doloso hominum iudicio fiat. Nā ut ille dixit:conscientia mille testes.Solatur aute; his rationibus q impatientissime ferebat ab iuratam pecuniā.¶ Cōmittitur.male agiť peccatur.¶ Auctori.factori.¶ Prætoris uicerit urnam.Seruius exponens illud Virgilii.Quæsitor minos urnam mouet tractum hoc esse ait ex more romano:Nam tempore quo causæ agebātur:conueniebant omnes:unde & concilium ait.Et ex sor te dierum ordinem accipiebant.ut post diem trigesimum suas causas exequerentur:unde est urnā mouet. Et Iuuenalis improba q̄uis gratia fallacis prætoris uicerit urnam:ex quo sensu colligimus prætoru; fraude quorum arbitrio iudicia fiebant:causasq; quæ sortito egrediebantur differri solere:& crimina plerunq; igno sci.Pedianus uero aliter Virgilianum illud enarrat secundum aliam iudiciorum consuetudinem.Nam Vir gilius inquit.Minoem iudicem apud inferos tanquam si prætor sit rerum capitalium quæsitorem appellat. Dat ibi sortitionem.ubi urnam nominat.Dat reiectionem iudicum:cum dicit concilium uocat.Dat cogni tionem:cum dicit uitasq; & crimina discit.ex quibus Pediani uerbis elicietur hic sensus:cum in urnam iudi/ces missi essent:permitteretur; accusatori & reo ex illo numero ut reiicerent:quos putarent:aut sibi inimi/cos:aut ex alia re incommodos fore:reiectione facta subsortiebatur alios prætor:ut scilicet legitimus nume/rus compleretur:nonnunquam fraude prætorum supponebantur iudices:qui corruptissimi iudicarent id quod in sortitione iuniana accidit:ubi iunii prætoris dolo(ut fama erat) damnatus fuit opianicus. Ergo quanuis prætoris gratior in iudicum sortitione urnam uicerit:tamen nemo nocens absoluitur.¶ Fonteio consule.fonteium quendam habemus.cuius causam egit.Cicero apud Tacitum plinium & Suetonium le gimus consulem fonteium sæpe fuisse:sub cuius consulatu natus sit caluinus haud facile dixerim.

MER. caluinu; Mos ro. i iudiciis Pedianus Quæsitor Sortitio reiectio Cognitio Fonteius

¶ D.Iunii Iuuenalis satyrarū libri qnti Georgii Vallæ Placentini cōmentarius. De Fraudibus.

EXemplo quodcuncunq; malo committitur ipsi displicet auctori. Caluinum consolať mœrēte; & pariter indignantē φ depositū is quē amicū fuerat arbitratus tam audacter & cōstati uultu su um apud se ullū esse iret inficias ac ostendit eo scelerum multitudine impunita euectā esse homi num audaciam ut id minime mirari oporteat.contra uero cauēdū ne in huiusmodi flagitia pro labatur quandōqdē nō defutura tādē diuinitus maloŗ sit ultio.¶ Exēplo quodcūq; malo com mittiť ipsi displi.au.primā ē hæc ultio φ se iudice nemo nocens absoluitur:& Ci. nolite enim inquit putare quemadmodū in fabulis sæpenumero uidetis eos qui aliqd impie scelerateq; cōmiserūt agitari & perterreri tædis ardentibus sua quenq; fraus & suus terror maxime uexat:suū quēq; scelus agitat:amētiaq; afficit:suæ malæ cogitationes conscientiæq; animi terrent:eæ sunt impiis assiduæ domesticæq; furiæ. ¶ Fallacis pto. uice.ur. ptoris seueŗ fugerit iudiciū urnā p iudicio posuit qd sortito ueteres i urna iudicarēt:ut i pluto ari stophāes.& i casina Plau.idicarūt.¶ E me.for.du.acer.hoc dicit nō ē φ q̄raris tibi id soli cōtigisse cū pter a/lios casus hūc sæpissime tuū fortuna imitať.¶ Pona.depōamus aphæresis pathos.¶ Flagrā.æquo.quam res ipa poscat.Q Spumātibus.ira æstuātib⁹ uiscerib⁹.¶ Quod nō.red.ami.dep.depositū ē:ut Vulpian⁹ i quit:φ custodiēdū alicui datū ē.dictū ex eo φ poniť.ppō.n.de auget depositū:ut oñdat totū fidei eius cō/missum φ ad custodiā rei pertinet:differt āt a seq̄stro:φ ut Paulus inqt pprie in sequestro ē depositū φ a plu ribus insolidū certa cōditiōe custodiēdū reddēdūq; tradiť.¶ Post ter.reli.sexa.an.q annos sexaginta natus est.¶ Fonteio cō.na.q augusti tēpore uixit.Hora.Interea mœcenas aduenit atq; Cocceius capitoq; simul fonteius ad unguē.Factus hō antoni non ut magis alter amicus.legiť &.C.fontei⁹ crassus q in hispania cū tribus milibus hominum pdatū pfectus locoq; iniquo circūuētus ab asdrubale ad primos tm̄ ordines rela to cōsilio incipiente nocte quo tpe minime expectabať p stationes hostiū erupit:at eū nō hoc loco dici certū est.¶ Sacris quæ dat præce.li.quoŗ scripta tanq̄ res sacras tenaci deceat tenere memoria.

VAL.

Victrix fortunæ sapientia:dicimus autem
Hos quoq; fœlices q ferre icommoda uitæ
Nec iactare iugum uita didicere magistra:
Quæ tam festa dies ut cesset prodere furem
Perfidiā:fraudes:atq; omni ex crimie lucrū
Quæsitū & ptos gladio uel pyxide nūmos
Rari qppe boni.numero uix sūt totidē quot
Thebarum portæ,uel diuitis hostia nili.

¶ Victrix fortunæ sapientia:hic sat.x.ait de Democri to inqt.Quū fortūæ ipsæ minaci mādaret laqum:me/diūq; oñderet unguem.Et Sene.epi.ix.ait.Nť sapiens uincit qdē incōmodū oē.Ci.uero i li.de.n.d.sic.Stul/ti nec uitare ueniētia possūt:nec ferre pñtia.¶ Qui icō moda uitæ.Epist.Lxxxxix.ait Sene.& hoc ipum si in telligimus solatium ē:æquo aio pdere qd piturū ē:& Hora.in sat.ii.ait.Fortiaq; aduersis opponitæ pecta re b⁹.Et Cic.libro tertio offi.magnitudinis animi pro/prium est:nil extimescere:oia humana despicere:nihil quod homini accidere possit intollerandum putare. ¶ Pyxide.ueneno i pyxide prato.¶ Rari qppe boni Hora.libro.i.Epist.ad quintiu; ait.uir bonus est quis

MAN. Bonus qs

Qui consulta patrum: qui leges iuraq; seruat: quo multæ magnæq; secāt iudice lices: quo rūsore. & quo causæ teste tuentur. ℭ Thebarꝝ portæ. de thebis in boetia intelligit: quæ septem habuere portas. Ouidius lib. secundo tristium. Cur tacui thebas. & mutua uulnera fratrum. & vii. portas: cum duce qq; suo: Est autem allusio ad. vii. sapientes: qui quidē hæ fuere. Thales. Solō. piander. cleobo. Chilon. Bias. pittacus. Hostia nili ea. vii. sunt pelusiacum. Canopicum: Bolbiticum seu Bolbitinum. Sebenticum: phatnicum uel phanniticum. Mendelium seu mendesicum. tanniticum Aucto. Stra. libro. xvii. Et Pli. li. v.

Thebæ

Nili hostis

DOM. ℭ Victrix fortunæ sapientia: eos inquit laudamus qui in aduersis sua prudentia uictores fortunæ casum & temeritatem contemnunt. ℭ Quæ tam festa: hoc dicit qm̄ de scelere diebus festis agere non licebat prodere furem: ut in ea non audiatur aliquid de fure. ℭ Vix sunt totidem quot thebarꝝ portæ: alludit ad septē sapientes quos antiquitas uenerata est portæ thebarꝝ in boetiis septē fuerūt. Home. & thebana simul nostris cecideꝛ sub armis mœnia: quis septem fuerant portæ: & Oui. & septem portas cum duce quāq; suo: idem Hesiodus: thebæ præterea in ægypto centum portis nobiles: quas inter miracula refert. Pli. thebæ in Cilicia patria andromaches meminit: thebæ in Lucania: ut Cato scribit.

MFR. ℭ Victrix fortunæ sapientia. sic Virg. Et fato rerꝝ prudētia maior: atq; ſm eos locutus est qui uolunt aduersos casus instantes atq; iminentes nostra prudentia posse uitari & interim superari. ℭ Pyxides: ueneno in pyxide condito: ut apud Quintil. in illa pyxide celiana: hoc est: qua celius accusatus fuit uenenum parasse Clodiæ. Vt extat apud Cice. in orone pro celio. Quæ uerba deprauata sunt a correctoribus. Nā pro pyxide apodixe legitur. ℭ Thebarꝝ portæ: boetiæ thebæ septē habuisse portas traduntur. Vnde dictæ αωτα ωυλει. i. septē portarꝝ ad differentiā ægyptiā thebæ fuerūt: & thebe ύωοωλακιοι: a quibus imperauit getion Andromaches pater quæ thebeis a patria denominata fuit. ℭ Diuitis hostia nili: septē nili hostia legimus apud geographos. ℭ Diuiti: quia ſm Virgilium. Viridem ægyptum nigra fecundat harena.

Pyxis celiana

Thebæ

VAL. ℭ Victrix for. sa. i. philosophia q̄ de hoium scripta est morib⁹ q̄ cū sapia primo noiareꝛ pythagoræ auctoritate post p̄hia dici cœpta: ac ut ita noiareꝛ ꝑpetuo obtinuit. ℭ Victrix for. ꝙ mēs humana nullis fortūæ sit incursib⁹ obnoxia: nā fortunæ actōes duce regib⁹ sapia. ℭ Vita did. ma. sapiēti cōsuetudie gubernata. ℭ Gladio: ut latrōes & siccari cōparāt. ℭ Pyxide: ueneficiis. ℭ Rari q̄ppe boni nūero uix sunt totidē. Quot thebarꝝ portæ uel diuitis hostia nili bonos septē oino eē ait: septē fuerūt quos græci sapiētes dixere. Thales milesius: Solō atheniēsis: chilon lacedæmoni⁹: pittacus miteleneus: bias cleobulus. lidius periāder corinthus: quos ut mea fert opinio bonos uocat: at quot thebarꝝ portæ inquit plane in ægypto thebas cētū portis fuisse constat ut paulo post. Atq; uetus thebe cētū iacet obruta portis: q̄ ut ꝑclus auctor ē a nili regis filia thebe nomē adepta est: qdā uero epaphi: alii ꝑrei: alii neptūni: qdā libyon: nōnulli epyri filiā thebē dedisse nomē ferunt: eiusdem quoq; nominis alia fuit in cilicia urbs. Home. in primo iliados: ῷχο ά εοεδόηβην ιέρην ωολιν ηέτιωνοό: quā ideo ita noiatā scribit dicæarchus ꝙ cū eetiō genere pelasgus e græcia in ciliciā cōmigrasset: urbēq; atramitiō cōdidisset: ibi filiā noie thebē genuit: quā postea nubilē se gemini locaturꝝ palā dixit: nisi q eam in certamine qđ ꝓposuerat supasset: at cū per id tēpus adesset hercules eā uictor adept⁹ ē: a cui⁹ noie urbē in platio ciliciæ mōte a se constructā noiauit: sunt ēt nō obscuri sane auctores q thebē alexādri q apud phereos in thessalia terānidē occuparat uxorē occiso noctu cū cubaret marito in ciliciā ꝓfugisse: & cōditā a se urbē thebas de suo noie uocitasse scribāt: at si diligēti⁹ id ꝓspiciāt seꝑfecto tēporꝝ argui cōpiēt iscitia. Cato āt auctor ē in lucania thebas piisse a colōis aoniis oli cōditas. Bacch⁹ in aphrica urbē quoq; cōdidit thebas. Hieronym⁹ in cōmētario epistolæ pauli ad galatas massiliā inqt phocei cōdiderūt: quos ait Var. trilingues eē: ꝙ græce loquantur & latine & gallice. oppidū rhodā coloni rhodiorꝝ locauerūt: uñ amnis rhodanus nomē accepit: ꝑtermitto carthaginis cōditores tyrios & agenoris. urbē ꝑtereo thebas liberi q̄s in aphrica cōdidit: q̄ ciuitas nūc thebestis dr̄: fuit ēt thebe in italia ciuitas. fuere postrēo in aonia thebe q̄s cadm⁹ ferūt cōdidisse: sūt q ogygē dicāt. uñ res antiq̄s ogygia multi noiarūt qđ uetustissimū id traditū sit fuisse oppidū q̄ sole quātū me legisse meminerim septē fuisse portarꝝ ferunt. Hōε. ηιίειο και οηβηό εΔοο ειλοιεν εωταωύλιο. ℭ Vel di. ho. ni. diuitis feraces reddētis suo limo agros: uñ & nilus creditꝛ a nōnullis dictus: licet a nilea rege qdā: ut Diodorus nominatū existimarint: ꝙ eū longe utilissimū incolis reddiderit: cū antea nielo nominareꝛ: nilo uero hostia oium cōfessione sunt septē. Vir. in carmine georgico. Et diuersa ruēs septē discurrit in ora. quorꝝ unū auctore diodoro peleusiacū uocitant. alterꝝ paniticū. tum medesium & phœneticum & sebetinicum & uoluetion. ultimuum canopon a quibusdam herculanum.

MAN. ℭ Nona ætas agiꝛ: quonam pacto nona uere & apte exponi possit: nō habeꝛ. ℭ Quorꝝ sæculorum: scilicet ℭ Nullo metallo: quarta enim ætas a scelere nomē accepit: nam dicta est ferrea. Cū ferrū peius sit: ære: argēto: auro. ℭ Clamore ciemus: dicim⁹. n. ꝓ deū atq; hominū fidē. ℭ Quāto clamore. s. ℭ Fessidiū agētē cās agitātē. ℭ Sportula uo. poetæ recitātes. & causidici cœnā & sportulā multis dabāt: ut ab illis in actiōibus laudarenꝛ. Mar. li. vi. Qđ tā grāde sophos clamat tibi turba togata. nō tu pōponi cœnā discreta tua ē. ℭ Vocalis resonās & clamās laudādo aliquē. ℭ Sēior Caluine. ℭ Bulla digni. i hitu puerili: Cū puerilis: & simplex tibi mēs & aius isit. ℭ Veneres. oblectatōes. ℭ Exigi.

Nona ætas agitur: peioraq; sæcula ferri
Temporibus: quorum sceleri nō inuēit ipsa.
Nomen & a nullo posuit natura metallo.
Nos hominū: diuūq; fidē clamore ciemus
Quanto fessidium laudet uocalis agentem
Sportula dic senior bulla dignissime nescis
Quas habeat ueneres aliena pecunia? nescis
Quē tua simplicitas risū uulgo moueat: cū
Exigis a quoq̄ ne peieret: & putet ullis

Petis

Esse aliquod numen templis araeq; rubenti.
Quōdā hoc indigenae uiuebāt more priusq̄
Sumeret agrestē posito diademate falcem:
Saturnus fugiens: tūc cū uirguncula iuno
Et priuatus adhuc idaeis iuppiter antris:
Nulla super nubes conuiuia caelicolarum

Petis peieret. Cicero lib. iii. off. sic ait. Non enī falsu; iurare peierare est: sed qd ex ai tui snia iuraueris sicut uerbis cōcipitur more nostro: id non facere periurum est Scite enim Euripedes: Iuraui lingua mentem iniuratā gero. ℭ Rubētī hostiarū cruore. ℭ Indigene: latini q̄si inde geniti. ℭ Priusq̄: idest ante aetatem argenteam. ℭ Virguncula. s. erat & natu grandior fratrib⁹ quod scri. Ho. lib. iiii. iliados. ℭ Satur. fugiens: is iouē filiu; fugit: regnauitq; postea in latio aetate aurea: latinosq; docuit agriculturam: de quo latius in. g. diximus: & etiam supra. ℭ Priuatus adhuc: scilicet erat i antris idaeis: idest ioue nondum regnante: nam in secūda aetate argentea post auream. s. coepit regnare iuppiter. Qui ut scribit hom. li. vii. iliados moti ideo p̄sidebat. ℭ Nulla. s. erat.

ℭ Nona aetas: nō numerū secutus est nrorū de aetatib⁹. q. quatuor tm̄ esse dixerūt: Sed graecorū q ad octauā peruenirūt. heroicā & deorū & alias aetates iterponētes. ad gn̄a metallorū referre nō placet q̄ septē sunt: nō. n. diximus aetatē electri: aut stagni: aut plūbi. ℭ Nos hoium diuūq; fidē: hoc est disperati hois. q. d. tu clamās quottidie desperato aio: proh deū & hoiem fidem. ℭ Sportula uocalis: tporum suorū morē notat: nā poetae & patroni multis dabant coenā & sportulā ut ab his in actionib⁹ laudarent. Mar. q̄d tā grāde sophos clamat tibi turba togata. Nō tu pōponi coena diserta tua ē. ℭ Sportula uocalis. i. hoies q accipiūt sportulā a Fessidio ut uocem accōmodēt. ℭ Fessidiū: malū causidicū & ambitiosum suorū tēporū notat fessidii alterius meminit Hora. de quo hic intelligere ineptissimi hois ē. ℭ Bulla dignissime: idest digne habitu puerili cum habeat animum puerilem. ℭ Exigis: idest nemo est qui te non derideat cum petis ne aliquis peieret: & ne deos offendat: deos enim nullos esse omnes iam credunt. ℭ Rubenti: sanguine hostiarū. DOM.

ℭ Nona aetas agit. adeo creuerūt uitia & scelera: ut illa diuisio aetatū p metalla iam desierit: inueniēdūq; sit nouū metallū uel potius noua appellatio p̄ scelerib⁹ hoium. ℭ Vocalis sportula. quā distribuētes uoce magna ad noīa & dāda & uocāda utebant id qd Quinti. affirmare uī uituperās quorūdā pnunciationē q ad librarios suos ita respiciūt ut sportulā dictare uideāt. ℭ Dignissime bulla. q aetate senex dignus tn̄ bulla uideris qua pueri decorabant: ut illorū aetas significaret: eā aetatē alterius regēdā cōsilio. ℭ Peieret. falso iuret: a p & iuro: abiecta r & u lōga in e breuē cōuersa fit peiero. ℭ Indigenae. hi sunt quos graeci αὐτοχθονεσ uocant. hoc ē indegenitos: nec aliūde uenientes: uñ Vir. Haec nemora idigenae fauni. ℭ Saturn⁹ fugiēs. pulsus a filio ioue saturn⁹ d̄positoq; regno italiā naue petiit exceptusq; a iano uites coler docuit. uñ & ultisator dict⁹ MER. Dictare Sportulā Bulla Peiero Indigena Saturnus

ℭ Nona aetas agit: hoc exaggerādi cā magis dictū q̄ q; ita uideat: nā subiungit. Nomē & a nullo posuit natura metallo cū Hora. ferreū uideri saeculū uoluerit dicēs. Iuppiter illa piae secreuit littora gēti. Vt inquinauit aere tēpus aureum. Aere de hinc ferro durauit saecula quorū. Piis scda uate me dat fuga. nisi q; Plato in octauo de repu. ait saecula a simplicibus dicta prius metallis. postea a cōpositis: ut aes cū auro: & argentū cū ferro mixtū saecula duo faciāt. ita uideri possunt haec saecula multiplicari potuisse ad nouē usq; aetates. ℭ Peioraq; saecula ferri tēporibus quorū sceleri nō inuenit ipsa. subaudiendū saeculis quae longe pessima tā Ouidi. q̄ hesiodus fuisse uoluerūt. ℭ Nomē & a nullo posuit natura metallo. ueluti caeteris ut cu; ipsa natura metalla deficere uideant siquidē post octo annorū milia ab inchoato mundo ad eiusdē interitū nullū superesse tp̄s dixerūt nō mō e ueteribus a noīe christiano prophanis multi: sed & Augu. in sextū pphetae dauid psalmū. a quibusdā p̄dicatū tum demū uenturū diuinū eē iudiciū. & Lucre. suo tēpore mūdum senescere cōquerit i quo oīa oboriri mala & cōtra bona interire existimat. Idē quoq; beatus martyr Cyprianus putat q; indicare hic quoq; Iuue. uoluisse credi par est: nec magis nonā agi aetatē q̄ ultimā q; nonus numerus triplici trinario qui numer⁹ pfectissim⁹ ē cōstare intelligat: quasi aliā aetatē nō sit expectare q; hoc numero absolutū significare limitē quēdā ueteres consuesse dicere nemini obscurū sit: nā qd aliud significat ticyum per nouē porrectū esse iugera: q̄ orbē uniuersum occupasse libidinē. Lucre. Qui nō sola nouē dispersis iugera mēbris. Obtineat s; q terrai totius orbē. & subiungit. Sed tycius nobis est hic in amore iacentē. Quē uolucres lacerāt atq; exit anxius angor Aut alia q̄uis scindunt turpidine curae. & mille apd̄ poetas similia passim ē inuenire: q̄ ne nimius sim: ac ne meū egrediar interptandi ppositum in aliud tēpus cōmodius pferenda reiicio qn̄ satis liquere opinor cur nouā eam aetatē dici uoluerit. ℭ Nomē & a nullo posuit natura metallo. dicta metalla q; in ea intra terrae uenas scrutent hoies μεταλλαν enim rimari significat. Hom. ἀντίον τατταεκασα λιτίρεο ἀλλεμεταλλα nos hominū diuūq; fidem clamore ciemus nos qui haec tum audimus tu; intuemur exclamamus proh deū atq; hominum fidē. ℭ Vocalis. clamosa. ℭ Sportula. idest qui sportulam petūt quae a sparto dicta. ut quidam putant ab asportando. Varro de uita patrum neq; enim obsonium in tota coena coeptum ex uariis rebus coniectum in unam sportam perspicitur. ℭ Agentem. dispartientem. ℭ Dic senior bulla dignissime. hoc est senex quem merito liceat puerum appellare: Nam bulla insigne praetextatorum puerorum fuit a graeco sumptū uerbū. βουλη q̄d latine ualet consilium uel q; eā aetatē alterius regēdā cōsilio oñderet deposita romani adolescētia eā exuebāt. Persius. Cū primū pauido custos mihi purpura cessit Bullaq; succinctis laribus donata pepēdit. ℭ Araeq; rubēti. pp̄ter ignem ad sacrificia cōparatu;. ℭ Quondā hoc indigenae uiuebat more. priores illi agrestes & rupices: uñ geniti alii. ℭ Saturnus fugiēs. e creta i italiā a quo latiū dictū hic lr̄as iprimere. significare nūmos in italia primus: ut Cyprianus inqt instituit: uñ aerariū saturni uocitatū & rusticitatis hic cultor fuit. inde ferēs falcē pingit: quē fugatū hospitio excepit ian⁹ p̄fugū. ℭ Et pri. ad. id. iup. an. nondū a rhea mre in antra cretae: ut caprae amaltheae lacte aleretur missus. VAL.

MAN. ℭ Puer ilia. Ganymedes ab ioue rapt⁹ ad mēsæ ministeriū. ℭ Herculis uxor. i. hebe iunōis filia q̄ añ ganymedē ioui pocula ministrabat de qua hom. i principio li. iiii. ilia. ΗΒΗ āt pubertas dr̄ ΗΒΑΩ. pubesco uigeo

Nectar. ℭ Ad Ciathos. s. erāt. ℭ Siccato necta. exhausta potiōe nectar. n. deoꝝ potio ē ut scri. Fest. Et apulei⁹. li. vi. met. inqt. Tūc poculū nectaris: qđ uinū deoꝝ ē. &c. Lati⁹ tñ supra. ℭ Siccato nectare. i. expletis mēsis tergēs sibi uulcan⁹ brachia nigra erat in liparea taberna nō, n. in cælo prādebat. Nigra uero brachia ait: quoniam iouis faber ē. Vulca. Tergēs āt inqt: qm̄ moris ē añ & post mēsas abluere palmas. ℭ Liparea taberna: in liparea taberna. s. erat. Ex æolis āt insulis q̄ ēt liparææ dictæ

Hiera sunt hiera sacra ē uulcano: de q̄ lati⁹ dcm̄ ē sat. i. ibi: Et æoliis uicinū rupib⁹ antꝝ uulcāi. ℭ Talis: erat. ℭ Vt

Iouis sortes. q̄lis. ℭ Atlāta: is. n. cælū hūeris sustinere ferṫ a poetis. ℭ Sortitus. s. erat hom. li. xv. ilia. iducit Neptunū talia

Neptuni sortes: dicere. Est. n. tres liberi ex saturno nati sumus & Rhea

Plutonis sortes Iuppiter. Ego & Pluton: suā qsq; dignitatē sortiri: Nā cū trifariā uniuersa diuisissem⁹, sortirē cōmisissem⁹. Mihiq; cessit mare. Plutoni inferæ tenebræ. Ioui cælū cū laxo æthere & nubib⁹. Terra āt & olympus ñ certi dei sed cōmunes oīu; sunt &c. ℭ Profūdi maris. s. ℭ Aut nōdum erat. ℭ Rota erat: ubi ixiō nexus uoluiṫ. ℭ Saxū. sisyphi. s. Oui. in met. Aut petis aut urges: ruiturū sisyphe saxū. ℭ Pœna: quā Tytius patiṫ apđ iferos cuius iecur uulṫ depascit. ℭ Hilares erāt. ℭ Illo æuo uidelicet aureo. ℭ Par. i erat. Tā uenerabile erat p̄cedere q̄ttuor ānis. Vale. li. ii. sic ait: Senectuti iuuēt⁹ ita

senectutis. Honor cumulatū & circūspectū honorē reddebat tāq̄ maiores natu adolescētiū cōes p̄res eēnt: quo circa iuuenes senat⁹ die utiq; aliquē ex p̄rib⁹ cērū aut p̄pinquū aut paternū aī cū ad curiā ducebāt. Affixiq; ualuis expectabant: donec reducēdi officio ēt fungereṫ &c. Gel. ite; li. ii. c. xv. sic: Apđ ātiqssimos romanoꝝ: neq; gñi neq; pecūiæ p̄stantior hono. tribui q̄ ætati solit⁹. maioresq; nati a minorib⁹ colebanṫ ad deū p̄pe & parentū uicē atq; oī i loco: inq; oī specie honoris priores potioresq; habiti. A cōuiuio quoq; ut scriptū ē i ātiqtatib⁹ seniores a minoribus domum reducebantur: eumq; morem accæpisse romanos ab lacedæmoniis traditum est: Apud quos ligurgi legibus maior rerum omnium honos maiori ætati hēbatur. ℭ Erugine. pecunia eruginosa. ℭ Follem crumenam: prodigiosa: scilicet erit quia contra huius temporis usum.

Nec puer iliacus formosa nec herculis uxor
Ad cyathos: & iam siccato nectare tergens
Brachia uulcanus liparea nigra taberna.
Prandebat sibi quisq; deus: nec tuba deorū
Talis ut est hodie: contentaq; sidera paucis
Numinibus miseꝝ urgebāt atlanta minori
Pondere nōdū aliquis sortitus triste p̄fundi
Imperium aut sicula toruus cū cōiuge plutō
nec rota: nec furiæ: nec saxū: aut uulturis atri
Pœna: sed ifernis hilares sine regib⁹ umbræ
Improbitas illo fuit admirabilis æuo.
Credebāt hoc grande nefas: & morte piādū
Si iuuenis uetulo nō assurrexerat: & si
Barbato cuicunq; puer: licet ipse uideret
Plura domi farra: & maiores grādis aceruos
Tā uenerabile erat p̄cedere quattuor annis.
Primaq; pars adeo sacræ lanugo senectæ.
Nunc si depositū nō inficiatur amicus:
Si reddat ueterem cum tota ærugine follem

DOM. ℭ Puer iliacus. i. ganymedes raptus ad locū quē harpagum appellarūt ab ἁρπάζω qđ est rapio: inter Cizicenos & priapenos fines: alii tñ ut scribit Strabo ad dardanū raptū fuisse tradut. ℭ Paucis numinibus: id homines putabāt deos eē in cælo: cū pauci eē dicebanṫ: sed postea q̄ turbā deoꝝ in cælo eē traditum est: nullos putarūt. ℭ Sicula cū cōiuge pluto: cū Proserpina quā rapuit in sicilia. i. nōdū hoīes putabāt eē tactū deū maris Neptunū & Plutonē apud inferos nec rotā Ixionis: nec saxū qđ. s. impēdet tātalo: ut ait Lucretius uel Sisipho qđ magis placet. ℭ Prima pars: prim⁹ locus dignitatis. Oui. Magna fuit quondā capitis reuerentia cani Et Gellius item scribit a lacedæmoniis acceptū. ℭ Prodigiosa fides. i. prodigii loco.

MER. Ganymedes Hebe uulcanus minister deorum ℭ Nec puer iliacus. Ganymedes quē aqla raptū mēse ministrū iuppiter fecit. pulsa hebe iunonis filia & Herculis uxor ΗΒΗ græce: latine pubertas interp̄taṫ. ℭ Vulcanus. in primo iliados legim⁹. Vulcanū diis pocula ministrare: risumq; excussū cōuiuis ministro claudicāte. Claudus. n. fingiṫ Vulcanus & in lypara officia; habuisse in qua fulmina ioui fabricareṫ. ℭ Triste impiū p̄fundi maris qđ Neptuno p sortem datum obtigit. ℭ Sicula cū coniuge pluto. ex Sicilia pluto proserpinam raptam abduxit: quam postea uxore; sibi esse uoluit. ℭ Nec rota. ixionis supplicium. ℭ Furiæ. alecto tisiphone & megera. ℭ Saxum. quod sisyphus uoluit in summum montem. ℭ Vulturis. ticii iecur uultur apud inferos per diem depascit. ℭ Sacræ. lanugo senectæ senectuti semper maximos habitos fuisse honores scribit Valerius.

VAL. ℭ Nec puer iliacus: ganymedes quē pubescentē aqla iuppiter ministra: ut fabulæ ferūt rapturus in terras descēdit. ℭ Formosa nec her. uxor. i. hebe quam uxorē in cælū trāslat⁹ Hercules duxit. Home. πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐρέξεν ατας τα λαπολλα Δανετ ΛΗΝΝΟΝ ΔΗΔΗ κα τακαλονεΔος νίφοεντος: ολυμπου ναίει τερπομενος καὶ ἔχει καλλίσφυρον ΗΒΗΝ. ℭ Ad cya. i deoꝝ mēsa. ℭ Etiā sic. ne. poto salu berrimo uino: nā id nectar uetbū apđ latinos ualet sane q nectar nō uiderūt inqt Aristo. in. ii. magnoꝝ ethicoꝝ deos uinū bibere arbitrāṫ nec id p̄prie qcq̄ esse qđ iscitia qđā euenit: ut ita credereṫ. ℭ Nigra bra. fuligine & carbone. ℭ Liparea ta. a lipare insula i freto siculo cui rex liparus nom̄ dedit: oēs uero uulcano sacræ a græcis ephæstiæ: a latinis uulcaniæ sūt appellatæ. ℭ Prādebat sibi qsq; deus. hæc ambitiosa satis poetæ sūt hec p̄serti loco ornam̄ta. ℭ Toruus. atrox. ℭ Sicula cū cō. plutō. cū p̄serpia quā fabulose i sicilia ferṫ rapuisse. ℭ Sicula cū cōiuge. q̄ sicania eadē & sicula dicta sicaniæ añ troiana bella sican⁹ rex nom̄ dedit aduect⁹ cū āplissima hibernoꝝ māu: siciliæ āt siculus neptūi fili⁹: uñ siculi & sicilićses siculi incolæ uel indigenæ. siciliensses q in alienis negocianṫ ciuitatib⁹: ut corinthii corinthiēses. romani & romanenses. hispani hispaniēses:

ut Fest⁹ docet:Inuenias tñ ubi rē altero ueteres significēt.altero āt hoiem:ut picēs hō & picenus ager. dr̃ genuensis genuanus. Iliensis & iliacus.sardinēsis & sardus.aliqñ contra dici inuenimus: ut graeciense pelagus & hominē graecū & morē graecanicū legas:ut pauimentū graecanicū:q̄ a graecis inuentum ait Pli. ut a gallico gallicanum:est etiā ubi locorum̄ significent dr̃am:ut cumāus a cumis & comēsis a como. Lucan⁹ a lucāia & lucensis a luco.rhegin⁹ a rhegio q̄d nō lōge a siculo freto abest: & rhegiensis a rhegio nō lōge a pma & mutina.ab alba q̄ ab ascāio cōdita albāi ab aliquot huius nominis aliis albenses.& cum trinae fuerint athenae a unis athenaei.ab alteris athenienses.a tertiis atheneopolitae. pinde ut in usū esse lectū est ita his uti nos oportet. ℭ Plutō.i.dis q αποτου πλουτου.i.a diuitiis dictus. ℭ Nec ro. q̄ dr̃ apud inferos ixiō uolui q̄ hospitii iura uiolare tentauerit. ℭ Nec fu.alecto.tisiphōe & megera. ℭ Nec sa.i.sisyphus.Prop. Vel tu sisypheos licet admirere labores.Difficile ut toto mōte uolutet onus.cuius fabulae significationem.Lucre.ita refert sisyphus in uita quoq̄ nobis añ oculos est.Qui petere a populo fasces scaeuasq̄ secures.Imbibit & sp uictus tristisq̄ recedit.Nec petere impium q̄ inane ē nec dat unq̄.Atq̄ meo sp durum̄ sufferre laborem Hoc est aduerso ui saxum trudere mōte:Saxum q̄ tādem summo iā uertice rursum.Voluit & plani rapti petit aequora cāpi. ℭ Aut uulturis atri poc.tityus quē sagittis diana cōfixit:uñ & a callimacho tityoctonos ē appellata q̄ eā stupri cōpellare ausus sit. ℭ Admirabilis.qa nusq̄ audita. ℭ Vetulo etiā inepto seni.nā & diminutiuo usus cōtemptum significat. ℭ Et maio.glā.acer.qua uetustissimi uescebant: uñ & ipse supra glādez ructāte marito. ℭ Nō inficiet.abneget q nō factum cuz eo qcq̄ esse dicat:nā pprie idest inficiari & ire inficias. ℭ Si reddat ueterem cum tota erugine follem.figura te follem p loculis & eruginem p pecunia:quā tā diu in arcis cōclusam fuisse uoluit intelligi:ut aeruginem admiserit:ita Hora. aerugo & cura peculi.

MAN.

Prodigiosa fides: & tuscis digna tabellis
Quaeq̄ coronata lustrari debeat agna.
Egregiū sanctumq̄ uirū si cerno: bimembri
Hoc monstrū puero: & mirāti iā sub aratro
Piscibus inuētis: & foetae cōparo mulae
Sollicitus tanq̄ lapides effuderit imber
Examēq̄ apium longa consederit uua
Culmine delubri: tāq̄ in mare fluxerit amnis
Gurgitibus miris: & lactis uortice torrens
Intercepta decem quereris sestertia fraude
Sacrilega: quid si bis centum perdidit alter
Hoc arcana modo: maiorem tertius illo
Summā: quā patulae uix coepat angul⁹ arcae
Tā facile & pnū est supos contēnere testes.
Si mortalis idē nemo nesciat: aspice quania
Voce neget: quae sit ficti constantia uultus.
Per solis radios: tarpeiaq̄ fulmina iurat
Et martis frameā: & cyrrhei spicula uatis.
Per calamos uenatricis: pharetrāq̄ puellae

ℭ Fides illi⁹. ℭ Libellis:a tuscis eniz pcurādi pdigii artē didicerāt ex haurispicia. ℭ Bimē.seifero. ℭ Foetae mu.Mulas nō parere scri.Pli.li.viii.sed eē i ānalib⁹ nostris inqt pepisse saepe.uerum̄ pdigii loco habitū.Theophrastus uulgo parere in capadocia tradit: sz eē id aial ibi sui gñis:Mulae calcitratus ihibet uini crebriore potu.phs itē li.vi.de aialib⁹ scri.Mulā ēt gemellos pepisse p oñto acceptū. ℭ Foetae mulae.Alexā.in pbl.scri.q̄ mulae nō laetificāt.qm̄ ex differētibus speciae aialib⁹ cōstiterūt.Et ex differētib⁹ p tēperamētū & nāz seminib⁹ pinde mixtio aliud aliqd p creatura: pter id q̄d prius fuit pcreātiū nām debet ueluti alboris & nigroris mixtio extremos colores delēs. Alterum̄ colorē.i.fuscū parit:q extremorum̄ nihil existit: pgtūm igit tēperamētuz deletū est:& formarum̄ pprietas.haec ille. ℭ Lapides scri. Pli.lib.ii.lacte & sanguine pluisse:& saepe carne. itē ferro.lana ēt:& lateribus coctis. Liuius quoq̄ lapidibus pluisse meminit. ℭ Lōga uua.Pli.li.xi.scri.Apes oñta facere uua depēdēte in domib⁹ tēplis ue saepe expiata magnis euētibus:sedere in ore infantis platonis:tūc ēt suauitatē illā praedulcis eloqi portēdentes. ℭ Torrēs fluēs. ℭ Intercepta ablata tibi. ℭ Sacrilega:piura. ℭ Quid ageres. ℭ Hoc mō.fraudi etiam sacrilega. ℭ Pronū:decliue. ℭ Idem:q̄ dederis atq̄ credideris. ℭ Tarpeia fulmina.i.tarpeio ioui assignata.Pli lib.ii. scri.q̄ tuscorum̄ litterae nouē deos emittere fulmina existimabāt:eaq̄ eē undecim gñum.iouē.n.trina iaculari. ℭ Martis framea: dicūt frameā eē gladiū utrinq̄ acutū.dcām uero qa ferrea ē.Corne.uero tacit⁹ de germanis:ne ferrum̄ quidem inqt supest:sicut ex genere telorum̄ colligit.rari gladiis. aut maioribus lanceis utunt. hastas uel ipsorum̄ uocabulo frāeas gerūt:āgusto & breui ferrō:& paulo inferius ait.scutū cū framea gladioq̄. ℭ Cyrrhei ua.apollis sagittas.Cyrrha.n.ad radices parnasi urbs fuit.ut docet stra. ℭ Venatricis pu.i.diāe. ℭ Tuscis libellis.i aruspicina ex qua pdigia pcurabant. ℭ Tuscis:qm̄ ex etruria primū aruspices uenerunt. ℭ Sub aratro.i.puto tāri pdigii eē q̄ti si pisces repirent sub aratro. ℭ Mulae foetae:mulā inqt Pli.peperisse in nr̃is est annalibus:sed in portētū q̄uis Theophrastus scribat eā parere in arcadia peperit:ut scribit Herodot⁹ sub expugnatione babylonis. ℭ Longa consederit uua:apes ostentū & pdigiū faciunt ut scribit Pli.uua depēdente uel domibus uel templis consederunt:tamen in castris drusi cōtrario euentu:nā psp ere pugnauit ad arbelonem. ℭ Longa uua: dicuntur facere uuam apes cum cōnexis pedibus pendent in spēm racemi. Virgi. de apibus imensasq̄ trahi nubes iamq̄ arbore sūma cōfluere & dēsis uuā dimittere ramis. Columella. Deinde quom examen glomeratum in pximo frondētis arbusculae ramo cōsederit aiaduertito an totū examen i spēm unius uuae depēdeat:pceptor uero Fidētini:q Pliniū in tercētum locis deprauauit ut in altera lucubratione ostendimus:& intra paucos dies edetur:hunc locum apud Pli.inuertit:nā ubi ille de apibus scribens ait eas ostētū facere uua dependēte:ipse deprauādo una depēdens scripsit:q̄d inficiari nō pōt:nā eius manuz in margine Pliniano multis oñdimus:Impressi pterea codices plinii eo exēplo:sit ut ille iuertit scriptū hñt & tñ

Mula. cur non parit

framea

DOM.

nõ puduit hoiem pditissimi aĩ nulli⁹ frõtis:infinitæ audaciæ:ut sui errorẽ dissimularet epistolã in me scribe re:q̃ accusat ꝙ una depẽdẽtes legerim:cũ hũc locũ Iuue.inteaptarer:tu hoc audes bone pr̃:tu hõ id dignita tis & ætatis tã apte mẽtiris:tu qd̃ a nobis didicisti in malũ uertis:sed de te satis multa altera lucubratõe: q̃ mi hi crede tuas calũnias:cauillatiões ignorantiã in lucem proferet:tam & si omnes iam nouerunt.

MER. ℭ Tuscis libellis:qa a tuscis artẽ didicerunt ꝓdigioꝝ ꝓcurãdoꝝ. ℭ Lustrari:expiari. ℭ Coronata:aut uitata:aut coronis impedita. ℭ Bimẽbri ꝓdigii:loco bimẽbres pueros habitos:& iussu haruspicum sæpe in insulas deportatos tradit Liui⁹. ℭ Piscib⁹ inuẽtis:&.n. ꝓdigiosũ hoc fuisset. ℭ Fœtæ mullæ:mullæ qd̃ sint tertiũ genus nõ pariũt in annalibus:tñ romanis mullas sæpe pepisse lectũ est:sed sp in portẽtũ. ℭ Lapides effuderit imber. Liuius & Valerius maximus sæpe referũt pluisse lapidibus. ℭ Lõga uua:oñta faciũt apes:ut Pli. ait:priuata ac publica uua depẽdẽtes in domibus tẽplisq̃ sæpe expiata magnis euẽtibus. Casini examẽ apũ ingẽs in foro cõsedisse tradit Liuius. ℭ Gurgitibus miris. ceretes quoq̃ is auctor est tpe secundi belli punici aquas sanguine mixtas fluxisse fõteq̃ ipsoꝝ Herculis cruẽtis manasse sparsum maculis. ℭ Tarpe. ful. iouı q in arce tarpeia colebat̃ fulmia attribuebãt. ℭ Frãea. teli gẽus. ℭ Cir. uatis apollinis q in cirra colebat̃.

Margin: Bimembres deportati; Vua apium ꝓdigia

VAL. ℭ Prodigiosa. loco ꝓdigii fides. dicta ꝓdigia:ut inqt Cice. ꝙ porro dicãt. i. futura p̃dicant: ut a mõstrando mõstra ꝙ aliqd significãdo demõstrent & ab oñdendo ac portẽdẽdo oñta portẽtaq̃ dcã sũt. ℭ Et th. di. li. ut quidnã tã rara fides portẽti afferat cõtectent haruspices quoꝝ scientia apd̃ hetruscos dr̃ inuẽta. fert̃. n. tages in hetruria in agro tapuinensi:ut inqt. M. Tullius cũ terra araret̃. & sulcus altius eẽt impssus extitisse repente & eũ affatus q arabat :is ãt tages:ut in libris ẽ hetruscoꝝ puerili specie dr̃ uisus:sed singulari fuisse prudẽtia. eius aspectũ cũ obstupuisset bubulcus maiorẽq̃ cũ se admiratiõe edidisset cõcursuȝ eẽ factũ totãq̃ breui tẽpore in eũ locũ hetruriã cõuenisse. tũ illũ plura locutũ audiẽtibus mulitis : q oĩa uerba eius exceperũt lr̃isq̃ mãdarũt. oẽm ãt orõnẽ fuisse eã qua aruspicina disciplina cõtinet̃:eã postea creuisse rebus nouis cognoscendis & ad eadẽ principia referẽdis. ℭ Coronata agna. ad sacrificia parata. ℭ Lustrari. circũiri. ℭ Egregiũ sanctũq̃ uiꝝ. ordo ẽ cõparo mõstrũ puero bimẽbri aut mirãti inuẽtis piscibus sub aratro & mulæ fœtæ si egregiũ & sanctũ uiꝝ cerno. ℭ Et fœtæ cõ. mu. ꝙ raro cõtingit. Ci. nã si qd̃ raro fit id putandũ portẽtũ ẽ sapiẽtẽ esse portentũ ẽ. nulla igit̃ portẽta sunt. sæpius. n. mulã pepisse arbitror q̃ sapiẽtẽ fuisse:& Var. subiicio magonẽ & Dionysiũ scribere mulã & equã cũ cõcepint. xx. mẽse parere. quare nõ sit hic in italia cũ pepit mula sit mõstꝝ assentiri oẽs terras:neq̃. n. hirũdines & ciconiæ q̃ in italia pariũt in oibus terris pariũt. ℭ Lapides effu. iber. lapidibus. ℭ Examenq̃ ap. lõ. cõ. uua. Columella de apibus:ac deinde cũ agmen glomeratũ in ꝓximo frõdentis arbusculi ramo cõsederit aiaduertito an totũ examẽ in speciẽ unius uuæ dependeat idque signũ erit aut unũ regẽ inesse:aut certe pluris bona fide recõciliatos patieris dũ in suũ reuolet Domiciliũ:sin ãt duobus aut pluribus uelut huberibus deductũ fuerit examẽ ne pluris ꝓceres & adhuc raros esse. ℭ Cul mie de. cũ de arboꝝ ramis suspẽdi soleãt. ℭ Fraude sa. ꝙ periuriis uincat nihil apud se tuũ eẽ aut fraude sacrilega pœna mulctãdus qua sacrilegi puniri solent siquidẽ pœnã ueteres fraudẽ dixerũt paulus capitalem fraudẽ admittere ẽ tale aliqd delinqre ꝑp qd̃ capite puniẽdus sit ueteres. n. fraudẽ ꝑ pœna ponere solebant. ℭ Tarpeiaq̃ fulmia. Iouis capitolini. iõ aũt tarpeia. quoniã tuscoꝝ litteræ nouẽ deos emittere fulmia dixerũt. ℭ Et martis frameã id germanũ uocabulũ ẽ. Tacit⁹ de germãis ne ferrũ qdẽ inqt supest sicut ex gñe teloꝝ colligit̃ rari gladiis aut maiorib⁹ lãceis utũt̃ hastas uel ipoꝝ uocabulo phrameas gerũt angusto & breui ferro : sed ita acri & ad usũ habili:ut eodẽ ꝑut rõ poscit uel cominus uel eminus pugnẽt ut eques qdẽ scuto phrameaq̃ cõtẽtus ẽ. Aug. ãt in octauũ dauid ꝓphetæ psalmũ gladiũ dei inqt bis acutũ hoc ẽ phrameã : ut phrãea mõ hastã mõ gladiũ significare posse uideat̃. ℭ Et cirrhæi spicula uatis ꝑ Apollis arc⁹ & sagittas q ĩ mõtis parnasi colle cirrha colebat̃. ℭ Cirræi spicula. hic apollo hecatiuolos & hecato beletes dicit⁹. ℭ Per calamos uenatricis pharatrãq̃ puellæ piphrasticos dianã dicit sic Hõe. ωαρτένον αι Δοίηυε λαφιβολον ιοΧεαίρανηκα τορηόκιοευ τάκαι ακρίαό ηνέαοεσ ταό αγρι τέρωοαενι ωαγ Χρύσεα τοξατιτα ιειωεαωούσα ςουοεντα βελι τροαεει Δε καρια ύψηλον ορεων ιαΧει Δεωίδα ςκιοό ύλη.

MAN. ℭ Pater ægei diuisa. diphthõgo ꝑ ægei dixit. Oui. li. ii fast. Vectã frenatis ꝑ inane draconibus ægeu. &c. Fuit is athẽaꝝ rex thesei pr̃. ℭ Armamẽtaria loca ubi arma reponũt̃. ℭ Sinciput dcm̃ q̃si semicaput:allusio ẽ ad illud. ℭ Et elixi:ueruecis labra cõedit. ẽ Sinciput capitis ps prior. ℭ Pharico:aceto. i. ægyptiaco uel niliaco. q d ẽt Mar. li. xiii. Laudat his uersib⁹. Amphora niliaci ñ sit tibi uilis aceti. Esset si uini uilior illa foret. De pharo ãt isula opposita alexãdriæ latæ i sat. vi. dcm̃ ẽ ibi. s. ad pharõ & nilũ. ℭ Fortũæ:de hac lati⁹ i fine. x. sat. ℭ Et nul. cre. mũ. re. mo. Apul. i cõuersiõe trimegisti sic ait Effector mũdi de⁹. & eoꝝ q̃ isunt oiuȝ simul cũcta gu gubernãdo:cũ ipo hoie gubnatore cõposita:qd̃ ẽ totũ suscipiẽs. Et paulo iferi⁹ sic sp̃ũ ãt mistrãt̃ oia:& uegetãtur i mũdo & q̃si organũ uel machina sũmi dei uolũtati subiect⁹ ẽ. Alcioni itẽ iterps de deo ita scri. Et bonũ q dẽ ẽ:qa oia sua potẽtia opat̃: uniuersi boni existẽs cã. Ci. itẽ in li. de. n. d. sic. Sũt aũt alii phi : & ii qdẽ magni

Margin: Sinciput; Deus rector

Perq̃ tuũ pater ægei neptune tridentem
Addit & herculeos arcus hastãq̃ mineruæ
Quicquid habent telorũ armamẽtaria cæli.
Si uero pater est comedã inqt flebile nati.
Sinciput elixi: pharioq̃ madẽtis aceto
Sunt qui in fortunæ iã casibus oia ponant.
Et nullo crẽdũt mundum rectore moueri
Natura uolẽte uices: & lucis & anni.
Atq̃ ideo intrepidi quæcũq̃ altaria tangunt.
Est alius metuẽs ne crimẽ pœna sequatur.
Hic putat esse deos: & peierat: atq̃ ita secum
Decernat quodcũq̃ uolet de corpe nostro

atq̃ nobiles

Isis: & iraro feriat mea lumina sistro:
Dũmõ uel cæcus teneã quos abnego nũmos
Et phthisis: & uomicæ putres: & dimidiũ cr9
Sũt tãti: paup locupleté optare podagrã
Ne dubitet: laudas si nõ eget anticyra: nec
Archigene. qd enim uelocis gloria plantæ

atq; nobiles q deo᷑ mente atq; rõne oẽm mundũ administrari & regi censeant. Neq; uero id solũ: sed ẽt ab iisdẽ hoium uitæ cõsuli & puideri. ℂ Quæcũq; altaria tangũt. Legit ꝙ litare nõ possit oratio: nisi ut is q deos pcatur ẽt arã manib9 apphendat. Inde Var. dicit. Ars arã tenere primũ ansas dictas. ꝙ esset necessariũ a secrificãtib9 eas teneri. hæc oia illo uersu Maro executus ẽ. talibus orãtem dictis arasq; tenẽtẽ audiit oipotẽs. Hæc refert Macro. li. iii. sat. ℂ Intrepidi. Timẽdus de9 ẽ. Vñ Ci. in li. de. n. deo᷑ sic. Q uis. n. nõ timeat omnia puidentẽ & cogitantẽ: & aiaduertentẽ: & oia ad se ptinere putantẽ: curiosum: & plenũ negocii deũ. ℂ Hic aliis. ℂ Ita secũ. s. ait. ℂ Sistro. erat sistrũ instrm & æreũ: & argẽteũ & aureũ quo in sacris isidis argutũ tinnitũ cõstrepebãt. ut scri. Apuleius li. xi. qd ẽt sat. vi. dixim9: ubi ẽt multa de iside. ℂ Vel cecus. i. ẽt. ℂ Phthisis. φθίσις dr corruptio: diminutio: tabes: macies: morbus: cõsũptiuus a φθίνω qd ẽ desido: corrũpo: facio deficere. Aliqui uero legũt phthisis. i. spuitio. a πτύω qd ẽ spuo: exereo: morbus. n. ẽ: ut aiunt: quo pulmo tabescit. i. exhulceratio pulmonis ex humo᷑ cõcursu. ℂ Vomicæ putres hulcera putrida. Vomica uulcus latens & tumor est excrescens: saniẽ semp emittẽs. ita a mouendo dicta. Cicero in lib. de. n. d. sic. nec prodesse uoluit phæreo Iasoni. is q gladio uomicã eius aperuit q̃ sanare medici ñ poterant. istud idẽ Vale. circa primi uoluminis finem repetit. ℂ Sunt tanti: ut. s. ea timens nũmos haud abnegem. ℂ Locupletem: qua uexantur locupletes. ℂ Pauper locupletem: periuri sunt uerba dicentis: ꝙ laudare potest ne pauper dubitet optare locupletem podagra;: dummodo non egeat helleboro. i. dummodo non nimia sit & uetusta: Nigrum. n. helleborum medetur podagris ueteribus: ut scri. Pli. pfecto hic est uer9 sensus. de insania nanq; minime hic intelligendum: nã nihil ad podagrã de helleboro autẽ qd italia Veratru᷑ uocat. legito Plini. lib. xxv. ℂ Anticyra: insula & urbs est in phocide. quo nomine & alia est ad sinum iacens maliacum: & Oetam montem. illic helleborum seu ueratrum urbanum nasci uulgant: hic autem optime pparatur quo circa frequens illuc aduenæ cõfluunt. inquit Stra. li. ix. purgationis & curationis gratiam. Pli. etiam scri. xxv. ꝙ in anticyra insula tutissime sumitur hellebo᷑. Et Liui. li. xxvi. ait: ꝙ sita antycira est in locride: Leua parte sinũ Corinthiacũ intrãtibus breuis terræ iter. ℂ Archigene: medico de quo etiam superius. ℂ Q uid. n. uelocis: qd prodest ingt pedum uelocitas paupi & nomẽ ac fama uelocitatis.

ℂ Sinciput elixi nati: alludit ad caput ueruecinũ qd edebãt elixũ aceto madefactũ ut añ est dictũ. ℂ Aceto phario. i. aceto optimo niliaco. nã ægyptiũ acetũ pferebat cũctis. Mar. Amphora niliaci nõ sit tibi uilis aceti Esset. cũ uini uillior illa fuit. ℂ Sũt q fortũæ iam lapsibus: ita codex antiquus habet: alii ingt putãt deos ñ eẽ Sed mundũ fortunæ & casu gubernari: & hii deos nõ timẽtes peierãt. Alii itẽ q putãt deos eẽ peierãt: timentes quidem irã deorum: sed tamen ei pecuniã añponentes. ℂ Q uæcunq; altaria iurãt per q̃cũq; numina ẽt si falso iurant. ℂ Isis. psenti numine ferire putabat piuros. quotiẽs per eã iurãtes fidem non seruabãt. Mar. Iuro p Syrios tibi tumores. i. p isidem. ℂ Vomicæ: uomica apostema est. ℂ Si non eget anticyra. i. si non est omnino insanus. uerba sunt periuri. duplex ẽ anticyra. altera ad sinũ malliacum & oetam montẽ: altera iuxta achryssam non procul ã delphis. ad superiorem nascit helebo᷑ purgãdæ insaniæ remediũ de qua intelligit Oui. Q uicquid in magna nascit anticyra: i altera hellebo᷑ pparat ita ut illic tuto sumi possit: ut scribit Pli. ppea Drusus eo descẽdit cũ purgatus ẽst. Anticyra olim cyparissus dicebatur: ut scribit Pausani9: s; mutauit nomẽ ab anticyro Herculis socio. ℂ Nec archigene: qui. s. est medicus curandæ insaniæ.

ℂ Pater ægei: hoc dicit ga Neptunus (ut fabulæ ferũt) Aegei pr fuit. ℂ Armamẽtaria: repositoriũ armorũ: & fere naualiũ armamẽtariũ dr ab armamẽto deductũ nomẽ. Pli. armamẽtario mille nauiũ cõfecto. ℂ Sinciput elixi. sinciput (ut alio loco declarauimus) est semi caput quotiẽs esui parũ ẽ: & fere de porco sinciput legit. Pli. sincipita uerina Macrobi9 sinciput aprugnũ: obtestatio ẽ ad iuris iurãdi fidẽ. ℂ Phario q; ma. a. acetũ ægyptiũ siue niliacũ nõ in postremis habitũ fuisse docet Mar. hoc disticho. Amphora niliaci nõ sit tibi uilis aceti Esset si uini uilior illa foret. ℂ Irato feriat me. l. sistro. sistro isis utebat q̃ irata uariis morbis peierantes afficere solebat: & in primis oculos ledere. Persi9. Tũ grãdes galli & cũ sistro lusca sacerdos: Incussere deos inflãtes corpora. ℂ Phthysis: morb9 quo tabescit pulmo. ℂ Vomica: tumor est excrescens saniẽ frequenter emittens. Vnde & apud Pli. metaphoricos lapis legitur uenis: cuius uomicã liquoris æterni argentum uiuum appellatur: & apud Plautũ festiue satis: crumenã a collo dependẽtẽ & pecuniis repletam ferens seruus sagaristio interrogãri texilo qd hoc in collo tibi tumet rñdet uomita est pressare parce. Nam ubi qui malã tetigit manu dolores corruunt. ℂ Anticyra insula est in qua elebor9 olim tuto sumebat: eratq; duplex albus & niger. Vnde quotiẽs insanũ hoiem significare uoluerũt anticyra egere scribũt ad remediũ insaniæ. Horatius. Si tribus anticyris caput insanabile nunq̃ Tõsori licino cõmiserit. Et Persi9. Anticyras melior sorbere meratas.

ℂ Perq; tuũ pr ægæi neptũne tridẽtẽ. q̃ fuscina dr: & attẽdẽdũ cũ dicat ægæ9: ut oileus & orpheus nõ dictũ ægæi: ut apud Vir. oilei. & furias aiacis oilei: & orphei: orphei caliopeia lino formosus apollo. sed diphthongi fecisse diæresim penultimãq; pduxisse iadi idiomate: ut itẽ Vir. Ilionea petit dextra leuaq; serestũ: & Home. τῷ Δαρ ύωο λιτίρ μούνον τηκενι Ληουνιό. Herculeos artus quibus cælũ sustinuit. ℂ Hastamq; minerua: qua in bellũ pdire pallas ac ordines bellãtiũ dr cõstringere. Hom. λαῖεγο Δέγ Χροςβρίθη μέγαςι βαρον τῷ Δαμνηόι ςιχαό ανΔρῶν ηρώῶν τοι ςιτεκο τέοτε τᾶιοβρί μοπάτρη. ℂ Armamẽ. cæ. ubi arma reponũt: ut donaria in tẽplis: & carnaria ubi carnes asseruat. Plau. turbauit totũ cũ carne carnariũ. ℂ Flebile: qd deflere cõueniat. ℂ Siciput nati: filii caput sinecdochicos: ita Plau. ñ ẽ tibi sanũ sinciput adole

Deus est timendus
Sistrum.
phthisis
uomica
olimpia
ludi.
DOM.
MER.
Armamẽtaria
Sinciput quid
acetum pharium
Sistrum
persim
Vomica
Plautus
Anticyra
Eleborus
Olympionicæ
VAL.

scẽs. ¶ Elixi. in aq cõcocti. lixã. n. ueteres aquã noiarũt a liquore: ut ait Var. aq lixũ factũ qcqd ex aq molit: unũ lixæ dicti q militibus aquã ad castra uel tẽtoria ferre solẽt: unũ ẽt lixiuiũ. Pli. cato iubet uina cõcinari: hoc .n. utit uerbo cineris lixiui cũ de fruto cocti lix quoq lignoꝝ cinis. ¶ Pharioq madentis. aceto ægyptio qd ualde ꝓbari solebat Mart. Amphora niliaci non sit tibi uilis aceti. ¶ Atq ita secũ. deest iqt. ¶ Decernat qd cũq uolet de corpore nr̃o isis. ægyptioꝝ dea. ¶ Et irato feriat mea lumina sistro. i. irata mihi oculos sistro e ruat quæ turba ægyptia ẽ. Prop. Romanãq tubã crepitãti pellere sistro. ¶ Et ptysis ispu tãdi morbus ἀπὸ τοῦ πτύω ꝙ est spuo. ¶ Et uomicæ putres. tabidũ tumore gutt. serenus. sunt alii quos dura mouet natura tumoris. Nõ minus horrẽdi sed nõ ita perniciosi. Vomica qlis erit uel eidẽ ꝓxima qdã. ex quo arguit primã & cor ripere & ꝓducer syllabã. ¶ Et dimidiũ crus. imminutũ ac per hoc se claudũ cupit. ¶ Sũt tãti tãtope æstimã di. ¶ Laudas. q hæc refert. ¶ Si nõ æget antycira helleboro. ut curet q in ãtycira passim nascit aut quẽ pos sis in antycira sumere inoxiũ: unũ Hora. Dãda ẽ hellebori multo pars maxima auaris. Nescio an antycirã rõ illis destinet oẽm. & alibi. uerũ ambitiosus & audax. nauiget anticyrã. & in poetica arte. Si tribus anticiris ca put insanabile nunq. ¶ Tonsori licino cõmiserit. latine ueratrũ noiatur. ¶ Nec archigene. hũc ꝓ quolibet medico ponit erudito: ut supra ipẽ aduocat archigenẽ. & paulo post. ocius archigenẽ qre atq eme ꝙ mithri dates cõposuit. ꝓduxit uero syllabã ultimam cum tertiæ sit declinationis ablatiuus ꝙ in græcis noibus sem per fit nisi a latinis immutatis aut subtractis proferantur syllabis. ut polluce hercule.

Præstat & esuriens pisææ ram⁹ oliuæ:
Vt sit magna tamen certe lenta ira deorũ est
Si curant igitur cunctos punire nocentes
Q ñ ad me ueniet? sed & exorabile numen
Fortasse experiar: solet his ignoscere: multi
Committunt eadem diuerso crimina fato
Ille crucẽ pretium sceleris tulit hic diadema:
Sic animum diræ trepidũ formidine culpæ
Confirmãt. tũc te sacra ad delubra uocantẽ
Præcedit: trahere imo ultro ac uexare parat⁹
Nam cũ magna malæ supest audacia causæ
Creditur a multis fiducia: mimmũ agit ille:
Vrbani qualem fugitiuus scurra catulli.
Tu miser exclamas ut stentora uicere possis
Vel potius qũ gradiuus homericus. audis

MAN. ¶ Præstat: melius ẽ: q hr̃e podagrã locupletez. ¶ Exuriens ramus. i. corona illa oleastri nil prodest: si exurit uictor in ludis olympiæ oleastro uictores coronabantur: ut scribit Pli. li. xv. quod latius in odis explicuim⁹ ¶ Pisææ oli. pisa achaiæ oppidũ fuit: ꝑfluẽte alpheo amne: ut docet Pl. li. iiii. Stra. ẽt li. viii. scri. pisam ciuitatem esse & pisanã regionem in urbes octo diuisam. ait ta ꝙ nonnulli ciuitatem nulla pisam fuisse contẽdũt. Nã inter octo illas urbes eẽ reperiret. Cæteꝝ fonte est pisam dũtaxat affirmãt: q besa tẽpore suo uocabatur. Erat ãt in agro pisano iouis olympii tẽplum ab Elide stadiis minus trecẽtis absens: Añ illud uero lucus agresti uestitus olea surgebat. in quo stadium iacebat ꝙ alpheus abluebat ex archadia labens: piseæ uero regõis pars olimpia erat ubi iouis tẽplum inde dicti olympici ludi ab hercule instituti. erat aũt certamen & equoꝝ & palestræ. ubi uictores oleagina corona solummodo donabantur: non. n. pecuniaꝝ certamen agitabãt: sed uirtutis: hæc ãt omnia latius ode prima horatii explicuimus. ¶ Lenta: Valerius ẽt li. i. inquit: Lento enim gradu ad uindictaz sui diuina procedit ira tarditatẽq supplicii grauitate compensat. Id aũt ab homero sumpsit: is enim ait: li. iiii. iliados. Contemni numen olympi haud impune sinũt supi: scelera impia qq distulerit culpas hominum grauiora morant supplicia. ¶ His delictis. ¶ Pretium appositio ẽ. ¶ Diadema: coronã & laudẽ a διαδέω quod ẽ corono: circumligo. ¶ Sic poeta hic loquit. ¶ Vocãtẽ: ipsum abneganteẽ deposi tum. ¶ Trahere: te ad delubra. ¶ Aium cõfirmat. Apuleius in oratione prima sic ait. Nãq peccatũ semel: ut bonus qsq postea solicitius cauet: ita qui ingenio malo est cõfidẽtius integrat. ac iam de cætero quo sepi⁹ eo apertius delinquit. ¶ Mimmũ agit ille. idest deridet te imitando tua dicta: & gestus sine reuerentia aliq ut scurra catullũ quẽdã deridere solebat. ¶ Stentora: homerus li. v. iliados sic: hic candida iuno Magnanimo similis stentori: Cuius hiatus Tacitus erat: uocisq sonus: sup aera quantus Quinqginta simul quũ clamant ora uiroꝝ. ¶ Gradiuus homeric⁹: ꝑcussus mars a diomede fuit: ut habet li. v. iliados. Clamore ingẽti percussit ferreus auras. Vulneris ipatiens mauros: non milia quantum. Ora nouẽ ferrẽt: nec milia dena uiroꝝ. Si pugnæ impliciti fremerẽt crudelibus armis. Quo teucrũ: danũq exercitus horruit omnis.

Deorũ ira lenta

Diadẽa

Peccati integratio;

Stentoris uox

Martis uulnus

DOM. ¶ Oliuæ pisex. i. oleastri nã ad pisam in olimpo athlete uictores oleastro coronabant: quam arborem fuit Hercules primus: nõ tam ad coronamẽta ut scribit Pidarus: q ad arcẽdos racios solares. ¶ Sup ẽ. i. abũdat. ¶ Fiducia. i. recta cõsciẽtia. ¶ Mimmũ agit nõ expõas facit re mimmũ ut nõnulli: sed ille clamat qsi mimmus recitaret phasma catulli in quo clamore opus ẽ: ut añ diximus. ¶ Tu. s. ex altera pte o Caluine. ¶ Vrbani cognomen catulli ẽ. ¶ Stentor in græcoꝝ exercitu: & uiribus & magnitudine uocis nobilis fuit: ut scri bit Hom. nam tãtum clamabat solus quantũ alii quinqginta. ꝓpterea iuno obiurgatura græcos magnis uocibus Stẽtori assimilata ẽ. ¶ Gradiuus homericus: Mars apud Homerum a Diomede uulneratus clamauit quantũ nouẽ: uel decẽ milia uirorum solent cum pugnam ineunt: ut Homerus scribit.

MER. ¶ Piseæ ramus oliuæ. olympionices hoc ẽ uictores in olympiis q ludi iuxta pisam & elim ciuitates arcadiæ fiebãt: oleastri corona donatos legimus: cursuq potissimũ certabãt. Vnde uelocis gloria plãtæ. ¶ Vt stentora. u. p. stẽtor ab Home. iducit uocalissimus cuius tãtus erat uocis sonus: quãtus alioꝝ quinquaginta: ut hoc uersu habet ϛεντορι εισαμένη μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ· ὃς τόσον αὐδήσασχ᾽ ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα: Quod exponẽs Eustachius ait stẽtora quidam archada. sunt qui thracem fuisse scribant & cum Mercurio

Stentor Eustachius.

& cũ Mercurio de magnitudine uocis certasse: & ab eo interfectũ. Inuenisse tradit ex cochlea tīcturā: uel ut alii uocē p choclea in pugnis dicit & ϛεντοριοϭ λογοϭ.i.sermo stetoris sonātissimus. ℂ Vel.p.q.gr.homericus. ℂ Mars accepto uulnere a diomede tā īgēti uociferatione exclamauit ꝓ dolore: ut i quīto Iliados legitur. Quāta nouē decē me miliũ hominũ pugnā ieuntiũ esset: ita ut græci simul ac troiani territi cōtremiscerent. Recte igit exclamantē caluinũ cōparat stentori & marti qui supra omnium hoīum uires exclamarũt. ℂ Et esu.pi.ra.oli.pisa a pisa fōte q ϫ πινω qđ bibo significat. i sũmo mōtis uertice cōdita dicit inter ossan & olympũ. qdā ciuitatē nullā fuisse pisā: sed fontē tm̄ ferũt: at stesichorus regionē q̄ pisa dr ciuitatē uocari scribit: a q̄ & a pelope siue ātenucanis gēte græca orta urbs pisa iter amnes aulerē & arnũ dcā. hāc qdā alii illā plurali tātũ nũero declinarũt: i olympo igr ꝑpe pisas mōte ioui sacra dicta olympia celebrabāt ex quorũ agone q uictores exiuerāt oliua coronabāt: ut i pythiis malo isthmiis pinu. nemeis uero appio. uñ illud nobile epigramma. ξηνε μενοι πισαταικοτινου καιολυκ πιαοεντο και πυθιει ς μετα τους δε ταπυθια μηλα τεφοιβωιοτ μικαι πιτυνα τεκοριντι οι εννοσιγαιω και νεμεα νεμεα ται ηρα κλει δεσελινα. & illud nō minus argutũ. τεσταρες εισιν αγονες εν ελλαδα παντες αγαυοι δυο μενθνηοι δυο δαθανατων ξηνος λητοι δαο παλαιμονος αρχεμοροιο αθλα δε τωνκοτινος μη λασελινα πιτυς. ℂ Esuriēs pi.ra.oli. qđ p̄ter coronā nullo p̄mio i tāta laude donarēt. ℂ Vt sit ma.tñ cerlā. ita de.ē. uñ elegātissime & grauissime Cæsar cōsuesse. n.iqt imortales quo grauius hoīes ex cōmutatiōe rex doleāt quos p scelere eorum ulcisci uelint his fecũdiores iterdũ res & diuturniorē īpunitatē cōcedere. ℂ Formidine diræ culpæ. ob metũ culpæ q̄ dirā se p meriti sciũt pœnā. ℂ Ad delubra uocātē. p̄cedit fiduciā iactās. ℂ Mimmũ agit. refert ut mimmus uideat. ℂ Vrbani qualē fugitiuus scurra catulli. uoranũ dicit qnti lutatii Catulli libertũ q oī tēpore furacissimus fuisse dr: de quo ēt illud tradit cũ dephēsus a nũmulario eēt cuius de mēsa nũmos subtractos i calceos sibi isarciuerat qdā iocās i eũ belle iqt si te nũmularius. i ius uocet tu ei æs ablatũ ex calceo obiiceres. ℂ Tu miser excla. ut stēto. uicere posis. cuius faciē apud Homerũ sumit pallas: quē clamorē qnqgita hoīes supasse clamitātes iqt. ϛεντοριειϭ αμενη μεγαλιτορι χαλκεο φωνω ος τοσον αυδασχοσον αλλοι πεντηκοντα. ℂ Vel po.q̄.gr.ho.q apđ Ho. i bello a pallade sauci⁹ cōsonuit clamore q̄tũ nouē aut decē milia clamauerint his uerbis. ο δε βραχεχαρεος αρηςοσ τον τεν νεαχιλοι εννεαχον η δεκαχιλοι ανερες εν πολεμο εριδα ξυναγοντεσ αρηος τους δαρυπο τρομος ειλεν αχαιους τετρωας τε δεισαντας τοσον εβραχαοης ατος πολεμοιο. ℂ Gradiuus. a gradiendo: uel απο του κρατειν q̄ in bello dominetur quasi cratius. uel a corona graminea q̄ in re militari maximi honoris fuit. ℂ In carbone tuo. in accerra tibi dicata.

Mars. VAL.

Iuppiter hæc: nec labra moues: omittet uocē
Debueras uel marmore⁹ uel ahene⁹ aut cur
In carbone tuo charta pia thura soluta
Ponimus: et sectum uituli iecur albaq; porci
Ométa. ut uideo nullum discrimē habēdũ ē
Effigies inter uestras. statuamq; batulli.
Accipe quæ contra ualeant solatia ferre
Et qui nec cynicos nec stoica dogmata legit
A cynicis tunica distantia non epicurum
Suspicit exigui lætum plantaribus horti.
Cũrentur dubii medicis maioribus ægri
Tu uenā uel discipulo committe philippi.
Si nullum in terris tam detestabile factum
Ostendis: taceo. nec pugnis cædere pectus
Te uero nec plana faciem cōtundere palma
Quādoqdē accepto claudēda ē ianua dāno
Et maiore domus gemitu: maiore tumultu
Plāguntur nũmi; quā funera nemo dolores;
Fingit in cocasu uestem diducere summam
Contentus uexare oculos humore coacto.
Ploratur lachrymis amissa pecunia ueris
Sed si cuncta uides simili fora plena querela

ℂ Ométa porci: Omētũ medio ab uētre dependet: qđ nō nisi pinguis mēbrana ē. Auctor Aristoteles.li.i. de aialibus. Celsus item lib.iiii.c.i. scribit: Omentum ex interiore parte lene & strictũ esse. ex supiore mollius cui adeps quoq; innascit: q̄ sensu sicut cerebrũ quoq; medulla caret. ℂ Statuāq; Bathylli. Apuleius.li.ii. floridorũ circa finē de fano iunonis in Samo modica īsula icarei maris. qđ fanũ uiginti haud Ampli⁹ oppido obest secũdo littore sic ait. Ibi donariũ deæ pq̄ opulentũ. plurimũ auri & argēti rō in lancibus speculis: poculis & huiuscemodi utensilibus. Magna etiam uis æris uario effigiatu: ueterrimo & spectabili opere uel tñ ante arā Bathylli statua a polycrate tyrāno dicata. qua nihil uideor effecti⁹ cognouisse qdā pythagoræ eā falso existimāt. Adolescēs ē uisēda pulchritudine. crinibus frōte parili sꝑarata per malas reuulsis. pone aũt coma ꝓlixior inter lucētē ceruicē scapularũ finibus obumbrat. ceruix succi plena. male huberes genæ teretes ac modico mēto iaculat: eiq; prorsus citharedic⁹ stat⁹ deā cōspiciēs: canēti similis. Tunicā picturis uariegatā deorsũ ad pedes deiect⁹. scribit & plura: q̄ sibi legere lector poteris. ℂ Accipe q̄ cōtra: sensus ē. audi q̄ tibi solatia ferre pōt de amissa pecũia: ēt q nō legit cynicorũ stoicorũue dogmata: ut epicuri: q qdē opes spernebāt p qđ oñdit eũ facile tolerare posse qcqd amiserit: cum parũ fuerit. ℂ Cynicos. Antisthenes atheniēsis Socratis auditor: Cynicā prior sectā ichoauit: pricepsq; in ea fuit. Dicebat āt sufficere uirtutē ad beatā uitā nullo indigētē: nisi socraticis uiribus prim⁹ pallium duplicauit: ipsoq; solo utebant: baculũq; sũpsit: ac pā: prim⁹ itē simplicis quoq; pallii usũ hũisse tradit. Auctor ē laerti⁹. Cynici āt dcī sũt q̄si canini: ut qdā scribũt qa mordaces eēnt icusando uitia. ℂ Stoica dogmata. zeno stoicorũ princeps extitit q patiētissim⁹ erat & simplicissimi uict⁹: crudisq; tm̄ cibis utebat: & tenui pallio: ita ut de illo diceret: q̄ eũ

MAN. Omētum

Samos

Bathylli statua

Antisthenes

Cynici

neq; sæua hyems:nec gelid⁹ Iber:nō dura uis morbi domuerit:neq; torridus sol. Auctor ē laerti⁹. Ci. pterea
Zeno beata uita l.iiii. de finibus scribit: Zenonē beatā uitam appellasse eā solā: q̄ cū uirtute degatur. ℭ Tūica distantia. Cini
ci.n. ut ostēdimus: duplici palio utebāt. Stoici uero tenui tātū. Omnes tn̄ summū bonū in sola uirtute pone
Dogma bāt. ℭ Dogmata. dogma snīa: edictū: decretū dicit. ℭ Lætū plātaribus horti: epicurus in epistolis aqua tan
Epicuri cibus tū & cibario pane se cōtentū eē testat. ut scribit laertius. Idē hortorum magister primus athenis instituit hr̄e hor
horti in urbe tos in urbe: usq; ad eū moris nō fuerat in oppidis habere rura. pli. id scribit lib. xviiii. ipse uero epicurus i epi
stola ad herodotū scribit: Sūmū bonū eē in uoluptate s. nō dolore corpore: animoq; trāquillū eē: & pturba
tione uacare. ℭ Dubii ægri. ostēdit Caluinū a quocūq; curari posse cū pauca amiserit. ℭ Vel discipulo phi
lippi: q ipit⁹ erat medic⁹. ℭ Tā detestabile q̄ tuū ē. ℭ Taceo: te cōsolari. ℭ Claudēda ē ianua. ℭ In luctibus
signū. ℭ In h casu: pecūiæ amissiōe. ℭ Deducere: diuidet i fūere. s. ℭ Cōtēt⁹. s. ē. ℭ Vexare: i funere uidelz.
DOM. ℭ Labra: nā cū Iuppiter irascit inflare buccas dicit: & mittere fulmina magna uociferatiōe: Hora. ut Iuppi
ter ambas inflatus buccas. ℭ Iecur. i. exta: nā iecur optinet primū locū in extis. ℭ Statuā batilli. uilissimi ho
minis de q̄ ante ē dictū. ℭ Accipe q̄ cōtra: hūc totū locū puertit Fidētinus: nec emendauit suas ineptias ex
nostris scriptis cū posset. Sēsus ē. Audi q̄s rationes possit tibi afferre ad cōsolādū in amissa pecūia: ēt is q n̄ dis
putet ex snīa aut cynicorum aut stoicorum aut epicuri q. s. oēs opes cōtēpserūt. ℭ Qui nec cynicos. i. q ēt nō utat
auctoritate cynicorum in te consulando: ut scilicet doceat opes esse contemnendas cynicorum sententia: q
eas adeo neglexerūt ut ne uestem quidem habere uoluerint. ℭ Stoica dogmata: distantia a cynicis sola tu
nica. i. q nō afferat tibi snīam stoicorum q dixerūt opes eē cōtēnēdas: appellātes diuitē qcūq; cælo tegeret: ut
scribit Ci. hii solū tunica distabāt a cynicis qm̄ eiusdē erāt sētētiæ in opibus cōtēnēdis: neq; earum uidebāt ma
gis audiri: nisi hac una re qd̄ ipi habebāt uestē q̄ carebāt cynici. ℭ Letū plātaribus horti. i. ex snīa Epicuri q ui
xit cōtētus exiguo horto: nā Epicurus primus in urbe hr̄e hortos docuit: uñ hortorum magister ē appellat⁹: qd̄
scribit Pli. Papinius deserto senior gargetius horto. & alibi quātū epicure tibi paruis suffecit in hortis. ℭ Cu
rēt medicis &c. i. n̄ afferā tibi rōnē philosophicā i tā exigua iactura: sed si afficereris grauiore dolore idigeres
& eēs curād⁹ ēt doctior cōsulator. ℭ Vel dis phi. ēt ab imperito medico qualis est philippus: potes curari id
est dolor tuus etiam ab ipito cōsolatore pōt leniri. ℭ Taceo. i. non prohibebo te dolore
MER. ℭ Labra moues. finxerūt poetæ iouē hoibus iratū solere acclamationibus uti. Persi. at sese nō clamet Iuppi
Omētum ter ipse. ℭ Ométa. omētū (ut pli. ait.) Est illud tenue. pingue: quo itegūt uētriculi: atq; intestina omniū ani
statua mātiū: pter q̄ oua gignētiū. ℭ Alba uel pprium omēti epithetō: uel ad illud respexit qd̄ supra dixit: cādiduli di
bathyilli uina tomacula porci. ℭ Statuāq; bathylli. in samo ionia: q̄ insula modica in mari icario cōspicit: ante Iuno
apuleius nis atā bathylli statua fuit a policrate tyranno dicata: q̄ nihil unq̄ effectius cognitū fuit describit āt ab Apu
leio uerbis p pluribus effigies habitus & status citharedici adolescētis: quē qdā ab anacreōte amatū ferūt: &
de hac statua intellexisse poetā affirmam⁹ qm̄ in tēplo deæ staret. ℭ Stoica dogmata. q̄ græci dogmata dicūt
qd dogmata Ci. Seneca & apulei⁹ latine scita decreta placita atq; cōsulta interprtāt. uñ miror quosdā ex nostris accipe dog
ma p doctrina siue disciplina. Fit āt a græco Δεκω. hoc ē sentio: Sūt igt dogmata. Vt supradicti auctores
Laertius scribūt uniuscuiusq; sectæ decreta q̄ ut Ci. ē sētētia pdere scelus ē. nō min⁹ q̄ patriā. Vñ laerti⁹ ait. sectā eā n̄
appellari: q̄ dogmata n̄ hēt: nec ifestiue hoc noie Mar. papilū notauit sic ab eo q̄rēs. Tu q sectarum uires & pō
dera nosti: Dic mihi pcidi papile dogma qd̄ ē. Idē quoq; auctor alio loco ait. Quod magni thraseæ cōsuma
dogmatica parē tiq; catōis Dogmata sic q̄ris: uiu⁹ ut eē uelis. Hic addēdū uidet oēm de moribus uiā atq; rōnē in partes du
as distribui dogmaticā: & paraneticē: ut in libris ciceronis diligēs lector cōspicere potest. ℭ A cynicis tuni
tice philo ca distantia. Augustinus in libris d̄ ciuitate dei tradit ex Varronis philophia se collegisse dogmata fuisse so
sophorū lo habitu inter se diuersa. Quidā.n. summū bonū in uirtute sola ponebāt quales cynici: in quorum habitu dis
differētiæ cretio erat. Vñ āt sūt duplici pallio: quā uestē primū gessit Antisthenes: uel ut alii Diogenes: de quo hæc
i habitu Hora. Cōtra quē duplici pano patiētia uellat: Mirabor uitæ uia si diuersa decebit. Quod ex ponēs Serui⁹ p
Abolla duplici pāo abollā intelligit: & recte qdē Nā & Mart. Cynico dat abollā. sic Cerea quē nudi tegit uxor abo
la grabati: Cui dat latratos obuia turba panes. Et hic erit sensus audi pcepta cōsolationis meæ q̄ nō de dog
matis philosophorum: sed de usu cōmunis uitæ habēt. Epicuri. primus epicurus athenis intra urbē hortos ha
bere instituit: nā usq; ad eū: moris nō fuerat haberi rura. ℭ Plātaribus: plātare dr̄ qd̄ in plāta est: uel plāta q̄
plantare cū ipsa terra trāsfert. ℭ Vel discipulo. c. phi. malū tuū nō ē adeo graue: ut prudētissimi medici remedia po
philipp⁹ scat. sed uel a discipulo philippi curari pōt: & respōdet supiori sēsui de philosophorum pceptis qbus nō sit sanā
alex. medicus dus dolor caluini: De philosopho Alexādri medico intellexisse arbitror Iuue. cuius cura magn⁹ Alexāder
sæpe sanatus ē huius quoq; fidei cōmittere tūc corp⁹ ausus ē cū ab eo cauēdū eē p lr̄as amicorum cognouissz.
VAL. ℭ Charta pia thura. soluta charta. in quo thus fuit obuolutū. ℭ Pia thura. diis dicata ℭ Statuāq; batilli. de
quo ipse. molli saltāte batillo cuius statua sami in tēplo Iunōis a polycrate tyrāno dicata a q̄ depēdēt cithara
q̄ balteo sustinet: cuius leua distātibus digitis neruos lepidissime pcurrere uidebat: dextra psallētis gestu ple
ctrum citharæ admouisse ceu parata pcutere iterim cū uox interqeuit cātū uisus ore tereti semi hiātib⁹ i cōactu
labellis eliq̄re. ℭ Nec sto. do. stoicorum opiniōes. ℭ A cinicis tunica distātia: nō eqdē mihi satis liq̄t cur a cini
cis stoica dogmata tunica distare dicat: nisi sit q de aristippo & cinico. Diogene inqt Hor. Alter purpureū
nō expectabit amictū. ℭ Quidlibet ind. cele. p loca uadet: psonāq; feret nō incōcinnus utrāq;. Alter mileti
textā: canepeius: & angue Vitabit clamidē morietur frigore si non. Rettuleris panū. refert & siue uiuat inept⁹.
ℭ Non epicurum suspicit exigui lætum plantaribus horti. proper. aut hortis docte epicure tuis: & plinius
iā qdē hortorum nomine i ipsa urbe delitias agros uillasq; possidēt prim⁹ hoc istituit athēis epicurus hortorum
magister usq; ad eū moris nō fuerat in oppidis hēri rura. ℭ Curēt dubii medicis maiorib⁹ ægri: quorum uitæ

salus

salus dubia ē. ¶ Tu uenā secandā;. ad exigēdū sanguinē. ¶ Discipulo cōmitte philippi. non satis erudito.

Si decies lectis diuersa in parte tabellis
Vana superuacui dicūt chirographa ligni:
Arguit ipsoꝝ: quos littera gēmaq; princeps
Sardonicus loculis: quæ custoditur eburnis.
Te nunc delitias extra communia censes
Ponendum: quia tu gallinæ filius albæ:
Nos uiles pulli: nati infœlicibus ouis.
Rē pateris modicā: & mediocri bile ferēdā:
Si flectas oculos maiora ad crimina: confer
Cōductum latronē: incēdia sulphure cœpta
Atq; dolo: primos cū ianua colligit ignes.
Confer & hos ueteris qui tollūt grādia tēpli
Pocula adorandæ rubiginis: & populorum
Dona: uel antiquo positas a rege coronas.
Hæc ibi si nō sunt minor extat sacrilegus: qui
Radat inaurati femur herculis: & faciē ipsā
Neptuni: qui bracteolam de castore ducat.
An dubitet solitus totum cōflare tonantem?
Confer & artifices: mercatoremq; ueneni:
Et deducendum corio bouis in mare: cū quo
Clauditur aduersis innoxia simia fatis.

MAN. ¶ Tabellis: pugillaribus: ubi debitores manu ꝓpria scripserant: adhibito ēt sigillo. & tamen negare audebāt. ¶ Vana: eē dn̄t debitores. ¶ Chirographa: ꝓprie manus scripturas de qbus sat. xvi. ¶ Ligni: cæratæ tabellæ. ¶ Sardonicus: de hac gēma plura sat. vi. ¶ Custodit: in anulo signario nexa. ¶ Te nūc delitias: irōia ē: & appositio. ¶ Extra cōia: cēses ponēdū: Nihil ē pcipue cuiq; dolendū: in eo qđ accidit uniuersis. Vt inqt Cicero li. vi. epi. ad aulū torquatū. ¶ Bile: amaritudie. ¶ Cōfer: cōpa tuo dāno & piurio tui debitoris. ¶ Cōductū: ut aliquē occidat: mercede ductū. ¶ Primos col ligit ignes. i. pria noctis hora: quū lumē accēdit. ¶ Et hos: sic est in antiquo textu. ¶ Adorandæ: pp antiq̄tatē: uel q̄a sacra. ¶ Rubiginis: eruginis. ¶ Populorū dona: in tēplis pie & religiose seruabant̄ dona ab regibus uel populus missa. ¶ Hæc pocula & dona. ¶ Ibi: in tēplis. ¶ Sacrilegus: is dicit̄ quasi sacra legens. i. furans. ¶ Extat: apparet. ¶ Bracteolā: tenuē auri lamiā. ¶ An dubitet. s. radere deos auratos. ¶ Cōflare: liq̄facere. ¶ Tonātē: hic sit iteꝝ rogādi pūctū. ¶ Deducēdū. i. pricidio. ¶ Corio bouis. i. culeo. de quo sat. vii ¶ Aduersis fa. ipā. n. inocēs id patit̄. ¶ Hæc: ꝑdita. s.

Dolendū non esse.

DOM. ¶ Tabellis: pugillares itelligit ligneos quos uanos appellāt debitores: quanuis i his manu eoꝝ scriptū sit de pecunia his credita. alibi. Debitor aut sumptos pergit nō reddeꝛ nūmos Vana sup uacui dicēs chirographa ligni. ¶ Radat lau. nā solebāt fures lāmas uel aureas uł argēteas ex statuis uel lectis discubitoriis ūguib⁹ eradere. Martialis: an magis astuti derasa est ungue ministri bractea de fulcro quam reor esse tuo. In commentariis. Martialis diximus: testimonio etiam Tranquilli de seruo eo crimine damnato.

MER. Syngrapha chirographum ¶ Chirographa. itē syngraphas &c. chirographa hoc itesse tradit Pedianus: qđ i chirographis tātū q̄ gesta sūt scribi solet. In syngraphis ēt cōtra fidē ueritatis pactio ueīt. & nō numerata quoq; pecunia. aut nō itegre numerata ꝓ tparia uolūtate hominū scribi solet. ¶ Sardonicus lapis de quo multa supra diximus illud addimus noiatiuū latinū: & genitiuo græco factū: q ē sardonicos. ¶ Custodit̄. annulus quo prisci signabāt cū dabat̄ ut res rara & ad iniuriæ usus idigna: uelut ex sacratio ꝓmebat̄ (Vt in naturali historia legit̄): uocabat̄ q; signatori⁹ ānulus Loculis eburnis. de qbus hæc legim⁹. Hos nisi đ flaua loculos iplere moneta nō det argētū uilia ligna ferūt. ¶ Grādida tēpli pocula. i tēplis (ut in historiis legimus) pie & religiose seruabāt dona a regibus uel populis missa: qbus opulētissima habebāt tēpla. & ea in primis ubi edebāt oracula. uñ thesauros ingētes legimus fuisse in tēplo delphici Apollinis & iouis hāmonis. ¶ Bracteolā aurū &c. metalla prio: cudēdo in laminas crassiores distēdūt: tū in bracteas tenuāt: qbus inaurari simulacra & alia solebāt: s; unguibus plerunq; auferatur bractea. Martialis: An magis astuti derasa ē ungue ministri Bractea apud Suetōium inuenimus seruum qui bracteā derasrat fuisse damnatum.

VAL. ¶ Vana supuacui dicūt chirogra. ligni: negāt se ūq̄ eas scripsisse tabellas chirographa q̄ nosmet pscripsimus απο τησ Χειρὸσ. i. a manu & γραφω scribo. sane & chirograph⁹ & chirographū & syngraphū & syngrapha syngraphā nāq; Plau. in captiuis posuit. ¶ Arguit ipsoꝝ quos littera. indicat arguere enim ueterū cōsuetudine ostēdere significat ut ipse supra. Molles q in aure fenestræ Arguerint: uñ argumentū quasi pm ōstratio coꝝ quæ latent. est enim ratio quæ rei dubiæ facit fidē. ¶ Quia tu gallinæ fili⁹ albæ. de puerbio sūptū ē: te nūc delitias facere apud Plautū sæpe legit̄ ꝓ eo quod ferme lasciuire & se quodāmō fastidire ac superiorē eē uerbis aut gestu ostendere q uulgus inqt delitiare: ut Pla. in plærisq; locis itaq; in menechmis. heia delitias facis mi mechme qn amabo is itro. ¶ Nos uiles pulli. allegoricos i qbusdā legit̄ populi. ¶ Prios cū ianua colligit ignes. cū primū noctis tegi possūt tenebris & cādelæ domi incēdunt̄. ¶ Adorandæ rubiginis. religiōe uetustatis. ¶ Minor. extat sacrilegus. h. d. nihil ē magnū parua surripiūt ne frustra tēplū ingrediant̄. ¶ Inaurati femur herculis. quo auferāt auꝝ. ¶ Bracteolā de castore ducat. de castoris statua laminā diripiat cuius est bractea primitiuū. Mar. An magis astuti derasa ē ungue ministri Bractea de fulcro quā reor eē tuo. ¶ Solit⁹ totum conflare tonantē Iouis statuam igni dissoluere. ¶ Confer: copara tuis incommodis artifices ueneni. ¶ Et deducendū corio bouis in mare. utpote parricida. ¶ Hæc. q̄ diximus. ¶ Quota. parua pars scelerum.

Hæc quota ps sceleꝝ: q̄ custos gallicus urbis
Vsq; a lucifero: donec lux occidat: audit

MAN. Rutilius gallicus ¶ Quota: minima est. ¶ Custos gallic⁹: Rutili⁹ gallicus intelligit̄: q apud Domitianū secūdas dignitatis ptes obtinebat ad eūq; oīa urbis iura ab aliis magistratibus deferebant̄. Vnde custos urbis ē appellat⁹: de hoc

Humani generis mores tibi nosse uolenti
Sufficit una domus: paucos consume dies &
Dicere te miserū: postq̄ illinc ueneris: aude
Quis tumidū gutt̄ mirat̄ in alpibus aut q̄s
In meroe crasso maiorē infāte mamillam?
Cærula quis stupuit germani lumina? flauā
Cæsariē? & madido torquentē cornua cirro?
Nempe quod hæc illis natura ē oībus una.
Ad subitas thracū uolucres nubemq̄ sonorā
Pygmæus paruis currit bellator in armis.
Mox impar hosti: raptusq̄ per aera curuis
Vnguibus a sæua fertur grue: si uideas hoc
Gentibus in nostris risu quatiere: sed illic
Quanq̄ eadem assidue spectentur p̄lia ridet
Nemo: ubi tota cohors pede nō ē altior uno.
Nulla ne periuri capitis: fraudisq̄ nefandæ
Pœna erit: abreptū crede hūc grauior̄ cathēa
Protin⁹: & nostro qd plus uelit ira necari
Arbitrio: manet illa tamen iactura: nec unq̄
Depositum tibi sospes erit: sed corpore trūco
Inuidiosa dabit minimus solatia sanguis.
At uindicta bonum uita iucundius ipsa.
Nēpe hoc īdocti: quorum præcordia nullis
Interdum: aut leuib⁹ uideas flagrātia causis
Quantulacunq̄ adeo est occasio sufficit iræ.
Chrysippus nō dicet idem: nec mite thaletis

rutilio syluā scribit Stati⁹. ¶ Vna domus: tot.n.mala qūq̄ domus una patit̄ q̄ facile hoium misā uitā agno sces: aduertesq̄ dānū tuū fere nihil eē. ¶ Cōsūe: in illa domo. ¶ Illic: ab domo illa. ¶ In meroe. isula & urbe nili in ethyopia: d̄ q̄ plura sat.vi. ibi āt fœiæ. ¶ Mamillas hn̄t pares ifātib⁹. ut Mela scri. ¶ Cærula: cū uiridi nigra: q̄lis ē marin⁹ color. ¶ Flauā cæsariē. flauus color ex uiridi & ruffo & albo cōcret⁹ ē: ut scri. Gel. li. ii. Taci. ēt scri. Germāis eē truces & cæruleos oculos: & comas rutilas. ¶ Madido. s. ungēto. ¶ Cirro: capillo depēdēti & crispato. ¶ Thracū uolucrs grues itelligit apd̄ Strymōa flum. ¶ Pygmæus: pygmei extrema in pte mōtiū idiæ sūt: lōgitudie ẽnos dodrātes n̄ excedētes salubri cælo: sempq̄ uernāte mōtibus ab aqlone oppositis. quos ab gruib⁹ infestari homerus quoq̄ Prodidit. fama ē insidētes arietū caprarūq̄ dorsis: armatos sagittis ueris tēpore uniuerso agmine ad mare descēdēte: & oua pulosq̄ eaꝝ alitū cōsumere: ternis eā expeditionē mēsibus cōfici aliter futuris gregibus non resisti Casas eoꝝ luto penisq̄ & ouoꝝ putaminibus construi Aristoteles i cauernis uiuer̄ pygmæos tradit. hæc Pli. scribit li. vii. c. ii. Et gellio teste. li. viiii. q̄ lōgissimi sunt nō excedūt duos pedes & q̄drātē. Philosophus li. vii. d̄ aialibus sic: Grues ex scythicis cāpis ad paludes egypto superiore: Vnde nilus profluit: ueniunt: quos in loco pugnare cū pygmæis dn̄r: nō.n. id fabula ē. s꜡ certe genus tū hoiu꜡ tū ēt equoꝝ pusillū ut dr̄ ē: degūtq̄ in cauernis: Quāq̄ eadē assidue spectēt̄ p̄lia: id totū parenthesis cingat. ¶ Nullane Caluini uerba. ¶ Pœna erat. plini. li. ii. c. vi. sic. Verū in iis deos agere curā rerū humanaꝝ credi ex usu uitæ ē: pœnasq̄ maleficiis aliqñ seras occupato deo in tanta mole nūq̄ irritas eē. ¶ Abreptū: poetæ uerba. ¶ Protinus: facto piurio. ¶ Quid plus uelit ira: parēthesis ē. ¶ Sed corpe trūco: pn̄t esse poetæ uerba p ironiam. pn̄t & caluini eē. ¶ Bonū. s. ē. ¶ Vita: periuri. s. ¶ Nēpe: poeta uerba. ¶ Hoc. s. dn̄t.

¶ Flagrātia: ardētia: qa fringēt & obtusa sunt. Virgil. li. ii. g. Sin has ne possi naturæ accedere partes frigid⁹ obstiterit circū p̄cordia sanguis: quo in loco nos plurima enarrauimus. ¶ Adeo: certe. ¶ Occasio: ea oportunitas tēporis dr̄. casu pueniēs. auctore festo ¶ Iræ. s. indoctoꝝ: ad uindictā agēdā. ¶ Chrysippus: de hoc uideto i principio sat. ii. ¶ Thaletis: Thales Milesius primus sapiēs uocat⁹ ē: aiebatq̄ triū maxie reꝝ causa gr̄as se fortunæ agere. primo: q̄ nō belua. Deinde: q̄ uir nō mulier. Tertio q̄ græcus natus eēt: nō Barbar⁹. Aiebat itē nō multa uerba prudētis ai idiciū eē: iterogat⁹: q̄uo optie ac iustissie uiuem⁹: Si q̄ i aliis rp̄hēdim⁹, ait ipsi nō faciamus. ¶ Dulciq̄ senex: Socrates intelligit̄: quē melitus accusauit: q̄ iura uiolaret: q̄q̄ deos eē non existimarunt quos ex maiorum instituto susceperat ciuitas athenaꝝ. Alia uero noua demonia induceret Cōtra ius & fas iuuenes corrūpet: fuerūt ēt accusatores duo alii. Anytus & lycon. Damnatus tādē ē ab iudicibus: & coniectus in uincula post paucos dies uenenū bibit: anno ætatis. lx. seu septuagesimo auctor est laertius. Seneca uero epistola septuagesimasecunda. sic ait. Socrates potuit abstinentia finire uitam: & in edia potius q̄ ueneno mori: Trigita tamen dies in carcere: & in expectatione mortis exegit & cætera. Cicero autem in Catone maiori laertio in annis socratis minime conuenit: ait enim sic: Socrates eum librum: q panthenaicus inscribitur: quarto & nonagesimo anno scripsisse dicitur: uixitq̄ quinquennium postea.

¶ Custos gallicus alii anserē exposuerūt: & Fidentinus eūdē errorē secutus i suis cōmētariis ita scripsit: s꜡ postea addidit hāc sn̄iam nostrā q̄ uera ē: ei tn̄ nō plane assentit̄: sed de ansere affirmat itelligēdū eē: o miserū hominē q neci media luce oculis utit̄: sed secus fert̄. ¶ Cust. gal. ego rutiliū gallicū itelligo: p quo Soteria scribit Papini⁹: hic apd̄ Domitianū secūdas dignitatis ptes obtinebat ad eūq̄ oīa urbis iura ab aliis magistratib⁹ deferebāt̄: uñ custos urbis ē appellatus. Papini⁹. Dubitataq̄ sydera cernit gallicus: Es cælodis es germanicæ cordi. Quis neget erubuit tāto spoliare ministro Impiū fortuna tuū. paulo post. Quippe manet. longūq̄ æuo redeūte manebit. quē penes itrepide mitis custodia romæ: Audiebat igit̄ gallicus plura scelera q̄ dixerit hactenus. Iu. nā cū reddat iura foro causæ nocētū apd̄ eū agebāt̄. ¶ In meroe: isula ægypti distās a Syēne qnq̄ milib⁹ stadioꝝ. Thimosthenes autor̄ Pli. scri. id eē iter sexagita dieꝝ isula ipa: ut scri. Diodo. ambit tria milia stadioꝝ. patet i latitudie mille. Incolæ dimidio pl⁹ aliis uiuūt: & fœminæ illic auctore mella: mamillas habēt pares infantibus urbem cōdidit Cābiges a noie mr̄is ita appellatā. ¶ Pygmæus: pygmæi mōtana in die icolūt: ut scribit pli. ternas Spithamas i lōgitudinē n̄ excedētes a gruibus ifestāt̄ loc⁹ ē i septio naturalis historiæ

meroe
Flauus color
germāoꝝ come
Pygmei
Pœna malorum
occasio
Thale
uerba prudētis
Vita recta
Socratis mors
DOM.

storiæ lege. ¶ Nulla: uerba Caluini ad Iuue. ¶ Periuri capitis: amici q i me fuit piurus. ¶ Chrysippus: so lensis uel ut alii scribũt tarsensis fuit. Apolloni filius subtilitate disputandi adeo acer ut ille iactatum sit. deos si dialectice ueterẽt: pceptis Chrisippi usuros fuisse. & ex snia stoicorum laudabat uacuitatẽ affectuũ. ¶ Socrates: de hoc ante dictũ ẽ. ¶ Thales: patre Samio natus prim⁹ sapiẽs appellat⁹ ẽ: & iter septẽ pricipatũ obtinuit cum certmen gymnicũ spectaret: siti: æstu: ualitudine periit.

¶ Custos gallicus: hic qsitor fuit rerum capitaliũ i urbe: i cuius domo de criminib⁹ iqsitiones fiebãt. ¶ Quis tumidũ gu. m. i al. alpinæ qdã sũt gẽtes: quarum gutt itumescit aquarum: q potet uitio (ut Pli. tradit). ¶ Meroe. ægypti pars iterioris: quã uelut isulã nil⁹ ambit i hac supramodũ mãmosas fuisse mulieres geographi tradũt & i primis Mella põponi⁹. ¶ Cerula qs stupuit germani. germanorum lumia cerula eẽ & comas flauas eosdẽ qз cirratos quotidie uidem⁹. ¶ Cornua. p capillis cornua posuit secut⁹ Hõe. ¶ Cirr⁹. capilli depẽdẽtes atqз pide crispati qles pic⁹ marti⁹ & grues i capitibus gerũt. ¶ Thracũ uolucres. grues & strymõa flumen thraciæ frequẽtẽt thracũ uolucres appellãt. ¶ Pygmæus bellator. ẽ pli. habemus i extrema parte montiũ idiæ pygmeos habitare ternos dodrãtes nõ excedẽtes salubri cælo sẽpqз uernãte: mõtibus ab aqlone oppositis: quos a gruibus ifestari homerus quoqз pdidit. Fama est insidẽtes arietũ caprarũqз dorsis armatos sagittis ueris tẽpore uniuerso agmie ad mare descẽdere. & oua pullosqз earũ alitũ cõficere: ternis eã mẽsibus expeditionẽ cõfici aliter futuris gregibus nõ resisti. casas earũ luto pennisqз & ouorum putaminib⁹ cõstrui aristoteles in cauernis pygmeos uiuere tradit. ¶ Pede altior uno: hæc mẽsura græce spiteme dicit hoc ẽ dodrãtes tres. ¶ Quorum præcordia. de Virgilio sumpsit qui ait. Sim has non possim naturæ accedere partes frigidus obstiterit circũ pcordia sanguis. ¶ Tha. unus ex septem sapientibus thales.

MER. Tumor gulæ Mãmosæ mulieres Cirrus pygmæi ubi

¶ Quæ custos gallicus urbis. quæ anser capitolinus custos urbis quẽ gallicũ dicit qd gallos suo clãgore iã capitoliũ pæne tenẽtes fugauit. ¶ A lucifero. diei prio diluculo. ¶ Aut qs imeroe. isula & ciuitate ægyptia. ¶ Cærula qs stupuit germani lumia unde Hor. nec fera cærulea domuit germania pube. ¶ Flauã cæsariẽ Tacitus accedo igt q germãiæ populos nullis aliis aliarum nationũ cõnubiis ifectos ppriã & sincerã & tm̃ sui si milẽ gẽtẽ extitisse arbitrãt: uñ habitus quoqз corporum qq i tãto hoium numero idẽ oibus. truces & cærulei oculi: rutilæ comæ. magna corpora. ¶ Et madido torqntẽ cornua cirro. cirrũ capitis attõsũ crinẽ a græco κειρω. i. attõdeo dixerũt ueteres. Cato de liberis educãdis. itaqз arbitrare primũ capillũ puerilẽ dẽptũ. itẽ cirros ad Apollinẽ ponere solent. ide Persius cirratos uocat pueros q cũ comã nutrierũt eã ueneri cõsecrãt detõsã. ¶ Torqntẽ cornua. qз i cornu modũ subuoluũt. ¶ A d su. thra. uo. grues repẽte cõparẽtes. ¶ Pygmeus par. cur. bel. in ar. q populus æthiopiæ ẽ. ¶ Raptusqз p aera curuis unguibus a sæua fert grue. hoc εκτη ὀεξουὀ ιαο poetæ dictũ: nã id dicit qd ẽ iauditũ ac ipossibile: q põt qso p aera gruis unguibus ferri ubi nã i grue curui ungues & si hẽat porrectis lõgissime cruribus quo nã pacto id fieri possit nõ itelligo. at. Hom ut oia aptissime: ita lõge secus loqt ανΔραδὶ πυΎ μ αιὸιοι φονον καικηρα φεροῦὀαι. Vbi tota cohors pede nõ ẽ altior uno. uñ & pymæi: ut pygmæi dicti sũt. ¶ Inuidiosa dabit minimus solatia sãguis queadmodũ metus: ut ẽt igt Qũti. ẽ duplex. quẽ patimur: & quẽ facimus: ita & iuidia nãqз altera inuidũ altera inuidiosũ facit. hoc ẽt hois illud rei ẽ. ¶ Quorum pcordia. mẽtẽ. ¶ Quãtulacũqз adeo ẽ occasio sufficit ire. furori ad uidictã declinãti ẽ uero occasio tpis pars hẽns in se alicuius rei idoneã faciẽdi aut nõ faciẽdi opportunitatẽ. Inde hippocrates in exordio ãphorismorum. Vita breuis ars uero lõga. occasio uelox qd inscite uertit tps acutũ. ¶ Crysippus nõ dicet idẽ. sectæ stoicæ philosophus & acutissimus dialeticus q soricas sibi uẽdicauit argumẽtatiões qs latini aceruos uocant: & aceruales Ci. in hortẽsio nominat itaqз plius inuẽtus chrysippe tui finitor aceruí inqt. ¶ Nec mite thaletis ingẽiũ. piphrasticos thaletẽ dicit q de septẽ sapiẽtibus fuit un⁹.

VAL.

Ingeniũ: dulciqз senex uicinus hymeto:
Qui partẽ acceptæ sæuæ inter uicla cicutæ
Accusatori nollet dare: plurima fœlix
Paulatim uitia: atqз errores exuit omnes
Prima docens rectũ sapientia: qppe minuti
Semper & infirmi ẽ animi exiguiqз uoluptas
Vltio: continuo sic collige; quod uindicta
Nemo magis gaudet q fœmia: cur tñ hos tu
Euasisse putes: quos diri conscia facti
Mẽs habet attõitos; et surdo uerbere cædit
Occultũ qtiente animo tortore flagellũ?
Pœna autẽ uæhemens; ac multo sæuior illis?
Quas & ceditius grauis iuẽit: & radamãth⁹
Nocte dieqз suũ gestare in pectore testem.
Spartano cuidã respondit pythia uates
Haud impunitũ quondã fore qз dubitaret

¶ Hymeto dulci: ẽ hymetus in attica O maxime nobilis: q mel gignit optimũ ut scribit Stra. li. viiii. ¶ Cicutæ: de Cicuta late dictũ ẽ i sa. vii. ¶ Sapiẽtia. i. phia: ea n. est studiũ sapiẽtiæ: ut inqt cicero li. ii. off. Et alcino⁹ phia ẽ inqt: affectio sapiẽtiæ: q soluit ac reducit ad intelligibilia: cõuertitqз nos ad ea. q sunt ƀm ueritatẽ sapiẽtia aũt ẽ scia humanarũ diuinarũqз rerũ cognitio: Ci. ãt sic li. i. offi. prudẽtia quã græci φρονησιν uocãt ẽ rerum expetẽdarum fugiẽdarumqз scia. sapia uero quã græci σοφιαν uocãt ẽ rerum diuiarum atqз hũanarum sc a: i q cõtinet deorum & hoiuз cõitas & societas it ipos. ¶ Quippe minuti: plus li. iiii. ẽt ait qз magnanimus nec e sibi mali memor illati. Nõ ẽ. n. magnanimi mẽinisse psertim mala: sed poti⁹ despicere. ¶ Hos. i. piuros. ¶ Quos diri cõscia facti mẽs habet attonitos: Sene. itẽ ait epi. xcviii. Tuta scelera eẽ nõ posse qa prio illa & maxima peccãtiũ ẽ pœna peccasse: secũdæ pœnæ st timere semper & expauescere: & securitati diffidere. postea iqt: hic cõsẽtiamus Mala facinora cõscia flagellari: & plurimũ illi tormtorum eẽ. eoqз perpetua illã sollicitudo urget ac uerberat &c. Iuue. itaqз hic sua dcã mutuatus eẽ uidet: ueluti & i multis aliis agit: q nos locis suis ostẽdimus.

MAN. Hymetus Phia. Sapientia Prudẽtia Sapientia sophia Magnanimus Cõsciẽtia scelerum

Depositum retinere: & fraudem iure tueri
Iurando. quærebat enim quæ numinis esset
Mens: & an hoc illi facinus suaderet apollo.
Reddidit ergo metu non moribꝰ: & tñ oēm
Vocem adyti dignā tēplo ueráq; probauit:
Extinctus tota pariter cum prole domoq;:
Et quis longa, deductis gente propinquis:
Has patitur pœnas peccandi sola uoluntas.
Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullū
Facti crimen habet: cedo si conata peregit?
Perpetua anxietas; nec mensæ tēpore cessat

Cice. itē in parad. ait. Te cōsciētiæ stimulāt maleficio rū tuorꝫ. ¶ Te metꝰ exanimant iudicioꝝ atq; legum. quocūq; aspexisti: ut furiæ: sic tuæ tibi occurrūt iniuriæ: suspirareq; te libere nō finūt. ¶ Cæditiꝰ: nom iudicis de quo scribit ēt satyra ulti. ¶ Radamāthꝰ: inferoꝝ iudex. ¶ Gestare i pectore testē. hæc uæhemēs ē & sæua pœna: quā ait. ¶ Spartāo cuidā herodotus. li. vi. folio uero. xii. Exēplū de deposito pbēs scribit. q̄ ad Glau- (Depositi exemplū) cū spartiatā. q sūmis laudibꝰ excellebat. iustitiaq; maxime Vir qdā milesius uēit. ut dimidiū sui cēsus i pecuniā redactū. penes eū deponeret: qa pbe itelligebat deposita penes ipsū salua fore. Ionia aūt sēp obnoxia piculis erat. ¶ Accepit glaucus pecuniā cū nota quadā ut reposcēti & cū eadē nota ueniēti. depositū rederet. Multo deinde tēpore interiecto filii eius: q pecuniā deposuerat: Sparthā ueniūt. Glaucū cōueniūt. ¶ Exhibitaque nota. pecuniā reposcūt. ¶ Respōdit ille se nihil huius rei reminisci: Tñ deberēt ad qttuor mēses redire. Milesii facta iactura. tāq̄ fraudati pecūia discesserē. glaucus uero delphos se cōtulit ad oraculū cōsultandū: Cui cōsulēti an iureiurādo pecuniā pdaret: pythia respōdit: Glauce expedit ad breue tēpus Orco. i. iureiurādo uicisse: iteruertisseq; nūmos. At Orci natꝰ rapide aduenit: ut pdat oēm plē & domū: his auditis Glaucus ueniā sibi eoꝝ q̄ dixisset: ut daret deum obsecrabat. Cui pythia iqt idē pollere tētare deū & facere: Tūc Glaucus accitis milesiis hospitibus pecuniā reddidit. Cuius glauci nulla puo tēpore supfluit: neq; soboles: neq; domus: q̄ illius censeret. Sed ex Sparta radicitus extrita. ita bonū ē nihil aliud de deposito cogitare: q̄ ut repetētibꝰ reddat. hæc & plura herodotꝰ dicto libro. Pythia uates: pytho serpēs fuit. a quo iterēpto ab apolline pythia dicta sunt ludi apolinares: Ipse autem dictus ē a πύθω qd ē putredo: q ex terræ putredine pꝰ diluuiū gñatꝰ ē: de quo Naso. li. i. met. ¶ Reddidit. s. depositū. (Pytho pythia. ueo patet omnia) ¶ Metu deoꝝ. ¶ Moribꝰ uirtute. ¶ Has pdictas. s. ¶ Facti crimē hēt. Interogatus Zēo: lateret ne deos hō male opās. ne cogitās qdē iqt. ut scr. laertiꝰ. ¶ Cedo. dic. ¶ Cōata cogitata: passiue dixit. ¶ Quid. s. patieē. (DOM.) ¶ Hymeto: hymetus mōs melle & marmoribꝰ nobilis iuxta athenas. ¶ Animo tortore: id ē aīo ipo pstāte officiū tortoris: nā cōscia punit eū. ¶ Ceditius nomē iudicis ē apd Iuu. i ultima ēt satyra: q acerbioribꝰ suppliciis reos sp afficere cupiebat: de quo ut oñderet factā mētionē a Tacito fidentinꝰ affert illiꝰ uerba d quodā Cecilio: & inepte & ñ necessario. ¶ Spartano cuidā: p historiā oñdit fieri ñ posse: ut q abnegauerit pecuniā euadat suppliciū: cū glaucus lacedemōius tota ple iterierit nō solū qa nō reddidit depositū: Sed qd cogitauit aliqñ de eo nō reddendo: hæc historia ab uno Herodoto pscribiē i sexto adduciturq; i exēplū apud atheniēses aleutichide. Glaucus iqt epicidis filius iusticia isignis fuit lacedemōe: uir milesius pmotꝰ hois fama ad eū accessit: & cū patria assiduis bellis fluctuaret: diuēdita dimidia pte bonoꝝ pecuniā apud Glaucū deposuit. s. illic tuto seruata: aliqñ uel sibi uel suis q symbola afferrēt restitueret. huius filiis repetētibus post aliquos annos negauit Glaucus se mēinisse: sed tñ meliꝰ cōsyderaturū re dilata i qttuor mēses iuuenes abierūt amissā existimātes pecuniā Glaucus delphicū oraculū cōsuluit: respōdit deus fortasse utilius ad breue tēpus uideri: & paulo post iuris iurādi filius q caret noie pedibusq; & manibus celer ad puniēdū nō desistit priusq̄ piuri totā plē & domū pdat. Sācti āt hois nepotes ppetuo uigēt. petit ueniā Glaucus qd de scelere cōsuluisset: respōdit oraculū tētasse deū & cōmisisse scelus idē eē: accersitis ergo filiis depositū restituit. eius tñ domus ita iteriit. ut nec lares sub illius noie: nec nepotes ulli repirēē. q a glauco oriūdi eēnt. ¶ Pythia ua. i. delphicū oraculū. ¶ Cuidā spar. i. glauco lacedemōio. ¶ Pro. ue. sēsit uerꝫ ē qd audiuit ex oraculo nā piit. ¶ Dulciq; senex uicinꝰ hymeto. socratē dicit athenis natū: q hausto succo cicutæ piit. Dulci hymeto. allusit (MER.) ad mel hymetū de quo Mart. Hæc tibi thesei populatrix misit hymeti: pallados a siluis nobile nectar apis. (hymettus hymetius) Hymetus uero mōs ē atticæ. ¶ Accusatori. socrates duobꝰ maxīe accusātibꝰ Melito & anito dānatꝰ ē. ¶ Pythia uates. hoc exēplū qa de Herodoto sūptū ē: ut apd ipsū historicū legiē: ita refereē: Glauco epicidis filio q īter oēs ætates illius iustissimus habebaē cōsulēti an horco. i. iureiurādo. pecuniā pdareē: quā apd se deposi- (Pœna cogitati sceleris) tā a quodā milesio filii eius reposcebāt his uersibus pythia respōdit. Glauce epicidides eqdē expedit ad breue tēpus sic horto uicisse iteruertisse nūmos: cetera & euorcū qm manet exitꝰ ide. Ast horci natꝰ q noie. q manibus: q nullis ē pedibus rapide aduenit usq; adeo dū cōuoluēs oēm pdat plēq; domūq; cū sobole euorcis melius sed postea ageē: his auditis glaucus ueniā sibi eoꝝ q̄ dixisset ut daret deū obsecrabat: cui pythia ingt idē pollere tētare deū & facere tūc glaucus accitis milesiis hospitibꝰ pecuniā reddit glauci nūc nulla superest neq; soboles: neq; domꝰ q̄ illiꝰ cēseat: Sed & sparta radicitꝰ extrita ē: ita bonū ē nihil aliud de deposito cogitare: ut repetētibus reddat. ¶ Adyto. secretior & penitior delubri locꝰ adytū græce dr̄ q̄si inaccessibile.

(VAL.) ¶ Dulciq; senex uicinus hymeto. i. Socrates. hymettus mōtosus i attica locꝰ. ¶ Qui partē acceptæ sæua īter uicla cicute: accusatori nolet dare. qn & mori maluit cū se lysiæ potuerit orōne defēdere. Et apud platonē sp disputat miseriorē illū eē q facit q̄ q afficiē iniuria. ¶ Prima docēs rectū sapiētia. phia q̄ de moribus diciē. ¶ Vitia atq; errores exuit oēs. sic Hor. Feruet auaritia miseroq; cupidine pectus. Sunt uerba & uoces qbus hunc lenire dolorē possis: & magnā morbi deponere partē: Laudis amore tumes: sūt certa piacula q̄ te. Tū pure lecto poterūt recreare libello Inuidus iracūdus: iners uinosus amator Nemo adeo ferus est q nō mitescere possit. Si mō culturæ patientē commodet aurem. ¶ Sic collige q uindicta nemo magis gaudet q̄ fœmina

q̄ fœda. facilius. n. hūc sexū met⁹ ira odiū corrūpūt: & qm̄ nō hn̄t roboris tm̄tuū mētiū uincāt uitia: plærunq facin⁹ īfirmitate faciūt. ℂ Et surdo uerbere cædit. Vir. uerbere torto & luminis effossi dixit cū in plurali tm̄ flecti soleāt. ℂ Quas & cæ. gra. inue. Tacit⁹ dū Vitellius inqt resignare ipiū uoluisset: postremo inqt fletus p̄pediēte assistēti cōsuli cæditi⁹ īmplexerat exolutū a latere pugionē uelut ius necis uitæq ciuium reddebat. ℂ Aut rha. quē apud iferos delectū iudicē fuisse existimāt. ℂ Spartano cuidā: glauco epycidei filio neganti lacedæmōio cuidā depositū & sciscitāti ab apolline nū retinere id sibi liceret: rn̄dit: ut Herodo. scri. pythia uates. Glauce epycides hoc mox ē utile factū. Vincere iurādo atq aurū fraudare receptū. Sed iuramēti sine nomine fili⁹ extat. Et manib⁹ pedibusq simul curritq uolādo. Si qn̄ penit⁹ plē radicit⁹ oēʒ Diripiēs: oēmq domū subuertat ab imo. Ipsa uiri iusti melior tū postea ples: ita. n. in latinū neoteric⁹ qdā uertit: territ⁹ hoc rn̄so glauc⁹ depositū restituit. ℂ Vocē adyti. uū dabant rn̄sa ab a priuatoria particula & Δύω ingredior.

Faucibus ut morbo siccis: interq molares
Difficili crescēte cibo: sed uina misellus
Expuit: albani ueteris pretiosa senectus
Displicet: ostendas melius: densissima ruga
Cogitur in frontē: uelut acri ducta falerno
Nocte breuem si forte indulsit cura soporē:
Et toto uersata toro iam membra quiescunt:
Continuo templum & uiolati numinis aras
Et quod præcipuis mētem sudoribus urget
Te uidet in somnis tua sacra: & maior imago
Humana turbat pauidum: cogitq fateri
Hi sunt qui trepidāt: & ad oīa fulgura pallēt
Cū tonat: exaīes quoq prīo murmure cæli
Non quasi fortuitu: nec uentorum rabie: sed
Iratus cadat in terras: & uindicet ignis
Illa nihil nocuit cura grauiore timetur
Proxima tempestas: uelut hoc dilata sereno
Præterea lateris uigili cum febre dolorem
Si cœpere pati: missū ad sua corpora morbū
Infesto credunt a numine: saxa deorum
Hæc & tela putāt pecudem spondere sacello
Balātem: & laribus cristam promittere galli
Nō audēt quid enim spectare nocētib⁹ ægris
Concessum: uel quæ nō dignior hostia uita:
Mobilis & uaria est ferme natura malorum:
Cum scelus admittūt: supest cōstātia: qd fas
Atq nefas: tamen incipiunt sentire peractis
Criminibus: tamen ad mores natura recurrit
Dānatos: fixa & mutari nescia: nam quis
Peccandi finem posuit sibi: quando recepit

ℂ Inter molares crescēte: mādūt. n. ægri: attn̄ sorbere n̄ pn̄t: hinc cibus inter dētes crescit. Albani: uini optimi. Albana uina neruis utiliora inqt. Plini. lib. xxiii. c. iiii. ℂ Oñdas: ait ille. ℂ Meli⁹ uinū. s. acri acetoso. ℂ Cōtinuo tēp. s. uidet. ℂ Sacra: terribilis: execrāda. ℂ Maior imago. Virg. itē de Creusa lib. ii. & nota maior imago. ℂ Exanimes sunt. ℂ Illa: prima tēpestas. ℂ Dilata se. Pli. li. ii. scri. q. M. herēnius decutio: sereno die fulmīe ictus est. ℂ Cristā galli. Pli. lib. x. c. xix. de gallis sic ait. Ex iis ēt fibræ sūt: q̄ haud aliter q̄ optime uictimæ diis gratæ. ℂ Dignior. s. q̄ nocētes. ℂ Ferme: certe. ℂ Malorū sceleratorꝝ. ℂ Supest cōstātia: cōstātissimi sunt in scelere agēdo. ℂ Recurrit. i. sæpi⁹ redeūt mali ad scel⁹. MAN. Albana uina

ℂ Cristā galli: gallorꝝ inqt Pli. fibræ gratissimæ sunt diis: lares p̄cipue & penates his placabant. ℂ Quæ nō dignior hostia uitā. i. putāt uictias eē digniores uita: q̄ ipsi sint & p̄pea eas nō mactāt. ℂ Natura malorꝝ. i. sceleratorꝝ. ℂ Supest cōstātia. i. abūdat cōstātia. q. d. constātissimi sunt in scelere pagēdo. ℂ Finē po. si. i. qs ūq̄ cœpit peccare ut postea sua spōte desisteret. gallus uictima DOM.

ℂ Albani ueteris: albanū uinū p̄ciosū semp est habitū ℂ Sacra & maior imago. Idē Virgi. de creusa. Et nota maior imago. ℂ Nō quasi fortuitus: fulmina q̄ fortuito descēderēt & nihil significarēt bruta dicta fuisse scribit Pli. & uana utpote q̄ nulla eueniāt rōne naturæ his percuti mōtes: his maria oēsq alios irritos iact⁹. ℂ Sʒ iratus cadat in terras: fatidica hæc fulmina ex alto quæ ueniunt statutisq causis: & ex suis syderibus. ℂ Lateris cū febre dolore: dolor lateris latine dicitur morb⁹: quē græci pleuresim appellant. Vnde & pleureticus apud Pli. qūo raptū fuisse Crassum oratorem egregiuʒ. Scribit Ci. in tertio de oratore. MER. bruta fulmina fatidica fulmina Dolor laterum

ℂ Faucib⁹ & mor. siccis ob cogitatū crimē atq pactuʒ ℂ Crescente: ut deuorare nō queat. ℂ Albani: ueteris. ℂ Preciosa sen. dis. qd multis placʒ uetustū huic displicet. ℂ Oñdas me. uerba sunt anxii cōscia flagitiorꝝ æstuātis. ℂ Velut acri. du. fa. pinde ac si acidissimū uinū ebibisset. ℂ Tē. i quo peierauit. ℂ Violati nu. testatus ē. ℂ Sacra: qm̄ dei miraculo adest ut terreat. ℂ Hi sūt: subaudiendū mali. ℂ Ad oia ful. tāq e uestigio illis eos piclitari oporteat. ℂ Irat⁹: ab irato missus deo. ℂ Proxia tē. pxīe futura. ℂ Velet hoc pn̄ti. ℂ Dilata VAL.

se. q̄ usq tn̄ imineat. ℂ Infesto cre. a. nu. utpote sibi grauiter ifenso. ℂ Pecudē spō. sa. bal. q uersa. m. lr̄a in. b a græco fictū uerbū. Var. eteni sua uoce græci appellarūt mala: nec multo sec⁹ nr̄i ab eadē uoce: sed alia lr̄a uox earꝝ nō me sed be sonare ur̄ oues uocē efferētes a quo post balare dn̄t extrita lr̄a: ut i multis. ℂ Cristā p. gal. n̄. au. ne in se læsū iā numē adhuc magis irritēt. ℂ Morbi. & ua. ē for. na. ma. ut q p incōtinētiæ cōsuetudinē labunt: queādmodū docet in ethicis aristo. ℂ Cū sce. ad. su. cō. nō āpli⁹ peccādi. ℂ Quod fas atq ne. q liceat aut miñime. ℂ Tādē inci. sē. pa. cri. incōtinētes in qbus uis ipsa rōnis manet incorrupta: nā intēperantes corrupta: ut aristo. inqt rōne ferunt ad crimē: nō ut incōtinētes q cōsuetudine aut affectionibus obsistēdi imbecillitate in uitia lapsi succūbūt: ut tamen te perfecta uera ratione criminū stimulos acuēte & admissum scelus agitante: pulsato consciētia aio ueheměter affliciant. ℂ Tn̄ ad mo. na. re. dā. naturā habitū uocat qui crebra longaq peccandi consuetudine adeo occaluit: ut immutari prorsus non posse uideatur nō

secus q̃ si naturam ipsam induisset. ¶ Fixa & mu.ne.nisi alias illi oino contraria cõsuetudo súmoueat:q cũ mala aio penit⁹insederit factu erit q̃ difficillimũ.

MAN. Perfrica frontem

¶ Attrita fr.Mar.itẽ li.xi.ad flaccũ: Aut quũ pfricuit fronte posuitq; pudorem :hinc natum pverbiũ:pfrica frontẽ hinc fabius pfrica frontẽ & dic te erubescere nõ posse.Pli.i.pemio naturalis historiæ pfricui frontẽ & nihil pfeci.De frõte ẽt pli.li.xi.sic:frons & aliis:sed hoi tm̃ tristitiæ hilaritatis.clæmentiæ.seueritatis index :In aia sensus eius. ¶ In laqueũ.i.deprehendet. ¶ Noster pfid⁹.i.q tibi denegauit dpositũ.oẽs ãt aliđ agẽtes aliđ simulantes: pfidi in pbi:malitiosi sũt: Vt inqt Cice.li.iii.offi. ¶ Maris ægei rupẽ:Pli.li. iiii.c.xii. sic. Aegeo mari nomen dedit scopulus inter Tenũ & chiũ uerius q̃ insula extracto noie a spe capræ:q̃ ita ab græcis appellat:repẽte in medio mari exiliẽs.Cernũt eũ a dextra pte Andrũ nauigãtes ab achaia dirum ac pestiferũ.&c. ¶ Magnis exulibus:idest magnis ciuibus exulantibus. ¶ Nec surdum:ut non audiat periuria. ¶ Nec Tythesiam:idest cæcum:uti ille fuisse dicitur:de quo Ouidius in met.latissime.

Aegei rupes

Eiectum semel attrita de fronte ruborem?
Quisnã hoĩum ẽ:quẽ tu cõtẽtũ uideris uno
Flagitio?dabit in laqueum uestigia noster
Perfidus:& nigri patietur carceris uncum:
Aut maris ægæi rupem:scopulosq; frequẽtes
Exulibus magnis pœna gaudebis amara
Nominis inuisi:tandemq; fatebere lætus
Nec surdum:nec tiresiam quenq̃ esse deorũ.

DOM. ¶ Attrita de fronte.i.perfricata:nã perfricarẽ frontẽ est pudorẽ deponere Pli.perfricui frontẽ & nihil profeci.Mar.& si perfricuit frontẽ:posuitq; pudorẽ hoc ait Iuuenalis ut spem iniiciat Caluino perfidum illum daturũ pœnas quia committet alia scelera in quibus deprahendetur. ¶ Magnis exulibus.i.magnis ciuibus q missi sunt in exilium:notat tẽpora sua. ¶ Tiresia:thebanus in alia pte fabulæ notus in morte non satis.Pausanias uero scribit eum fuisse captiuum græcorum cum filis polynicis.& cũ duceret delphos bibisse ex fonte Thilfusa unde periit:plura de hoc scripsimus in commentariis Propertii.

MER. perfrica frontem Vñ mare ægeum

¶ Attrita de fronte: Sic Mart. At cũ perfricui frontẽ posuiq; pudorem: Hinc natum prouerbiũ perfrica frõtem. Et Pli.in plogo na.hi.Perfricui frontem & nihil perfeci. ¶ Quintilianus perfrica frontẽ.& dic te erubescere non posse. ¶ Maris ægei scopulos. ægeũ mare plurimis insulis conspersum:cui nomẽ dedit scopulus inter entiũ & chium uerius q̃ insula & noie ac specie capræ:q̃ a græcis ita appellatur repẽte e mari exiliẽs hæc plinius. ¶ Thyresiã.non dixeris cæcũ qualẽ poetæ scripserunt fuisse thyresiã cui irata iuno oculos ademit.

VAL. ¶ Attrita de fronte.i.ipse attritus in flagitiis. ¶ Dabit in la.ue.tandẽ aliquando pœnã non effugiet:& ẽ ab auibus aut feris sumpta translatio. ¶ Patietur car.un.unde dependeat moribundus. ¶ Maris ægæi ru.uñ mittet præceps:aut in rupibus ægæi maris exulabit. ¶ Frequentes exu.ubi exulãt multi. ¶ Magnis:opulentis a ...t qui in urbe magnæ habebat auctoritatis. ¶ Pœna gau.ama.q sui tandẽ peccati deũ senserit ultorem. ¶ Nois inuisi.cuius nomen nisi cũ ingenti audire neq̃s stomacho. ¶ Nec sur. qui tuas non audierit preces aut illius periuria. ¶ Nec ti.quẽq̃ esse deoꝝ.i. cæcũ ut tiresias fuisse perhibet. fabula.n.sic habet.tiresias genere thebanus pericli filius uates fert in cyllene mõte coeuntes non puidẽs calcasse dracones.ob id in mulieris figuram uersus deinde sortibus admonitus cum in eundẽ rediisset locum:ac eodem anni tempore:& adhuc coeuntes recalcasset:& in pristinam figuram mutatus esset.disceptantibus porro Ioue & Iunone utrũ mas an fœmina maiorẽ sentiret coitus uoluptatẽ:nouẽ ptibus libidinis iudicauit fœminã potiorẽ:& una uix.uidebat sane potuisse tiresias uerũ de ea re efferre iudiciũ:qui utrũq; sexũ fuerat expertus:uerũ tam̃ id non passa iuno estt impune iudicasse.manus.n.tiresiæ præcidit & immeritum excecauit:at contra iuppiter ob id dedit:ut sepem uiueret ætates ac perpetuo uates per cæteros mortales ueracissimus haberetur.

Argumentum Satyræ.xiiii.

In decima quarta dant parua Exempla parentes.

MAN. parẽtum exempla

Plurima sunt fuscinæ:in parentes hæc satyra scribitur:q male uiuẽdo agẽdoq; turpia:sũt natis pessima exempla.Itaq; optime plutarchus inquit. Ante omnia opus est:ut patres non solum nihil peccando:uerum etiam honesta singula peragendo manifestum sese filiis exemplar exhibeant. Vt in eorum uitam:quasi quondam speculum intuentes:ab operum simul & sermonum turpitudine se penitus auertant. Nam si quis delinquentes obiurgat filios:tum is in eosdem illabatur errores: hic ignorare uidetur:sub illorum nomine sua se incusare crimina.Et ut subcincte dicam:qui uitam improbe degunt ii nullam in seruos aut liberos increpandi licentiam.

Satyra Quartadecima.

Plurima sũt fuscinæ & fama digna sinistra
Et nitidis maculam : ac rugã figentia rebus :
Quæ mõstrant ipsi pueris:tradũtq; parentũ
Si damnosa senem iuuat alea:ludit & hæres.
Bullatus:paruoq; eadẽ mouet arma fritillo :
Nec de se melius cuiq̃ sperare propinquo
Concedit iuuenis:qui radere tubera terræ

Eilios educare

Agunt ad comparandam filiis modestiam danda opera est.hæc ille.Et hieronymus inquit. Non est parui apud dominum meriti bene filios educare.Et philosophus li.x.eth. Si negligitur publice ait.ad unũquenq; attinere uidebitur:filios suos atq; amicos ad uirtutem dirigere:uel saltem uelle dirigere. Vtq; laertius scribit dicebat idem Aristoteles:parentes qui liberos erudiendos curassent longe honorabiliores esse his:qui solũ genuissent. Hos enim uiuendi tantum:illos etiam bene beateq; uiuendi auctores esse. ¶ Quæ monstrant ipsi pueris:tradũtq; parẽtes:hinc optime Fabi⁹li.i.sic ait: Vtinã liberoꝝ nostroꝝ mores nõ ipsi pderem⁹ infantiam

fantiā statim delitiis soluit. Mollis illa educatio: quam indulgētiā uocamus. neruos ols mētis & corpis frāgit. Quid ñ adultus cōcupiscet. q i purpuris repit. Iā coccū intelligit. Iā cochyliū poscit. Gaudemus siqd licēti⁹ dixerit uerba nec alexādrinis qdē pmittēda delitiis risu & osculo excipimus. Nec mirū nos docuimus. ex nobis audierūt. Nostras aicas: nostros cōcubinos uidēt oē cōuiuiū obscænis cāticis strepit pudēda dictu spectātur: fit ex iis cōsuetudo: deiñ natura. Discūt hæc miseri āt q̄ sciāt uitia eē. Iñ soluti ac fluētes nō accipiunt ex scholis mala ista: sed in scholas afferūt. Hæc ille. ❡ Bullatus. i. nobilis & aurea bulla ornatus: q cordis figurā habebat: de qua latius sat. i. ibi. s. & pretextatus adulter. ❡ Eadē ar. talos intelligit & ludēdi instrumēta. ❡ Fritillo. i. alueolo & tabula in q̄ tessere discurrūt. ut porphyrius ait. Mar. itē li. xiii. hæc ē mihi charta nuces: hæc ē mihi charta fritilus. Volūt aliq fritillū eē: nō tabulā luxuriosā. s̄ pyrgū. i. uasculū: quo cōiecti tali agitariq̄ mittunt. Cuius effigies istar turiculæ ē: uñ & nomē accipit n. nobis turris dicit. de hoc hor. li. ii. ser mo. sic ait. mitteret i pyrgū talos. ubi porphyrio dic pyrgū significat qd̄ nos fritillū dicim⁹ i quo cōiectæ tesseræ agitatæq̄ mittūt i alueolū. Id āt Mar. li. xiiii. uidet asseret: scrib. n. nec timet ædilē moto spectare fritillo ❡ Paruo: ad puerum respexit. ❡ Melius de se: q̄. s. de patre. ❡ Iuuenis: filius ipse. ❡ Tubera: de his uideto sat. v. Mar. aūt ait in xeniis. Rūpimus altricē tenero te uertice terrā Tubera: boltis poma secūda sumus.

parentū. idulgētia fritilus Pyrgos tubera

P Lurima: causam affert hæc saty. quare tot existant quotidie scelerati: & inuehit in patres ipsos: quorum exemplo ait teneras liberorū mentes ad uitia formari: inscribat igit satyra: De praua liberorū institutione: ad Fuscinū scribit amicū. ❡ Et qd maiorū uitio: sequiturq̄ minores: non in omnibus codicibus hic uersus extat: nec puto eē inserendū: nā argumentū hōc uersu & altero q nō apparet cōprehēdebat: sed temere insertus ē satyræ. quod species elocutionis indicat: bene. n. sequit & fama digna sinistra: & nitidis maculā atq̄ rugā. ❡ Damnosa alea. nā grādis pecuniæ aceru⁹ aleæ cōmittebat tēporibus Iuue. suprapósita: sed ludit arca: & hoc carpit eo etiā inuidiosius. qm̄ Domitianus quem sæpe notat usq̄ ad reprehēsionē ea oblectabat. ❡ Eadē ar. eadē instra lusoria. ❡ Fritillo: porphyrio interpretat alueolum hoc est tabulam in qua discurrunt tessere. Varro magida etiam appellat. ❡ Paruo conuenienti. ❡ Sperare melius: sperare se forte frugaliorem & meliore patre.

DOM.

P Lurima sunt fuscinæ. Docet in hac satyra parentibus imputandum esse si filii minus probi fuerint: quos nuptiis & uotis quæsitos: nunc malis præceptis: nunc indulgentia nimia corrumpi sinunt: quando (ut terentiana est sententia) ut quisq̄ suum uult esse: ita est. ❡ Eadem mouet arma fritillo. fritillus uel capsula est in qua tali & aleæ seruantur. uel ipse alueolus: in quo tesseræ uel tali iactantur. Mar. Hæc est mihi cartha fritillus. Arma autem accipit instrumenta ludi.

MER. Fritillus Ficedula

P Lurima sunt fuscinæ & fama digna sinistra & nitidis maculam ac rugam. Fuscinum alloquit narrans q̄ difficile sit ex malis parentibus in liberos non peruentura & auctū iri flagitia: commouetq̄: ut uel tenerrime ætatis maxima ratio habeatur: quando ad mala q̄ ad bona longe propensiores simus imitanda. ❡ Plurima sunt fuscine & fama digna sinistra. inter huc & sequentez uersum quidā interpositum habent uersiculum: & quid maiorum uitio sequiturq̄ minores: quem non esse Iuuena. credere licet quando nec præcedentibus nec sequentibus recte hæret. ❡ Fama di. si. infamia. ❡ Nitidis: claris rebus nitidis maculam & rugam figentia rebus: quæ res præclaras turpitudine inquinent uitæ. ❡ Si dā. se. iu. alea. quæ rem patris & suam iminuit damnum: ut Varro putat a demptione dictum: cum minus de re factum detrimentum a detritu q̄ quæ detrimenta sunt minoris sint precii ab eadem est mente interimentum uero ad utriusq̄ partis spectat dantis accipiētisq̄ cōmodū. ❡ Ludit & hæ. bul. puer bulla insignis. ❡ Paruoq̄ ea. mo. ar. fri. arma talos dicit. fritillū inquit porphyrion in Horatium est: in quo coniectæ tesseræ agitatæue mittuntur: quem etiam pigrum uocari uoluit ἀπὸ τοῦ πυργεῖν quod significat eleuare. Plinius tamē & Ennius inquit antiquissimus uates obsidionis famē describens offam eripuisse plorantibus liberis patres commemorat: & hodie sacra prisca atq̄ natalium pulte fritilla conficiuntur.

VAL.

Boletum condire: & eodem iure natantes.
Mergere ficedulas didicit nebulone parēte:
Et cana monstrāte gula: cū septimus annus.
Transierit puero nondum omni dēte renato
Barbatos licet admoueas mille īde magros
Hinc totidē cupiet lauto cœnare paratu
Semper & a magna non degenerare culina.
Mitē aium & mores modicis errorib⁹ equos
Præcipit: atq̄ aīos seruorū & corpora nostra
Materia cōstare putat: paribusq̄ elementis
An sæuire docet rutilus: qui gaudet acerbo:
Plagarū strepitu: & nullā sirena flagellis
Cōpat ātiphates trepidi laris: ac polyphem⁹

❡ Ficed. Gel. li. xiiii. c. viii. scr. fuisse q negarēt ullā auē pter ficedulā totā comesse oportere sñ piorē pte z auiū atq̄ altiū q edūt: eos palatū ñ hr̄e. ❡ Eodē iu. nā Var. scri. li. i. de ligua latina: q̄ primo maiores nr̄i assa z carnē comederūt. so elixā. tertio iure cōditā: & periñ iucūdiorē cōditiōe succi. ❡ Nebulōe: par nebulo dict⁹ ē: q nō pluris ē q̄ nebula: aut nō facile pspicui possit q̄lis sit Neq̄: Nugator. auctor ē Fest⁹. ❡ Cana gu. i. canis ob sita. Sene. epl. vii. ait. Cōuictor delicat⁹ paulatim eneruat: & mollit. ❡ Dēte re. Pli. li. si. vii. scr. editis isātibus septimo mēse. gigni primores dētes: priusq̄ in supera fere pte Septimo eosdē decidere anno: aliosq̄ suffici. ❡ Barbatos. pbos. Persi. Barbatū crede mgr̄um dicere. ❡ Barbatos li. ad. frāgas. n. citius q̄ corrigas: q̄ in paruū iduruerūt. ut iqt Fabi⁹. li. i. ❡ Cupiet lau. cœ. pa. adeo i teneris cōsuescer multū ē: iqt Mar. li. ii. g. Et Ci. li. ii. tus. sic cōsuetudis magna uis ē: pnoctāt uenatores i niue uri se pariūt: & Theophrastus li. v. ait: quod mos solit⁹ plurimū ualet: sit. n. tāq̄ nā: Quitili. itē lib. i.

MAN. Carnis cibus nebulo Dentium Ortus Cōsuetudo.

Tū fœlix quotiēs aliquis tortore uocato
Vritur ardenti duo propter lintea ferro.
Quid suadet iuueni lætus stridore catenæ
Quē mire afficiūt inscripta ergastula carcer

sic. Et natura tenacissimi sumus eorꝝ:q̄ rudib⁹ aīs pci piem⁹: ut sapor quo noua imbuas durat. nec lanaꝝ co lores: qb⁹ simp lex ille cādor mutat⁹ ē: elui pn̄t: Et hæc ipa magis ptinaciter herēt: q̄ deteriora sūt: nā bona fa cile mutant̄ i peius: Hor. quoq; li. i. epi. ad loliū: Quo semel ē ibuta recēs s̄uabit odorē Testa diu. ℭ Mitem ani. parētes arguit: q sæuitiā poti⁹ q̄ clæmētiā natos do cēt. ℭ Præcipit: docet filios: ℭ Mores mo. erro. e. i. tales mores: ꝙ modice errēt nati qsq;. n. errat aliq̄tisp: q̄ uis optim⁹ sit: uñ Proper. ait: Vnicuiq; dedit uitiū natura creato. ℭ Nulla syrena. nullū cantū: & oblectatio nē magis. n. gaudet sæuitia & flagelloꝝ sonitu. ℭ Antiphates: id ē rutilus similis antiphatæ regis Lestrigo nū: q hūanis carnib⁹ uescebat̄: Oppidū āt formiæ iuxta Caietā fuit antiq̄ lestrigonū sedes: ut Pli. li. iii. ℭ Tre pidi la. i. domo ob sæuitiā. ℭ Polyphem⁹: similis polyphemi trucis & sæui: de quo li. iii. æn. hēt: & apud oui. li. xiii. met. ℭ Fœlix ē rutilus. ℭ Vrit̄. i fronte. scilicet. ℭ Lintea quæ forte surripuerat ℭ Quid. quasi dicat sæuitiam. ℭ Iuueni. filio. ℭ Lætus: pater scilicet. ℭ Afficiunt delectant. ℭ Inscripta erga. ubi notis: inusti serui opus faciebant de ergastulis uideto sa. vi. ℭ Carcer: appositio est.

formiæ

DOM. ℭ Ficedulas: ficedula auis inter ganeata obsonia ab apicio iure cōdit̄ ingēti patina. ℭ Gula cana. i. pr̄e se ne guloso. ℭ Renato: rē naturalē exprimit: nā ut scri. Pli. hoī septimo mēse nascūt̄ dentes: mutanturq; & re nascunt̄ hoī: cāi: leōi: iumēto ruminātibus. ℭ Barbatos: bonoꝝ moꝝ studiosos: Persi. barbatū crede magi strum dicere. ℭ Modicis erroribus. i. pr̄ paulatim ducit filiū per errores qbus fit idoneus & aptus pp teneraꝫ ætatem. ℭ Rutilus: ponit rutilum pro quocūq; cædēte qm̄ lanista docuit laniatores quos cædebat. ℭ An tiphates: antiphates homines solitos uesci carnibus humanis tradiderūt nr̄i: & in scythia multa eoꝝ gn̄a fuis se scribunt: & in sicilia cyclopes idē factitasse: in quo miror grauis historiæ auctores dissentire: nam Tucidi des in septimo historiaꝝ Cyclopes fabulosos fuisse scribit Pli. itē in septimo ꝑ uera historia tradit eos: & fuis se aliqñ: & comedisse homines. In italia læstrigones ad caietā idē fecisse perhibent̄: teste Hom. q scribit. Vly xem peruenisse domū Antiphatæ regis læstrigonem: quem uxor ē foro accersiuit: & unū ex sociis missis ab Vlyxe ab eo fuisse absumptū: reliqs terrore diffugientibus. ℭ Propter duo lintea: Emulatio ē Catulliana. nam & Catullus in furem inuehit̄. lintei hoc est sudarii: quo tergebant̄ corpa in thermis. ℭ Inscripta. i. no tatis signis in fronte. ℭ Carcer rusticus. i. in qbus ergastulis uinciūt̄ serui tāq̄ in carcere ad opus rusticum.

MER. ℭ Et eodē iure natātes mergere ficedulas: ficedula auis a ficu nomē trahit. de qua Mar. Cū me ficus alat: cū pascar dulcibus uuis: Cur potius nomē nō dedit uua mihi: Hæc p autūnū mutāt colorē & formā: uocāt̄q; Melā coriphi. auctore. plinio: adeo placuit hæc auis tradēte. Gelio: ut eēnt q negarēt ullā auē p̄ter ficedulā totā comesse oportere: dr̄ ficedula græce sycalis: eodē āt iure quo pr̄ mergebat: s; hac in pte ex sn̄ia Varrōis pauca subiungēda sunt de edulioꝝ rōne nota Primū maiores nr̄i assam carnē comēderūt. Secundo elixā Tertio e iure cōditā: & pinde iucūdiorē. Quod genus Cornelius celsus iurulētū appellat his uerbis. Tū res eadē magis alit iurulenta q̄ assa. magis assa: q̄ frixa. Apuleius āt iussulentū formauit in apologia magiæ sic de Ennio scribens ostendit qliter quisq; pisciū assus aut iussulentus optime sapiat: Trib⁹ itaq; noibus distin guebat̄ asso elixo & iurulento: & erit sensus eodeꝫ iure natātes nō assas neq; elixas: sed iurulentas hoc est iure cōditas. ℭ Cana gula. patre canescēte atq; gulæ dedito. ℭ Nebulone parente nebulo dr̄ qui nebulā obiicit uel q leuis est & ināis ut nebula. ℭ Culina: idē qd̄ coquina. ℭ Præcipit. legēdū est nō p̄cipitat. ℭ Syrena ac cusatiuus græcus: tres fuere syrenes cāpaniæ littus incolētes parthenope lygia & leucosia. ℭ Antiphates le strigonū Rex qui in Sicilia in cāpis leontinis olim fuisse legūt̄: uel ut alii in campania lestrigonum sedes ha bita est: hi immanissimi fuere: socios enim Vlyssis uerubus trāsfixos atq; igni assos: ut scribit homerus co medere. ℭ Polyphemus cyclops & hic terribilis & immanis q itē Vlyssis socios dentibus assumpsit. ℭ Tor tore uocato. ut supra diximus: tortores erant publici qui in cædendis seruis operam suam præstabāt. ℭ Ar denti ferro. cauterio quo notæ imprimuntur & morbi alioquin insanabiles muri solent. ℭ Inscripta erga stula. ubi notis inusti serui & compediti opus faciebāt.

Melam coriphi
Assum
Elixum
Iurulētū
Cor. cel.
Apulei⁹
Nebulo
Syrenū nomina
antiphates Lestrigonū
Cauteriū
ergastulū

VAL. ℭ Et eodem iure natātes mergere ficedulas didicit. hoc ē auiculas cōdire ut cōdienda ficedula q̄ a ficis no men habet. Mar. Cū me ficus alat cū pascar dulcibus uuis. Cur potius nomen nō dedit uua mihi. Quam & idē cōdiēdā docet inquiēs. Cærea quæ patulo lucet ficedula lumbo. Cū tibi forte dat̄ si sapis adde piper. Cana mōstrante gula patre cano docēte quæ irritent gulā. ℭ Nōdū oī dēte renato dētire. n. infantes septi mo mense desinūt. septimo aūt anno dētes immutant̄. ℭ Magna nō degenerare culina. nō a patriis dissen tire moribus quo minus cognam oibus pulmentariis hēat instructā. ℭ At aīas seruoꝝ & carpora nr̄a mate ria cō. pu. docet filios ut a seruo domin⁹ materia ñ distet nō inferiore spiritu nō corpe deterior est ꝙ iisdē cō stet elementis quibus & corpa oīa cōponunt̄. ℭ Nullaꝫ sirena flagel. cōp. nihil æque suaue ac cædere ducit sirena. n. pro quis posuit uoluptate: ꝙ sirenes cātu & reꝝ scia ad se nautas: ut Home. scribit allicerent: & ille ctos ad naufragia pducerent. ℭ Antiphates. imanitate similis antiphatæ dr̄ āt ātiphates ut āchises & anti p hateus ut theseus: utraq;. n. Home. utit̄ declinatiōe antiphates læstrigonum rex ulyssis cōitē trucidauit & ut Hom. scribit. ℭ Trepi. la. quoꝝ adire domiciliū qspiam tuto haud q̄q̄ posset. ℭ Ac poly. q ātiphatæ imanitate par fuit. ℭ Tūc fœlix. lætus ut ea crudelitate fœlicitateꝫ uideat̄ assecutus. ℭ Quid sua. iuue. hoc dicit qd est ꝙ filio uelit mansuetudineꝫ suadere q lætus est quotiens atrocissime de minima quaq; re uidet in quēpiam animaduerti. ℭ Inscripta erga. q̄ aliquibus definita publico edicto sunt. ℭ Car. rusti. inexhau sti labores uillatici: unde Hor. ad seruū ocius hinc te. Ni rapis accedes opera agro noua sabino.

ℭ Largæ

¶ Largæ mœchæ: mulieris nomē ē quā largā appellat ab re ipsa. ¶ Cōtexere: cōtinuare. ¶ Cursu ueloci/tate linguæ. ¶ Virgo filia. ¶ Cæras pusillas: pugillares triplices mēbraneos. & uitelianos intelligit: a trib⁹ folsis sic dictos: Sicut qncuplices a quinq;: i aūt oēs rebus amatoriis & leuioribus scrotebāt: ex mēbrana āt charta tanta crassitudine pugillares fiebāt ut nō secutus q̄ ex tabella scripta deleri possent. Mar. li. ultimo de triplicibus. Tūc triplices nr̄os nō uilia dona putabis quū se uenturā scribet amica tibi: pugillares mēbranei ita loquunt apud eundē. Esse putat cæras, licet hæc mēbrana uocet. Delebis quotiēs scripta nouare uoles.

MAN. pugillares

Exempla mala

Exemplū quid

Rusticus? expectes ut nō sit adultera large
Filia: quæ nunq̄ maternos dicere mœchos
Tam cito: nec tanto poterit contexere cursu
Vt non ter decies respiret conscia matri
Virgo fuit: cæras nunc hac dictante pusillas
Implet: & ad mœchos dat eisdē fert cinædis:
Sic natura iubet: uelocius & citius nos
Corrūpūt uitiorꝫ exēpla domestica: magnis
Cū subeant animos auctorib⁹: unus & alter
Forsitā hæc spnāt iuuenes qb⁹ arte benigna
Et meliore luto finxit pcordia titan.
Sed reliquos fugiēda patrꝫ uestigia ducunt:
Et monstrata diu ueteris trahit orbita culpæ
Abstineas igitur dānis huiusce: etenim uel
Vna potēs ratio ē: ne crimina nostra sequant
Ex nobis geniti: quoniam dociles imitandis
Turpibus ac prauis oēs sumus: & catilinam
Quocūq; ī populo uideas quocūq; sub axe:
Sed nec brutus erit: bruti nec auūculus usq̄
Nil dictu fœdū. uisuq; hæc limina tangat.
Intraq; puer est: pcul hinc: pcul ide puellæ.
Lenonū: & cantus pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reuerētia: si quid
Turpe paras: nec tu pueri cōtēpseris annos
Sed peccaturo obsistat tibi filius infans.
Nam si quid dignum censoris fecerit ira:
Quādquidē & similē tibi se nō corpore tantū
Nec uultu dederit: morū quoq; filius & cum
Omnia deterius tua per uestigia peccet
Corripies nimirum. & castigabis acerbo
Clamore ut post hæc tabulas mutare pabis.
Vnde tibi frontem: libertatēq; parentis
Cū facias peiora senes uacuumq; cerebro

De uitellianis idē sic. Nondu; legerit hos licet puella. Nouit qd cupiāt Vitelliani. ¶ Hac dictāte. matre. s. nā ut filiā doceat ipa met dictat scribēda amatorib⁹. ¶ Eis. dem qbus mater dederat. ¶ Cinædis. i. spadonib⁹. ii. n. mulierib⁹ fuiebāt. ¶ Sic. ut fili⁹ ac filia pētes imitet. ¶ Corrūpunt ui. ex. ē. Sene. epi. vii. ingt. unū exēplū: aut luxuriæ aut auaritiæ multū mali facit. Et li. iii. Ci. de legib⁹ sic. plusq; exēplo q̄ peccato nocēt. Est aūt exemplū alicuius facti aut dicti pteriti: cu; certi auctoris noie pposito. ut idē Ci. ait li. iiii. ad herenniū. ¶ Magnis aucto. nā qd exēplo fit: id ēt iure fieri putāt: ut inquit Ci. li. iiii. epist. ad Seruiū sulpitiū. ¶ Finxit cōposuit. ¶ Titā. i. pmetheus un⁹ e titanib⁹: qui i prim⁹ hominē e luto formasse dr: de quo lati⁹ supra. ¶ Reli. i. filios naturæ ignauæ. ¶ Ducūt: trahunt. ¶ Orbia: uia dr ab rota facta: hic uero metaphora ē. ¶ Hui⁹. s. culpæ. ¶ Vel. i. ēt. ¶ Doci. apti. Catil. catilinæ similē: q patriæ fuit oppssor. ¶ Et catilinā quocūq; i po. &c. Seneca itē ait. epist. lxxxxviii. Oēs ps clodios: nō oē catones fert ad deteriora faciles sum⁹: qa nec dux potest nec comes deesse. ¶ Brutus. i. patriæ liberator ut brutus q cæsarē occidit urbis oppssorē fuit āt is bonaꝝ artiū disciplina: & phiæ studiis imbutus de quo plurima plutarchus. ¶ Bruti auū. i. cato uticēsis. Brutus. n. ex seruilia sorore uticēsis ortus ē. ut scrib Plu. ¶ Sed pec. ob. ti. fi. in. Scri. Plu. catonē seniorem a uerborꝫ turpitudine præsente puero filio sic temperasse: quasi uestalibus uirginib⁹ arbitris locuturus eēt nec eo unq̄ latuit. ¶ Ira iudicio & pœna. ¶ Fecerit filius tuus. ¶ Morum quoq;. s. similem. ¶ Corripies nimirum ironia ē ¶ Tabulas testamenti. s. ¶ Vnde. l. habebis. ¶ Frontem castigandi audaciam: & seueritatem: hinc Hieronymus inquit ad præsidē; ecclesiæ: in aureola sua. Nō confundant opera sermōem tuum. ne cum in ecclesia loqueris qsq; respondeat. Cur hæc quæ dicis non facis. Sacerdotis os eū mente concordet. Nā quō psesecclesiæ auferre malū de medio eius qui in delictum simile corruerit: aut quæ libertate corripit peccantē. cu; tacitus ipse sibi respondeat se admisisse q̄ corripit? perdit enim auctoritatē docendi cuius ope smo destruit. ¶ Largæ: mulieris Mœchæ: & adulterioꝝ infamia notæ nomē est tpibus Iuue. Fuit itē largorꝫ familia q̄uis nonnulli codices habebant Titus largius nō largus: sed large ut dixit nomē proprium est Mœchæ. Fidentinus pceptoris cōsilio large cōcēdit legēdū pro aduerbio: q̄uis nunq̄ filias aduerbiorꝫ legerimus: q̄ enim fuit filia indocte aut filia tunc aut filia humaniter. ¶ Hac dictante: ego nō intelligo q mater dictaret quotidie: sed q ipsa exemplo materno iam didicerit scribere ad adulteros: & iam scribat tanq̄ mr̄ dictaret. ¶ Pusillas cæras: in pugillaribus uitelianis. ¶ Cinædis. i. spadonibus mollibus. nā mulieres spadonibus seruis utebant: de quo extant epigrammata Mar. ¶ Sic natura iubet: natura inqt cōparatū ē: ut poti⁹ formemur ad scelera & uitia q̄ ad uirtutem: & legas cōiunctim cū inferioribus. ¶ Magnis auctoribus idest quos nō pudet cum uideant eorū scelerꝫ esse auctores uiros magnos & quos obseruāt. ¶ Catilina: hunc ponit pro malo ciue. q. d. sponte sua mali ciues nascunt & fiūt. ¶ Brutus & auunculus bruti i. Cato. hoc est nō reperient boni ciues quales fuerunt Brutus & Cato. ¶ Tabulas mutare parabis: hæ sunt minæ paternæ: nā patres solēt filiis minari delinquentibus: se mutaturos testamenta: & alios scripturos hæredes. ¶ Cucurbita uētosa. corneū est uel uitreum uasculum quo sanguis educitur uentosam dixit qm̄ flammæ uento corpori & carnib⁹ admouent. cucurbitā fructū Vir. appellat fœminosam. Cellus idem uas p diminutionē cucurbitulā dixit.

Exempla præsidiū

DOM.

MER. Cor.cel. cucurbita Cucurbiticula Sicyia anguria Demetri⁹ pyrichalcon VAL.

℃ Orbita.signũ decurrẽtis rotæ. ℃ Brutus.q morte cæsaris p̄ scelaȝ libertatẽ uindicare tẽtauit: hic ex seruilia catõis uticẽsis sorore genit⁹ fuit. ℃ Vẽtosa cucur.apd̃ celsuȝ legim⁹ cucurbitá.& p diminutionẽ cucurbiticulá eá appellari:q̃ nũc uulgo uẽtosá d̃r:hac utunẽ medici ad ságuinẽ leui sacrificatiõe educẽdũ:& itẽ ad humores diuertẽdos & erãt cucurbitaꝝ gñа duo æreũ & corneũ:nec solũ ex his duob⁹ gñibus:sed ẽt ex quolibet alio recte cõficiẽ hæc cucurbita. In hoc ãt latini græcos imitati sunt apd̃ quos σίκυια sicyia utrũq; significat:& cucurbitá quá nũc anguriá uocam⁹:& instr̃m medicinale:qd̃ apd̃ Demetriũ phalerea sub enygmate:Quidá πύριχαλκον pyrichalcõ appellauit i hæc uerba ανδρα ειδον πυρι χαλκον επ ανερι κολλησαντ:hoc ẽ uiꝝ uidi cucurbitá uiro cõglutinátẽ q̃ppe æreá cucurbitá & accẽsaȝ p pyricalcõ significans. ℃ Et ad mœ.dat eisdẽ ser.cinæ.qb⁹ & mẽ.cinædis mollib⁹ & in turpẽ p̄iectis libicinẽ. ℃ Magnis cũ su.ani. aucto.cũ cur ita faciát magnos p̄ferãt auctores. ℃ Vnus & al.i.duo sicut alt̃ & terti⁹:sed & alter & terti⁹ dies cõctatiõe cœtuũ absũit.ná duos & tres dicimus cũ simul q̃ddá significare uolum⁹. ℃ Et me.lu.fin.p̄.ti. hoc de fabula sumptũ est p̄methei:aut q̄ sol & homo facere dicant̃ hoiem ℃ Et mõ.diu uete.trahit orbi. culpæ. metaphoricos uitæ institutionẽ orbitá uocat cũ orbita.ut Pedia. inquit duas res significet & rotá ipsam & rotæ uestigiũ ℃ Et ca.similẽ catilinæ in quẽ Ci.inuectus ẽ. ℃ Quocũ.sub axe.i quouis orbis loco qd̃ cũ sint diuersi globi & suos axes singuli hẽant multæ orbis p̄tes suos axes hr̃e uideant̃:aut certe quocũq; sub axe p quacunq; p̄te orbis terraꝝ q̃ axeȝ spectet siue p lineá rectá id faciat siue obliquá. ℃ Bruti necauũ.cato hoc est ita integris ut brutus catoq; fuit morib⁹. ℃ Puellæ leno.meretrices ut ipse supra.Lenonũ ancillas. ℃ Et cantus pno.par.q uigil p noctẽ totá absentẽ amicá canit.pasitũ nebulonẽ & cuius mens in corpis sit uoluptatibus dicit. ℃ Maxima debe.pue.reue.si qd tur.paras.h.d.ẽ pueri hẽnda rõ maxima sit q̃n aliqd cõmittas:neqd facias obseruás itẽ ipse id aliq̃n facere moliat̃. ℃ Nec tu pueri cõtẽpseris an.q̃m ẽt ignaris insident facili memoria:& in ipso postea tempore intellecta depromuntur. ℃ Obsistat tibi filius.terga & alio uersuȝ se cõuertat e cõspectu tuo abeat. ℃ Tua p uesti.pec.te imitet̃. ℃ Tabulas.testi. ℃ Vñ ti.fron.uñ tibi hác castigádi assumis audaciá. ℃ Vacuũq; cere.iane rõne.

MAN. cerebrum Mens Domi dominus hospitiuȝ honor Pauire pauimẽta. Aranea Tineæ Anaglipha. Scobs Patriæ mor.

℃ Vẽtosa cũ hoc uase medici utunt̃ ad educẽdũ sanguinẽ leuit̃:atq; ad diuertẽdos humores: erãt cucurbitaꝝ gñа duo æreũ & corneũ erãt & ex aliis reb⁹. Vi deto celsũ li.ii.caput q̃rit. Celsus li.iii.c.xviii.scri. phreneticis neq; alienũ ẽe si neq; sanguis añmissus est neq; mẽs cõstat neq; sõnus accedit occipitio inciso cucurbitulá admouere:q̃ qa leuat uerbũ põt ẽt somnũ facere: Plura ãt dixim⁹ sat.vi.ibi. O medici mediá ptundite uená p̄terea Pli.li.xi.c.xxxii.scri. Cerebꝝ uni hõi in isantia palpitare nec roborari añ primũ s̃monis exordiũ.hoc ẽẽ uisceꝝ excelsissimũ:p̄ximũq; cœlo capitis hic hr̃e sensũ arcẽ.huc uenaꝝ omnẽ a corde ui tẽdere hic culmẽ altissimũ.hic mẽtis ẽẽ regimẽ. Merito igit̃ Iuue.ait:Iápridẽ &c. ℃ Hospite uẽ. Illos arguit q uẽturo hospite domũ totá expugnãt:Nõ curãt tñ: ut eá filius sine labe & uitio carẽtẽ aspiciat. Sene.ãt epi.v.ait qui domũ itrauerit.vi.de bel.gal.de gallis ait hospitẽ uiolare fas ñ putãt:q q̃q; de cá ad eos uenerũt ab iniuria phibẽt scõs hũt usq; oiu; dom⁹patẽt. ℃ Cessabit:ab labore & officio. ℃ Pauimẽtuȝ:solũ ipi⁹ dom⁹ stratũ:pauire.ut Fest⁹ait:ferire ẽ & pauimẽta pœnica dicebant̃ marmore numidico strata. Apul.li.v.sic ait. Eniuero pauimẽta ipa lapide p̄cioso cisim diminuto: in uaria picturæ gñа discriminãt̃ uehemẽter: Plin. li.xxviii.c.v. pauimẽtar̃ uerbũ usitat. Et li.xxxvi c.xxxiii.sic ait: pauimẽta originẽ apd̃ græcos hñt elaborata arte picturæ rõe &c. ℃ Arida ara mortua n.ẽ:uel arida igt q̃m aranea sitibũda ẽ:uñ pli.li.xi.c.xxxiiii.sic ait. Idẽ puluis i lanis & ueste tineas creat p̄cipue si arane⁹ una icludat̃ sitit.n.& oẽȝ humorẽ abscribẽs ariditatẽ ampliat: hoc & i chartis nascit̃:hæc ille. Præterea ut p̄hs li.ix. de aialibus ait: Araneoruȝ fœmina & texit & uenat̃: Mas comes si uendi non laborandi est. ℃ Vasa aspa. Anaglypta seu anaglypha intelligit.i.desup sculpta. ℃ Virgã que tenentis: Solent enim aliis præfecti uirgam ferre in officii signum. ℃ Semodio dicunt modiũ esse mensurá librarum.xliiii. ℃ Scobis immundiciei. est aũt Scobs id quod ab aliq̃ materia minutissimum decidit dum uel per serram secatur uel per terebram perforatur non ex attritione laterum scobs habetur. ℃ Si facis ut

Iá pridẽ caput hoc uẽtosa cucurbita quærat:
Hospite uenturo cessabit nemo tuorum:
Verre pauimentũ:nitidas ostende colũnas.
Arida cum tota descendat aranea tela
Hic lauet argentũ:uasa aspa tergeat alter
Vox domini fremit instãtis uirgãq; tenentis
Ergo mirẽ trepidas ne stercore fœda canino
Atria displiceant oculis uenientis amici:
Nec perfusa luto sit porticus: & tamen uno
Semodio scobis hæc emendat seruulus un⁹
Illud nõ agitas: ut sanctam filius omni
Aspiciat sine labe domũ uitioq; carentem
Gratũ ẽ quod patriæ ciuẽ populoq; dedisti.
Si facis & patriæ sit idoneus utilis agris.
Vtilis & bellorum: & rebus pacis agendis.
Plurimũ.n.itererit q̃b⁹ artib⁹ & q̃b⁹ hũc tu
Moribus instituas: serpente ciconia pullos.
Nutrit: & inuenta p deuia rura lacerna.
Illi eadem sumptis quærunt animalia pẽnis.
Vultur iumẽto & canib⁹ crucibusq; relictis
Ad fœtus p̄perat: parteq; cadaueris affert
Hic ẽ ergo cibus magni quoq; uulturis & se
Pascentis propria cũ iá facit arbore nidos
Sed leporẽ aut capreá famulæ iouis & gñosæ
In saltu uenantur aues; tũc præda cubili
Ponitur inde autem cũ se matura leuabit.
Progenies stimulante fame festinat ad illam
Quá primũ prædá rupto gustauerit ouo.

cis ut patriæ sit idoneus. Amemus patriā pareamus senatui consulamus bonis inquit Cicero pro. P. Sextio ¶ Interit: differre. ¶ Serpentē ciconia. Exemplis indicat: in teneris cōsuescere multū esse. Esse item difficile mutare animi habitu semel cōstitutū. ¶ Serpente ciconia. Pli. li. x. de ciconiis inquit honos iis serpentium exitio tātus: ut in thessalia capitale fuerit occidisse: eadē legibus pœna: q̄ in homicidas. Diximus & plura superius. ¶ Vultur iumēto. Vultures triduo ante aut biduo uolare ubi cadauera futura sunt. Pli. scri. li. x. Plutarchus in Romulo scribit: herculē lætari solitū Vulture in re gerenda se oñdente. Est. n. aiantiū innocentissimus oium cū nihil uescat̃ ex his quæ ferūt hoies aut plātant aut aluntsed ex cadaueribus sibi æscā quærat interficit aūt nihil nec destruit aiantiū: uolucribus ob affinitatē ēt mortuis abstinet. ¶ Nidos uulturꝫ nidos nemo attigit inqt Pli. nidificāt. n. in excelsissimis rupib⁹. ¶ Famulæ iouis. i. aqlæ q̄s ideo armigeras iouis cōsuetudo iudicauit: qa negāt unq̄ solā hāc alitē fulmine exaiatā. Romāis eā legiōibus. C. Mari⁹ in secūdo cōsulatu suo ꝑprie dicauit: erat & antea prima cū quatuor aliis lupis minotauris eqs apris: q̄ singulos ordines añibāt: paucis ante annis sola in acie portari cœpant: reliq̄ in castris relinq̄bant̃ Mari⁹ in totū ea abdicauit. ¶ Aquilarꝫ: genera sex: primo & secūdo generi nō minorꝫ tm̄ q̄drupedū rapina: sed ēt cū ceruis ꝑlia. Pli. li. x. hæc scri. ¶ Generosæ aues: ut accipitres & huiusmodi. ¶ Matura: adulta. ¶ Ouo: ex quo nata est. ¶ Caput tuū. i. mediā uenā q̄ solet expurgari insaniētib⁹. ¶ Vasa aspera. i. anaglypta & exculpta in asperitatē. ¶ Serpēte ciconia pullos: ꝑ uaria exēpla oñdit tales eē filios. q̄les a parētib⁹ instituunt̃. ¶ Serpēte ægyptii ibyn hñt quā colūt aduersus serpentes de hac ex sntia Herodoti multa diximus in cōmētariis Ouidii in ibyn. ciconia itē ob exitiū serpentiū tāto in honore hētur in thessalia: ut eā occidisse illic sit capitale. ¶ Vultur: cadauera ita sectat̃ ut triduo añ dicat̃ uolare eo ubi futura sint auctor ē plinius. ¶ Propria arbore: Atq̄ nō in arboribus nidificant uultures: sed in altissimis rupibus. ¶ Famulæ iouis: aquilæ dictæ famulæ iouis: qm̄ fulmine non tanguntur auctor Plinius: & id propterea dicuntur ministrasse ioui in bello giganteo. ¶ Vasa aspera. sculpta q̄ & anaglypta græce a plinio & Martiale dicuntur Nec mensis anaglypta de secūdis. ¶ Semodio sco. sine r scobis legēdū ē: ut sit noiatiu⁹ scobs: & ē scobs id q̄d ab aliq̄ materia minutissimū decidit dū uel ꝑ serrā secat̃: uel ꝑ terebrā ꝑforat̃: necñ ex attritiōe laterū scobs habet̃ q̄ freq̄nter ad metalla & pauimēta tergenda seduli ministri utunt̃. hoc idem signat Hora. in sermonibus. cū dicit. Vilibus in scopis in mappis in scobe quantus. Consistit sumptus neglectis flagitiū ingens. Ter lapides uarios lutulenta radere palma. Legimus itē heliogaballū scobe auri porticū strauisse. Varro comici cuiusdā hæc uerba enarrans. Scobinam ego illum actutū abrasi scobinam a scobe: q̄ limatura est factum dicit. Hinc nonius discobinatis intꝑtat̃ pro sauciis & abrasis & defectis. Priapus quoq; apud Virgiliū in puellā horridā & pallescētē hæc ait. nemo uiderit hāc ut expuentē. Quā pro sanguine puluerē: scobēq;: In uenis medici putāt hr̃e. Plini. nouissimi asperitatē stomachi appropinquantis uentri per decrescētes crenas scobine fabri comparat: ē aūt scobina fabrile instrumētū: quo arcus præcipue leuāt̃ seruatq; ad hucnomē priscū: Sed idē auctor q̄d græci ϖριόνα dicūt semp scobē interꝑtatur. ¶ Serpente ciconia. tm̄ honorē ciconiis serpentiū exitio tradit Pli. ut in Thessalia capitale fuerit occidisse ciconiā: eadē pœna quo in homicida. ¶ Vultur iu. uultures maxime cadauera appetūt: diuinare itē uident̃: & triduo ante adoluere ubi cadauera futura sunt: ut tradunt Ari. & Pli. quā reꝫ tetigit Plau. in truculēto. Iā q̄si uulturii triduo prius prædiuinant: quo die esuri fiēt ¶ Famulæ iouis. aqlam iouis armigerā consuetudo iudicauit. quoniam hæc alitum sola fulmine non exanimet̃ filios rapto & præda generosæ pascit: Nam siquid prædæ superfuerit depasto filio id abiicit. hæc Plinius. ¶ Ventosa cucur. quæ. ꝙ parꝫ sanis cucurbitulæ stuppa uētoq; plenæ cōcisa rimatim cute ad exigendū sanguinem soleāt admoueri: uñ & uētosa dicit ꝙ ita demū cuti adhærescāt rare facto ꝑ ignē aere. ¶ Cessa. ne. tuorꝫ. apud te nullus e. it ociosus. ¶ Verre pa. ordo est. uox dñi fremit perre pauimentū. ¶ Arida ara. quæ & loca arida & sudū amat aerē. ¶ Vasa aspa. anaglypha cælatura. n. fiūt aspiora. ¶ Ergo mi. tre. festinas aut metuis. ¶ Et ta. uno. semo. sco. hoc dicit ꝙ tātope festinas unus tibi efficiet seruulus uerrēdo scobe q̄cūq; tuos oculos ut ramēta & rudū ea corbe auferēdo: est enim semodius quasi semis modius. Mar. hoc saltus animosq; dat sabello. Farris semodius fabæq; fresæ. Et thuris piperisq; tres selibræ. ¶ Vt san. fi. oi asp. sine la. domū sanctā incorruptā uitiis inuiolatā: ē. n. ut Martianus inqt. sanctū ꝙ ab iniuria hoium defensu; atque munitū ē. dictū aūt sanctum a sagminibus. sunt aūt sagmina q̄dā herbæ q̄s legati populi roma. ferre solebāt neqs eos uiolaret in municipiis quoq; muros eē scōs cassius refert. ¶ Sed le. aut ca. ta. io. aqlæ e cūctis uolucribus solæ ñ ꝑcutiūt̃ fulmie ob q̄d ut ꝑdit. Pli. eius teli iouis armiger fingit̃ a poetis Cubili pullorum.

Aedificator erat centronius. & modo curuo
Littore caietæ: summa nunc tyburis arce:
Nunc prænestinis in montibus alta parabat:
Culmina uillarum: græcis longeq; petitis
Marmoribus: uicēs fortūæ ac herculis ædē
Vt spado uincebat capitolia nostra posides
Dū sic ergo habitat cētronius iminuit rem
Fregit opes nec parua tamē mēsura relictæ
Partis erat totā hāc turbauit filius amens

¶ Aedificator erat cē. ꝑ exemplū probat filios patrū uestigia sectari. ¶ Curuo sit. Ca. distat Caieta a Taracina stadiis. cc. Sinum uero illum caietam nominarunt: cura enim omnia Caieta appellauere Lacones. Pleriq; sinū ipm ex Aeneæ nutrice cognomē duxisse ferūt. Auctor est Strabo lib. v. ¶ Græcis longeq; petis marmoribus: e laconica petebatur Marmor uiride & preciosum cūctisq; hirius. Vt scri. Pli. li. xxxvi. Et armenia quoq; & ægypto uectum est marmor & numidia: atq; e caristio & chio. græca ergo erūt marmora lacedæmonium: atq; charistium & chiū. ¶ Longe uero peta: Armenium. Aegyptium numidicū: de quo late superius. ¶ Fortunæ Aedem: in aurea domo. Nero

aquila ioui
DOM.
MER.
Anaglypta
Scobs quid
Horat.
Heliogaballus
Scobs auri
Scobinas
Discobinatus
Scobina fabri
Ciconiæ honor
Vultur
VAL.
MAN.
Caieta.
Fortuna Neronis

Dum meliore nouas attollit marmore uillas
Quidam sortiti metuentem sabbata patrem
Nil præter nubes: & cœli numen adorant:
Nec distare putāt humana carne suillam
Qua pater abstinuit mox & prepucia ponūt
Romanas autem soliti contemnere leges
Iudaicum ediscūt. & seruant & metuūt ius

Phengis lapis — complexus ē fortunæ ædē ex lapide phengite candido & trāslucenti in cappadocia repto. qre ēt foribus opertis interdiu claritas ibi diurna erat haud alio specularīū mō tanq̄ inclusa luce nō trāsmissa. Pli. auctor lib. xxxvi. φεγγω uero illumino. significat εογώō lumē. Herculis ædes. ℭ Herculis. æ. Marti⁹ philipp⁹ augusti uictric⁹ extruxit herculis ædē: & musaꝝ ut scri. Tran. in Augu. Domitian⁹ ēt herculis ædē magna ipēsa cōstruxit. ℭ Vicebat suis domibus. s. posides. ℭ Posides. Sueto. de claudio sic libertoꝝ pcipue inspexit posidē Spadonē: quē & britānico triūpho inter militares uiros hasta pura donauit. Is uero auctore Pli. balneas extruxit in balneo littore: q̄ posidōiatæ uocatæ fuerūt. ℭ Quidā sor. illos arguit: q iudæoꝝ sacra adibāt: dicitq; eoꝝ ēt filios uestigia sectari. ℭ Metuētē sa. obseruāt. n. illa ut iudæi: ieiunio: & nihil agūt. ℭ Præter nu. & cæli numē. Tacit⁹. li. xxi. sic ait. Cōtra ægyptii pleraq; aīalia effigiesq; cōpositas uenerant. Iudæoꝝ Deus: Iudæi mēte sola: unū numē intelligūt. pphanos qui deū imagines moralibus materiis in spēs hoīum effingāt. Summū illud & æternū: neq; mutabile: neq; interiturū. Igit nulla simulacra urbib⁹ suis: nedū tēplis sunt. Stra. uero li. xvi. de mose hoc ait. moses Moses unus ex ægyptiis sacerdotibus: quū partē qdā regionis haberet: ac moleste ferret eoꝝ instituta: hic eo cōmigrauit: eo āt. i. iudæā: discere cū eo multi qbus diuina curæ erāt. Docebat. n. ille quō ægyptii nō recte sentirēt q feraꝝ ac pecoꝝ imagines deo tribuerēt. Nec græci q deos hoīum figuris insignirēt: &q; id solū de⁹ eēt qd nos cōtineret: & terrā ac mare: qd cælū & mundū & reꝝ oīum naturā appellamus. Cuius pfecto imaginē nemo sane mētis nře similē audeat effingere. Oportet itaq; relicta oī simulacroꝝ effigie & digno ei tēplo cōstituto sine forma colere &c. Vt āt Ci. li. i. tus. ait: Deus deus qd ē mens quedā soluta & libera: segregata ab oī cōcretione morali: oīa sentiēs & mouēs ipsaq; pdita motu sēpiterno. ℭ Præter nu. ironice loquit̄ tanq̄ iudæi nubes adorēt quū cælū dei domiciliū orātes aspiciūt. ℭ Suillam: suilla carne iudæis moses interdixit: ut dicūt aliq. Stra. āt li. xvi. scri. a successoribus Mosæ ex supstitione institutā carniū abstinentiā: a quibus abstinēt: & circūcisiones & excisiones: & siqua sunt huiusmodi alia. Sue cur iudæi abstinēt. Tacitus āt li. xxi. sic ait de iudæis sue abstinēt memoria cladis: qua ipsos scabies quondā turpauerat: cui id aīal obnoxiū. ℭ Præputia ponūt. i. circūcidūt iudeoꝝ more: atq; ægyptio ut puriores eēnt i deoꝝ cultu: de circūcisio quo lege herodotū. Tacit⁹ uero li. xxi. de iudæis sic ait: circūcidere genitalia īstituere. ut diuersitate noscant.

DOM. ℭ Cētron ius: hic impensis ædificioꝝ ingens patrimoniū absumpsit: Filius patrē immitat⁹: qd relictū erat sine ullo calculoꝝ respectu eadē effudit pdigalitate. ℭ Curuo littore caietæ: inde strabo caietā appellatam dixit a curuitate littoris qm̄ lacedemones q formias cōdiderūt illi curua oīa κειτα appellāt: quū alii caietā a nutrice Anchise dixerint. ℭ Græcis: papinius: Grais effulta metallis Culmina. ℭ Aedē fortūæ: nā fortūnam ornauit tēplo Nero princeps ex marmore phengite is ē lapis repert⁹ in cappadocia duritia marmoris ut scribit Pli. candid⁹ & trāslucens adeo ut foribus aptis claritas diurna in tēplo existeret. i. cōplexus domo sua aurea. ℭ Herculis: ædē Herculis intelligit conditā a Martio Philippo ut est apud Ouidiū in fastis & Suetonium ut in eius cōmētariis diximus. ℭ Posides: spado libertus fuit Claudii impatoris de quo Suetoni⁹ libertoꝝ præcipue suspexit posidē spadonē quē e britannico triūpho inter militares uiros hasta purā donāuit. & notat tēpora sua: inuehiturq; i opes libertoꝝ. ℭ Quidā sorti: iudæos sæpe tumultuātes romæ religionis cultu coercuerunt supplicio in primis Claudius & Nero. inuisi quoq; fuerūt Domitiano & ad tributū acerbe coacti: nec tñ deerāt q eoꝝ sacris iniciarent & illoꝝ seruarent ritus. Iuue. in hos inuehit̄ publico odio adductus: & eoꝝ religionē subsannat ac deridet. ℭ Metuentē sabbata. i. obseruantē sabbata ieiunio Vñ iudæi sabbatarii a Martiale dicunt̄. ℭ Præter nubes & numen cæli: nā iūdæi ut Tacitus scribit mēte sola: unū tm̄ numē intelligūt profanū qui deoꝝ imagines mortalibus materiis in species hominum effingat solum illud & æternum neq; mutabile neq; interiturū. igitur simulacra urbibus suis nedū templis habēt. Fidentinus his a nobis acceptis deliramenta sua anteponit. nubes exponens: idest legem obscuram Iudæorum. ℭ Præputia ponunt: idest circunciduntur ritū iudæorū: & more ægyptio. nā ægyptii soli: ut scrib. Hero. & q ab iis didicerunt circūcidebant̄: ut puriores eēnt i deoꝝ cultu.

MER. Caieta ℭ Curuo littore caietæ. urbs cāpaniæ caieta ab nutrice æneæ dicta: uel ab κειειν. i. urere qd illic classis Aeneæ usta fuerit. Est aūt curuū caietæ littus. Vñ & nomē urbi: curua. n. oīa: ut Stra. tradit: caietas appellauere marmor uiride laconēs. ℭ Tibur. in mōtibus situ est tibur. ℭ Græcis longisq; petitis. marmoribus e laconia petebat̄ marmor uiride & pretiosum: qđ scribit Pli. cūctisq; hillarius. Ex Armenia quoq; & Aegypto uectū3 est marmor Lacede. atq; e caristo. Græca ergo erunt marmora lacedæmoniū atq; caristiū: longe petitā Armenium & Aegyptium. ædes fortunæ ℭ Fortunæ. Romani auctore Plutarcho in eo libro q inscrinit̄ περι τηō τῶν ρῶ ɑ αιων τυ Χ ηō: hoc est de romanoꝝ fortuna: ut fortunæ uelut auctori & dominæ atq; custodi tanti imperii gratiā referrēt ædes diuersis appellationibus erexere: hinc fortis fortunæ muliebris fortunæ & reliqua templo facta sunt: sed de Fortunæ reducis quo fortunæ templo hic intelligit: haud facile dixerim: nisi forte templum fortunæ reducis significat: quod Domitianus magnificentissimu3 extruxit: Idque hoc Martialis epigrammate colligere possumus. Hic ubi ædes herculis fortunæ reducis fulgentia late Templa nitent fœlix area nuper erat. ℭ Herculis ædem. hic sine dubio ædē intelligimus Herculis quam magno impendio idem ædificauit Domitianus. & ubi se pro Deo coli iussit. Statius Vnde idem poeta. Herculis in magni uultus descendere Cæsar. Ad quod respiciens. Statius in siluis. Et Possides facti modo diuitis molorchi. ℭ Posides: Hic Claudii Cæsaris libertus in tantas opes euectus est: ut Aedificiorum

ciorum magnificentia insanas reliquorum sustructiones superaret: qn' auctore Plinio balneas extruxit in baiano littore: q̄ possidianæ uocatæ fuerūt: accepto noīe ab eodē Claudii Cæsaris liberto. ℂ Capitolia nr̄a: aut romana: aut ad sui tp̄is capitoliū respexit. qd̄ uitelliano bello succēsum magnificenti⁹ domitian⁹ Cæsar instaurauit. ℂ Metuentē sabbata patrē. arguit eos q superstitionibus iudæorum filios imbuebāt. Nā deuictis iudæis: euersisq; hierosolymis iudæa profuga: atq; in multorum odiū & cōtēptū nata: multos Romæ in sectam suam conuerterat. Qui ut ait Suatonius: uelut professi iudaicā intra urbē uiuebāt uitā. ℂ Metuentē sabbata. lingua hebreorum gēs sabbatū dr̄ quē diē seruantes. Mar. sabbatarios appellauit. Vn̄ illud qd̄ ieiunia sabbatariorum. ℂ Nil p̄ter nubes & cœli numē adorant. Taciti uerbis hic loc⁹ enarrād⁹ est iudæi mēte sola unū tm̄ numen intelligūt prophanū: qui deū imagines mortalibus materiis in spēs hoium effingat: solu; illum & æternum neq; mutabilē: neq; interiturum: pōpeius itē Romanorum primus iudæos domuit: tēplūq; iure uictoriæ ingressus ē: inde uulgatū nullas deū effigies uacuā sedē,: & inania arcana hinc merito a Lucano incerti iudæa dei dicta est. ℂ Suilla. a suæ formata dictio. Suillam. n. carnem iudæis interdixit Moses.

Possidianæ bal neæ
Vita iudaica
Sabbatu;
Sabbatarii
de⁹ fine imagine

ℂ Aedificator erat cæ. in cōstituēdis ædificiis uæhemēter sollicitus. ℂ Curuo lit. ca. uerbi ætimologiā epitheto exp̄ssit: nā ut Stra. inquit caietā noiarūt ueteres qm̄ curua oia caietas lacones appellauere: nisi q Virg. inquit: Tu quoq; littoribus nr̄is æneia nutrix. Aeternā moriēs famā caieta dedisti. ℂ Tyburis arce q in mōte sitū est. ℂ Vincēs for. huius ædes trāstyberim fuit quā coluere q arte aliq̄ uiuebāt & fortuna dea incerta ē: fors fortuna ut donatus inqt: fortunæ euentus. ℂ Vt spado uincebat capitolia nr̄a possides quem claudius libertū in britānico triūpho iter militares uiros hasta pura donauit. ℂ Imminuit rē. diuitias. sic Hora. nunq̄ rē facies: nā & litē rē ēt dixerūt. Hora. tene reliq̄ an rē: sic. n. tū loq̄bāt: ut dicerēt rē siue littē. Cicero p̄ murēa cōtra uiū supplicium: iā illud mihi qdē mirū uideri solet tot hoies: tot igeniosos p tot ānos ēt nūc statuere nō potuisse: utrum diē tertiū an peūdinu iudicē an arbitriū: rē an litem dici oporteret. ℂ Fregit. dilapidauit opes. ℂ Metuēte sabbata: p̄rem iudæū. ℂ Nec distare putāt hūana carne suillā: qn̄ n̄ magis ea q̄ humana uescūt ℂ Mox & p̄putia ponūt. p̄cidūt gēitalis mēbri pelliculā: un̄ & Hora. Curtos eos uocat q uirile mēbrū curtatū hēant recisa pellicula: sed p figuras oia posita a cerebrosa gēte cū ipsorum clade hacten⁹ sūt obseruata. Iudaicū ediscūt. ita diuisit diphthōgō ut cū hebraicū & achaicū p hebræo & achæo dr̄: & euboicū p euboeo.

VAL.

Tradit arcano quodcunq; uolumine moses
Non mōstrare uias: eadem nisi sacra colenti:
Quæsitum ad fontē solos deducere uerpos
Sed pater in causa: cui septima quæq; fuit lux
Ignaua: & partem uitæ nō attigit ullam
Sponte tamē iuuenes imitant cætera: solam
Inuiti quoq; auaritiā exercere iubentur:
Fallit. n. uitium specie uirtutis: & umbra
Cū sit triste habitu: uultuq; & ueste seuerum
Nec dubie tanq̄ frugi laudatur auarus:
Tanq̄ parcus homo: & rerum tutela suarum
Certa magis q̄ si fortunas si seruēt easdem:
Hesp̄idū serpēs: aut pōticus: adde q hūc de
quo loquor egregiū popul⁹ putat atq; uerēdū
Artificē: qppe his crescūt patrimonia fabris:
Sed crescūt quocūq; modo: maioraq; fiunt.
Incude assidua: semperq; ardente camino
Et pater ergo animi fœlicis credit auaros.
Qui mirantur opes; hi nulla exempla beati
Paupis esse putant: iuuenes hortant ut illam
Ire uiam pergant: & eidē incūbere sectæ.
Sunt quædā uitiorū elemēta: his p̄tinus illos
Imbuit: & cogit minimas ediscere sordes
Mox acquirendi docet insatiabile uotum
Seruorum uentres modio castigat iniquo.
Ipse quoq; esuriens; neq;. n. oia sustinet unq̄
Mucida cærulei panis consumere frusta;

MAN.

ℂ Arcano. uo. mo. de mosæ ēt saty. vi. plura diximus: mosæ āt deus leges dedit: q̄ seruabant in arcāis. ℂ Nō mr̄are. s. tradit moses. ℂ Quæsitū ad fon. Tacit⁹ li. xxi scribit mosen cū ingēti hoium cœtu ex ægypto cessisse: sed nil eq̄ q̄ inopia aq̄ illos fatigabat. Quū grex asinorum agrestiū e pastu in rupē nemore opacā cōcessit: secutus moses cōiectura herbidi soli: largas aq̄rum uenas aperuit. Id leuamē & cōtinuū sex dierum iter emēsi: septimo pulsis cultorib⁹ obtinuere terras in qb⁹ urbs & tēplum dicata sunt: moses quo sibi in posterum gētē firmaret nouos ritus contrariosq; cæteris mortalibus indidit &c. ℂ Deducere tradit: idem moses. ℂ Solos uer. i. decorticatos & pellē nō hn̄tes. Scribūt aliq; q uerpus dr̄ impudicus digit⁹ quo iudæi ferūtur sabbato anū purgare Vn̄ iudæi uerpi dn̄r. ℂ Pater. s. est. ℂ Septima lux. i. sabbatū: de quo plura in. vi. saty. Et Tacitus lib. xxi. ait q septio die iudæis ociū placuisse ferūt: qa is finē laborum tulerit. ℂ Ignaua: pigra iners inutilis. ℂ Vllam: nihil. n. sabbato iudæi faciūt. ℂ Cætera sup̄dcā & alia iubentur a parentibus. i. ℂ Fallit patres. ℂ Vitiū auaritiæ. s. ℂ Specie: apparentia. ℂ Virtutis acquirere. n. uirtutis est: si iure fiat & diligentia dici potest. ℂ Auarus autem per fas & nefas acquirere nititur uirtutis specie: quod quidem uitium est. Vnde Cicero libro quarto ad herenniu; de diffinitione optime ait: Nō est ista diligentia sed auaritia: eo q diligentia est: accurata conseruatio suoru;. ℂ Auaritia. iniuriosa appetitio aliorum Et Salustius in iug. ait. Malus dedecus esse parta amittere: q̄ omnino non parauisse: Et Ci. lib. ii. off. inqt habenda āt ē ratio rei familiaris. quā quidē delabi sinere flagitiosu; ē sed ita ut illiberalitatis auaritiæq; absit suspitio. Sit ipsum auaritiæ uitium. ℂ Frugi utilis & custos. ℂ Hesperidum serpens aut ponticus. Draco eni; hesperidum hortos custodisse dicitur: & aureum uellus apud colchos in ponto: de hesperidum uero dracone & hortis late diximus in Bucolicis Aegloga sexta. uideto etiam in satyra sexta. De dracone aūt aurei

Fōs mosæs
Verpi
Diligētia auaritia

uelleris uideto in sat.i. ¶ Hũc aug.f. ¶ Verrẽdũ honorãdũ. ¶ His.s.auaris. ¶ Quocũq; mõ per fas & ne-
auarus. fas. ¶ Incude:studio:cura:labore. ¶ Ardẽte ca.cupido & auido pectore:uñ Sene.epi.lxxxxv. sic ait. Auar⁹
animus, aius nullo satiat̃ lucro:p̃bis itẽ libro.i.Polit.iqt:desideriũ diuitia℞ uadit i infinitũ. ¶ Ergo:qm̃ p̃imonia cre
scũt. ¶ Beati pau.Epicur⁹ honesta iqt res ẽ læta paup̃tas:auctore Seneca epist.ii.ubi ip̃e ait. ¶ Qui cũ pau
diuitiæ. ptate bñ cõuenit:diues ẽ.Et epi.xvi.Si ad nãm uiues nũq̃ eris paup:exiguũ nã desiderat opinio imẽsũ.Et
mala Hieronymus in aureola sua ait.Exultare debet paup & deo gr̃as agere:q̃a multis p̃imõii nexib⁹ liberat⁹ ẽ
Nõ cupiat i hoc seculo diues fieri ne mala plurima sibi acqrat.Et Hor.li.i.epist.ad senecã inqt.Nã neq; diui-
Paupta- tibus cõtingũt gaudia solis. Apul.itẽ oỏne prima sic ait.Pauptas inq̃ priscas apd̃ secula oium ciuitatũ con
tis laus. ditrix oium artiũ reptrix oium peccato℞ inops ois gloriæ munifica.Cũctis laudib⁹ apud oẽs nationes p̃sũ
cta.Eadẽ.n.pauptas apud græcos in aristide iusta:in Platone benigna.in epaminũda strẽua.in socrate sapi
ens:in homero diserta.Eadẽ pauptas popu.ro.im pium a primordia fraudauit proq; eo in hodiernũ diis im
mortalibus Simpulo & Catino fictili sacrificãt. ¶ Iuuenes:filios. ¶ Illã auaritiæ.i.sectẽ:auato℞.s. ¶ Sũt:q.
ũ.e.parẽtes arguit:q paulatim ad auaritiæ summum dicunt filios. ¶ Elementa principia & initia. ¶ Imbuit
p̃ıs.uotũ cupidinẽ & desideriũ. ¶ Mõ ini.tritici mẽsura mima:& citra æquũ. ¶ Substinet eõ.s.suos.
DOM. ¶ Mosis:ut scribit aduersarius Iosephi orsephus pri⁹ dicebatur ositidisq; fuit sacerdos in heliopoli:dux iudæ
is exeuntibus:ex egypto leges is promulgauit:ne deos colerent egyptios:ne aialibus abstinerentq; in ægy-
pto sacra erãt:& ne cũ aliquo uersarent̃ nisi qui eadẽ sacra coleret. ¶ Quæsitũ fontẽ:hoc dicit ex historia: nã
ut scribit Tacitus septimo die iudæo℞ multitudo:q̃ mosem sequebat̃ penuria aqua℞ in primis laborabat:
sed moses secutus gregẽ asino℞ agrestiũ:qui e pastu in rupẽ nemore opacã concessit coniectura herbidi so
li largas aqua℞ uenas aperuit:sensus est legibus Iudaicis adeo p̃hibent̃ a Mose uersari cũ aliis:ut neuia qui-
dem monstretur ab iis ẽt ad fontẽ illum quo sedarunt sitim nisi eadẽ sacra colentibus.i.iudæis. ¶ Draco:hi
storia habet fuisse flexuosum sinũ maris qui ambibat hortos he peridum:ut scribit Plinius.
¶ Arcano uolumine moses:legendũ est moses:nõ Moyses:quẽ nõ solũ sacræ nostræ lr̃æ. Sed Diodorus &
MER. Strabo:legis iudaicæ auctorẽ & ducẽ gẽtis fuisse:cũ in iudæã migrarẽt hebræi tradũt:huic deus leges dedit
Moses le q̃ seruabant̃ in arcanis. ¶ Præputia po.hoc ẽ circũcidunt̃:p̃putiũ accipit p pelle qua glans uirilis mẽbri ob
gislator ducit̃:inde circũcisi iudæi ab horatio appellæ & a Martiale recutiti dñr. ¶ Eadẽ nisi sacra colẽti: transgressis
Iudæi ap- in eo℞ morẽ atq; legẽ. ¶ Verpos:recutitos dixerim:& appellat uerpos:utpote decorticatos & pellẽ nõ hñ-
pellæ recu tes. Vir.in priapeis.Nocte uiros pegit una Tot uerpas tibi dedicat salignas. ¶ Septima quæq; fuit lux igna-
titi ua:p septimã quãq; lucẽ sabbatũ intellige:qd̃ adeo supstitiose iudæi seruabãt:ut irruẽte Tito per sabbata ar
Verpi ma noluerint attingere illud hic addã diẽ:quẽ iudæi sabbatũ in circulo ebdomadis appellãt latinos saturni
Sabbatũ diẽ dixisse.Frõtinus in stratagematis diu⁹ Augustus Vespasian⁹ iudæos saturni die:quo nephas eis est:qcq̃
dies satur seriæ rei agere adort⁹ superauit. ¶ Fallit.n.uitiũ specie uirtutis:ex Ciceronis s̃nia:uirtus q̃libet finitimũ hẽt
ni uitiũ nõ oppositũ:nã auro liberalis opponit̃ parc⁹ uero finitimus auro liberali p̃digus. ¶ Hespidũ ser.q per
frõtinus uigil poma aurea in hortis hespidũ seruabat. ¶ Põtic⁹ serpẽs itẽ quẽ custodẽ aurei uelleris in cholchis poe
tæ tradũt. ¶ Incudẽ as.p̃stat in metaphora:nã q̃a dixit crescãt p̃imonia fabris:subseqt̃ cõmode icude & cã
mino. Est.n.incus ubi aliqd cudim⁹. ¶ Ire uiã. Vir.icõitata uf ire uiã:& ẽ græca locutio. ¶ Modio castigat
Incus iniquo:seri⁹ quot mẽsib⁹ dabat̃ uñ uiuerẽt:qd̃ a mẽsura demẽsũ dicebat̃. Terẽ.demẽso de suo. ¶ Iniquo in
Demẽsuz iusti põderis aut mẽsuræ.Per.Fregerit eminas areti ædilis iniqs. ¶ Mucida:mucore læsa & corrupta.
¶ Tradidit ar.quod.uo.mo.q̃s a sũmo optio deo accipiẽs iudæis dedit obseruãdas. ¶ Arcano.quod.uo.
VAL. mo.mosẽs mosæ dicim⁹:ut anchises anchisæ:& p̃posito ypsilo lr̃æ moyses;& mose⁹:uel moyseus. ut Orphe
us & theseus. ¶ Nõ mõ.ui.ea.ni.sa.co.qd̃ nullis nisi suis officiosi sint. ¶ Quæsitũ ad fõ. sua℞ re℞ originẽ
¶ Solos de.uer.iudæos qd̃ auersã ab aliis naturã hr̃e uideant̃ dictos. ¶ Spõte tñ iu.imi. cætera solã inuiti
quoq; auariciã exercere iubent̃.Hora.Cæreus i uitiũ flecti mõitoribus asp. Vtiliũ tardus puisor p̃dig⁹ æris
Sublimis cupidus & amata relinq̃re pnix. ¶ Fallit.n.ul.spẽ uir.p̃imoniã.n.upcat quã uult auaritiã itelligi.
¶ Cũ sit tri.ha.ut luxuriã euitare & uirtutẽ obseruare uelle uideat̃. ¶ Hespidũ ser.q p̃ugil mala dr̃ aurea:
custodiuisse.Luc.Et nũq̃ sõno dãnat⁹ lumina serpẽs.Robora cõplexus rutilo curuata metallo. ¶ Aut põ.
quẽ uellus aureũ obseruasse aiũt:notæ uero sũt fabulæ. ¶ Verrẽdũ artifi.q; tãtã cõstruere scierit pecuniam.
¶ Incude as.sp huic rei inuigilãdo oia tropicos dicta. ¶ Qui nul.ex ẽ.pau.bea.eẽ pu.existimãt paupẽ oẽm
eẽ infœlicẽ:ut polynices apd̃ euripidẽ i phenissis πενης γαρ ουδεν ευγενης ανηρ. ¶ Sũt q̃dã ui.ele.pri
mordia uñ auaritia sumat initiũ. ¶ Seruo℞ uẽ.famẽ. ¶ Modio cã.ini.ñ æq̃ cõedẽdi mẽsurã coercet. ¶ Nec
n.oia su.un.mu.cæ.pa.cõ.fru.hoc dicit tãta habẽdi rabie efferat̃ ut panis frusta q̃ mucronẽ uetustate admi-
serunt nõ patiat̃ uno absumi tpe:sed iubet in aliud tempus asseruari quo minus comesse liceat.

Hesternũ solitus medio seruare minutal
Septẽbri;nec nõ differre in tempora cœnæ
Alterius concham æstiui cum parte lacerti
Signatam:uel dimidio putriq; siluro
Filaq; sectiui numerata includere porri
Inuitatus adhæc aliquis de ponte negabit
Sed quo diuitias hæc per tormẽta coactas?

¶ Minutal:gen⁹ cõdimẽti ex reb⁹ minuti cõcisis:autor
MAN. apicio:fiebat it cætera mario pisce:liqmie:oleo,uio:por
minutal. ris:coriãdro. ¶ Septẽbri:tc̃.n.obsõia maxĩe putrescũt
autũni sicuti & hoiu℥ corpa aere qdẽ ñ certo.uñ Oui.i arte ait:
corruptio d autũno:quũ mõ frigorib⁹ p̃mimur mõ soluimur æ-
stu Aere ñ certo corpe lãgor h℥. ¶ Cõchẽ.i.fabã uiri-
dẽ:de q lati⁹ sat.iii.ibi.C⁹ cõchæ tũes. ¶ Sig.signo isp
sã. ¶ Aest.la.dicẽda æstiuĩ ei⁹ corruptõe℥ oñdit facile
.n.æstate corrũpit̃:lacert⁹ ãt cũ cõcbe appõebat̃.Mart.
li.vii.Cũ saxetãi.p.c.la.Et bñ si cœ.cõ.iun.t.ẽ. ¶ Silu
ro:Silurus

Cū furor haud dubi⁹ cū sit māifesta phrene
Vt locuples moriaris egenti uiuere fato sis
Interea pleno cum turget sacculus ore
Crescit amor nūmi: q̄tū ipsa pecūia crescit
Et minus hanc optat q nō habet: ergo parat̄.
Altera uilla tibi. cū rus nō sufficit unum
Et proferre libet fines: maiorq̄ꝫ uidetur
Et melior uicina seges: mercaris & hanc: &
Arbusta: & densa montem qui canet oliua
Q uorū si precio dominus nō uicitur ullo.
Nocte boues macri: lassoq̄ꝫ famelica collo
Armēta ad uirides huius mittuntur aristas:
Nec prius inde domū q̄ tota noualia sæuos
In uētres habeāt: ut credas falcibus actum:
Dicere uix possis: q̄ multi talia plorent
Et quot uenales iniuria fecerit agros.
Sed qui sermōes: quæ fœdæ buccina famæ
Q uid nocet hoc īqt: tūicā mihi malo lupini
Q uam si me toto laudet uicinia pago.
Exigui ruris paucissima farra secantem.

ro. Silurus in ægypto nilo maxīe crescit: ut scribit Pli. li. xiii. hic uero de puis loq̄t. ℭ Sectiui. p. Sectiuo por ro auctoritatē dedit princeps Nero uocis gratia ex oleo æstatis mēsiū oib⁹ diebus. Est & aliud genus in capita excrescens Pli. li. xix. scribit. ℭ Aliqs de pō. i. mendi cus. i pōtib⁹. n. mēdici manent. ℭ Sed quo. ad qd hēs & uis. ℭ Phrenesis uolūt aliq phrenetis legendū esse: furor inde & amentia nascit̄. Serenus. Ex uitio cerebri phrenesis furiosa mouet̄ φρενητής phrenetes mente captus dr̄. Notādum uero serenū penultimā corripu isse. Mar. āt uti Iuuenalis ꝑduxit li. iiii. dicens. Decla mas in febre Mathō: hāc eē phrenesim si nescis non es sanus amice mathō. Celsus āt li. iii. c. xviii. sic ait: phre nesis uero tū demū ē quū cōtinua demētia eē incipit: aut qūū æger q̄uis adhuc sapiāt: tū quasdā uanas ima gines accipit pfecta ē ubi illis imaginibus addicta ē: de inde uero sic scri. neq̄ꝫ alienū ē: si neq̄ꝫ sanguis añ mis sus ēst: neq̄ꝫ mens constat: neq̄ꝫ sonus accedit: occu patio inciso cucurbitulā admouere: q̄ quia leuat mor bū pōt ēt sonū facere. ℭ Fato egē. i. statu & forte tali: ac si paup̄ esses & indigeres Sene. epi. c. ix. sic ait: is mi nimo eget mortalis q minimū cupit. Epist. uero. ix. sic stultus nulla re scit uti: sed oibus eget. Et epist. xii. Ma lū est in necessitate uiuere. Et epi. lxxvi. Occurrent. qd genus egestatis grauissimū est in diuitiis in opes & Ho ra. li. i. epist. ad loliū: Semp auarus eget certū uoto pe te finē. Idē sat. i. sic in auaꝝ cōgestis undiq̄ꝫ saccis idor mis inhians: & tāq̄ pcere sacris cogeris aut pictis tanq̄ gauderē tabellis. Nescis quo ualeat nūmus quē p̄beat usum. Panis emat̄ holos uini sextarius adde q̄s humana sibi doleat nā negatis. Gel. li. viii. c. viii. sic obſuato reꝝ usu sapiētes uiri dixere: multis egere: q multa hēat magnaq̄ꝫ indigētia nasci: nō ex inopia magna: sed ex magna copia: multa. n. desiderari ad multa q̄ hēas tuēda. ℭ Sacculus crumena. ℭ Crescit amor nūmi. Hor. itē li. iii. Odaꝝ sic crescentē seq̄t̄ cura pecuniā. Et Ci. i paradoxis ait. Neq̄ꝫ. n. unq̄ explet̄ nec satiat̄ cupidita tis sitis neq̄ꝫ ea solū q̄ habent libidine augendi crucian̄t sed etiā amittendi metu. ℭ Proferre elōgare. ℭ Ari stas: segetes. ℭ Inde do. i. redeūt. ℭ Noualia. i. segetes: de noualib⁹ aūt late i. b. dixim⁹. ℭ Sæuos: famelicos ℭ Sermones. s. sunt de auaro. ℭ Buccina: tuba inqt auarus. ℭ Tunicā lu. hoc ait qa lupinoꝝ siliq̄ plene sūt Metaphoricos āt de plēa arca itelligit. Hor. in sat. i. at mihi plaudo ipse domi: simulac nūmos cōteplor in ar ca. ℭ Pago: uilla πηγή. n. fons dicit̄: inde pagus. nam iuxta fontes uillæ fieri solent.

ℭ Minutal: genus cōdimēti est quod ex rebus minutim conscisis fiebat ut docet Apicius: uariis gnerib⁹ & noibus inter cætera minutal unū fiebat marino pisce: liquamie: oleo: uino: porris capitatis: coriādro: & re liqs dicebat̄ terētinū. Apicianū: marianū: dulce: a uarietate reꝝ uariū dr̄ a Martiale autūno intēpestiuū erat & sub exitu æstatis. Fidētin⁹ minutal ptē & frustū cœnæ exponit: quū ipse tū uix tota cœna sit cōtēt⁹. ℭ Cō chē. i. fabā uiridē de qua diximus in cōmētariis Martialis. ℭ Signatā: custoditā etiā signo ipresso Matialis: hæc signata mihi qnq̄ꝫ diebus erūt. i. seruabūt̄. ℭ Lacertus: piscis ex betica saxetanus dicit̄ a patria ubi rapi tur tenuis mense cybus & paupis concha apponebat̄ Martialis. Cū saxetani ponat̄ cauda lacerti & bū si cœ nas cōchis iuncta tibi. ℭ De pōte. i. mendicus ut alibi exposuimus. ℭ Q ui nō habet: hoc ē qd scribit Pli. sed a nūmo īnqt pria est auaritiæ origo excogitata fenore: q̄stuosaq̄ꝫ segnitia. hæc paulati exarsit rabiæ q̄dā nō iā auaritia sed fames auri. ℭ Arbusta: arbustū hr̄e folia similia thamarici scribit Theophrast⁹: arbusta ue ro scribit Cato p̄dia eē in qbus arbores tm̄ cōsitæ sint. Columella ex nouē generibus p̄dioꝝ octauo loco po nit arbustum nono siluā glādiariā. ℭ Nocte boues macri: ex ueteri iniuria loqtur de malo uicino: nā ut scri bit hesiodus & repetit Columella: ne si bos qdem amittēdus eēt uicinus malus ē. habēdus: adeo ut eodē au ctore multi ptulerint carere penatibus: & pp iniurias uicioꝝ sedes suas ꝓfugerint iberi: achei: albani: abori gines: arcades denlq̄ꝫ in suū iuehitur uicinū: q nec arborē plixtorē stare nec iulolatū seminariū: Nec padamē tū adnexū ulneæ: nec ēt pecudes negligenti⁹ pasci sinebat. ℭ Q uid nocet: æmulatio horatiana. nā Horati⁹ auaꝝ ita loquētē introducit: populus me exsibilat at mihi plaudo ipe domi simul ac nūmos cōtēplor i arca. ℭ Parte lacerti. hic piscis idoneus ad salsamēta cōficienda: seruatq̄ꝫ usq̄ꝫ in tpa nostra nomē priscū: de hoc pisce Mart. Cū saxetani ponit̄ tibi cauda lacerti. Et bū si cœnas cōchis iuncta tibi ē. ℭ Minutal gen⁹ edu lii qd Per. minutū dixit Papare minutū possis. ℭ Cōchen. legumēti genus cōcha uꝫ nō absimilis lenti dice baturq̄ꝫ cōcha catyca: de qua Mart. Si spumet rubra cōchis tibi pallida testa Lautoꝝ cœnis sæpe negare po tes. Græci in masculio gn̄e ꝓferūt hoc legumētū hic cōchus: & p diminutionē cōchiō. ℭ Signatā ut reliqæ tutius seruarēt̄. imo a fraude seruoꝝ uidicarēt̄: signari uasa solebāt annulis. Vñ Ci. sicut oli matrē meā fa cere mēini: q lageās ēt inanis obsignabat ne dicerent̄ inanes aliq̄ fuisse: q̄ furti essent exsiccatæ. ℭ Aliqs de

Silurus
mercaris
camet caneo
DO.
MER.
Lacert⁹
Minutal
Cōchis
Cōchus
Cōchiō
Signat
lagenas

&

phrenetis VAL.

pō. ad pōtes mēdicaꝛ solebāt:ut sup̄ dixius. ℭ Phre. legēdū ē:ñ phrenesis:& ē mōb⁹ lædēs mētē & ad isaiā d ℭ Solitus seruare minutal septēbri. quo tpe φ frigora appetitū excitent mordētia p̄ferti cū antea (ducēs æstus corpora attenuauerit. ℭ Cōch.i. leguminis. spēm gñe ut ipse supra: culus cōcha tumes. ℭ Aestiui cū pte lac. piscis uilis. ℭ Signata. ne imiui occulte qat. ℭ Putriq; siluro. p̄ice. ℭ Filiaq; sectiui nūerata icludeꝛ porri singula sunt auari amplificatiōes: simul aūt oia rabiem nō potuere magis exaggerare. sectiui aūt iō di cit porri qa ē & capitatū. Columella. porꝝ si sectiuū facere uelis dēbus satū p̄cepūt priores reliq: & ita cū increuerit secatur: sed nos docuit usus lōge melius fieri si differas & eodē more quo capitatū modicis spaciis. hoc pli. ait nerone uocis gr̄a ex oleo æstatis mēsiū oibus diebus usū nihilq; aliud assūpsisse ac ne pane qdē uescēdo. ℭ Inuitatus ad hæc: aliqs de pōte negabit. ubi mēdicāt in ponte paupes ad has iuitati epulas se uē turos negabūt. ℭ Tot p tormēta coactas. tot cruciatibus accumulatas. ℭ Cū furor haud dubios. sic Hora. Dāda est hellebori multo ps maxia auaris. Nescio an anticyrā rō illis destinet oēm. ℭ Cū sit manifesta phre nesis. ut argumēto nō indigeat. Phrenesis furor. amētia q̄ ex aliquo nasciꝛ morbo: sed nō ut hic lōga penul tima. Serenus ptulit ingens. Ex uicio cerebri phrenesis furiosa moueꝛ. A missasq; refert frēdēs amētia uires Viuian⁹ quoq; interdū inqt uitiū corpale usq; ad aīum puenit & eum uitiat ueluti cōtigit phrenetico qa id ei ex febribus acciderit. ℭ Egēti ui. fa. ut uiuus egeas ac diues moriare. ℭ Pleno cū tur. sac. ore. cū ad sūmū pecunia cumulū excreuit. ℭ Altera uil. ti. cū rus nō suffi. unū. uilla ubi hites. rura sunt q̄ p̄scindaꝛ & colas. uñ uillicus q uill e p̄est rusticus q arua colit. uilla ab eo dicta ut Var. inquit. φ i ea cōuehuntur & euehuntur a quo rustici uellā uillā dixisse & q uecturis uiuerēt uelaturam fecisse ait. rus aūt iō appellatū putat φ i agris quotquot annis rursū facienda eadē: ut rursū capias fruct⁹ sunt ēt q ἀπὸ τῆς ἀρούρας: elisa prima littera deductū cēseāt. ℭ Ad huius mittunꝛ aristas catachresis nā ab ariditate aristæ dn̄r. ℭ Quā to. noua. scæuos in uē. hēant hipbolicos sane. has nouales & hæc noualia dicius: sunt uero cū prima arua p̄scissa sūt: ut inqt Ser. Var. āt seges inqt dr̄ qd aratū necdū satū est: noualis ubi satū fuit anteq̄ secūda aratio renouaꝛ. ℭ Fal cibus actū: succisū. ℭ Q d no. hæc iqt. auarus turpi fama uexari. ℭ Tunicā folli. mihi ma. lupini: hoc ē qd uis uilissimū ut leguminū putamina. ℭ Quā si me to. lau. uici. pa. tota uilla q̄ ἀπὸ τῶν πηγῶν. i. a fōtib⁹ ad quos multi cōueniunt rustici dicta. ide pagāi rustici. Oui. i fastis. Pagus agat festū pagū lustrate colōi. Et date pagāis ānua liba focis. Vlp. de fugitiuis. h āt senat⁹ consultū additū ēt dedit militi uel pagāo ad inuesti gandum in prædia senatorum uel paganorum.

Scilicet & morbis & debilitate carebis.
Et luctū. & curā effugies. & tempora uitæ
Longa tibi post hæc fato meliore dabuntur
Si tantum solus culti possederis agri.
Q uātū sub tacio populus romanus arabat
Mox etiam fractis ætate. & punica passis
Prælia uel pyrrhū imanē. gladiosq; molossos
Tandē pro multis uix iugera bina dabantur
Vulneribus. merces ea sāguinis: atq; laboris
Nullis uisa unq̄ meritis minor aut ingratæ
Curta fides patriæ. saturabat glebula talis
Patrē ipsum turbāq; casæ qua fœta iacebat
Vxor. & infantes ludebant quattuor unus
Vernula. tres dn̄i. sed magnis fratrib⁹ horū
A scrobe uel sulco redeuntibus altera cœna
Amplior & grandes fumabāt pultibus ollæ
Nūc modus hic agri uestro nō sufficit horto
Inde fere scelerꝝ causæ: nec plura uenena
Miscuit. aut ferro grassaꝛ sæpius ullum
Humanæ mentis uitium q̄ sæua cupido
Indomiti census: nam diues qui fieri uult
Et cito uult fieri: sed quæ reuerentia legum?
Q uis metus aut pudor ē unq̄ pperātis auari
Viuite contenti casulis. & collibus istis

ℭ Scilicz & mor. oñdit poeta: pauca possidēti mius eē mali & curæ. ℭ P⁹ hæc: remotis morbis: luctu & cura. Sub ta tpe Tacij regis sabinorum: q̄ romulo iūctus ē amicitia. ℭ Mox: deide. ℭ Fractis æta. sēnio cōsūptis militia dabāꝛ bia iugera &c. ℭ Pirrhū: epirotarꝝ regē d quo legito pli. de uiris illustrib⁹. ℭ Molossos: epiro ticos stra. n. li. vii. docet: φ Theopō. xiiii. epirotarꝝ gē tes eē refert e qb⁹ celebratissimæ erāt chaōes & Molos si. ℭ Iugera bi. da. pli. lib. xviii. c. ii. edocet: φ rōuli tpe bia iugera populo ro. satis erāt. postea iqt iugerꝝ uoca bat qd uno iugo boum in die exarari potuisset. Colu mella uero i prologo. li. i. scribit: φ. C. fabritius & Cu ri⁹ dētat⁹: alter pyrrho finib⁹ italiæ pulso: domitis alt sabinis accepta q̄ uiritim diuidebanꝛ captiui agri sep tē iugera. nō minus idustriæ coluerit: q̄ fortiter armis q̄sierat. ℭ Merces ea san. populi grati ē p̄miis efficeꝛ meritos bn̄ de rep. ciues: ut iqt Ci. p milōe. ℭ Haud ingra. Cur. fi. pa. sic in ātiquo textu legimus. dicāt fi des ingratæ patriæ haud curta. i. pua. satis erat ingra tæ uero ait. qa tm̄ bia iugera darenꝛ. ℭ Glebula: du orū iugerꝝ. ℭ Vn⁹ uer. oñdit oib⁹ puulū unicū fuisse satis. ℭ Horꝝ: dñorꝝ. ℭ A scrobe ul sul. i. a fodiēdis ui neis & arandis agris. ℭ Altera cœna: pa: nam prima parētū natorꝝq; fuerat. ℭ Amplior. pp laborē. s. hitū. ℭ Pultib⁹ ostendit nihil lauti patū. Ante usum panis pulte uixerunt lōgo tpe prisci. auctor ē pli. li. xviii. c. viii. ℭ Mod⁹ h̄ i. mēsura duū iugerꝝ. ℭ Horto: mime ergo aruis. Pli. li. xix. sic. iā qdē hortorꝝ noie in ipsa ur be delitias. agros uillasq; possidēt. primus hoc istituit athenis epicurus hortorꝝ magister. Vsq; ad eum mo ris nō fuerat i oppidis haberi rura. Romæ qdem per se hortus ager pauperis erat &c. ℭ Inde ex cupiditate & auaritia. ℭ Causæ st̄ uidelicet. ℭ Grassaꝛ: furit sæ uit. Grassari āt latrones dn̄t uias obsidentes. Gradi si quidem ambulaꝛ ē: Vnde est tractum grassari uidelicet ab impetu gradiendi. Auctor est festus. ℭ Viuite cō. ca. Antiquorꝝ psimoniā laudat: paruo. n. cōtenti erāt

Chaones: Molossi

Iugerū

Gratitu do ppli

Puls

Horti i urbe

Epicuri horti.

damnatq;

dānatq; postea suis tpis hoīs. ℭ Viuite cō.ca.& col.ist.Hor.itē de patre sat.iiii.li.i.ait quū me hortaret: parce frugaliter atq; uiuerē uti cōtētus eo q mī ipse parasset. Et li.i.epistola ad loliū ait. Quod satis ē cui cōtingit nil amplius optet. Itē epistola ad Aristium eodem libro. Lætus sorte tua: uiues sapienter Aristi. Lætus sorte tua Marsi. DO.
ℭ Scilicet & morbi.ironia ē poetæ rñdētis auaro: qsi dicat ēt si fueris diues nō poteris carere aliis incōmodis ℭ Quātū sub tatio: sub Romulo ut inqt Pli. bia iugera singulis satis erāt: nulliq; maiorē modū agri attribuit po.roman⁹. Dona uero eodē auctore impatorū & fortiū ciuiū amplissima habebant quantū quis uno die plurimū circūarauisset. Liuio in septio auctore: lata demū ē lex ne plus qngētis agri iugeribus alicui possidere liceret. ℭ Vel pyrrhū immanē.i.qui passi essent uulnera aduersus pyrrhū regē epirotarū q ad Aschulū in agro piceno cū Dētato cōsule bis pliū cōseruit. in quo ceciderūt sex romāorū milia ut Hieronymus historicus tradit. Dionysius uero auctor ē semel tm̄ pugnatū fuisse cæssasseq; pliū uulnere Pyrrhi brachio hasta traiffixo utriq; cecidisse supra qndici hoium milia. ℭ Bina iugera imo septē iugera accepit Dētat⁹ cōsul: ut scribit columella. Pyrro italiæ finib⁹ pulso. ℭ Haud ingratæ: ppterea qa tm̄ bina iugera darent. ℭ Tres dñi: alludit ad cōmunē habitationē: & ius triū natorū. ℭ Nr̄o nō sufficit horto.i.habemus ampliores hortos nūc quā antiq agros. Pli. uiridia & piscinas iuuat habere maiores gratūq; si nō aliquē & culinas hortus in legibus duodecim tabularū prisca dictione heredīū dicitur: uñ herediolū apud columellam.
ℭ Quātū sub tatio. tatius cū Romulo regnauit: quo tpe bina iugera sufficiebāt in pmiū. ℭ Gladiosq; molossos. epiroticus dixit post exactos reges iugerū mēsura plebi assignata fuit: & ut Colomella ait cai⁹ Fabricius & curi⁹ dētatus alter pyrrho finib⁹ italiæ pulso: domitis alter sabinis accepūt: q uiriti diuidebāt septē iugera. ℭ A scrobe uel sulco. redeūtib⁹ a fodiendis uineis & arādis agris. Nā fere scrobe effossa serunt uites: semia uero sulco. qq̄ & sulco uites seruantur. ℭ Pultibus. añ usū panis (Vt dixius) pulte uictitarunt prisci. MER. Septem iugera
ℭ Grassat. furit sæuit: sed pprie dñr grassari latrones uias obsidentes: gradi siqdē ambulare ē. Vñ tractum grassari ē: ab ipetu scilicet gradiemdi: hic uelut honesto uerbo usus ē Salust. in pfatiōe Iugurthini belli: qui ubi ad gloriam uirtutis uia grassatur. ℭ Indomiti: magni. Grassari quid
ℭ Scilicet & mor. & debi. care. tutus hic locus uultuose legēdus: & pnunciatiōe iuuādus est ne affirmare uideatur q ironicos negare cōtendit. ℭ Quātū sub ta. po. ro. arabat quo tēpore sabinorū regis tatii & romuli cōe fuit impium romanū & sabinum. ℭ Fractis æta. senio cōfectis. ℭ Ac pu. pas. præ. primū secūdū & tertium quo carthago diruta ciuitas eē desiit. ℭ Pyrrū imma. epirotarū regē bello acrē. ℭ Gladiosq; molo. τοτῶ. nā molesiæ fuit rex pyrrh⁹. ℭ Vix iu. bi. dabā. iugerū: ut Var. & Colūella aiūt a iūctis duob⁹ actib⁹ q dratis dictum iugum uocant q iuncti boues uno die exarare possint. ℭ Aut ingra. curta: pro curtata iminuta. ℭ Glæbula. agellus. ℭ Vnus uer. tres domini ut oibus seruus unus satis esset. ℭ Fumbant pul. ollæ. ex quo nihil laute paratū fuisse ostēditur. ℭ Nunc mo. hic agri nr̄o nō suffi. hor. hoc dicit. tantū romana creuit luxuria ut qui agellus familiā pascebat unā nūc horto nō sufficiat. ℭ Nec plu. uene. miscuit. ℭ Aut fer. gras. sæ. ullū. Humanæ mā. ui. q scæ. cupi. ℭ Indomiti cē. sic Gl. intelligi facile pōt nullū esse officiū tā sanctum atq; solēne: quod non auaritia comminuere atque uiolare soleat. VAL.

O pueri marsus dicebat: & hernicus olim
Vestinusq; senex. panem quæramus aratro
Qui satis ē mēsis. laudāt hoc numina ruris
Quorū ope & auxilio gratæ p⁹ mun⁹ aristæ
Contingunt hoīes: ueteris fastidia quercus
Nil uetitū fecisse uolet: quem non pudet alto
Per glaciē perone tegi: q summouet euros
Pellibus inuersis: peregrinaq; ignotaq; nobis
Ad scelus: atq; nefas qcūq; ē purpura ducit:
Hæc illi ueteres præcepta minoribus: at nūc
Post finē autūni media de nocte supinum
Clamosus iuuenē pater excitat: accipe cæras
Scribe puer: uigila: causas age. plege rubras
Maiorum leges: aut uitem posce libello
Sed caput intactum buxo: naresq; pilosas
Annotet: & grandes miretur lælius alas.

ℭ O pueri: o filii. ℭ Marsus se. Marsi Italiæ populi: q bus alba finitima est in excelso locata saxo: ppe fucinus est lacus: longitudine par pelago: quo interdū decrescente: loca prius mersa deliccāt: & agricolationē rusticis exhibet. auctor est Strabo. li. v. ℭ Hernicus se. hernici & lauinio & albæ uicini erant: ac ipsi romæ: ut scribit Strabo li. v. sunt aūt anagnini & eis uicini. Macrobius li. v. sat. scribit hernicos a pelasgis oriūdos: ap pellatosq; ita a quodā duce suo: q hernicus noiabat: Et hernicū qdem hominē pelasgum ducē hercinis fuisse Iulius hyginus in li. ii. urbiū. nō paucis uerbis probat. ℭ Vestinus se. uestini sabinis & marsis uicini sūt ut Strabo li. v. edocet. ℭ Panē qra. ara. Sene. epi. c. xi. etiā inquit. Ad ueras potius te cōuerte diuitias: disce: paruo esse cōtentus. & illā uocē magn⁹ atq; animosus exclama: habeam⁹ aquam habeamus polentā. Et Lu. li. iiii. satis est populis fluuiusq; ceresq;. ℭ Panē. quæramus aratro: oium enim rerū: ex qbus aliquid exqritur nihil ē agricultura meli⁹. nil huberi⁹ nil dulci⁹. nil hoīe libero digni⁹: ut inquit Cice. li. i. offi. ℭ Numina ru. i. Tellus & ceres h̄ loco: ait enim oui. li. i. fast. placētur mr̄es frugū tellusq; ceresq;: farre pio grauidæ uisceribusq; suis: offm̄ cōe ceres & terra tuent: hic præ bat causā frugib⁹ illa loci. Cōsortes operū p qs correpta uetustas. Quernaq; glās uicta ē: utiliore cibo &c. pli. quoq; li. vii. scribit q ceres frumēta cū antea glande uescetētur. inuenit. Eadē molere & cōficere in attica italia: & sicilia ob id dea iudicata: Iuue. Maronē imitatus ē: dixit. n. ille in. g. Liber & alma ceres: uestro si munere tellus chaoniā pingui glandē mutauit arista: poculaq; inuētis acheloia miscuit uuis. Bacchus. n. apud græcos prim⁹ docuit ui usū ut testis ē capella libro d nuptiis plura tñ dixim⁹ i pricipio. g. ℭ Cōtingūt feriūt

MAN. Hernici Vestini Panuū cōtētū esse agricultura

Pero Perone aduertūt. ℭ Perōe: po rusticū ē calciamētū. Verg. li. vii. de hernicis: Crud⁹ tegit altera poι πέρουη fibula dr̄. πεϱονασ seu πϱονεσ fabula necto. ℭ Pellib⁹ iuersis. Maro li. vii. de hernicis ait fuluosq; lupide pelle galeros tegmē habēt capiti: uestigia nuda sinistri instituere pedis Crudus tegit altera po: id ēt calciamētū genus funiculis qbusdā pedib⁹ circūdat. ℭ Peregrina purpura: ex tyro. n. potissima ueniebat. Itē ex aphrica: ex lacōica ut scri. Pli. li. ix. ď. qb⁹ lati⁹ supra. ℭ Hæc supradicta uidelicet. ℭ Præcepta: dabāt. s. miorib⁹. i. filiis.

hyemis initium ℭ Post. fi. au. hyemis initio q̄ qdē q̄rto idus nouēbris icip̄. ut scri. Var. li. i. de re rust. eo āt tpe studiis opa ipēdit. ℭ Rubras le. sūt. n. rubricæ & tituli ex minio: & rubro colore. Ci. āt de iuris ciuilis snia li. i. de oratore: ita

ius ciuiles scri. Et. n. sine cōtrouersia & magna ē & late patet & ad multos ptinet: & summo i honore semp fuit. Et clarissimi ciues ei studio: & semp pfuerūt: & hodie pſūt hæc ille. Nō ab re igit. Iuue. ad talia scripsit pueros a pētib⁹ excitari. ℭ Aut ui. p. li. s. litteris cōmēdaticiis seu libello i laudē Impatoris a te ɔposito: ab illo Cēturiōatū posce. Cēturio. n. i castris i mău uitē hēbat ipii signū: q desides milites castigabat de q̄ lati⁹ dixius sat. viii. ℭ Buxo: pectie. ℭ Naresq; pi. hispida mbra qdem & duræ p brachia setæ: pmittūt atrocem animū. Vt sat. ii. ait. ℭ Annotet. ipator scilicet. Lelius. ℭ Grādes alas: pilis hirsutas partes sub scapulis.

DO. ℭ Marsus: Fidērin⁹: Marsū poetā intelligit & uestinū: cuius in Nerone meminit Tacitus: o stultū hoiem & amētiorē futur nisi has ineptias suas snia nostra addita emēdare tentasset: Nos de marso seue ex marsis populis & uestino ex uestinis intelligimus. Nam marsi: Vestini: hernici colendis agris pter cæteros olim intenti fuerūt: ex frugalitate igitur antiquor & honesto diuitiar studio sui tpis luxum uitupat & cupiditatem introducit uerba Marsi senis & uestini ad filios. de Marsis & Vestinis populis alibi dixius ex snia Strabōis.

ℭ Quor ope & auxilio: pipbrasis ē Bacchi & cereris ex carmie Virgiliāo: q̄uis Macrobius & Prob⁹ p liberū illic solē iterptent p Cererē Lunā: quasi dicat quū liber & Ceres dederint nobis panē & uinū ægre ferrēt si ñ hæc colerem⁹ Virg. caoniā pigui glādē mutauit arista. ℭ Perōe: Pero ex crudo corio calciamētū erat: quo & in bello utebāt Virg. Crud⁹ tegit altera pero. & in uēatiōib⁹ aduersus niues: ut scri. Hora. ℭ Post finē autūni: qa tūc homies uigilare & lucubrare icipiūt. ℭ Rubras. i. miniatas. Nā miniū ut ēt Plin. scri. i uoluminū scriptura usurpabat. ℭ Posce uitē. i. cēturionatū i quo uitis gestabat ut añ ē dictū. ℭ Posce. s. ab ipatore libello supplici'. ℭ Naresq; pilosas: nā pillosi hoies maioris roboris existimāt. ℭ Lælius. Leliū ponit p eo q militiæ curā suis tēporib⁹ habebat. ℭ Fac inqt ut Lælius a quo es scribēdus cēturio: & i militiā te negligētē cultū corpis. nā ita putabit idoneū militē. Quid suspicat. Fidetin⁹ duce pceptore suo. Lælij accipi hoc loco p eo cui⁹ meminit. Martialis. nā ille loctius dicebat & theatri ñ militiæ curā habebat. ℭ Buxo. i. pectie nā ex buxo fiebat. Martialis: Multifido buxus q̄ tibi dente dat. ℭ Grādes alas. i. grādib⁹ pillis hispidas. nā uirilitas indiciū dat ex pilis: cū alibi fruticātib⁹. Tū sub halis quo tpe adulti dñr hircosi ob fetorē hircinum. ℭ Dirue mauror atteias. i. in mauritaniā extremā: aut ad caput rheni ubi sunt brigātes populi: & illic euersis oppidis age ingentem prædam quia scilicet in his locis tunc arma erant romana.

MER. ℭ Marsius. Marsi ultra picenū agr populi sūt samnites uersus. ℭ Hernic⁹ i sabinis populus a saxis appella

Hirnici unde uestini tus: q hernica sabinor lingua dñr (Vt sentit Seruius) de his Virg. Hernica saxa colūt. Sed Macrobius a nomine hernici pelasgi. q dux fuit eor dictos hernicos tradit: q̄tū ex higino cognouit. ℭ Vestinus. uestinos caseū laudatissimū Romā misisse memoriæ pditū est. Mart. Hæc tibi uestino de grege massa uenit. ℭ Perōe

Purpura uitiosa calciamētū est pero. Virg. Crudus tegit altera pero pegrina. Seruius exponēs illud i nono Virgilii. Ingēti murice. sic ait. Hāc purpurā uitio fuisse: & dedecori apud maiores cōstat. Iuuenalis. Peregrina ignotaq; uobis ad scelus: atq; nephas q̄cūq; est purpura ducit. ℭ Media de nocte. uel noctu: ut ē illud Horatii. Vt iugu-

Rubrica initiū uigilandi lent hoies surgūt de nocte latrōes. Aut post mediam noctē. ℭ Rubras maior leges apud priscos: qd & in nostra tpa durauit: tituli atq; capita legū rubrica notabāt. Per. Præserti siqd masuri rubrica notauit. ℭ Post finē autūni: quo tpe uigilabat: q̄q̄ a uulcanalibus (Vt scribit iunior Pli.) uigilare incipent: ut de Pli. lectum

Victis Pecten Volsellæ est. ℭ Aut uitē posce libello. sensus post libellos legū: aut si legibus discēdis dare opā nolueris: pete cēturionatū: uel tribunatū militū. Nā ut supra dixius tribuni militū atq; cēturiōes uitæ desides: & segnes milites castigabāt. ℭ Caput intactū buxo. hoc ē negligentiore cultu corpis te robustū militē existimet Lelius. ℭ Buxo. i. pectine. Martialis. Quid faciet nullos hic inuentura capillos. Multifido buxus q̄ tibi dēte dat. ℭ Grādes alas. i. pilos subalares: quos uolsellis tolli sæpe molliores homines iubebant.

VAL. ℭ Marsus di. & her. oli. populi sunt mōticolæ. ℭ Vestinusq; se. populi uestini quoq; sūt nō lōge ab urbe sed hic propriū nomē accipiēdū: cuius & Mar. ita meminit. Cū grauis externas uestin⁹ duceret horas. Et iam per stygias esset iturus aqs. Vltia uoluētes orauit pēsa sorores. Vt traherent parua stamia nulla mora: iā sibi defūctus caris dū uiuat amicis. Mouerūt tetricas tā pia uota deas: tā largas partit⁹ opes a luce recessit Seq; mori p⁹ hac credidit ille senem. ℭ Nu. ru. ut panes fauni satyri. ℭ Vete. fasti. q̄r. q; glāde hoies uescerent ante cererem & saturni traditū serendi modum. ℭ Nil uetitū. legibus uel consuetudie aut natura fieri phibitū. ℭ Alto p gla. pero. tegi calciamēti genere. Vir. crudus tegit altera pero. a græcis πεϱονι ansa dr̄ qua supne nec pede facile elabat calceus annectit. ℭ Ad scelus atq; nefas q̄cū. est pur. duct. hoc dicit. opes q̄cunq; malorū sūt irritamēta. ℭ Post finē autūni. cū noctes lōgissimæ sunt. ℭ Accipe cæras. tabulas cæratas. ℭ Cās age. liti. cās sume defendēdas uñ lucrū facias. ℭ Perlege ru. ma. q̄s ueteres leges cōdiderūt ear rubricas perdisce. ℭ Aut uitē posce. i. primipilatū: nā subiungit. ℭ Vt locupletē aqlā tibi sexagesim⁹ annus afferat. & his erat mos uitē in manu gestare ut supra quoq; monuimus. ℭ Et ui. po. libello. discendo. nā ut Vegesius de re militari: inquit signiferi non solū fideles sed ēt litterati hoies deligebant qui & suare deposita & scitent singulis reddere rationem. ℭ Sed ca. inta. buxo. pectine buxeo. ℭ Naresq; pilo. & grādes miretur lælius alas. i. pilos in manibus demiretur dux aliquis. ut lælius nec te ut glabellum umbraticūq; contemnat.

ℭ Maurorū

MAN. Brigantes Metuétium qlitas

¶ Mauroꝝ atteias.i.mapalia:de quibus late in.g.¶ Brigátum:Brigantes in britãnia populi:ut Stra.docet li.iiii.Cõtra hos ãt post neronis mortem bella grauissima gesta sũt.¶ Locupletẽ aquil.quæ facit locupletes añ aũt sexagesimũ annũ ab militia missio nõ dabaẽ.¶ Soluũt ti.cor.uen.philosoph⁹ particula.xviii.ꝓble. scribit. Metuẽtibus aluũ solui: & urinã ꝓuocari qm̃ calor insitus nobis rem q̃cũq; timuerit defugit atq; in ima de superis defluit hinc efficitur ut alui uesicæ quæ fundantur.Nã & anethũ & absynthiũ & quæcũq; uri ñã moueãt.calida eẽ manifestum ẽ.Et hircius li.iiii.d bel.alex.sic ait.Sed terror hoibus mentẽ cõsiliũq; eripit & mẽbra debilitat.¶ Subeãt offendãt.¶ Ablegãdæ ty.ul.pelliũ opus intelligit: trãstyberim nãq; aialia excoriabãẽ.Mar.li.vi.Nõ detracta cani transtyberia cutis.¶ Lucri odor:ad illud Vespañãi allusit.scri.n.Trã qllus ita Reprehẽdenti filio tito:q̃ etiam urinæ uectigal cõmẽtus esset:pecuniam ex prima pẽsione admouit ad nares:sciscitãs num odore offenderet & illo negante:atqui inquit e lotio est.¶ Poetæ.ennii.scilicet. ¶ Præsto:do ꝓbeo.¶ Festiare ad auaritiã docẽdam. ¶ Vt aiax:irõia ẽ. Aiax.n.& achilles parẽtes uicerẽ bñ gestis:ñ ãt uitiis.¶ Nõdũ iple.ordo ẽ.Mala neqtiæ. Nõdũ ipleuere medullas naturæ.i.ñ dũ matur⁹ ẽ & ꝑfect⁹.¶ Neqtiæ:iniqtatis & auaritiæ:Quid ãt ꝑpe sit neqtia supi⁹ late patuit.¶ Longi cultri.i.nouaculæ. ¶ Atteias:alii accipiũt digna mauroꝝ atteias mapalia significaẽ ego potius intelligo hoc significare mauritaniã ad extremam partẽ libyæ.Dionysius ad sũmã libyen habitant atteios undas alcide qua sunt statuæ: Maurusia plebs.¶ Castella brigantũ:brigãtes populi iuxta caput rheni Ptolemæ⁹ad caput rheni tagetium brigãtiũ.¶ Sexagesimus annus: nã sexagesimo anno mittebãtur a militia:ante missio nõ concedebaẽ ¶ Quod uendere possis:nunc docet filiũ exercere uilissimã ẽt negotiationẽ mõ faciat lucꝝ.¶ Soluũt uẽtrem:ex re naturali.nã ex timore aliqñ soluitur uẽter ¶ Abnegãdæ.ẽt si ea merces sit q̃ fuerit mittẽda ultra tyberim:intelligit negociationẽ corioꝝ.nã aialia excoriabanẽ trãstyberim.Mar. Vel trãstiberina cutis. ¶ Odor lucri:põt uideri notare ẽt auaritiam Vespasiani q repræhẽdenti filio q; uectigal ẽt urinæ commẽtus esset:pecuniã ex prima pensioẽ admouit ad nares interrogãs an odore offenderẽ:in illo negãte. Atq in quit tibi lotio est.¶ Poetæ.s.ennii.nã qui uersus sequitur est ennii.¶ Festinare.i.qui cogit te urgere filium ad auaritiã.¶ Vt aiax apertissima ironia.nã aiax non cõtendit uitiis cũ patre telamone sed uirtute.¶ Longi cultri.piphrasis ẽ nouaculæ.i.cũ cœpit radere barbã.

Lucrum ex quolibet

DO.

Dirue maurorũ atteias:castella brigantum:
Vt locupletẽ aquilam tibi sexagesimus ãn⁹
Afferat: aut longos castrorum ferre labores
Si piget: & trepido soluũt tibi cornua uẽtrẽ
Cũ lituis audita pares quod uẽdere possis
Pluris dimidio:nec te fastidia mercis:
Vllius subeant ablegandæ tyberim ultra
Nec credas ponẽdũ aliquid discriminis inter
Vnguẽta: & corium:lucri bonus ẽ odor ex re
Qualibet.illa tuo sententia semper in ore
Versetur diis atq; ipso ioue digna poetæ
Vnde hẽas quærit nemo:sed oportet habere
Hoc mõstrat uetulæ pueris poscẽtib⁹ assem
Hoc discũt omnes ante alpha & beta puellæ
Talibus instantẽ monitis quẽcũq; parentem
Sic possum affari:dico uanissime quis te
Festinare iubet:meliorem præsto magistro
Discipulum:securus abi:uinceris ut aiax
Præteriit telamonem.ut pelea uicit achilles
Parcẽdũ ẽ teneris: nõdum iplere medullas
Naturæ mala nequitiæ cum pectere barbam
Cœperit & longi mucronẽ admittere cultri
Falsus erit testis uendet periuria summa

MER. Attegiæ Brigãtes Aquila

¶ Mauroꝝ attegias:attegiæ uidentur esse munimenta:& propugnacula maurorum:& est barbarum uerbum:quemadmodum mapalia & magalia.¶ Castella brigantum.brigantes populi britanniæ:contra quos bellum gestum est grauissimum post mortem Neronis.Vnde Iulius quidam briganticus est dictus.His tũc imperitabat Regina Catismanda:quæ Claudii triumphum instruxerat.¶ Locupletem aquilam:aut aureã dixit.Nam aquila aurea post Marium in exercitu semper usi sunt Romani consules & duces.Aut locupletem propter opes bello partas.¶ Soluunt tibi cornua uentrem.Nam multis alioquin mortibus & duris militibus clangore tubarum uenter soluitur.¶ Ablegandæ tiberim ultra.hortatur ut quacunq; merce rẽ augeat:uel pellibus despsandis.uel corio præparando:quando odor lucri ex quacunq; re fuerit nares non infestet.Nam & Vespasianus ipse rep̃hẽdẽti filio q̃ uectigal etiam urinæ commentus esset:pecuniam ex prima pensione admouit ad nares:interrogans an odore offenderetur illo neganti.Atqui inquit tibi lotio est. ¶ Tiberim ultra confectores pellium:transtiberim officinas habebant:q̃ rem & hic & Martialis significat: quum ait.Et detracta cani transtiberina cutis.

Despsef Lotio Transtiberim

VAL.

¶ Dirue maurorum atteias.Donatus in barbarismo atteias barbarum putat uerbum esse quo ædificia aiũt significari.legitur & attigua barbarum nomen.Ruffus festus de situ orbis.Alterius syriæ limes iacet usque sinopem Gurgitis attiguam mediis hic impigra in aruis.quidam habent ad tegeas.in cæsaris commentariis de gestis in aphica ita scriptum est erat oppidum infra castra Scipionis nomine adtegea.ubi præsidium equestre circiter mille militum:ut pluralem pro singulari potuisse uideri:possit more poetico.¶ Castella Bri.populorum.Tacitus in historia.iam uentum haud procul mari quod hiberniam insulam aspectat cum ortæ apud brigantes discordiæ retraxere ducem.¶ Vt locuple.aquilam.uexillum cui tu præsis hoc est cũ uexillo opes.nam primum totius legionis signum est aquila.¶ Sexagesimus annus afferat.i.ut cum sexagenarius fueris opes sis ingẽtes assecutus.¶ Et tre.sol.tibi cor.uen.ut ꝑ formidine tubaꝝ cõcentus audire

nō queas. ℂ Cū li. audita litu⁹ tuba iflexa fuit: ut qdā existimāt appellata ē a sonitu quē Hom. expſſit λιγξε οὐ. utrū uero lituus auguralis uirga ab ea tuba an tuba a lituo dicta qdā subdubitarūt. Ci. tñ qd lituus inqt ille nr φ clarissimū ē isigne auguratus uñ nobis ē traditus nēpe eo regiones dixerit tū cū urbē ediderit qui quidē romuli idē in curuū & leniter a sūmo in flexū bacillū φ ab eius litui quo canit similitudie nomē iuenit hinc q eo canunt liticines dicti. ℂ Lucri bonus ē odor ex re qualibet. ad illud spectat: φ de Vespasiano tranquillus inqt. Reprehendēti. n. inqt filio tito φ ēt urinæ uectigal cōmētus eēt pecuniā ex pria pēsiōe admouit ad nares scitcitās nū odore offēderet: & illo negāte atq inqt lociū est. ℂ Añ alpha & beta puellæ. anteq̃ litteras discant elemēta. ℂ Præteriit telamonē. patrē. ℂ Parcēdū est teneris. q plerūq acta paulo liberius adolescentia melius deinceps uitā suam instituunt: ut & Ci. p celio. eqdē multos inqt uidi i hac ciuitate & audiui non mō q primis laboris gustarent genus huius uitæ: & extremis: ut dr digitis attigissent: sed qui totā adolescentiā uoluptatibus dedissēt emersisse aliqñ & se ad frugē bonam: ut dicitur: recepisse: grauesq hoies atq illustres fuisse datur. n. concessu omnium aliquis ludus ætati: & ipsa natura profundit adolescentiæ cupiditates: quæ si ita erumpunt ut nullius uitam labefactent nullius domum euertant faciles & tolerabiles haberi solent. ℂ Mala nequitiæ. cupiditatis. ℂ Nondum impleuere medulas. naturæ. ℂ Longi mucronem admittere cultri. nouaculæ cum rasorios cultros admittere. i. radi incœperit.

MAN ℂ Exigua sūma: parua pecūia. ℂ Cereris arā. ubi sāctissimū iusiurādū hēbat: & bonis tm̃ i eē licebat: ut supra ostēdimus. ℂ Elatā: ad fun⁹ latā p filiū. ℂ Mortifera dote. i. gradi: & ex q mors ei paret. ℂ Quib⁹ digitis: aconitū innuit: scri. n. Pli. li. xxvii. φ constat oium uenenorꝫ ocyssimū eē acōitū: & tactis quoq genitalibus fœminini sexus aialium eodē die inferre mortē. hoc fuit uenenū: quo interēptas dormiētes a calphurnio bestia uxores. M. Cæcili⁹ accusator obiecit. ℂ Nā quisquis magni: ordo est: nam quisquis precepit amorē magni census. ℂ Et p. i. leuo. i. iniquo & sinistro monitu producit pueros auaros. ℂ Et qui. i. etiam pducit pueros auaros q dat libertatē cōduplicare pĩmonia p fraudes &c. ℂ Leuo iniquo & sinistro. ℂ Metis relictis Circū septē metas icitabant eq: ut Cassiodor⁹ scribit. ℂ Stultū: eē. ℂ Circūscribere: auferre decipere: ut sa. x. dixim⁹. ℂ Deciorꝫ in pectore: de iis supius late. fuere āt & plurimi q p pria urbe roma obire uoluerunt. quorꝫ qdem unus. L. Tubero. de quo: pli. li. x. c. xy. ita scri. In capite ptoris urbani. L. Tuberonis in foro iura p tribunali reddētis sedit. s. picus ita placide: ut manu apphēderet. ℂ Respōdet uates exitiū iperio portēdi si dimitteret. At si exanimaret. ptori. Et ille auē ptin⁹ cōcerpsit. ℂ Nec multo post impleuit pdigiū. ℂ Menœceus seu menœcheus: is quū cognouisset p thyresiā uatē thebas semp fore liberas & nūq̃ posse capi. si illic ipse occubuisset: ubi cauerna & cubile draconis erat: libens gladio icubuit clā prēsut morte sua libertatē priæ daret. Cicero ēt li. i. tusc. inqt. Menœcheus uero nō pmittit. q oraculo edito largitus ē priæ suū sanguinē. ℂ Si græcia uera: pli itē li. viii. c. xxi. sic. Mirū ē q̃ pcedat græcia credulis: nullum tam impudēs mēdaciū est: ut teste careat. &c. Et Cicero li. i. de legibus ait apud herodotū patrē historiæ: & apud Theopōpū eē inūerabiles fabulas. ℂ Legiōes dētib⁹ āguis. Nascūt Ad illud rettulit. Si græcia uera: ut ostēdat grecorū historias esse falsas: hinc supius ait: in satyra. x. & quicqd græcia mendax audet in historia. Oui. āt li. iii. met. de Cadmo thebarꝫ cōditore iqt. spargit humi iussos mortalia semina dētes. Inde fide maius: glebæ cœpere mouerī. priaq de sulcis acies appuit hastæ. Tegmia mox capitū: picto nutātia cono. Mox hūeri: pectusq onerataq brachia telis: existūt: crescitq seges clypeata uirorū. ℂ Genesis: gēitura & uitæ meta. ℂ Grauetē tuo filio. ℂ Obstas: filio molestus e. ℂ Vota. scilicet filii inte filius ante diem patrios inquirit in annos ait naso. ℂ Moraris tulnendo quidem diutius.

aconitū

tubero

Menœceus

Græcia mēd ax

cetuorꝫ uita

DO

Exigua cereris tangens aramq; pedemq;
Elatam iam crede nurum: si limia uestra
Mortifera cū dote subit: quib⁹ illa premet
Per somnum digitis; nā quæ terraq; : mariq;
Acquirenda putes: breuior uia conferet illi
Null⁹. n. magni sceleris labor: hæc ego nūq̃
Mandaui dices olim: nec talia suasi:
Mentis causa malæ tamē ē & origo penes te
Nā quisquis magni census præcepit amorē:
Et læuo monitu pueros producit auaros
Et qui per fraudes patrimonia cōduplicare
Dat libertatem: & totas effudit habenas
Curriculo: quē si reuoces subsistere nescit
Et te contempto rapitur: metisq; relictis:
Nemo satis credit tātū delinquere: quātum:
Permittas adeo indulgent sibi latius ipsi
Cum dicis iuueni stultum qui donet amico:
Qui paupertatem leuet: attollatq; propinq:
Et spoliare doces: & circunscribere: & omni
Crimie diuitias acquirere: quarū amor in te ē
Quātus erat prīæ deciorꝫ in pectore quantū
Dilexit thebas: si græcia uera: mœneceus
In quarū sulcis. legiones dentibus anguis
Cū clypeis nascūt: & horrida bella capessūt
Continuo tanq̃ & tubicen surrexerit una
Ergo ignem cuius scintillas ipse dedisti.
Flagrantem & late rapientem cūcta uidebis
Nec tibi parcet misero, trepidūq; magistrū
In cauea magno fremitu leo tollet alumnus
Nota matheāticis genesis tua sed graue tar
Expectare colos. morieris stamie nōdū das
Abrupto. iā nunc obstas. & uota moratis.

ℂ Ceretis: ad arā cereris nā illic habebat sanctissimū iusiurandum: ubi castis tm̃ & puris hoibus locus erat.

ℂ Quibus

¶ Quibus digitis: ueneficiũ per aconitũ intelligit. nã aconitũ uenenũ est ut añ diximus ex Pli. sñia: quod si genitalia fœminini sexus attigerit statim necat. inde Marc⁹ cecili⁹ obiecit Calfurnio bestiæ ꝙ uxores dormientes necasset: & oẽs mortuas esse eius digito. quo. s. gẽitalia earꝫ cũ aconito tetigerat. ¶ Relictis metis hoc est ultra metas. nã aurigarũ disciplina erat: ut a carceribus discedentes ad metã celerius puenirẽt quæ rotũda erat: & eã lustrarẽt septies quẽ ãbitũ q primũ absoluerẽt declarabãt uictores indomiti eq ad metã ñ subsistebãt. filius inquit ñ solũ ad metã pueniet: sed pteribit suo ipetu elatus. ¶ Menicheus. Tebanus p salute patriæ morti se obiecit ut scribit Ci. sed Epaminũdæ Thebani gloria efficit: ut huius laus obscurior sit nã thebani solũ Epaminũdã prædicãt. ¶ In quorꝫ sulcis: designat fabulosã historiã Cadmi: ut & ꝙ d Menicho dixit fabulosũ ostẽdat uel certe ut thebas designet eius patriã hac piphrasi ꝙ placet. ¶ Alũnus: hoc dicit fortasse ex tẽporũ historia. nã leo mãsuet⁹ tpibus Domitiani i theatro magistrũ a quo fuerat educat⁹ lacerauit. Martialis. Leserat igrato leo pfidus ore magistꝛ. ¶ Nota mathematicis: hoc ẽ quis ex astrorũ ratõe quã mathemathici nouerũt uita tua pẽdeat. tñ astrorꝫ cursum iterpellabit. nã te interficiet ante destinatũ tibi diẽ a fatis. ¶ Obstas: molestus es filio tanq̃ obstes quominus agat quicquid uelit.

¶ Cereris tãgẽs. hoc mõ iurabãt arã cõtingẽtes & pedẽ diuæ. ¶ Metisq relictis in plurali nũero dixit metis quia circũ septẽ metas incitabãt eq: Vt cassiodorus refert. ¶ Deciorꝫ. nota historia: Hi. n. p república se deuouerũt. ¶ Dilexit thebas. si uera ẽ fama: Menœceus philostratus ρυτοιό εικοσι hoc ẽ i imaginib⁹ describit. imaginẽ Menœcei adolescẽtis q quũ cognouisset p tyresiã uatẽ thebas semp liberas fore: & nũq̃ capi posse: si illic ipse occubuisset: ubi cauerna & cubile dracõis: libẽs gladio icubuit clã patre: ut morte sua libertatẽ patriæ daret. In thebano agro satis draconis dẽtib⁹: ut ferũt fabulæ: armati hoies surrexerũt. ¶ Nota mathẽaticis prisci mathẽaticos Chaldeos & genethliacos eosdẽ eẽ dicebãt & hi hoium natiuitates cõtẽplabãt de uita pdicebãt. ¶ Tardas expectare colos ad fata respexit: q̃ stamine uitã nostrã sortiuntur.

¶ Vẽdet piuria sũma. exigua tenui lucello pelerabit. ¶ Elatã iã crede nurꝫ: speciosa figura ẽ: ut pteritũ p futuro ponat. ¶ Læuo monitu. sinistra admonẽdo. ¶ Totas effudit habenas curriculo ppe cõfestim est. n. aduerbiũ: ut ẽt apud Plautũ in epidico. dii imortales te ifœlicitẽt ut tu es gradib⁹ grãdibus: nã ut apud portũ cõspexi curriculo occepi seq uix mõ adipiscẽdi ptãs data ẽ. aliqñ a curru iminutũ est: ut apud Hora. Sũt quos curriculo puluerẽ olipicũ collegisse iuuat: aliqñ ad tps ẽt refert. Ci. p marcello in uestro curriculo illo æmulo & imitatore studiorꝫ meorꝫ. ¶ Et circũscribere. fallere. ¶ Quãtus erat pa. de. quos tres supra se p patria duouisse dixius. ¶ Quãtũ dilexit thebas si græcia uera menœceus. nã sicut p mœnib⁹ rõæ se curtius deuouit: athenarꝫ codrus: ita thebarꝫ menœceus: nã cũ inter arguos & thebanos graue bellũ traheret & pximi exitio thebani sibi uiderent ab ipsis cõsultus apollo uter futurus uictor eẽt rñdit tũ demũ thebãos uictores fore si regis ereõtis fili⁹ se neci dedisset p patriaq; ꝙ cũ se facturꝫ negaret creon menœce⁹ tñ filius gladio incũbẽs sibi mortẽ cõsciuit: qdã e thebãis mœnibus se pcipitẽ dedisse ferũt. ¶ Si græ. ue. ut græca; narrat historia si mõ uera sit q̃ solet i historia inueniri plærũq mẽdosior. ¶ Si græ. ue. me. menœceus triũ est syllabarꝫ: nã ultima diphtõgus ẽ ꝙ cũ patrocli patrẽ significarit nõ ẽ qd ei⁹ oñdit pñonymicũ menœciades. ¶ In qrꝫ sulcis legiões dẽtib⁹ anguis id. n. ẽ. cur si græcia uera dixit: nã & ferũt cadmũ thebas cõdẽtem serpẽtis a se iterfecti seuisse dẽtes: uñ ad pugnã cõferti milites oborti mutuis ceciderũt uulnerib⁹ ꝫ nota fabula ẽ. ¶ Tibicẽ surrexerit unaq; eos ad pugnã icẽderet. ¶ Ergo ignẽ cuius scintillas ipse dedisti flagrãtẽ late & rapientẽ cũcta uidebis. ignis scintilla res ẽ pexigua & pœne spẽctãdo nõ uñ: sed si fomitẽ cõphenderit mœnia urbis parẽtes lõge lateq saltus absumit: ut igit scintilla emicuerit nocitura extiguẽda ẽ: ita nascẽtib⁹ occurrẽ dũ flagitiis. ¶ Et ra. cũ. ui. oia flãmis sũmittẽt. ¶ Trepidũq magistꝛ i caueã magno fremitu leo tollet. auferret. ¶ Alũn⁹. i. quẽ aluisti fili⁹ te ut occidat aggrediet de leone ãt lũpta silitudo ꝙ is magistrũ aliqñ necet suũ & Mar. Verba securi solit⁹ leo ferre mgri: insertãq pati blãd⁹ i ora manũ. Dedidicit pacẽ subito feritate reuersa. Quãta neci libycis debuit eẽ iugis. ¶ Nota mathematicis genesis tua. tuũ ẽ astronomis cognitũ horoscopũ & mathematicũ astronomũ uocat. cũ sint q̃ttuor disciplinæ q̃ mathematicæ dñr. ¶ Sed gra. tar. diu moraris ut filio uñ. ¶ Expectare co. fati uices subire. ¶ Morteris stamie nõdũ abrupto. nõ tua sed uiolenta morte piclitabere: stamẽ a stãdo ꝙ stet i tela uelamẽtũ: sed stamẽ hic p filio ponit: q̃ ad oia referunt oia quæ de fatis poetæ cõfinxere. ¶ Et uota moraris. filiũ tuũ tui auidũ expectantẽ interitum in mora tenes.

Iã torquet iuuenem lõga & ceruina senectus
Oci⁹ archigenẽ q̃re: atq; eme qd mithridates
Composuit: si uis aliam decerpere ficum
Atq; alias tractare rosas medicamẽ hñdũ est
Sorbere añ cibũ qd debeat aut pater aut rex
Mõstro uoluptatẽ egregiã. cui nulla theatra
Nulla æquare quæas prætoris pulpita lauti
Si spectas quãto capitis discrimĩe cõstãt
Incremẽta domus: ærata multus i arca
Fiscus: & ad uigilem ponendi castora nũmi:
Ex quo mars ultor galeã quoq pdidit: & res

¶ Ceruina senectus. Pli. li. viii. de ceruis sic. ¶ Vita ceruis i cõfesso lõga: post centũ annos aliqb⁹ captis cũ torqb⁹ aureis: quos alexãder magn⁹ addiderat: adoptissã cure i magna obsitate. ¶ Archigenẽ: medici nomẽ sui tpis. sat. ẽt. vi. ait. Aduocat archigenẽ. ¶ Mithridates is medicaminib⁹ assuet⁹ erat ad uenena phibẽda: q̃ ad ætatẽ usq suã igt A pia. Mithridatica appellabant pharmaca: de mithridate uero lati⁹ i fine sat. vi. & alibi ẽt. ¶ Aut pr: aut rex: eodem. n. mõ pr cauere debet a filiis uenenũ: ut & rex solet ab aliis cauere. ¶ Mõstro uoluptatẽ: sensus est: ꝙ si auarorꝫ picula & labores ac curas & sollicitudies aiaduerteres: maiori uoluptate afficeris: q̃ i theatris: spectãdo ludos: hũana. n. negocia igt poeta: sũt maiores ludi: q̃. s. q fiunt in ipsis theatris. ¶ Lauti. diuitis: & qui exornare queat scænas & thea

MER. philostratus menœceus Thebe Mathematicus Genethliacus VAL. MAN.

& illi

Non potuit seruare suas. ergo omnia floræ
Et cereris licet: & cybeles aulea relinquas
Tanto maiores humana negocia ludi.
An magis oblectãt animum iactata petauro

tra pulcherrime. ℂ Fisc⁹: pecuniæ sacculus de quo latius sat. fili. ℂ Ad uigilem ponendi castora nũmi. i. in templo castoris ubi uigiles erant: & custodes: uel apđ Trapezitas: i foro eni romano: ubi erat castoris ædes. fœneratores erant: ibiq; pecunias quo tutiores essent depõebãt. Vti nũc & Venetiis fieri uidim⁹. ℂ Mars ultor. suetonius scribit: augustũ duobus foris nõ sufficientibus tertium forum cõstruxisse: cũ æde Martis ultoris. quam Marti bello philippẽsi pro ultiõe paterna suscepto uouerat: i eo etiã foro fœneratores erant. ℂ Perdidit: furto. f. floræ aulea. i. florales lusus: iocosos dulces & festiuos: cũ uulgi lciata meretricibus. n. ludi celebrabãtur de quib⁹ late superius. ℂ Et Cereris ludi Cereris cerealia dicti sunt quibus equoꝝ cursus i circo celebrabãtur: primuſq; eos. C. Memius ædilis curulis fecit. ℂ Cybeles aulea. Megalesia dicit a iunio bruto istituta: facta a de magnæ matris deũ i palatio. Auctor liuius. ℂ An magis oblectant animũ. Cõparationẽ facit a petauristis idest illis qui per circulos corpus imittunt: & a funãbulis ad nautas: oẽs enim pericula subeunt. dicitq; magis oblectare aium mercatoꝝ nautaꝝ spectacula q̃ pdictorũ: eũ maiori piculo subiiciãtur. ℂ Petauro: dicũt petaurũ ludũ eẽ: quũ ligneus circulus hẽturadmodũ angustus: p quẽ agiliter aliqs trãsuolat: manibus directis: nec ñ pedib⁹ ut nihil tãgat & i terrã pedib⁹ cadit hic deducũt a πετάω qđ ẽ extẽdo: pãdo: uel ἀπεταομαι φ ẽ uolare. n. uidef Mar. li. ii. Quid si p graciles uias petauri Inuitũ iubeas subire ladã. Idẽ lib. xi. Quã rota trãsmisso totiẽs i pacta pe tauro. ℂ Petauristæ inqt Nonius ab ueterib⁹ dicebãf q uel saltib⁹ uel scænis leuiorib⁹ mouerẽtur Sũt & q scribunt petaurũ genus ludi: in quo homines per aera rotarũ pulsu iactabanf quod quidẽ uerũ eẽ uidetur. Nam manilius astronomius libro ultimo sic ait. Corpora quæ ualido saliunt excussa petauro.

Forꝝ augusti — Petauristæ — Petaur⁹ — Petauro — Petauristæ.

DO. ℂ Senectus ceruina q̃ ei molesta ẽ ac si uixisses diu ut ceru⁹: Pli. uita ceruis i cõfesso lõga p⁹ Gãnos aliqb⁹ captis cũ torqb⁹ aureis quos Alexãder magn⁹ addiderat adopertis cute i magna obesitate. ℂ Q đ mithridates. i antidotũ de quo añ dictũ est. ℂ Pater aut rex. i. quo remedio nõ minus indiget iã pater in tanta filiorũ prauitate q̃q̃ habet regnũ. ℂ Nũmi ponẽdi ad castora uigilẽ: ostẽdit imprudẽtiam auaroꝝ qui periculo uitæ pecunias acquirãt: quas sæpe solent amittere depositas apud nũmularios. nã paulo añ inquit mẽsarii q erant in tertio foro ad ædẽ Martis ultoris spoliati oẽm depositã apud se pecuniã amiserunt adeo ut iam ad alterum forꝝ sint deponendæ ubi est ædes castoris. qđ nonnulli dicunt de ærario publico qđ prius fuerit in æde Martis & postea trãslatũ ad ædem Castoris: plane falsũ est. nã ærarium publicũ in æde sp fuit Saturni: nec hic de pecunia loquitur publica sed de priuata. ℂ Ad castora. i. apud nũmularios qui sunt i altero foro ad ædẽ Castoris ædẽ Castoris in foro fuisse scribit Tranqllus & Strabo. ℂ Mars. i. mẽsarii qui sunt in tertio foro ubi tẽplum est Martis ultoris cuius meminit Tranqllus. ℂ Galeã quoq; . i. ornamẽta etiã tẽpli. ℂ Oia flore. i. relinq ludos megalesios & Florales Cereris & specta humana negocia in quib⁹ maiores sũt ludi. & maior uoluptas spectãdi. ℂ An. cõparat nũc ludos q̃ exhibẽf i theatro cũ iis q̃ i reb⁹ hũanis ridẽda sĩ. & hæc oñdit eẽ maioris uoluptatis si spectẽf q̃ ludos theatrales. ℂ Petaur⁹: a Marcello petaurista ẽt dr̃ is ẽ corp⁹ p circulos imittit a πέτεινὲ qđ ẽ uolo. nã uolare uŕ. Mar. φ si p graciles uias petauri: & alibi q̃ rota trãsmissio totiẽs ipacta petauro memit. Firmic⁹ i astronomico q̃ affirmat tales hoies nasci sub delphie. Fidẽ. scripserat petauꝝ eẽ mõtẽ & nescio q̃s ieptias more suo sed scriptis nr̃is nugas suas emẽdauit: ubi ñ oio uel ptiax fuit uel pceptore caruit. Sens⁹ ẽ: an maiorẽ uoluptatẽ affert petaur⁹ i theatro quũ iacit corp⁹ p circulos uel funabul⁹ q icedit p funẽ: q̃ mercator q nauigat pp opes maioꝛ piculo uitæ quãpetaur⁹ & funabul⁹ theatris ludãt.

MER. ℂ Ceruina senectus: cerui uiuaces sunt natura corũq; uita in cõfesso. Vt ait Pli. lõga post centum annos aliquibus captis cũ torquibus aureis: quos. Alexander magnus addiderat adopertis in cute magna obesitate: ex his uerbis confictum puto id quod de cæsaris ceruą inuenta dicitur: in cuius collo torquis erat cum his litteris. Noli me langere: quia Cæsaris sum. Græci uero longam hominis uitam: quotiens significaf uolunt hoc loquuntur modo ὑπέρτάὸ ἐλαφοὶὸ βεβιῶκωὸ: hoc est qui ultra ceruos uixit. ℂ Quod mithridates Rex ponti mithridates confectionem Antidoti excogitauit. Vt supra notauimus: cõtra naturam efficacissimam. ℂ Ficum atq; alias tractare rosas per ficum autũnũ: per rosas uer intellexit: sed alterum annum significat. ℂ Ad uigilem ponendi castora nũmi. In foro Romano templum erat castoris: quod ut ex Plauto colligimus: & mercatores: & qui fœnore pecũias locabant frequentare solebant: ibiq; pecunias. quo tutiores eẽnt deponebant: quem morem seruandæ pecuniæ nunc uideo Venetiis seruari. ℂ Mars ultor galeamq; perdidit. Cæsar augustus posteaquam cædem Iulii Cæsaris ultus est templum erexit martis ultoris quod per Iuue. tpa a sacrilegis expilatũ fuit. Vnde ueluti per iocum ait poeta non esse committendas pecunias marti ultori. ℂ Oia flore. ludos florales significat iocosos & licentiæ atq; lasciuiæ plenos. Mart. Nosses iocosæ dulce cum sacrum floræ. ℂ Cereris. cerealia festa. ℂ Et cybeles megalesiacos ludos accipe in honorẽ cybeles magnæ deorum mr̃is. ℂ Iactata petauro corpora: petauꝝ genus ludi: in quo homines per aera rotarum pulsu iactabatur: fitq; a græco τοιὸ αυραιὸ. hoc est uentis & spiritibus: & πετάζειν uolare: græca est dicto. Vnde græci exponunt petaurum esse laqueum & asseres quibus domos tegunt. Iulius item pollux petaurum dicit esse asserculum: in quo uernaculæ gallinæ recubare solẽt Põ. festus petauristas scribit a Lucilio appellatos a petauro . s. cum ait. Sicuti mechanici cum alto exiliero petauro. Elius quoq; stilo quod aere uolent petaurista proprie appellatos a uerbo græco petaurizo. sed No. Marcellus de petauristis sic loquitur. Petauristæ a ueteribus dicebantur: qui uel saltibus uel scænis leuioribus mouerentur. Mart. Quod si gracles uias petauri Inuitum iubeas subire ladam. & alio loco. Quam rota transmisso totiẽs pacta pe.

Tẽplũ castoris — Venetiæ — mars ultor — petaurũ — petaurista

ℂ Longa

¶ Longa & ceruina senectus quod cerui diutissime uiuant & uiuacis cornua cerui. ¶ Atque eme quod mithridates composuit. quae contra uenenum rex ponti mithridates inuenit remedia in eius capti scrinio comperta. Plin. haud magnifacit & serenus irridet. ita enim reliquit. Antidotũ uero multis mithridaria fertur Consociata modis: sed magnus scrinia regis Cum raperet uictor. uilem deprēdit in illis Synthesin & uulgata satis medicamina risit. His denum rutae folium: salis & breue granum. Iuglandesque duas. tereti cum corpore ficus. Hoc oriente die parco compressa lyaeo Sumebat metuens: dederat quod pocula matri. ¶ Composuit. quia synthesis dicitur. ¶ Nulla theatra. nulla theatri spectacula. ¶ Praetoris pulpita. lusus qui in pulpitis edebantur ab his quos praetores conduxerant. ¶ Incrementa domus. quā auarus studeat accumulare. ¶ Aerata multus in arca fiscus. multi in arca pecuniarum sacculi. ¶ Et ad uigilem ponendi castora nummi. solebant enim in templis ueteres thesauros suos recondere arbitrari a numinibus melius asseruatum iri: quod Plau. tum in aulularia tum etiam in bacchidibus nobis dat intelligi. ¶ Ergo omnia flore & cereris licet & cybel. aulea relinquas. hoc dicit nihil est quod cereris quod cybelles ludos spectes si quot sint auari aestus & iidem inanes spectandum putes. ¶ Tanto maiores. χυακολοῦτον. deest enim quanto. ¶ Tāto maio. huma. ne. lu. tanto caeteros ludos auarorum excellit lusus qui obeundis cernit negociis. ¶ Iactata petauro corpora. excussa. petauristae enim a ueteribus dicebantur qui saltibus in scaenis leuloribus mouerentur: & haec proprietas a graeca nominatione descendit. απὸ τοῦ πετάω. Varro de uita patrum lib. ii. nec minus alio i genere sunt ludi uelitis galli germani petauristae: inde petaurum is lusus.

Corporaque quique solet rectũ descendere funē:
Quam tu coritia semper qui puppe moraris
Atque habitas coro semp tollendus & austro
Perditus a siculis sacci mercator olentis
Qui gaudes pingui antique de littore cretae
Passũ: & municipes iouis aduexisse lagenas
Hic tamen ancipiti figens uestigia planta
Victũ illa mercede parat. brumāque famēque
Illa reste cauet. tu propter mille talenta.

MAN. ¶ Corycia puppe. i. Corycum petente proferendo croco cilicio. quod optimum in coryco monte. ut scribit Pli. li. xxi. & solinus capite. xxxvi. idem Pli. lib. v. c. xxviii. scribit syriae pximā esse Ciliciam in qua est promontorium Corycos: eodem nomine oppidum: portus: & specus. ¶ Atque habitas coro: de puppi siciliā petente nunc intelligit. Nam & ibi crocum erat abunde ut docet Pli. ibidem & Solinus dicto loco. ¶ Coro: corus qui argestes aliter appellatur: ab occasu solstitiali flat. Auctor Pli. li. ii. Grandines importat uti septētrio siccus est Corus: praeterquam desinens. Sunt autem qui scribant Corum dictum quod ipse uentorum circulum claudat & quasi Ghorum faciat. Is antea cautus dict⁹. ¶ Austro: de hoc flāte ab meridie: qui not⁹ graece appellatur. i. humidus: latius ibi: uelut urgeat auster in sat. iiii. ¶ Perditus: peditũ dicitur: quod recupari nō potest. ¶ Pigui. littore cretae. Diony. inquit. Nec longe ab iis sita ē. Creta insula pulchra: & foecunda nutrixque iouis magni: ac frugum hubertate & pascuis copiosissima: meracissimoque inundans uino. ¶ Cretae: eudoxus tradit Cretam in aegeo sitam esse pelago. Strabo uero libro. x. ait. quod a septentrione aegeo porfundit pelago simul: & cretico. Ab austro autem aphricano alluitur. Et Pli. li. iiii. scribit. Centũ urbium claram fama fuisse. Maro item: Creta iouis magni centum digesta per urbes. ¶ Passum: a patiendo nomen acinis datur passis: ut scribit Pli. libro. xiiii. c. ii. passum inquit Nonius dicitur liquoris genus: quod ex uua passa cogitur. alibi quoque dixit: passum est proprie rugosum uel siccum. Vnde & uua dicta passa est. quod sit rugis implicata: plura diximus lib. ii. g. ¶ Municipes lagenas iouis. i. eiusdem priae & ex eodem municipio & loco. ex quo Iuppiter. qui in creta natus & nutritus ē a curetib⁹. ut oñdit Strabo li. x. ait. n. in cretensi uero historia Curetes iouis eductores nuncupantur. ¶ Hic tamen: scilicet schoenobates & funabulus. ¶ Cauet uitat: fugit.

Coricũ Cilicia coricos Corus Argestes Caucus Creta Passum

¶ Puppe coritia. idest errabunda & pyratica: nam cilices piratae erant ut ante est dictum: uel coritia expōas nam permanet in similitudine theatri. theatrum enim croco & uino spargebatur ut in commentariis Mart. Lubrica coritio quanuis sint pulpita nymbo. Ait igitur Petaurus & Funabulus non magis lubrico loco sũt quum ludunt & praecipiti ad fallenda uestigia in mortem quam tu quum es in naui quae quidem coritia est lubrica in mortem tanquam sparsa Croco ut etiam theatrum. ¶ Sacci olentis: Crocum ut puto intelligit. Nam siculi ut scribit Strabo: frumentũ crocum: me pecora pelles: lanas in urbē mittebāt & sicanium crocũ appellāt. Papinius in siluis. ¶ Passum: passum uini genus est: quod olim e Creta mittebatur ex uua: quam σηκάν graeci: nos apiā & sirpulam appellamus. Fit pluribus modis: sed diligentiores uuas siccant sole donec paulo amplius dimidium pondus supersit: grana eximunt: quae madefacta uino donec intumescant exprimunt in de uinũ est passum: Columella ex disciplina magonis aliter conficit. ¶ Hic tamen. s. funabulus.

DO.

¶ Coritia puppe. i. cilicia Est. n. coricus oppidũ ciliciae. Vnde & coritiũ antrum & coricium crocum legimus. ¶ Sacci mercator olentis. cyminum significat. Persius. Et olentis grana cymini. ¶ Passum & mũicipes iouis aduexisse lagenas. Passum fit ex uua: quae i uite retorto pediculo aliquid passa ē. Vel galectae uuae uitiosisque reiectis acinis super cannas ponantur in sole: per noctem tectae ne irrorentur: ubique exaruerint: acina decerpta in dolium cōgerunt cum musto optimo submersa ubique: combiberunt uuae seque impleuerunt sexto die in fiscelam conferunt & praelo praemunt passum tollentes. Hoc genus passi olim laudatissimum: quemadmodum & nunc a creta habebatur. Marti. Gnosia minoe genuit uindemia cretae Hoc tibi qđ mulsum pauperis esse solet. Municipes autem dixit iouis conterraneas quod in ida mōte Cretae genitus & educat⁹ fuerit iuppiter. Est. n. municipes eiusdem patriae: quo nomine tam poetae quā oratores utuntur. ¶ Ancipiti fingens uestigia planta. & funabulum & petauristam intelligere possumus.

MER. Coriciũ crocũ passum passum creticũ Municeps

¶ Quiq̧ solent: rectum descendere funem. schœnobatæ. ¶ Quam tu corlcia semper qui puppe moraris:
VAL. synecdochicos nauem dicit. ¶ Corycia semper qui puppe moraris. totus inquit Strabo: parnasus consecratus est: & antra & alia loca honore & sanctitate digna continens ex quibus celeberrimum & formosissimum est corycium nympharum antrum: ut a loco ubi compacta sit nauis dici uideatur corycia: sed id minime refert modo sciamus coryciam pro quouis loco intelligi. ubi nauis fieri potuerit. ¶ Coro semper tollendus & austro. tropus est metalassis. coro qui argestes græce dicitur: qui inter septentrionem & fauonium flat: austro qui græce notus a pluuia dicitur oppositus aparctiæ. ¶ Sacci mercator olentis: in quo aromata fuere. ¶ Antiquo de littore cretæ. quæ iouem nutriuit infantem. ergo antiqua est si cum aliis conferatur insulis. ¶ Pingue passum. passum ut Marcel. inquit: dicitur genus liquoris q̄ ex una passa cogitur. Varro passum nominabant si in uindemia uuam diutius coactam legerent eamque passi essent i sole aduri. & Palladius passum inquit nunc fit ante uindemiam q̄ aphrica sueuit uersa conficere pingue atque iucundum & quod absconditum si utaris mellis uice ab inflatione te uindices. legitur ergo uuæ passæ & fiscellis clausæ iunco factis aliquatenus rariore contextu uirgis primo fortiter uerberantur: deinde ubi uuarum corpus uis contusionis exoluerit cocleæ supposita sporta comprimitur' hic passum est quicquid effluxerit & conditum uasculo mellis more seruatur. ¶ Et municipes iouis aduexisse lagœnas. quoniam in creta Iuppiter & natus & altus est. in lagœnis nobile in primis uinum asseruari solebat. Plautus in curculione. quasi lagœnam dicas i qua uinum chium seruari solet. ¶ Ancipiti figens uestigia planta. dubius an domum rediturus sit incolumis. ¶ Brumāque famemque: uestem ut sibi comparet & escam. ¶ Illa teste cauet. hoc ē naui synecdochicos. ¶ Tu. qui affluis opibus. ¶ Propter mille talenta. quod nos talentum græci talamon dicunt. Homerus. ϖϖτάϖϖροσό τρὶ ϖολας λεκαλεχρυσοιο ταλοντα. quod a pondere habet nomen: pōdus uero non unum fuit sed paruum & magnum & mediocre talentum: atheniense talentum paruum minas sexaginta: magnum uero ferme octoginta tres & uncias quattuor: ut Timæus & Aristoteles. scribunt confecit.

MAN ¶ Carpathium. est Carpathos insula excelsa: urbib⁹ quattuor pollens: a qua carpathium pelagus: ut scribit Strabo lib. xi. de sporadibus. Qui etiam lib. iii. ait. Carpathium mare esse usq̧ Rhodum. Cretāq̧ ac cyprum. Pli. lib. v. docet Carpathium unam esse de insulis rhodiorum. ¶ Gætula æquora. idest libycum mare: iuxta quod ut Mela docet: sunt natio frequens multiplexq̧ gætuli. ¶ Calpe: ocean⁹ ab occasu solis irrūpens. Leuo latere europam radit. Aphricā dextro scissisq̧ calpe & Abila montibus. quos dicunt columnas herculis inter mauros funditur & hispaniam. Auctor est Solinus. ¶ Herculeo stridentem gurgite solē. possidonii sententia est: ut strabo refert. Solem in finitimis oceani littoribus maiorem occidere ingenti cū strepitu: ac si in illo restinguendo pelagus efferuescat. Statius item in siluis in lucani genethliaco ait: fœlix heu nimis: & beata tellus. Quæ pronos hiperionis meatus: summis oceani uides in undis: stridorēq̧ rotæ cadentis audis. ¶ Grande operæ pretium. idest laboris pretium est autem ironia latius tamē superius de hac uoce. ¶ Tenso folle. plena Crumena. ¶ Inde ab oceano .s. ¶ Aluta tumida. Idem q̄ tenso folle est. Aluta uero pellis mollior dicitur: supra latius patuit. ¶ Oceani monstra. Pli. lib. ix. scribit. Verum esse quicquid nascatur in parte naturæ ulla. & in mari esse: praterq̧ multa. quæ nusq̄ alibi rerum quidem non solum animalium simulacra. Turraneus uero prodidit. Beluam i gaditana littera cuius inter duas pinnas ultimæ caudæ cubita sedecim fuisse dentes eiusdem centum uiginti. ¶ Iuuenes marinos. Tyberio principi nunciatū est uisum auditumq̧ quodam in specu concha canentē. Tritonem & Diuo Augusto galliæ legatus compluris in littore apparere exanimes Nereidas scripsit. Vident aliqui in gaditano oceano: marinum hominem toto tempore absoluta similitudine ascendere nouigia nocturnis horis: statimq̧ degrauari quas insiderit partes: & si diutius permaneat etiam mergi. Pli. auctor li. ix. Non unus mentes agitat furor. Varia stultitiæ genera esse docet in quibus etiam esse dicit: qui nauigāt auaritiæ causa. ¶ Ille sororis. Soror appellata est: q̄ quasi seorsum nascitur: separaturq̧ ab ea domo, in qua nata est. & in aliam familiam transgreditur. ut inquit Labeo iure consultus. Frater uero dictus est: quasi fere alter. ut. P. Nigidius ait. Quæ oia refert Gellius li. xiii. c. x. Ille sororis: orestem itelligit: qui postq̄ matrem occidit Clytemnestram confestim in furorē deuenit. Cum uideret sibi occidisse matris iminere imaginem facibus & serpentibus armatam: & ei continuum minitantē exitiū. Vñ lib. iiii. Virg. Aut agamēnonius scænis agitatus orestes: Armatam facibus matrem & serpentibus atris: Quum fugit ultricesq̧ sedent in limine diræ. In taurica tandē ab iphigenia sorore liberatus est. De quo latius Naso li. iii. de ponto. Suetonius etiam de Nerone scribit q̄ sæpe confessus est exagitari se materna specie: uerberis furiarum: ac tædis ardentibus p̄terea cælsus lib. iii. c. xviii. Tria insaniæ genera ponit: prima insania & acuta & in febre est: græci phrenesin appellant: Alterum genus insaniæ est: quod fere sine febre incipit: leues deinde febriculas excitat & consistit in tristitia. Tertium genus est ex his longissimum adeo ut uitam ipsam non impediat: quod robusti corporis esse consueuit: huius autem ipsius species duæ sunt. Nam quidam imaginibus: non mente falluntur qualem insanientem Aiacem uel Orestem poetarum fabulæ ferunt quidam aio desipiunt: hæc ex illo.

Margin notes: solis occasus — oceani mōstra — tritones — nerei des — Marin⁹ homo — Soror — Frater — orestis furor — insaniæ genera

Et centū uillas temerarius aspice portus. (iā
Et plenū magnis trabib⁹ mare: plus hoīum ē
In pelago ueniet classis quocunq̧ uocarit
Spes lucri: nec carpathiū: gætulaq̧ tantum
Aequora transiliet: sed longe calpe relicta
Audiet herculeo stridentem gurgite solem
Grande operæ preciū est: ut tēso folle reuerti
Inde domum possis: tumidaq̧ supbus aluta
Oceani monstra: & iuuenes uidisse marinos
Non unus mentes agitat furor ille sororis

¶ Calpathiū

¶ Calpathium. Mare quod ē inter rhodum & ægyptum tempestate & naufragiis insigne. ¶ Aequora ge- DO.
tula. i. mare libycum quod syrtibus prætenditur: ut scribit Strabo & ægyptio finitur. ¶ Sed longe calpe re-
licta sensus est & exibit in oceanum ex freto gaditano. nam calpe mons dextra parte occurrit nauigantibus
in oceanum alto cacumine ad radices habet oppidum calpem quod timosthenes scribit conditum fuisse ab
Hercule: & olim appellatum heracleam. ¶ Stridendem solem: nā possidonius auctore Strabone ait in ocea
ni littoribus sole illic occidente strepitum aquarum fieri quasi eferuescant igne solari immisso. ¶ Opere p̄-
cium irrisio est ex ironia in auarum. ¶ Aluta tumida. i. crumena. q̄ exaluta est tumēti & plena pecuniis. idē
est quod dixerat tenso folle. Fidentinus uero ex præceptoris consilio legit aluta tumida quia nobiles aluta
utebantur tumidi: in hoc bene mecum agitur quod ii contigerunt aduersarii quorum insania & ignoran-
tia non tam a me refellenda fuit multis uerbis quam breuiter proponenda. ipsa enim se ex omni parte osten
dit. ¶ Non unus mentes: multa inquit sunt stultorum genera. alii enim alia re insaniunt. ut etiam Fidenti-
nus falsa autorū interpretatione. & hoc quoq; inquit insaniæ genus est qd ii nauigāt tot periculis ut acqui-
rant opes. ¶ Ille sororis. Orestis furorē notat qui furias expauescebat quum etiam in manib⁹ iphigeniæ so-
roris esset a qua purificatus est: alii electram intelligunt: quum tñ id absurdum sit. nec huic loco cōueniat.
¶ Carpathium. ab insula carpatho: quæ media est inter rhodum & cretam: carpathium mare dicit ad ægy MER.
ptum uergens: cum olim in hanc insulam illatus fuisset lepus: adeo creuere lepores: ut ab iis læderentur ual Carpa-
de omnes incolæ insulæ: ex quo natum est prouerbium: ut scribit Eustachius lepus carpathius. ¶ Getula. thos
libyca a getula parte libyæ. ¶ Calpe relicta. metæ laborum herculis traduntur fuisse Abilla africæ in par- Lepus
te. calpe uero Europæ: claustra. i. utrinq; in ipsis faucibus impositi montis: corripuit ultimam huius nominis carpathi
sua auctoritate Iuuenalis. ¶ Herculeo stridentem gurgite solem. legimus apud Strabonem possidonium um
tradere uulgo dici solem in finitimis oceani littoribus maiorem occidere ingenti cum strepitu perinde ac eo Abilla
in profundum incidente in illo restinguendo pelagus efferuescat. q̄ opinionem sequitur hic & Statius i ge Calpe
netliaco Lucani. Fœlix heu nimis & beata tellus. Quæ pronis hyperionis meatus. Summis oceani uides in Stridor
undis: Stridoremq; rotæ cadendis audis. ¶ Tenso folle. pleno marsupio. ¶ Tumida aluta. idem pene est solis occi
quod tenso folle: hoc est turgenti sacculo. Est sane aluta mollior pellis a cuius similitudine piscem alutariū dentis
nominat Plini. ¶ Oceani monstra & iuuenes uidisse marinos. Scribit Pli. Tiberio Cæsari nunciasse lega- Aluta
tos olisiponensium ob id missos: uisum auditumq; in quodam specu concha canētem tritonem. Præterea Monstra
non esse falsam nereidum opinionem: & morientis nereidis cantum tristem auditum fuisse: & in oceano ga oceani
ditano marinum hominem toto corpore absoluta similitudine ascendere nauigia nocturnis temporib⁹ sta
timq; degrauari qua insederit parte: & circa littus Lugdunensis prouīciæ trecētas amplius bestias mire uari
etatis & magnitudinis reciprocans destituit oceanus: Similiter in santonum littore & arietes & elephantes ac
nereides uisas fuisse. Hic itaque erit sensus: ab occidentali oceano rediens hæc monstra a se uisa narrabit. Furit
¶ Non unus men. agi. fu. hoc est multa perhibentur furoris & insaniæ genera. Inde orestes matricida diris Orestes
agitabatur in ultionem cædis maternæ: & uel in manibus sororis iphigeniæ a qua expiatus tandem atq; li-
beratus fuit surrepto dianæ simulacro: quod in italiam detulerunt.

¶ Temerarius aspice portus: p temerarie: ut prō noīatiuo uocatiuum. Persius posuit. Censoremq; tuum uel VAL
quod trabeate salutas. ¶ Magnis trabibus. nauibus. ¶ Plus hoium & iā in pelago. subaudiendū q̄ in terris
pelagus mare: qm̄ græcum est cū generis neutri sit in us terminatum secundæ declinationis inuenitur: Vt
chaos. Ouidius. ereboq; chaoq; & melos: quod ēt more græco declinatum inuenitur. Lucretius. Et cygnæ
a mele phœbeaq; dædala chordis. & rursū. Ac musæa mele per chordas organiciq;. excipitur genus quod
aliorum analogiam non seruauit quippe q; tertiæ declinationis est: ut thus thuris pus puris. unde suppura-
re quicquid dicat Priscianus: latinorū nullū nomē generis est neutri in us terminatum secundæ declinatio-
nis præter uulgus: quod & masculini generis est. ¶ Nec carpathium. icario mari carpathiū cōiungitur: ut
ab austro ægyptium & ab occasu creticū a carpatho e sporadibus insulis una carpharium dictum. ¶ Gætu
la. lybica. ¶ Sed longe calpe relicta audiet herculeo stridentē gurgite solē. calpe in hispania herculis colum
na: ut in mauritania abilla. Ruffus festus de oris maritimis. hic herculanæ stant columnæ quas monet. Vtri
usq; haberi continentis legimus. Sunt parua porro saxa prominentia Abila atq; calpe. calpe in hispano so-
lo. Maurisiorū est abila. nāq; abila uocāt. Gens punicorū mōs q; altus barbaro ē. Id est latino dici: ut auctor
Plautus est. Calpeq; rursum in græcia species caua. Teresq; uisu nuncupatur & iugo. Atheniensis dicit eu-
ctemonitem. & subiungit. Inesse quippe dicit ollis herculis. Et templa & aras inuehi aduenas rates. Deolita
re: obire festino pede. Nefas putatum demorari in insulis. ¶ Sed longe calpe relicta. ablatiuus est a nomia-
tiuo calpe qui semper producitur: ut ipse supra penolope leuis torqueris arachne. & Luc. thetis maiorib⁹ un
dis. Hesperiam calpe summoq; impleuit atlante. fecit ergo hic Iuuenalis. systolem nisi sit a nominatiuo cal-
pis. ¶ Herculeo. gurgite gadditano. cur herculeo ex his quæ dicta sunt satis patet. ¶ Stridētem gurgite so
lem. q; oceanum ingredi uel ex oceano egredi & uulgarium opinione efferuescere uideatur. ¶ Grāde ope
ræ p̄cium: magnū quiddā. ¶ Vt tenso folle. plenis pecunia loculis. ¶ Tumidaq; supbus aluta. hoc superio
ris est expositio nisi tumentia uentis secundis uela significari credamus q; uelorum loco galli pellibus olim
uterentur. Cæsar in cōmentariis. pelle. p uelis alutæq; tenuiter confectæ: hæ siue pp lini inopiam atq; eius
usus inscientiā. siue eo: quod est magis uerisimile: q; tantas tempestates oceani tantosq; impetus uentorū su-
stinere ac tantopere naulum regi uelis non satis cōmode posse arbitrabantur. ¶ Oceani monstra: q; nunq̄
antea uideris similia monstra uideantur. ¶ Iuuenes uidisse marinos. tritones & id genus alia q; humanam
præ se ferant effigiem. ¶ Ille orestes. ¶ Sororis. electræ. ¶ Vultu eumenidum. furiarum.

MAN. ¶Hic boue pcusso: Aiax Telamonis filius amissis armis achillis de quibus cũ Vlysse certauerat in furorem uersus duos tauros domi alligatos scutica percutiebat:quoq; alterum Vlyssem:alterum uero Agamē
catonis nonem dictitabat:de quo late Sophocles.¶Ithacum:ulyssem ab ithaca patria ita dictum.¶Parcat tuni-
pnia cis.i.licet non lac-ret uestimenta:uti furiosi assolent. ¶Curatoris eget:tanq̃ insanus.Curator.n.dr̃:qui curam alicuius gerit.¶Distinguit:separat ab naufragio & morte.Plutarchus scribit Catonem seniorem tribus in rebus pœnitentiam egisse.Primum si mulieri:quisq̃ arcanum aliquando credidisset:scd̃m si aliquo naui trãsmisisset:quo pedestri itinere sibi pficisci licuisse.
Tertium si qua dies ei per incuriam inanis effluxisse.
¶Concisum argẽtum:pecuniæ periphrasis ẽ. ¶Sol
Nubiũ uite funem.scilicet nauigetur. ¶Fascia nigra.Nubi-
circuli. um circulus.Pli.n.lib.xviii.sic ait.Circuli noui circa sydera aliquã pluuiam(supple tu)significãt.Postea uero de nubibus sic.Sole occidente si ex utraq; parte ei9 cœlum petent:tempestatem significabunt. Væhemẽtius atræ ab oriente in noctem aliquã minant.Ab occidente in posterum diem.libro uero secũdo.c.li. sic. Et in longam ueluti fistulam nubes aquam trahit.
¶Aestiuũ.ut æstate solet. ¶Vt zonam quia ligat9 ẽ pecuniæ sacculus:ut quidam aiunt.Rectius tamen illud:ut zonam nummis aureis ornatam intelligas huiusmodi enim zonis quondam usi sunt:hinc Trangl lus meminit uitellium zonam se aureorum plenã circundidisse.Apuleius item lib.vii.ita inquit.Sed uxor eius plotina q̃dam raræ fidei atq; singularis pudicitiæ fœmina:quæ decimo partus stipendio uiri familiam fundauerat.contemptis urbicæ luxuriæ delitiis:fugiẽtis comes:& infortunii socia:tonso capillo in masculinam faciem reformato habitu p̃tiosissimis monilium:& aureo monetali zonis refertis incincta inter ipsas custodiẽtiũ militum manus & gladios nudos intrepida cunctorum periculorum participes:& pro mariti salute peruigilem curam substinens erumnas assiduas ingenio masculo substinebat.hæc ille Gellius item libro xiiii.c.xiiii.scribit Gracchum:quum ex sardinia rediit
zõe nũ in concione ad populum inter alia dixisse hæc uerba.
mosæ. Itaq; quirites:quum romam profectus sum:zonas q̃s plenas argenti extuli:eas ex prouincia inanes retuli.

In manibus uultu eumenidũ terretur:& igni
Hic boue pcusso mugire agamẽnona credit:
Aut ithacũ:parcat tunicis licet atq; lacernis
Curatoris eget:qui nauem mercibus implet
Ad summũ latus & tabula distinguitur uda:
Cum sit causa mali tanti:& discriminis huius
Concisũ argentũ in titulos:faciesq; minutas.
Occurrunt nubes & fulgura:soluite funem.
Frumẽti dñs clamat:piperisq; coemptor
Nil color hic cœli:nil fascia nigra minatur
Aestiuum tonat infœlix.ac forsitan ipsa
Nocte cadet fractis trabib9 fluctuq; pmet
Obrutus.& zonã læua morsuq; tenebit
Sed cuius uotis modo non suffecerat aurum
Qd' tagus & rutila uoluit pactolus harena
Frigida sufficient uelantes inguina panni.
Exiguusq; cibus mersa rate naufragus assem
Dum rogat & picta se tempestate tuetur
Tantis parta malis cura maiore metuq;
Seruantur.misera est magni custodia census
Dispositis prædiues hamis uigilare cohortẽ
Seruorum noctu licinus iubet.attonitus p

Alii ulri amphoras quas plenas tulerunt eas argento plenas domo reportauerunt.¶Leua dextra enim na-
Tagus. tabit.¶Panni.i.subligacula.¶Tagus solinus de hispania & lusitania loquens ait.Tagum ob arenas auri
pactol9 feras cæteris amnibus p̃tulerunt.¶Pactolus lydiæ fluuius aurifer hinc aliter.Chrysoroam uocant. Auctor est idem Sol.¶Picta.s.in tabella.quã humeris suspensã de more naufragii ferebãt.¶Parta:acq̃sita.¶Prædiues hamis.hoc loco.s.abiicit cũ.e.uocali p̃cedente p ecchlypsin.¶Hamis qb9.s.caperent fures.¶Vigilare cohortẽ &c.Quo nã magis abundat aliqs:eo magis piculis subiacet.Inquit phũs li.viii.eth.Et Hora.in
auarorũ auarũ sat.xxi.ait:an uigilare metu exanimem noctesq; diesq; formidare malos fures:incendia:seruos. Nec
curæ te compilent fugientes hoc iuuat:horum Semper ego optarem pauperrimus esse bonorum.
DO. ¶Igni.i.facibus furialibus.¶Hic.s.aiax.Aiax.n.superatus in armorũ iudicio uersus est in furorẽ & sumpto flagello boues cædebat:quos p amentiã putabat esse modo Vlyxẽ mõ agamemnonem.extat sophoclis tragœdia q̃ aiax ferẽs flagellũ iscribit.¶Tunicis & lacernis.i.q̃uis nõ insectet lacernatos & tunicatos iudices & hoies & neminem cædat.tñ eget curatore qui nauigat.i.est insanus.¶Concisum argentũ in titulos:hic totus uersus est piphrasis pecuniæ:nam pecunia signata est uariis imaginibus & titulis ut bigis quadrigis:nauitiano:pecude:uictoria uñ nũmi uictoriati quod Plinius scribit ne paginã illius recitẽ.¶Aestiuum tonat.i.tonitrua hæc non minantur tempestatem ait.s.auarus sunt tonitrua inquit qualia sunt a state.
¶Sufficient idest necesse erit sit contentus pannis uelantibus inguina.¶Picta tabula.i.pendere ex collo more naufragi.Persius.Cantas quum te in trabe pictum ex humero portes.
MER. ¶Hic boue pcusso mugire agamẽnona credit.aiax thelamonis filius cũ achillis arma græcorũ ducum snia
Furor Vlyssi adiudicata forẽt:furore corrupt9:passim p exercitum armenta cædebat existimãs græcos esse:duos
aiacis uero eximios tauros domi alligatos scutica percutiebat:quorũ alterũ ulyssem:alterũ uero agamemnonem di
Duæ so ctitabat de cuius facti noie tragœdia inscripta est a Sophocle αἰαὸ μαςύγοφοροὸ:hoc est aiax scuticam
roris spẽi ferẽs. Cor.Celsus Aiacem morbo corruptum insaniæ tradit ut imaginibus nõ mẽte falleret.Nã duæ sunt
curatorũ furoris species.Quidã imaginibus nõ mẽte fallũtur qualem insanientem Aiacem:uel orestẽ poetarum fa
quibus bulæ ferunt.Quidã aio despiciunt imagines fallunt.¶Curatoris eget.isanis aut male rẽ patriam pdẽtib9 curatores a prætoribus dabantur& interdum bonis interdicebãtur.Sed familiaris est poetarum sermo de in

sano

sano hæc dicere. Hor. Nec curatoris egere. ¶ Cōcisum argētū: periphrasticos nūmos expressit: q̄ cū titulis facies minutas habent īpressas. ¶ Nil fascia nigra minaī. Fasciā pro nube posuit in fasciæ modū cælū percurrente. Iulius polux scribit Romanos appellare fasciā quā ipsi περιζώσα uocitant. Martian⁹ uero qnq; zonas melius a nostris fascinas dicit appellari. ¶ Pactolus. fluuius lydiæ ducens harenas aureas. ¶ Picta tēpestate: naufragoꝝ morem expressit: qui naufragio stipem ad uitam mendicabant. ¶ Dispositis prædiues hamis. tollitus cum uocali: hamos autem appellat uncos quibus suspendebant uestes. Fascia Mar⁹ianus

¶ Terretur & igni. quē furiæ agere uidebanī. id uero ob matris cædē factū scribunt q̄dam qd̄ negat Hor. idq; probat. Quod ex quo est habitus male tutæ mētis orestes. Nil sane fecit q̄ tu reprēdere possis. Non pilade ferro uiolare aususq; sororem Electram. tm̄ maledicit utriq; uocando hanc furiam: hunc aliud iussit q̄ splēdida bilis. ¶ Vultu eumenidū. quas dicimus diras græci eumenidas noiant. ¶ Hic boue pcusso mugire agamēnona credit. aiax telamonius: ut Sophocles in tragœdia quā aicē mastigophoron inscripsit: palladis ira furore correptus est: ut & boues & oues passim q̄ occurrissent cædere se mō agamemnona mō Menelaum mō Vlyssem arbitratus interficere: qui cū resipuit sibi gladio necem cōsciuit: quē agamēnon & menelaus teucro ne fratrē sepeliret interminabātur interitum. sup his rex inde argumētis ulyssis uictus prudētissimis teucro aiacē sepeliēdū pmisit: uñ illud apud Horatiū. Cur aiax heros ab achille secundus. Putrescit totiens seruatis clarus achiuis. Gaudeat ut ppl̄s priami priamusq; inhūato. Per quē tot iuuenes patrio caruere sepulchro. Mille ouiū insanus morti dedit iclytū ulyssē. Et menelaū mecū se occidere clamās. ¶ Ithacū. ulyssē. ¶ Parcat tunicis: eas nō discindat. ¶ Curatoris eget. ut furiosus. ¶ Ad sūmū lat⁹. ut plures nō q̄at cōtinere. ¶ Et tabula distin. uda. pro ab uda nō lōgius amatis fluctibus est quā qd̄ tabula distiguit ut ab extremo uitæ exitio paꝝ admodū distet. ¶ Cōcisum argentū i titulos faciesq; minutas. piphrasticos pecuniā dicit. ¶ Occurrūt nubes & fulgura. q̄ iminentē p̄ se ferūt maris tempestatē. ¶ Nil fascia nigra minaī. hæc i modū fasciæ nubes q̄ cœlū cingit nullā aeris futurā oñdit intempiem: qd̄ ideo dictū: qm̄ ut Aristoteles tradit: nubes aliquāto ante solem intrabis modum caliginosæ p̄tentā cū solem cōpræhendit futurā statim oñdit pluuiā. ¶ Aestiuū. ut p æstatē solet. ¶ Infoelix. q se mari cōmittit irato. ¶ Et zonā læua morsuq; tenebit: uñ pēdet marsupiū. ¶ Q̄ d tagus. hispaniæ fluui⁹. ¶ Pactolus. lydiæ fluuius q aureas inuehūt harēas. ¶ Frigida sufficiēt uelātes iguina pāni. frigida quos crebro unda alluit tēpestatis. ¶ Et pi. se. tē. tue. quā ab humeris in tabula depictā defert mēdicās. ¶ Dispositis p̄. ha. alios opibus excedēs. ¶ Dispositis ha. qb⁹ nocturnos itercipiat fures. ¶ Vigilare cohortē. seruoꝝ nūerosā multitudinē: ut cohors eē uideri possit. ¶ Licinus iu. de quo ipse supra. Quo tōdēte grauis iuueni mihi barba sonabat. sed p quocūq; ditissimo nunc Licinus accipiendus ē. ¶ Attōitus. p electro quod fit metaloꝝ adulterio ut auꝝ cū auro cōfundaī auctoꝛ Pli. & nascit: ut plærīq; pdiderūt: sed tā uarii fuere iter se de hac re auctores: ut qcq̄ no possit affirmari. phaetōtis. n. iqt Pli. fulmie icti sorores luctu mutatas i arbores populos lachrymis electrū oib⁹ annis fundere iuxta heridanū amnē quē padū uocamus & electrū appellatū: qm̄ sol uocat⁹ sit electrion. plurimi dixere primiq; ut arbitror æschilus polyxenus euripides satyrus nicāder. qd̄ eē falsū italiæ testimōio paret: diligētiores eoꝝ electridas isulas i mari adriatico eē dixerūt ad q̄s dilabereī padus q appellatiōe nullas unq̄ tibi fuisse certum nec uero ullas ibi appositas eē i q̄s qcq̄ cursu padi deuehi possit. adiicit & plærasq; multoꝝ alioꝝ: ubinā nascaī electrū s̄nias: q̄s nūc referre necesse nō ē: cū p̄serti oēs una falsi eē uideāī: ut ēt secti orbis māifesta qdā arguaī ignorātia q rhodanū & padū i adriatico littore ɔfluere: aut credideft aut aliis se p̄suadeī posse sparēt. VAL

Electro: signisq; suis: phrygiaq; columna.
Atque ebore: & lata testudine: dolia nudi
Non ardent cynici: si frēgeris altera fiet
Cras dom⁹: atq; eadē plūbo cōmissa māebit
Sensit alexander testa cum uidit in illa
Magnum habitatorē: quāto fœlicior hic q̄
Nil cuperet: q̄ totum qui sibi posceret orbem
Passurus gestis æquanda pericula rebus.
Nullum numen abest si sit prudentia: sed te
Nos facimus fortuna deam: mensura tñ q̄
Sufficiat census si quis me consulat: edam.
Inquātū: sitis atq; fames: & frigora poscūt
Quātū epicure tibi paruis suffecit in hortis

¶ Phrygiaq; colūna. Tib. itē. Qui duæ dom⁹ pdest phrygiis inixa colūnis. ¶ Lata testudie: q. s. lecti ornati sūt: ut supi⁹ dcm̄ ē. ¶ Dolia: uasa sūt uinaria igētia. ut scri. Noni⁹. ¶ Nō ardēt. i. nō utūī. nā cretea erant. hic ait iseri⁹ si frigeris &c. Item. Sensit Alexāder. testa cū ūi. in il. ma. habi. ¶ Atq; eadē plū. com. ma. sensus est. q̄ Dolia nudi cynici. i. diogenis si frāgerenī: possent illico eadē reparari adhibito plūbo. eo. n. multa cōnectūī. ¶ Sensit Alexāder Diogenes quum ad quēdā scripsisset: ut sibi cellulā pararet: illeq; tardius id exequereī: doliū pro domo habuit. Aestate sese in feruida arena uolutabat. hyeme uero statuas niuosas cōplectebaī. Ad solē sedēti asistēs Alexander ait. Pete a me qd̄ uis. At ille: noli iqt mihi ūbrā facere: rñdit Alexāder. diogenes eē uelli nisi eēm alexāder. De his oib⁹ legito laertiū & Plu. i Alexādro. ¶ Magnū habi. i. diogenē magnanimū: diuitias enim spernebat. ¶ Nullū numen abest si sit prudentia. i. nullus deoꝝ: oēs enim fauent prudenti & sapienti: qd̄ qdē latius expositū est in fine sat. x. Numen uero ut inquit Varro: dictū esse imperiū: dictū ab nutu. Et Festus ait. Numen q̄si nutus dei atq; potestas. ¶ Nos. s. desides & imprudentes. ¶ Sed nos facimus fortuna deā: de fortuna uideto i fine sat. x. ubi hoc idem carmē habetur. ¶ In quantum sitis atq; fames: horatius itē satyra prima ait. Est modus in rebus sunt certi deniq; fines. Quos ultra citraq; nequit consistere rectum. ¶ Epicure: epicurus in epistolis aqua tātū & cibario pane se cōtentū esse testatur ut scribit Laertius: de quo plura superius. MAN. Dolia Diogēis dolium Numen Epicuri uictus

DO. ¶ Electro: idest phialis suis ex electro. electrũ aũt aurum est ubi fit quinta argẽti portio. Homerus regiam menelai fulsisse scribit electro: auro: argento. ebore. ¶ Columna phrygia: idest ex marmore sinadico quod phrygium est: ut scribit Strabo. ¶ Ebore pro pedibus mensarũ eburneis. ¶ Lata testudine. idest p lectis discubitoriis tectis putaminibus testudinũ ut ante est dictum. ¶ Alexãder: Alexander quum corinthum uenisset: ut scribit Plutar. illic esset Diogenes Cynicus phũs & ab eo nõ salutaret: ipse ad illũ accessit interrogauitq; an aliqua re indigeret: nulla inqt nisi ut ne solẽ mihi occupes quo apricor. Miratibus aliis rñdit Alexãder diogenes esse uellem nisi essem alexander. ¶ Magnũ habitatorẽ. i. excellenti aio opes cõtemnẽte Diogenẽ. ¶ Nullũ numen. i. nullã potẽtiã. nã numen proprie dr̃ dei potentia: scribit Varro. ¶ Sufficiat: ii oẽs uersus q sequũtur. oñdunt eũ q nõ sit cõtẽtus rebus necessariis non posse expleri ulla diuitiarũ magnitudine. Epicus & Socrates rebus necessariis uixerunt contenti ut est apud Laertium.

MER. (Electrũ; Phrygiũ marmor; Dioge.; omissura; uolupta s; epicuri) ¶ Electro. est electrum naturale ab arboribus defluens: est & artificiosum: quod fit addito argento in aurũ Q uãq̃ auctore Plinio: id aurum ubi quinta est argenti portio electrum uocatur. ¶ Phrygiaq; columna. i. de marmor phrygio: quod preciosum erat. Horatius. Q uod si nec phrygius lapis: nec purpurarum sydere clarior desinit usus. ¶ Dolia nudi non ardent cynici. Diogenes cynicus contemptis omnibus in dolio recumbebat: qđ ad solis cursum reuoluebat: accedentemq; Alexandrum rogauit ne sibi apricanti a sole obstaret. ¶ Commissa. coniuncta compacta. Vir. Portã q̃ ducis imperio commissa manebat. Inde cõmissura iunctura ipa. ¶ Quantum epicure tibi paruis suffecit in ortis. Epicurus & si in uoluptate summum bonũ ponebat tamen tenui uictu contentus fuit: Vnde quidam dixere uoluptatem animi eũ quæsiuisse.

VAL. ¶ Signisq; suis. statuis ex auro argentoue conflatis: nam ut multarum est significationum: ita & statuam signum significat. Ho. Centum potiore signis munere donat. ¶ Phrygiaq; columna. quam aut loci distãtia: aut artificum labor preciosam reddit. ¶ Et lata testudine: nũ fornicatum opus multa impensa factum lecti undiq; superne suspensũ tegmẽ dicit q conopeũ ẽt appellam⁹: aut inauratã cõtignationẽ in testudis malũ: aut certe lata testudie q̃ margaritis munitã hẽat. ¶ Dolia nudi nõ ardẽt cynici. Diogenes cynic⁹ q. ηλεβο βιος. uulgo appellat⁹ ẽtq; cibũ quo quotidie uesceret a quouis mẽdicaret hũanaꝶ cõtẽptor diuitiaꝶ i porticũ uestibulis & ciuitatũ porticib⁹ fert habitasse: cũq; se torqret i dolio euolubilẽ domũ se habere iocabat & se cũ tpib⁹ immutantẽ. per frigus. n. os dolii uertebat in meridiẽ: æstate ad septentrionem: & quacunq; se sol inclinauerat Diogenis simul prætoriũ uertebatur: quemadmodum amplissime dion Chrysostomus li. iiii. de regno exposuit. ¶ Non ardent qm̃ exigui habentur pcii. ¶ Nudi temporis. ¶ Aut eadem plũbo cõmissa manebit. comparata ei q̃ plumbo tecta est tã diu duraf uideri potest. aut commissa feruminata: uñ cõmissura. ¶ Sensit Alexander. qui dixisse fertur uellem esse Diogenes si Alexander non sim. ¶ Testa. dolio. ¶ Magnũ habitatorẽ. q humanas res utpote caducas cõtempserat. ¶ Q uam qui totum sibi posceret orbem. ueluti ipse fecerat Alexander. ¶ Passurus gestis equanda pericula rebus. q in ætatis flore ueneno sit cicunuentus: ut post summos belli labores metus & deniq; immatura mors p̃sto fuerit: ut nulla uideatur humana fœlicitas a magno esse immunis periculo. ¶ Nullũ nu. abest si sit pro adsit prudentia: qua oẽs ai regũtur affectus & rõnis manet uis imobilis nihil cõmittas qđ te pœniteat. ¶ Sed nos te fa. fortũa deã. qñ nõ ai sed corpis cæca rõne ducitur: nec imortalia sed his sensibus subiecta errantibus & falsis plena imaginibus tanq̃ numen aliquod admiramur. ¶ Mensura tamen quæ sufficiat sensus: quẽ deniq; finem appetendi tibi conueniat imponere. ¶ Q uãtũ epicure tibi paruis sufficit in hortis. epicuri quẽ uoluptatis assertorem norunt oẽs exemplo cõprobat: quo facili⁹ qđ cupit persuadeat: ut si humanã uoluptatem etiam consectemur parua & pauca cupiamus qñ & multa & ampla: ut cõparemus ingens exhibeant nobis negocium.

Q uantum socratici cœperunt ante penates.
Nunquam aliud natura: aliud sapientia dicet
Acribus exemplis uideor te claudere: misce
Ergo aliquid de nostris moribus: effice sũmã
Bis septẽ ordinib⁹: quã lex dignatur othonis
Hæc quoq; si rugã trahit: extẽditq; labellum
Sume duos equites fac tertia quadrigenta
Si nõdũ impleui gremium: si panditur ultra
Nec crœsi fortuna unquã: nec persica regna
Sufficient animo: nec diuitiæ narcissi
Indulsit cæsa cui cladius omnia: cuius
Paruit imperiis uxorem occidere iussus.

MAN. (Socratis Victus.; Virtus. Vitia. naturæ; Bona natura quod) ¶ Socratici penates: scribit laertius: socratẽ adeo parce ac temperate uixisse ut quum athenas lues sæpe numero uastaret. solus ipse nunquam egrotauerit. dicebatque: qui suauissime comesset eum minime obsonio egere. Itaque in facilitate uict⁹ maxime gloriabatur. ¶ Aliud natura. Seneca epistola quinquagesima inquit. Virtus secundum naturam est uitia inimica & infecta sunt. Epistola uero. lxxxxv. sic. Nulli nos uitia natura conciliat: illa liberos ac integros genuit. Cicero autem libro secundo tuscul. de natura sic ait. Nihil enim præstantius habet. nihil quod magis expetat: q̃ honestam: q̃ laudem: q̃ dignitatem: q̃ decus. Idem quoq; Seneca epistola. cix. ait. Omnibus enim natura fundamenta dedit semenq; uirtutũ: omnes ad oĩa ista nati sumus. Vtq; philosophus libro secundo de cœlo ait. Natura nil irrationabiliter ne frustra facit. Cice. autẽ in libro de natura deorum scribit. q alii naturam esse cẽsent. V im quandam siue rationem cientem motus in corporibus necessarios. Alii autẽ uim participem rationis atq; ordinis (tanq̃ uia) progredientẽ declarãtẽq;: qd cuiusq; rei cã efficiat: qd seq̃: cui⁹ solertiã nulla ars. nulla man⁹ efficiat. ¶ Nẽo opifex: cõseq posset imitãdo. Et li. iii. offi. sic. Naturæ ratio est lex diuina & hũana. ¶ Claudere restrigere. ¶ De nr̃is morib⁹: đ opib⁹ ipsis: quas ardent: & cupiunt nostri tẽporis homines. ¶ Sũma bisseptẽ ordib⁹. i. q̃drigẽta sestertia qb⁹ (naturæ ratio)

equites

equites fiebant:& in gradu.xiiii.sedere poterant:ꝙ latius dictum est ibi. Sic libitum uano qui nos distinxit othoni. ℭ Si rugam trahit.idest si displicet:cũ non sufficiat tuo uoto. ℭ Duos eqtes.i.octoginta sestertia. ℭ Tria qdringẽta:ut sint bis sex centena sestertia. ℭ Si nõdũ ipleui gremiũ:si pãdit ultra. Hor.in auaꝝ saty.i.ingt. Deniq; sit finis qrendi:quũq; habeas plus.pauperiẽ metuas minus:& finiꝛ laborem incipias.parto qđ auebas. Tullius itẽ in parado.sic ait. Quæ eni intelligimus diuitẽ:aut hoc uerbũ in quo homine ponim⁹ opinor in eo cui tanta possessio est ut ad liberaliter uiuendũ facile cõtentus sit.qui nihil qrat:nihil appetat:nihil optet amplius.itẽ q nihil sibi deesse putat:nihil curat amplius:satiatus est:aut cõtentus ẽt pecunia:concedo diues est. ℭ Pandiꝛ.s.gremiũ. ℭ Crœsi fortunã.fuit Crœsus lydoꝝ rex.q primus ebarbaris græcorum alios ad tributũ pendendũ.alios sibi amicos cõciliauit. ℭ Subegit qdẽ Ionas:æoles:& qui sunt in asia dores hæc & plura Hero.li.i.Iustinus ẽt li.i.ait. Babylonis rex lydoꝝ crœsus cuius opes diuitiæq; insignes ea tempestate erãt in auxiliũ uenit. Diximus & plura in sat.x. ℭ Persica regna:psæ laute cænãt:integra:& multa:& uaria apponẽtes. Lecti & poculoꝝ ornatus splendidissimus auro & auro refulget. Stra.li.xv.scri. Xenophõ uero li.i.psas pce uixisse ostendit. ℭ Sufficient aio:id ait qm̃ ut scri.cice.in parado. Animus tuus oportet se iudicet diuitẽ.nõ hominũ ſmo neq; possessiones tuæ. Itẽ hois diues:nõ arca appellari solet:qũis illa sit plena dũ te inanẽ uidebo:diuitẽ nõ putabo. Itẽ cõtentũ uero suis rebus esse maxime sunt certissimæq; diuitiæ. Itẽ Virtute præditi qui sunt:soli sunt diuites satis esse putant qđ est nihil appetũt:nihil requirũt. Improbi autẽ qm̃ incertas atq; in casu positas possessiones habent:& plus semp appetũt nõ mõ non copiosi ac diuites:sed ẽt inopes ac paupes æstimandi sunt. ℭ Narcissi.is Claudii libertus ditissimus fuit ut late oñdit trãquillus. ac tacitus de quo latius in sat.i.&.x. ℭ Vxorẽ occidere iussus:hoc ait qm̃ ni cædẽ Messalinæ narcissus properauisse Claudius pepercisset ꝑrupit enim Narcisus:denũciauitq; cẽturionibus & tribuno q̃ aderant exeq cædẽ.ita impatorẽ iubere.qua de re in hortis lucillianis ictu tribuni transfixa est Messalina: de quibus tacitus multa li.xi.& nos latissime diximus circa finem satyræ decimæ.

Diues quis

Crœsus

psarum uictus

Messalinæ cædes

DO.

ℭ Acribus exemplis:idest uideor tibi fortasse ꝙ uelim te cogere ad nimiã frugalitatẽ:dum suadeo ut sis cõtentus rebus naturæ necessariis. ℭ De moribus nostris.i.secundũ cupiditatem nostroꝝ temporum. ℭ Bis septem ordinibus.i.habeas tibi quadringenta censum equestrẽ ob quem permittit Roscius otho ut in quattuordecim sedeas. ℭ Duos equites.i.octingenta sestertia. ℭ Panditur ultra.i.si adhuc plura quæris. ℭ Narcisi:Narcissus libertus Claudii imperatoris.cuius meminerunt Tranquillus & Tacitus:in inuidiosum diuitiarum cumulum rapinis locupletatus est Claudio permittente eodem auctore interfecta est Messalina imperatoris uxor:nã depræhensæ in adulterio cum Silio.& famosis illis nuptiis ueniam daturus erat Claudius. Sed Narcissus Cornelio auctore prosiliit.& centurionibus qui aderant Messalinæ cædẽ impauit:affirma uitq; impatorem ita iubere. ℭ Indulsit concessit. ℭ Iussus.scilicet a Narciso.nam uisus est iubere.

ℭ Quantum socratici cœperunt. Laertius diogenes scribit discipulos qui successere socrati appellatos fuisse primo socraticos:quorum nobilissimi fueꝛ Plato xenophon & antisthenes: deinceps facti fuere academici & cynici. ℭ Quam lex dignatur othonis. Roscius otho qui legem de quattuor decim gradibus & quadrigentis sestertiis tulit. ℭ Duos equites.duplicem censum equestrẽ:hoc ẽ octingenta sestertia. ℭ Crœsi fortuna.quem ditissimum lydiæ regum constat. ℭ Nec diuitiæ narcissi.hic ditissimus libertorum Claudii fuit & ut scribit plinius. Claudii principatu tres ſuitute liberati diuitias ingentes possederunt Pallas Calistus & Narcissus. ℭ Paruit imperio.cum post massalinæ nuptias cum Silio Pallas atque calistus ignauius: & timidius accusationem peragerent:narcissus perstitit.impulsisq; pellicibus:quæ Messalinam deferrent claudium perpulit:ut adulteram uxorem morte multaret. Sed cum languesceret ira Claudii:& rediret incon iugem amor ueritus ne pernitiem in accusatorem uerteret. Narcissus prorumpens necem properari a centurione iussit. Ergo huius iussu mulier perempta fuit. Dion uero narcissum potentissimum inter omnes homines apud Claudium fuisse tradit:possedisseq; ad quadragies centum sestertia:huic urbes & Reges parebant. Cum uero post claudii mortem iussu Agrippinæ iugulandus foret egregium opus patrauit. Nam ut custos & dispensator epistolarum claudii erat:ita illius secretas litteras ad agrippinã: & ad alios priusquam iugularetur omnes cremauit.

MER.

Socratici

Narciss⁹

Dion

Egregiũ factum Narcissi

ℭ Quantum socratici cœperũt antẽ penates. Non enim plura fertur Socrates habeꝛ uoluisse q̃ natura ipsa poscere uel potius efflagitare uideretur. ℭ Nunquam aliud natura aliud sapientia dicit.in uita nil dicas faciasq; minerua.idest repugnante natura ꝙ in omniũ ore uersatur. ℭ Effice summam bis septem ordinibus.quam lex dignatur othonis sensus est:noli cupiditatem plura possidẽdi in infinitum producere.limitem tibi aliquando appone ne plura concupiscas ueluti si poscas tibi quantum othonis uoluit edictum: qđ superius:quod nam esset ostendimus:ut inter equites queas annumerari. ℭ Sume duos equites: quantum duobus sat uideatur equitibus. ℭ Fac tertia quadrigenta.fac ter quadragies sestertium. ℭ Nondum imple ui gremium.non expleui desiderium. ℭ Crœsi.lydiæ regis ditissimi. ℭ Nec persica regna.quæ sũmis semper opibus redundauere. Ruffus Festus de orbis situ. Illudunt auro uestes & cuncta teguntur. Auro membra uitis auro uestigia condunt. Tantus persarũ dissoluit pectora luxus. ℭ Nec diuitiæ narcissi. Tranquil. de claudio:sed ante omnes habuit inquit narcissum ab epistolis & pallantem a rationibus quos decreta quoque senatus non præmiis modo ingentibus:sed & quæstoris præmiis ornamentisq; honorari libenter passus est: tm̃ præterea acquirere & rapere: ut quærente eo quondam de exiguitate fisci non absurde dictum sit abundaturum si a duobus libertis in consortium reciperetur. ℭ Cuius paruit imperiis uxorem occidere iussus.nam ut ex Taciti historia facile intelligi potest narcissi opera in messalinam quo moreretur omnia perfecta sunt:ut Cæsari non licuerit parcenti quæ deliquisset eam amplius uiuam intueri.

VAL

Argumentum Satyræ.xv. Numina diuersa Aegypti penultima monstrat.

MAN. Bithinia

Vis nescit Volusci. Satyræ huiusce pricipio de Aegyptiorum superstitione scribit. postea ue ro eorundẽsæuitiã satyrico more insectat. ℂ Bithinicæ: Bithinia in Asia est. a septẽtriõe pontico mari terminat. Ab occidẽte propõtide. Ab austro mysia & phrygia. ab oriente paphlagonia. Strabo in li. xii. scribit. ℂ Aegyptus: antiqui id solũ ægyptũ uocauere: qđ habitatur: & a nilo irrigat: a locis syenæ pr ximis incipientes usq; a mare. Posteriores uero oẽs fere oriẽtales partes assumpserunt: q̃ inter arabicũ sinũ sunt: atq; nilũ. hæc & plura strabo li. xvii. lege ẽt Diodorũ li. i. ℂ Crocodylon: Crocodylus aial est quadrupes: terrestre & aquatile crescit ex minimo ad decẽ & septẽ & amplius cubitos. Quibusdam ægyptiorũ crocodyli sacrosancti sũt quibusdã nõ sunt: sed ueluti hostes exagitant. sacros admodũ eos existimant: q circa thebas & Myrios stagnũ incolunt. Quorũ utriq; unũ ex oibus crocodyllis alunt cicurẽ: & edoctũ manu tractari appẽdẽtes ei⁹ auribus gẽmas: & ẽt aurũ. Hæc & plura hero. li. ii. de crocodylo uideo ẽt Diodo. li. i. ℂ Ibim: ibis nigra tota uæhemẽter est: cruribus gruinis. rostro adunco. cũ serpẽtibus pugnat: & interimit & ob id ei ab ægyptiis magn⁹ honor exhibet. hæc & plura Herodotus. li. ii. Ci. aũt in li. de n. d. sic ait. Ipsi q irrident ægyptii nullã bæluã: nisi ob aliquã utilitatẽ: quã ex ea caperent. cõsecrauerũt. Velut Ibes: q̃ maximã uim serpẽtũ cõficiunt: cũ sint aues excelsæ cruribus rigidis: corneo procereq; rostro auertũt pestẽ ab ægypto quũ uolucres angues ex uastitate libiæ uento aphrico iniectas interficiunt atq; cõsumunt. Ex quo fit ut illæ. nec uiuæ morsu noceant nec odore mortuæ. hæc illa. ℂ Cercopitheci: simiæ caudis inter se distinguunt. ut Pli. scribit li. viii. Cercopithecus itaq; caudata simia dicitur κερκος enim cauda est. πιθηκος simia. Idem Plinius libro. viii. c. xx. ait. Cercopithecos esse nigris capitibus piloque asini.

Aegypti termin⁹

Croco dylus Ibis

Satyra Quintadecima.

Vis nescit uolusi bithynice qualia demens

Aegyptus portenta colat crocodilon adorat

Pars hæc: illa pauet saturam serpẽtibus ibim

Effigies sacri nitet aurea cercopitheci:

ℂ Domitius Calderinus Veronensis in. xv. Satyrã Ad Iulianum medicen.

DO.

Vis nescit: ex ægypto quo missus fuerat sub specie honoris militaris duas satyras scripsit: & hãc q̃ ultima est in antiqs codicibus: & alterã de cõmodis militiæ. Inuehit aũt nunc mutua hominũ odia & feritatẽ. ℂ Notans. s. Paridẽ: cui⁹ odio fuerat eiect⁹ sũpta occasione ex re gesta: quã i ægypto uiderat: nã ægyptii inquit quũ p numinib⁹ bruta & res uilissimas colãt: tãto inter se laborãt odio ut hostẽ finitimũ captũ & discerptũ mẽbratim me spectãte ederint. Inscribat igit satyra nõ de uana superstitiõe ægyptiorũ nã inde nõ sumit argumẽtũ: sed de feritate ægyptiorũ. Hæc. n. pria pars satyræ: q̃ est de supstione ægyptia sumit a Iuuenale: aut augeat inuidiã feritatis eorũ. ꝙ quum uilissima aialia colãt in hoiez morsu seuiãt: nec ut dixi supstitionẽ illorũ insectat: sed mutuũ odiũ humanũ & feritatẽ. ℂ Crocodilon adorat pars hæc. qm. s. nõ oẽs ægyptii adorãt crocodilos: nã tẽti rite eũ necãt: ut ẽ apud strabonẽ & Pli. Animal est qđ ex ouo simili anserino ad sexdecim cubitorũ lõgitudinẽ excrescit: ut alli scribũt uiginti. sine lingua in aq acutissime uidet extra hẽt hebetes oculos ab eius noie urbs est in ægypto: q̃ urbs crocodilorũ dr̃: scribũt de hoc Hero. Diodo. Pli. solinus. ℂ Ibyn. Ibyn Diodori iterpres male trãstulit ciconiã: nã ibys ægypti tãtũ auis ẽ duplici genere: ut scribit Hero. & diuersa a ciconia colit: qa serpẽtes necat hanc occidere illic ẽ capitale: ut tradit Eusebius: ut etiam in thessalia ciconiã. ℂ Cercopitheci: cercopithec⁹ simia caudata ẽ κορκος enim significat caudã πιθηκος simiã. ℂ Dimidio memnone: hunc inter cætera loca nobis assũmim⁹ quæ ab aliis uel neglecta uel nõ itellecta exposuimus. nec Fidẽtinus rudi ingenio & discipulus qnquagenari⁹ q̃uis scripta nr̃a uiderit hic suũ potuit errorẽ emẽdare. ℂ Dimidio meninone: hæc historia uix uno in loco a Strabone subobscure tradita ẽ: nã ut scribit thebe urbs in ægypto q̃ postea diospolis appellata ẽ euersa p uicos habitabat ita ut pars altera esset in arabia altera pars in ulteriore ripa ubi mẽnoniũ erat. i. sepultura Mẽnonis: illic duæ erãt statuæ Colossi: quarũ altera mutilata & dimidiata erat ruina supioris partis in cui⁹ basi ex audiebat quottidie sonitus qdã ignota cã: aitq; Strabo se illic affuisse cũ helio gallo. & sonitũ eẽ factũ: sed se ignorare & cãm & auctorẽ: nec posse credere ꝙ ex cõpositiõe lapidũ nullo impulsore fieret. ℂ Dimidio mẽnone. i. dimidiata & mutilata statua mẽnonis ut scribit Strabo. ℂ Resonãt. s. in eius basi. ℂ Chordæ magicæ. i. sonit⁹ q arte magica fieri putat nã nec cã nec auctor agnoscit ut tradit Strabo. Pli. eãdẽ historiã iis uerbis aliter rettulit. ℂ Non absimilis illi narratur in thebis de labro serapis ut puto Mẽnonis statua dicatus quẽ quottidiano solis ortu contactum radiis crepare dicunt. ℂ Effigies aurea: nam simii multi: ut scribit Solin⁹ iuxta nilum nascuntur & adoratur Cercopithecus i arabia ad memnonium.

Enarratio Quintædecimæ Satyræ.

MER. Crocodylus Cur colatur

Vuis nescit uolusi bithinice qualia demens Aegyptus portenta colat. Oñdit in ægyptiis duo inuicẽ pene repugnãtia esse: hoc est molles aios ex qb⁹ inanis deorũ cultus & supstitio feda nascitur: & e diuerso tantã inesse illorũ mentib⁹ feritatẽ & rabiosam irã: ut p odiũ humana carne uescant in ultionẽ: uidelicet inimicorũ. Sed cũ iure parũ credibile uideri possit an inhumanos: & crudeles: aliõquin molles populos fuisse: se tristem atrocissimi facti perhibet. ℂ Crocodilõ adorat pars hæc. Crocodilus aial est qudrupes nili peculiare: terra pariter ac flumine ifestũ. Vnum hoc aial terrestre linguæ usu caret: qđ hicheumõ debellat. nã p fauces imissus hiantes erodit aluũ: sed cur colat crocodylus hãc refert cãm. Diodo. qđ nõ solũ fluuius ægyptũ muniat: sed p timore crocodylorũ nõ audeant arabes atq;

bes atq libyci latrões fluuiũ tranare: Alii uero referũt quendam antiquũ regẽ: quẽ minantidicebãt cũ proprii canes insectarẽt: profugisse i paludẽ marlcis: tũ inopinato assumptũ a crocodilo in ulteriorẽ ripã delatũ fuisse. Quare ut gratiam pro salute referret ciuitatẽ iuxta cõstituit quã crocodilorũ appellauit. Tradidit autem indigenis ut pro deis hæc animalia colerent: paludem uero ipsam in alimẽtum obtulit. Strabo hæc scribit. in præfectura arsinotica crocodilus ponebaẽ & sacer erat in lacu quodã seorsũ nutritus: & sacerdotibus mãsuetus: suchusq uocabaẽ nutriebaẽ ãt pane carne & uino q̃ a pegrinis afferebãt ad eiusmodi spectacula uenientibus. ℂ Saturã serpentibus ibin. ibis peculiaris ẽ ægypti auis a q̃ didicerũt medici per clysterẽ egrotantiũ aluum repurgare: ẽ autem duplex: nã altera Ciconiæ nõ est absimilis, altera tota nigra. Inuocãt ægypti. ibim contra serpentiũ aduentum quam sacram habent: quia eos interimit: nec non locustas atq cãpas. ℂ Cercopitheci. in simiarum genere cercopitheci ponuntur caudas habẽt: quæ sola discretio est iter ipsos & simias. Vnde Mar. Callidus emissas eludere simius hastas. Si mihi cauda foret cercopithecus eram. Nomen est græcum factum ex duabus dictionibus κέρκος cauda: πίθηκος simia. De supstitióib⁹ ægypti.

Cur colatur Crocodilus

Vrbs crocodilorum

nutritur Crocodilus.

Ibis unde clyste

VAL.

Vis nescit uo. bi. qlia demẽs ægy. por. co. Volusiũ bithinicũ ægyptiã supstitionẽ notã oĩbus nõ ut ignaræ docet: sed rephẽdẽdicã nõ ægyptios cultus mõ: uerũ efferatã hoĩum in hoĩes imanitatẽ cõiter detestaẽ: luciũ uero hũc uolusiũ libet credere eũ q Nerone regnãte romæ decessit bonis artibus eruditũ pcipuis ornatũ opib⁹ q in offensa tot impatorũ malitia triũ & nonagita ãnorũ cõficit spatiũ. ℂ Qualia demẽs ægy. por. co. Ambrosi⁹ i cõmẽtario epistolæ pauli ad romãos primi igit babylonii deũ uocauerũt figmẽtũ belli quõdã hominis mortui q principatũ in eos dẽ egisse coluerũt & spõte draconẽ: quẽ occidit Daniel hõ dei cuius similitudinẽ habẽt. ægyptii ãt colebãt q̃drupedẽ quã dicebãt apim in similitudinẽ uaccæ quod malũ imitatus ẽ hieroboã uaccas istruẽs in samaria quib⁹ sacrificarẽt iudæi: & uolucres quæ coracina sacra habent pagani: quæ omnia & ipsi portenta esse confesi sunt. ℂ Crocodilõ adorat ps hæc illa pauet saturã serpẽtibus ibim. qs nugas uesanã supstitionẽ. Stra. q̃ & nã sint ea aĩalia q̃ colit ægypt⁹ paulo pluribus q̃ hic referre opus sit explicat. ℂ Saturã serpentib⁹ ibi. ob id. s. colũt q serpentes insecteẽ. ℂ Effigies sacri nitet aurea cercophythecl. cercophytheci simulacrũ ei⁹ q̃ animãs simiæ simillima ẽ. Mar. Callidus emissas eludere simius hastas. Si mihi cauda foret cercophythecus aram.

MAN.

Dimidio magicæ resonãt ubi mẽnõe chordæ
Atq uetus thebe cẽtum iacet obruta portis
Illic cæruleos: hic piscem fluminis: illic.
Oppida tota canem ueneranẽ: nemo dianã
Porrũ & cepæ nefas uiolaẽ ac frãgeẽ morsu:
O sanctas gẽtes: qb⁹ hæc nascunẽ i hortis
Numina: lanatis animalibus abstiet omnis
Mensa: nefas illic fœtum iugulare capellæ:
Carnibus humanis uesci licet: attonito cum
Tale super cœnam facinus narraret ulysses.
Alcinoo; bilem: aut risum fortasse quibusdã

ℂ Dmidio Mẽnone: in ægypto erant thebæ portarũ centũ. lõgitudo urbi erat. lxxx. fere stadiorum. erãt i ea tẽpla q̃ plurima magna ex parte a Cãbise mutilata strabonis tpe uicatim habitabaẽ: ac pars quædã in arabia: ubi ciuitas erat. pars ẽt in ulteriore ubi Mẽnoniũ. i. memnonis sepultura hic duo colossi erãt ex integris lapidibus inter se propinq: alter quidẽ seruabatur: alterius uero superiores a sede partes corruerant: facto ut fama est terremotu. credebatur ẽt semel in die sonitum quãdã ictu haud magno effici a parte quæ in sede ac basi erat. atq quum ego ibi cum ælio gallo adessem inqt strabo: & cum reliq̃ multitudine amicorũ ac militum. q cum eo erant: circiter horã primã sonitum audiui: siue a basi. siue a colosso: siue a circũstãtib⁹ de industria factũ. Id. n. haud: quaq̃ affirmari. Cum propter incertã cãm omnia magis subeant q̃ ut credã: ex lapidibus sic cõpositis crepitum edi. hæc ex strabonis lib. xxvii. ℂ Dimidio Memnone. dimidia statua Memnonis: ut dictum est. ℂ Magicæ chordæ. idest sonitus qui magica arte fieri putatur. est enim incerta causa. ut dixit strabo superius. ℂ Vetus thebæ. Thebæi qdẽ se antiquissimos: oĩum pfitebantur. Thebas in egypto Busiris cõdidit: cuius mœnia cẽtũ q̃dragita stadia cõplexa erãt: ubi cẽtũ portæ. Cãbyses ãt psarũ rex urbẽ diruit. id Diod. scr. li. ii. ℂ Cæruleos. i. marios pisces. ℂ Oppida: oppidũ britãni uocãt: quũ siluas ipeditas uallo atq fossa mũierũt: quo icursiõis hostiũ uitãdæ cã cõuenire cõsueuerãt. ut scri. Cæ. li. v. de bel. gal. fest⁹ ãt scri. Oppidũ dcm̃ q eo hoĩes suas opes cõferãt. põniẽ. n. p castellis & urbib⁹. ℂ Oppida tota canẽ ueneraẽ ægyptii oẽs oxirinchũ piscẽ colunt: nã q̃dã animalia sunt q̃ ægyptii uniuersi colũt: ut ex terrestrib⁹ tria bouẽ. Canẽ: felẽ. Ex uolatilib⁹ accipitrem atq ibin. Ex aquatilib⁹ duo: lepidotũ piscem & Oxirinchum. Sunt alia: quæ quisq seorsum colit: ut saitæ & Thebãi ouem. latum uero q piscis quidã est i nilo latoponitani. Lupũ lycopolitani. Capram & hircũ Mendesii: Murẽ & Araneũ. Athribitæ. Item alii aliud. hæc ex strabõis li. xvii. plura etiam scribit diodorus lib. ii. ubi ẽt causas tradit quare coluneẽ aĩalia ipsa ab ægyptiis. Dicitq q sicubi canis domi mortuus repert⁹ esset: singuli ei⁹ domus corpus acta lamẽtatione radũt. canis tũ uenationi tũ ad custodiã aptus ẽ: ppterea deũ qui apud eos Anubis uocatur capite fingunt canino significãtes custodẽ corporis osiridis atq isidis fuisse. Quidã asserunt isidis canes. quo tẽpore osiris quæ situs est. & feras & obuios omnes amouentes una Osiridis corpus inuestigasse. Ideoq in festis isidis præire Canes pompã ueteri more: antiquam erga canes gratiam ostentantes. scribit itẽ: quia Bos fœmella & alios parit q terrã arant: & ipsa haud inutilis ad arandum: Ouesq bis edũt fœtus: lanãq præbentes uario accomõdatam usui: lac caseumq abunde nobis prebent. ppterea cõsecratas fuisse: hinc eis abstinent: Accipitres honorant qm̃ prosunt ualde ad scorpiones cerastasq: & paruaq animalia delenda: quæ morsu nocent Thebæ aquilam ueneranẽ: quia regia uidetur auis tum ioue digna. Ho

Thebæ ægiptiæ Mẽnonis sepultura

Thebæ in ægypto Busiris oppidũ

Aegyptiorũ numina

Canis in ægypto Anubis

Bos in ægypto

apis noris apidi boui impensi causam tradũtq; defuncti osiridis anima in bouem transmigrasset: Lupos uenera
Croco ri ferũt pp canum similitudinem parum.n.natura cum ẽt mutua coeãt: differũt. ℭ Crocodili p diis habẽ
dili. tur: quia uidẽtur toti patriæ securitatem afferre quos arabiæ libiæq; latrones ueriti nõ audent nilũ flumẽ
Diana transire populatum. Est & alia rõ de Mina rege a crocodilo trãsportato in alteram nili ripam: quare croco:
Menses dilos uoluit pro diis haberi. ℭ Nemo dianã: diana dicta quia noctu quasi diẽ efficeret: adhibet ãt ad part⁹.
cæpæ in q il maturescũt aut.vii.nõ nunq̃: aut plerunq; nouẽ lunæ cursibus: q quia mensa spatia cõficiunt. Menses
ægypto nominantur auctor est Cice.in li.de.n.d. ℭ Porrũ & cepæ. Pli.li.xix.c.xviii.sic ait. Cæpasq; inter deos iureiurãdo habet ægyptus. Diodo. uero li.i.ait: q utilitatis causa adinuentũ: est qdam lentẽ: alii fabã: nõ nulli caseũ alii cepæ non edunt. Cũ plurimos eiusmodi fructus ferat ægyptus. Gellius ãt li.xix.c.vii.sic ait. Cæpe.n.reuirescit: & cõgerminat decedẽte luna: cõtra aũt inarescit adolescente. Eã causam esse dñt sacerdotes ægyptii: cur pelusiotæ cepæ nõ edãt: quia solũ holeꝶ oium cõtra lunæ aucta atq; dãna: uices minuendi & augendi hẽat cõtrarias. ℭ Lanatis aialibus. Diodo. li.i.scri.de sacerdotibus ægyptiis. q cibo uescebant simplici: ut quoꝶ mẽsæ nihil pter uitulũ & anserẽ iferet. ℭ Alcinoo. de re hac uideto homeꝶ li.ix.odisseæ.
DO. ℭ Vet⁹ thebe: de cuius magnitudine scribũt Strabo & Plin. & Homerus diuitem appellat. Homerus: nec quot diuitias ægyptia theba recondit. ℭ Obruta ruinis. nã erat euersa: ut scribit Strabo cum centũ portis: quas olim habuit. ut scribit herodot⁹ & Ci. & alii adeo ut tota domus in qua canis extinguitur toto corpore radatur: quod maximi apud illos luctus indicium ẽ. eũ colunt: ut scribit Diodorus: quoniam canis dicit adiuuisse Isidem i indagando Osiridis cadauere qua de causa in sacris Isidis canes præcedunt. ℭ Nemo dianã: hoc falsum est: nã ut scrib: Herodotus bubastis dea colit in ægypto: quæ apud græcos diana ẽ: sed hoc ait iuue. alludens ad canes quibus Diana utitur i uenatõe. ℭ Porrũ & cepæ. idẽ tradit diodorus q ait ægyptios id instituisse causa ualitudinis: ut.s. lẽte: faba porris cepis abstinerẽt coluntetiã scarabeũ ut tradit Pli. ℭ Lanatis animalibus: in delitiis uero habent uitulũ. & anserem ut ait Herodotus. ℭ Carnibus humanis: hinc totius satyræ indignatio assurgit qd quũ rebus uilissimis abstineant: sæuiant in homines. ℭ Carnibus humanis uesci licet: hoc refert ad rẽ gestam quã est narraturus ubi.s. ægyptii hostẽ comederũt. dicit autem ex stomacho nefas putãt uesci hiis animalib⁹ & tñ carnibus humanis uescũtur tanq̃ fas sit. Fidentin⁹ uero ex præceptoris disciplina ait ægyptios uesci parẽtibus & hoc affirmãdo legit dignus fortasse ipse qui in epulas cædat: si qua tñ etiã fera tã fœdis carnibus uesci posset. ℭ Vlyxes: in nono odisseæ apud Homeꝶ post cœnam narrat Alcinoo a quo fuerat susceptus hospitio cursum suũ ex troia & ut primũ puenit ad ciconias populos in thracium deinde ad lothophagos: ad læstrigonas: ubi sociũ absumpsit antiphates: ad polyphemũ ubi sex amisit. ℭ Tale facimus.i. homines fuisse absumptos a Polyphemo & anthiphate.
MER. ℭ Dimidio magicæ resonãt ubi memnõe cordæ. in inferiore ægypto quæ in Arabiã uergit haud longe a
crepit⁹ thebis mẽnonium fuit: ubi colossus memnonis ita fabricatus erat: ut splẽdente die crepitum emitteret: ue-
a mem- lut spõte aurorã salutans strabo tradit se una cũ elio gallo & amicoꝶ ac militũ multitudine: qui cũ eo erãt:
none circiter horã primã sonitum audiuisse: siue a basi siue a colosso: siue a circũstãtibus de industria factũ. Plini
bassaltes us scribit in templo pacis ab imperatore augusto Vespasiano dicatũ fuisse bassaltẽ lapidem ferrei coloris: atq; duriciæ adeo magnũ: ut.xvi. liberi circa luderẽt: nec absimilis illi narratur in thebis delubro serapis. Vt putãt memnonis statuæ dicatus quẽ quotidiano solis ortu cõtactũ radiis crepare dicũt. Dimidio autẽ mẽnone: quia ex duob⁹ colossis: ut ait Strabo alterius supiores a sede partes corruerũt fractæ ut fama ẽ terre
Thebæ motu: & hic is fuit q̃ semel i die sonitũ quẽdam ictu haud magno efficiebat: qd cũ præter naturã fieret: ue
diospo- lut ludẽs magico ministerio fieri dicit. ℭ Vetus thebæ. sunt & Aegyptiæ thebæ totæ olim pensiles. Vnde
lis exercitus armatos subito educere soliti reges essent: nullo oppidanoꝶ sentiẽte. hæc urbs diospolis uocita-
Quæ ta est. de qua Homerus. Quis centũ portæ portaꝶ: quãq; ducenti. Sublimes in equis homines & curribus
aialia co erãt. Et alibi. Nec quot diuitias ægyptia theba recõdit. ℭ Illic ceruleos. maris pisces ceruleos dixit. sed ad
lant explicationẽ huius sensus: paucula ex Strabone sumpta subiungemus. Q uædã animalia sunt q̃ ægyptii
ægyptii uniuersi colunt queãdmodũ ex terrestribus tria: bouem canẽ felẽ: ex uolatilibus accipitrẽ atq; ibim: ex aq-
Latus tilibus duo lepidotũ piscem: & oxirinthũ: Sũt alia quæ quisq; seorsum colit ut saitæ & thebani iouẽ: latũ ue
piscis ro q̃ oiscis qdã est i nilo latopolitãi: lupũ lycopolitãi cynocephalũ hermopolitãi cepũ babilonii qui sunt iu
Cepus xta mẽphim: cepus faciẽ habet satyro similẽ cætera inter canẽ atq; ursum: & in æthiopia nascitur aquilã the
Canum bani: leonẽ leontopolitani caprã & hircum mendesii murem: araneum attribitæ. ℭ Fluminis. nili in quo p
ciuitas multi sunt pisces: sed maxime noti oxyrinth⁹ lepidotus & latus quin præfectura est oxyrinth⁹: ubi templũ
Anubis est oxyrinthi. Oppida tota canem uenerantur. q̃ uis uniuersi ægyptii canem pro deo colerent: tamẽ cy-
Cur ca nopolitana præfectura erat: & canum ciuitas: in qua anubis colebatur: & sacer quidam cibus canibus con
nis cola stitutus erat. Diodorus uero siculus his de causis potissimũ ab ægyptiis coli canem tradit q fit ad custodiã
tur utilis: atq; ad uenationes idoneus: Vnde & anubin quem pro deo colunt canino capite scribunt: ut pote
Alium designantes q corpis tutor sit & custos. Alii uero dicunt quod quærenti isidi maritum. Osirim canes du-
Cepe ces essent: feras: & occurrentes alios abigentes: & beniuolentia quadam affectos gementes simul quæsiuisse
Cur ce osyrim. Vnde decretum fuit: ut in pompa isidis canes præcederent. ℭ Porrum ac cepe legimus in natura
pe non li historia alium cepasq; inter deos i iure iurando habuisse ægyptios: Sed. A. gelius tradit plutarchũ scribe
cõ edant re in quarto in Hesiodum commentario cepam uirescere & congerminare decedente luna: contra autem
pelusio- inarescere adolescente eam causam esse dicunt sacerdotes ægyptii cur pelusiotæ cepe non edant: quia so-
tæ ouis lum olerum omnium contra lunæ aucta atq; dãna uires minuendi & augendi habet contraria. ℭ Lanatis animalibus abstinet omnis mensa. saitarum subaudi & tebanorum qui oues uenerantur: propterea quod

bis pareret

bis parerent & lanis integumenta corpori lacte uero & caseo alimenta præstarent. ℂ Fœtum iugulare capellæ apud mendesios quibus hircus & capra sacri. ℂ Narraret ulyssis alcinoo bilem. Vlysses cum eiectus fuisset i littus corcyreum: exceptusq; humanæ ab alcynoo Rege pheacum super mensam astantibus primoribus corcyrensium quæ passus fuisset in mari narrauit: hoc est queadmodum per Scyllam & charybdim nauigasset. tum ad lestrigonas deuenisset atq; cyclopas. — sacra ulysses apud alcynoū

ℂ Dimidio. altera parte diminuto. ℂ Magice resonant ubi memnone chordæ: ubi magica arte chordæ in ipsius statuæ memnonis cythara concinunt. ℂ Atq; uetus thebe. more poetico singulari usus pro plurali Centum iacet obruta portis. quæ centum fuisse portaq; & in singulis ducenti fuisse armati custodes scribūtur. Home. i nono iliados. οὐδ᾽ ὅσα θήβας αἰγυπτίας ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται αἵ θ᾽ ἑκατόμπυλοί εἰσι διηκόσιοι δ᾽ ἀν᾽ ἑκάστην ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν. — VAL.

ℂ Porrū & cæpe nefas uiolare. & Pli. cæpas q; iter deos iureiurando habet ægyptus. ℂ Attonito rei nouitate: aut in tam atroci facinore pterrito. ℂ Cum tale super cœnam. inter cœnandum ipsi. ℂ Facinus narret ulysses alcinoo. ut antiphates læstrygonum rex: ut Polyphemus apud ætnā pastor eius socios ꝑpulsis habuere: nā passus naufragium ulysses cum uix tandem nudus euasisset nausica hæ alcinoi regis filiæ frondibus optus in uenatione occurrit quem amictu donauit & ad patrē pductum oibus expectandū exhibuit: is uero cœnanti alcinoo errores exposuit suos ℂ Narraret Vlys. al. phæacū regi: dicitur aut al. in⁹ ultia pducta alcinoi: ut páthus páthois & alcinous alcinoi us syllaba correpta. ℂ Bilem. stomachum iram.

Mouerat: ut mēdax aretalogus i mare nemo
Hunc abicit sæua dignū ueraq; charybdi.
Figentē immanes læstrigonas: & cyclopas
Nam citius scyllam: uel concurrentia saxa:
Cyanes: plenos & tempestatibus utres
Crediderim: aut tēui pcussū uerbere circes.
Et cū remigibus grūnisse elpenora porcis.

ℂ Aretalogus. ab ἀρέτη. i. arte & uirtute dicit. & λόγος qd est ꝓmo. oro ratio uerbū studium. Est itaq; iactans uirtute tum suam tū alienā ac fabulosus & garrulus. ℂ Lestrigonas: formiæ iqt Pli. apud Caietā antiquissima lestrigonum sedes diximus & supius. ℂ Citius. s. q̄ poliphemum hoiem alios hoies comedisse. ℂ Cyanes: Cyaneæ insulæ sunt in ponto: seu magis scopuli. mille quingentis passibus ab Europa distantes. ut testatur. Mela: quas olim fuisse instabiles dicunt. Ouidius libro primo tristium. Transea instabiles strenua Cyaneas a n̄ nullis Symplegades ēt dictæ sunt. i. cōcurrentes. hic poeta pillis oibus hæc Ciane cianes declinauit. Vtres quos ab æolo ulisses uēto ꝓlēos accepisse rettulit alcinoo. de quo uideto homerū li. xii odisseæ. Et Nasonem li. xiiii. met. ℂ Elpenora fuit Elpenor ulissis comes: qui a circe. cum aliis sociis conuersus e in porcum sumptis quibusdam poculis & tactus uirga ab illa. de quo legito Oui. li. xiiii. met. — MAN. aretalogus Logos. Cyaneæ Simplegades Elpēor

ℂ Aretalogus: is dr q singendis mēdaciis auditores mouet ab arte uerborū: nam ἀρετή significat uirtutem & λόγος uerba unde aretalogus & Tranquillus scribit. Augustum post cœnā aretalogis delectatum esse: & Porphyrio scribit plocium crispinum dictū esse aretalogum: quoniam garrula carmina scripserit. ℂ Læstrigonas & cyclopas: qui. scilicet ederint homines. ℂ Scyllam qualem nobis narrāt ubi fecit naufragium ut est apud Homerum. ℂ Saxa concurrentia. i. quod symplegades inter se concurrant. & collidātur ut scribit Homerus. & narrat ulixes. ℂ Vtres plenos: nam ulyxes narrat Aeolū sibi discedenti dedisse utrē in quo erant uenti omnes aduersi: & liberum reliquisse Zephirum qui nauiganti secūdus erat: sociosq; suos eo dormiente arbitratos inesse thesaurum soluisse utrem: & uentis exeuntibus se tempestate relatum ad æolum quo tempore ut ait cogitauit de consciscenda morte. ℂ Helpenora. Helpenor: ut idem narrat una cum quibusdam aliis sociis a Circe conuersus est in suem sed omnes restituti fuerunt in pristinam formam percussi tenui uirga circe: quod ipse precibus impetrauit. — DO.

ℂ Mendax Aretalogus. uirtutem tum suam: tum alienam iactans mimus atq; fabulosus Aretalogus dicit Quod genus hominum Augustus cæsar cœnis suis frequentius interponebat porphyrion exponens illud Horatii crispini scrinia lippi. Hic plotius crispinus philosophiæ studiosus fuit: idem & carmina scripsit sed tam garrula: ut aretalogus diceretur. ℂ Concurrentia saxa ciāes. in bosphoro thracio intra pōti fauces duo scopuli uisuntur: quos olim concurrisse poetæ finxerunt: & in primis pindarus atq; Theocritus. Sed quod græci uno uerbo dicunt σὺν δρομάδας concurrētia appellauit: quæ paruo discreta interuallo ex aduerso intrantibus gemina cernebantur paulumq; deflexa acie coeuntium speciem præbebāt: cyanes κύανον græce: latine nigrum dicitur. inde cyaneæ nigræ interpraetant. ℂ Plenos & tempestatibus utres. legitur apud Homerum æolem tradidisse ulyssi utrem: in quo uenti inclusi forent: quos ex arbitro & cōmodo suo emitteret: sed socii thesaurum rati resoluto utre uentis exitū fecerūt: quorum uiolentia per maria iactatus est. ℂ Grūnisse elpenora porcis. cum post impetratos socios a Circe a qua tutus fuit auxilio herbæ molyos: quam a Mercurio acceperat ulysses abiret. Elpenor unus ex comitibus qui & ipse sus fuerat: ulyssem sequens casu scalarum interfectus est. ad quem casum sic alludit Martialis de philostrato pene imitat⁹ obit sæuis elpenora fatis: præceps per longos dum ruit usq; gradus. ℂ Percussum uerber circes. nō solū ueneficiis circe hoies demutabat: sed & ictu uirgæ. Vn̄ Aurea pcussū uirga uersūq; uenēis. Fecit auē circe. — MER. Aretalogus Cōcurrētiā saxa cyaneæ Vēti in utre Elpenōris casus

ℂ Vt mēdax aretalogus. qui uirtutē in uerbis habeat maximā ἀπὸ τῆς ἀρετῆς & λόγου. hic plotius cirspinus q philosophiæ studiosus fuit quoniam carmina: ut prophyrion ingt garrule scripsit aretalogus ē appellatus & Tranqllus de Octauiano Augusto Cæsare ad communionem ingt sermōis uel summissim fabulantes prouocabat: & aut acromata & histriones aut etiam triuiales ex circo ludos iterponebat frequē — VAL.

tius aretalogos & festos & solennes nonnunquam tantum ilocalariter celebrabat. ℭ In mare. nemo hunc abiicit qui tam aperte mentiatur dicere; merito quisq̃ potuit. ℭ Veraq; charybdi. quasi falso se charybdi sco pulum diceret euitasse perinde a si nulla inueniatur ita inclamet. ℭ Fingentem immanes læstrigonas. italiæ oppidum formiæ ãtiquatut Plinius inquit: læstrygonum sedes fuit. ℭ Atq; cyclopas. quos poetæ ætneos fratres uocant. latini ueteres coclites quasi oclites. ℭ Scillam. naues in sicilia absorbentem. ℭ Vel cõcurrẽtia saxa cyanes. orpheus enim & Apollonius cyaneas concurrere & in se redire portas in mari confinxerunt quæ naues fluctibus immergant ob aduersos in se uentos confligentes: quæ & a complodendo sunt etiam symplegades appellatæ. Lucanus. Vt pegasæa ratis peteret cum phalidos undas. Cyaneas tellus emisit in æquora cautes. Rupta puppe minor subducta est montibus argo. Vanaq; percussit pontum symplegas inanem. ℭ Plenos & tempestatibus utres crediderim uentos. enim æolus ulyssi utribus dedit inclusos ne illis per maria errabũdis profugaretur: sed ad ithacam mature quo optabat perueniret: at eius comites ab æolo aurum traditum esse arbitrati. labore fesso ac sopori dato ulysse utres exoluerunt: unde uenti una omnes erumpentes mari incumbunt nauiq; qua uehebantur quacunq; uenti uis rapiebat longe ab eorũ patria in uarios dispulit fluctus. ℭ Aut tenui percussum uerbere circes. i. in mollicicm & effœminationẽ frangente siquidem ulyssis comites in bruta fingit ab Homero aialia uertisse circe cuiusmodi poculis. Homerus docet inquiẽs τεῦχε δέ κυκεῶνα χρυσέῳ δέπαι ὄφρα πίοιεν ἐν δέ φάρμακον ἔμισγε [illegible] quos inde uirga percussos suis capita uocem & pilos & ipsum corpus ita statim induisse scribit: ut tamen mentem humanam tenuerint & humi comedentes casus deflentes suos iacuerit. ℭ Et cum remigibus grunnisse elpenora porcis. quæ apud circen ebrius dum sociorum strepitus abeuntium exaudit & abire properat pronus e longis lapsus schalis collum fregit: quod ipse apud inferos sciscitanti Vlyssi refert: ut Homerus fabulatur præcaturq; Vlyssem ne se dimittat insepultum.

Tam uacui capitis populũ pheaca putauit.
Sic aliq̃s merito nõdũ ebrius. & minimũ qui
De corcyrea temetũ duxerat urna.
Solus. n. hoc ithacus nullo sub teste cãebat:
Nos miranda quidem. sed nup cõsule iuno
Gesta sup calidæ referem9 mœnia copti
Nos uulgi scel9 & cũctis grauiora cothurnis
Nã scelus a pyrrha. q̃q̃ oia syrmata uoluas
Null9 apud tragicos popul9 facit accipe nũc
Dira quod exemplum feritas ꝑduxerit æuo.
Inter finitimos uetus atq; antiqua simultas.
Immortale odium & nunq̃ sanabile uulnus
Ardet adhuc combos & tẽtira. sũmus utriq;
Inde furor uulgo. qd numina uicinorum
Odit uterq; locus. cũ solos credat habendos
Esse deos: quos ipse colit. sed tempore festo
Alterius populi rapienda occasio. cunctis
Visa inimicorum primoribus ac ducib9 ne
Lætũ hilareq; diẽ: ne magnæ gaudia cœnæ
Sentirẽt positis ad templa & compita mẽsis
Peruigiliq; thoro: quẽ luce ac nocte iacentẽ
Septimus interea sol inuenit horrida sane
Aegyptus: sed luxuria quantum ipse notaui
Barbara famoso non cedit turba canopo.

MAN. ℭ Tam uacui capitis populum phæaca putauit? hoc per interrogationem legitur. Est enim ordo: putauit ne ulysses populum phæaca tam uacui capitis: ut pdicta oia crederet? ℭ Sic aliquis. s. dixit uel dicebat i cõuiuio alcinoi ubi ulysses talia narrauerat. ℭ Merito. s. dixit uel dicebat: nondum ebrius erat: cum minimum (phæaces) adhuc in alcinoi cõuiuio bibisset. ℭ Populum phæaca: fuerunt phæaces Corcyræ populi: sub ditione alcinoi regis. Corcyra aũt insula est in mari ionio. ℭ Temetum. horatius li. ii. Epistola ad augustum primam secundamq; syllabam produxit hoc uersu pullos oua cadum. ℭ Temeti: nempe modo isto & cætera. De temeto autem uideto latius satyra sexta. ibi. Quare non timeat pater oscula iuno. quo consule gesta sit res notauit ad facti ueritatẽ. in antiquo textu legimus. ℭ Cõsule iunco. ℭ Super. i. ultra. ℭ Calidæ ob ipsam regionem. ℭ Copti Copt9 & ægyptiorũ & arabum cõis ur (coptus urbs.) bs erat ac totũ indicũ & arabicum tributũ: & æthiopicum: quod arabico sinu aduehebãt. coptum deferebãt nã eiusmodi mercium emporiũ erat. Stra. id scri. libro xvii. ℭ Scelus. referemus. s. ℭ Cothurnis tragœdiis. ℭ Syrmata. uoluas. i. q̃q̃ lõga tragœdiarũ uolumina legas: nullum comperies populum comedisse hominẽ. ut hic fecit: de quo loquar. Quid autem ꝓprie syrma sit. latius supra patuit. ℭ Simultas. s. ẽ. i. odiũ latẽs (cõbos) ℭ Ardet: ira. s. & furore. ℭ Cõbos: ægypti citas: i qua Crocodylus colebat: ut helianus tradit: timent enim admodum hãc ferã: Vtq; Strabo ait li. xvii. in tentyra ẽt ægypti urbe ꝑter cæteros ægyptios supra modum Crocodylus dedecorat: & ex oibus bæluis inimicissimus habet. Sunt qui dicãt: ꝙ quemadmodum psylli apud Cyrenaicam regionem naturalem quandam ui habẽt contra serpentes: sic & tentyritæ contra crocodylos: ut nihil ab eis patiatur. hæc & plura Stra. ℭ Sũmus. s. ẽ. ℭ Vtriq; hinc illinc. ℭ Numina uicinorũ odit uterq; loc9. Diod. li. ii. scr. quẽdam prudentia ꝑstantem in plures ægyptum partes diuisisse: edidisseq; quæ animalia separatim colerẽt: a quibusue cibis abstinerent. Vt quum quiq; certa animãtia pro diis haberẽt. quæ ab aliis colerentur contemptist alteri alteros (Bona malis mixta) perosi. nequaquam simul aduersus principes conspirarent: quod & secutum est. Nam diuersorum finium homines inuicem dissentiebant: mutuo sibi cultus impietatem obiicientes. ℭ Rapienda. s. esse. ℭ Occasio. Occasio est pars temporis. habens in se alicuius rei idoneam faciendi aut non faciendi oportunitatem. ut inquit obesse.

Cicero li.i.rhet.uet. ℂ Visa.s.est ne lætum hilaremq; diem &c. Solet plærunq; lætitiæ: ne plena sit fortuna obesse. Vnde & Apuleius li.iiii. Floridorum ita inquit. Nihil quicquam homini tam prosperum diuinitus datum. quin & tamen admixtum sit aliquid difficultatis. Vt etiam i ãplissima quaq; lætitia subsit quæpiam uel parua quærimonia coniugatione quadam mellis & fellis. Vbi huber: ubi Tuber. &c. ℂ Quem. s. torum. ℂ Interdũ: ita legitur in antiquo textu: placet etiam interea. ℂ Horrida: inculta: incompta. nec intelligas sine cultura. Nam ut inquit Pli. li.xvii.c.xvii. in ægypto omiserũt mẽse. ℂ Aegypt⁹: ægypti pars ubi est combos & tentyra. ℂ Barbara turba. sic est in antiquo uolumine. Barbara autẽ. idest immitis aspera ferox: crudelis. ℂ Famoso canopo: uideto latius in satyra. vi. ibi. Ad pharon & nilum: famosaque mœnia lagi. prodigia & mores urbis damnante Canopo.

ℂ De corcyrea: nã in corcyrea hæc narrabant ab ulyxe. ℂ Sub nullo teste. i. quum null⁹ antea tale mõstrũ uidisset. ℂ Cõsule iuno: quasi uelit narrare ueram historiã: ponit nomẽ cõsulis ut ei fides habeatur. ℂ Mœnia copti: coptos communis est ægyptiis & arabicis urbs. ut scribit Strabo ultra coptum ingt. nã erat in extrema ægypto iuue. ad fines arabiæ cũ cohortibus. ℂ Calidæ: ob regionẽ calidã. ℂ Nullus populus: in tragœdiis inquit unius tm̃ aut certe paucorũ scelus refertur: q. s. hominẽ apposuerint in epulas: sed ego ostendam populũ uno cõsensu hominẽ comedisse. ℂ Tẽtira: tentire incolæ dicti sunt post paruã Diospoli urbs ẽ ut scribit Strabo: ex qua homines a crocodillis timent: ut psylli populi aphrice a serpentib⁹: qd̃ in spectaculis romæ sæpe uisum est: ut ait Strabo. Oui. mutauit syllabã saltus tẽtyra petẽti. ℂ Combos: mendosa dictio apud Ptolemæũ: ombos pro cõbos. ℂ Numina uicinorũ odit: nã ut diodorus scribit diuersorũ finiũ hoies inuicem dissentiũt mutuo sibi impietatẽ obiiciẽtes. ℂ Horrida sane ægyptus: sensus est hæc pars ægypti in q̃ ego sum: & res gesta ẽ: inculta quidẽ ẽ & horrida: sed tñ nõ minus luxuriatur & lasciuit q̃ ea pars ægypti q̃ ẽ ad cãopum nã ut alibi ex Strabonis snia recitauimus. illic est serapidis tẽplũ quo nauigatur per fossam quæ die & nocte plena ẽ nauiculis mulierũ & uirorũ imprudẽtissime canẽtium & lasciuientiũ papini⁹ Curue therapnei lasciuiat ora canopi. Fidentinus q̃ pceptoris snia intelligit quãuis tota ægyptus sit iculta: tñ ad canopũ lasciuit: o pceptorẽ amãtissimo discipulo amẽtiorẽ: nõ hic loqr̃ Iuue. de his q lasciuiũt ad canopũ: sed de cõbis & tẽtiritis: quorũ luxũ cõparat cũ cãopẽsib⁹: ut expõas. ℂ Aegypt⁹ hæc pars ægypti ubi sunt tẽtyritæ. DO.

ℂ Temetum deduxerat. uinum ebiberat deducere diminuere est uino olim temeto nomen fuit. Vnde & cum uerecũdia temulentia appellata ẽ. ℂ Consule iuno. quo consule gesta sit res: notauit ad ueritatẽ. s. facti & non eẽt admodum alienũ credere: sub hoc in ægypto militasse Iuu. ℂ Calidæ referemus mœnia copti. in tẽtyritica pfectura atq; ulteriore ægypto coptus ciuitas posita ẽ ad mare rubrũ uergẽs: in quã ut Strabo refert: totũ indicũ arabicũ æthiopicũq; tributum: & q̃ ab Arabico sinu uehebat: uelut in cõmune emporium deferebatur. Pli. ait pfectutã fuisse coptitẽ qui itẽ auctor tradit iuxta oppidũ copton insulã eẽ sacram isidi. quam ne laceret amnis: hirundines muniũt o pe: incipientibus uernis dieb⁹ palea & astrameno rostrũ eius firmantes: cõtinuatis per triduum noctibus: tanto labore: ut multas in opere emori cõstet: ad qd̃ ausum opus insulæ munimẽtum. papinius in siluis allusit. Cur uada desidãt & ripa coerceat undas Cecropio stagnata luto. Et apuleius in. ii. metamorphoseos prophetã scribit ægyptium hoc pfamie opẽ isidis implorãtẽ miserere per cælestia sydera: p inferna nũina per nãlia elementa per nocturna silẽtia: & adepta coptitica & p incremẽta nilotica adepta coptitica id appellat qd̃ labore irũdinum insulæ accedit. ℂ Nullus apud tragicos populus facit. in tragœdiis pres leguntur proprios filios cõedisse. aut alium humana carne pastum: sed hãc rabiem fuisse populorum nusquã lectũ est. ℂ Combos. ciuitas ægypti in qua crocodilus colitur: ut Helian⁹ tradit. Timẽt. n. admodum cõbitæ hãc feram. quã infestant tẽtyritæ: qui accipitrem colũt: uñ in eorũ odium cõbite accipitrẽ crucifigunt. ut. s. crocodilorũ hostes cõtristẽt: Igr̃ merito dixit: numina uicinorum odit uter q̃ locus. Tẽtyra ciuitas est inferioris ægypti: unde & pfectura tẽtyritica dicta est: q̃q̃ Pli. uelit insulã eẽ a Nilo circũdatam: in q̃ habitent hoies: qui crocodilos nõ timeãt imo soli aduersum ire audeãt. quin & flumini inatãt: dorsoq; eqtũ mõ ipositi hiantibus resupino capite ad morsum: addita mox claua dextra ac leua tenentes extrema eius utrinq;: ut frenis in terram agunt captiuos. Hanc historiam quidam parum respicientes: ut ad chronicum iam fere sexennium scripsimus plinii uerba atq; sensum inuerterunt. MER. Temes tum Temulentia Coptus Opus icõditũ Cecrõpium Apulei⁹ adepta. coptica Combi Helian⁹ Tẽtyra tẽtyritæ

ℂ Tam uacui capitis. tam sine cerebro. ℂ Populum phæaca putauit. ut se hæc persuadere posse confidat. ℂ Grumnisse. fictum a suis uoce uerbum est. ℂ Nondum ebrius. cum sæpius ebriari consuessent. ℂ De corcirea. terra phæacia. ℂ Temetum deduxerat. auserat: biberat. temetum enim ueteres uinum dixerunt Pli. Cato ideo propinquos fœminis osculum dare ut scirent an temetum olerent. hoc tum uino nomẽ erat: unde & temulentia appellata. ℂ Solus enim hæc ithacus. quoniam solus euaserat naufragium. ℂ Super calidæ referemus mœnia copti. calidæ propter solem aut calidæ rixosæ. ẽ. n. rixantium proprium: ut furore in caleant. Hora. Abstineto dixit irarum calidæq; rixæ. ℂ Mœnia copti. comptos: ut Lactantius ait mareotica ciuitas ægypti in qua Ino uersa in isidẽ colitur: cuius sacris sistro celebratis nilus æstuat. ℂ Et cũctis grauiora cothurnis. & magis horrẽda q̃ ullus unq̃ tragicus poeta cõfinxerit. ℂ Oia firmata. oẽs tragicos ab habitu quo in scænicis tragœdi utebant: ut supius a nobis dictum. ℂ Inter finitimos uetus q̃ nõ semel atq; iterũ se obtulit: sed iam cõsuetudine consenuit. ℂ Atq; antiqua. iãpridem incœpta. ℂ Ardet adhuc odio flagrat. ℂ Et tẽtyra cõbos ægyptorũ & arabũ cõmunis ciuitas illinc isthmos in mare rubrũ porrigitur illis proxim: sunt tentyrẽses q soli crocodylos nõ metuũt: quin & securi natare: & p eos intrepide transire illesi solẽt alio audẽte nemine. ℂ Rapiẽda occasio. repẽte captãda opportunitas cõtra eos qbus grauissime infensi sũt ℂ Nocte ac luce iacẽtẽ septimus interdũ sol inuenit. ad septimũ usq; diẽ stratũ sinit lectũ. ℂ Horrida. sordida. fœda. ℂ Barbara rippa arabũ. ℂ Famoso nõ cedit rippa conopo. sic ipse supra famosaq; mœnia lagi. VAL.

Adde ꝙ & facilis uictoria de madidis: &
Blæsis: atq; mero titubantibus: inde uirorum
Saltatus nigro tibicine: qualiacunque.
Vnguenta & flores: multaq; in frõte coronæ
Hinc ieiunum odiũ: sed iurgia prima sonare
Incipiunt animis ardentibus: hæc tuba rixæ:
Dehinc clamore pari concurritur & uice teli
Sæuit nuda man⁹: paucæ sine uulnere malæ
Vix cuiq̃: aut nulli toto certamine nasus
Integer aspiceres iã tota per agmina uultus
Dimidios: alias facies: hiantia ruptis
Ossa genis plenos oculorũ sanguie pugnos
Ludere se credunt ipsi tamen: & pueriles
Exercere acies: ꝙ nulla cadauera calcent
Sanaq; iam quod tot rixantis milia turbæ
Si uiuũt omnes: ergo acrior impetus: & iam
Saxa inclinatis per humũ quæsita lacertis
Incipiunt torquere: domestica seditione
Tela: nec hũc lapidem quali se turn⁹: & aiax
Et quo tytides percussit pondere coxam
Aeneæ: sed quem ualeant emittere dextræ:
Illis dissimiles: & nostro tempore natæ:

MAN. ebriorum lingua ¶ Facilis.s.est. ¶ Madidis.i.ebriis & unguentatis. ¶ Blesis: in sermõne titubantibus pp uinũ. Aristoteles particula tertia problematũ scri. uinolentorum linguam oberrare: uel ꝙ uti totum corpus in uinolentia titubat: ita etiam lingua labens oberrat: nec explanare põt. an qm̃ caro linguæ mollis: & instar spongiæ est: ampliatur madescẽs atq; extollitur: itaq; ob molem tardior fit: exprimereq; sincere non ualeat. Idem quoq; li.iii.eth. ait: ꝙ ebrios duplici pœna afficiendos eẽ putarunt principiũ enim in ipsis est: quippe cum in ipsorũ sit potestate ebrietatẽ uitare. ¶ Inde a Copti icolis. ¶ Nigro tibi cine.i. æthiope uel arabe. ¶ Vnguẽta Pli. li.xiii.c.iii. sic ait. Cæterorum terrarum oium; ægyptus accommodatissima unguentis. Hinc a tentyritis est ieiunum odium: non enim ebrii erant: ut illi. ¶ Hæc.s. iurgia sunt tuba rixæ. ¶ Sine uulnere.s.sũt. ¶ Integer .s.ẽ. ¶ Hiantia: aperta. ¶ Ossa: ipsius faciei. ¶ Sanaq; iã quod tot &c. putant exercere inquit pueriles acies qa neminem occiderit: & quod tot milia rixantis turbæ: ¶ Iã.i. adhuc sana.s.sint. ¶ Si.i. quia uiuũt oẽs in anti quo legitur: Et sanæ qđ tot rixãtis milia turbæ. ¶ Sic uiuunt omnes. Erit aũt ordo talis & ꝙ sic uiuũt oẽs ap positio tot milia Sane turbe rixantis. ¶ Acrior.s.fit. ¶ Dõestica.i. urbana. ¶ Seditõe: supple i. ¶ Tela ap positio est. ¶ Nec .s. torquẽt. ¶ Hũc.i. talẽ. ¶ Se turnus & aiax.s. defenderũt cõtra æneã & hectora. Maro li.xii. describẽs Turni & aneæ singulare certamen de turno ita inqt: Nec plura affatus: saxũ circũspicit ingens. Saxum antiquum ingens Campo qui forte iacebat limes agro posit⁹ litem ut discerneret aruis Vix illud lecti bis sex ceruice subirent Qualia nunc hominum producit corpora tellus. Ille manu raptum trepida torquebat in hostem Altior insurgens: & cursu concitus heros. &c. ¶ Et aiax: home. in iliade li.vi. hectoris & aiacis pugnam describens inter alia. ita iquit. Acrius in pugnam rursus consurgit in hostem Priamides iam nec ferro thelamone creatum. Sed magno saxi iactu petit: at ferus aiax: Ingenium clypeo septemplice reppulit ictum. Et iuuenem saxo pcussum sternit eodem. ¶ Et quo tytides. Homerus in Iliade libro sexto. Diomedis & Aeneæ duellum scribẽs ait de Diomede: saxũ igẽs medio qđ forte iacebat in agro: bis septẽ quod uix iuuenes tellures mouerẽt. Sustulit: & magno cõamine misit i hostẽ. Ille ruit pstrat⁹ humo cũ fortib⁹ armis: quẽ uen⁹ æthereas genitrix elapsa p aures Accepit & nigra corp⁹ caligie texit. ¶ Sed torqnt.s. ¶ Illis.i. dxtris turni aiacis & Diomedis.

Margin notes: Turn⁹ i æneã; Aiax in hectorẽ; Diomedes in æneam

DO. ¶ Nigro tibicine æthiope.s. uel arabe: nam ad eos fines sunt tẽtirite. ¶ Senaq;: hoc est putãt neminẽ eẽ uulneratũ nisi aliquẽ interfecerit. ¶ Domestica tela seditione.i. saxa cõtorquẽt: q̃ sunt tela familiaria & in prõptu agentib⁹ seditionẽ. Vir. Iãq; faces & saxa uolant. Fidentinus p ignorãtiã exponit domestica qa habenẽ domi: quasi uero alibi non reperianẽ saxa. tu expone ut dixi domestica.i. solita familiaria: cõsueta in seditione. ¶ Turnus & aiax. hic locus est partim ex Vir. nota historia de saxo Turni aduersus æneam: partim ex Hom. usq; ad emulationẽ. nã Home. in. vi. iliados scribit aiacẽ multo maius saxũ torsisse aduersus Hectorẽ & in quinto idẽ est auctor Diomedẽ torsisse in æneam quantũ duo hoies mea inqt ætate nõ tollerẽt. ¶ Percussit. coxã: idẽ scribit Hom. ἰσχίον. idest coxẽdicem. ¶ Quem ualeant. hoc dicit in emulationem Homeri, nam ille ait quantum duo homines mea ætate non tollerent.

MER. ¶ Blesi in sermone tardi. ¶ Nigro tibicine. ethiope. ¶ Odiũ genuinũ. naturale a genuino deductũ nomen ¶ Nec hũc lapidẽ qualis se turnus & aiax. Turnus ut apud Vir. legimus. Cũ ænea pugnãs: saxum circunspicit ingens. Saxũ antiquũ ingens cãpo q forte iacebat: Limes agro positus litẽ ut discerneret aruis. Vix illud lecti bis sex ceruice subirẽt Qualia nũc hoium pducit corpora tellus. Aiacẽ itẽ scribit Home. ingentis magnitudinis lapides emisisse & itẽ. Diomedes æneã pcussit lapide quẽ uix sex hoies ferre possent: sed qa supra ueritatem & uires humanas dictũ uideẽ τερατεῖαν. hoc est leminẽ subiũxerũt poetæ: cũ dicunt. Qualia nũc hominũ producit corpora tellus. ¶ Palmæ: iuxta tentyra auctore Plinio palmeta ferũt cariotas palmulas ferentes. ¶ Decoxit in totum coxit alibi uero creditam pecuniam absumpsit unde & decoctor.

Margin notes: cariote; decoctor

VAL. ¶ Facilis uictoria de madidis ebriis. Plau. in aululatia. Ego te hodie reddã madidũ si uino pbe tibi cui decretũ ẽ bibere aquã. ¶ Et blæsis. blæsus ut suidas inqt paralyticus. dr̃ ergo blæsis atq; mero titubãtibus idẽ ppemodũ dicit. ¶ Virorum saltatus. tripudia: & pedũ plausus. ¶ Nigro tibicine. nam maurorum cõsines sunt. ¶ Hiuc de parte ea. q̃ uacua diebus festis i alios erũpit: ut eorum sacra pturbet. ¶ Sed iurgia prima sonare incipiũt. Iurgia leues cõtentiones q̃s uerbis inter se iactitãt. ¶ Hæc tuba rixæ. his iurgiis tanq̃ tuba ad bellũ incẽdunẽ. ¶ Vix cuiq̃ aut nulli. ordo est, uix cuiq̃ est nasus integer: aut nulli subaudi est. ¶ Alias facies crebris uulneribus

bris uulneribus immutatas. ¶ Quod nulla cadauera calcent. quod nōdū cadauera aliqua calcibus obterāt Qualē uel turnus in æneā cōiecit. Vir. Saxū circūspicit ingens. Saxū antiquū igēs: cāpo qđ forte iacebat Limes agro posit⁹ lites ut discerneret agris. Vix illud lecti bis sex ceruice subirēt. Qualia nūc hoium producit corpora tellus. ¶ Et aiax. subaudi æneam: ut in sexto Iliados Home. singulari certamine eos pugnātes inducit primūq; hectora in aiacē incassum iecisse uastæ magnitudinis saxū. secūdū uero aiacē. ut ipe inqt. πολυ μείζονα λᾶαν ἀείρας ἧκ' ἐπιδινήσας ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαξε βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ βλάψε δέ οἱ φίλα γούνατ' ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη ἀσπίδι ἐγχριμφθείς. sed i quartodecimo Iliados ab aiace rursum scribit lapide in terrā stratū hectora. ac ut fulminis ictu circūfusum fuisse odorem: & e certamine sublatū a comitibus seminecē hectora. ¶ Vel quo tydides percussit pondere coxam æneæ. Homerus in quinto Iliados. ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ Τυδείδης μέγα ἔργον ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν οἷοι νῦν βροτοί εἰσ' ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον ἔνθα τε μηρὸς ἰσχίῳ ἐνστρέφεται κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι θλάσσε δέ οἱ κοτύλην πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος.

Nam gen⁹ hoc uiuo iā decrescebat homero:
Terra malos hoies nūc educat: atq; pusillos
Ergo deus quicūq; aspexit: ridet: & odit:
A diuerticulo repetatur fabula: postq̄
Subsidiis auctis pars altera promere ferrum
Audet: & ifestis pugnam: istaurare sagittis:
Terra fugæ celeri pstantibus oibus instant
Qui uicina colunt umbrosæ tentira palmæ.
Labitur hic quidā nimia formidine cursum
Præcipitās: capiturq;: ast illū i plurima sectū
Frustra: ac pticulas: ut multis mortuus unus
Sufficeret totum corrosis ossibus edit.
Victrix turba: nec ardenti decoxit aheno
Aut uerub⁹: lōgū usq; adeo tardūq; putauit
Expectare focos: contenta cadauere crudo.
Hic gaudere libet q; non uiolauerit ignem:
Quē summa cœli raptū de parte pmetheus
Donauit terris: elemento gratulor: & te
Exultare reor: sed qui mordere cadauer
Sustinuit: nil unq̄ hac carne libētius edit.
Nam scelere in tanto ne q̄ras & dubites an
Prima uoluptatem gula senserit: ultimus aūt
Qui steterit absumpto iā toto corpore: ductis
Per terrā digitis aliquid de sanguine gustat.
Vascones ut fama est: alimētis talib⁹ usi
Produxere animas: sed res diuersa: sed illic
Fortunæ inuidia est: bellorūq; ultima casus
Extremi: longe dira obsidionis egestas.
Huius eni qđ nunc agitur miserabile debet
Exemplū esse cibi: sicut modo dicta mihi gēs
Post oēs herbas: post cūcta aialia quicquid
Cogebat uacui uentris furor hostibus ipsis
Pallorem & maciē: & tenues miserātib⁹ art⁹
Membra aliena fame lacerabant: esse parati
Et sua quisnā hoium ueniā dare: qs ue deoꝶ
Viribus abnuerit dira atq; immania passis:
Et quibus illoꝶ poterāt ignoscere manes.

¶ Gen⁹. s. humanū. ¶ Viuo iam decrescebat homero. Pli. li. vii. c. xvii. ait q; in plenū cūcto mortaliū generi miorē staturā i' dies fieri propemodū obseruat. Raroq; partib⁹ pcertiores cōsumente hubertatē seminū exustiōe. In creta terremotu rupto mōte inuētū ē corpus stās. xlvi. cubitoꝝ: qđ alii orionis: alii Etiōis fuisse tradūt &c. Postea inqt: iā uero ante annos ppe mille. Vates ille Hom. ñ cessauit minora corpa mortaliū q̄ psca cōq̄ri. Aug. itē de ciui. dei. li. xv. c. ix. đ hac re plura mēinit. ¶ Aspexit: malos & pusillos. ¶ Ridet: deridet. ¶ A diuerticulo ipetaf fabula. Vbi supi⁹ dixerat p⁹ pugnos certasse lapidib⁹ iterposuit pauca de turno aiace: & Diome. Nūc uero ad ipam pugnā reuertitur ¶ A diuerticulo: ab loco uñ discesserā. ¶ Pars altera. idest tētyritæ. ¶ Præstātib⁹. dātibus. ¶ Instāt: iminent ¶ Vmbrosæ. uicina Tentyra palmæ: de palmis apđ thebas ægyptias intelligit. de qbus Pli. li. xiii. c. y. sic. In totū atētes thebaides atq; arabicæ macro corpe exiles & assiduo uapore torrētes. ¶ Hic tūc. ¶ Vsq; adeo. i. ualde. ¶ Promethe⁹. quū Iuppiter irat⁹ qdē mortalibus ignē eripuisset. Promethe⁹ restituere cogitās cæteris remotis deuēit ad iouis ignē quo diminuto & in ferulā cōiecto hoies postea usi sunt. Hygi. ħ lati⁹. Re āt uera ipe docuit ignē ferula asseruare ut Pli. scri. li. vii. pterea Diodo. li. vi. ēt scri. Ex iapheto pmetheū natum quē nōnulli tradūt: ignē a diis furto sublatū: hoib⁹ dedisse. Sed ab eo cōstat illa qb⁹ ignis aliter repta. De pmetheo item uideto plura in saty. iiii. ¶ Te: o uolusi. ¶ Sustinuit ausus est: & tolerauit. ¶ Prima gula: primus edēs. ¶ Vascones ut fama ē: populi sunt in iberia iūcti cātabis. Vt stra. li. iii. ait. Vasconū aūt urbem ponit idē Calagurriū. At Apian⁹ li. i. ponit Calagyrū dicit. n. q; Sertori⁹ ad eos q circa calagyrū castra habebāt delat⁹: ad tria millia interfecit. Stra. uero sic. Quib⁹ in oppidis Sertorius pugnas gessit extremas: & i uasconū urbe calagurio. Florus ēt lib. xciii. Epit. Liuii sic ait. Obsessus deinde calagurii Sertorius assiduis eruptionibus nō leuiora dāna obsidentibus tulit. obsederant autē ipm Pompeius & Q. Metellus quos idē depulit. ¶ Produxere: elongauere. ¶ Aias uitas. ¶ Diuersa. s. fuit a superiorib⁹. ¶ Illic: apud uascones. ¶ Inuidia: odiū. ¶ Aegestas fames. ¶ Huius. n. ordo ē. n. certe. ¶ Exemplū huius cibi: qđ nūc agif: miserabile eē debet: loqf āt ironice: qm̄ nulla fame cogebāt. Tētyritæ uti uascones i obsidione. ¶ Gēs. i. uasconum. ¶ Vacui: ieiuni. ¶ Furor: fames. ¶ Zenonis pcepta de zenone plura dixim⁹ in sat. ii. & alibi. ¶ Nec. n. oia. Seneca itē epi. lxxii. sic ait. Nō oi pcio uita emēda ē. Et Pli. li. xxviii. c. i. ita scri. Vitam quidem nō adeo ex-

MAN. Homi-num de scentia

Prome-thei ignis

Vasco-nes Calagu-rium

Vita nō oi pcio emenda

Quorum corporibus uescebant melius nos
Zenonis præcepta monet.nec.n.oīa quædā

DO. tendenda censemus:ut quoquo mō protrahenda sit. ℭ Decrescebat:nā Hom.ait ex psona Nestoris & alibi sæpe hoīes quottidie nasci minores qd' ex illi⁹ auctoritate repertū ē a Pli. ℭ Palmæ:nā palmarum puentus illic ē. ℭ Hic gaudere liber.i.In hoc ego lætor q nō coxerit captiuū mortuū:ne.s.pollueret ignē tāto scelere. ℭ Qui su.q prim⁹ ausus fuit inijcere morsus tāta auiditate cōedit:ut nūq̄ qcq̄ cōederit auidi⁹. ℭ Ne dubites.q.d.ut certo scias fuisse ēt i eo gulæ uoluptatē. ℭ Vascões:uascões hispāiæ populi sūt p⁹ mōtes ex taraconēsi hispaniæ ad oceanū:q oli bellis sertoriāis obsessi extrema fame.ne fidē i populū Ro.uiolarēt:i suorum cadauera morsū iniecerūt quo tpe.Q.Metel.aduersus sertoriū bellū gerebat.Sillius aut Vasco īsuetus galeæ. ℭ Melius nos zenonis pcepta.i.nūc fortasse id nō agendū esse a uasconibus:uel a nobis ēt i extrema fortuna:cū iā didicerimus a philosophis stoicis nō oia eē agenda p uita:sed ea tm̄ q̄ nō repugnāt cū honesto. ℭ Zenonis:zeno stoicorum priceps:ciciēsis fuit ex cypro stoicæ sectæ autor & magister Minassei filius:uel ut alij scribūt demee. ℭ Quædā:q.s.nō repugnāt cū hōesto.

MER. Seditio ciuile bellum Prometheum pādora Vascones ℭ Domestica sedi.signate loquut⁹ ē.Nā seditio pprie ē intra urbē:& i eadē gēte dr:qn̄ dissidētib⁹ uolūtate:& studiis ciuibus saxis & fustib⁹ poti⁹ q̄ telis pugnat:qlis fuit gracchorum drusi & reliquorum seditio extra urbē uero.& cū legionib⁹ bellū ciuile erat:at cū alienigenis bellū. ℭ Raptū de parte pmetheus.pmethe⁹ ignē ferula surripuit ioui:quē postea mortalib⁹ diuisit:sed iuppiter missa pādora i munus epimetheo ultus ē furtū promethei.Nā opa fœminæ apta est arca:in q̄ inclusæ stabāt uirtutes stati a terra aufugiētes relictis mortalib⁹. ℭ Vascones:Vascones populi ulterioris hispāiæ:q̄ in gallicū & britānicū uergit oceanū i cātabrica regione positi:hos i graui obsidiōe carnib⁹ humanis sustētatos memoriæ proditū ēsq̄ tn̄ feritas ignoscēda fuit q defecti cunctis alimentis & in egestate diuturnæ obsidionis p famem aliena membra manderent. ℭ Esse comedere. ℭ Zenonis præcepta.pcepta dixit ad differentiam dogmatū.Fuit autem zeno stoicæ sectæ princeps:& de officio multa præcepit:& in primis q̄ p uita ciuiliter degenda & facere & pati oporteret.

VAL. ℭ Nā ge.hoc ui.iā de.ho.qm̄ igt ον ουΛύο αυΛρεφεροευοιοι νύνβρο τοιεῖοι. ℭ A diuerticulo re.sa.hic redeam⁹:uñ digressi sum⁹. ℭ Postq̄ sub.au.qsi triariis auctū agmē ē. ℭ Et i se.aduersis. ℭ Pugnā istau.sa.repare pugnā. ℭ Vmbrosæ tē.pal.q̄ idum:æis uicia st. ℭ Nec ar.de.aheno.cucubo. ℭ Quē sū.coe.rap.de p.d sūmo aere sup quē elemētū ignis iuehit. ℭ Promethe⁹ do.ter.rō & prudētia iuēit hūana.nā pmethe⁹ ut i fabulis sollers scribit:& ei⁹ fr̄ epimethe⁹ iprouid⁹:ita hic prudētē ille uero iprudētē hoiem nobis significat.Claudian⁹.Nāq ferūt gemios uno de semie frēs iapetiōidas gnis primordia nr̄i.Dissimili finxisse māu quoscūq pmethe⁹ excoluit:multūq inexuit æthera limo Hi lōge uētura notāt:dubiisq pati Casib⁹ occurrūt:fabro melior politi deteriore luto prau⁹ quos edidit autor.Quē merito graii phibēt epimethea uates Et nihil ætherii sparsit p mēbra uigoris.Hi pecudū ritu n̄ ipēdētia uitāt.Nec res añ uidēt:accepta clade qrūt.Et seri trāsacta gemūt. ℭ Vascōes ut fama ē alimētis talib⁹ usi.uascōes hispāniæ populi a metello romāorum duce obsessi i tātā famē cōpulsi sūt ut hūana carne uescerent. ℭ Produxere aias lōgi⁹ uixerūt. ℭ Veniā da.qs ue de.ui.ab.uiris tāta plenis cōstātia. ℭ Meli⁹.q̄ cātabros. ℭ Zenonis pcepta monēt.q sūmo fuit phūs ingenio cuius inuētorum æmuli stoici noiantur. ℭ Nō.n.oia.subaudiēdū putāt:quædā putāt p uita facienda.

MAN. ℭ Vnde.s.eē pōt. ℭ Metelli.de. Qu. Metello dicit q a Pompeio ad oppugnādū sertoriū in iberiā missus ē:tradit Apianus li.i. ℭ Athenas.i.disciplinas i athenis traditas a philosophis:de qb⁹ Cice.in orone p.L.Flacco:sic ait.Adsunt Athenienses.Vnde humanitas doctrina.religio.fruges.iura.leges ortæ:atq in oēs terras distributæ putantur. ℭ Gallia causidicos.superi⁹ ait in sat.vii.Nutricula causidicorum. ℭ Gallia facunda aūt inquit. Quia in lugduno exercebat causæ: & ibi oratores certabāt:qd' latius explicuim⁹ ibi. ℭ Aut lugdunensem rhetor dicturus ad aram. ℭ Thule.apud Stra.& Diony.atq Eustachiū.q græce diligentissime orbis situm scripserunt θοῦΛη.i.thule legit insula in ultima septentrionis parte Thule inq̄ per th & u sequente.Strabo autem sic ait.De thule item obscura est historia propter eius in ultima loca remotionem.hanc si quidem ad septentrionem expositam locant:Solin⁹ quoq de britannia loquens ait.Multæ & asiæ circum britanniam insulæ.Equibus thule ultima:ultra thulē accepimus pigrum esse & concretum mare. ℭ Nobilis ille.Ordo est:ille tamē nobilis populus &c. ℭ Et saguthus par &c. ℭ Tale quid excusat.Pli.præterea lib.vii.c.y.sic ait.Est inter exempla in uterum protin⁹ reuersus infans sagunthi:quo anno ab Hannibale deleta ē. ℭ Populus.s.uasconum. ℭ Sagūth⁹.hæc urbs ultra iberum sita est in radicibus montis:diu hispanos a celtiberis diuidit.circiter mille passus distās ab mari. Cuius incolæ & copia terrestrium fructuum:& multitu

Athenarum inuenta · Thule · Sagūtinus infans · Saguntinus

Pro uita facienda putat sed cantaber unde
Stoicus antiqui præsertim ætate metelli:
Nūc tot⁹ graias nostrasq hēt orbis athenas
Gallia causidicos docuit facunda britannos
De conducendo loqtur iā rhetore thyle.
Nobilis ille tn̄ populus quem diximus & par
Virtute atq fide:sed maior clade saguntus
Tale quid excusat:mæotide sæuior ara
Aegyptus.quippe illa nefandi taurica sacri
Inuētrix hoies.ut iam quæ carmina tradunt
Digna fide credas tātū imolat ulterius nil
Aut graui⁹ cultro timet hostia qs mō casus
Impulit hos:quæ tāta fames infestaq uallo
Arma coegerunt tā detestabile mōstrum
Audere:an ne aliā terra menphitide sicca
Inuidiam facerent nolenti surgere nilo:
Qua nec terribiles cibri nec britōes unq̄:
Sauromatæq truces aut imanes agathyrsi:
Hac sæuit rabie immane & inutile uulgus:
Paruula fictilibus solitū dare uela phasellis

dinis incremento & uirtute militari, cæteris hispaniæ populis præstabat: huius fines in festo exercitu igressus Hanibal peruastatis passim agris ad obsidionē urbis ois machinas admouit. demum octo continuis mēsibus animo & corpore fatigatis. Sanguntum ui cæpit. Quæ ciuitas compluribus annis ante Hannibalis ætatem fidei romanorum comendata fuerat. hæc ex polybii li. tertio. Meminit & Liui. li. xxi. obsessa autem ciuitas maxima fame laborabat. attū humana carne abstinuit passaq; est excidium ut romanis fidem seruaret. Quam rem Syllius in fine li. ii. ample descripsit. ℂ Tale qd excusat: quoniā obsidione & fame coacti sunt Vascones uesci humana carne. ℂ Mœotide seuior ara: Strabo li. xi. Et Plin. libro. vi. scribunt Mœotim lacum esse in scythia: qui tanaim recipit. iuxta erat tēplū Dianæ tauricæ: ad cuius arā uiui hospites immolabātur. Est ibidem Albania regio: ubi colebatur luna præcipue: eique seruum mactabat sacerdos. quem p annum sumptuose alebat. ut idem Strabo meminit dicto libro. ℂ Monstrū ut hominē essent. ℂ Terra mēphitide: memphis ægyptiorū regia: urbs magna erat & populosa. & secūda post Alexandriam. ℂ Auctor ē Strabo libro. xvii. ℂ Inuidiam odium indignationem ad irritandū nilum. Thrasilus ut aiunt. Busiridem docuit immolare hospites: quum affirmasset nec humana pluuias impetrari posse ab ioue: sed primus occisus est. hinc ait Ouidius in ibim. ℂ Vt qui post longum sacri monstrator iniqui. Eduxit pluuias uictima cæsus aq. Et lib. i. de arte: Dicitur ægyptus caruisse iuuātibus arua Imbribus atq; annos sicca fuisse nouem. Quum thrasylus busirim adit: mōstratq; piari. Hospitis effuso sanguine posse iouem. Illi Busiris fies iouis hostia primus. Inquit: & ægypto tu dabis hospes aquam. ℂ Nolenti surgere nilo. Plin. libro. v. scribit. qd nilus certis diebus auctu magno p totam spatiatus ægyptum fœcūdus innatat terræ. Diodorus autē lib. i. docet. Nilum incipere crescere Solstitio æstiuo. cessare autem æquinoctio autūnali. de qua re plurima & Plinius & Diodorus. ℂ Qua. s. rabie. ℂ Nec scilicet sæuierunt. ℂ Cymbri: populi sunt germanorum. qui lingua gallica teste festo: latrones dicuntur hos marius solus fugauit: & castris exuit magno corpore horrendisq; oculis erant ut scribit Plut. in Marii uita: diximus & plura in sat. viii. ℂ Britones: germaniæ populi: teste Tacito. ℂ Sauromatæ: de iis uideto in saty. ii. ℂ Agathyrsi: populi sunt i scythia: iuxta Sarmatas qui ora artusq; pingebāt ut q̄q; maioribus p̄starent. ita magis uel mius. Cæterum iisdem omnes notis: & sic ut ablui nequirent: auctor est mela ac sæuit rabie imbelle & inutile uulgus: sic iacet carmē in textu antiquo: nec fit Synaloepha in rabie. ℂ Vulgus: scilicet tentyritarum. ℂ Fictilibus phasellis. Strabo libro. xvii. scribit q̄ a septem nili hostiis partes quædam obruptæ & in totam insulam dispartitæ multos riuulos insulasq; fecerunt: ut tota isula sit nauigabilis fossis i fossas alias diuisis: quæ tāta facilitate nauigant: ut nunnullæ testaceas scaphas habeant. Insula autem illa. Delta nominantur a mari duobusq; nili fluentis facta. Delta uero dicitur propter figuræ similitudinem: habet enim triangulū. Virgi. item li. iiii. g. ait. Et circumpictis uehitur sua rura phasellis: per id autem satyrus poeta eorum mollitiem ostendit & tamen humana carne uescuntur.

Meotis taurica Diana Memphis Thrasylus Cymbri Britōes Agathyrsi Delta insula Phalesi fictiles

ℂ Cantaber. Cantabri hispaniæ populi oceani refusione ab asturibus separabant̄ tam immani feritate: ut plærīq; ab hospitib⁹ capti. & suffixi crucib⁹ pæana cecinerint: domiti ab augusto auctor strabo. uñ stoicus: hoc ē ignorabāt̄ p̄cepta phiæ Vascones & Cātabri. ppterea ederūt hoiem in obsidione. ℂ Metelli antiq. ad drīam aliorum Metellorum: de q̄b⁹ Pli. multa in. vii. hic fuit q aduersus Sertoriū pugnauit. extrema ætate luxuria notat⁹: de quo historiā scripsit Salusti⁹. ℂ Athenas græcas. i. disciplinas græcas & philosophicas: q. d. iā oēs nouimus p̄cepta phiæ: ut excusatio nō fit si hoiem edim⁹. ℂ Maior clade: nā sagūth⁹ i hispāia ab Hānibale obsessa ē & ad extremā famē cōpulsa: ut Liui⁹ scri. & Silli⁹ cecinit. ℂ Ara meo. Meotis palus scythiæ quā accolæ temerrādā appellāt qd significat matrē moris auctor Pli. i ca regiōe mactabant̄ hospites ad arā Dianæ notissima historia: & albāi ut auctor ē Stra. supra pōtū seruū saginatū p annū lūæ mactāt. ℂ Anne. al. i. si dii irati ægyptiis nollēt nilū inūdare ægyptū ægyptii nō possent ulla maiore ac magis ipia ultiōe trahere eos i Inuidiā q̄ uesci carnib⁹ hūanis. ℂ Nolēti sur. ni. i. inūdare agros ægyptios uñ feracitas ægyptia cōstat. ℂ Britones: populi germaniæ a britone filio terræ cuius Mānus fuit filius: auctor ē Cor. de sauromatis añ dixim⁹. ℂ Agathyrsi populi scythiæ ab agathyrso hercu. filio auro & opibus luxuriantur. ut scribit Herodo. de his plura alibi. ℂ Phasellis fictilibus. Strabo scribit fossas esse in ægypto quæ tanta facilitate nauigantur ut nōnullæ scaphas testaceas. i. fictiles habeant: alibi præterea idem est auctor Pactonem esse in ægypto nauiculæ genus textæ ex uiminibus: hæc āt ait ut ostendat tanto minus hic ignoscendum est cum molles & effœminati uescantur carnibus humanis qd nō faciunt feri populi.

DO.

ℂ Cantaber. i. uasco. Nā uasconū saltus in regiōe cantabrorū locatur. ℂ Antiq p. æta. me. aut Metello cōsule hæc passi fuere uascōes: aut ipo metello eorum urbes obsidēte quo tpe miss⁹ ē i hispaniā ad ſtoriū debellādū ℂ Gallia cau. do. fa. bri. in gallia nobilissimi fuerūt rhetores: Vatien⁹ & Stati⁹ tolosan⁹ & hic erit sēsus iā ad peritissimas & imanes gētes græcorum artes penetrarūt: qñ britānorum filii i gallis agēdarum causarum discāt rōnem & præcepta. ℂ Sagūth⁹: hispaniæ ciuitas amica & socia populi Romāi: q̄ obsidēte Hānibale cū extrēa patere tur: nec nisi p uim capi posset ciues cōgestis i publicū bonis ignīq; incēsis: semet i flāmas iniecerūt: ne. s. hosti quicq̄ p⁹ expugnatā urbē superesset. ℂ Meotide sæuior ara. iuxta meoticā paludē tēplū dianæ tauricæ. ad cui⁹ arā uiui hoies imolabāt̄: sed crudeliores pbat ægyptios q sine exēplo cæsos hoies deuorarēt. ℂ Taurica. cheronessus taurica magna ē figura & magnitudie par pelopōnesso adhærēs hostio meotidis: incolit̄ a scythis q tauro scythæ dñr a mōte tauro q illic est quam rem & Herodotus i historiis tradidit: sed illud sciēdum hunc montē taurum alium esse ab eo tauro quē orientis montē geographi tradunt. ℂ Terra mēphitide. memphis ægypti ciuitas a qua sæpe uniuersa ægypt⁹ nomen trahit. ℂ Inuidiā. indignationē ad irritandum Nilū. ℂ Nolenti surgere nilo. quo inundante ferax fit ægyptus: iccirco accolæ fluminis scelere & inhumana aliqua crudelitate solebant ad incremēta & inundatiōes irritare: qd diri sacrificii gen⁹ primū bu

MER.

Rhetores galli Sagunthina clades ara diāæ Taurica Tauro scythæ Taurus mons

Ouidi⁹ syridis q regnauit in lybia traditū fuisse docet Oui. in arte amandi. Dicit̃ ægyptus caruisse iuuantibus arue.
Cimbri Imbrib⁹ atq; ãnos sicca fuisse nouē. Cū trasius busyrim odit mõstratq; piari. Hospitis effuso sãguie posse io uē. Illi busyris fies iouis hostia prius inqt & ægypto tu dabis hospes aquã. ℂ Terribiles cimbri imanes ac fe roces fuisse cimbros in cõmentariis belli gallici legimus: hi ꝑ inopiam coegerunt gallos corporib⁹ eorum: q ætate ad bellū inutiles uidebant̃ uitam tolerare. ℂ Bitones: galliæ populi. ℂ Sauromatæ. qui & sarmatæ
agathirsi scytharꝫ gẽs imanissima ℂ Agathirsi. populi sũt septẽtrionis: q ptes eas istri icolũt: q maxie ad boream uer gũt: dicti sunt agathirsi: uel ab agathirso filio herculis: uel a thirsis quos ferebant i festis liberi: ſi Eustachius.
ℂ Antiqui ꝓserum ætate metelli. qa & iuniores fuerũt multi. ℂ Nũc totus graiás nr̃asq; habet orbis athe
VAL. nas. hoc dicit & græcæ & latinæ litteræ iã uniuersũ hoc tpe orbē bonis istitutiõibus ibuerũt: athenas aũt ꝑ quouis celebri ad disciplinas capessẽdas loco posuit. ℂ De cõducẽdo loqt̃ iã rhetore thyle. q̃ in britãnia eit ultima. Solinus multæ & aliæ circũ britãniã isulæ e qbus thyle ultia in q æstiuo solstitio sole de cancri sidere faciẽte trãsitũ mox pœnæ nulla brumali solstici. : dies adeo cõduct⁹: ut ort⁹ iũct⁹ sit & occasus. Suidas uero thulis a gypti ingt rex ad oceanũ usq; ac ex eis isulis unam thulē nominauit q̃ si hæc sit nõ hypsilon sed u litterã secũdã habebit. Sed maior clade saguntus q̃ diruit Hãnibal: cuius exitiũ Liuius exactissime: ut omnia exposuit. ℂ Tale qd. hoium in hoies feritatem: ut se suaq; q̃ hosti dedere ferro igniq; maluerint absumere. ℂ Mæotide sæuior ara. ægyptus. mœotis in põto palus fuit ibi quoq; taurica fuit ara ad quã dianæ hospi tes imo labant̃. nota historia est: sed hos truces ritus ægyptus supat. ℂ Quis mõ casus ipulit. hos ægyptios. ℂ Tã de. mon: au. ut humana carne uescerent̃. ℂ Terra mẽ. sic. ñ exundãte nilo. pro tota ægypto nũc mẽ phis accipiẽda: & mẽphitide ꝑ mẽphitica. ℂ Inuidiã facerẽt. q; negãti aq̃s nilo humana carne uelle prouoca re uiderent̃. ℂ Qua nec ter. cim. ordo est sæuit hac rabie ibelle & inutile uulgus patuula fictilibus solitũ dare uela phasellis & breuibus pictæ remis icũbet testæ q̃ terribiles cĩbri & sequũt̃. ℂ Qua nec te. cim. quos marius arpinas debellauit. ℂ Nec bri. q olim gallicã dictã nũc britãniã colunt. ℂ Aut im. aga. scythiæ po puli q ab herculis & echidnes filio agathyrsi sunt noiati: ut auctor ẽ Herodotus. ℂ Phaselis: nauiculis.

Et breuibus pictæ remis incumbere testæ
Nec pœnã sceleri iuẽies nec digna parabis
Supplicia his populis i quorꝫ mẽte pares sũt
Et similes ira atq; fames. mollissima corda
Humano gñi dare se natura fatetur . . . sus.
Quæ lachrymas dedit hæc nr̃i ps optia sen
Plorare ergo iubet causã lugentis amici
Squaloremq; rei pupillũ ad iura uocãtem
Circunscriptorem cuius manantia fletu
Ora puellares faciunt incerta capilli.
Naturæ imperio gemimus cũ funus adultæ
Virginis occurrit uel terra clauditur infans
Et minor igne rogi qs. n. bonus & face dign⁹
Arcana qualẽ cereris uult esse sacerdos
Ulla aliena sibi credat mala: separat hæc nos
A grege mutorum atq; ideo uenerable soli
Sortiti ingenium diuinorumq; capaces
Atq; exercendis capiendisq; artibus apti.
Sensum a cælesti demissũ traximus arce
Cui⁹ egent prona & terrã spectãtia mundi
Principio indulsit communis cõditor illis
Tãtũ aías nobis aíum quoq; mutuus ut nos
Affectus petere auxiliũ & præstare iuberet

MAN. ℂ Ira atq; fames. similes sunt: ideo dicit: quod per irã facere id quod uix ꝑ famẽ egissent. ℂ Mollissima: pitissima. Hæc nostri pars optima sẽsus: sic iacet in antiquo textu. optima aũt pars dicit nostri sensus: qd pietatẽ lachrymãdo ostẽdim⁹. ℂ Plorare ergo iubet. Seneca ẽt episto. Cxvii. sic ait. Naturale est opinionib⁹ hominũ tãgi: & aduersis cõtristari. ℂ Iubet: natura. ℂ Causam lugentis amici: solebant causidici mr̃es uxores: liberos: ante iudices ꝑducere: ut lachrymis ad misericordiã mouerent̃. Quã quidem rẽ latius ostẽdimus in satyra. vii. ibi: Quando licet Basylo flentẽ deducere matrem? ℂ Circũscriptorem: bonorũ ipsius raptorẽ ℂ Incerta: nõ. n. discerni possunt: an maris: an puellæ sint ora propter crines &c. ℂ Et minor igne rogi: in-
Dentiũ ortus fans enim prius genito dente nõ cremabat̃. Nascunt̃ aũt dentes homini septimo mense: postq̃ natus est: ut
Syllæ pyra docet Pli. lib. xi. Sylla aũt prim⁹ e patritiis Corne. igni uoluit cremari: timẽs suo corpis accidere posse: quod mario acciderat ipse. n. erui fecerat. Auctor est Ci. li. ii. de legib⁹. ℂ Et face dign⁹ arcana i festis cereris ma tronatum pudicitia exigebatur: & etiam uiri integri-
Cereris festa. tas: qui enim currentes facem tenebant integerrimi: & sine uitio eligebantur. Nunc uero dicit poeta: non esse pium aliquem: qlis in cereris sacris requibat̃. Plura diximus de cereris sacris i sat. vi. ibi: paucæ adeo ceteris uictas contingere dignæ. ℂ Ulla aliena sibi credat mala. Chremes terẽtianus comœdia tertia inquit Homo sum: humani nihil a me alienũ puto. Et Seneca epistola: cliiii. ita ingt. Cõmodis oium lateris: moueatis incõmodis: & memineris quæ præstare debeas q̃ cauet̃. ℂ Hæc pietas. s. ℂ Soli nos. ℂ Diuiorꝫq; ca
Hominum affectio paces. Cicero in lib: de natura deorũ: scribit: qd deus primũ hoies humo excitatos celsos & rectos ꝯstituit: ut deorum cogitationẽ: cælũ ituẽtes cape possẽt. Sũt
Hominũ figura recta. n. ex terra hoies ñ ut icolæ atq; habitatores. sed qsi spectatores superarꝫ rerꝫ atq; cælestiũ qrũ spectaculum ad nullũ aliud gen us amãtiũ ptinet. Sensus ãt interptes ac nũtii rerꝫ i capite tãq i arce ad usus necessarios & facti & collocati sũt. ℂ Nã oculi tãq speculatores altissimũ locũ obtinẽt &c. ℂ Indulsit cõcessit. ℂ Cõditor creator. ℂ Illis. s. brutis aíalibus. ℂ Animas qbus uiuerẽt. ℂ Animũ mentem. itellectũ. rationẽ. De iis ãt
Affect⁹ late dictum est in sat. i. ibi paulatimq; anima caluerunt mollia saxa. ℂ Affectus dicitur passio. uoluntas fiducia amicitia. Dicitur temtira & odium. De quo latius libro. ii. ethi. habetur.

ℂ Dignus

¶ Dignus face arcana: cereris. i. de qua multa diximus illic: q̄lia secreta coluerunt orgia teda. Papinin⁹ Vo tiuā taciti lassamus lāpada mystæ. est āt piphrsis homis pii: nā ipii uoce p̄conis submouent̄ a sacris Cereris: scribit Trāquillus in Nerone. q. d. Iuue. qs nunc ē pius q̄lem oportet eē i sacris cereris. Fidentinus uero clunicus hunc locum a præceptore suo non discedens ita interprætatur: quod debemus existimare aliena nostra esse quemadmodum mala Cereris fuerunt mala atheniensium: qui laborarunt sterilitate rapta proserpina. Vide quo supplicio dignus sit qui hunc locum ex malis exponit: quod enim bona diceret cum praue exponeret: credo eum uoluisse blandiri præceptori in eo doctior aut sapientior uideretur. DO.

¶ Hæc nr̄i ps ultima sensus: ultimā partē lachrimas appellauit: q̄s p motu aio℞ fundim⁹. Iudices quoq; sæpe ita ptutbatu℞ orōne dicētis: tū squalore rei: tū fletu pupilli ut a lachrymis nō tēperent. ¶ Dare uela uiū ut magni tradunt auctores: nūc fictili. nunc plicatili nauigant cymba: utpote ex corio siue papyro facta. MER.

¶ Fasellis. i. uiuaculis. Vir. Et circū pictis uehit̄ sua rura fasellis. ¶ Ora puellares faciūt icerta ca. illi. sic Hora. de gige. Q uē si puella℞ insereres choro mire sagaces falleret hospites: Discrimen obscuro solutis crinibus ambiguoq; uultu. ¶ Et fa di. ar. in festis cereris non solū matrona℞ pudicitia exigebat̄: sed ēt integritas uiri. Nā q currētes faces tenebāt integerrimi & ab oi uicio mūdi eligebant̄. & maxie in misteriis q̄ silētio p̄cipue colebāt̄: muto℞ bruto℞ & irratioāliū. ¶ Tm̄ aias nobis aium quoq; hoc interest inter aium & aiam: q aia est qua uiuimus aius quo sapimus: uñ p rōnē mutuus & socialis nascit̄ affect⁹: ex quo ea parāt q̄ ad societatē hūani gn̄is necessaria sūt: & i unū hoies cōpulsi relictis siluis & nemorib⁹ domos extruere urbes incolere: demūq; uitā mitiorē atq; ciuilē degere ceperūt. ¶ Migrare uetusto de nemore: scribūt poetæ priscos homines primū habitasse nemora & siluas. tū ut tuti⁹ uiuerēt urbes muro cinctas: & turrib⁹ munitas incoluere. Anim⁹ Anima

¶ Et breuibus pictæ remis incūbere testæ. nauigio q lōge nauigantibus natare in mari testa uideat̄. Pictæ uario colore distinctæ. ¶ Mollissima cor. q̄ miseratione cōmoueri soleāt: at ægyptiis inata q̄dā uī ad necādos hoies crudelitas. ¶ Hæc nr̄i ps op. sen. nā ingt duce laudamur. honoramur. culpamur. cōtēnimur. ¶ Cāz di. ami. si qs reus se defenderit. ¶ Squaloreq; rei. i. reū ad iudices p̄ductū squalidū & formidine iudicii p̄ferēdi p̄territū. ¶ Circūscriptorē. deceptorē. ¶ Cuius pupilli. ¶ Puellares ca. in os p̄tensi sexū incertū uideri faciūt. ¶ Face di. ar. nocturna q̄ cereris usi sacerdotes du raptā q̄rerēt p̄serpinā. ¶ Separat hoc nos a græ. mu. ut alio℞ mala i nos quoq; puenire posse arbitremur. ¶ Venerabile soror. inge. igeniū ē uis aiæ siue intētio q̄ sē aia explicat: ac ad incognito℞ cognitionē exercet: exq̄rit ignota igeniū. q̄ ratio discernit: & memoria recōdit. ¶ Diuinorūq; ca. nā nullū extat aial p̄ter hoiem q̄d noticiā aliquā habeat dei. nulla ēt gēs est neq; tā imansueta: neq; tā fera: q̄ nō ēt si ignoret qualē hēre deū deceat: tn̄ habendū sciat. ex quo efficit̄ ut hō deum quasi uñ ortus sit agnoscat. ¶ Atq; ex. ca. arti. apti. inumerabiles reptæ sūt artes docēte natura: quā imitata ratio necessaria solerter cōsecuta ē. ipm̄ āt hoiem eadē natura: nō solū celeritate mētis ornauit: sed & sensus tāq̄ satelites attribuit ac nūcios & re℞ plurima℞ obscura nec satis itelligēda enucleauit: q̄si fundamenta q̄dā sciæ figurā quoq; corpis habilē & aptā igenio hūano dedit. nā cū cæteras animātes abiecisset ad pastū: solū hoiem erexit ad cœli quasi cognitionē domiciliiq; unde descēderat ad loci cōspectū excitauit. uñ & ait. Sensum a cœlesti demissum traximus arce. Cuius egēt p̄na & terrā spectantia mūdi: q̄d & Silius italicus inquit. Nōne uides hoium ut celsos ad sydera uultus Sustulerit deus: ac sublimia finxerit ora. Cū pecudes uolucrūq; genus: formasq; fera℞ Segnē atq; obscenā passim strauisset i aluū. Ad laudes genitū capit si mūera diuū Fœlix ad laudes hoium genus. & Oui. Os homini sublime dedit: cœlūq; uidere iussit & q̄ sequunt̄. ¶ Principio in. co. cō. il. tm̄ aias no. ani. quoq; aiam quā græci ψυχην uocāt dictā ut Augu. ingt ubi de spiritu & aia disserit. q ad uiuēdū aiet corpus hoc ē uiuificet. q̄dā aiūt ab ανεμοσ q aer motus eē uideat̄ qñ interclu so spiritu uiuere nō queāt aialia: iō p uēto aliq̄n ponit̄. Hor. ipellūt aiæ linthea thraciæ: aius āt quem græci νουν uocāt substātia ē: ut beat⁹ Aug. ingt rōnis princeps regēdo corpi accōmodatus. at hæc suo loco huberrime p̄secuti lōgiore tractatu sumus. ¶ Mutuus ut nos af. ira cupiditas uñ cæteri nascuntur affectus. VAL.

Disp̄sos trahere i populū: & migrare uetusto
De nemore & proauis habitatas linq̄re siluas
Aedificare domos: laribus cōiungere nostris
Tectum aliud tutos uicino limine somnos
Vt collata daret fiducia: protegere armis
Lapsum aut ingēti nutātem uulnere ciuem:
Communi dare signa tuba: defendier iisdē
Turribus: atq; una portarum claue teneri
Sed iam serpentum maior concordia; p̄cit
Cognatis maculis similis fera: quando leoni
Fortior eripuit uitam leo? quo nemore unq̄
Expirauit aper maioris dentibus apri?
Indica tigris agit rabida cum tigride pacem

¶ Collata cōiuncta. ¶ Protegere armis lapsū &c. Ci. li. primo de oratore sic. ¶ Quid tā porro regium tam liberale: tam munificū: q̄ opem ferre supplicibus: excitare afflictos: dare salutē. liberar̄ periculis: retinere homines in ciuitate? ¶ Cognati. i. eiusdem generis. ut in quit Fabius. Defendier iisdē turribus &c. Cice. quoq; lb. ii. off. idē asserit: dicēs. hāc enim ob causam maxie ut sua tuerentur resp. ciuitatesq; constitutæ sunt. hora tius item sat. iii. lib. i. ait. Oppida cœperunt munire: & ponere leges. Ne quis fur esset neu latro: neu quis adulter. ¶ Sed iam serpentum. Pli. li. vii. sic ait de homine. Nulli rabies acrior. deniq; cætera animātia in suo genere p̄be degūt cōgregari uidem⁹ & stare cōtra dissimilia. ¶ Leonū feritas inter se nō dimicat. Serpētium morsus nō petit serpētes. Ne matris quidē beluæ ac pisces nisi in diuersa genera sæuiunt. At hercule homini plurima ex homine sunt mala. Hæc illæ. Seneca itē epistola. ca. quarto sic ait. Ab homine homini quottidianum periculum aduersus hoc te expedi hoc in

MAN. Iuuare alios

Ciuitates cur factæ

Hominum sese sæuitia

Perpetuam: ſcæuis inter ſe conuenit urſis
Aſt homini ferrum læthale incude nefanda
Produxiſſe parũ eſt cũ raſtra: & ſarcula tãtũ
Aſſueti coquere: & marris ac uomere laſſi
Neſcierint primi gladios excudere fabri.
Aſpicimus populos: quorum non ſufficit iræ
Occidiſſe aliquẽ: ſed pectora brachia: uultũ
Crediderit genus eſſe cibi: quid diceret ergo
Vel quo ñ fugeret ſi nũc hæc mõſtra uideret
Pythagoras: cũctis aĩalibus abſtinuit qui
Tãq̃ hoĩe: & uẽtri ĩdulſit: nõ omne legumẽ?

tentis oculis intuere. ❡ Nullum eſt malum frequenti
us. nullum pertinacius: nullum blandius. Tempeſtas
minatur ante quam ſurgat. ❡ Crepant ædificia ante-
q̃ corruant. prænunciat fumus incendium. Subita eſt
ex homine pernicies: & eo diligentius tegitur: quo ꝓ-
prius accedit &c. Cicero item libro. ii. offic. ſic. Atq; ut
magnas utilitates adipiſcimur conſpiratione hominũ
atq; conſenſu: ſic nulla tam deſtabilis peſtis eſt quæ nõ
homini ab homine naſcantur. ❡ Produxiſſe. extendiſ
ſe. ❡ Pithagoras. is necare uetuit: ne dum guſtare aĩa-
lia quæ commune nobiſcum ius habeant animæ exer
cens atq; aſſuefaciens mortales ſed faciliorem uictum
ut cibos ſemper parabiles haberẽt: quibus igne ad co-
quendum opus non eſſet. qũiq; aquam ſimplicem bi-
berent. hinc & ſanitatem corpori: & ingenii acumẽ ac
quiri. obſonium illi erat ut plurimum cruda 'uel elixa
olera marinis raro utebatur. riſu abſtinebat & facetiis & iocis. fertur diſcipulos admonere ſolitus. ut illa quot
tidie quum domum ingrederentur dicerẽt. Vbi nam excidi? Quid feci? Quid ex his quæ facere debuit omi
ſi? In ira nihil aut dicendum aut faciendum porro fabarum interdicebat uſu ꝙ uento eſſent plenæ atq; ani-
mato maxime conuenirent. Ariſtoteles ait ideo fabis eum abſtinendum admouiſſe ſiue ꝙ pudendis ſimiles
ſint ſiue ꝙ corrumpant. Deniq; magiſtratus ipſis eliguntur: hæc ex Laertio. Pli. autem lib. xviii. ſcri. Fabam
exiſtimatam eſſe hebetare ſenſus inſomnia quoq; facere ob hoc pythagorica ſententia dãnatam. Velut alii
tradidere qm̃ mortuoꝝ animæ ſunt in ea: qua de cã parẽtando utiq; aſſumit̃. Var. & ob hoc flamine ea nõ
ueſci tradit qm̃ & in flore eius litteræ lugubres reperiant̃. Gellius uero li. iiii. c. xi. ſcri. Ciceronẽ libr. i. de di

Fabis pythagoræ

uinatione aſſere pythagoreis ĩterdictum putari: ne faba ueſcentur qm̃ fabæ habent inflationem magnam
hiſq; cibꝰ tranqllitatẽ mentis quærentibus conſtat eſſe cõtrarius. Sed Ariſtoxenus muſicus. nullo ſæpius le
gumento pythagoram dicit uſum q fabis qm̃ is cibus & ſubduceret ſenſim aluum. & leuigaret populis quo
ꝙ minuſculis & hedis tenerioribus uectitaſſe idem Ariſtoxenus refert.

DO.

❡ Sed iã ſerpentũ: uerba ſunt Pli. in hũc ſenſum ut alter ab altero accepiſſe uideat̃. Pli. deĩq; cætera aĩantia
in ſuo gñe ꝓpe degũt: cõgregare uidemꝰ: & ſtare cõtra diſſimilia: leonũ feritas iter ſe ñ dimicat ſerpẽtũ mor-
ſus nõ petit ſerpẽte: nec maris qdẽ beluæ ac piſces niſi ĩ diuerſa gñá ſæuiũt: at hercule hoĩ plura ex hoĩe ſunt
mala. ❡ Maculis cognatis. i. feris q̃ hẽant eaſdẽ maculas. ❡ Pythagoras Samiꝰ cũ ſentiret aĩos hoĩum poſt
mortẽ migrare in noua corpa: uel hoĩum uel brutoꝝ carnibꝰ abſtinuit ne. ſ. edẽdo ĩ aĩos hũanos ſæuiret: ab-
ſtinuit & fabis quãuis Ariſtoxenꝰ auctore Gel. pythagoram fabas ediſſe: & hædis teneris porculiſq; ſolitũ ue
ſci ſcribat: ſed Callimachus & Cicero & Laertius eum abſtinuiſſe teſtantur. ❡ Non omne legumen: nã fa-
ba abſtinuit. quoniam ut ſcribit Cicero inflationem affert: unde perturbatur animus & mens.

MER.

❡ Sed iã ſerpẽtũ maior cõcordia paraphraſticos ſenſũ plinii expſſit: cuius ſcriptoris uerba ſubiungemꝰ leo
nũ feritas inter ſe nõ dimicat ſerpẽtiũ morſus nõ petit ſerpẽtes: nec maris qdẽ beluæ ac piſces niſi in aduer-
ſa gñá ſæuiũt: at hercule hoĩ plurima ex hoĩe ſũt mala. ❡ Produxiſſe cudẽdo extẽdiſſe. ❡ Neſcierũt: legẽ-
dũ eſt correpta e cõtra naturã. ſic Vir. Obſtupui ſteterũtq; comæ & alibi. Matri lõga decẽ tulerũt faſtidia mẽ
ſes. ❡ Indulſit nõ oẽ legumen. Pythagoras ſamius nõ ſolũ parcẽdũ brutis iuſſit: ſed nec fabã eſitauit. Nam

Faba pythagoræ

ut Cice. auctor ẽ. Faba corpus inflat: & q̃rentibꝰ tranqlitatẽ mentis cõſtat eſſe cõtrariã. Pli.. in naturali hiſto
ria: fabã dicit hebetare ſenſus exiſtimatã fuiſſe. Inſomnia quoq; facere ob hoc pythagorica ſententia dãna-
tã: ut alii tradidere qm̃ mortuorum animæ ſunt in ea: qua de. cauſa parentando utiq; abſumitur. Varro etiã
ob hoc flamine ea non ueſci tradit: & quoniam in flore eius litteræ lugubres reperiantur. Aulus tñ Gel.
ſententia Ariſtoxeni fretus contra ſentit de ſaba ꝙ eã præcipue in legumẽtis pythagoras approbauerit.

VAL.

❡ Diſperſos trahere in populũ migrare uetuſto de nemore & proauis habitatas linquere ſiluas. Vt Cicero.
fuit quondã inquit tempus cũ in agris homines paſſim beſtiarum mõ uagabant̃ & ſibi uictu fero uitã propa
gabant nec ratione animi qcquid ſed plæraq; uiribus corporis adminiſtrabant: inde ſubiungit quo tpe qdã
magnus uidelicet uir & ſapiens cogitauit quæ materia eſſet & quanta ad maximas res oportunitas in aĩs in
eſſet hominũ: ſi quis eã poſſet ducere & ꝑcipiendo meliorem reddere qui diſperſos homines in agros & in-
tectis ſilueſtribus abditos ratione quadã cõpulit unum in locũ & congregauit & eos unã in quãq; rem idu
cens utilem atq; honeſtam. ❡ Tutos uicino limine ſomnos ut collata daret fiducia. fiducia uicinorũ uniuſ-
cuiuſq; ſuæ iuncta potẽtiæ daret ſomnos. ❡ Lapſum: in pugna. ❡ Cõmuni dare ſigna tuba: ſub communi
uexillo tubæ cõcentu moueri ad pugnam. ❡ Sed iam ſerpentum maior concordia: ſed inter ſe iam ſerpẽtes
melius q̃ homines cõueniunt: quæ & humani generis cõquæſtus mala Plinius iquit. Deniq; cætera animan-
tia in ſuo genere prope degũt cõgregari uidemus & ſtare contra diſſimilia: leonum feritas inter ſe non dimi
cat: ſerpentum morſus non petit ſerpentes. nec maris quidem beluæ ac piſces niſi in aduerſa genera ſæui-
unt at hercule homini plurima ex homine ſunt mala. & Horatius. Neq; hic lupis mos: nec fuit leonibus un-
quam: niſi in diſpar feris. ❡ Indica tigris. p indicã & hircanas & quicquid uſq̃ tigriũ eſt ſignificat. ❡ Scæuis
inter ſe conuenit urſis. concordia eſt. hoc mihi uel nobis conuenit & ſimilia hoc eſt decorum. ❡ Conuenit
hoc inter nos: ideſt cõtrouerſia caret: & cõuenit tibi mecum ꝙ dicis: ideſt in hoc quod dicis inter me & te nul

la controuerſia

la controuersia est.& conuenit nobis inter nos.idest concordes inuicem sumus ut hic. utimur & hoc uerbo hoc pacto:ut si dicas portum petiui quanti nauis ueheret:interrogaui de precio conuenit.i.concordes fuimus.℄ Ferrũ lætale.mortiferum.℄ Cũ rastra & sarcula tm̃ assueti incoquere e marris & uomere lassi.rastrum:sarculũ:marra & uomis rustica sunt instrumenta.℄ Cũ rastra & sarcula.ordo est.aspicimus populos quorũ iræ nõ sufficit occidisse aliquẽ:sed pectora brachia uultũ cibi gen⁹ esse crediderunt cum primi fabri lassi & marris & uomere assueti rastra & sarcula tm̃ coquere nescirẽt extũdere gladios.hoc dicit.ueteres illi fabri rem rusticã exercẽtes gladios cudere nõ norũt:nũc uero nõ satis putãt iræ suæ satisfactũ si quem occiderunt nisi eundẽ comedãt.℄ Q uid diceret quantũ detestaret.℄ Vel quo nõ fugeret.uæhemẽter abhorrẽs ℄ Hæc monstra.q̃ pro mõstris haberi possunt.℄ Si nũc hæc mõstra uideret pythagoras cũctis aĩalibus abstinuit q.qm̃ hoĩum aĩas brutorũ corpora quo ad delictorũ oẽm diluissent labẽ subire credidit.idem quoq; plato in timæo cõfirmat:quẽ locũ ut quædã alia Cicero ita in latinũ uertit. Atqui ille q̃ & honeste curriculũ uiuendi antea datũ cõfecerit ad illud astrũ quoquo modo aptus fuerit reuerteẽ:qui aũt immoderate & intẽperate uixerit cũ secundus ortus in figurã mulıebrẽ transferet.& si ne tũ quidẽ finẽ uitiorũ faciet:grauius ẽt iactabit:& in suis moribus simillimas figuras pecudũ & ferarũ transfert:nec malorũ terminũ prius aspiciet q̃ illam seq cœpit cõuersionẽ quã hẽbit in se eius & unius simul innatã & insitã.℄ Tanq̃ hoie.q̃ tectas sub brutis aĩalibus humanas aĩas existimarit.℄ Et uentri indulsit.nõ oẽ legumen.eadẽ de cã.uerũtamen Gellius noctiũ atticarũ li.iiii.oĩa hæc falso dici de pythagora Aristoxeni Plutarchiq; uerbis ostendit & nihil tam libenter q̃ fabas comedisse.unde aiunt id multi opinati fuerint q̃ auersatus ipsas fuerit docet.

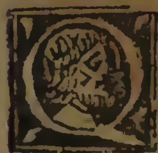
Satyra Sextadecima.

Q Vis numerare queat fœlicis præmia galle
Militiæ?nam si subeantur prospera castra.
Me pauidum excipiet tironem porta secũdo
Sidere:plus etenim fati ualet ora benigni
Q uã si nos ueneris cõmẽdet epistola marti:
Et samia genitrix quæ delectatur harena.
Cõmoda tractem⁹ primũ cõmunia quorũ
Haud minimũ illud erit:ne te pulsare togat⁹
Audeat:immo & si pulsetur dissimulet: nec
Audeat excussos prætori ostendere dentes:
Et nigram in facie tumidis liuoribus offam:
Atq; oculos medico nil promittente relictos.

Argumẽtum Sayræ.xvi.
Vltima militiæ fœlicis præmia narrat.

Q Vis numerat̃ q̃at.Refert pbus huiusce poetæ uitã enarrãs:qbusdã caribus pari dẽ istrionẽ offensum fuisse q̃ qdẽ illa fuerei sat.vii.Q d̃ nõ dãt pceres dabit istrio &c.itaq; p honorẽ militiæ q̃q octogenari⁹ urbe submot⁹ ẽ.missusq; ad pfecturã cohortis in extremã ægypti ptẽ tẽdẽtis.id supplicii gen⁹ placuit:ut leui atq; ioculari delicto par eẽt.hic poeta militiæ cõmoda gallo amico narrat.incõmoda itẽ eorũ q̃ cũ militib⁹ qcq̃ exerceat.Ne paris forte ipi⁹ poetæ militia atq; tedio exularet.Dicit aũt militẽ fortunatũ eẽ debere:nã multũ ualet hora benigni fati:secũdiq; syderis.℄ Militiæ:fuit militia sp honorata.Vñ Aristo.pticula.xviii.pbi:q̃rit cur fortitudinẽ maxie honore psequũt̃ respõ q̃ tñ uirtutũ pcipua nõ ẽ.An qa sp uel ipæ bellũ aliis iferũt:uel ab aliis sibi illatũ patiũt̃.hæc ãt uirtus pusillis utrãq; i ptẽ ẽ.Honorãt uero nõ q̃ optima sũt:sed q̃ optima sibi existimẽt.Et Ci.li.i.de oratore iqt.Q uid aũt tã necessariũ:q̃ tenere sp arma:qb⁹ uel tect⁹ ipẽ eẽ possis:uel puocare iprobos:uel te ulcisci lacessitus?℄ Nã si subeant̃:sensus ẽ:quũ pspera castra subeunt̃ quis Tyro pauid⁹ sim:bono tñ sydere excipiar.℄ Me pauidũ:Pauor ẽ met⁹ mẽtẽ de loco mouẽs.Ex quo illud Ennii.Tũ pauor mihi sapientiã oẽm ex aĩo expectorat.Formido ẽ met⁹ pmanẽs.Timor ẽ met⁹ mali appropinquãtis.Terror ẽ motus cõcutiẽs.Sollicitudo ẽ ægritudo cũ cogitatiõe.Angor ẽ ægritudo pmẽs.Dolor est ægritudo cruciãs.hæc oĩa Cice.lib.iiii.tuscu.scribit.℄ Tyronẽ.Tyro d̃r nouus miles:q̃ fortis cũ sit:ad militiã exercet̃.℄ Plus &.n.plus ualet inqt:& fauet hora boni syderis:q̃ mars licet sit belli deus.Iccirco itaq; ductores aduertere solẽt & expectare psperam syderis horã:quũ castra moueẽ uel igredi oportuerit.Vir.li.xi.ubi primũ uellere signa:Annuerit supi:pubẽq; educere castris.℄ Fati benigni.i.boni sideris:ait.n.Manilius li.iii.sic.Fata quoq;:& uitas hominũ suspendit ab astris.sic fœlix aut triste uẽlit p singula fatũ:de fato ãt plura supi⁹ Veneris q̃ qdẽ Mars ipe adamat.℄ Samia gẽitrix.i.Iuno q̃ martẽ pepit cõcepit.n.illico tacta flore:quodã lecto ab hortis flor deæ q̃ unic⁹ erat:ut hẽtur li.v.fast. Samia arena Iunoni.n.ludi celebrabãt̃ i samo icarei maris pua isula.Cui⁹ tẽplũ oppido aberat ui giti haud ãpli⁹ stadia secũdo littore.ubi dõariũ deæ p̃ q̃ opulentũ &c.Latius tñ uideto saty.xiii.ibi statuamq; bathylli.Apulei⁹.n.hæc & plura scribit.ut ibi ostendim⁹.Diximus & plura in sat.iii.Lactantius præterea libro.i.c.xvii.sic ait.Insulam Samũ scri.Var.prius partheniã noiatã:q̃ ibi Iuno adoleuerit:ubiq; ẽt Ioui nupserit.Itaq; nobilissimũ & antiquissimũ tẽplũ eius & Sami simulachrũ in habitu nubẽtis figuratum & sacra eius anniuersaria nuptiarũ ritu celebrant̃.℄ Cõia toti.s.militiæ.℄ Togatus:non exerces militiam.Toga n.domi utebant̃:in militia uero sagis.℄ Dissimulet:celet.℄ Offam:carnis tumorẽ quendã ob ictum.

Q Vis:penultio loco hæc satyra edita.ẽ a Iuue.sed librariorũ culpa i finẽ trãslata quẽ errorẽ ex codicibus antiquis facile dignoscas:hanc scripsit cum primum uenit in ægyptum in Paridis pãtomimi iuidiã a quo relegatus fuerat falsa honoris specie cohortis præfect⁹.primũ subobscure calamitatẽ suam designat.tũ laudat commoda militiæ ne paris miserũ eum putet & infelicem:quod maxime optabat:ad gallũ amicum scribit.℄ Militiæ fœlicis:nõ calamitosæ qualis est mea.℄ Subean

MAN.
Militiæ honor
Arma tenẽda
Pauor
Formido
Timor.
Terror
Sollicitudo
Angor
Dolor
Tyro
Fatorũ
statua
Mars
Iunonis
Samos
DOD

tur prospera castra.i.si daretur ut iremus in castra sine calamitate ut nunc ueni ℂ Porta nam duæ erant castrorum portæ:quarum altera decima dicebatur. ℂ Excipiat optantis est. ℂ Pauidum epitheton tyronis. ℂ Secundo sydere:non aduerso ut nunc ueni. ℂ Marte:a quo diligit Venus. ℂ Samia genitrix.i.Iuno mater martis q̃ colitur in samo:nam ut scribit Oui.in Fastis natus mars ex Iunone.facta grauida tactu florum. ℂ Quæ delectatur harena:alii aliter exposuerunt.ego intelligo esse allusionẽ nominis ad samũ:ut dicat Iuno samia q̃ delectat̃ samo.nã ἄμμος significat harenã unde samos:strabo tñ samum putat appellatã a summitate:quia inde spectatur Ida & regia Priami:uel a saiis priscis thraciæ cultoribus quorum etiam meminit Archilochus. ℂ Togatus.i.qui non est ascriptus in militiam.

MER.

Quis numerare queat felicis præmia gallæ militiæ: Quæ sint militantium commoda: & quanta illorum libertas ad gallum scribit. Sed illud añ oĩa p̃fatur militi necessariã esse syderis benignitatem:& fati clementiã:sine qua nec gloriosa:nec utilis militia hẽtur. ℂ Et samia genitrix.martem scribit Ouidius ex Iunone genitum contactis deæ genitalibus flore:quẽ zephyrus uim generandi hẽre ostenderat Chloridi uxori quam latini floram uocant. ℂ Samia harena. Samon ioniã significauit.i qua nuptias cum ioue fecit. Vñ hanc supramodũ dea amauit:ubi pie in tẽplo opulentissimo colebat̃. Est ãt insula in mari icario:ex aduersum miletos:ad occidentem eius sita:cuius ager (Vt Apuleius scribit) cũ frumento piger sit.aratro irritus:fecundior oliueto nec uinitori:nec oleri scalpitur. Ruratio oĩs in sarculo & surculo:quorum prouentu magis fructuosa est insula q̃ frugifera:ex hoc puto poeta arenam samiam appellatam:quippe significaturo per arenam sterilitatem insulæ. ℂ Togatus:ad differentiam sagati & armati. Nã domi toga:belli uero sagis utebantur. ℂ Et nigram in faciem tumidis liuoribus offam.hoc dixit quia offæ sigiliniæ non modo commendabant faciem:sed & sugillatis prodesse feruntur.

Vnde mars natus
Samos
Ionia
ruratio
Toga
sagum

VAL

Quis numerare queat fœlicis præmia galle militiæ.ad gallũ de militũ cõmodis & icõmodis eorũ qui cũ militibus aliquid cõtraxerint:scribit licet tñ suspicari hanc satyrã nõ esse Iuuenalis:nã in plærisq; antiquissimis codicibus nuspiã est. ℂ Prospera ca.mihi futura ꝓpicia. ℂ Me pauidũ excipiat.tironem rudẽ militẽ. ℂ Secũdo si.fauẽtibus fatis. ℂ Quã si nos ne. cõmendet epistola marti.q̃ in fabulis a marte dilectissima scribit̃. ℂ Et sa.ge.q̃ delectat̃ ha.martẽ Iuno ex Ioue susceptit ut in.v.iliados ad martẽ Iupiter μητρός τοι μένος ἐστιν ἀάσχετον οὐκ ἐπιεικτὸν ἥρης. ℂ Et subdit.ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐστὶ ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ.at in fastis Ouid.ex Iunone tm̃ genitũ uideri uoluit. ℂ Quæ delectat̃ harena:periphrasticos Iunonẽ dedit intelligi q̃ sami colebant̃. Vir. Quã iuno fertur terris magis omnibus unam.post habita coluisse samo. ℂ Quæ delectatur harena.qm̃ samos arida & fabulosa est ea delectatur ꝙ locus sit editus & multo aere circunfusus.ergo samia harena pro harenosa samo dictũ. ℂ Et nigram in faciem tumidis liuoribus offam.carnis ob illatum ictum tumorẽ offam dicit. ℂ Atque oculos medico nil promittente relictos:ꝙ de eorum salute nil sibi audet polliceri.

MAN ℂ Punire:ulcisci. ℂ Volenti.s.togato. ℂ Bardyacus calceus.idest ciliceus.dicunt enim Bardyacum eẽ sagum in militare ex cilicio.hinc Bardyacus.ca.cũ. hoc loco.designat̃ autẽ Centurio.qui calceis ciliceis qñq; utebantur. ℂ Iudex. Vegetius libro.ii.c.ix.ait sic: proprius aũt iudex erat p̃fectus legiõis. habens continue primi ordinis dignitatẽ:qui absente legato tanq̃ uicarius ipsi ut potestatẽ maximã retinebat tribuni uel cẽturiones cæteriq; milites eius p̃cepta seruabant. Vigiliarũ siue p̃fectionis tessera ab eo patebatur:similes crimen aliquod admisisset auctoritate p̃fecti legiõis a tribuno deputabat̃ ad pœnã &c. ℂ Grãdes suræ:tibialia grãdia.id ãt ait qm̃ solebat eligi Cẽturio:q ect magnis urbib⁹:& ꝓcera statura.qđ & Modestus oñdit. Suræ aũt proprie dicunt̃:q̃ carnis copia parte tibiæ posteriore cõplent̃. Vt interpres phi.lib.ii.de aialibus scribit. ℂ Subsellia:de subselliis:tribunalib⁹&c. Latius supra ℂ More camilli seruato. Camillus in obsidione ueiorũ instituit.ne milites extra uallũ litigarẽt:quo sp mãdatis cõsulis cõtra hostes pugnaturi p̃sto eẽnt.de quo Liuius li.v. ℂ Iustissima:alterius uerba sũt. ℂ Cognitio.inquisitio examen. ℂ Tota cohors.tñ ẽ inimica poetæ uerba.hinc optime Ennius teste gellio lib.xix. c.ix.inqt:pellit̃ e medio sapientia:ui gerit̃ res: spernitur orator bonus:horridus miles amat̃. ℂ Tñ quis iustus Centurio fuerit. ℂ Cohors: Vegeti⁹ scribit li.ii. ꝙ prima cohors (nã decẽ erãt in legione) pedites hẽbat.c.v. Equites loricatos.ca.xxxii.reliquæ pauciores habebant. De cohorte plura diximus in sat.i.ibi. Curã sperare cohortis. ℂ Manipli. Manipulus auctore Modesto & Vegetio lib.ii.dicebat̃.qa cõiunctis manibus pariter dimicabãt Erat ãt peditũ continebatq; secundum alios peditos.cc.nã in legione erant Centuriæ.lx.Manipuli.xxx.cohortes.x.ut cynthius li.vi notauit

Iudex militũ
cẽturio
suræ
Milites amatur
cohors
Manipulus
Legio
Cẽturiæ

Bardyacus iudex datur hæc punire uolenti
Calceus: & grandes magna ad subsellia suræ
Legibus antiquis castrorum: & more camilli
Seruato: miles ne uallum litiget extra:
Et procul a signis: iustissima centurionum
Cognitio est igitur de milite; nec mihi deerit
Vltio si iuste defertur causa quærelæ.
Tota cohors tamẽ est inimica: oĩsq; manipli
Consensu magno officiunt; curabit ut sit
Vidicta grauior: q̃ iniuria; dignum erit ergo
Declamatoris mutinensis corde uagelli:
Cũ duo crura habeas offendere tot caligatos
Milia clauorũ quis tam procul absit ab urbe
Præterea quis tã pylades molẽ aggeris ultra
Vt ueniat̃; lachrymæ siccentur ꝓtinus: & se
Excusaturos non sollicitemus amicos:
Da testem iudex quem dixerit; audeat ille
Nescio quis pugnos uidit; qui dicere uidi

auctore

auctore gellio lib. xv. c. iiii. De Maniplis ꝑterea Oui. li. iii. fast. sic pertica suspensos portabat lõga maniplos Manipu
uidelicet fœni. Vnde Maniplaris nomina miles habet. ℂ Curabitis uos togati & offēsi. ℂ Ergo si talia tor li cohor
te curabitis. ℂ Vindicta grauior. Vindicta nominatiuus ē. ultima hic producit sequenti positu. ℂ Dignū tes
res digna. ℂ Corde: audacia & temeritate. quare miles nõ timeret. Pli. li. xi. de corde ait. ꝙ bruta existimant
aialium. quibus durū riget. Audacia quibus paruū est pauida quibus prægrande. ℂ Declamatoris uagelli:
illius temerarii causidici. malas. n. causas agitabat. & periculo obiectans: qualis hæc foret si inermis militē ac
cusaret. ℂ Tot caligatos. i. tot manipulares milites. Erat. n. manipularium caliga. Sueto. nāq; scri. hoc mō
Caligula cognomē castrensi ioco traxit: qa manipulario habitu inter milites educabat. ℂ Milia clauorū. clauata
i. tot milites: q tibialibus utunt multis clauis impactis. Clauata iquit festus dñr. ut uestimenta clauis intexta
aut calciamenta clauis infixa. ℂ Ab urbe. i. ab urbanitate & prudētia. ut putet id agendū esse. ℂ Tam pila
des. tā amicus uti oresti pilades fuit pro quo sanando tauricæ ara periculū subire uoluit: tibi. n. diximus q̄sq;
hospes mactabat: & furiosi sani fiebant. Cūq; fuisset Orestes dicimus: dicebat pilades nõ uerū esse. nam ipse
decimus. Id aūt ut pro amico moreret agebat. Quā rē plene scri. Naso li. iii. de põto. ℂ Quis tā pilades &c. amicitia
Cõtra hāc sententiā Lælius ciceronianus est. ait enim. Ego uos hortari tantū possum. ut amicitiā omnibus
rebus humanis añponatis. Nihil. n. tā naturæ aptum. tā cõueniens ad res uel secundas uel aduersas: sed hoc
primū sentio. nisi in bonis amicitiā esse nõ posse. ℂ Mollem aggeris ultra. i. intra castra. ℂ Protinus statim
accepta iniuria. ℂ Lachrymæ siccentur. Nulla fiat q̄rela. Nemo enim defendere togatos audebit cõtra mi
lites. ℂ Nõ sollicitemus: nõ uexemus. ℂ Amicos: ipsos milites inter se amicos. Dicunt aūt amicitiā mutuā Amici-
beniuolentiā esse. ut scr. Phphilosophus li. viii. eth. At cicero sic. Est aūt amicitia nihil aliud: nisi oium diuina tia quid
rum humanarūq; rerum cum beniuolentia & charitate summa cõsensio. ℂ Excusaturos se apud cēturionē
scilicet. ℂ Da testem: ostendit ꝙ togatus si posset testem producere. nullus præbere auderet milites testimo
nium aliquod uerum. Ipsi uero milites facillime falsos inuenirent in eorum auxilium. ℂ Quem dixerit: sup
ple admittere uelle. ℂ Audeat ille: ordo est. ℂ ille nescio quis: qui pugnos uidit: audeat dicere uidi. ℂ Vidi uidem⁹
Videmus proprie animo. Oculis cernimus: confunduntur autem. Cicero ad Aulum Torquatum libro Cerni-
sexto. epi. fam. Summa tñ eadem est: idem exitus: quem ego tā uideo aio: q̄ ea q̄ oculis cernimus. mus
ℂ Bardyacus: hūc locū deprauatū emēdauim⁹ codices. n. fermeoēs hñt. Bardaycus: ut ēt Fiden. legit affir DO.
mās eē propriū nomē iudicis & nescio q̄s fabulas afferens: licet demū addiderit sñiam nostrā, sed cõfusam &
impfectā: a ueteri. n. & stulta discedere nõ poterat: nos bardiacū legim⁹ ex uersu Mar. lassi bardyacus ꝙ euo
cati. bardyacus. nē sagulū militare ex pilis caproꝝ: ut ex Var. Vir. Columela illic dixim⁹: discit ab hirsuta
iaculū torq̄re capella: hic accipi bardyacū epithetō calcei: ut ex habitu designet cēturionē q & calceis ciliceis
utat & grādiorib⁹ tibialibus talas calcet udones apud Mar. inscribunt. ℂ Calceus bardyacus. i. ciliceus &
grādes suræ: dat iudex. i. cēturio utens calceis bardyacus & grādib⁹ tibialibus eligit iudex tibi togato si uo
lueris accusare militē a quo sis pulsatus. q. d. miles de milite erit iudex & ei fauebit. ℂ More camilli: nam ca
millus post septimū annū ueientanæ obsidionis cū illuc missus esset ut acrius obsessos urgeret: quos deci-
mo tādē anno redegit in ditionē: milites in castris diligētissime cõtinuit nõ patiens eos euocari ulla: uel iudi
cii: uel aliarū reꝝ necessitate. ℂ Iustissima cognitio cēturionū. i. merito igit cēturio eligit iudex q̄bus uerbis
ostendit se eo loco designasse cēturionē ubi ait bardyacus datur hæc &c. ut exposuimus: nam hoc ad illud re
fertur. ℂ Corde uagelli: uagellum sui temporis audacissimū notat causidicum q malas causas audebat su-
scipere ingens: psuasio ista & defensio ut. s. cum sis togatus & inermis audeas offendere accusando militē bo
ni oratoris nõ est sed temerarii qualis est Vagellus mutinēsis. ℂ Tot caligatos. i. tot manipulares nam ca-
liga erat manipulariū: ut scribit Tranquillus. Caligula inq̄t dictus est q̄m manipulari habitu inter milites ē
educatus. ℂ Tot milia clauoꝝ. i. tot milites q tibialibus utūt multis clauis fabricatis: quod i armis Achillis
sci. Hom. ℂ Tā procul ab urbe. i. qs est tam rudis & rusticus ut hoc ignoret non esse agendū. ℂ Tā pila-
des. i. qs est tā amicus uolens subire periculū ꝓ amico ut pilades ꝑ Horeste. ℂ Vltra mollē aggeris. i. itra ca
stra. ℂ Amici. togati. ℂ Lachrymæ siccent: oñdit nullū genus fauoris i iudicio esse togato aduersus militē
esto inquit omittamus ꝙ non possis flere & lachrymis tuā causam facere miserabilem: esto ꝙ non possis ad
ducere amicū: quia nemo audet uenire: si ēt iure agere uelis tes destitutus omni ope. nā esto ꝙ iudex etiā ue
lit admittere testem tuum: qui uiderit te pulsari. Nullus erit testis qui audeat illud testificari: hūc totū sensū
ignorarunt. Fidentinus & eius præceptor legentes. da iudex dixerit testem: quem subaudi das & ita sensum
confundentes. Nos uero ita exponimus da testem idest esto ꝙ a te sit producendus testis uerberum tuorum
quem iudex dixerit se accepturū. nam do dico: addico: tria uerba erant iudicis ut est apud Macrobium.
ℂ Bardyac⁹ iu. hūc magnam uirū hoium itelligere licet: q militū iras: atq; minas cõtēneret: quē clamosū & MER.
uæhemētē i agēdis causis. Mar. notauit Lassi bardiacus qđ aduocati. ℂ More ca. camillus istituit: ne milites Bardya
extra uallū litigarēt: ut semp mādatis cõsulis cõtra hostes pugnaturi psto essent. ℂ Cognitio. militū cās cen cus
turio uelut pfect⁹ & ptor cognoscit. ℂ Oēsq; manipli. manipli pprie militū dñr & erār i legiõe manipuli tri Manipu
ginta. Dictus ē aūt manipulus qđ imperante Romulo manipulo pro signis uterent in exercitu. Vnde no- li
bilis poeta in fastis. Pertica suspēsos portabat lõga maniplos. Vñ maniplaris nomina miles hēt. ℂ Corde
uagelli. & hūc improbū: & declamātē tabulā hinc colligere possumus. Vt q milites nõ uererēt aiositate sua
quæ a corde pficisci. ℂ Caligatos: a militari caliga caligatus. Vñ dictū est in iure a caligato milite: & cali- Caliga
gatum militē accipere debemus. ℂ Milia clauoꝝ: claui militari caligæ suffigebantur: ut in historiis legimus Claui
unde supradixit. Planta mox undiq; magna. Calcat & in digito clauus mihi militis hæret. ℂ Absit ab urbe. milita-
a b urbanitate ciuili more quippe temerarius & impudens. ℂ Pilades. amicus: ut pilades Orestem dilexit. tes

VAL. ¶ Bardyacus iudex dat̃ hæc punire uolenti. qui horum litem dissoluat rerum ignarum & rudis iudex datur de militibus unus: bardyacus a bardo quod per transpositionem litteræ. r. a græco βραδὺς factum est qua & græci utuntur figura. Home. i tertiodecimo iliados βαρδίστοι ἔεν χαροι ἐσαν καλὶ τρίχεσσιν ποι. qđ ad aium transfertur. Cice. de fato qd socratẽ: nõne legimus quemadmodũ zephyrus notauit physognomõ q̃ se profitebatur hoium mores naturasq̧ ex corpore: oculis: uultu frõte pnoscere stupidũ eẽ socratem dixit & bardum qđ iugula concaua non haberet obstructas eas partes & obturatas esse dicebat. Plautus in persa. nimis tandem equidem pro barda & ꝓ rustica reor habitã esse abste. ¶ Calceus. calceati milites ferro. ¶ Magna ad subsellia. ad tribunal. ¶ Suræ surati & cruribus ualidi milites. ¶ Et procul a signis: a uexillis. ¶ Iustissima cen. cognitio est igitur de milite, deest si ut sit: si iustissima. erant uero centuriones ut inqt Vegesius qui singulas procurabant centurias qui a numero militũ ita sunt appellati. ¶ Si iuste defertur cã q̃relæ. si cui facta tãdem recognoscit̃ iniuria. ¶ Tota cohors. q̃ sub eo cẽturione militat. ¶ Oẽsq̧ manipli. manus militũ manipli uel collecti uiri. Sisenna in tertio historiaꝝ cõiter tñ & tpa singula cõstituit & sicut steterat maniplos obuerti iussit. ¶ Cõsensu ma. offi. nocent & sese opponũt & quasi obsistũt. Dignũ erit ergo declamatoris mutinensis corde uagalli. sapientia uagalli cũ se ueris parabat dicẽdis causis. ¶ Cum duo cru. ha. cũ sis solus. ¶ Milia cla. armatorũ qđ arma clauis cõpacta sunt. ¶ Offendere tot cali. armatos. ¶ Vlpianus de his q in. no. ait p̃tor q ab exercitu demissus erit demissum accipe debemus militẽ caligatũ uel si quis alius usq̧ ad cẽturionẽ uel p̃fectũ cohortis uel alæ siue legiõis. ¶ Quis tã procul absit ab urbe. tam inurbanus & rusticus. ¶ Quis tam pilades. amicus ut oreste pilades. ¶ Molem aggeris. uallum.

Et credam dignum barba: dignumq̧ capillis
Maiorum: citius falsum producere testem
Contra paganum possis: q̃ uera loquentem
Contra fortunam armati: contraq̧ pudorem
Prẽia nũc alia: atq̧ alia emolumẽta notemus
Sacramentorum: conuallem ruris auiti
Improbus aut campũ mihi si uicinus ademit
Aut sacrum effodit medio de limite saxum
Quod mea cũ uetulo coluit puls annua libo:
Debitor aut sũptos pegit nõ reddere nũmos
Vana superuacui dicens chirographa ligni
Expectandus erit qui lites inchoet annus
Totius populi; sed tunc quoq̧ mille ferenda
Tedia; mille moræ. totiens subsellia tantum

MAN ¶ Dignũ barba & capillis maioꝝ. i. seueritate grauitateq̧ antiquoꝝ. Barba etenim ostendit atrocem animũ qui quidem pro seruanda iustitia nil metuit. ¶ Paganum. i. togatũ: & rusticũ & ab militia remotũ. ¶ Fortunã fœlicitatem. ¶ Pudorem honestatem. ¶ Sacramentorũ. i. legitimoꝝ militũ. erat eni legitima eoꝝ militia: q singuli iurabãt ꝓ rep. se esse facturos: nec discedebant nisi cõpletis stipendiis. i. militiæ tpibus & sacramẽtũ uocabat̃. latius tñ hæc lib. viii. æneid. seruius meminit. Illis aũt q sacramento nõ tenebant̃. licet in castris uersarent̃: tñ nec hostes ꝑlio lacessere: nec ferire fas erat. qđ Cato senior in epist. quadã ad filiũ scribẽs ostendit. Monet enim si missus factus sit: & militiæ tp̃s cõpleuerit: ad urbem ut redeat: aut si rẽanere in exercitu uelit. ab impatore impeteret. ut sibi aduersus hostẽ pugnare & eũ interficere licet. Id an ideo est institutũ qđ nisi ñecessitate coactũ hoiem occidere nõ liceat: qđ qui nec legitime: nec iussus faciat. homicida habend⁹ sit &c. Auctor est Plutarchus i ꝓble. Meminit. & Cic. li. i. offi. ubi quidẽ tractat duo genera decertãdi. ¶ Mihi: ñ militãti. s. ¶ Quod mea cũ uetulo coluit puls ãnua libo. hoc ait: qm̃ ut scribit Dionysius li. ii. Põpilius iussit unũ quẽq̧ circunscribere fundos suos: sacrosq̧ finibus lapides apponere: lapidesq̧ ipsos sacrauit: ioui terminali: statuit deinde eis sacra qũot annis oẽs die cõstituta facere sup locũ ipm coeuntes. sacrificabãtq̧ eis nõ animatũ aliquot: neq̧ enim piũ ẽ cruẽtare lapides. sed pultes & liba atq̧ alias quasdã fructum primitias. hæc ex Dionysio. plura tñ diximus i carmie epodõ ode secũda. ¶ Chyrographa: dicunt̃ a χείρ quod ẽ manus: & γραφη scriptura. Pedianus aũt ait. Inter syngraphas & chyrographa hoc iteresse. qđ in chyrographis tantũ q̃ gesta sunt scribi solent. In syngraphis ẽt cõtra fidẽ ueritatis pactio uenit & nõ numerata quoq̧ pecunia: aut nõ integre numerata pro tẽporalia uoluntate hoium scribi solent. ¶ Ligni: tabellæ: pugilaris. ¶ Annus. i. anni terminus: uel lõga mora: ut fere annus uideat̃: qua qdẽ omnib⁹ ius redderet̃. sed militib⁹ omni tpe ut dicit inferius p̃stabat̃ agendi tp̃s totius populi id ait qm̃ ex oibus tribubus iudices eligebant̃. q totũ populũ referebãt. Vñ Asconius li. ii. Verrinaꝝ: ubi Ci. ait. Quinq̧ &. xxx. exponit ac per has totus popul⁹ romãus. Dictæ aũt sũt tribus a tributo dãdo: Aut qa prio tres fuerũt. Vñ etiã tribũi dicti. Taciẽsis una a Tacio rege Ramnes altera ab Romulo luceres altera ab luco mẽte. siue lucretio. siue ab luco quẽ asylũ uocauerat romulus. ¶ Tũc. postq̃ uenerit agendaꝝ litium & causaꝝ tp̃s. ¶ Subsellia: iudicũ sedes. Vnde & Pli. li. ii. epistola ad maximũ ita inqt hæc p̃cio ternis denariis. s. q̃libet numerosa subsellia implẽt̃. de subsellis cẽtũuirũ intelligens uti & hic Iuuenalis: festus uero Centũ quinq̧ iudices fuisse oñdit. ait. n. sic: centũuirilia off. iudicia a centũuiris sunt dicta. Nã cũ essent romæ. xxxv. tribus. q̃ curiæ sunt dictæ: terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicãdũ. qui centũuiri appellati sunt. & licet qnq̧ amplius q̃ centũ fuerit: tñ quo facilius nominarentur. Centũuiri sunt dicti: De curis ãt. xxxv. idem Festus late scribit. Quomõ uero forte eligebantur uideto in sat. xiii. in principio. ¶ Totiens subsellia tm̃ sternuntur: nec. n. iudicia exinde dabant̃ hoc aũt ait qm̃ sæpe numero accidebat: ut auctores causarum noctis aduentu. Causæ actionẽ explere non possent: hinc ait Pli. li. iiii. epistola ad ursum: Actionem meã ut ꝑlia solet: nox diremit ægerã horis tribus & dimidia: superat sesquihora. Nã cũ ex lege accusator sex horas nouẽ reus accepisset ita diuiserat tempora reus inter me & eum qui dicturus post erat. ut ego quinq̧ horis ille reliquis uterentur &c.

Militia legitima

termini sacra

Chirographa

Tribus unde taciensis ramnes luceres

Iudices cv. centum uiri

¶ Dignum

¶ Digni barba:nutriendus inquit erit inter auos & maiores nostros:qui seuerissimi fuere si ausus fuerit hoc testificari. ¶ Paganum.i.non initiatum militiae pagani.n.dicuntur non initiati.sed rustici & rudes. ¶ Sacramentorum.i.militum qui in militiam iureiurando sunt ascripti:& hoc uerbum opposuit ei quod dixit paganum. ¶ Expectandus erit:hunc uersum male ut puto a Seruio acceptum alii interpretes illum sequuti non uere exposuerunt: morem.n.fuisse aiunt ut initio anni perscriberentur:qui essent litigaturi toto anno:quorum causae nisi essent definitae alii non possent nouas lites inchoare.hoc & nusquam repperi & per absurdum uidetur:sed & decepti sunt'quod ait poeta. ¶ Totius populi:non intelligentes hoc referri ad centum uiros iudices nam centum uiri ex.xxxv.tribubus in quas totus populus erat diuisus eligebantur terni ex singulis:centum dicti.ut scribit pompeius quamuis essent centum & quinque hi iudicabant de tutelis:agnationibus:deposito:finibus:ut scribit Ci.aliisque ciuilibus causis:quales hic commemorat iuue.sed longis interuallis ad iudicandum conueniebant:nec.n.centum iudices facile cogebantur omnes: nec perpetuo ius dicebant: Iccirco lites quae apud eos agebantur in multam differebantur diem:Inde ita Tranqllus in uespasiano elegit qui iudicia centum uiralia quibus peragendis uix suffectura litigatorum aetas uidebatur extra ordinem diiudicarent: redigeretque ad breuissimum numerum: & in Domitiano ambitiosas centum uirorum sententias rescidit. ¶ Licet totius populi.i.quae aguntur apud iudices electos ex tribubus & toto populo. ¶ Annus:non duodecim menses hoc loco significat sed longissimam moram & interuallum iudiciorum centum uiralium ut illud apud Terentium: dum comuntur dum ornantur annus est:si inquit uolo agere causam aliquam ciuilem ut de finibus:de deposito:& id genus:necesse est expectem diutissime ante conueniant ad iudicandum centum uiri:apud quos.s.litigandum est. ¶ Sacrum nam sacra fiebant in finibus abrorum quae ambaruualia dicta sunt:qualia celebrat Tibullus quisquis adest ualeat fruges lustramus & agros. fiebant item sacra intra lapidem quem illic fuit aliquis finis agri romani locus est appellatus festi sacrorum amburbiale auctore Stra . & Pompeius.

¶ Paganum rusticum a pagis dictum:unde & pagatim aduerbium apud Liuium per singulos pagos in bello macedonico. ¶ Sacramentorum.eorum militum qui religione auctoritati militaret:& erant hi iusti milites.Nam alii dicti sunt tumultuarii:quando trepidante Italia uicino immo irruente hoste ad arma concurrebatur . Alii fuere euocati qui consulem sequebantur quotiens diceret. Quicunque uult rempublicam esse saluam me sequatur. ¶ Aut sacrum effodit medio de limite saxum.terminum significat:de quo haec Tibullus Nam ueneror seu stipes habet defossus in agro. Seu uetus in triuiis florida serta lapis . Huic sacrificabant agno.Horatius. Aut agna festis caesa terminalibus.Et in fastis. Spargitur & caeso communis terminus agno Coronatum autem(ut idem poeta ait)domini duo de parto diuersa frugibus: hoc est mola:& concisis fauis aspergebant. ¶ Qui lites inchoet annus.seruius in Virgilium sic enarrat propter multitudinem uel tumultum festinantium causae in ordine dicebantur. Vnde oportebat litigantes annum agendarum litium expectare. ¶ Mille tedia:quae litigantes quotidie patiuntur. Sed militantium causa extra ordinem agebantur abscisso nempe & celeri iudicio.

¶ Dignum barba dignumque capillis maiorum dignum grauitate maiorum quam prae se ferebant intonsi. ¶ Contra paga. rusticum. ¶ Improbus:petulans miles. ¶ Medio de limite.termino agrorum. ¶ Puls annua.quam singulis annis in sacrificiis adhibui. ¶ Libo uetulo.sacrificio quod pridem institutum est dum turis numinibus sacrificatur ¶ Expectandus erit qui lites inchoat annus:hoc dicit.erit expectandus qui cum milite litigat annus quo omnes dissolui lites solent. ¶ Inchoet incipiat compositum:ut Iulius modestus putat a chao rerum initio : Verius autem & Flaccus in postrema syllaba aspirandum probauerunt.choum enim apud ueteres mundum significare inde subtractum inchoare. ¶ Totiens subsellia tantum sternuntur.at iudex nullus uenit.

Sternuntur:iam facundo ponente lucernas
Ceditio:& fusco iam micturiente parati
Digredimur:lentaque fori pugnamus harena.
Ast illis quos arma tegunt & balteus ambit
Quod placitum est illis praestatur tempus agendi
Nec res atteritur longo sufflamine litis
Solis praeterea testandi militibus ius
Viuo patre datur:nam quae sunt parta labore
Militiae placuit non esse in corpore census:
Omne tenet cuius regimen pater: ergo coranum
Signorum comitem:castrorumque aera merentem
Quamuis iam tremulus captat pater:hunc labor equus
Prouehit:& pulchro reddit sua dona labori
Ipsius certe ducis haec referre uidentur:
Vt qui fortis erit:sit foelicissimus idem:
Vt laeti phaleris omnes:& torquibus omnes:

¶ Iam facundo ponente lucernas Cæditio: lacernas in antiquo textu legi per la.s.in pluribus tamen lucernas per lu.quod magis placet:Est.n.sensus quod causarum actores noctis aduentu e foro discedebant sine actione aliqua:cum parati ad dicendum essent.quod autem ita intelligendus sit ille locus ostendit.Plinius in epistola ad ursum ut patuit: dixit enim. Actionem meam:ut praelia solet:nox diremit:inde subiicit haec uerba:de Teophane causarum actore:dixit in noctem atque etiam illatis lucernis:patet igitur lucernas legendum non lacernas. ¶ Et fusco iam micturiente: alio iudice.qui diutius actiones audiendo iam lotii pondere grauabatur Vinosum demum ostendit. ¶ Parati:ad agendas causas. ¶ Digredimur:non enim agemus causam ipsam. ¶ Lenta arena: hoc ait quoniam iudicum sententiae prorogabantur habebatur etiam saepius causarum actiones.Praeterea causae ipsae pene infinitae erant quod Pli.li.iiii.epistola ad Valerium paulinum ostendit his uerbis. Proxime quum dicturus apud Centum uiros essem:adeundi mihi locus nisi a tribunali: nisi per ipsos iudices non fuit tanta stipatione caetera tenebantur &c. ¶ Pugnamus: gladiatorum more iter se pugnant causidici. ¶ Balteus ambit:quod milites cigulum e corio habebant bullatum:balteum dictum inquit Varro . ¶ Res gaza.

¶ Sufflamine.oppositione:ab rotis est metaphora:quae sufflamine atteruntur. Est.n.sufflamen quod rotae opponitur.ne recurrat. ¶ Testandi militibus ius. Viuo patre datur.filius familias testari non potest:etiam si pater con

Marginalia: DOM. — Centum uiri — MER. — Tria militie genera — Annus litium — VAL. — MAN. — Balteus — Sufflamen — testandi ius

sentiat: nisi de peculio castrensi: uel q̃si castrẽsi: de qbus ẽt ꝑter patris uolũtatẽ testari potest: Vt in capiti licet de sepultu: in. vi. filius autẽ familias dr̃ q ẽ in potestate p̃ris uel parentis: sicut filius emãcipatus dr̃: qui extra potestatẽ patris ẽ peculiũ castrẽse ẽ qd miles acquirit dũ militat in castris & illud est filii pleno iure: peculium q̃si castrẽse dr̃: quod aduocatus acquirit p̃stando clientulis patrociniũ in causis. Vel qd grãmaticus uel logicus: uel rhetor i scholis sua lucrat̃ opa & labore. ℂ Signoꝝ comitẽ. i. uexilloꝝ. ℂ Merẽtẽ militãtẽ & lucrãtẽ ℂ Captat: blãditiis: & pcib⁹ allicere tẽtat q̃ iure habere nõ poterat. ℂ Hũc militẽ. ℂ Aequ⁹. iustus labor ꝓuehit: auget: ad honorẽ producit. Similiter fere Cicero li. i. de oratore inquit: scribit enim. Iustus ac hõestus labor honoribus: præmiis: splendore decorat̃. Vitia ãt hominũ atq; fraudes: damnis uinculis ignominiis uerberibus: exiliis morte: mulctantur. ℂ Sua propria. ℂ Labori militari. s. ℂ Referre interesse. i. eẽ utilitati: & attinere ad ipsum ducẽ. ℂ Vt: q;. ℂ Qui. s. dux. ℂ Fortis durus & robustus. ℂ Idez dux. ℂ Fœlicissim⁹. Cicero in oratione de laudibus magni Pompeii sic ait. Ego enim existimo in summo impatore q̃ttuor has res inesse oportere. Scientiam rei militaris. Virtutẽ. Auctoritatẽ fœlicitatẽ. hinc & Cæsar li. vii. d̃ bel. gal. ita inquit. Imperatorẽ res aduersæ auctoritatẽ minuunt. ℂ Vt quo. ℂ Oẽs. uel equi uel milites. ait enim supius ut phaleris gauderet equus. Et tacitus li. xvii. de uitellii ingressu in urbẽ ait. Cæteri iuxta suam quisq; cẽturiã armis donisq; fulgẽtes: Et militum phaleræ torquesq; splendebãt. Vtq; in fine apparebit iamiã Dentatus phaleris sepius donatus est. ergo &c. ℂ Læti: supple sint. quod quidẽ euenit: quũ fœlicẽ habuerint Imperatorẽ: sic. n. uictoriã sæpe reportant. ℂ Phaleris. phaleræ equoꝝ ornamenta dicunt̃. Vir. li. v. prim⁹ equũ phaleris insignem uictor habeto: Latius aũt dictum est de phaleris in saty. xi. ibi Vt phaleris gauderet equ⁹ ℂ Torquibus: circulis aureis a collo: ad pectus pendentes. Vege. libro secundo scribit q; aliquibus Torquis aureus solidus uirtutis præmium fuit: quem qui meruisset præter laudem interdum duplas consequebatur annonas. plinius uero libro trigesimotertio. capitulo tertio scribit. q; romani auxiliares quippe externos torquibus aureis donauere. At ciues non nisi argenteis. Præterea armillas ciuibus dedere. quas non habebant externi. Gellius autem li. ii. c. xi. scribit sicinium Dentatũ strenuũ bellatorẽ ob ingentẽ fortitudinẽ appellatũ esse Achillem romanum: pugnasseq; in hostẽ Centum & uiginti præliis. Donatũq; fuisse Torquib⁹ lxxxiii. Armillis plus centum. lx. phaleris item quinquies uiciesq;. ℂ Oẽs uidelicet milites. Gloria lausq; Deo.

Margin notes: Filius familias / Emãcipatus / Peculiũ castrense / Peculiũ quasi castrense / Iustus labor / impatoris uirtutes / Phalere / torquib⁹ / armillæ

DOM. ℂ Lacernas lege non lucernas raro inquit iudicant centumuiri & cum quoq; conueniunt iudicaturi sedent ociosi donec Ceditius (hic autem fuit iudex temporibus Iuuenalis de quo ante est dictum) inquit ostentat lacernas suas tedio more affectus eas deponere cupit: & aurelius fuscus alter iudex & oblectatus post longã moram cupit meienus: huius iudicis ebrietatem notat ut Martialis Sextiliani Sextiliane bibis q̃tum subsellia quinq; & Ceditii ostentationem in lacernis carpit: fusci meminit Pli. aitq; eum fuisse motum equestri ordine. ℂ Parati digredimur: idest discedimus a subselliis centum uirorum non dicta causa sed tantum parati ad dicendum. ℂ Lenta harena. idest ante q̃ causam possimus agere in foro diu iactamur: quasi scilicet meditemur pugnam & simulacra belli: uenturi tandem aliquando in ueram litem. ℂ Longo sufflamine. i. longo ambitu litis. ℂ Coranum hunc ponit pro eo qui captatur æmulatione Horatii. Hor. Captatorq; dabit risus nasica corano. Corani alterius mẽminit Mar. sed hic pro eo tantum qui captat. ℂ Merẽtem æra castrorum: idest qui locupletatur stipendiis: laudat legem q; scilicet bona castrensia sint tantum filioꝝ. ℂ Torquibus: torques militares erant sumpti more a gallis. unde torquati. Strabo in decimo ita scribit similia sunt & quæ apud thraces celebrantur. Quæ cocytia & mendidia dicuntur apud quos & orphyca initiũ habuerũt ipsã sane Cocyn quæ apud edonios colit̃: & eius instrumẽta memorat Aeschylus. Hic manib⁹ bombicam tornatam tenens digitis tactilem modulos implet. Quo ex loco planum est. Aeschylum appellasse Cererem. Cocyn: quam Iuuenalis Cocyto dixit: nam ut testimonio Ouidii docuimus coniuncta erant Cereris cum Baccho sacra: cocytia sacra commemorat etiam Porphirio.

MER. ℂ Totiens subselia subselia erant auctore Pediano tribunorum triumuirorum quæstoruz & huiuscemodi minora exercentium iudicia: qui non in sellis curulibus: nec tribunalibus sed in subseliis considebant. ℂ Ponente lucernas seditio. magnitudinem actionis significat: quæ per diem peragi nõ posset: sed ad lyhcnos accensus audiretur orator: & causa cognosceretur: aut ut Tertulianus: quia læti ob uictoriam: aut aliam causã diem lucernis infrigebant: quod nunc Ceditius: ceu plane uictor præparat. ℂ Fori pugnamus harena metaphora a gladiatoribus qui in harena digladiabantur. Et enim qui litigant ita se componunt in pugnam forensem quemadmodum gladiatores in harena. ℂ Lenta. quia non statim sententia fertur. ℂ Res atteritur. patrimonium absumitur. ℂ Sufflamine. mora & inhibitione quadam. Sed in hac parte Iuuenalis cõperẽdinationẽ & ampliationem tangere uidetur: per quas in longum causæ trahebantur: & de qbus hæc asconius Cõperendinatio est ab utrisq; litigatoribus inuicem sibi denunciatio in perendinum diem. Namq; cum rez aliquam agerent litigatores & pœnas sacramenti peterent poscebant iudicem qui dabatur post trigesimum diem: quo dato. Deinde inter se comperendinum diem: ut ad iudiciũ uenirent denũciabãt. Quo cũ esset uẽtum antequam causa ageretur: quasi per iudicem rem exponebant quod ipsum dicebatur causæ coniectio: quasi causæ suæ in breue coactio: alii sic. Inter comperẽdinationem & ampliationem hoc interest quod cõpendinatio ex una tm̃ repetitur: cum ante iudex non intelligeret: & omnino suaderetur iudicibus bona cã: absoluebãt eã: si mala nõ stati dãnabãt sed hac excusatiõe pcebãt. Nã cũ nota cõdẽnãdi eẽt. C. absoluẽdi. A ampliãdi signũ. N. L. dabãt: qd significabat nõ liq̃re uñ ãpliatio nata. Hic apd Liuiũ legius reos multos ampliatos. Et Valeri⁹ maxius tradit: interdũ octies cãs ãpliatas fuisse. ℂ Nõ eẽ i corpe cẽsus. peculiũ hoc castrẽse dr̃: cuius fili⁹ p̃re uiuo: ius & arbitriũ p leges hẽt. Vñ merito corannũ stipẽdia merẽtẽ pr̃ captat. ℂ Castrorũq; æra merẽtẽ. hoc ẽ militãtẽ: nã meret̃: militat̃ ẽ. Luc. ære merẽt puo. Suetõi⁹ Pria stipẽdia meruit. ℂ Vt

Margin notes: Tertulianus / Compendinatio / Causæ cõiectio / Ampliatio / peculium castrense merere

æti phaleris. phaleræ ornamenta militaria: alio uerbo græci dicunt promethopidas: quibus frons equorũ ornatur: declinantq; numero plurali ταφαλαρα genere neutro. ℂ Torquibus mili. item torquibus aureis donatos sæpissime legimus nam & apud Vege. Torques aureus solidus uirtutis præmium fuerat: quem qui meruissent præter laudem interdum duplas consequebantur annonas. Torques aureus

ℂ Ponente la. cæ. quem supra iudicem fuisse diximus. ℂ Fusco iã micturiẽte. utpote ebrio. ℂ Parati digredimur ne nobis obiiciat q tpi in iudicio non affuerimus. ℂ Lentaq; so. pu. are. q qui litigent pugnæ simili dinem habeant: ita Cice. in bruto. phalerius enim successit eis senibus adolescens eruditissimus ille quidem horum omnium sed non tam armis institutus q̃ palestra ita delectabat magis athenienses q̃ inflammabat. processerat enim in solem & puluerem non ut e militari tabernaculo: sed ut e theophrasti hominis umbraculis. ℂ Agendi. litigãdi. ℂ Nec res atteritur longo sufflamine litis. longa rei mora per translationem. nam currus sufflamen tenet ne procurrat longius. ℂ Non esse in corpore census. eorum quæ censerentur. idest patrimonio relinquerentur quæ bona iurisconsulti castrensia uocant. ℂ Ergo coranum signorum comitẽ. de quo Horatius Tempore quo iuuenis parthis horrendus ab alto Demissum genus ænea tellure mariq;. Magnus erit forti nubet pcera coranno. Filia nasicæ metuentis reddere soldum. Tum gener hoc faciet tabulas socero dabit atq; Vt legat orabit: multum nasica negatas Accipiet tandem & tacitus leget inuenietq;. Nil sibi legatum præter plorare suisq;. ℂ Castrorumq; æra merentem. qui pro laboribus meritas in castris accipiebat annonas. ℂ Iam tremulus. senio confectus. ℂ Hunc labor æquus prouehit: sublibem facit. ℂ Hoc referre uidetur. ad ipsum maxime ducem attinere. ℂ Sit fœlicissimus idem. q fœlicibus uideatur imperare. ℂ Vt læti phaleris omnes: & torquibus omnes: ut qui pro uictoria corpus suum totiens periculis obiectauit is meritis eminentioribus apud imperatorem excellat & excellentissimis muneribus eniteat. VAL.

Finis in in Decio Iunio Iuuenale Aquinate commentarii domini Georgi uallæ Placentini.

Nigil mihi in toto opere perficiendo molestus fuit q̃ quod Fidentinus ita plerunq; occurrebat suis ineptiis: ut eas refellere pigeret: Nam quum scripta nostra aliquando legisset. quæ a ducentis ferme auditoribus excepta sunt: hoc anno brotheo duce & præceptore suos commentarios: quos olim ei dicauerat: emendare conatus est. Quos facile agnoscas. Nam ubi in ueram incidit sententiam quam a nobis accepit: suam illam ueterem proponit. falsam q̃dem & ridiculam: tum aut meam non probat quam non percipit: aut alios aliter sentire affirmat. Recte quidem: nam quotiens bene sentiendum est ad alios refert auctores. ipse enim bene nunquã sensit nisi quum nuper ex acadæmia romana magno auditorum consensu explosus in triuio ludum aperuit: ad prima rudimenta tradenda uix receptus. Sed ita me deus amet: pudet de hoie uerba facere. Est enim non modo indoctus sed etiam. quod ex eius scriptis facile agnoscas: parum prudens: ab omnibus ludibrio habentur. Brotheum excipio: qui similis ingenii: & doctrinæ hominem magnificat. ridebam⁹ nuper cum quibusdam iuuenibus doctissimis: quum Fidentini paradoxa in manibus essent. nam sponsione certa in prima pagina eius quinternionis. quem forte exciperent: tres errores indicaturum pollicitus sum quod profecto tam faciliter egi: ut ex primis decem uersibus quottuor sese obtulerint. Quid omnes numerum. Sunt enim prope infiniti. Vna litura totus liber emendari potest: ut lepidissimus poeta ait. Quod Coraules sit proprium apud Tranquillum in Nerone. Quod Glunicus apud Mar. legatur a Clunia oppida hispaniæ: ubi nos Clinicus legimus pro medico: Quod Zelotæ sit armeniæ populi. idq; scribat Mar. transcurrunt Zelotæ leuesq; lances. quum illic Gabatæ legatur. Quod Crispinus piscator fuerit Neronis filius. Sed nolo aliis redarguendi & ridendi materiam omnem præcipere in iis quoniam aliter nos scripsim⁹: ait se centũ loca repræhendisse portentea sunt quæ multis ẽt auctoribus aut falso aut non necessario noiatis in Iuuenalem edidit. & plane paradoxa quod ipsa inscriptione ingenue fassus est. Sunt enin παραδοξαν. Et sententiam Iuuenalis. Equidem hæc non scripsissem. si in urbe tantum de hoc ageretur: ubi contemnitur Sed quoniam ad alios hæc fortasse aliquando peruenient: noluí eos ignorare quis sit Fidentinus: ne hominis ignoratiam academiæ romanæ unde hæc emittuntur ascribendam iudicent. DOM.

¶ Domitii Calderini Veronensis Secretarii apostolici defensio aduersus Brotheum grammaticum cōmen
tariorum Martialis calumniatorem. cum recriminatione retaxationis Plinianæ: in qua Brotheus ducentis &
septuagintaquinq; locis præstantissimum scriptorem deprauauit.

Tinam Heli & marce consilio meo mihi uti licuisset: quod ab ineūte ætate sponte suscepi: &
omni tempore secutus sum libentissime: nulla enim nobis contentio esset cū aduersariis istis
qui nec suæ dignitatis ullam rationem habent nec studiorum meoru; : & otii: quod me pro
fecto tantopere delectat uix ut multis contumeliis conuitiis clamoribus tandem aliquando
excitari potuerim: & in hanc disceptationem impelli turbulentissimam quidem : & istorum
odio incredibili animiq; prauitate agitatam potius q̄ ulla littererum cura: uel susceptā; : uel
confirmatam. Nam ut sæpe ex me audiuistis non dissentiunt perditissimi homines: sed ode
runt. Non docent: sed inuident. Non disputant: sed obiurgant & insectantur : Nonne uideris q̄ solliciti sint
quanta concursatione oēs præsent. per totam urbem errantes : duo leuissimi asseclæ: qui suam famā iā diu
prodiderunt: ut nunc obesse meæ conarentur. Hi brothei grammatici epistolarum inani numero glorian
tur: libellum prægrandem fore denunciant: in compitis ostentant: deniq; duæ alieni furoris faces. ad opti
mi cuiusq; interitum comparate omnium oculis sese obiiciunt. Hæc & si a multis quotidie mihi nunciabā
tur. qui monebant & rogabant ut tam perditam maledicendi licentiam & temeritatem aliquando coerce
rem. Tamen in animo erat dissimulare tantisper: dum tertium & quartum lucubrationis nostræ in manib⁹
est absoluerem libros in quibus non solum quæ multis epistolis calumniando & inuertendo obiiciunt faci
le cōfutauimus: sed ita eorum coarguimus ignorantiam. ut in. cc. &. lxxv. locis Plinianū codicem. quē Bro
theus īprimi iussit deprauasse fateatur necesse sit. Sed quū librari⁹ mēs nō absit ab urbe quē intra triduū spe
ro affuturum : eorum sententiæ & auctoritati non nihil concedendum fuit. Qui interea aliquid a nobis
emittendum censuerunt quo suæ leuitatis & ignorantiæ moneatur. cuius dedecus & infamiam libris no
stris editis uix ferre poterit miser rectis sensibus: nisi omnino dissolutus sit: & plane perditus: qualis si est : q̄d
aut in me aut in alios dicat: nihil laboro. quum in se quid dici possit: penitus iam diu neglexerit. De asseclis
nihil nunc quidem scribo. Parum enim me mouet eorum dementia: cuius mihi credite & pœnas dederunt
hactenus: & paulopost eos grauius pœnitebit. Brotheo tantum grammatico respondebo: qui si me Thimo
nem nominat: quod ut ille omnes odio habeam. se Brotheum iustius appellari non ignoret quem ne paren
tes quidem amare potuerunt. Huius epistolæ numero quidem multæ grauitate uero & pondere nullæ fe
runtur. Ex iis septem sunt: quibus quantis contumeliis dei maximi fidem: q̄ indignis persona: qua; sustinet
q̄ in honestis ætati iam ingrauescenti: septem in commentariis nostris loca labefactare: euertere: labefactare
studet: & in eo omnes ingenii neruos contendit. De his igitur nunc agemus. reliquis in alterum opus con
iectis. Primus est de Talis ac Thessaris: de quibus quid aut nos scripserimus: aut Brotheus damnet paucissi
mis explicabo. Thessara ut in nostris est commentariis quattuor laterum erat. Talus ex. in quibus canis af
ferebat iacturam. erat enim unius puncti. ut scri. Pollux: Venus & Senio lucrum Persius. Quid dexter se
nio ferret. Scire erat in uoto dāmnosa canicula q̄tū raderet. Augustus præterea ita scri. Talis iactatis ut quis
q; canem: aut senionem miserat in singulos talos: singulos denarios conferebat in medium. quos tollebat
uniuersos qui uenerem iecerat. Multa præterea ex antiquorum monumentis luculenter repetimus: quæ qui
uolet illic requiret. talus inq̄ κῦβος græce dicitur tessaram græci non habent. sed αςραγαλον. At inqui
es Aulus Gellius testimonio Var. ait κῦβον tessara; dici latine. quod Festus quoq; affirmat. Festi quidem
& Gellii auctoritas apud me plurimum ualet: sed uide ne apud te nimium. Non enim a Talo tessaram di
stinxerunt: aut certe quid omnino esset Talus in ludo docuerunt. quum uero utrunq; nomen apud Mar
tialem legerem: ita ut semper tessara. talo inferior designetur. Non mea magnanimo depugnat tessara talo
alibi: Non sum talorum numero par tessara Iulium pollucem scriptorem apud græcos diligentissimum se
quendum putaui: Nam ut Mar. talum & tessaram nominat. ille docet quid sit κῦος & αραλαγο φ autem
Astragalus. quem puto esse tessaram. quattuor tantum latera haberet. uel ex eo docet Pollux. φ ait duo late
ra deesse in Astragalo hoc est duo puncta & quinq; quæ in hoc ut scribit non sunt: ut in κῦοις. Astragalus
quidem talus in pede dicitur. sed idem in ludū translatus a nostris. Tessara appellatus est: a quattuor scilicet
lateribus: quæ tantum habet ut perspicere licet: in quibus iactatus consistat. Tessara autem quattuor significat
car. unde Astralagus nomen tessaræ accepit. Occurret Brotheus in illa particula: quā ait. Nam φ Pollucem
scriberem affirmat uno latere Astragali duo puncta altero quinq; non esse : ut sunt in talo. aperte mentitur.
Remittas uelim aliquid mihi de persona tua in hac altercatione : & æquo animo feras. Audes ne homo id
ætatis: & dignitatis: φ uel non legisti uel non percipisti: in eo clamare aliquem mentiri. Es ne tam duræ fron
tis. ut si tibi Iulii Pollucis uerba indicauero te non pudeas: Si Iulium polluce; habes. require in nono libro
ubi quum multa de Astragalo disseruisset Δῦο ὁ φηοίο πεντάσενας τραγάλοιόω ὄπερεν κυβοιό
ούρενεότιν. i. ut hæc quoq; ex nobis discas: qui græce nescis. Duo aūt & quinq; in astragalis. ut in talis non
sunt. Recognosce hæc uerba & aude negare: aut uerum esse φ nos tradidimus. aut falsum φ tu disputasti.
tantis contumeliis & tam longa epistola: quæ tota hac una pollucis sententia explosa est. Quid enim alid
in nobis infirmare conatus es: q̄ φ diximus tessaram pauciorum laterum esse q̄ talum: ut tu contrariū astru
eres Iulius Pollux aduersus te testimonium dicit. Mar. accusat: præuaricatio tua est depræhēsa. Quid in cau
sa. aut mihi amplius est desiderandum: aut tibi præterea relinquitur. Esto inquit Tessara : φ non sim par
numero talorum: qui sex lateribus sunt. immo se imparem ait: si Brotheum audimus: quoniam plures in lu
dum tali:

dum tali:q̃ tesseræ iactari soleant. nam Euripides. xl. talorum numerum in ludo instituit. O uecordiam :o ignorantiam non ferendam. Pollux a quo iste peruerse accipis. In thessaris inquit aliquando pũctus fuit. q octo significabat: sed quum. euripides inter. xl. eiectis. xxx. imperasset Athenis numerum. ad. xl. collegit & auxit. auctor enim fuit: ꝙ pollux apertissime docet: ut quum olim punctus octo tãtum significaret iam esset qui pro quadrigenta acciperetur: quem euripidium dixerunt. Tu uero quod de puncto ille scribit ad talorũ numerum per linguæ græcæ ignoratione & stultitiam tuam refers: quæ de cane senione Venere Turricula talo arrogantissime pronuncias: ea omnia in commentariis nostris perscripta sunt: cum tertii decimi initio: tum in sequentibus distichis. ut ea inde discere potueris: quod in Iuuenalis quoq; sententia explicanda non erubuisti: nam cum eo uersu. Et latum media sulcum deducit harena. supplicium designari tradidisse: esus qui unco in gemonias abiicitur: cuius tractu media harena deducit & designat sulcum: addidissemq; duo eẽ pœnarum genera eorum qui ad palum damnarentur. repetitis illic multis antiquorum monumẽtis. quod auditores nostri exceperunt. Tu cuiusdam sententiæ me auctorem statuens qua nec dictaui unq̃: nec animo concepi: nostram accipis pro tua: & a nobis in eum locum tradita epistolæ tuæ inserere non uereris ac pro tuis ostentare: quæ tamen iam deprehensa sunt. & ad suum auctorem non sine furti tui irrisione reuertũtur. Sed iam de altero loca differamus. Is est ex eo uersu. Hoc opus est subito fias ut sydere mutus & alibi. Zoile percussa est subito tibi sydere lingua: ubi nos sydus pro morbo accipiendum esse docuimus: a quo si. derati dicuntur. His: ut Pli. scribit. urina pulli asinini nardo admixto per coniunctionẽ prodesse dicitur. brotheus sydere pro fato exposuerat nunc interpretatione nostra admonitus aliquid addit ne omnia discere uideatur. Syderatio inquit: quam græci ἀστροβολίαν appellant: non sydus: est morbus. Quid deliras bone pater. Quid tergiuersaris? Quin mihi agis gratias. ꝙ te tanto errore liberaui: qui sydere pro fato illic acceperas: atq; ut altero quoq; te liberem primum dicas: uelim ubi ἀστροβολίαν syderationem: quæ i homine aliquando est: morbum esse didicisti. Quis scribit. Theophrastus quidem ait ἀστροβολίαν in arbores aliquã do cadere: in hominem minime. Syderatio uero homini & arbori communis est: ut scribit Plini⁹. Sed dictionem græcã inculcare uoluisti: quã non recte didicisti ab eo qui te nuper docuit id quod ipse dicere solet. de morbo inquam Mar. itelligit: quem sydus appellat. Pli. autem ex deriuatiuo syderationem. Audias obsecro subito sydere fias mutus: quo pacto interpretabamur nisi subito sydere: idest morbo: quem plinius. syderationem Mart. sydus uocat primitiuo usus pro deriuatiuo: ut Plinius quoq; carbunculum morbum appellat & ex eo carbunculationem. Vermiculum & uermiculationeꝫ. Quid clamas? Quid angeris anteq̃ hinc disce do tui erroris pueris te pudeat necesse est. Nam dum recte a nobis tradita auidius criminaris tuam prodidisti ignorantiã bone pater: cum syderationem quæ in hominem cadit a sydere nomen deducere ostendere uelles. Hæc Plinii uerba attulisti. Syderatio tota e cœlo constat. Tu ne ita Plini. uerba intelligis: Tu sensuꝫ auctorum ita interpretaris: Tu isto ingenio ita elatus es: Hoc non de hominis: ut putas: sed arborum syderatione ille scribit. Communes enim quidam morbi sunt: ut ait homini & arboribus: ut cum alii tum syderatio & carbunculatio mox addit. syderatio scilicet in arboribus tota e cœlo constat: idest ex iniuria & intemperie aeris. Vnde grando in eius causis intelligi debet & carbunculatio. Quid apertius & tamen non intelligis. sed confundis: iactas: transfers: deriuas: peruertis: & quod ille causis siderationis in arboribus dixit: tu de nominis deriuatione scriptum per ignorantiam putas. Videtis quam inanis quam arrogans: quam temeraria Brothei de hoc reprehensio fuerit. Iam hoc tertio loco de quo disputabimus: non tam insectanda est hominis ignorantia quam prauitas indicanda: & præuaricatio quæ facile ab omnibus: depræhendi poterit: cum nostrorum cõmentariorum particula: in qua calumniatur recitata fuerit. De corde bubulo est distichon. in ultimo libro. Pauper causidicus nullos referentia nummos Carmina cum scribas accipe cor. quod habes. ubi ita scripsimus de crumena puto intelligendum esse in formam cordis. Nam & bullam legimus formam cordis habuisse auctore Macrobio. quæ nonnunq̃ ex loro fiebat. Mittitur nunc causidico: qui poetice interdum operam dabat causis omissis: Reprehensor carminis. Martia. supra. Carpere causidicus fertur mea carmina. Datur ergo ei cor bubulum angustissima crumena: cum male scribens carmina nullam consequatur pecuniã. Vel si placet intellige de corde bouis. Cor quod habes: idest accipe cor bouis: quia imprudens es & alter bos. Brotheus ex duabus sententiis in priore accusanda longam epistolam consumit & multis quidem contumeliis additis: quæ a nobis facillime refelli possunt. Nihil enim diximus quod uel ab auctoris sensu alienum sit: uel teste careat. sed alteram tantum sententiam probat: ut dicas cor: quod habes quia imprudens es A nobis scriptam fuisse non refert: ac pro sua recitat: O insignem calumniam: o impudentiam ante hunc diem inauditam. sexcenti sunt codices commentariorum nostrorum qui pro me testimonium dicunt. En hominem dignum quo cum in tenebris mices cum tot tabellis obsignatis palam inficiari non erubescat. Sperasti te furto abusurum: at depræhensum est te coarguit: derideris: & tamen eadem temeritate uerba mea illic de alica scripta confundis atq; inuertis: nam de eo quoq; loco non nihil est scribendum. Longam contumeliosam superbiæ plenam epistolam composuit: quam obiurgat: ꝙ aquam mulsam in tanto precio esse tradiderimus: ut Var. morbum regium dictum scribat: ꝙ ea preciosissimo remedio curaretur: ubi hoc legisti in commentariis nostris turpissime præuaricator: A in tu nos ignorasse quod tribus in locis commentarioruꝫ perscripsim⁹. De alica ꝙ affirmauimus ea dari solitam aqua mulsa elotam. Plini. secuti sumus auctorem ita scribentem. Alica res romana est non pridem excogitata. Mox nondum arbitror Pompei Magni ætate in usu fuisse. tum esse ꝙ eximie utilem nemo dubitat: siue elota detur ex aqua mulsa siue in sorbitiones decocta hæc plini. Nos uero ita in commentariis: alica ab alendo dicitur: ut scribit Festus. Tum ætate Põpeii magni non erat in usum: utilis tamẽ habita & saluberrima: siue potanda daretur in modum ptysanæ siue aqua

mulsa elota. mox cum esset explicandum id uerbum distichi. Mulsum poterit tibi mittere diues. Hæc uerba subiecimus. in tanto precio erat: ut Var. scribat morbum regium dictum esse q̄ mulso præciosissimo remedio curabatur. licet aliter antea dictum sit ex sententia Gornelii celsi. require præterea hæc in commen. nostris scripta in. xiii. ubi de mulso hæc cum de passo scriberemus. Dulce hoc quidem: sed minoris p̄cii quā mulsum ut Var &c. Ac ne omnino dubitares nos plane quid sit mulsum intellexisse eodem libro ille loc⁹ te monere potuit: ubi ita scripsimus. Mulsum uinum: de quo paulo ante est dictum: magno impendio fiebat attico melle temperatum: huius confecturam docent Col. & pli. Nemo est ut arbitror: qui ex his his uerbis non plane intelligat me quid inter aquam mulsam & mulsum intersit cognitum habuisse. Brotheus uero ita uerba mea recitat: ut non tam error meus in his aperiat: quam eius nefarium calumniæ scelus. In tanto præcio est a qua mulsa ita non scripsi: nec in commentariis meis est falsariæ impudentissime: sed quū mulsum interpretaret illud addidi. in tanto præcio erat: ut Var. morbum regium. Nec illic est aqua mulsa. de q̄ paulo ante eodem disticho scripseram. Ex Plin. non modo auctoritate: sed uerbis: ut ita docerē qua re mulsum cum alica mitteretur. Non̄ potest enim non uideri commercium musum cum alica cum ea elueretur aqua etiam mulsa. Tu uero homo ad inanem doctrinæ iactantiam: quam nullā habes comparatus uerba. Plin. tota pagina recitas: quid sit mulsum quid melitites: de pollione Romulo quid augusto respōderit. nec tamen indicas unde ea acceperis ut inuentorum gloriam: & doctrinæ laudem Pli. præripias. Nemo est qui impudentiam tuam non accuset iactantiam non oderit furta non derideat. Ego uero d̄ mulso satis habui digitum ad fontem intendere: unde haurient qui uellent ea omnia quæ tu tanq̄ libris sybillinis legendis. quindecim uir creatus recitas: & pro tuis arrogantissime usurpas Equidem omnem tibi accusationem hoc loco remitto: tametsi ea obiicis quæ sine flagitiorum tuorum reprehensiōe diluere non possim. Nam ut me de mulso recte sensisse & scripsisse demostrarem: calumnia tua indicanda fuit: qua uerba mea in commentariis peruertisti. illud uero quam stulte obiicit: & accusat q̄ apud Iuue. ita carmen illud legerimus. Contentus fama iaceat Luca. in hortis marmoreis: & Serano tenuiq; saleio gloria quātalibet. Quid erit si gloria tantu; est. Ipse enim Salmo legendum contendit. Credo ut Fidentino blandiretur: ad quem scribit: quē iure & merito uatem suum appellat. Is enim Tersites: tali Home. dignus est: aut certe homini gratia; referre uoluit: ob paradoxa & portenta in iuue. ei quæ inscripsit & dicauit. homo litteratorum ludibrium triuiorum dedecus Ex academia romana risu & sybillis iam diu explosus. Sed quid me angit: si uterq; sim anus est si alter alter; ita extollit ut uterq; ab omnibus contemnatur. Nos q̄ in eo iuue. carmine interpretando secuti sumus: uel inimicis iudicibus probaturos confido. Atq; ut inde incipiam codex meus perantiquus: quem ex gallia attuli: uobisq; ac multis aliis iā ostendi. Saleio scriptū habet non salino. Vidistis alterum eiusdem uetustatis & fidei librum: quē Manilius auditor meus uobis aperuit: ubi eadē dictio ita ut in nostro legitur. Iccirco in cōmentariis nostris in iuue. ita dictauimus. Poeta diuitibus respondet qui conquerenti & indignanti nihil poetis dari: obiicere poterant: q̄ eos laude contentos esse oporteret: Diuitem poetam: quales fuit Luca. fama contentum esse posse. inter opes: quum rebus ad uictum necessariis minime indigeat: nihil uero prodesse laude serano & Saleio tenui ac pauperi. si præterea nihil habeant. Seranus nomen poetæ temporum iuue. cuius scripta ad nos non peruenerunt ut Bassi. Vmbri caluini. multorum præterea quos Mar. nominat. Salei meminit Quin. & cornelius. qui quu; eum ostēdat maximo in honore apud Vespasianū fuisse. hæc quoq; eodem ait. Securus sit aper & Saleius bassus. & quisquis alius studiū poeticæ & carminum gloriam fouet Brotheus uero ait Salino sarano: id est uitreo contentū esse oportere Lucanū in hortis marmoreis. Enimuero Brotheu isto salino. tuo nihil insultius est. Quin istā uocē compescis ignorantiæ iudicē: stultitiæ tristem Si Lucanus diues est. & in poetæ diuiti exemplū affertur quo modo salino uitreo & tenui debet esse contentus quasi uero uictū Lucano Iuuenalis. illic præscribat: & eius diuitias operibus paternis. quarum etiam tacitus meminit non potius cōmemoret: ubi apud poetas legisti unq̄ Salinum tenui pro mensa diuitis. omitto Horatiū. Papiniū. & alios apud quos salinū de frugali & paupere dici legere potuisses nisi prouincialiu; negociorum quæstus te occupasset. Quid præterea cōueniunt salinū uitreum & horti marmorei. O perditam audaciam & multorum annorum impunitate confirmatam. Tu nobis interpretandi leges scribis. Tu tanta dignitatis tuæ iactura de Mar. non tandem disputare cœpisti: in quo mihi crede parum uidisti: quid te aut tuum ordinem deceat cuius nisi rationem ducerem maximam: ea audires quæ a uerecundo inimico uix cōmemorari possent: sed iam ad eam quoq; epistolam respondebo. qua eius uersiculi. Siue leuem cursu uincere queris Atā. Interpretationem nostram carpit & obiurgat. Ea est Ata puer fuit: qui Vispano consule a meridie ad uesperum. lxxv. milia passuū cucurrit magna omniū admiratione. Meminit historiæ Pli. omisso pueri nomine. Si Plini. inquit nomen omisit quomodo potest augurari Domitius Atam illum esse de quo Pli. scri. Esto ita suspicor: quoniam id ille pro miraculo refert: & ait nuper: id est annos. Hæc autē erāt Mar. tempora: qui cum uelocissimū nominare uellet hunc magnæ admirationis accepit: nec mirum si nomen ille suppressit: hic rettulit q̄ in multis aliis fieri uidemus. Solent enim poetæ studiosissime nomina uel repræsentare: uel pro ueris fingere. At qui inquit brotheus nomen ab ata deductum putat: qui ut Festus affirmat terram uix sūmis uestigiis attingit. nec in hoc mentitus sum: nonne ille ita scribit. Atæ qui attingunt magis terram quam ambulant: id inquies accidit propter uitium crurum: nec id me mouet. Ego hoc tantum accipio. q̄ ait terram magis attingūt q̄ ambulant: q̄ in altero propter uitium: in altero ex uelocitate accidere potest. Vt solinus ait Ladam alexandri cursorem tantæ fuisse agilitatis: ut arenis pendentibus nulla indicia relinqueret uestigiorum. Ego antiquorum sequor auctoritatem: tu nullius: ego quæ poetæ sensui conuenia[n]t

sui conuenia[n]t

ſui conuenſant: tu quæ abſurda & alieniſſima ſunt. Pudet enim referre: φ ſcribis legendum eſſe Atlam: & hanc fuiſſe filiam Scinei: ut obſecro legiſti unq̃ atlam: ubi poetarum omnium hoſtis & ignare. Atalantes duas fuiſſe: alteram laſi: alteram Scinei filiam ex apollonii interprete in Propertii commentariis recitauim⁹. Atalantam Apollonius in argonautis. Ouidius poetæ omnes græci latiniq̧ dixerunt. Tu Atla audes proferre. Tu atlam nominas: ſed demus hoc inſaniæ tuæ: uerſum quoq̧ faciamus longiuſculum atq̧ uis legamus: ſiue leui curſu uincere quæris Atlantem: qui erit poetæ ſenſus: Certabat ne Mar. amicus uincere Atalantam: quæ poſt tot hominum ſæcula uix ex tabula agnoſcebatur: nimis urgeo: iam ut puto erubeſcis. An ubiq̧ Brotheus uel calumniatur: uel ſuam prodit ignorantiam. Illud me quoq̧ ad riſum in primis prouocat φ ubi pueriliter geſtit ubi ſibi ipſi applaudit: ubi de curru uictoriam ſaluat: in eo potiſſimu; eſt ridiculus: nec ab ignominia ullo præſidio uindicatur. id quod ſtultis accidere aiunt: qui tum ſibi maxime ſapere uidentur quum plurimum inſaniunt. idem niſi de brotheo omni luce clarius demonſtro: me de tota cauſa deiectum ludibrio haberi facile patiar. Per longam epiſtolam ſcribit in expoſitionem noſtram illius loci Sadonyca uerum lychnitemq̧ ter unctum: duaſq̧ ſimiles fluctibus maris gemmas. Dediſſe Baſſam ocliamq̧ turabas. Vbi nos ita ſcripſimus. Lychnites lapides ſunt a lucernarum ſplendore dicti: quem præ ſe ferunt. Contra lychnites dicitur marmor: φ lucernarum lumine ſub terra fodiebar. Tar. auctor & Plinius. Codex antiquiſſimus habet lychnitem teruncum. Ego autem legendum puto peruncum: hoc eſt nitidum & maxime ſplẽdentem. Nam λύχνος græce: latine dicitur lucerna: unde & lapis ipſe lychnites dicitur. Lychnus autem ſiue lucerna: quo magis uncta eſt: eo plus flammæ emittit. Ex ea igitur methaphora lychnitem peruncum. ideſt ſplendidum & flammas lucernæ perunctæ emittentem appellat in diſticis. Non notat parchos uncta lucerna patres. Gemmas: ideſt ſmaragdos intelligas. Quid hic accuſas Brotheu? an φ ſmaragdos illis uerbis deſignari ſuſpicatus ſim: duaſq̧ ſimiles fluctibus maris gemmas potius q̃ ſaphyros: ut tu cenſes intelligendum: cur ambigendum mihi non ſim? Nam multæ gemmæ ſimiles fluctibus maris eſſe poſſunt. Amethyſtus quum mare purpureum dicatur: ſaphyrus cum ceruleus ſit. Smaragdus quum uiridis. Nam ceruleum dixi: non tam ut ſmaragdi colorem: quam ut maris ſignificarem. Frequentius enim mare ceruleum: quam uel purpureum: uel uiride legimus: quum autem ſmaragdi a Martiale ſæpiſſime inter precioſos lapillos numerentur. Saphyrus nuſq̃ apud eundem poetam legatur: malui de ſmaragdis: quam de ſaphyro interpretari: ſed hoc non te mouet. Illud accuſas: φ lychni ſcripſerim: pro lychnite. Ego nõ ita ſcripſi. id φ multis ſtatim oſtendi: a Plinio ea accepi uerba: in nullo autem Pliniano codice lychnicus eſt. Sed lychnites in omnibus. Qui igitur potui aliter referre. quam Plinius ex cuius præſcripto ea docebam: illud tantum explicaui diuerſis de cauſis marmor & lapillum lychnitem dici quanuis utrũq̧ a lychno: ideſt lucerna deducatur: φ aliter flammas lucernæ præſeruat alterum lucernarum lumine: ut Varro tradit: ſub terra fodiebatur. Plinius ex genere ardentium lychnites appellata a lucernarum accenſarum præcipua gratia. Naſcitur circa Orthoſiam: totaq̧ carmina ac uicinis locis: ſed probatiſſima in diis: quam quidem remiſſionem carbunculum eſſe dixerunt: ſed in hoc non uerſatur Brotheus alibi habet accuſationis arcem: ex qua totam cauſam agit. Alibi eſt iurgiorum caput. alibi eius furoris ſedes: φ cum uerſicui Sardonica uerum lychnitemq̧ peruncum ita legerim: ut uerum & peruncum pro epitheris gemmarum expoſuerim. ſardonica: ſcilicet uerum & lychnitem peruncum. Hic clamat multiſq̧ contumeliis uociferatur. Verum & peruncum eſſe propria nomina a quibus ſe gemmam accepiſſe dicebat Mancinus: a uero ſardonicem a terunco lychnitem. Dicas oro interpres uerus quis fuit. An imperator? An qui nunquam mentiretur? Aut certe tandem expedi ſi potes quis hic fuerit? Hæres. os componis: manus demittis. O ineptum hominem. Nonne uides ſardonica frequenti epitheto a Mar. dici. quaſi primæ ſortis in ſuo genere: quum multi reperiantur non ueri: nec eiuſdem præſtãtiæ. Veros inquit Pli. non omnino ſardonicas naſci. Ide; de Onyce: unde nomen deduxit ſardonis. Veram autem Onycem plurimas uariaſq̧ cum lacteis yonis habere uenas. Idẽ poeta alibi: ueros ſardonicas ſed ipſa tradat. Alibi ſardonicas ueros menſes quæſiuit in omnes. Non uides inquam per epitheton a Martiale ſardonica uerum appellari. Non audis. quod ſi uerum ſardonica per epitheton legitur: ne tu quidem aduerſaberis quod ſequitur lychnitemq̧ peruncum. Eodem modo eſſe accipiendum: ſiue aut peruncum: ſiue ter unctum legas nihil impedio: nam utrunq̧ uim ſuperlatiui habet: modo ad modum ſplendentem ex metaphora ut diximus exponas. Nam lychnites lapillus a lucerna dicitur cuius accenſæ fulgorem præ ſe fert. Inde quod lucernæ conuenit: ad lapillum qui ab ea nomen eſt ſortitus: poeta tranſtulit. Quid inquies? ueſtes p unctas dicemus lucidas. Quid ni: ſi cædem lychnite appellarentur. Non enim peruncũ nitentem ubiq̧ ſimpliciter expono ſed uel in lychno: ideſt lucerna uel ĩ nomine ab ea deducto. Hic eſt ille locus in quo me tantis contumeliis onerafti. Vbi triumphum tibi finxiſti: ubi ſi deo placet etiam in me deridendo facetus eſſe uoluiſti. Nam peruncum inquis hunc appellabimus. Miror quum tam mihi infenſus ſis tanto odio: ſponte tua: nulla quidem culpa mea ſuſcepto inſecteris: cur peruncum appelles nomine proximo tuo gentilitio. Nam perunctus & peroſus finitima admodum ſunt: atq̧ eadem. Immo hoc plane tuum eſt. Na; pogius uir eruditiſſimus: quum in te olim elegantiſſima epiſtola inueheretur: perunctu; appellauit: alia ut puto de cauſa q̃ ut ſplendentem ſignificaret. Epiſtola in manibus eſt tuarum uirtutum teſtis & eſtimationis. Itaq̧ quod pogius tibi honorifice detulit nimium liberaliter ad nos remittis. Nam ſi eſt honeſtum: cur te eius pudeat? Si contumelioſum tibi tantum conueniat. Vel ob nomen gentilitium: quod paucis litteris immutatis ide; eſt. Hæc ſeptem in commentariis noſtris accuſat Brotheus: in quibus ſatis ut arbitror hominis & prauitate; refellimus & indicauimus ignorantiam: in quam mihi credite nunquam tam turpiter eſſet lapſus. ſi ab officio non diſcedens mecũ de his diſputaſſet aliqñ ut quotidie ſolebat: q̃primũ e prouincia rediit. Hectorẽ.n.

Pómilionem suum singulis pene horis ad me mittebat: consulebatq; de rebus nonnunq̃ in quibus docen-
dis me eius uicem pudebat: adeo permulgatæ erant & perutiles. Nam uel negociorum occupationibus ob-
litus esse uel quod magis existimo nunq̃ didicisse aliquid uidebatur. Renunciauimus ei more maiorum a-
micitiam quod an ipsius culpa an certa consilii mei ratione acciderit: aliquando explicabimus. Nunc aliis
eadem hac epistola respondere: nisi ad grauiorē illā actionē redeūdū eēt. Vbi toto agmine nō modo leues
brothei incursiones repressimus: sed oīno uictum ac fugientē castris exuimus penetrauimus. n. in cōmenta
tionem illam plinianā: ubi trecentum ex locis irrupimus: quæ sua imperitia penitus cōcusserat & profliga-
uerat. Quo in genere nunc tātum septē proponā: ut causas agere a nobis discat: nā iudicio℞ & fori rationē
non satis perfectam hr̄e uidetur quū ei aduersari obiiciat quæ & facillime dilui possint: ut eum grauioribus
reum agant: id quod in præsenti causa demonstrauimus. Si quem accusare uis Brotheu: qd a puero adama
sti ea tibi colligēda sunt carmina quæ nulla trāslatione: inficiatione: disputatione iuris: deniq; nullo defēsio-
nis genere uel euerti possint: uel debilitari ne odio & nefario tuo instituto potius q̃ honesto studio in causā
descendisse uidearis & nō tam potuisse accusare: q̃ uoluisse: quod ab omni uiri officio alienissimum est in te
uero etiam impium haudq̃ simpliciter nos in te agemus. Plini. a doctissimis uiris emendatum tu in ducen
tis & septuagintaquinq; locis peruertisti. A procemio orsus: libris de cosmographia intermissis: quanuis atti
gere ausus es. Ad septimum accurristi. Inde ad operis usq; exitum: alia inuertendo: alia demendo pulcherri
mam historiam deprauasti. Negas te in eo laborasse: at manus tua in margine codicis pliniani est quem li-
brariis pro exemplo tradidisti. Hic apud me esset in tuæ ignorantiæ testimonium multis ad me uenientib⁹
sæpe profertur: inficiaris. At quadringenti codices qui ex tuo exemplo manarunt testes sunt. Itaq; aut quæ
commisisti defendas necesse ē: aut culpam fatearis: cum nullus inficianti locus relictus sit. In principio statī
procemii ubi de Catullo. Hæc Pli. ille enim ut scis permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit: q̃ uo-
lebat existimari a tuis uernaculis & famulis: ita codices omnes habent & legendum est. Nam quasi Pli. Ca-
tulli exemplo qui duriusculos uersus fecit ut alter quoq; Pli. in epistola scribit sui operis obscuritatem a famī
lia imperatoria abhorrentem: cui exposita & facilia præponenda erant excusare uelit: illius obiicit & præpo
nit uersus: sed mutatis numeris non enim eo ordine uersum recitat: quo ille scripsit. Hinc ait: ille permutatis
prioribus syllabis: Accusabit inquit Catullus duritiem meam qui & ipse duriuscule scripsit quam a tuis uer-
naculis & famulis existimari uellet: quasi dicat & ille dura scripsit: & insolita tuis famulis & uernaculis ut ego
Tibi non dixit ne uideretur: aut posceте legeretur ab imperatore: aut illius ignorantiam damnare. Brothe⁹
uero supercilio censorio: quum totum sensum ignoraret: ita inuertit: quam uolebat existimari: a uernaculis
suis quod aut sequebatur: & famulis deluit. O stultum hominem: scribebat ne Catullus uernaculis suis an
ciuium auribus: Totum Plinii sensum eo errore confudisti. Sed hoc & reliquos in procemio errores omitto
in libris qui de cosmographia sequuntur pauca quædam immutare ausus es quæ utinam prætériisses: ne in
tot libris deprauata legerentur. In tertio Proclyta. inquit Pli. nō ab Aeneæ nutrice. sed quia profusa ab ænar
ria erat. Apertum est quod sentiat Pli. proclitam dici a βρόχεω: quod est profundo. Fuit enim profusa &
diuulsa ab ænaria: quæ eadem inarime & pythæcusa dicitur: quod & ipse alibi scribit: & docet Strabo. Non
autem nutrice Aenea: quæ proclyta diceretur. Huius meminit Dionysius Halicarnaseus: qui ait proclyta
muliere troiana proclytam insulam dici: cui sententiæ aduersans Pli. occurrit Brotheus ita scripsit proclyta
non a Caieta Aeneæ nutrice: Vide hominis imperitiam qui putauit fieri posse ut a Caieta proclytæ nomen
dicatur. Quæ malum hic Caietæ mentio est: aut quæ cum proclyta litterarum cognatio uel similitudo: Ca-
ieta quidem ab Aeneæ nutrice Caieta dicta est: non autem proclyta. Tametsi illam quoq; Caietam non-
nulli auctore Strabo. appellata putarunt quod κεάϊα curua lacones dicunt qui illic phormias in littorē cur
uo condiderunt: & paulo post Pli. hæc inter paulisippum & Neapolim: Megaris. Brotheus uero ita inuer-
tit. Inter puteolanum sinum qui & Neapolim. Nimirum paulisippum nusquam terrarum esse putauit ho-
mo adeo locorum omnium ignarus: ut nec tibi terrarum sit satis adhuc nouerit: cum tamen omnes codices
pausilippum proferant: q; si de pausilippo adhuc dubitas: lege Pli. in fine noni libri: ubi hæc reperies pausilip
pum nulla est campaniæ: haud procul Neapolim. In ea in Cæsaris piscinis a Pollione Vedio coniectum pi-
scem sexagesimum post annum expirasse scribit anneus Seneca. Iam tuū errorem uel inuitus agnoscis. hoc
non est a Domitio in epigrammatis interpretatione dissentire: quanuis in eo quoque turpiter labaris: ac
non accuses: sed tete accusandum offeras. Pli. uerba peruertis quæ non intelligis: ut cum illic sententiam alī
quam uel ridiculam præponere possis: hic ignorantiam tantum fateri habeas. Sed iam ad septimum uenio
ubi tuæ deprauationis initium est: quod eadem temeritate in totius operis calcem perducitur. Pli. ubi de ho
mine generando & parcendi tempore scribit. hæc tradit ante septimum mensem haud unquam uitalis est se
ptimo non nisi pridie postero ue plenilunii die: aut inter lunio concepti nascuntur. Translatitium in ægy-
pto est: & octauo gigni. Iam quidem & in italia tales partus esse uitales. Partus inquit octauo mense letalis ē
Ita enim est intelligendum: sed tamen in ægypto indifferens quod nec in aduersum nec in prosperum ma-
gis accipiat euentum q̃ si alio tempore gigneretur. Iam inquit in italia indifferens est tales partus esse ui ales
Nam non habetur miraculi loco si octauo mense nati uiuunt. Translatitium indifferens significat: quo uer
bo Gellius utitur & Tranquillus eo loco: sed aduersante conatibus suis Mar. Antonio consule: quem uel p̃
cipuum adiutorem sperauerat: ac ne publicum quidem & translatitium ulla in re sibi sine pactione grauissi
me mercedis impartiente ad optimates se contulit: ubi translatitium pro indifferentem dixit. Nec me fugit
Pædianum ita scribere translatitia ueteres dixerunt non noua nec nuper inuenta sed aliunde translata: ut ēt
apud Plinium pro nouo possis accipere translatitium: quasi dicat nuper obseruatum: nam pro nouo accipi
testatur

testatur Pedianus:quis antiquiores aliter accepisse idē affirmet.hæc quoniā Brotheus non legerat:nō intel-
ligebat ita imutauit.Relatum in ægypto est & octauo gigni:quod q̄ a Pli.sensu alienū sit:aliorū sit iudiciū.
tu Brotheu codices omnes ita scriptos peruertis magna studiosorū iactura:peracerba plinianæ dignitatis in
iuria:grauissimo tuo dedecore & infamia.eodem uolumine Pli.corpore uesco esse:sed eximiis uiribus. Ves
cum quid sit Festus docet. Vescū inquit pro pusillo utebantur quanuis lucillius edacem Vescum dixerit.
Mar.uescum exiguum interpretatur & minutum Gellius.Ouidius idem Brotheus cum uescum quid esset
non intelligeret ita inuertit.Corpore neruosos constat esse eximiis uiribus.O temeritatem tu uerborū So-
lini tu non percipis umbram quandā secutus a Pli.recte scripta in tuæ ignorantiæ leges ducere audes:si me
audies operam dabis ut quæ ex tua deprauatione sunt edita exempla omnia uel cōburantur:uel si quis tantū
laborem ferre possit.emendentur ne plinianæ uigiliæ sua dignitate per tuum flagitium defraudatæ in po-
steros propagentur. Equidem uereor:ne si omnia eius deprauationis testimonia ex septimo tantum libro
nunc sumpsero de reliquis silere uidear:quod bene emendauerit:quum multo grauius in sequentib⁹ pecca-
uerit:ubi Pli.historia & magis recondita est:& exquisitioris doctrinæ artibus instructa. Sed ita profecto res
habet:ut initio scripsimus nos hanc epistolam quasi feriantes & ludentes scribere:nam in altero opere quod
paulopost edetur tota actione singuli librorum omnium eius errata persecuti sumus.Id quum nuper Bro-
theus ex quodam cui operis particulam ostenderam:audiuisset:fuissetq; ab eodē monitus:ut locum unde
eimi emendare:cuius reprehensionem in libris nostris forte ipse legerat statim trepidus ad malas artes con-
fugit:& dolum nouumq; commentus est mendacium epistolamq; q̄primum edidit: qua me in eo accusat i
quo ipsum non modo reum habeo:sed damnaui cunctis doctorum hominum suffragiis.Nam i undecimo
ubi de apibus Pli.ita scribit. Tunc ostenta faciunt priuata & publica uua depēdente in domibus templis ue
sæpe expiata magnis euentibus.Brotheus non intelligens quid sit uua in apibus:ita deprauādo supponit:
una dependentes pro uua dependente.Hunc autem locum apud Iuue. explicauimus eo uersu. Examen
quæ apium longa consederit una.Culmine delubri.ubi hæc auditoribus dictauimus:recitatis primū Pli.
uerbis: Vuam apes facere dicuntur:quum connexis pedibus in racemi speciem dependent: Vir. de apib⁹
immensasq; trahi nubes iamq; arbore summa Confluere:& densis uuam dimittere ramis.Columella ani-
maduertito an totum examen in speciem unius uuæ dependeat.Tu uero brotheu in margine codicis Pli-
niani qui apud me est una dependentes scripsisti. Quadringenti codices istis mendis tuis impressi: ita hn̄t
Theodorus uir doctissimus.Ioannes allerīensium præsul.Alii præterea etiam tui affeclæ:hoc sciunt:locum
hunc legerunt:damnarunt ignorantiam:& tamen tu audes mentiri calumniandoq; affirmare uel te nō ita
scripsisse:ue me perperam auditores eum locum docuisse:sed ad septimum redeo Eodem libro cum de pro
digiosis partubus scribere uellet ita exorsus est.Tergeminos nasci certum est Horatiorum curiatorumq; ex
emplo.Supra inter ostenta adducitur præter q̄ in ægypto ubi fœtifer potu Nilus:Nā illic octo sine ostēto ut
Solinus expressit nascuntur.Vt uero Plini. demonstraret plures tribus eodem partu nasci ostentum eē.Ad
dit proxime supremis diui augusti annis fausta quædam e plæbe.Ostiæ duos mares totidē fœminas enixa:
famem quæ secuta est:portendit haud dubie.Atqui Brotheus qui musas ore suo locuturas fuisse.si ore hu-
mano loquerentur:existimat.nec Plini.aliter scripsisse:q̄ ipse solet.Vbi Plinius ait.Supra hoc est ultra ter-
narium numerum inter ostenta adducitur.deprauando ita scripsit:sed hoc inter ostenta adducitur.Non ui-
des tantum abesse ut quæ uult Pli.sentias:ut etiam aduerseris.Nam q̃ ille ex historia affirmat.Tu per igno-
rantiam negas.tergeminos inquit nasci non est portentum.Nam Horatios tergeminos & curiatios in histo
riis legimus.Tu uero a Pli.dissentiens.Tergeminos quoq; nasci affirmas esse ostentum:Et ne hoc Pli.codi
ces emendare:an eum uocare in ius & ignorantiæ accusare:quod ex tua sententia non scribat? Quid?nōne
cum de ratione partium eodem libro præceperunt tu quasi nouas naturæ leges & ex etruria accitus aruspex
promulgares:ita eius sententiam sustulisti:ut nec quid ille uoluerit:percipi possit: neq; quid aruspicina tua
præscribat:ulla ex parte intelligamus:ille hæc de dentibus in septimo.Quib⁹ in dextra parte gemini super
ne a canibus cognominati fortunæ blandimenta pollicentur sicut in agrippina Domitii neronis matre.Cō
tra in leua:quid sibi uelit.Pli.satis percipimus:nisi tu hæc deprauaueris.Nam quum in homine qui sunt in-
ter morales & priores dentes tendentes in acutum canini dicantur:qui hos inquit Pli. habent geminos sup
in dextra parte fortunæ fauor his portenditur.Contra qui in leua.Idem Solinus ex Pli.uerbis ut solet:quos
cinoduntas uocant quibus gemini procedunt a dextra parte fortunæ blandimenta promittunt: quibus ab
leua uersa uice.Brotheus hunc locum una uerbi labefactatione totum euertit.Nam ita homo rudis emen-
dauit:quibus in dextra parte genuini superne a canibus cognominati:ubi uno uulnere duobus locis Pli.cō
fundit.Nā si in dextra pte genuinos hn̄tib⁹ fortūæ fauor portēdit̄ qs erit q aliqd ñ spet.Nemo.n ē q uel ge
nuinis careat nisi qb⁹ uel ætate uel casu aliquo deciderit.Oībus p̄terea tā i dextra pte q̄ i leua sūt genuini: ut
iisdē ex brothei snia & blādimīta fortūæ & iniuria portēdat̄.O ignorātiā:nec genuini a canib⁹nom̄ accepe-
rūt:ut Brothe⁹Pli.affirmare cogit.De caninis eū loqui:uel uno uerbo solin⁹te monere potuit. Nam cyno-
dontas dixit quasi κυνοσ οδοντος:idest canis dentes. In his portenti discrimen est.Si autem in dextra aut
in leua genuini fuerint & tamen tu genuinos duobus in locis ut multi apud me uiderunt in media pagina &
in margine scripsisti:& quidē grandioribus lris ne oīo dubiū relinqueres ignorantiæ tuæ & temeritatis. Sz
nescio quo pacto propositum tuorū errorū numerū nō seruaui. Nam qui septem tm̄ promiseram nouem re
censui.Nimirum hi duo me imprudente & inulto ex tanta turba elapsi sunt.Properant in lucem uenire om
nes:sunt autem ducenti & septuaginta quinque ut cito audiantur: nam incredibili consensu conspirarunt:

ut te tam præclati auctoris Sicarium accusent & damnent: id ut celeriter fiat operam dabo. Opus nostrum iam pene absolutum est quod simul ac editum fuerit: circunstabunt irati: & tanq Eumenides: ut in fabulis ē faces admouebunt: ac flagitiorum tuorum conscientia te torquæbunt & cruciabunt. Ego me his patronuz profiteor. His adero: tā piam & iustam causam non desertam: in qua non tam doctrinæ: aut ingenii fructus a me quærendus est: quam officii in ciuem meum & pietatis: quem per ignorātiam de pristinæ laudis digni tate deicere conatus es. Vos uero Heli & marce phosphore dabitis ueniam si Brothei insolentia me a uobis abduxit: ut quum ad uos scripserim in hunc tamen unum omnem ferme contulerim orationem. In qua si aliquando acerbior fui: testor uirtutem ipsam: me id non sponte sed necessario ægisse. Non quidem ꝙ illius contumeliæ: quibus me insolentissime insectatur quotidie: stomachum aliquem fecerint qui uel ipsa iniu riarum diuturnitate in eo iam mihi penitus conuulsus est: sed quoniam ea quæ uel obiecit: uel cōmisit eius sunt generis: ut aliter nec refelli posse: nec accusari debere uiderentur. Valete.

¶ Venetiis Impressum est hoc Iuuenalis opus cum quattuor cōmentariis per Ioannē de Cereto alias Tacuinū de Tridino. M. CCCC. XCVIII. die uero. xxiiii. Iulii.

Omparens corā Serenissimo Principe: & Excellentissimo Dn̄io Egregius Vir Ioannes de Tridino alias Tacuinus: librorū impressor ad uniuersalē utilitatem & commodum omniū studere uolentium: imprimi facere intendat elegantissimos tres cōmentarios in uniuersalem æditos per Eruditissimos uiros Domitiū Calderinū Georgium uallam & Antonium mancinellum. Infrascripti. D. Cōsiliarii ad p̄ces ipsius Ioannis id deuote petentis & supplicantis terminantes decreuerunt & terminarunt. ac decernunt & termināt ut nequis sit qui uelit audeat imprimere seu imprimi facere cōmentarios prædictos in hac urbe nec in toto Dominio siue alibi etiam in aliena dictione impressos uendere seu uendi facere in aliquo loco subiecto Serenissimo dominio p̄ Decennium præterq̄ Ioannes prædictus: aut habentes causam ab eo sub pœna cuilibet contra facienti duca. decem pro quolibet uolumine impresso contra formam præsentis terminationis & amissionis librornm. Cuius pœnæ medietas sit accusatoris: alia uero medietas applicetur arsenatui: Sicq; mādat inuiolate obseruari ab oībus rectoribus & officialib9 suis tā intus q̄ extra.

Consiliarii
D. Marcus Barbo.
D. Franciscus Fuscarino
D. Nicolaus Triuisanus
D. Franciscus Bernardo

¶Registrum huius operis

a
¶Argumentum
sum occidit
¶Nota magis
scriptam
b
totius hæreditatis
Cum leno
bam cum ad
minibus:quæ
c
tes:quibus
scella:quæ
lõgissi.cœnæ
Satyra sœda
d
uectẽ britanniæ
tãq damnasse
¶Veneri
Nec galeam
e
scilicet his
dius Aegeria
miniosi hẽbant
ac prouolutus
f
¶Fultusq
desideriis
& ungula
ligionibus
g
genus:quo
nem cocyto
dum quenq
l.silua quæ
h
in ipso asiæ
tyram qui
latur.¶Blandaq
moriæ.¶Noctesq
i
nixa ut
eius appellatur
dimus.Cannæ
Poscimus:
k
genere grecorꝝ
semper pusio
intelligit:quo
ludorꝝ ab
l
docet.¶Porticibꝰ
ꝙ puer inde
Nõ es amaturꝰ
tiquissimũ in
m
tis coxæ
¶Nouissima
perpetuo igni
siccis adhuc
n
¶Tyberi.mane
Interpres legũ
Spondet
est appellata
o
¶Mane nocte
neolum.non
rea:regem
¶Propter
p
lis Achillis.
¶Lutulenta
bre.Cor.
tertium lapidem
q
aliud boni
tia:hisperi
¶Hos.s.mores
re queat
r
tra te.i.
At uos
mors est
malo id
s
quinii supbi
ceu marsya
agrestibus nõ
me enim
t
trones.i.nõ
to consulatu
Principis:ac
& potestate
u
Fabius illic
obserent:ut
¶Quod facinus
sem inquit
x
diebus in
litias ueteres
¶Aemula
sunt solis
y
tarunt.¶Et
Vestibus extensis
uete.Pli.
la translata
z
& cum Mercurio
salus dubia
storiæ lege
ꝙ fœmina
&
Cum furor
damnatq
¶Maurorꝝ
¶Quibus
ꝯ
bes atq
bis parerẽt
Cicero.li.
bris uulneribus
ꝝ
¶Dignum
læti phaleris
dum tali

FINIS

May 1931

JOANNIS TACUINUS, DE TRIDINO

JUVENALIS, Decimus Junius. Saturae. [With the commentaries of Antonius Mancinellus, Domitius Calderinus, Georgius Merula, Georgius Valla.] 24 July, 1498.

Hain *9,714; B.M.C., part V, p. 533.

Printed with roman type; the commentary in smaller type, surrounding the text. It has 218 leaves; the size of a leaf is 315 × 215 mm., and the text (without the head-lines) measures 253 × 156 mm. There are decorative initials at the beginning of each satire. On the title-page there is a woodcut, representing four figures, supposedly the four commentators. However, the same woodcut, taken over from the 1494 edition of Juvenal, was used by the printer also on the title-page of his edition of Persius's Satires.

Juvenal, the greatest of Roman satirists, was born about 60 A.D. and died at the age of eighty, that is about 140 A.D. In the absence of an authentic biography, most of the facts of his life, may be learned from various passages of his sixteen *Satires,* composed probably between 100 and 130. The son, or the foster-son of a wealthy freedman, he lived in comfortable circumstances, owning a house in his native Aquinas as well as in Rome and in Tibur. His social position, however, was rather inferior, distinctly below that of Tacitus or Pliny, who, curiously enough, do not mention him in their writings. Juvenal was a plebeian, and this helped him to become the ruthless satirist of Roman society. He consciously made himself in his poetry the representative of the old plebeian character, with its rugged simplicity and hatred of artificialities. Having lived his youth and early manhood under the reign of Domitian, he found plenty to hate. His most violent satires, though probably composed after the death of the tyrant, deal with experiences and impressions of this period as well as with memories from the time of Nero, Vespasian, and Titus. Neither was he sympathetic toward the great emperors Trajan and Hadrian. The picture which he paints of Roman life in the second half of the first century is that of loathsome corruption.

This all seems very straight and logical. Juvenal's sincerity is usually taken for granted, yet one cannot help remembering that the delight with which he painted the vices of society has appeared somewhat suspicious to more than one critic. Juvenal's friends, too, to whom he addressed his Satires, have been shown to be quite dubious people. Gaston Boissier, a French scholar, insists that Juvenal's hatred of Roman society was due to personal resentment rather than to moral indignation.

The sixteen satires have been divided into five Books: Book I comprises the first five satires; Book II consists of the famous sixth satire, and Books III, IV, and V contain three satires each.

Juvenal begins his first satire by giving some humorous reasons for writing it. "Since the world with writing is possesst, I'll versify in spite; and do my best to make as much waste-paper as the rest," he writes. His intention is, he informs us, to give a view of the vices and follies of the time. "If nature denies, indignation makes verse" (*Si natura negat, facit indignatio versum*) he exclaims. In the second satire he inveighs against the hypocrisy of the priests and philosophers, and ascribes the corruption of manners to the prevailing atheism. In the third satire Juvenal's friend Umbritius is introduced, who is just leaving the city. Umbritius complains that Rome is no place any more for a man of honor; that the worthless Greek ("Graeculus") is master over the native-born; that life has become intolerable in the crowded city, on account of the noise, danger of fire, thefts, and innumerable other annoyances. The fourth satire is political. A huge turbot was caught near Ancona and presented to Emperor Domitian, whereupon a cabinet council was summoned to decide what should be done with the fish. This meeting affords the poet a good opportunity to ridicule the servile senators. The fifth satire exposes the luxury of the nobility and the cruel treatment of the populace. While the rich man feasts, the poor man must content himself with the coarsest food. But the clients themselves are responsible for their lot; they are too servile to deserve anything else.

The sixth satire — a venomous diatribe against the whole female sex — is considered Juvenal's masterpiece. "The whole world must allow this to be the wittiest of his Satires," Dryden wrote in the argument to his translation, "and truly he had need of all his parts to maintain with so much violence so unjust a charge. I am satisfied he will bring but few over to his opinion . . ." The main theme of this satire is the lust of women. According to the poet, women are not only wanton, but inclined toward all kinds of crimes, ready to murder their husbands or children. Even the patron of the fortune-teller and the blue-stocking receive his savage denunciations. In translating the Satire, Dryden eased his conscience with the conviction that "whatever Juvenal's Roman ladies were, the English are free from all his imputations."

The seventh satire describes the difficulties of a literary career. The Roman nobility encourages the fine arts, but gives no protection to poets, historians, or orators. The tone of the eighth satire is mellower. Here Juvenal wants to prove, by the examples of Cicero, Marius and others, that true greatness consists in good action rather than in high birth. The concluding satire of Book III is an exposition of the most disgusting vice of the age.

The tenth satire is about the vanity of human wishes. The poet proves that riches, fame, power, long life, or beauty do not make us happy. All that we should strive for is health of body and mind. In the eleventh satire frugality in eating is recommended in place of the prevailing intemperance and debauchery. The last part of Book IV is a condemnation of legacy hunters. It begins with a thanksgiving sacrifice for the safety of Catullus, the poet's friend, who has just escaped from a sea-storm.

The thirteenth satire lashes various villanies of the time, among them the unreliability of friends. The fourteenth shows the consequences of bad examples which parents set their children. In the fifteenth satire, written probably while Juvenal was living in Egypt as an exile, the bloody warfare of two Oriental towns is described, exposing the cruelties to which superstition and bigotry lead mankind. The last satire is directed against the military which enjoys unwarranted privileges.

In his long *Essay on Satire,* prefixed to his translation of the first, third, sixth, tenth and sixteenth satires of Juvenal, Dryden gave an incisive criticism of the chief Roman satirists — Horace, Juvenal, and Persius. Each of these had their commentators and special pleaders. Heinsius and Dacier raised Horace above Juvenal and Persius; Scaliger and others exalted Juvenal; while Casaubon preferred Persius to both Juvenal and Horace. Dryden eliminates Persius from the contest at the beginning, and compares only Horace and Juvenal, because their merits were more equal. "I would willingly divide the palm betwixt them, upon the two heads of profit and delight," he wrote. "It must be granted, by the favourers of Juvenal, that Horace is the more copious and profitable in his instructions of human life; but, in my particular opinion, Juvenal is the more delightful author." And again: "I must confess that the delight which Horace gives me is but languishing. Where he barely grins himself, and, as Scaliger says, only shows his white teeth, he cannot provoke me to any laughter. His urbanity, that is his good manners, are to be commended but his wit is faint; and his salt, if I may dare to say so, almost insipid. Juvenal is a more vigorous and masculine wit; he gives me as much pleasure as I can bear, he fully satisfies my expectation; he treats his subject home: his spleen is raised, and he raises mine: I have the pleasure of concernment in all he says; he drives his reader along with him; and when he is at the end of his way, I willingly stop with him." The comparison continues through a dozen pages. Here is one more passage: "The meat of Horace is more nourishing; but the cookery of Juvenal more exquisite: so that granting Horace to be the more general philosopher, we cannot deny that Juvenal was the greater poet, I mean in satire. His thoughts are sharper; his indignation against vice is more vehement; his spirit has more of the commonwealth genius; he treats tyranny, and all the vices attending it, as they deserve, with the utmost rigour: and consequently, a noble soul is better pleased with a zealous vindicator of Roman liberty, than with a temporising poet, a well-mannered court-slave, and a man who is often afraid of laughing in the right place; who is ever decent, because he is naturally servile . . ."

This last sentence sounds rather humorous, considering the tone of extreme servility with which Dryden dedicated his essay to the Earl of Dorset.

The four commentators, whose explanatory notes surround the text in this volume, were Italian humanists of note. Antonio Mancinelli (1452–1506) taught at Rome and Venice, Domizio Calderino (1447–78) at Rome, Giorgio Mirlani (1434–94) at Milan and Venice, and Giorgio Valla (1430–99) at Venice.

Received in June, 1894.